روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست و چهارم

عملیات والفجر ۱

ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد

انفجار سفارت امریکا در لبنان

۱۱ اسفند ۱۳۶۱ تا ۳۱ فروردین ۱۳۶۲

علیرضا لطف‌الله‌زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

بسم الله الرحمن الرحیم

روزشمار جنگ ایران و عراق: عملیات والفجر ۱: ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد جلد ۲٤

نویسنده:

علیرضا لطف الله زادگان

ناشر چاپی:

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ۵
روزشمار جنگ ایران و عراق جلد ۲۴: عملیات والفجر ۱: ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد ۸
مشخصات کتاب ۸
اشاره ۸
فهرست روزشمار ۱۶
فهرست راهنمای نقشه ها ۱۸
فهرست راهنمای عکس ها ۲۰
پیشگفتار ۲۸
مقدمه ۳۰
روزشمار جنگ یکشنبه ۱ اسفند ۱۳۶۱ ۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۰ فوریه ۱۹۸۳ ۵۸
روزشمار جنگ دوشنبه ۲ اسفند ۱۳۶۱ ۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۱ فوریه ۱۹۸۳ ۸۴
روزشمار جنگ سه شنبه ۳ اسفند ۱۳۶۱ ۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۲ فوریه ۱۹۸۳ ۹۴
روزشمار جنگ چهارشنبه ۴ اسفند ۱۳۶۱ ۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۳ فوریه ۱۹۸۳ ۱۰۶
روزشمار جنگ پنجشنبه ۵ اسفند ۱۳۶۱ ۱۰ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۴ فوریه ۱۹۸۳ ۱۲۰
روزشمار جنگ جمعه ۶ اسفند ۱۳۶۱ ۱۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۵ فوریه ۱۹۸۳ ۱۳۴
روزشمار جنگ شنبه ۷ اسفند ۱۳۶۱ ۱۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۶ فوریه ۱۹۸۳ ۱۴۹
روزشمار جنگ یکشنبه ۸ اسفند ۱۳۶۱ ۱۳ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۷ فوریه ۱۹۸۳ ۱۵۷
روزشمار جنگ دوشنبه ۹ اسفند ۱۳۶۱ ۱۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۸ فوریه ۱۹۸۳ ۱۷۱
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۰ اسفند ۱۳۶۱ ۱۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱ مارس ۱۹۸۳ ۱۸۳
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۱ اسفند ۱۳۶۱ ۱۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲ مارس ۱۹۸۳ ۱۹۱
روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۲ اسفند ۱۳۶۱ ۱۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۳ مارس ۱۹۸۳ ۲۱۰
روزشمار جنگ جمعه ۱۳ اسفند ۱۳۶۱ ۱۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۴ مارس ۱۹۸۳ ۲۲۰
روزشمار جنگ شنبه ۱۴ اسفند ۱۳۶۱ ۱۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۵ مارس ۱۹۸۳ ۲۳۲
روزشمار جنگ یکشنبه ۱۵ اسفند ۱۳۶۱ ۲۰ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۶ مارس ۱۹۸۳ ۲۴۶

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۶ اسفند ۱۳۶۱ ۲۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۷ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۲۶۱
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۷ اسفند ۱۳۶۱ ۲۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۸ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۲۷۳
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۸ اسفند ۱۳۶۱ ۲۳ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۹ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۲۸۹
روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۶۱ ۲۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۰ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۰۱
روزشمار جنگ جمعه ۲۰ اسفند ۱۳۶۱ ۲۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۱ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۳۱
روزشمار جنگ شنبه ۲۱ اسفند ۱۳۶۱ ۲۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۲ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۴۴
روزشمار جنگ یکشنبه ۲۲ اسفند ۱۳۶۱ ۲۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۳ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۶۱
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۳ اسفند ۱۳۶۱ ۲۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۴ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۷۷
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۴ اسفند ۱۳۶۱ ۲۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۵ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۳۹۳
روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۵ اسفند ۱۳۶۱ ۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۶ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۰۵
روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۶ اسفند ۱۳۶۱ ۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۷ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۱۹
روزشمار جنگ جمعه ۲۷ اسفند ۱۳۶۱ ۳ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۸ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۲۷
روزشمار جنگ شنبه ۲۸ اسفند ۱۳۶۱ ۴ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۹ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۳۳
روزشمار جنگ یکشنبه ۲۹ اسفند ۱۳۶۱ ۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۰ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۴۱
روزشمار جنگ دوشنبه ۱ فروردین ۱۳۶۲ ۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۱ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۴۸
روزشمار جنگ سه شنبه ۲ فروردین ۱۳۶۲ ۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۲ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۷۷
روزشمار جنگ چهارشنبه ۳ فروردین ۱۳۶۲ ۸ جماد ی الثانی ۱۴۰۳ ۲۳ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۸۹
روزشمار جنگ پنجشنبه ۴ فروردین ۱۳۶۲ ۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۴ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۴۹۶
روزشمار جنگ جمعه۵ فروردین ۱۳۶۲ ۱۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۵ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۰۶
روزشمار جنگ شنبه ۶ فروردین ۱۳۶۲ ۱۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۶ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۱۶
روزشمار جنگ یکشنبه ۷ فروردین ۱۳۶۲ ۱۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۷ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۲۴
روزشمار جنگ دوشنبه ۸ فروردین ۱۳۶۲ ۱۳ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۸ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۳۹
روزشمار جنگ سه شنبه ۹ فروردین ۱۳۶۲ ۱۴ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۹ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۶۳
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۰ فروردین ۱۳۶۲ ۱۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳۰ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۷۵
روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۱ فروردین ۱۳۶۲ ۱۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳۱ مارس ۱۹۸۳ ---------- ۵۸۷
روزشمار جنگ جمعه ۱۲ فروردین ۱۳۶۲ ۱۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱ آوریل ۱۹۸۳ ---------- ۵۹۳

روزشمار جنگ شنبه ۱۳ فروردین ۱۳۶۲ ۱۸ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۰۸
روزشمار جنگ یکشنبه ۱۴ فروردین ۱۳۶۲ ۱۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۱۷
روزشمار جنگ دوشنبه ۱۵ فروردین ۱۳۶۲ ۲۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۴ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۲۹
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۶ فروردین ۱۳۶۲ ۲۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۵ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۵۱
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۷ فروردین ۱۳۶۲ ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۶ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۶۱
روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۸ فروردین ۱۳۶۲ ۲۳ جمادی الثانی۱۴۰۳ ۷ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۷۴
روزشمار جنگ جمعه ۱۹ فروردین ۱۳۶۲ ۲۴ جمادی الثانی۱۴۰۳ ۸ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۸۷
روزشمار جنگ شنبه ۲۰ فروردین ۱۳۶۲ ۲۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۹ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۶۹۷
روزشمار جنگ یکشنبه ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ ۲۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۰ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۷۱۲
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۲ فروردین ۱۳۶۲ ۲۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۱ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۷۳۵
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۳ فروردین ۱۳۶۲ ۲۸ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۲ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۷۶۲
روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۴ فروردین ۱۳۶۲ ۲۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۳ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۷۸۳
روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۵ فروردین ۱۳۶۲ ۳۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۴ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۷۹۹
روزشمار جنگ جمعه ۲۶ فروردین ۱۳۶۲ ۱ رجب ۱۴۰۳ ۱۵ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۲۲
روزشمار جنگ شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۶۲ ۲ رجب ۱۴۰۳ ۱۶ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۳۷
روزشمار جنگ یکشنبه ۲۸ فروردین ۱۳۶۲ ۳ رجب ۱۴۰۳ ۱۷ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۴۵
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۹ فروردین ۱۳۶۲ ۴ رجب ۱۴۰۳ ۱۸ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۶۰
روزشمار جنگ سه شنبه ۳۰ فروردین ۱۳۶۲ ۵ رجب ۱۴۰۳ ۱۹ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۶۸
روزشمار جنگ چهارشنبه ۳۱ فروردین ۱۳۶۲ ۶ رجب ۱۴۰۳ ۲۰ آوریل ۱۹۸۳ ---- ۸۸۴
گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب ---- ۹۰۰
نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) ---- ۹۷۶
اشاره ---- ۹۷۶
اشخاص ---- ۹۷۷
مکان ها ---- ۱۰۰۰
سایر اسامی و اصطلاحات ---- ۱۰۵۰
درباره مرکز ---- ۱۰۷۶

روزشمار جنگ ایران و عراق جلد ۲۴: عملیات والفجر ۱: ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد

مشخصات کتاب

سرشناسه : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

عنوان و نام پدیدآور : عملیات والفجر ۱: ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد، انفجار سفارت امریکا در لبنان ۱ اسفند ۱۳۶۱ تا ۳۱ فروردین ۱۳۶۲/ علیرضا لطف الله زادگان؛ تهیه و نشر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

مشخصات نشر : تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۹۷۶ ص.: مصور، عکس.

فروست : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب بیست و چهارم.

شابک : ۳۹۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۶۱-۵ :

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

یادداشت : نمایه.

عنوان دیگر : ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد، انفجار سفارت امریکا در لبنان ۱ اسفند ۱۳۶۱ تا ۳۱ فروردین ۱۳۶۲.

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- گاهشماری

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات والفجر

شناسه افزوده : لطف الله زادگان، علیرضا، ۱۳۳۶ -

شناسه افزوده : روزشمار جنگ ایران و عراق؛[ج.]۲۴.

رده بندی کنگره : DSR۱۶۰۲/س۲۵ر۹ ۲۴.ج ۱۳۹۴

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۳۰۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۱۸۵۴۰

ص: ۱

اشاره

روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست وچهارم

عملیات والفجر ۱

ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد

انفجار سفارت امریکا در لبنان

۱ اسفند ۱۳۶۱ تا ۳۱ فروردین ۱۳۶۲

علیرضا لطف الله زادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

ص: ۳

عکس

ص: ۴

عکس

ص: ۵

عکس

ص: ۶

عکس

ص: ۷

فهرست روزشمار

عنوان...................................... صفحه

پیشگفتار................................... ۱۷

مقدمه....................................... ۱۹

عنوان.. صفحه

۱ اسفند ۱۳۶۱.................................. ۴۷

۲ اسفند ۱۳۶۱.................................. ۷۱

۳ اسفند ۱۳۶۱.................................. ۸۱

۴ اسفند ۱۳۶۱.................................. ۹۳

۵ اسفند ۱۳۶۱.............................. ۱۰۷

۶ اسفند ۱۳۶۱.............................. ۱۲۱

۷ اسفند ۱۳۶۱.............................. ۱۳۵

۸ اسفند ۱۳۶۱.............................. ۱۴۳

۹ اسفند ۱۳۶۱.............................. ۱۵۷

۱۰ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۱۶۹

۱۱ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۱۷۷

۱۲ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۱۹۵

۱۳ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۰۵

۱۴ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۱۷

۱۵ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۲۹

۱۶ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۴۳

۱۷ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۵۵

۱۸ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۷۱

۱۹ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۲۸۳

۲۰ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۳۱۳

۲۱ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۳۲۵

۲۲ اسفند ۱۳۶۱.......................... ۳۴۱

عنوان.. صفحه

۲۳ اسفند ۱۳۶۱................................... ۳۵۷

۲۴ اسفند ۱۳۶۱................................... ۳۷۳

۲۵ اسفند ۱۳۶۱................................... ۳۸۵

۲۶ اسفند ۱۳۶۱................................... ۳۹۹

۲۷ اسفند ۱۳۶۱................................... ۴۰۷

۲۸ اسفند ۱۳۶۱................................... ۴۱۳

۲۹ اسفند ۱۳۶۱................................... ۴۲۱

۱ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۲۷

۲ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۵۵

۳ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۶۷

۴ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۷۳

۵ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۸۳

۶ فروردین ۱۳۶۲............................... ۴۹۳

۷ فروردین ۱۳۶۲............................... ۵۰۱

۸ فروردین ۱۳۶۲............................... ۵۱۵

۹ فروردین ۱۳۶۲............................... ۵۳۹

۱۰ فروردین ۱۳۶۲............................ ۵۵۱

۱۱ فروردین ۱۳۶۲............................ ۵۶۳

۱۲ فروردین ۱۳۶۲............................ ۵۶۹

۱۳ فروردین ۱۳۶۲............................ ۵۸۳

۱۴ فروردین ۱۳۶۲............................ ۵۹۱

۱۵ فروردین ۱۳۶۲............................ ۶۰۳

عنوان....................................... صفحه

۱۶ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۲۵

۱۷ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۳۵

۱۸ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۴۷

۱۹ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۵۹

۲۰ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۶۹

۲۱ فروردین ۱۳۶۲.................. ۶۸۳

۲۲ فروردین ۱۳۶۲.................. ۷۰۳

۲۳ فروردین ۱۳۶۲.................. ۷۲۹

عنوان... صفحه

۲۴ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۷۴۹

۲۵ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۷۶۵

۲۶ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۷۸۷

۲۷ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۸۰۱

۲۸ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۸۰۹

۲۹ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۸۲۳

۳۰ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۸۳۱

۳۱ فروردین ۱۳۶۲.......................... ۸۴۷

عنوان.. صفحه

گزارش روزشمار (فشرده اهم مطالب).. ۸۶۳

فهرست راهنما (نمایه)... ۹۳۹

فهرست راهنمای نقشه ها

عنوان.. صفحه

وضعیت میادین مین و موانع دشمن در محور عملیاتی والفجر۱.. ۴۵۷

گسترش دشمن در عملیات والفجر۱.. ۵۹۳

فلش حمله خودی در عملیات والفجر۱.. ۷۰۵

فلش پاتک دشمن در عملیات والفجر۱... ۷۸۹

ص: ۱۰

فهرست راهنمای عکس ها

جمع آوری کمک های مردمی به جبهه های جنگ.... ۵۰

حجت الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس.... ۵۲

نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده.. ۶۲

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران.................................... ۷۴

سیدکمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ.............. ۷۵

صدام حسین رئیس جمهور و فرمانده کل نیروهای مسلح عراق ۸۷

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق.. ۹۹

زکی یمانی وزیر نفت عربستان.. ۱۰۳

عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق.. ۱۱۱

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران. ۱۲۹

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیرو زمینی ارتش........ ۱۳۱

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور.. ۱۳۷

حسین کاظم پور اردبیلی معاون وزیر خارجه............ ۱۵۱

مسعود رجوی... ۱۶۱

مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات... ۱۶۷

کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا.. ۱۶۷

چاه نفتی نوروز پس از حمله هوایی عراق.................. ۱۷۸

دیدار رئیس مجلس الجزایر با رئیس جمهور و رئیس مجلس ایران ۱۸۳

ارسال کمک های مردم اقصی نقاط کشور به جبهه ها........ ۱۹۰

علی اکبر ناطق نوری وزیر کشور... ۲۰۹

ایندیرا گاندی نخست وزیر هند.. ۲۱۲

سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد.. ۲۲۰

نمایی از اعزام نیروهای داوطلب از سراسر کشور به جبهه های جنگ ۲۳۲

ابراهیم سنجقی فرمانده قرارگاه حمزه....................................... ۲۳۴

فیدل کاسترو رهبر کوبا.. ۲۴۶

سیدمحمد غرضی وزیر نفت.. ۲۵۲

دیدار نخست وزیر با رئیس جمهور سوریه در حاشیه اجلاس عدم تعهد ۲۵۸

سیدمحمود دعایی عضو هیئت ایران در کنفرانس عدم تعهد ۲۵۹

احمد عزیزی قائممقام وزیر امور خارجه........................ ۲۶۴

رجایی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل...................... ۲۷۴

ملک حسین پادشاه اردن... ۲۷۷

عبدالسلام جلود نخست وزیر لیبی.. ۲۷۸

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در مصاحبه مطبوعاتی ۲۹۰

حسن روحانی رئیس کمیسیون امور دفاعی مجلس شورای اسلامی ۳۰۲

محسن رفیق دوست وزیر سپاه.. ۳۰۲

نخست وزیر در مصاحبه ای مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی ۳۳۱

سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران.. ۳۳۴

ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور مخلوع ایران....... ۳۴۳

صدام حسین رئیس جمهور عراق... ۳۴۴

امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی... ۳۴۶

شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر.................................... ۳۴۹

اولاف پالمه نخست وزیر سوئد و نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد در امور جنگ عراق و ایران ۳۴۹

آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور........... ۳۶۷

احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و رئیس هیئت حسن نیت ۳۶۸

سیدمحمدباقر حکیم.. ۳۷۳

نمایی از محاکمه سران حزب توده.. ۳۷۸

علی اکبر ولایتی وزیر خارجه در مصاحبه مطبوعاتی........ ۳۷۹

سرهنگ سلیمی وزیر دفاع... ۳۹۴

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و امام جمعه موقت تهران ۴۱۰

لطیف نصیف جاسم وزیر فرهنگ و اطلاعات عراق.... ۴۲۲

محسن رضایی فرمانده کل سپاه.. ۴۲۸

احمد کاظمی فرمانده لشکر۸ نجف.. ۴۳۱

مهدی باکری فرمانده لشکر۳۱ عاشورا.. ۴۳۱

ابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف.. ۴۳۲

امام خمینی.. ۴۳۶

طه یاسین رمضان فرمانده ارتش خلقی عراق........... ۴۴۴

غلامعلی رشید.. ۴۴۸

سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی و محسن رضایی فرمانده کل سپاه ۴۵۸

شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب.. ۴۶۳

یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین........... ۴۷۰

خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل.................................. ۴۹۱

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع ۵۱۹

کمال خرازی مسئول و سخنگوی ستاد تبلیغات جنگ.... ۵۲۱

صدام حسین رئیس جمهور عراق.. ۵۴۴

معمر قذافی رهبر لیبی.. ۵۴۷

عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران ۵۶۴

حسنی مبارک رئیس جمهور مصر.. ۵۶۷

مانور آزمایشی نیروهای خودی برای کسب آمادگی اجرای عملیات والفجر۱ ۵۷۰

شرکت مردم تهران در راه پیمایی به مناسبت ۱۲ فروردین روز جمهوری اسلامی ۵۷۳

امام خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ۵۷۴

آیت الله گلپایگانی... ۵۷۶

آیت الله منتظری... ۵۷۶

آیت الله مرعشی نجفی.. ۵۷۶

آیت الله سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور و امام جمعه موقت تهران ۵۷۷

نمایی از مانور عملیات والفجر۱.. ۵۸۵

بمباران سکوی نفتی نوروز توسط عراق............................... ۵۸۷

نمایی از دادگاه به ریاست آقای ری شهری..................... ۶۰۸

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس.............. ۶۱۴

علی اکبر ناطق نوری وزیر کشور... ۶۳۸

حسن غفوری فرد وزیر نیرو.. ۶۳۸

اعزام نیروها به سمت منطقه عملیات... ۶۷۰

یوری آندره پوف صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی ۶۷۸

صدام حسین رئیس جمهور عراق... ۶۷۸

حرکت رزمندگان به سمت نقطه رهایی.................................. ۶۸۳

امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی.. ۶۹۱

فرانسیس پیم وزیر خارجه انگلیس.. ۶۹۶

تانک از کار افتاده عراقی و جنازه نیروهای ارتش بعثی در اطراف آن پس از اولین روز عملیات ۷۰۶

نیروهای رزمنده ایران در اولین روز عملیات............. ۷۰۷

اسیران عراقی عملیات والفجر۱... ۷۲۵

انتقال شهدا و مجروحان عملیات به پشت خطوط مقدم ۷۳۱

سکوی نفتی اردشیر.. ۷۳۳

محسن رفیق دوست وزیر سپاه... ۷۴۳

طارق مخائیل یوحنا عزیز وزیر خارجه عراق................... ۷۴۵

عده ای از رزمندگان در جریان عملیات والفجر۱......... ۷۴۹

منطقه عملیات والفجر۱.. ۷۶۶

ناخدایکم بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش....... ۷۷۰

آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور و امام جمعه موقت تهران ۷۹۳

زبیگننو برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر رئیس جمهور سابق امریکا ۸۰۷

ساختمان ویران شده سفارت امریکا در بیروت................ ۸۲۶

رونالد ریگان رئیس جمهور امریکا.. ۸۲۷

سناتور هوارد بیلر... ۸۲۷

لاری اسپیکس.. ۸۲۷

امین جمیل رئیس جمهور لبنان.. ۸۲۸

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ۸۳۷

احمد عزیزی قائم مقام وزیر خارجه... ۸۳۹

فهد پادشاه عربستان.. ۸۴۰

حسنی مبارک رئیس جمهور مصر.. ۸۴۱

حملات موشکی عراق به شهر دزفول...................................... ۸۴۷

سیدرحیم صفوی مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه ۸۵۰

ابراهیم سنجقی فرمانده قرارگاه حمزه....................................... ۸۵۳

پیشگفتار

مقدمه

ص: ۱۵

پیشگفتار

پس از چند سال تلاش، مراحل مختلف طراحی، تحقیق، تدوین، ارزیابی، ویرایش، آماده سازی و تهیه عکس ها و نقشه های کتاب بیست وچهارم از مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق به پایان رسید و با عنوان عملیات والفجر ۱؛ ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عدم تعهد در بغداد؛ انفجار سفارت امریکا در لبنان آماده انتشار شد.

کتاب حاضر ۶۰ روز از دوران جنگ ایران و عراق را در بر می گیرد و درمجموع شامل ۷۵۲ گزارش درباره جنگ و موضوعات مربوط به آن در دوره زمانی ۱/۱۲/۱۳۶۱ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲ است.

برای بهره گیری شایسته از کتاب توجه به چند نکته ضروری است:

۱. مقدمه کتاب شامل جمع بندی مهم ترین موضوعاتی است که در گزارش های مختلف در سراسر کتاب بدان ها پرداخته شده است.

۲. هرروز از روزشمار به منزله یک فصل و شامل چندین گزارش و تفسیر و تحلیل وقایع همان روز است که در پایان آن، فهرست منابع و مآخذ مطالب همان روز درج شده است. همچنین برخی از توضیحات ضروری درباره بعضی گزارش ها که در قالب متن روزشمار نمی گنجید، در پاورقی یا در ضمیمه پایان همان روزشمار آمده است.

۳. پس از متن اصلی کتاب، چکیده ای از مطالب کتاب با عنوان "گزارش روزشمار" درج شده است که شماره هایی نظیر شماره گزارش های متن کتاب دارد و دستیابی به مطالب موردنظر را آسان می کند. در پایان کتاب نیز فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) آمده است. همچنین عکس هایی از صحنه های وقایع و اشخاص ذکرشده در گزارش ها، در کتاب چاپ شده است.

ص: ۱۷

۴. برای آگاهی بیشتر از سیر و شیوه تحقیق و تدوین مجموعه روزشمار، مطالعه مقدمه کتاب اول (پیدایش نظام جدید) و ضمیمه کتاب دهم (هجوم سراسری) ضروری است.

* * *

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس ضمن درخواست علو درجات برای راویان شهید، از همه کسانی که در مراحل مختلف تحقیق و تدوین و آماده سازی کتاب با نویسنده و مرکز همکاری کرده اند، ازجمله لیلا ساعی منش، سارا اوجاقی، سجاد لطف الله زادگان و رضا بالامیرزایی (دستیاران تحقیق)، زهرا گل محمدی (بازخوانی متن)، زهرا سادات صبح گل، (بانک اطلاعات و عکس) و حسن باقی پور (تهیه نقشه های منطقه عملیات) سپاس گزاری می کند.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱۳۹۴

مقدمه

کتـاب بیست وچهـارم از مجموعه بزرگ روزشـمار جنـگ ایران و عراق بـا عنوان عملیات والفجر۱؛ ممانعت ایران از برگزاری اجلاس عـدم تعهـد در بغداد؛ انفجار سـفارت امریکا در لبنان عمده ترین وقایع سیاسی و نظامی ۶۰ روز از دوران جنگ تحمیلی (از ۱/۱۲/۱۳۶۱ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲) را در بر می گیرد.

کتـاب حاضـر شامـل گزارش هـایی است که به مهم ترین رویـدادها و اقـدامات در حوزه های گوناگون جنگ اعم از نظامی، سیاسـی، اقتصادی و... می پردازد. دراین میان، برخی موضوعات به علت اهمیت، گستردگی و تأثیری که در توان ملّی دو کشور ایران و عراق (ازنظر سیاسی و نظامی) داشته اند، بخش عمده ای از اخبار و مطالب کتاب را به خود اختصاص داده اند. اصلی ترین محورهایی که در کتاب بیست وچهارم روزشمار به آن پرداخته شده است عبارت اند از:

۱. عملیات والفجر۱

۲. گلوله باران، بمباران و حمله موشکی به شهرهای ایران

۳. حمله عراق به چاه های نفتی نوروز و پیامدهای زیست محیطی و سیاسی آن

۴. عملکرد گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور و اقدامات بازدارنده نیروهای خودی

۵. اقدامات تروریستی گروه های مسلح ضدانقلاب در شهرها

۶. فعالیت های معارضین عراقی

۷. موفقیت چشمگیر سیاسی ایران در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها در هند

۸. اوضاع اقتصادی ایران؛ خروج تدریجی از بحران

۹. اوضاع نابسامان اقتصاد عراق

۱۰. تداوم پشتیبانی تسلیحاتی فرانسه و کشورهای غربی از عراق

۱۱. روابط غیررسمی امریکا و عراق با میانجیگری مصر

۱۲. منازعات سیاسی و اقتصادی در سازمان اوپک

۱۳. کمک ایران به سوریه در ازای قطع ارسال نفت عراق از خاک آن کشور

۱۴. حمله به مؤسسات فرانسوی در پاکستان و انفجار ساختمان سفارت امریکا در بیروت

۱. عملیات والفجر۱

هم زمان با پایان یافتن عملیات والفجر مقدماتی، فرماندهان سپاه و ارتش درصدد انتخاب منطقه ای برای اجرای عملیات جدید برآمدند. منطقه عملیات والفجر مقدماتی (حدفاصل فکه تا چزابه)، فاو و منطقه شمال فکه ازجمله مناطقی بودند که برای اجرای عملیات پیشنهاد شدند. دراین میان، ارتفاعات حمرین و فوقی (شمال فکه) که به دلایلی از موقعیت مناسب تری برخوردار بودند، به فاصله کمی (چهار روز پس از اتمام عملیات والفجر مقدماتی) با اعلام فرماندهی کل سپاه، برای اجرای عملیات والفجر۱ انتخاب شدند.

تصرف باقیمانده ارتفاعات مرزی حمرین،(۱) ادامه تک برای تصرف ارتفاعات فوقی و تأمین خط رودخانه دویرج به عنوان هدف این عملیات تعیین گردید.

برای اجرای عملیات نیز دو قرارگاه کربلا و نجف به کار گرفته شدند و مقرر شد قرارگاه کربلا در شمال از سه راه زبیدات تا شیار بجلیه و قرارگاه نجف در جنوب از شیار بجلیه تا رودخانه دویرج وارد عمل شوند. استعداد لازم برای اجرای عملیات نیز جمعاً ۱۱۰ گردان (حدود ۸۰ گردان از سپاه و حدود ۳۰ گردان از ارتش) پیش بینی شده بود که تا آستانه عملیات فراهم شد؛ این نیروها در ۱۰ قرارگاه عملیاتی فرعی ذیل سازمان یافتند:

الف) قرارگاه کربلا:

قرارگاه کربلای۱ (لشکر۴۱ ثارالله + تیپ۱ لشکر۲۱ حمزه)

قرارگاه کربلای۲ (لشکر۷ ولی عصر(عج) + تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه)

قرارگاه کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی(عج) + تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه)

قرارگاه کربلای۴ (لشکر۱۴ امام حسین(ع) + تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان)

قرارگاه کربلای۵ (لشکر۸ نجف + لشکر۱۹ فجر)

قرارگاه کربلای۶ (تیپ فاطمه الزهرا(س) + تیپ امام سجاد(ع) + تیپ۴ لشکر۲۱ حمزه) به عنوان احتیاط قرارگاه کربلا

۱- بخش هایی از ارتفاعات حمرین در عملیات محرم به تصرف نیروهای خودی درآمده بود.

ب) قرارگاه نجف:

قرارگاه نجف۱ (لشکر ۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ هوابرد)

قرارگاه نجف۲ (لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص) + تیپ۸۴ خرم آباد)

قرارگاه نجف۳ (لشکر ۵ نصر + تیپ۵۸ ذوالفقار)

قرارگاه نجف۴ (تیپ ۱۰ سیدالشهدا(ع) + تیپ۳۷ زرهی شیراز)

علاوه بر این استعداد، حدود ۲۰ گردان توپخانه و ۹ آتشبار تحت امر قرارگاه های نجف و کربلا و لشکر۱۶ زرهی قزوین به همراه توپخانه قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، مأموریت پشتیبانی آتش در عملیات را برعهده داشتند و ۶۰ هزار گلوله برای هشت روز اول عملیات آماده شد که با مهمات قبضه های ادوات و احتیاط بالغ بر ۸۰ هزار گلوله می شد. گفتنی است حجم آتش این عملیات سه برابر آتشی بود که در عملیات محرم به کار گرفته شد.

براساس مانور طراحی شده در ساعت ۲۳:۱۰ مورخ ۲۱ فروردین ۱۳۶۲، نیروهای دو قرارگاه کربلا و نجف در منطقه ای به عرض ۴۰ کیلومتر از سه راهی زبیدات در شمال، تا رودخانه دویرج در غرب و پاسگاه پیچ انگیزه در جنوب، عملیات والفجر۱ را آغاز کردند.

در محور قرارگاه کربلا، نیروها در دو جناح چپ و راست پس از شکستن خط در عمق منطقه دشمن پیشروی کردند، اما چون محور وسط پاک سازی نشده بود و نیروها از جناحین تهدید می شدند، با آغاز روشنایی هوا به آنها دستور عقب نشینی داده شد.

در محور قرارگاه نجف، چند ارتفاع مهم منطقه تصرف شد و نیروها به بخشی از اهداف مرحله اول عملیات دست یافتند، در جنوب خط حد قرارگاه نجف، تیپ۱۰ سیدالشهدا با محاصره کامل نیروهای دشمن عده زیادی از آنها را در محدوده پیچ انگیزه منهدم کرد و تعدادی را نیز به اسارت درآورد. در سایر قسمت ها نیز ارتفاعات ۱۳۵، ۱۴۶، ۱۴۳، ۱۴۲، ۱۴۰ و بخشی از ارتفاع۱۱۲ به تصرف نیروهای خودی درآمد.

مهم ترین اقدامات نیروهای خودی در روز اول عملیات، در محدوده قرارگاه کربلا- که در تصرف اهداف شب قبل ناکام بود - تثبیت خط اول قبل از عملیات و در محدوده قرارگاه نجف، حفظ مناطق تصرف شده، احداث دو جاده تدارکاتی به ارتفاعات ۱۴۶ و ۱۱۲، تحکیم و تکمیل خط پدافندی مقابل نیروها و حفظ آمادگی برای ادامه عملیات بود.

با تاریک شدن هوا به برخی یگان های تحت امر قرارگاه نجف مأموریت داده شد عملیات را تا ارتفاع۱۶۵ (که مشرف بر شیار و پاسگاه بجلیه بود) ادامه داده و به توسعه مناطق تصرف شده در شب قبل بپردازند. از مجموع تلاش های قرارگاه نجف، عملیات در محدوده قرارگاه نجف۱ موفقیت آمیز بود و نیروهای این قرارگاه عملیاتی فرعی توانستند از ساعت ۴:۳۰ صبح تا قبل از روشنایی هوا، ارتفاع۱۶۵ را تصرف کنند.

پس از روشن شـدن هوا و در طول روز دوم، دشـمن برای بـازپس گیری این ارتفـاع درمجموع ۶ پاتک سـنگین همراه با آتش شدیـد اجرا کرد و بـدین ترتیب در روز دوم، ارتفاع۱۶۵، دو بار بین نیروهای خودی و دشمن دست به دست شد.

در روز دوم، در سایر محورهای قرارگاه نجف خطوط دفاعی نیروهای خودی مستحکم شد.

در شب سوم، به دلیل آماده نبودن یگان ها و ضـرورت بحث بیشتر درمورد ادامه عملیات، اقدامی جدی صورت نگرفت؛ بخشـی از نیروهای خودی (گردان نصرالله از تیپ۱۸ جوادالائمه) مجدداً در ارتفاع۱۶۵ اقـدام به پیشـروی کردنـد، امـا پس از کمی پیشـروی براثر آتش شدیـد دشـمن ناگزیر به عقب برگشـتند. گردان حر نیز با پشتیبانی گردان حضرت قاسم (از تیپ۱۰) به نیروهای دشمن در ارتفاع۱۱۲ حمله کرد و توانست بخش زیادی از نیروها و امکانات دشمن را در این منطقه منهدم کند.

در روز سوم عملیات، نیروهای دشمن با دراختیارداشتن ارتفاع۱۶۵ و اجرای آتش شدید و اسـتفاده از بالگرد مجدداً پاتک های خود را از سر گرفتند. نیروهای خودی نیز در طول این روز مقاومت چشمگیری داشتند.

در شب چهـارم، براسـاس مبـاحث صـورت گرفته در روز سوم، مقرر شـد قرارگـاه نجف بـا اسـتفاده از نیروهـای ۱۰ گردان تـازه نفس خود مجـدداً تلاشـی را برای تصـرف ارتفاع۱۶۵ انجام دهـد، اما چون دشـمن به مسیر اصـلی عملیات نیروهای خودی کاملاً هشـیار شـده بود به مقابله با حمله رزمنـدگان پرداخت و تلاش قرارگاه نجف به نتیجه نرسید.

عراق پس از ناکامی نیروهای خودی در تصـرف اهـداف و عقب آمدن آنها، کل منطقه عملیاتی و به ویژه محدوده قرارگاه نجف را زیر آتش توپخانه گرفت و با بهره گیری از تحرکات واحدهای پیاده روی ارتفاعات ۱۴۲، ۱۴۳ و ۱۴۶ مستقر شد.

نیروهـای عراقی در طول روز پنجم نیز با اسـتفاده از حـدود ۱۵۰ دسـتگاه تانک و ۴ بالگرد پاتک های متعـددی را در محـدوده تیپ سیدالشـهدا (در منطقه پیـچ انگیزه) اجرا کردند، بااین حال نتوانسـتند در مواضع نجف۴ (تیپ سیدالشهدا و تیپ۳۷ زرهی شـیراز) نفوذ کنند و حتی در یکی از این پاتک ها ۱۷ تانک و یک بالگرد خود را از دست داده و حدود ۴۰ فروند از تانک هایشان را نیز در شیارهای منطقه به جا گذاشتند.

درگیری هـا در روزهـای پنجم و شـشم عملیـات همچنان ادامه داشت؛ فرمانـدهان در مباحث خود باتوجه به کافی نبودن نیروهای باقیمانـده، هوشـیاری کامل و آتش پرحجم دشـمن، نداشـتن جاده تدارکاتی مناسب و امکان پذیر نبودن دستیابی به اهداف، برای ادامه عملیات به نتیجه نرسـیدند. سـرانجام با مشورت فرماندهان سپاه و ارتش در جلسه ساعت ۲۲ روز ۲۶ فروردین ۱۳۶۲، درمورد عقب آوردن نیروها از مناطق تصرف شده و تشکیل یک خط پدافندی مستحکم در مواضع مناسب اجماع حاصل شد.

اصرارنداشتن نیروهای ایرانی به ادامه عملیات سبب شد به مرور از حجم آتش طرفین کاسته شود. بدین ترتیب با گذشت پنج شبانه روز از آغاز عملیات والفجر۱، به دلایلی که به برخی از آنها اشاره شد، این عملیات به اهداف پیش بینی شده در طرح مانور دست نیافت.

در این عملیات، ۹۸ دستگاه تانک و ۵ فروند بالگرد عراقی منهدم شد؛ ۸۵۰ نفر از نیروهای دشمن کشته یا مجروح شدند؛ ۳۵ نفر به اسارت درآمدند؛ ۳ واحد ۵۵۰ نفری جیش الشعبی، ۳ گردان کماندویی، ۱۳ تیپ پیاده مکانیزه و ۴ گردان مکانیزه عراق نیز منهدم گردیدند.

۲. گلوله باران، بمباران و حمله موشکی به شهرهای ایران

در طول این دوره نیز همچون دوره قبل (کتاب ۲۳ روزشمار) عراق تقریباً هر روز شهرهای مرزی آبادان و خرمشهر را هدف حملات توپخانه ای خود قرار می داد. در این مقطع شهرهای مهران و قصرشیرین بارها هدف گلوله های توپخانه های دوربرد عراق قرار گرفتند و شهرهای دهلران و ایلام نیز به دفعات بمباران شدند؛ افزون براین عراق شهر دزفول را هم با ۳ موشک هدف قرار داد.

در این دو ماه، شهرهای مختلف ایران ۴۵ بار آماج گلوله باران ارتش عراق قرار گرفت که براثر آن، بیش از ۱۰۰ منزل و مغازه آسیب دید یا ویران شد. همچنین بخش هایی از ساختمان ها و تأسیسات شهری همچون گمرک، پالایشگاه، اسکله، چاه های نفتی، ایستگاه راه آهن، بیمارستان ها، مساجد و... آتش گرفت یا تخریب شد و براثر این حملات ۲۷۷ تن شهید یا زخمی شدند.

دوسوم حملات توپخانه های عراقی به شهرهای ایران، مربوط به آبادان بود به طوری که این شهر ۳۳ بار آماج گلوله های دشمن قرار گرفت و ۷۱ تن از ساکنان آن شهید یا زخمی شده و خسارت های فراوانی به شهر وارد شد. در میان شهرهایی که هدف حملات هوایی، موشکی یا توپخانه ای عراق قرار گرفتند، ازنظر میزان تلفات، دزفول وضعیت استثنایی داشت، زیرا این شهر یک بار در ۳۱ فروردین ۱۳۶۲، هدف ۳ موشک دوربرد عراقی قرار گرفت، بااین حال، ۲۳ تن از اهالی آن شهید و ۱۰۵ تن نیز زخمی شدند.

شهر سرپل ذهاب نیز در مقایسه با سایر شهرهایی که از حملات توپخانه ای دشمن آسیب دیده بودند، وضعیت ویژه ای داشت؛ زیرا پس از اجرای عملیات بیت المقدس و عقب نشینی نیروهای عراقی از برخی مناطق ازجمله قصرشیرین، خطر اشغال شدن سرپل ذهاب، که در غرب آن شهر قرار داشت، رفع شد و آرامش نسبی به شهر بازگشت تاحدی که برخی مردم که به اجبار این شهر را ترک کرده بودند مجدداً به آنجا بازگشتند و گروه هایی از جهاد سازندگی نیز مأمور نوسازی و بازسازی شهر و آبادی های اطراف آن شدند، ولی از اوایل فروردین ماه – که عراق این شهر را هدف گلوله های توپخانه دوربرد و کاتیوشا قرار داد – بار دیگر سرپل ذهاب خالی از سکنه شد و فعالیت های بازسازی آن نیز متوقف گردید.

ذکر این نکته ضروری است که آمارهای ارائه شده در کتاب حداقلِ تلفات و صدمات واردآمده را در بر می گیرد؛ زیرا گزارش سازمان ها و نهادهای مربوطه از حوادث اغلب به صورت فوری و جهت اطلاع رده های بالاتر تهیه شده است، درنتیجه فقط خسارت ها و تلفات اولیه را شامل می شود، البته این نقیصه می توانست با گزارش های بعدی برطرف شود، ولی متأسفانه قریب به اتفاق این حوادث فاقد گزارش تکمیلی درباره تلفات انسانی و خسارات مالی هستند. علاوه براین، در برخی گزارش ها میزان تلفات و خسارات به طور دقیق مشخص نبوده است و عمدتاً با الفاظی نظیر تعدادی و... بیان شده که این آمار در جمع بندی نهایی لحاظ نشده است.

۳. حمله عراق به چاه های نفتی نوروز و پیامدهای زیست محیطی و سیاسی آن

عراق در یازدهم اسفندماه ۱۳۶۱، با استفاده از بالگردهای سوپر فرلئون که مجهز به موشک های اگزوسه بودند به حوزه نفتی نوروز در منطقه عمومی خارک حمله کرد که براثر آن ۶ چاه نفتی دچار آتش سوزی شد و یک چاه نیز آسیب دید. بالگردهای عراقی همچنین یک یدک کش ایرانی به نام "پونه" را که مشغول تعمیر یکی از چاه های نفتی آسیب دیده بود هدف قرار داده، غرق کردند.(۱)

آسیب دیدن این چاه ها موجب نشت نفت به آب های خلیج فارس شد؛ بدین ترتیب ورود روزانه حدود ۶ هزار بشکه نفت به آب های دریا لکه های نفتی بزرگی را ایجاد کرد که پس از بیست روز نمایان شده و به دلیل جریان دائمی باد از شمال به جنوب به سمت سواحل کشورهای عربی خلیج فارس حرکت کردند. از آنجا که بخش عمده ای از آب مصرفی کشورهای حوزه خلیج فارس از آب شیرین کن ها تأمین می شود، همه این کشورها به حالت آماده باش درآمدند.

هنگامی که این لکه نفتی، که با سرعت تقریباً ۵/۴ کیلومتر در ساعت درحال حرکت بود، به حدود ۸۰ کیلومتری سواحل کویت رسید، شورای وزیران این کشور برای بررسی خطرهای زیست محیطی آن در ۷ فروردین ۱۳۶۲ تشکیل جلسه داد. العوادی وزیر بهداشت کویت در پایان این جلسه گفت که کویت می کوشد تا موافقت دو کشور ایران و عراق را برای انجام اقداماتی جهت بستن لوله های نفتی آسیب دیده جلب کند.

در همین روز، میرحسین موسوی نخست وزیر، در مصاحبه ای عراق را متهم کرد که در اقدامی غیرانسانی و بدون توجه به امکان آلودگی آب های خلیج فارس چاه های نفتی نوروز را هدف قرار داده است. وی خواستار ایجاد امنیت لازم برای انجام اقدامات مهندسی جهت بستن چاه های نفتی شد و اعلام کرد تا زمانی که امنیت لازم در منطقه دریایی مورد نظر برقرار نشود، ایران از دست زدن به هر اقدامی برای انسداد چاه های نفتی خودداری خواهد کرد. موسوی از کشورهای عربی منطقه نیز به علت آنکه موضع قاطعی در مقابل عراق اتخاذ نکرده اند، انتقاد کرد.

۱- در این حادثه ۱۰ تن از سرنشینان این یدک کش کشته شدند و یک تن نیز زخمی شد.

سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت نیز در تشریح مواضع ایران با انتشار اطلاعیه ای ضمن محکوم کردن عراق به دلیل نقض کنوانسیون کویت خواستار تشکیل اجلاس فوق العاده کشورهای عضو این کنوانسیون شد.

در همین راستا، مدیر اجرایی سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست خلیج فارس و چند تن از نمایندگان کنوانسیون کویت در سفر به ایران به منظور رایزنی درخصوص برگزاری نشست اضطراری اعضای این کنوانسیون و همچنین بررسی موضوعات قابل طرح در این نشست، با معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران دیدار و گفت وگو کردند. عبداللطیف آل زیدان و خالد محمد فخرو این مذاکرات را مفید خوانده و مواضع ایران را مثبت ارزیابی کردند.

آل زیدان ضمن اظهار امیدواری درباره اخذ تصمیمات جدی در نشست آتی کنوانسیون کویت گفت: نشت نفت به خلیج فارس علاوه بر تهدید محیط زیست باعث ازبین رفتن منابع اقتصادی و غذایی دریایی خواهد شد و همچنین با لطمه زدن به دستگاه های آب شیرین کن کشورهای حاشیه خلیج فارس خسارات جبران ناپذیری حتی به نسل های آینده وارد خواهد کرد.

درپی پیشروی لکه نفتی به سمت سواحل حاشیه جنوبی خلیج فارس، واشنگتن پست درباره ابعاد فاجعه آمیز این مسئله مطالبی منتشر کرد. این روزنامه با بی سابقه خواندن نشت نفت در تاریخ خلیج فارس به نقل از یک دیپلمات کویتی اعلام کرد ممکن است لکه نفتی تا دو ماه آینده، تمام خلیج فارس را در بر بگیرد.

۱۹ کمپانی نفتی فعال در خلیج فارس نیز پس از یک نشست فوق العاده، اطلاعیه ای صادر و اعلام کردند اگر از نشت نفت جلوگیری نشود خلیج فارس به یک دریاچه وسیع نفت تبدیل خواهد شد؛ درآن صورت تمام تجهیزات ضدآلودگی دنیا هم برای مقابله با این بحران کافی نخواهد بود.

از سوی دیگر، برخی کشورها اقداماتی را برای جلوگیری از آسیب های احتمالی نشت نفت، آغاز کردند:

مقامات قطر از مردم این کشور خواستند تا به منظور حفظ دوحه (پایتخت قطر) برای ایجاد یک سد در سواحل مربوطه دولت را یاری کنند. همچنین رادیو تلویزیون این کشور از تمام صاحبان خودروهای باری و پیمانکاران خواست تا در حمل سنگ، ماسه و مصالح ساختمانی به منطقه ساحلی رأس العبور که احتمال داشت لکه نفتی در آنجا به گِل بنشیند، مشارکت کنند.

دولت بحرین نیز برای مقابله با آلودگی آب های منطقه یک میلیون دلار اختصاص داد و اقدام به احداث یک سد شناور دریایی کرد.

عربستان سعودی نیز کارخانه های آب شیرین کن واقع در شرق این کشور را تعطیل کرد و از ماهیگیران این بخش خواست که به دلیل آلودگی آب های این منطقه کار صید ماهی را برای مدتی متوقف کنند.

کشورهای امارات، کویت، بحرین و قطر از شرکت های فرانسوی، امریکایی و انگلیسی برای

جلوگیری از نشت نفت و پاک سازی آب های منطقه آلوده درخواست کمک کردند و آنان نیز توافق اولیه خود را اعلام کردند، حتی یک شرکت اطفای حریق چاه های نفتی از تگزاس برای بررسی و رایزنی های اولیه به امارات رفت.

درپی گسترش این بحران، بهای آب آشامیدنی تا ۳ برابر قیمت نفت افزایش یافت. بهای آب معدنی در بحرین به بشکه ای ۶۰ دلار رسید. درحالی که بهای یک بشکه نفت اوپک ۲۹ دلار بود. در مقابلِ فروشگاه های آب معدنی در بحرین صف های طولانی تشکیل شد و دولت اعلام کرد که محتکران را به شدت مجازات خواهد کرد. روزنامه های کویت هم از تصمیم این کشور برای واردکردن آب آشامیدنی از ژاپن و فرانسه خبر دادند.

هم زمان با این اقدامات، نشست مقدماتی وزرای محیط زیست هشت کشور عضو کنوانسیون کویت روز پانزدهم فروردین در منامه پایتخت بحرین تشکیل شد. پس از پایان یافتن این جلسه، یونایتدپرس اعلام کرد: «عراق از توافق با یک آتش بس که به ایران اجازه دهد چاه های خسارت دیده حوزه نفتی نوروز را مسدود کند، خودداری کرد.» عبدالرحمن العوادی وزیر بهداشت کویت نیز تأمین نشدن امنیت منطقه مورد نظر را از موانع اصلی حل این بحران دانست و گفت: «انجمن بین المللی کارشناسان با مهار چاه های نفتی خسارت دیده موافقت کرده اند، ولی خواهان تأمین امنیت هیئت اعزامی شده اند.»

در نشست اصلی سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست، که هجدهم فروردین با حضور دیگه گو کوردوز معاون دبیرکل سازمان ملل متحد، در کویت برگزار شد، نماینده عراق درصدد تأمین خواسته های دولت خود مبنی بر آتش بس کلی در جنگ بود، اما نتوانست موفقیتی به دست آورد و از ادامه جلسه به بهانه نداشتن اختیار ممانعت کرد. بدین ترتیب، جلسه دوم این سازمان به هفته بعد موکول شد. خبرگزاری جمهوری اسلامی دراین باره گزارش داد: «نماینده عراق درصدد بود از این اجلاس که صرفاً ماهیت فنی دارد بهره برداری سیاسی بکند.» به گزارش این خبرگزاری، کوردوز نیز به سفیر ایران در کویت گفت که فعالیت های عراق برای کشاندن مسئله به سازمان ملل با شکست مواجه شده است.

یک روز قبل از شروع مرحله دوم نشست نمایندگان عضو سازمان محیط زیست منطقه ای، رضا میرزا طاهری سرپرست سازمان حفاظت از محیط زیست ایران، در گفت وگو با خبرنگاران گفت: «در اجلاس قبلی مقرر شد امور فنی مربوط به مهار چاه های نفت با فوریت انجام و هم زمان اقدامات برای مبارزه با آلودگی آب ها شروع شود. ... قرار است در اجلاس فردا چگونگی انتقال وسایل و ابزارهای مهار چاه ها و پاک سازی آب ها مورد بحث قرار گیرد.» مدیرعامل شرکت فلات قاره ایران نیز از آمادگی ایران برای انجام دادن امور فنی این کار خبر داد و گفت: مدت ۵۰ روز است که ایران امکانات و تیم های عملیاتی را تجهیز کرده است تا برای مهار نشت نفت اقدام کند، اما عراق مانع این کار شده است.

ص: ۲۶

در آستانه شروع دومین اجلاس کشورهای عضو سازمان حفاظت محیط زیست خلیج فارس برای بررسی چگونگی مهار نشت نفت و پاک سازی آب های آلوده، عراق در ۲۳ فروردین ۱۳۶۲، با ۶ فروند ناوچه جنگی و پشتیبانی ۲ فروند بالگرد به سکوهای نفتی اردشیر و سیروس در اطراف جزیره خارک حمله کرد. در این حمله ۲ موشک اگزوسه به ۲ سکوی نفتی در حوزه نفتی اردشیر و تأسیسات موجود در آن برخورد کرد و آسیب های شدیدی را به آنها وارد آورد و ۴ فروند موشک نیز به یکی از سکوهای حوزه نفتی سیروس اصابت کرد و موجب آتش سوزی شد، ولی به دلیل غیرفعال بودن این حوزه نفتی دامنه آتش سوزی گسترش نیافت و آسیب چندانی به این سکو وارد نیامد.

چند ساعت پس از این تهاجم، طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، درخصوص بحران نشت نفت دو ادعای جدید و به نوعی عجیب را مطرح کرد. او علت فوران نفت را خرابی لوله های نفتی (و نه بمباران هواپیماهای عراقی)، ذکر کرد و ایران را دراین باره مقصر خواند. وی همچنین برخلاف واقعیت موجود اعلام کرد که طبق گزارش های فنی، نشت نفت تاکنون تهدیدی برای سواحل کشورهای عربی به وجود نیاورده و این لکه های نفتی به سمت آب های ایران حرکت می کند. طارق عزیز بار دیگر، شرط عراق را برای فراهم شدن امکان انسداد چاه های نفتی تکرار کرد.

آسوشیتدپرس درباره تأثیر این حمله عراق بر مذاکرات پیش رو در کویت گفت: «منابع نزدیک به هیئت های شرکت کننده در کنفرانس شورای منطقه ای محیط زیست گفتند که تجاوز عراق به چاه های نفتی، امید موفقیت در این کنفرانس را به هیچ تبدیل کرده است.»

سرانجام دومین نشست وزرای محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت برای تصمیم گیری درباره چگونگی مقابله با نشت نفت پس از سه روز، بدون نتیجه پایان یافت، زیرا هنگام تصمیم گیری نهایی، نماینده عراق جلسه را ترک کرد و سایر اعضا از اتخاذ هرگونه تصمیمی بازماندند.

هنگام برگزاری جلسات این نشست، اخباری از مذاکرات و تصمیمات اتخاذشده، انتشار نیافت، ولی رضا میرزا طاهری معاون نخست وزیر ایران، درباره مواضع و عملکرد عراق در این اجلاس گفت: «رژیم عراق قصد داشت دستاویزی بیابد تا ازطریق کنوانسیون کویت راهی به سازمان ملل داشته باشد و بتواند حرف های گذشته اش را تکرار کند. ... عراق سعی داشت جلسات را به هم بزند، ولی وزرای کشورهای دیگر اطمینان پیدا کردند که ایران خواستار جلوگیری از [واردآمدن] خسارت بیشتر به کشورهای منطقه است.» وی درباره توافق کلی این اجلاس گفت: «اصول کلی، جلوگیری از تهاجم و حمله عراق است تا جمهوری اسلامی خود فوران چاه های نفتی را کنترل کند.»

وزیر بهداشت کویت که دبیر اجرایی این جلسات بود نیز با بیان اینکه گردهمایی مذکور تا

اطلاع بعدی به تعویق افتاده است به نحوی به نقش موضوعات دیگر دراین باره اشاره کرد و گفت این مسئله دیگر مربوط به مسئولان محیط زیست نیست، بلکه وابسته به مسائل دیگر منطقه می باشد. درعین حال وی برای نشان دادن پیشرفت کار در این نشست خاطرنشان کرد که کارشناسان سازمان محیط زیست جنبه های فنی یک طرح عملیاتی روی چاه ها را تدوین و ۹۵ درصد از مسائل را حل کرده اند.

بی نتیجه ماندن دو مرحله از نشست وزرای محیط زیست در کویت و ادامه آلودگی آب های خلیج فارس و پیشروی لکه های نفتی که حدود ۱۵۰ مایل مربع را در بر گرفته بود از یک سو و بی تفاوتی عراق به ذوب لوله های اصلی چاه های آتش گرفته - که ورود روزانه ۲۰ هزار بشکه نفت خام دیگر را به آب های خلیج فارس محتمل می ساخت - از سوی دیگر، کشورهای عربی منطقه خلیج فارس را به واکنش واداشت.

فهد بن عبدالعزیز پادشاه عربستان، در سی ام فروردین، پیامی را توسط عبدالعزیز خویتر فرستاده ویژه خود، برای صدام حسین ارسال کرد. رادیو صوت الجماهیر دراین باره گفت: «صدام حسین رئیس جمهور، نامه ای از برادر خود ملک فهد درباره روابط برادرانه دو کشور و تلاش های اخیر درجهت حل مشکل نفت ایران که به آب های خلیج [فارس] نشت می کند دریافت کرده است. سخنان صدام حسین در دیدار با خویتر نیز به نوعی پاسخ گویی به نگرانی ملک فهد بود. ... رئیس جمهور نیز بر توجه عراق به حل مشکل نشت نفت ایران در پرتو علاقه خود به منافع برادران عرب در منطقه (چه در زمین و چه در آب های خلیج [فارس] تأکید کرد.»

کشورهای کویت و امارات متحده عربی درپی پیشرفت آلودگی در خلیج فارس و بروز اختلال در کار تأسیسات آب شیرین کن دوبی و کویت، نمایندگان عراق را فراخوانده و گوشزد کردند که درصورت تکرار این قبیل اقدامات رابطه خود را با عراق قطع خواهند کرد.

بااین حال، کشورهای عربی به طور رسمی موضعی را دراین باره اعلام نکردند. این کشورها در اجلاس سالانه یونسکو (سازمان آموزش علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد) که در ۳۱ فروردین ۱۳۶۲ برگزار شد، در بیانیه پیشنهادی خود برای یکی از بندهای قطعنامه این اجلاس، بدون اشاره به موضوع حاد آلودگی خلیج فارس صرفاً از دو کشور ایران و عراق خواستند تا هرچه زودتر به تمام دشمنی ها خاتمه داده و مذاکرات صلح را آغاز کنند.

وزرای اطلاعات کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس نیز در پایان نشست خود با یادآوری خسارت های واردشده به محیط زیست خلیج فارس و بدون اشاره به اقدامات عراق دراین باره از دو کشور درخواست کردند که به اقدامات میانجیگرانه پاسخ مثبت دهند.

بدین ترتیب، موضوع نشت نفت و آلودگی آب های خلیج فارس تا پایان این دوره (۳۱/۱/۱۳۶۲) لاینحل باقی ماند.

ص: ۲۸

۴. عملکرد گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور و اقدامات بازدارنده نیروهای خودی

در طول این دوره ۶۰ روزه، بیش از ۲۹۰ درگیری بین نیروهای خودی و افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز در مناطق غرب و شمال غرب کشور روی داد که بخش عمده آن (بالغ بر ۲۳۰ مورد)، به اقدامات گروه های ضدانقلاب مربوط می شد و حدود ۶۰ مورد نیز عملیات نیروهای خودی علیه این گروه ها بود.

اقدامات تثبیت شده عناصر مسلح غیرقانونی در این دوره عبارت بودند از:

حمله مستقیم به پایگاه ها و محل استقرار نیروهای خودی ۱۳۴ مورد؛ مین گذاری و عملیات انهدامی ۶۵ مورد؛ اجرای عملیات کمین ۳۴ مورد. در این عملیات ها بیش از ۷۰۰ نفر از افراد خودی شهید یا زخمی شدند و ۴۵ نفر از نیروهای خودی و افراد بومی نیز به گروگان گرفته شدند.

نیروهای خودی نیز عملیات های متعددی علیه گروه های مسلح ضدانقلاب درقالب عملیات کمین و انهدامی یا برای پاک سازی مناطق تحت نفوذ این گروه ها اجرا کردند که در جریان آن حدود ۵۰۰ تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی و قریب ۳۰۰ نفر نیز دستگیر شدند؛ در این اقدامات از افراد خودی بیش از ۷۰ تن شهید و حدود ۱۸۰ نفر هم زخمی شدند.

در یک جمع بندی در مقایسه با دوره پیشین (کتاب ۲۳ روزشمار از ۱/۱۰/۱۳۶۱ تا ۳۰/۱۱/۱۳۶۱) می توان گفت باوجود افزایش تعداد عملیات های گروه های مسلح غیرقانونی، میزان تلفات نیروهای خودی در این دوره کاهش یافته است؛ که این امر به نوعی نشان دهنده کاهش قدرت عملیاتی گروه های مسلح ضدانقلاب و افت کیفی آنها و نیز قدرت، تسلط، هوشیاری و آمادگی افراد خودی است. در ادامه اهم اقدامات دو طرف در این دوره به اختصار آورده شده است.

• اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی

از مجموع عملیات هایی که گروه های مسلح ضدانقلاب و عمدتاً حزب دمکرات در طول این دوره علیه نیروهای خودی اجرا کردند، ۸ مورد آن ازنظر کیفی درخور توجه بود و درصد بالایی از تلفات افراد خودی مربوط به این عملیات ها می شد؛ عمده ترین این اقدامات چنین بود:

– حمله به نیروهای تأمین جاده در حدفاصل کچل منگان و حسن سالاران (جنوب سقز)، ۱۴ شهید و ۱۱ زخمی (۱۸ اسفند ۱۳۶۱).

– حمله به مهاباد، ۵ شهید و ۱۲ زخمی (۲ فروردین ۱۳۶۲).

– حمله در محور سنندج – دیواندره و محمدشاه (در جنوب شرقی نقده)، ۱۹ شهید و ۳ زخمی (۱۶ فروردین ۱۳۶۲).

– عملیات در خلیفان در جنوب مهاباد، ۱۰ شهید و ۴ زخمی (۲۰ فروردین ۱۳۶۲).

– حمله به پایگاه دوبره در غرب ارومیه، ۱۸ شهید و ۱۰ زخمی (۲۱ فروردین ۱۳۶۲).

- حمله به شهر سقز، ۱۵ شهید و ۲۲ زخمی (۲۱ فروردین ۱۳۶۲).

- هجوم به روستای کشکه میر، ۲۳ شهید (۲۲ فروردین ۱۳۶۲).

- عملیات در گردنه آریز در محور سنندج - مریوان، ۱۱ شهید (۲۵ فروردین ۱۳۶۲).

تعداد شهدا در این ۸ عملیات حدود ۴۳ درصد کل عملیات های عناصر مسلح غیرقانونی در این دوره را تشکیل می دهد.

• فعالیت ها و عملیات های نیروهای خودی

پاک سازی محورهای آلوده غرب و جنوب غربی استان آذربایجان غربی در این دوره اولویت اصلی قرارگاه حمزه بود؛ به طوری که از ۶۱ عملیات نیروهای خودی در استان های آذربایجان غربی، کردستان و باختران (کرمانشاه)، ۵۲ مورد آن در مناطق آلوده استان آذربایجان غربی اجرا شد. نیروهای خودی در نوار مرزی در حدفاصل سلماس در شمال تا ناحیه سیلوانا در جنوب این استان، عملیات پاک سازی دامنه داری را اجرا کردند. همچنین در محورهای بوکان - مهاباد، مهاباد - نقده، اشنویه و پسوه - مهاباد به عنوان یکی از اصلی ترین عملیات های پاک سازی اقدامات مؤثری انجام شد.

علاوه بر این عملیات های نظامی، نیروهای قرارگاه حمزه موفق به شناسایی تشکیلات شهری حزب دمکرات در مهاباد شدند و توانستند در دو عملیات درون شهری ۴۳ تن را که عضو ۲۰ خانه تیمی بودند دستگیر کنند؛ تعدادی از دستگیرشدگان از عاملان ترور، انفجار، پرتاب نارنجک و سایر اقدامات خرابکارانه در شهرها بودند.

به دنبال این اقدامات و همچنین با موفقیت نیروهای عملیاتی در محورهای مختلف، تعداد افراد وابسته به گروه های غیرقانونی در این مناطق به طور کم سابقه ای کاهش یافت؛ به طوری که در طول این دوره، ۱۳۹ تن از وابستگان این گروه ها که اغلب آنان نیز مسلح بودند خود را به پایگاه ها و پاسگاه های خودی معرفی و درخواست امان نامه کردند. علاوه بر این افراد، تعدادی از عناصر و کادرهای تشکیلات حزب دمکرات ازجمله عده ای از مسئولان کمیسیون های این حزب نیز در شهرهای اشنویه، پیرانشهر و مهاباد خود را تسلیم کردند. بنا بر اعلام قرارگاه حمزه سیدالشهدا، در میان تسلیم شدگان این حزب افرادی مانند سعید افشار عضو مرکزیت و مسئول تشکیلات و فرمانده نظامی شهر دیواندره، قادر عبدی عضو کمیته دفتر سیاسی، سعید سلطانیان عضو مرکزیت و عضو کمیسیون بازرسی، علی حسینیان عضو مرکزیت و از مسئولان کمیسیون قضایی، قادر بهرامی مسئول تشکیلات روانسر و معاون فرمانده نظامی بیستون و از رابطان تام الاختیار حزب وابسته به دولت بعثی عراق، حسین احمدزاده از مسئولان تشکیلات شهر اشنویه و بسیاری از اعضای مرکزیت و کادرهای درجه یک نیز حضور داشتند.

ص: ۳۰

۵. اقدامات تروریستی گروه های مسلح ضدانقلاب در شهرها

سازمـان مجاهـدین خلق (منافقین) که برای کسب قـدرت، جنگ مسـلحانه با جمهوری اسـلامی را برگزیـده بود، به عنوان یکی از مهم ترین و قوی ترین گروه های معانـد با نظام، در این دوره نیز به اقدامات خرابکارانه خود ادامه داد، اما درمجموع فعالیت های این سازمان همانند دوره قبل(۱) رو به افول بود.

در این دوره، افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بسیاری از شـهرهای ایران عملیات ترور، پرتاب بمب و نارنجک، تیراندازی به محل های اسـتقرار افراد نظامی و مردم عادی و بمب گـذاری انجام دادند که براثر آن حدود ۵۰ تن از مردم و نیروهای سپاه و بسیج شـهید یا زخمی شدند. آمار شهدا در این دوره در مقایسه با دوره پیش تفاوتی نداشت، ولی شـمار مجروحان کاهش یافت که نشان دهنده تداوم موفقیت طرح های نیروهای خودی برای کنترل اوضاع امنیتی در شـهرها بود. این امر به ویژه در شـهر تهران که به علت حساسیت سیاسـی و اجتماعی یکی از مراکز اصـلی فعالیت سازمان در دوره های گذشـته به شمار می آمد، کاملاً آشکار بود؛ به طوری که در طول این ۶۰ روز، عناصر سازمان در سطح شهر تهران با اجرای ۱۹ عملیات ۳ تن را شهید و ۶ نفر را زخمی کردند. به بیانی دیگر، تقریباً از هر ۵/۲ عملیات سازمان یک مورد آن به شهادت یا زخمی شـدن مردم یا نیروهای نظامی و انتظامی انجامیده است. بررسـی دقیق کل عملیات های سازمان در این دوره روند رو به ضـعف سازمان را بیشتر نمایان می سازد؛ زیرا در سایر شهرستان ها نیز چنین وضعیتی وجود داشت؛ یعنی سازمان اقدامی برای انتقال نیرو به سایر شهرستان ها و به تبع آن انتقال عملیات انجام نداده است.

از سوی دیگر، نیروهای خودی در طول این دوره، ۱۱۰ عملیات علیه گروه های مسـلح غیرقانونی در شهرهای مختلف (غیر از مناطق غرب و شمال غرب کشور) اجرا کردند. اقـدامات نیروهـای خودی شامـل این موارد بود: کشف خـانه هـای تیمی؛ درگیری و عملیات گشت و بازرسـی؛ حمله به محل استقرار افراد مسـلح غیرقانونی به خصوص در منـاطق جنگلی شـمال؛ کشف و خنثی سـازی بمب. گفتنی است بیشتر این عملیـات ها با بهره گیری از اطلاعات کاملی بود که نیروهای خودی در جریان فعالیت های قبلی به دست آورده بودند.

از نکات قابل توجه این دوره تعدد عملیات نیروهای خودی به ویژه سپاه در استان های گیلان و مازندران (منطقه۳ سپاه) بود؛ به نحوی که ۴۰ مورد از ۱۱۰ عملیات نیروهای خودی در کل کشور، در این دو اسـتان اجرا شـد و در جریان آن ۵۳ تن از افراد مسـلح ضدانقلاب کشـته یا زخمی و ۱۴۱ تن هم دسـتگیر شدند و صدها قبضه انواع اسلحه، مقـادیر فراوانی مهمـات و سـایر تجهیزات و ادوات نظـامی از خانه های تیمی یا مخفیگاه های آنان به دست آمـد. باتوجه به این تمرکز عملیاتی بود که سپاه پاسـداران اعلام کرد: «درپی عملیات گسترده نیروهای سپاه در شهرهای بابل، بابلسر و ساری تشکیلات سازمان مجاهدین خلق [منافقین] در استان مازندران متلاشی شده است.»

۱- منظور مقطع زمانی ۱/۱۰/۱۳۶۱ تا ۳۰/۱۱/۱۳۶۱ است که حوادث مربوط به آن در کتاب ۲۳ روزشمار درج شده است.

علاوه بر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در این دوره آسیب های فراوانی به آن وارد شد، چند گروه با گرایش های مارکسیستی نیز در دو استان اصفهان و خوزستان متلاشی شدند؛ در استان اصفهان گروه های اتحادیه کمونیست های ایران، راه کارگر، حزب کار ایران و توفان متلاشی و بیش از ۱۰۰ تن از اعضای آنها دستگیر شدند. در استان خوزستان نیز همه افراد وابسته به چهار گروه وحدت کمونیستی، سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، اتحادیه کمونیست ها و گروه کومه له دستگیر شدند و عملاً سازمان این گروه ها نیز در این استان فروپاشید.

۶. فعالیت های معارضین عراقی

فعالیت گروه های معارض عراقی یکی از موضوعات مهم در این دوره بود. در طول این مقطع، معارضین عراقی اقدامات متعددی را علیه نیروهای نظامی - اطلاعاتی (استخبارات) و انتظامی عراق و اماکن حساس و تأسیسات اقتصادی این کشور انجام دادند که براثر آن حدود ۸۰ تن از نیروهای عراقی کشته یا زخمی و بالغ بر ۵۰ تن از آنان نیز اسیر شدند؛ همچنین بیش از ۱۰۰ تن از افراد وابسته به سردار جاف(۱) کشته شدند. گفتنی است در این آمار تعداد کشته ها و زخمی های چهار عملیات تخریبی بزرگ که در شهر بغداد رخ داد و میزان تلفات آن انتشار نیافت، لحاظ نشده است.

مهم ترین عملیات های نیروهای معارض که در کردستان عراق، بصره و بغداد اجرا شد، به این شرح است:

۱. عملیات انهدامی جنبش مجاهدین عراقی با حمله به تأسیسات نفتی منطقه عین زاله در ۵۶ کیلومتری شمال شرقی موصل (۱۸ اسفند ۱۳۶۱).

۲. عملیات نفوذی نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق در نزدیکی شهر خرمال که به انهدام یک بالگرد عراقی و اسارت ۴ تن ازجمله کمک خلبان بالگرد مزبور انجامید. (اول فروردین ۱۳۶۲).

۳. عملیات بمب گذاری مجاهدین مسلمان در دفتر هواپیمایی عراق در منطقه سعدون بغداد (۸ فروردین ۱۳۶۲).

۴. عملیات نفوذی نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق در دربندیخان و دستگیری ۵۰ تن از نیروهای یک پاسگاه عراقی(۲)* (۱۰ فروردین ۱۳۶۲).

۵. عملیات نفوذی نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق علیه افراد سردار جاف و کشته شدن ۱۰۱ تن از آنان.

۶. عملیات بمب گذاری سازمان عمل اسلامی و انهدام چاپخانه وابسته به حزب بعث عراق در شهر بغداد (۱۶ فروردین ۱۳۶۲).

۱- از افراد وابسته به رژیم پهلوی که به عراق پناهنده شده و به فعالیت مسلحانه علیه جمهوری اسلامی پرداخته بود.

۲- * تاریخ دقیق این دو عملیات مشخص نیست، ولی خبر آن در ۱۰/۱/۱۳۶۲ منتشر شده است.

۷. موفقیت چشمگیر سیاسی ایران در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها در هند

پس از پیروزی دیپلماتیک ایران در ممانعت از برگزاری هفتمین اجلاس غیرمتعهـدها در عراق و جایگزین شـدن دهلی نو به جای بغداد(۱)، در آستانه تشکیل این اجلاس - که قرار بـود از ۱۶ تا ۲۰ اسفند ۱۳۶۱ برگزار شود - عراق بر فعالیت های دیپلماتیک خود به منظور تحقق دو هـدف سیاسـی در اجلاس هفتم شـدت بخشـید؛ اولین خواسـته عراق برگزاری دور بعـدی (هشـتمین) اجلاس سـران جنبش عـدم تعهد در بغداد و دومین آن گنجاندن بندی در قطعنامه پایانی این اجلاس برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق بود. درواقع عراق می خواست باتوجه به وجهه کشورهای عضو عـدم تعهـد بتواند ابتکارعمل سیاسـی را در دست گیرد و به نحوی ایران را در مجامع بین المللی منزوی سازد و از این طریق فشار لازم را برای تحمیل خواسته های خود به ایران وارد آورد.

برای تحقق این خواسته ها عراق در مراحل مقدماتی و نیز در حین برگزاری اجلاس اصلی فعالیت ها و رایزنی هایی را آغاز کرد.

در دوم اسفند ۱۳۶۱، مقامات عراق سه ملاقات مهم با مسؤلان کشورهای یوگسـلاوی و هندوسـتان - که دو عضو از سه عضو بنیان گـذار جنبش غیرمتعهـدها بودند - انجام دادند.

در بلگراد پایتخت یوگسلاوی، الزهاوی فرستاده ویژه عراق، با لازار موسیف وزیر امور خارجه آن کشور دیدار کرد. طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق نیز در بغداد با رازان معاون نخست وزیر یوگسـلاوی، ملاقات کرد و عصمت کتانی معاون وزیر امور خارجه عراق و فرستاده ویژه صدام حسین، در دهلی نو با ایندیرا گاندی نخست وزیر هند و ناراسیما رائو وزیر امور خارجه این کشور، دیدار کرد. موضوع اصلی هر سه دیدار پیش نویس قطعنامه پایانی اجلاس غیرمتعهدها و جنگ ایران و عراق بود.

خبرگزاری هندی ایندین اکسپرس با اشاره به دیدار عصـمت کتانی و ایندیرا گاندی - که به نظر می رسد مهم ترین دیدار در میان این دیدارهای سه گانه باشد - اعلام کرد: «عراق که شـانس میزبـانی هفتمین اجلاس عـدم تعهـد را از دست داده است، تلاش گسترده ای را برای میزبانی هشـتمین کنفرانس، که به طور معمول در اجلاس هفتم تعیین خواهـد شد، آغاز کرده است تا موافقت اعضای جنبش عدم تعهد را دراین خصوص به دست آورد.» هم زمان با این اقدامات عراق، علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران نیز برای دیدار با مقامات یوگسلاوی راهی بلگراد شد.

در دهم اسـفند ۱۳۶۱، جلسه مقـدماتی کارشـناسان کشورهای شـرکت کننـده در هفتمین اجلاس جنبش عـدم تعهـد به منظور رایزنی درمورد موضوعات و محورهای اصـلی مذاکرات و تصمیمات و قطعنامه پایانی این اجلاس، در دهلی نو برگزار شد.

با ورود هیئت های اصلی کشورهای شرکت کننده در این اجلاس، فعالیت ها و رایزنی های دو

۱- این موضوع در مقدمه کتاب بیستم روزشمار جنگ ایران و عراق (عبور از مرز) به طور کامل توضیح داده شده است.

کشور ایران و عراق برای دستیابی به اهـداف سیاسـی خود در دهلی نو آغاز شد. طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق در دهلی نو با پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجه مصـر و احمـد طـالب ابراهیمی وزیر امور خارجه الجزایر، دیـدار کرد. در همین حال، با پیشـنهاد عراق، وزیران امور خارجه کشورهای عرب عضو جنبش غیرمتعهـدها که در دهلی نو حضور داشتند برای هماهنگی در مواضع و برنامه کار اجلاس غیرمتعهدها تشکیل جلسه دادند.

در آسـتانه برگزاری اجلاس اصـلی سران غیرمتعهدها، خبرگزاری عراق از انصراف صدام حسین از شرکت در اجلاس باوجود تمهیدات حفاظتی بسیاری که برای حضور وی اندیشـیده شـده بود، خبر داد. این خبرگزاری همچنین اعلام کرد که به جـای او طه محی الـدین معروف معـاون ریـاست جمهوری و عضو شورای فرمانـدهی انقلاب عراق و همراهان وی ازجمله طارق میخائیل یوحنا عزیز و عصمت کتانی در این اجلاس شرکت می کنند. برخی کارشناسان در رایزنی های اولیه، انصراف صدام حسین از حضور در اجلاس را نوعی پیروزی برای ایران تلقی کردند و آن را نشانه ناکامی عراق در دستیابی به اهداف سیاسی خود در اجلاس هفتم غیرمتعهدها دانستند.

هم زمان با اقدامات عراق در هماهنگ کردن کشورهای عرب برای اتخاذ تصمیمات همسو، ایران نیز فعالیت هایی را دراین زمینه انجام داد که از یک سو موجب شکاف در جبهه اعراب و از سوی دیگر رقابت با عراق در امر میزبانی اجلاس آینـده سـران عـدم تعهـد (هشـتمین اجلاس) شـد. ولایتی وزیر امور خارجه ایران، پس از دیدار با همتایان لیبیایی و سوری خود گفت: ایران در تصمیم خود برای جلوگیری از برگزاری اجلاس آینده سران غیرمتعهدها در بغداد پافشاری می کند. وی افزود: کشورهای لیبی، سوریه، نیجریه و کره شمالی جهت برگزاری هشتمین اجلاس سران در کشورهای خود اعلام آمادگی کرده اند.

دراین حـال، منابع خبری گزارش دادنـد کشورهای عرب شـرکت کننـده در این اجلاس تصـمیم دارنـد پیش نویس قطعنامه ای را درباره جنگ ایران و عراق به اجلاس ارائه کنند که به جنگ سـی ماهه بین دو کشور پایان دهد. ولی نماینده عراق که در جلسات هیئت های کارشناسـی شرکت کرده بود توقعات آن کشور را فراتر از این اعلام کرد. وی گفت: «ما برای قطعنامه پایانی سه پیشنهاد ارائه خواهیم کرد: ۱. درباره حمله اسرائیل به رآکتور اتمی عراق ماده ای در پیش نویس اضافه شود. ۲. در ماده ای که مربوط به جنـگ ایران و عراق است قطعنـامه هـای [شورای امنیت] سازمان ملل متحد(۱) که دراین بـاره صادر شـده است، اضافه گردد. ۳. درباره محل برگزاری هشـتمین کنفرانس سران (که عراق خواستار برگزاری آن در بغداد است) مطالب به طور مشروح تر توضیح داده شود.»

باتوجه به اخباری که بیانگر فعالیت های عراق برای دستیابی به اهداف خود هنگام برگزاری

ص: ۳۴

۱- در مراحل بعدی مشخص شد که خواسته عراق قطعنامه شماره ۵۲۲ شورای امنیت درباره جنگ ایران و عراق بوده است نه قطعنامه سازمان ملل متحد.

نشست های کارشناسی اجلاس در دهلی نو بود، شاید بتوان گفت این خواسته سه گانه عراق یا حداقل بخش هایی از آن برای دولت عراق دست یافتنی بود. دیدار سه تن از مسئولان بلندپایه عراقی با مقامات یوگسلاوی و هند - که پیش تر به آن اشاره شد - و همچنین برخی اقدامات و اظهارات مقامات کویتی در پشتیبانی از عراق، ازجمله دیدار شیخ جابر الاحمد الصباح امیر کویت با خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد و اظهارات سخنگوی این سازمان درباره محور گفت و گوی آن دو که پایان دادن به جنگ ایران و عراق بوده است و نیز سخنان مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه کویت مبنی بر اقدام این کشور به طرح موضوع ضرورتِ یافتن راه حلی برای جنگ ایران و عراق در اجلاس سران غیرمتعهدها از اقداماتی بود که می توانست تاحدودی عراق را برای دستیابی به اهدافش امیدوار سازد.

بر همین اساس، طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، امیدوارانه اعلام کرد که اغلب کشورهای شرکت کننده در نشست دهلی نو با برگزاری اجلاس آتی در بغداد موافق هستند. وی گفت: «عراق آماده میزبانی هشتمین کنفرانس غیرمتعهدها می باشد و از موفقیت آن نیز مطمئن است.»

در چهاردهم اسفند، خبرگزاری رویتر درباره طرحی که وزرای امور خارجه کشورهای عرب عضو جنبش عدم تعهد در جلسات خود بدان دست یافته بودند، گزارش داد: «در این برنامه (طرح) تصریح شده که جنبش عدم تعهد از شورای امنیت سازمان ملل متحد درخواست کند هریک از دو طرف ایران و عراق را که با شرایط پذیرفته شده مخالف کنند، تحریم کند. همچنین در این طرح از ایران و عراق خواسته شده است تا با یک آتش بس فوری و عقب نشینی به مرزهای پیش از شروع جنگ موافقت کنند.»

این خبرگزاری همچنین خبری را اعلام کرد که از وجود شکاف در میان کشورهای عرب حکایت می کرد. رویتر گفت: «لیبی از شرکت در گفت وگوهای وزیران خارجه عرب درخصوص ارائه یک طرح صلح برای پایان دادن به جنگ خودداری کرد؛ سوریه نیز کوشید مسئله جنگ ایران و عراق در کنفرانس مطرح نشود و درخواست کرد تا کنفرانس غیرمتعهدها کشورهایی را که با اسرائیل و افریقای جنوبی پیوند دارند محکوم کند.»

در همین حال، سخنگوی اجلاس درباره مباحث مطرح شده در کارگروه سیاسی مطالبی را بیان کرد که نشان می داد تصمیم گیری درباره گنجاندن ماده ای در قطعنامه پایانی اجلاس درباره جنگ ایران و عراق به آن صورتی که عراق و پشتیبانان آن کشور پیش بینی می کنند، تنش هایی پیش رو خواهد داشت، لذا در بررسی های انجام شده این موضوع به نحوی مدنظر قرار گرفته است. وی با اعلام اینکه موضوع جنگ ایران و عراق به طور ویژه و خارج از موضوعات خاورمیانه مطرح است، گفت: «جنگ ایران و عراق در بخش جداگانه ای از پیش نویس بیانیه سیاسی گنجانده شده و در بخش مربوط به اوضاع خاورمیانه نیامده است.»

در آستانه نشست سران کشورهای عضو عدم تعهد، آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران از سفر به دهلی نو انصراف داد و با ارسال نامه ای به ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، ضمن اعلام این تصمیم، میرحسین موسوی نخست وزیر را به جای خود برای شرکت در جلسات سران عدم تعهد معرفی کرد.

سخنان نخست وزیر قبل از سفر به دهلی نو نشان داد که ایران به دنبال احقاق حق خود و پیروزی سیاسی در این اجلاس است. وی ضمن اشاره به جایگاه جنبش عدم تعهد برای مقابله با سیاست زورمدارانه قدرت های بزرگ انتظار خود از نشست دهلی نو را افشای جوسازی های صلح طلبانه صدام حسین اعلام و بر حقانیت جمهوری اسلامی ایران برای ادامه جنگ تا حصول شرایط خود تأکید کرد. موسوی گفت: «ما بارها درباره مجازات متجاوز صحبت کرده ایم و درحال حاضر هم همین موضع را داریم، ما نمی توانیم رضایت بدهیم که کسی به خاطر جاه طلبی یا هر انگیزه دیگری به کشور دیگری تجاوز کند و شهرها را به خاک و خون بکشد.»

ولایتی وزیر امور خارجه نیز با اعلام اینکه شرایط ایران برای خاتمه جنگ تغییری نکرده است، درباره فراهم نشدن وضعیت مناسب برای برگزاری اجلاس آینده غیرمتعهدها در بغداد گفت: «عواملی که باعث تغییر محل برگزاری اجلاس هفتم غیرمتعهدها از بغداد به دهلی نو شد همچنان باقی است و یک کشور متجاوز هرگز صلاحیت میزبانی اجلاس غیرمتعهدها را ندارد.»

با تجمع مقامات عالی رتبه سیاسی کشورهای عضو عدم تعهد در روز شانزدهم اسفند، اجلاس رسمی سران کشورها با سخنرانی ایندیرا گاندی رئیس جدید جنبش عدم تعهد و فیدل کاسترو رئیس سابق این جنبش، آغاز شد. خانم گاندی در بخش کوتاهی از سخنان خود خواستار پایان مسالمت آمیز جنگ بین ایران و عراق شد، ولی فیدل کاسترو بدون اشاره به هجوم سراسری عراق به ایران صدام را یک صلح طلب خواند و از مواضع وی تقدیر کرد. خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل، شیخ جابر الصباح امیر کویت و یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین نیز در سخنرانی خود در این اجلاس خواهان پایان دادن به جنگ ایران و عراق شدند.

دراین حال، تلاش های پشت پرده و غیررسمی هیئت های سیاسی کشورهای عربی حامی عراق و برخی کشورهای غیرعرب برای برگزاری اجلاس هشتم سران غیرمتعهدها در عراق به شدت پیگیری می شد. این رایزنی ها به قدری جدی بود که خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از منابع آگاه، اعلام کرد: «به نظر می رسد اکثر کشورهای عضو جنبش عدم تعهد برای برگزاری هشتمین اجلاس سران در بغداد به یک اتفاق نظر رسیده باشند.»

رادیو ابوظبی نیز برگزاری اجلاس هشتم غیرمتعهدها در بغداد را حتمی دانست و به نقل از مطبوعات هند، گفت: «کلیه مشورت ها و تماس هایی که اکنون میان رهبران جنبش عدم تعهد در

جریان است حاکی از تشکیل هشتمین کنفرانس سران جنبش در بغداد می باشد.» فیدل کاسترو رئیس جمهور کوبا و رئیس سابق جنبش عدم تعهد نیز اعلام کرد که اکثر کشورها موافقت کرده اند که اجلاس آینده در بغداد برگزار شود.

احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه ایران، بی آنکه این احتمال را رد کند امکان اتخاذ چنین تصمیمی را تقبیح کرد و گفت: «جنبش غیرمتعهدها با تغییر محل برگزاری اجلاس هفتم از بغداد به دهلی نو یک حرکت اصولی درجهت حفظ موازین انجام داد، ولی اگر این اجلاس با میزبانی بغداد برای جنبش عدم تعهد موافقت کند این امر نشانه ضعف جنبش در برخوردها و یک حرکت یأس آمیز در مسیر حرکت اصیل جنبش در آینده خواهد بود.» وی این اقدام را تزلزل در مواضع جنبش در حفظ اصول و نادیده گرفتن تجاوز به یک کشور عضو عدم تعهد دانست.

از سوی دیگر، روند سخنرانی ها و رایزنی ها کاملاً به نفع عراق بود؛ حسین شاه اردن ضمن فداکارانه خواندن انصراف عراق از برگزاری اجلاس هفتم، به جای فراخواندن دو کشور به متارکه جنگ و ارجاع حل اختلافات آنها به آخرین قرارداد منعقدشده بین ایران و عراق (قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر)، اختلافات دو کشور را قدیمی و ریشه دار خواند و حل آن را به مجموعه ای از قراردادهای تاریخی بین دو کشور ارجاع داد. شاه حسین افزود: «کنفرانس باید وظیفه خود را درباره متوقف کردن جنگ انجام دهد و کمیته ای برای بررسی این امر تشکیل داده، موضع خود را دراین باره بیان کند، چون ادامه جنگ ارکان غیرمتعهدها را به لرزه درآورده است.» وی در آخر با بیان اینکه عراق خواهان صلح است و این ایران است که صلح را رد می کند، گفت: «باید موضع ما درباره طرفی که صلح را رد کند تحریم باشد.»

در روز چهارم اجلاس، موسوی نخست وزیر ایران، سخنرانی کرد. وی ضمن اشاره به اینکه ایران در زمان حمله عراق به علت مشکلات داخلی ناشی از وقوع انقلاب، آمادگی هیچ گونه واکنش مناسبی را برای دفاع از کشور نداشت، پیشنهاد صلح با صدام حسین را رد کرد و گفت: «اکنون به ما می گویند که به دشمن متجاوز کینه توز و حیله گر که عربده های مستانه اش به استغاثه بدل شده است رحم کنید. ما این را یک خیانت می دانیم، خیانت به ملت خود و خیانت به همه دولت های منطقه که هر روز ممکن است در معرض چنین تهاجمی قرار گیرند. ما می خواهیم متجاوز از تجاوز خود طرفی نبندد. ... همان سیاستمدارانی که این جنگ پرخسارت را بر ما تحمیل کردند و هنوز به قدر توان خود رژیم متجاوز را یاری می دهند، امروز بر آن اند تا صلحی پرخسارت و نیز توأم با ذلت بر ما تحمیل کنند.»

خبرگزاری فرانسه در بازتاب سخنان نخست وزیر ایران اعلام کرد: «ایران امروز با تأکید بر اینکه به عراق اجازه بهره مندی یا خشنودی از پایان جنگ را نخواهد داد کمترین بارقه امیدی را که برای پایان جنگ خلیج [فارس] در اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد وجود داشت، از بین برد.»

سرانجام در بیستم اسفندماه، کارگروه سیاسی جنبش عدم تعهد برای تصویب قطعنامه پایانی اجلاس تشکیل جلسه داد. از آنجا که طبق مقررات جنبش عدم تعهد، قطعنامه پایانی باید با موافقت و اجماع شرکت کنندگان تصویب می شد، موضوعات مورد نظر عراق و حامیانش به تصویب نرسید و درنتیجه جنبش عدم تعهد درباره جنگ ایران و عراق اعلام موضع نکرد.

در ادامه، کارگروه سیاسی اجلاس به منظور تصمیم گیری برای تعیین میزبان اجلاس آینده وارد شور شد، ولی باتوجه به سخنرانی تأثیرگذار رجایی خراسانی نماینده دائمی ایران در سازمان ملل متحد و اظهارات کنایه آمیز وی که درخواست کرد اجلاس آینده به جای بغداد در ویرانه های خرمشهر، قصرشیرین یا آبادان برگزار شود و همچنین پشتیبانی ایران از میزبانی طرابلس برای اجلاس بعدی، این کارگروه به رغم پشتیبانی کشورهای حامی عراق به اتفاق نظر نرسید و قرار شد هیئت رئیسه جنبش درباره میزبان آینده آن تصمیم گیری کند. درنهایت، باتوجه به استدلال هیئت ایرانی مقرر شد که تعیین محل برگزاری اجلاس بعدی تا سال ۱۹۸۵ (۱۳۶۴) مسکوت بماند و بدین ترتیب ایران در هر دو موضوع مورد اختلاف با عراق به پیروزی دست یافت.

گفتنی است ایران علاوه بر رایزنی های سیاسی متداول برای ممانعت از برگزاری هشتمین اجلاس غیرمتعهدها در بغداد، باتوجه به نقش کارساز هندوستان به عنوان میزبان اجلاس هفتم، اقدامات مؤثر دیگری نیز انجام داد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وزیر امور خارجه ایران در گفت وگو با سفیر هند در ایران - که در آن زمان در دهلی نو به سر می برد - اعلام کرد: «ایران در نظر دارد درصورت علاقه مندی هند ... برای میانجیگری بین ایران و عراق از فعالیت هیئت اعزامی غیرمتعهدها جلوگیری نکند؛ اما اگر بغداد به عنوان میزبان بعدی اجلاس مشخص شود ایران دراین خصوص تغییر عقیده خواهد داد.»(۱)

۸. اوضاع اقتصادی ایران؛ خروج تدریجی از بحران

برعکس اوضاع به هم ریخته و نابسامان اقتصاد عراق، اقتصاد ایران در این دوره با عبور از بحران به یک ثبات نسبی رسید.

روزنامه فایننشال تایمز، در بررسی کلی اقتصاد ایران نوشت: «ایران با افزایش فروش نفت در چهار ماه گذشته، توانسته است تولید خود را به روزانه ۳ میلیون بشکه ترقی دهد و ذخایر ارزی ایران که قبلاً تنزل یافته بود اکنون بهبود نسبی یافته است. در بودجه ایران برای سال آینده - که از ۲۱ مارس [اول فروردین ۱۳۶۲] آغاز می شود - درآمدهای نفتی ۲۱ میلیارد دلار منظور شده است

۱- علی اکبر ولایتی در خرداد سال ۱۳۶۸، در یک مصاحبه تلویزیونی به موضوعی اشاره کرد که تا آن زمان بیان نشده بود؛ وی گفت: «در دیدار با خانم ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، اعلام کردیم که اگر بغداد برای میزبانی اجلاس هشتم غیرمتعهدها انتخاب شود ایران از جنبش عدم تعهد خارج خواهد شد و این موضع ایران بسیار کارساز بود.»

و نیازهای ارزی ایران نیز با احتساب خریدهای تسلیحاتی ۲۰ میلیارد دلار خواهد بود.»

نشریه بانک وست فیستر نیز با اعلام اینکه اقتصاد ایران دوران آشفتگی پس از انقلاب را پشت سر گذاشته است، درباره رونق اقتصاد کلان ایران نوشت: «تولید داخلی ایران اخیراً افزایش متوسطی را نشان می دهد و در بخش نفتی و پتروشیمی نیز پیشرفت های فراوانی ثبت شده است.» این نشریه افزایش ذخایر ارزی ایران از یک میلیارد دلار به ۵ میلیارد دلار را که ۴ میلیارد دلار آن در ماه های اخیر بوده است، نتیجه سیاست های متفکرانه مسئولان ایران در امر فروش نفت دانست.

سهولت و رونق فروش نفت ایران در این دوره به حدی بود که ایران در مقام سومین تأمین کننده نفت ژاپن با موضع گیری در مقابل اهمال کاری شرکت های نفتی آن کشور در خرید نفت ایران، اولتیماتوم داد که ممکن است از اواخر فروردین، فروش نفت به شرکت های ژاپنی را متوقف کند.

مجله اکونومیست دایجست، با اذعان به رونق اقتصاد ایران درباره نگاه دولت های غربی به ایران نوشت: «عادی شدن فرایند لیبرالیزه کردن صحنه اقتصادی - اجتماعی ایران، دولت های غربی را به ارزیابی مجدد بازار ایران سوق می دهد. بازرگانان و دولت های غربی ایران را امیدبخش ترین بازار درحال ترقی و پیشرفت سریع در خاورمیانه توصیف می کنند.»

از دیگر نشانه های بهبود اوضاع اقتصادی ایران استقبال بازرگانان و صاحبان صنایع انگلیس از افزایش مبادلات تجاری با ایران بود. این امر به دنبال برگزاری نشستی با موضوع مناسبات اقتصادی انگلستان با ایران نمایان شد. در این گردهمایی که توسط انجمن خاورمیانه در تاریخ دهم فروردین ۱۳۶۲، برگزار شد، نمایندگان شرکت های مختلف انگلستان به گسترش تجارت خود با ایران ابراز علاقه کردند؛ در اولین گام اجرای این تصمیم مقرر شد هیئتی به نمایندگی از اتحادیه ماشین آلات ساختمانی و هیئتی از نمایندگان اتاق بازرگانی انگلیس در فروردین ماه به ایران سفر کنند.

بااین همه، فایننشال تایمز تأثیر کاهش قیمت نفت را، که با تصمیم کشورهای عضو اوپک در لندن رخ داد، در روند بهبود وضع اقتصادی ایران بسیار بدبینانه پیش بینی و اعلام کرد: «ایران برای شکست در جنگ قیمت ها بهای سنگینی پرداخت خواهد کرد؛ با این شکست همه تلاش هایی که برای جلب حمایت مجدد طبقات متوسط می شود، نقش برآب خواهد شد.» به نظر می رسد این پیش داوری بیش از حد بدبینانه و مغرضانه بود، زیرا با احتساب سهمیه جدید، ایران می توانست از راه فروش حداقل یک میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه نفت به پایه قیمت حداقل ۲۹ دلار، درآمدی را کسب کند که حداکثر ۳۶ میلیارد تومان کمتر از میزان پیش بینی شده در بودجه سال جدید بود و بنا به پیش بینی منابع اقتصادی با برخی صرفه جویی ها، اخذ وام و خریدهای مدت دار یا افزایش فروش نفت این اختلاف درآمد و هزینه قابل ترمیم بود.

ص: ۳۹

۹. اوضاع نابسامان اقتصادی عراق

در این دوره برخی مشکلات اقتصادی عراق که منشأ آن کمبود ارز و علت آن نیز محدودیت این کشور در صدور نفت بود، نمایان شد. طبق اعلام منابع آگاه، نیاز ارزی ماهانه عراق برای تأمین مخارج کشور حدود ۵/۱ میلیارد دلار بود که قبل از جنگ با صدور بیش از ۳ میلیون بشکه نفت از سه طریق برآورده می شد:

۱. لوله نفتی کرکوک به بندر بانیاس سوریه.

۲. لوله نفتی کرکوک به بندر یومورتالیک ترکیه.

۳. حمل محموله های نفتی توسط کشتی ها از بندر بصره.

از این مبادی صدور نفت، نخستین خط لوله به دلیل اختلافات سیاسی بین عراق و سوریه در سال ۱۳۵۶ و در ادامه با شروع جنگ تحمیلی به علت همسویی و همراهی سیاست های سوریه با ایران مسدود شد. خط لوله نفتی سوم نیز درپی شروع جنگ و مسدود شدن اروندرود بدون استفاده ماند. بدین ترتیب تنها راه برای صدور نفت عراق مسیر بندر یومورتالیک ترکیه بود؛ منابع خبری ظرفیت صدور نفت ازطریق این لوله نفتی را بین ۵۵ هزار تا ۷۰۰ هزار بشکه در روز اعلام می کردند که با احتساب قیمت حدود ۳۰ دلار در هر بشکه میانگین درآمد این کشور برای هر ماه ۵۴۰ میلیون دلار برآورد می شد، درحالی که هزینه عراق ماهانه ۵/۱ میلیارد دلار بود و این مبلغ فقط یک سوم از نیازمندی های ارزی عراق را تأمین می کرد. براین اساس، حتی باوجود کمک های عربستان سعودی و کویت که به گفته منابع خبری درآمد فروش ۶۰۰ هزار بشکه نفت خود را در روز به تأدیه بدهی های عراق اختصاص داده بودند،(۱) بازهم این کشور برای تأمین مخارج جنگ ماهانه حداقل ۵۰۰ هزار دلار کمبود داشت و این کسری بودجه در این دوره به وضوح خود را نشان داد.

اکونومیست نشریه اقتصادی چاپ لندن، دراین باره نوشت: «خزانه عراق اینک تهی شده است.» خبرگزاری فرانسه نیز اعلام کرد: «عراق با مشکلات مالی سختی روبه رو است.» همچنین خبرگزاری رویتر گزارش داد: «یک سخنگوی وزارت اقتصاد آلمان غربی اعلام کرد که عراق به این کشور گفته است توانایی بازپرداخت بدهی های خود را که سررسید آنها امسال و سال آینده است، ندارد.»(۲)

عراق برای تأمین کسری بودجه خود سه راهکار در پیش گرفت:

۱. مهلت خواستن از طلبکاران. ۲. درخواست وام از کشورهای دیگر. ۳. افزایش ظرفیت انتقال لوله نفتی کرکوک به بندر یومورتالیک ترکیه در دریای مدیترانه.

۱- اقدام مشترک کویت و عربستان سعودی در صدور ۶۰۰ هزار بشکه در روز و اختصاص بودجه آن به عراق، حداکثر و سقف مقداری است که منابع خبری ذکر کرده اند و اغلب منابع این میزان صدور نفت را تا ۳۰۰ بشکه نیز اعلام کرده اند.

۲- خبرهای تکمیلی دیگر درمورد نابسامانی اقتصادی عراق در متن روزشمار درج شده است.

چند نمونه از اقدامات مقامات عراقی و نیز حامیان عربی آنها برای جبران کسری بودجه این کشور چنین است:

درخواست مهلت از فرانسه، آلمان و ژاپن برای بازپرداخت بـدهی ها، دریافت وام ۵/۳۰ میلیون دلاری از بانک توسعه اسلامی در جده، نامه صدام حسین به سران کشورهای حوزه خلیـج فارس و درخواست کمک بلاعوض از آنها و انعقاد قرارداد ۷۰ میلیون دلاری با یک شـرکت مقاطعه کاری به منظور توسعه خط لوله نفت عراق و ترکیه. علاوه براین، بانک مرکزی اردن هم با اعطای یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری به عراق موافقت کرد.

در این دوره همچنین خبرهـایی دربـاره ایجـاد خـط لوله های نفتی به مقصـد دریای سـرخ و خلیـج عقبه ازطریق دو کشور عربسـتان و اردن برای بی نیاز کردن عراق از مسـیر مسدودشـده خلیـج فـارس و سوریه انتشـار یـافت و حتی طرح کلی آن نیز اعلام شـد. طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق نیز جزئیاتی را دراین باره بیان کرد که شامل اعلام موافقت مقامات عربسـتان با احـداث خط لوله ای با ظرفیت انتقال ۵/۱ میلیون بشـکه در روز و با هزینه ۲ میلیارد دلار در مـدت سه سال بود. بااین حال تا پایان دوره، خبر قابل توجهی از پیشرفت مذاکرات دراین باره انتشار نیافت.(۱)

۱۰. تداوم پشتیبانی تسلیحاتی فرانسه و کشورهای عربی از عراق

روابـط فرانسه و عراق که درپی سـفر طـارق عزیز به پاریس در نیمه دی ماه سال ۱۳۶۱ با هـدف تحکیم روابط، خریـد جنگ افزار و گفت وگو درباره چگونگی بازپرداخت بـدهی های عراق به آن کشور گرم تر شـده بود،(۲)* در این دوره نیز ادامه یـافت. این روابـط گرم و حمـایت همه جـانبه فرانسه از عراق به حـدی گسـترده و فراگیر بود که اکونومیست روزنامه معتبر انگلیسـی دراین باره نوشت: «به نظر می رسـد فرانسه تقریباً به انـدازه عراق تضـمین می کند که ایران برنده جنگ نیست. ظرف هجده ماه گذشـته، فرانسه با عرضه تانک ها و توپخانه ها، موشک ها و هواپیماها به عراق به بزرگ ترین تأمین کننده غربی تسلیحات عراق تبدیل شده است.»

هفته نـامه اویشن ویک انـد اسپیس تکنولوژی (هفته نامه هوانوردی و تکنولوژی فضایی) نیز درباره قابلیت های فنی – نظامی تسـلیحات واگذارشـده به عراق نوشت: «فرانسـه نفوذ اصـلی را در عراق دارد و جنگنـده های میراژ اف۱ و انواع فراوان موشـک زمین به هوا و هوابه هوا دراختیـار عراق می گـذارد. میراژ اف۱ مجهز به موشـک های هوابه هوای ۵۵۰ است که با اشعه مادون قرمز هدایت می شود و همچنین

ص: ۴۱

۱- گـذشت زمان نشان داد که این گونه طرح ها بیش از آنکه عملی و واقعی باشـند تبلیغاتی و به دور از واقعیت هسـتند، زیرا کشورهای عربی هیچ گاه ظرفیت همکاری در این سطح را نداشته اند.

۲- * به این موضوع درکتاب ۲۳ روزشمار پرداخته شده است.

موشک ۵۳۰ که به وسیله رادار هدایت می شود.» این نشریه افزود: «عراق از میراژ اف۱ و بالگردهای سوپر فرلئون برای حمله به پایانه نفتی در شمال خلیج فارس استفاده کرد و موشک های اگزوسه را برای عملیات ضدکشتی و نیز هرگونه عملیاتی که در آب ها انجام می شود به کار می گیرد.»

علاوه براین، دولت فرانسه معادل ۴/۴ میلیارد فرانک، توپخانه و دو نوع رادارهای مراقبت زمینی (رازیت و راپیر) که قابلیت کشف تحرکات افراد و خودروهای ایرانی را تا شعاع ۱۴ و ۳۰ کیلومتری داراست، دراختیار عراق قرار داد.

علاوه براین، روابط حمایت گرانه کشورهای منطقه از عراق در این دوره نیز همانند گذشته ادامه یافت. گزارش های منابع اطلاعاتی حاکی از ارسال روزانه اسلحه، مهمات و تجهیزات نظامی از مرزهای اردن، عربستان و کویت به عراق بود. در همین خصوص رسانه ها، خبری را درباره نقش واسطه گری و خدماتی اردن در تجهیز ارتش و خصوصاً نیروی هوایی عراق منتشر کردند. افزون براین، اطلاعاتی نیز درباره اقدامات مصر در تجهیز نیروی هوایی عراق و ارسال جنگنده های ساخت چین پس از مونتاژ آن در خاک مصر انتشار یافت.

۱۱. روابط غیررسمی امریکا و عراق با میانجیگری مصر

از دیگر مسائل درخور توجه در این دوره گرم شدن روابط غیررسمی امریکا و عراق با واسطه گری مصر بود. در اوایل این دوره، مبارک رئیس جمهور مصر، اذعان کرد که سرگرم میانجیگری برای ازسرگیری روابط میان عراق و امریکاست؛ درپی این اقدامات بود که وزیر کشاورزی امریکا اعلام کرد که این کشور وام و اعتباری به مبلغ حدود ۶۸ میلیون دلار به عراق اختصاص داده تا بتواند از امریکا اقلام کشاورزی خریداری کند. نشریه المجله نیز با اعلام اینکه امریکا اخیراً بالگردهای نظامی پیشرفته و کامیون های نظامی دراختیار عراق قرار داده، از بهبود روابط دو کشور در امور دیپلماتیک خبر داد و به نقل از منابع آگاه نوشت: «امریکا آماده است روابط دیپلماتیک خود را با عراق آشکار سازد... احتمال دارد به زودی دراین خصوص ازسوی دو طرف اقداماتی انجام شود.»

۱۲. منازعات سیاسی و اقتصادی در سازمان اوپک

انگلستان به علت اشباع بازار نفت براثر اضافه تولید نفت عربستان و پر شدن انبارهای ذخایر نفتی کشورهای مصرف کننده نفت، قیمت هر بشکه نفت خود را ۳ دلار کاهش داد؛ درپی این اقدام انگلیس، نیجریه، از اعضای تقریباً با نفوذ اوپک، اعلام کرد که به منظور مقابله با این اقدام و برای ازدست ندادن مشتری های نفتی خود، ۵/۵ دلار از قیمت نفت خود را در هر بشکه کاهش خواهد داد. عربستان سعودی که همواره در تصمیم گیری های اوپک به نفع مصرف کنندگان نفت و به ویژه کشورهای غربی و امریکایی رأی می داد، در اولین اقدام برای مقابله با این تصمیم نیجریه و برای

دردست گرفتن ابتکارعمل، شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس را که همگی عضو اوپک بودند، به یک جلسه فوق العاده فراخواند و به اصطلاح درصدد رهبری جنگ قیمت ها برآمد.

بی بی سی نتیجه این جلسات را کاهش قیمت نفت از پایه ۳۴ دلار در هر بشکه اعلام کرد و میزان آن را ۴ دلار تخمین زد، ولی تصمیم نهایی را منوط به موفقیت شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در جلب آرای سایر کشورهای تولیدکننده نفت همچون انگلستان، مکزیک و نروژ - که عضو اوپک نبودند - دانست.

آسوشیتدپرس نیز در گزارشی تحلیلی، به نقل از زکی یمانی، از موافقت اولیه برای کاهش قیمت نفت خبر داد. این خبرگزاری هدف عربستان از تلاش های اخیرش را کاهش ۴ دلار در هر بشکه اعلام کرد. به دنبال مخالفت یا همراه نشدن برخی کشورهای صادرکننده نفت با این تصمیم، مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده عربی، با بیان اینکه دفاع از قیمت ۳۴ دلار، دیگر در سیاست کشورهای عربی جایگاهی ندارد، تهدید کرد چنانچه ظرف یک هفته تصمیمی درباره قیمت جدید نفت گرفته نشود، این کشورها ممکن است تا ۷ دلار قیمت نفت صادراتی خود را کاهش دهند.

در دوازدهم اسفند، گروهی از کشورهای عضو اوپک در یک نشست غیررسمی و غیرعلنی در لندن گرد هم آمدند تا به رایزنی درباره وضعیت جدید قیمت نفت بپردازند.

دراین حال، آسوشیتدپرس اعلام کرد کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا با هدف ترغیب محمد غرضی وزیر نفت ایران برای شرکت در اجلاس وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در لندن به ایران سفر می کند. خبرگزاری فرانسه نیز ضمن اعلام موضع ایران مبنی بر مخالفت با کاهش قیمت نفت افزود: «ایران خواهان کاهش تولید نفت عربستان برای برقراری موازنه در بازار نفت است.»

اولین جلسه غیررسمی و غیرعلنی وزرای نفت اوپک که ایران نیز در آن شرکت داشت، شانزدهم اسفند در لندن تشکیل شد. شبکه سی.ان.ان. امریکا درباره موضع وزیر نفت ایران در این جلسه گفت: «غرضی در جلسه امروز اعلام کرد که هرگز با کاهش قیمت یا میزان تولید نفت ایران موافقت نخواهیم کرد. وی گفت: پادشاهی سعودی باید تولید نفت خود را تاحد ۳ میلیون بشکه در روز کاهش دهد. وی فشار فعلی بر بازار نفت را نتیجه افزایش تولید عربستان اعلام کرد و افزود: از اوایل سال جاری مسیحی متوسط تولید روزانه نفت اوپک کاهش یافته، اما کشورهای صنعتی اکنون تاحد زیادی از ذخیره های نفتی گذشته که به علت تولید بیش از حد عربستان سعودی ایجاد شده است، استفاده می کنند تا کشورهای تولید کننده نفت را تحت فشار قرار دهند.»

سرانجام نخستین جلسه اصلی و غیررسمی اوپک با شرکت سیزده کشور عضو در دو مرحله و در روزهای هفدهم و هجدهم اسفند برگزار شد، اما به دلیل مخالفت ایران با کاهش قیمت نفت و باتوجه به اینکه تصمیمات اوپک باید با اجماع آرای شرکت کنندگان تصویب شود، این جلسه بدون دستیابی به نتیجه پایان یافت.

ایران برای مقابله با کاهش قیمت نفت، پیشنهاد سهمیه بندی مجدد و کاهش صدور نفت کشورهای

عضو را مطرح کرد و بر این امر اصرار داشت. هنردوست معاون وزیر نفت، حتی اعلام کرد که ایران حاضر است صادرات نفت خود را از ۵/۲ میلیون بشکه به ۵/۱ میلیون بشکه کاهش دهد.

در دومین دور جلسه اوپک، بحث درباره کاهش تولید عربستان سعودی جدی تر شد و علاوه بر ایران، لیبی هم خواستار کاهش تولید نفت عربستان شد. دراین حال، عربستان برای کاستن از این فشارها کوشید تا عراق را قانع کند که از سهمیه رسمی یک میلیون بشکه ای خود - که فقط توان صدور حدود ۷۰۰ هزار بشکه آن را داشت - بکاهد و به سهمیه ۸۰۰ هزار بشکه ای رضایت دهد.

یونایتدپرس با اشاره به تلاش فراوان عربستان سعودی و حضور بیست ویک روزه زکی یمانی وزیر نفت عربستان در لندن برای فراهم آوردن وضعیت مطلوب و متناسب با سیاست های کشورش، این مرحله از جلسات اوپک را طولانی ترین دوره جلسات این سازمان خواند.

در میان همین کشمکش ها، رادیو امریکا از موافقت کشورهای عضو اوپک برای کاهش ۵ دلاری قیمت نفت خبر داد. این رادیو افزود که کشورهای عضو اوپک درصدد هستند تا عربستان را برای کاهش میزان تولید نفتش قانع کنند. یک روز بعد از اعلام این خبر، غرضی وزیر نفت ایران در سخنانی که حاکی از ناکامی ایران در پیشبرد اهداف خود در این اجلاس بود، گفت: «ما پیشنهاد کرده ایم که تولید فعلی نفت کشورهای عضو اوپک از ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز به مدت دو ماه به ۱۴ میلیون بشکه در روز کاهش یابد و در پایان این دو ماه، مجدداً وضعیت بازار، قیمت ها و سهمیه کشورها بررسی شود، ولی این پیشنهاد مورد قبول سایر کشورها قرار نگرفت.»

وی سپس درباره کاهش قیمت نفت گفت: «امروز خطر بالقوه برای نفت موجود است، به ویژه مطالبی را شنیده ام که اگر اجلاس به توافق عمومی دست نیابد احتمال سقوط قیمت نفت تا ۲۴ دلار یا کمتر وجود دارد. ... دراین میان باید نقش تولید نفت دریای شمال را در نظر گرفت که تولیدی حدود ۲/۲ میلیون بشکه در روز دارد و به عناوین مختلف اوپک را تحت فشار قرار می دهد تا خودش رهبری تعیین قیمت نفت و در آینده سهمیه بندی ها را برعهده بگیرد و قدرت سیاسی اوپک به دریای شمال منتقل شود.»

بدین ترتیب طولانی ترین مباحث اوپک در ۲۴ اسفند ۱۳۶۱، با اعلام توافق درباره قیمت نفت به میزان بشکه ای ۲۹ دلار و با سقف تولید ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز پایان یافت.

۱۳. کمک ایران به سوریه در ازای قطع ارسال نفت عراق از خاک آن کشور

در ادامه سیاست هم گرایانه جمهوری اسلامی ایران و سوریه، یک هیئت بلندپایه سیاسی و اقتصادی سوری به منظور توسعه همکاری های دوجانبه در اواسط فروردین به تهران سفر کرد. درپی این سفر، دو کشور یک قرارداد نفتی و یک تفاهم نامه اقتصادی امضا کردند که براساس آن ایران در مقابل عرضه ۶ میلیون تن نفت خام در سال، پول نقد و کالاهای مورد نیاز خود را از سوریه دریافت می کرد. این توافق به مدت ۱۰ سال قابل تمدید بود. البته یک میلیون تن از

این نفت به صورت بلاعوض به سوریه صادر می شـد، که به گفته اغلب کارشـناسان خارجی، این اقـدام برای جبران قطع درآمـد سوریه درپی مسـدودکردن لوله انتقال نفت عراق به بنـدر بانیـاس بود، زیرا سوریه به درخواست ایران لوله انتقـال نفت عراق را که روزانه ۳۰۰ هزار بشـکه نفت ازطریق خاک سوریه به بنـدر بانیاس می رساند، مسدود کرده بود و لذا ایران برای جبران قطع این ترانزیت نفتی آن مقدار نفت را به شکل بلاعوض برای سوریه در نظر گرفته بود.

۱۴. حمله به مؤسسات فرانسوی در پاکستان و انفجار ساختمان سفارت امریکا در بیروت

درپی وقوع چند انفجار در اماکن، شرکت ها و تأسیسات مربوط به دولت فرانسه در شهر کراچی پاکستان، پلیس این کشور عده ای از دانشجویان ایرانی را به دفعات دستگیر و علاوه بر بازجویی، محل سکونت آنان را نیز تفحص کرد. به مرور زمان این دانشجویان به علت مرتبط نبودن با انفجارهای مذکور آزاد شدند. دراین حال به نوشته روزنامه النهـار، یک گروه مخالف دولت عراق به نام "مجاهـدین عراقی" در تماس با این روزنامه، مسـئولیت این انفجارها را برعهـده گرفته و اعلام کرد تا زمانی که فرانسه از عراق حمـایت کنـد این گروه عملیـات هـای خود را در سراسـر جهـان علیه منافع فرانسه ادامه خواهـد داد. این درحالی بود که دفتر مجاهـدین عراقی در تهران از پـذیرفتن هرگونه مسئولیتی دراین باره امتناع کرد.

در نیمه اسـفندماه نیز یک بمب نسـبتاً قوی در دفتر هواپیمایی فرانسه (ایرفرانس) در بغـداد منفجر شـد؛ در این حادثه رئیس عراقی این شـرکت هواپیمایی کشـته و عده ای نیز زخمی شدنـد. این بار نیز یک گروه مخالف دولت عراق به نام جنبش مجاهـدین عراقی در تماس با روزنامه النهار مسـئولیت این بمب گـذاری را برعهده گرفت. دراین حال خبرگزاری عراق این انفجار را به طرف داران ایران و سوریه نسبت داد.

سومین انفجار نیز که شدیـدتر و تأثیرگـذارتر بود و تلفات بیشتر ی نیز داشت انفجار ساختمان هفت طبقه سـفارت امریکا در بیروت بود که در تاریـخ ۲۹ فروردین ۱۳۶۲ رخ داد. براثر این انفجار، ۶۲ تن ازجمله ۱۷ امریکایی، که مسـئول بخش خاور نزدیک و جنوب آسیایی سازمان سیا و همچنین ۶ تفنگ دار نیز در بین آنها بودند، کشـته و ۲۱۰ تن زخمی شدند. طبق برخی اخبار قرار بود فیلیپ حبیب فرسـتاده ویژه رئیس جمهور امریکا نیز در زمان انفجار در ساختمان مزبور حضور داشـته باشد، ولی تأخیر وی موجب نجاتش شد. ۱۰ دقیقه پس از انفجار، شخصی که خود را وابسته به سازمان جهاد اسلامی می خواند، مسئولیت این انفجار را بر عهده گرفت.

این انفجار بازتاب گسترده ای در رسانه ها داشت، منابع خبری غرب همچون بی بی سی، رادیو اسرائیل، خبرگزاری آسوشیتدپرس، رادیو صدای امریکا و... گروه های طرف دار ایران و به ویژه شیعیان لبنانی را مسئول این انفجار معرفی کردند.

موسوی نخست وزیر با موضع گیری دراین باره هرگونه دخالت ایران در این واقعه را رد کرد و گفت: «رسانه های غربی سعی می کنند این کار را به ایران نسبت دهند که این خود یک توطئه گسترده است، باید ریشه های این انفجار و حرکت ها را در واکنش های سیاسی - اجتماعی منطقه جست وجو کرد و ربطی به کشور ما ندارد.» وی افزود: «ما با هوشیاری رسانه های خود قادر خواهیم بود با این توطئه مقابله کنیم.»

باوجود آنکه ده هفته قبل از این حادثه (۱۶ بهمن ۱۳۶۱) یک مرکز تحقیقات مربوط به فلسطینیان در بیروت براثر بمب گذاری منهدم شده و ۱۲۸ فلسطینی در آن حادثه کشته یا زخمی شده بودند، آلن جرج سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا، روز بعد از انفجار، دست داشتن سازمان آزادی بخش فلسطین را در این حادثه رد کرد. هرچند دو روز بعد، معاون وزیر امور خارجه امریکا اعلام کرد که هنوز نمی توانیم بگوییم که عاملان انفجار با سازمان آزادی بخش فلسطین یا هر گروه دیگری در ارتباط نیستند. وی همچنین با اعلام اینکه سازمان جهاد اسلامی یک گروه وابسته به ایران است، از نسبت دادن صریح انفجار سفارت امریکا به این گروه خودداری کرد و گفت: احتمال دارد که انفجار مزبور با هماهنگی و انسجام کامل انجام نشده باشد. وی همچنین این فرضیه را مطرح کرد که احتمال اینکه عاملان انفجار یک گروه تروریستی بدون ارتباط با هیچ کس باشند نیز وجود دارد.

به هرحال، باوجود برخی تلاش ها و جوسازی ها، مقامات رسمی امریکا تا آخر این دوره از انتساب این عمل به ایران یا گروه های وابسته به آن خودداری کردند.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱ اسفند ۱۳۶۱ ۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۰ فوریه ۱۹۸۳

۱

قرارگاه خاتم الانبیا(ص) طرح عملیاتی کربلای۱۱ را امروز با امضای مشترک محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی به قرارگاه های کربلا و نجف - که قرارگاه های سازمانی شرکت کننده در عملیات والفجر۱ می باشند - ابلاغ کرد.(۱)

براساس این طرح، مقرر شد با بهره گیری از بخشی از استعداد نیروی زمینی ارتش و یگان هایی از سپاه، عملیاتی در منطقه مرزی، حدفاصل بین شرق رودخانه طیب تا فکه به عرض حدود ۴۰ کیلومتر در ارتفاعات حمرین و فوقی اجرا شود.(۲)

هدف اصلی این عملیات در درجه اول تک به جبال حمرین و تکمیل تصرف آن(۳) و نیز دستیابی به جبل فوقی در جنوب شرقی دهلران در جنوب استان ایلام است تا بدین وسیله پس از تسلط بر ارتفاعات منطقه، دشمن مجبور شود در دشت قرار گیرد و مقدمات برای پیشروی در عمق نیز فراهم شود.(۴)-(۵)

در طرح عملیاتی پیش بینی شده است که ۸۸ گردان سپاه پاسداران (سپاه۷ حدید با ۳۸ گردان و سپاه۱۱ قدر با ۵۰ گردان) و ارتش نیز با ۲۹ گردان (لشکر۲۱ پیاده حمزه با ۱۵ گردان شامل ۹ گردان پیاده و ۶ گردان مکانیزه زرهی) و تیپ۵۵ هوابرد شیراز (۴ گردان)؛ تیپ۵۸ ذوالفقار (۵ گردان)؛ تیپ۸۴ خرم آباد (۳ گردان) و تیپ۳۷ زرهی شیراز (۲ گردان) در این عملیات شرکت و تحت امر دو قرارگاه تاکتیکی کربلا و نجف اجرای عملیات کنند.(۶)**(۷)

ص: ۴۷

۱- سند شماره ۱۸۴۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (رکن۳)، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۸.

۲- سند شماره ۰۷۸۵۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

۳- هایی از جبال حمرین تصرف شد و قسمتی از این ارتفاعات همچنان دراختیار دشمن قرار داشت.

۴- درخصوص وضعیت عمومی زمین و عوارض طبیعی منطقه عملیاتی والفجر۱ توضیحاتی در ضمیمه گزارش آمده است.

۵- محمد درودیان، خرمشهر تا فاو (سیری در جنگ ایران و عراق)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، چاپ ششم، ۱۳۷۹، ص۵۶.

۶- * براساس توافق فرمانده کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش، از تلفیق سپاه۷ حدید و لشکر۲۱ حمزه با ۴ تیپ، قرارگاه کربلا و از تلفیق سپاه۱۱ قدر و ۴ تیپ۵۵ هوابرد؛ ۵۸ ذوالفقار؛ ۸۴ خرم آباد و ۳۸ زرهی شیراز، قرارگاه نجف تشکیل شد. (سند شماره ۲۱۶/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم (زمان زاده و رنجبر)، ۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۸۶.) براین اساس، احمد کاظمی (فرمانده سپاه۷ حدید از سپاه پاسداران) و سرهنگ سلیمانجاه (فرمانده لشکر۲۱ حمزه از ارتش) به فرماندهی قرارگاه کربلا (قرارگاه مشترک سپاه و ارتش) و ابراهیم همت (فرمانده سپاه۱۱ قدر از سپاه پاسداران) و سرهنگ! "منوچهر دژکام (فرمانده قرارگاه نجف ارتش) به فرماندهی قرارگاه نجف (قرارگاه مشترک سپاه و ارتش) منصوب شدند. (سند شماره ۲۱۶/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم (زمان زاده و رنجبر)، ۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۹۵.) ضمناً خط دو قرارگاه، شیار بجلیه تعیین شد که در شمال از زبیدات تا شیار بجلیه به عهده قرارگاه کربلا و از بجلیه تا رودخانه دویرج (شامل بخش انتهایی حمرین و ارتفاع فوقی) به عهده قرارگاه نجف قرار داده شد.

۷- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد اول، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی شماره ۲ کربلای۱۱، ص۴۳.

در بخشی از این طرح عملیاتی آمده است:

«۱. مانور

قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) با استفاده از غافلگیری و در شرایط دید محدود از زبیدات در شمال تا رودخانه دویرج در جنوب با قرارگاه های کربلا و نجف به منظور تصرف ارتفاعات حمرین و جبل فوقی تک نموده و آماده می شود بنا به دستور، تک را به سمت جنوب و غرب ادامه دهد. لشکر۱۶ زرهی و ۹۲ زرهی و ۷۷ پیاده به پدافند از مناطق محوله ادامه می دهند، این عملیات در ۲ مرحله به شرح زیر اجرا می گردد:

مرحله ۱

قرارگاه کربلاـ در شمال (راست) و قرارگاه نجف در جنوب (چپ) در مناطق محوله با ایجاد شکاف در مواضع دشمن، تک نموده، ارتفاعات حمرین را تصرف، نیروهای دشمن را منهدم و خط پیروزی را تأمین می نماید.

مرحله۲

پس از تصرف ارتفاعات حمرین و تأمین خط پیروزی، قرارگاه نجف به تک خود ادامه داده، جبل فوقی را تصرف و خط توفیق را تأمین می نماید.

قرارگاه کربلا ضمن تحکیم خط پیروزی، به تک قرارگاه نجف کمک می نماید.

۲. آتش

یک آتش تهیه به مدت ۱۵ دقیقه طرح ریزی و بنا به دستور اجرا خواهد شد. تقدم کلیه آتش ها در مرحله۱ با قرارگاه کربلا و در مرحله۲ با قرارگاه نجف خواهد بود.»(۱)

ضمناً در سازمان رزم، گردان۳۲۷ توپخانه ۱۰۵ م.م. کششی؛ گردان۳۱۳ توپخانه (-) ۱۵۵ م.م. کششی؛ گردان۳۶۴ توپخانه (-) ۱۵۵ م.م. کششی؛ گردان ۳۵۰ توپخانه ۱۵۵ م.م. کششی؛ گردان۳۹۷ توپخانه ۲۰۳ م.م. کششی؛ گردان۳۴۷ توپخانه ۱۳۰ م.م. کششی؛ گردان۳۴۳ توپخانه ۱۳۰ م.م. کششی؛ آتشبار ۱۰۵ م.م. از گردان۳۶۸ توپخانه؛ آتشبار ۱۰۵ م.م. از گردان۳۸۳

ص: ۴۸

۱- سند شماره ۰۱۸۴۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۹.

توپخانه؛ آتشبار کاتیوشا از گردان۳۶۲ توپخانه؛ آتشبار کاتیوشا از گردان۳۷۲ توپخانه و گروه ۳۳ توپخانه (عمل کلی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)) و گروه ۲۲ توپخانه (احتمالاً توپخانه لشکر۹۲ زرهی اهواز است) نیز پشتیبانی آتش عملیات را بر عهده داشتند.»(۱)

براساس طرح عملیاتی، واحدهایی از هوانیروز مستقر در جنوب کشور مأموریت پشتیبانی از یگان های عملیاتی را بر عهده داشتند.

سازمان رزم هوانیروز در این عملیات شامل استعداد زیر است:

الف) گروه رزمی پشتیبانی عمومی اصفهان:

- ۳ تیم آتش کبری و یک فروند هلیکوپتر کبری.

- ۱۲ فروند هلیکوپتر۲۱۴.

- ۲ فروند هلیکوپتر شنوک.

ب) گروه رزمی پشتیبانی مستقیم شماره۳ کرمان:

- ۳ تیم آتش کبری و یک فروند هلیکوپتر کبری.

- ۱۲ فروند هلیکوپتر۲۱۴.

- ۲ فروند هلیکوپتر شنوک در کنترل عملیاتی.

ج) به گروه رزمی مسجدسلیمان ابلاغ شد آماده باشند درصورت نیاز و اعلام، تیم های آتش به منطقه عملیات روانه کنند و به پایگاه سرتیپ شهید "وطن پور" نیز ابلاغ شد بنا به دستور، خلبان و هلیکوپتر کبری به منطقه عملیات ارسال کنند.

د) پایگاه هوانیروز تهران:

این پایگاه نیز با آماده کردن یک فروند هواپیمای فرندشیپ؛ یک فروند هواپیمای فالکن و یک فروند هواپیمای توربو کماندر بنا به دستور در خدمت عملیات قرار گرفت.

ضمناً مقرر شد در طول عملیات، فرماندهی هوانیروز یا جانشین وی در قرارگاه خاتم الانبیا(ص) حضور داشته باشند.(۲)

نیروی هوایی ارتش نیز براساس مأموریت محول شده برای استقرار سایت موشکی ضدهوایی نقطه ای را در ارتفاع ۴۰۰(۳) (در سلسله جبال حمرین) انتخاب کرد و دو نقطه دیگر؛ اولی در قسمت شمال آن در منطقه عمومی دهلران و دیگری در جنوب آن در ارتفاعات چنانه را برای استقرار قبضه های ضدهوایی اورلیکن در نظر گرفت. قبضه های اورلیکن، مأموریت پدافند هوایی را در مقابل هواپیماهای دشمن با سقف پرواز کوتاه و موشک های ضدهوایی، مأموریت پدافند هوایی را در مقابل هواپیماهای دشمن با سقف بلند بر عهده داشتند.(۴)-(۵)

۱- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، پیشین، صص ۴۳ - ۴۲.

۲- سند شماره ۱۰۳۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سخنرانی برادر رشید در جمع فرماندهان سپاه ۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵۶ - ۵۴.

۳- بلندترین قله سلسله جبال حمرین که در خاک ایران قرار دارد. (محمد درودیان، خرمشهر تا فاو (سیری در جنگ ایران و عراق)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، چاپ ششم، ۱۳۷۹، ص۴۳.)

۴- پیشینه ای از مباحث اجرای عملیات والفجر۱ در ضمیمه گزارش آمده است.

۵- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، به نقل از سرهنگ صانعی رابط نیروی زمینی، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵۳ - ۱۵۲.

در ادامه پیوستن نیروهای داوطلب به جبهه های جنگ و کمک های مردمی برای یاری رزمندگان اسلام، امروز نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای شیراز، اقلید، آباده (۲۰۰ نفر)، بهشهر، نکا، پل سفید، ابهر، اراک، علی آباد، کردکوی، بندر دیر، دهدشت، کاشان، تربت حیدریه، قادرآباد و گروهی از روحانیون استان گیلان و همچنین یک صد و شصت ونهمین گروه اعزامی از خمینی شهر عازم مناطق جنگی شدند.

همچنین، ۴۱ تن از کارکنان کارخانه قند فریمان برای بازسازی شهر هویزه عازم این شهر شدند. یک گروه پزشکی شامل ۲۳ تن از پزشکان و متخصصان (با تخصص های گوناگون) نیز به ستاد مجروحان و مصدومان جنگ معرفی شدند تا به مناطق مورد نیاز اعزام شوند.

علاوه براین، ۷ کامیون حامل کمک های مردم آشتیان و روستاهای تابعه و نهمین گروه از کامیون داران کازرون همراه با مصالح ساختمانی برای بازسازی آبادان اعزام شدند. صیادان شهرستان آستارا نیز تعداد ۱۰ دستگاه قایق موتوری به منظور پشتیبانی رزمندگان به جبهه های جنگ اهدا کردند.(۱)

روزنامه کیهان در شماره امروز خود فهرستی از کمک های مردمی نقاط گوناگون کشور به جبهه های جنگ را درج کرده است. این کمک ها علاوه بر جنبه های قابل توجه مادی آن، به علت نوع کمک ها و اقشار مختلف اهداکنندگان که از مردم شهرهای بزرگ تا دورافتاده ترین روستاها را در بر می گیرد، بیانگر همبستگی شدید عاطفی و معنوی طبقات مختلف مردم با رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ است بخش هایی از این کمک ها عبارت اند از:

کلاه و دستکش دست باف پشمی، چند تخته حصیر، نان خشک، مربا، ترشی، کتاب، مفاتیح الجنان، چراغ والور و...(۲)-(۳)

روابط عمومی وزارت بازرگانی نیز اعلام کرد: «ستاد تدارکاتی بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده مستقر در وزارت بازرگانی از تاریخ ۲۸/۵/۱۳۶۱

ص: ۵۰

۱- روزنامه اطلاعات، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- نمونه ای از این کمک ها در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳- روزنامه کیهان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴.

لغایت ۳۰/۱۱/۱۳۶۱ توانست بیش از ۱۸۰۰ دستگاه خودرو ازقبیل وانت، پیکان، رنو، لندرور، جیپ، مینی بوس، کامیون، اتوبوس، تانکر سوخت و آب، لیفتراک ۵/۳ تنی، ماشین آتش نشانی و موتورسیکلت به ستادهای مسئول در امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده ارسال دارد.»(۱)

۱

امروز پیکر سرباز فریبرز موریم از کلیمیان مقیم شیراز - که در جبهه های جنگ به شهادت رسیده بود - در شیراز تشییع و به خاک سپرده شد. شرکت کنندگان در این مراسم با شعار "تا خون در رگ ماست، خمینی رهبر ماست" یاد این سرباز فداکار را گرامی داشتند. به همین مناسبت، جامعه کلیمیان امروز را عزای عمومی اعلام کرد.(۲)

۲

امروز در مناطق غرب و شمال غرب کشور براثر اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی علیه مردم و نیروهای نظامی یک تن شهید و ۴ تن مجروح، و از عناصر ضدانقلاب نیز ۳ تن کشته شدند. درگیری افراد دمکرات و کومه له در حوالی دیواندره و تسلیم شدن ۲ تن از افراد کومه له به نیروهای خودی از دیگر وقایع مهم امروز است.

افراد حزب دمکرات یکی از اهالی روستای قلعه گرگر در شمال کامیاران را به جرم همکاری با دولت به شهادت رساندند.(۳)

در روستای کوچه طلا از توابع تکاب نیز در درگیری بین نیروهای خودی و عناصر حزب دمکرات، ۲ تن از آنان کشته و ۴ تن از افراد خودی زخمی شدند.(۴)

در اشنویه نیز افراد این حزب شبانه به خانه مسکونی سرپرست نهضت سوادآموزی حمله کردند و او و مسئول روابط عمومی آنجا را گروگان گرفتند.(۵) مهاجمان همه وسایل و لوازم موجود در خانه را به سرقت بردند.(۶)

در حادثه دیگری در سردشت، عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه بناویله در جنوب شرقی این شهر حمله کردند که با مقاومت نیروهای پایگاه مواجه و با دادن یک کشته مجبور به فرار شدند.(۷)

در روستای شاه قلعه در غرب دیواندره، افراد حزب دمکرات و گروه کومه له با هم درگیر شدند که براثر آن ۳ تن از افراد کومه له کشته و ۳۰ تن از آنان به دست عناصر حزب دمکرات خلع سلاح شدند.(۸)

در شمال ارومیه، ۲ تن از افراد کومه له ضمن تحویل یک اسلحه و ۱۴۰ تیر فشنگ، خود را به پایگاه حماملار معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۹)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۳- سند شماره ۳۴۶۷۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) - ع به فرمانده ناحیه۴ (رکن۲)، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۹۸۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه صائین دژ (اطلاعات) به قرارگاه بعثت (اطلاعات)، ۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مرکز ستاد قرارگاه حمزه (منطقه۱۱) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- این دو تن، چهارم اسفند ۱۳۶۱، آزاد شدند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱.)

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات وتحقیقات جنگ: خبرنامه اخبار مناطق یازده گانه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۸۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، گزارشی از ستاد منطقه۱۱ سپاه.

۷- سند شماره ۶۶۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۸، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۱۰، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۸- سند شماره ۳۵۰۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۹- سند شماره ۶۶۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱

درحالی که خبری درمورد توافق طارق عزیز و مسعود رجوی درباره هماهنگی اقدامات علیه جمهوری اسلامی ایران منتشر شده است، عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) همچنان به فعالیت های خرابکارانه در داخل ایران ادامه می دهند.

به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، روزنامه کویتی السیاسه از توافق مسعود رجوی سرکرده سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و طارق عزیز درباره موضوع پناهندگی نیروهای این سازمان به عراق خبر داده است. این روزنامه افزوده است: «[طارق] عزیز و رجوی موافقت کرده اند تا برای سرنگونی رژیم ایران عملیات خود را هماهنگ سازند. سال گذشته بعد از آنکه کوشش های بین المللی برای برقراری آتش بس بین دو کشور با شکست روبه رو شد، صدام حسین رئیس جمهور عراق، به مخالفان تبعیدی و ناراضی ایران پناهندگی داد.»(۱)

درعین حال، امروز افراد این سازمان با تیراندازی به یک پایگاه سپاه در گردنه حیران شهرستان آستارا یکی از نیروهای پایگاه را زخمی کردند.(۲)

در همدان نیز ۲ نفر از عناصر این سازمان برای ترور یکی از افراد شهربانی وارد منزل وی شدند که با مقاومت وی و رسیدن نیروهای شهربانی یکی از آنان دستگیر شد و دیگری گریخت. از شخص دستگیرشده یک اسلحه کلاشینکف به دست آمد.(۳)

۲

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده امام در شورای عالی دفاع، امروز در جمع وزیر، معاونان و مدیران کل کشاورزی استان ها و گروهی از خانواده های شهدا سخنرانی کرد. وی در سخنان خود تحمیل جنگ به ایران را آخرین مرحله از اقدامات امریکا برای سرنگونی جمهوری اسلامی ایران برشمرد و با یادآوری برداشت های غلط امریکا از حمیت ملی ایرانیان و پایداری دربرابر ناملایمات اقتصادی و فشارهای سیاسی، اهداف شروع جنگ را اشغال بخش های نفت خیز و محروم کردن ایران از درآمدهای نفتی خواند.

رئیس مجلس صبر و پایداری مردم را از عوامل شکست نقشه امریکا عنوان و تصریح کرد: درحال حاضر عراق در چاهی که دشمنان برای ما کنده بودند، افتاده و این امر به دلیل حضور مردم در صحنه و فداکاری آنان است و جبهه جنگ و جهاد، جبهه ای است که از مرزها تا

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴، کویت، آسوشیتدپرس، ۱/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۶۶۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۳- سند شماره ۶۶۵۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۶، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۶.

مزرعه های اعماق کویرهای این مملکت گسترده است.

وی افزود: «دشمنان ما وقتی جنگ را به ما تحمیل کردند که در سایر موارد از ما شکست خوردند. امریکا و دیگر دشمنان ما وقتی در حاکم کردن لیبرال ها در این مملکت شکست خوردند، شروع به حرکت های ایذایی، مانند بایکوت اقتصادی کردند. آنها فکر می کردند مملکت که این همه وابسته است که تمام مایحتاج خود را از خارج می آورد، با قطع مواد اولیه و سایر نیازهایش دچار هرج ومرج داخلی می شود. ولی با تحمل مردم و تلاش کارمندان و کارگران، این حرکت هم شکست خورد. لذا آنها جنگ را شروع کردند و عمده نظر آنها در این جنگ، ایجاد مشکلات اقتصادی برای ما بود. آنها می خواستند با اشغال آبادان، ماهشهر و خرمشهر، ما را از امکانات خوزستان محروم کنند تا با قطع نفت خوزستان، کارخانه ها و اقتصاد ما فلج شود. امروز هم [موضوع] هزینه و مخارج جنگ مطرح است، ولی مردم در صحنه هستند و کمک های مردم چه ازلحاظ نیروی انسانی و چه کمک های مالی، دائماً به طرف جبهه ها سرازیر است. رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: خوشبختانه حالا قضیه معکوس شده است و کاری که دشمنان ما می خواستند سر ما بیاورند. بر سر عراق آمده است. عراق در مخمصه جنگ گرفتار شده است؛ زیرا عراق تصور می کرد با پول کشورهای عرب می تواند جنگ را ادامه دهد و فکر نمی کرد جنگ طولانی شود و این درحالی است که سربازان عراقی را با دادن پول های کلان و وعده و وعید، در پناه تانک ها و موشک های گران قیمت در جبهه ها حفظ می کنند. بنابراین، حفظ هر قطعه زمین برای عراقی ها میلیون ها تومان تمام می شود و این درحالی است که راه صدور نفت عراق از خلیج فارس و سوریه بسته شد و تنها مقدار ناچیزی نفت از ترکیه صادر می کند. کشورهایی مانند امریکا و فرانسه و کشورهای دیگر هم به سادگی امکاناتی دراختیار عراقی ها نمی گذارند. بنابراین، اگر عراق را در حالت رکود جنگی نگه داریم، نمی توانند تحمل کنند. لذا شما مطمئن باشید با شیوه ای که ما در پیش گرفته ایم، نه تنها عراق، بلکه هرکس را که در منطقه مقابل ما قرار گیرد، از پای درمی آورید.»(۱)

۱

امروز هیئت دولت به ریاست آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، تشکیل جلسه داد. در پایان جلسه، نخست وزیر به سؤالات خبرنگاران درباره موضوعات طرح شده در جلسه دولت و امور جاری کشور پاسخ گفت.

وی درباره تأخیر در اجرای عملیات و ادامه جنگ اظهار کرد: همان طورکه بارها اشاره شده است، عملیات ادامه خواهد داشت و به صورت زنجیره ای باید بدان نگاه کرد. اصولاً برای قضاوت صحیح درباره یک عملیات باید به کلیات آن توجه کرد. عملیات ما متوقف نشده است و ضربات خود را به موقع به دشمن وارد خواهیم کرد.

۱- روزنامه اطلاعات، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

موسوی درباره وضعیت توزیع نیز گفت: توزیع درکشور ما حالت پیچیده ای دارد و عوامل و مشکلات گوناگونی در این موضوع دخیل اند، مانند نقدینگی بزرگی که در دست مردم می باشد یا تورم زایی جنگ و محدودیت مبادی ورودی کشور. مشکل دیگر وجود احتکار و گران فروشی است که متأسفانه در سطح جامعه وجود دارد و درحال حاضر احساسات عمومی علیه این موضوع برانگیخته شده است و طبیعی است که این مشکل را باید ریشه ای حل کنیم.(۱)

۱

مارتینز وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه، که برای تسلیم پیام دانیل اورتگا رئیس شورای بازسازی ملی این کشور و پیگیری توافق های انجام شده در سفر قبلی به تهران آمده است، بعد از دیدار با وزیر خارجه و تسلیم پیام اورتگا، با میرحسین موسوی دیدار کرد.

در این جلسه که کاظم پور اردبیلی، معاون امور اقتصادی و بین الملل وزارت امور خارجه نیز حضور داشت، ابتدا وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه درباره مبارزه علیه امپریالیسم و دشمنی امریکا با دو انقلاب نوپای ایران و نیکاراگوئه مطالبی را بیان کرد. سپس موسوی با تأکید بر اصل "نه شرقی، نه غربی" در سیاست خارجی جمهوری اسلامی و جایگاه ویژه و اهمیت خاصی که ایران برای ارتباط با کشورهای جهان سوم قائل است، گفت: نظام ما از روزهای اول استقرار، به دلیل همزادی انقلاب اسلامی با انقلاب مردم نیکاراگوئه و توطئه های امریکا علیه دو کشور، به کشور و مردم نیکاراگوئه توجه خاصی داشت و این موضوع در میان مردم نیز به چشم می خورد.(۲)

۲

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه، که به منظور تسلیم پیام رئیس جمهور ایران به حافظ اسد رئیس جمهور سوریه و گفت وگو با مقامات سوریه به آن کشور سفر کرده است، امروز با عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه سوریه، دیدار و گفت وگو کرد.

در این دیدار که وزیر مشاور در امور خارجه سوریه و مدیرکل آسیا - افریقای وزارت امور خارجه کشورمان و همچنین سفیر جمهوری اسلامی ایران در دمشق نیز حضور داشتند، روابط دوجانبه و موضوعات مورد علاقه دو کشور و تحولات اخیر در خاورمیانه بررسی شد.

عزیزی در این ملاقات ضمن اشاره به دستاوردهای مرحله مقدماتی عملیات والفجر و اهمیت راهبردی آن، دلایل تلاش رژیم بعثی صهیونیستی عراق و حامیان آن را برای سرپوش گذاشتن بر اهمیت این عملیات تشریح کرد. وی گفت: صدام برای اینکه از ایجاد یأس در دل حامیان خود جلوگیری کند تا به حمایتشان از او استمرار بخشند، مذبوحانه با یاری رسانه های گروهی استکبار جهانی تلاش می کند تا اهمیت راهبردی این عملیات را ناچیز و با ارائه ارقام کذب و غیرواقعی، خود را پیروز جلوه دهد.(۳)
وی پیش از این سفر، درمورد

۱- روزنامه کیهان، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- همان، صص ۱ و ۲.

۳- روزنامه کیهان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

موضوعات گفت وگوی خود با مقامات سوریه اعلام کرده بود در دمشق درباره نشست وزیران خارجه ۳ کشور سوریه، لیبی و ایران، که در آینده نزدیک در تهران برگزار می شود، با عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر خارجه سوریه، گفت وگو خواهد کرد.(۱)

۱

امروز، رادیو بی بی سی سخنانی را از قول احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر درمورد وضعیت مذاکرات برای خاتمه جنگ ایران و عراق، پخش و به تفسیر آن پرداخت. این رادیو ضمن تحلیل مواضع جدید ایران درباره شرایط صلح با عراق، به احتمال صرف نظر کردن ایران از شرط برکناری صدام حسین اشاره کرد. بخش هایی از گزارش رادیو بی بی سی چنین است:

به گفته دکتر طالب ابراهیمی: میانجیگری و مذاکرات برای خاتمه جنگ میان ایران و عراق در ماه ژوئن سال گذشته با بن بست مواجه شد. در آن زمان، دولت عراق مصرانه خواستار تشکیل جلسه با مقامات کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در بغداد بود و درعین حال دولت ایران نیز سقوط حکومت صدام حسین را یکی از شرایط لازم برای خاتمه جنگ تعیین کرده بود، اما پس از چند هفته، دولت عراق از حق برگزاری جلسه غیرمتعهدها در بغداد چشم پوشی کرد و دولت ایران نیز از شرایط اولیه خود برای خاتمه جنگ صرف نظر کرد.

بی بی سی افزود: دولت ایران درظاهر هر چند وقت یک بار خواستار سرنگونی حکومت عراق می شود، ولی از اظهارات وزیر خارجه الجزایر چنین برمی آید که مقامات ایران شاید به طور خصوصی از این شرایط صرف نظر کرده اند. به گفته دکتر طالب ابراهیمی، الجزایر براساس سه شرط پیشنهادی دولت ایران، میانجیگری میان ایران و عراق را ادامه داده است و این سه شرط عبارت اند از: بازگشت به مرزهای تعیین شده مورد قبول طرفین در کنفرانس الجزیره در سال ۱۹۷۵؛ بازگشت آوارگان جنگی به کشورشان و پرداخت غرامت جنگ به ایران ازسوی دولت عراق. درمورد دو شرط اول، هیئت الجزایری موفق شده است دیدگاه های طرفین را به یکدیگر نزدیک تر سازد، اما شرط پرداخت غرامت جنگ توسط دولت عراق هنوز هم مانع اصلی بر سر برقراری صلح است. بی بی سی در ادامه افزود: احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر، ظرف شش ماه گذشته، دو بار به تهران و یک بارهم به بغداد سفر کرده است، بدون آنکه از پیشرفت مذاکراتش با مقامات دو کشور خبری منتشر سازد. درواقع حمله اخیر نیروهای ایران به مواضع عراق این تصور را ایجاد کرد که میانجیگری های دولت الجزایر برای خاتمه جنگ نتیجه چندانی نداشته است، اما مقامات الجزایری می گویند که بنا به تقاضای طرفین مخاصمه و به این دلیل که الجزایر تنها دولتی است که هم ایران و هم عراق حاضرند به طور جدی به نظرهایش توجه کنند، به کوشش های خود برای پایان جنگ ادامه داده است. گفتنی است که رهایی گروگان های امریکایی از ایران دو سال قبل ازطریق میانجیگری مقامات الجزایر میسر شد.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۹ و ۲۰، بخش فارسی رادیو بی بی سی، ۱/۱۲/۱۳۶۱.

طالب ابراهیمی همچنین درباره جبهه پایـداری گفت: جبهه پایـداری عرب که به منظور کمک به فلسطینی ها تشکیل شـد، پس از جنگ اسـرائیل علیه لبنان به صورت مرده درآمده است و باید یک موضع عربی واحد اتخاذ شود.(۱)

۱

نشست وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس(۲) که از روز گذشته در ریاض پایتخت عربستان، آغاز شده بود، با صدور بیانیه ای به کار خود پایان داد. اظهـار نگرانی از ادامه جنـگ بین ایران و عراق؛ درخواست از امریکـا و شوروی برای کمـک به پایان جنگ و محکوم کردن بیانیه مشترک ایران، سوریه و لیبی، از مهم ترین نتایج این نشست بود.

به گزارش بی بی سـی، مهم ترین موضوع این گفت وگوهـا اولاًـ تحولاـت مربوط به جنگ ایران و عراق و ثانیاً خطر سـقوط بیش ازپیش قیمت نفت در بازارهای جهان بود. وزیران خارجه شـش کشور عرب حوزه خلیج فارس اعلام کردند که ادامه جنگ میان ایران و عراق به زیان مصالح طرفین مخاصمه و به طورکلی کشورهای مسلمان و عرب است، آنها همچنین بر تمایل شورای همکاری خلیـج فارس به پایان این جنگ تأکیـد کردند. وزیران خارجه این کشورها از امریکا و شوروی و همچنین سایر اعضای شورای امنیت سازمان ملل خواسـتند تا به مسئولیت خود برای برقراری صلح و امنیت در جهان عمل و برای خاتمه جنگ ایران و عراق اقدام کنند. آنها همچنین اعلامیه مشترک لیبی، سوریه و ایران را - که ماه قبل صادر شد و در آن سه کشور مزبور خواستار قطع کمک های دول عرب به عراق شدند - محکوم کردند.(۳)

به گزارش رادیو کویت، شیخ صباح الاحمد وزیر خارجه کویت، در یک مصاحبه مطبوعاتی درباره مطالب مطرح شده در این نشست گفت: اعضای شورا در گفت وگوهای خود درباره جنگ ایران و عراق، بر ضـرورت پایان یافتن این جنگ تأکید و از تلاش های هیئت حسن نیت اسـلامی و جنبش غیرمتعهدها و سازمان ملل و کشورهای دوست قدردانی کردند و قول دادند که تلاش های خود را تا پایان یافتن این جنگ ادامه دهند. وی در قسـمت دیگری از سخنان خود گفت: شورای همکاری خلیج فارس در جلسه اخیر خود خواسـتار زدودن اختلافـات و تفرقه های بین کشورهای عربی شـد و از امضای موافقت نامه بین سوریه، لیبی و ایران ابراز تأسف کرد و آن را برخلاف منافع اعراب دانست.(۴)

همچنین به گزارش خبرگزاری فرانسه، شیخ محمـد بن مبارک وزیر خارجه بحرین و رئیس جلسه شورای همکاری خلیج فارس در یک نشست مطبوعاتی در پایان ششـمین اجلاس وزیران خـارجه (ازطرف این شورا) اعلامیه اخیر ایران، سوریه و لیبی را محکوم و اعلام کرد: این اعلامیه نه به نفع وحـدت اعراب است و نه کمکی به تلاش های به کاررفته برای پایان دادن به جنگ می کند.

ص: ۵۶

۱- سـند شماره ۲۱۳۶۸۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: نشـریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسـلامی ایران، شـماره ۳۷۶، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، به نقل از السفیر، چاپ بیروت.

۲- شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس عبارت اند از عربستان، امارت متحده عربی، کویت، بحرین، قطر و عمان.

۳- سند شماره ۱۰۵۱۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۱، ۴/۱۲/۱۳۶۱، رادیو بی بی سی.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو کویت در بخش عربی.

براساس این گزارش، هیچ بیانیه ای درمورد تصمیماتی که احتمالاً در این جلسات اتخاذ شده است، انتشار نیافت. بن مبارک درمورد جنگ ایران و عراق گفت: کشورهای عضو شورای همکاری به اقدامات خود برای دستیابی به یک راه حل مسالمت آمیز ازطریق سازمان های بین المللی، اجلاس سران غیرمتعهدها، سازمان ملل و کنفرانس اسلامی ادامه خواهند داد.(۱)

۱

امروز شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه امیر بحرین در مصاحبه ای با روزنامه الیوم چاپ عربستان، از ایران و عراق خواست تا ازطریق مذاکره به جنگ ۲۹ ماهه خود پایان دهند.

وی گفت: کسانی که کشته می شوند همسایه، مسلمان و با یکدیگر برادرند و بحرین همواره نگران کوشش نیروهای خارجی برای بی ثبات کردن منطقه خلیج (فارس) است.(۲)

۲

نایف حواتمه دبیرکل جبهه دمکراتیک برای آزادی فلسطین، امروز با هیئت اعزامی مجلس شورای اسلامی ایران که برای حضور در شانزدهمین نشست مجلس شورای ملی فلسطین به الجزیره سفر کرده است، دیدار کرد. وی در این دیدار با اشاره به وضعیت صدام گفت: نظام فاشیستی صدام از وحشتناک ترین نظام های جهان است و شما سرنگونی این رژیم را از شرایط خود برای پایان جنگ قرار دهید.(۳)

نایف حواتمه در پاسخ به یکی از شرکت کنندگان فلسطینی جلسه که عقیده داشت درصورت صلح ایران و عراق، رژیم بعث سقوط خواهد کرد، گفت: من به چنین چیزی اعتقاد ندارم، چون صدام عنصری را برای تحرک و فعالیت در عراق زنده نگذاشته و همه را نابود کرده است. وی افزود: تابستان داغی در انتظار ما است و فشارهای زیادی به ما وارد می شود. اگر شما بتوانید ظرف دو سه ماه آینده کار جنگ را تمام کنید، خدمت بزرگی به ما کرده اید و اگر از صدام بگذرید در حق ما خیانت کرده اید. شما روی سقوط نظام عراق، و نه فقط صدام، تأکید کنید.(۴)

وی همچنین درمورد احتمال شرکت برخی گروه های فلسطینی در صف ارتش عراق علیه ایران گفت: جبهه مبارزات مردمی به رهبری سمیر قوشه، جبهه شعبیه (قیاده عامه)، جبهه آزادی بخش فلسطین و جبهه التحریر عربی در عراق دفتر دارند و احتمال دارد که جبهه التحریر عربی که مزدور عراق است، در جنگ باشد.(۵)

جرج حبش دبیرکل جبهه خلق برای آزادی فلسطین نیز در این جلسه ضمن تأکید بر سقوط صدام درباره راهکار عملی سقوط صدام حسین به هیئت ایران گفت: انقلاب شما حرکت مردمی و با حضور همه گروه ها و گرایش ها بود و برای سقوط صدام نیز همین شیوه را به کار ببرید و جبهه ترقی خواه ملی گرای عراق را هم راه دهید و از آنها استفاده کنید.(۶)

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، بحرین، خبرگزاری رویتر ۲/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه الیوم.

۳- همان، ص۶، الجزیره، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۴- سند شماره ۲۱۳۶۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۷، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- همان.

۶- همان.

۱

حسنی مبارک رئیس جمهور مصر، امروز در مصاحبه با روزنامه کویتی الوطن رسماً اعلام کرد که سرگرم میانجیگری برای برقراری روابط مجدد میان عراق و امریکا است. به گزارش آسوشیتدپرس از کویت، رئیس حکومت مصر گفت که در مذاکرات اخیرش با رونالد ریگان، برای عادی سازی روابط سیاسی میان بغداد - واشنگتن - که پس از جنگ سال ۱۹۶۷ اعراب و اسرائیل قطع شده بود - داوطلب شده و جرج شولتز وزیر امور خارجه امریکا، متعاقباً با سعدون حمادی وزیر کابینه عراق، ملاقات کرده است، اما وی نمی تواند نتایج میانجیگری اش را فاش کند؛ زیرا فقط صدام می تواند در این باره سخن بگوید.

مبارک گفت: رونالد ریگان خطرهایی را که ادامه جنگ ایران و عراق برای منطقه و برای منافع اعراب در بر دارد، کاملاً درک می کند. وی افزود: روابط منحصربه فرد مصر با امریکا به هیچ وجه به این معنی نیست که ما دیگر غیرمتعهد نیستیم. وی سپس گفت: اما هنگامی که یک کشور عرب یا مسلمان با خطری مواجه شده و خواستار کمک می شود، ما درزمینه دراختیارگذاردن تسهیلات تعهداتی داریم. مبارک سپس فلسطینی ها را تهدید کرد درصورتی که در مذاکرات ماه آینده، اعراب و اسرائیل به اردن نپیوندند، باید برای همیشه از دستیابی به یک میهن فلسطینی صرف نظر کنند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد: برای استحکام روابط بغداد - واشنگتن صدام مجبور شده است که مجدداً با قاهره روابط سیاسی برقرار کند. صدام قبلاً به مبارک قول داده بود چنانچه از کمک های همه جانبه نظامی مصر در جنگ با ایران برخوردار شود، مصر را دوباره به جمع اعراب برمی گرداند یا به عبارت صحیح تر، سران دولت های عرب را به مبارک نزدیک تر می کند.(۱)

۲

خبرگزاری یونایتدپرس به نقل از منابع رسمی پاکستان اعلام کرد که به دنبال بمب گذاری در چهار نهاد فرانسوی، ازجمله محل سکونت کنسول این کشور در کراچی، حالت آماده باش امنیتی در این شهر اعلام شده است.

براساس این گزارش: «به علت حضور تعداد زیادی از دانشجویان تندرو ایرانی، تمام کنسولگری های خارجی تحت مراقبت شدید امنیتی قرار گرفته اند. مقام های رسمی گفته اند تاکنون ۱۵ دانشجوی ایرانی دررابطه با این بمب گذاری ها دستگیر شده اند. بااینکه هیچ گروهی مسئولیت این انفجارها را به عهده نگرفته است، اما پلیس در تعقیب مجرمین احتمالی این وقایع، مناطق مسکونی را همچنان مورد حمله قرار می دهد.»(۲)

از سوی دیگر، خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز اعلام کرد: ۱۱ تن از دانشجویان ایرانی عضو انجمن اسلامی کراچی که به دنبال انفجار بمب در دفتر هواپیمایی و نمایندگی های فرانسه در این شهر بدون علت دستگیر شده بودند، دست به اعتصاب غذا زدند و اعلام کردند که تا آزادی خود به

۱- روزنامه اطلاعات، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۹ و ۲۰، اسلام آباد، یونایتدپرس.

این اعتصاب ادامه خواهند داد. بنا بر همین گزارش، سایر اعضای انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در کراچی نیز با صدور بیانیه ای اعلام اعتصاب غذا کردند. در قسمتی از این بیانیه آمده است: ما فریاد اعتراض خویش را بدین وسیله به گوش مردم مسلمان دنیا می رسانیم و به بازداشت بدون علت دانشجویان متعهد ایرانی ازطرف پلیس پاکستان اعتراض می کنیم و اعلام می داریم تا آزادی آنان در محوطه دانشگاه به اعتصاب غذا ادامه خواهیم داد. انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در کراچی همچنین در اطلاعیه دیگری ضمن محکوم کردن دستگیری اعضای این انجمن در کراچی آن را اقدامی درجهت سرکوب انقلاب اسلامی دانست.(۱)

۱

هفته نامه فرانسوی ژون آفریک در مقاله ای به بررسی رفتار سیاسی امریکا باتوجه به توازن جدید در جنگ ایران و عراق پرداخته و پیروزی ایران و تشکیل حکومت متحد با ایران در عراق را برای امریکا غیرقابل قبول خوانده است. ژون آفریک با اشاره به اوضاع داخلی عراق و اقدام صدام حسین در حذف رقبای خود و همکاری فرانسه و آرژانتین در تسلیح عراق نوشته است:

«از وقتی که نیروهای (امام) خمینی پیشروی کرده و امتیازاتی به دست آورده اند، به ویژه از زمان حمله این نیروها و ورودشان به خاک عراق، واشنگتن موضع خود را عوض کرده است. امریکا اکنون به عراق کمک می کند و در این راه قدری با احتیاط رفتار می کند. اطمینان خاطری که در سخنان صدام حسین مشهود گشته به دلیل همین کمک ها است و مقاومت نیروهای عراق نیز تاحدودی از همین امر نشئت می گیرد.

از ابتدای ژوئیه ، ستاد فرماندهی ارتش عراق ازطریق عربستان سعودی اطلاعاتی درباره حرکت های نیروهای ایران و تسلیحاتشان - که به وسیله ماهواره های امریکایی به دست آمده - دریافت کرده است. امریکا برای جلوگیری از شکست عراق همه تلاش خود را می کند، ولی آیا خواهد توانست از این شکست جلوگیری کند؟ یک کشور متحد احتمالی ایران؛ یعنی عراق مشتمل بر ۵ میلیون نفر شیعه، دارای تولیدات نفتی قابل رقابت با عربستان سعودی و یک سیاست خارجی تهدیدکننده بر سراسر منطقه خلیج، برای امریکا پذیرفتنی نیست؛ زیرا حکومت عربستان سعودی و امیرنشین های خلیج را در معرض نابودی قرار می دهد. واشنگتن درآن صورت همه متحدان منطقه ای خود، ازجمله اسرائیل را برای معاوضه با چنین احتمالی یا درصورت امکان برای پیشگیری از آن بسیج خواهد کرد.(۲)

این نشریه افزوده است: صدام حسین اخیراً خود را از شر چند تن از رقبای احتمالی بعثی خلاص کرده است. همچنین در ژانویه سال جاری، دو تن از اعضای کابینه دولتش، باوجود نزدیکی شان به رژیم تبعید شدند. سعدون حمادی - که طارق عزیز در ۲۴ فوریه جایگزین او شد - به امریکا رفته و زکی جبار معاون وزیر اطلاعات نیز از سوریه تقاضای پناهندگی کرده است.

ص: ۵۹

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- سند شماره ۲۲۷۳۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه رویدادهای هفته، واحد تبلیغات و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰، شماره ۱، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۰ و ۱۱، به نقل از هفته نامه ژون آفریک.

ژون آفریک سپس خاطرنشان کرد که در ماه ژوئن سال گذشته نیز رئیس جمهور عراق دو تن از وزیران خود؛ یعنی وزیر بهداشت و وزیر نفت را اعدام کرد. این مجله همچنین با اشاره به اجرای عملیات والفجر مقدماتی افزوده است که خطر حقیقی برای بغداد ازجانب جبهه های شمالی است که تعداد بی شماری از نیروهای ایران در آنجا مستقرند و تهاجم فوریه تاحدودی مانند یک مانور پراکنده توسط ایرانی ها با هدف ایجاد اضطراب در ارتش عراق اجرا شد.

این مجله افزوده است: برای جمهوری اسلامی ایران محاکمه متجاوز - که صدام حسین است - همچنان یک شرط پایان جنگ است. ژون آفریک سپس با اشاره به خرید هواپیماهای جنگی به وسیله عراق از فرانسه و آرژانتین، میزان معامله های تسلیحاتی بغداد با فرانسه را در سال های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲، ۲۸ میلیارد دلار اعلام کرد و عراق را بهترین مشتری فرانسه در خاورمیانه خواند و یادآوری کرد که بخش عظیمی از این صورت هزینه های تسلیحاتی عراق را عربستان سعودی پرداخت کرده است.(۱)

۱

روابط امریکا، شوروی و فرانسه با ایران و عراق، جبهه گیری این کشورها علیه ایران و همسویی آنها با عراق و تیرگی روابط سیاسی فرانسه و ایران موضوعاتی است که روزنامه فیگارو در مقاله ای مورد بررسی قرار داده است. خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از این روزنامه آورده است:

«همان گونه که قابل پیش بینی بود، جنگ ایران - عراق امروز آن چنان حساسیت یافته که ابرقدرت ها علی رغم موانع و تردیدهای موجود، مجبور گشته اند مواضع خود را نسبت به آن روشن نمایند. [دراین میان] سیاست امریکا بیشتر از دیگران روشن بوده. امریکا به محض روی کارآمدن دولت ریگان تصمیم گرفت تا از عراق حمایت نماید و امیدوار بود که رژیم عراق را از واپسین وابستگی هایی که هنوز بین عراق و روسیه وجود می داشت، رهانیده و به آن چنگ اندازد. بالاخره دیپلماسی امریکا بدین طریق امکان می یافت تا ازنظر کشورهای عرب ضعفی را که عبارت از داشتن روابط عالی با اسرائیل می باشد، جبران نماید.

فیگارو ادامه می دهد: از سوی دیگر، شوروی از ابتدای سال گذشته به طور محسوسی به سمت بغداد متمایل گشته و ارسال تسلیحات به رژیم عراق را به طور گسترده ای از سر گرفت. ازنظر روسیه چرخشی که انقلاب ایران اتخاذ نمود ناچاراً او را از هرگونه نزدیکی به جبهه سوسیالیست یا نیروهای ترقی خواه دور می کند. فیگارو به عنوان شاهد و گواه برای گفته های خویش مبنی بر طرز برخورد شوروی در قبال مسائل ایران می نویسد: تحولات ایران موجب نگرانی مقامات مسکو شده است. فرمان هشت ماده ای آیت الله خمینی، اعلام چرخش در انقلاب بوده و هدف آن استقرار دولت و قانونی بودن دستگیری کسانی [بوده است] که فکر می کردند بتوانند همچنان از اوضاع به نفع خویش بهره برداری کنند. [این فرمان] نشان داد که

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، به نقل از نشریه فرانسوی ژون آفریک.

بایستی فرامین امام را جدی تلقی کرد و تفسیر شخصیت های طراز اول رژیم و به خصوص بانفوذترین آنها؛ یعنی آیت الله رفسنجانی رهبر حزب جمهوری اسلامی، همچنان نشان می دهد که این فرمان به منزله تفسیر و جهت گیری عمومی و کلی رژیم می باشد. دستگیری رهبران حزب توده نیز در این چارچوب قرار دارد. ۴۸ ساعت بعد از این دستگیری ها، آیت الله خمینی اظهار داشت که هم اکنون بایستی به فعالیت های گروه هایی که از مشکل ترین لحظات انقلاب فقط بهره برداری و سوءاستفاده می کردند، پایان داد.

فیگارو در توضیح سیاست های خارجی فرانسه در قبال جمهوری اسلامی ایران می نویسد: بعد از فرار بنی صدر و رجوی، در سیاست قبلی فرانسه که حفظ توازن بوده، شکاف ایجاد شد. ایران اعلام کرد که خواهان استرداد آنها است و فرانسه باکمال تعجب با فراخواندن فرانسویان داخل ایران و تقریباً تمام پرسنل سفارت، به این درخواست پاسخ می دهد. بدون هیچ گونه شکی ماجراهای گروگان های امریکایی در تصمیم گیری های دولت نقش داشته است. فیگارو ادامه می دهد: آیا می توان چنین تصور نمود که دولت فرانسه، رژیم ایران را رژیم سست پنداشته بود و می خواست که وضعیت خود را دررابطه با سقوط احتمالی رژیم ایران و روی کارآمدن یک قدرت جدید که در آن نیروهای مترقی و احزاب چپ ارجحیت داشته باشند، معین نماید. بدین ترتیب، دولت فرانسه خود را در یک سری وقایع متعهد می سازد که شاید پایان آن را نمی دیده است. ایران از آن به بعد، فرانسه را دشمن خویش و تقریباً هم ردیف امریکا محسوب نمود و به هرحال پاریس دیگر مخاطب اقتصادی و سیاسی تهران نبود.

مذاکرات فرانسه – عراق انجام گرفته و بیش ازپیش این مذاکرات به عنوان یک عنصر تعیین کننده در روابط فرانسه و اعراب ظاهر می شود؛ به خصوص که این مذاکرات مثل آنچه که درمورد امریکا وجود داشت، اثرات روابط خوب فرانسه و اسرائیل را جبران نماید و تعهد فرانسه نسبت به عراق تا به آنجا بوده است که قادر شده این قضاوت خطرناک را به وزیر امور خارجه فرانسه نسبت دهد که: روابط خوب فرانسه و اعراب بیش از آنچه که به مواضع ما بر سر مسئله فلسطین بستگی داشته [باشد]، به حمایت فرانسه از عراق بستگی دارد.»(۱)

۱

رادیو مسکو امروز در تفسیری ضمن اعتراض به بازداشت سران حزب توده در ایران و درخشان خواندن کارنامه ۴۱ ساله سیاسی این حزب، هرگونه وابستگی و ارتباط حزب توده با اتحاد شوروی را انکار کرد. این رادیو همچنین با یادآوری همکاری های شوروی با ایران بعد از انقلاب مدعی شد که شوروی این اقدامات را بی هیچ چشمداشتی انجام داده است. این درحالی است که در این تفسیر به علت حمایت دولت شوروی از حزب توده و همچنین کمک های فراوان نظامی شوروی به عراق هیچ اشاره ای نشده است. در بخش هایی از گزارش این رادیو آمده است:

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، پاریس، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه فیگارو، ۲۸/۱۱/۱۳۶۱.

«عده ای از رهبران حزب توده ایران ازجمله رفیق نورالدین کیانوری دبیر اول کمیته مرکزی آن، بازداشت شدند. موسوی تبریزی دادستان کل ایران، طی بیانات رادیو تلویزیونی اظهار داشت بازداشت اشخاص یادشده با فعالیت جاسوسی آنها به سود کشورهای خاوری ارتباط دارد و اینکه دادستان کل توضیح نداد که صحبت از کدام کشورها در میان است. فعالیت های تبلیغاتی ضدشوروی که این اواخر توسط برخی ارگان های مطبوعاتی به راه انداخته شده دراین مورد هیچ شک و تردیدی باقی نمی گذارد. در ایران، محافل مرتجع محافظه کار فعالیت خود را شدت داده، تلاش می کنند هم نیروهای مترقی و میهن پرست کشور را مورد ضربه قرار دهند و هم مناسبات ایران و شوروی را.

جنبه های افتراآمیز اتهامات وارده به رهبران حزب توده و حملات به سیاست اتحاد شوروی به قدری آشکار و هویدا است که به هیچ گونه تکذیب نیازی ندارد. چیز دیگری مایه تعجب است و آن اینکه این رویدادها در یکی از پرمسئولیت ترین لحظات تاریخ ایران صورت می گیرد. منظور ما وضع دشوار اقتصادی ایران و دسایس مداوم نیروهای ضدانقلابی و خطر مداخله مسلحانه امریکا است که ناو بزرگی مرکب از چند ده ناو جنگی در مجاورت خلیج فارس نگاه داشته و همچنین جنگ میان ایران و عراق است که همچنان ادامه دارد. ولی باوجوداین، مخصوصاً در این موقع، رهبران حزب توده مورد تعقیب و پیگرد قرار گرفته اند؛ حزبی که طی ۴۱ سال موجودیت خود، صفحات درخشان زیادی در کتاب مبارزات مردم ایران با استبداد شاه و آقایی و سیطره بیگانگان در کشور در دوران پیش از انقلاب سال ۱۹۷۹ علیه ارتجاع از هر قماشی ثبت کرده است. اگر از رفیق کیانوری و هم رزمانش سخن بگوییم باید گفت که در زمان شاه بسیاری از آنها سال های زیادی در زندان به سر برده اند و فقط انقلاب موجب رهایی آنها از سیاه چال ها شد. حزب توده طی تمام سال های پیش از انقلاب باوجود جنبه بغرنج و پیچیدگی ضدونقیص مبارزات سیاسی در ایران همواره از گرایش های دمکراتیک و ضدامپریالیستی انقلاب ایران پشتیبانی می کرد و بر آن بود که این گرایش، پایه و اساس خط مشی امام خمینی را تشکیل می دهد. حقایق بر آن دلالت دارند که این خط مشی، زحمت کشان شهرها و دهات و قشرهای مستضعف را به هم فشرده ساخته؛ البته، مفهوم است که حزب توده هم همراه آنها بود ولیکن از اسرار نیست که در ایران گروه بندی های

مختلفی مشغول فعالیت هستند و از آن جمله گروه بندی هایی که پیرو نظرات صرفاً محافظه کارانه و افراطی راست گرا هستند. به طوری که از تمام قراین استنباط می شود این گروه بندی ها نیرومند می شوند و دست کم این واقعیت حاکی بر این حقیقت است که تحولات اجتماعی به سود قشرهای زحمت کش متوقف شده است و بورژوازی هوادار غرب خود را همواره مطمئن تر احساس می کند و ضربت را به حزب توده که جزئی از نیروهای ترقی خواه جامعه ایران است، وارد می سازد. محافل ارتجاعی پایه های مناسبات شوروی و ایران را متزلزل می سازند؛ هرچند که این مناسبات بدون هیچ گونه شک و تردیدی با منافع ملی ایران مطابقت دارد و به ایران کمک می کند تا دربرابر فشارهای امپریالیستی پایداری کند.

برای نمونه، چند واقعیت را ذکر می کنیم: پاییز سال ۱۹۷۸ وقتی تخت سلطنت ایران متزلزل شد، در مطبوعات خارجی اطلاعاتی درباره امکان هجوم امریکا به این کشور پدیدار شد. اتحاد شوروی در آن روزها اعلام داشت که چنین مداخلاتی در امور ایران مجاز نیست، اما دولت امریکا پس از انقلاب ایران روابط بازرگانی با ایران را تحریم کرد؛ ناوگان های جنگی امریکا بنادر ایران را مسدود کردند و به این وسیله زیان های کمرشکنی را به اقتصاد ایران وارد آوردند و تأمین خواروبار مردم ایران و دیگر کالاهای ضروری را با دشواری مواجه کردند. اتحاد شوروی نه فقط این عملیات امپریالیسم را محکوم و تقبیح کرد، بلکه حق حمل ترانزیت کالا از خاک خود، از راه های خشکی و آبی به ایران اعطا کرد. اگر در سال ۱۹۷۹ از این راه ترانزیت از خاک اتحاد شوروی یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن کالای ایران حمل شد، در سال ۱۹۸۱، این رقم ۵/۲ برابر شد. بدین طریق خساراتی که درنتیجه محاصره دریایی امریکا به ایران وارد می شد تاحدود چشمگیری تضعیف گردید و هم اکنون هم در ایران بسیاری از واحدهایی که با همکاری اتحاد شوروی ساخته شده با موفقیت مشغول کار است و ساختمان یک عده واحدهای دیگر که در آنها کارشناسان شوروی کار می کنند، ادامه دارد. واقعیت چنین است و بر آن دلالت می کند که اتحاد شوروی در ایران برای خود هیچ گونه حقوق خاص و مزایایی نمی جوید و نسبت به این کشور هیچ گونه دعاوی ارضی ندارد و در امور داخلی ایران مداخله نمی کند و فقط برای آن می کوشد که ملت های ما در صلح و صفا زندگی کرده و با هم همکاری کنند.

همان طورکه در بیست وششمین کنگره حزب کمونیست اتحادیه شوروی خاطرنشان گردید، ملت ایران راه خود را به سوی آزادی و شکوفایی جست وجو می کند و ما صادقانه در این راه برایش موفقیت آرزو می کنیم و آماده هستیم مناسبات حسنه را براساس اصول برابری و البته متقابل گسترش دهیم. اما آنچه که درباره تبلیغات ضدشوروی که در تهران دامنه گرفته می توان گفت این است که این گونه فعالیت های تبلیغاتی حفظ جو مناسبات کشورهایمان و ملت هایمان را تیره و غم انگیز می سازد و در وهله اول و در درجه اول به منافع ایران زیان می رساند.»(۱)

۱- همان، صص ۲۱ تا ۲۳، رادیو مسکو، ۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست شوروی.

۱

نشریه عربی المستقبل چاپ پاریس، در مقاله ای با عنوان "مسکو سکوت خود را در جنگ می شکند"، بدون توجه به واگرایی ایران و شوروی در موضوع دستگیری افراد حزب توده به مقاله روزنامه پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست شوروی، اشاره کرده است. این مجله سردی روابط ایران و شوروی را متأثر از نگرانی شوروی از امکان پیشروی ایران در جبهه میانی و کردستان عراق و احتمال قطع جاده بغداد و موصل دانسته و نوشته است: روزنامه پراودا ارگان کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی، دو کشور ایران و عراق را به متوقف کردن این جنگ دعوت کرد و از آنها خواست بدون به راه انداختن حمام های خون و ازطریق گفت وگو برای رسیدن به یک راه حل تلاش کنند. المستقبل اضافه می کند که آگاهان سیاسی عقیده دارند برای اولین بار است که سازمان های تبلیغاتی شوروی درحالی که ایران بزرگداشت سالگرد انقلاب اسلامی خود را جشن می گیرد، حتی یک تهنیت نگفتند و همچنین شوروی از راه حل صلح آمیز و مذاکره سخن به میان می آورد و عراق نیز بیش از ایران مایل به این راه حل است و این نشان می دهد مسکو از حکومت ایران خشمگین است. ایران عملیات مخالف رژیم افغانستان را رهبری کرده و طرح های مربوط به روابط ایران و افغانستان و پاکستان را که ازطرف شوروی ارائه می شود، رد کرده است. نکته آخر اینکه حکومت شوروی نگران قطع راه بغداد - موصل به وسیله نیروهای نظامی ایران است. این مسئله برای حکومت شوروی اهمیت خاصی دارد، چراکه پیمانی شبیه به دفاع مشترک بین عراق و شوروی هنوز بین دو کشور برقرار است.(۱)

۲

به گزارش روزنامه کیهان، جنبش مجاهدین عراق با صدور اطلاعیه ای ضمن تجدید عهد با مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، این تشکل را تنها نماینده شرعی و قانونی مردم این کشور برای برپایی حکومت عدل الهی در خط ولایت فقیه و به مرجعیت امام خمینی خواند و اعلام کرد همه رزمندگان خود را دراختیار این مجلس قرار می دهد. در این اطلاعیه همچنین از همه نیروهای مسلمان و مبارز عراق دعوت شده است به مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق بپیوندند و با تمام قدرت و امکانات از آن پشتیبانی کنند. این اقدام جنبش مجاهدین عراقی به دنبال اعلام طرح بسیج عمومی مسلمانان عراقی ازسوی مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق(۲) انجام شد.(۳)

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۶، ۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، به نقل از نشریه المستقبل چاپ پاریس.
۲- مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق با صدور پیامی در تاریخ ۳۰ ربیع الثانی ۱۴۰۳ ه.ق. (برابر با ۲۵ بهمن ۱۳۶۱)، از ملت عراق خواست با به دست گرفتن اسلحه، برای سرنگونی رژیم بعثی عراق مبارزه کنند. (روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.)
۳- روزنامه کیهان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

ضمیمه۱ گزارش ۱: توضیحاتی درخصوص وضعیت عمومی زمین، عوارض طبیعی و ارتفاعات حساس منطقه عملیاتی والفجر۱ و دلایل انتخاب این منطقه برای اجرای عملیات

منطقه عملیاتی والفجر۱، منطقه ای مرزی است که در جنوب شرقی دهلران و در غرب عین خوش در جنوب استان ایلام قرار دارد. پس از عملیات موفق فتح المبین، نیروهای عراق که به غرب رودخانه دویرج عقب رانده شدند(۱)با دراختیارگرفتن ارتفاعات راهبردی مرزی این منطقه (حمرین و فوقی) – که متعلق به جمهوری اسلامی است – امتیازات متعددی را برای خود محفوظ نگه داشتند ازجمله:

۱. ازنظر پدافندی در موضع مطمئن قرار داشتند.

۲. جاده دهلران – عین خوش را در دید و تیر خود داشتند و آن را بدون استفاده کرده بودند.

۳. می توانستند به اشغال چندین حوزه نفتی و تأسیسات آن در منطقه بیات در دو طرف مرز بین المللی و در داخل خاک عراق ادامه دهند.

۴. قادر به دفاع از شهرک صنعتی طیب – زبیدات و چاه های نفت آن و چندین روستا و پاسگاه مهم در خاک عراق بودند.(۲)

هدف از اجرای عملیات در این زمین در درجه اول تک به جبال حمرین و تکمیل تصرف آن(۳) و نیز دستیابی به جبل فوقی (قسمت جنوبی منطقه عملیات) بود تا بدین وسیله پس از تسلط بر ارتفاعات مرزی منطقه، دشمن مجبور شود در دشت قرار بگیرد و نیروهای خودی با قرارگرفتن در موضع برتر تاکتیکی، مقدمات پیشروی به عمق را در عملیات های بعدی فراهم کنند.(۴)

موقعیت زمین

منطقه عملیاتی والفجر۱ دارای ویژگی هایی است که آن را از زمین های مسطح و جلگه ای خوزستان و نیز مناطق کوهستانی مناطق مرزی غرب کشور متمایز می کند. این منطقه درواقع در حدواسط مناطق کوهستانی شمال غرب و جلگه ای جنوب (خوزستان) قرار دارد، به خصوص که قسمت هایی از آن (مانند ارتفاعات جنوبی حمرین) دارای خصوصیات مناطق کوهستانی است و قسمت های دیگر (مانند بخش هایی از سواحل دویرج و دشت سمیده) فاقد ارتفاعات بوده و تاحدودی شبیه جلگه است.

وجود تپه ماهورهای فراوان و شیارهای بی شمار در بخش های وسیعی از منطقه که دارای جهت های جغرافیایی مختلف هستند، این قسمت را از مناطق شمالی و جنوبی تر آن متمایز کرده و بر پیچیدگی منطقه افزوده است.

علاوه بر این ویژگی ها، بخش هایی از زمین های شمال منطقه عملیات (زبیدات، چم سری، شرهانی تا محدوده جاده شنی ابوغریب) و جنوب منطقه عملیات (بخش هایی از منطقه عمومی فکه) نیز دارای زمین های رملی غیرقابل عبور می باشد که بر تمایز آن با سایر مناطق افزوده است.

عوارض طبیعی منطقه والفجر۱ از شمال به جنوب

– حمرین: در این منطقه ارتفاعات مهمی مانند ۱۷۸، ۱۷۵ و ۱۶۵ وجود دارد که در امتداد جنوب شرقی جبال حمرین واقع شده و به شکل دهلیزی صخره نمایان است، بدین صورت که از غرب رودخانه دویرج به بعد، بلندی ارتفاعات افزایش می یابد تا اینکه در قسمت بالای آن دو دهلیز وسیع را تشکیل می دهد و ارتفاعات مهم منطقه بر روی این دو یال قرار دارند. خط الرأس حمرین منطقه نوار مرزی محسوب می شود.(۵)

این منطقه دارای تپه ماهورهای متعدد است و ازاین رو دهلیزهای عرضی و طولی به وجودآمده برای عملیات پیاده مناسب و برای عملیات زرهی و مکانیزه محدودیت ایجاد می کند. لکن در سمت غرب نوار مرزی، این دهلیزها تبدیل به بریدگی های عمیق شده و برای حرکت پیاده نیز مشکلاتی را به وجود می آورد.

دشت سمیده (معبر سمیده): به عرض تقریبی ۴ تا ۵ کیلومتر و در وسط منطقه عملیات قرار گرفته که به صورت معبر و دهلیز عرضی از شمال غربی به سمت جنوب شرقی کشیده شده و به علت مسطح بودن،

۱– ابوالقاسم حبیبی، دزفول، شوش، اندیمشک در جنگ، (اطلس راهنما – ۸)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۵، ص۱۰۵.

۲– محمد درودیان، پیشین، صص ۴۳ – ۴۲.

۳– در عملیات محرم قسمت های شمالی ارتفاعات حمرین تصرف شد، اما بخش های جنوبی تر آن همچنان دراختیار دشمن قرار داشت.

۴– همان، ص۵۶.

۵- همان، ص۵۵.

- قابلیت مانور و حرکت یگان های زرهی و مکانیزه را دارد.

- منطقه جبل فوقی: بعد از معبر سمیده واقع شده است و این ارتفاعات از شمال غربی به جنوب شرقی تا فکه کشیده شده است و حداکثر ارتفاع آن ۱۲۵ متر می باشد. ارتفاعات آن به طرف شمال غربی و جنوب شرقی به تدریج کم و در شمال غربی به شیار بجلیه و در جنوب شرقی به فکه و رودخانه دویرج ختم می شود. این ارتفاع به علت اینکه سرکوب (مسلط) بر معبر سُمیده و معبر فکه است دارای اهمیت ویژه ای بوده و تقریباً کلید منطقه است.

- جنوبی ترین منطقه عملیات، منطقه عمومی فکه است که بین جبل فوقی و ساحل شمالی رودخانه دویرج است و دارای زمین مسطح و شیب ملایم از شمال به سمت جنوب است.

- منطقه ساحل غربی رودخانه دویرج از پیچ انگیزه تا فکه به عرض ۱ تا ۳ کیلومتر زمین مسطح است.(۱)

عوارض حساس منطقه:

الف) ارتفاعات ۱۷۵، ۱۷۳، ۱۷۸، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۴۳، ۱۴۶ در منطقه حمرین از شرهانی تا انتهای حمرین.

ب) جبل فوقی کلید منطقه دشت سمیده و فکه محسوب می شود و دردست داشتن آن، این امکان را فراهم می کند که منطقه دشت سمیده، منطقه فکه را کاملاً کنترل نموده و زیر دید و تیر قرار دهد.

پ) پل های دویرج واقع در چم سری، چم هندی و فکه و جنوب جبل فوقی.

ملاحظات تاکتیکی زمین منطقه

انتخاب این زمین برای اجرای عملیات والفجر۱، غیر از آزادسازی بخش هایی از مناطق مرزی ایران دلایل دیگری نیز داشت ازجمله انهدام نیروهای دشمن، چون تا زمانی که نبرد در زمین خودی انجام می شد آزادسازی زمین در اولویت بود و انهدام نیروی دشمن در مرتبه دوم اهمیت قرار داشت، اما با عبور از مرز، انهدام نیروی دشمن موضوع اصلی شده و زدن به احتیاط های عراق نیز در اولویت قرار می گرفت.(۲)

علاوه براین، انتخاب زمین دلایل خاص تری نیز داشت؛ ازجمله:

۱. درصورت تصرف این ارتفاعات (حمرین و فوقی) با نیروی کمتری از منطقه پدافند می شد.

۲. با اجرای عملیات علاوه بر تصرف عوارض حساس این منطقه مرزی، انهدام نیروی دشمن نیز انجام می شد.

۳. اجرای عملیات در این منطقه نزدیک شدن به یکی از هدف های طراحی شده در استراتژی جنگ؛ یعنی شهر العماره را درپی داشت.

۴. اقداماتی مانند شناسایی، سازماندهی اولیه و جابه جایی نیرو و بخشی از امکانات، از قبل در منطقه انجام شده بود.(۳)

ضمیمه۲ گزارش۱: پیشینه ای از مباحث اجرای عملیات برای تصرف نقاط باقیمانده ارتفاعات حمرین و فوقی

از زمان مطرح شدن مباحث مربوط به عملیات والفجر مقدماتی (از اواخر دی ماه ۱۳۶۱ به مدت دو ماه) این موضوع مورد توجه فرماندهان جنگ قرار گرفت و دراین باره بحث های مفصل و اقدامات اولیه ای ازجمله شناسایی منطقه(۴) نیز انجام شد. اما در ادامه مباحث طرح مانور، فرماندهان سپاه با ذکر دلایلی، به ویژه باتوجه به محدودیت نیرو، تأکید کردند که عرض منطقه عملیات (والفجر مقدماتی) باید محدود به منطقه حدفاصل فکه تا چزابه شود. فرماندهان ارتش نیز با طرح دلایلی، اعلام کردند گشودن جبهه دوم از محور فوقی سبب تجزیه قوای دشمن شده، درنتیجه رسیدن به هدف عملیات (پل غزیله و سپس العماره) تضمین بیشتری خواهد یافت.

اما درنهایت به دلیل پاره ای از ملاحظات، ازجمله طولانی شدن دوره مباحث طرح مانور؛ محدودیت نیرو برای اجرای عملیات در دو محور عمده؛ هوشیار شدن دشمن درباره فعالیت های نیروهای ایرانی در منطقه و هم زمان با

۱- سند شماره ۰۶۰۶۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی قائم(عج) (رکن۲)، ۱/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۴۰ - ۲۳۳.

۲- سند شماره ۲۱۷ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳۹۱، صص ۸۹

-۸۸.

۳- همان، صص ۹۱ - ۹۰.

۴- در یکی از این شناسایی ها تعـدادی از فرمانـدهان سـپاه پاسـداران ازجمله حسن باقری، مجیـد بقایی، تقی رضوانی (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: در قرارگاه خاتم الانبیا(ص)) و... براثر اصابت ترکش خمپاره دشمن به شهادت رسیدند و چند تن دیگر نیز مجروح شدند.

آن تعیین ضرب الاجل ازسوی شورای عالی دفاع، امکان اجرای عملیات هم زمان از محور فوقی منتفی شد.

علاوه بر استقرار یگان های پدافندی ارتش در ارتفاعات حمرین و فوقی، یگان هایی از سپاه شامل لشکر۱۹ فجر؛ لشکر۲۵ کربلا؛ تیپ۳۳ المهدی(عج)؛ تیپ فاطمه الزهرا(س) و تیپ امام سجاد(ع) نیز در حدفاصل غرب رودخانه دویرج تا شیار بجلیه مستقر بودند.

بنابراین، پس از ناکامی در عملیات والفجر مقدماتی، به طور طبیعی منطقه شمال فکه و ارتفاعات حمرین و فوقی مورد توجه قرار گرفت؛ به ویژه آنکه علاوه بر استقرار یگان هایی از ارتش و سپاه در این منطقه، اقدامات اولیه ازجمله چندین مورد شناسایی برای اجرای عملیات در این منطقه انجام شده بود.

توجه فرماندهان به این منطقه به حدی بود که دو روز پس از پایان عملیات والفجر مقدماتی تعدادی از فرماندهان سپاه (غلامعلی رشید، عزیز جعفری، احمد غلامپور و محمد باقری) از منطقه بازدید کردند و در جلسه ای در قرارگاه فجر(۱) غلامعلی رشید گفت که اگر بنا باشد عملیاتی در این منطقه انجام شود، هدف آن «ادامه تصرف ارتفاعات حمرین و ادامه تک برای تصرف ارتفاعات فوقی و تأمین خط رودخانه دویرج(۲) خواهد بود.»

بنابراین، با پایان یافتن عملیات والفجر مقدماتی، به طور منطقی و طبیعی اجرای عملیات در حمرین و فوقی اولویت یافت؛ به خصوص که ارتش هم برای اجرای عملیات در این منطقه نظر مثبت و ویژه ای داشت. به بیان دیگر، نتیجه (عدم الفتح) عملیات والفجر مقدماتی، سبب تسریع در انتخاب زمین منطقه عملیات والفجر۱ در سلسله جبال حمرین و فوقی شد. بنابراین، باتوجه به سوابق امر، زمان زیادی برای انتخاب زمین منطقه عملیات صرف نشد.

مأموریت اجرای عملیات در این منطقه را برای اولین بار سرهنگ علی صیاد شیرازی(۳)* در ۲۵ بهمن ۱۳۶۱ (۴ روز پس از اتمام عملیات والفجر مقدماتی) به فرماندهان قرارگاه ها و یگان های ارتش و سپاه اعلام کرد.(۴)

در جلسات بعدی که چند روز پس از آن برگزار شد، فرماندهان ارتش و سپاه درباره موضوعاتی مانند سازمان رزم، آماده سازی زمین، شناسایی، تعیین خط حد قرارگاه های عملیاتی، جابه جایی یگان ها، حفاظت منطقه و... تصمیم گیری کردند.(۵)

ارتفاعات حمرین و فوقی بخشی از ارتفاعات مرزی استان ایلام محسوب می شوند که قسمت هایی از آن در خاک ایران قرار دارد. ارتش عراق پس از شکست در عملیات فتح المبین که به استقرار نیروهای خودی در مواضع جدیدی در چند کیلومتری مرز بین المللی انجامید، با دراختیارگرفتن ارتفاعات مهم مرزی، علاوه بر محفوظ نگاه داشتن یک خط پدافندی مطمئن، جاده دهلران را نیز که نزدیک ترین معبر وصولی جبهه های میانی و جنوبی بود، زیر دید و تیر خود داشت و این اقدام سبب شد عراق مناسب ترین خط پدافندی متکی بر عوارض طبیعی را در خاک ایران دراختیار داشته باشد.

با اجرای عملیات محرم در ۱۰ آبان ۱۳۶۱، علاوه بر ایمن شدن جاده دهلران و آزادسازی حدود ۳۰۰ کیلومتر مربع از اراضی مرزی جمهوری اسلامی، قسمت هایی از سلسله جبال حمرین تصرف شد و هدف از اجرای عملیات "والفجر۱" درواقع تأمین کامل اهداف باقیمانده از فعالیت های گذشته و تصرف بخش غربی ارتفاعات حمرین و جبل فوقی بود که خود مقدمه ای برای اقدامات بعدی ایران (عبور از پل غزیله و تصرف بصره) به شمار می رفت.(۶)

۱- یگان های سپاه مستقر در این منطقه تحت امر قرارگاهی با نام "قرارگاه فجر" به فرماندهی برادر نبی رودکی بودند.

۲- اصل دست نویس برادر غلامعلی رشید در صفحه ۲۳۸ دفتر شماره ۱۶۲ راوی عملیات والفجر مقدماتی (داوود رنجبر) موجود می باشد.

۳- * قبل از این جلسه، فرمانده کل سپاه پاسداران خبر توافق خود با فرمانده نیروی زمینی ارتش مبنی بر اجرای عملیات در حمرین و فوقی را به اطلاع فرماندهان سپاه رسانده بود. (سند شماره ۱۶۲/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر مقدماتی (رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۷۰.)

۴- سند شماره ۱۶۲/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر مقدماتی (رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، ص ۲۷۷.

۵- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۹۲ – ۲۹۱.

۶- امیر رزاق زاده، ایلام در جنگ (اطلس راهنما – ۳)، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۸۰، صص ۷۲ – ۷۰.

ضمیمه گزارش ۲: مشروح کمک های مردمی اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ

گزارش روزنامه کیهان از کمک های ارسالی مردم شهرهای مختلف کشور به جبهه های جنگ بدین شرح است:

«مردم ارومیه: روستای باری در محال انزل ۲۴ جفت جوراب، ۳۰ عدد شلوار و ۴ عدد بلوز؛ پایگاه شهید مهدی امینی ۱۰۰ جفت جوراب، ۸۲ جفت دستکش، ۸۸ عدد جلیقه، ۱۹۸ عدد شال گردن، ۳۷۰ عدد کلاه، ۱۳ عدد شلوار، ۵۵ عدد پولیور، ۱۲۲ بسته نخود و کشمش، ۳ دبه مربا و ۳ دبه ترشی؛ مسجد موسی بن جعفر ۵۱ عدد شال گردن، ۲۱ عدد کلاه، ۹۴ عدد بلوز، ۲ عدد جلیقه، ۲۰ جفت جوراب، ۹ جفت دستکش و تعدادی شلوار و اورکت، پتو و روپوش کار؛ مسجد خطیب ۶۸ جفت جوراب، ۲۷ جفت دستکش، ۳۴ عدد شال گردن، ۷۵ عدد کلاه، ۱۷ عدد پولیور، ۶۱ عدد جلیقه، ۷ کارتن نخود و کشمش، ۲ جفت پوتین و یک بسته انواع لباس؛ مسجد بازار باش ۴ جفت دستکش، ۱۰ جفت جوراب، ۶۰ عدد کلاه، ۴۰ عدد شال گردن؛ مسجد عبدالمحمد ۱۳ عدد پولیور، ۳۶ عدد کلاه، ۲ جفت دستکش، ۲۰ جفت جوراب، ۱۲ عدد جلیقه و یک عدد شال گردن؛ مسجد علی محمد آقا ۲۰ عدد پولیور، ۱۲ عدد شال گردن، ۵۲ عدد کلاه، ۱۲ جفت جوراب، دو جفت دستکش؛ روستای قره باغ ۸۶ جفت جوراب، ۳ جفت دستکش، ۲ عدد بلوز و یک عدد شال گردن.

کارمندان اداره کل کشاورزی و عمران روستایی استان چهارمحال و بختیاری مبلغ ۱۱۵ هزار و ۵۶۸ ریال وجه نقد؛ اهالی آق بلاغ مبلغ ۴۴ هزار ریال وجه نقد، ۳ هزار و ۳۸۱ کیلوگرم آرد و گندم، ۱۰۱ کیلو خرما، مقداری نان خشک، لباس گرم، پوتین و پتو؛ اهالی روستای بلداجی ۳۶ هزار و ۹۰۰ ریال وجه نقد، ۱۶۸۰ کیلوگرم آرد و گندم، مقداری نان خشک، روغن، قند و چند دست رختخواب؛ اهالی سیبک مبلغ ۱۲ هزار ریال وجه نقد، ۶۶۶ کیلوگرم گندم؛ اهالی روستای نقنه ۶۷ هزار و ۷۶۰ ریال وجه نقد، ۴۰۰ کیلوگرم آرد و گندم، یک عدد انگشتری طلا.

روستاییان کلارآباد علیا، چارز، چیا، خوشامیان و یالبندان تنکابن ۳۳۰ صندوق مرکبات، بیش از ۵/۱ تن برنج، ۲ هزار و ۵۰۰ تخته گونی خالی، ۱۲۰ تخته حصیر و مقادیر معتنابهی دیگر لوازم ضروری جبهه ها؛ مدرسه راهنمایی شهید مطهری خرمشهر ۸ هزار و ۵۵۰ ریال؛ کارکنان و دانش آموزان دبستان شهید بهرام زاهدی فرخ شهر مبلغ ۲۱ هزار و ۴۱۰ ریال وجه نقد، ۳۳ قالب صابون، ۲۱ شیشه مربا، مقادیری رب گوجه، آبلیمو، برنج، شکر، قند و چای، سیب زمینی، آرد، نان خشک، کشمش؛ نمازگزاران نمازجمعه بروجن ۳ هزار و ۶۲۷ کیلو روغن نباتی، کشمش، ۹۰۰ کیلو نان خشک، یک هزار کیلو آرد و گندم، ۳ کارتن خرما، ۳۰۰ تخته پتو، ۵۰۰ دست لباس گرم، ۱۵۰۰ دست لباس زیر، ۱۴۰۰ کیلو انجیر، ۴۰ طاقه شال، ۱۲ جفت جوراب، ۲ جفت دستکش؛ روستای قره باغ ۸۶ جفت جوراب، ۳ جفت دستکش، ۲ عدد بلوز و یک عدد شال گردن و مبلغ ۸۰۰,۳۲ ریال وجه نقد.

اهدایی دانش آموزان و آموزگاران روستای قشلاق حاج عوض از توابع پارس آباد مغان مبلغ ۶۰۰,۱۳ ریال وجه نقد؛ کارکنان آموزش وپرورش اهر ارسباران از محل حقوق دی ماه خود برای مناطق جنگ زده جمعاً مبلغ ۶۲۹ هزار و ۶۴۸ ریال وجه نقد، دراین رابطه اهالی ایثارگر روستای باویل سفلی از توابع اسکو مقدار ۶۴ بسته نان، ۱۰ کیسه پیاز و مبلغ ۶۰۰,۱۰ ریال پول نقد؛ اهدایی مدارس شهید مناعی ۸۰۰,۱۶ ریال، شهید راشدی ۱۰۰ هزار ریال، شهید دباغ چی ۳۷۰۰ ریال و مدرسه کندوان مبلغ ۱۰ هزار ریال وجه نقد؛ کلاس نهضت سوادآموزی روستای قزل دیزج مبلغ ۱۴ هزار ریال؛ مدرسه انقلاب اسلامی ایلخچی مبلغ ۱۶ هزار ریال وجه نقد؛ توسط انجمن اسلامی کارکنان دادگستری آذربایجان شرقی ۰۷۰,۲۲۴ ریال وجه نقد جهت بازسازی مناطق جنگی؛ ازسوی مردم مسلمان و متعهد روستای بخش بستان آباد از توابع تبریز جمعاً مبلغ ۴ میلیون ریال وجه نقد، ۵۰ تن گندم و آرد، ۳۵ تن سیب زمینی، یک هزار جفت جوراب پشمی دست بافت، ۱۰۰ تخته پتو، ۱۵۰۰ دست لباس گرم و مقادیر زیادی کره، پنیر، عسل، خیارشور و نیز ۲۵۰۰ عدد گونی خالی، توسط کارکنان و دانش آموزان راهنمایی و دبیرستان سمیه پارس آباد.

کاروان کمک رسانی طلوع فجر ستاد پشتیبانی جبهه های جنگ خراسان اهدایی مردم حزب اللهی قوچان، بجنورد و نیشابور شامل ۴۰ دستگاه کمپرسی که حامل ۲۰۰,۶۷ قوطی آب میوه، کنسرو و کمپوت، ۲۵ هزار عدد گونی خالی، ۱۲۸ کیسه سیب زمینی، ۶ هزار کیلو سیب درختی، ۵ کیسه زرشک، ۶۰ کیسه پتو و لباس گرم، ۱۶ هزار کیلو قند، ۴۵ کارتن آبلیمو، ۸۵۰ کیلو حبوبات، ۵ هزار عدد نان خشک و ۲ عدد تانکر آب ثابت؛ ازسوی مردم همیشه در صحنه شهرستان قمشه اصفهان طی نیمه اول سال جاری تعداد ۷۰۳۵ جلد کلام الله مجید، اهدای ۱۱۹ عدد النگو، ۱۵۲ حلقه انگشتری، ۱۲۹ عدد گوشواره، ۱۲ عدد دستبند و توسینه، ۸ عدد سکه کامل و ربعی طلا، ۱۱ زنجیر، ۳۸ عدد شمایل و غیره جمعاً به وزن ۳۷۶ مثقال و ۱۸ نخود به ارزش تقریبی ۵ میلیون و

۲۱۰ هزار ریال؛ مبلغ ۳۶ میلیون و ۳۲۴ هزار و ۷۴۲ ریال وجه نقد، ۵۴۰,۱۶ کیلو قند و شکر و نبات و پولک، ۲۱۹۴ شیشه آبلیمو، ۶۰ شیشه شربت، ۹۹۹,۱۴ قوطی کنسرو لوبیا و ماهی، ۲۰۸,۱۴ قوطی کمپوت، ۷۳۰ [کیلو] خرما، ۷ کیلو خاکشیر، ۴۰۰ بسته چای، ۷۱۲ کیلو پسته، ۳ هزار کیلو انار، ۱۴۳,۱۲ کیلو پیاز، ۷ هزار بسته سیگار، ۳۲۰۹ دست لباس کار، ۷۱۰ عدد اورکت، ۱۰۰۸ دست لباس گرمکن، ۲۴۰۰ عدد زیرپوش مردانه، ۶۳۶ جفت جوراب، ۱۳۴۰ جفت پوتین، ۵۰۰ جفت چکمه لاستیکی، ۲۰۵۰ جفت کفش کتانی، ۵۰۱۵ جفت سرپایی.

براساس همین گزارش، دراین رابطه اهالی خیر بخش کوهپایه ۴ میلیون و ۸۳۳ هزار و ۹۱۰ ریال وجه نقد، مقدار ۵/۱۴ مثقال طلا و ۱۵۰ مثقال نقره؛ مردم خیر روستاهای گارماسه و خیرآباد لنجان سفلی جمعاً یک هزار کیلو نان، مبلغ ۷۰۰,۳۵ ریال وجه نقد و مقادیر قابل توجهی مواد خوراکی؛ دانش آموزان مدرسه راهنمایی تحصیلی ابن سینا ونک از توابع شهرستان سمیرم مبلغ ۵۲۰,۲۴ ریال وجه نقد؛ مردم منطقه آران بیدگل ۴۰۰ دست لباس گرم، ۱۷۰۰ عدد صابون، ۵۰۵ کیلو مواد غذایی، ۲۰۰ شیشه مربا به اضافه مقداری لوازم زندگی؛ دانش آموزان و معلمان مدارس شهید صباغ مرندی، دخترانه جشوقان، اسدآبادی ورزنه، راهنمایی چندابه، مدرسه فاطمیه، کوهپایه، ارامنه اسلام آباد و مدرسه راهنمایی دخترانه آموزش وپرورش کوهپایه جمعاً مبلغ یک میلیون و ۳۴۳۰ هزار ریال وجه نقد؛ اهالی محدوده مسجد جامع اصفهان، مقدار ۳۰ کیلو برنج، ۹۰ کیلو قند و شکر، مقادیری لباس گرم، آبلیمو، روغن و مبلغ ۱۱۰ هزار ریال وجه نقد؛ کارکنان دادگستری استان اصفهان مبلغ ۴۱۶,۳۵ ریال و دانش آموزان مدارس ناحیه ۲ آموزش وپرورش اصفهان مبلغ ۱۰ میلیون ریال وجه نقد؛ کارکنان فرمانداری و ستاد بسیج اقتصادی خمینی شهر از محل یک روز حقوق خود؛ دانش آموزان مدرسه شهید اشرفی اصفهانی وریشت مبلغ ۵۳۴۰ ریال، ۵۰ کیلو بادام و گردو و مقداری نان خشک توسط اهالی خیر قهدریجان و لنجان سفلی جمعاً مبلغ ۵۰ هزار تومان وجه نقد؛ ۵۰ کارتن نان خشک، ۳۹ کارتن قند و نبات، ۱۰ کیلو چایی و ۱۲۰۰ کیلو ماست؛ توسط مردم ایثارگر و متعهد شهرهای کرمان، سیرجان، زرند، جیرفت، بردسیر، کهنوج، بم، رفسنجان و بافت جمعاً مبلغ ۴۱ میلیون و ۸۶۹ هزار و ۸۴۵ ریال وجه نقد.

در ادامه اهدای کمک های نقدی و غیرنقدی مردم مسلمان استان همدان این بار نیز توسط کارکنان اداره دارایی، پست، سازمان تعاون روستایی، سازمان تأمین اجتماعی و اداره ثبت احوال شهرستان ملایر جمعاً مبلغ ۲۷۲ هزار ۹۹۴ ریال وجه نقد؛ دانش آموزان و کارکنان مدارس راهنمایی فخریه، عصمت، سرگرد، بیات، ابن سینا و پروین اعتصامی ملایر و دبستان های نمازگاه، کهریز توسک و نیز کارکنان شرکت مخابرات جمعاً مبلغ ۱۰۴ هزار و ۶۰۵ ریال وجه نقد، ۸۴ کیلو بیسکویت، ۵۵۰ کیلو گردو و کشمش، ۲۵۰ کیلو نان [به جبهه های جنگ اهدا شد.]»(۱)

ص: ۶۹

۱- روزنامه کیهان، ۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲ اسفند ۱۳۶۱ ۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۱ فوریه ۱۹۸۳

۱

واحدهایی از ارتش عراق در منطقه زبیدات قصد نفوذ به مواضع خودی را داشتند که با مقاومت رزمندگان اسلام و اجرای آتش دقیق، پس از تحمل تلفاتی مجبور به عقب نشینی شدند.

در آبادان نیز براثر آتش توپخانه های ارتش عراق یک نفر شهید و ۷ تن زخمی شدند، ۵ خانه نیز خسارت دید.(۱)گفتنی است روز گذشته نیز ۲ منزل مسکونی در گلوله باران این شهر ویران شده بود.(۲)

۲

درحالی که رئیس جمهور سودان به صراحت از اعزام هزاران تن از نظامیان از این کشور برای کمک به عراق در جنگ با ایران خبر می دهد، یک گروه نظامی مصری نیز وارد عراق شد.

رادیو سوریه به نقل از روزنامه الشرق الاوسط چاپ لندن، درباره کمک های سودان به عراق گزارش داد. جعفر نمیری رئیس کشور سودان، اعلام کرد که وی یک واحد ۱۰۰۰ نفری نظامی برای شرکت در جنگ علیه جمهوری اسلامی به عراق اعزام کرده است. نمیری افزود: این رقم علاوه بر ۳۰۰۰ نفری هستند که داوطلبانه به بغداد اعزام شده اند. وی گفت: سودان از مصر حمایت می کند و گفت وگوهای مصر با اسرائیل تنها راهی است که به مشکل اعراب و اسرائیل خاتمه می دهد. الشرق الاوسط می افزاید: نمیری از اعراب دعوت کرد تا اسرائیل را به رسمیت بشناسند.(۳)

امروز همچنین ۱۳ نفر از افسران مصری با درجه سروانی و سرگردی، به منظور همکاری با نیروی دریایی عراق به ستاد این نیرو در عراق معرفی شدند. قرار است این نیروها با واحدهای گارد ساحلی مردان قورباغه ای و مهندسی نیروی دریایی همکاری کنند.(۴)

۱- سند شماره ۶۶۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) شماره ۳۳۸، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- سند شماره ۶۶۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۷، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۳- سند شماره ۲۱۳۶۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۶، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۱۲۸۸۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۷۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۱

به گزارش روزنامه کیهان، اسرای عراقی مستقر در بندر انزلی برای سومین بار با صدور بیانیه و برپایی تظاهرات در محوطه اردوگاه، از مسئولان جمهوری اسلامی و سازمان صلیب سرخ جهانی خواستند تا به آنان اجازه داده شود برای کمک به رزمندگان ایرانی به جبهه های جنگ اعزام شوند. این افراد همچنین مبلغ ۳۰۰ هزار ریال وجه نقد به منظور کمک به بازسازی مناطق جنگی به مسئولان مربوطه تحویل دادند.(۱)

۲

به گزارش ژاندارمری خوزستان، سازمان استخبارات عراق برای جلوگیری از اقبال عمومی مردم عراق به برنامه های صداوسیمای جمهوری اسلامی، اقدامات گسترده ای را آغاز کرده است که از آن جمله کسب خبر به روش های گوناگون از کودکان مدارس می باشد. طبق این گزارش، نیروهای استخبارات پس از شناسایی این خانواده ها اقدام به بازداشت آنها کرده، در چندین مورد نیز این افراد را سر بریده اند.(۲)

۳

شماری از عناصر کومه له که قصد حمله به مقر سپاه پاسداران در اشنویه را داشتند در کمین نیروهای سپاه افتادند. در این درگیری یک تن از افراد این گروه کشته شد و بقیه با استفاده از تاریکی هوا گریختند. از این فرد یک قبضه تفنگ کلاشینکف به دست آمد.(۳)

همچنین نیروهای سپاه با حمله به روستای خروش آباد از توابع اشنویه، که محل استقرار افراد گروه کومه له بود، آنها را مجبور به ترک این روستا کردند.(۴)روابط عمومی سپاه پاسداران کردستان نیز اعلام کرد یکی از افراد گروهک رزگاری به نام ابوبکر عزیز در روستای فرسیگون در منطقه عمومی مریوان دستگیر شد. این شخص به مدت ۴ سال علیه نظام فعالیت مسلحانه داشته است.(۵)

۴

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سمت نگهبانی پادگان هوانیروز قعله مرغی تهران تیراندازی کردند. در این حادثه یکی از نگهبانان این پادگان زخمی شد.(۶)

همچنین چند فرد مسلح به بانک صادرات قرچک ورامین دستبرد زدند و مبلغ ۵۲۴ هزار ریال موجودی بانک را سرقت کردند.(۷)

۵

امروز سفیر جدید کره شمالی پیام رئیس جمهور این کشور را به آیت الله خامنه ای تقدیم کرد. در همین حال برخی منابع خبری نیز مطالبی را درمورد انعقاد یک قرارداد تسلیحاتی بین دو کشور منتشر کردند.

۱- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷.

۲- سند شماره ۱۲۵۵۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۲۰، ۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، ستاد منطقه۱۱ سپاه (اشنویه)؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۴- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۹.

۵- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۶- سند شماره ۲۳۲۱۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۴، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۷- همان.

چیو کیو ایل سفیر جدید جمهوری دمکراتیک خلق کره در ایران، عصر امروز استوارنامه خود را تقدیم آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، کرد. وی در این دیدار پیام کتبی ایل سونگ رئیس جمهور کشورش را نیز به آیت الله خامنه ای تحویل داد و ضمن تأکید بر اینکه انقلاب اسلامی ایران شکست بزرگی را به سیاست های جنگ طلبانه امپریالیسم امریکا در خلیج فارس و خاورمیانه وارد آورده است، گفت: «پیروزی بزرگ انقلاب اسلامی ایران تقویتی برای ملت های مبارز و نهضت های آزادی بخش درجهت کسب استقلالشان شده است.» در ادامه این دیدار، رئیس جمهور نیز ضمن آرزوی موفقیت برای سفیر کره اظهار کرد: «مبارزه برحق ملت ها در مقابل روح تعرض طلبی دولت ها و قدرت ها همیشه پیروز بوده است و ما تجربه کرده ایم که عقب نشینی در مقابل تهدیدهای امپریالیسم امریکا و همه متجاوزین و زورگویان، آنها را به ادامه کارهای ناروایشان تشجیع می نماید و ما بایستی سعی کنیم قاطعانه در مقابل اعمال آنها بایستیم.»(۱)

از سوی دیگر، نشریه المجله چاپ لندن، در آخرین شماره خود به نقل از منابع دیپلماتیک غربی مدعی شده است که ایران و کره شمالی سال گذشته یک قرارداد تسلیحاتی بزرگ به ارزش یک میلیارد دلار امضا کرده اند و قرار است ایران نیمی از این مبلغ را به صورت نقد پرداخت کند و معادل نیم دیگر به کره شمالی نفت بدهد. به نوشته المجله این منابع خاطرنشان کرده اند که براساس این قرارداد، ایران ۱۵۰ تانک، انواع توپ و دیگر تجهیزات جنگی از کره شمالی دریافت خواهد کرد.(۲)

۱

وزیر امور خارجه ایران قبل از سفر به یوگسلاوی، درباره هدف از این سفر، دستور کار اجلاس وزرای خارجه عدم تعهد در دهلی نو و اهداف ایران از شرکت در مجامع بین المللی مطالبی را بیان کرد. وی امروز با سفیر شوروی در تهران نیز دیدار کرد.

علی اکبر ولایتی در آستانه برگزاری هفتمین اجلاس جنبش عدم تعهد در دهلی نو در یک مصاحبه اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی گفت: بغداد داوطلب برگزاری هشتمین نشست عدم تعهد است و ما فکر می کنیم همان شرایطی که موجب شد اجلاس هفتم غیرمتعهدها در بغداد تشکیل نشود آن شرایط همچنان پابرجا است و برگزاری نشست هشتم در بغداد به مصلحت جنبش عدم تعهد نیست.

وی همچنین گفت: سفر بنده و هیئت همراه به کشور یوگسلاوی به دنبال دعوت وزیر خارجه یوگسلاوی و درپی دیدار ایشان از تهران انجام می پذیرد. در این سفر گسترش و توسعه روابط بین دو کشور در زمینه های سیاسی، اقتصادی، تجاری و فرهنگی پیگیری خواهد شد؛ باتوجه به اینکه در گذشته ای نه چندان دور، وزیران خارجه و تجارت یوگسلاوی سفر هایی به ایران داشتند و تفاهم نامه هایی بین دو کشور امضا شده است، همکاری های بین دو کشور شامل تبادل کالا، توسعه تجارت و تأمین بخشی از مایحتاج نفتی یوگسلاوی توسط ایران، صدور مبالغی کالا و مواد غیرنفتی از ایران به یوگسلاوی می باشد.

۱- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی ۲/۱۲/۱۳۶۱.

ولایتی افزود: حضور در سازمان های بین المللی به معنای تأییـد کامل و صددرصد عملکرد این سازمان ها نیست، ولی به هیچ وجه صـلاح نیست که ما در مجامع بین المللی غایب باشیم، چون در این مجامع برای کل جهان، که ما هم جزئی از آن هستیم، تصـمیم گیری می کنند. ما اگر نباشیم در غیاب ما برایمان تصـمیم می گیرند. بنابراین عقل حکم می کند که ما در آنجا حاضر باشیم و از حقوقمان دفاع کنیم؛ پس حضور به معنای تأیید کامل یک سازمان نیست.

نکته دیگر اینکه اگر قرار است که سازمان های بین المللی اشکالاتی داشته باشند، باید آنها را اصلاح کرد یا سازمان هایی به پا کرد که بلااشکال و مفید و درجهت آرمان های عدالت خواهانه انسان ها باشند، این را با فعالیت و حضور می شود درست کرد؛ با قهر و انزوا و درون خود فرورفتن مسائل جهان حل نمی شود.(۱)

آقای ولایتی درخصوص دستور کار اجلاس وزرای خارجه غیرمتعهدها گفت: رسیدگی به بحران های سیاسی، نظامی و اقتصادی موجود در جهان و مشکلاتی که دامن گیر کشورهای جهان سوم و اعضای غیرمتعهدهاست موضوع اصـلی کار غیرمتعهدها را در دهلی نو تشکیل می دهد: مسئله کامبوج و جناح بندی درباره این قضیه بین کشورهای غیرمتعهـد یکی از آن مسائل عمـده نهضت عدم تعهد است؛ موضوع دیگر افغانسـتان است که موجب ایجاد اختلاف نظر در بین کشورهای غیرمتعهد شده و بحث های داغی را در اجلاس غیرمتعهدها درپی دارد؛ مسئله دیگر امریکای لاتین و دخالت های امریکا در نیکاراگوئه و السالوادور است و دراین خصوص ما مباحث طولانی خواهیم داشت؛ موضـوع دیگر نامیبیـا و تجـاوزات حکـومت نژادپرست افریقـای جنـوبی به این کشـور و مشـکلات اقتصـادی کشورهـای جهـان سوم است که دراین زمینه جمهوری اسـلامی پیشـنهادهایی دارد که یکی از آنهـا تشـکیل صـندوقی است که آیت الله خامنه ای پیشـنهاد داد و دیگری به وجودآمـدن امکانات برای تبادل تکنولوژی بین کشورهای جهان سوم است و مسئله دیگر، میزبانی اجلاس هشتم غیرمتعهدهاست که کشورهای متعددی ازجمله سوریه، لیبی و کره شمالی داوطلب برگزاری این اجلاس هستند.(۲)

امروز همچنین، ویـل بولـدیروف سـفیر شوروی در تهران و دکتر علی اکبر ولایـتی وزیر امور خـارجه بـا یکـدیگر ملاقـات کردنـد و درخصوص روابط دو کشور و توسـعه و گسترش آن به بحث و گفت وگو پرداختنـد. در این دیـدار، سـفیر شوروی اظهـار کرد: «دولت اتحـاد جماهیر شوروی از یک ایران آزاد، مسـتقل و قومی حمایت می کنـد.» دکتر ولایتی نیز در پاسخ گفت: «ما نیز خواهان حسن هم جواری با کشور شوروی و توسعه و گسترش روابط با حفظ احترام و حاکمیت متقابل و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر هستیم.»(۳)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲.

۲- همان، ص آخر.

۳- روزنامه کیهان ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

امروز کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، به ادعاهای دو روز پیش یک سخنگوی نظامی عراق درباره گلوله باران مناطق مسکونی عراق به دست نیروهای ایرانی پاسخ داد.

خرازی گفت: ساکنان این شهرها و خبرنگاران خارجی که از مناطق مذکور بازدید کرده اند خود بهترین گواه بر دروغ بودن ادعاهای رژیم بعثی صهیونیستی عراق هستند و می دانند که چنین تبلیغاتی برای این است که حکام بعث عراق در نظر دارند تجاوز و جنایت جدیدی علیه شهرهای مرزی ایران انجام دهند.

سرپرست ستاد تبلیغات جنگ افزود: ما وظیفه اسلامی و اخلاقی خود می دانیم که جنگ را به میان مردم مسلمان غیرنظامی نبریم. این مطلبی است که مسلمانان عراقی به آن آگاه اند و روشنی چراغ های بصره، مندلی، خانقین و دیگر شهرهای مرزی عراق خود بهترین دلیل این گفته است.

خرازی ضمن یادآوری جنایات عراق علیه عرب زبانان ایرانی ساکن خوزستان گفت: تاریخ جنایات صدامیان را ثبت کرده است و اینک که هر روز، چند شهر مسکونی مرزی جمهوری اسلامی ایران هدف آتش خمپاره، توپخانه و حملات هوایی دشمن قرار می گیرد ما مصمم هستیم تجاوزات عراق را شدیدتر از روزهای نخست جنگ پاسخ دهیم.(۱)

۲

آیت الله موسوی اردبیلی در یک پیام رادیو و تلویزیونی، راجع به عملکرد ستاد پیگیری فرمان هشت ماده ای امام خمینی، مجازات محتکران و گران فروشان و آزادی زندانیان مطالبی را بیان کرد.

وی در ابتدای سخنان خود اظهار کرد: «پیام هشت ماده ای و تاریخی حضرت امام راجع به امنیت کامل و تمام عیار جانی و مالی و شغلی و حیثیتی تمام قشرهای مردم، همواره توسط ستاد پیگیری و هیئت های محترم اعزامی به استان ها بدون وقفه و با کمال قاطعیت دنبال می شود. هر نهاد و هر ارگان، هرچند عزیز و ارجمند باشد و خدمات صادقانه آنها در سطح بالا باشد، اگر تخلف یا تخلفاتی در آنها مشاهده شود، شرعاً نباید از تخلفات او به خاطر خدمات برجسته ای که انجام داده است چشم پوشی کرد، خواه این ارگان و نهاد از بخش های مختلف قضایی باشد یا مربوط به هیئت های گزینش و بازسازی یا هر وزارتخانه یا اداره.»

رئیس دیوان عالی کشور در ادامه سخنان خود افزود که باتوجه به گزارش ها و اخبار رسیده، پس از فرمان هشت ماده ای امام، مسئولان امر و افراد و دست اندرکاران در رده های گوناگون همه تلاش خود را برای جلوگیری از وقوع تخلف در بخش های مربوط به خود به کار

۱- همان، ص۱۸.

گرفته اند و بر همین اساس، گزارش تخلفات به حداقل رسیده است.

آیت الله موسوی اردبیلی درخصوص برخورد با محتکران – که ضربه آنها بر پیکر جمهوری اسلامی در برخی موارد کمتر از ضربات دشمنان اسلام و انقلاب نیست – یادآور شد که ستاد پیگیری این افراد را شناسایی و پس از محرزشدن جرمشان به مردم معرفی خواهد کرد.

وی همچنین درباره زندانیانی که بنا بر دستور امام شرعاً نباید در زندان باشند نیز گفت: «ترتیبی اتخاذ شده تا این افراد از زندان آزاد شوند. ستاد پیگیری همچنین به منظور حمایت از خانواده های زندانیان، پس از بررسی و تشخیص استحقاق آنان، برای آنها ماهیانه در نظر خواهد گرفت.»(۱)

۱

با نزدیک شدن به زمان برگزاری هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو سازمان غیرمتعهدها در دهلی نو، فعالیت های سیاسی عراق نیز از امروز شدت گرفته است. به نظر می رسد دو موضوع برگزاری اجلاس آینده سران (هشتمین اجلاس) عدم تعهد در بغداد و گنجاندن بندی در پیش نویس اجلاس هفتم درباره جنگ ایران و عراق ازجمله محورهای اصلی تلاش های سیاسی عراق باشد. در همین خصوص، امروز مسئولان سیاسی عراق با مقامات یوگسلاوی و هند گفت وگوهایی را انجام دادند.

تانیوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی، درباره موضوعات مذاکرات فرستاده وزارت خارجه عراق با وزیر خارجه یوگسلاوی گزارش داد:

لازار موسیف وزیر امور خارجه یوگسلاوی، الزهاوی نماینده وزارت امور خارجه عراق را به حضور پذیرفت. الزهاوی پیام شخصی طارق عزیز رئیس دیپلماسی عراق را که درباره هفتمین نشست سران کشورهای غیرمتعهد در دهلی نو می باشد به وزیر امور خارجه یوگسلاوی تسلیم کرد. الزهاوی در محل وزارت امور خارجه یوگسلاوی مذاکراتی را انجام داد که حاصل آن توافق های سطح بالاـ میان دو کشور درمورد دستور روز اجلاس سران بود. وزیر امور خارجه یوگسلاوی سه شنبه شب درباره موضوعات اجلاس غیرمتعهدها با علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، گفت وگو خواهد کرد.(۲)

همچنین به گزارش خبرگزاری آلمان، عصمت کتانی معاون وزیر مشاور در امور خارجه عراق، امروز با ناراسیما رائو وزیر خارجه هند، در دهلی نو، ملاقات و درمورد نشست سران کشورهای غیرمتعهد در ماه آتی مذاکره کرد. کتانی که به عنوان فرستاده ویژه صدام در هند به سر می برد، در روز سه شنبه (فردا) با بانو گاندی نخست وزیر هند، ملاقات و پیام صدام را به وی تسلیم خواهد کرد. گفته می شود که در مذاکرات کتانی و رائو و سایر مقامات وزارت خارجه هند درباره پیش نویس قطعنامه های سیاسی و اقتصادی این اجلاس گفت وگو شده است.(۳)

همچنین به گزارش رادیو صوت الجماهیر بغداد، طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق نیز امروز در بغداد آقای رازان معاون نخست وزیر یوگسلاوی را به حضور پذیرفت. در این ملاقات یاسین رمضان تأکید کرد که عراق پیوسته درجهت برقراری صلح کوشیده است و برای پایان دادن به جنگ ابتکارات صلح جویانه ای ارائه داده و با همه تلاش های هیئت های حسن نیت

۱- همان، ص۳

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، بلگراد، خبرگزاری فرانسه، ۳/۱۲/۱۳۶۱، به نق

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، دهلی نو، خبرگزاری آسمان، ۲/۱۲/۱۳۶۱.

همکاری داشته است. وی افزود: کشور ما متجاوزان را سرکوب کرده و تمامی ضروریات دفاع از خاک و حاکمیت خویش را فراهم می آورد. وی در این دیدار مدعی شد که سران کشور عراق درپی صلح هستند. در ادامه این ملاقات، تحکیم روابط و همکاری بین دو کشور، طرح های راهبردی جدید عراق و همچنین نقش طرح ها در همکاری ملی علاوه بر طرح های آینده، که در زمینه های اقتصادی به اجرا گذاشته خواهد شد، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.(۱)

۱

درحالی که ایران و شوروی همچنان روابط سردی دارند، امروز اولگ تروماموفسکی رئیس ادواری شورای امنیت سازمان ملل و نماینده شوروی در این شورا با انتشار بیانیه ای که پیش نویس آن را عراق تنظیم کرده بود، خواستار آتش بس فوری در جنگ ایران و عراق و عقب نشینی نیروهای دو طرف به مرزهای بین المللی شد.(۲) متن کامل این بیانیه به شرح زیر است:

شورای امنیت درپی مشورت های غیررسمی خود در مورخ ۲۱ فوریه ۱۹۸۳، تشدید اخیر درگیری میان ایران و عراق را مورد ملاحظه قرار داد.

اعضای شورا نگرانی عمیق خود را از وضعیت خطرناک میان ایران و عراق که شدیداً صلح و امنیت بین المللی را در موضع تهدید قرار داده و نیز درباره این حقیقت که قطعنامه های ۴۷۹ (۱۹۸۰)، ۵۱۴ (۱۹۸۲) و ۵۲۲ (۱۹۸۲) هنوز اجرا نشده است، ابراز نمودند.

اعضای شورا مصراً بر تعهدات کشورهای عضو تحت منشور تأکید ورزیده که مناقشات بین المللی خود را ازطریق مسالمت آمیز حل وفصل نمایند و در چنین حالتی است که صلح و امنیت بین المللی و عدالت در معرض خطر قرار نخواهد گرفت و نیز در روابط بین المللی خود از تهدید و استفاده از زور علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری اجتناب نمایند.

اعضای شورا تأسف عمیق خود را از ادامه منازعه و تشدید آن و از خسارات جانی و مالی قابل ملاحظه ای که براثر این منازعات ایجاد شده، ابراز نمودند.

آنها بر لزوم اجرای قطعنامه های قبلی شورا درباره موضوعی که به اتفاق آرا تصویب کرده اند، تصریح نمودند. اعضای شورا یک بار دیگر مصراً خواستار آتش بس فوری و پایان دادن به کلیه عملیات های نظامی و نیز عقب نشینی نیروها به مرزهای شناخته شده بین المللی به منظور یافتن راهی جهت حل وفصل صلح آمیز براساس اصول منشور شده اند.

شورا این موضوع را تحت بررسی قرار داده و از کلیه کشورهای عضو مصراً درخواست می نماید که از کلیه تلاش ها جهت کمک به بازگرداندن صلح و امنیت به منطقه، بهره گیرند.

اعضای شورا از دبیرکل درخواست می نمایند به تلاش هایش با مشورت به طرف های منازعه به منظور دستیابی به حل وفصل مسالمت آمیز ادامه داده و شورا را از نتایج آن مطلع سازد.(۳)

باوجوداین، کارشناسان سیاسی و روابط بین الملل معتقدند:

۱. طبق مقررات شورای امنیت این اعلامیه جنبه رسمی ندارد و تصمیم شورای امنیت تلقی نمی شود.

ص: ۷۷

۱- همان، ص۴۴، رادیو صوت الجماهیر.

۲- روزنامه اطلاعات، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۵، رادیو بی بی سی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد دوم، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۸۷، ص۳۴.

۲. درحالی که مخالفت هرکدام از اعضای دائم و ادواری شورای امنیت می توانست مانع انتشار این بیانیه باشد، ولی صراحت و تأکید مقامات هیئت سیاسی شوروی در سازمان ملل بر انتشار این بیانیه، سایر کشورها را از مخالفت با آن بازداشت.

۳. عراق تمایل داشت تا قبل از تشکیل هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو، شورای امنیت درباره جنگ ایران و عراق موضع گیری کند و این اقدام رئیس ادواری شورای امنیت به طور قابل ملاحظه ای درراستای خواسته های عراق و کشورهای عربی حامی آن بود.

۴. مواضع اخیر شوروی درباره جنگ ایران و عراق و خصوصاً انتشار این بیانیه، جدید نیست، ولی صراحت بیان آنها تازگی دارد. علاوه بر تیرگی روابط ایران و شوروی پس از دستگیری سران حزب توده، تأثیر سفر هیئت هفت نفره فاس به مسکو و اصرار کشورهای عربی، خصوصاً کویت، برای مشارکت بیشتر شوروی در خاتمه جنگ دراین زمینه بی تأثیر نیست.(۱)

در همین خصوص، رادیو بی بی سی اعلام کرد که شورای امنیت سازمان ملل در گذشته نیز سه بار قطعنامه های مشابهی صادر کرده که هیچ یک در خاتمه جنگ ایران و عراق مؤثر نبوده است. بی بی سی همچنین یادآور شده که اعلامیه شورای امنیت براساس پیش نویسی که عراق تسلیم این شورا کرده بود تهیه شده است و به همین دلیل، دولت ایران به احتمال زیاد، به تقاضای برقراری آتش بس توجه چندانی نخواهد کرد.(۲)

۱

نشریه اکونومیست چاپ لندن، در مقاله ای ضمن بررسی انواع کمک های نظامی و تسلیحاتی فرانسه به عراق وضعیت اقتصادی عراق را نیز مورد توجه قرار داده و خالی بودن خزانه این کشور را نقطه ضعفی در روابط بین دو کشور دانسته است. متن این مقاله به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی به شرح زیر است:

«فرانسه به نظر می رسد که تقریباً به اندازه عراق تضمین می کند که ایران برنده جنگ خلیج فارس نیست. ظرف ۱۸ ماه گذشته، حکومت فرانسه با فروش تانک ها، توپ ها، موشک ها و هواپیماها به عراق، به صورت بزرگ ترین تأمین کننده غربی تسلیحات عراق درآمده است.

در اوایل ماه جاری، میتران اجازه تحویل ۲۹ جنگنده بمب افکن میراژ اف۱ به عراق را در سال جاری میلادی صادر کرد. فرانسه همچنین درخواست طارق میخائیل یوحنا عزیز وزیر خارجه بغداد را برای دریافت ۵ فروند هواپیمای جنگنده سوپراتاندارد که مجهز به موشک های اگزوسه هستند، بررسی می کند. پاسخ مثبت فرانسه به این درخواست نشانه خوبی است از اینکه این کشور تا چه اندازه آماده مسلح کردن عراق است. هواپیماهای سوپراتاندارد دیگر در خط تولید قرار ندارد و به ناچار باید از انبارهای ارتش فرانسه تأمین شود.(۳)

فرانسه اینک کاملاً هم به نفع خود عمل نمی کند، مقامات این کشور بر این باورند که پیروزی ایران باعث هرج ومرج در منطقه خواهد شد. آنها رفته رفته، نگران یک عامل اساسی در روابط پاریس و

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۶، ۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳، ۴ و ۱۳؛ و- سند شماره ۲۱۳۶۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۷، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱، به نقل از گزارشی از خبرگزاری فرانسه از سازمان ملل متحد.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۶۱، ص۲۵، تهران، رادیو بی بی سی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از روزنامه اکونومیست چاپ لندن.

بغداد می شوند و آن پول است. عراق یک بازار بزرگ برای شرکت های فرانسوی محسوب می شود و اینک برخی شرکت های مهندسی غیرنظامی به شدت درگیر پروژه های دولتی عراق اند. خزانه عراق اینک تهی شده است، این کشور تا قبل از عقد قرارداد اخیر خرید هواپیماهای میراژ، ۷ میلیارد و ۱۵۰ میلیون دلار به فرانسه مقروض بود و مقامات فرانسوی نگران اند تا زمانی که جنگ ادامه دارد نتوانند مطالبات خود را از عراق دریافت کنند و عراق نتواند نفت خود را صادر کند.

فرمولی را که براساس آن عربستان سعودی برای کمک به پرداخت های تسلیحاتی عراق، از بخشی از درآمدهای نفتی خود از فرانسه، اعتبار دراختیار عراق قرار می دهد، در فرانسه چندان مطلوب نیست، زیرا شرکت های فرانسوی برای نفت عربستان بیش از قیمت بازار می پردازند؛ سازمان تضمین صادرات فرانسه که قراردادهای غیرنظامی عراق را به مبلغ ۲ میلیارد و ۱۵۰ میلیون دلار تعهد کرده است، اینک برای تجارت فرانسه در عراق روش سختی در پیش گرفته است. مقامات عراقی مایل بودند که فرانسه تاریخ بازپرداخت دیون آن کشور را که در سال ۱۹۸۳ سر می رسد، تمدید کند.»(۱)

۱

درپی دعوت مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق(۲) از مسلمانان عراقی برای شرکت در جبهه های جنگ علیه نظامیان عراقی، انجمن اسلامی دانشجویان مسلمان عراقی در فرانسه در پیامی به مجلس اعلای عراق، دراین خصوص اعلام آمادگی کرد. در این پیام آمده است: حضور در جبهه های نبرد حق علیه باطل برای آزادکردن کشور در بند عراق از چنگال رژیم فاسد و مفسد بعثی بر ما لازم است. این انجمن در پایان خواستار حفاظت از اسلام و آزادسازی کشور در بند عراق از زیر سلطه حزب بعث با هدایت و همکاری مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق شده است.(۳)

۲

درپی بمب گذاری در چهار نهاد فرانسوی در پاکستان، گروهی موسوم به "مجاهدین عراقی" مسئولیت این انفجارها را به عهده گرفت.

سفیر فرانسه در پاکستان امروز درخصوص انفجارهای اخیر در مؤسسات فرانسوی در پاکستان گفت: در پاکستان عملیات امنیتی شدیدتری برای محافظت از دارایی و شهروندان فرانسوی که کمتر از ۴۵ نفر و اغلب مقیم کراچی اند، اجرا می شود. خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر افزود: در همین حال، یکشنبه شب در لاهور، انفجار یک بمب به محل اقامت مالک جهانگیر کنسول فرانسه، آسیب رسانده و سبب انهدام اتومبیل او شده است. در این حادثه ۲۵ پاکستانی مظنون بعد از بازجویی آزاد شدند، اما ۱۲ ایرانی که اغلب آنها دانشجو هستند هنوز تحت بازجویی پلیس ضدترور پاکستان اند. این افراد هنوز محکوم نشده اند، طبق قانون، پلیس نمی تواند هیچ متهمی را بیش از ۲۴ ساعت بدون محکومیت در بازداشت نگه دارد.(۴)

۱- همان، ص۵.

۲- این دعوت در پیامی که این مجلس در تاریخ ۲۵ بهمن ۱۳۶۱ منتشر کرد، مطرح شد.

۳- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۰ و ۲۱، اسلام آباد، خبرگزاری فرانسه.

دراین حال، گروه چریکی جنبش مجاهدین عراقی امروز مسئولیت انفجارهای شنبه گذشته در چهار مؤسسه فرانسوی در کراچی بزرگ ترین شهر پاکستان را به عهده گرفت. به گزارش یونایتدپرس از بیروت، سخنگوی این جنبش به روزنامه النهار گفت: مادام که فرانسه حمایت نامحدودش را از عراق متوقف نسازد، گروه ما نیز به حملات علیه تأسیسات فرانسوی، در هر کجای دنیا که باشد، ادامه می دهد.(۱)

ص: ۸۰

۱- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

روزشمار جنگ سه شنبه ۳ اسفند ۱۳۶۱ ۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۲ فوریه ۱۹۸۳

۱

سرنگونی یک جنگنده عراقی، تبادل آتش در دو سوی اروند و گلوله باران آبادان از مهم ترین وقایع نظامی روز جاری است.

در منطقه عملیاتی والفجر در ساعت ۱۰:۳۰ صبح امروز، یک فروند هواپیمای دشمن هدف آتش سلاح های پدافند هوایی قرار گرفت و منهدم شد و بدین ترتیب تعداد هواپیماهای سرنگون شده عراقی از شروع عملیات والفجر به ۱۰ فروند رسید(۱)

امروز همچنین تبادل آتش در دو سوی اروند با برتری آتش رزمندگان ایرانی ادامه داشت که براثر آن ۱۲ نفر از نیروهای عراقی کشته یا زخمی شدند و ۶ سنگر اجتماعی، ۴ سنگر انفرادی و یک پست دیده بانی دشمن منهدم شد و به تأسیسات برق سیبه عراق خساراتی وارد آمد.(۲)

شهر آبادان امروز نیز آماج گلوله باران پراکنده دشمن قرار گرفت. در این حملات، ۲ تن از مردم این شهر زخمی شدند و ۴ منزل مسکونی ویران شد.(۳)

۲

عراق علاوه بر حمایت های تسلیحاتی از حزب دمکرات و گروه کومه له ازطریق ارسال محموله های متعدد، در مواردی نیز اقدام به پشتیبانی توپخانه ای از تحرکات مسلحانه این گروه های ضدانقلاب می کند.

افراد حزب دمکرات کردستان در ساعت ۱۸ امروز، با پشتیبانی آتش توپخانه ارتش عراق به دو پایگاه خودی در مرخیل واقع در غرب پاوه، حمله کردند که مقاومت نیروهای خودی و اجرای آتش دقیق خمپاره علیه مواضع مهاجمان، آنها را مجبور به عقب نشینی کرد.(۴)

از سوی دیگر، ارتش عراق امروز ۸۰ بار قاطر شامل گلوله توپ و خمپاره را ازطریق مرز سردشت در منطقه سرشیو و قاسم رش تحویل حزب دمکرات داد.(۵)

به گزارش قرارگاه حمزه، دیروز نیز دولت عراق ۴۰ بار قاطر خواربار و مهمات را در یکی از مناطق مرزی (پایگاه نیت در ۴ کیلومتری قورتینان) به عناصر کومه له تحویل داده است.(۶)

۱- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸؛ و- سند شماره ۶۶۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۸، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۳- سند شماره ۶۶۶۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۹، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۴- سند شماره ۶۶۵۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۰۰۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرمانده ناحیه۴ (رکن۲)، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۶- سند شماره ۳۵۰۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرمانده نزاجا، معاونت اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۲، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

درنتیجه اقدامات امروز عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای همدان، بندرعباس و بابلسر، ۲ تن شهید و ۲ نفر نیز مجروح شدند.

چند نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر همدان با هدف سرقت وارد بانک صادرات شعبه گلچهره این شهر شدند. مهاجمان که با مقاومت کارکنان بانک مواجه شده بودند با تیراندازی به طرف آنها رئیس و یکی از محافظان بانک را به شهادت رسانده، محل را ترک کردند.(۱)

در اقدام دیگری در بندرعباس، افراد این سازمان پس از سرقت یک دستگاه موتورسیکلت در بلوار آیت الله بهشتی این شهر، اقدام به ترور ۲ نفر کردند. در این حادثه یکی از این افراد که راننده تاکسی بود مجروح شد.(۲)

در بابلسر نیز وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یکی از هواداران سابق این سازمان که پس از مدتی ارتباط خود را با سازمان قطع کرده بود حمله و پس از مجروح کردن وی گریختند. در این شهر همچنین افراد این سازمان بمب دست سازی را زیر خودرو مدیر یکی از مدارس کار گذاشته بودند که قبل از انفجار کشف شد.(۳)

۲

روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته های انقلاب اسلامی با صدور اطلاعیه ای از دستگیری ده ها تن از افراد مسلح غیرقانونی و کشف ۱۲۰ قبضه اسلحه خبر داد.

در بخشی از این اطلاعیه آمده است: پاسداران کمیته انقلاب اسلامی کمیجان اراک در چندین عملیات متهورانه ضمن دستگیری ده ها تن از افراد ضدانقلاب موفق به کشف بیش از ۱۲۰ قبضه اسلحه ازقبیل ۵۴ قبضه اسلحه کلت در انواع مختلف، ۱۱ قبضه اسلحه ژ۳، ۱۶ قبضه سلاح رولور و ده ها اسلحه دیگر از انواع کلاشینکف، مسلسل ام۳، تفنگ ام۱ و ده تیر روسی به همراه بیش از ۱۲۰۰ تیر فشنگ گردیدند. دستگیرشدگان تحویل مقامات ذی صلاح شدند.(۴)

۳

جهاد سازندگی خوزستان فهرست اهم اقدامات خود در جبهه های جنگ را اعلام کرد. برخی از این اقدامات عبارت اند از:

احداث ۵/۲۷۷ کیلومتر جاده در جبهه های نبرد حق علیه باطل؛ ایجاد ۱۸۲,۱۶ مورد سنگر اجتماعی و انفرادی؛ احداث ۱۷ حمام صحرایی، ۵ حسینیه، ۴ آشپزخانه و یک اورژانس بتونی در خط مقدم؛ حفر ۲ حلقه چاه عمیق و ۳۰۰ متر لوله کشی آب آشامیدنی؛ توزیع ۳۴۱ فقره دستگاه های صوتی؛ ایجاد ۵۰ کیلومتر خاکریز؛ احداث بیمارستان شهید صدوقی در محل کشتارگاه خرمشهر؛ ارسال ۹۷ آمبولانس به منطقه؛ انتقال مجروحان به پشت جبهه؛ اعزام گروه

۱- سند شماره ۶۶۵۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۴.

۲- سند شماره ۲۳۲۱۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی مربوط به ضدانقلاب، بولتن شماره ۱۸۷ - ۱۲ - ۲، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۶۶۵۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۷۲۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری ستاد منطقه۲ سپاه پاسداران، از ستاد منطقه۲ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۴- روزنامه اطلاعات، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵.

پزشکی، امدادگر و بهیار؛ تشکیل درمانگاه همراه با داروخانه؛ سم پاشی و ضدعفونی مناطق جنگی؛ تعویض و تعمیر ماشین آلات سبک و سنگین و مهندسی و خرید بیش از ۳۷ میلیون و ۲۱۶ هزار و ۵۵۷ ریال قطعات لوازم یدکی و دیگر اجناس مورد نیاز منطقه.(۱)

۱

درپی فرمان اخیر امام خمینی درخصوص عفو محکومان به مناسبت پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب، دادستان کل کشور در بخشنامه ای به کلیه دادسراهای عمومی انقلاب و ارتش، به سؤالات و ابهامات مطرح شده درباره این فرمان پاسخ گفت.

به نوشته شماره امروز روزنامه کیهان، طبق بخشنامه آیت الله یوسف صانعی، این عفو کلیه محکومان زندانی و غیرزندانی را در بر گرفته و شامل محکومیت های قطعی تا پایان سال جاری است. در بخشی از این بخشنامه آمده است: «این عفو شامل کسانی می باشد که تاکنون از عفو استفاده نکرده اند و استفاده از این عفو درمورد آنها تاحدودی است که مغایر با میزان مندرج در این فرمان نباشد. ... ملاک معافیت تاریخ صدور حکم است نه تاریخ ارتکاب جرم، لذا جرائم ارتکابی زمان انقلاب و قبل از آن هر دو شامل فرمان مزبور خواهد بود.» در پایان این بخشنامه اضافه شده است: مقامات قضایی مکلف اند مندرجات فرمان را به دقت مورد نظر قرار داده و در اجرای آن نهایت سرعت و مراقبت را به عمل آورند.(۲)

۲

رئیس مجلس شورای اسلامی در جمع گروهی از اعضای انجمن اسلامی اصناف تهران، بر ضرورت مقابله با اخلالگران اقتصادی و محتکران تأکید کرد.

گروهی از اعضای انجمن اسلامی اصناف تهران بعدازظهر امروز، با رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کردند. آقای هاشمی رفسنجانی در این دیدار ضمن اشاره به نقش اعضای انجمن اسلامی در بسیج مردم در تظاهرات ها علیه رژیم پهلوی، گفت: «چیزی که به نام تروریست اقتصادی در کشور وجود دارد کمتر از تروریست های آن چنانی نیست و از انجمن های اسلامی انتظار داریم نظارتی به وجود آورده و اصناف را زیر نظر بگیرند.»

رئیس مجلس با اشاره به مسئله احتکار و گران فروشی افزود: یک گروه خاصی باعث احتکار و گران فروشی هستند و امروز جامعه ما از این موضوع رنج می برد. البته روشن است که این وضع نمی تواند ادامه یابد و مسئولان کشور تصمیمات لازم را می گیرند.

وی در پایان با بیان اینکه یک جریان شیطنت آمیز درصدد بدنام کردن کسبه و ایجاد اختلاف میان مردم است،خطاب به اعضای انجمن های اسلامی گفت: به خاطر مصالح ملت، امر به معروف و نهی ازمنکر را عملی کرده و با یک نظارت مردمی این توطئه دشمنان را خنثی کنید.(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۸.

۲- روزنامه کیهان، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲

۳- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۱

آقای هاشـمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع در دیدار با هیئت نمایندگی کمیته بین المللی صلیب سرخ در خاورمیانه، عراق را به سوءاستفاده از موضوع اسرای معلول متهم کرد.

وی گفت: درمورد اسـرای معلول، مـا اعلام کرده ایم حاضـریم اینها را تحویل عراق بـدهیم، ولی آنها حاضـر نیسـتند اسـرای معلول را تحویل بگیرنـد. آنها در مقابل اینکه ما گفتیم می خواهیم اسـیران معلول را تحویـل عراق دهیم مـدعی شـده انـد که می خواهنـد ۲۲ نفر نوجوان ایرانی را که در عراق اسـیر هسـتند به مـا تحویـل بدهنـد و مـا قبول نکردیم؛(۱) درحـالی که من می گویم این دروغ است، مـا همین الآن می گوییم که حاضـریم تمـامی زخمی هـا را تحویل بـدهیم و آنها متقابلاً نوجوانان اسـیر ما را تحویل دهند.

آقای هاشـمی رفسـنجانی همچنین با قدردانی از اقدامات صـلیب سـرخ افزود: من از شـما تشـکر می کنم که درپی این گونه مسائل انسانی هستید. ما از همان روزهای اول به خاطر وظایف اسلامی و انسانی خود به مأموران گفته بودیم برخورد با اسیران اسلامی و انسانی باشد و با شما هم درحدود وظایفتان همکاری لازم را انجام دهند.

در این ملاقـات نماینـده خاورمیـانه ای صـلیب سـرخ گزارشـی از وضـعیت اسـرای ایرانی در عراق و فعالیت های کمیته بین المللی صـلیب سـرخ در طول جنگ تحمیلی ارائه کرد.(۲)

۲

کاظم پور اردبیلی معاون امور بین الملل وزارت خارجه ایران در سخنانی جزئیات طرح جدید ایران درباره سفر اتباع عراقی به ایران برای ملاقات با اسرای جنگی و کارشکنی های عراق دراین باره را تشریح کرد.

کاظم پور اردبیلی گفت: برای خنثی شـدن توطئه رژیم بعثی عراق در جلوگیری از بازدیـد خانواده های بیش از ۴۶ هزار اسـیر عراقی در ایران، دولت جمهوری اسلامی ایران براساس یک طرح جدیـد، به ۴ تن از اعضای درجه یک خانواده های این اسـرا اجازه می دهد برای دیدار بسـتگان اسـیر خود به ایران سـفر کنند و به این ترتیب امکان سـفر نزدیک به ۲۰۰ هزار عراقی به ایران پیش بینی شده است.

ص: ۸۴

۱- به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی: «دولت عراق امروز دولت ایران را پیرامون مسـئله بازگردانـدن کودکـان و نوجوانـان اسـیر به دروغ گویی متهم سـاخت و اعلام داشت که برای بازگشت این اسـیران هیـچ گونه شـرایط قبلی قائل نشده است. ... سـخنگوی وزارت خارجه عراق گفت ازجانب صـلیب سـرخ جهانی تاریخ پانزدهم فوریه به عنوان روز تحویل اسیران به ایران ازطریق ترکیه تعیین گردیـد، ولی ده روز پیش، ایران اعلام کرد که حاضـر به پذیرفتن این اسـیران نیست و آنها را اصولاً ایرانی نمی داند.» (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۸، ۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۶، رادیو اسرائیل، ۱/۱۲/۱۳۶۱.)

۲- همان.

وی اضـافه کرد: برای اجرای این طرح انسانی و جهت رفع موانع موجود و آتی به سـفارتخانه های جمهوری اسـلامی ایران دسـتور داده شـده است تا در حـداقل زمان ممکن ترتیب سـفر داوطلبـان عراقی را بدهنـد و نظر به اینکه ممکن است اقـدام خـانواده هـای اسـیران برای سـفر به ایران بـا انتقـام جویی رژیم بعث مواجه شود به سـفارتخانه هـای جمهوری اسلامی ایران دستور داده شده است برای این عده فقط به صدور برگ عبور اکتفا کنند و از ممهورکردن گذرنامه های آنان که نشانه سفرشان به ایران خواهد بود، خودداری و درصورت درخواست شرکت کنندگان در این برنامه، از اعلام هویت آنان نیز جلوگیری شود.

معـاون امور بین الملـل وزارت خـارجه دربـاره چگونگی اجرای این برنامه گفت: در چنـد روز آینـده، دسـتورالعمل پـذیرش خانواده های اسـرا به سـفارتخانه های جمهوری اسـلامی ایران ابلاغ خواهـد شـد تا این گروه در مراجعه به سـفارتخانه هایمان از برنامه تنظیمی آگاه شوند و ترتیب شـرکتشان در این برنامه انسانی و اسـلامی داده شود. وی افزود: در دوازدهم دی مـاه سـال گذشـته، مهنـدس موسوی نخست وزیر جمهوری اسـلامی ایران، ابتکـار بی سابقه ایران برای بازدیـد خانواده های اسـرای عراقی از بسـتگان اسیرشان در ایران را به دنیـا اعلام کرد و ما بی درنگ کمیسـیونی دراین زمینه تشـکیل دادیم و همه کارهای مقـدماتی آن نیز انجام گرفت تا این برنامه حتی به صورت یک جانبه و تنها ازسوی ایران با موفقیت انجام شود به رغم اینکه این طرح مورد تأیید و اسـتقبال صلیب سرخ جهانی نیز، که به عنوان ناظر بر طرح شناخته شده بود، قرار گرفت و از آمادگی ایران تمجید شد، ولی کارشکنی های دولت بغداد مانع از اجرای برنامه بازدید شد.

وی افزود: در زمان اعلام این ابتکار درحـدود ۷ هزار تن از سـربازان عراقی به اسارت رزمندگان اسـلام درآمده بودند و برنامه بازدید برای دیدار حدود ۳۰ هزار تن از مردم عراق که از اعضای درجه یک خانواده اسـرا بودنـد پیش بینی شده بود، اما با ادامه اشـغال خاک ایران، تحقق نیافتن شـرایط به حق ایران، تداوم جنگ و شـکست های نظامی عراق شمار اسرای عراقی در ایران به بیش از ۴۶ هزار تن بالغ شد و اینک پس از حل مشـکلات اجرای این برنامه عظیم، جمهوری اسلامی ایران اعلام می کند که از خانواده هر اسیر عراقی ۴ تن برای دیدار با اسـرا می توانند از مبدأیی غیر از بغداد به تهران پرواز کنند و مطمئن باشـند درصورتی که سـفارتخانه های جمهوری اسلامی برنامه آنها را هماهنگ کرده باشند، می توانند با اسرای خود در ایران ملاقات کنند و مورد استقبال ملت ما قرار گیرند.

کـاظم پور اردبیلی در ادامه گفت: امیـد است بـا برنـامه ریزی و اجرای دقیق طرح ابتکـاری جمهوری اسـلامی ایران که اصولاًـ اقـدامی انسـانی است، خـانواده های عراقی در بازدیدشان از ایران به دروغ گویی های رژیم بعث درباره اسیران پی برده و توطئه های بغداد برای ایجاد ابهامات تعمدی درمورد وضعیت اسرا که به منظور واردکردن خدشه به اعتبار انقلاب اسلامی انجام می گیرد، خنثی شود.(۱)

وی همچنین درباره برنامه ایران برای آزادسازی اسیران معلول عراقی گفت: در ادامه

۱- همان.

سیاست های انسان دوستانه جمهوری اسلامی ایران درمورد اسیران جنگ تحمیلی، تعداد زیادی از اسیران معلول عراقی آزاد خواهند شد و به عنوان اولین قدم در سرآغاز اجرای این تصمیم، که ایران به طور یک جانبه آن را انجام می دهد، یک گروه ۲۲ نفری آماده تحویل به صلیب سرخ جهانی می باشد و دراین خصوص یادداشتی به صلیب سرخ در تهران تسلیم شده است.

معاون بین الملل وزارت خارجه درمورد ادعای عراق مبنی بر نپذیرفتن اسیران نوجوان ازسوی ایران که به منابع وزارت خارجه ترکیه نسبت داده شده است، اظهار کرد: موضوع این ادعا نیز بخشی از اکاذیب است که حکومت کنونی عراق تحت عنوان تبلیغات بدان تمسک جسته است، چراکه هم سفیر ترکیه در تهران و هم مقامات وزارت خارجه این کشور این موضوع را به شدت تکذیب کرده اند و لذا ادعایی است دروغین و عاری از صحت.(۱)

۱

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، که به یوگسلاوی سفر کرده است، امروز در یک میهمانی که به مناسبت ورود وی و هیئت همراهش به بلگراد ترتیب یافته بود، شرکت کرد. وی در سخنانی به نقش مهم جنبش عدم تعهد در جهان امروز و نیاز به بهبود کمی و کیفی این جنبش اشاره و علاقه مندی خود را به گسترش روابط فی مابین ابراز کرد. در این مراسم لازار موسیف وزیر خارجه یوگسلاوی با سودمندخواندن مذاکرات مستقیم در تحکیم روابط موجود میان دو کشور اظهار کرد: به نظر یوگسلاوی امکانات فراوانی برای توسعه هرچه بیشتر این روابط به ویژه در زمینه های اقتصادی وجود دارد. وی مذاکرات خود با ولایتی را گام مثبتی در راه توسعه همکاری های دو کشور در سطح جهانی توصیف کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وزیر خارجه یوگسلاوی همچنین با اشاره به برگزاری هفتمین اجلاس کشورهای عضو جنبش عدم تعهد، از تلاش قدرت های بزرگ برای گسترش نفوذ خود در میان جنبش به منظور تغییر اهداف آن به سمت منافع و سیاست های خود یاد کرد. وی همچنین درباره بحران خاورمیانه با اشاره به تجاوز وحشیانه رژیم اشغالگر قدس به لبنان، از عدم توانایی جوامع بین المللی در جلوگیری از قتل عام مردم فلسطین اظهار تأسف کرد.

وزیر خارجه یوگسلاوی سپس به جنگ تحمیلی پرداخت و گفت: مناقشه و جنگ بین ایران و عراق به دلیل واردساختن خسارات مالی و جانی فراوان، باعث افزایش نگرانی یوگسلاوی شده است. وی خواهان خاتمه جنگ و برقراری صلح در این منطقه شد.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی حاکی است سفر دکتر علی اکبر ولایتی به یوگسلاوی در جواب به دیدار وزیر خارجه این کشور در دی ماه گذشته از ایران انجام شده است. روابط

ص: ۸۶

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۱۲/۴، ص۲.

همه جانبه بین دو کشور به ویژه درزمینه اقتصادی درپی پیروزی انقلاب اسلامی ایران گسترش و توسعه چشمگیری داشته است و میزان روابط تجاری و اقتصادی دوجانبه ایران و یوگسلاوی درحال حاضر بیش از ۱۰ برابر سال های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی تخمین زده می شود. ایران براساس قرارداد تجاری ۶۰۰ میلیون دلاری خود با یوگسلاوی، در سال جاری برای اولین بار اقدام به صدور کالاهای غیرنفتی به این کشور کرده است. یوگسلاوی نیز در زمینه های مختلف صنعتی به ویژه تولید و انتقال برق و ذوب فلزات و معادن، در ایران فعالیت می کند. گفت وگوها و تبادل نظر جاری بین دو کشور دوست و غیرمتعهد ایران و یوگسلاوی درخصوص مسائل مربوط به برگزاری هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد از حساسیت و اهمیت ویژه ای برای هر دو کشور برخوردار است.(۱)

خبرگزاری فرانسه درباره سفر ولایتی به یوگسلاوی اعلام کرد: هفتمین اجلاس سران غیرمتعهد - که قرار است از نیمه اسفندماه در دهلی نو برگزار شود - محور گفت وگوهای وزرای امور خارجه یوگسلاوی و ایران بود. علی اکبر ولایتی صبح سه شنبه برای یک دیدار کاری ۲۶ ساعته از یوگسلاوی، وارد بلگراد شد. ولایتی و موسیف نسبت به برگزاری اجلاس ابراز امیدواری کرده و گفتند که تقویت و تأیید نقش جنبش در صحنه بین المللی اهمیت دارد.(۲)

۱

به گزارش منابع نظامی، صدام حسین در سخنرانی خود در شمال عراق خطاب به سران کشورهای عرب خاورمیانه اعلام کرد: عراق به عنوان خاکریز خط مقدم است و شما (اعراب) واحدهای پشتیبانی کننده هستید و چنانچه به پشتیبانی خود از عراق ادامه ندهید، به زودی شما نیز درگیر جنگ خواهید شد و در موقعیت خطرناکی قرار خواهید گرفت. وی پیشنهاد کرد که برای مقابله با نیروهای ایرانی، نیروی هوایی مصر با نیروی هوایی عراق ادغام شده به طور مشترک، نیروی هوایی منطقه را حفظ کنند.

صدام حسین همچنین از کشورهایی که قادر به اعزام نیروی انسانی به جبهه های جنگ با ایران می باشند درخواست اعزام نیرو کرد.(۳)

۱- همان، ص۴.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، بلگراد، خبرگزاری فرانسه، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۱۲۵۵۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی اطلاعاتی، از ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان به استانداری خوزستان، شماره ۳۲۱، ۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

اقدام عربستان و کویت در فروش روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت به نیابت از عراق برای تأمین هزینه های جنگی این کشور و موافقت عربستان برای احداث یک خط لوله انتقال نفت از خاک آن کشور به دریای سرخ به ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه در روز، خبری بود که معاون نخست وزیر عراق در مصاحبه با روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال اعلام کرد.

روزنامه اطلاعات به نقل از خبرگزاری کویت گزارش داد: روز سه شنبه در واشنگتن به نقل از طارق میخائیل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر و وزیر خارجه عراق، گفته شد که عربستان سعودی با تقاضای عراق برای احداث یک خط لوله نفت از شبه جزیره عربستان به دریای سرخ موافقت کرده است. طارق عزیز در مصاحبه ای با روزنامه وال استریت ژورنال گفت که ظرفیت این خط لوله ۵/۱ میلیون بشکه در روز خواهد بود و ظرف مدت سه سال تکمیل خواهد شد.

وی افزود: احداث این خط لوله که ۲ میلیارد دلار هزینه خواهد داشت به عراق، که در تنگنای مالی قرار گرفته، امکان خواهد داد صادرات نفتش را که هم اکنون ۶۵۰ هزار بشکه در روز است به بیش از دوبرابر افزایش دهد. طارق عزیز همچنین گفت: عربستان سعودی و کویت اخیراً به نیابت از عراق روزانه حدود ۳۰۰ هزار بشکه نفت صادر می کنند تا به تأمین بودجه جنگ ۲۹ ماهه عراق با ایران کمک کنند.

طارق عزیز با بیان اینکه بغداد با جدیت بر روی یک خط لوله جدید نفت ازطریق عربستان سعودی کار می کند، افزود: در سفر ماه گذشته صدام به ریاض، رهبران سعودی موافقت کامل و نهایی خود را اعلام کردند، این اولین بار است که عراق موافقت عربستان سعودی با این طرح را به طور رسمی اعلام می کند.

وی افزود: هزینه این پروژه ازسوی چندین کمپانی نفتی غربی تأمین خواهد شد و با عایدات حاصل از صادرات نفت بازپرداخت خواهد شد. وی از اعلام نام این کمپانی ها خودداری کرد، اما گفت: آنها پیشنهادهای بسیار خوبی برای اجرای کامل پروژه براساس اعتبار مطرح کرده اند.(۱)

دراین حال، واحد مرکزی خبر به نقل از منابع سیاسی لندن، درباره اوضاع نابسامان اقتصاد عراق و تصمیم مقامات دولتی عراق برای تعویق بازپرداخت بدهی های خود به شرکت ها و بانک های غرب گزارش داد:

شرکت های فرانسوی طرف قرارداد با رژیم بعثی حاکم در بغداد اکثرقریب به اتفاق کارکنان خود را از عراق خارج کرده اند. مدیر یک شرکت ساختمانی فرانسوی در گفت وگو با میدل ایست اکونومیست دایجست ضمن تأیید این خبر گفته است: درحال حاضر، شرکت وی به اندازه زیادی متکی به کارکنان و کارگران غیراروپایی مقیم عراق می باشد که آنها نیز خواهان افزایش دستمزد خود به علت خطرهای ناشی از جنگ هستند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

به نوشته این مجله، به دنبال ناتوانی رژیم صدام در بازپرداخت تعهدات مالی خود، علاوه بر شرکت های فرانسوی، شرکت های آلمان غربی و ایتالیایی نیز برای کاهش مشکلات مالی خود از بانک های بین المللی درخواست وام کرده اند، این خبر را یک بانک فرانسوی نیز تأیید کرده است.

نشریه مزبور همچنین نوشته است که رژیم بغداد رسماً از شرکت های ژاپنی درخواست کرده که موعد بازپرداخت اقساط قراردادهای سه میلیارد دلاری شان را حداقل به مدت دو سال به تعویق بیندازند.(۱)

۱

عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، در سخنانی در جمع رهبران فلسطینی در الجزیره خواستار پایان فوری جنگ عراق و ایران شد. وی مدعی شد، عقب نشینی عراق از سرزمین های ایران در سال گذشته، ناشی از درخواست انقلاب فلسطین در جریان محاصره بیروت توسط صهیونیست ها بود.(۲)

۲

اقدام مشترک عراق و اردن در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل مانع از طرح درخواست پیگیری سرنوشت مفقودان لبنانی و فلسطینی در حمله رژیم صهیونیستی به لبنان شد.

روزنامه جمهوری اسلامی امروز با درج خبری دراین باره اعلام کرد: کشورهای الجزایر، بنگلادش، چین، کنگو، کوبا، قبرس، لیبی، موزامبیک، نیکاراگوئه، سنگال، سوریه، تونس، امارات متحده و یوگسلاوی به دعوت نماینده فلسطین در کمیسیون حقوق بشر، در تاریخ ۱۷ فوریه برابر با ۲۸ بهمن ماه گذشته، قطعنامه ای را درباره مفقودشدگان فلسطینی و لبنانی و تجاوز رژیم صهیونیستی، جهت تصویب به کمیسیون حقوق بشر ارائه دادند. بلافاصله نمایندگان عراق و اردن در تماس با نماینده فلسطین و سایر کشورهای تهیه کننده قطعنامه، مصرانه خواستار حذف طرح مذکور از متن قطعنامه پیشنهادی شدند.(۳)

کمیسیون حقوق بشر از کارگروه مربوط به مفقودشدگان تقاضا کرده توجه ویژه ای به کلیه گزارش ها درباره مفقودشدگان در تجاوز اسرائیل به لبنان مبذول کند، این جریان که توجه نمایندگان همه کشورها در کمیسیون حقوق بشر را جلب کرده، به نحو بی سابقه ای حمایت

۱- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، الجزیره، خبرگزاری عراق.
۳- به نظر می رسد این اقدام عراق و اردن علاوه بر جانب داری آشکار آن دو کشور از رژیم صهیونیستی دلیل دیگری نیز داشته است؛ زیرا در همان ایام ایران نیز درخواست مشابهی را به کمیسیون حقوق بشر ارائه داد که در آن تقاضای رسیدگی و بررسی سرنوشت مفقودان تجاوز عراق به ایران مطرح شده بود. عرفی شدن این گونه درخواست ها و محکومیت عراق و رژیم صهیونیستی در دو اقدام مشابه می توانست بار سیاسی منفی را برای دولت عراق در پی داشته باشد.

عراق و اردن را از رژیم صهیونیستی نشان داد، نمایندگان عراق و اردن تهدید کردند درصورتی که این قسمت از طرح پیشنهادی حذف نگردد، برخی کشورهای حامی قطعنامه را وادار خواهند کرد که حمایت خود را پس بگیرند.(۱)

۱

روزنامه کویتی الانباء از ناکام ماندن میانجیگری شاه عربستان برای آشتی سوریه و عراق خبر داد.

رادیو اسرائیل به نقل از این روزنامه اعلام کرد: آقای عبدالحلیم خدام وزیر خارجه سوریه در جلسه غیرعلنی مجلس ملی سوریه به اطلاع این مجلس رساند که سوریه تحت تأثیر وساطت عربستان سعودی برای خاتمه دادن به درگیری میان عراق و ایران قرار نمی گیرد. وی با اعلام اینکه جانب داری سوریه از ایران ادامه خواهد داشت، افزود: سوریه از روش الجزایر دربرابر جبهه پایداری و مخالفت آن با شرکت در جلسات سوریه، لیبی و ایران احساس ناخرسندی می کند. این جلسات اخیراً در دمشق تشکیل شده و قرار است به زودی در تهران دنبال شود.(۲)

۲

خبرگزاری جمهوری اسلامی از کراچی گزارش داد، امروز ۳ تن از هواداران انجمن اسلامی دانشجویان ایران در کراچی همراه با ۴ منافق که از سه روز پیش در بازداشت پلیس پاکستان بودند آزاد شدند، اما ۵ عضو انجمن همچنان در بازداشت پلیس پاکستان باقی ماندند.

این دانشجویان ایرانی بامداد یکشنبه به دنبال انفجار تقریباً هم زمان در چهار مؤسسه فرانسوی در کراچی - که شنبه شب رخ داد - دستگیر شدند. اندکی بعد از این انفجارها که در عرض ۱۳ دقیقه رخ داد، در لاهور نیز در سرکنسولگری افتخاری فرانسه انفجاری رخ داد و خسارت هایی به بار آمد، دانشجویان آزادشده عصر امروز، در گفت وگویی با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در کراچی، رفتار پلیس پاکستان را خوب توصیف کرده و گفتند که پس از بازجویی، از آنها انگشت نگاری نیز شده است.(۳)

از سوی دیگر، درحالی که اخبار قبلی حاکی از این بود که جنبش مجاهدین مسلمان عراق مسئولیت این انفجارها را به عهده گرفته است، امروز خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: دفتر این جنبش در تهران امروز از پذیرش مسئولیت بمب گذاری های اخیر در مراکز فرانسوی پاکستان خودداری کرده است.(۴)

۳

به دنبال اعلام مقامات نفتی نیجریه مبنی بر کاهش قیمت نفت، امروز اجلاس اضطراری وزیران نفت شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس تشکیل شد تا موضع این شورا دربرابر کاهش اخیر قیمت های نفت ازسوی بریتانیا، نروژ و اتحاد جماهیر شوروی مشخص شود.

ص: ۹۰

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۴، بخش عربی رادیو اسرائیل، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- همان، ص ۲۰، کراچی، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۴- همان، ص۱۷، تهران، خبرگزاری فرانسه، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

بی بی سی با اعلام این خبر افزود: کاهش بهای نفت ازسوی نیجریه، گذشته از میزان آن از این جهت حائز اهمیت است که درعمل، نیجریه نخستین اقدام رسمی را در شکستن قیمت های اوپک انجام داده و این واهمه را به وجود آورده که این امر موجب باب شدن (مرسوم شدن) شکستن قیمت های نفت شود که سرانجام به فروپاشی سازمان اوپک می انجامد.(۱)

به گزارش این رادیو، یکی از آثار جنگ قیمت ها که در بازارهای نفت آغاز شده، کاهش بهای نفت بریتانیا و نیجریه بوده است. دولت نیجریه، که یکی از اعضای سازمان اوپک است، اعلام کرده که از این پس نفت صادراتی خود را بشکه ای ۵ دلار و ۵۰ سنت ارزان تر خواهد فروخت.

روز جمعه، دولت بریتانیا بهای نفت خود را بشکه ای ۳ دلار کاهش داد، نیک دلاپ یکی از مفسران بی بی سی باتوجه به این تصمیم بریتانیا و نیجریه وضع بازارهای نفت را این طور تفسیر کرد: هفته هاست که انتظار کاهش قیمت نفت می رفت، به دلایل مختلف تقاضا برای نفت از میزانی که کشورهای تولیدکننده نظیر نیجریه تولید می کنند، کمتر شده است. اکنون نیجریه یکی از اعضای بانفوذ اوپک، تصمیم به کاهش قیمت نفت خود گرفته است، چنین تصمیمی خطر بروز عمل مشابهی ازطرف سایر اعضای اوپک و سایر کشورهای تولیدکننده نفت را افزایش می دهد، نگرانی عمومی اکنون این است که اگر جنگ کاهش قیمت نفت درگیرد می تواند نتایج مخربی برای اقتصاد جهانی در بر داشته باشد.

شرکت ملی نفت بریتانیا قیمت نفت دریای شمال خود را، که ازنظر مرغوبیت به نفت نیجریه بسیار نزدیک است، به میزان سه دلار در هر بشکه کاهش داده است.(۲) نیجریه نیز درپی این تصمیم بریتانیا، قیمت نفت خود را پنج ونیم دلار در هر بشکه کاهش داد.

دراین حال، به گزارش برخی منابع نزدیک به وزارت نفت، سیدمحمد غرضی وزیر نفت به اتفاق موسی خیر قائم مقام و عباس هنردوست معاون این وزارتخانه در یک سفر غیررسمی جهت گفت و گو و مشورت با برخی وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در ژنو به سر می برند.(۳)

۱- همان، ص۲۶، رادیو بی بی سی، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳۹، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۷، رادیو بی بی سی، ۲/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۴ اسفند ۱۳۶۱ ۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۳ فوریه ۱۹۸۳

۱

نیروهای سپاه در منطقه عمومی مهران با مشاهده فعالیت های مهندسی دشمن در حدفاصل کنجانچم - پایگاه کله شرقی، بر سر راه آنان اقدام به کاشتن مین و نصب تله های انفجاری کردند که با کشته یا مجروح شدن تعداد زیادی از نیروهای عراقی اقدامات مهندسی آنان نیز مختل شد.(۱)

۲

به گزارش منابع اطلاعاتی، از تاریخ ۲۰ بهمن ۱۳۶۱ الی ۴ اسفند ۱۳۶۱، ۴۸۴ دستگاه تریلر حامل مهمات، وسایل و تجهیزات نظامی ازطریق کشورهای همسایه عراق به این کشور وارد شده است که ۳۱۸ دستگاه آن از مرزهای عربستان، ۱۵۱ دستگاه از مرز کویت و ۱۵ دستگاه از مرزهای اردن بوده است.(۲)

۳

افراد وابسته به گروه کومه له امروز با اجرای عملیات کمینی در محور سنندج - دیواندره و همچنین اقدامات دیگری در همین منطقه، عده ای را شهید، چند تن را زخمی و یکی از اهالی روستا را اسیر کردند. در مقابله نیروهای خودی با مهاجمین، تعدادی از آنان به هلاکت رسیدند.

عناصر گروه کومه له در روستای باقل آباد در محور سنندج - دیواندره علیه نیروهای تأمین جاده یک عملیات کمین اجرا کردند که براثر آن ۳ تن از نیروهای ژاندارمری شهید و ۶ تن ازجمله ۲ نفر از نیروهای سپاه، زخمی شدند.

در این درگیری، افراد کومه له یک وانت نیسان را آتش زدند و ۲ قبضه خمپاره انداز ۶۰ میلی متری، ۷ قبضه تفنگ ژ۳ و یک تیربار ژ۳ را به غنیمت بردند.

۱- سند شماره ۴۰۹۹۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه سیدالشهدا(ع) به اطلاعات قرارگاه امیرالمؤمنین(ع)، ۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۷۷۷۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد مشترک ارتش (اداره دوم) - فرماندهی اطلاعات، بولتن هفتگی، شماره ۳۲۰ (اهم رویدادهای عراق)، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴؛ و- سند شماره ۱۶۷۹۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، ستاد مشترک ارتش (اداره دوم) - فرماندهی اطلاعات، شماره ۳۱۸ (اهم رویدادهای عراق)، ۲۷/۱۱/۱۳۶۱، ص۱۵.

عناصر کومه له همچنین یکی از اهالی روستا را که قصد داشت پاسداران را از ورود آنها مطلع کند دستگیر کرده و به گروگان بردند.

درپی این حادثه، یک گروه از نیروهای سپاه با پشتیبانی هوانیروز با مهاجمان که درحال فرار بودند درگیر شدند. در این درگیری تعدادی از افراد کومه له کشته یا زخمی شدند. مرکز فرماندهی ستاد مشترک ارتش تعداد تلفات مهاجمان را ۱۶ نفر اعلام کرده است.(۱)

در اقدامی دیگر در همین منطقه، افراد کومه له ۳ نفر از اهالی ابراهیم آباد را به شهادت رساندند؛ درباره علت این اقدام گزارشی ارسال نشده است.(۲)

در منطقه دیواندره نیز افراد کومه له با مراجعه به روستاهای جیران، گرمه و گل تپه مبلغ یک میلیون و سیصد هزار ریال از مردم اخاذی کردند.(۳)

۱

اقدام عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در پرتاب بمب به یک خودرو حامل نیروهای سپاه، کشف یک پایگاه این سازمان در طالش و دستگیری تعدادی از نیروهای این سازمان در شهرکرد و دهلران از وقایعی است که امروز در ادامه درگیری ها بین نیروهای امنیتی و انتظامی ایران و بازماندگان این سازمان رخ داده است.

ساعت ۷ صبح امروز در میدان احمدآباد اصفهان، یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بمب دست سازی را به داخل اتوبوس حامل نیروهای سپاه پرتاب کرد. درحالی که سرنشینان اتوبوس قصد داشتند بمب را به بیرون پرتاب کنند، بمب مذکور منفجر شد و درنتیجه ۲ تن از نیروهای سپاه به شهادت رسیدند و ۹ تن نیز که برخی از آنها از افراد عادی بودند، زخمی شدند. نشریه مجاهد ارگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) چاپ پاریس، این اقدام را تهاجم نیروهای واحد مقاومت سازمان به یکی از نفربرهای سپاه (!) اعلام کرد.

رادیو صدای آزادی ایران متعلق به سلطنت طلب ها نیز ضمن اعلام خبر حمله به اتوبوس سپاه و انتساب آن به نیروهای مبارز، این اقدام را ستود.(۴)

نیروهای سپاه یکی از پایگاه های سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را در سیاه بیل طالش کشف کردند. از این پایگاه تعدادی اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۵)

همچنین ۲ تن از افراد رده بالای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سازمان کمونیستی پیکار (در راه آزادی طبقه کارگر) در شهرکرد و دهلران دستگیر شدند.(۶)

۱- سند شماره ۳۴۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده ناحیه۴ (رکن۲)، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۶۶۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۳۹، ۵/۱۲/۱۳۶۱، صص۱ و ۲؛ و- سند شماره ۶۶۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا، به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات کردستان به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۶۶۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۲ به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۸/۱۲/۱۳۶۱ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۳، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- سند شماره ۳۴۶۴۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرمانده ناحیه۴ (رکن۲)، ۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرمانده ناحیه۴ (رکن۲)، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، اصفهان، گزارشی از ستاد منطقه۲ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، اصفهان، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۲۲۷۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات سپاه در رسانه های بیگانه، تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۱۴، اسفند ۱۳۶۱، ص۱، "سپاه در رادیوهای بیگانه"، به نقل از رادیو صدای آزاد ایران، ۷/۱۲/۱۳۶۱؛ و- همان، ص۳، "سپاه در مطبوعات ورشکستگان سیاسی خارج از کشور (ضد انقلابیون)"، از نشریه مجاهد (ارگان سازمان منافقین ضدخلق) چاپ پاریس، ۵/۱۲/۱۳۶۱ و ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۵- سند شماره ۶۶۶۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۱، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۶- سند شماره ۶۶۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی، از فرماندهی منطقه۲ به فرمانده کل سپاه، شماره ۷۶۳، ۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

در جلسه امروز ستاد بازسازی مناطق جنگی استان آذربایجان غربی درخصوص چگونگی بازسازی مناطق جنگی و بودجه اختصاص یافته به این موضوع گفت وگو شد. هیئتی از استان فارس نیز به منظور بررسی روند بازسازی های آبادان وارد این شهر شد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، تاکنون ۷۶۰ میلیون ریال از اعتبار یک میلیارد ریالی برای بازسازی مناطق جنگی استان آذربایجان غربی هزینه شده و مابقی آن نیز تا پایان سال جاری جذب خواهد شد.

در جلسه ستاد بازسازی مناطق جنگی آذربایجان غربی - که با حضور استاندار این استان تشکیل شد - چگونگی بازسازی مناطق جنگی، اعتبار ۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون ریالی سال آینده و همچنین منطقه ای کردن مسئولیت های اجرایی بین ارگان ها و نهادهای انقلاب اسلامی و هماهنگی آنها با فرمانداری و ارگان های اجرایی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و تصمیماتی دراین خصوص اتخاذ شد. براساس این گزارش، جهت تدارکات سال آینده مناطق جنگی معادل تقریباً ۱۵۰۰ میلیون ریال از ستاد بازسازی مناطق جنگ زده مستقر در اداره بازرگانی درخواست وسایل شد که نسبت به سال جاری ۳ برابر افزایش دارد.(۱)

امروز همچنین هیئتی مرکب از معاون استانداری فارس و چند تن از مقامات دیگر این استان به آبادان سفر کردند تا از اقدامات انجام شده به منظور بازسازی این شهر مطلع شوند.

مهندس ادب مسئول ستاد بازسازی آبادان در گفت وگو با خبرنگار کیهان، گفت: «ظرف چهار ماه گذشته، بیش از ۲۵۰ خانه در آبادان مرمت و بازسازی شده و چندین انبار و کارگاه مراکز تولیدی ایجاد شده است.»

هئیت اعزامی از فارس در جریان دیدارشان از آبادان با حجت الاسلام جمی امام جمعه آبادان هم دیدار کردند و وی در این دیدار به ملاقاتش با امام اشاره کرد و گفت: «وقتی به حضور امام شرفیاب شدم، فرمودند: "توقف و ماندن در آبادان عبادت است."»

وی همچنین خطاب به اعضای ستاد بازسازی گفت: «شما مردم فارس این فرصت را دارید که به مظلوم ترین مردم خدمت کنید؛ آن هم مردمی که با زحمات زیاد و با قرض و خون دل خانه ای ساخته بودند و صدام آنها را ویران کرد.»

اعضای این هیئت همچنین از فعالیت های بنیاد مسکن در روستاهای آبادان دیدن کردند. یادآوری می شود که ستاد بازسازی آبادان در استان فارس تشکیل شده است.(۲)

ص: ۹۵

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- روزنامه کیهان، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵.

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، پس از جلسه هیئت دولت در واکنش به بیانیه رئیس شورای امنیت سازمان ملل مبنی بر برقراری آتش بس میان ایران و عراق گفت: ما بارها اعلام کرده ایم که تسلیم زور نمی شویم و تا تحقق شرایط عادلانه خود خواهیم جنگید و سرنوشت جنگ را رزمندگان ما در جبهه های نبرد معین خواهند کرد.

موسوی همچنین گفت: آتش بس نظر ابرقدرت ها است و جمهوری اسلامی همیشه برخلاف خواسته ابرقدرت های استکباری گام برداشته است.

نخست وزیر درباره انفجارهایی که در کشورهای مختلف علیه منافع فرانسه صورت می گیرد، اظهار کرد: آن طورکه در روزنامه های خارجی اعلام شده، این انفجارها ازطریق نیروهای مخالف حکومت بعث انجام می شود و اطلاع بیشتری دراین خصوص به دست ما نرسیده است.(۱)

۲

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه که در بلگراد به سر می برد، پس از دیدار روز گذشته با وزیر خارجه یوگسلاوی در یک مصاحبه مطبوعاتی مواضع ایران و شرایط پایان جنگ را بازگو کرد. وی همچنین درباره شایعه کمک تسلیحاتی رژیم صهیونیستی به ایران و امکان بهبود رابطه بین ایران و امریکا مطالبی بیان کرد.

ولایتی گفت: شرایط ما هیچ گونه تغییری نکرده است و پرداخت خسارت جنگی یکی از شرایط ما می باشد. وزیر خارجه ایران درمورد سرنگونی حکومت بغداد گفت: تغییر هرگونه سیستم حکومتی در عراق فقط به عهده مردم آن کشور است. ایران امیدوار است که مردم عراق خود این حکومت را برکنار کنند، زیرا ایران خواهان دخالت در امور مردم عراق نیست.

ولایتی درخصوص شرایط ایران برای مذاکره با عراق گفت: ما برای پایان جنگ شرایط خود را بارها اعلام کرده ایم و آماده مذاکره با رژیمی که بارها به ما تجاوز کرده است نیستیم و ماهیت این جنگ تحمیلی، جنگ یک ملت مورد تجاوز قرارگرفته با یک رژیم متجاوز می باشد و تمام شواهد و دلایل نیز دال بر تجاوز عراق به ایران است.

دکتر ولایتی اشغال ۱۱ هزار کیلومتر مربع از سرزمین ایران توسط ۱۲ لشکر عراقی در آغاز جنگ و الحاق قسمتی از ایران به خاک عراق را دلیل متجاوزبودن عراق دانست و افزود: عامل مهم در پیشبرد انقلاب اسلامی ما مسئله مذهب است که به عنوان انگیزه اصلی انقلاب ایران دربرابر تمامی مشکلات مطرح می باشد و یکی از هدف های اصلی دشمن در تجاوز به خاک ایران ازبین بردن همین حکومت اسلامی است.

ولایتی در ادامه سخنانش در پاسخ به سؤال یکی از خبرنگاران درخصوص شایعه کمک نظامی رژیم صهیونیستی به ایران گفت: اگر اسرائیل قصد ارسال اسلحه به کشوری را داشته باشد تسلیحات خود را

۱- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، رادیو بی بی سی، ۶/۱۲/۱۳۶۱.

دراختیار کشورهایی مثل عراق و مصر قرار می دهد که با آنها روابط نزدیک و دوستانه داشته باشد.

وی ضـمن یادآوری قطع تمامی روابط سیاسـی و اقتصادی با رژیم صهیونیستی به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی ایران و واگذاری محل سفارت اسرائیل به فلسطین تأکید کرد: جمهوری اسلامی ایران یکی از سخت ترین دشمنان اسرائیل بوده و خواهد بود.

دکتر ولایتی افزود: ایران پیشـنهاد اخراج رژیم صـهیونیستی از سازمان ملل را به مجمع عمومی ارائه کرد، اما همان کشورهایی که درباره شایعه کمک اسـرائیل به ایران دست به تبلیغـات زده انـد و همـان کسانی که سازمان آزادی بخش فلسـطین را برای برقراری روابط دوسـتانه با اسـرائیل تحت فشار قرار داده انـد، خود بزرگ ترین مانع بر سـر راه تصویب پیشنهاد ایران بوده اند.

وی با اشاره به ادعاهای رژیم صـهیونیستی مبنی بر کمک نظامی به ایران به دنبال پیروزی رزمنـدگان اسـلام گفت: جمهوری اسـلامی ایران به شـدت این شایعات را تکذیب می کند و آن را یکی از بزرگ ترین دسایس جنگ تبلیغاتی که علیه ایران صورت می گیرد، می داند.

ولایتی درمورد امکان بهبود روابط ایران و امریکا گفت: این کشور طی بیست وپنج سال گذشـته دست به حمایت مسـتقیم از رژیم شاه زده و بعد از پیروزی انقلاب هیچ گاه دست از دشمنی با ایران برنداشته است و هیچ دلیلی وجود ندارد که ما روابط عادی با امریکا داشته باشیم.(۱)

۱

حسـین شـیخ الاسـلام معاون سیاسـی وزیر امور خارجه، امروز با کیم زه سوک همتای خود از جمهوری خلق کره (کره شـمالی)، دیـدار و درمورد موضوعات مورد علاقه دو کشور به ویژه برگزاری هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها که قرار است به زودی در دهلی نو برگزار شود، گفت وگو کرد.

شیخ الاسـلام در این دیدار گفت: امریکا می خواهد متحدان خود نظیر فرانسه را – که عضو ناتو است – در اجلاس غیرمتعهدها وارد کند. وی افزود: به عقیده ما کشوری که پایگـاه به امریکـا می دهـد و در مـانور نظـامی شـرکت می کنـد غیرمتعهـد نیست و ما طرحی برای سالم سازی این جنبش به اجلاس تسـلیم خواهیم کرد. وی با مطرح کردن پیشـنهاد ریاست جمهوری ایران به جنبش عـدم تعهد درباره تأسـیس صـندوق غیرمتعهدها، گفت: بعضـی کشورها به دلیل فقر اقتصادی به ابرقدرت ها نزدیک می شوند و با تأسیس این صندوق – که مورد تأیید شما نیز می باشد – خواهیم توانست از گرایش این کشورها به ابرقدرت ها جلوگیری کنیم.

معاون سیاسی وزارت خارجه جمهوری خلق کره نیز در قسمتی از سخنان خود گفت: وظیفه کشورهای غیرمتعهد محکوم و خنثی کردن هرنوع توطئه امریکا در سراسر جهان است و اصول اساسـی جنبش غیرمتعهـدها بایـد حفظ شود. وی از رئیس جمهوری اسـلامی ایران و نخست وزیر کشورمان دعوت کرد تا در آینـده نزدیک از جمهوری خلق کره بازدید کنند تا گامی دیگر در گسترش و توسعه مناسبات دو کشور برداشته شود.(۲)

ص: ۹۷

۱– روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲– روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷.

۱

صدام حسین امروز در بغداد با معاون نخست وزیر یوگسلاوی ملاقات کرد. امروز همچنین مذاکرات مشترک همکاری های فنی و اقتصادی عراق و یوگسلاوی از سر گرفته شد.

به گزارش رادیو صوت الجماهیر، معاون نخست وزیر یوگسلاوی در ملاقات با صدام حسین آمادگی کشور متبوع خود را برای گسترش روابط با عراق در همه زمینه ها اعلام کرد. صدام حسین نیز بر اهمیت گسترش روابط دوجانبه در همه زمینه ها تأکید کرد.

دو طرف درباره موضوعات مربوط به هفتمین اجلاس غیرمتعهدها در دهلی نو نیز به گفت وگو پرداختند. در این دیدار، طارق عزیز وزیر خارجه، حسن علی وزیر بازرگانی و رئیس دیوان ریاست جمهوری عراق و همچنین سفیر یوگسلاوی در بغداد حضور داشتند.(۱)

اعضای هیئت اعزامی یوگسلاوی که در بغداد به سر می برند، امروز در زمینه همکاری های فنی و اقتصادی دو کشور با دیگر مقامات عراقی دیدار و گفت وگو کردند.

در این مذاکرات، عبدالله موتاپیچ معاون رئیس هیئت یوگسلاوی با همتای عراقی خود تواب هوا ویس معاون وزیر صنایع و معادن این کشور درباره همکاری های جاری و آینده دو کشور تبادل نظر کرد.

وی همچنین با محمدحسین وزیر مسکن و ساختمان و العبدالله وزیر صنایع سبک عراق درباره پروژه هایی که قرار است یوگسلاوی در این کشور اجرا کند، به بحث و گفت وگو پرداخت.(۲)

۲

رادیو بی بی سی باتوجه به سابقه یوگسلاوی در جنبش عدم تعهد و ارتباط آن با ایران و عراق، نقش این کشور را در اجلاس آتی عدم تعهد بررسی کرده است. خبرگزاری فرانسه نیز در گزارشی به نقش میانجیگرانه یوگسلاوی و حفظ توازن این کشور با دو طرف متخاصم پرداخته است.

به گزارش رادیو بی بی سی، یوگسلاوی که از پیشروان جنبش عدم تعهد است، توانسته هم با ایران و هم با عراق روابط حسنه را حفظ کند. اکنون که کمتر از دو هفته به آغاز اجلاس کشورهای غیرمتعهد در دهلی مانده است، رهبران یوگسلاوی هم زمان با هر دو کشور به گفت وگو پرداخته اند. درحالی که آقای ولایتی وزیر امور خارجه ایران درباره موضوعات مربوط به اجلاس، جنگ ایران و عراق، دیگر موضوعات بین المللی و همکاری دوجانبه با وزیر خارجه یوگسلاوی در بلگراد مشغول تبادل نظر بوده، معاون نخست وزیر یوگسلاوی با مقامات ارشد عراق در بغداد گفت وگوهای مشابهی داشته است.

مقامات رسمی یوگسلاوی این دو واقعه را آشکارا با هم ارتباط نمی دهند، اما منابع آگاه می گویند که دولت یوگسلاوی در جست وجوی راه حلی پذیرفتنی برای هر دو کشور است تا به جنگ خاتمه دهند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۰، به نقل از رادیو صوت الجماهیر، ۴/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، بغداد، خبرگزاری یوگسلاوی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۰، رادیو بی بی سی، ۴/۱۲/۱۳۶۱.

خبرگزاری فرانسه نیز در همین باره اعلام کرد:

«ناظران در بلگراد خاطرنشان می کنند که رهبران یوگسلاوی به ویژه با حفظ توازن روابط خود با دو طرف متخاصم، ایده خود برای داشتن یک تأثیر مثبت در تحولات جنگ را از دست نداده اند. آقای ولایتی این بار در یوگسلاوی بسیار گرم تر از دیدار سال قبلش از این کشور، مورد استقبال قرار گرفت. همچنان که پیش بینی می شد، ناظران درمورد این توازن سیاسی یوگسلاوی به اظهارات هفته گذشته میتیاری بی جیچ رئیس کمونیست های یوگسلاوی، پیرامون جنگ عراق و ایران اشاره کرده اند. نا مبرده متعصبین شیعی و ملی گرای اعراب را مسئول جنگ دانست، ولی آشکارا عراق را به عنوان متجاوز شناخت؛ درحالی که رهبران بلگراد تاکنون از تعیین متجاوز اجتناب کرده بودند. بدون شک، این امر به یوگسلاوی اجازه خواهد داد تا در اجلاس آینده سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو هنگام بحث پیرامون جنگ میان دو کشور عضو در خاورمیانه نقش فعال تر بازی کند.»(۱)

۱

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، امروز با خبرگزاری رویتر مصاحبه کرد. ناامیدی از دستیابی به صلح با ایران، تأکید مجدد بر احداث خط لوله نفتی در خاک عربستان، تلاش برای گرفتن مهلت از طرف های خارجی جهت بازپرداخت بدهی های عقب افتاده، گرم شدن مجدد روابط شوروی و عراق پس از تصمیم شوروی برای ارسال اسلحه به آن کشور، احتمال افزایش صدور نفت عراق از خاک ترکیه به میزان یک میلیون بشکه و میزان کمک های عربستان و کشورهای عربی منطقه به دولت عراق، محورهای اصلی سخنان طارق عزیز در این مصاحبه بود.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق در مصاحبه ای با رویتر گفت: عراق هیچ نشانه واقعی از دستیابی سریع به یک راه حل مسالمت آمیز برای جنگ سی ماهه اش با ایران نمی بیند.

طارق عزیز در جواب این سؤال که آیا نشانه های امیدوارکننده ای در قطعنامه اخیر شورای امنیت سازمان ملل - که در آن از دو کشور درخواست شده است به جنگ پایان دهند - می بیند یا نه، گفت: این چیزها باید به طور رسمی توسط ایران اعلام شود. ما نمی توانیم به

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، خبرگزاری فرانسه، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

اشارات و برآوردها که به پیش بینی نزدیک تر است تا به واقعیت، متکی باشیم. من نمی توانم بگویم نشانه های واقعی از یافتن راه حلی در آینده نزدیک موجود است. وی همچنین گفت که در این لحظه به بهبود روابط با سوریه زیاد امیدوار نیستم.

طارق عزیز درمورد پیشنهاد احداث خط لوله ای در عربستان و امتداد آن به دریای سرخ که ظرفیت انتقال بیش از یک میلیون بشکه نفت در روز را خواهد داشت، گفت: توافق اولیه درمورد ساختن خط لوله با عربستان حاصل شده است و موافقت نامه نهایی در هفته های آینده منعقد خواهد شد.

وی افزود: عراق پاسخ های مناسبی به درخواستش برای گرفتن اعتبار از دولت ها، بانک ها و کمپانی ها دریافت کرده است که می تواند این کشور را قادر سازد تا بحران پولی حاصل از کاهش صادرات نفتی و هزینه جنگ را پشت سر گذارد. چندین کمپانی تاکنون بحث درباره تمدید تاریخ پرداخت هایشان را به پایان رسانیده اند؛ فرانسه نظر مساعد نشان داده و درمورد انعقاد قرارداد پرداخت چندین اعتبار پیشرفت هایی حاصل شده است.

طارق عزیز اظهارنظرهایی مبنی بر پیروی عراق از یک سیاست غرب گرایی به منظور بهبود روابط با اروپای غربی و امریکا را رد کرد و گفت: ما ترجیحاً آن را عراق گرایی می نامیم. ما خواهان همکاری با هرکسی هستیم که ما را در راه پیشرفت یاری دهد، ولی برخلاف سوءِتفاهم و سوءِ قضاوتی که به وجود آمده، معتقد نیستیم که روابط دیپلماتیک عراق با امریکا بتواند تا زمانی که جنگ خلیج (فارس) ادامه دارد، برقرار شود.

طارق عزیز گفت: عراق یک معاهده دوستی با شوروی دارد، ولی ما هرگز به شوروی نگفته ایم که ما تنها با آنها همکاری خواهیم کرد. وی افزود: روابط کنونی ما با مسکو گرم تر از اواخر سال ۱۹۸۰ و اوایل سال ۱۹۸۱ (زمستان ۱۳۶۰) می باشد. بهبود روابط به دلیل ازسرگیری ارسال سلاح به عراق است که برای مدتی پس از شروع جنگ خلیج به تعویق افتاده بود و وی با طرح این مسئله که جنگ خلیج فارس تا زمانی که دو ابرقدرت نخواهند پایان نمی یابد، گفت: هنگامی که ما از شورای امنیت خواستیم تا اقدامی برای خاتمه جنگ انجام دهد، هر دو ابرقدرت بدون تأمل از این درخواست حمایت کردند، ولی این حداکثر اقدام دو ابرقدرت است، آنها کار عمده ای جهت خاتمه جنگ انجام نداده اند.

طارق عزیز همچنین اظهار کرد: موافقت نامه هایی که اخیراً بین عراق و ترکیه منعقد شده است، قابلیت صدور نفت را به یک میلیون بشکه در روز افزایش خواهد داد. وی افزود که میزان کمک های مالی که عراق از عربستان و سایر کشورهای منطقه خلیج فارس در سال ۱۹۸۱ - ۱۹۸۰ دریافت کرده، حدود ۱۸ تا ۲۰ میلیارد دلار بوده است.(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۷ تا ۹، بغداد، خبرگزاری رویتر، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

۱

انجمن اسلامی دانشجویان اروپا و دفتر تحکیم وحدت انجمن اسلامی دانشجویان سراسر کشور در محکومیت دستگیری دانشجویان ایرانی در کراچی پاکستان اطلاعیه های جداگانه ای صادر کردند.

در این اطلاعیه آمده است: اگرچه رژیم سوسیالیست فرانسه در نهایت وقاحت از تروریست ها و آدم کشانی جانب داری کرده که در دادگاه های صالحه ایران پرونده جنایی دارند و اگرچه سلاح های فرانسوی تاکنون هرروزه هم وطنان ما را در استان های هم مرز با عراق به خاک و خون می کشد، ولی ملت قهرمان و شهیدپرور ایران با تقویت عملی جبهه های نبرد حق علیه باطل و همچنین افشای ماهیت کثیف بعث عراق و با سرنگونی این رژیم، دولت فرانسه را ناامید خواهد کرد. انجمن های اسلامی دانشجویان اروپا ضمن اعتراض به شبیخون پلیس پاکستان به دانشگاه کراچی و دستگیری برادران متعهد ایرانی خواستار آزادی دانشجویان مسلمان ایرانی شده اند و حمایت خود را از اعتصاب غذای آنان اعلام داشتند.(۱)

دفتر تحکیم وحدت انجمن اسلامی دانشجویان سراسر کشور نیز در همین باره اطلاعیه ای صادر کرد. در بخشی از این اطلاعیه آمده است:

«درحالی که حماسه های غرورآفرین رزمندگان اسلام مرزهای کشور را درنوردیده و صلابت آن پشت ستمگران و چپاولگران دنیا را به لرزه انداخته و باعث رشد نهضت های آزادی بخش که اکنون انقلاب اسلامی را الگو قرار داده اند شده است، بار دیگر ۱۱ تن از فرزندان رشید امت به پاخاسته و شهیدپرور ایران در خارج از میهن اسلامی با توطئه های ننگین ایادی امریکا توسط پلیس پاکستان بازداشت شدند. ما ضمن اعتراض به بازداشت این دانشجویان این مسئله را در ادامه زنجیر توطئه استکبار جهانی علیه انقلاب اسلامی دانسته و از این عزیزان می خواهیم که همچنان به مقاومت دلیرانه خود ادامه دهند.»(۲)

۲

سازمان دفاع از حقوق رانده شدگان و مهاجران عراقی با انتشار پیامی در پاریس ضمن تشریح اوضاع رانده شدگان عراقی، خواهان توجه افکار عمومی جهان به چگونگی زندگی افرادی شد که در اردوگاه های رژیم عراق به عنوان گروگان به سر می برند.

در این پیام آمده است: از آغاز سال ۱۹۶۹، بیش از ۲۰۰ هزار عراقی توسط رژیم بعثی - صهیونیستی عراق به طور غیرقانونی از دیارشان اخراج شده اند و تا سال ۱۹۸۰ عمل اخراج و آواره ساختن این افراد که تنها گناهشان شیعه بودن و مخالفت با حزب بعث عفلقی بوده، ادامه داشته است.

۱- روزنامه اطلاعات، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۲- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰.

هـدف رژیم عراق از اخراج این مردم، گسترش ارعـاب و ترس و جلوگیری از مخـالفت مردم بـا رژیم بوده است. این سازمـان در پایان از مردم جهان که به حقوق ملت ها و انسان ها ارج می نهند خواسته است آوای مظلومیت این افراد را به گوش جهانیان برسانند.(۱)

۱

درحالی که هنوز خبرهایی درباره تلاش پشت پرده عربستان برای آشتی دو کشور سوریه و عراق منتشر می شود، حزب بعث سوریه با انتشار اطلاعیه ای به رهبران عراق برای حمله به ایران به شدت اعتراض کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی، حزب بعث سوسیالیست عربی سوریه با صدور بیانیه ای در دمشق ضمن اشاره به توطئه های امریکا در منطقه ازجمله جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، اعلام کرد صـدام به کشوری تجاوز کرده است که از ۱۴ قرن پیش ملت آن به اسـلام پیوسـته و اکنون نیز اعراب به وجود و کمک و دوستی و پشتیبانی آن احتیاج دارنـد. انقلاب اسـلامی ایران بود که امریکا را از منطقه بیرون رانـد و پایگاه های جاسوسـی امریکا را از خاک ایران برچیـد. در ادامه این بیانیه ضـمن حمله شدیـد به صدام آمده است: صدام اولین حاکم عرب است که به میثاق اعراب خیانت کرده و با حاکم مصر روابط برقرار می کند و خواستار تأمین امنیت رژیم صهیونیستی می شود. در این بیانیه ضـمن تأکید مجدد بر حمایت سوریه از ملت های فلسطین و لبنان اعلام شده است که سوریه اجازه انجام دادن هیچ گونه اقدامی را در خاک لبنان که به امنیت دو کشور لطمه وارد کند، نخواهد داد.(۲)

۲

به دنبال دیدار دوروزه نخست وزیر الجزایر از کشور افریقایی کنگو، دو طرف نگرانی شدید خود را از ادامه جنگ عراق و ایران اعلام کردند.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسـلامی از الجزیره، این دو کشور در بیانیه مشترکی که صادر کردنـد، با ابراز نگرانی شدیـد از ادامه جنگ میان عراق و ایران، این جنگ را - که به زعم آنـان میان دو برادر در جریان است - باعث تضـعیف مبارزه حقیقی و واقعی علیه امپریالیسم و صـهیونیسم و سـبب کنـدی آهنگ پیشـرفت کشورهای غیرمتعهد دانستند.(۳)

رادیو اسـرائیل نیز ضـمن اعلام این خبر افزود: این یکی از موارد نـادری است که الجزایر بی طرفی ظاهری خود را در جنگ زیر پا گذاشـته و صـریحاً از ایران می خواهـد به جنگ پایان دهد.(۴)

ص: ۱۰۲

۱- روزنامه اطلاعات، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، واحد مرکزی خبر.

۲- روزنامه اطلاعات، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، دمشق، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، الجزیره، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۸، رادیو اسرائیل، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

به دنبال جلسه فوق العاده روز گذشته وزیران نفت شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس که درپی اعلام نیجریه مبنی بر کاهش قیمت نفت صادراتی خود تشکیل شد، رادیو اسرائیل از تصمیم این شش کشور برای کاهش قیمت نفت خبر داد. رادیو امریکا نیز در گزارشی به بررسی آثار این اقدام پرداخته است.

به گزارش رادیو اسرائیل، در ادامه جنگ قیمت ها بین کشورهای تولیدکننده نفت، امروز شش کشور عربی عضو اوپک اعلام کردند که بهای نفت خود را کاهش خواهند داد.

این تصمیم درحالی اعلام می شود که اعضای اوپک نتوانسته اند درباره تعیین سهمیه تولید به توافق برسند. وزیر نفت عربستان سعودی اعلام کرد که شش کشور عربی عضو اوپک؛ یعنی عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، قطر، عراق و بحرین، احتمالاً ـ همین امشب نرخ جدید نفت خود را به طور رسمی اعلام خواهند کرد. اندونزی نیز اعلام کرد از تصمیم کشورهای مزبور پیروی کرده و بهای نفت خود را مانند آنها کاهش خواهد داد.

رادیو اسرائیل افزود: حکومت اسلامی ایران هنوز به این موضوع واکنش نشان نداده است، ولی کارشناسان نفتی می گویند که آن کشور نیز قرار است به زودی کاهش رسمی بهای نفت خود را اعلام کند. درحالی که بهای رسمی تعیین شده اوپک ۳۴ دلار می باشد، بسیاری از کشورهای صادرکننده، نفت خود را به بهایی بسیار کمتر عرضه می کنند. در بازار آزاد روتردام، بهای یک بشکه نفت به ۲۷ دلار کاهش یافته است. کارشناسان نفتی می گویند این وضع به درآمد پیش بینی شده ایران از نفت لطمه زیادی وارد می سازد.(۱)

در همین حال، زکی یمانی وزیر نفت عربستان، مطالبی را بیان کرد که نشانه ناخرسندی این کشور از تهدید نیجریه برای کاهش قیمت نفت می باشد؛ چراکه عربستان همچنان خواهان آن است که خود در این گونه امور یکه تاز میدان باشد. به گزارش رادیو کویت، یمانی گفت: کشورهای صادرکننده نفت حوزه خلیج فارس با تمام امکانات و توان خود وارد عمل خواهند شد تا دیگران را قبل از ورود در جنگ بر سر قیمت، به اندیشیدن ترغیب کنند. وی گفت ما وارد جنگ قیمت ها نخواهیم شد، بلکه برای پایان دادن به جنگ دیگر کشورهای نفتی بر سر قیمت ها، دخالت خواهیم کرد.

ص: ۱۰۳

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۵ و ۲۶، رادیو اسرائیل، ۴/۱۲/۱۳۶۱.

یمانی تأکید کرد که به نفع نیجریه و همه کشورهای صادرکننده نفتی است که جنگ قیمت ها را آغاز نکنند و بهتر است وزیران نفت اوپک درباره قیمت جدید نفت به توافق برسند.(۱)

رادیو بی بی سی نیز از تلاش کشورهای حاشیه خلیج فارس برای کاهش قیمت نفت صادراتی خبر داد و به نحوی عربستان را سردمدار این جریان معرفی کرد. در گزارش این رادیو آمده است:

«تولیدکنندگان نفت منطقه خلیج فارس که سرانجام به این نتیجه رسیده اند که کاهش بها ضروری است، هنوز از اعلام میزان کاهش اکراه دارند، هرچند برداشت این است که میزان کاهش، حداقل چهار دلار در قیمت پایه خواهد بود که تابه حال ۳۴ دلار برای هر بشکه نفت سبک نظیر نفت عربستان سعودی بوده است.

از این گذشته، دولت های خلیج فارس در طلب همکاری تولیدکنندگان عمده نفت خارج از سازمان اوپک هستند، مانند بریتانیا، مکزیک و نروژ تا از مواضع قیمت گذاری آنها حمایت کنند و همچنین انتظار دارند که سایر اعضای اوپک کاهش های قیمت درمورد انواع نفت را مورد تصویب قرار دهند و با تشکیل یک جلسه فوری در چند روز آینده توافق کنند.»(۲)

رادیو امریکا نیز درپی تصمیم کشورهای صادرکننده نفت درخصوص کاهش قیمت ها و تحولات ایجادشده در بازارهای جهانی، به بررسی آثار این اقدام پرداخته و نظر کارشناسان غربی را دراین باره انعکاس داده است. در این گزارش آمده است: «در محافل اقتصادی درباره آثار ناشی از تنزل قیمت نفت نقطه نظرها و عقاید گوناگونی ابراز می شود، اما درمجموع، بانکداران بیش از هر گروه دیگری از کاهش قیمت نفت نگران شده اند.

بانکداران می گویند تنزل قابل ملاحظه قیمت نفت می تواند به یک بحران مالی منجر شود. درحقیقت، بانکداران نگران آن اند که کشورهای صادرکننده نفت به سبب کاهش قیمت نفت بخش عمده ای از درآمدهای خود را از دست بدهند و نتوانند به تعهدات مالی خود عمل کنند. از سوی دیگر، بانکداران در این نگرانی نیز به سر می برند که کشورهای صادرکننده نفت حتی کشورهایی که بدهی کلانی دارند به سبب کاهش درآمدهای نفتی ناگزیر شوند ذخایر ارزی خود را از شبکه بانکی بین المللی خارج کنند. ...»

رادیو امریکا در ادامه افزوده است: «کارشناسان درباره آثار ناشی از تنزل قیمت نفت بر سر دو موضوع با یکدیگر اختلاف نظر دارند: نخست اینکه، کاهش قیمت نفت با چه سرعتی رخ خواهد داد و دیگر اینکه چنین کاهشی می تواند به سود اقتصاد جهان تمام شود یا به عکس آثار بدی از خود به جای خواهد گذاشت. ...»

در ادامه این مطلب به نقل از معاون پیشین وزارت انرژی امریکا آمده است که کشورهای عضو اوپک زمانی که متوجه شوند بی نظمی در اوپک به قیمت گرانی برای آنها تمام شده است، احتمالاً

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۳ و ۲۴، رادیو کویت، ۴/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۴ و ۲۵، رادیو بی بی سی، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

دوباره گرد هم جمع خواهند شد و ممکن است بار دیگر قیمت نفت را افزایش دهند.

رادیو امریکا همچنین یادآور شـده است که تنزل بهای نفت کاهش قیمت طلا و سـهام شـرکت ها را در بازارهای پولی درپی داشـته است، زیرا سـرمایه دارانی که به خرید و فروش طلا و اوراق بهادار می پردازند درباره آثار سیر نزولی قیمت نفت در اقتصاد جهانی نگران هستند.(۱)

ص: ۱۰۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، به نقل از رادیو امریکا، صص ۱۷ و ۱۸.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۵ اسفند ۱۳۶۱ ۱۰ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۴ فوریه ۱۹۸۳

۱

در ادامه عزیمت نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ و به منظور پشتیبانی از رزمندگان و همچنین کمک به بازسازی مناطق جنگ زده، در چند روز گذشته، شماری از مردم شهرها و روستاهای کشور راهی این مناطق شدند.

به گزارش روزنامه کیهان: «هم زمان با عزیمت این رزمندگان گروه های فنی و ساختمانی برای بازسازی شهرهای جنگ زده عازم این مناطق شدند که به شرح زیر می خوانیم:

چهل وپنجمین گروه از بسیج زنجان؛ گروهی از بسیج ممسنی؛ جمعی از روستاییان اهل تسنن مهکویه، سیف آباد، خمامی و خنج استان فارس؛ یک گروه از بسیج قزوین؛ عده ای از بسیج خورموج بوشهر؛ ۵ گروه از بسیج یاسوج؛ بسیج لامرد، فیروزآباد، فسا و شیراز؛ عده ای از بسیج و سپاه خدابنده؛ سپاه و بسیج منطقه۹ کشور؛ گروه هایی از سپاه و بسیج خرم آباد، الیگودرز، الشتر، پلدختر، کوهدشت و نورآباد؛ عده ای از بسیج اشکنان و علامرودشت؛ بسیج بوانات استان فارس؛ گروه هایی از دهدشت، گچساران و عشایر بویراحمد، بسیج رزن، گروهی از فیروزآباد، فراشبند و میمند و جمعی از سربازان فسا؛ گروهی از ژاندارمری بیرجند؛ گروهی از بسیج قم؛ عده ای از کربال استان فارس؛ جمعی از بسیج دهاقان و عطاآباد اصفهان؛ عده ای از بسیج اردبیل، سراب، مشکین شهر، خلخال، گرمی و بیله سوار؛ گروهی دیگر از سپاه و بسیج منطقه۹؛ عده ای از ژاندارمری دهدشت و لنده، بسیج اقلید، بسیج ساوه؛ یک اکیپ امدادگر از بسیج ساوه؛ یک اکیپ امدادگر از هلال احمر یاسوج؛ بسیج بخش ابرقو؛ بسیج بخش اسکو؛ عده ای از ابهر؛ بسیج دیر از توابع بوشهر؛ گروهی از بسیج منطقه گرگان؛ عده ای از اصطهبانات؛ گروهی از عشایر کهکیلویه؛ یک تیم پزشکی ازسوی سازمان بهداری گیلان؛ بسیج علی آباد و کردکوی؛ بسیج آباده؛ بسیج خمینی شهر، کاشان و زرین شهر؛ گروهی از بسیج بهشهر و بروجن؛ یک گروه امدادگر از هلال احمر ارومیه؛ گروهی از هنرجویان و معلمین هنرستان اقبال لاهوری یاسوج؛ بسیج گناوه؛ عده ای از سپاه ملایر؛ گروهی دیگر از بسیج بوشهر؛ بسیج دشتستان و

ص: ۱۰۷

برازجان؛ بسیج بابل؛ بسیج چاه وزیر، خیرگو و وراویل استان فارس؛ بسیج جهرم؛ عده ای دیگر از گناوه؛ گروهی از تکاوران پایگاه دریایی بوشهر؛ یک تیم امدادگر از شیراز؛ گروهی از برخوان، میمه و شاهین شهر اصفهان؛ ۲ گروه دیگر از بسیج دهدشت؛ اولین گروه رزمنده از دادسرای انقلاب اسلامی یزد به سرپرستی حجت الاسلام خانی؛ گروهی از طلاب حوزه علمیه شیراز؛ یک گروه از بسیج ۳؛ دوازدهمین گروه یگان شهید آیت الله صدوقی یزد؛ عده ای از طلاب مدرسه علمی شهید آیت الله دستغیب شیراز؛ یک صد و شصت وهفتمین گروه لنجان سفلی؛ عده ای از نجف آباد؛ گروهی از ورامین، یک صد و شصت ونهمین گروه از بسیج و سپاه خمینی شهر؛ یک گروه از سپاه و بسیج فریدن و گروهی جهادگر کمپرسی دار از قوچان.

همچنین گروه هایی متشکل از نیروهای فنی و امدادگر از هلال احمر ارومیه؛ عده ای از کارکنان کارخانه قند فریمان؛ یک تیم فنی و راننده از سمنان؛ جمعی کمپرسی دار با مصالح ساختمانی و عده ای جهادگر از کازرون؛ گروهی راننده، جوشکار و مکانیک از جهاد سازندگی وراوی و گروه کثیری متخصص و تدارکاتی از شیراز؛ عده ای آشپز، نانوا، راننده و جوشکار از جهاد کاشان و یک تیم متخصص فنی و ساختمانی با ۲۵ کمپرسی از محمودآباد و فریدون کنار به منظور بازسازی شهرهای جنگ زده هویزه، آبادان و سوسنگرد عازم این مناطق شدند. همچنین هیئتی متشکل از ائمه جمعه ارومیه، نقده و صائین دژ با ۴ کامیون حامل هدایای مردم آذربایجان غربی عازم جبهه های جنوب شدند.»(۱)

در ادامه کمک های داوطلبانه مردمی به جبهه های جنگ، مردم دوروود از استان لرستان نیز انواع کمک های مردمی خود را به جبهه های جنگ ارسال کردند.(۲)-(۳)

۱

دژبانی ارتش عراق آن دسته از جوانان بصره و حومه را که از خدمت زیر پرچم این کشور متواری هستند، دستگیر و سپس به مراکز آموزشی اعزام می کند. ژاندارمری خوزستان با اعلام این خبر افزوده است هر شب یگان دژبانی اقدام به تفتیش و بازرسی منازل، انبارها و مسافرخانه ها می کند تا هرکسی را که برای خدمت نظام مناسب تشخیص داد دستگیر کند.(۴)

۲

افراد وابسته به گروه های مسلح ضدانقلاب در ادامه تحرکات خود در حوالی نقده، شمال اسلام آباد و شرق سنندج با نیروهای خودی و مردم درگیر شدند. امروز همچنین براثر انفجار مین ۳ سرباز زخمی شدند.

۱- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- مشروح این کمک ها در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۸.

۴- سند شماره ۱۲۵۵۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی سرپرست ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۲۹، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

در درگیری نیروهای خودی با عناصر مسلح غیرقانونی در منطقه قبه و پیرکانی در جنوب شرقی نقده، یک نفر از افراد خودی شهید شد و ۲ نفر از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شدند. در این درگیری تعدادی از نیروهای خودی دچار سرمازدگی شدند که به بیمارستان انتقال یافتند.(۱)

در شمال اسلام آباد نیز افراد مسلح غیرقانونی در منطقه گهواره به نیروهای خودی حمله کردند که براثر آن ۲ نفر از افراد خودی زخمی شدند و ۴ قبضه اسلحه نیز به دست مهاجمان افتاد.(۲)

در شمال دهگلان در شرق سنندج نیز عناصر مسلح غیرقانونی به روستای حسین آباد حمله کردند، این افراد قصد داشتند برخی روستاییان هوادار جمهوری اسلامی را دستگیر کنند که با مقاومت اهالی روستا متواری شدند.(۳)

در دو حادثه جداگانه، ۳ سرباز در حوالی روستای داشکند در محور سقز - بوکان و روستای ناچیت در محور بوکان - میاندوآب، به مین برخورد کردند که هر سه زخمی شدند.(۴)

۱

سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) در جزوه ای که اخیراً در داخل تشکیلات خود انتشار داده، موضوع براندازی نظام جمهوری اسلامی را مطرح و برنامه های آتی این سازمان در مرحله پس از براندازی نظام را اعلام کرده است.

در مرحله اول این خط مشی، تشکیل کمیته های مخفی اعتصاب و مقاومت در ابعاد سیاسی و نظامی، تشکیل کانون های پارتیزانی و تسخیر منطقه قدرت در مناطق مورد نظر، مورد توجه قرار گرفته است و در مرحله بعدی برای هدایت کشور و دردست گرفتن قدرت به برقراری دمکراسی توده ای، ملی کردن سرمایه های بزرگ و بانک ها و تجارت خارجی، واگذاری زمین به دهقانان و... اشاره شده است.

یک منبع رسمی اطلاعاتی با اشاره به ناتوانی مفرط سازمان چریک های فدایی خلق در همه ابعاد و همچنین بروز چندین انشعاب در این سازمان، این گونه طرح های گردانندگان سازمان مذکور را رویایی و به منزله راهی برای گریز از رخوت و دادن انگیزه به هوادارانشان توصیف کرد.(۵)

۲

امروز نخست وزیر با جمعی از روحانیون، مسئولان ادارات و نهادها و تعدادی از خانواده های شهدای کرج دیدار کرد. قدردانی از مردم و روحانیت شهرستان کرج به دلیل اهتمام به اقدامات ایثارگرانه، اشاره به گذر از مرحله رکود اقتصادی و ورود به مرحله رونق اقتصادی، بهبود اوضاع ارزی و بازپرداخت همه دیون ارزی گذشته، تأمین استقلال اقتصادی کشور، اشاره به اقدام برخی کشورها در کاهش قیمت نفت با هدف ضربه زدن به اقتصاد ایران و... ازجمله محورهای سخنان نخست وزیر در این دیدار بود.

۱- سند شماره ۰۶۶۶۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۲، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۳، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲ و- سند شماره ۳۵۰۰۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۴، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۶۶۶۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۱، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۳۴۶۷۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲)، به فرماندهی ناحیه ۰۴ (رکن۲)، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۶۶۶۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱ و ۳؛ و- سند شماره ۸۹۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۴۰۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۲۳۲۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، بولتن اطلاعاتی داخلی، شماره ۱۸۶، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

به نوشته روزنامه کیهان، در این دیدار ابتدا فرماندار کرج درخصوص وضعیت این شهرستان و پیشرفت کار بازسازی شهر جنگ زده شوش - که مردم کرج مسئولیت آن را به عهده گرفته اند - گزارش داد. سپس مهندس موسوی ضمن تقدیر از مردم، روحانیون و مسئولان این شهرستان که بازسازی شوش را به سرعت ادامه می دهند، گفت: وحدت و انسجامی که بین روحانیت و مردم و مسئولان کرج وجود دارد، این شهر ایثارگر را در رأس حرکت بازسازی قرار داده است.

موسوی در ادامه سخنانش ضمن اشاره به توطئه های ابرقدرت ها علیه انقلاب اسلامی ایران و اقدامات تفرقه افکنانه آنان به تشریح وضعیت اقتصادی کشور پرداخت و گفت: ما در مرحله ای هستیم که رکود اقتصادی را پشت سر گذارده و وارد دوران رونق اقتصادی شده ایم و ازنظر ذخایر ارزی نیز در سطح بهتری از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی قرار داریم. از طرف دیگر، درحالی که ۱۶ یا ۱۷ میلیارد دلار بدهی از رژیم سابق برای ما باقی مانده بود، درحال حاضر بجز مقدار کمی که مربوط به قراردادها و پروژه های نیمه تمام است، همه را پرداخت کرده ایم و از این نظر نسبت به کشورهای جهان در بهترین موضع قرار داریم. بدین ترتیب نظام ما ازنظر اقتصادی استقلال کامل دارد. بدین مفهوم که به هیچ کس مقروض نیستیم و ذخایر ارزی ما نیز خوب است. اما این موقعیت نباید ما را از توطئه های اقتصادی دیگر غافل کند.

موسوی آن گاه به اجلاس اخیر اوپک و حرکت هایی که در این نشست برای پایین آوردن قیمت ها انجام شد، اشاره کرد و گفت: پس از پایان اجلاس اوپک برخی کشورها به طور یک جانبه اقدام به کاهش بهای نفت کردند و به این ترتیب چراغ سبز را به بقیه کشورها برای کاهش نرخ نفت نشان دادند. طبیعی است که چنین ترفندهایی باتوجه به اینکه در مدت طولانی بازار جهانی نفت توسط همین کشورها اشباع شده است، صرفاً برای ضربه زدن به موقعیت اقتصادی کشور ما و به نوعی تکمیل محاصره اقتصادی ایران و از پای درآوردن انقلاب اسلامی صورت می گیرد، اما ملت ما باتوجه به توطئه های گوناگونی که پس از پیروزی انقلاب با آنها مواجه بوده است با صبر و تحمل خود به راحتی خواهد توانست این توطئه را هم به سرنوشت سایر توطئه ها دچار سازد.(۱)

۱

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه که در سوریه به سر می برد، امروز در دمشق با حافظ اسد رئیس جمهور سوریه، ملاقات کرد و نامه رئیس جمهور را به وی تسلیم کرد. در این ملاقات که با حضور سفیر جمهوری اسلامی ایران در دمشق انجام شد، درخصوص روابط دوجانبه و اوضاع جاری منطقه نیز بحث و تبادل نظر به عمل آمد.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

کیم زه سوک معاون سیاسی وزارت امور خارجه جمهوری دمکراتیک خلق کره (کره شمالی)، که در تهران به سر می برد، امروز با آقای کاظم پور اردبیلی معاون اقتصادی وزارت امور خارجه دیدار و گفت وگو کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این دیدار درباره مناسبات اقتصادی و بازرگانی دو کشور، همچنین مسائل مختلف بین المللی بحث و تبادل نظر شد.

آقای کیم زه سوک با اشاره به دستاوردها و پیروزی های چشمگیر جمهوری اسلامی گفت: ما خوشحالیم که از نزدیک پیروزی ها و موفقیت های ارزنده جمهوری اسلامی ایران تحت رهبری امام خمینی را مشاهده می کنیم و می بینیم که مردم ایران چه در جبهه های جنگ و چه در سازندگی ایران جدید به پیروزی های بزرگی دست یافته اند. وی همچنین بر همکاری بین کشورهای جهان سوم در ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و فنی تأکید کرد و گفت: اجلاس آتی غیرمتعهدها باید درجهت این اهداف باشد. آقای کاظم پور اردبیلی نیز ضمن حمایت از کاندیداتوری جمهوری خلق کره برای میزبانی هشتمین اجلاس غیرمتعهد ها اظهار کرد: ما در زمینه های مختلف به خصوص اقتصادی، بازرگانی و سیاسی می توانیم با کشورهای مستقلی نظیر کره شمالی همکاری خوبی داشته باشیم.(۱)

۲

عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق، در گفت وگویی با مجله الحوادث درباره مسائل مختلف جنگ سخن گفت. خودداری وی از پاسخ به پرسشی درباره علل شکست ارتش عراق در عملیات بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) و تکرار ادعاهای گذشته عراق درباره استان خوزستان به عنوان یک سرزمین عربی ازجمله مطالب قابل توجه در این مصاحبه است. گزارش امروز خبرگزاری جمهوری اسلامی از این مصاحبه بدین شرح است:

«مجله الحوادث (چاپ لندن) در آخرین شماره خود مصاحبه ای با عدنان خیرالله وزیر دفاع رژیم بعثی - صهیونیستی عراق را منتشر کرده است. در ابتدا، وزیر دفاع رژیم صدام از پاسخ به نخستین سؤال مجله الحوادث درمورد چگونگی فتح خرمشهر به دست نیروهای اسلام و شکست نیروهای بعثی در این شهر از جواب صریح طفره رفته و اظهار می دارد که زود است الآن درباره سقوط خرمشهر سخن بگوییم.

۱- همان، ص۱۲.

وی درمورد هزینه سنگین جنگ برای رژیم عراق و جست وجوی بغداد برای یافتن کمک های جدید مالی، ضمن طبیعی خواندن مشکلات اقتصادی رژیم متبوعش گفت: با طولانی شدن جنگ و مشکلات اقتصادی ما حق داریم به جست وجوی منابع دیگر مالی بپردازیم و راه های دیگر برای صدور نفتمان پیدا کنیم و منطقی نیست که اقتصاد و امنیت ملی و آینده خودمان را تحت اراده دیگران قرار دهیم.

وزیر دفاع عراق درزمینه فرسایشی شدن جنگ تحمیلی می افزاید این جنگ یک جنگ فرسایشی تمام عیار نیست و به عقیده ما رژیم ایران و هم پیمانان او مأموریت سرگرم کردن عراق را به عهده دارند تا سرانجام صفحه دوم کمپ دیوید را به پایان برسانند تا آنجا که سرنگونی رژیم عراق را در سرلوحه اهداف خود قرار داده اند.

وی می افزاید هدف دیگر جنگ جلوگیری از ایفای نقش فعال بعث عراق در صحنه کنونی جهان عرب است و هرآنچه که هم اکنون علیه ما جریان دارد به خاطر پیشگیری از تشکیل کنفرانس بغداد دیگری است، زیرا که ما همه معاملات استعماری را در کنفرانس بغداد بر هم زدیم و اوضاع اعراب را ازجانب شکست و تفرقه در صفوف به پایداری و مقاومت حقیقی مبدل ساختیم.

عدنان خیرالله اضافه می کند از زمانی که رژیم ایران از سرنگونی رژیم عراق عاجز ماند سعی در سرگرم نمودن عراق را دارد تا آنکه عراق نتواند در خنثی سازی به رسمیت شناخته شدن اسرائیل و تأمین حوزه های امن برای این رژیم، موفق باشد.

وزیر دفاع رژیم عراق در پاسخ به این سؤال که با شکست نیروهای عراقی در خاک ایران و رانده شدن آنان از خوزستان آیا هنوز خوزستان را سرزمین عربی می دانید، گفت: بله، عربستان (خوزستان) یک سرزمین عربی است و همچنان ازلحاظ زمین و سکنه عربی خواهد ماند و ما از مردم عربستان می خواهیم که خصوصیات عربی خود را حفظ نمایند. وی در ادامه مطالب خود یکی از اهداف رژیم بعثی عراق در تجاوز به جمهوری اسلامی ایران را آشکار ساخته و می افزاید، اگر اعراب در این جنگ موضع عراق را پیش می گرفتند، اکنون در عربستان عربی (خوزستان) پرچم عربی برافراشته بودند نه پرچم ایرانی.»

به رغم این گونه ادعاها وی در پایان مصاحبه گفت:

«من مخلصانه از مقامات مسئول ایرانی می خواهم که منافع ملتشان را در نظر داشته باشند، زیرا با ادامه این جنگ نمی توانند چیز جدیدی را به دست آورند، ایرانی ها اگر سرزمین هایشان را می خواستند که اکنون دراختیارشان است و ملیتشان نیز محفوظ است و ما تقبل کردیم که شورایی تشکیل شود و متجاوز را تعیین نماید تا متجاوز خسارات را پرداخت نماید. باید بدانند که نمی توانند شرطی را بر ما تحمیل کنند حتی اگر این جنگ بیست سال طول بکشد که ما قادریم تا چهل سال هم به جنگ ادامه دهیم.»(۱)

برخلاف شعارهای تبلیغاتی صلح طلبانه دولت عراق، فرمانده ارتش چهارم این کشور ادعاهای ارضی تازه ای را درباره مرزهای مشترک دو کشور ایران و عراق مطرح کرد. وی

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از مجله الحوادث چاپ لندن.

در ادامه این مصاحبه گفت: مرز ایران و عراق را استعمار به نفع ایران تعیین کرده و بلندی ها را به ایران داده است، الآن که ما این بلندی ها را در دست داریم آن را نگاه می داریم و مرز جدید را خودمان خواهیم کشید.(۱)

۱

نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل امروز در نامه ای به دبیرکل این سازمان با اشاره به سخنان امروز فرمانده ارتش چهارم عراق، سیاست های دوگانه دولت عراق را یادآوری و به این گفته ها اعتراض کرد.(۲)-(۳)

متن نامه مورخ ۲۴ فوریه ۱۹۸۲ (۵ اسفند ۱۳۶۱) نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل خطاب به دبیرکل بدین شرح است:

بنا به اطلاع دولت متبوعم، احتراماً توجه شما را به گزارش هفته نامه لبنانی الحوادث که در جدیدترین شماره اخیر خود، مورخ ۱۸ فوریه ۱۹۸۳، تحت عنوان "الحوادث در جبهه عراق" منتشر شده، جلب می نمایم این هفته نامه به نقل از فرمانده سپاه چهارم ارتش عراق می نویسد: «ما خطوط مرزی را مجدداً ترسیم خواهیم کرد و ارتفاعات و کوه ها را بازپس نخواهیم داد.»

در این گزارش فرمانده سپاه چهارم عراق مواردی را به شرح ذیل خاطرنشان ساخته است:

«استعمارگران که خطوط مرزی را میان عراق و ایران ترسیم می کردند جانب ایران را گرفتند ... به صورتی که کلیه ارتفاعات و کوه ها را در مرز ایران قرار دادند و دشت ها و زمین های کم ارتفاع را به عراقی ها واگذار کردند به خاطر اینکه عراق ازنظر استراتژیکی تحت لطف و مرحمت ایران باقی بماند.»

وی افزود: «همان طور می توانید ملاحظه کنید این کوهستان ها و نقاط مرتفع اکنون در دست ماست و همچنان در دست ما باقی خواهند ماند و پس نخواهیم داد ... وقتی مرزهای جدید ترسیم خواهد شد که ما آن را ترسیم نماییم نه استعمارگران. به عبارت دیگر، کوهستان ها در دست ما باقی خواهد ماند.» (ترجمه غیررسمی از عربی)

دولت جمهوری اسلامی ایران لازم می داند توجه جامعه بین المللی را یک بار دیگر به حقایق ذیل جلب کند:

۱. این نخستین بار نیست که مقامات عالی رتبه عراقی به جاه طلبی های ارضی خود اقرار می کنند. رژیم حاکم بر عراق نیز نسبت به ایران این ادعاها را دارد.

۲. بلندی های غرب جزء سرزمین های ایران می باشند که عراق الحاق آن به خود را در ذهن می پروراند.

۳. این اظهارات شکی درمورد اهداف واقعی جنگ تجاوزگرانه عراق علیه ایران، یعنی نابودی انقلاب اسلامی و الحاق سرزمین های ایران باقی نخواهد گذاشت.

۴. عراق مبارزه تبلیغاتی گسترده ای را طی سه سال گذشته، به عمل آورده و استادانه جامعه

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۷۸، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱، به نقل از مجله الحوادث چاپ لندن.

۲- این نامه در ۲۸ فوریه ۱۹۸۳ (۹ اسفند ۱۳۶۱) به عنوان سند مجمع عمومی به شماره A/۳۸/۹۹ و به عنوان سند شورای امنیت به شماره S/۱۵۶۲۷ در مجموعه اسناد سازمان ملل درج شده است.

۳- همان.

بین المللی را علی رغم حقایقی که در جبهه های جنگ رخ داده، فریب داده است. دلیل واضح تر از پوچی سخنان صدام حسین این است که وی سال گذشته رسماً اعلام کرده بود که نیروهایش از مرزهای بین المللی جهت دستیابی به صلح کاملاً عقب نشینی کرده اند، درحالی که فرمانده سپاه چهارم ارتش عراق در هفته گذشته این حقیقت را فاش ساخت که عراق قصد دارد سرزمین هایی را که اشغال کرده، حفظ کند.

همچنین صدام حسین اعلام کرده بود که به مفاد قرارداد ۱۹۷۵ درمورد خطوط مرزی ایران و عراق احترام خواهد گذاشت، درحالی که ژنرال های وی از ترسیم مجدد و یک طرفه خطوط مرزی توسط عراق سخن می رانند.

۵. حقیقت اینکه رهبران رژیم صهیونیستی و عراق به استدلال های مشابهی جهت توجیه سیاست های توسعه طلبانه خود تمسک می جویند و برای مردم مسلمان ایران تعجب آور نیست، به خاطر اینکه آنها این رهبران را می شناسند که پرچم امپریالیستی همانندی برافراشته اند.

۶. برای اینکه جامعه بین المللی موضع جمهوری اسلامی ایران را درباره جنگ تجاوزگرانه عراق علیه ایران درک نمایند می بایست دقیقاً به دنبال واقعیات موجود در جبهه های نبرد باشند و تحت تأثیر تبلیغات واهی عراق قرار نگیرند.(۱)

۱

به گزارش خبرگزاری عراق، صدام حسین امروز پیامی از شیخ بن سلمان آل خلیفه امیر بحرین، دریافت کرد. گفته می شود این پیام درباره نتایج جلسه اخیر وزیران امور خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس بوده است. خبرگزاری عراق افزود: این پیام را وزیر مسکن بحرین در جریان یک ملاقات و گفت وگو با طارق عزیز تسلیم وی کرده است.(۲)

۲

درخواست عراق از یک کشور همسایه برای دراختیارگرفتن فرودگاه های آن کشور و به کارگیری متخصصان نظامی مصر در ارتش عراق ازجمله موضوعاتی است که هفته نامه الموقف العربی (چاپ قبرس) به آن پرداخته است. از سوی دیگر، دبیرکل اتحادیه عرب نیز خواستار حمایت کشورهای عربی از عراق شد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، هفته نامه الموقف العربی (چاپ قبرس) در شماره اخیر خود نوشت: عراق در تقاضایی از یکی از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس خواسته است که فرودگاه های خود را دراختیار هواپیماهای عراقی بگذارد.(۳)

این نشریه به نقل از منابع مطلع کشورهای عرب خلیج فارس افزوده است: تقاضای عراق که با اصرار همراه بوده درپی حمله گسترده اخیر نیروهای ایرانی مطرح شده است، اما این کشور

۱- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد دوم، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۸۷، صص ۳۵ و ۳۶.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۱، پاریس، خبرگزاری فرانسه، ۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری عراق.
۳- باتوجه به سوابق این موضوع به نظر می رسد کشور مجهول کویت بوده باشد.

درخواست رژیم عراق را به بهانه اینکه نمی خواهد به عنوان طرف دیگری در جنگ کنونی ایران و عراق درآید، رد کرده است.

همچنین این مجله در گزارش دیگری از تقاضای رژیم بغداد از یک کشور بزرگ نفتی برای دریافت یک وام بزرگ چند میلیارد دلاری خبر داد.(۱)

به نوشته الموقف العربی، منابع مصری فاش ساختند درحال حاضر تعداد زیادی کارشناس مصری متخصص در امر به کارگیری موشک های زمین به هوا ازنوع سام فعالانه در جبهه های جنگ تحمیلی عراق علیه ایران حضور دارند.(۲)

در همین حال، دبیرکل اتحادیه عرب خواستار حمایت کشورهای عربی از عراق شد، به گفته رادیو صوت الجماهیر، آقای شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، از تمامی اعراب خواست تا در رویارویی با تجاوز تقریباً سی ماهه حکومت ایران، در کنار عراق قرار گیرند. قلیبی امروز در مراسم افتتاح سی وچهارمین دوره شورای اقتصادی و اجتماعی عربی در تونس تأکید کرده بزرگ ترین خطرهایی که میهن عرب در معرض آن قرار گرفته ادامه جنگ عراق و ایران است که قدرت های عراق را نابود می سازد.(۳)

۱

درپی اظهارات وزیر خارجه الجزایر درباره تعدیل شرایط ایران برای پایان جنگ، سخنگوی وزارت خارجه الجزایر به سؤالات خبرنگاران دراین باره پاسخ داد.

خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی از وی سؤال کرد: «وزیر خارجه الجزایر اخیراً در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام داشته درنتیجه کوشش های میانجیگری الجزایر در جریان جنگ عراق و ایران برخی نقطه نظرات دو کشور نزدیک شده، این نقطه نظرات چیست؟» سخنگوی وزارت خارجه الجزایر گفت: چون می خواهیم میانجیگری به صورت سری ادامه یابد ترجیح می دهیم این نقطه نظرات را نگوییم.

وی در پاسخ سؤال دیگری درمورد اظهارات وزیر خارجه الجزایر مبنی بر چشم پوشی ایران از شرط سقوط رژیم صدام درنتیجه میانجیگری الجزایر و نیز اعلام نخست وزیر ایران مبنی بر منصرف نشدن جمهوری اسلامی ایران از این شرط، گفت: امروز در روزنامه خواندم ولایتی وزیر خارجه ایران در بلگراد طی یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرده است سرنگونی رژیم صدام از شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ نیست.(۴)

۲

نشریه ایندین اکسپرس (چاپ دهلی نو) از تلاش های سیاسی دولت عراق برای برگزاری هشتمین اجلاس سران غیرمتعهد ها در بغداد خبر داد.

این نشریه نوشت: درپی دیدار اخیر عصمت کتانی معاون وزیر خارجه عراق با ایندیرا گاندی و نیز دیدار وی با وزیر امور خارجه هند، نشانه های موجود حاکی است عراق که

۱- همان، ص ۱۰، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از هفته نامه الموقف العربی چاپ قبرس.

۲- همان.

۳- همان، ص۴۶، رادیو صوت الجماهیر، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، الجزیره، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۲/۱۳۶۱.

شانس برگزاری هفتمین اجلاس سران را از دست داده(۱) برای میزبانی هشتمین کنفرانس غیرمتعهد ها تلاش های گسترده ای را آغاز کرده است تا موافقت اعضای جنبش عدم تعهد را دراین زمینه به دست آورد. ایندین اکسپرس افزود: کتانی در دیدار با گاندی پیام شفاهی صدام را که مربوط به مسائل جنگ ایران و عراق بود، به اطلاع وی رساند.

بر پایه شواهد موجود، درخواست میزبانی عراق برای هشتمین اجلاس احتمالاً با واکنش شدید سران کشورهای غیرمتعهد روبه رو خواهد شد. به طور معمول، در اجلاس سران در دهلی نو محل اجلاس بعدی تعیین خواهد شد.(۲)

۱

امروز در پایان دیدار نیکلای نیخانف نخست وزیر شوروی از یونان بیانیه مشترکی انتشار یافت.

در این بیانیه ضمن ابراز نگرانی از اوضاع خطرناک خاورمیانه و تأکید بر خروج کامل نیروهای اشغالگر صهیونیستی از سرزمین های عربی، از ایران و عراق دعوت شده است تا هرچه زودتر به جنگ میان خود پایان دهند.(۳)

۲

روابط ایران و شوروی، که به ویژه پس از دستگیری سران حزب توده رو به وخامت گذاشته است، موضوعی است که در رسانه های خارجی بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

روزنامه امریکایی کریستین ساینس مانیتور در مقاله ای با عنوان "تیرگی روابط ایران و مسکو" به علت سردی روابط دو کشور پرداخته و می نویسد: روابط بین مسکو و ایران اسلامی که شوروی امیدوار بود گسترش یابد، ظاهراً بعد از دستگیری سران حزب کمونیست ایران هرچه بیشتر تیره شده است.

یک متخصص خاورمیانه ای مسکو در مصاحبه ای در تاریخ ۲۲ فوریه (سوم اسفند) ضمن اشاره به اظهارات "ضد شوروی ایران" گفت که ورود نیروهای ایران به عراق پس از بیرون راندن نیروهای متجاوز عراق از خاک ایران در جنگ خلیج فارس نیز به این ناهمواری روابط افزود.

مسکو در پاسخ به دستگیری های ماه پیش،(۴)* تنها خود را به جنگ لفظی محدود کرد، روزنامه پراودا به شدت از دستگیری ها انتقاد کرده و تیرگی کامل در روابط آینده دو کشور را نیز مطرح کرد.

درمورد جبهه های ایران و عراق، دیپلمات های خارجی تأیید می کنند که مسکو پس از عبور ایران از مرز و ورود به خاک عراق، ارسال لوازم یدکی نظامی به عراق را از سر گرفته است، اما تحویل تجهیزات هنوز محدود است. این درحالی است که اکثر رسانه های گروهی شوروی درمورد جنگ از گرایش به طرف هریک از دو کشور خودداری می کنند.

۱- محل برگزاری هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها بغداد بود، اما با مخالفت ایران محل اجلاس از بغداد به دهلی نو تغییر یافت.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰، دهلی، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از نشریه ایندین اکسپرس چاپ دهلی نو.
۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری فرانسه.
۴- * اطلاعات بیشتر درباره دستگیری سران حزب توده در روز ۱۶/۱۱/۱۳۶۱ مندرج در کتاب ۲۳ روزشمار آمده است.

پراودا اخیراً یک گزارش طولانی از مواضع عراق، بدون پرداختن به مواضع ایران، را منتشر کرده است، تحلیل گران روسی معتقدند که روابط با ایران به احتمال قوی در مسیر فعلی سردی روابط سیاسی ادامه خواهد یافت، درحالی که درزمینه اقتصادی خیلی "تاجرمآبانه" خواهد بود.

ساینس مانیتور می افزاید: یک نشانه دیگر از نامطلوبی روابط، واقعه ای است که رخ نداد، روزنامه دولتی ایزوستیا معمولاً سالگرد انقلاب اسلامی را با مقاله ای که لحن مثبت دارد یادآوری می کند، ولی متخصص خاورمیانه ای شوروی گفت: باوجود جو موجود در ایران چگونه ما می توانیم چنین مقاله ای را امسال نیز به چاپ برسانیم. وی در عوض به مقاله انتقادی پراودا درمورد دستگیری اعضای حزب توده بدون ذکری از سالگرد انقلاب ایران اشاره کرد.(۱)

روزنامه لیبراسیون نیز ضمن اشاره به تیرگی روابط ایران و شوروی می نویسد: «درست است که بازداشت رهبران رده اول حزب توده دگرگونی سیاست جمهوری اسلامی را دربرابر مسکو به نمایش می گذارد، اما سیاست اتحاد جماهیر شوروی دربرابر جمهوری اسلامی قبل از این واقعه دستخوش دگرگونی شده بود. اتحاد شوروی ضمن آنکه مناسبات دولتش را با عراق ادامه می دهد با سعودی ها و اردنی ها روابط رو به گسترشی را آغاز کرده است و این موضوع که دبیرکل حزب کمونیست شوروی در نظر دارد در نخستین سفر رسمی خود به خارج از اردوگاه شوروی، از اردن بازدید کند - یعنی از کشوری که از آغاز جنگ خلیج فارس حمایت خود را از عراق اذعان کرده است - ظاهراً مقامات رژیم اسلامی ایران را به هیچ رو خشنود نساخته است و عکس العمل [آنها] ... با بازداشت سران حزب توده آغاز شده است.»(۲)

۱

رادیو بی بی سی امروز، به بهانه سفر آقای ولایتی به یوگسلاوی و دیدار وی با مقامات آن کشور در برنامه ای به بررسی آخرین وضعیت جنگ ایران و عراق، مصاحبه دکتر ولایتی در بلگراد و جایگاه سیاسی یوگسلاوی در جنبش عدم تعهد و نقش احتمالی این کشور در میانجیگری بین ایران و عراق پرداخت. بی بی سی در گزارش خود آورده است:

«ملک حسین پادشاه اردن، در سفر اخیر خود ایران را علی رغم تقاضاهای صلح متهم به ادامه جنگ کرد، رئیس حزب حاکم کمونیست در یوگسلاوی هفته گذشته، جنگ ایران و عراق را نبرد میان اسلام متعصب و ناسیونالیزم عرب توصیف کرد. هر دوی این نظرات امروز با مخالفت شدید آقای علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، که سرگرم دیدار از بلگراد است، روبه رو شد. وی در یک مصاحبه مطبوعاتی در بلگراد جنگ ایران و عراق را جنگ میان مهاجم و قربانی تهاجم توصیف کرد که مهاجم عراق و قربانی تهاجم ایران باشد. وی افزود ما خواهان صلح اما صلحی عادلانه ایم و این مهم تنها با محو تهاجم و عواقب آن صورت می گیرد و در اینجاست که دریافت غرامت برای خرابی های جنگ بااهمیت باقی ماند. آقای ولایتی در پاسخ به سؤالات، ادعای مربوط به دریافت کمک تسلیحاتی از اسرائیل را تکذیب کرد و گفت

۱- همان، ص۳، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه امریکایی ساینس مانیتور، به نقل از روزنامه پراودا.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳۵ و ۳۶، رادیو ایران، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

اسرائیل ترجیح می دهد به دوستانی چون مصر و عراق کمک کند نه دشمنی چون ایران و به هرحال پیروزی در جنگ نه با تکیه بر سلاح بلکه با اعتقاد به خداوند میسر می گردد. آقای ولایتی افزود ایران با مهاجم بر سر میز مذاکرات نمی نشیند، اما سقوط رژیم بغداد نیز شرط ایران برای خاتمه نبرد نیست، امید آن است که ملت عراق حکومتی را که ۱۵ سال قبل با یک کودتای نظامی بر او مسلط شد سرنگون سازد، اما وظیفه خود نمی دانیم که در این مسیر اقدامی کنیم. وزیر خارجه ایران گفت ما مخالف دخالت در امور داخلی کشورها هستیم. وی هر گونه فکر بهبود رابطه با امریکا را - که امپریالیسم خطاب کرد - رد نمود و با هرنوع تلاش اعراب جهت سازش با اسرائیل مخالفت کرد. وزیر خارجه ایران دیشب پس از دو دور مذاکره با وزیر خارجه و ملاقات با آقای استامبولیچ رئیس جمهور یوگسلاوی به ایران بازگشت.

سفر دوروزه آقای ولایتی به یوگسلاوی در خلال مشاورت های فشرده ای انجام گرفت که یوگسلاوی به عنوان یک کشور مهم نهضت نامتحد [غیرمتعهد] قبل از تشکیل کنفرانس سران این نهضت در ۷ مارس در دهلی نو به عمل می آورد. شک نیست که جنگ ایران و عراق از مسائل عمده مورد بحث این کنفرانس خواهد بود، یوگسلاوی علاوه بر ملک حسین با سایر رهبران عرب من جمله سرهنگ قذافی در طرابلس و مقامات عالی رتبه دولتی در الجزیره و بغداد گفت و گو کرده است.»(۱)

۱

درحالی که بحران پنهانی کاهش قیمت نفت همچنان ادامه دارد، آسوشیتدپرس از تلاش عربستان برای تشکیل گروهی از کشورهای صادرکننده نفت عضو سازمان اوپک برای کاهش قیمت نفت خبر داد.

به گزارش این خبرگزاری از ریاض: عربستان سعودی دیشب کشورهای عربی صادرکننده نفت را برای تعیین یک راهبرد کاهش بهای نفت سازماندهی و تماس هایی را آغاز کرد تا کشورهای تندرو و نیز کشورهای نفت خیز از امریکای جنوبی را به این خط بکشاند. همچنین وزرای نفت سعودی و کویت دیشب با وزیر نفت لیبی در ریاض ملاقات کردند.

ازطرفی، انتظار می رود نیجریه که از کاهش بهای نفت عربستان سعودی به میزان ۵/۵ دلار در هر بشکه به شدت خشمگین است،(۲) امروز وزیر نفت کشورش را به منظور گفت وگو با مقامات عربستان، به ریاض اعزام کند.

هدف اولین گفت وگوها متوقف کردن کاهش جاری بهای نفت در بازار بین المللی است. زکی یمانی وزیر نفت عربستان، قبل از ملاقات با وزیر نفت لیبی و پس از پایان مذاکرات وزرای نفت عربستان، کویت، امارات، قطر و عراق اعلام کرد که این گروه درخصوص کاهش قیمت نفت به توافق رسیده اند.

۱- همان، ص۲۳، رادیو بی بی سی، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

۲- روز گذشته بی بی سی اعلام کرده بود که نیجریه بهای نفت خود را کاهش داد، که به نظر می رسد باتوجه به اقدام عملی عربستان سعودی در کاهش بهای نفت به میزان ۵/۵ دلار، نیجریه فقط به اعلام کاهش احتمالی بهای نفت صادراتی خود اکتفا کرده است؛ موضعی که بیشتر تهدید تلقی می شود تا رفتار.

به گفته منابع آگاه، عربستان سعودی همچنان تلاش می کند که ۴ دلار کاهش قیمت در هر بشکه نفت به طور یکپارچه، اجرا شود و درعین حال تهدید کرده است که چنانچه این توافق صورت نگیرد، بهای نفت را به میزان بسیار زیادی کاهش خواهد داد.(۱)

در همین حال، رادیو بی بی سی از تشکیل یک جلسه غیرعلنی میان وزرای نفت ونزوئلا، مکزیک، الجزایر و کویت در پاریس به منظور تبادل نظر درخصوص قیمت نفت خبر داد.

به گزارش این رادیو: «منابع دیپلماتیک می گویند که این مذاکرات کاملاً سری خواهد بود و ممکن است نمایندگانی از کشورهای تولیدکننده نفت در کرانه خلیج فارس نیز در آن شرکت جویند. انتظار می رود که مذاکرات امروز در پاریس به عنوان پیش درآمدی بر یک جلسه فوق العاده سازمان اوپک باشد که هفته آینده برای مباحثه پیرامون همگام سازی کاهش قیمت نفت [باحضور] اعضای اوپک برگزار خواهد شد.»(۲)

۱

رادیو امریکا در بازتاب سخنان معاون وزیر خارجه ایران درباره تسهیلاتی که برای اسرای عراقی در نظر گرفته شده است، گفت: ایران تصمیم گرفته است تا اسیران معلول عراقی را آزاد ساخته و به خویشان دیگر اسیران عراقی اجازه بدهند تا در ایران از وابستگان خود دیدن کنند. رادیو تهران می گوید که در قدم اول یک گروه مرکب از ۲۲ اسیر معلول عراقی آزاد خواهند شد. همچنین ایران اعلام کرده که به ۲۰۰ هزار تن از وابستگان ۵۰ هزار اسیر عراقی اجازه داده خواهد شد تا با وابستگان خویش ملاقات کنند. همچنین گفته شده است که این اتباع عراقی مجبور نخواهند بود پاسپورت گرفته و مراحل رسمی مسافرت را بگذرانند.(۳)

ضمیمه گزارش۶۹: مشروح کمک های مردمی شهرستان دورود به جبهه های جنگ

گزارش خبرنگار کیهان از کمک های ارسالی مردم دورود به جبهه های جنگ حاکی است: «طی چند روز گذشته توسط سه کامیون و ۱۸ وانت بار کمک های ایثارگرانه امت حزب اللهی و همیشه در صحنه این شهر با حضور حجت الاسلام حاج شیخ عبدالحسین محمودی بهبهانی امام جمعه دورود، برادر عبدالکریم لر فرمانده سپاه پاسداران، و دیگر مسئولین ادارات دولتی و نهادهای انقلابی دورود به همراه یک صد تن از نیروهای تازه نفس متشکل از برادران بسیجی که دوره نظامی را گذرانده بودند در میان بدرقه مردم با شعارهای "مرگ بر امریکا" و "مرگ بر صدام" راهی جبهه های نبرد حق علیه باطل شد. ضمناً یک کامیون دررابطه با لوازم موردنیاز جبهه ها برای لشکر امام حسین(ع) ازسوی طرح اشغال امور جنگ زدگان که به وسیله مردم دورود تهیه شده بود به جبهه های جنگ تحمیلی ارسال شد.

کمک های مردم دورود شامل: ۱۵ رأس گوسفند؛ ۵۵۰۰ عدد گونی خالی؛ ۴۲ کارتن خرما؛ یک دستگاه آمبولانس مملو از داروهای ضروری جبهه ها؛ ۱۴ دستگاه چراغ خوراک پزی؛ ۳ عدد کلمن؛ ۲ عدد گاز پیک نیکی؛ ۱۵۰ بسته پودر لباس شویی؛ تعدادی دستمال کاغذی، خودکار، قرآن و مفاتیح؛ ۲۶۰۰ قوطی کنسرو؛ یک صد کیلو قند و شکر و نبات؛ ۴۸۰ شیشه مربا؛ ۲ کامیون نان و آرد؛ ۴۰۳۴ قوطی کنسرو؛ ۱۲۵۰ قوطی مربای چین چین؛ ۵۳۵ بسته پنبه بهداشتی و باند زخم؛ ۲۳۵ عدد کلاه، شال گردن و گرمکن؛ ۲۱۰ قطعه لباس گرم؛ ۲۰۰ جفت جوراب؛ ۱۰۱۰ قالب صابون؛ یک هزار کیلو برنج، نخود و لوبیا؛ مقداری آبغوره و روغن نباتی و تعدادی سیگار و کبریت، عینک و کلاه موتوری؛ چراغ قوه؛ چراغ توری؛ الکل؛ باطری؛

۱- سند شماره ۲۱۳۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲، گزارشی از آسوشیتدپرس از ریاض.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۲، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۴، ۵/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۱، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷، رادیو امریکا، ۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از رادیو تهران.

توری چراغ؛ اورکت؛ شلوار و بلوز ارتشی؛ پوتین و چکمه؛ فانسقه؛ کوله پشتی؛ کت و شلوار و پیراهن.

به گزارش خبرنگـار مـا بنـا به اعلام امام جمعه دورود، در مراسم نمازجمعه هفته گذشـته، ازسوی روسـتاییان شامل طرح شـهید رجائی مبلغ ۶۰ هزار تومـان از محل دریافتی مستمری ماهیانه خود برای کمک به جبهه های حق علیه باطل اختصاص یافت.»(۱)

ص: ۱۲۰

۱- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۸.

روزشمار جنگ جمعه ۶ اسفند ۱۳۶۱ ۱۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۵ فوریه ۱۹۸۳

۱

درپی ابلاغ طرح عملیاتی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) با امضای محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی در اول اسفند ۱۳۶۱ با نام "کربلای۱۱" به قرارگاه های کربلا و نجف و تعیین خط حد این دو قرارگاه، پس از چند روز مذاکره و گفت وگو نهایتاً در روز جاری قرارگاه کربلا طرح عملیاتی در محدوده واگذارشده به این قرارگاه را با عنوان "طرح عملیاتی حمزه سیدالشهدا" با امضای مشترک احمد کاظمی و سرهنگ سلیمانجاه، به عنوان فرماندهان مشترک قرارگاه کربلا، به قرارگاه های فرعی عملیاتی(۱) تحت امر خود ابلاغ کرد.(۲)

در بخش اجرای مأموریت این طرح عملیاتی درمورد مانور قرارگاه کربلا آمده است:

«قرارگاه کربلا ضمن پدافند از چنگوله تا زبیدات با استفاده از اصل غافلگیری و در شرایط دید محدود با به کاربردن قرارگاه های مشترک کربلای۱، ۲و ۳ در منطقه زبیدات تا بجلیه به ترتیب کربلای۱ در شمال، کربلای۲ در مرکز و کربلای۳ در جنوب به عنوان تلاش اصلی تک نموده، ضمن انهدام نیروهای دشمن و تصرف ارتفاعات حمرین خط پیروزی را تأمین و بنا به دستور به تک قرارگاه نجف کمک می نماید. کربلای۴ به عنوان احتیاط قرارگاه کربلا در حوالی منطقه عمومی چم سری مستقر و تقدم به کاررفتن در منطقه کربلای۳ خواهد بود.

ص: ۱۲۱

۱- قرارگاه کربلا در سازمان رزم خود با تشکیل ۴ قرارگاه عملیاتی فرعی با ترکیبی از یگان های سپاه و ارتش به این شکل تشکیل شد: ۱. کربلای۱: لشکر۴۱ ثارالله(ع) + تیپ۱ لشکر۲۱ حمزه(ع). ۲. کربلای۲: لشکر۷ ولی عصر(عج) + تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه(ع). ۳. کربلای۳: لشکر۱۹ فجر + تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه(ع). ۴. کربلای۴: لشکر۸ نجف + تیپ۴ لشکر۲۱ حمزه(ع). البته این سازمان رزم شکل نهایی پیدا نکرده بود و در مباحث و اقدامات بعدی سازمان رزم تکمیل و در بعضی موارد تغییر یافت؛ کمااینکه در مانور برای یگان هایی مأموریت تعریف شده که نام آنها در این قرارگاه های چهارگانه نیامده است. البته بعداً تغییراتی در آنها نیز به وجود آمد و قرارگاه های کربلای۵ و کربلای۶ تشکیل شد. (سند شماره ۰۱۸۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا (رکن۳)، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۵۹.)

۲- سند شماره ۰۱۸۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا (رکن۳)، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۵۹.

آتش تهیه نیز به مدت ۵ دقیقه طرح ریزی و درصورت کشف تک بنا به دستور اجرا خواهد شد. تقدم آتش های توپخانه و پشتیبانی نزدیک هوایی با کربلای۳ و سپس با کربلای۴ به هنگام واردعمل شدن.»(۱)

براساس این سازمان رزم، قرارگاه کربلا به ترتیب زیر اقدام به تعیین خط حد و تقسیم منطقه محوله، بین قرارگاه های فرعی کرد:

قرارگاه کربلای۱

از سه راهی زبیدات تا شیار شرهانی (تا سمت چپ ارتفاع۱۷۵) شامل بخشی از ارتفاعات حمرین(۲) (منطقه ای به عرض ۱۲ و عمق ۷ کیلومتر)؛(۳)لشکر ۴۱ ثارالله و تیپ۱ لشکر ۲۱ حمزه جمعاً با ۱۶ گردان(۴)با استفاده از دو محور باید تک کرده و در دو خیز پشت سرهم پس از تصرف ارتفاعات ۱۳۵، ۱۳۹ و ۱۱۵(۵)خود را به جاده آسفالت برسانند و بخش هایی از ارتفاعات حمرین را که به آنان واگذار شده است تصرف کرده و در پشت خط (پیروزی) با مختصات (۱۶۰ – ۱۵۸) تا (۸۰۵ – ۱۹۰) پدافند کنند.

قرارگاه کربلای۱ پیش بینی کرد درصورت تصرف نشدن کل منطقه محول شده و نرسیدن به خط پیروزی، نیروها در پشت خط دوم دشمن (خط ناصر) یا خط اول دشمن (خط نصرت روی خط ارتفاع۱۳۵) پدافند کنند. احداث ۱۰ کیلومتر خاکریز هم در مقابل خط پدافندی در خط این یگان پیش بینی شد.(۶)

قرارگاه کربلای۲

از شیار شرهانی تا شیار ارتفاع۱۷۵ (در جنوب منطقه عملیات کربلای۱) شامل بخش های دیگری از ارتفاعات حمرین (به عرض ۳ و عمق ۷ کیلومتر)؛(۷) لشکر۷ ولی عصر(عج) و تیپ۲ لشکر ۲۱ حمزه جمعاً به استعداد ۹ گردان(۸) بایستی با استفاده از دو محور (سمت راست و چپ تپه۱۷۵) به خط دشمن زده(۹) و بخش هایی از ارتفاع حمرین را تصرف و در پشت خط پیروزی از مختصات (۸۰۵ – ۱۹۰) تا (۳۰۰ – ۷۵۰) پدافند کنند.(۱۰) همچنین احداث ۵ کیلومتر خاکریز در مقابل خط پدافندی در خط حد این قرارگاه پیش بینی شده است.(۱۱)

قرارگاه کربلای۳

از شیار۱۷۵ تا شیار بجلیه (به عرض ۶ و عمق ۵ کیلومتر)؛(۱۲) لشکر۱۹ فجر و تیپ۳ لشکر ۲۱ حمزه

۱– همان، ص ۶۱.

۲– زمین در قسمت سه راه زبیدات به صورت رمل بود، لذا عبور و تردد نیروها تاحدی مشکل به نظر می رسید.

۳– سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، ص۴۶.

۴– سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۰ – ۶.

۵– سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، صص ۶۷ – ۴۶.

۶– سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳۰؛ و– سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۵۴ – ۴۸.

۷– سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۶.

۸– سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.

۹– بنا به اظهار فرمانده لشکر۷ ولی عصر(عج)، تلاش اصلی از محور راست تپه۱۷۵ گذارده شده بود و محور سمت چپ چندان مطمئن نبود و تدبیر قرارگاه کربلای۲ آن بود که درصورتی که خط محور سمت راست موفق نبود و خط در آنجا شکسته نشد، محور سمت چپ پس از شکستن خط، تپه را دور زده و آن را تصرف کند. (سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (رخصت طلب)، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۴/۱/۱۳۶۲، ص۵۸).

۱۰– همان، صص ۵۸ – ۵۵.

۱۱– سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱۲– سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۶.

جمعاً به استعداد ۱۷ گردان(۱) باید وارد عمل شده و در سمت راست، تیپ المهدی(عج) و در سمت چپ تیپ فاطمه زهرا(س) لشکر۱۹ فجر هرکدام با استفاده از دو محور بخش هایی از ارتفاعات حمرین را تصرف کرده و در خط پیروزی مختصات (۳۰۰ - ۷۵۰) تا (۷۶۹ - ۳۶۵) پدافند کنند.(۲)احداث ۶ کیلومتر خاکریز برای پدافند در خط حد این قرارگاه عملیاتی پیش بینی شده است.(۳)

بدین ترتیب، مقرر شد این قرارگاه های سه گانه در خط حدهای تعیین شده که درواقع بخش هایی از ارتفاعات حمرین محسوب می شود، مأموریت خود را به انجام رسانده و این ارتفاع را تصرف کنند.

همچنین برای قرارگاه کربلای۴ (لشکر۸ نجف و تیپ۴ لشکر۲۱ حمزه) انتقال به منطقه طیب و مقابل پاسگاه حماد شهاب پیش بینی شد تا ارتفاعات۱۰۰ و پاسگاه حماد شهاب را تصرف کنند.(۴)

براین اساس، یگان های تحت امر قرارگاه کربلا در محدوده تعیین شده، شناسایی از خط مقدم نیروهای دشمن را آغاز کردند تا راهکاری مناسب برای گشودن معبر و طراحی مانور مناسب بیابند.(۵)

۱

هواپیماهای عراقی امروز در بمباران دهلران ناکام ماندند. در گلوله باران سه روز اخیر آبادان و خرمشهر، عده ای مجروح شدند و به مناطق مسکونی و اماکن عمومی نیز خساراتی وارد شد.

هواپیماهای عراقی در دو نوبت قصد بمباران شهر دهلران را داشتند که با پدافند هوایی نیروهای خودی مواجه و از آسمان این شهر دور شدند.(۶)

امروز همچنین در گلوله باران شهر آبادان ۲ تن از اهالی شهر زخمی شدند و ۳ منزل مسکونی و یک مغازه تخریب شد.(۷)

دیروز نیز براثر حملات توپخانه ای عراق ۳ منزل مسکونی در آبادان ویران شد.(۸) روز چهارشنبه هم گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر موجب تخریب ۳ منزل مسکونی و بخشی از یک بیمارستان شد و به یک آمبولانس نیز خساراتی وارد آمد. براثر این حملات چند تن از اهالی آبادان هم زخمی شدند.(۹)

۲

در این هفته ۱۲ نفر از مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند.

امروز ۵ نفر از مردم عراق با عبور از مرزهای غرب و جنوب غربی کشور خود را در مریوان و سوسنگرد به نیروهای ایرانی تسلیم و درخواست پناهندگی کردند.(۱۰)

در روزهای اول و دوم اسفندماه جاری نیز یک خانواده عراقی (زن، شوهر و دو فرزند) و ۳ تبعه دیگر عراقی با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شده و درخواست پناهندگی کردند.(۱۱)

۱- سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.
۲- همان، صص ۵۹ - ۵۸.
۳- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۴- سازمان رزم و خط حد واگذارشده به قرارگاه عملیاتی کربلای۴ در روزهای بعد تغییر کرد.
۵- سند شماره ۱۸۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۲؛ و- سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۶۶ - ۴۵.
۶- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.
۷- سند شماره ۶۶۶۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۲، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.
۸- سند شماره ۳۵۰۰۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۴، ۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۶.
۹- روزنامه کیهان، ۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.
۱۰- سند شماره ۱۲۵۵۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۴۲، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره

۳۴۹۸۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه یی، از مسئول ستاد منطقه۱۱ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۱۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

اعزام دواطلبان مردمی به مناطق جنگ همچنان ادامه دارد. در همین خصوص امروز حوزه علمیه مشهد به دلیل عزیمت طلاب این حوزه به جبهه های جنگ، به مدت ده روز تعطیل شد.(۱)

از سوی دیگر دفتر مرکزی جهاد سازندگی نیز با انتشار اطلاعیه ای نوع تخصص های ضروری و اقلام مورد نیاز جبهه های جنگ را بدین شرح اعلام کرد: راننده و مکانیک لودر، بلدوزر، گریدر و جرثقیل، راننده کفی و کمرشکن، استادکار مکانیک، جوشکاری برق و اسکلت، سیم پیچ الکتروموتور، رادیاتورساز، باطری ساز، ماشین کمک دار سبک، تانکر آب سیار و ثابت، پتو، لباس گرم، قرآن، مفاتیح، کتب جیبی، رادیوی کوچک یک موج، قند و شکر و چای خشک، کمپوت و کنسرو و مربا، انواع بیسکویت و آجیل، گونی های خالی جهت سنگر، بیل و کلنگ.(۲)

۲

رئیس ستاد بازسازی مناطق جنگی کشور اعلام کرد که امسال بیش از ۱۳ میلیارد تومان به امر بازسازی مناطق جنگی اختصاص یافته است.

آخوندی مشاور وزیر کشور و رئیس ستاد بازسازی مناطق جنگی که به منظور شرکت در جلسه هماهنگی بازسازی مناطق جنگی گیلان غرب به استان گیلان سفر کرده است، ضمن تشریح هدف این سفر، گفت: «بر اساس رهنمودهای امام امت، مسئله بازسازی را همانند جنگ در صدر برنامه ها قرار داده ایم و همان گونه که در جنگ تحمیلی به یاری امت حزب الله پیروزی های چشمگیری به دست آورده ایم، ترتیبی اتخاذ شده که با همیاری وسیع اقشار مختلف مردم مسلمان امر بازسازی را انجام دهیم.»

وی افزود: «پس از تقسیم بندی مناطق جنگی، کار بازسازی در شهرهای سوسنگرد، گیلان غرب، آبادان و سایر مناطق آغاز شده است و امیدواریم در سال آینده با تجربیاتی که به دست آورده ایم با سرعت بیشتری این امر مهم را انجام دهیم.»

رئیس ستاد بازسازی مناطق جنگی کشور درخصوص تـأمین بودجه مورد نیاز برای بازسازی مناطق جنگی گفت: «در سال ۱۳۶۱، بیش از هفت میلیارد تومان اعتبار توسط نهادها و ارگان های مسئول این طرح جذب شده که این اعتبار جدا از کمک های مالی نیروی انسانی و غیرنقدی مردم ایثارگر میهن اسلامی مان بوده است. ... با همکاری وسیع امت همیشه در صحنه ایران، جمعاً ۱۳ میلیارد تومان جهت امر بازسازی به مصرف رسیده است.» آخوندی اضافه کرد: «طرح بازسازی مناطق جنگی کشور که به دست مزدوران بعثی صهیونیستی بغداد ویران شده، در سال ۶۲ با وسعت و سرعت بیشتری ادامه می یابد و به همین منظور ازسوی دولت جمهوری اسلامی ایران حدود ۱۰ میلیارد تومان به این امر اختصاص یافته که باتوجه به نیازمندی های مناطق مختلف و مذاکراتی که به عمل آمده، این اعتبار به ۱۲ میلیارد تومان افزایش خواهد یافت.»(۳)

ص: ۱۲۴

۱- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- همان.

۳- همان.

۱

مسئول بنیاد امور مهاجرین جنگی امروز در سخنانی ضمن اعلام آمار فعلی افراد تحت پوشش بنیاد امور مهاجرین جنگی، به میزان هزینه سال جاری این مهاجران و چگونگی سیاست کلی این بنیاد برای زیر پوشش گرفتن این افراد اشاره کرد. کریمی نوری مسئول بنیاد امور مهاجرین جنگی، با اعلام اینکه درحال حاضر ۷۰۰ هزار نفر زیر پوشش این بنیاد قرار دارند، گفت: تاکنون ۴۰ درصد از مهاجران به استان های خود بازگشته اند. وی هزینه سال جاری مهاجران مناطق جنگی را ۴۵ میلیارد ریال اعلام کرد و از دولت جمهوری اسلامی و ملت ایران برای تأمین این مبلغ قدردانی کرد و گفت: با این مبلغ علاوه بر اداره مهاجران، اردوگاه و شهرک هایی نیز ساخته شده است. کریمی اردوگاه های موجود بنیاد را ۱۳ واحد در استان های خوزستان، باختران، فارس، ایلام، بوشهر و اصفهان اعلام کرد و افزود: «با بازگشت مهاجران در بسیاری از اردوگاه ها، امکانات برای خانواده های موجود افزایش یافته و به این ترتیب این افراد توانسته اند از امکانات مسکونی بیشتری برخوردار باشند و هم اکنون نیز کار احداث ساختمان و شهرک سازی آغاز شده و قراردادهای ما دراین زمینه درحال حاضر متوجه جنوب کشور است، به نحوی که این اردوگاه ها و شهرک ها پس از جنگ نیز بتوانند مورد استفاده قرار گیرند.»

سرپرست بنیاد امور مهاجران جنگ تحمیلی کشور سیاست آینده این بنیاد را همگام با دیگر ارگان ها دانست و یکی از اقدامات مؤثر دراین زمینه را در امر تبلیغات اسلامی در خوزستان ذکر کرد و گفت: «در آن استان با سازمان تبلیغات اسلامی برای انجام امور فرهنگی و تبلیغی مذاکرات لازم صورت گرفته و ما اعلام می کنیم سازمان تبلیغات اسلامی هر استانی که جهت این امر اعلام آمادگی کند امکانات بنیاد را برای امور مربوط دراختیار آن سازمان قرار می دهیم.» وی در ادامه درمورد انتقال مهاجران به لزوم اعلام آمادگی استان مربوط اشاره کرد و گفت: درصورت این آمادگی زمینه انتقال دیگر مهاجران نیز فراهم خواهد شد و البته این درحالی است که تا وقتی هر مهاجر به اشتغال نرسیده زیر پوشش و چتر حمایتی بنیاد مهاجران جنگی در استان و محل سکونت خود قرار خواهد داشت.»(۱)

۲

مین گذاری، انفجار تیر انتقال برق و به آتش کشیدن ۳ کامیون حامل سوخت، از اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی در استان آذربایجان غربی بود. امروز همچنین ۱۱ سرباز که به گروگان گرفته شده بودند، آزاد شدند و یک تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان تسلیم نیروهای خودی شد.

افراد مسلح غیرقانونی در اطراف پایگاه گوگ تپه در شمال مهاباد، اقدام به مین گذاری کردند که براثر انفجار این مین ها، ۵ تن از افراد ژاندارمری زخمی شدند.(۲)

در شمال ارومیه نیز عوامل مسلح ضدانقلاب تیر انتقال برق سه راهی نوجوان را با مواد منفجره منهدم کردند که باعث قطع برق در منطقه سرو شد.(۳)

ص: ۱۲۵

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- سند شماره ۱۲۵۵۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۴۲، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۸۹۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۶، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص۳.

در محور بانه - سردشت هم، ۳ دستگاه نفتکش که برای رساندن سوخت به سردشت از سنندج عازم آن شهر بودند به علت شدت بارش برف و خرابی جاده از حرکت بازماندند و عناصر مسلح غیرقانونی با استفاده از وضعیت پیش آمده در ساعت ۲۴، این نفتکش ها را از راه دور هدف آتش خمپاره قرار دادند و هر ۳ نفتکش در آتش سوختند.(۱)

امروز ۱۱ تن از سربازان تیپ۳ لشکر۶۴ ارومیه نیز که در جریان درگیری پایگاه درمان (محور مهاباد - بوکان) در عملیات ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ به گروگان افراد کومه له درآمده بودند، آزاد شدند.

یک تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان هم امروز با تحویل یک قبضه اسلحه و مهمات خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۲)

۱

ترور ناموفق یکی از نیروهای امنیتی در تهران، ربوده شدن یک خودرو در حوالی اهواز و دستگیری ۳ نفر از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان گیلان، از مهم ترین اخبار مربوط به این سازمان در دو روز اخیر می باشد.

امروز در تهران، ۲ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به قصد ترور یکی از نیروهای کمیته انقلاب اسلامی به طرف او تیراندازی کردند، ولی تیرها به وی اصابت نکرد. مهاجمان پس از این اقدام گریختند.(۳)

دیروز هم عناصر این سازمان پس از حمله به راننده و سرنشین دیگر یک خودرو پیکان در راه ایذه - اهواز و بستن دست و پای آنها خودرو مذکور را ربودند.(۴)

یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که پس از دستگیری با اظهار پشیمانی از اقدامات گذشته خود به بهانه مرخصی فرار کرده بود، دیروز پس از چند ماه در لاهیجان دستگیر شد. روز گذشته در رودسر نیز ۲ نفر از وابستگان به این سازمان که فعالیت مسلحانه داشتند دستگیر شدند.(۵)

۲

آقای هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران و سخنگوی شورای عالی دفاع، در نمازجمعه این هفته تهران درباره ابعاد مختلف سیاسی و عملیاتی جنگ مطالبی بیان کرد که باتوجه به هم زمانی مسائلی چون پایان عملیات والفجر مقدماتی و بازتاب های سیاسی آن در سطح بین المللی، نزدیک شدن نشست سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها، بحران قیمت گذاری نفت در اوپک و... اهمیت فراوانی دارد. از مهم ترین محورهای سخنان وی می توان موارد زیر را برشمرد:

وارونگی نتایج تجاوز عراق برخلاف پیش بینی های اولیه، نیاز شدید رژیم عراق به حمایت

۱- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه (اخبار مناطق یازده گانه)، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد منطقه یازده سپاه، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۹؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.
۲- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۶، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.
۳- سند شماره ۸۹۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۰، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.
۴- سند شماره ۶۶۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۵- سند شماره ۶۶۶۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی، ۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری ستاد منطقه۲ سپاه، از ستاد منطقه۲ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

کشورهای غربی درحال حاضر، نتایج سیاسی عملیات والفجر، تلاش متحدان رژیم عراق برای جلوگیری از فروپاشی آن، بازگوکردن اهداف امریکا از تحمیل جنگ به ایران و منطقه، ناتوانی دولت عراق در تحمل جنگ طولانی باتوجه به محدویت های مالی و مشکلات این کشور در فروش نفت، برشماری تفاوت های عمده هزینه بری جنگ برای ایران و عراق، هشدار به کشورهای عضو جنبش عدم تعهد برای پرهیز از هرگونه تلاش جهت حفظ رژیم عراق، اقدام مشترک برخی کشورهای صادرکننده نفت ازجمله عربستان سعودی برای کاهش قیمت نفت به منظور جبران خسارت هایی که براثر وقوع انقلاب اسلامی و درپی آن افزایش قیمت نفت به کشورهای غربی وارد شد.

امام جمعه موقت تهران در ابتدای سخنانش به وارونه شدن جریان جنگ اشاره کرد و گفت:

«در حرکت جنگ قضیه معکوس شد؛ یعنی آن بلایی که می خواستند به سر ما بیاورند بر سر عراق آمده است و آنکه را می خواستند ژاندارم کنند الآن احتیاج به ژاندارمی هست تا او را حفظ کند. البته، همین جنگ هم برای ما بسیار گران تمام شد، مثل همان نقشه تروریستی که آن چهره هایی که ما از دست دادیم هریک به اندازه یک دنیا ارزش داشتند، در جنگ هم این شهدا که دادیم، ما یک موی اینها را با همه عراق عوض نمی کنیم - اگر بنا بر مقابله باشد - اما خب جنگ است و شهادت است و آنها به خدا رسیده اند و خانواده ها هم اجرشان را خواهند برد و به جای شهدا هم افراد بیشتری خلق شده اند، چون همین شهادت ها، بچه ها و جوانان ما را بیشتر از پیش خواهد ساخت. به هرحال، خسارت عظیم بوده است، ولی کار به جایی کشیده که وضع جنگ الآن طوری است که ما الآن به نتیجه ای معکوس خواست ابرقدرت ها رسیده ایم. امریکایی ها فکر می کردند این جنگی که تحمیل می کنند، بندرهای مهم ما را که خواهند گرفت، نفت ما را هم که می بندند و اگر زود توانستند ما را ساقط کنند که همه چیز تمام شده است و اگر نتوانستند، یک کشور متکی به نفت و بندر، بدون بندر و نفت و در حضور تروریسم داخلی باقی خواهد ماند که کم کم و خودبه خود خواهد مرد و قابل دوام نخواهد بود. این پیش بینی الآن معکوس شده است؛ یعنی موفق شده ایم که در سایه تدبیر امام و مسئولان دولت و مجلسمان طوری عمل بکنیم که بازار نفت را در آن حدی که لازم داریم و به اندازه احتیاجمان به ارز و پس انداز پیدا بکنیم. وضع کشور را هم به طور عادی و تا آنجا که ممکن است با تحملی که ملت کرده و می کند، ادامه می دهیم.

نیروهایمان را مجرب تر و مسلح تر کردیم و آنها را ساختیم و خیلی چیزها را هم در شرایط جنگ به حالت خودکفایی درآوردیم. دشمن را از داخل خاک راندیم به آن طرف، البته در بعضی جاها هنوز در کشور ما هستند و بعضی جاها ما به داخل عراق رفته ایم. اما جنگ به این صورت درآمده که برای صدام و برای امریکا که اصل قضیه است، چون ما صدام را که الآن طرف خود

نمی دانیم و عرض کردم. اصل قضیه آن بود که اینها خواستند از عراق و صدام ژاندارم و حافظی برای کویت و قطر و دوبی و بحرین و عربستان و...، و سپری برای اسرائیل بسازند، ما این نقشه شان را باطل کرده ایم و الآن همه اینها بسیج شده اند که آقا را حفظ کنند.»

آقای هاشمی رفسنجانی در ادامه سخنانش به عملیات والفجر اشاره کرد و گفت:

«ما کبریت عملیات والفجر را زدیم، ولی کار دیگری نکردیم. آن کار اولی را کردیم که اینها بفهمند چه خبر است، متأسفانه ما به خاطر شرایط نظامی نمی توانیم روی عملیات والفجر تبلیغات لازم را بکنیم. بچه های ما با یک حرکتی البته با دادن تلفات و خساراتی یک جایی را که صدام فکر می کرد اصلاً از آنجا نمی توانیم عبور کنیم، یک روز پیش از شروع عملیات والفجر گفت ما آنچنان محکم کرده ایم که ایران یک قدم نمی تواند به طرف ما حرکت کند و اینها در مقدمه عملیات همان طورکه ما گفتیم آن صحرای رملی و جنگل امغر و همه این استحکامات به خیال خودشان نفوذناپذیر را با یک هجوم به هم ریختند و رفتند تا آنجایی که فکر می کردند. البته برای اینکه شهید بیشتری ندهیم و برای اینکه تلفات بیشتری ندهیم مصلحت دیدند که به یک نقطه معینی برگردند و آنجا باشند تا برنامه بعدی که به آنها دستور داده شود. صدام و بوق های تبلیغاتی گفتند که ما جلوی حمله را گرفتیم و شکست دادیم، اما در عملشان پیداست ببینید به چه دست وپایی افتاده اند.»

سخنگوی شورای عالی دفاع در بخش دیگری از خطبه ها با اشاره به برخی وقایع اخیر ازجمله ملاقات های وزیر خارجه فرانسه، وزیر خارجه پاکستان، مقامات ترکیه و شاه اردن با مقامات عراقی؛ اخطار رئیس شورای امنیت (نماینده شوروی در سازمان ملل) برای پذیرش آتش بس؛ تلاش کشورهای غیرمتعهد در اجلاس عدم تعهد؛ اختصاص وام ۴۵۰ میلیون دلاری امریکا به عراق و نیز سفر سعدون حمادی به امریکا به بهانه معالجه یادآور شد که همه این اقدامات از نگرانی و واکنش عراق و حامیانش به پیگیری مصرانه سیاست تنبیه متجاوز ازسوی ایران حکایت می کند.

وی همچنین افزود: «من از سیاست جنگ ناچارم کمی بگویم. الآن دیگر غرامت تنها مسئله نمی تواند باشد. اخیراً نقل کرده اند وزیر خارجه الجزایر آمد اینجا و برگشت و گفته است که ایران دیگر روی سکوت [سقوط] صدام حرفی ندارد؛ فقط غرامت مطرح است. نه، این نیست! حتی در جلسه ای که بنده با وزیر خارجه الجزایر صحبت کردم اجازه ندادم که درمورد جنگ حرفی گفته شود. قبلاً گفتیم که بحث ما درمورد جنگ نیست، مسئله این نیست. ببینید، جنگ به یک جایی رسیده است که ما با این شهدایی که داده ایم و با این وضعی که پیش آمده و با این گرفتاری هایی که پیش آمده، باید هدف این باشد که امریکا ژاندارم جدیدی در منطقه نداشته باشد. مطلب این است حزب بعث عراق به خیال خودش تبدیل شده به نگهبان منافع

امریکا و چتر روی سر شیوخ جنوب خلیج فارس، مصلحت نیست که در منطقه این جور باشد، باید در منطقه مردم آزاد باشند. ...» رئیس مجلس با بیان اینکه صدام فریب امریکا را خورده و باید تاوان اشتباهش را بپردازد، خطاب به شیوخ خلیج فارس گفت منطقه نیازی به قیم ندارد و آنها باید منطقه را از قیم خالی کنند.

وی افزود: «بنده سخنگوی شورای عالی دفاع هم هستم، ولی این را عرض نمی کنم، اما همین را می گویم که ما در میدان جنگ الآن باید آن قدر مقاومت کنیم، ممکن است طولانی باشد، ملت ایران خودش را وعده ندهد که همین فردا یا پس فردا قضیه تمام بشود.» امام جمعه موقت تهران در بخش دیگری از سخنان خود به ناتوانی عراق در ادامه جنگ اشاره کرد و گفت: «الآن عراق جنگ طولانی را نمی تواند تحمل کند، برای اینکه عراق خلیج فارس به رویش بسته است و نفتش را از این طرف نمی تواند صادر کند، لوله های نفتش به مدیترانه از سوریه بسته است، نمی تواند صادر کند، فقط یک لوله دارد که از ترکیه می رود با ظرفیت درحدود ۵۰۰ هزار بشکه، عراق در حالت غیرجنگی ۵/۳ میلیون بشکه صادر می کرد، ۳ میلیون آن کم شده، مخارجش فراوان زیاد شده است. جنگ عراق مثل ما نیست، ما امروز اعلان بسیج می کنیم، فردا ۵۰ هزار سرباز اسلحه به دوش از خود مردم با خرج خودشان آنجا دارند می جنگند، عراق برای سربازانش باید شش هزار دلار یا هزار دلار باید بدهد، به سودان برای هر سرباز و اسلحه ای که عراق به کار می برد تمامش دلار و پوند است. اسلحه ما قسمت عمده اش چیزهایی است که کارگران ما در کنار کارخانجات مهمات سازی می سازند. جنگ برای ما در مرزهایمان تحملش آسان است، ولی برای عراق آسان نیست، شرکت های فراوانی در عراق سرمایه گذاری کرده اند که دستپاچگی فرانسه برای این است، فرانسه می بیند در عراق دیگر نمی تواند کار بکند و اگر کار نکند شرکت های بزرگش ورشکسته می شوند و بحران اقتصادی بابایش را درمی آورد و کشورهای دیگر هم همین را

ص: ۱۲۹

می بینند. الآن عراق محل امنی برای سرمایه گذاری نیست، برای کارکردن خارجی ها نیست، برای کارهای عمرانی نیست، تحصیل این بودجه عظیم جنگ دیگر برایشان مقدور نیست. اینها این کارها را نمی توانند بکنند، بمانیم تکان هم نخوریم عراق را از پای درمی آوریم؛ یعنی آن کاری را که آنها می خواستند به سر ما بیاورند حالا ما به سر آنها می آوریم.»

آقای هاشمی سپس با اشاره به اجلاس غیرمتعهدها تأکید کرد: «من اعلان می کنم به کشورهای غیرمتعهد که در آستانه تشکیل کنفرانس اگر راست می گویند و غیرمتعهد هستند این قدم را به نفع امریکا برندارند و تلاش نکنند این ژاندارم را حفظ کنند. حفظ ژاندارم خلیج فارس یعنی خدمت مستقیم به دو ابرقدرت امریکا و شوروی و ما این را تحمل نمی کنیم. اگر غیرمتعهد هستید بهترین خدمت این است که بگذارید نوکران آنها اینجا نباشند و ما این را ادامه می دهیم؛ البته، در میدان جنگ هرجور مصلحت دیدیم، بچه های ما باید در میدان آماده باشند، باید سراسر جبهه از قصرشیرین گرفته تا آبادان همه جا آماده باشید تا هرجا لازم دیدیم حرکت مناسب را بکنیم، اما ما یک اصل داریم که با خونریزی کمتر باشد؛ این جزء اصول ماست، ما دلمان نمی خواهد بچه هایمان شهید بشوند و نمی خواهیم از عراقی ها بُکشیم، ولی حزب بعث صدام باید برود و باید منطقه بدون ژاندارم باشد و این سیاست جنگی ماست. غرامت هم یک چیز طبیعی است که ما خرج داریم، خرج هایی که کردیم و خسارت دیدیم این را هم ان شاءالله خواهیم گرفت.»

وی در ادامه به موضوع نفت پرداخت و با انتقاد از عملکرد عربستان در پیروی از قدرت های بزرگ خاطرنشان کرد: «... یکی از خسارات عمده برای دنیای استکباری این بود که انقلاب اسلامی ایران باعث شد که نفت آن قدر گران شود. [عربستان سعودی... مأمور شد] نفت را از این حالت تصاعدی پایین بیاورد. آن روز ها عربستان حدود ۵ میلیون [بشکه] نفت صادر می کرد، بعد از اینکه ما نفتمان را قطع کردیم، با کمک امریکایی ها به ۱۱ میلیون بشکه، یعنی ۶ میلیون بشکه نفتی که ایران صادر می کرد عربستان به جایش صادر کرد برای اینکه بازار را اشباع کند و انبارهای کشورهای صنعتی را پر کند. حالا که انبارهایشان را پر کرده، آنها به این قانع نیستند می گویند حالا قیمتش پایین بیاید؛ یعنی آثار انقلاب اسلامی را پاک کند و دستاوردهای انقلاب را از آنها بگیرد، این هدف است و عربستان را ببینید چه جور حرکت می کند.»(۱)

۱

فرمانده نیروی زمینی ارتش امروز پیش از خطبه های نمازجمعه خرم آباد به تشریح دستاوردهای نظامی عملیات والفجر مقدماتی پرداخت. وی همچنین در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی درخصوص ادعاهای عراق و عملکرد گردان های قدس مطالبی را بیان کرد.

ص: ۱۳۰

۱- هاشمی رفسنجانی، خطبه نماز جمعه ۱۳۶۱، جلد سوم (۲۶/۶/۱۳۶۱ - ۲۷/۱۲/۱۳۶۱)، زیر نظر محسن هاشمی رفسنجانی، تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶، صص ۴۷۹ - ۴۴۳.

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی، در سخنانی پیش از خطبه های نمازجمعه این هفته خرم آباد گفت: «ما امروز در مرحله جنگ والفجر هستیم، والفجر نبردی بود که آغاز شد و برخلاف آنچه که شایعه می کنند کوچک ترین آسیبی به ما وارد نشده است و ما بیش از هشت تا نه کیلومتر آن هم از هفت تا هشت ردیف مین، سیم خاردار و کانال های دشمن عبور کرده ایم و ان شاءالله عملیات والفجر را ادامه داده و به برکت خون شهیدانمان و با توکل به خداوند و امدادهای غیبی در مراحل آینده والفجر، به ملت محروم و ستمدیده عراق متصل خواهیم شد.»(1)

فرمانده نیروی زمینی ارتش در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره ادعای مقامات عراقی مبنی بر گلوله باران شدن برخی شهرهای آن کشور گفت: «ما نبایستی به تبلیغات و شایعات و سخن پراکنی های پوچ دشمنانمان پاسخ بدهیم و خطی که رزمندگان اسلام پیروی می کنند خط امام و همان خط الله است و هیچ وقت در این خط، ظلم و تعدی به انسان های بی گناه اعمال نمی شود و این اکاذیب صرفاً نوعی بهانه جویی ازسوی رژیم درمانده عراق برای توجیه جنایات خود می باشد.»

سرهنگ صیاد شیرازی درمورد عملکرد گردان های قدس خاطرنشان کرد: «گردان های قدس عملکرد بسیار خوبی داشته اند و ان شاءالله تعداد زیادی از این گردان ها در عملیات آینده شرکت خواهند کرد و گزارش های مفصل تر به محض تهیه به حضور ملت عزیز ایران ارائه خواهد شد.»

وی در پایان افزود: «هنوز مقداری از سرزمین های ما در اشغال دشمن متجاوز هست که ان شاءالله به زودی با تکمیل پیروزی هایمان آنها را نیز از چنگ متجاوزان در خواهیم آورد.»(2)

۱

درحالی که نخست وزیر هند تمایل خود را به طرح موضوع جنگ ایران و عراق در اجلاس غیرمتعهدها ابراز کرد، رادیو بی بی سی در گفتاری اعلام کرد که نشانه ای از پایان این جنگ به چشم نمی خورد.

▫

گاندی نخست وزیر هند - که پایتخت کشورش محل برگزاری هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها است - در مصاحبه ای تمایل خود را برای طرح موضوع جنگ ایران و عراق در

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

اجلاس غیرمتعهدها اعلام کرد. وی گفت که کشورهای غیرمتعهد درباره جنگ ایران و عراق عمیقاً نگران اند و تاکنون موفق به حل این مناقشه نشده اند.(۱)

تحلیل گر رادیو بی بی سی امروز ضمن اشاره به سخنان شنبه هفته گذشته طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر، مبنی بر اینکه مقامات الجزایر موفق شده اند نظر دولت های ایران و عراق را درباره دو شرط پیشنهادی ایران به یکدیگر نزدیک کنند، گفت: ناظران از اعلامیه وزیر خارجه الجزایر چنین برداشت کرده اند که ایران و عراق به رغم تبلیغات گسترده درباره موفقیت هایشان در جنگ، در پس پرده به دنبال یافتن راه حلی برای برقراری صلح می باشند.

کارشناس بی بی سی درباره قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل نیز گفت: «این قطعنامه براساس پیش نویس تهیه شده توسط دولت عراق صادر گردید و شاید جای تعجب نیست که ایران این قطعنامه را فوراً رد کرده است.»(۲)

۱

خبرگزاری رویتر از تغییر عقیده مقامات امریکایی و کارشناسان سیاسی و نظامی وزارتخانه های دفاع و خارجه آن کشور درباره جمهوری اسلامی، ثبات و پایداری حکومت در ایران حتی درصورت نبود امام خمینی و ضعیف بودن احتمال وقوع کودتا در کشور و... خبر داد.

در بخشی از گزارش این خبرگزاری آمده است: «مقام های امریکایی برخلاف ارزیابی هایی که از آینده ایران داشتند، اکنون بر این باورند که پس از فوت یا کناررفتن آیت الله روح الله خمینی احتمال کودتای نظامی، جنگ داخلی یا هجوم شوروی اندک است. مقاماتی که در وزارت های خارجه و دفاع امریکا اوضاع ایران را زیر نظر دارند و شش ماه قبل به خبرگزاری رویتر از تجزیه ایران پس از (فوت امام) خمینی ابراز نگرانی کرده بودند، اکنون معتقدند که حکومت روحانیون بیش ازپیش وابستگی خود را به شخصیت ها از دست می دهد و نهادهای خود را تحکیم می کند.

این مقامات دیگر پیش بینی نمی کنند که یک شاه جدید و غرب گرا از درون کودتای نظامی ظهور خواهد کرد، ولی نگرانی آنها از گرایش ایران به سوی مسکو نیز مشخصاً کاهش یافته است. این افراد به تحول دیگری نیز اشاره کرده و می گویند به نظر می رسد که رهبر ۸۳ ساله ایران نسبتاً سالم است و اوضاع را قاطعانه در دست دارد. این مقامات هیچ نشانی که حاکی از کاهش اصول تند ضدامریکایی رهبران انقلابی ایران باشد مشاهده نمی کنند و این درحالی است که چهار سال از اخراج شاه تحت الحمایه امریکا و دو سال از آزادی آخرین گروگان های امریکایی که ۴۴۴ روز در اسارت بودند می گذرد.

ص: ۱۳۲

۱- همان، ص آخر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶ به نقل از بی بی سی، ۶/۱۲/۱۳۶۱.

آنها همچنین نشانی که حاکی از کاهش تلاش ایران برای صدور نوع تندی از اسلام به کشورهای همسایه خلیج [فارس] و ازجمله عربستان سعودی و عراق باشد مشاهده نمی کنند و از این نقطه نظر ایران را همچنان تهدیدی برای منافع استراتژیک و حیاتی امریکا و غرب در خلیج [فارس] می دانند.

حکومت مذهبی ایران درزمینه داخلی موقعیت خود را تحکیم کرده است و در ماه دسامبر در یک انتخابات سراسری کمیته جدیدی را تعیین کرد تا چنانچه وقت آن رسید و جانشین آیت الله خمینی به خودی خود مشهود نبود وی را انتخاب کند.»(1)

۱- همان، صص ۴ و ۵، واشنگتن - رویتر، ۶/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ شنبه ۷ اسفند ۱۳۶۱ ۱۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۶ فوریه ۱۹۸۳

۱

امروز مناطق غرب و شمال غرب کشور، ازجمله سُنقر، محور سقز - کامیاران و مهاباد، عرصه اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی علیه مردم و نیروهای خودی بود.

حدود صد نفر از عناصر حزب دمکرات به روستای تپه اسماعیل از توابع سُنقر، حمله و ۲ نفر از اهالی بومی را به جرم همکاری با سپاه پاسداران اعدام کردند و یک نفر دیگر را به گروگان بردند.(۱)

در محور سقز - کامیاران نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی با حمله به نیروهای خودی یک خودرو را سرقت و یک بلدوزر را منهدم کردند.(۲)

همچنین در شهر مهاباد، عناصر مسلح غیرقانونی نارنجکی را به سمت افراد بسیج مستقر در شهر پرتاب کردند که موجب زخمی شدن یکی از آنان شد.(۳)

۲

عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در کرج، خودرو حامل پول های بانک را ربودند. از سوی دیگر، نیروهای خودی موفق به کشف یک خانه تیمی و دستگیری تعدادی از افراد این سازمان شدند.

ساعت ۱۴:۱۰ امروز، درحالی که خودرو حامل پول های بانک صادرات در خیابان برقان کرج درحال حرکت بود، مورد حمله سه نفر از افراد مجاهدین خلق (منافقین) که لباس مبدل پوشیده بودند قرار گرفت. در این حادثه یکی از محافظان به شهادت رسید و فرد دیگر زخمی شد.

مهاجمان پس از پیاده کردن کارمند بانک، خودرو را که حامل ۲۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال پول بود، ربودند؛ این افراد همچنین یک تفنگ ژ۳ مأموران حفاظت را به سرقت بردند. نیروهای انتظامی

ص: ۱۳۵

۱- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰؛ و- سند شماره ۵۳۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا به نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه (اخبار مناطق یازده گانه)، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، ستاد منطقه ۱۱ سپاه.

خودرو حامل پول های سرقت شده را ۱۰ ساعت بعد، در خیابان شیبانی کرج، پیدا کردند.(۱)

در زاهدان نیز پاسداران کمیته انقلاب اسلامی یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و ۳ تن از فعالان ساکن در آن را دستگیر کردند. از این خانه تیمی تعدادی مدارک درون گروهی به دست آمد.(۲)

۱

براساس طرح نه ماده ای شورای عالی قضایی و با موافقت امام خمینی، شماری از زندانیان دادسرای عمومی انقلاب و ارتش مشمول عفو قرار گرفته، آزاد خواهند شد.

به نوشته روزنامه کیهان، رئیس شورای سرپرستی زندان ها گفت: درپی موافقت امام خمینی با طرح ۹ماده ای شورای عالی قضایی مبنی بر عفو گروهی از زندانیان به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب، دادسرای عمومی، انقلاب و ارتش در سراسر کشور مکلف اند درمورد کسانی که تا پایان اسفند۱۳۶۱، حائز شرایط مندرج در این فرمان می شوند، مقررات عفو را اعمال و اسامی آزادشدگان را به شورای سرپرستی زندان های کشور در تهران اعلام کنند.(۳)

۲

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، امروز در دو جلسه جداگانه با اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق و نیز معاون سیاسی وزارت خارجه کره شمالی دیدار کرد.

رئیس جمهور، در دیدار با اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق حمایت مجدد جمهوری اسلامی ایران از این مجلس را اعلام کرد. وی با بیان اینکه تشکیل این مجلس انقلابیون مخلص دنیا را به خود متوجه ساخته و دشمنان انقلاب اسلامی عراق را به وحشت انداخته است، افزود: هم اکنون توطئه ای در سطح دنیا علیه مجلس اعلا در دست تکوین است و ابرقدرت ها که به اهمیت این مجلس واقف اند، در فکر خراب کردن آن هستند، بنابراین باید مراقب باشید و برادران عراقی را آگاه کنید.

رئیس جمهور گفت: «این مجلس چیز بی بدیلی بود و الآن هم چیز بی بدیلی است و به اعتقاد ما روزی که این حرکت به پیروزی نرسیده هیچ چیز دیگری جای آن را پر نمی کند و ما به عنوان دولت جمهوری اسلامی ایران از این حرکت و از این مجلس تا پیروزی ملت مسلمان عراق حمایت خواهیم کرد، تا وقتی که مردم عراق پس از سقوط صدام، بتوانند سرنوشت خود را تعیین کنند و پارلمانی به وجود بیاورند یا شورای انقلابی درست کنند.» ریاست جمهوری در ادامه سخنان خود ضمن تأکید بر حفظ وحدت موجود بین مبارزین عراقی از آنها خواست تا با

۱- سند شماره ۱۰۳۹۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۸، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی مربوط به ضد انقلاب، بولتن شماره ۱۸۹ – ۱۲ – ۲، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۶۶۶۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۲، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳.

۳- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

به کارگیری کلیه نیروهای عراقی سقوط صدام را تسریع کرده و از هرگونه اختلافی برحذر باشند و اتفاق و یکپارچگی خود را حفظ کنند.(۱)

آیت الله خامنه ای همچنین در دیدار با کیم زه سوک معاون سیاسی وزارت خارجه جمهوری دمکراتیک کره (کره شمالی)، که در رأس هیئتی از مقامات آن کشور به ایران آمده است، ضمن تأکید بر مواضع صریح و قاطع در مقابل جریان هایی که قصد به انحراف کشیدن جنبش غیرمتعهدها را دارند، گفت: اعضای جنبش عدم تعهد باید در مقابل امریکا و همه متحدان وابسته به آن موضع گیری صریح و افشاگرانه خود را ابراز کنند.

در این دیدار، که آقایان میرسلیم مشاور عالی رئیس جمهوری، شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه، و سفیر جمهوری دمکراتیک خلق کره در ایران نیز حضور داشتند، درمورد توسعه و گسترش روابط بین دو کشور و نحوه تقویت هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو برای ایجاد وحدت هرچه بیشتر بین اعضای این جنبش تبادل نظر شد.(۲)

۱

دکتر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در ملاقاتی با کیم زه سوک معاون سیاسی وزارت خارجه کره شمالی، اعلام کرد جمهوری اسلامی ایران از کاندیداتوری جمهوری دمکراتیک خلق کره برای میزبانی هشتمین اجلاس غیرمتعهدها حمایت می کند.

در این دیدار، کیم زه سوک ضمن حمایت از انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی، خواستار گسترش و تقویت هرچه بیشتر روابط میان دو کشور شد و اظهار کرد: آرزوی ما این است درجهت تقویت روابط دوستانه دو کشور، در آینده بسیار نزدیک، رئیس جمهوری و نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران از جمهوری خلق کره دیدن کنند. به گزارش روزنامه اطلاعات، در این دیدار دکتر ولایتی ضمن اظهار علاقه به گسترش روابط دو کشور گفت: ما همواره از حقوق عادلانه مردم کره دفاع کرده ایم و خواستار وحدت دو کره می باشیم. در پایان، معاون سیاسی وزارت خارجه جمهوری خلق کره پیام وزیر امور خارجه آن کشور را تقدیم دکتر ولایتی کرد.(۳)

۱- همان.

۲- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص آخر.

۳- روزنامه اطلاعات، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص۱۲.

پس از این دیدارها، کیم زه سوک در یک مصاحبه مطبوعاتی نتایج سفر خود را تشریح کرد. در این نشست که سفیر کره در تهران نیز حضور داشت، وی گفت: نتایج سفر ما بسیار خوب و موفقیت آمیز بود، ما در دیدارمان با مقامات جمهوری اسلامی درمورد توسعه مناسبات سیاسی و اقتصادی مذاکراتی به عمل آوردیم. وی گفت ما از مقامات کشور ایران دعوت کردیم تا از کره شمالی دیدن کنند.(۱)

۱

نماینده ایران در سازمان ملل در اجلاس ویژه شورای امنیت این سازمان که به درخواست لیبی و به منظور بررسی تهاجم اخیر امریکا به مرزهای آبی و هوایی این کشور تشکیل شده بود، مطالبی را درخصوص مداخلات امریکا در جهان و منطقه خاورمیانه بیان کرد.

به نوشته روزنامه کیهان، رجایی خراسانی در بخشی از سخنان خود گفت: «این نخستین بار نیست که نیروهای نظامی امریکا و دستگاه های تبلیغاتی آن صلح و امنیت منطقه ای از جهان را به بهانه حمایت از دوستان علیه دیگران بر هم می زنند. سیاست امپریالیسم، اختلاف افکنی، تشنج آفرینی، مداخله در کار دیگران و به یوغ کشیدن مستضعفین است. این همان نیرویی است که پایگاه صهیونیستی را بر فلسطین تحمیل می کند.»

نماینده ایران در سازمان ملل در ادامه، موضع ملت و دولت جمهوری اسلامی ایران را درخصوص تهاجمات امریکا چنین تشریح کرد: «ما از مستضعفین و مبارزات آنها برای رهایی از سیطره ابرقدرت ها و بلوک های امپریالیستی حمایت می کنیم. ما معتقدیم که توده های انسان ها هستند که تصمیم نهایی را می گیرند و تصمیم انسان هاست که معتبر است و لذا علی رغم برتری نظامی شان، ابرقدرت ها و درمورد فعلی امریکا، محکوم به شکست اند. ما حضور نظامی امریکا در خاورمیانه را به طورکلی و تهدید آنها علیه جمهوری دمکراتیک خلق لیبی را محکوم می کنیم.»(۲)

۲

درپی رایزنی ها و رفت وآمدهای سیاسی دولت های عربی و عراق که پس از عملیات والفجر سرعت بیشتری گرفته است، امروز وزیر دارایی عراق به منظور دیدار از مراکش وارد پایتخت این کشور شد. کفیل وزارت خارجه هند نیز نامه نخست وزیر این کشور را تسلیم صدام حسین کرد.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، مرزوقی وزیر دارایی عراق، هنگام ورود به کازابلانکا به نمایندگی از دولتش از مراکش به دلیل حمایت از عراق در جنگ با ایران تشکر کرد. مرزوقی در این سفر ریاست یک هیئت عراقی در اجلاس کمیسیون مشترک مراکش و عراق را به عهده

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص۲.

۲- همان.

خواهد داشت. وی گفت: که سفرش به تحکیم همکاری دو دولت در زمینه های بازرگانی، فرهنگی و غیره کمک خواهد کرد.(۱)

امروز همچنین رادیو صوت الجماهیر اعلام کرد که کفیل وزارت خارجه هنـد عصـر امروز، نامه ای را از اینـدیرا گاندی نخست وزیر کشور متبوع خود، تسلیم صدام حسین رئیس جمهور عراق، کرده است. گفته می شود این نامه حاوی مطالبی درخصوص اوضاع منطقه و نیز روابط دو کشور عراق و هند می باشد.(۲)

۱

بولتن تلکس محرمانه(۳) مجله ژون آفریـک (افریقـای جوان) چـاپ پاریس، در مقاله ای ضـمن بررسـی روابط دو کشور عراق و فرانسه به نحوی می کوشـد نشان دهـد که مقامات فرانسه با درک زیاده روی خود در حمایت از عراق، درصـدد تعـدیل عملکردشان دراین باره هسـتند. در این مقاله مبنا و علت تصـمیم دولت فرانسه ذکر نشده است، ولی بیش از آنکه به مسائـل عمیق سیاسـی در این تغییر رفتـار پرداخته شـده باشـد به مواردی روبنـایی یـا تبلیغاتی اشاره شـده است. در بخشـی از این مقاله آمـده است: وزیر اجتماعی فرانسه در ضیافت شامی در آغاز سال نو مسیحی در منزل سفیر عراق در پاریس، برای عراق آرزوی "سالی ظفرمند" کرده و حمایت فرانسه از عراق را اعلام کرد.

عبـارت فوق که دولت فرانسه را بیش از انـدازه و به طور محسوس در کنـار عراق قرار می دهـد بـاعث نارضـایتی کـاخ الیزه گردیـده است و میـتران رئیس جمهوری فرانسه، تصـمیم گرفته تـا به طور محسوس ولی محتاطـانه ای حمایت خویش از عراق در جنگ با ایران را متعادل کنـد. کلود شـسون وزیر امور خارجه فرانسه نیز قبل از سـفر خود به بغداد دستورهایی دراین مورد دریافت کرده بود.

ژون آفریـک می افزایـد: شایـد یکی از آزمـایش هـایی که دررابطه بـا این توازن وجود دارد تصـمیمی است که دولت فرانسه بایـد درمورد سـفارش عراق برای هواپیماهـای سوپراتاندارد بگیرد.

بغـداد قصد خود از داشـتن این هواپیماهای بسـیار مدرن را آشـکار ساخته است؛ هدف عراق حمله به تأسـیسات بندری و نفتی ایران و منهدم ساختن کشتی هایی است که به سواحـل آبـادان و جزیره خـارک تردد می کننـد. این هواپیماها برای عملیات هوابه زمین و هوابه دریا طرح ریزی شـده انـد. در این لحظه حساس، جواب مثبت پاریس به این درخواست عراق در درگیرشدن فرانسه در جنگ خلیج فارس بسیار پرمعنی خواهد بود.(۴)

ص: ۱۳۹

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۴، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۰، رادیو صوت الجماهیر، ۷/۱۲/۱۳۶۱.

۳- تلکس محرمانه بولتنی است که ژون آفریک منتشر می کند و فقط دراختیار مشترکان خاص قرار می گیرد.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۵، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، پاریس، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از مجله ژون آفریک (افریقای جوان) چاپ پاریس.

۱

پس از آنکه اخبـاری دربـاره درخواست عراق از کشور فرانسه برای تعویق بـازپرداخت بـدهی هـای آن کشور منتشـر شـد، امروز نیز روزنـامه اقتصـادی نیهون کیزایی (چاپ توکیو) از درخواست مشابه مقامات عراق از شرکت های ژاپنی خبر داد.

این روزنامه به نقل از منابع اقتصادی ژاپن نوشته است: طه یاسین رمضان معاون صدام، اخیراً از کمپانی های ژاپنی درخواست کرده است تا پرداخت بدهی های ۳۶۰ میلیارد ینی (تقریباً ۳۵/۱ میلیارد دلار) عراق به ژاپن را برای مدت دو سال به تعویق اندازد.

دراین حال کمپانی های ژاپنی سرگرم مذاکراتی با وزارت تجارت بین المللی و صنعت ژاپن برای پذیرفتن تقاضای عراق جهت تمدید اعتبار بیمه صادرات و مذاکره با بانک هـا برای دریـافت وام حالت فوق العاده هسـتند. این روزنامه از قول منابع مالی ژاپن آورده است: به عقیـده آنها کمپانی های ژاپنی با درخواست رژیم بغـداد موافقت خواهند کرد.

نیهون کیزایی افزود: ازنظر کمپـانی های ژاپنی هزینه این پروژه ها به دلیل معوق مانـدن به خاطر جنگ عراق علیه ایران از ۳۰ تا ۹۰ درصد افزایش یافته است، اما بغداد برای پرداخت این هزینه ها هنوز آمادگی نشان نداده است.(۱)

۲

پس از پایان نشست شش کشور صادرکننده نفت حوزه خلیج فارس (عربستان، کویت، قطر، عمان، بحرین، امارات متحده عربی) و تصمیم بر کاهش قیمت نفت، امروز وزیر نفت امارات متحده در توجیه تصـمیم اتخاذشده و همچنین برای تهدید ضمنی سایر کشورهای تولیدکننده نفت، در آستانه نشست فوق العاده کشورهای عضو اوپک در ژنو، مطالبی را بیان کرد.

به گزارش یونایتدپرس از ابوظبی، مانع سعید العُتیبه وزیر نفت امارات عربی متحده، گفت: تولیدکنندگان عرب خلیج (فارس) درحالی که می کوشند از جنگ قیمت اجتناب کنند امکان دارد ناچار شوند به طور یک جانبه از منافع خود دفاع کنند و این درصورتی است که توافقی جامع حاصل نشود.

وی افزود: همه بایـد بداننـد که کاسه صبر این کشورها لبریز می شود و نمی تواننـد درها را بر روی دیگران ببندنـد و خود نیز در سـختی زنـدگی کنند. آنها ناچارند از بازار خودشان محافظت کنند. العتیبه ضـمن مقصـر اعلام کردن نیجریه، انگلیس و نروژ به عنوان کشورهایی که وضع بازار را آشفته می کنند، گفت: اگر ظرف یک هفته، توافقی نشود کشورهـای عرب ممکن است ناچـار شونـد یـک تصـمیم یـک جـانبه را برای حمـایت از منافعشان اتخاذ کننـد. وی گفت: درصورت بروز اختلاف درمورد قیمت نفت صادرکنندگان عرب خلیج (فارس) کمتر از سایر اعضای اوپک متضرر خواهند شد.(۲)

ص: ۱۴۰

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص آخر.

۲- همان، ص۲.

در همین حال، روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از خبرگزاری رویتر گزارش داد یک سخنگوی وزارت نفت و انرژی نروژ گفته است که این کشور آماده است تا با اعضای کشورهای صادرکننده نفت اوپک ملاقات کند.

یادآوری می شود از روز پنجشنبه گذشته، مذاکرات مختلفی میان کشورهای عضو و غیرعضو اوپک آغاز شده است. منابع خبری به نقل از اومبرتو کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا، اعلام کردند: مذاکرات غیررسمی جاری به توافقی منجر خواهد شد که راه را برای اجلاس رسمی اوپک در این هفته هموار سازد.(۱)

از سوی دیگر، روزنامه لوموند (چاپ پاریس) در مقاله ای با اشاره به نگرانی کشورهای تولیدکننده نفت از پیامدهای غیرقابل پیشگیری کاهش نفت، نوشته است: کشورهای عربی تولید کننده نفت خلیج فارس با پشتیبانی اندونزی در سه مورد به توافق رسیده اند: مورد اول کاهش قیمت نفت رسمی به طور مشترک است؛ مورد دوم تعیین سهمیه برای هریک از کشورهای عضو اوپک و مورد سوم حد تفاوت قیمت بین انواع تولیدات نفتی که درحال حاضر جمهوری اسلامی، الجزایر و نیجریه مخالف این طرح هستند.

لوموند در ادامه افزوده است: «کشورهای تولیدکننده ای که عضو اوپک نیستند نیز درجهت یافتن راه حلی برای مخالفت از سقوط قیمت با کشورهای اوپک در مذاکرات مقدماتی شرکت داشته اند. کشورهای عضو اوپک مایل اند که با رسیدن به یک توافق غیررسمی با انگلستان، مکزیک و نروژ مانع آغاز جنگ قیمت نفت شوند. در همین حال، مکزیک به خریدارانش اعلام کرده است که درحال حاضر قادر نیست قیمت جدید نفت خود را اعلام کند. ... انگلستان هم برای به اجراگذاشتن قیمت جدید نفت خود در انتظار تأیید مشتریانش است که در انتظار نتایج کنفرانس آینده اوپک هستند.»(۲)

ص: ۱۴۱

۱- روزنامه کیهان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۴، ۸/۱۲/۱۳۶۱ صص ۱۳ و ۱۴، رادیو ایران، ۷/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ یکشنبه ۸ اسفند ۱۳۶۱ ۱۳ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۷ فوریه ۱۹۸۳

۱

دو روز پس از قرارگاه کربلا، قرارگاه نجف نیز دستور عملیاتی والفجر۱ را با امضای مشترک محمدابراهیم همت از سپاه و سرهنگ ستاد منوچهر دژکام از ارتش، به عنوان فرماندهی مشترک قرارگاه عملیات نجف، به قرارگاه های عملیاتی فرعی(۱) تحت امر خود ابلاغ کرد.(۲)

در بخش اجرای مأموریت در مانور قرارگاه نجف آمده است:

«قرارگاه عملیاتی مشترک نجف با استفاده از غافلگیری و در شرایط دید محدود از پاسگاه بجلیه در سمت راست، در جنوب با قرارگاه های نجف۱، نجف۲، نجف۳ به منظور تصرف قسمتی از ارتفاعات حمرین و تأمین خط پیروزی تک می نماید و آماده می شود بنا به دستور، تک را به منظور تصرف ارتفاعات فوقی و تأمین خط توفیق و سپس به سمت جنوب و غرب ادامه دهد. تیپ۳۷ زرهی [ارتش] احتیاط قرارگاه عملیاتی نجف را تشکیل می دهد. این عملیات در سه مرحله به شرح زیر انجام می گیرد:

مرحله یکم

قرارگاه عملیاتی نجف۱ در سمت راست، قرارگاه عملیاتی نجف۲ در وسط و قرارگاه عملیاتی نجف۳ در سمت چپ، در مناطق محوله با ایجاد شکاف در مواضع دشمن تک نموده، ضمن انهدام نیرو، ارتفاعات حمرین را تصرف، نجف۱ و نجف۲ خط پیروزی و نجف۳ خط ظفر را تأمین می نمایند.

ص: ۱۴۳

۱- قرارگاه نجف در سازمان خود باتوجه به یگان های دراختیار، ۳ قرارگاه عملیات فرعی متشکل از یگان هایی از سپاه پاسداران و ارتش تشکیل داد که عبارت بودند از: ۱. قرارگاه نجف۱: لشکر۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ نوهد. ۲. قرارگاه نجف۲: لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) + تیپ۸۴ خرم آباد. ۳. قرارگاه نجف۳: لشکر۵ نصر + تیپ۵۸ ذوالفقار. ضمناً تیپ۳۷ زرهی نیز به عنوان احتیاط قرارگاه نجف منظور شده بود که مأموریت داشت بنا به دستور، در منطقه با تقدم قرارگاه نجف۳ در هریک از قرارگاه های نجف۱، نجف۲ و نجف۳ به کار رود. (سند شماره ۰۰۰۶۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف، ۸/۱۲/۱۳۶۱ صص ۹۹ - ۹۷.)

۲- سند شماره ۰۰۰۶۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص۹۳.

مرحله دوم

قرارگاه های عملیاتی نجف۱ و نجف۲ ضمن پدافند در مناطق متصرفه، به پاک سازی ادامه داده و قرارگاه عملیاتی نجف۳ به منظور تأمین خط پیروزی به تک خود ادامه می دهد.

مرحله سوم

پس از تأمین خط پیروزی، بنا به دستور، قرارگاه های عملیاتی نجف۱ و نجف۲ و نجف۳ تک را جهت تصرف جبل فوقی و تأمین خط توفیق ادامه می دهند.

در کلیه مراحل بالا تیپ۳۷ زرهی احتیاط قرارگاه عملیاتی مشترک نجف می باشد.

آتش: یک آتش تهیه به مدت ۱۵ دقیقه، طرح ریزی و بنا به دستور اجرا خواهد شد. تقدم کلیه آتش ها در مرحله یکم ابتدا با نجف۲ و سپس به ترتیب با نجف۳ و نجف۱ و در مرحله دوم ابتدا با نجف۳ و سپس به ترتیب با نجف۱ و نجف۲ خواهد بود.»(۱)

مأموریت قرارگاه عملیاتی نجف۱ چنین ابلاغ شد:

«قرارگاه عملیاتی نجف۱

۱. در منطقه محوله تک کنید، ارتفاعات حمرین را تصرف، نیروهای دشمن را منهدم و خط پیروزی را تأمین نمایید.

۲. با قرارگاه عملیاتی کربلای۳ تماس خود را برقرار و حفظ نمایید.

۳. درصورت کندشدن تک کربلای۳، جناح راست خود را پوشش و حفاظت نمایید.

۴. آماده باشید پس از تأمین خط پیروزی بنا به دستور به تک خود جهت تأمین خط توفیق ادامه دهید.

۵. وسایل سنگین مهندسی جهت ایجاد خاکریز بین ارتفاعات حمرین تا جبل فوقی در دشت سمیده پیش بینی گردد.

۶. آماده باشید در امتداد خط توفیق پدافند و یا بنا به دستور تک را به سمت جنوب و غرب ادامه دهید.»(۲)-(۳)

ضمناً در دستورات هماهنگی برای کلیه یگان های تابعه این قرارگاه آمده است:

۱- همان، ص۹۴.

۲- در این دستور عملیاتی مأموریت قرارگاه های نجف۲ و ۳ به صورت کلی و درحد این جمله «قرارگاه های عملیاتی نجف۲ و ۳، برابر دستورات صادره به قرارگاه عملیاتی نجف۱ اقدام نمایید.» اکتفا شد؛ چون این قرارگاه به تدریج قرارگاه های عملیاتی فرعی خود را تشکیل داده و سپس مبادرت به نوشتن طرح مانور برای آنان کرد و این امر تا ۱۵/۱۲/۱۳۶۱ به طول انجامید. (شرح مانور در روز ۱۵/۱۲/۱۳۶۱ به طور دقیق تر درج شده است.) (همان، ص۱۰۱.)

۳- همان، ص۹۵.

«دستورات هماهنگی:

۱. این طرح به محض دریافت جهت طرح ریزی و بنا به دستور قابل اجرا است.

۲. ساعت (س) روز (ر) متعاقباً ابلاغ خواهد شد.

۳. کلیه جابه جایی ها مطلقاً در شب و با رعایت کامل تأمین اجرا شود.

۴. ادغام یگان های ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی طوری انجام شود که حداقل پنج روز قبل از عملیات خاتمه یافته باشد.

۵. وحدت فرماندهی و هماهنگی در کلیه رده ها مورد توجه این قرارگاه می باشد.

۶. اطمینان از آمادگی رزمی (کمیت و کیفیت) یگان ها جهت اجرای عملیات مورد توجه فرماندهان کلیه رده ها قرار گیرد.

۷. شناسایی ها با حداقل پرسنل و وسایل موتوری انجام گیرد.

۸. تیم های شناسایی با پرسنل ادغامی (ارتشی و سپاهی) اعزام شوند.

۹. گروه های شناسایی طوری به دشمن نزدیک شوند که به کمین دشمن گرفتار نشده و تحت هیچ شرایطی به اسارت درنیایند.

۱۰. یگان های تک ور پیش بینی معابر و گذرگاه ها را طوری بنمایند که قبل از عملیات، هر یگان حداقل دارای یک گذرگاه و معبر باشد.

۱۱. به محض روشن شدن منطقه توسط گلوله های منور دشمن، رزمندگان بر روی زمین درازکش نمایند و پس از اتمام نور روشن کننده به حرکت خود ادامه دهند.

۱۲. در حین تک، هماهنگی و تماس فیزیکی با یگان هم جوار (چپ و راست) حفظ شود.

۱۳. عبور از خط خیزها گزارش شود.

۱۴. تا کشف تک ازطریق دشمن یگان ها حق استفاده از بی سیم را نداشته و مطلقاً بایستی از تلفن استفاده شود.

۱۵. پس از کشف تک، کلیه پیام ها ازطریق بی سیم با کد رمز مخابره گردد.

۱۶. در طول مدت عملیات وضعیت یگان ها ساعت به ساعت و واقع بینانه گزارش شود.

۱۷. حفاظت طرح ها در کلیه رده ها [مورد] توجه قرار گیرد.

۱۸. پاک سازی مناطق آزادشده به سرعت انجام گیرد.

۱۹. قرارگاه ها طرح های عملیاتی خود را سه روز پس از دریافت این طرح تهیه و ارسال نمایند.»(۱)

۱- همان، صص ۹۶ – ۹۵.

۱

نیروی هوایی عراق امروز علاوه بر ازدست دادن یک هواپیمای جنگی در منطقه عملیاتی والفجر، در بمباران شهر ایلام نیز ناکام ماند. در همین حال، آبادان آماج گلوله های توپخانه عراق قرار گرفت.

براساس اطلاعیه شماره ۱۲۳۲ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز در منطقه عملیاتی والفجر در ساعت ۹:۱۲، یکی دیگر از هواپیماهای عراقی هدف آتش جنگنده های نیروی هوایی ارتش قرار گرفت و سرنگون شد و بدین ترتیب، تعداد هواپیماهای سرنگون شده عراقی در منطقه عملیاتی والفجر، به ۱۱ فروند رسید.(۱)

امروز همچنین هواپیماهای عراقی چندین بار درصدد بمباران شهر ایلام برآمدند که با هوشیاری و اقدام به موقع پدافند هوایی موفق به این کار نشده و بمب های خود را در بیابان های اطراف فروریختند که تلفات و خساراتی در بر نداشت.(۲)

در گلوله باران امروز شهر آبادان نیز ۴ نفر مجروح شدند و ۲ خانه ویران شد.(۳)دیروز هم شهر آبادان هدف آتش توپخانه های دوربرد عراق قرار گرفت که براثر آن ۲ منزل مسکونی و مغازه ویران شد.(۴)

۲

به گزارش منابع اطلاعاتی نظامی، نیروهای عراقی به منطقه احمدآباد در داخل خاک عراق (غرب مریوان) که محل استقرار افراد حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) بود، حمله کردند. در این درگیری ۲۰ نفر از نظامیان عراقی کشته و ۲۸ تن زخمی شدند. همچنین ۳ نفر از افراد این حزب کشته و ۴ تن زخمی شدند و ۶ نفر هم به اسارت نیروهای عراقی درآمدند.(۵)

۳

نیروهای خودی با اجرای عملیاتی موفق به پاک سازی ۹ روستا در حوالی اشنویه، شدند. زخمی شدن یک مأمور انتظامی در سنندج، تحویل کمک های نظامی عراق به حزب دمکرات و تسلیم شدن یکی از افراد این حزب در سردشت، از دیگر اخبار مربوط به غرب کشور می باشد.

درپی تحرکات اخیر گروه کومه له در منطقه اشنویه، از نیمه شب امروز، نیروهای مشترک سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد عملیاتی را برای پاک سازی ۹ روستای کوروش آباد، خالدآباد، دینخینه (دینخواه)، سردره، سرجز، پروآباد، قره سقال، ده شمس و بالاگیر شروع کردند و موفق شدند عناصر مسلح غیرقانونی مستقر در منطقه را فراری بدهند.(۶)

امروز همچنین دو تن از عناصر مسلح غیرقانونی در خیابان مردوخ سنندج، یکی از افراد نیروهای انتظامی را هدف تیراندازی قرار داده و او را زخمی کردند.(۷)

۱- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲.

۲- همان.

۳- سند شماره ۷۲۵۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۴، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۴- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۵- سند شماره ۱۳۲۷۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات مریوان به اطلاعات کردستان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۵۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات، شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۸۷، ۸/۱۲/۱۳۶۱ سند تک برگی.

۶- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲؛ و- سند شماره ۳۷۸۷۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه اشنویه به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۸/۱۲/۱۳۶۱ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه (اخبار مناطق یازده گانه)، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۴۱، ۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، ستاد منطقه۱۱ سپاه.

۷- سند شماره ۳۴۷۰۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به معاونت سیاسی و اجتماعی وزارت کشور، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

شیخ جلال حسینی سرکرده گروه خبات، امروز ۲ تریلر و تراکتور حامل مهمات را در منطقه بلکه در جنوب شرقی مهاباد، تحویل نمایندگان حزب دمکرات کردستان و گروه کومه له داد. افراد گروه خبات این مهمات را در منطقه مرزی شیلر، از ارتش عراق تحویل گرفته و مسئولیت انتقال آن را تا بلکه بر عهده داشتند.(۱)

امروز نیز یکی از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان خود را به نیروهای سپاه در منطقه بناویله سردشت، تسلیم و درخواست امان نامه کرد. وی یک قبضه اسلحه خود را نیز تحویل داد.(۲)

۱

دو فقره سرقت مسلحانه در تهران و پرتاب بمب در مشهد از اقدامات امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) است.

امروز دو سرقت مسلحانه در تهران اتفاق افتاد که باتوجه به نوع و سوابق این گونه اقدامات، احتمال دست داشتن عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این دو سرقت منطقی به نظر می رسد.

در یک اقدام، ۴ سرنشین مسلح یک خودرو در خیابان آیت الله کاشانی، وارد یک منزل شده و پس از سرقت ۱۲ میلیون ریال فرار کردند. در سرقت دوم نیز ۳ نفر مسلحانه وارد یک رستوران در تقاطع خیابان ولی عصر(عج) و ظفر (شهید دستگردی) شدند و با تهدید، مبلغ ۲۴ میلیون ریال از صاحب مغازه و مشتریان اخذ و با خودرو یکی از مشتریان متواری شدند. اتومبیل سارقان که با آن به محل سرقت آمده بودند نیز سرقتی بود.(۳)

همچنین در مشهد، عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ۳ بمب دست ساز آتش زا را به طرف یکی از پایگاه های بسیج این شهر پرتاب کردند که دو تا از آنها عمل نکرد و انفجار سومین بمب هم خسارتی به بار نیاورد.(۴)

۲

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه امروز هیئت دولت درباره تلاش کشورهای غربی و برخی کشورهای عربی برای شکستن قیمت نفت گفت: ایادی مرتجع امریکا که برای شکستن قیمت نفت تلاش می کنند، علاوه بر خیانت به خون شهدای اسلام قصد دارند میلیاردها دلار دیگر از حقوق ملت های مظلوم خود را به جیب استکبار جهانی بریزند.

نخست وزیر همچنین با اشاره به آخرین ارزیابی مقامات و کارشناسان امریکایی درباره پایداربودن نظام جمهوری اسلامی و تهدیددانستن آن برای منافع راهبردی امریکا در منطقه گفت: اصولاً امریکا هرگونه مبارزه ملت ها جهت احقاق حقشان را برای منافع خود تهدیدآمیز تلقی می کند، ولی باید بداند که انقلاب اسلامی به سلطه ابرقدرت ها در منطقه پایان خواهد داد.(۵)

۱- سند شماره ۳۰۱۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ (رکن۲)، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۳۲۹۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ۲ و ۳ به گیرندگان فرماندهی سپاه پاسداران، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۲ (مرکز فرماندهی)، شماره ۳۴۵، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- سند شماره ۱۰۳۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۶، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۶؛ و- سند شماره ۷۲۵۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۴- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

۵- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲.

موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، امروز با گروهی از پاسداران دیدار و در جمع آنان سخنرانی کرد. اهمیت حفظ شأن پاسداری، توصیه به رعایت مبانی اخلاقی در مسائل خودی و مأموریت های سازمانی، بیان اهمیت شغل پاسداری، لزوم دقت در مسائل شرعی هنگام انجام دادن مأموریت و تأکید بر شناخت مسائل سیاسی مهم ترین محورهای سخنان وی در این دیدار بود.

آیت الله موسوی اردبیلی ضمن بیان رهنمودهایی به پاسداران درمورد کمیت و کیفیت کار آنان گفت: همه پاسدار انقلاب هستند، اما شما متمرکز هستید و به دلیل اهمیت انقلاب و پیچیده بودن دشمنان انقلاب، ما باید به همان مقدار ماهر باشیم و برای اینکه ضربه نخوریم نباید با سادگی با مسئله برخورد کنیم. باید در مقابل عوامل نفوذی و افراد کم ایمان که احیاناً وارد سپاه می شوند حساس بود. افرادی که می خواهند وارد سپاه شوند باید ازنظر لیاقت، کاردانی، تدبیر، ایمان، علاقه، انگیزه و نیت ارزیابی شوند و نباید پستی را به کسی که ایمان، صداقت یا توان کافی ندارد واگذار کرد.

اردبیلی یادآور شد که کار شما ازنظر ماهیت، ظریف است و محدودیت هایی دارد و همان طورکه ما اجازه ریختن خون کسی را نداریم نمی توانیم ناموس و حیثیت کسی را نیز در معرض خطر قرار دهیم.

رئیس دیوان عالی کشور با یادآوری این نکته که شما باید در برخوردهایتان خیلی دقیق باشید تا مبادا عملی خلاف اسلام از شما سر بزند، گفت: شما که کاری حساس و ظریف بر عهده دارید باید از مسائل شرعی اطلاع کامل داشته باشید و آگاهی تان در سطح بالایی باشد.

موسوی اردبیلی سپس با اشاره به این مطلب که اگر کسی بدون اجازه جهت دستیابی به اسرار مردم وارد خانه آنها شود و عکسی را به عنوان سند از آلبوم خانوادگی افراد بردارد فاسق است، اظهار کرد: آیا این عکس تا چه حدی می تواند گویای وضع روحی شخص باشد و چقدر مجازات دارد. ما شرعاً این کار را نمی توانیم انجام دهیم. شما باید کارهای خود را با یک ترازوی دقیق مقایسه کنید و آن ترازو حضرت علی(ع) است.

وی سپس با تأکید بر اینکه شما فقط در موارد اتفاقی آن هم به اندازه ضرورت، می توانید جلو بروید گفت: سپاه پاسداران کارهای زیادی انجام داده است، ولی هنوز وظایفی بیش از گذشته بر دوش دارد، باید جنگ را تمام کنیم، مرزها را ببندیم، خطوط انحرافی را از بین ببریم، باندبازی ها را جمع آوری کنیم و خط امام را در میان خود و دیگران پیاده کنیم. وی در پایان گفت: شما که می خواهید افراد را ارزیابی کنید باید خطوط را هم بشناسید و تعقیب یک فرد هرقدر مهم باشد مهم تر از تعقیب یک خط نیست.(۱)

۱- همان؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۵، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱۲/۱۳۶۱.

منوچهر محمـدی معـاون نخست وزیر و سرپرست دفتر خـدمات حقوقی بین المللی جمهوری اسـلامی در مصاحبه ای دلایل تشکیل، رئوس فعالیت ها و عملکرد این دفتر را اعلام کرد. وی در این مصاحبه همچنین به تشریح آخرین وضعیت حقوقی ایران و امریکا پرداخت.

وی در ابتـدای این مصاحبه گفت: «انقلاب ما درزمینه حقوق و دعاوی بین المللی دسـتاوردهای مهمی داشـته که ازجمله از تأسـیس دفتر خدمات حقوقی بین المللی می توان نام برد. دکتر محمدی افزود: قبل از انقلاب قسـمت عمده چپاول شاه ازطریق قراردادهای بین المللی هنگفت و کلانی که با کارتل ها و تراست های بین المللی و به خصوص امریکـایی منعقـد شـده بود صورت می گرفت و به این ترتیب، دلارهـای نفـتی مجـدداً به جیب سـرمایه داران عمـده بین المللی بـازمی گشت. پس از به ثمررسـیدن انقلاب اسـلامی، زمینه برای ادامه کـار کارتـل هـا و تراست هـای خارجی از بین رفت و به همین علت این کمپانی ها یا ایران را ترک کردنـد و یا قراردادهایشان به درست و یا غلط ازسوی ایران لغو شـد. به این ترتیب، ما با تعـداد انبوهی از دعاوی بین المللی که در محاکم بین المللی و یا کشورهای خارجی مطرح شـده بود روبه رو شـدیم. لازم به تذکر است که قبـل از انقلاب، مـا حتی بـا یـک مورد دعوی بین المللی برخورد نکرده بودیم، زیرا رژیم سـابق بـا کلیه کمپانی ها و صاحبان پروژه ها روابط حسـنه داشت و هرگز اجازه نمی داد اختلافات به دادگاه کشانیـده شود. از سوی دیگر، پس از پیروزی انقلاب دولت موقت اعلام کرد به کلیه قراردادهای بین المللی احترام می گذارد. این مسئله ما را در وضعیت مشکلی قرار داد، زیرا ما ناچار شدیم به مفاد قراردادهای یک جانبه و حافظ منافع خارجیان گردن بنهیم.»

محمدی اضافه کرد: «توجه به این نکته [بسـیار مهم است] که ایران اولین کشور در دنیا بود که در عین ثروتمندبودن انقلاب می کرد و قسـمت اعظم ثروتش هم در خارج از کشور قرار داشت. ... درنتیجه سـرمایه های عظیم ما به عنوان گروگان توسط شـرکت های امریکایی و اروپایی توقیف شد. ... در آن هنگام، دولت جمهوری اسلامی ایران با بیش از ۶۰۰۰ دعـاوی بین المللی بـا مبلغ مابه الـدعوی متجاوز از ۶۵ میلیـارد دلـر و همچنین توقیف سـرمایه هـا و ذخـائر ارزی خود مواجه شـد و این درحـالی بود که هیچ سازمـان، نهـاد و تشـکیلاتی برای دفـاع مؤثر و عکس العمل به موقع دراین زمینه وجود نـداشت و درواقع ما درست بهماننـد تهاجم نظامی عراق با یک تهاجم حقوقی بـدون داشتن آمادگی لازم، مواجه شده بودیم.

دکتر محمدی درزمینه اقدامات انجام شده ازسوی این دفتر گفت: سازماندهی لازم برای حضور فعال در محاکم بین المللی و دفاع به موقع از دعاوی مطروحه از اهم اقدامات این دفتر است. بـدین منظور، علاوه بر تشـکیل دفتر تهران به منظور نظـارت روزمره برکـار این محـاکم و وکلای خارجی ایران، شـعبی در خارج از کشور و ازجمله در لاهه، لندن، پاریس و واشنگتن در پوشش دفتر حفاظت منافع ایران تأسیس شد. ...

ص: ۱۴۹

ازجمله این اقـدامات لایـحه تخلفـات امریکـا از بیـانیه الجزایر بود که به موقع مطرح و شیطان بزرگ را در موقعیت انفعـالی قرار داد. همچنین برنـامه ریزی برای حـل وفصـل اختلافات فی مابین ازطریق انجام مـذاکرات خارج از دادگاه ازجمله سایر اقـدامات دفتر است، زیرا به تجربه ثابت شده که حل وفصل اختلافات ازطریق مذاکرات هم ازلحاظ اقتصادی و هم ازلحاظ حقوقی به صرفه و صلاح طرفین دعوی است. به همین علت، هم اکنون گروه های متعددی از سازمان های مختلف دولتی تحت نظر این دفتر در اروپا مشـغول مذاکره هستند و در بسیاری موارد به توافق رسیده اند و اقدامات قانونی جهت تنفیذ به عمل آمده و به دعوی خاتمه داده شده است. ازجمله در ۸۴ مورد پرونده وارد جریان مذاکره شده؛ در ۵۹ مورد با پیشـنهاد مذاکره موافقت شده؛ ۳۸ مورد پرونـده درحال آماده سازی در تهران است؛ ۹ مورد درحال مـذاکره و تنظیم توافقنامه؛ ۲۹ مورد مـذاکره و تنظیم موافقت نامه شده؛ ۱۴ مورد درحال بررسـی نهایی و تنفیـذ و ۱۵ فقره نیز مورد بررسـی نهایی قرار گرفته است. دکتر محمـدی افزود: جمع خواسـته مـدعی یا خواهـان، متجاوز از ۲۰۰،۸۴۶،۱۳۷ دلاـر بوده که مبلغ توافق شـده دراین مورد ۳۷۱،۲۹۵،۳۶ دلاـر بوده است و این خود یـک موفقیت برای دفـتر و دولت جمهوری اسـلامی محسوب می شود.

دکتر محمـدی در بخش دیگری از سـخنان خود درمورد نتایـج حاصـل از اجرای بیانیه الجزایر از بـدو صـدور آن تاکنون، گفت: پس از امضای بیانیه الجزایر، کلیه اختلافات ایران و امریکـا به یک دیوان داوری لاهه احاله شـد. این دیوان متشـکل از سه داور ایرانی، سه داور امریکایی و سه داور بی طرف است و قریب به دو سال است که کار خود را آغـاز کرده و تاکنون در ۲۲ مورد آرای خود را صادر کرده و از این تعـداد، ۱۳ مورد در تأییـد توافق های انجام شـده خارج از دادگاه می باشد. در ۶ مورد، حکم به نفع ایران صـادر شـده و ادعای طرف امریکایی رد شـده و در ۳ مورد ایران را به پرداخت مبلغ مورد ادعـا محکوم کرده است. مـذاکرات بـانکی نیز در لنـدن به صورت رضـایت بخشی ادامه دارد و تاکنون با ۲ بانک کمیکال و فرست ویسکانسین توافق و تسویه حساب شده است. وی یادآور شد: تاکنون معادل ۹ میلیارد دلار از طلب های ایران وصول شـده، ولی هنوز مسـئله اموال نظـامی و غیرنظامی ایران در امریکا و همچنین بهای فروش نفت توسط رژیم سابق به این کشور و ضـمانت نامه های بانکی حل نشـده، به نتیجه نرسیده و این موارد از تخلفات مربوط به امریکا است.»(۱)

۱

امروز بـار دیگر، معـاون بین الملـل وزارت امور خـارجه جزئیـات اقـدام انسـان دوسـتانه ایران درباره اسـرای عراقی را اعلام کرد. آزادسازی یک جانبه اسـرای معلول عراقی، مقررات ویژه این کار، اقـدام تبلیغاتی رژیم عراق درزمینه مشابه، بی توجهی این رژیم به قوانین بین المللی و ابهامات موجود در تعداد شـهروندان اسـیر ایرانی در دست عراق و... ازجمله مطالبی بود که کاظم پور

ص: ۱۵۰

۱- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

اردبیلی درباره آنها توضیح داد. در همین حال، دفتر نمایندگی ایران در سازمان ملل، در نامه ای فهرست اسامی شهروندان ایرانی مفقودشده از آغاز جنگ را به دبیرکل این سازمان ارائه داد.

دکتر کاظم پور اردبیلی معاون وزارت خارجه در امور اقتصادی و بین المللی در یک مصاحبه مطبوعاتی اعلام کرد: جمهوری اسلامی ایران حاضر است با تشکیل کمیسیون پزشکی براساس مقررات ژنو، آن دسته از اسرای عراقی را که مشمول مقررات و موازین بین المللی باشند ازطریق صلیب سرخ جهانی به طور یک جانبه آزاد کند.

معاون وزارت خارجه در امور بین المللی اضافه کرد: رژیم بعثی عراق همواره اعلام کرده است که می خواهد ۲۳ نوجوان اسیر ایرانی را که دراختیار دارد آزاد کند، ولی هیچ گاه این کار را نکرده است. یک بار پیشنهاد کرده اند آماده اند در پاریس آنها را تحویل دهند و بالاخره ازطریق غیرمستقیم و ازطریق صلیب سرخ جهانی قرار شد این افراد را ازطریق آنکارا در سوم فوریه تحویل دهند، اما بازهم مجدداً اعلام کردند که در این تاریخ آمادگی تحویل اسرای مذکور را ندارند و بنا داشته اند این کار را همچنان تا قبل از تشکیل اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو به تعویق انداخته، از این مسئله بهره برداری تبلیغاتی کنند. باوجود چنین عملکردی ازسوی بعثیان عراق، ما هفته گذشته، اعلام کردیم آماده ایم ۳۲ اسیر معلول عراقی را به طور یک جانبه آزاد کنیم، ولی از آن تاریخ تاکنون دولت بعثی عراق آمادگی خود را جهت تحویل گرفتن این اسرا اعلام نکرده است.

معاون وزارت خارجه در امور بین المللی گفت: تمامی اسرای عراقی که نزد جمهوری اسلامی ایران در اسارت هستند طبق موازین بین المللی اسیر جنگی به حساب می آیند، اما تعداد کثیری از ایرانیانی که در عراق هستند براساس همان موازین اسیر جنگی به حساب نمی آیند و مقامات سیاسی نظیر وزیر نفت و معاونان این وزارتخانه، پزشکان و پرستاران و شهروندانی که در زمان اشغال بسیاری از سرزمین هایمان به آن سوی مرز برده شدند براساس ضوابط بین المللی اسیر جنگی به حساب نمی آیند و در میان این عده تعدادی زیادی پیرزن و پیرمرد، کودک و نوجوان وجود دارند. حتی اخیراً مراجع صلاحیت دار بین المللی از ۷۴ اسیر ایرانی در عراق ثبت نام کرده اند که همگی غیرنظامی هستند و بیشتر از ۵۰ سال سن دارند و در طول ۲ سال گذشته عراق آنها را پنهان کرده بود.

ص: ۱۵۱

وی افزود: درارتباط با مسئله بیش از ۹ هزار تن از شهروندان ایرانی ساکن مناطق اشغالی که مفقود شده اند، لیست کاملی از اسامی، جنسیت، آدرس و مشخصات افراد را تعیین کرده و رسماً به کلیه مراجع صلاحیت دار بین المللی ارسال کرده ایم و کمیسیون حقوق بشر و دیگر مراجع بین المللی دراین زمینه درحال مطالعه هستند و تاکنون پاسخی به این تظلمات جمهوری اسلامی ایران نداده اند.(۱)

در هیمن خصوص، سید احمد سراج زاده، کاردار موقت هیئت نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل، در نامه ای خطاب به دبیرکل این سازمان فهرست اسامی بیش از ۹ هزار شهروند ایرانی مفقودشده از آغاز جنگ را اعلام کرد. متن این نامه بدین شرح است:

«بنا به اطلاع دولت متبوع، به پیوست فهرست اسامی ۹۴۰۵ شهروندان ایرانی اعم از نظامی و غیرنظامی که از آغاز جنگ تجاوزگرانه عراق علیه جمهوری اسلامی ایران مفقود شده اند گزارش شده است.(۲)

این فهرست تنها یکی از جنایات ددمنشانه بی شمار رژیم بعثی در بمباران اهداف غیرنظامی و اعدام اسیران می باشد. به صورتی که صلیب سرخ بین المللی نیز آن را مستند کرده است. عدالت و اصول منشور سازمان ملل حکم می کند که جامعه بین المللی و سازمان ملل قویاً به نقض گسترده و وقیحانه حقوق بین المللی بشردوستانه توسط رژیم عراق واکنش نشان داده و این جانیان جنگی همانند جنایتکاران جنگی نازی ها به عدالت سپرده شوند.

در این نامه اسامی بیش از ۹۴۰۰ نفر مفقود جهت توجه کمیسیون حقوق بشر در اجلاس جاری خود در ژنو ارسال شده است. جای بسی قدردانی است اگر جناب عالی از نفوذ خود استفاده نموده و از کمیسیون بخواهید این موضوع را در اجلاس جاری خود تحت بررسی قرار دهد و از کلیه امکانات جهت فشار به رژیم عراق به خاطر برقراری عدالت استفاده گردد.»(۳)

از سوی دیگر، امروز عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق، در دیدار با جان هونکر نماینده صلیب سرخ در خاورمیانه، اطمینان داد کشورش آماده است با کمیته بین المللی صلیب سرخ در چهارچوب موافقت نامه های بین المللی به ویژه موافقت نامه ژنو درمورد اسرای جنگی، همکاری کند.(۴)

۱

مبادلات تجاری جمهوری اسلامی ایران با کشورهای اروپایی و به طور خاص با یوگسلاوی و آلمان فدرال درحال افزایش است.

علی اکبر ولایتی پس از پایان جلسه امروز هیئت دولت، در مصاحبه ای ضمن اشاره به گسترش روابط ایران با یوگسلاوی بعد از انقلاب گفت: در سال گذشته، مبادلات ما با یوگسلاوی به ۲۰ برابر قبل از انقلاب رسید و پیش بینی می شود در سال جاری به ۳۰ برابر افزایش یابد.(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- این لیست به دبیرخانه ارائه شده تا درباره این درخواست مشورت شود.

۳- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد دوم، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۸۷، صص ۳۶ و ۳۷.

۴- سند شماره ۲۱۳۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۸۰، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۵- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲.

از سوی دیگر، دویچه وله صدای آلمان در برنامه خبری بامداد امروز خود اعلام کرد: طبق گزارش اقتصادی دولت آلمان فدرال، این کشور در سال ۱۹۸۲، معادل ۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون مارک کالا به جمهوری اسلامی ایران صادر کرده است. درنتیجه جمهوری اسلامی ایران در فهرست خریداران کالای آلمان، مقام سوم را دارا است.(۱)

۱

معاون وزیر خارجه عراق – که به امان سفر کرده است – امروز با مروان القاسم نخست وزیر اردن، گفت و گو کرد. رادیو کویت موضوع گفت وگوهای دوطرف را گسترش روابط دوجانبه و هماهنگ کردن سیاست های دو کشور عنوان کرد.(۲)

به گزارش خبرگزاری ها از پایتخت های کشورهای عربی، در هفته های اخیر، ریاض و بغداد پر رفت وآمدترین پایتخت های خاورمیانه بودند. رفت وآمد مقامات دو کشور سعودی و عراق درواقع نمایانگر گسترش و تحکیم روابط دو کشور درجهت حفظ حکومت صدام است. در همین رابطه، امروز عبدالملک حسین معاون وزارت خارجه عراق با سعود الفیصل وزیر خارجه عربستان دیدار کرد.(۳)

۲

سهیل السهیل عضو فرماندهی حزب بعث سوریه، با نفی هرگونه اختلاف بین مخالفان رژیم عراق، آن کشور را به دلیل حمله به ایران نکوهش کرد. وی گفت: بین دشمنان صدام هیچ گونه اختلافی وجود ندارد، بلکه اختلاف آنان با عوامل وابسته به صدام و اربابان اوست که سعی دارند ملت عراق و ملت عرب را فریب دهند. السهیل در مراسم افتتاح ششمین اجلاس اتحادیه زنان (مبارز) عراقی در دمشق، ضمن محکوم کردن روابط صدام با حکومت های اردن و مصر و تلاش وی جهت کمک به پیمان کمپ دیوید و ایجاد امنیت برای رژیم صهیونیستی، افزود: علت اصلی جنگ صدام علیه جمهوری اسلامی ایران پس از سرنگونی حکومت شاه این بود که انقلاب اسلامی ایران ضد امریکا و رژم صهیونیستی بود و ایران برای بازپس گرفتن قدس و بازگشت فلسطینی ها به سرزمینشان در کنار اعراب ایستاده است. وی گفت: صدام به دستور امریکا بزرگ ترین ضربه ها را به اقتصاد و قدرت نظامی دو ملت ایران و عراق وارد آورده است.(۴)

۳

نشست مقدماتی کارشناسان نفتی کشورهای عضو سازمان اوپک امروز در پاریس تشکیل شد. هدف از این نشست دستیابی به موضوعات اصلی در اجلاس آتی و فوق العاده این سازمان است که در چند روز آینده در ژنو برگزار می شود. در همین حال، کشورهای عرب حوزه خلیج فارس که عضو اوپک می باشند، در آستانه برپایی اجلاس فوق العاده این سازمان در ژنو

ص: ۱۵۳

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۵، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۹، به نقل از رادیو صدای آزاد ایران، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ساعت ۱۸:۳۰.

۲- روزنامه کیهان، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۳- همان.

۴- همان.

تهدید کردند اگر این اجلاس نتواند به توافق های لازم برای کاهش و تثبیت بهای نفت دست یابد این کشورها به طور یک جانبه بهای نفت را کاهش خواهند داد.

از سوی دیگر، روزنامه های کویت کشورهای نفتی حوزه خلیج فارس را به ادامه جنگ نفت تا پیروزی تشویق کردند. تهدید کشورهای عضو اوپک حوزه خلیج فارس در جریان برپایی پیش اجلاس نهایی وزرای نفت اوپک در پاریس صورت گرفت.

صاحب نظران نفتی معتقدند بعید به نظر می رسد که اعضای اوپک در اجلاس فوق العاده ژنو بتوانند به توافق اصولی در تعیین بهای نفت دست یابند. باید دانست جنگ بر سر قیمت نفت که آتش آن هر روز بیشتر زبانه می کشد، به دلیل پایین آمدن تقاضا در بازار جهانی نفت است. این بحران که ازسوی غرب به آن دامن زده می شود و کشورهای وابسته به غرب مجری آن هستند، از شش ماه پیش، به تدریج بازار بهای نفت را دچار آشفتگی کرد و امریکا و هم پیمانانش می کوشند با استفاده از این وضع بهای نفت را به حداقل قیمت برسانند.

صادرکنندگان نفت خلیج فارس رسماً اعلام کرده اند که قیمت نفت را تا بشکه ای ۳ دلار کاهش می دهند، اما ناظران پیش بینی می کنند که بهای نفت بیشتر از این کاهش یابد.

مانع العتیبه وزیر نفت امارات نیز با تهدید سایر کشورهای عضو اوپک برای رقابت با آنها در کاهش دادن قیمت نفت، گفت: درصورت وقوع چنین جنگی کشورهای حوزه خلیج فارس شکست نخواهند خورد، بلکه دیگر تولیدکنندگان نفت هستند که با شکست مواجه خواهند شد.

وی افزود: امارات متحده عربی بیشترین سعی خود را جهت برقراری تماس و مشورت با دیگر تولیدکنندگان نفت اوپک و غیر اوپک نشان داده تا هرچه زودتر بتوان درمورد یک قیمت پایه مناسب به توافق رسید و از آتش جنگی که هر روز بیشتر زبانه می کشد جلوگیری کرد.

وزیر نفت امارت همچنین با اعلام اینکه قیمت پایه سابق اوپک که بشکه ای ۳۴ دلار بوده است اکنون جزئی از تاریخ می باشد، اخطار کرد که چنانچه در هفته آینده نتوان با دیگر تولیدکنندگان نفت بر سر یک قیمت مناسب جدید به توافق رسید، اقدام به تعیین میزان پایه تولیدی که مورد علاقه و رضایت خودمان است خواهیم کرد و قیمت پایه جدیدی را برای خود میزان قرار خواهیم داد.

عتیبه همچنین گفت: این کشورها مایل نیستند در یک جنگ قیمت ها که موجب خواهد شد ساختار قیمت نفت از هم بپاشد و جهان دچار اختلال سیاسی و اقتصادی و بی نظمی اجتماعی گردد شرکت کنند. وی ضمن تأکید بر اینکه جنگ قیمت ها در کشورهای صنعتی نیز تأثیر خواهد گذاشت گفت: بهتر است حداکثر ظرف یک هفته تصمیمی دسته جمعی یا یک جانبه درمورد بازار نفت حاصل شود. وزیر نفت امارات عربی متحده همچنین گفت یک رشته تماس های تازه بین کشورهای صادرکننده نفت عضو اوپک آغاز شده است.(۱)

دراین حال، یونایتدپرس از بازنگری احتمالی نیجریه در تصمیم خود مبنی بر کاهش ۵/۵ دلار

ص: ۱۵۴

۱- همان، ص۲.

در قیمت نفت خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، نیجریه گفته است در اجلاس اضطراری هفته آینده سازمان کشورهای صادرکننده نفت اوپک که درمورد تعیین کاهش یکپارچه قیمت نفت و جلوگیری از یک جنگ قیمت همه جانبه جهانی تشکیل می شود، شرکت خواهد کرد.

تحلیل گران می گویند اعلامیه نیجریه نشان دهنده آن است که این تولیدکننده نفت افریقایی تصمیم هفته گذشته خود مبنی بر کاهش قیمت نفت به میزان ۵/۵ دلار برای هر بشکه را جهت مقابله با کاهش قیمت رقبای غیر اوپک (انگلیس و نروژ) مجدداً بررسی می کند.(۱)

۱

دولت پاکستان در اقدامی که به نظر می رسد به قصد درگیرساختن ایران با انفجارهای اخیر آن کشور باشد، برای تحقیق درباره اقدامات تخریبی انجام شده علیه مؤسسات فرانسوی در کراچی از پلیس ایران درخواست همکاری کرد.(۲)

ص: ۱۵۵

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱۲/۱۳۶۱ ص۲.

۲- سند شماره ۲۱۳۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳، به نقل از خبرگزاری فرانسه، به نقل از پلیس پاکستان.

روزشمار جنگ دوشنبه ۹ اسفند ۱۳۶۱ ۱۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲۸ فوریه ۱۹۸۳

۱

امروز درحالی که حمله هوایی جنگنده های عراقی به دهلران ناکام ماند، اجرای آتش توپخانه های ارتش عراق بر روی مناطق مسکونی شهرهای آبادان، خرمشهر و سرپل ذهاب تلفات و خساراتی را به بار آورد.

هواپیماهای عراقی امروز در ۴ نوبت قصد بمباران دهلران را داشتند، اما با آتش انبوه پدافند هوایی شهر مواجه و مجبور شدند بمب ها را خارج از شهر فرو بریزند که خساراتی در بر نداشت.(۱)

شهرهای آبادان و خرمشهر هدف آتش سلاح های دوربرد عراقی قرار گرفتند که براثر آن ۲ منزل مسکونی در آبادان ویران شد و ۲ تن از ساکنان آن زخمی شدند، در خرمشهر نیز ۴ تن از مردم این شهر مجروح شدند.(۲)

نظامیان عراق شهر سرپل ذهاب را نیز از ساعت ۶:۴۵ تا ۷:۲۵ زیر آتش سنگین توپخانه قرار دادند که درنتیجه یک تن زخمی و ۸ خانه مسکونی ویران شد.(۳)

۲

در ادامه عزیمت نیروهای بسیجی و نظامی به جبهه های جنگ امروز نیز گروه های مختلف داوطلب مردمی و نیروهای نظامی به جبهه های جنگ اعزام شدند. گزارش روزنامه اطلاعات دراین باره چنین است:

«یک گروه ۳۵۰ نفری از رزمندگان حماسه آفرین شهرستان نجف آباد به جبهه ها شتافتند. لازم به تذکر است در طول هفته گذشته، ۹۰۰ نفر از این شهرستان به جبهه ها اعزام شده اند. همچنین ۲۵۰ نفر از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران شهرستان قمشه به جبهه ها رفتند. یک گروه ۷۰ نفری از رزمندگان بسیج فلاورجان نیز به جبهه رفت. یک اکیپ ۳۰ نفره راه سازی ازسوی اداره کل راه وترابری استان اصفهان به جبهه رفتند. ضمناً یک صد و هفتادویکمین گروه اعزامی سپاه پاسداران خمینی شهر متشکل از جان برکفان سپاه و بسیج به جبهه عزیمت کردند. ضمناً گروهی از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران خور و بیابانک به جبهه ها رفتند.

۱- سند شماره ۷۲۵۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۷ به فرماندهی کل، ۹/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۲- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۲ (مرکز فرماندهی)، شماره ۳۴۵، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- سند شماره ۷۲۵۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۴، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

۲۰۰ تن از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران منطقه۳ برای سرکوب صدامیان به جبهه ها اعزام شدند. ۱۶ نفر از کارکنان اداره کل کشاورزی و عمران روستایی استان گیلان و ادارات وابسته، به مناطق جنگی غرب و جنوب کشور رفتند. ده ها تن از پزشکان، کارمندان و اساتید دانشکده های مختلف دانشگاه شیراز به جبهه ها اعزام شدند. ۲ تن از روحانیون نیز به همراه این برادران به جبهه ها عزیمت کردند. گروهی از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران جهرم به جبهه ها شتافتند. ... درضمن صدها تن از مدافعان انقلاب اسلامی از واحد های بسیج منطقه۹ در استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد از شیراز به سوی جبهه ها عزیمت کردند. گروهی از برادران بسیج سپاه پاسداران شهرهای نیشابور، قوچان، گناباد، تربت حیدریه، سبزوار و نیز جمعی از جهادگران جهاد سازندگی قائن عازم جبهه ها شدند. گروهی از برادران بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عجب شیر عازم جبهه ها شدند. جمعی دیگر از رزمندگان داوطلب شهرستان برازجان و روستاهای دشتستان به جبهه ها عزیمت کردند. گروهی از جوانان عشایر بویراحمد ازطرف بسیج مستضعفین یاسوج عازم جبهه ها شدند. گروهی از پرسنل ژاندارمری خرم آباد، عازم کردستان شدند. همچنین جمعی از جان برکفان بسیج و سپاه شهرهای بروجرد و ازنا به جبهه ها شتافتند.

ازسوی اداره کل راه وترابری استان چهارمحال و بختیاری ۱۸ دستگاه ماشین آلات سبک و سنگین راه سازی به همراه ۲۶ نفر از پرسنل فنی به جبهه های جنوب روانه شدند. ۱۷ نفر از استادکاران و هنرجویان رشته اتومکانیک هنرستان صنعتی دیباج همدان ازسوی جهاد سازندگی این شهرستان به جنوب کشور اعزام شدند. همچنین گروهی از اعضای بسیج سپاه پاسداران رزن به جبهه ها عزیمت کردند. گروهی از جان برکفان عضو واحد بسیج شهرستان بابل به جبهه رفتند. ازسوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی استان مازندران ۸ نفر راننده ماشین آلات سبک و سنگین، مکانیک و باطری ساز به جنوب کشور اعزام شدند.»(۱)

۱

روزنامه جمهوری اسلامی امروز نیز سیاهه برخی کمک های مردمی به جبهه های جنگ را بدین شرح اعلام کرد: در دو روز گذشته، ازطرف مردم نیشابور، سبزوار، طبس و مدرسه راهنمایی استاد محمدتقی شریعتی مشهد ۲ دستگاه آمبولانس، مبلغ ۴,۹۸۰,۰۰۰ ریال وجه نقد، ۱۲ تن نان لواش، ۶۷۳۰ کیلو سیب زمینی و پیاز، ۱۷۴۰ کیلو خشکبار، ۴۸۰ قوطی پودر لباس شویی، ۳۳۰ کیلو قند و شکر، ۴۳۰ کیلو برنج، ۸۲ رأس گوسفند، ۲۷ قطعه طلا ـ و نقره، ۲۲۰ کیلو روغن و مقادیری پوشاک، چاشنی غذا و دارو به جبهه های جنگ ارسال شد.

همچنین مردم شهرستان ایذه در بهمن ماه گذشته، ۲۳۴,۰۰۰ ریال وجه نقد، ۴ انگشتری طلا، مقداری مواد خوراکی و اهالی روستاهای عقیلی، خران، گوریه، تخت قیصر و چم کنار از توابع این شهرستان ۲۲۳,۰۰۰ ریال وجه نقد، ۸ رأس گوسفند، ۷ عدد انگشتری و گوشواره طلا به مبادی ذی ربط تحویل دادند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱.

مردم کهریز نجف آباد نیز مبلغ ۸۰۰،۰۰۰ ریال و مقادیر فراوانی اجناس مورد نیاز و کارکنان مرکز پزشکی آیت الله کاشانی و فیض وابسته به دانشگاه اصفهان مبلغ ۱۹۸،۵۰۰ ریال و دانش آموزان مدارس هاشمی نژاد، رجبی تودشکجویه، ورتان، باقرآباد سروش و باهنر کوهپایه مبلغ ۶۶۱،۴۸۰ ریال به جبهه های جنگ کمک کردند.

کارکنان آموزش وپرورش استان ایلام نیز مبلغ ۱۳۱،۸۰۰ ریال وجه نقد، ۶۸۶ قالب صابون، ۱۹۰ بسته هدایای مختلف و کارکنان ۱۰ مدرسه معادل یک روز حقوق به جبهه های جنگ اختصاص دادند.

اهالی روستاهای حومه سنجابی، شهرهای اسدآباد، نهاوند، کنگاور و دانش آموزان منطقه سرپل ذهاب جمعاً مبلغ ۸،۸۸۱،۰۰۰ ریال وجه نقد و مقادیری مواد خوراکی و وسایل مورد نیاز به جبهه ها ارسال کردند.

اعضای انجمن اسلامی و واحد بسیج شهرک قشلاق آبیک قزوین نیز مبلغ ۱،۵۱۳،۰۰۰ ریال وجه نقد، ۱۸ قطعه طلا، ۶ تن نان لواش محلی، ۷۵۰ کیلو مربا، ۴۲ کیسه گندم، ۳ کیسه کشمش، ۵۰۰ شیشه آبلیمو، ۷۵ عدد سفره نایلونی و ۹ جعبه سیب درختی به جبهه های جنگ ارسال کردند.

کارکنان دفتری، آموزشیاران و نوآموزان سوادآموزی خرم آباد و بخش های تابعه نیز مبلغ ۴۴،۷۰۰ ریال به حساب ستاد پشتیبانی مناطق جنگی واریز کردند.

کارکنان اداره زمین شهری استان همدان نیز دو روز حقوق، کارکنان مرکز بهداشتی و درمانی قهاوند دو تا پنج روز حقوق، کارکنان بهداری اسلام آباد مبلغ ۶۵،۲۰۰ ریال و کارکنان مرکز پزشکی کودکان استان همدان مبلغ ۳۰ هزار ریال به جبهه های جنگ کمک کردند.(۱)

۱

گروهی از خبرنگاران نشریات و رادیو تلویزیون های خارجی و خبرنگاران داخلی به دعوت ستاد تبلیغات جنگ از جبهه های جنوب بازدید کردند.

این گروه ابتدا به بازدید از شهر آبادان که پی درپی نیروهای عراقی با سلاح های دوربرد آن را هدف حمله قرار می دهند، پرداختند. هنگام بازدید خبرنگاران از آبادان، نیروهای ارتش عراق مرتباً این شهر را زیر آتش سلاح های سنگین گرفته بودند و به این ترتیب، خبرنگاران کاملاً از وقایعی که بر این شهر گذشته است، مطلع شدند.

گروه خبرنگاران همچنین از بیمارستان امام خمینی آبادان دیدن کردند. مسئولان بیمارستان آثار بمباران ها و حملات توپخانه های عراق را به خبرنگاران نشان دادند.(۲)

هنگام بازدید از خرمشهر، خبرنگاران خارجی آن چنان تحت تأثیر قرار گرفته بودند که لحظه ای از تهیه فیلم و عکس غافل نمی شدند. در پایان این بازدیدها، سه تن از خبرنگاران ژاپنی در مصاحبه ای احساسات خویش را درمورد مشاهداتشان توضیح دادند.

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱۲/۱۳۶۱؛ و- همان، ۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۴.

۲- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

خبرنگار خبرگزاری کیودوی ژاپن گفت: آنچه ما در خرمشهر دیدیم شبیه فاجعه ای است که امریکا بر سر هیروشیما در ژاپن آورد. یک خبرنگار دیگر ژاپنی در پاسخ این سؤال که تأثیر اقدامات صدام در این دو شهر بر شما چه بود، گفت: من حتی در خیال هم تصور این چنین جنایاتی را نمی کردم، لکن امروز با دیدن این صحنه های گویا، سندی همیشگی را در ذهن خود از جنایاتی که افراد بشر بر سر همنوعان خود می آورند ثبت کردم.

می شی کاوا از روزنامه ماینه چی از توکیو نیز عراق را عامل ویرانی های آبادان و خرمشهر دانست و صریحاً صدام را متجاوز به ایران نامید. وی درمورد نقش امریکا در تجاوز عراق به ایران گفت: من مشغول مطالعه در همین مورد هستم، اما آنچه بر سر خرمشهر آورده تصویر عینی هیروشیما است که ما در ژاپن شاهد آن بوده ایم با این تفاوت که هیروشیما با یک بمب ویران شد، اما خرمشهر به وسیله موشک و توپ.(۱)

۱

افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب امروز در غرب کشور، سه تن از نیروهای سپاه را به گروگان گرفتند و به یک پایگاه نیروهای خودی حمله کردند. نیروهای خودی نیز علاوه بر تصرف یک پایگاه حزب دمکرات، تعدادی از افراد این حزب را دستگیر کردند.

عناصر مسلح غیرقانونی در روستای پیرمقدار در محور کامیاران - خامسان، به یک خودرو سپاه کمین زدند و ۳ تن از سرنشینان آن را گروگان گرفتند. مهاجمان، اتومبیل حامل نیروهای سپاه را آتش زدند و سه قبضه تفنگ آنان را نیز به غنیمت بردند.(۲)

در شرق سردشت نیز افراد مسلح ضدانقلاب به یک پایگاه نیروهای خودی حمله کردند. در این حمله یک تن از افراد پایگاه به شهادت رسید و از مهاجمان نیز چند تن کشته یا زخمی شدند.(۳)-(۴)

در محور سردشت - بانه در روستای نیک آباد، نیروهای خودی به یک پایگاه حزب دمکرات حمله و ضمن دستگیری ۴ تن از عوامل این حزب، پایگاه مزبور را تصرف کردند. در این عملیات تعدادی از افراد حزب دمکرات نیز زخمی شدند.(۵)

در کامیاران و مهاباد نیز ۳ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات دستگیر شدند. از این افراد یک اسلحه، مقداری مهمات، مواد منفجره و اعلامیه های این حزب به دست آمد.(۶)

در سنندج نیز یکی از افراد حزب دمکرات با در دست داشتن یک قبضه اسلحه و تعدادی فشنگ خود را به نیروهای سپاه معرفی و امان نامه دریافت کرد.(۷)

ص: ۱۶۰

۱- همان.

۲- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۰۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۹۸، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۳- دراین خصوص خبرگزاری رویتر در تاریخ ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از بیانیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد: نیروهای این سازمان در حمله به پایگاه "حمران" در سردشت، ساختمان اصلی پایگاه را منهدم و ۵۰ نفر از پاسداران انقلاب را کشته اند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۹، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰، لندن، خبرگزاری رویتر، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.)

۴- سند شماره ۸۹۲۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ص۲.

۵- سند شماره ۳۵۰۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مسئول ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهد به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۴۵۱، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۶- سند شماره ۷۲۵۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ (مرکز) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، شماره ۴۳۷، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مسئول ستاد منطقه۱۱ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۱۰۳۸۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۶، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

اقدامات گروه های ضدانقلاب و تلاش های نیروهای خودی در مقابله با آنها در مناطق مختلف کشور همچنان ادامه دارد.

نیروهای سپاه در اصفهان دو نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را دستگیر کردند. در بازرسی از این افراد اسامی تعدادی از افراد حزب اللّهی به دست آمد.(۱)

در بافق، سه تن از افراد مسلح سازمان چریک های فدایی خلق با مراجعه به راهبان راه آهن این شهر ضمن ضرب وجرح وی سؤالاتی درباره زمان رفت وآمد قطارهای محموله های نظامی پرسیدند. مهاجمان همچنین با تهدید از او خواستند تا با آنها همکاری کند.(۲)

۲

مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مصاحبه با روزنامه عربی زبان الدستور(۳) (چاپ لندن)، در دفاع از ملاقات خود با طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، آن را دیداری تاریخی خواند و اعلام کرد که نتایج این ملاقات درحال آشکارشدن برای مردم و نظامیان است.

رجوی در این گفت وگو احتمال مسافرت خود به عراق را رد نکرد. وی ضمن حمایت بدون قیدوشرط از طرح صلح صدام حسین، ایران را به اتخاذ مواضع جنگ طلبانه متهم کرد و تنها راه حل به اصطلاح مشکل ایران را عملیات نظامی خواند. رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این مصاحبه برخلاف تمام دلایل و مستندات، عراق را از اتهام حمله به هواپیمای بن یحیی وزیر خارجه الجزایر و کشتن وی مبرا دانست و ایران را به جای عراق در مظان اتهام قرار داد. رجوی همچون یک عضو حزب بعث عراق از کشورهای لیبی و سوریه به دلیل حمایت از ایران به شدت انتقاد کرد و حتی آنها را کشورهای غیرعربی خواند. وی در پایان این مصاحبه، بازداشت سران حزب توده را محکوم کرد و این اقدام را نتیجه انزوای سیاسی ایران دانست. بخش هایی از گفته های رجوی به این شرح است:

«اینجانب بعد از امضای اطلاعیه مشترکی با آقای طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، دراین باره مفصلاً صحبت کردم و تأکید نمودم که این اطلاعیه به منزله نقطه عطفی در تاریخ جنگ می باشد و حتی برخی از مردم در آن موقع دقیقاً بر نظریات من واقف نبودند. ...

۱- همان، ص ۱.

۲- سند شماره ۵۲۹۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش خبری هفتگی، از فرماندهی منطقه۲ (مرکز فرماندهی) به فرماندهی کل سپاه، شماره ۷۵۱، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۵۳۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه منطقه۲ (اطلاعات) به ستاد مرکزی سپاه (اطلاعات)، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳-این روزنامه با حمایت مالی عربستان منتشر می شود.

قبل از این اطلاعیه همه سؤال می کردند که آیا عراق آمادگی برای برقراری صلح براساس به رسمیت شناختن وحدت و حاکمیت دو کشور را دارد؟ ولی بعد از اینکه عراق این آمادگی را ابراز نمود و بر مسئله صلح تأکید کرد چه بهانه ای برای ادامه جنگ باقی می ماند؟ در خلال این بیانیه مشترک، آقای طارق عزیز پیامی برای ملت ایران فرستاد. ... آقای طارق عزیز توافق خود را درخصوص خواسته هایم پیرامون عدم کشتار غیرنظامیان و انهدام روستاها و شهرهای ایران با من در میان گذاشت.

س: این توافق در حین ملاقات و دیدار شما از عراق صورت گرفت... آیا شما ازجانب خودتان زمان این دیدار را تعیین کردید؟

ج: برای انجام این دیدار ضرورت دارد که در انتظار تکمیل شرایط لازم و مناسب بمانم و اصولاً من مانعی برای این دیدار نمی بینم. ولی طبعاً ملت ایران می داند که بعد از این دیدار و ملاقات چه رهاوردی با خود همراه خواهم داشت. و ازطرفی دستگاه های تبلیغاتی وابسته به [امام] خمینی نسبت به این دیدار به طور معکوس تبلیغات به راه می اندازند.

من در اینجا با آقای طارق عزیز ملاقات نمودم و نتایج و ماحصل این ملاقات برای ملت ایران و خصوصاً ارتش واضح و روشن است.

اخیراً تعدادی از نظامیان به ما ملحق شدند و حتماً آنچه که آنها با مطبوعات در میان گذاشتند به سمع شما نیز رسیده، آنها به من گفتند که این اطلاعیه مشترک تأثیر مثبتی در بین صفوف ارتش به جا گذاشت و قطعاً اگر عراق در خلال ماه های آینده از حمله به غیرنظامیان ایران خودداری کند، موقعیت جو درون ارتش و ملت ایران مناسب خواهد بود و بالاخره همان طورکه ملاحظه می کنید من هیچ گونه عذری برای این دیدار نمی بینم، ولی بایستی دید که این دیدار چه نتایجی به دنبال خواهد داشت.

یک سال قبل، هنگامی که با شما در اینجا ملاقات کردم حقیقتی را به عرضتان رساندم که اینک به اثبات رسیده است و آن اینکه تا زمانی که [امام] خمینی از جنگ به عنوان حربه ای برای باقی ماندن بر سر قدرت استفاده می کند، هیچ گاه حاضر به صلح نبوده و به جنگ ادامه خواهد داد و بدین سبب تأکید نمودم که وی تمامی کسانی را که اقدام به میانجیگری می کنند به مغلطه می اندازد و من به تمامی هیئت های میانجیگری برای صلح اعلام نمودم که آنها وقت خودشان را در راه مذاکره با [امام] خمینی، به همین منظور، تلف می کنند و درعین حال موفقیت آنها را در راه انجام مأموریتشان به سود ملت ایران آرزو نمودم.

اخیراً مصاحبه مطبوعاتی سرهنگ قذافی را در رسانه های خبری فرانسه مطالعه نمودم و ممکن است این مصاحبه جوابی برای سؤال شما باشد. قذافی به تلاش های قبلی خود در راه

ایجاد صلح بین عراق و ایران اعتراف نموده است، ولی متأسفانه چندان موفقیتی به دست نیاورد. به هرحال، امروز برای رفع مشکل ایران راهی بجز راه حل نظامی وجود ندارد و به نظر من اظهارات قذافی نیز بر همین اساس می باشد و من معتقدم هیچ کشوری بجز الجزایر و غیره نمی تواند نقش مثبت و پرثمری را دراین زمینه ایفا نماید.

ازطرفی بایستی بدانید که محمد صدیق بن یحیی وزیر امور خارجه سابق الجزایر، به دستور [امام] خمینی کشته شد و تصور می کنم مقامات الجزایر به خوبی به این مسئله واقف اند و این پاداش افرادی است که درجهت حمایت [امام] خمینی از خود تمایل نشان می دهند. ...

قبل از هر چیز، بایستی بگویم که شما وقتی لیبی و سوریه را به عربیت متصف می نمایید من این مسئله را درک نمی کنم، این مشکل شماست. شما عرب هستید، من ایرانی. ولی بااین همه من و ملت ایران نیز این چنین سؤالی را مطرح می کنیم بنابراین شما چرا این سؤال را از من می پرسید؟ بهتر است این سؤال را با قذافی و حافظ اسد در میان بگذارید. به هرحال من و ملت ایران از حمایت و تلاشی که قذافی و اسد درجهت ادامه و بقای [امام] خمینی و رژیم او و کشتار هرچه بیشتر ایرانی ها و مجاهدین به عمل می آورند متأسفم و من از صمیم قلب آرزو می کنم این پدیده و اتحادی که به وجود آمده است هرچه زودتر خاتمه یابد و من این فرصت را غنیمت شمرده و به وسیله شما از قذافی و اسد درخواستی می نمایم، به شرطی که در گفتار من تحریفی به عمل نیاورید.

من به عنوان مسئول شورای مقاومت ملی و مسئول سازمان مجاهدین خلق ایران [منافقین] از آقای حافظ اسد و سرهنگ معمرالقذافی می خواهم که به خاطر آزادی و استقلال و یا بیداری کامل به مقاومت و پایداری ملت ایران و خصوصاً آمال و آرزوهای تاریخی و ریشه دار ملت ایران بنگرند. ...

بازداشت رهبران حزب توده نتیجه ضعف و انزوای سیاسی رژیمی است که وضع داخلی آن روزبه روز بحرانی تر می گردد و درنتیجه برای حفظ تعادل خود هر روز هم پیمانان و حامیان خود را یکی پس از دیگری از بین می برد. از طرف دیگر، رهبران حزب توده در دامی گرفتار شدند که خود نهاده بودند. این حزب رژیم [امام] خمینی را همواره مورد تمجید و توصیف قرار می داد، زیرا در بین مردم پایگاهی نداشت و ازاین رو به خاطر نفوذ در بین توده ها و رسیدن به قدرت تلاش می کرد. این منطق، حزب پرولتاریایی چون حزب توده را به این مسئله رهنمون ساخت که پشت سر [امام] خمینی نماز بخواند و [امام] خمینی خواست با دستگیری رهبران حزب توده، تندروهای مذهبی را که مخالف هم پیمانی با توده هستند بالا ببرد، ولی امروزه خودش اعم از مسئله جنگ، در اوضاع داخلی در بن بست قرار گرفته است و از طرف

دیگر مایل است بعد از تصفیه حزب توده و کسانی که معتقدند این حزب عامل مهمی در تحول جامعه و سیاست ایران می باشد، از حمایت خارجی و سلاح های وارداتی برخوردار گردد.

مسئله دیگر اینکه متعصبین و تندروهای مذهبی از آینده خود وحشت دارند. خصوصاً اینکه رژیم در ریشه کن نمودن مقاومت داخلی با شکست مواجه شد و سرکوب و ایجاد وحشت به نتیجه ای نرسیده است و [امام] خمینی دربرابر این تضادها و اختلافات مجبور شده است که به ایجاد اصلاحاتی تظاهر نماید، ولی به اعتبار اینکه باوجود ادامه سرکوب و خفقان از ایجاد این اصلاحات عاجز می باشد، تلاش نمود تا برای خشنودی برخی از هواداران خود که از آینده ای مبهم اظهار نگرانی می کنند، به دستگیری رهبران حزب توده اقدام نماید.

در اینجا بایستی بگویم که رهبر حزب توده علناً اظهار می داشت که درجهت سرکوب ما با [امام] خمینی همکاری می کنند و حتی شخصاً اخراج مرا از پاریس جهت اعدام در تهران خواستار گردید.»(۱)

۱

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، در دیدار با مسئولان ستاد معین تهران برای بازسازی خرمشهر، درباره لزوم تکیه بر توانایی های مردمی و ویژگی معنوی و تاریخی تهران در امر بازسازی خرمشهر سخنانی ایراد کرد.

رئیس جمهور گفت: شما در کار بازسازی بیش از آنکه به نیروهای اداری تکیه کنید بایستی به نیروهای مردمی تکیه داشته باشید و دولت و ستاد بازسازی بایستی دراین بین نقش هدایت کننده و هماهنگی کننده داشته باشند و همه امکانات خود را دراین زمینه بسیج کنند.

امام جمعه تهران در ادامه سخنان خود افزود: برای مردم تهران افتخاری است که امر مهم بازسازی شهر همیشه جاوید خرمشهر را به عهده گیرند و شهر مظلوم، مقاوم و قهرمان خرمشهر را بازسازی کنند. مقاومت قهرمانانه و خونین خرمشهر هیچ وقت از خاطره ها فراموش نخواهد شد و امروز بازسازی این شهر با این همه خاطره و حماسه فراموش نشدنی به همت مردم تهران آغاز می شود.

در این مراسم که مسئولان ستاد بازسازی معین استان تهران، قائم مقام وزیر کشور، دبیر شورای عالی بازسازی مناطق جنگ زده و نمایندگان مردم شهرهای خرمشهر و شادگان در مجلس شورای اسلامی، حضور داشتند مسئولان امر گزارشی را از فعالیت ها و برنامه های انجام شده این ستاد در بازسازی خرمشهر به اطلاع رئیس جمهور رساندند.(۲)

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مطبوعات جهان، نشریه شماره ۳۲۰، ۱۶/۱/۱۳۶۲، صص ۱۴ - ۶، به نقل از مجله الدستور چاپ انگلستان، ۲۷ فوریه ۱۹۸۳.

۲- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۱

خبرگزاری آسوشیتدپرس از انتشار اولین گزارش کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل درمورد وضعیت حقوق بشر در ایران خبر داد.

در این گزارش شصت صفحه ای، که برای اجلاس جاری کمیسیون حقوق بشر تهیه شده است، ایران متهم به اعدام های بدون محاکمه یا با محاکمه های سریع و شکنجه زندانیان شده است. در همین حال، دولت ایران در یادداشتی به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل ضمن غیرعادلانه خواندن این اتهامات یادآور شده است: این تبلیغات و اسناد توسط امریکا و گروه های ضداسلامی جعل و تنظیم شده است؛ زیرا ضدانقلابیون درجهت مطامع خود و رسیدن به اهداف سیاسی از سازمان هایی نظیر کمیسیون دفاع از حقوق بشر استفاده می کنند.

به گزارش آسوشیتدپرس، ایران در یادداشت خود منافقین تروریست و عوامل امریکا را به خاطر بمب گذاری سال ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) در دفتر حزب جمهوری اسلامی در تهران که براثر آن ۷۴ نفر به قتل رسیدند و همچنین قتل محمدعلی رجائی رئیس جمهور سابق و محمدجواد باهنر نخست وزیر نکوهش کرده است.

همچنین ایران هر گونه شکنجه در زندان های این کشور را تکذیب کرده و افزوده است: رفتار با زندانیان بسیار انسانی است و زندان های ایران به بهترین مراکز آموزشی تبدیل شده؛ مراکزی که در آن تمام وسایل و تجهیزات مربوط به آموزش دراختیار زندانیان قرار داده شده است.(۱)

۲

درحال حاضر، کمبود نیروی انسانی در واحدهای رزمی از اصلی ترین دغدغه های رژیم عراق است. ازاین رو، معاون نخست وزیر عراق برای رفع این مشکل خواستار تصویب قوانینی شد که براساس آن دانشجویان و دانش آموزان عراقی آموزش های لازم نظامی را فراگیرند. وی گفت: عراقی ها باید در پرتو ثمرات جنگ قادسیه همواره آماده دفاع و مقابله با هرگونه تجاوزات خارجی باشند.(۲)

۳

در ادامه فعالیت های دیپلماتیک عراق، امروز معاون وزیر خارجه عراق، یمن شمالی را به مقصد کویت ترک کرد. سفیر عراق در مسکو نیز با رئیس شورای اداره روزنامه های خبری مسکو دیدار کرد.

به گزارش خبرگزاری خلیج، عبدالملک یاسین معاون وزیر خارجه عراق، در دیدار دوازده ساعته خود از یمن شمالی، با وزیر خارجه این کشور درباره تحولات منطقه و اجلاس غیرمتعهدها - که قرار است در هند برگزار شود - مذاکره کرده است. گفتنی است یاسین پیش از این به عربستان سعودی و اردن نیز سفر کرده است.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۶، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۳ و ۱۴، ژنو، آسوشیتدپرس، ۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۲۱۳۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۸۰، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو بغداد.

۳- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

درعین حال، به دنبال افزایش هم گرایی شوروی و عراق در زمینه های سیاسی و تبلیغاتی، امروز سفیر عراق در مسکو با سمنوف نیکولای ایمانویچ رئیس شورای اداره روزنامه های خبری مسکو، دیدار کرد. در این ملاقات که با حضور سردبیر روزنامه های خبری مسکو انجام شد، دو طرف به بررسی راه های توسعه همکاری های تبلیغاتی بین دو کشور و تبادل نظر درباره مسائل مشترک پرداختند. سفیر عراق، ایمانویچ را از آخرین گزارش های مربوط به جنگ عراق و ایران و ابتکارعمل صلح آمیز عراق برای متوقف کردن جنگ و موضع منفی حکومت ایران دربرابر تلاش های بین المللی جهت توقف جنگ، مطلع ساخت. ایمانویچ نیز علاقه کشورش به گسترش روابط با عراق و موضع شوروی درخصوص جنگ عراق و ایران را مورد تأکید قرار داد.(۱)

۱

مجله الموقف العربی از تلاش ناموفق عراق برای فراخوانی چند حزب مخالف حکومت به همکاری با حزب بعث خبر داد.

به گزارش این مجله، مقامات عراق در این اواخر ضمن مبادرت به برقراری تماس های سریع با چندین جناح مخالف حکومت ازجمله جبهه دمکراتیک عراق و جبهه ملی ناسیونالیستی دمکرات عراق و انقلاب عراق، آمادگی رژیم عراق را برای دستیابی به یک راه حل با جناح های مخالف اعلام کردند تا جبهه های مخالف به عراق بازگشته و باتوجه به میزان امکاناتی که در اختیار دارند، در دولت مشارکت کنند.

الموقف العربی به نقل از منابع مطلع خود، افزوده است: جبهه های مخالفی که تماس با آنها برقرار شده است شامل حزب کمونیست عراق، حزب دمکرات کردستان (بارزانی ها) و حزب سوسیالیست کردستان (پاسوک) و سرتیپ حسن النقیب رهبر انقلاب عراق می باشد که پیشنهاد رژیم عراق را به شدت رد کردند.(۲)

۲

در ادامه گردهمایی غیررسمی برخی وزیران و کارشناسان نفتی اوپک و اظهارنظر آنها درباره موقعیت بازار نفت، امروز مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده عربی، در یک مصاحبه تلویزیونی هشدار داد که کشورهای صادرکننده نفت در منطقه خلیج فارس، به دفاع از قیمت بشکه ای ۳۴ دلار به عنوان قیمت پایه نفت ادامه نخواهند داد، زیرا سایر کشورها قیمت نفت خود را کاهش داده اند تا بازار جهانی نفت را قبضه کنند.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۷، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، مسکو، خبرگزاری خلیج، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۶، ۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از مجله الموقف العربی.

عـتیبه که به نماینـدگی از کشـور متبوع خود و نیز کشورهـای عربسـتان سـعودی، کویت، عراق و قطر صـحبت می کرد، گفت: همه فشارهـای بـازار روی مـاست. وی افزود: چنانچه ظرف یک هفته یا انـدکی بیشتر تصـمیم اتخاذ نشود، ما راه خود را برمی گزینیم. وی این اولتیماتوم را که این پنج کشور ممکن است قیمت نفت خود را تا بشـکه ای هفت دلار کاهش دهند، بسیار جدی خواند.

عتیبه گفت آنهـا درمورد میزان تولیـد نفت هم که در اواسـط مـاه فوریه به پایین ترین سـطح خود؛ یعنی ۱۳ میلیون و ۴۰۰ هزار بشـکه در روز رسـید، نگران اند، درحالی که میزان تولید این کشورها در سال ۱۹۷۹، ۳۲ میلیون بشکه در روز بوده است.

کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا، که همواره نقش آشتی دهنده را در اوپک داشته است، روز گذشته به خبرگزاری یونایتدپرس گفت:

مذاکراتش باعث جلب توافقی جهت کاهش قیمت نفت حدود چهار دلار در هر بشـکه شده است که به این ترتیب، نفت خام سـبک عربسـتان سـعودی به بشکه ای ۳۰ دلار خواهد رسید. براساس این توافق، سطح تولید کشورهای اوپک نباید بیش از ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز باشد.(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۰ اسفند ۱۳۶۱ ۱۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱ مارس ۱۹۸۳

۱

حمله هواپیماهای عراق به ایلام و دهلران و گلوله باران سرپل ذهاب و آبادان، از مهم ترین اخبار نظامی امروز است.

امروز نیز شهرهای ایلام و دهلران هدف حملات هواپیماهای عراقی قرار گرفتند که براثر آن ۲ تن از ساکنان این شهرها شهید شدند، چندین منزل مسکونی و بخشی از چند ساختمان اداری آسیب دید و ۲ خودرو نیز منهدم شد.(۱)

همچنین در حملات توپخانه ای ارتش عراق به سرپل ذهاب، یک نفر از اهالی شهر مجروح شد و به چندین واحد مسکونی نیز خساراتی وارد آمد.(۲) در گلوله باران آبادان نیز ۲ منزل مسکونی تخریب شد.(۳)

۲

در روزهای اخیر، تعدادی از سربازان و مردم عراق از جمهوری اسلامی ایران تقاضای پناهندگی کرده اند. این درحالی است که دولت عراق ۷۰ هزار خانواده عراقی را به دلیل حاضرنشدن فرزندانشان در جبهه های جنگ، مورد تهدید قرار داده است.

امروز ۱۱ نفر از اهالی نجف و حله و ۶ تن از سربازان احتیاط ارتش عراق که از اهالی شهرهای اربیل، کربلا و بغداد بودند، با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شده و درخواست پناهندگی کردند.(۴)دیروز نیز ۲ تن از سربازان عراقی در منطقه عملیاتی والفجر، به اسارت نیروهای خودی درآمدند. همچنین یک سرباز و ۵ تن از ساکنان شهر بغداد با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شده و تقاضای پناهندگی کردند.(۵) دو روز قبل نیز ۲ سرباز عراقی در منطقه طیب، خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۶)

درعین حال، دولت عراق از هفته گذشته، ۷۰ هزار خانواده عراقی را به دلیل سر باززدن

۱- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۲ (مرکز فرماندهی)، شماره ۳۴۵، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۷۲۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۶، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مسئول ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۴۵۱، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳، قرارگاه خاتم الانبیا(ص)؛ و- سند شماره ۷۲۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۶- سند شماره ۱۱۰۷۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات حمزه قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به فرمانداری - قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۸/۱۲/۱۳۶۱.

فرزنـدانشان از حضور در جنگ، تحت مراقبت و تهدیـد مسـتمر قرار داده است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی از دمشق، صـدام خانواده های سـربازان و افسـران و افراد جیش الشـعبی که از شرکت در جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران سر باززده و به مرداب های جنوب و کوهستان های شمال عراق یا به کشورهای همسایه پناهنده شده انـد را تهدیـد کرده است درصورتی که فرزنـدانشان تـا اول ماه مارس (۱۰ اسـفند جاری)، به جبهه های جنگ بازنگردنـد به سـرنوشت بـدی دچار خواهنـد شد. بنا به همین گزارش، رسانه های عراق متن کامل تهدیدنامه صدام را منتشر کرده اند. مخالفان رژیم صدام در خارج از کشور از دبیرکل سازمان ملل، سازمان عفو بین الملل و کمیسیون های حقوق بشر خواسته اند تا تدابیر لازم را جهت نجات جان خانواده های فراریان از جنگ و افراد مقیم خارج از کشور اتخاذ کنند.(۱)

۱

امروز مصادف با سالگرد فوت ملامصـطفی بارزانی بنیان گذار حزب دمکرات کردسـتان عراق (بارزانی ها) بود. به همین مناسبت این حزب ۴ عملیات را علیه نظامیان عراقی در چمچمال، نالپاریز، سلیمانیه و دره کولان اجرا کرد. به گزارش این حزب، سازمان امنیت شهر چمچمال ویران شد و ۱۹ نفر از نیروهای نظامی عراق کشته و ۱۲ نفر زخمی شدند که ستوان رعد عبدالواحد نیز در میان کشته شدگان قرار داشت.(۲)

۲

مناطق غرب و شمال غرب کشور امروز هم عرصه درگیری نیروهای خودی با عوامل گروه های مسلح غیرقانونی بود.

یک دسـتگاه مینی بوس، که سرنشـینان آن افراد بومی بودند، در مسیر روستای کچل منگان و حسن سالاران در جنوب سقز، به مینی که عناصر مسلح غیرقانونی در جاده کار گذاشته بودند، برخورد کرد که براثر انفجار آن ۹ تن از سرنشینانش کشته و ۳ تن دیگر زخمی شدند.(۳)-(۴)

در غرب سـقز نیز نیروهـای خودی با افراد حزب دمکرات درگیر شدنـد که چنـد نفر از چته های حزب دمکرات کشـته یا زخمی شدنـد و جنازه یک تن از آنان نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۵)

امروز همچنین در روسـتای سـلاره در غرب محور مهاباد - سـردشت نیز نیروهای بسیج و پیش مرگان مسلمان کرد به محل تجمع افراد حزب دمکرات و گروه کومه له حمله کردند. در

۱- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰.

۲- سند شماره ۳۴۶۷۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

۳- به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی، پیکر کشـته شـدگان در این حـادثه، روز ۱۲ اسـفندماه، در مراسم باشـکوه و بی نظیری با شـرکت عـده فراوانی از مردم سـقز و روستاهای اطراف آن، تشییع شد.

۴- سند شماره ۳۴۶۴۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۲) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (در عملیات)، شماره ۱۱۹، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱،ص۵، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سـند شـماره ۷۲۶۴۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) به نزاجـا - معـاونت عملیـات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۷، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- سند شماره ۸۹۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

این درگیری یک تن از افراد ضدانقلاب کشته و ۳ تن دیگر زخمی شدند.(۱)

در بوکان نیز یک تن از عوامل مسلح غیرقانونی در حمله به نیروهای خودی زخمی شد.(۲)

امروز سه عدد مین در منطقه واوان و میرآباد در جنوب غربی مهاباد و نزدیکی پایگاه کوسه کهریزه در محور مهاباد – ارومیه، کشف و خنثی شد.(۳)

در سردشت و سنندج نیز ۵ تن از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی به همراه ۵ قبضه سلاح، خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست امان نامه کردند. در گزارش ها تصریح شده است که ۳ تن از این افراد از وابستگان به حزب دمکرات کردستان بوده اند.(۴)

۱

تحرکات خرابکارانه عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و اقدامات نیروهای امنیتی در مقابله با این سازمان امروز نیز در مناطق مختلف کشور ادامه داشت.

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز به سمت پایگاه بسیج مسجد دولتی اهواز تیراندازی کردند که درنتیجه به یک خودرو خساراتی وارد شد.(۵)

همچنین در تهران، عوامل این سازمان یک خودرو را در خیابان نظام آباد با تهدید اسلحه ربوده و متواری شدند.(۶)

نیروهای سپاه نیز در شهرهای گرگان و اندیمشک، ۲ تن از وابستگان تشکیلاتی این سازمان را دستگیر کردند. فرد دستگیرشده در گرگان از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رامسر بود.(۷)

۲

رئیس مجلس ملی خلق الجزایر، که امروز وارد تهران شده است، اولین دور مذاکرات خود را با رئیس مجلس شورای اسلامی آغاز کرد.

رابح بیطاط رئیس مجلس ملی خلق الجزایر، در رأس هیئتی امروز وارد تهران شد. وی در فرودگاه مورد استقبال حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، قرار گرفت.

رابح بیطاط هنگام ورود به تهران با قرائت پیامی خطاب به ملت مسلمان ایران ضمن اظهار خوشحالی از سفرش به ایران گفت: «الجزایر خبر پیروزی جمهوری اسلامی ایران و گام های بلندی را که این کشور به رهبری امام خمینی برمی دارد با افتخار و خوشوقتی تلقی می کند.»

وی افزود: عکس العمل طبیعی الجزایر در مقابل انقلاب اسلامی ایران روابط برادری و صمیمانه و همکاری بین دو کشور است. رابح بیطاط دررابطه با سفر به ایران گفت: من به

۱- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۸، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- سند شماره ۷۲۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۳- سند شماره ۳۴۶۴۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲، ۳ و ۴.

۴- سند شماره ۱۰۳۸۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۹، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۲۰۸ مرکز مطالعات وو تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱ و ۲.

۵- سند شماره ۵۲۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار روزانه، از ستاد منطقه۸ (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکز (دفتر فرماندهی)، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۷- سند شماره ۲۲۸۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه منطقه۳، شماره ۴۴، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۹؛ و- سند شماره ۵۲۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

جمهوری اسلامی آمده ام تا روابط و مشکلات کشورهای عربی و اسلامی را مورد بررسی قرار دهم و پیام دوستانه ملت الجزایر را به ملت برادر و مسلمان ایران برسانم.

آن گاه حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی ضمن اظهار خرسندی از سفر رئیس مجلس ملی خلق الجزایر گفت: این دیدار در روابط دو کشور بسیار مفید خواهد بود.(۱)

رابح بیطاط امشب اولین دور مذاکرات خود را با حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، آغاز کرد. در این مذاکرات که چند تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز حضور داشتند رابح بیطاط در سخنانی ضمن تشکر از استقبال گرم برادران ایرانی گفت: ما سیاست خارجی خاصی اتخاذ کردیم که براساس عدم دخالت در امور دیگران، حسن هم جواری با همسایگان، حمایت از جنبش های آزادی بخش جهان و شرکت فعالانه در سازمان وحدت افریقا استوار است.

وی افزود: اجلاس آینده غیرمتعهدها با مشکلات سنگینی روبه رو خواهد شد. ما در این اجلاس از این دیدگاه حمایت خواهیم کرد که محل برگزاری هشتمین اجلاس در دهلی نو تعیین نشود و تعیین محل دقیق آن به وقت دیگری موکول شود. ما آماده ایم تا با جمهوری اسلامی ایران راهبرد واحدی را پی ریزی کنیم.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی هم در این دیدار در سخنان کوتاهی اظهار امیدواری کرد که این مذاکرات مفید واقع شود و دو کشور بتوانند با گسترش روابط خود مجد و عظمت اسلام را تجدید و مصلحت منطقه و استقلال واقعی کشورهای اسلامی را محقق سازند.(۲)

۱

حمله قریب الوقوع ایران به عراق در آستانه برگزاری اجلاس عدم تعهد در دهلی نو، ازجمله احتمالاتی است که برخی رسانه ها به آن پرداخته اند و برخی با ارائه شواهدی درصددند تا ادعای خود را مستند سازند.

روزنامه الوطن (چاپ کویت) که از طرف داران افراطی دولت عراق به شمار می رود، به حمله ایران و نقش روابط تسلیحاتی شوروی با عراق در افزایش قدرت بازدارندگی عراق دربرابر این حمله اشاره کرده است.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از مقاله الوطن چنین است: ایران قبل از تشکیل اجلاس سران عدم تعهد در دهلی نو حمله وسیعی را علیه عراق در جبهه های غرب و جنوب در منطقه میسان آغاز خواهد کرد. این روزنامه با اشاره به نگرانی عراق افزوده است: ایران در جبهه میسان برای شروع این حمله بیش از ۱۵۰ هزار سرباز و ۷۰۰ تانک تدارک دیده

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.

است. روزنامه الوطن به نقل از آگاهان نظامی رژیم عراق، درمورد احتمال آغاز این حمله نوشته است: نیروهای صدامی عراق هیچ گونه نگرانی و وحشتی از این حمله ندارند و قادر هستند حمله جدید را دفع کنند.

همچنین الوطن با اشاره به پیمان نظامی عراق و شوروی آورده است: باتوجه به ارسال تعداد زیادی سلاح های مدرن از شوروی شامل تانک های تی۷۲ و موشک های دوربرد زمین به زمین، همچنین عقد قرارداد نیروی هوایی عراق با فرانسه درخصوص تحویل جنگنده های میراژ و استفاده از خلبانان اجاره ای (غرب)، عراق آماده دفع کامل حمله نیروهای ایران می باشد.

این روزنامه کویتی به نقل از منابع آگاه در دهلی نو افزود: مسکو نیز از مقاومت رژیم حاکم بر عراق دربرابر ایران اطمینان دارد و به همین دلیل، ارسال سلاح به این رژیم را ادامه خواهد داد.

این روزنامه نوشته است: دولت شوروی تنها قدرت جهانی است که قادر خواهد بود ایران را برای پذیرش صلح تحت فشار قرار دهد و قراردادی مشابه قرارداد تاشکند بین هند و پاکستان را بین ایران و عراق به امضا برساند.(۱)

خبرگزاری یونایتدپرس نیز دراین باره گزارش داد: دیپلمات های غربی باتوجه به تشدید فعالیت هوایی در مرز میان ایران و عراق گفته اند ایران برای یک تهاجم زمینی جدید علیه عراق حداقل در دو جبهه در نزدیکی راه های اصلی به بغداد آماده می شود.

دیپلمات های غربی، که تحولات این جنگ سی ماهه را تعقیب می کنند، اظهار کردند که انتظار حمله جدید ایران را حداقل در دو جبهه دارند؛ یکی در بخش میسان در جنوب و دیگری مندلی در شمال که هر دو در نزدیکی شاهراه های حیاتی به بغداد قرار گرفته اند.(۲)

خبرگزاری آلمان نیز در همین زمینه مدعی شد: ناظران سیاسی در بغداد امروز گفته اند که فرماندهی عالی نظامی عراق آماده شده است تا یک تهاجم احتمالی ایران را دفع کند. این ناظران معتقدند که ایران می خواهد در روز هفتم ماه مارس جاری هم زمان با گشایش اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در دهلی نو، خاک عراق را اشغال کند.(۳)

۱

جلسه مقدماتی کارشناسان کشورهای شرکت کننده در اجلاس جنبش عدم تعهد از امروز در دهلی نو کار خود را آغاز کرد.

به نوشته روزنامه کیهان، احتمال دارد جنگ ایران و عراق به عنوان یکی از موضوعات برای طرح در جلسه سران کشورها در این دوره از جلسات بررسی شود.(۴)

ص: ۱۷۳

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۷، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه الوطن چاپ کویت.

۲- همان، ص۳، لندن، یونایتدپرس، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

۳- همان، ص۳، بغداد، خبرگزاری آلمان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

۴- روزنامه کیهان، ۱۰/۱۲/۱۳۶۲، ص آخر؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸، رادیو دهلی غربی، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

روزنـامه کویتی القبس هم به نقـل از مـدیرکل سیاسـی وزارت خـارجه این کشور، نوشـته است: کویت لزوم یافتن راه حل برای جنگ ایران و عراق و... را در اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهـد در دهلی نو مطرح خواهـد کرد. وی گفت: کویت از کشورهای صـلح دوست جهان خواهد خواست تا برای پایان دادن به این جنگ که امنیت منطقه و ازجمله امنیت ملت ایران را به خطر انداخته است، تلاش جدی کنند.(۲۴) (۱)

۱

دبیرکل سازمان ملل، امیر کویت، دبیرکل جامعه عرب و وزیر اطلاعات بحرین، امروز خواستار خاتمه یافتن جنگ بین ایران و عراق شدند.

خـاویر پرز دکوئیـار دبیرکـل سازمان ملل، امروز در کویت با مقامات این کشور دیـدار کرد، خبرگزاری رویتر به نقل از یک سـخنگوی سازمان ملل، گزارش داد: خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل و شیخ جابر الاحمد الصباح امیر کویت، در خلال مذاکرات امروز خود در کویت بر لزوم خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق تأکید کرده اند.

به گزارش رویتر، سـخنگوی سازمان ملل در گفت وگویی اعلام کرده است مسائل خاورمیانه و اجلاس سـران کشورهای عضو جنبش عـدم تعهد در دهلی نو از دیگر مسائل مورد بحث در ملاقات امیر کویت با دبیرکل سازمان ملل بوده است. پیش بینی می شود دکوئیار، که شب گذشته وارد کویت شد، فردا عازم هند شود.(۲)

شـاذلی قلیبی دبیرکـل جـامعه عرب، که چنـدی پیش کشورهـای عربی را به کمـک عراق فراخوانـده بود، در گفت وگو با خبرگزاری الجزایر با اشاره به جنگ عراق و ایران درخصوص خطر ادامه این جنگ در منطقه خاورمیانه و منافع ابرقدرت ها در این منطقه هشدار داد. دبیرکل جامعه عرب گفت: جنگ عراق و ایران بسیار نگران کننده است و بایـد مورد توجه تمـام کشورهایمـان باشـد. چراکه یک طرف آن کشور عرب است و مهم تر از آن، این جنگ دیگر کشورهای عرب را تهدیـد می کنـد و ممکن است به کشورهـای خلیـج (فـارس) سـرایت کنـد. بنـابراین، بایـد تمام کوشـش ها را به کار برد تا صـلح واقعی که دربرگیرنـده حقوق هر دو طرف باشـد بازگردد. قلیبی ضـمن ابراز خرسـندی از میـانجیگری الجزایر در این جنـگ، گفت: باوجود وضـعیت بغرنـج، ما امیـدواریم کوشـش های دیپلماتیک الجزایر در این مورد به نتیجه مثبت برسـد و همچنین امیدواریم ابرقدرت ها از خطر این جنگ و احتمال گسترش آن و درنتیجه برهم خوردن امنیت و ثبات همه منطقه آگاه باشـند. دبیرکل جامعه عرب افزود: به نفع ابرقدرت ها نخواهد بود که منطقه به آتش کشیده شده و به صورت میدان کشمکش بین المللی درآید. چه درآن صورت کسی جز جنگ طلبان و تفرقه اندازان سودی نخواهند برد.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۴۷، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۸ کویت، خـبرگزاری جمهوری اسـلامی، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، گزارشـی از روزنامه القبس.

۲- همان، ص۷، کویت، خبرگزاری رویتر، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۸، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳، الجزایر، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

همچنین به گزارش خبرگزاری عراق، طارق المويد وزير اطلاعات بحرين، هشدار داد که ادامه جنگ عراق و ایران امنیت خلیج (فارس) را در معرض خطر قرار می دهد. وی اظهار امیدواری کرد که یک راه حل فوری برای خاتمه دادن به درگیری بین دو کشور پیدا شود. المؤید در بیانیه ای که امروز در روزنامه الانباء منتشر شد، خاطرنشان کرده است که شورای همکاری خلیج (فارس) از اقدامات سازمان ملل، سازمان کنفرانس اسلامی و غیرمتعهدها برای خاتمه دادن به جنگ کاملاً حمایت می کند.(۱)

۱

درحالی که جدال بر سر قیمت نفت در میان کشورهای صادرکننده به روزهای اوج خود می رسد و تقریباً همه این کشورها برگزاری جلسات مشترک و اجلاس فوق العاده اوپک را تنها راه حل برای کاستن از این تنش ها می دانند، احمد قاسم تقی وزیر نفت عراق، برگزاری جلسه کشورهای عضو این سازمان را جهت مذاکره درمورد بحران قیمت نفت، بیهوده دانست. وی در مصاحبه ای با روزنامه الجمهوریه (چاپ عراق) گفت: زمان، مناسب تشکیل چنین جلسه ای نیست و درصورت تشکیل نیز نمی تواند مؤثر واقع شود.(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۷، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۸، کویت، خبرگزاری عراق، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۱۰۳۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۵، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، رادیو بی بی سی، گزارشی از روزنامه الجمهوریه چاپ عراق.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۱ اسفند ۱۳۶۱ ۱۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۲ مارس ۱۹۸۳

۱

امروز بالگردهای عراقی، علاوه بر حمله به حوزه نفتی نوروز که موجب آتش گرفتن ۶ حلقه چاه شد، یک یدک کش ایرانی را هم هدف قرار دادند که شهادت ۱۰ نفر را به دنبال داشت.

ساعت ۳ بامداد امروز، بالگردهای عراقی که به موشک های فرانسوی اگزوسه مجهز بودند، به حوزه نفتی نوروز در نزدیکی جزیره خارک، حمله کردند. براثر این حمله چاه های شماره ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ آتش گرفتند و چاه شماره ۳ نیز آسیب دید.(۱) هم زمان با این اقدام، بالگردهای عراقی یدک کش پونه (۲)را نیز که در این منطقه حضور داشت، هدف قرار دادند که این یدک کش آتش گرفت و غرق شد و ۱۰ تن از کارکنان آن شهید شدند و یک تن نیز زخمی شد.(۳)

ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در همین خصوص اطلاعیه ای منتشر کرد که در آن بیشتر بر حمله به هدف دریایی و کشتی نفت کش تأکید شده است تا بمباران چاه های نفتی نوروز. این ستاد اعلام کرد که در حمله به تأسیسات نفتی ایران پنج هدف دریایی و نفت کش ایرانی در سکوی نفتی نوروز نابود شده است. در این اطلاعیه آمده است:

نیروی دریایی شجاع ما یک اقدام دلاورانه به صورت یک حمله تهاجمی انجام داد، به طوری که بارکش نفتی مستقر در اسکله نوروز واقع در جنوب خلیج عربی (فارس) جنوب بندر (امام) خمینی واقع در مسافت بیش از ۱۰۰ کیلومتری سواحل عراقی را مورد هجوم قرار داد و خداوند یار حق بود. به همین ترتیب، نیروی دریایی شجاع ما موفق به نابودی کامل پنج فروند کشتی که

ص: ۱۷۷

۱- طبق نظر برخی کارشناسان با آسیب دیدن این چاه های نفت، روزانه حدود ۶ هزار بشکه نفت خام از آنها به دریا می ریزد که پس از مدتی موجب تشکیل لکه های نفتی می شود. و باتوجه به جهت وزش دائمی باد به سمت جنوب، این لکه های نفتی به آرامی به سمت جنوب خلیج فارس درحال حرکت هستند.

۲- به گفته سیدمحمد غرضی وزیر نفت، این یدک کش مشغول تعمیر یکی از سکوهای نفتی بود که از مدت ها قبل آسیب دیده بود و از حدود ۴ ماه پیش نیز تشدید آسیب های قبلی موجب نشت نفت شده بود. (به روزشمار ۱۰/۱/۱۳۶۲ مراجعه کنید.)

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۲ (مرکز فرماندهی)، شماره ۳۴۵، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۷۲۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۶، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن شماره ۱۹۰ - ۱۱ - ۲، اخبار داخلی مربوط به ضدانقلاب، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۸، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، صص ۱۶ و ۱۷.

در میان آنها یک فروند نفت کش بود، شده است. علاوه براین، تأسیسات نفتی اسکله نوروز نیز در این حمله نابود شده است.(۱)

دراین حال، خبرگزاری یونایتدپرس گزارش داد: سخنگوی شرکت بیمه لویدز، که یکی از مهم ترین شبکه های اطلاعات کشتیرانی را در اختیار دارد، با تردید درباره این ادعای عراق گفته است: هیچ گونه تأیید مستقیمی درمورد ادعای عراق مبنی بر غرق کردن ۵ کشتی ایرانی در نزدیکی حوزه نفتی نوروز به کارشناسان کشتیرانی لویدز لندن نرسیده است. خبرگزاری کویت به نقل از این خبرگزاری، افزوده است: یک سخنگوی بخش گزارش خسارات لویدز که گران ترین شبکه اطلاعات کشتیرانی در جهان را در اختیار دارد، گفت: هیچ یک از منابع این سازمان درمورد درگیری صبح امروز در جنوب بندر (امام) خمینی اطلاعی ندارند.(۲)

از سوی دیگر، امروز یک بالگرد خودی نیز برج دیده بانی دشمن مستقر در سکوی الامیه را منهدم کرد.(۳)

۱

هواپیماهای دشمن ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۲، سه بار شهر دهلران و اطراف آن را با بمب های خوشه ای بمباران کردند که براثر آن ۸ تن از افراد نظامی در مقر لشکر۲۱ حمزه مستقر در اطراف دهلران و ۵ تن از اهالی شهر شهید و ۱۴ تن مجروح شدند. در این بمباران چندین خانه نیز ویران شد یا آسیب دید. در گلوله باران آبادان و خرمشهر نیز ۲ تن مجروح شدند، ۲ منزل مسکونی ویران شد و بخشی از نخلستان ها آتش گرفت.(۴)

۲

سخنگوی حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی) اهم عملیات های نظامی این حزب را که در هفته گذشته، علیه نیروهای نظامی عراق اجرا شده است، به این شرح اعلام کرد:

حمله یک دسته از پیش مرگان مسلح به قرارگاه ارتش خلق در منطقه شاه بلاق از توابع قادرکرم که به انهدام ساختمان قرارگاه و کشته یا مجروح شدن تعدادی از افراد دولتی انجامید؛ کارگذاشتن یک مین در جاده باطوفه که باعث انهدام یک خودرو ارتش عراق شد و تلفات و خساراتی را به نیروهای دولتی وارد آورد و ربودن دو نفر از افراد سازمان امنیت سلیمانیه.(۵)

ص: ۱۷۸

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۸، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از رادیو صوت الجماهیر.

۲- همان، خبرگزاری کویت به نقل از یونایتدپرس، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۷۲۶۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۷، صص ۲، ۳ و ۴، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۱۶۷۹۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش - اداره دوم (فرماندهی اطلاعات)، شماره ۳۳۹، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۹، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، قرارگاه خاتم الانبیا(ص) خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۴- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۱۶۷۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش - اداره دوم (فرماندهی اطلاعات)، شماره ۳۳۳/۴۶، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۱

روزنامه کیهان در شماره امروز خود آمار کمک های مردمی را که از شهرها و روستاهای مختلف کشور به جبهه های جنگ ارسال شده است، به طور مشروح اعلام کرد. اقلام اهدایی و مناطق مختلف شهری و روستایی از نکات جالب توجه در این فهرست طولانی است.(۱)-(۲)

۲

جلسه ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده استان باختران با حضور فرمانده لشکر ۸۱ زرهی، معاون استاندار در بازسازی و نوسازی مدیران کل و مسئولان ۳۳ نهاد و سازمان اجرایی تشکیل شد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی از آخرین جلسه این ستاد گزارش داد:

مهندس رحمانی استاندار باختران، در جلسه ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگی این استان که در استانداری تشکیل شد، با توجه به حجم اعتبارات سال آینده و فراهم آمدن امکانات اجرایی و تجهیز کارگاه ها در سال جاری، از اعضای ستاد خواست که با ایجاد هماهنگی های بیشتر به بازسازی و نوسازی مناطق جنگی اهتمام ورزند.

در این جلسه، عملکرد سازمان های مختلف درخصوص پیگیری اقدامات برای بازسازی و نوسازی تأسیسات ورزشی، نفتی و نقشه های شهرها، بخش ها و شرکت هایی که باید در کنار بافت شهرهای موجود ایجاد شوند، بررسی و بر لزوم اتمام هرچه سریع تر پل هایی که با تلاش وزارت راه وترابری در محورهای منطقه در دست بازسازی و نوسازی است، تأکید شد.

براساس این گزارش، بازسازی کشتزارهای وسیعی در سومار، دیره، گیلان غرب، سرپل ذهاب، پشت تنگ و بزمیرآباد؛ پرداخت ۱۲۰ میلیون ریال وام به دامداران منطقه برای احیای دامداری؛ ایجاد حمام های کنه زدایی در منطقه گیلان غرب؛ ایجاد تأسیسات بهداشتی در ۱۳ روستا؛ توسعه صنایع دستی ازجمله قالی بافی با برپاکردن یازده دستگاه دار قالی؛ احداث یک منبع بزرگ برای آب رسانی به ۱۴ روستای منطقه دیره؛ تهیه نقشه های جامع اسلام آباد، کرند و گیلان غرب؛ بازسازی و نوسازی تأسیسات مخابرات، نیروگاه برق، پاسگاه های ژاندارمری در دیره و قره بلاغ و اقدام برای ساخت چهار پاسگاه در مناطق باینگان و اورامانات پاوه از مواردی بود که مسئولان جهاد سازندگی و مدیرکل مسکن وشهرسازی در گزارش های خود به ستاد، عنوان کردند.

همچنین در این جلسه، مسئول بنیاد مسکن از شروع فعالیت بنیاد مسکن گنبد برای تکمیل واحدهای مسکونی در دست ساخت تازه آباد برای جنگ زدگان این منطقه خبر داد.(۳)

از سوی دیگر، به گزارش روزنامه کیهان، در ادامه سیاست کمک به اهالی جنگ زده استان باختران بنگاه توسعه ماشین آلات کشاورزی باختران در طول سال جاری یک صد دستگاه

۱- شرح کامل کمک های مردمی در ضمیمه گزارش درج شده است.

۲- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۶.

۳- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۷.

تراکتور به کشاورزان مناطق جنگی استان واگذار کرده است.

سازمان های مسئول در احیای کشاورزی، دامداری و باغداری در مناطق جنگی غرب کشور در یازده ماه گذشته، اقدامات متعددی انجام داده اند؛ ازجمله: عملیات تعمیر، مرمت و لایروبی کانال زعفران با اعتبار چهار میلیون ریال؛ عرضه ۳۰۰ تن جو و ۱۵ هزار قطعه مرغ تخم گذار و مایه کوبی ۱۰۲ هزار رأس دام دربرابر بیماری های دامی؛ درمان ۲۴۳۰ رأس دام بیمار؛ مبارزه با آفات گوناگون در سطح ۳۶۰ هکتار؛ سم پاشی ۴۸۴ هزار و ۸۰۰ اصله از درختان میوه؛ ضدعفونی ۷۵۰ تن محصولات گوناگون؛ توزیع ۶۰۰ تن بذر گندم اصلاح شده و ۱۴۷ هزار اصله درختان میوه؛ اجرای طرح اصلاح باغ های میوه در سطح ۸۰ هکتار؛ پرداخت ۸۸۵ فقره وام به روستاییان منطقه قصرشیرین به مبلغ ۲۳۸ میلیون و ۹۲۰ هزار ریال، تکمیل و مرمت راه های روستایی (جمعاً به طول ۱۶ کیلومتر) و ۱۲ پل؛ تسطیح کشتزارهای ویران شده؛ پرداخت ۱۴۴ فقره وام جمعاً به مبلغ ۷ میلیون و ۸۱۵ هزار ریال برای احیای کشاورزی به زارعان مناطق جنگی پاوه؛ توزیع ۲ هزار و ۳۰۵ تن کود شیمیایی؛ پخش ۲ میلیون و ۹۷۰ هزار و ۴۰۴ لیتر مواد نفتی و معادل ۱۸ میلیون و ۱۴۲ هزار و ۵۳۵ ریال کالاهای اساسی به منظور ایجاد امکانات برای کشاورزان و دامداران.(۱)

۱

در اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب، تعدادی از نیروهای خودی و افراد عادی شهید یا زخمی شدند؛ گروگان گیری، باج گیری و تهدید مردم عادی، از دیگر اقدامات گروه های ضدانقلاب است.

یک خودرو حامل سه تن از نیروهای سپاه و دو تن از افراد ژاندارمری در حوالی روستای سانجود در ۲۲ کیلومتری جنوب شرقی صائین دژ، هدف حمله عوامل حزب دمکرات قرار گرفت. در این تهاجم ۲ تن از نیروهای خودی شهید شدند و یک تن نیز زخمی شد. از مهاجمان نیز چند تن کشته یا زخمی شدند که سردسته آنان به نام ابوبکر فیاض نیز ازجمله کشتگان بود.(۲)

امروز همچنین عوامل کومه له ۳ تن از سربازانی را که در حمله به پایگاه درمان (در محور مهاباد - بوکان) در پانزدهم بهمن ماه سال جاری، اسیر کرده بودند به شهادت رساندند.(۳)

در حمله گروه های مسلح غیرقانونی به پایگاه گل بلاغ در جنوب ارومیه نیز یک تن از افراد خودی به شهادت رسید و ۲ تن مجروح شدند، یک تن از مهاجمان نیز کشته شد.(۴)

همچنین در روستای قلعه گاه در شمال شرقی کامیاران، افراد حزب دمکرات یکی از اهالی روستا به نام اسماعیل سعدی را ترور کرده و کشتند.(۵)

در جاده قروه - سنندج نیز خودرو حامل نیروهای خودی به مینی که عوامل مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد. براثر انفجار مین، ۲ تن زخمی شدند.(۶)

ص: ۱۸۰

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۸.

۲- سند شماره ۳۴۰۵۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم)، به استانداری کردستان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مرکز فرماندهی ستاد قرارگاه حمزه به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۶۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۳- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۸، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۴- سند شمارره ۷۲۶۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۳۴۶۴۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۱۱۹، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۵؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

در بوکان، افراد مسلح غیرقانونی به سمت یکی از نیروهای سپاه تیراندازی کردند که در نتیجه وی زخمی شد.(۱)

در محله ییلاقی مریوان هم یک دختر قصد داشت نارنجکی را به سمت نیروهای خودی پرتاب کند، اما انفجار نارنجک در دست وی باعث مرگ او و زخمی شدن ۲ کودک شد.(۲)

۴۵ تن از عناصر مسلح گروه های غیرقانونی به روستای قوری چای از توابع بله دستی در شمال شرقی سنندج، حمله کردند و پس از غارت اقلام دارویی درمانگاه این روستا، ۳ تن از اعضای شورا و مدیر مدرسه روستا را به گروگان گرفتند. این افراد هنگام ترک روستا اعضای شورای روستا را آزاد کردند، اما مدیر مدرسه را با خود بردند.(۳)

در منطقه صلوات آباد در شرق سنندج نیز افراد گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له با محاصره روستای قریچه از هر خانواده شش هزار ریال به عنوان مالیات اخذ کرده و پس از گروگان گرفتن یکی از معلمان روستا آنجا را ترک کردند.(۴)

گروه کومه له همچنین در پیرانشهر، اهالی برخی روستاها را مسلح و آنان را تهدید کرده است که درصورت تمرد یا همکاری با نیروهای جمهوری اسلامی، آنها را اعدام خواهد کرد.(۵)

۱

امروز در یک عملیات مشترک پاک سازی که نیروهای سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد در روستای بلوه در شمال شرقی بانه اجرا کردند، یک تن از افراد مسلح ضدانقلاب کشته و یک تن زخمی شد، ۴ تن نیز دستگیر شدند.(۶)از سوی دیگر، ۵ تن از وابستگان به حزب دمکرات و ۲ تن از وابستگان به گروه کومه له در سلماس، سردشت و تکاب با همراه داشتن اسلحه های انفرادی خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۷)

۲

در تحرکات گروه های ضدانقلاب و اقدامات نیروهای امنیتی در شهرهای مختلف کشور، یک نفر از نیروهای خودی زخمی و ۳ نفر از عناصر ضدانقلاب دستگیر شدند.

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سمت ستاد ۲ کمیته منطقه۱۳ تهران واقع در خیابان خزانه، تیراندازی کردند که به زخمی شدن یکی از نیروهای کمیته انجامید(۸)

در محله کوشک شهر سمیرم نیز افراد این سازمان دو بمب آتش زا به منزل یکی از خانواده های شهدای این شهر پرتاب کردند که خسارتی به بار نیاورد.(۹)

امروز همچنین در شهر باختران، نیروهای سپاه با استفاده از اطلاعات مردمی یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف کردند. از این خانه تیمی ۲۹ قبضه اسلحه و تعداد فراوانی فشنگ به دست آمد، یک نفر از ساکنان آن نیز دستگیر شد.(۱۰)

۱- سند شماره ۷۲۶۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۴، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۸۸۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۰، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲.

۳- سند شماره ۸۸۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۴۶۷۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۲) به استانداری کردستان (مشاور سیاسی)، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۰۴۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استاندار کردستان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۷۲۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۲ (مرکز فرماندهی)، شماره ۳۴۵، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۶- سند شماره ۳۵۰۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۱، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۷- سند شماره ۳۵۰۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مسئول ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۴۵۱، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۸- سند شماره ۲۳۲۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۹- سند شماره ۵۲۹۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش خبری هفتگی، از فرماندهی منطقه۲ مرکز فرماندهی به فرماندهی کل سپاه، شماره ۷۵۱، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱۰- سند شماره ۵۲۸۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۷ به اطلاعات ستاد مرکز، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۰، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

مسئول تشکیلات سازمان کمونیستی سهند مشهد امروز در این شهر دستگیر شد، او پس از دستگیری قصد فرار داشت که با تیراندازی پاسداران زخمی و دوباره دستگیر شد.

در سلماس نیز یکی از فعالان سازمان کمونیستی طوفان و یکی از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که ۱۸ ماه متواری بود، دستگیر شدند.(۱)

۱

در دیدارهای امروز رئیس مجلس الجزایر با آیت الله خامنه ای، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی و آیت الله منتظری، درمورد مسائل مرتبط با جنبش عدم تعهد، بهای جهانی نفت و وضعیت فلسطین، بحث و تبادل نظر شد.

رابح بیطاط رئیس مجلس ملی خلق الجزایر(۲) امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، دیدار کرد. در این دیدار، رئیس جمهور با اشاره به توطئه های امریکا در منطقه گفت: مقابله با این توطئه ها جز با وحدت کلمه و اتحاد کامل کشورهای مترقی منطقه امکان پذیر نیست. البته ما تاکنون در مقابل توطئه ها ازجمله حرکت امریکایی و متجاوزانه رژیم صهیونیستی عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران با کمال قدرت، مقاومت و ایستادگی کرده ایم، اما اتحاد کلمه بین کشورهای مترقی و دوست می تواند آثار مطلوبی داشته باشد.

آیت الله خامنه ای ضمن تأکید بر لزوم هماهنگی کامل بین اعضای جنبش غیرمتعهدها در مقابل محافل استکباری و ابرقدرت ها گفت: چیزی که جنبش عدم تعهد امروز به آن احتیاج دارد شجاعت است، نهضت غیرمتعهدها باید با شجاعت کامل دربرابر استکبار جهانی قرار گیرد. وی گفت: عقب نشینی در مقابل تهدیدهای امریکا و متحدان او تشویق آشکار اعمال آنهاست.(۳)

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در دیدار با رئیس مجلس ملی خلق الجزایر به نقش انقلاب اسلامی در هم گرایی ایران با دولت های مترقی عرب و نقش تخریبی عراق دراین خصوص اشاره کرد و ضمن تأکید بر عزم ایران در تثبیت قیمت نفت، از الجزایر خواست دراین باره فعال تر باشد. آقای هاشمی رفسنجانی در این دیدار گفت:

ایران که روزی جزیره ثبات برای امریکا و حامی رژیم صهیونیستی، افریقای جنوبی، مصر و حافظ امپریالیسم و سد راه همه ملت های عربی و اسلامی و دولت های مترقی بود، پس از پیروزی انقلاب اسلامی به جبهه اعراب پیوست و تمام محاسبات امپریالیست ها را به هم ریخت. ما از کشورهای ارتجاعی مانند عربستان، شیوخ خلیج فارس، اردن، مصر و مغرب توقع نداشتیم که در کنار ما باشند، اما از کشورهای مترقی انتظار داشتیم که مسئله را جدی تر بگیرند و در جنگ تحمیلی در کنار حق باشند و متجاوز را محکوم کنند.

۱- سند شماره ۷۲۵۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۴ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- وی به دعوت آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی به تهران سفر کرده است.

۳- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی از مسئولان وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی ایران خواست تا کتاب اسناد جنگ تحمیلی را که اخیراً براساس اعترافات و نقشه های منتشرشده ازسوی رژیم بغداد تهیه شده است، دراختیار رئیس مجلس ملی خلق الجزایر قرار دهند تا حقایق بیشتری روشن شود.

وی سپس با اشاره به تلاش های گسترده دشمنان جمهوری اسلامی ایران برای نابودی دستا وردهای انقلاب اسلامی افزود: یکی از مهم ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی بالارفتن قیمت نفت بود که براثر کاهش صادرات ایران و پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نفع کشورهای نفت خیز صورت گرفت، اما اکنون توطئه ای در اوپک در جریان است تا به انقلاب اسلامی ایران و کشورهای محروم ضربه اقتصادی مهمی وارد کند. البته ما می دانیم که الجزایر سیاست عربستان را محکوم می کند، ولی باید سیاست های جدی تری اتخاذ شود. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی گفت: ما به هر قیمت از کاهش بهای نفت جلوگیری خواهیم کرد و نمی گذاریم مردم که صاحبان اصلی ذخائر نفتی هستند بیش از این زیان ببینند. ما از کشورهای جنوب خلیج فارس می خواهیم که تسلیم توطئه نشوند و اعلام می کنیم این مسئله جدی جزء مبارزات ماست و دست از آن برنخواهیم داشت.

رئیس مجلس شورای اسلامی خطاب به رئیس مجلس ملی خلق الجزایر گفت: ما از شما و کشورهایی مانند لیبی، ونزوئلا و اندونزی که نمی خواهند قیمت نفت پایین بیاید، می خواهیم جدی تر با این مسئله برخورد کنند. درصورتی که کشورهای نفتی این مطلب را نپذیرند و در خدمت به اربابان خود اصرار ورزند ما از شما انتظار همراهی جدی دراین مورد را داریم. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در ادامه سخنان خود ضمن اشاره به دخالت نداشتن ایران در مسئله افریقا تأکید کرد که ایران نظر خود را در این موارد ازطریق وزارت امورخارجه الجزایر اعلام خواهد کرد.

وی افزود: ما می دانیم که فلسطینی ها در شرایط سختی به سر می برند و به رغم ۸۰ روز

مقاومت آنان در بیروت، هیچ گاه دنیای اسلام حمایتی جدی از آنها نکرد. لذا مأیوس شده و به این وضع رسیدند. رئیس مجلس خطاب به رابح بیطاط گفت: شما به فلسطینی ها بگویید که خود را به مسئله جلب افکار عمومی دنیا و رسانه های جمعی و بوق های امپریالیستی که ظرف مدت کوتاهی نظر خود را عوض می کنند دلخوش نکنند، بلکه آنچه درد فلسطینی ها را درمان می کند، تنها قدرت است که باید دربرابر امریکا و رژیم صهیونیستی از خود نشان دهند.

در ادامه، رابح بیطاط رئیس مجلس ملی خلق الجزایر با تشکر از آقای هاشمی رفسنجانی به موضوع فلسطینی ها اشاره کرد و گفت: فلسطینی ها نمی توانند به راه سازش بروند و به دلیل وجود عده زیادی از مردم فلسطین در داخل سرزمین های اشغالی ناگزیر از نبرد هستند. بیطاط افزود: نسل های عرب و مسلمان نمی توانند راهی جز مبارزه و ترقی خواهی را انتخاب کنند.

نسل جدید ما امروز به پا خاسته اند تا استقلال، آزادی و عدالت را محقق سازند و سازمان آزادی بخش فلسطین هم این مطلب را درک می کند، اما سازمان آزادی بخش فلسطین نیز با مشکلات زیادی روبه روست.

رئیس مجلس ملی خلق الجزایر سپس با تأکید بر مواضع برحق جمهوری اسلامی ایران درمورد موضوع نفت گفت: ما کاملاً با شما هم عقیده هستیم و از مواضع شما دفاع می کنیم و به برادران خود در خلیج فارس خواهیم گفت که موقعیت را درک کرده و بیش از این به کشوری که در راه سازندگی است، فشار نیاورند.(۱)

رابح بیطاط همچنین عصر امروز با آیت الله منتظری دیدار کرد. در این دیدار آیت الله منتظری ضمن تشکر از اینکه وی دعوت رئیس مجلس شورای اسلامی ایران را - که خود از فضلای متعهد و چهره های اصلی انقلاب اسلامی ایران است - پذیرفته است، گفت: ملت انقلابی ما برای انقلاب ملت مسلمان الجزایر از این جهت که پیش قدم در شروع نهضت اسلامی بوده و بیش از یک میلیون شهید برای به دست آوردن استقلال و آزادی تقدیم داشته ارزش خاصی قائل است.

آیت الله العظمی منتظری همچنین تأکید کرد: ملت مسلمان و انقلابی ما از الجزایر انتظار دارد مواضع اسلامی و انقلابی ملت ما را به آن عده از سران دولت های عرب که با صدام کافر در جنگ تحمیلی امریکایی علیه جمهوری اسلامی هم صدا شده اند ابلاغ کند و صریحاً به آنها بگوید اگر شما دین اسلام را قبول دارید چرا رژیم اشغالگر قدس، دشمن اسلام و مسلمین را رها کرده و با جمهوری اسلامی جوان که خود را برای جنگ با صهیونیسم و آزادی قدس عزیز آماده می کند، غیرمستقیم وارد جنگ شده اید و اگر به اسلام اعتقادی ندارید، حداقل به شرافت و غیرت عربی پایبند باشید و نگذارید اراضی و سرزمین های عربی در سرزمین فلسطین اسلامی و لبنان این چنین در اشغال صهیونیست و عمال آن باشد.(۲)

۱- همان، ص۱۹.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲.

۱

نخست وزیر، در مراسم جشن فارغ التحصیلی نیروهای مرکز آموزش صفر یک ارتش جمهوری اسلامی ایران با دفاعی خواندن جنگ، گفت: ما طالب جنگ نیستیم، ولی برای برقراری صلحی که ملت ها را آزادانه حاکم بر سرنوشت خود می کند باید جنگید و ایثار کرد. برای اینکه نسل آینده از هوا و فضایی پاک استفاده کند باید بجنگیم و این جنگ را درجهت صلحی برای همه محرومان می دانیم.

وی همچنین درباره رسالت نیروهای نظامی در جنگ گفت: نیروهای مسلح ما بیش از سایر افراد و قشرها لازم است بدانند که برای چه نظامی فداکاری می کنند و مدافع چه ارزش هایی در جهان امروز هستند و همچنین باید بدانند نظام ما در کدامین نقطه در مقابل قدرت ها ایستاده، برای چه می جنگند و برای چه دفاع می کنند.

وی افزود: امروز شاهدیم که قدرت های پلید علیه نظام ما صف کشیده اند و این صف کشی و تجدید قوا و توطئه های سازمان یافته به چه دلیل است.

نخست وزیر درخصوص توطئه های جهانی و ارسال انبوه اسلحه به کشورهای مرتجع منطقه و ازجمله عراق برای مقابله با انقلاب اسلامی گفت: «ابرقدرت ها می دانند که این انقلاب می تواند زنجیره های قدرت های استعماری را از پای ملت های تحت ستم بگسلد و به همین دلیل به وحشت افتاده اند. در این برهه شما به عنوان بازوی انقلاب اسلامی [هستید] و مردم ایثارگرمان با جوشش درونی و با ایمان عظیم خود و دلگرمی که به شما دارد، در مقابل توطئه های ابرقدرت ها احساس خوف نمی کنند.»(۱)

۲

درپی انتشار گزارش کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل درباره ایران و محکومیت ایران در این کمیسیون، نماینده جمهوری اسلامی ایران با حضور در اجلاس کمیته حقوق بشر سازمان ملل، سخنرانی انتقادآمیزی درباره عملکرد این کمیسیون و گزارش های مغرضانه رسانه های غربی ایراد کرد.

محمدجعفر محلاتی نماینده ناظر ایرانی در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد، سخنان خود را در اجلاس کمیته حقوق بشر این سازمان در ژنو، با تلاوت آیاتی از قرآن آغاز کرده و ابتدا گزارش دبیرکل سازمان ملل متحد درباره حقوق بشر را مورد نقد و بررسی قرار داده و نقاط ضعف آن را تشریح کرد.

وی گفت: متأسفانه گزارش دبیرکل بیش از حد متأثر از گزارش های بی پایه سازمان عفو بین المللی است. این درحالی است که گزارش های سازمان عفو بین المللی خود ضعف اطلاعاتی داشته و وجود جهت گیری سیاسی به خصوصی را در تحلیل هایش کاملاً آشکار می سازد.

محلاتی در قسمت دیگری از نطق خود به مسئله تروریسم کور که ازجانب امپریالیسم جهانی حمایت و سازماندهی می شود اشاره و نمونه هایی از جنایات منافقین در ایران را تشریح کرد.

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

وی گفت: درحالی که کشور ما بیش از دو سال است که درگیر جنگ تحمیلی رژیم عراق می باشد تروریست های ضدانسان با سوءاستفاده از این شرایط هیچ فرصتی را برای اعمال جنایاتشان علیه مردم بی گناه و مسئولین امور از دست نداده اند و خود نیز با افتخار آمار جنایاتشان را اعلام می دارند.

وقتی به ادعای خودشان ظرف دو ماه، هزار نفر از مسئولان و مردم بی گناه را به شهادت رسانیده اند حتی تصور آنچه در مدت دو سال مرتکب شده اند وحشتناک است. محلاتی افزود: ملت ما شهادت و فداکاری های بسیاری را متحمل شده و اگر این شهادت ها قیمتی باشد برای حفظ انقلابمان ثابت کرده ایم که حاضریم آن را بپردازیم. اما معلوم نیست که به کدام دلیل برخی از کشورهای مستقلی که در کمیسیون حقوق بشر حضور دارند باید قیمت دستاوردهای سیاسی آن قدرت های استعماری که از انقلاب ما متضرر گشته اند را بپردازند.

محلاتی سپس برای ذکر یک نمونه از فجایع تروریست های مزدور امریکا در ایران عکس های اجساد پاسداران کمیته مرکزی انقلاب اسلامی را که تحت شدیدترین شکنجه های قرون وسطایی قرار گرفته و به شدت سوزانده و زنده به گور شده بودند را به رئیس کمیسیون ارائه داد.

نماینده ایران در ادامه سخنان خود افزود: کلاس باربی، بگرکاف افسر نازی به خاطر جنایاتش علیه مردم فرانسه در جنگ جهانی دوم دو بار به اعدام محکوم می گردد، اما رهبر تروریستی که کشتار مردم بی گناه و مسئولان ایرانی را سازمان می داده و علناً در روزنامه لوموند اعتراف می کند که از متجاوزان عراقی کمک دریافت می دارد نه تنها باید دستش برای این عملیات در ایران آزاد باشد، بلکه اگر فرار کرد و به فرانسه آمد باید مورد استقبال قرار گرفته و تحت محافظت قرار گیرد. تروریسم در ایران اصلاً بد نیست و به قول عضو امریکایی کمیسیون فرعی – همان طورکه در اجلاس قبلی اظهار داشت – به عنوان عکس العملی نسبت به اعمال دولت ایران کاملاً مقبول است، ولی در جاهای دیگر به زعم آقایان تروریسم بد است. هرگونه حرکات آزادی بخش در کرس، ایرلند شمالی، السالوادور، فلسطین اشغالی و سایر کشورهایی که استقلال حق مسلم آنهاست باید با خشونت سرکوب گردد، لکن در مقابل هرگونه کوشش برای تجزیه کشورهای ضداستعماری و مستقل و بازگردانیدن حاکمیت استعمار باید تشویق گردد.

وی در قسمت دیگری از نطق خود گفت: آقای رئیس، ارائه این نمونه ها از تفکر و اعمال این آقایان را تا جایی که کمیسیون مایل باشد می توان ادامه داد، ولی یک ضرب المثل فارسی می گوید: "مشت نمونه خروار است." سؤال این است که چرا کمیسیون حقوق بشر باید دستخوش این گونه قضاوت های متناقض باشد. ما معتقدیم اگر برای این بیماری مزمن اقدام عاجلی صورت نگیرد مابقی توان بالقوه کمیسیون برای قضاوت های آزاد از انگیزه های سیاسی و مبنی بر معیارهای غیرمتناقض تحلیل خواهد رفت.

محلاتی در پایان سخنان خود افزود: آقای رئیس، ما درحد مقدور سعی کرده ایم در گزارش های خود به کمیسیون حقوق بشر میزان تساهل و تحمل مردم و دولت خود را در برابر وحشیانه ترین تروریسمی که در کشورمان اعمال شده بیان نماییم. با وجود این، اعتقاد اینجانب بر این است که این گزارش ها عمق احترام ما را نسبت به حقوق واقعی بشر نشان نمی دهد، بلکه برای اینکه کسی بتواند با

این عمق آشنایی پیدا کند لازم است بر دهکده های مرزی عراق که در تیررس ما قرار داشته و دارند گذری بنماید و ببیند که چگونه مردم این دهات رنج حتی یک بمباران و یا گلوله باران کور را به خود ندیـده انـد. درحالی که در این سوی جبهه هم وطنان ما روز و شبی را به خود ندیده اند که یکی از عزیزانشان درنتیجه بمباران های نیروهای عراق به خاک و خون درنغلتیده باشد.(۱)

همچنین امروز، محمـدجعفر محلاتی، سـفر قریب الوقوع یک فرسـتاده ویژه کمیسـیون حقوق بشـر سازمان ملل را برای تهیه گزارشـی درباره حقوق بشـر در ایران، تأیید کرد. محلاتی اعلام کرد: این دعوت یک اقدام اختیاری ازجانب ایران است و هیچ کس این کشور را در فشار قرار نداده است. وی با انتقاد از سیاست دوپهلوی این ارگان سازمان ملل متحد این کمیسیون را به دلیل اینکه به یک تروریست؛ یعنی رجوی، اجازه داده است با آن مکاتبه کند، مورد سرزنش قرار داد.(۲)

۱

دکتر ولایتی وزیر امورخارجه، در رأس یک هیئت عالی رتبه سیاسـی جهت شـرکت در هفتمین اجلاس سـران کشورهای عضو جنبش عـدم تعهـد عازم دهلی نو شد. در این سفر، کاظم پور اردبیلی معاون اقتصادی وزیر خارجه، دکتر میرمهـدی معاون حقوقی و امور مجلس و محمدحسـین لواسانی مـدیرکل افریقا و آسـیا و سـخنگوی وزارت امور خارجه وی را همراهی می کنند.(۳)

۲

در آستانه برگزاری نشست جنبش عدم تعهد در هند و هم زمان با تشدید تدابیر امنیتی برای ورود صدام حسین به این کشور، رایزنی های سیاسی عراق به ویژه با کشورهای عربی، افزایش یافته است.

دولت عراق اقدامات امنیتی خاصـی را برای حضور صدام حسـین در اجلاس غیرمتعهدها آغاز کرده است؛ ازجمله ۲۰۰ تن از محافظان عراقی و ۶ اتومبیل ضدگلوله و تعداد فراوانی سلاح و مهمات را با دو هواپیما به دهلی نو فرستاده است.

گفتنی است ۲۰۰ تن از مأموران حفاظتی پس از ورود به فرودگاه دهلی نو، فاصـله ۱۰ کیلومتری فرودگـاه تا محل اقامت خود را (باوجود ممنوعیت عمومی هرنوع راه پیمایی در این ایام) با مشایعت پلیس هند راه پیمایی کردند و شعارهایی را به نفع صدام و علیه ایران سردادند.(۴)

از سوی دیگر، درپی تشدیـد فعـالیت هـای سیاسـی مقامـات عراق، امروز نیز طـارق میخائیـل یوحنـا عزیز وزیر خـارجه عراق، که به دهلی نو رفته است، با پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجی مصر و احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر، گفت وگو کرد.(۵)

همچنین مرزوقی وزیر دارایی عراق در ربـاط، بـا عبـداللطیف الجوهری وزیر دارایی مراکش، دیـدار و گفت وگو کرد. به گزارش خبرگزاری خلیـج از رباط، در این ملاقات درخصوص همکاری های دو حکومت عراق و مراکش و راه های توسعه آن به ویژه درزمینه بازرگانی بحث و گفت وگو شد.(۶)

دراین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی براساس اخباری که از الجزیره دریافت کرده است،

۱- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۹، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، ژنو، خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش هـای هفتمین اجلاس سـران کشورهـای غیرمتعهـد و بازتـاب جهـانی آن، شـماره ۲، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، صـص ۱ و ۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱.

۴- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر؛ و- سـند شماره ۲۱۳۷۱۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۴، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه های تریبون و اکسپرس.

۵- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۶- همان.

اعلام کرد که وزیران خارجه اتحادیه عرب قرار است به دعوت عراق در ۲۴ ساعت آینده، اجتماعی جهت هماهنگی مواضع خود درمورد موضوعات برنامه کار اجلاس سران غیرمتعهدها، به ویژه جنگ عراق با ایران، تشکیل دهند. روزنامه الوطن نیز دراین باره نوشت: دیدارهای مقامات در چند روز گذشته از کشورهای مختلف ازجمله دیدار معاون وزیر خارجه عراق از کویت به منظور اعلام آمادگی آن کشورها برای حضور در این اجتماع بوده است.(۱)

۱

ابهام در اتهامات حزب توده، درج برخی اطلاعات درباره دستگیرشدگان این حزب، دیدگاه های مختلف در ایران درباره نوع وابستگی حزب توده با اردوگاه سوسیالیزم و خصوصاً شوروی، علاقه مندی مقامات ایران برای داخلی جلوه دادن دستگیری سران حزب توده و تلاش برای جلوگیری از تأثیرگذاری این موضوع در روابط ایران و شوروی، محورهای مقاله ای است که خبرگزاری فرانسه درباره دستگیری سران حزب توده تنظیم کرده است. در این مقاله آمده است:

«سه هفته پس از دستگیری کادر رهبری حزب توده، حزب کمونیست ایران، به نظر نمی رسد که مقامات جمهوری اسلامی مسئله اتهامات اصلی علیه آنها را حل کرده باشند.

جاسوسی یا براندازی؟ این مسئله همچنان مطرح است. دراین حال، طی روزهای اخیر منابع موثق تأکید کردند که مریم فیروز همسر دبیرکل حزب، نورالدین کیانوری که عضو کمیته مرکزی نیز می باشد، همراه با عده ای دیگر از یک جمع حدود سی نفری که روز شانزدهم بهمن ماه طی یک گردهمایی در آپارتمانی در تهران دستگیر شده بودند، آزاد شده اند. یکی از آزادشدگان، احسان طبری، ایدئولوگ حزب توده است که به خاطر وضعیت سلامتی اش به خانه اش بازگشته است.

هیچ بیانیه رسمی این اطلاعات و همچنین شایعه دستگیری فرخ نگهدار، یکی از رهبران فدائیان اکثریت (سازمان بسیار نزدیک به توده) را تأیید نکرده است. تعداد دستگیرشدگان نیز که در ابتدا، ازطرف منابع مختلف ۳۰ تن ذکر شده بود، ازطرف مقامات قضائی اعلام نشده است، ولی به نظر نمی رسد که دستگیری ها ادامه پیدا کرده باشد.

یکی از مسئولین پاسداران انقلاب شیراز اخیراً به خبرگزاری فرانسه گفت که پس از دستگیری اعضای رهبری، حزب توده بدون سر شده، بنابراین دستگیری اعضای جزء بیهوده است. وی خاطرنشان کرد که براساس اطلاعاتش هیچ نوع دستگیری در استان فارس دراین مورد صورت نگرفته است، او با نوعی شوخی عقیده بسیاری از مردم ایران را درمورد حزب توده چنین گفت: این حزب آن قدر به شوروی نزدیک است که وقتی در مسکو باران می آید اعضای حزب در تهران چترهایشان را درمی آورند.

درحقیقت، روابط توده با جهان سوسیالیسم هسته اصلی اتهامات علیه هواداران حزب است. رهبران حزب کمونیست ایران که در ابتدا، ازطرف حجت الاسلام حسین موسوی تبریزی متهم به جاسوسی به نفع یک کشور شرقی شده بودند، اکنون براساس بعضی اطلاعات شایع در تهران به خاطر "براندازی" تحت تعقیب خواهند بود.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۸، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، الجزیره، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱.

دراین حال، آقای ولایتی وزیر امورخارجه ایران، هجدهم بهمن ماه در مصاحبه ای با خبرگزاری سوریه این مسئله را یک موضوع کاملاً داخلی تلقی کرد. این اظهارات چند روز قبل از پذیرش سفیر شوروی صورت گرفت و آقای ولایتی تأکید کرد ایران می خواهد با شوروی روابط حسن هم جواری داشته باشد. این موضع گیری بیانگر آن است که علی رغم اظهارات بعضی از ائمه جماعات شهرستان ها و سرمقاله های روزنامه ها علیه شوروی پس از موضع گیری روزنامه پراودا ارگان حزب کمونیست شوروی به نفع کیانوری، ایران نمی خواهد به این امر جنبه بین المللی بدهد.»(۱)

ضمیمه گزارش۱۴۹: شرح کامل کمک های مردمی به جبهه های جنگ به نقل از روزنامه کیهان

«درحالی که رزمندگان سلحشور اسلام می روند تا آخرین مقاومت های رژیم مزدور صدام جنایتکار را در هم بکوبند، امت شهیدپرور اقصی نقاط میهن اسلامی مان با انبوه هدایا و کمک های نقدی و جنسی خود همچنان با قامتی استوار به یاری این جان برکفان اسلام و سربازان امام زمان (عج) می شتابند. گزارش آمار کمک های ایثارگرانه مردم سراسر کشور را در زیر مرور می کنیم:

ازسوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی قم ۱۸ کامیون از کمک های اهدایی مردم غیور و همیشه در صحنه شهر خون و قیام شامل مقدار زیادی کنسرو، ۱۰ تن خرما، نان، انواع البسه، کفش و پوتین، آجیل، قند و مربا، موتوربرق، موتورجوش، بوتون بر و ۵۰ دستگاه بلندگو؛ هدایا و کمک های ایثارگرانه امت مسلمان و شهیدپرور شهرهای اردبیل، اهر، ارسباران و مشکین شهر جمعاً مبلغ ۲ میلیون ریال وجه نقد و ۲ کامیون مواد غذایی و سایر مایحتاج ضروری سپاهیان اسلام و هم وطنان مهاجر جنگی؛ توسط اهالی شهرستان کرج یک دستگاه آمپلی فایر با بلندگوی کامل، ۴ دستگاه یونولیت بلندگو، ۳ کارتن باطری، ۵۰ بسته کاغذ پلی کپی، ۴۰ گالن رنگ پلاستیک، ۵۰ کارتن کمپوت گیلاس، ۱۲۰ جفت چکمه، ۱۷۶۶ جلد کتب مذهبی، ۱۰ توپ پلاستیک و مقدار قابل توجهی پیراهن مردانه، لاستیک، بیسکویت و پسته؛ ازسوی کارکنان متعهد کارخانجات پارس خودرو از آغاز جنگ تحمیلی تاکنون همه ماهه از محل یک روز حقوق خود اختصاص به حساب ۲۲۲ جنگ جمعاً بالغ بر ۳۹ میلیون و ۶۰۱ هزار و ۷۰۵ ریال وجه نقد؛ توسط ۹۶ آموزشگاه های گنبد و روستاهای توابع داشلی برون و مراوه تپه برای بازسازی مناطق جنگی جمعاً مبلغ ۶۰۹ هزار و ۵۵۱ ریال وجه نقد؛ ازسوی ستاد برگزاری نمازجمعه حسن آباد قم، مردم و حومه علی آباد، وهن آباد، خانلق، گلین، ژیوان و ابراهیم آباد تاکنون ۶۰ خروار نان محلی، ۳۰ خروار آرد، ۲ کامیون لباس گرم، ۷۰۰ گرم طلاجات، یک هزار دستگاه وسایل گرم کننده، ۳ کامیون میوه جات، ۳ کامیون گالن آب، ۲ دستگاه تانکر متحرک، ۳ کامیون کمپوت و کنسرو، ۲۰ توپ پلاستیک، ۳ تن قند و شکر و چای، ۷ کامیون گونی سنگری، یک کامیون آبلیمو، ۳ هزار تخته پتو، تشک و لحاف، ۱۲۰۰ کیلو خاکشیر، یک هزار جفت کفش مردانه، یک هزار عدد چراغ فانوس و والور، مبلغ ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد، ۵۰ دستگاه سماور نفتی، یک کامیون دارو و یک کامیون خرما، آجیل و حلوا؛ نمازگزاران نمازجمعه در خرم آباد مبلغ ۲۶۵ هزار و ۷۵۵ ریال وجه نقد برای بازسازی مناطق جنگی؛ ازسوی ستاد پشتیبانی جنگی جهاد سازندگی استان یزد ۱۶ دستگاه کامیون و کامیونت کمک های مردم ایثارگر و مبارز و شهیدپرور استان یزد شامل ۱۴۵۰ تخته پتو، ۲۰ هزار گونی خالی، ۳۰ کارتن نان خشک، ۱۴۸۶ جفت جوراب، ۱۲۰ متر موکت، ۵۰۰ کیلو ماست، ۳ عدد تانکر ثابت و سیار، ۵۷۰ عدد گرمکن، ۱۰۰ عدد اورکت، ۴۶۲ عدد شال و کلاه، ۸۷ جفت دستکش، مقادیری هیزم و دیگر وسایل مورد نیاز به جبهه های نور علیه ظلمت ارسال شد.

کمک های ایثارگرانه مردم کاشمر و نمازگزاران نمازجمعه در این شهرستان طی یازده ماهه گذشته، جمعاً مبلغ یک میلیون تومان وجه نقد، ۱۶ سیر طلا، ۲۲ دستگاه اتومبیل نیسان، ۱۰ دستگاه آمبولانس و لباس گرم به ارزش مبلغ یک صد هزار تومان؛ توسط اقشار مختلف مردم رودهن مبلغ ۳۲۵ هزار و ۷۷۰ ریال وجه نقد؛ ۳ عدد ساعت مچی، ۴ عدد النگوی طلا، ۶ جفت گوشواره طلا، یک عدد گلوبند طلا، یک انگشتر عقیق طلا و یک عدد حلقه طلا؛ کارکنان شرکت ساختمانی مانا مبلغ ۲۳۹ هزار و ۹۴۴ ریال وجه نقد؛ کارکنان اداره کشاورزی و عمران روستایی سراوان مبلغ ۲۶ هزار و ۲۵۰ ریال وجه نقد؛ امت همیشه در صحنه اسلام آباد و حومه جمعاً مبلغ ۱۴ میلیون ریال وجه نقد برای بازسازی بستان، ۵ هزار کیلو آرد و مقادیر زیادی گندم و دیگر مایحتاج رزمندگان اسلام؛ اهالی روستاهای فتوح آباد،

۱– همان، ص۹، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری فرانسه از تهران.

رحمت آباد کربال، اکبرآباد و روستاهای کوار، ایور، سیاخ، علی آباد، شاهپورجان، کوشک بیدک، چرمسقان و حسن آباد، قره باغ سیاخ و اسلام آباد دارنگون، روستاهای شهرستان اصطهبانات، خفرآباد بینا، عادل آباد، شوراب، کوهمره سرخی، مهدی آباد، اهالی روستاهای لارستان و فیروزآباد و میمند فارس، مردم گهنکان، آبادشاپور خفر، اقبال آباد، قصر قمشه، مردم نویه، کوشک هزار بینا، قادرآباد، بورغان، روستاهای شهرستان مرودشت، عشایر تیره علی یارلو، مردم روستاهای خرامه، فخرآباد رامجرد، اهالی درک تیره تاج دشمن زیاری، اهالی گویم و عشایر سیدان شامل ۲ میلیون و ۲۷۴ هزار و ۵۳۰ ریال وجه نقد، ۸۸ قطعه زیورآلات، ۴۲۲۲ کیلو نان تیری، قند و شکر، خشکبار، انواع مواد خوراکی، ۱۹ تخته پتو، ۳۸۲ کارتن کنسرو، کمپوت، مواد غذایی، مقادیر قابل توجهی مرکبات، مواد پاک کننده و وسایل زیست؛ اهالی روستاهای سراب، حسین آباد خدابنده لو، بهادربیگ، ینگیجه، چوتاش، مهاجران، سلیمان آباد، قلعه سلیمان آباد، دستجرد، بهرام آباد، حصار قره باغی، میهمله، سفلی، کوشک آباد، قشلاق همه، ایده لو، آق تپه، مزرعه مهدی آباد، قاباق تپه کبوترآهنگ، اعضای بسیج روستای وفرجین، امامزاده کوه، دانش آموزان امور تربیتی بهار، دانش آموزان آموزشگاه مصطفوی شماره ۲، اهالی مؤمن روستاهای سلطان بلاغ، گاویک و خروس دره از توابع آوج و مردم انقلابی و مسلمان روستاهای دهنو اسدالله خان، قره تگین، الفاوت، حسین آباد ناظم، خان آباد، ورچق، زمان آباد بالا، مبارک آباد، دشت آباد، قلعه میراخور، اشمیزان، دهنواورزمان، علی جوق، افسریه، کندهلان، بیچین آباد، کسب، شریف آباد، قوزان، منگاوی، اسلام آباد ثانی، جوزان، قلعه جوزان از توابع شهرستان ملایر و دانش آموزان و کارکنان منطقه کبوترآهنگ جمعاً مبلغ ۶ میلیون و ۸۳۵ هزار و ۱۵۰ ریال وجه نقد، محموله یک کامیون شامل ۳۴ هزار و ۳۵۰ کیلو نان، ۱۷ هزار و ۹۴۰ کیلو آرد و گندم، ۱۵ هزار و ۲۷۰ کیلو سیب زمینی و پیاز، ۳۳۵۰ کیلو خواربار، ۲۰۵۰ کیلو پرتقال، ۱۴۰۰ کیلو سیب درختی، ۷۶۰ کیلو کشمش و گردو، ۹۰۰ بسته کلوچه، ۳۰۰ کیلو مربا، ۱۵۰ کیلو ترشی، ۲۳۰ دست پوشاک گرم، ۱۲۶ بسته پودر لباس شویی، ۱۰ کارتن خرما، ۶۳ کیلو قند، ۳ کارتن دارو، ۶ قطعه طلاآلات، مقادیر قابل توجهی برنج، پنیر، چای، بیسکویت و تعدادی ساعت مچی، پوتین، لحاف، محموله یک تریلر و ۳ کامیون جمعاً ۸ هزار و ۸۵۰ کیلو علوفه جهت تعلیف احشام؛ کمک های اهدایی مردم ایثارگر و همواره در صحنه گرگان و حومه ازسوی کمیته انصار گرگان شامل ۱۸۳ کارتن مربا، ۴۴ کارتن نان و کلوچه، ۴ کارتن آب پرتقال، ۹ کارتن کمپوت، ۴ کارتن آبلیمو و نارنج، ۶ کارتن پودر لباس شویی، خمیردندان و صابون، یک کارتن رشته، ۲ کارتن حبوبات، ۲ کارتن انواع بیسکویت، یک کارتن کفش کتانی، یک کارتن کشمش، یک کارتن فلاکس، ۳۱ تخته پتو، یک حلقه لاستیک و رینگ، ۱۷ شعله چراغ والور، یک کارتن و یک کیسه نوشت افزار، ۱۶ کارتن مایع ظرفشویی، ۱۵۰ کیلو قند، ۴ کیسه برنج، یک هزار عدد گونی سنگری، ۱۴ کارتن پوشاک گرم؛ ازسوی مردم حزب الله دیلم و روستاهای لیروای و نیز بخش زیدون جمعاً مبلغ یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال وجه نقد، ۴ هزار عدد گونی سنگری، ۲۵ گونی برنج، ۵۰ کارتن خرما، ۲۰ کارتن کنسرو ماهی، ۲۰ رأس گوسفند، ۱۴۷ عدد پیراهن، ۴۰۱ عدد زیرپیراهن، ۲۳۲ دست ژاکت و ۳ کارتن کبریت همراه ۱۵ کیلو چای. براساس همین گزارش، اهدایی یکی از خواهران مهاجر خوزستانی ساکن کنگان مبلغ ۲۵ هزار ریال وجه نقد،

دانش آموزان مدرسه راهنمایی تحصیلی شریعتی این شهرستان مبلغ ۲۴ هزار و ۵۰۰ ریال؛ توسط مردم مسلمان و خیر مازندران ۱۰۰ صندوق مرکبات، ۲۰ کارتن نان قندی، ۲ هزار بسته خشکبار، ۴۰۰ بسته لباس گرم و ۵۰۰ عدد گونی سنگری؛ مردم خیر تنکابن ۳ تن پرتقال، ۱۵۰۰ کیلو کدو، ۱۲۰۰ کیلو برنج و ۸۵۰ عدد گونی

سنگری؛ مردم باشت از توابع گچساران ۱۰ دستگاه تراکتور، کمک های مردم گچساران شامل ۹۹ کارتن مواد خوراکی، ۲ گونی قند، ۱۹۰ تخته پتو، یک کارتن حاوی کلام الله مجید و کتب دینی، ۴ شعله بخاری، تعدادی گونی سنگری و باطری؛ ازسوی دفتر امام جمعه قیر و کارزین مبلغ یک میلیون ریال برای بازسازی آبادان و ازطرف برادران بسیجی شهرک منتظری مبلغ ۵۰ هزار ریال وجه نقد، ۲۵ کارتن نان تیری، ۱۳۰ کیلو خرما، ۵۰ کیلو قند، یک بسته شکر و ۲۹ بطری آبلیمو؛ توسط شورای اسلامی برآفتاب سعدی مسجد امام موسی کاظم(ع) ۲۷ قلم لوازم ضروری و مواد خوراکی و مبلغ ۳۴ هزار و ۳۰۰ ریال وجه نقد؛ ازسوی کمیته امداد امام خمینی شیراز نیز ۷۲۰ کیلو مسقطی، ۲۵ هزار عدد کاغذ نامه و پاکت، ۳۵۰ قرابه گلاب، ۳ دستگاه تلمبه، ۱۲۰۰ کیسه پلاستیک، ۹ عدد برانکارد و ۴۸ جفت دستکش به همراه کمک های غیرنقدی مردم دارویس، روستاییان برغان، ریگان، دالین، خرامه، سربست، دوبیز، رودبال، چشم اسپند از توابع شهرستان سپیدان جمعاً مبلغ ۶۵ هزار ریال وجه نقد، یک کامیون نان شیری، اهالی روستای بانش بیضا، دانش آموزان مدرسه شهید کریمی و شهید دستغیب روستای باقلعه دشمن زیاری؛ آموزگاران دبستان شهید ابراهیمی سپیدان و یک کودک ۶ ساله روستایی مبلغ ۲۴۰ هزار ریال وجه نقد، مردم چاه ورز، نرمان، مزیهو و اسکنان مبلغ ۹۹ هزار و یک صد ریال وجه نقد؛ در همین رابطه، اهالی روستای کاکولک مبلغ ۳ هزار ریال وجه نقد، ۳۰ کیلو نان خشک؛ اهالی بروجن مبلغ ۲۰۳ هزار و ۵۵۰ ریال وجه نقد، ۲ عدد انگشتری طلا، یک عدد النگوی طلا، ۵ هزار کیلوگرم سیب زمینی، ۵۵۰۰ کیلوگرم آرد و گندم، ۵۰ کیلوگرم نان خشک، ۱۲۰ کیلوگرم قند و مقادیر قابل توجهی نمک، آبلیمو، چای، نخود، لوبیا، گز، پودر لباس شویی، دارو، مربا، کمپوت، روغن نباتی، ماکارونی، پیاز، پولک، ترشی، برنج، صابون، کشمش و تعدادی پارچ، لیوان، پتو، رختخواب و سماور نفتی؛ مردم آق بلاغ ۱۵۵ کیلوگرم گندم و آرد، مقادیری کشمش، گردو، آلوچه، آبلیمو و سیب زمینی؛ اهالی روستای شمس آباد مبلغ ۱۴۸ هزار و ۵۰۰ ریال وجه نقد و ۵۰۰ کیلوگرم نان خشک و اهالی لردگان مبلغ ۵ میلیون و ۹۶۹ هزار و ۳۰۰ ریال وجه نقد، یک عدد قلک پول و یکی از خانواده های خیر شهرکرد مقداری برنج و پودر لباس شویی ، توسط اهالی فارسان، پردنجان، فیل آباد، چلیچه، استاب، اسدآباد، و چغاهست جمعاً مبلغ ۹۷ هزار ریال وجه نقد، ۲۸ گونی آرد و گندم، ۳ گونی سیب زمینی، ۷۰ گونی نان خشک، ۱۲ کیلو چای، ۶ گونی لباس گرم و مقادیری مربا، قند، خرما، روغن نباتی و چند تخته پتو و لحاف؛ کمک های جمع آوری شده توسط جمعیت هلال احمر شهرکرد ۳۷ کیلو روغن نباتی، ۵ کیسه آرد، ۶ گونی سیب زمینی، ۱۱ گونی نان خشک، ۴۸ شیشه مربا، ۱۸ عدد کمپوت، ۱۸ کارتن خرما، ۵۰۰ قالب صابون، ۳۰ عدد مسواک، ۹ دست لباس گرم، ۲۰۰ عدد گونی خالی و مقادیری بیسکویت، قند، چای، دستمال کاغذی و تعدادی کفش کتانی، پارچ، لیوان و حوله؛ توسط دانش آموزان آموزشگاه مولوی وردنجان ۲۳۸ هزار ریال وجه نقد، ۱۱۱ قالب صابون و ۳۱۴ بسته بیسکویت، ۱۲۳ قوطی کمپوت، ۲۰ دست لباس گرم، ۱۶ عدد حوله و مقادیری خمیردندان، دارو، روغن نباتی، لوبیا، ماکارونی و تعدادی ظروف غذاخوری؛ روستاییان رحیم آباد، کنم نی ارجنگ، دورک قنبری و هلوسعد از توابع بخش اردل، امام قیس و کرک سمنی از توابع کنذمان و مال خلیفه، سرپیر و علی آباد خان میرزا از توابع لردگان جمعاً مبلغ ۳۲۵ هزار و ۸۳۰ ریال وجه نقد؛ اهالی مسلمان منطقه کوهرنگ مبلغ ده هزار ریال؛ نمازگزاران شهرکرد مبلغ ۱۲۰ هزار ریال وجه نقد و تعداد ۴ قطعه طلا؛ شورای اسلامی مسجد ابوالفضل(ع) در شهرکرد مبلغ ۱۴۸ هزار ریال وجه نقد، یک عدد انگشتری طلا، ۲۰ گونی گندم، ۳ گونی آرد، ۳ گونی سیب زمینی و مقادیری پودر لباس شویی ، صابون، اهالی مسلمان جونقان مبلغ ۱۹ هزار و ۲۰۰ ریال؛ ساکنین خیابان دانش سرای شهرکرد مبلغ ۲۰ هزار ریال، دانش آموزان دبستان ۱۷ شهریور اسدآباد مبلغ ۳۰ هزار ریال؛ کارکنان آموزش وپرورش منطقه کیار مبلغ ۴۲۵ هزار و ۵۳۰ ریال؛ کارکنان اداره کل کشاورزی و عمران روستایی چهارمحال و بختیاری مبلغ ۱۱۵ هزار و ۵۶۸ ریال وجه نقد؛ روستاییان سردشت بادران، مهدی آباد، اندلان و بولان در استان اصفهان جمعاً مبلغ ۵۸۵,۱۳۰ ریال وجه نقد، یک عدد النگو، ۳ عدد گوشواره و ۲ حلقه انگشتری طلا؛ کشاورزان مزرعه گوان از توابع دهاقان مبلغ ۵۰۰ هزار ریال وجه نقد؛ کمک های ارسالی مردم قهدریجان مبلغ ۵۰۰ هزار ریال وجه نقد، ۵۰ کارتن نان شکری، ۹ کارتن نبات، ۳۰ کارتن قند، ۱۰ کیلو چای، ۱۲۰۰ کیلو ماست و مقداری نان خشک، پیاز، آجیل و لباس گرم؛ ضمناً توسط مردم خمینی شهر تعداد ۱۴۰۰ تخته پتو، ۱۵۰۰ دست لباس گرم، ۲۰۰ عدد چراغ قوه، یک کامیون حامل نان خشک، ۲ ماشین سیب درختی، یک ماشین کنسرو، یک ماشین مربا، یک کامیون گونی خالی و چند رأس گوسفند؛ کمک های کارکنان ادارات شوشتر علاوه بر ۵ دستگاه وانت، وسایل تدارکاتی جبهه ها مبلغ ۴۰ هزار ریال وجه نقد توسط طایفه جهلو، قره حالو [...].

طی مراسمی در پایان نمازجمعه اراک ۱۲ کامیون حامل هدایای امت نمازگزار و شهیدپرور اراک به

رزمندگان اسلام توسط دفتر نماینده امام و امام جمعه اراک به جبهه های نبرد حق علیه باطل ارسال شد.

کالاهای ارسالی به جبهه های جنگ تحمیلی عبارت است از: ۲۵۰۰ تخته پتو، ۱۵ دستگاه تانکر آب، ۴ هزار عدد اورکت، ۲۱۰۰ عدد گرمکن، قطعات و لوازم اتومبیل به ارزش ۷۰ هزار تومان و مقادیر قابل توجهی انواع ظروف آلومینیومی، کفش کتانی، پوتین، ژاکت، جوراب، حوله، انواع خوراک پزی، مربا، آجیل، آبلیمو و دیگر اجناس ضروری و مورد نیاز رزمندگان اسلام. ضمناً از محل کمک های نقدی امت شهیدپرور اراک به جبهه های نبرد مبلغ یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بابت خرید برزنت برای تهیه چادرهای خیمه ای اختصاص یافت.

گزارش های رسیده از شهرستان ها حاکیست: در ادامه کمک های هم وطنان ایثارگرمان برای رزمندگان ظفرمند اسلام ازسوی اهالی بخش بوئین زهرا از توابع قزوین مبلغ ۵ میلیون و ۹۰۰ هزار ریال وجه نقد به همراه ۱۰ کامیون جنس شامل نان، لباس، گرمکن، بخاری علاءالدین، پتو و میوه؛ توسط مردم مسلمان و خیر شهرهای چمستان، اشتارود، ۱۹۰۰ کیلو برنج، ۱۷۰۰ کیلو مرکبات، ۲۴۳ عدد بیل و کلنگ و ۱۱۰ کیلو عسل؛ عشایر فیروزآباد فارس و روستاییان کی زرین و عشایر دوتارک ۲ دستگاه کامیون و یک دستگاه نیسان شامل گندم، برنج، نان، قند، گوسفند، ۶ قطعه زیورآلات طلا و ۵۴ هزار ریال وجه نقد؛ مردم خمینی شهر مبلغ ۳۴۳ هزار و یک صد ریال و چندین کامیون مواد غذایی؛ فرهنگیان استان مرکزی مقادیری لوازم ضروری جبهه ها به ارزش ۳ میلیون و ۱۹۰ هزار ریال شامل ۶۰۰ دستگاه چراغ والور، یک هزار تخته پتو و مقادیری کاموا جهت تهیه شال گردن، کلاه و لباس؛ ازسوی اهالی و دانش آموزان روستاهای تابعه دهستان سیاهو مبلغ ۸۸ هزار و ۴۵۰ ریال وجه نقد؛ روستاهای تابعه بخش حاجی آباد از توابع بندرعباس مبلغ ۷۹ هزار و ۶۰۰ ریال وجه نقد به همراه مقادیر قابل توجهی نارنگی، روغن نباتی و پودر ظرف شویی. همچنین ازسوی روستاهای شهرستان میناب و کارکنان مسلمان سد میناب جمعاً مبلغ ۲۸۱ هزار و ۹۴۰ ریال وجه نقد به همراه یک عدد انگشتری طلا؛ آموزشگاه های شهرستان قوچان و مردم خیر شهرستان های بجنورد، تربت حیدریه و کارکنان مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی خراسان جمعاً مبلغ ۱,۹۶۰,۸۷۰ ریال وجه نقد، ۳۲۳۰ کیلو گندم، ۱۱۷۰ کیلو سیب زمینی، ۱۶ کیلو خشکبار، ۳۶۰ کیلو قند و شکر، ۲۱۴ قوطی کمپوت، ۱۵۰۰ کیلو سیب درختی، ۸۰۰ شیشه آبلیمو و شربت، ۶۰ عدد کلمن آب و مقادیری لوازم ضروری، پوشاک، طلاآلات زینتی؛ اهدایی امت حزب الله استان خراسان به جبهه های نبرد حق علیه باطل مبلغ ۸۱۰,۳۳۴ ریال وجه نقد، مقدار ۲۸۹۲ کیلوگرم گندم، ۲۴۶ کیلوگرم سیب زمینی، پیاز، روغن، نبات، قند و خشکبار، بیش از دو هزار عدد گونی سنگری، ۶ حلقه و انگشتری طلا- و نقره، ۵ لنگه گوشواره طلا، یک رأس گوسفند و مقادیر قابل توجهی پودر لباس شویی، صابون، دارو و لباس گرم؛ اهالی روستاهای گل خرک، انجیربند، ظالمی، ززل، حراستی کوره بند، فرخامی، فیادون، پلنگی، وردان، چاه گزی، فربلاغی، دهنو علامرودشت، اردو فاضلی، دامداران برگه سفید چاه عینی، کهنویه، حاجی آباد بیرم، لاغرستان، ده کهنه از توابع لارستان، پایگاه مقاومت شهید مراد راده وعظ و عشایر بلوهاشمی و مردم شهر لار، همچنین روستاییان روستاهای دارکوبه، اکبرآباد شش ده، قاسم آباد سفلی و علیا و علی آباد میان جنگل از توابع فسا جمعاً مبلغ ۵۷۲ هزار و ۳۶۰ ریال وجه نقد، ۶۵۵۸ کیلو مسقطی، ۱۷۰۰ کیلو خرما، ۲ هزار کیلو نان تیری، ۱۲۵ رأس گوسفند، ۵۰ کیلو برنج، ۵۰۰ عدد گونی خالی، ۶۰ من نان محلی و مقادیری وسایل ضروری زندگی و تعداد زیادی طلاآلات نقره و سکه های قدیمی؛ انجمن اسلامی کارخانه قند فسا ماهانه به طور مستمری مبلغ ۱۵۰ هزار ریال جهت رزمندگان کفرستیز اسلام اختصاص دادند.

دراین رابطه، جهاد سازندگی استان خوزستان کمک های نقدی و جنسی اخیر روستاهای اطراف دزفول و شهرک های طالقانی انقلاب، امیرالمؤمنین، شریعتی، منتظری و یکی دیگر از شهرهای دزفول را به این شرح اعلام کرد: جمع کمک های مورد نظر شامل یک میلیون و ۸۱۲ هزار ریال پول نقد، ۷ قطعه زیورآلات طلا، ۳۰ جلد کتاب، ۶ گونی گندم، ۴۴ رأس احشام، ۲ کیسه برنج و آرد، ۶۳ کیسه قند و شکر، ۱۵ کیلو خوراکی، توسط برادران ایثارگرمان در تیپ ۲۳ نوهد آبادان، ارسال یک تن برنج سهمیه خود به برادران و خواهران مهاجر جنگی.

دانش آموزان دبیرستان دخترانه سعدی باختران مبلغ ۲۳۳۰ ریال وجه نقد، ۴ قطعه زینت آلات طلا- به ارزش ۵۰ هزار ریال، مقدار ۵۰ کیلوگرم کشمش، خرما و مقادیر معتنابهی جوراب پشمی، بلوز، شال گردن، کلاه و دستکش؛ اهالی روستاهای فارلق شورچه و کوچه از توابع کنگاور مقدار ۳ تن نان و مبلغ ۶ هزار ریال وجه نقد و ستاد کمک رسانی امام جمعه کنگاور، مقدار یک تن و ۴۰۰ کیلو پیاز، اهالی روستای صله شیخ بیلو ۵۰۰,۲۵ ریال وجه نقد؛ اهالی روستای چقازرد و سراب نیلوفر مبلغ ۵۵ هزار ریال؛ روستاییان دهگل میاندرِبند مبلغ ۶۶ هزار ریال

وجه نقد؛ توسط کارکنان مسلمان و زحمتکش کارخانجات سیمان و فارسیت دورود یک کامیون گونی خالی، ۳۰۰ جفت پوتین، ۱۲۹۵ اورکت؛ توسط اهالی بخش پلدختر خرم آباد یک کامیون لباس و غذا؛ توسط اهالی چند روستای تابع بخش های پلدختر، کوهدشت، زاغه، معمولان خرم آباد نزدیک به نیم میلیون ریال وجه نقد، بیش از ۴۰۰ عدد گونی خالی، ۸ کیسه آرد، ۲ رأس گوسفند، ۴ گونی نان، ۲۸۰ قالب صابون، ۳۳ پاکت پودر رخت شویی، ۳۸ شیشه الکل، ۱۱ دست گرمکن، ۵ کارتن کنسرو، مقادیر قابل توجهی چای؛ ازسوی اهالی روستاهای مله هانه دینور مبلغ ۱۹ هزار ریال، سیاچغا مبلغ ۲۱ هزار ریال، حسین آباد درخت توت مبلغ ۵۰۰,۱۹ ریال وجه نقد، چشمه غلام ویس مبلغ ۹ هزار ریال، اسلام آباد مبلغ ۲۰ هزار ریال، ارگنه سفلی ۴۷ هزار ریال، کندوله تعداد ۶۰۰ عدد گونی خالی و مقداری نان، یکتر مبلغ ۴۰ هزار ریال، گاوکل علیا مبلغ ۱۲ هزار ریال، دستجرد سفلی ۳۰ هزار و ۲۰۰ ریال وجه نقد و ۳۲ اصله تیر چوبی و سراب بیدسرخ مقداری دارو و ۱۵۰ عدد گونی خالی، قلعه غازی سنجابی مبلغ ۱۷ هزار و پانصد ریال وجه نقد، نامیوند علیا مقدار ۸۰۰ کیلو آرد؛ شورای اسلامی روستای ده سوار مبلغ ۲۸ هزار ریال؛ اهالی متعهد و شهیدپرور کنگاور ۳ تن نان و تعداد قابل توجهی حوله، باطری، واکس، فیتیله چراغ، خودکار، پودر لباس شویی و کبریت، روستاییان سراب قیر ۱۰ عدد شال گردن، ۱۴ عدد کلاه و ۲ دست لباس گرم؛ توسط فعالیت های ستاد پشتیبانی مناطق جنگی بروجرد تاکنون ۵۱ هزار و ۸۰۰ قالب یخ، ۹۰ تن کاه، ۹۰ تن نان، ۱۰ هزار و ۵۲۰ کیلو سبوس، ۳۵ هزار کیلو خرما، ۵۳ تن کارتن کمپوت و کنسرو، ۱۳ هزار عدد گونی خالی، ۳۰ تن سیب زمینی و پیاز، ۳۷ کارتن بیسکویت، ۶۳۰ عدد تاید و صابون، ۱۳ عدد سیم چین و قیچی آرماتوری، ۲۲ دست اورکت و بلوز ارتشی، ۱۰ عدد فانوسقه و کوله پشتی، ۸۷ دست زیرپوش و لباس گرم، ۱۷۰ کیلو روغن نباتی، ۳۰ کارتن دارو و ۲ هزار و یک صد بسته پنبه، ۵۰۰ شیشه الکل، ۴۵۰ قوطی رب گوجه فرنگی، ۲۰ عدد کلمن آب، ۵۰ عدد لباس زیر مردانه، ۱۰۰ شیشه ترشیجات، ۶۳ جلد قرآن و مفاتیح، ۱۶ کیلو قند و شکر و چای، ۵۰۰ کیلو برنج، ۹ تخته پتو و لحاف، ۵۰ کارتن آبغوره و آبلیمو، ۲۱۷ شال و کلاه، ۴۵ جفت جوراب و نیز مبلغ ۸۷۲ هزار و ۳۰۷ ریال وجه نقد و ۳ عدد انگشتر، یک عدد النگو و یک عدد الله طلا با زنجیر برای بازسازی مناطق جنگی جمع آوری و ارسال شده است.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۶.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۲ اسفند ۱۳۶۱ ۱۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۳ مارس ۱۹۸۳

۱

درپی تحرکات عوامل ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال غرب کشور، ۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۸ تن زخمی شدند. با تلاش نیروهای امنیتی دو منطقه میکل آباد و هلوی پاک سازی و یک گروه سی نفره از عناصر مسلح غیرقانونی در محور پیرانشهر - مهاباد منهدم شد. امروز همچنین عناصر کومه له و دمکرات با یکدیگر درگیر شدند.

عوامل حزب دمکرات کردستان ساعت ۲۲:۵۰ در پیرانشهر، وارد خانه یکی از پیش مرگان مسلمان کرد شده و اهالی خانه را به رگبار گلوله بستند، سپس دو نارنجک را نیز در داخل خانه منفجر کرده و گریختند. در این اقدام، ۲ نفر از پیش مرگان مسلمان کرد شهید و ۵ نفر از اهالی منزل ازجمله ۲ کودک زخمی شدند.(۱)

همچنین در حمله عناصر مسلح غیرقانونی به افراد سپاه در روستای شیوصل در محور سردشت - پیرانشهر، ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند.(۲)

در پاک سازی میکل آباد و هلوی در شرق و شمال غرب سردشت، ۲ نفر از افراد مسلح غیرقانونی کشته و یک نفر زخمی شد. در این دو عملیات ۱۰ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شدند و چندین قبضه اسلحه نیز کشف و ضبط شد.(۳)

در جنوب محور پیرانشهر - مهاباد نیز یک گروه مسلح سپاه در محور چیانه به کاسه گران، مشغول گشت زنی بود که به طور تصادفی، یک گروه سی نفره از افراد مسلح غیرقانونی در تیررس آنها قرار گرفت. براثر تیراندازی انجام شده تلفات فراوانی به افراد گروه مسلح غیرقانونی وارد شد و افراد باقیمانده نیز به جنگل های اطراف گریختند. در این عملیات به نیروهای خودی آسیبی نرسید.(۴)

در محور ارومیه به سرو، یک دستگاه خودرو گریدر متعلق به اداره راه سازی وزارت راه وترابری(۵)به یک مین ضدتانک که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و آسیب دید. در این حادثه راننده گریدر مجروح شد.

در روستای شاه قلعه از بخش خورخوره در غرب دیواندره، یکی از افراد حزب دمکرات به یکی از زنان این روستا تجاوز کرد که باعث اعتراض مردم و درگیری بین نیروهای حزب

ص: ۱۹۵

۱- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پیرانشهر به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اط پیرانشهر به قرارگاه بعثت، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۵۲۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۰، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶؛ و- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۸، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲ و ۳؛ و- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- سند شماره ۳۵۰۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۱، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۵۲۹۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۱، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

دمکرات و گروه کومه له شد. از تلفات احتمالی گزارشی در دست نیست.(۱)

در درگیری بین عوامل کومه له و حزب دمکرات در روستای بیتوش در جنوب غربی سردشت نیز ۳ تن از افراد حزب دمکرات مجروح شدند. در این درگیری عناصر گروه کومه له فرمانده عملیاتی حزب دمکرات را دستگیر کردند.(۲)

۱

نیروهای سپاه امروز درپی اطلاع از حضور افراد مسلح در منطقه منگل جنگل های آمل (در غرب جاده هراز)، وارد عمل شده و در اولین ساعات بامداد، به محل تجمع این افراد نزدیک شدند. افراد مسلح که از حضور نیروهای سپاه آگاه شده بودند، با تیراندازی به طرف آنها ۳ تن از پاسداران را به شهادت رسانده و درحالی که تعدادی از لوازم و تجهیزات خود را به جا گذاشته بودند، از منطقه فرار کردند. نیروهای سپاه نیز به تعقیب آنان پرداختند و در درگیری مجددی که روی داد ۳ تن دیگر از افراد خودی شهید و ۳ تن زخمی شدند، ۲ تن از افراد مسلح نیز کشته و تعدادی زخمی شدند. با تاریک شدن هوا، بقیه افراد مسلح نیز از منطقه گریختند.

باتوجه به مدارک به دست آمده و شناسایی کشتگان معلوم شد که افراد مسلح از بقایای گروه اتحادیه کمونیست ها (سیاه جامه گان) بودند که از اول اسفندماه، وارد جنگل شده و قصد داشتند با تصرف برخی روستاهای منطقه و بستن راه هراز تشکیلات ازهم پاشیده این اتحادیه را بازسازی کنند. وسایل و ادواتی که در این عملیات به دست نیروهای خودی افتاد عبارت اند از: ۲ قبضه ژ۳، ۳۰ عدد خشاب، ۲۷ تخته پتو، تعداد فراوانی لباس گرم، مبلغ ۲۰۰ هزار ریال وجه نقد و تعدادی وسایل و ادوات نظامی.(۳)

۲

در تهران، سه نفر از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سوی یکی از واحدهای گشت ثارالله سپاه تیراندازی کرده و گریختند. در این حادثه کسی آسیب ندید.(۴)

در شهرستان علمده (رویان) مازندران نیز عناصر این سازمان در یک سرقت مسلحانه مبلغ ۳۴۰ هزار ریال موجودی صندوق یک بانک را ربودند.(۵)

۳

واحد امداد جبهه جمعیت هلال احمر ۱۰۶۴ تن از امدادگران این جمعیت را همراه مقادیر زیادی لوازم و وسایل مورد نیاز جبهه ها و یک دستگاه آمبولانس اهدایی خانواده امدادگر شهید نوچیان به مناطق جنگی اعزام کرد. به نوشته روزنامه کیهان، روابط عمومی جمعیت هلال احمر با اعلام این مطلب ترکیب هیئت اعزامی و نوع و میزان وسایل و لوازم اهدایی را بدین شرح اعلام کرده است:

جمع کل نیروهای امدادگر اعزامی به مناطق جنگ ۱۰۶۴ نفر شامل ۶۹۳ امدادگر،

۱- سند شماره ۳۴۶۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۰۴ (رکن۲)، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۳۲۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: س ژاجا - رم، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۵۲۸۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش تکمیلی درگیری جنگلی آمل، شماره ۶۲۸، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی)، به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، ساری، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از اطلاعیه ای از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳؛ و- سند شماره ۷۲۶۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی)، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۲۹۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری ستاد منطقه۳ سپاه پاسداران، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، شماره ۶۲۹، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۴- سند شماره ۸۹۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۰، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

۵- سند شماره ۲۳۲۱۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۱، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۱۶۳ راننده، ۱۰۲ متخصص فنی، ۲۰ نفر آشپز، ۳۶ پزشکیار، ۴۹ نفر بهیار و یک نفر پزشک است. همچنین همراه این گروه تعدادی از کالاهای مورد نیاز جبهه ها شامل: ۱۳۲ قطعه لوازم یدکی؛ ۸۰ عدد شمع اتومبیل؛ ۲۰ عدد پلاتین؛ ۳۰ کیلو کاربیت؛ ۳۰ عدد باطری ماشین؛ یک دستگاه آپارات کامل؛ یک دستگاه شارژ باطری؛ یک دستگاه موتور جوشکاری؛ ۳۰ عدد صافی بنزین؛ ۴۰ قوطی روغن ترمز؛ ۸ حلقه لاستیک با تیوپ نیز به مناطق جنگی ارسال شده است.(۱)

از نقاط مختلف کشور نیز در طول دو روز گذشته، کمک های نقدی و هدایای مردمی به این شرح به جبهه های جنگ ارسال شده است: مردم خراسان ۵۰ کامیون شامل خواربار، پوشاک و مواد پاک کننده؛ شرکت کنندگان در نمازجمعه خورموج مبلغ ۲۵۰,۰۰۰ ریال؛ دانش آموزان این شهرستان یک کامیون گونی خالی، دارو، مواد غذایی، پوشاک و مبلغ ۲۲۰,۰۰۰ ریال؛ مردم بیرجند ۴۵ کامیون شامل مواد غذایی، پوشاک و گوسفند؛ مردم شهرستان میناب ۱۱ قطعه سکه اشرفی و ۳۲ قطعه زیورآلات طلا؛ مردم شهرستان هریس آذربایجان یک کامیون لبنیات، یک کامیون مواد غذایی، یک کامیون لباس گرم و کمپوت و ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و ۸ قطعه طلا؛ مردم روستای علی آباد کتول ۱۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و مقداری مایحتاج رزمندگان؛ نهضت سوادآموزی ساری و چند روستا و مدارس استان مازندران و ماهیگیران شیلات حقیقت کار و خزآباد و اداره پست استان مبلغ ۸۰۷,۰۰۰ ریال، ماهیگیران چابکسر ۳ فروند قایق موتوری و مبلغ ۱۶۰,۰۰۰ ریال؛ مردم روستای قلعه چهارده دامغان ۳ حلقه انگشتر طلا، مقداری لباس، قند، پسته، نبات، گندم، آرد و مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال؛ مردم بخش چاپشلو و روستاهای اطراف از توابع شهرستان درگز مبلغ ۴۶۵,۴۰۲ ریال وجه نقد، ۲۵۳,۱۳ کیلو گندم، ۴۲۴ کیلو کشمش، ۲۸۱۷ کیلو سیب زمینی، ۱۳۱ کیلو پیاز، ۲۱ کیلو روغن، ۱۸ رأس گوسفند، پودر رخت شویی و صابون، ۴۵۶ عدد سکه طلا، ۲ عدد سکه نقره، یک کیلو نخود و ۵۰ کیلو لوبیا؛ مردم باختران یک کامیون لواش؛ مردم شهرک طاوسیه از توابع شهر قدس تهران ۸ کارتن مربا، ۶ کارتن قند، ۳ کارتن چای، ۸ کارتن دارو، ۲ کارتن سکنجبین، شکر ۱۰ کیلو، پنبه ۲ گونی، خشکبار ۱ کارتن، باتری ۲ کارتن، گونی خالی ۱۵۰۰ عدد؛ شهرستان مرودشت یک دستگاه وانت همراه با مواد غذایی، مبلغ ۳۹,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ اهالی روستای گله زن ۱۷,۹۰۰ ریال وجه نقد و اهالی روستای رام جرد ۲۳۰ کیلو قند و شکر؛ اعضای انجمن اسلامی ادارات و کارکنان مدارس و بیمارستان های قائم شهر ۱۱ کیسه برنج، ۲ کیسه سیب زمینی، ۱۲ تخته پتو، ۱۲۰ دست انواع پوشاک، ۲۰ کارتن کمپوت، ۱۶۰ شیشه مربا و ۶ کارتن دارو، ۱ کارتن مسواک و خمیردندان، ۶ کارتن پودر رخت شویی و صابون، ۱۲ جعبه پرتقال و مبلغ ۴۰۰,۳۶۶ ریال وجه نقد؛ صندوق قرض الحسنه توحید سمنان مبلغ ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال؛ مردم بخش صحنه استان کرمانشاه و روستاهای تابعه مبلغ ۳,۵۴۶,۶۰۰ ریال؛ کارکنان دفتر شهید محراب آیت الله دستغیب مبلغ ۴۵۰,۲۷۱ ریال؛ کارکنان

ص: ۱۹۷

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۲، ص۳.

روستای دومیش تپه بندرترکمن یک روز حقوق ماهانه؛ اهالی روستای دره کاشان مبلغ ۷۰۰,۵۸۷ ریال وجه نقد، ۲۰۰ کیلو خشکبار، ۲۰ کیلو برنج، یک حلب روغن، ۵۵ شیشه گلاب، ۳۲ کیلو قند، ۱۶۵ قالب صابون و پودر لباس شویی و کارکنان و دانش آموزان دبیرستان سمیه منطقه آران مبلغ ۰۰۰,۶۰ ریال وجه نقد، مقداری مربا و لباس گرم.(۱)

۱

روابط عمومی سازمان اوقاف اعلام کرد: ستاد بازسازی مساجد و اماکن متبرکه مناطق جنگ زده مستقر در سازمان مرکزی اوقاف، موفق شده است در شهرستان های دزفول و شوش کار بازسازی ۱۹ مسجد و حسینیه دیگر را - که براثر جنگ تحمیلی ویران شده بود - به اتمام برساند و آماده بهره برداری کند.(۲)

۲

امروز آیت الله خامنه ای رئیس جمهور با امام جمعه، اعضای حزب جمهوری اسلامی و دانشجویان و طلاب حوزه های علمیه شهرستان اردکان دیدار و مطالبی را بیان کرد. مقاومت دربرابر زورگویی دولت های بزرگ، نقش ایستادگی مردم در تثبیت نظام، تأکید بر برآورده شدن نیازهای رفاهی مردم در پرتو انقلاب، تداوم تلاش بیگانگان برای دوری مردم از انقلاب و ایجاد شکاف در یکپارچگی مردم از محورهای سخنان رئیس جمهور بود.

آیت الله خامنه ای در بخشی از سخنان خود گفت: همه قدرت های بزرگ دنیا و سلطه گر جهانی بدانند که ما برحسب ضرورت ها و زیر فشار، یک سر سوزن از مواضع خود تخطی نخواهیم کرد و به طرف آنها متمایل نخواهیم شد و این آرزو را ابرقدرت ها در دنیا به گور خواهند برد که ملت ایران و انقلاب اسلامی ایران تجربه بعضی تحولات کشورهای به ظاهر انقلابی را تکرار کند.

رئیس جمهوری ضمن تأکید بر اینکه آن روزی که جامعه بخواهد از اصول خود تخطی کند و این انقلاب بخواهد منحرف شود ما وجود نخواهیم داشت، گفت: تا ما هستیم ممکن نیست زیر فشار هیچ نیرویی به این طرف و آن طرف گرایش پیدا کنیم و تنها چیزی که افق آینده را در نظر ما روشن و امیدبخش می کند اتکا به خدا و مردم است.

آیت الله خامنه ای افزود: شما مردم بدانید که حضور شما در این صحنه عظیم و پرخطر توأم با شهادت توانسته است در سطح دنیای کنونی یک انقلاب را نگاه دارد و یک جامعه ای را سازمان دهد که همه دنیا از آن شگفت زده اند. رئیس جمهوری با اشاره به اینکه دشمن می کوشد تا مردم را از صحنه خارج کند و آرمان های معنوی و انقلابی را در ذهن مردم به آرزوهای حقیر و کوچک مادی تبدیل کند، گفت: دشمن درحالی که سعی دارد نگذارد اصول انقلاب به صورت یک هدف و یک امید برای مردم مطرح باشد، فواید انقلاب را که فرع بر انقلاب

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۲، ص۲.

است می خواهد برای این و آن اصل قرار دهد، وقتی مسئله رفاه برای مردم به صورت یک آرزوی منهای انقلاب مطرح شود آن وقت هر قشری از اقشار مردم یک چیز مورد نظر برایش اهمیت پیدا خواهد کرد و اینجاست که اول اختلاف است.

وی افزود: همان مغزهایی که برای حمله رژیم متجاوز عراق به ایران نقشه ریختند و برای محاصره اقتصادی مردم ایران برنامه ریزی کردند، همان مغزها امروز درحال توطئه هستند تا ملت ما را از یکپارچگی بیندازند و ما امروز موظفیم تا انقلاب را از توطئه شرق و غرب و نفوذ اجانب حفظ کنیم.(۱)

۱

حجت الاسلام محمد یزدی نایب رئیس مجلس شورای اسلامی، در جلسه امروز مجلس در اعتراض به بمباران دیروز شهر دهلران و سکوت کشورها و سازمان های بین المللی دراین باره، گفت:

رژیم بعثی صهیونیستی با حمله هوایی به شهر مقاوم دهلران و با به کارگرفتن بمب های خوشه ای، تعدادی از هم وطنان مسلمان ما را به شهادت رسانده است. ما فکر می کنیم که حرفمان آن قدر روشن است که دنیای تاریک هم اکثراً می فهمد، گرچه خود را به نافهمی یا ناشنوایی می زند. ما می گوییم که متجاوز باید خاک وطن اسلامی را ترک کند، متجاوز باید محاکمه شود تا فکر تجاوز در مغز کس دیگری راه نیابد و خسارات جنگ باید پرداخت شود. با این قبیل اقدامات، هیچ گاه این مفاهیم مبهم نخواهد شد، بلکه روشن تر خواهد گردید. یعنی داعیه های صلح جویی و صلح خواهی را این اقدامات مشخص می کند که چه مفهومی دارد و حرف ما را روشن تر می سازد. ما مطمئن هستیم که برای رسیدن به نقطه های نزدیک به پایان فاصله زیادی نداریم و با این قبیل عملیات ها هرگز نه تنها تردید یا ابهامی به وجود نمی آید بلکه استقامت و مقاومت بیشتر می شود.(۲)

۲

سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی، در مراسمی که با حضور امام جمعه باختران و جمعی از علما، روحانیون و مقامات این استان تشکیل شده بود، درباره برنامه نظامی آتی ایران گفت: ما حمله جدیدی را با نام والفجر آغاز کرده ایم و مطمئن باشید که دیگر نامی جدید برای حملات نخواهیم گذاشت و این آخرین حمله ما خواهد بود.(۳)

۳

هم زمان با آغاز نشست وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در هند، نخست وزیر این کشور نیز بر تلاش برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق تأکید کرد.

امروز خبرگزاری عراق از دهلی نو گزارش داد که خانم ایندیرا گاندی نخست وزیر هند،

۱- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۲، ص۲.

۳- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۱.

اعلام کرده است که برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق از هیچ کوششی دریغ نخواهد کرد. وی به هیئتی از نمایندگان پارلمان هند گفت که این کشور بیشترین اهمیت را برای لزوم برقراری یک صلح عادلانه و فوری بین ایران و عراق، قائل است.

طبق همین گزارش، "مجمع اتحاد ملی هند" از خانم گاندی خواسته است تا حداکثر کوشش خود را برای خاتمه دادن به درگیری ایران و عراق ازطریق دستیابی به یک توافق عمومی درمورد این مسئله در اجلاس سران جنبش عدم تعهد به کار گیرد. رئیس مجمع اتحاد ملی هند به همراه معاون و گروهی از اعضای پارلمان امروز ضمن ملاقات با خانم گاندی یادداشتی را دراین خصوص به وی تسلیم کردند.(۱)

درعین حال، وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها امروز نخستین جلسه دوروزه خود را برای بررسی نتایج اجلاس کارشناسان - که ظرف دو روز گذشته در دهلی نو برپا بود - و همچنین تعیین نهایی قطعنامه صادره و دستور کار اجلاس سران - که از روز دوشنبه آینده به مدت پنج روز در دهلی نو برپا خواهد شد - تشکیل دادند. با پایان یافتن اجلاس دوروزه کارشناسان کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها، امروز (پنجشنبه) نتایج این مذاکرات تقدیم اجلاس وزرای خارجه عضو جنبش خواهد شد.(۲)

۱

ماجرای دستگیری صادق طباطبایی در آلمان و وقایع متعاقب آن، با موضع گیری تهدید آمیز یک سازمان فلسطینی علیه آلمان دراین زمینه، وارد مرحله جدیدی شده است.

خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز از بُن گزارش داد: یک منبع سازمان فلسطینی "فتح الثوره" به خبرنگار این خبرگزاری در این شهر اطلاع داده که سازمان مزبور اوایل هفته جاری، در نامه ای دولت آلمان غربی را تهدید کرده است که اگر حداکثر تا دوشنبه آینده، صادق طباطبایی از زندان آزاد نشود، علیه منافع آن کشور دست به اقدام نظامی خواهد زد. این منبع افزود: در نامه مزبور که توسط سفیر کویت در امارات متحده عربی برای وزیر خارجه آلمان فرستاده شده ضمن اشاره به خدمات صادق طباطبایی به آرمان فلسطین، از دولت آلمان خواسته شده است که وی را از اتهامات وارده تبرئه و از وی اعاده حیثیت کند و مسببین اصلی این ماجرا را معرفی و محکوم کند.(۳)-(۴)

از سوی دیگر، امروز اعلام شد که وزارت خارجه آلمان غربی، به سؤالات دادگاه ایالتی دوسلدورف درباره قرار ملاقات طباطبایی در محافل دولتی آلمان پاسخ خواهد داد؛ این درحالی است که امروز این دادگاه برای ادامه بررسی پرونده طباطبایی تشکیل جلسه داد، ولی سخنگوی دادگاه اعلام کرد امروز دراین باره تصمیم نهایی اتخاذ نخواهد شد.(۵)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۹، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، دهلی نو، خبرگزاری عراق، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۲- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵.

۳- درخصوص این ماجرا توضیحاتی در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۹، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۵- همان، ص۱۴.

۱

درپی سخنان روز گذشته آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با رئیس مجلس ملی خلق الجزایر درباره بحران به وجودآمده در قیمت نفت، امروز رادیو بی بی سی در واکنشی به سخنان آقای هاشمی اعلام کرد:

«دیروز حجت الاسلام رفسنجانی گفت که توطئه ای در سازمان اوپک در جریان است تا به ایران و سایر کشورهای محروم ازنظر اقتصادی ضربه ای وارد آید. او گفت که یکی از دستاوردهای عمده انقلاب ایران افزایش بهای نفت بوده است و ایران به هر قیمتی که شده از کاهش بهای نفت جلوگیری خواهد کرد. او نگفت که ایران چگونه می خواهد از کاهش بهای نفت جلوگیری کند، اما از کشورهای منطقه خلیج فارس خواست که خود را تسلیم توطئه ای که گفت، نکنند و از لیبی، ونزوئلا و اندونزی خواست که در مقابل پایین آمدن بهای نفت عکس العمل شدیدتری نشان دهند. از هنگامی که در ماه ژانویه، سازمان اوپک نتوانست درمورد مقدار تولید و بهای نفت به توافق دست یابد، مقامات جمهوری اسلامی جهان سرمایه داری و به خصوص امریکا را مسبب کاهش بهای نفت دانستند و رهبران ایران عربستان سعودی را متهم کردند که در توطئه پایین آمدن مقدار صادرات نفت ایران و نیز کاهش بهای آن آلت دست امریکاست.»(۱)

۲

رایزنی های غیرعلنی وزرای نفت برخی کشورهای صادرکننده نفت اوپک امروز نیز در لندن ادامه یافت.

رادیو کلن دراین باره گزارش داد:

«وزرای نفت کشورهای عضو سازمان ممالک صادرکننده نفت اوپک قصد دارند امروز در چهارچوب مذاکراتی محرمانه با یکدیگر برای جلوگیری از مبارزه بی امان بر سر بهای نفت تلاش نمایند. نمایندگان ونزوئلا، نیجریه و امارات متحده درحال حاضر در لندن، اقامت دارند. در محافل سازمان اوپک گفته شد که در این مشاورات احتمالاً وزرای کویت، الجزایر، اندونزی و وزیر نفت عربستان سعودی (یمانی) شرکت خواهند کرد. به موازات مذاکره بر سر کاهش بهای نفت ازطرف سازمان اوپک و فروش هر بشکه نفت برابر با ۲۹ دلار، مسئله محدودنمودن میزان استخراج نفت نیز مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. به نظر کارشناسان، میزان استخراج احتمالاً در روز ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در هر روز تعیین خواهد شد.»(۲)

بی بی سی نیز درباره این مذاکرات و نتایج احتمالی آن گفت:

«حتی اگر ملاقات وزیران در لندن، که ایران در آن حضور ندارد، به نوعی موافقت نائل شود، باز ارائه نتایج آن به جلسه ای متشکل از همه سیزده کشور اوپک خالی از مشکلات نخواهد بود. آنها ضمناً با مشکل ترغیب تولیدکنندگان نفت خارج از سازمان اوپک به همکاری نیز

ص: ۲۰۱

۱- همان، ص۲۱، رادیو بی بی سی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۲۳، رادیو کلن، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

مواجه هستند. بااینکه جلسه کنونی وزیران نفت اوپک در لندن برگزار می شود، بریتانیا خود را با بی نیازی از هرگونه ارتباطی با آن دور نگه می دارد. بریتانیا به حداکثر ممکنه نفت تولید می کند و تا هنگامی که این تولید سودآور باشد از میزان آن نخواهد کاست، چون هزینه تأسیسات نفت دریای شمال به اندازه ای زیاد است که تولیدنکردن نفت از تولید آن هزینه کمتری نخواهد داشت. ضمناً بریتانیا تاحد لازم خود را از اوپک دور نگه می دارد تا دوستان خود را متقاعد کند که در تثبیت قیمت نفت دخالتی ندارد، بلکه سیاستش در تعیین قیمت نفت مبتنی بر روند بازار است. به هرحال، مکزیک با اوپک همکاری نزدیک دارد و حتی ممکن است نماینده ای به جلسه وزیران نفت اوپک به لندن بفرستد. منافع مکزیک و کیفیت تولید نفتش با اوپک همسانی بیشتر دارد. اگر این جلسه توفیقی در آماده کردن زمینه برای یک توافق کلی حاصل نکند، احتمال بروز جنگ قیمت بیشتر خواهد شد.»(۱)

۱

آسوشیتدپرس خبر داد نماینده وزیر نفت ونزوئلا- به منظور ترغیب آقای غرضی وزیر نفت ایران، برای حضور در مذاکرات لندن به ایران سفر کرده است. به گزارش این خبرگزاری، اومبرتو کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا- در تلاش برای جلب مشارکت جمهوری اسلامی با کشورهای تولیدکننده جهت جلوگیری از یک جنگ قیمت، نماینده خود را راهی تهران کرده است.

یک مقام رسمی ونزوئلایی که مایل نیست نامش فاش شود گفت: دکتر گارسیا کورونادو از وزارت انرژی و معادن ونزوئلا اوایل وقت روز پنجشنبه از کویت راهی تهران شد تا در ملاقاتی دوروزه با محمد غرضی وزیر نفت ایران گفت و گو کند.

این مقام رسمی که عضو هیئت کورونادو است، گفت که وی حامل نامه ای برای غرضی است. وی افزود: کورونادو در دو روز گذشته در کویت، با نمایندگان کشورهای عرب تولیدکننده نفت در خلیج فارس مشورت هایی کرده است.(۲)

۲

مجله نیوزویک در شماره اخیر خود نوشته است مقامات امریکایی بر این باورند که شوروی تصمیم گرفته است که در جنگ ایران و عراق، از عراق حمایت کند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از واشنگتن، نشریه مذکور با ذکر این نکته که روابط مسکو با تهران در چند ماه اخیر رو به تیرگی گذاشته است به دستگیری رهبر کمونیست های ایران به اتهام جاسوسی برای شوروی اشاره کرده و از قول مقامات امریکایی نوشته است: شوروی امید بهبودی روابط با ایران را از دست داده و محموله های بزرگ اسلحه به عراق می فرستد.(۳)

۱- همان، صص۲۳ و ۲۴، رادیو بی بی سی.

۲- همان، ص۱۱، کویت، آسوشیتدپرس، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۳- همان، ص۷، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱.

۱

هفته نـامه الجهـاد (چـاپ الجزایر)، به نقل از منابع مطلع اعلام کرده است که عراق اخیراً شـروع به خارج کردن ذخایر ارزی خود از کشورهای خارجی و واریز آنها به بانک رافدین قاهره کرده است.

به نوشـته الجهـاد، این اقـدامات درپی وخـامت اوضـاع اقتصـادی عراق انجام شـده است؛ زیرا مقامات آن کشور نگران این مسـئله هسـتند که درپی ناتوانی در پرداخت دیون خارجی، حساب های این کشور در بانک های خارجی به نفع شرکت های طلبکار مسدود شود.(۱)

۲

امروز مأموران نظامی دولت پاکسـتان یک دانشـجوی عضو انجمن اسـلامی و یک کارمند سـرکنسولگری جمهوری اسـلامی ایران در کراچی را دستگیر کردند. ۵ دانشجوی دیگر عضو انجمن اسلامی که پیش تر دستگیر شده بودند نیز پس از ۱۱ روز اسارت، آزاد شدند.

این دسـتگیری هـای پی درپی و بی هـدف به دنبال انفجار بمب در ۵ مؤسـسه فرانسوی در پاکسـتان انجـام می گیرد، امـا تاکنون به نتیجه ای که حاکی از دخالت ایرانیان در ماجرا باشد نرسیده است.(۲)

ضمیمه گزارش۱۶۹: ماجرای دسـتگیری صادق طباطبایی در فرودگاه دوسـلدورف آلمان و اختلافات بین وزارت خارجه و وزارت کشور آلمان درخصوص مصونیت سیاسی وی

صـادق طباطبایی اواخر دی ماه سال جاری، به اتهام حمل مواد مخـدر در فردگاه دوسـلدورف آلمان بازداشت شـد. متعاقباً روز سوم اسـفند، خبرگزاری آلمان اعلام کرد که دادگـاه دوسـلدورف، پس از پـذیرش برخورداری صادق طباطبایی از موقعیت دیپلماتیک، وی را آزاد کرد.(۳)باوجوداین، درحالی که قرار بود روز جمعه شـشم اسـفند، در دادگاه دوسلدورف به این پرونده رسیدگی شود، روز پنجشنبه پنجم اسفند، به علت مخالفت شعبه ۱۲ دادگاه دوسلدورف با اعطای مصونیت سیاسی به طباطبایی، وی مجدداً دسـتگیر شـد. در همین حـال، خبرگزاری جمهوری اسـلامی روز شـشم اسـفند، ضـمن اشـاره به اختلاف نظر بین وزرای دولت آلمان درخصوص ماجرای دسـتگیری صادق طباطبایی، از بن گزارش داد: «درحالی که وزیر خارجه آلمان دیتریش گنشـر، خواهان به رسمیت شناخته شدن مصویت سیاسی اوست، وزیر کشور آلمان فردریش زیمرمان، نگرانی شدیـد خـود را دراین بـاره ابراز کرده است.(۴) به گزارش خـبرگزاری جمهـوری اسـلامی، رادیـو آلمـان روز جمعه در خـبری دراین مورد، گزارش داد که دادگـاه دوسـلدورف ضـمن مخالفت با مصونیت سیاسی طباطبایی اعلام کرد که وی «در ۱۳ ژانویه با سـفیر آلمان در تهران، مذاکرات سیاسـی نداشـته است و این ملاقات خصوصی بوده است.» این دادگاه همچنین رسیدگی به پرونده طباطبایی را به روزهای بعد موکول کرد.(۵)

ص: ۲۰۳

۱- روزنامه کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از هفته نامه الجهاد چاپ الجزایر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، اسلام آباد، خبرگزاری جمهوری اسلامی،۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۰، ۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷، دوسلدورف، خبرگزاری آلمان، ۳/۱۲/۱۳۶۱.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۳، ۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱۲/۱۳۶۱.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۵، ۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ جمعه ۱۳ اسفند ۱۳۶۱ ۱۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۴ مارس ۱۹۸۳

۱

مناطق مسکونی آبادان و خرمشهر همچنان آماج گلوله باران توپخانه های ارتش عراق قرار دارند و حملات عراق به این دو شهر در دو روز اخیر، یک شهید و ۱۶ زخمی بر جای گذاشته است.

در گلوله باران امروز آبادان یک تن زخمی و ۴ منزل مسکونی ویران شد. گلوله باران خرمشهر نیز ۷ زخمی بر جای گذاشت.(۱) دیروز نیز در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر یک نفر به شهادت رسید، ۸ تن زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی نیز تخریب شد.(۲)

۲

امروز براثر اقدامات عناصر مسلح ضدانقلاب در استان آذربایجان غربی ۵ تن شهید و ۱۵ نفر زخمی شدند. مهاجمان مسلح غیرقانونی ۱۰ تن از اهالی یک روستا را نیز به گروگان بردند.

در اشنویه پس از پایان مراسم نمازجمعه، که امروز در مسجد جامع این شهر برگزار شد، عده ای از وابستگان به گروه های مسلح غیرقانونی چندین نارنجک به طرف نمازگزاران پرتاب کردند که موجب شهادت ۳ تن از نیروهای سپاه و زخمی شدن ۱۳ تن دیگر ازجمله ۳ پاسدار شد.(۳)

در مهاباد نیز افراد وابسته به گروه های مسلح برانداز یکی از نیروهای بسیج را از پشت سر هدف گلوله قرار داده و به شهادت رساندند.(۴)

یکی از نیروهای بسیج شهرستان خوی نیز به دست افراد مسلح ناشناس ترور شد و به شهادت رسید.(۵)

همچنین در شمال ارومیه، نیروهای حزب دمکرات کردستان به روستای شیعه نشین علی کندی حمله کردند. براثر این حمله ۲ نفر از اهالی روستا زخمی شدند، یک خانه آتش گرفت و یک دستگاه مینی بوس آسیب دید. نیروهای این حزب ۱۰ نفر از اهالی روستا را نیز به گروگان گرفته و با خود بردند.(۶)

۱- . سند شماره ۵۲۹۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۹، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۱، اطلاعیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۲- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۸، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۳- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۱، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۴- سند شماره ۳۴۹۹۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی)، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۳، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۶۴۷۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۲، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۶- سند شماره ۱۰۳۸۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴۹، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۹.

۱

امروز ۶ نفر از افراد گروه های معارض چپ گرا در شهرهای تهران، اصفهان و گنبد، با تلاش مردم و نیروهای امنیتی دستگیر شدند.

درپی وقوع یک انفجار در منزلی در خیابان خوش تهران، اهالی محل یکی از ساکنان منزل را که از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود دستگیر کرده و به نیروهای کمیته تحویل دادند.(۱)-(۲)

در گنبد، ۳ تن از افراد سازمان چریک های فدایی خلق و در اصفهان نیز یک نفر از افراد حزب رنجبران و یک تن از وابستگان به گروه کومه له دستگیر شدند.(۳)

۲

رئیس مجلس، اصلی ترین مباحث خود را در نمازجمعه امروز تهران به اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد در هند اختصاص داد.

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه دوم نمازجمعه امروز تهران، به مناسبت نزدیک شدن به زمان برگزاری اجلاس سران عدم تعهد، ضمن اشاره به نفوذ ابرقدرت ها در این جنبش، از حضور بعضی کشورهای وابسته به شرق و غرب در این جنبش انتقاد کرد و گفت: «آیا "صدام" غیرمتعهد است؟ چه غیرمتعهدی که شرق و غرب به او کمک می کنند که در آنجا بماند و انقلاب اسلامی را که باید در خدمت منطقه قرار بگیرد، تضعیف کند و اسباب زحمت فراهم نماید؟ بااین وجود، کشورها و افراد غیرمتعهد و درعین حال، متعهد به افکار - به طور نیم بند - وجود دارند که می توانند مفید باشند و تصمیمات خوبی بگیرند، منتها در خطبه عربی توضیح داده ام که ابرقدرت ها به منظور جلوگیری از اتخاذ تصمیم های مفید، در آستانه برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها، به جوسازی پرداخته اند؛ قضیه اوپک را مطرح می کنند، جنگ ایران و عراق را پیش می آورند و منازعاتی را که این روزها به اسم شیعه و سنی در پاکستان روی داده است، در دستور کار قرار می دهند. به هر مسئله ای که در کشورهای گوناگون است دامن می زنند تا بین افرادی که به آنجا رفته اند اختلاف بیندازند و وضعی به وجود آورند که آنها نتوانند به جایی برسند و فقط بتوانند دعواهای خود را حل کنند و این گونه مسائل، مانع تصمیم گیری درست آنها بشود.»

رئیس مجلس در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اقدامات ابرقدرت ها برای ممانعت از تصمیم گیری صحیح اعضای این جنبش، درمورد تاثیرگذاری هیئت ایرانی در اجلاس سران عدم تعهد اظهار کرد: «[اعضای جنبش عدم تعهد] صدویک کشورند. این صدویک کشور، اگر در مقابل سازمان ملل غیرمتعهد بودند، این سازمان چه می توانست بکند؟ اگر اینها تصمیم بگیرند و رأی واحدی در سازمان ملل بدهند، می توانند "حق وتو" را در سازمان ملل حذف کنند اما عوامل نفوذی غربی ها و جوسازی مستکبران، نمی گذارند تصمیم درستی گرفته شود. ما امیدواریم که هیئت ایرانی بتواند در کنفرانس، منشأ اثر باشد.»(۴)

ص: ۲۰۶

۱- در گزارش به علت انفجار اشاره نشده است.
۲- سند شماره ۲۱۸۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن عملیاتی، روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۴.
۳- سند شماره ۲۲۸۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه منطقه۳، شماره ۴۴، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۸؛ و- سند شماره ۵۲۹۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش خبری هفتگی، از فرماندهی منطقه۲ (مرکز فرماندهی) به فرماندهی کل سپاه، شماره ۷۵۱، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.
۴- هاشمی رفسنجانی، خطبه نمازجمعه ۱۳۶۱، جلد سوم (۲۷/۱۲/۱۳۶۱ - ۲۶/۶/۱۳۶۱)، زیر نظر محسن هاشمی رفسنجانی، تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶، صص ۵۰۵ و ۵۰۶.

در مراسم نمازجمعه امروز تهران، نخست وزیر به عنوان سخنران پیش از خطبه های نماز مطالبی را بیان کرد که اصلی ترین محورهای آن عبارت اند از: نقش اصلی وحدت مردم در پایداری حکومت؛ کارکرد اساسی غیرمتعهدها درصورت داشتن استقلال رأی و استقلال عمل در حیطه نظام بین الملل؛ تأکید بر حفظ عدم وابستگی و استقلال ایران در تصمیم گیری و تأثیر این امر در حوزه های فرامرزی و به ویژه در میان قشرهای مستضعف کشورهای دیگر؛ بحران قیمت نفت و تلاش برخی کشورها در پایین آوردن قیمت آن برای تضعیف پایه های اقتصادی ایران؛ بررسی مشکلات اقتصادی ایران و امیدواری به پشت سر گذاشتن این مشکلات با کمک و یاری مردم.

نخست وزیر در بخشی از سخنان خود گفت:

«امروز اگر ما می توانیم محل جنبش غیرمتعهدها را از بغداد – که الآن پایتختی درحقیقت برای منافع ابرقدرت هاست – به دهلی منتقل کنیم و دماغ استکبار جهانی را در منطقه به خاک بمالیم، آنها را به وحشت بیندازیم و ایادی قدرت های بزرگ را مضطرب کنیم، به خاطر همین حضور است. ما سلاح دیگری نداریم، ما اسلحه دیگری نداریم. سلاح ما همین شعارهای ماست، شعارهای الله اکبر ماست... امروز قدرت های ارتجاعی در منطقه پیوند خودشان را قوی تر می کنند، برای چه؟ برای ترس از همین سلاح، سلاحی که در دستان ملت نیرومند ماست، این سلاح، سلاح مجهزشدن به ارزش های الهی است، ایمان آوردن به قدرت خدایی است، اعتقاد پیداکردن به برپایی جامعه ای براساس موازین اسلامی است.

... نفی شرق و نفی غرب به تنهایی نمی تواند یک ملتی را نجات بدهد، نمی تواند یک ملتی را مجهز به سلاح هایی بکند که بتواند در مقابل هجوم و یورش وحشیانه قدرت های بزرگ مقاومت بکند. ما وقتی شرق و غرب را نفی می کنیم، وابستگی را نفی می کنیم، داخل بلوک بندی های سیاسی و نظامی نمی شویم، می خواهیم اقتصادی مستقل به وجود بیاوریم، یک چیز مثبتی هم باید داشته باشیم که به جای نفی کردن ها بگذاریم. بیشتر کشورهایی که شعار عدم تعهد دادند به جای این خلأ ناشی از نفی شرق و غرب شعارهای ملی گرایانه را گذاشتند ... این شعارها می تواند در یک برهه ای نیروهایی را در داخل ملتی منسجم کند، ولی عملاً همین شعارها و شعارهای ملی گرایانه می تواند دالانی و کانالی باشد که استعمار نو دوباره از آن کانال به داخل این کشورها برگردد.

... ما درعین حالی که به طور عمیق این شعار را می دهیم، جمهوری اسلامی را هم داریم (تکبیر حضار) یعنی ما به شعار نه شرقی نه غربی بسنده نمی کنیم، بلکه ارزش هایی داریم، خودمان معیارها و ملاک هایی داریم که بر صحنه می آوریم، الگو ارائه می دهیم و درست در اینجاست که فلسفه آمیختگی سیاست و دیانت روشن می شود. آن چیزی که ما را قادر می سازد چهار سال روی پای خودمان بایستیم، علی رغم این همه توطئه ها محاصره اقتصادی، توطئه کودتا، سازمان دادن حرکت های تروریستی، ماجرای کردستان، جنگ تحمیلی، ماجرای طبس و هزاران توطئه سیاسی، اقتصادی و چیزهای دیگر، به خاطر این است که ما در نفی کردنمان دچار خلأ نبودیم بلکه با یک ارزش های توانمندی این خلأ را پر کردیم و با اتکا به اسلام و موازین اسلامی و رهبری اسلامی توانستیم به

پیچیده ترین مسائل جهان امروز پاسخی درخور بدهیم ... اینها به برکت همان جمهوری اسلامی است، به برکت آمیختگی سیاست و دیانت و جدانبودن این دو از هم است، به خاطر روی آوردن به ارزش هایی است که در فطرت الهی و زلال تمام انسان های محروم جا دارد، سابقه دارد. ...

الآن بحث جنگ قیمت درزمینه نفت است. شما برادران و خواهران این مسئله را شنیده اید. توطئه ای برای پایین آوردن قیمت نفت به این خیال باطل که با پایین آوردن درآمدهای کشور ما که کشوری درحال جنگ است، ما را به زانو دربیاورند، به ما فشار وارد بیاورند، ما را به سمت آن چارچوب هایی که خود مطرح می کنند، برانند. یک عده از این سران ارتجاعی در منطقه نشسته اند و دراین زمینه صحبت می کنند و نقشه و خط ونشان می کشند، ولی ما در دو سال گذشته، نشان دادیم حتی در موقعیتی که با توطئه های سازمان یافته، خرید نفت از کشور ما به اقل خود برسد، به خاطر حضور یکپارچه ملت در صحنه، به خاطر اینکه این نظام، نظامی است مردمی و بر پایه اصول مکتب اداره می شود، این نوع توطئه ها نمی تواند نه در سرنوشت جنگ و نه در سرنوشت تصمیمات انقلابی کشور ما اثری داشته باشد (تکبیر حضار) ما یاد گرفتیم که به همان اندازه که درآمد داشته باشیم، بخوریم و خرج کنیم و با همین چیزی که می توانیم به دست بیاوریم چرخ های مملکت را به گردش دربیاوریم. ما راه های مقابله با این توطئه ها را توانستیم پیدا کنیم و این توطئه ها نمی تواند بر تصمیمات ما اثری بگذارد.

امروز به یمن همین حضور یکپارچه مردم در صحنه و با توسل به سیاست هایی که از شعار اصلی مردم؛ یعنی شعار نه شرقی و نه غربی جمهوری اسلامی متأثر بوده، وضعیت اقتصادی ما بسیار قوی تر، نیرومندتر و استوارتر از سال های گذشته است. کارخانه های ما بعد از مدت ها رکود کم کم، یکی پس از دیگری به حرکت درمی آیند. گرچه هنوز به ظرفیت اسمی خودشان نرسیده اند، اگرچه ما انتظار داریم تولید این کارخانه ها با شرکت و فعالیت کارگران عزیز ما بازهم زیادتر و بیشتر شود که این حرکت درجهت زیادکردن تولید، مبارزه مستقیم با امریکاست. ما این تکان را در صنایع خودمان دیده ایم. در تمام مقاطع اقتصادی خودمان دیده ایم. امروز حرکت تازه ای را دراین زمینه در کلیه جهات می بینیم گرچه ما نقایصی هم داریم شکی نیست؛ نقایصی که جنبه عارضی دارد و باید با آن مقابله کرد و با آن درافتاد و از بین برد و براساس همین موازین اسلامی راه حل پیدا کرد.

مسائلی که ناشی از در مرحله اول مسئله محاصره اقتصادی، جنگ انقلاب و نظایر آنهاست و طبیعی هم هست. بارها امام امت اشاره کردند به مقایسه وضع کشور ما درحالت جنگی امروز با جنگ جهانی دوم، ولی ما بر تمام این مشکلات توانسته ایم غلبه پیدا کنیم. امروز کارخانه های ما کمتر دچار کمبود مواد اولیه هستند، کالا به اندازه کافی در کشور وجود دارد، چرخ های مملکت می چرخد، دولت قدرت آن را دارد که به صورت نیرومند و قوی از جبهه ها حمایت کند و این را در اولویت قرار بدهد و در کنار آن این قدرت را دارد که با فعالیت های سازمان یافته در طول سال با حرکت های گروهک ها در سراسر کشور مقابله بکند، جلسات شورای امنیت کشور را مرتب تشکیل بدهد، دستان ایادی امریکا را در میان عشایر غیور قشقایی ببرد و پایه های قدرت سیاسی نظام را در اقصی نقاط کشور محکم کند. تمام اینها را ما

در شرایط جنگی و در شرایط استثنایی داریم انجام می دهیم. درعین حال نقایصی هست. ...

آن زمانی که قـدرت های خریـدار نفت ما را در محاصـره کامل قرار دادنـد (سال گذشـته) ما با لطف خـدا، با تکیه به همین حضور مردم در صـحنه، با اعتقادی که به همین نیروی مردمی داشتیم توانستیم راه حل هایی برای این مسـئله پیـدا کنیم و درحقیقت اقتصادی را پایه گـذاری کنیم که برپایه آن نشود موقعیتی پیش بیایـد که به خاطر کمبود ارز، خدای ناکرده، نظام ما دسـتش را به سوی شرق و غرب دراز بکند. ما با این مسئله مقابله کردیم و موفق هم شدیم. امروز ذخایر ارزی کشور ما که پشتیبانی برای استقلال اقتصادی ما و برای جبهه های نبرد و رزمندگان ماست، بسیار بهتر و قوی تر از اول جنگ است و این نبوده جز با سیاست های صرفه جویی، دقت در هزینه ها که امکان پذیر نمی بود اگر مردم نسبت به این سیاست ها علاقه نداشتند و همکاری نمی کردند. اگر امروز ما مستقل هستیم و اگر امروز ما در کنار مسائل مربوط به جنگ، به همان اندازه به مسائل فرهنگی خودمان، سیاسی خودمان توجه می کنیم و یک سازندگی گسترده در کشور الآن وجود دارد، به خاطر همین توجه مردم و آگاهی مردم از این سیاست ها و پشتیبانی مردم از این سیاست هاست و طبیعی است اگر مقایسه بکنیم دقیقاً درآمدهایی که عراق داشته و ذخایر ارزی که عراق در اول جنگ داشته، کمک هایی که در منطقه ازنظر ارزی، دلارهای نفتی به عراق شده با مقدار ارزی که ما داشتیم، عظمت کار را احساس خواهیم کرد. ...»(۱)

۱

آخرین وضـعیت گروه های مسلح غیرقانونی به ویژه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سطح کشور و تدابیر وزارت کشور برای مقابله با اقدامات این گروه ها در کردستان از محورهای سخنان آقای ناطق نوری وزیر کشور در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیویی در شهرکرد بود. گزارش کیهان دراین باره چنین است:

ناطق نوری درمورد تشکیلات ازهم پاشیده منافقین در سطح کشور گفت: بحمدالله پایگاه های گروهک ها در سطح کشور متلاشی شده و این حاصل حضور امت حزب الله و شـهیدپرورمان در صـحنه و فعالیت نیروهای نظامی و انتظامی و قضایی است و وزارت کشور در کمیته های انقلاب اسـلامی تغییراتی داده و توجه خاصـی به ژاندارمری در مناطق کردنشـین به خصوص در مرز کشور مبذول داشـته و هماهنگی کامل بین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و کمیته های انقلاب و ستادهای مشترک انجام شده است که اینها به خصوص در تهران، در برخورد با گروهک ها نقش مؤثری دارند و طرح هایی هم داریم که در آینده نزدیک اعلام می شود.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۲ و ۲۳؛ و- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴.

۱

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امورخارجه در گفت وگو با خبرنگاران ایرانی در دهلی نو درباره برنامه های سیاسی ایران در هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد گفت: جمهوری اسلامی ایران در تصمیم خود جهت برگزارنشدن هشتمین اجلاس سران در بغداد پافشاری می کند. وی افزود: کشورهای لیبی، نیجریه، سوریه و کره شمالی برای برگزاری هشتمین اجلاس سران در کشورهای خود اعلام آمادگی کرده اند.

دکتر ولایتی گفت: در کنار برگزاری اجلاس وزیران خارجه، کارگروه های سیاسی و اقتصادی تشکیل شده و موارد پیشنهادی در این کارگروه ها بحث و بررسی می شود و پس از اخذ آرا در کارگروه نگارش بررسی مجدد گردیده و درنهایت به صورت یک پیش نویس به اجلاس سران تسلیم می شود. البته ایران نیز اصلاحیه هایی اقتصادی تهیه کرده است که اعلام می کند. آقای ولایتی اضافه کرد ایران دیدگاه های خود را درخصوص مسئله فلسطین و جنگ تحمیلی عراق، امریکای لاتین و نامیبیا اعلام می کند و همچنین بر تأسیس صندوق یا بانکی برای جنبش عدم تعهد، که وزیران خارجه در تماس های خود از آن حمایت کرده اند، تأکید دارد.(۱)

گفتنی است دکتر علی اکبر ولایتی امروز پس از ملاقات با همتایان لیبیایی و سوری خود خاطرنشان کرد، باتوجه به اعلام آمادگی لیبی برای میزبانی از هشتمین اجلاس سران عضو جنبش غیرمتعهدها، ایران پشتیبانی خود را از این موضوع اعلام می کند.(۲)

در دیدار دکتر ولایتی و عبدالحلیم خدام وزیر خارجه سوریه، روابط دوجانبه و اوضاع منطقه، استقرار تماس های سه جانبه لیبی، سوریه و ایران و تشکیل جناح های مترقی عرب و ضرورت احیای جبهه پایداری، همچنین هماهنگی دو کشور در اجلاس سران غیرمتعهد مورد مذاکره قرار گرفت.

همچنین در دیدار دکتر ولایتی با دکتر عبدالعاطی العبیدی وزیر خارجه لیبی، دو کشور اشتراک نظر داشتند که دلیلی برای تشکیل نشدن هفتمین اجلاس سران عدم تعهد وجود ندارد و نیز وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران حمایت خود را از نامزدی لیبی جهت برگزاری هشتمین نشست غیرمتعهدها در سال ۱۹۸۶ اعلام کرد.(۳)

۲

باوجود تمهیداتی که عراق قبل از شروع اجلاس سران عدم تعهد برای حفاظت از صدام حسین فراهم کرده بود، امروز خبرگزاری عراق اعلام کرد که صدام برای این نشست به دهلی نو نخواهد آمد و به جای وی طه محی الدین معروف معاون ریاست جمهوری و عضو شورای فرماندهی انقلاب آن کشور، ریاست هیئت عراقی را در اجلاس سران بر عهده خواهد گرفت.

براساس گزارش این خبرگزاری، طارق میخائیل یوحنا عزیز وزیر امور خارجه، معاون نخست وزیر و عصمت کتانی از دیگر مسئولان عراقی شرکت کننده در این اجلاس هستند.(۴)

ص: ۲۱۰

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۳، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۱۳.

۳- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، دهلی نو.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۳، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری رژیم بعثی عراق.

به عقیده برخی کارشناسان سیاسی، شرکت نکردن صدام حسین در این اجلاس با درنظرگرفتن ملاحظات امنیتی قابل پیش بینی بود، این کارشناسان می گویند: به طورکلی از آغاز جنگ تا به امروز، صدام حسین فقط سه بار عراق را ترک کرده که هر بار نیز به سرعت به عراق بازگشته است و اکنون نیز باتوجه به تبلیغات خبرگزاری ها مبنی بر تصمیم ایران برای حمله به عراق در ایام برگزاری اجلاس، قطعاً صدام ملزم به ماندن در عراق شده است. به هرحال، شرکت نکردن وی نوعی پیروزی برای ایران به حساب می آید. البته باتوجه به حاضرنشدن صدام در اجلاس باید مطمئن بود که بغداد به عنوان محل برگزاری نشست هشتم، حداقل در این اجلاس تعیین نخواهد شد.(۱)

نماینده عراق در جلسه کارشناسان اجلاس غیرمتعهدها اعلام کرد: هیئت نمایندگی عراق پیشنهاد خواهد کرد که درمورد سه ماده اضافاتی به عمل آید که عبارت اند از:

۱. درمورد حمله اسرائیل به رآکتور اتمی عراق، ماده ای به پیش نویس اضافه شود.

۲. در ماده ای که مربوط به جنگ ایران و عراق است قطعنامه های سازمان ملل متحد که دراین باره صادر شده، اضافه شود.

۳. درخصوص محل برگزاری هشتمین اجلاس سران (که عراق پیشنهاد برگزاری آن را در بغداد داده است) باید مطالب به صورت مشروح تر نوشته شود.(۲)

۱

هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد، فرصتی خواهد بود تا جنگ ایران و عراق به طور ویژه مورد توجه قرار گیرد. در همین راستا، کشورهای عرب شرکت کننده در اجلاس غیرمتعهدها تصمیم گرفتند پیش نویس یک قطعنامه مشترک را درباره جنگ ایران و عراق به این کنفرانس پیشنهاد کنند.

به گزارش خبرگزاری امارات متحده عربی، گروه کشورهای عربی درمورد مطرح کردن درخواست پایان بخشیدن به جنگ سی ماهه ایران و عراق توافق کرده اند.(۳)

همچنین، ایندیرا گاندی نخست وزیر هند که ریاست هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد را به مدت ۳ سال برعهده خواهد گرفت، در گفت وگو با خبرگزاری الجزایر درباره جنگ ایران و عراق و تأثیر تداوم جنگ بر جنبش عدم تعهد گفت: ما مایلیم این جنگ پایان گیرد. وی افزود: من زمان وقوع چنین امری را نمی توانم پیش بینی کنم، اما فکر نمی کنم که وجود چنین مناقشاتی به ضعف جنبش بینجامد.(۴)

دراین حال، رسانه ها و حتی عالی ترین مقامات کشور هند مشغول تبلیغات سیاسی سازماندهی شده برای تحت فشار قراردادن ایران هستند؛ ازجمله این اقدامات می توان به دیدار مسئول گروهی به نام "طرف داران صلح" که از حمایت مالی و سیاسی رژیم عراق برخوردار است با ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، اشاره کرد.

۱- سند شماره ۲۱۳۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۸۱، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه های تریبون و اکسپرس.

۲- سند شماره ۲۱۳۶۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره۳۸۲، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱ ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از گزارشی از خبرگزاری امارات.

۴- همان، ص۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری الجزایر، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

به گزارش خبرگزاری هنـدی پی.تی.ای، رئیس گروه طرف داران صلح امروز در دیـداری با بانو ایندیرا گاندی، با ارائه یادداشتی درخصوص جنگ تحمیلی از وی خواسته است که هند بیشترین کوشش خود را جهت پایان بخشیدن به این جنگ انجام دهد.

خبرگزاری هنـدی پی.تی.ای. که هم زمان با آغاز اجلاس وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد (در آسـتانه برگزاری هفتمین گردهمایی سـران کشورهای عضـو در دهلی نو) گزارش ملاقات مزبور را مخابره کرده است، می افزایـد: پرفسور بالـدو مسئول این گروه، یـادآور شـد اجلاس جـاری یک فرصت است تا از آیت الله خمینی دعوت کنیم تا موضع آرام تری را درمورد این جنگ اتخاذ و با برقراری آتش بس موافقت کند.

در ادامه این گزارش آمـده است: پرفسور بالـدو به مسئله اعزام کودکان به جبهه های جنگ و پاک سازی میدان های مین به کمک آنان اشاره کرد. وی همچنین با اشاره به دوستی دو کشور ایران و عراق با هند خاطرنشان کرده است: وظیفه انسانی ما است که دو کشور ایران و عراق را از نابودکردن خود به دست یکدیگر نجات دهیم.

بنا بر این گزارش، نخست وزیر هند خانم ایندیرا گاندی نیز در این ملاقات گفته است ما نهایت کوشش خود را در حل وفصل جنگ ایران و عراق به کار خواهیم بست.(۱)

۱

رؤسای جمهور پاکستان، نیجریه و قبرس در اظهاراتی، خواستار خاتمه یافتن جنگ ایران و عراق شدند.

رؤسای جمهور دو کشور پاکسـتان و نیجریه از جنگ بین ایران و عراق ابراز تأسف کرده و خواهان پایان هرچه زودتر آن شدند. گفتنی است رئیس جمهوری نیجریه درحال دیدار از پاکستان است.(۲)

اسپیروس کیپریانو رئیس جمهور قبرس نیز در گفت وگویی با روزنامه الوطن (چاپ کویت) ابراز امیدواری کرد که کشورهای غیرمتعهد بتوانند برای مسئله فلسطین و جنگ ایران و عراق یـک راه حـل منـاسب بیابنـد. وی همچنین از مناسـبات کشورش با کویت اظهار خرسـندی کرده است. رئیس جمهوری قبرس در راه خود به دهلی نو امشب در فرودگاه کویت توقف کرد.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۳، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، صص۴ و ۵، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از گزارش خبرگزاری پی.تی.ای.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.
۳- همان، ص۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

نشست غیررسمی وزرای نفت هشت کشور صادرکننده نفت امروز نیز در لندن پیگیری شد،.به گزارش بی بی سی، دکتر مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات، پس از پایان جلسه امروز اعلام کرد دلایلی وجود دارد که براساس آن می توان انتظار داشت کشورهای صادرکننده نفت به یک توافق کلی بر سر قیمت و میزان تولید نفت برسند.(۱)-(۲)

خبرگزاری فرانسه درباره این نشست و ریشه های اساسی اختلاف در جمع کشورهای صادرکننده نفت، اعلام کرد: به گفته برخی هیئت های نمایندگی، قرار است یک سقف تولید روزانه ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه برای همه کشورها و تقسیم عادلانه آن بین کشورهای عضو در نظر گرفته شود.

به گفته کارشناسان، درحال حاضر، تولید کشورهای عضو اوپک از ۱۸ میلیون بشکه در روز به ۱۳ تا ۱۴ میلیون بشکه کاهش یافته است. گفته می شود که هشت کشور شرکت کننده در نشست لندن تصمیم گرفته اند که همه کشورهای عضو اوپک را به یک گردهمایی غیررسمی در این شهر دعوت کنند. درصورتی که اجلاس غیررسمی لندن درباره قیمت ها و سهمیه تولید به نتیجه برسد، جلسه اضطراری اوپک بدون شک در ژنو یا وین تشکیل خواهد شد.

از سوی دیگر، برای برپایی اجلاس اضطراری اوپک لازم است که ایران دعوت شرکت در این گردهمایی را بپذیرد. تصمیم برای تغییر قیمت های نفت باید به اتفاق آرای کشورهای عضو گرفته شود؛ این درحالی است که ایران اعلام کرده که با کاهش قیمت های تعیین شده نفت خام مخالف است و عربستان سعودی باید برای برقراری موازنه در بازار جهانی اقدام کند.(۳)

واحد مرکزی خبر نیز در گزارشی از سیر نشست ها و مذاکرات انجام شده تا به امروز و نقش ایران در تصمیم گیری های آتی این گردهمایی اعلام کرد: پس از تصمیم انگلستان مبنی بر کاهش قیمت نفت خود و اغتشاشاتی که به دنبال این تصمیم در بازارهای نفتی و بورس بین المللی به وجود آمده، ابتدا نمایندگان کشورهای حوزه خلیج فارس در ریاض و سپس وزرای نفت کویت، الجزایر، ونزوئلا و مکزیک در پاریس و چند روز بعد، مجدداً وزرای کویت، الجزایر و ونزوئلا (این بار بدون شرکت مکزیک) با یکدیگر دیدار کردند.

ص: ۲۱۳

۱- هنوز جزئیات این توافق اعلام نشده است و از سخنان وزیر نفت امارات نیز نمی توان دریافت که بر سر چه موضوعی توافق شده است، آیا شرکت کنندگان بر سر کاهش قیمت نفت به میزان ۴ دلار به توافق رسیده اند یا تثبیت ۳۳ دلار قیمت فعلی؟ و آیا کشورها خصوصاً عربستان سعودی به کاهش تولید نفت خود مجاب شده اند یا نه؟ به نظر می رسد اعلام این توافق باتوجه به آنکه قرار است مذاکرات ۱۲ کشور عمده صادرکننده نفت سه روز دیگر در لندن انجام شود، به نوعی یک اقدام سیاسی - تبلیغاتی باشد تا ایران را به نحوی تحت فشار قرار دهند تا مصوبات این نشست غیررسمی را بپذیرد.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، رادیو بی بی سی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

۳- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، لندن، خبرگزاری فرانسه.

بالاخره پس از دیدارها و تماس های حضوری و تلفنی مختلف بین کشورهای تولیدکننده نفت، در روز پنجشنبه گذشته، وزرای نفت عربستان سعودی، امارات متحده، نیجریه، ونزوئلا، کویت، اندونزی، الجزایر و لیبی (که متعاقباً به آنها ملحق شد) در لندن گرد هم آمدند تا در جلسه ای که محافل خبری فرانسه آن را "اجلاس کوچک اوپک" نامیده اند درمورد قیمت و سطح تولید نفت مذاکره کنند.

به نظر برخی آگاهان دلیل انتخاب لندن به عنوان محل برگزاری جلسه این بوده است که انگلستان را نیز به طور غیرمستقیم وارد مذاکرات خود کنند.

مطبوعات فرانسه ازجمله روزنامه لوماتن ضمن طرح این سؤال که آیا گردهمایی وزرای سیزده کشور عضو اوپک موجب تشکیل اجلاس فوق العاده این سازمان و اتخاذ تصمیماتی خواهد شد یا خیر، نوشته است: هشت کشوری که در لندن گرد هم آمده اند سعی خواهند کرد پنج کشور دیگر را نیز وادار به نوعی سازش کنند، ولی آیا ایران با آنها موافق خواهد بود یا نه معلوم نیست؛ زیرا این کشور بارها درمورد کاهش سطح تولید نفت اعلام کرده است که درصورت لزوم، این عربستان سعودی است که باید تولیدش را پایین آورد.(۱)

۱

درپی وخامت اوضاع اقتصادی عراق، خبرگزاری فرانسه از اقدام دولت عراق برای دریافت وام جهت افزایش صدور نفت خبر داد.

به گزارش این خبرگزاری، عراق یک صد و بیست میلیون دلار از بازار بین المللی وام می گیرد تا با این سرمایه ظرفیت بزرگ لوله نفت خود را که ازطریق خاک ترکیه تا مدیترانه ادامه دارد، از هفتصد هزار بشکه در روز به یک میلیون بشکه در روز افزایش دهد. به نوشته نشریه انگلیسی تایمزمالی، درحال حاضر این بزرگ لوله تنها راه صادرات نفت خام عراق است. شرکت ملی نفت عراق این وام را دریافت می کند و بانک مرکزی ضمانت آن را به عهده می گیرد. مدت این وام پنج سال است و به آن بهره ای بالاتر از نرخ معمول تعلق می گیرد.

خبرگزاری فرانسه همچنین می افزاید به دنبال تقاضای اخیر رژیم بغداد از سه شرکت ژاپنی برای به تعویق انداختن مهلت پرداخت ۳۶۰ میلیارد ین صورت حساب های ساختمانی این کشور، یک مقام بلندپایه وزارت مسکن ژاپن برای بررسی اوضاع مالی عراق و مذاکره با حکومت این کشور وارد بغداد شد. پس از مشخص شدن نتایج این مذاکرات، دولت ژاپن درمورد تقاضای بغداد اقدام خواهد کرد.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر، به گزارش واحد مرکزی خبر از پاریس.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، لندن، خبرگزاری فرانسه.

فرمانده نیروهای سپاه و بسیج مستقر در لبنان ادعاهای چند رادیوی منطقه ای و بین المللی را درمورد دخالت نیروهای سپاه پاسداران در درگیری های امروز لبنان، تکذیب کرد.

به گزارش خبرگزاری فرانسه از بیروت، رادیو صدای لبنان گزارش داد که در یک درگیری که بامداد امروز در روستای بریتال واقع در دره بقاع (حوالی شهر بعلبک لبنان) بین چریک های شیعه طرف دار انقلاب اسلامی ایران و تعدادی از رزمندگان پاسدار ایرانی با یک واحد از سربازان ارتش لبنان روی داد، چند نظامی لبنانی ازجمله یک سرهنگ زخمی شدند.(۱)

رادیو اسرائیل نیز به نقل از رادیو لبنان، تعداد کشته و زخمی های ارتش لبنان را در این درگیری به ترتیب ۶ و ۱۲ نفر ذکر و اعلام کرد که این درگیری ساعت ها ادامه داشته و درنهایت با دخالت واحدهای ارتش سوریه مستقر در بعلبک خاتمه یافته است.(۲)

در همین حال، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از دمشق، به دنبال ادعای رادیوهای بیروت، بی بی سی و اسرائیل درمورد حمله نیروهای ایرانی مستقر در لبنان به نیروهای ارتش این کشور، کنعانی فرمانده بسیج و سپاه مستقر در لبنان و سوریه، در گفت وگو با خبرنگار این خبرگزاری ضمن تکذیب هرگونه دخالت نیروهای ایرانی در این حادثه، تأکید کرد که نیروهای سپاه و بسیج صرفاً برای کار تبلیغات اسلامی در لبنان حضور داشته و نیازی به استفاده از سلاح ندارند.(۳)

ص: ۲۱۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۰، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، بیروت، خبرگزاری فرانسه، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۱۸، رادیو اسرائیل، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱، ساعت ۱۹.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۹، دمشق، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ شنبه ۱۴ اسفند ۱۳۶۱ ۱۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۵ مارس ۱۹۸۳

۱

ارسال کمک های تجهیزاتی و تسلیحاتی به عراق، از کشورهای عربی و همچنین ازطریق مرزهای ترکیه همچنان ادامه دارد. فرانسه نیز تعدادی رادار مراقبت زمینی پیشرفته به عراق تحویل داده است. درعین حال، نخست وزیر مصر هم بر تداوم حمایت های همه جانبه نظامی از عراق تأکید کرد.

امروز ۲۰ دستگاه پل شناور به وسیله خودروهای اتریشی از مرزهای ترکیه به عراق منتقل شد.(۱) از سوی دیگر، بنا بر اعلام منابع نظامی، از چهارم اسفندماه سال جاری تا دهم همین ماه، کشورهای عربی ۳۵۵ دستگاه تریلر حامل مهمات و وسایل و تجهیزات نظامی به عراق ارسال کرده اند.(۲)

دولت فرانسه نیز در ادامه کمک های همه جانبه خود به عراق به تازگی، تعدادی رادار مراقبت زمینی با فناوری پیشرفته، دراختیار ارتش بعث این کشور قرار داده است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این رادارها که ازنوع رازیت و راپیر۷۲ب و ۷۲ث(۳) می باشد، می تواند همه تحرکات و نقل وانتقالات زمینی نیروهای اسلام را تا شعاع ۱۴ و ۳۰ کیلومتری دقیقاً کنترل کند. این رادارها که مجهز به سیستم اندازه گیری و سنجش انعکاس امواج الکترومغناطیس است، در مواضع پدافندی نصب می شود و به وسیله کلید تصفیه امواج، کلیه حرکت ها را مانند تلویزیون مداربسته منعکس می کند.

رادارهای مذکور که می توان آنها را توسط نفر حمل یا روی اتومبیل نصب کرد، ۷۰ کیلوگرم وزن دارند. رادارهای رازیت و راپیر قادرند اهداف ثابت را تا ۱۴ کیلومتر و اهداف متحرک را تا شعاع ۳۰ کیلومتر دقیقاً کنترل کنند. این دستگاه ها که به صورت خودکار عمل می کنند برای تجسس روی محورهای عملیاتی رزمندگان اسلام به کار می روند. رادارهای مزبور تا دمای

ص: ۲۱۷

۱- سند شماره ۳۵۰۰۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۸، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۱۶۷۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش - اداره دوم - فرماندهی اطلاعات، شماره ۳۳۳/۴۶، ۱۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳.

۳- یک منبع نظامی درباره این رادارها اطلاعات کامل تری داده است که در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۵۵ درجه سانتی گراد قادر به کار هستند و بسامد هریک معادل ۲۰۰ مگاهرتز می باشد.(۱)

از سوی دیگر، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، فؤاد محی الدین نخست وزیر مصر در مصاحبه با هفته نامه المجله(۲) (چاپ لندن) ضمن اصیل و ریشه دار خواندن دوستی دو کشور مصر و عراق، اعلام کرد که مصر با همه امکانات نظامی و سیاسی، از عراق در جنگ با ایران پشتیبانی خواهد کرد.(۳)

در همین حال، یکی از مقامات وزارت خارجه ژاپن در دیدار با سفیر ایران در آن کشور گفته است موضوع کمک نظامی مصر به عراق ۵ هزار یا ۱۰ هزار سرباز مصری نیست، بلکه عراق تعهد مصر را برای ۵۰ تا ۱۰۰ هزار سرباز به دست آورده است. این فرد همچنین گفته است که تحویل تانک و موشک روسی و فرانسوی به عراق نیز بسیار زیاد شده است.(۴) باوجوداین، به نظر کارشناسان سیاسی کمک های مصر به عراق، بیش از آنچه تاکنون انجام شده، برای دولت مصر ممکن نیست و طرح این نوع مسائل بیشتر جنبه روانی و سیاسی دارد تا عمل.(۵)

۱

زخمی شدن ۴ نفر از نیروهای خودی و کشته یا زخمی شدن ۵ نفر از عوامل ضدانقلاب، مهم ترین حوادث روز جاری در مناطق غرب و شمال غرب کشور بود.

سه تن از سربازان پایگاه گوگ تپه در محور میاندوآب - مهاباد، به مینی که عوامل مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرده و زخمی شدند.(۶)

در سردشت نیز یکی از سربازان پادگان این شهر به هنگام بازگشت از پست نگهبانی زاغه مهمات، هدف گلوله افراد مسلح غیرقانونی قرار گرفت و مجروح شد.(۷)

همچنین در حوالی پایگاه جعفرآباد در شرق مهاباد، نیروهای ژاندارمری یک مین ضدتانک اسرائیلی را کشف و خنثی کردند. عناصر مسلح غیرقانونی قصد داشتند با تیراندازی و فرار، نیروهای خودی را به دنبال خود بکشند تا در محل مورد نظر به مین برخورد کنند، اما با هوشیاری نیروهای ژاندارمری، ناکام ماندند.(۸)

در شهر سنندج، افراد گروه کومه له شب هنگام به نیروهای خودی حمله کردند که با هوشیاری و واکنش به موقع افراد خودی، ۲ تن از مهاجمان کشته و ۳ تن نیز مجروح شدند.(۹)

دو نفر از وابستگان به حزب دمکرات با جنگ افزارهای انفرادی، خود را به نیروهای سپاه در پایگاه حماملار در شمال ارومیه، معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۱۰)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۴۶، ۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- این مجله به طور غیرمستقیم وابسته به دولت عربستان سعودی است.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

۴- سند شماره ۲۱۳۶۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره۳۸۲، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۵- همان.

۶- سند شماره ۵۲۹۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۱، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۵۲۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۶۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۳، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۷- سند شماره ۵۲۹۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۴۹، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۸- سند شماره ۵۳۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۲، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۴، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۱۴۴۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۰، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۹- سند شماره ۵۲۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از مرکز فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، شماره ۴۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۸۹۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۰، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱؛ و-. سند شماره ۳۵۰۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۱۰- سند شماره ۵۲۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۱۴۴۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی)، به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۰، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی از فعالیت های ستاد بازسازی و مرمت مناطق جنگ زده استان خوزستان گزارش داد: ۵۰۷ خانه و محل کسبی که در شهر اهواز به دست مزدوران بعثی عراق ویران شده یا صدمه دیده بود، در ده ماه اخیر، با تلاش دفتر مرمت و بازسازی خوزستان (وابسته به بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی)، بازسازی و مرمت شد و تحویل صاحبانشان گردید.

همچنین در این مدت، عملیات ساختمانی ۱۵۶ خانه دیگر در اهواز که از قبل نیمه تمام مانده بود به پایان رسید و تحویل صاحبانشان شد. ضمناً کار مرمت ۹۸ خانه نیز که مصالح دراختیار صاحبانشان قرار داده شده بود، پایان گرفت. براساس این گزارش، در ده ماهه گذشته، ۱۸۴ خانه و محل کسب دیگر در روستای ملاشیه (واقع در ۵ کیلومتری راه اهواز - خرمشهر)، با تلاش دفتر مرمت و بازسازی خوزستان نوسازی، بازسازی و مرمت شده است.(۱)

۲

وضعیت کنونی جبهه های جنگ و مسئله شرکت رئیس جمهور در اجلاس سران جنبش عدم تعهد، مهم ترین مباحث مطرح شده در دیدار امروز امام خمینی با آیت الله خامنه ای و حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی و نیز رئیس ستاد مشترک ارتش بود.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، امروز پس از دیدار(۲) با امام خمینی در یک گفت وگوی رادیویی مطالبی را بیان کرد که به نظر می رسد درباره مسائل مطرح شده در این دیدار باشد. آیت الله خامنه ای ابتدا درباره وضع عمومی جبهه ها گفت:

وضع جبهه های جنگ بحمدالله بسیار خوب است و ما ازلحاظ نیروی انسانی، روحیه و آمادگی در برتری مطلق نسبت به نیروهای عراقی هستیم. آنها هم در انتظار ضربات و حملات نیروهای ما شب و روز را با نگرانی سپری می کنند. طبیعی است که با اشغال بخشی از خاک میهن عزیزمان که هنوز ادامه دارد، مانند نفت شهر و بعضی از مناطق دیگر، کارهای زیادی در جبهه های جنگ داریم و مسئولیت سنگینی برعهده ما است که باید آن را ان شاءالله انجام بدهیم.

رئیس جمهور سپس درباره برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد و آینده آن گفت: ما به این اجلاس با خوشبختی روبه رو می شویم، به دلیل اینکه اصل نظریه و فلسفه عدم تعهد مورد قبول ما است. ما به این جنبش پیوسته ایم و الآن هم شرکت می کنیم و مایل هستیم و کوشش می کنیم که اصل تعهد و فلسفه آن هرچه بیشتر در جامعه ملت های غیرمتعهد احیا شده و زنده باقی بماند. با کوشش هایی که ابرقدرت ها برای ضربه زدن به حیثیت جنبش عدم تعهد و کشاندن جنبش به این

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- در این دیدار آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی نیز حضور داشت.

سمت و آن سمت انجام می دهند، مقابله خواهیم کرد. آیت الله خامنه ای در پایان گفت: در جنبش عدم تعهد دولت هایی که با دیدگاه های ما همراهی دارند زیاد هستند و ما امیدواریم که بتوانیم موقعیت غیرمتعهدها را تثبیت کنیم.(۱)

گفتنی است بخشی از مباحث مطرح شده در دیدار امروز آیت الله خامنه ای با امام خمینی مربوط به موضوع سفر رئیس جمهور به هند بود. آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود دراین باره نوشته است: «از دفتر امام اطلاع دادند که رئیس جمهور برای ملاقات با امام آمده اند، من هم رفتم. امام را زیارت کردیم. حالشان خوب بود: نگران امنیت سفر آقای خامنه ای به هند بودند. توضیحاتی داده شد. البته بازهم خاطرجمع نبودند، بالاجبار راضی شدند.» وی در ادامه افزوده است: «بعد از ناهار، دکتر هادی و آقای پوشنه گر که از هند برگشته بودند، آمدند؛ از برنامه های خودشان در حاشیه کنفرانس غیرمتعهدها گفتند و از ناامنی محیط برای [آیت الله] خامنه ای؛ نظرشان این بود که ایشان به هند نروند. امروز خبر رسید که صدام هم نمی رود. قرار شد عصر با ایشان ملاقات کنند و نظرشان را بگویند و من هم تلفن کردم.»(۲)

سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی نیز امروز با امام خمینی دیدار کرد. وی درباره ملاقات خود با امام گفت: در این شرفیابی اوضاع جبهه ها و روحیه قهرمانانه، ایثارگرانه و لایزال همه رزمندگان اسلام اعم از ارتشی، سپاهی، ژاندارمری و شهربانی را به عرض فرمانده کل قوا رساندم و حضرت امام مراتب رضایت و قدردانی خود را از همه نیروهای رزمنده ابراز و تأکید فرمودند: ارتش جمهوری اسلامی ایران باید تحت تعالیم عالیه اسلام همچنان با قدرت و برای نگهداری میهن اسلامی و دفاع از حکومت جمهوری اسلامی ایران به حیات خود ادامه داده و روزبه روز قوی تر شود. وی گفت: امام امت همچنین پشتیبانی خود را از ارتش جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده و فرمودند: دولت و ملت همه پشتیبان ارتش هستند و ان شاءالله آنان پیروز خواهند شد.(۳)

۱

به دنبال تلاش های سیاسی و نظامی اخیر امریکا علیه لیبی و ورود ناوگان دریایی آن کشور به مرزهای آبی لیبی به بهانه دخالت لیبی در امور داخلی سودان،(۴)امروز آیت الله خامنه ای رئیس جمهور با ارسال پیامی به سرهنگ معمر قذافی رئیس جمهور جماهیر لیبی، حمایت

۱- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (پس از بحران)، ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۲۹۴.

۳- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

جمهوری اسلامی ایران را از لیبی دربرابر هرگونه اقدامات تجاوزگرانه امریکا علیه آن کشور اعلام کرد. در بخشی از این پیام آمده است:

«این تحریکات در آستانه سست شدن پایه های لرزان رژیم تحمیلی عراق و به خطرافتادن منافع راهبردی امریکا در حکم عکس العمل در مقابل دفاع مستمر و پیگیر جماهیری لیبی از مواضع برحق جمهوری اسلامی ایران در جنگ تحمیلی می باشد. امریکا با این حرکت شیطانی خواسته است که از یک سو به دولت های مترقی و انقلابی منطقه چنگ و دندان نشان دهد و از سوی دیگر، عوامل و مزدوران متزلزل و منفور خود را که از خشم ملت هایشان در بیم و هراس به سر می برند دلگرم سازد.

در قسمت دیگری از پیام رئیس جمهور آمده است: جمهوری اسلامی ایران که به پیروی از تعالیم عالیه اسلام، دفاع از تمامیت جهان اسلام و دولت های اسلامی مترقی را از وظایف اولیه خود می داند، باتوجه به مواضع انقلابی و ضداستکباری جماهیری لیبی، مراتب حمایت خود را از کشور برادر لیبی دربرابر هرگونه تحریکات تجاوزکارانه شیطان بزرگ اعلام می دارد.»(۱)

۱

دکتر علی اکبر ولایتی که برای شرکت در اجلاس وزرای خارجه جنبش عدم تعهد هم اینک در هند به سر می برد، تاکنون با همتایان خود از ۱۰ کشور جهان دیدار و گفت وگو کرده است.

ولایتی وزیر خارجه ایران، امروز در دهلی نو با همتای هندی خود ملاقات و به مدت یک ساعت گفت وگو کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در دیدار آقای ولایتی با آقای ناراسیما رائو که ریاست اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد را نیز به عهده دارد، مسائل مورد بحث در اجلاس و روابط دوجانبه مطرح شد. دکتر ولایتی در این دیدار به اهمیت روابط دو کشور و سابقه مشترک تاریخی و فرهنگی ایران و هند اشاره و اظهار امیدواری کرد در نشست وزیران خارجه جنبش، اعتلای شرافت انسان ها و استقلال ملت ها محفوظ بماند. آقای رائو نیز گفت: ما پذیرفته ایم که هر تصمیمی که شرافت انسان ها را تضمین نکند پایدار نخواهد بود. وزیر خارجه هند و رئیس اجلاس وزیران خارجه جنبش عدم تعهد ابراز امیدواری کرد که اجلاس در تصمیم گیری مثبت جهت منافع مردم مستضعف جهان و حل مشکلات محرومان دنیا به موفقیت دست یابد.(۲)

یادآوری می شود که دکتر ولایتی دیروز و امروز، با وزرای خارجه چندین کشور دیگر ازجمله امارات متحده عربی، تانزانیا، کوبا، نیکاراگوئه، سیرالئون، سریلانکا، یمن جنوبی، کره شمالی و مالی نیز دیدار و گفت وگو کرده است.(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۵، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

۳- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۲، ص۲۰.

بـاوجود اعلام رسـمی مقامات عراق درباره شـرکت نکردن صـدام حسـین رئیس جمهور آن کشور در اجلاس عـدم تعهـد، برخی محافل سیاسـی بر قطعی نبودن این موضوع تأکید دارند و ورود برخی نیروهای امنیتی عراق به هند را مقدمات ورود صدام حسین به دهلی نو می دانند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، ناظران سیاسی در حوزه خلیج (فارس) معتقدند شـرکت صدام حسـین در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو که محتمل تلقی شده است، به هیچ وجه نباید به عنوان یک اعلام رسمی قبلی به شمار آید.

این احتیاط از یک سو به مسائل امنیتی بستگی دارد؛ چراکه به نوشته روزنامه هندی ایندین اکسپرس، ۱۵۶ محافظ شخصی می باید از صدام حسین در طول مدت اقامتش در دهلی نو محافظت کنند، درحالی که برای هریک از دیگر سران کشورهای شرکت کننده در اجلاس حداکثر هشت محافظ در نظر گرفته شده است.

بغـداد روز جمعه اعلاـم کرد که طه محی الـدین معروف معاون رئیس جمهور، ریاست هیئت عراق در اجلاس سـران را به عهـده خواهـد داشت. باوجوداین، خبر فوق به این معنی نیست که صدام شخصاً از حضور در دهلی نو چشم پوشی کرده باشد.

این خبرگزاری افزوده است: در آخرین اجلاس سـران عرب در فاس نیز پس از اینکه بغـداد اعلام کرد هیئت عراق به وسـیله معاون رئیس جمهور سـرپرستی می شود، صـدام حسین در آخرین لحظات بدون خبر رسمی قبلی وارد شد.

دراین حال، فرستاده یک روزنامه سعودی به دهلی نو از شرکت صدام حسین در اجلاس سران خبر داده است. به نوشته الشرق الاوسط، درحقیقت، صدام حسین در ساختمان محل اقامت شاه حسـین و حتی مبارک – دو متحد اصـلی عراق در جهان عرب – اقامت خواهد کرد. برای صدام حسـین سرمایه گذاری در این اجلاس که آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران در آن شرکت می کند حائز اهمیت است.

خبرگزاری فرانسه با اشاره به اینکه قرار بود اجلاس غیرمتعهـدها در بغـداد برگزار شود، اما به دلیل جنگ عراق با ایران این امر منتفی شـد، افزوده است: تنها دری که به روی صـدام حسـین گشوده شده است قول برگزاری اجلاس آینده در بغداد است. بنا به اظهارات بعضـی منابع دیپلماتیک، صدام می خواهد قبل از سـفر به دهلی نو این قول تأیید شده باشد.(۱)

از سوی دیگر، مقامات عراقی همچنان امیدوارانه از برگزاری هشـتمین اجلاس سران غیرمتعهدها در بغداد سخن می گویند. به گزارش خبرگزاری خلیج، طارق میخائیل عزیز معاون نخست وزیر و وزیر خارجه رژیم بغـداد، اعلام کرد اغلب کشورهای شـرکت کننده در هفتمین اجلاس سـران غیرمتعهدها در دهلی نو، برگزاری هشـتمین اجلاس این جنبش در بغداد را تأیید کردند. وی به خبرنگاران گفت: عراق آماده میزبانی از هشتمین اجلاس غیرمتعهدها می باشد و از موفقیت آن نیز مطمئن است.(۲)

ص: ۲۲۲

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه مجموعه گزارش هـای هفتمین اجلاـس سـران کشورهـای غیرمتعهـد و بازتاب جهانی آن، شـماره ۴، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، صص۱۱و ۱۲، دهلی نو، خبرگزاری خلیج، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

وزیر خارجه عراق همچنین از کشورهای غیرمتعهد خواسته است تا به تلاش های خود برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران بیفزایند. وی جنگ را تهدیدی برای صلح و ثبات منطقه توصیف کرد و گفت جنگ زمینه نفوذ قدرت های خارجی را فراهم می کند.(۱)

در همین حال، رادیو صوت الجماهیر نیز از تلاش خانم گاندی نخست وزیر هند - که ریاست دوره هفتم اجلاس غیرمتعهدها را بر عهده خواهد داشت - برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد. این رادیو به نقل از خبرگزاری هند، اعلام کرد: گاندی گفته است برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران تلاش هایی انجام می شود. صوت الجماهیر افزود: این خبرگزاری به چگونگی این تلاش ها اشاره ای نکرد. ولی گفت یک هیئت هندی بعد از پایان کار اجلاس غیرمتعهدها برای اجرای مأموریت مذکور راهی تهران و بغداد خواهد شد.(۲)

۱

در ادامه نشست وزرای خارجه کشورهای عرب عضو جنبش غیرمتعهدها برای رسیدن به یک اجماع سیاسی درباره جنگ ایران و عراق، خبرگزاری رویتر از بررسی یک طرح دراین باره خبر داد.

به گزارش رویتر، وزرای خارجه عرب امروز برای خاتمه دادن به جنگ خلیج (فارس) برنامه جدیدی را بررسی کردند. طبق این برنامه، سازمان ملل هریک از دو کشور ایران و عراق را که با شرایط مطرح شده، مخالفت کنند تحریم خواهد کرد. به گفته منابع مذکور، در این برنامه که کشورهای منطقه خلیج (فارس) آن را ارائه کرده و دیگر نمایندگان عرب مورد مطالعه قرار داده اند، از ایران و عراق درخواست شده تا با یک آتش بس فوری و عقب نشینی تا مرزهای پیش از شروع جنگ، موافقت کنند. براساس این گزارش، در این طرح همچنین پرداخت غرامت جنگی و بازسازی مناطقی از هر دو طرف که در طول جنگ سی ماهه خسارت دیده است و نظارت نیرویی از سازمان ملل به منظور ضمانت برقراری صلح، پیش بینی شده است. در این طرح تصریح شده است که جنبش عدم تعهد از شورای امنیت سازمان ملل بخواهد تا هریک از طرفین را که با شرایط ذکرشده مخالفت ورزد، تحریم کند.

به گفته منابع هیئت های عرب، وزرای خارجه این کشورها امشب به منظور تکمیل مراحل نهایی این طرح پیش از تقدیم آن به اجلاس سران - که روز دوشنبه آغاز خواهد شد - با یکدیگر ملاقات خواهند کرد.(۳)

از سوی دیگر، خبرگزاری رویتر خبری را اعلام کرد که می تواند نشان دهنده عدم توفیق این کشورها در بررسی طرح مورد نظر و ارائه آن با پشتیبانی قوی کشورهای عرب در صحن عمومی اجلاس باشد. رویتر اعلام کرد: لیبی از شرکت در گفت وگوهای وزیران خارجه عرب درباره ارائه یک طرح صلح برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق خودداری کرد. همچنین سوریه کوشید موضوع جنگ در اجلاس مطرح نشود و خواست که اجلاس غیرمتعهدها همه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، نشریه شماره ۴، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۲۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، رادیو صوت الجماهیر به نقل از خبرگزاری هند.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، دهلی نو، خبرگزاری رویتر، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

کشورهایی را که با اسرائیل و افریقای جنوبی پیوند دارند، محکوم کند.(۱)

کارگروه سیاسی هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد درمورد مسائل خاورمیانه هیئت ویژه ای تشکیل داد. روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری ها دراین باره نوشته است:

در نشست این کارگروه پیشنهاد شده است که بخش جداگانه ای از بیانیه سیاسی به حمله رژیم اشغالگر صهیونیستی به رآکتور هسته ای عراق اختصاص یابد و این هیئت موضع خود را دراین مورد اعلام کند. در این نشست، همچنین هیئت ویژه ای برای بررسی بخش هایی از بیانیه که به اقیانوس هند مربوط می شود تشکیل شد که به مسئله جزایر دیه گوگارسیا می پردازد.

روز گذشته همچنین یک گروه کاری متشکل از مقامات ارشد کشورهای عربی به منظور کمک به کارگروه سیاسی اجلاس سران جنبش عدم تعهد برای آماده کردن پیش نویسی درمورد فلسطین، لبنان و اوضاع خاورمیانه تعیین شد.

سخنگوی اجلاس عدم تعهد گفت: جنگ ایران و عراق در بخش جداگانه ای از پیش نویس بیانیه سیاسی گنجانده شده و در بخش مربوط به اوضاع خاورمیانه نیامده است.(۲)

دراین حال، خبرگزاری رویتر اعلام کرد: ایران امروز با اعلام اینکه برای برقراری صلح در جبهه جنگ، عراق را مجبور به پرداخت غرامت می کند، تلاش های جنبش عدم تعهد را جهت پایان دادن به جنگ خلیج (فارس) نقش برآب کرد. یک دیپلمات ایرانی گفت: ما اختلاف خود را در جبهه نبرد – محلی که عراق آن را برای قدرت نمایی اش علیه مردم ما انتخاب کرده – حل خواهیم کرد.

همین خبرگزاری افزود: انتظار می رود کشورهای غیرمتعهد در اجلاس سران، که دوشنبه آینده آغاز به کار می کند، پیشنهاد جدیدی را جهت پایان دادن به این جنگ سی ماهه مطرح و احتمالاً تلاش های میانجیگرانه ای را که تاکنون همگی آنها با شکست مواجه شده، بررسی کنند. اما به گفته مقامات ایرانی، کنفرانس اسلامی در مقایسه با جنبش عدم تعهد از چهارچوب بهتری برای حل اختلافات میان کشورهای مسلمان برخوردار است.(۳)

۱

نشریه میدل ایست ریپورت درباره مذاکرات کشورهای صادرکننده نفت در لندن نوشت: مذاکرات جنگ نفت در لندن بی وقفه دنبال می شود، بی آنکه نتیجه قطعی و روشنی را به دنبال داشته باشد.

سومین دوره مذاکرات وزرای نفت هشت کشور عضو اوپک امروز در لندن درحالی شروع شد که تنها چشم اندازِ پیشِ روی آن از نتایج دو دور قبلی این گفته وزیر نفت الجزایر بود: «نسبت به نتایج مذاکرات نه می توان خوش بین بود و نه می توان بدبین بود.»

مذاکرات وزرای نفت الجزایر، عربستان، امارات متحده عربی، اندونزی، لیبی، کویت، نیجریه و ونزوئلا ـ دو روز پیش در لندن آغاز شد و در طول این دو روز، دو دور مذاکره انجام شده و هم زمان با آن اوپک نیز اقدامات دیگری را دنبال کرده است.(۴)

۱- سند شماره ۲۱۳۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۵، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، دهلی نو، به نقل از رویتر.

۲- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۱، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، دهلی نو، خبرگزاری رویتر، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱.

۴- روزنامه کیهان، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

همچنین به گزارش رویتر، یک هیئت ایرانی دیروز برای پیوستن به مذاکرات اوپک درمورد قیمت نفت، وارد لندن شد و این امر امید به پیشرفت احتمالی درخصوص جلوگیری از سقوط قیمت جهانی نفت را افزایش داده است.(۱)

۱

به گزارش خبرگزاری ها از بغداد، انفجار مهیبی ساختمان دفتر هواپیمایی فرانسه در این شهر را ویران کرد. براثر این انفجار، رئیس این شرکت هواپیمایی که فردی عراقی بود کشته و عده ای نیز زخمی شدند. همچنین پلیس بغداد اعلام کرد بمب دیگری را در محل دفتر هواپیمایی کویت در بغداد کشف و خنثی کرده است.(۲)

ضمیمه گزارش۱۸۹: توضیحاتی درباره رادارهای مراقبت زمینی واگذارشده ازسوی فرانسه به عراق

«مشخصات رادار مراقبت زمینی رازیت

مقدمه: کلیه رادارهای مراقبت زمینی برمبنای اندازه گیری و سنجش انعکاس امواج الکترومغناطیسی هدف کار می کنند که امواج مزبور توسط دستگاه رادار ارسال می گردد.

باتوجه به اینکه امواج و تشعشعات برگشتی از یک هدف متحرک ازنظر فرکانس با یکدیگر متفاوت است، می توان با مقایسه فرکانس های ارسالی و برگشتی به وجود یک شیء یا هدف متحرک پی برده و یک ارزیابی از نوع و ماهیت حرکت به عمل آورد.

باتوجه به اینکه حرکت قسمت های مختلف بدن انسان و یا خودرو بستگی به یکدیگر دارند، تولید یک تصویر حرکت می نمایند و می توان این طور تعبیر نمود که هدف های مختلف، حرکات مختلف ایجاد نموده که نتیجتاً فرکانس های ارسالی و دریافتی نیز تغییر نموده و مختلف می باشند.

درعمل، موضوع ثابت گردیده است که با ارسال فرکانس های مختلف در شرایط مطلوب می توان حرکت یک زن و یا مرد را از یکدیگر تشخیص داد. به وسیله این عمل می توان ماهیت و وجود هدف را تشخیص داد.

با ایجاد امواج رادیویی مستقیم امکان کشف و ردیابی مسیر هدف وجود دارد. البته این بدان معنی است که مراقبت از یک منطقه با هرنوع مشخصات مستلزم پوشیده شدن آن منطقه به وسیله امواج ارسالی از رادار می باشد و رادارهای مدرن بجز رادارهای کوچک دارای وسعت دید بیشتری می باشند. زمان رفت و برگشت برخورد امواج به هدف به وسیله تکنیک و روش رادارهای معمولی اندازه گیری شده که می تواند به منظور کشف هدف های ثابت و درصورت نیاز هدف های متحرک به کار رود. در موقعی که متصدی دستگاه صدایی می شنود، با محدودکردن حرکت هدف موقعیت هدف را تشخیص می دهد. ... امکان می دهد که فقط صداهای حاصله از هدف در برد مورد نظر را کشف نموده و درنتیجه برد هدف را اندازه گیری نماید. بقیه صداهای مختل به وسیله مدارها و قطعات اضافی عمل می گردد.

رادار مراقبت زمینی رازیت ساخت فرانسه

سه نوع رادار مراقبت زمینی توسط فرانسه ساخته شده که کلاً به نام رازیت خوانده می شود. کوچک ترین این رادارها دارای بردهای معادل ۱۰ کیلومتر بوده که به وسیله نفر حمل می گردد. در موقعی که این رادارها بر روی خودرو سوار شده و یا برای مدتی طولانی در مواضع پدافندی مستقر می گردند، نتایج بهتری در برخواهند داشت.

این رادارها کلاً سه نوع بوده که عبارت اند از "آ۷۲" که اصلاً به نام راپیر خوانده می شود و "۷۲ب" و "۷۲ث".

رادار ۷۲ب آ و ۷۲ث ازنظر مشخصات با یکدیگر مشابه بوده و فقط ازنظر تجهیزات و نوع کار با یکدیگر اختلاف دارند و رادار ۷۲ بر روی قسمت بالای دستگاه سوار شده است.

ص: ۲۲۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از گزارش رویتر.
۲- سند شماره ۱۴۴۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص آخر، براساس گزارش خبرگزاری ها از بغداد.

الف) رادار ۷۲ آ (راپیر)

این رادار دارای بردی معادل ۲۰ کیلومتر بوده که علاوه بر آن دارای فیلتر و کلیدهایی جهت تصفیه امواج می باشد. آنتن این دستگاه از راه دور کنترل شده و می تواند برای دیدن یک منطقه حرکت کرده و یا به صورت ثابت نگه داشته شود و به وسیله دست کنترل می گردد.

هدف ها بر روی یک صفحه ظاهر شده و صدای حاصل از آن به وسیله گوشی متصدی دستگاه شنیده می شود و متصدی دستگاه می تواند برد آن را از ۵/۲ کیلومتر تا ۲ کیلومتر تعیین نماید. آنتن این رادار قابل تنظیم در برد بوده و می تواند به صورت خطی یا مدور انتخاب گردد. این رادار دارای تجهیزات و امکانات ضدالکترونیک می باشد. این رادار قابل سوارشدن بر روی سه پایه و یا خودرو بوده که دستگاه کنترل آن می تواند ۵۰ متر دورتر از رادار قرار گیرد. این رادار می تواند مجهز به یک دستگاه نشان دهنده تلویزیونی راه دور تعقیب کننده اتوماتیک برد و تنظیم کننده زاویه آنتن از راه دور و دو زاویه ۳ درجه رادار باشد.

اطلاعات فنی دستگاه

۱. فرکانس دستگاه:۲۰۰ مگاهرتز.

۲. حداکثر قدرت: ۳ کیلو وات.

۳. برد تشخیص: برای نفرات پیاده ۱۴ کیلومتر و برای خودروهای متحرک بیش از ۳۰ کیلومتر.

۴. دقت: ۲۰ متر در برد ۸ میلیم در سمت.

۵. نوع ظاهرشدن هدف: صفحه رادار تا مختصات شبکه و یا قطبی، گوشی دستگاه، بومی اعلام خطر ضدصدای اتوماتیک.

۶. وزن: ۷۰ کیلوگرم که می تواند به چهار قسمت تقسیم شده که سنگین ترین آن ۲۵ کیلوگرم است.

۷. قدرت تخلیه: ۵۰ وات در ۲۸ ولت.

۸. درجه حرارت محیط کار: ۴۰ تا ۵۵ درجه سانتی گراد.

ب) رازیت ۷۲ب

وزن این رادار کمتر از رادار ۷۲ آ بوده و رادار بر روی دستگاه کنترل سوار شده است.

جهت آنتن رادار به وسیله دست کنترل شده و به خصوص برای تجسس بر روی یک محور خاص و ثابت مناسب است.

اطلاعات فنی

رادار ۷۲ ب مشابه رادار ۷۲ آ بوده و فقط در موارد زیر با یکدیگر اختلاف دارند.

۱. دقت: ۲۰ متر در برد و ۱۰ میلیم در سمت.

۲. نوع ظاهرشدن هدف: صفحه نشان دهنده خیلی به صورت ترانزیستوری با استفاده از چراغ های دیود جهت تعیین برد هدف و گوشی هدف جهت تعیین سمت.

۳. وزن: ۵۰ کیلوگرم.

۴. قدرت تخلیه: ۱۰۰ وات.

پ) رازیت ۷۲ ث

این رادار ازنوع برد کوتاه (۱۰ کیلومتر بوده) که مشابه رادار ۷۲ ولی با تجهیزات کمتر می باشد. که می توان آن را درصورت نیاز به یک کامپیوتر برای تبدیل مختصات قطبی و شبکه مجهز نمود.»[(۱)]

۱- گزیده اسناد عملیات والفجر ۱، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، صص ۲۲۵-۲۲۳.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۵ اسفند ۱۳۶۱ ۲۰ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۶ مارس ۱۹۸۳

۱

قرارگاه نجف با تکمیل سازمان رزم خود برای اجرای عملیات والفجر۱ و تشکیل ۴ قرارگاه عملیاتی فرعی به نام های نجف۱، ۲، ۳ و ۴، خط حد این قرارگاه ها را مشخص و براساس آن طرح مانور مربوطه را به آنان ابلاغ کرد.(۱)-(۲)

برمبنای این طرح مانور، در مرحله اول عملیات، قرارگاه نجف۱ (لشکر۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ هوابرد) در سمت راست، قرارگاه عملیاتی نجف۲ (لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) + تیپ۸۴ خرم آباد) در وسط و قرارگاه عملیاتی نجف۴ (تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) + تیپ۳۷ زرهی شیراز) در سمت چپ، مأموریت دارند با شکافتن خط، ضمن انهدام نیروهای دشمن در ارتفاعات حمرین، خط پیروزی را در این ارتفاعات تأمین کنند. در این مرحله، قرارگاه نجف۳ (لشکر۵ نصر + تیپ۵۸ ذوالفقار)، احتیاط قرارگاه نجف است.

در مرحله دوم، مقرر شده است قرارگاه نجف۳ با عبور از نجف۴ به همراه نجف۱ و ۲ خط نصرت را تأمین کنند. در این مرحله، نجف۴ احتیاط قرارگاه عملیاتی مشترک نجف خواهد بود.

در مرحله سوم نیز قرارگاه نجف۳ در ادامه اقدامات قبلی خود، مأموریت تصرف ارتفاع فوقی را بر عهده خواهد داشت و برای تحقق این هدف، قرارگاه های نجف۱ و ۲ نیز به آن کمک می کنند. قرارگاه نجف۴ احتیاط قرارگاه نجف است.(۳)

براساس این مرحله بندی و باتوجه به وضعیت زمین، قرارگاه عملیاتی نجف در تقسیم خط حد بین قرارگاه های عملیاتی چهارگانه این گونه اقدام کرد:

ص: ۲۲۹

۱- در سازمان رزم اولیه این قرارگاه، ۳ قرارگاه عملیاتی پیش بینی شده بود که با اضافه شدن تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) به سازمان رزم، قرارگاه عملیاتی نجف۴ تشکیل و طرح عملیاتی نیز اصلاح شد. (طرح قبلی در روزشمار ۸/۱۲/۱۳۶۱ آمده است.)

۲- سند شماره ۰۱۸۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (رکن۳)، دستور عملیاتی شماره ۵ پدافندی و طرح عملیاتی شماره ۲ کربلا ۱۱، ۱۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱۳.

۳- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی مشترک نجف - تنگ ابوغریب - دزفول، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱۶- ۱۱۵.

قرارگاه عملیاتی نجف۱

از شیار بجلیه (از خط چم هندی، بجلیه حد بین قرارگاه نجف و کربلا) تا حدود ۱۰ کیلومتر زیر شیار، به لشکر۳۱ عاشورا (با ۵ گردان) و تیپ۵۵ هوابرد شیراز (با ۳ گردان) واگذار می شود.(۱)

براین اساس، این قرارگاه فرعی مأموریت دارد منطقه واگذارشده که شامل بخش هایی از انتهای (جنوبی) ارتفاعات حمرین (شامل ارتفاعات ۱۶۷ و ۱۴۵)،(۲)شیار بجلیه و قسمتی در جنوب تا سمت راست ارتفاع۱۴۶ و در عمق تا خط پیروزی (منطقه ای به عرض ۷ کیلومتر و عمق حدود ۵ کیلومتر)(۳) را تصرف و تأمین کند.(۴)

ضمناً در طرح عملیات مقرر شده بود این قرارگاه فرعی وسایل سنگین مهندسی را جهت ایجاد خاکریز بین ارتفاعات حمرین تا جبل فوقی در دشت سمیده، پیش بینی کرده و به کار گیرد.(۵)

قرارگاه عملیاتی نجف۲

از سمت راست ارتفاع۱۴۶ تا جاده پاسگاه سمیده (به عرض ۷ تا ۸ کیلومتر)(۶)شامل ارتفاعات۱۴۶ و ۱۳۴، به لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) به استعداد ۲۰ گردان و تیپ۸۴ خرم آباد به استعداد ۶ گردان واگذار می شود. این قرارگاه عملیاتی همچنین مأموریت دارد که به یگان های دشمن در ارتفاعات انتهای جنوبی سلسله جبال حمرین حمله و ضمن انهدام آنان این منطقه را تصرف و خط پیروزی را تأمین کند.

قرارگاه نجف۲ همچنین باید در ادامه به تک قرارگاه عملیاتی نجف۳ به جبل فوقی کمک کند و در مرحله بعد در تصرف فوقی شرکت خواهد کرد.(۷)

قرارگاه عملیاتی نجف۴

در جنوب منطقه عملیاتی، قرارگاه نجف۴ در کنار نجف۲ تصرف بخشی از جنوبی ترین قسمت ارتفاعات حمرین (انتهای ارتفاع۱۱۲ تا رودخانه دویرج) را بر عهده خواهد داشت. این قرارگاه همچنین مأموریت دارد پس از تصرف اهداف، خط نصرت به عمق ۶ تا ۹ کیلومتر (عمق هدف به دلیل شکل زمین متفاوت بود)(۸) در محدوده تعیین شده را تأمین کند. استعداد این قرارگاه عملیاتی ۷ گردان (۵ گردان از تیپ سیدالشهدا(ع) و ۲ گردان از تیپ۳۷ زرهی شیراز) خواهد بود.

پس از مرحله اول و عبور نیروهای قرارگاه عملیاتی نجف۳ از خط این قرارگاه عملیاتی، نجف۴ احتیاط قرارگاه نجف محسوب می شود.(۹)

ص: ۲۳۰

۱- به دلیل اهمیت شیار بجلیه که یک معبر مواصلاتی مهم تلقی می شد یک عملیات در این منطقه به یک یگان مستقل (لشکر عاشورا) واگذار شد. (سند شماره ۱/۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه نجف در عملیات والفجر۱ (معرفت جو و تاجیک)، ۹/۱۲/۱۳۶۲ تا ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۷.)

۲- سند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رنجبر)، ۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴۳.

۳- سند شماره ۲۱۸ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، ص۴۶.

۴- سند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۴.

۵- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱۸ - ۱۱۴.

۶- سند شماره ۲۱۸ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۶.

۷- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱۸-۱۱۴؛ و- سند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۴.

۸- سند شماره ۱۰۸ /گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) از عملیات والفجر۱ (کمال موسوی)، ۲۵/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۹- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱۸-۱۱۴؛ و- سند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۳ - ۹.

قرارگاه عملیاتی نجف۳

این قرارگاه متشکل از لشکر۵ نصر با ۱۵ گردان و تیپ۵۸ ذوالفقار با ۵ گردان در مرحله اول عملیـات، به عنوان احتیاط قرارگاه نجف مأموریت دارد به صورت آماده باش و بنا به دستور و با حفظ تقدم در منطقه مأموریت نجف۲، در منطقه هریک از یگان ها به کار گرفته شود.

در مرحله دوم نیز می بایست با عبور از خط تصرف شـده قرارگاه عملیاتی نجف۴ تک کرده و خط نصـرت (به عمق ۵/۵ تا ۵/۶ کیلومتر)(۱) را تأمین کنـد و پس از آن نیز تصرف بخش های باقیمانده جبل فوقی و تأمین خط والفجر و پدافند منطقه را هم برعهده خواهد داشت.(۲)

۱

نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) از اول تا ۱۵ اسـفندماه، عملیات های متعددی را علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق در مناطق کردنشین این کشور اجرا کرده اند ازجمله این اقدامات می توان به موارد زیر اشاره کرد:

عملیات حمله مستقیم ۱۰ مورد که به کشته یا زخمی شدن ۳۳ تن از نیروهای نظامی عراق انجامیده است؛ عملیات کمین ۶ مورد که براثر آن ۶۱ تن از نظامیان عراق کشته یا زخمی شدند، که انهدام ۲ خودرو سازمان امنیت عراق و انهدام ۶ خودرو نظامی حامل سرباز و یک خودرو فرماندهی ازجمله این عملیات ها بود.

همچنین در یک عملیات بمب گذاری، یک خودرو سازمان امنیت عراق منفجر شد که ۲ تن از سرنشینان آن کشته و ۳ تن نیز زخمی شدند.(۳)

۲

امروز ۳۳۰ نفر از نیروهای داوطلب مردمی از شـهرهای بابل، ساری و گرگان با بدرقه گرم و پرشور مردم این شـهرها به جبهه های جنگ عزیمت کردند.(۴) همچنین افراد و گروه های رزمی و فنی برای پیوسـتن به نیروهای رزمنـده، پشتیبانی آنان و بازسازی مناطق آسـیب دیـده از شـهرهای مختلف راهی این مناطق شدند. روزنامه اطلاعات دراین باره گزارش داد:

«یک گردان از پرسنل جان برکف و متعهد لشکر۸۸ زرهی زاهدان، به منظور یاری دادن به رزمندگان اسـلام به جبهه های نبرد عزیمت کردند. گروه کثیری از برادران جان برکف بسـیج سپاه پاسداران شهرهای خراسان و پادگان های بسـیج روستایی این استان عازم مناطق جنگی شدند. به گزارش خبرنگار اطلاعات از دره شهر، گروه کثیری از داوطلبین شهرسـتان دره شـهر و بخش های تابعه این شهرسـتان (آبـدانان، بـدره و ماژین) در میان بـدرقه گرم و پرشور اهالی این شهرسـتان، با حضور حجت الاسـلام عبـدالله صالحی نجف آبادی و فرماندهان سپاه و بسیج سپاه به جبهه ها اعزام شدند.

چند گروه دیگر از برادران رزمنده بسیجی از شهرهای سمنان، مهدی شهر، سرخه و شهمیرزاد به جبهه ها عزیمت کردند. ازسوی جهاد سازندگی دامغان، یک گروه ۳۲ نفره از برادران ایثارگر

۱- سند شماره ۲۱۸ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۶.

۲- گزیـده اسـناد عملیات والفجر۱، جلـد ۱، مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از قرارگـاه عملیـاتی نجف، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صـص ۱۱۸-۱۱۴؛ و- سـند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۴۳.

۳- سند شماره ۱۳۲۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش تحرکات نظامی بارزانی ها علیه رژیم و ارتش عراق، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳۲ - ۲۹.

۴- سند شماره ۲۲۸۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، ستاد خبر سپاه منطقه۳، خبرنامه شماره ۴۴، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، صص۲ و ۳.

متخصص در رشته های صافکاری، مکانیک، جوشکاری و راننده لودر و بولدوزر به ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی قرارگاه حمزه سیدالشهدا مستقر در ارومیه اعزام شدند.

گروهی از برادران اعزام مجدد شهرهای بابلسر و بهشهر به جبهه رفتند. همچنین ازسوی ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی مازندران یک اکیپ فنی به همراه چند دستگاه ماشین آلات سنگین و بیل مکانیکی به مناطق جنگی کشور اعزام شد.

۵۰۰ تن از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۹ شامل استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد راهی جبهه ها شدند. همچنین، یک گروه از دلاوران جان برکف از بسیج لارستان به جبهه رفتند.

ضمناً یک گروه از برادران جهادگر، شامل کارگر، بنا، جوشکار، مکانیک و راننده ماشین های سنگین و راه سازی به مناطق جنگی عزیمت کردند. یک اکیپ ۱۰ نفری مرکب از نقشه بردار، راه ساز، مکانیک و کمک مکانیک، راننده و کمک راننده به همراه وسایل راه سازی، ازسوی اداره کل راه وترابری گرگان به منطقه جنوب اعزام شدند. گروهی از جهادگران جهاد سازندگی مراغه در میان بدرقه گرم مردم این شهر، راهی جبهه های نبرد شدند.

یک گروه ۷۵ نفری از اعضای بسیج دانش آموزی و یک گروه از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران بخش رزن همدان به جبهه ها عزیمت کردند. یک اکیپ ۳۵ نفره از نیروهای فنی و متخصص، ازسوی جهاد سازندگی نوشهر، چالوس، کلاردشت، رامسر و تنکابن راهی شهر مقاوم و قهرمان سوسنگرد شدند. این گروه که شامل بنا، معمار و مهندس کشاورزی است، تحت عنوان شهید بهشتی از تنکابن به سوسنگرد اعزام شد.

گروهی از رزمندگان جان برکف بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خور و بیابانک و روستاهای مهرجان و جندق، در میان بدرقه پرشور مردم، طی مراسمی با حضور حجت الاسلام صالحی نجف آبادی عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

ازسوی اداره کل راه وترابری استان مرکزی، ۳ دستگاه کامیون ده تن، یک دستگاه کامیون آب پاش و ۸ دستگاه انواع ماشین های سبک و سنگین راه سازی با راننده شامل گریدر، لودر، بلدوزر، تراکتور و غلطک کشنده، قیرپاش، شن پخش کن و جیپ پیکاب به جنوب کشور اعزام شد.

اکیپ اعزامی به سرپرستی برادر جوادپور از مسئولان اداره کل راه وترابری استان مرکزی

همراه با ۴ مکانیسین، کمک مکانیک و کمک راننده به جبهه های جنوب فرستاده شد.»

همچنین گروه کثیری از نیروهای عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان ساوه در میان بدرقه گرم و پرشور مردم این شهر از مقر ستاد بسیج سپاه پاسداران عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند. در خمینی شهر نیز یک صد و هفتادودومین گروه رزمی متشکل از نیروهای سپاه و بسیج این شهر به جبهه ها اعزام شدند. در مراسم عزیمت این گروه جمع کثیری از اهالی شهر آنان را بدرقه کردند.(۱)

۱

شهادت یک نفر از اهالی مهاباد به دست افراد مسلح غیرقانونی، زخمی شدن یک سرباز ژاندارمری در اطراف این شهر و تسلیم شدن ۳ نفر از وابستگان به گروه های ضدانقلاب در سنندج، مهم ترین حوادث امروز مناطق غرب و شمال غرب کشور بود.

عناصر مسلح غیرقانونی از ساعت ۱۴ تا ۱۵، در نقاط مختلف شهر مهاباد اقدام به تیراندازی کردند که موجب تعطیلی مغازه ها در برخی خیابان های شهر شد. در تیراندازی مهاجمان، یک تن از اهالی شهر شهید شد و یک تن از مهاجمان نیز با تیراندازی متقابل نیروهای سپاه به هلاکت رسید.(۲)

در حوالی پایگاه گوگ تپه در محور مهاباد - میاندوآب نیز یکی از سربازان ژاندارمری روی مین رفت و براثر انفجار آن زخمی شد.(۳)

همچنین نیروهای خودی ۳ مین ضدتانک و ضدنفر را در اطراف پایگاه کوسه کهریز در شمال غربی مهاباد و یکی از محورهای سردشت کشف و خنثی کردند.(۴)

امروز نیز ۲ تن از افراد حزب دمکرات کردستان و یک تن از وابستگان به سازمان کمونیستی راه کارگر با تحویل دو قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه سنندج معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۲

امروز در شهرهای تهران، اهواز، مراغه و بروجرد، تعدادی از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب چپ گرا با هوشیاری نیروهای امنیتی دستگیر شدند.

نیروهای سپاه، مسئول تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شاخه بروجرد را دستگیر کردند. از خانه تیمی که وی در آن اقامت داشت ۲ اسلحه، چندین بمب دست ساز و... به دست آمد.(۶)

در تهران نیز یکی از افرادی که در بخش انتقال نیروهای این سازمان به خارج فعالیت می کرد، دستگیر شد.(۷)

همچنین نیروهای سپاه ۲ نفر از نیروهـای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) را که از سقز عازم تهران بودند در پست بازرسی مراغه شناسایی و دستگیر کردند. در بازرسی بدنی از آنها و در میان وسایل همراهشان، تعدادی اسناد و مدارک مهم سازمانی به دست آمد.(۸)

در اهواز نیز یکی از افراد تشکیلات سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر که حوزه فعالیت او شرکت نفت بود، دستگیر شد.(۹)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- سند شماره ۱۴۴۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۰، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۸۲۹۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۴، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۳۰۱۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ (رکن۲)، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۵، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، صص۲ و ۳؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۵- سند شماره ۵۲۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری - دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۵۳۱۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از ستاد منطقه۸ (اطلاعات)، به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۷- سند شماره ۸۹۲۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۱، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۸- سند شماره ۵۲۹۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۵ (اطلاعات) به ستاد مرکز (اطلاعات)، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۲۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۹- سند شماره ۸۹۲۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

تصـمیم بر شدت بخشـیدن به عملیات علیه نیروهای مسـلح غیرقانونی در کردسـتان در بهار سال آینده، یادآوری عملیات مهم آزادسازی جاده پیرانشـهر - سـردشت از دست نیروهای مسـلح ضدانقلاب و تأثیر آن در اقدامات گروه های مسـلح و سرنوشت منطقه کردستان، محدودشدن امکان مانور سیاسی و نظامی گروه های معارض و مجبورشدن آنهـا به خروج از ایران در سـال آینـده، برنـامه مسـئولان ایران برای رفع محرومیت و بازسـازی منطقه کردسـتان پس از فراغت از درگیری بـا گروه های مسـلح، از محورهای سخنان ابراهیم سنجقی فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا بود.

ابراهیم سـنجقی اعلام کرد با فرارسـیدن فصل بهار، عملیات رزمنـدگان اسـلام برای سـرکوبی باقیمانـده اشـرار و ضدانقلابیون در نقاط راهبردی با سـرعت و قاطعیت بیشتری شروع خواهد شد. وی افزود: امیدواریم به یاری خدا و پشتیبانی ملت مسلمان کرد و با هماهنگی و وحدت نظر و عمل با یک بسیج همه جانبه بتوانیم بهار سال آینده را فصل مرگ ضـدانقلاب در منطقه قرار دهیم و پس از ریشه کن کردن ضـدانقلاب به جبران محرومیت ها بپردازیم و فداکاری های مردم محروم منطقه را به نحو شایسـته ای جبران کنیم.

فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشـهدا که امروز در جمع مدیران کل و رؤسای ادارات و اعضای نهادهای انتظامی استان کردستان و در حضور آیت الله خاتمی نماینده امام و امام جمعه یزد، حجت الاسـلام موسوی نماینده امام در غرب کشور و معاونان اسـتانداری کردستان سخن می گفت، افزود: سال جاری برای ضدانقلاب در منطقه، سالی پر درد و شکننده بود و ضدانقلاب یقین حاصل کرد که به هیچ وجه، توان مقابله با این قدرت الهی و جمهوری اسلامی و مردم محروم به پاخاسته را ندارد.

برادر سـنجقی افزود: همـان طورکه می دانیـد در سال گذشـته، خطوط مواصـلاتی و راهبردی ما در دست ضـدانقلاب بود و شـهر سـردشت ازطریق هوایی تـدارک می شـد. فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا سپس به تشکیل این قرارگاه و آزادسازی جاده صعب العبور پیرانشهر به سردشت (که ۹۰ کیلومتر طول دارد) اشاره کرد و گفت:

ضـدانقلاب بـا ایجاد تشـکیلات در هنگ آباد و میرآباد، چاپو، واوان و الواتان به هیـچ وجه فکر نمی کرد که ما بتوانیم این جاده را تحت کنترل نیروهای اسـلامی درآوریم، ولی خوشبختانه برادران رزمنده ما با قدرت در تمامی این مسیر عمل کردند و باوجود مقاومت های ضدانقلاب و کمک حامیان آنان از آن سوی مرز، الحمدلله رزمندگان با ایمان و سلحشور اسلام مرحله به مرحله جاده را به نحوی پاک سازی کردند که در همین فصل زمستان رفت وآمد در این محور انجام می شود.

ص: ۲۳۴

سنجقی همچنین با اشاره به اقدامات مهم قرارگاه حمزه سیدالشهدا اظهار کرد:

ضدانقلاب می داند با این مقدماتی که در طول سال جاری، فراهم شده و با این گسترش که نیروهای اسلام در منطقه پیدا کرده اند، به هیچ وجه، مکانی برای آنها در سال آینده باقی نخواهد ماند و براساس اطلاعات رسیده آنها در تدارک هستند که بساط خود را در بهار جمع کنند و به آن سوی مرز بروند و ما با قاطعیت در تمام محورها عمل خواهیم کرد و کلیه محورها و روستاها را از وجود ضدانقلابیون پاک سازی خواهیم کرد.

فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا افزود: ما در تلاش هستیم نه تنها امکانات این استان بلکه امکانات سایر استان های کشور را در حد رفع محرومیت های این منطقه به کار گیریم و باید با برنامه ریزی صحیح درجهت گسترش امور عمرانی و کمک به مناطق محروم که با طرد گروهک ها و استقبال از رزمندگان اسلام بر ما حق دارند، دین خود را ادا کنیم.(۱)

۱

نهاد ریاست جمهوری در بیانیه ای رسمی اعلام کرد که آیت الله خامنه ای رئیس جمهور اسلامی ایران در هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد شرکت نخواهد کرد و نخست وزیر ایران به نیابت از ایشان در رأس هیئت عالی رتبه جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو ریاست هیئت نمایندگی ایران را به عهده خواهد داشت.(۲)

سفر رئیس جمهور به هند برای شرکت در اجلاس سران غیرمتعهدها ازنظر امنیتی یکی از دغدغه های مسئولان بلندپایه نظام بود. آقای هاشمی رفسنجانی درباره گفت وگوها و اقدامات انجام شده دراین باره نوشته است:(۳) «صبح زود به دفترم رفتم. گزارش ها را خواندم. آیت الله خامنه ای تلفن کردند. اطلاع دادند پیرو مشورت با امام از سفر هند منصرف شده اند. در باب اعلام علت انصراف مشورت نمودند. قرار شد پیش ازظهر، جلسه ای داشته باشیم.»(۴)

خبرگزاری فرانسه با بررسی خبر لغو سفر رئیس جمهور به دهلی نو، اعلام کرد: رئیس جمهور ایران، امروز در آخرین لحظه به طور غیرمنتظره ای سفرش به هند و حضور در اجلاس غیرمتعهدها را که از مدت ها پیش، طرح ریزی شده بود لغو کرد و درعوض میرحسین موسوی نخست وزیر را در رأس هیئت ایرانی به دهلی نو فرستاد، اما این تصمیم یک روز پس از ملاقات آیت الله خامنه ای با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و آیت الله روح الله خمینی رهبر انقلاب، اتخاذ شده است. پس از آنکه دفتر آیت الله خمینی در هفته قبل، همه ملاقات های وی را لغو کرد، این اولین باری بود که وی ملاقات کنندگانی را به حضور پذیرفت.

این تصمیم هنگامی اعلام شد که دیپلمات ها و خبرنگاران منتظر مراسم عزیمت آیت الله خامنه ای بودند که متعاقباً لغو گردید.

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۵، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از نهاد ریاست جمهوری.

۳- آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات روز گذشته خود نیز مطالبی را که دراین خصوص در جلسه ایشان و آیت الله خامنه ای با امام خمینی مطرح شده بود، ذکر کرده است که در روزشمار ۱۴/۱۲/۱۳۶۱ به آن اشاره شد.

۴- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (پس از بحران)، ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، صص ۲۹۵-۲۹۴.

ناظران خاطرنشان ساختند که حضور آیت الله خامنه ای در اجلاس سران غیرمتعهد درصورت انجام شدن این سفر، تریبونی برای دفاع از سیاست "نه شرقی و نه غربی" ایران به دست می داد. وی همچنین از این فرصت برای برقراری تماس هایی با بعضی سران کشورها ازجمله شاذلی بن جدید رئیس جمهوری الجزایر، استفاده می کرد. درواقع ملاقات میان این دو توسط یک منبع موثق در الجزایر پیش بینی شده بود.(۱)

به دنبال این تصمیم، رئیس جمهور در پیامی به نخست وزیر هند ضمن اعلام انصراف از شرکت در اجلاس سران غیرمتعهدها خواستار تلاش بیشتر اعضای اجلاس در راه استقلال این نهضت شد. متن کامل پیام که قرار است توسط نخست وزیر دراختیار خانم گاندی قرار گیرد به این شرح است:

بانو ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، اکنون که هیئت عالی شرکت کننده در اجلاس غیرمتعهدها عازم دهلی نو می باشد، یک بار دیگر فرصت را برای ابراز احترام به این جنبش و بنیان گذاران نام آور و اصول متین و ارزنده آن مغتنم می شمارم.

تلاش اینجانب و دولت جمهوری اسلامی ایران بر این بوده که شخصاً در اجلاس شرکت کنم، لکن به دلایلی از این امر منصرف گشته و مصلحت دیدم آقای مهندس موسوی نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران، ریاست هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس را بر عهده داشته باشد.

آرزوی اینجانب آن است که اجلاس کنونی بتواند با تأکید بر مفهوم واقعی عدم تعهد و با رعایت جوهره و محتوای اصلی جنبش عدم تعهد که بی شک عبارت است از جانب داری از ملت ها و حراست از حقوقی که ممکن است به وسیله قدرت های بزرگ مورد تعدی قرار گیرد، نقطه عطف مهمی در تاریخ این جنبش محسوب گردد.

خواهشمندم بهترین احساسات و احترامات دوستانه اینجانب نسبت به دولت و ملت هند را بپذیرید.(۲)

۱

نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران قبل از عزیمت به هند، به تشریح مواضع و دستور کار هیئت ایرانی در هفتمین اجلاس جنبش عدم تعهد پرداخت؛ دکتر ولایتی نیز ضمن اشاره به مواضع ایران دراین زمینه و همچنین مسئله افغانستان، بر تغییرناپذیری شرایط ایران برای خاتمه جنگ، تأکید کرد.

عصر امروز، آقای میرحسین موسوی نخست وزیر در رأس یک هیئت سیاسی تهران را به مقصد دهلی نو ترک کرد. نخست وزیر قبل از ترک تهران، در گفت وگویی انتظارات ایران از جنبش عدم تعهد و برنامه های ایران در این سفر را تشریح کرد. وی گفت ما انتظار داریم که این جنبش باتوجه به ادعاها و شعارهایی که تاکنون داشته، محلی باشد که ملت های مستضعف و کشورهایی که به نحوی زیر سلطه کشورهای بزرگ بوده اند بتوانند قدرت خود را درک کنند و براساس محورهای قابل قبول برای همه محرومان جهان، صفی محکم در مقابل قدرت های بزرگ بسازند و بتوانند به صورت نیرویی تعیین کننده در جهان امروز خود را نشان دهند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۶، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۴، تهران، خبرگزاری فرانسه، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، گزارشی از تلویزیون ایران.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۵، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

نخست وزیر درمورد موضع ایران در جنبش عدم تعهد خاطرنشان کرد: یکی از ویژگی های انقلاب اسلامی خصوصیت افشاگری آن است و ما سیاست های خودمان را درارتباط با قدرت های بزرگ درخصوص مسائل سیاسی – اقتصادی به عنوان سرمشقی در مقابل دیدگان ملت های جهان قرار خواهیم داد. ما همیشه از موضعی صحبت کرده ایم که پایگاه حق بوده، ما معتقدیم که هرکس تجاوز می کند باید دستش را شکست. در این اجلاس موضع ما تشریح جنایات صدام به طور گسترده است و ما شرایط خودمان را برای افکار عمومی ملت های جهان توضیح می دهیم.

وی افزود: در این نشست انتظار داریم که تلاش هایی برای جوسازی و آن چیزی که درحال حاضر رژیم صدام می خواهد در پناه آن خود را صلح طلب به جهان نشان دهد، انجام شود و ما تصور می کنیم با همه این مسائل، ما قادر خواهیم بود حقانیت خودمان را برای ادامه جنگ تا حصول این شرایط به جهان نشان دهیم.

نخست وزیر درمورد مطرح شدن سقوط صدام در اجلاس گفت: ما بارها درباره مجازات صدام صحبت کرده ایم و درحال حاضر هم همین موضع را داریم و ما نمی توانیم رضایت دهیم که کسی برای جاه طلبی و هر انگیزه دیگری به کشوری تجاوز کند و شهرها را به خاک و خون بکشد و عده بسیاری را شهید کند.

دکتر ولایتی وزیر خارجه نیز در مصاحبه ای موضع ایران دربرابر تلاش های انجام شده برای پایان دادن به جنگ، پیشنهاد عراق برای برگزاری هشتمین اجلاس جنبش غیرمتعهدها در بغداد، مسئله افغانستان و چشم انداز ایران از جنبش عدم تعهد را تشریح کرد. وی گفت: شرایط ما برای خاتمه جنگ تغییری نکرده است. ولایتی احتمال تغییر این شرایط ازسوی ایران را مردود دانست و بر شرایط اعلام شده ایران تأکید کرد.

به گفته دکتر ولایتی، جمهوری اسلامی ایران در هفتمین اجلاس جنبش عدم تعهد به سالم سازی جنبش توجه ویژه خواهد داشت. وی در توضیح این مطلب گفت: اعتقاد به شرایطی که باعث تغییر محل برگزاری هفتمین اجلاس سران از بغداد به دهلی نو شد همچنان باقی است و یک حکومت متجاوز هرگز صلاحیت میزبانی اجلاس را ندارد. تاکنون ۶ کشور کره شمالی، سوریه، لیبی، عراق، گینه و نیجر آمادگی خود را برای میزبانی هشتمین اجلاس سران اعلام کرده اند.

وزیر خارجه افزود: ایران از نامزدی لیبی برای میزبانی هشتمین اجلاس سران پشتیبانی می کند. این سیاست باتوجه به آمادگی و قابلیت خوب لیبی برای برگزاری اجلاس های بین المللی و نیز اصرار کشورهای افریقایی مبنی بر برگزاری اجلاس هشتم در یکی از کشورهای افریقایی عضو جنبش و همچنین وجود روابطی بسیار نزدیک بین ایران و لیبی اتخاذ شده است.

دکتر ولایتی ضمن تشریح سیاست های ایران در هفتمین اجلاس به مسئله افغانستان اشاره و اعلام کرد: برای حل مسئله افغانستان و رهایی این کشور از چنگال نیروهای اشغالگر خارجی بر چهار اصل اساسی اعلام شده خود همچنان تأکید کردیم و دراین مورد پافشاری می کنیم و ایران امیدوار است که جنبش عدم تعهد بتواند در مرحله حساس کنونی که بحران های اقتصادی – سیاسی

بیشتر از هر زمان دیگری بشریت به ویژه کشورهای جهان سوم را رنج می دهد، نقش خود را ایفا کند. ما امیدواریم که جنبش عدم تعهد در راهی که بنیان گذاران اولیه آن پی ریزی کردند، گام بردارد و در جهان امروز صاحب قدرت و نفوذ بیشتری شود. به گفته وزیر خارجه، احتمال ایجاد شکاف و دودستگی در میان اعضا باتوجه به چگونگی فعالیت های رئیس جدید جنبش بسیار کم خواهد بود. وی دو یا چند قطبی شدن کامل جنبش عدم تعهد را بعید دانست.(۱)

۱

خبرگزاری فرانسه از ملاقات سفیران ایران و عراق با وزیر خارجه شوروی در مسکو خبر داد. به نظر می رسد این ملاقات ها ارتباط مستقیم با برگزاری اجلاس غیرمتعهدها داشته باشد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی: آندره گرومیکو وزیر امور خارجه شوروی، امروز به طور جداگانه با فاضل الغراوی سفیر عراق در مسکو و سیدعلی فرشچی کاردار سفارت ایران در شوروی ملاقات و گفت وگو کرد. این ملاقات به درخواست دیپلمات های ایران و عراق انجام شده است، خبرگزاری فرانسه که این خبر را به نقل از خبرگزاری تاس از مسکو منتشر ساخته است، اضافه می کند: کاردار سفارت ایران در این ملاقات پیامی را از دولت متبوع خود تسلیم گرومیکو کرده است که گویا مربوط به اوضاع خاورمیانه بوده است. در این ملاقات که در محیطی دوستانه انجام شد، گرومیکو و فرشچی درمورد مسائل مربوط به مناسبات میان دو کشور و به طورکلی مسائل بین المللی گفت وگو کردند. گرومیکو در این ملاقات ضمن اشاره به جنگ ایران و عراق خاطرنشان ساخت که شوروی برای پایان جنگ میان دو کشور و پایان سیاسی این اختلافات تلاش می کند.

از سوی دیگر، گفت وگوهایی میان سفیر عراق در شوروی و گرومیکو درباره مناسبات دوجانبه و اوضاع خاورمیانه انجام شده و طرفین تمایل کشورهای متبوع خویش را در افزایش همکاری ها میان بغداد و مسکو اعلام کردند. گرومیکو در این ملاقات موضع کشور متبوع خویش درمورد جنگ ایران و عراق را، که تنها به نفع امپریالیسم است، بیان کرد و در پایان خواستار قطع این جنگ ازطریق مذاکرات شد.(۲)

روزنامه واشنگتن پست نیز این دیدارها را به میانجیگری احتمالی شوروی در جنگ ایران و عراق ارتباط داد و دراین باره نوشت: سفرای ایران و عراق در مسکو به طور جداگانه با وزیر خارجه شوروی آندره گرومیکو، ملاقات کردند، که به نظر می آید این ملاقات اقدام جدید شوروی جهت میانجیگری در جنگ خلیج فارس باشد.(۳)

در همین حال، پراودا ارگان حزب کمونیست شوروی، یک بار دیگر بر پایان گرفتن جنگ عراق و ایران ازطریق مذاکره تأکید کرد. این روزنامه از وجود خصومت در جبهه ایران و عراق به رغم تقاضاهای کشورهای متعدد مبنی بر پایان گرفتن جنگ و حضور بر سر میز مذاکره اظهار تأسف کرده است.(۴)

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، خبرگزاری فرانسه به نقل از خبرگزاری تاس.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه واشنگتن پست چاپ امریکا.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، مسکو، خبرگزاری فرانسه، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه پراودا (ارگان حزب کمونیست شوروی).

۱

کشورهای حامی عراق، اجلاس سران غیرمتعهدها را فرصت مناسبی برای طرح موضوع مورد علاقه عراق، یعنی متارکه بدون سرانجام جنگ می دانند.

خبرگزاری یوگسلاوی امروز گزارش داد: لازار موسیف وزیر خارجه یوگسلاوی، در دهلی نو بدون اشاره به طرح خاصی درباره صلح یا چگونگی ترک مخاصمه بین ایران و عراق گفت: اجلاس سران این جنبش، آخرین فرصت برای پایان دادن عادلانه به جنگ ایران و عراق است. وی افزود: همه در انتظار یک ابتکار صلح برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، که تا به این حد دنیای غیرمتعهد را تحت تأثیر قرار داده است، می باشند و ما عقیده داریم این اجلاس تقریباً آخرین فرصت برای پایانی عادلانه و دیرپا بر این جنگ می باشد. موسیف افزود: طولانی شدن این جنگ به هر صورتی، مشکلات عظیمی در منطقه و جهان ایجاد خواهد کرد.(۱)

امیر حسن ولیعهد اردن نیز اظهار امیدواری کرد که اجلاس سران عدم تعهد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق تصمیمات و پیشنهادهایی اتخاذ کند.

وی امشب در نطق افتتاحیه یازدهمین دور عادی کنفرانس "کار عربی" در امان، پایبندی کشورش به تصمیمات اجلاس سران فاس درمورد سرنوشت مسئله فلسطین را نیز مورد تأکید قرار داد.(۲)

همچنین به گزارش خبرگزاری قطر، شیخ خلیفه محمد بن آل ثانی امیر قطر، هنگام ورود به دهلی نو در سخنانی ضمن هشدار درمورد ادامه جنگ ایران و عراق گفت: بر ماست که تلاش های خود را جهت تسریع در پایان دادن به این جنگ ازطریق مسالمت آمیز و با اجرای اصول قانونی بین المللی و عدالت انجام دهیم.(۳)

۲

نشریه المجله (چاپ لندن) به نقل از منابع مطلع در قاهره، فاش ساخت عراق از مصر درخواست کرده هرچه زودتر فعالیت مرکز بازرگانی عراق در قاهره و مرکز بازرگانی مصر در بغداد از سر گرفته شود.

المجله افزوده است: دراین حال، بنا به درخواست رژیم عراق، اقدامات لازم برای بازگشایی دفتر خبرگزاری مصر در بغداد و نیز دفتر خبرگزاری عراق در قاهره انجام شده است.(۴)

۳

اوضاع اقتصادی عراق، مقدار نیاز ماهانه این کشور به ارز خارجی، میزان کمک کشورهای عربی منطقه به عراق و تأثیر عمومی اقتصاد عراق بر کویت ازجمله موضوعاتی است که روزنامه اینترنشنال تریبون (چاپ لندن) به آن پرداخته است.

به نوشته این روزنامه، برای تأمین هزینه جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران، ماهانه حداقل ۱۵۰۰ میلیون دلار بر بدهکاری های عراق افزوده می شود و از ذخایر ارزی این کشور که در شروع جنگ بیش از سی و چند هزار میلیون دلار بود، هم اکنون کمتر از ۵ میلیارد دلار باقی مانده است و این به رغم قریب ۵۰ هزار میلیون دلار کمک های نقدی و غیرنقدی است که ازسوی حامیان صدام به وی داده شده است.

۱- همان، ص۲، دهلی نو، خبرگزاری یوگسلاوی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری یوگسلاوی.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۱، رادیو مسقط، ۱۶/۱۲/۱۳۶۲، ساعت ۱۰:۳۰.
۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از گزارشی از خبرگزاری قطر.
۴- روزنامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

اینترنشنال تریبون افزوده است: مشکلات شدید مالی و اقتصادی رژیم حاکم بر بغداد، تأثیر زیادی بر کشور کویت گذارده و کمپانی های حمل ونقل این کشور که ارتباط بنادر کویت را با عراق برقرار می کنند با مشکلات متعددی مواجه اند. چنانچه وضع اقتصادی حکومت بغداد به همین ترتیب ادامه یابد، به تدریج ارتش صدام توانایی مقاومت دربرابر حملات متوالی ایرانیان را از دست خواهد داد.(۱)

۱

خبرگزاری رویتر به بررسی آخرین تحولات گفت وگوهای هشت کشور عضو اوپک در لندن، تأثیر اوضاع فعلی در بازارهای نفت، احتمالات آینده این گفت وگوها و نقش ایران در این کشاکش ها پرداخت.

بنا به اعلام این خبرگزاری، وزرای خارجه هشت کشور عضو اوپک فردا پس از پنج روز مذاکره درباره تعیین قیمت و سهمیه بندی نفت، وارد شور خواهند شد تا به احتمال قوی، نتیجه قطعی مذاکرات پنج روزه را بر سر قیمت نفت اعلام کنند. دراین بین، از پنج کشور عضو اوپک ازجمله جمهوری اسلامی ایران نیز دعوت شده است تا در اجلاس نهایی، که روز دوشنبه (فردا) در هتل اینترکنتیننتال لندن تشکیل می شود، شرکت کنند.

در لندن شنیده شده است که هیئتی از ایران عازم لندن است، اما به هرحال رفت وآمدهای نفتی و جنجال بر سر قیمت نفت همه محافل اقتصادی - سیاسی دنیا را تحت الشعاع قرار داده است، صفحات اول مطبوعات دیروز و امروز اروپا با تیترهای مربوط به نفت و اوپک شکل تازه ای به خود گرفته است. بااینکه اکثر شبکه های تلویزیونی مهم و خبرگزاری های غربی خبرنگاران خود را به دهلی نو اعزام کرده اند، اما خبرهای اوپک همچنان تیتر اول رسانه های گروهی اروپا به خصوص لندن است.

خبرنگار واحد مرکزی خبر در تماس با خبرنگار رویتر که به تازگی از روتردام وارد لندن شده است، کسب اطلاع کرد که نفت کش های بارگیری شده در بندر نفتی روتردام بدون تحرک برجای مانده و درحال حاضر، خریداری ندارند. درنتیجه انگلیس نیز از این وضع به شدت متضرر می شود و دولت ژاپن نیز از این امر ناراضی است.

در پایان این گزارش آمده است: موضع گیری دولت جمهوری اسلامی ایران در پافشاری بر قیمت فعلی نفت و اعلام حمایت از آن در جلوگیری از کاهش بیش ازپیش قیمت نفت مؤثر واقع شده است. فردا (دوشنبه) وزرای هشت کشور عربستان، کویت، امارات متحده، الجزایر، لیبی، نیجریه، ونزوئلا و اندونزی به احتمال قوی مذاکرات خود را درباره بهای جدید نفت و سهمیه بندی در یک اجلاس رسمی آغاز می کنند؛ فردا روز سرنوشت سازی برای جنگ چندروزه قیمت نفت خواهد بود. دراین خصوص، اظهارنظرهای فراوانی در محافل نفتی شنیده می شود؛ وزیر نفت کویت روز گذشته دراین باره گفت: ۸۰ درصد شانس وجود دارد که پس از اجلاس روز دوشنبه لندن، یک اجلاس رسمی ازسوی کشورهای عضو اوپک تشکیل شود و

ص: ۲۴۰

۱- همان.

پیشنهادهای تازه را مورد تأیید قرار دهد. درمورد اینکه آیا ایران نیز به مذاکرات لندن – که تاکنون در آن غیبت داشته – خواهد پیوست یا نه، اظهارنظر رسمی نشده است، مقام های وزارت نفت ایران امروز در تماس تلفنی به خبرگزاری رویتر گفتند احتمال دارد محمد غرضی وزیر نفت ایران در مذاکراتی که برای روز دوشنبه در نظر گرفته شده شرکت کند. یک مقام نزدیک به وزیر نفت ایران گفت برداشت من این است که وی در مذاکرات روز دوشنبه شرکت خواهد کرد و احتمال این امر بسیار زیاد است.(۱)

۱

به دنبال انفجار روز گذشته دفتر شرکت هواپیمایی ایرفرانس در بغداد، جنبش مجاهدین عراق مسئولیت بمب گذاری در دفتر این شرکت را که به کشته شدن رئیس این دفتر انجامید، به عهده گرفت.

روزنامه مستقل النهار (چاپ بیروت) امروز نوشت: شخص ناشناسی در تماس تلفنی با دفتر این روزنامه گفت تا زمانی که فرانسه به حمایت غیرقانونی خود از رژیم بعث عراق پایان ندهد ما به حملات خود علیه منافع فرانسه ادامه خواهیم داد. وی افزود: ما با مشت آهنین حمله خواهیم کرد. النهار افزوده است: ماه گذشته این سازمان در تماس تلفنی با همین روزنامه مسئولیت حمله به پنج هدف فرانسوی در پاکستان را به عهده گرفت.(۲)

دراین حال به گفته رادیو اسرائیل، سخنگوی وزارت کشور عراق امروز ایران و سوریه را به خرابکاری در عراق متهم و اعلام کرده که بعدازظهر دیروز در دفتر شرکت هواپیمایی فرانسه در بغداد یک بمب منفجر شده و عده بسیاری ازجمله مدیر شرکت مجروح شده اند که مدیر شرکت براثر شدت جراحات بعداً فوت کرده است.

شرکت هواپیمایی فرانسه خبر درگذشت مدیر دفتر خود در بغداد را تأیید کرده است. دفتر هواپیمایی فرانسه در خیابان سعدون یکی از مهم ترین خیابان های تجاری بغداد، واقع شده است.(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۲، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۴، رادیو اسرائیل، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۶ اسفند ۱۳۶۱ ۲۱ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۷ مارس ۱۹۸۳

۱

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد اولین گردان دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۹ کشور تشکیل شد.

در بخشی از این اطلاعیه آمده است: بدین وسیله به اطلاع آن دسته از برادران که قبلاً خدمت سربازی خود را در نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران گذرانده اند و اکنون مایل اند در گردان دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فعالیت کنند، می رساند که جهت ثبت نام و کسب اطلاع بیشتر می توانند به واحد بسیج مستضعفین سپاه مراجعه کنند.

معاون بسیج مستضعفین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز در گفت وگویی با خبرنگار روزنامه کیهان دراین باره گفت: با تشکیل این گردان ها جلو تهدیدهای احتمالی امریکا از راه دریا برای همیشه گرفته خواهد شد و سپاه پاسداران برای نیل به این هدف، قرارگاه نوح را با شرکت نیروی دریایی در بوشهر ایجاد کرد و مقدمات کار فراهم شد. وی افزود: شرایط عضویت در این گردان آشنابودن به دریا، تعمیرکار یا راننده موتور لنج و داشتن پایان خدمت سربازی در نیروی دریایی است و نحوه حقوق برادران این گردان همانند دیگر برادران رزمنده که در جبهه حق علیه باطل حضور دارند، خواهد بود و هدف ما این است که در دریا سدی محکم تر در مقابل دشمنان انقلاب داشته باشیم.(۱)

۲

گروه های مسلح معارض عراقی، با اجرای عملیات هایی در استان های شمالی عراق، ضرباتی را به ارتش این کشور وارد کردند.

نیروهای مجاهد مسلمان عراقی به یک پایگاه نظامی در نزدیکی شهر کرکوک حمله کردند؛ درپی آن، هواپیماهای عراقی برای مقابله به مثل با این حمله چند روستای اطراف کرکوک را بمباران کردند که تعدادی از خانه های این روستاها ویران و ۳۰ نفر از ساکنان آن کشته شدند.

ص: ۲۴۳

۱- روزنامه کیهان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

در همین روز، نیروهای مجاهد مسلمان عراقی به یک پادگان نظامی عراق در نال پاریز در محور کرکوک – سلیمانیه، حمله کردند که موجب کشته شدن ۴ نفر از نیروهای نظامی و انهدام یک دستگاه زیل ارتش عراق شد.(۱)

همچنین به گزارش منابع گروه های معارض کرد عراقی، نیروهای کرد مخالف دولت عراق اخیراً دو عملیات در جاده حلبچه – سلیمانیه و دو عملیات کمین و مین گذاری در منطقه دارکلی در جنوب سلیمانیه در سر راه ستون های نظامی عراق اجرا کرده اند که براثر آن چند تن از نظامیان عراقی کشته یا زخمی و چند تن نیز اسیر شده اند.(۲)

روزنامه گاردین (چاپ لندن) با اشاره به عملیات های مجاهدان مسلمان عراقی علیه نظامیان عراقی نوشت: این عملیات ها ثابت کرد که مخالفان حکومت صدام حسین در عراق فعال هستند. این حملات همچنین به منزله خشم و عصبانیت جدید مردم عراق از اقدامات دولت فرانسه است که اخیراً با فروش تعداد زیادی میراژ مجهز به موشک های اگزوسه به رژیم عراق موافقت کرده است.(۳)

۱

عناصر مسلح ضدانقلاب در اقدامات امروز خود در شهرستان های سنندج، پیرانشهر و ارومیه، تلفاتی را به مردم عادی و نیروهای امنیتی وارد کردند.

عناصر مسلح غیرقانونی در حدفاصل روستاهای تازه آباد و پیرمقدار (بخش کامیاران شهرستان سنندج) یک خودرو نظامی را متوقف و ۲ نفر سرنشین آن را اسیر کردند. مهاجمان پس از آگاه شدن از هویت یکی از سرنشینان که پزشک بود، وی را به شهادت رسانده و سرنشین دیگر را که سرباز بود به گروگان گرفتند.(۴)-(۵)

در یکی از روستاهای اطراف سنندج نیز افراد حزب دمکرات کردستان به فردی که ارتباط تشکیلاتی خود را با این حزب قطع کرده بود حمله کرده، او را به قتل رساندند.(۶)

در پیرانشهر نیز افراد مسلح ضدانقلاب یک خمپاره به داخل شهر پرتاب کردند که براثر انفجار آن، ۳ تن از اهالی این شهر زخمی شدند.(۷)

همچنین در شمال ارومیه، عوامل مسلح براندار به نیروهای تأمین جاده در حوالی پادگان قوشچی، حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی، مهاجمان گریختند. در این درگیری یکی از افراد خودی زخمی شد.(۸)

امروز ۲ نفر از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان به همراه ۵ تن از اعضای خانواده شان، خود را به سپاه میاندوآب معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۹)

ص: ۲۴۴

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۶۳، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۴- این سرباز روز بعد آزاد شد.

۵- سند شماره ۳۴۶۶۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴، ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۵۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۳، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۷- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۵۳۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات) ، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۹- سند شماره ۳۴۹۸۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه میاندوآب به فرماندهی بعثت، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۱

حمله به منازل و سرقت اموال و آسیب رساندن به افراد انقلابی و اعضای خانواده آنها، در تهران، بهبهان و الیگودرز ازجمله اقدامات امروز عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود.

سه نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یکی از روستاهای شهرستان الیگودرز به قصد ربودن یکی از افراد متعهد وارد منزل وی شدند، اما با مقاومت صاحب خانه مهاجمان مجبور به فرار شدند. در این درگیری یک تیر به پای صاحب خانه اصابت و او را زخمی کرد.(۱)

در خیابان گاندی تهران نیز دو نفر از افراد مسلح این سازمان پس از ورود به یک خانه و بستن دست و پای صاحب منزل مبلغ ۲ میلیون ریال را سرقت کرده و متواری شدند(۲)

در بهبهان هم افراد ضدانقلاب به صورت همسر یکی از افراد سپاه پودری را پاشیدند که موجب آسیب دیدن وی شد. از ماهیت مهاجمان اطلاعی در دست نیست.(۳)

در شهرهای زنجان و تربت حیدریه، ۴ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند؛ از این افراد تعدادی اسلحه، مواد منفجره و ۳ عدد بی سیم به دست آمد.(۴)

۲

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اطلاعیه ای از دستگیری ۱۱ نفر از بقایای گروه مسلح فرقان به دست نیروهای سپاه خبر داد.

در این اطلاعیه آمده است: درپی هوشیاری امت حزب الله و اطلاعات ۳۶ میلیونی، ۴ لانه فساد تیمی متعلق به گروهک تروریستی و منحل شده فرقان در شهرهای تهران، همدان و گرگان، به همت برادران جان برکف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فتح گردید. در این عملیات گروهک ضداسلام و محارب فرقان آخرین بقایای تشکیلات پوشالی خود را از دست داد. در این عملیات ۱۱ نفر از آخرین عناصر باقیمانده گروهک مزبور دست گیر شدند و وسایل و مدارک زیر از محاربین کوردل فرقان به غنیمت پاسداران اسلام درآمد:

۱. تعدادی طرح های شناسایی جهت اجرای اهداف پلید تروریستی.

۲. تعدادی اسلحه ژ۳، یوزی، کلت کمری، ۷ عدد نارنجک دستی و مقداری فشنگ و فتیله های انفجاری، دینامیت، بمب های دست ساز و چاشنی های انفجاری و... .(۵)

۳

اسرای عراقی مستقر در سه اردوگاه حشمتیه و طریق القدسِ تهران و نیز اردوگاه بجنورد خواستار اعزام به جبهه های جنگ شدند.

اسرای عراقی مستقر در کمپ۴ اردوگاه حشمتیه تهران با برپایی تظاهرات آرام درحالی که کفن به تن داشتند از مسئولان جمهوری اسلامی ایران درخواست کردند تا به آنها اجازه داده

۱- سند شماره ۵۳۱۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ (اطلاعات) به مرکز فرماندهی (ستاد مرکزی)، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- سند شماره ۵۳۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۲، ۱۸/۱۲/۶۱، ص۵.

۳- سند شماره ۱۰۳۸۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۲، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۳۹۱۴۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه هفتگی، از اطلاعات و بررسی های سیاسی - تأمینی منطقه۴ به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۴، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

شود جهت تسریع سقوط رژیم صدام به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام شده و دوشادوش رزمندگان اسلام علیه صدامیان کافر نبرد کنند. این اسرا همچنین دررابطه با این درخواست خود لیستی را تنظیم و آن را با خون امضا کرده اند.

از سوی دیگر، ۱۱۹ تن از اسرای عراقی مستقر در اردوگاه طریق القدس شماره ۸ تهران نیز بار دیگر ضمن اظهار تمایل جهت اعزام به جبهه های نبرد، در نامه ای حمایت خود را از مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق اعلام کردند.

اسرای عراقی مستقر در اردوگاه بجنورد نیز در نامه ای ضمن اعلام حمایت از مجلس اعلای انقلاب عراق و اظهار تمایل جهت اعزام به جبهه های نبرد، مبلغ ۲۷۵,۷۶ ریال جهت کمک به جبهه های جنگ به حساب مربوطه واریز کردند.(۱)

۱

امروز هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد با سخنرانی ایندیرا گاندی نخست وزیر هند و رئیس جدید این جنبش و فیدل کاسترو رئیس پیشین آن آغاز شد.

ایندیرا گاندی در بخش کوتاهی از سخنرانی خود به جنگ ایران و عراق اشاره کرد و خواستار پایان مسالمت آمیز آن شد. فیدل کاسترو رهبر کوبا نیز در سخنان خود بدون اشاره به هجوم سراسری عراق به ایران از صدام حسین به علت برخورد سازنده با صلح تقدیر و از پیشنهاد عراق برای برگزاری اجلاس هشتم سران غیرمتعهدها در بغداد دفاع کرد.(۲)

کاسترو گفت: این واقعیت که تاکنون توافق طرفین ممکن نشده است متأسفانه نمایانگر ماهیت تلخ این درگیری است، اما نباید ناامید شویم... . اطمینان دارم که اجلاس از حضور رؤسای نمایندگی عراق و ایران استفاده خواهد کرد و قدم های تازه ای جهت ایجاد تفاهم ضروری بر خواهد داشت. طولانی شدن جنگ و درگیر شدن کشوری که ما به اتفاق آرا در ششمین اجلاس سران غیرمتعهدها، مسئولیت سازماندهی هفتمین اجلاس را به آن واگذار کردیم، استمرار دیدارهای ما را به خطر افکند. زمانی که مشخص شد این درگیری تا قبل از تاریخ برگزاری هفتمین اجلاس سران پایان نخواهد گرفت، من با حمایت و تشویق دیگر سران کشوری و دولتی بر آن شدم تا جهت دستیابی به یک راه حل شرافتمندانه و عادلانه به این مسئله مشکل اقدام کنم. برخورد سازنده عراق و به خصوص رئیس جمهور آن

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۶، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

صدام حسین، در قبول راه حل پیشنهادشده که با تفاهم و مسئولیت بزرگی انجام گرفت، باید مورد تشکر جنبش قرار بگیرد زیرا به ما امکان داد تا ثبات، همبستگی، وحدت و نیروی ذاتی جنبش کشورهای غیرمتعهد را برای جهان به نمایش بگذاریم. باید از عراق و رئیس جمهور آن برای تلاش هایی که درجهت میزبانی هفتمین اجلاس انجام داده بودند تشکر کنیم، به همین دلیل تعجب آور نیست در مشورت هایی که با سران کشورها برای تغییر محل برگزاری اجلاس انجام گرفت، آنها به اتفاق آرا با برگزاری اجلاس در هندوستان موافق بودند و اکثر آنها ضمن تأیید برخورد متواضعانه عراق،(۱) درخواست این کشور را پذیرفته اند که بغداد به عنوان محل احتمالی برگزاری هشتمین اجلاس ارجحیت داشته باشد.(۲)

از سوی دیگر، دولت عراق در کارگروه سیاسی اجلاس پیشنهاد کرد که ایران از عضویت در جنبش عدم تعهد محروم شود. دراین حال به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، ناظران سیاسی در هیئت های مختلف معتقدند که این پیشنهاد قطعاً مسکوت خواهد ماند و زمینه پذیرش ندارد.(۳)

۱

هیئت ایرانی اعزامی به دهلی نو در یک اقدام ابتکاری به توزیع برگه های حاوی اطلاعات درباره جنگ ایران و عراق پرداخت. خبرگزاری جمهوری اسلامی درخصوص این اقدام و واکنش مقامات عراقی و بازتاب آن چنین گزارش داد:

توزیع بروشورهایی که در آن نکاتی از تجاوز عراق به ایران همراه با عکس های رنگی نقاط اشغالی و نقاط آزادشده در عملیات نظامی رزمندگان اسلام درج شده است، در مرکز مطبوعات اجلاس سران در دهلی نو با استقبال بسیار کم سابقه ای روبه رو شد و توزیع چهارصد نسخه از آن در کمتر از بیست دقیقه پایان گرفت.

خبرنگاران خارجی با استفاده از این بروشور که به زبان انگلیسی چاپ شده، به صورت مستند با ایثار باورنکردنی و دلاوری های مدافعان انقلاب اسلامی در جنگ تحمیلی و اعداد و ارقام لازم برای درک واقعیات جنگ و گستردگی تجاوز عراق و میزان آزادسازی اراضی اشغال شده ایران آشنا می شدند.

خبرنگاران تا ساعت ها پس از پایان توزیع این بروشور برای دریافت نسخه های اضافی به توزیع کنندگان مراجعه می کردند و مسئولان نیز ناگزیر شدند تعداد دیگری از این جزوه را

۱- دولت عراق که قبلاً ـ میزبانی اجلاس هفتم سران عدم تعهد را در بغداد برعهده داشت، برای برگزاری این اجلاس و بهره برداری سیاسی از آن تدارکات عظیمی را سازمان داده بود و هرگز مایل به ترک میزبانی کنفرانس هفتم نبود، ولی ناامنی بغداد از یک سو و فشارهای سیاسی ایران از سوی دیگر، مجالی برای این اقدام به دولت عراق نداد و کشورهای عضو جنبش عدم تعهد با اکثریت آرا برای برگزاری هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد، دهلی نو را جایگزین بغداد کردند؛ دولت عراق به ناچار تن به این امر داد و هیچ گونه برخورد متواضعانه ای ازطرف دولت عراق دراین خصوص متصور نیست.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۷، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۶، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱.

دراختیار خبرنگاران قرار دهند. قابل توجه است که مأموران عراقی حاضر در سالن که با لباس های مبدل در گوشه وکنار مرکز مطبوعات پرسه می زدند، در ابتدا به عبث کوشیدند از این کار جلوگیری کنند و حسین ادیب السامرائی معاون خبرگزاری رژیم عراق که عواملش نسخه ای از جزوه را به او داده بودند، از اعضای حزب بعث که خود را در پوشش خبرنگار به سالن رسانده بودند با دستپاچگی می خواست از دسترسی خبرنگاران کشورهای غیرمتعهد و خارجی به این جزوه که تأثیر کاملاً مطلوبی در دریافت کنندگان گذاشته بود، جلوگیری کنند. یک خبرنگار عکاس ایرانی توانست زمانی که سامرائی (از اعضای هیئت شرکت کننده عراقی) با نگرانی مشغول مطالعه بروشور ستاد تبلیغات جنگ بود، از وی عکس جالبی تهیه کند.

چند ساعت بعد، با استقبال گسترده خبرنگاران از توزیع نسخه های ترجمه شده کتاب دو سال جنگ به زبان انگلیسی که با تلاش دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درمورد جنگ تحمیلی و نقش همکاری های مختلف و بلوک بندی های چپ و راست و کشورهای ظاهراً مستقل جهان در جنگ تهیه شده بود، هیئت عراقی به دبیرخانه اجلاس سران شکایت برد و به شدت تلاش کرد از رسیدن اخبار واقعی و حقایق جنگ تحمیلی به خبرنگاران حاضر در اجلاس جلوگیری کند.

خبر این شکایت را خبرگزاری های هندی پی.تی.ای. و یو.ان.ای. نیز مخابره کردند، اما خبرنگاران خارجی از اقدام بی نتیجه عراق خشمگین شدند و مراجعاتشان برای دریافت نسخه های اضافی این کتاب که ستاد تبلیغات جنگ منتشر کرده بود، همچنان ادامه یافت.(۱)

به گزارش خبرگزاری هندی یو.ان.ای، یک سخنگوی هیئت عراقی گفته است: عراق از انجام دادن هرگونه عملی در اجلاس سران که ممکن است روابط تیره با ایران را وخیم تر کند پرهیز کرده است. وی گفت این کار نادرستی ازجانب ایران بود که به تبلیغات ضدعراقی دست زده است. به گزارش این خبرگزاری، اوایل بعدازظهر امروز، ایرانیان جزوه ای به نام "جنگ تحمیلی، دفاع علیه تجاوز" را که خبرگزاری جمهوری اسلامی در تهران منتشر کرده بود پخش کردند. این جزوه رئیس جمهور عراق (صدام حسین) را به تهاجم به اراضی ایران در سال ۱۹۸۰ متهم می کند و می گوید پیروزی های بعدی ایران باعث شده تا وی در جست وجوی صلح برآید. این جزوه اعلام می کند که عراق شرایط جنگ را تعیین کرد، اما ایران شرایط صلح را تعیین خواهد کرد.(۲)

۱

اقدامات تبلیغاتی دولت عراق برای فراهم ساختن مقدمات حضور صدام حسین در دهلی نو نشان می داد که وی عزم جدی برای شرکت در اجلاس هفتم جنبش عدم تعهد داشت، ولی برخی مسائل ازجمله حضورنیافتن رئیس جمهور ایران آیت الله خامنه ای در این اجلاس، وی را در یک موضع انفعالی قرار داد و موجب شد وی در این نشست حضور نیابد.

گزارش زیر گوشه ای از این اقدامات تبلیغاتی است که به طور ناشیانه ای اجرا شد.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۷، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۶، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری هندی یو.ان.ای.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، درحالی که دو روز قبل، سخنگوی اجلاس گفته بود صدام حسین در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد شرکت نخواهد کرد و به جای او طه محی الدین معروف ریاست هیئت اعزامی بغداد را به عهده دارد، در روزنامه امروز ایندین اکسپرس هند یک آگهی جلب توجه می کرد، در این آگهی یک صفحه ای، که با تصویر بزرگی از صدام چاپ شده و شرکت هواپیمایی عراق سفارش و مخارج چاپ آن را داده بود، به صدام برای شرکت در هفتمین کنفرانس سران تبریک گفته شده است. بالای این مطلب نوشته شده است: صمیمانه ترین شادباش ها به آقای صدام حسین رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق و رئیس جمهور عراق برای شرکت وی در هفتمین اجلاس جنبش غیرمتعهدها.

متن این آگهی به انگلیسی است و آرم درشت هواپیمایی عراق زیر آگهی چاپ شده است و این درحالی است که در جایگاه سران در مراسم افتتاحیه امروز اجلاس، طه محی الدین معروف بر جای صدام نشسته بود.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، نمایندگی های دولتی عراق در دهلی نو که انتظار ورود صدام به دهلی نو را داشتند تبلیغات وسیعی را دراین باره انجام داده اند. مسئله شرکت نکردن صدام حسین در این جلسه ضمن برهم زدن اقدامات تبلیغاتی آنها سرگرمی خاصی را برایشان ایجاد کرد.(۱)

۱

عبدالعزیز حسین وزیر مشاور در کابینه کویت، در گفت وگویی که هفته نامه النهار العربی و الدولی امروز در پاریس انتشار داد، تأکید کرده است که مسئله پایان جنگ ایران و عراق باید با شرکت هیئت های بین المللی با گفت وگو و مذاکره حل شود.

وی خاطرنشان ساخت که این نظر کویت بیانگر نظر تمام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج (فارس) است. وزیر کویتی افزود: دولت کویت از نخستین کشورهایی بوده که خطر این جنگ را احساس و برای نزدیک کردن دیدگاه ها درجهت رسیدن به راه حل مسالمت آمیز بسیار کوشیده و در پشتیبانی از تلاش های حسن نیت سازمان ملل، سازمان کنفرانس اسلامی و جنبش عدم تعهد شرکت کرده است.(۲)

راشد الراشد معاون وزیر خارجه این کشور نیز تمایل دولت کویت را برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق اعلام کرد. وی متذکر شد که ادامه این جنگ موجب مداخله ابرقدرت ها در امور داخلی ایران و عراق خواهد شد. وی که با روزنامه السیاسه گفت وگو می کرد، گفت: ما از ادامه جنگ ایران و عراق متأسف بوده و آرزو می کنیم هرچه زودتر این جنگ به پایان برسد. وی اضافه کرد: کویت آماده ایفای هر نقشی جهت پایان یافتن جنگ و برقراری صلح است، زیرا ادامه این جنگ نه فقط برای دو کشور بلکه برای همه منطقه زیان بخش است و بهانه ای برای دخالت بیگانگان به وجود می آورد و باتوجه به سیاست ایران مبنی بر مخالفت با دخالت نیروهای خارجی ادامه جنگ، دخالت این نیروها (نیروهای خارجی) را توجیه می کند.

۱- همان، ص۸ دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه ایندین اکسپرس چاپ هند.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۶۱، پاریس، خبرگزاری خلیج، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱.

الراشـد افزود: ما با این عقیـده که منطقه عربی و ایران مسـلمان با خطر بزرگ که همانا خطر اسـرائیل است مواجه انـد، برای وحدت و مبارزه برای رفع خطر اسـرائیل لازم می دانیم این جنگ پایان یابد. وی بدون اشاره به هجوم عراق به ایران و شـرایط ایران برای برقراری صـلح، ضـمن تأیید موضع عراق گفت: ما از عراق برای پذیرش راه حل های صلـح قـدردانی می کنیم و از ایران می خواهیم تا مانند عراق طرح های صـلح را که ازطرف کشورهای غیرمتعهد، کنفرانس اسـلامی و سازمان ملل ارائه شده اند بپذیرد تا به ندای آنان پاسخ مثبت داده شود.(۱)

۱

ویلیـام کوانت مشاور امنیتی سابق امریکا و رئیس بخش خاورمیانه دانشـگاه بروکینز در مصاحبه با روزنامه کویتی الوطن از نگرانی امریکا و کشورهای غربی از پیروزی ایران در جنگ و نیز کمک های کشورش به عراق خبر داد.

وی گفت: امریکـا و هم پیمانـان اروپـایی اش از وضع منطقه خلیـج فارس به شـدت نگران و از هرگونه پیروزی ایرانیان در جنگ وحشت دارنـد. کوانت افزود: پیروزی های یک ساله اخیر ایران و ورود ایرانیان به خاک عراق، امریکا را به شدت نگران کرده است.

وی موضع فرانسه را تأیید کامل از عراق توصیف کرد و درمورد نتایج جنگ تحمیلی گفت: معنویت و فرماندهی سیاسی و نیروی اقتصادی در سرنوشت جنگ نقش اساسی دارند و باتوجه به امکانات ایران، می توان گفت که عراق با مشکلات بیشتری روبه رو است.

مشاور امنیتی سابق امریکا با تلاش برای توجیه شکست های پی درپی ارتش صدام تحت عنوان "تغییر خواست های عراق از شروع جنگ تاکنون"، افزود: درهرحال کوشش برای میانجیگری بیهوده است.

کوانت در تشـریح سیاست فعلی امریکا در طرف داری از عراق گفت: امریکا علاوه بر فروش ۶۰ فروند بالگرد، مبلغ ۴۵۰ میلیون دلاـر نیز دراختیار عراق قرار داده و این می تواند تأیید عراق توسط امریکا تلقی شود.(۲)

۲

درحالی که کارهای تأسیساتی پروژه شرکت پتروشیمی ایران و ژاپن در بندر امام خمینی با تلاش نیروهای داخلی با پیشرفت چشمگیری درحال انجام است، از توکیو نیز خبر می رسد که دولت ژاپن سیاست خارجی خود را درزمینه خاورمیانه به شدت تقویت کرده و تلاش خواهد کرد تا روابط با ایران را بهبود بخشد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی، یک مقام بلنـدپایه در بندر امام خمینی با اعلام اینکه ۸۵٪ از کارهای تأسـیساتی پروژه شرکت پتروشیمی ایران و ژاپن در بندر امام خمینی در جنوب ایران به اتمام رسیده است گفت: «برای تکمیل و راه اندازی این مجتمع که هم زمان با

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۴، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۲- روزنـامه کیهان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- خبـرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، تهران، خبـرگزاری جمهوری اسـلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، به نقل از گزارشی از آسوشیتدپرس از کویت، به نقل از روزنامه الوطن.

پیروزی انقلاب اسلامی کارشناسان و مهندسین ژاپنی که در آن مشغول کار بودند ایران را ترک کردند، فعالیت های وسیع و همه جانبه ای به ویژه با استفاده از نیروهای داخلی در جریان است تا به ژاپنی ها نشان دهیم که قادر هستیم بدون کمک خارجی این پروژه را به اتمام برسانیم.»

وی افزود: این حرکت موجب شد تا ژاپنی ها به ایران سفر کرده و برای انجام کارهای نیمه تمام این پروژه اعلام آمادگی نمایند، لیکن سعی ما بر این است که این کار به دست نیروهای داخلی انجام گیرد و درصورت لزوم از پیمانکاران خارجی (ژاپنی) آن هم به لحاظ نداشتن نیروی متخصص در برخی امور استفاده خواهد شد.

وی همچنین گفت: «هنوز مذاکره قطعی برای آمدن ژاپنی ها به این بندر صورت نگرفته و فعالیت نیروهای مؤمن و متخصص ایرانی به گونه ای بوده که به وزارت نفت این اطمینان را می دهد که در مذاکرات با ژاپنی ها برخوردی قاطعانه تر داشته باشد. چنانچه کارها به خوبی پیش برود یک سال و نیم الی دو سال دیگر این پروژه آماده خواهد شد.»

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، متخصصان ژاپنی که در این پروژه کار می کردند هم زمان با پیروزی انقلاب اسلامی، ایران را ترک کردند و بعد از مدتی مجدداً به ایران بازگشتند و فعالیت خود را در این پروژه از سر گرفتند که پس از سه الی چهار ماه کار با شروع جنگ تحمیلی بار دیگر ایران را ترک کردند و نیروهای ایرانی در تکمیل این پروژه به فعالیت پرداختند.(۱)

در همین حین، روزنامه پر تیراژ یومیوری شیمبون ژاپن به نقل از منابع وزارت خارجه این کشور، در تشریح سیاست خارجی ژاپن و نقش ایران در سیاست خاورمیانه ای ژاپن نوشته است: دولت یاسوهیرو ناکازونه پس از سفر نخست وزیر به کشورهای اتحادیه جنوب شرقی آسیا (آ.سه.آن.) در ماه مه آینده، بیشترین اهمیت را درزمینه سیاست خارجی بر روی خاورمیانه متمرکز خواهد کرد.

این روزنامه افزوده است: دولت تلاش می کند تا در منطقه به سیاست خارجی بیش از مسائل اقتصادی توجه کند. دولت ژاپن ایران را تشویق خواهد کرد تا روابط با کشورهای غربی را بهبود بخشد، به علاوه گفته می شود وزیر خارجه ژاپن در جست وجوی یافتن زمانی برای سفر به ایران، عراق و عربستان سعودی به دنبال بهتر شدن موقعیت پارلمان و اوضاع سیاسی در داخل ژاپن است.

یومیوری از منابع خود نقل می کند که روابط ایران با کشورهای غربی مانند امریکا، انگلیس، آلمان غربی، فرانسه و کانادا به دنبال تصرف سفارت امریکا در تهران بسیار ضعیف شده است. ادعای دیگر ژاپن در این اقدام آن است که ایران به سمت سیاستی معتدل حرکت می کند و این فرصت خوبی به ژاپن می دهد تا در جست وجوی بهبود روابط با ایران باشد.

به نوشته یومیوری، در همین حال، دولت ایران از هیئت وزارت خارجه ژاپن که پاییز گذشته به تهران رفت، به گرمی استقبال کرد و به دنبال بازگشت هیئت کشورهای عمده غربی ازطریق سفارتخانه های خود در توکیو، خواستار آگاهی از موضوعات مورد مذاکره بودند.

این روزنامه ژاپنی در خاتمه به نقل از منابع خود افزوده است که کشورهای غربی از ژاپن انتظار دارند به عنوان یک کانال ارتباطی میان جهان غرب و ایران عمل کند.(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱.
۲- همان، صص ۹ و ۱۰، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از یومیوری شیمبون چاپ ژاپن.

همان طورکه پیش بینی شده بود، امروز درپی ورود سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران به لندن، بحث ها درباره قیمت نفت و میزان صدور آن اوج گرفت.

بلقاسم نبی وزیر انرژی و صنایع پتروشیمی الجزایر، در گفت وگویی درباره اهمیت حضور و نقش ایران گفت: درصورت شرکت نکردن ایران در اجلاس اضطراری اوپک اجلاس مذکور متوقف خواهد شد. ایران می تواند با شرکت در این اجلاس از نظرهای خود دفاع کند.

وی همچنین درباره قیمت و سقف تولید کشورهای عضو اوپک گفت: قیمت فعلی نفت منطقی است و این قیمت از دو یا سه سال پیش تاکنون، ثابت مانده و این مسئله تورم را در کشورهای صنعتی افزایش می دهد. بلقاسم نبی احتمال متلاشی شدن اوپک را رد کرد و گفت چنین مسئله ای به نفع کشورهای صنعتی و کشورهای صادرکننده نفت نخواهد بود.(۱)

محمد غرضی نیز قبل از شروع جلسه رسمی اوپک اعلام کرد: ایران به هیچ عنوان، حاضر به کاهش قیمت پایه نفت از میزان کنونی (۳۴ دلار) نیست. به گزارش آسوشیتدپرس، وی اضافه کرده است که پادشاهی سعودی باید میزان تولید نفت خود را به سطح ۳ میلیون بشکه در روز کاهش دهد و این میزان تولید برای آن کشور کافی خواهد بود.(۲)

شبکه رادیویی سی.ان.ان. امریکا که همانند سایر منابع خبری فعالیت و مواضع ایران در گفت وگوهای لندن را با حساسیت دنبال می کند، دراین باره اعلام کرد: جلسه وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در لندن و مخالفت ایران با کاهش میزان تولید و قیمت نفت انعکاس گسترده ای در رسانه های امریکا داشته است.

سی.ان.ان. افزود: وزیر نفت ایران یک موضع سرسختانه و سازش ناپذیر در قبال پایین آوردن میزان تولید و قیمت نفت اتخاذ کرده است. وی در جلسه امروز اوپک در لندن اعلام کرده که ما هرگز با کاهش قیمت یا میزان تولید نفتمان موافقت نمی کنیم. وی گفت که پادشاهی سعودی باید میزان تولید خود را پایین آورده و به سه میلیون بشکه در روز برساند. براساس این گزارش، منابع آگاه پیش بینی کرده اند که در جلسه امروز، اعضای اوپک با پایین آوردن قیمت نفت به بشکه ای ۲۷ دلار توافق خواهند کرد.

شبکه رادیویی سی.بی.اس. نیز ضمن پخش خبر مشابهی افزود که جلسه فوق بدون هیچ گونه توافقی به علت مخالفت ایران به روز بعد موکول شد.(۳)

در همین حال، روزنامه کیهان نیز در انعکاس نظر

ص: ۲۵۲

۱- . روزنامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی از الجزیره.

۲- روزنامه کیهان، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳، به نقل از آسوشیتدپرس از لندن.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۸ واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از شبکه رادیویی سی.ان.ان.

رسمی ایران در نشست لندن نوشت: وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران پیش تر اعلام کرده بود که روند نزولی اخیر قیمت های نفت مصنوعی است و قیمت های نفت خام نباید کاهش یابد.

از اوایل سال جاری مسیحی، متوسط تولید روزانه نفت اوپک کاهش یافته، اما کشورهای صنعتی اکنون به مقدار فراوانی از ذخیره های نفتی گذشته که به علت تولید بیش از حد قبلی عربستان سعودی ایجاد شده است، استفاده می کنند تا کشورهای تولیدکننده نفت را تحت فشار قرار دهند. ولی بهره برداری از این ذخایر کوتاه مدت بوده و مجدداً تقاضا برای نفت اوپک افزایش خواهد یافت.(۱)

۱

در ادامه کمک های مردمی اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ، روزنامه جمهوری اسلامی فهرست بخش دیگری از این کمک ها را منتشر کرد:

کارکنان اداره کل راه وترابری استان همدان یک تا چهار روز حقوق؛ کارگران کارخانه ایرانیت تهران مبلغ ۹۰۰,۵۶۲,۶ ریال و مقدار فراوانی کمک های جنسی؛ کارکنان شرکت تولیددارو مبلغ ۰۰۰,۳۰۰ ریال و مقداری کمپوت و آبلیمو؛ کارگران شیشه میرال یک روز حقوق؛ مردم شوشتر مبلغ ۰۰۰,۰۰۰,۳ ریال وجه نقد، ۳ قطعه طلا، مقداری میوه، کمپوت، گونی برنج و پوشاک؛ مردم بابل یک کامیون لوازم مورد نیاز در جبهه های جنگ؛ مردم کاشان و روستاهای حومه ۲ تن سیب زمینی، ۳ تن سیب و لیمو، ۳ تن ماست، ۱۰ تن نان خشک، ۴۱۰ رأس گوسفند، ۸ تن گلاب، ۳ تن قند و چای، یک تن روغن، ۱۰۰ دست ژاکت، ۶۰۰ دست اورکت، ۵۰ تخته پتو، ۵۲۰۰ قوطی کمپوت، ۱۲۰۰ کیلو نایلون، ۱۰۰۰ متر پارچه رنگی تبلیغاتی، ۹۰۰ دست گرمکن، ۲۶۰۰ دست لباس زیر، ۸۱۰ دست لباس کار، ۱۲۰ عدد فانوس، ۱۰۰ عدد پارچ، ۱۰۰ عدد جارو و ۱۰۰ عدد چراغ والور نفتی؛ روستاهای حومه گرگان، روستای قرن آباد ۲۰ کارتن نان شیرینی، ۶۰ کیلو سیب زمینی؛ روستای شمس آباد ۲۵۰ کیلو نان شیرینی؛ روستای آهنگرمحله ۵۰۰ کیلو نان شیرینی، ۱۵۰ شیشه مربا، ۱۵ کیلو رب گوجه، ۵۰ کیلو برنج و مقداری دارو؛ مدرسه راهنمایی تحصیلی دخترانه ابوذر غفاری یکی از روستاها ۱۰ کیلو پسته، ۶۰ قوطی کمپوت، ۲۸ دست کلاه کاموایی و شال گردن؛ محله سازمان آب گرگان ۹۵۵۰ ریال وجه نقد و مقداری نان شیرینی؛ شرکت کنندگان در کلاس خیاطی و قرآن جهاد سازندگی سانیج یزد مبلغ ۶۰۰۰ ریال وجه نقد و مقداری مغز بادام و گردو و آبلیمو، گونی خالی و تاید همچنین ازسوی اهالی شریف آباد پیشکوه تفت یک حلقه طلا و مبلغ ۲۵۰۰ ریال وجه نقد به ستاد پشتیبانی تفت تحویل شد. ازسوی اهالی روستای دره گاز تفت ۷۰ کیلو روغن و ۶۰ کیلو بادام و ۱۳۰ گونی خالی و مبلغ ۰۰۰,۴۰ ریال وجه نقد؛ اهالی روستای خوزان خمینی شهر ۰۰۰,۰۰۰,۱ ریال، مردم باختران ۴۰۰ دست لباس گرم، ۲۰۰ جفت کفش کتانی، ۵۰ جعبه نبات و ۵۰ جعبه حلوا.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۷ اسفند ۱۳۶۱ ۲۲ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۸ مارس ۱۹۸۳

۱

ساکنـان منـاطق نزدیـک به مرزهـای عراق، تقریبـاً همه روزه در معرض حملات هواپیماهـا و آتش توپخانه های ارتش عراق دارنـد و درنتیجه متحمل تلفات و خساراتی می شوند.

هواپیماهای عراقی امروز در چندین نوبت به آسمان شهرهای خرم آباد و ایلام تجاوز کردند که با آتش سلاح های پدافند هوایی نیروهای خودی مجبور به ترک آسمان این دو شهر شدند.(۱)

همچنین در حملات امروز ارتش عراق به شهر آبادان ۲ نفر از اهالی این شهر زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی ویران شد.(۲)

شهرهای آبادان و خرمشهر دیروز هم آماج گلوله های دشمن بود. براثر این حملات ۳ نفر در این دو شهر زخمی شدند و به ۲ منزل نیز خساراتی وارد شد.(۳)

دو روز پیش نیز شـهر آبـادان هـدف گلوله هـای توپخـانه های دوربرد عراق قرار گرفت. در این حملات یک نفر زخمی و ۳ منزل مسکونی ویران شد.(۴)در روز شنبه هفته جاری هم حملات توپخانه ای عراق به آبادان موجب تخریب یک منزل و بخشی از یک مسجد و آتش گرفتن یک منزل دیگر شد.(۵)

۲

گروه های معارض کرد عراقی (بارزانی ها و طالبانی ها) در اقدامات امروز خود در مناطق دربندیخان و سلیمانیه، تعدادی از نیروهای نظامی عراق را کشته یا زخمی کردند.

نیروهای حزب دمکرات کردسـتان عراق (بارزانی ها) دو عملیات در منطقه دربنـدیخان و در شـهر سـیدصادق اجرا کردنـد. در این عملیات ها ۲ نفر از نیروهـای نظامی عراق کشته و ۷ تن زخمی شدند، از افراد بارزانی نیز ۲ تن کشته و مجروح شدند.(۶)

در عملیات دیگری، نیروهای این حزب به ۲ تن از افراد ارتش عراق در نزدیکی مسجد کبیر سلیمانیه حمله کردند که یکی از آنان کشته و دیگری زخمی شد.(۷)

ص: ۲۵۵

۱- سند شماره ۵۳۱۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۳، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۹.

۳- سند شماره ۵۳۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۲، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۴- سند شماره ۵۲۹۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۱، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۵- روزنـامه کیهان، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سـند شـماره ۱۴۴۶۵۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی)، به نزاجـا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۰، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۶- سند شماره ۳۴۶۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲)، به فرماندهی تیپ۲ مریوان (رکن۲)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارشـی نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳)، به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شـماره ۲۱۰، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۷- سند شماره ۱۳۲۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش تحرکات نظامی بارزانی ها علیه رژیم و ارتش عراق، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۲.

نیروهای اتحادیه میهنی کردستان (طالبانی ها) نیز در نزدیکی شهر سلیمانیه با حمله به یک پایگاه نظامی، ۴ تن از نیروهای نظامی عراق را کشته و ۲ قبضه اسلحه کلاشینکف را به غنیمت گرفتند. نیروهای این سازمان همچنین یکی از فرماندهان نظامی سردار جاف(۱) را به قتل رساندند.(۲)

۱

حمله عوامـل حزب دمکرات به بارزانی ها در حوالی ارومیه، گروگان گیری، تهدیـد روستانشـینان، دریافت تسـلیحات از دولت عراق و تسـلیم شـدن چنـد نفر، ازجمله اخبار امروز مربوط به گروه های ضدانقلاب در آذربایجان غربی و کردستان است.

صبح امروز، حدود ۱۰۰ نفر از عوامل حزب دمکرات کردستان که به آر.پی.جی۷، تیربار و... مسلح بودند با اجرای یک عملیات کمین در سه کیلومتری بند در جنوب غربی ارومیه، به خودرو حامـل افراد حزب دمکرات کردسـتان عراق (بارزانی ها) حمله کردنـد. در این اقـدام ۵ نفر از افراد بارزانی کشـته شدنـد و یک نفر مجروح شـد. این افراد همچنین یک خودرو جهاد سازندگی را متوقف و سپس آن را منهدم کردند و سه سرنشین این خودرو را به گروگان بردند.(۳)

عوامل کومه له به روستاهای بخش سرشیو مریوان مراجعه و با تهدید از اهالی این روستا خواستند که با گرفتن اسلحه به خدمت این گروه درآیند.(۴)

افراد کومه له همچنین ۴۰ بار قاطر اسلحه و مهمات را که دولت عراق از پایگاه قرتینه برای آنان فرستاده بود در روستای بژوه در جنوب سردشت، تحویل گرفتند.(۵)

سه تن از افراد حزب دمکرات در تکاب و سلماس و ۳ تن از افرادگروه کومه له در تکاب و سردشت با ۳ قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۶)

۲

امروز ۱۲ نفر از افراد وابسته به گروه های معارض چپ گرا در ایذه، زنجان و تبریز با هوشیاری نیروهای امنیتی دستگیر شدند.

درپی فرار ۲ تن از متهمان وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از زندان ایذه و تحقیقاتی که دراین باره انجام شد، ۷ تن از افراد نفوذی این سازمان در سپاه و بسیج این شهرسـتان دستگیر شدند. دادستان دادسرای انقلاب اسلامی خوزستان با اعلام این خبر افزود: این افراد قصد داشتند با اجرای عملیاتی مسئول دادسرا، امام جمعه و حاکم شرع شهر را ترور کنند. وی افزود: ۲ تن از دستگیرشدگان از گروه محافظان امام جمعه و مسئول دادسرای ایذه بودند.(۷)

۱- سردار جاف از اهالی شهر پاوه بود که به خدمت ارتش عراق درآمده و با گروه های مسلح در نقاط مرزی علیه نیروهای نظامی ایران فعالیت و همکاری می کرد.

۲- سند شماره ۲۷۲۳۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه مقدم نزاجا (رکن۲) به ناحیه ژاندارمری باختران (رکن۲)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی

۳- سند شماره ۵۳۰۴۶ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات جنگ)، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۵، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۸۷، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۵۳۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۲، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۳۴۶۷۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری (رکن۲)، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی

۵- سند شماره ۳۰۱۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴، کردستان (رکن۲)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۶- سند شماره ۸۶۹۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۹، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۶ و ۱۷.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

در زنجان نیز ۴ تن از افراد رده بالای سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت) دستگیر شدند. در این شهر یک خانه متعلق به تشکیلات اتحادیه کمونیست ها نیز کشف شد.(۱)

همچنین نیروهای سپاه تبریز با یکی از افراد سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر درگیر شدند که درنتیجه این فرد زخمی و دستگیر شد.(۲)

۱

آقای هاشمی رفسنجانی امروز با گروهی از اعضای سپاه پاسداران، بسیج و کمیته های انقلاب اسلامی شهرستان رشت دیدار کرد. نقش اساسی مردم در پیشبرد اهداف انقلاب، تأثیر اقدامات داوطلبانه مردم در رفع تنگناها و تقبیح عملکرد گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه شمال کشور از محورهای اصلی سخنان رئیس مجلس شورای اسلامی در این دیدار بود.

آقای هاشمی رفسنجانی در بخشی از سخنان خود گفت: همان طورکه شما می بینید و می دانید پیروزی و ادامه این انقلاب به دست خود مردم بوده و هست و اگر مردم در متن انقلاب نباشند چیزی که بخواهد صاحب یا ادامه دهنده انقلاب اسلامی باشد وجود ندارد. البته برای خارجی ها درک این مطلب دشوار است. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی افزود: نیروهای مردمی خودشان اسلام و انقلاب را معرفی می کنند و اگر قرار بود با امکانات دولت این قبیل کارها انجام شود عملی نبود.

وی در ادامه گفت: بین یک ارتشی حرفه ای و کسی که به قصد شهادت از خانه خارج شده و به جبهه می رود، تفاوت بسیاری وجود دارد و این حرکت های خودجوش در جامعه ما اثر عمیقی دارد.

رئیس مجلس با اشاره به حوادث جنگل گفت: این تروریست های دیوانه فکر کردند با رفتن به جنگل می توانند ادای میرزا کوچک خان جنگلی را درآورند، ولی آنها نمی دانستند که میرزا کوچک خان محبوب روستاییان بود و حتی مردم مسائل شرعی شان را از میرزا کوچک خان می پرسیدند. ولی این تروریست ها در جنگل به فساد مشغول بودند و از این مطلب غافل هستند که فطرت مردم ما اسلامی است و اکثر مردم ما ذاتاً مسلمان هستند.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در پایان گفت: حکومت گذشته می خواست منطقه شمال را مرکز فساد بکند، درصورتی که این منطقه اکنون ازنظر تعداد نیرو در جبهه مقام سوم را دارد.(۳)

۲

نخست وزیر امروز در محل برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو با حافظ اسد رئیس جمهور سوریه، دانیل اورتگا هماهنگ کننده شورای بازسازی ملی نیکاراگوئه، عبدالسلام جلود نخست وزیر لیبی، شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر و استامبولیچ رئیس جمهور یوگسلاوی دیدار و گفت وگو کرد. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از این دیدارها چنین است:

«در این ملاقات [نخست وزیر با حافظ اسد] که دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه

۱- سند شماره ۵۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۴، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۲- سند شماره ۵۳۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به وزارت کشور، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی

۳- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷.

کشورمان نیز حضور داشت، طرفین از روابط نزدیک دو کشور و گسترش آن ابراز رضایت کردند. آقای موسوی گفت: ما به این روابط و ادامه آن علاقه مندیم و به آن اهمیت زیادی می دهیم. وی افزود: بررسی مسائل مطروحه در منطقه و مسائل دوجانبه نیاز به مذاکرات دارد. رئیس جمهوری سوریه ضمن [اعلام] پشتیبانی کامل کشورش از جمهوری اسلامی ایران گفت: ما به موفقیت جمهوری اسلامی ایران در مبارزه علیه امپریالیسم اعتقاد کامل داریم و در کنار ایران هستیم. براساس همین گزارش، در این ملاقات مسائل مهم منطقه و توطئه های امپریالیسم امریکا در منطقه و مسائل جنبش عدم تعهد مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

همچنین آقای موسوی امروز با دانیل اورتگا هماهنگ کننده شورای بازسازی ملی نیکاراگوئه، دیدار و گفت وگو کرد. در این ملاقات که وزیران امور خارجه ایران و نیکاراگوئه و وزیر تجارت نیکاراگوئه حضور داشتند، نخست وزیر کشورمان ضمن تقدیر از انقلاب نیکاراگوئه و برجستگی های آن به ویژه مردمی بودنش گفت: روابط خوب و رو به رشد و گسترش با نیکاراگوئه ادامه خواهد یافت. آقای موسوی سفر وزیر تجارت نیکاراگوئه به تهران را مثبت خواند. اورتگا گفت: ما شناخت زیادی از انقلاب شما داریم و مبارزات شما علیه شاه و امریکا را الهامی برای انقلاب خود می دانیم. وی گفت: ما با امپریالیسم امریکا به عنوان یک نیروی تهدید کننده در امریکای مرکزی درگیر هستیم.

آقای موسوی نخست وزیر همچنین با عبدالسلام جلود نخست وزیر لیبی دیدار و گفت وگو کرد. در این ملاقات که ولایتی نیز حضور داشت روابط دوجانبه و مسائل فی مابین مورد بحث و گفت وگو قرار گرفت. در این ملاقات طرفین درمورد هماهنگی دو کشور در زمینه های مختلف ازجمله جنبش عدم تعهد بحث و گفت وگو کردند. در ادامه این ملاقات روابط دوستانه سه کشور ایران، لیبی و سوریه و همکاری نزدیک آنها در مبارزه با امپریالیسم و صهیونیسم و ارتجاع مورد تبادل نظر قرار گرفت. آقای موسوی گفت: لیبی یکی از دوستان خوب جمهوری اسلامی ایران محسوب می شود. وی بر هماهنگی نظرات دو کشور در تمامی زمینه ها تأکید کرد. همچنین در این دیدار پیرامون مسائل اوپک و مقابله با امپریالیسم امریکا بررسی هایی به عمل آمد. در ادامه این ملاقات ها نخست وزیر کشورمان [...] امروز با شاذلی بن جدید رئیس جمهوری الجزایر در

محل کنفرانس دیدار و گفت وگو کرد. در این ملاقات که وزیران خارجه ایران و الجزایر نیز شرکت داشتند، مسائل منطقه خاورمیانه و شمال افریقا و جنبش عدم تعهد مورد بررسی قرار گرفت و بر هماهنگی ها دراین زمینه تأکید شد. آقای موسوی در این ملاقات ضمن اشاره به سفر اخیر رئیس مجلس الجزایر به ایران و مذاکرات سودمند وی با رئیس مجلس شورای اسلامی آن را یک سفر موفقیت آمیز خواند و بر تبادل نظر بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای مترقی عرب جهت حل مشکلات جهان اسلام، نقطه نظرها برای نزدیکی هرچه بیشتر که تأثیر مهمی در جهان اسلام دارد، تأکید کرد. آقای شاذلی بن جدید نیز گفت اسلام و اعتقادات اسلامی دو ملت ایران و الجزایر می تواند اساس مهمی برای روابط دو کشور باشد. وی همچنین پشتیبانی از ملت های مستضعف را اصل مهم در سیاست الجزایر خواند.

لازم به تذکر است که مذاکرات متعددی بین هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران با سوریه، لیبی، الجزایر، یمن جنوبی و هند در زمان برگزاری اجلاس در سطوح مختلف در جریان بوده است و این تماس ها همچنان ادامه دارد.»(۱)

آقای میرحسین موسوی با استامبولیچ رئیس جمهور یوگسلاوی نیز دیدار و گفت وگو کرد. در این ملاقات که علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه نیز شرکت داشت، آقای موسوی با یادآوری این مطلب که ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای روابط خود با کشورهای غیرمتعهد ازجمله یوگسلاوی اهمیت ویژه ای قائلیم، گفت: رهبر کشور شما شناخته شده است و آنچه سبب تحسین می شود علاقه تیتو به استقلال یوگسلاوی و متعهد باقی ماندن آن به جنبش است.

آقای موسوی همچنین گفت: اسلام مکتب تعیین کننده سیاست خارجی ماست و بدین علت ضروریست این امر را به همه کشورها اطلاع دهیم. همان طورکه سیاست خارجی دیگران براساس بینششان می باشد.

نخست وزیر گفت: یکی از اصول نشئت گرفته از مکتب ما این است که یار و دوست مظلومان باشیم. وی تأکید کرد که سیاست خارجی ما ادامه دهنده سیاست داخلی مان است. در این ملاقات درباره نتایج مثبت سفر آقای ولایتی به یوگسلاوی گفت وگو شد و آقای استامبولیچ ضمن ابراز علاقه به روابط دو کشور، تمایل خود را درمورد گسترش روابط اقتصادی، سیاسی و تجاری میان ایران و یوگسلاوی بیان کرد.(۲)

حجت الاسلام سیدمحمود دعایی نماینده مجلس و عضو هیئت نمایندگی ایران در اجلاس عدم تعهد نیز درباره پیشنهاد

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۸، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۸ - ۶، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۱، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

حسنی مبارک برای میانجیگری بین ایران و عراق گفت: وزیر خارجه مصر چند ماه پیش، در یک نشست مطبوعاتی رسماً اعلام کرد که مصر به عراق برای جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران کمک کرده و به آن کشور تسلیحات نظامی می دهد، پس کشوری که کمک نظامی به عراق کرده و باعث طولانی تر شدن جنگ شده است چگونه می تواند میانجی باشد.(۱)

۱

مهندس موسوی نخست وزیر، که روز گذشته برای شرکت در هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها وارد دهلی نو شده است، امروز در یک گفت وگوی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی شرکت کرد.(۲) موسوی در این گفت وگو ضمن پاسخ به پرسش هایی درباره اعمال فشارهای غیررسمی به ایران جهت سازش با عراق، از ملاقات های خود با سران سایر کشورها ازجمله مقامات ارشد کشورهای سوریه، یوگسلاوی، لیبی، الجزایر، تانزانیا، موزامبیک و... نیز گزارش داد.

بخش هایی از این گفت وگو چنین است:

خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی از آقای نخست وزیر پرسید: بعضی ناظران پیش بینی می کنند که دررابطه با پایان دادن به جنگ جاری بدون پذیرفتن سه شرط ایران، فشارهایی ازسوی مجمع سران غیرمتعهد و بعضی کشورها اعمال می شود، آیا تاکنون مقدمات چنین اعمال فشارهایی را در ملاقات های رسمی و غیررسمی خود ملاحظه کرده اید و اگر چنین تلاشی به طور جدی آغاز شود، عکس العمل ایران چه خواهد بود؟

نخست وزیر در پاسخ گفت: دراین باره گفت وگوهای زیادی است و طبیعی است که کشورهای مختلف براساس وابستگی یا ارتباطاتی که با کشورهای بزرگ دارند دراین زمینه مواضع خاصی را بروز بدهند. در سطح اجلاس صحبت از آتش بس ازسوی برخی کشورها مطرح می شود، ولی ما به صراحت برای همه روشن کرده ایم که نمی توانیم به متجاوز جایزه بدهیم و هرگونه عمل و تخریب و جوسازی دراین زمینه بی فایده است. همچنین ما روشن کرده ایم که ملت ما دراین مورد قبلاً تصمیمش را گرفته است و مگر دولتی می تواند از حقوق ملت خود بگذرد و ادعا کند خدمتگزار است.

سؤال شد که اساساً جمهوری اسلامی ایران در عمل به درخواست های اجلاس سران عدم تعهد، خود را متعهد می داند؟ نخست وزیر در جواب اظهار کرد: برای ما منافع انقلاب اسلامی برتر از همه ملاحظات دیگر است. ما قبلاً این مسئله را برای همه و دررابطه با سازمان های مختلف روشن کرده ایم که ما در هیچ موقعیتی اصول را فدا نمی کنیم. این اعتقاد نشان می دهد که ما تصمیمات سازمان های بین المللی را با اصول خودمان به محک می زنیم نه آنکه اصول خودمان را با قطعنامه های سازمان های بین المللی بسنجیم.

نخست وزیر سپس در جواب این سؤال که سفر شما تاکنون چه نتایجی را همراه داشته

۱- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۲- همان، ص۱۸.

است، گفت: من هنوز سخنرانی اصلی ام را نکرده ام، منتها ملاقات های بسیار مهمی با سران بعضی کشورها داشته ایم؛ من جمله مذاکرات رسمی با آقای حافظ اسد، آقای شاذلی بن جدید، آقای جلود، آقای نایرووه رهبر انقلاب نیکاراگوئه و همچنین با رئیس کشور نیجر، به علاوه ما در این اجلاس در مراسم مختلف با قریب ۲۰ رهبر سیاسی جهان سوم صحبت های مختصری داشتیم که می تواند این صحبت ها یقیناً دستاوردهای خوبی برای ما داشته باشد؛ ازجمله با رهبر کشور تانزانیا و رؤسای جمهوری یمن جنوبی، زامبیا، موزامبیک، نماینده مالت و غیره گفت وگوهایی داشته ایم، گرچه مدت این مذاکره کوتاه بود، ولی بسیار مفید بوده است.

البته ملاقات های رسمی ادامه پیدا می کند. در کمیسیون های مختلف اجلاس درارتباط با قطعنامه و تصمیم گیری های دیگر اجلاس برادران ما فعالانه شرکت دارند؛ به این مسئله باید تماس های آقای ولایتی وزیر خارجه کشورمان را اضافه کنیم که برخوردهای سازنده ای با وزرای خارجه کشورهای جنبش داشته است. به هرحال، شرکت در این اجلاس فرصتی استثنایی برای کشور ماست برای توسعه دادن به روابط خود با جهان و اهمیت این گردهمایی بیشتر به دلیل ملاقات های جنبی آن است نه مراسم اصلی که حالت تشریفاتی دارد.

نخست وزیر سپس مفاد مذاکرات رسمی خود با بعضی سران کشورها را بیان و اظهار کرد که با آقای حافظ اسد درمورد جنگ تحمیلی عراق و مسائل خلیج فارس گفت وگو کرده ایم؛ در ملاقات با آقای جلود مسئله نفت به صورت ویژه مورد بحث قرار گرفت؛ موضوع گفت وگو با آقای شاذلی بن جدید روابط فی مابین و مسئله انقلاب فلسطین بود؛ در ملاقات با آقای اورتگا توطئه های امریکا علیه انقلاب اسلامی و انقلاب نیکاراگوئه و شباهت های آنها عنوان شد، ما در این گفت وگو وجود نیروهای واکنش سریع امریکا را به شدت محکوم کردیم و با تشریح شعار "نه شرقی و نه غربی"، به رهبر انقلاب نیکاراگوئه حمایت بی شائبه خود و همه مستضعفان را اعلام کردیم.(۱)

۱

باتوجه به سخنان روز گذشته خانم ایندیرا گاندی در مراسم افتتاح اجلاس غیرمتعهدها که بدون اشاره به طرح خاصی برای صلح، تنها دو کشور ایران و عراق را به ترک مخاصمه دعوت کرد، امروز رویتر به نقل از مقامات رسمی هند، اعلام کرد: خانم ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، درخواست روز گذشته برای پایان یافتن جنگ ایران و عراق را در گفت وگوهای خود با رهبران کشورهای مختلف دنبال می کند.

خبرگزاری رویتر دراین باره افزود: همین مقامات گفتند هنوز بسیار زود است که گفته شود جنبش عدم تعهد تلاش تازه ای برای میانجیگری در جنگ سی ماهه خلیج (فارس) انجام خواهد داد یا نه. نمایندگان ایران یک طرح تازه صلح را که توسط دولت های میانه رو عرب طرح ریزی شده، رد کرده اند، ولی دیپلمات ها گفتند دولت های حوزه خلیج (فارس) به رهبری عربستان

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صفحه آخر.

سعودی برای جلب حمایت به گفت وگوها و مشورت های پشت پرده سرگرم اند.(۱)

دراین حال، آقای دعایی عضو هیئت نمایندگی ایران در اجلاس عدم تعهد، در جواب یک خبرنگار استرالیایی که نظر وی را درمورد سخنان روز گذشته خانم گاندی پرسیده بود، گفت: ما به گفته های نخست وزیر هند احترام می گذاریم، اما فعلاً بیشتر در فکر جبهه های جنگی هستیم که رزمندگان مسلمان ما علیه تجاوزگران عراقی می جنگند و تصور می کنم باتوجه به همت و تلاش رزمندگان ما برای سرکوب متجاوز، بهترین خدمت به آرمان های واقعی جنبش غیرمتعهدها درحال انجام شدن است. ما امیدواریم برای اولین بار متجاوز در جمع غیرمتعهدها سرکوب و فکر تجاوز برای همیشه دفن شود و ما برای انجام این مهم به اندازه کافی قوی هستیم.(۲)

خبرگزاری هندی ام.ان.ای. نیز در بازتاب سخنان آقای دعایی اعلام کرد: از شواهد چنین برمی آید که ایران این مطلب را روشن ساخته که تا زمانی که دو شرط (پرداخت خسارات و ذکر نام متجاوز) تحقق نیابد جنگ متوقف نمی شود. این خبرگزاری با اشاره به اینکه هیئت ایرانی بر راه های خاتمه دادن به جنگ دو ساله در یک ملاقات غیررسمی در دهلی نو تأکید کرده، به نقل از یکی از اعضای هیئت مذکور، یادآور شد که مناقشه با عراق در جبهه جنگ حل خواهد شد نه در کنار میز مذاکره.(۳)

خبرگزاری فرانسه نیز دراین باره اعلام کرد یک عضو هیئت ایرانی در دهلی نو امروز به درخواست ایندیرا گاندی که در نطق خود در افتتاحیه اجلاس از طرفین متخاصم خواسته بود به این جنگ تأسف بار هرچه زودتر پایان دهند، به شدت واکنش نشان داد. وی افزود، خدمتی که می شود به جنبش عدم تعهد کرد این است که عراق را از آن اخراج کنند.(۴)

۱

با آغاز رسمی اجلاس عدم تعهد، برخی مسئولان نهادهای بین المللی و کشورها بدون ریشه یابی جنگ عراق علیه ایران یا اشاره به طرح خاصی برای برقراری صلح، صرفاً درحد شعارهای تبلیغاتی خواهان پایان دادن به جنگ شدند.

خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد در سخنرانی امروز خود در اجلاس غیرمتعهدها، خواهان پایان جنگ ایران و عراق شد. وی گفت: این جنگ به رغم کوشش های میانجیگرانه نماینده من اولاف پالمه، نخست وزیر سوئد و دیگر سازمان هایی که درمورد حل جنگ اقدام کرده اند، هنوز ادامه دارد. وی گفت تماس های خود را با آنهایی که خواستار حل این جنگ هستند، ادامه می دهد.(۵)

شیخ جابر الصباح امیر کویت نیز در بخشی از سخنرانی خود در اجلاس سران غیرمتعهدها بدون اشاره به هجوم سراسری عراق به ایران و حمایت کشورش از عراق، خواهان پایان جنگ شد. الصباح گفت: برخی نکات وجود دارد که من مایلم به آن بپردازم؛ باید به خونریزی در

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۳، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۸، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری هندی ام.ان.ای.

۴- همان، صص ۳۸ - ۳۷، دهلی نو، خبرگزاری فرانسه ، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۷، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

کشورهای غیرمتعهـد خاتمه داد چه آنها که بین کشورهای غیرمتعهد رخ داده است و چه آنها که یک قدرت خارجی از آن پشتیبانی می کند. این جنگ ها باید خاتمه یابد؛ جنگ بین ایران و عراق؛ جنگ لبنان و جنگ افغانستان از این نمونه است. باوجود تلاش های سازمان های بین المللی جوی خون هنوز در خاك ایران و عراق جاری است. جوانان آنها درحال ازبین رفتن هستند، شاهراه های آنها درحال خراب شدن است. انهدام دنباله دارد و خرابی ها در پشت سر باقی می ماند. ایران و عراق عضو جنبش هستند و عراق کراراً آمادگی خود را برای پایان دادن به این خونریزی اعلام کرده است. وظیفه ما است که با تمام قـدرت تلاش های خود را صـرف پایان دادن به جنگ و برقراری صلح و همکاری بین دو کشور همسایه بکنیم.(۱)

یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین نیز همچون شیخ جابر الصباح پایان درگیری بین ایران و عراق را خواستار شد. وی گفت: جنگ برادرکشی بین ایران و عراق فقط درجهت افزایش نفوذ امریکا در منطقه و به ویژه در خلیج (فارس) پیش می رود. عرفات افزود: این فلسطینی ها هستند که به دلیل حضور فزاینده امریکا دررابطه با جنگ عراق و ایران، بیشترین ناراحتی ها را تحمل می کنند. وی از ایران و عراق خواست فوراً این جنگ فرساینده را متوقف سازند.(۲)-(۳)

احمد طالب ابراهیم وزیر امور خارجه الجزایر نیز درباره اقدامات کشورش برای میانجیگری بین ایران و عراق گفت: کوشش های میانجیگرانه الجزایر برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، هنوز هم ادامه دارد و مخفی بودن این تماس ها احتمال موفقیت را بیشتر می کند. وی در پایان، چنین نتیجه گیری کرد که کشورش دراین باره به اجلاس، پیشنهادی نخواهد داد ولی از هر تصمیمی که اجلاس برای پایان دادن به جنگ سی ماهه ایران و عراق بگیرد، پشتیبانی خواهد کرد.(۴)

دراین حال، طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق، امروز گفت که کشورش امیدی به موفقیت اجلاس دهلی نو درخصوص انجام هر عملی جهت پایان دادن به جنگ ایران و عراق ندارد.

رمضان در مصاحبه با روزنامه کویتی الوطن تصریح کرد که دولت بغداد علاقه مند است این جنگ که در سپتامبر ۱۹۸۰ شروع شده، پایان یابد. وی گفت: در مدت ۲۰ ماه گذشته، دولت عراق تجاربی به دست آورده و تعداد سربازانش افزایش یافته است. رمضان اطمینان داد که عراق آماده است تا با هرکس که خواهان میانجیگری برای متارکه جنگ با ایران باشد همکاری کند.(۵)

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶، به نقل از امیر کویت، دهلی نو، واحد مرکزی خبر.

۲- باتوجه به این نوع خبرها و موضع گیری ها بود که آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات روزانه خود دراین باره نوشته است: «خبرهای رسیده از کنفرانس غیرمتعهدها نشان می دهد که جو کنفرانس علیه ما است و عراق را صلح دوست و ما را جنگ طلب معرفی می کنند. جناح روسی و جناح امریکایی کنفرانس دراین خصوص یک موضع دارند.» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (پس از بحران)، ۱۳۶۱، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۲۹۷.)

۳- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۴، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، الجزایر، خبرگزاری امارات، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۷، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه الوطن چاپ کویت.

درحالی که محل برگزاری اجلاس هشتم جنبش غیرمتعهدها به علت درخواست عراق برای برگزاری آن در بغداد از مباحث عمده و پشت پرده هیئت های سیاسی کشورهای شرکت کننده در اجلاس غیرمتعهدها است، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از منابع آگاه اعلام کرد:

به نظر می رسد اکثر کشورهای عضو جنبش عدم تعهد برای برگزاری هشتمین اجلاس سران در بغداد به اتفاق نظر رسیده باشند، از آنجا که جمهوری اسلامی ایران با برگزاری نشست آینده در بغداد مخالف است، مقامات هند ازجمله خانم گاندی با تعدادی از سران و نیز هیئت های نمایندگی جهت دریافت نظر آنان دراین مورد مشورت هایی انجام داده اند. لیبی، کره شمالی و چند کشور دیگر نیز خود را برای میزبانی هشتمین اجلاس سران نامزد کرده اند. خانم گاندی با برخی سران کشورها و دولت ها در همین مورد مشورت هایی کرده است. این مشورت ها در میهمانی ناهار در هتل محل اقامت هیئت ها صورت گرفته است. گفته می شود چندین تن از سران شرکت کننده در اجلاس با برگزاری اجلاس آینده در بغداد موافقت کرده اند.(۱)

رادیو ابوظبی نیز برگزاری اجلاس هشتم غیرمتعهدها در بغداد حتمی اعلام کرد. این رادیو افزود: مطبوعات هند امروز در این مطلب متفق القول اند که همه مشورت ها و تماس هایی که اکنون میان رهبران جنبش عدم تعهد درحال انجام شدن است حاکی از تشکیل هشتمین اجلاس سران جنبش در سال ۱۹۸۵ در بغداد می باشد.

این مطبوعات به نقل از منابع مسئول هندی نوشته اند که خانم ایندیرا گاندی نخست وزیر هند و رئیس کنفرانس، روز گذشته با رؤسای جمهور، پادشاهان و نخست وزیران کشورهای شرکت کننده تماس ها و مذاکرات گسترده ای دراین باره انجام داده است.

خانم گاندی درباره این موضوع نیز در ضیافت شامی که به افتخار بیست تن از رهبران جنبش برپا کرده بود، گفت وگو کرده است.

مطبوعات هندی افزوده اند که نتایج این مشورت ها حاکی از تشکیل اجلاس آینده سران در بغداد است. فیدل کاسترو رئیس جمهوری کوبا و رئیس سابق جنبش نیز روز گذشته اعلام کرد که اکثر کشورهای عضو جنبش عدم تعهد باتوجه به موضع تأییدکننده و پشتیبانی کننده عراق و فعالیت جنبش، موافقت کرده اند که اجلاس آینده در بغداد تشکیل شود.(۲)

دراین حال، احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه ایران، با آنکه این احتمال را رد نکرد، ولی امکان اتخاذ چنین تصمیمی را تقبیح کرد و گفت: جنبش غیرمتعهدها

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۴، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱ و ۱۲، دهلی نو،خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۳، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، به نقل از مطبوعات هند.

با نگرش واقع گرایانه به مسئله جنگ تحمیلی و رأی به تغییر محل اجلاس هفتم از بغداد به دهلی نو یک حرکت اصولی درجهت حفظ موازین جنبش انجام داد و بی تردید چنانچه اجلاس هفتم چنین تصمیمی اتخاذ کند، این امر نشانه ضعف جنبش در برخورد با واقعیت ها و یک اقدام یأس آمیز در روند حرکت اصیل جنبش در آینده خواهد بود. عزیزی افزود: انتخاب احتمالی بغداد به عنوان محل آتی اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد به معنی تزلزل در مواضع جنبش درزمینه حفظ اصول آن و نادیده گرفتن تجاوز به زور به یک کشور غیرمتعهد است.(۱)

۱

قبل از آغاز رسمی جلسات اجلاس غیرمتعهدها، اخبار فراوانی درباره تلاش کشورهای عضو جنبش عدم تعهد جهت ایجاد صندوقی برای پرداخت خسارت های جنگی ایران منتشر می شد، ولی پس از جدی شدن مباحث اجلاس این خبرها رفته رفته به فراموشی سپرده شد که این امر حاکی از آن بود که این گونه اخبار فقط جنبه تبلیغاتی و یا سیاسی داشته است.

خبرگزاری جمهوری اسلامی خبری را منتشر کرد که بیانگر نبود اراده جدی در راه اندازی این صندوق است: تلاش هایی برای ایجاد یک صندوق بین المللی برای پرداخت خسارات جنگ درحال انجام است. در راهروهای ساختمان محل برگزاری اجلاس سران در دهلی نو گفته می شود چندین کشور عضو جنبش به شدت درحال فعالیت برای تأسیس صندوقی هستند تا با تأسیس آن به اصطلاح یکی از شرایط ایران برای پایان جنگ هرچند به صورت نیم بند، تحقق یابد و ایران بتواند بخشی از خسارات خود را در جنگ دریافت دارد. براساس نظریات پیشنهاددهندگان، با تشکیل این صندوق حکومت عراق نیز می تواند بخشی از خسارات خود را از این صندوق دریافت کند.(۲)

روزنامه هندوستا ن تایمز (چاپ دهلی نو) از پیشنهاد ایران برای شناخت طرف متجاوز و پیشنهاد عراق برای اخراج ایران از جنبش عدم تعهد گزارشی داده است که خبرگزاری جمهوری اسلامی آن را این گونه مخابره کرد: هندوستان تایمز درخواست عراق برای اخراج ایران از جنبش را با تیتر کوچکی درج کرده است. این روزنامه در گزارش خود افزوده بعضی اقدامات سیاسی در دست اجرا است که عراق را وادار به پس گرفتن درخواست خود از کارگروه سیاسی کند.

در این گزارش ضمن اشاره به نشست امروز کارگروه سیاسی اجلاس و طرح موضوع جنگ ایران و عراق در این کارگروه، آمده است: ایران در پیشنهادهای خود از اجلاس خواستار شناسایی عراق به عنوان متجاوز شده است. هندوستان تایمز در ادامه آورده است: پیشنهادهای ایران برای عراق و دیگر کشورهای عربی غیرقابل قبول خواهد بود و دیگر احتیاجی نیست که نظر دیگر هیئت ها - که به دنبال راه حل هایی منطقی برای آغاز گفت وگوهای صلح هستند - بیان شود.

به نوشته این روزنامه، تبادل نظر درباره چگونگی پایان دادن به جنگ ایران و عراق از اهم موضوعات مطرح شده در دیدارها بوده است.(۳)

ص: ۲۶۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۸، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲، به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی از دهلی نو.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۷، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۴، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه هندوستان تایمز چاپ دهلی.

۱

امروز نیز هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس غیرمتعهدها کتابچه ای به نام انقلاب و تروریسم در ایران را در محل مطبوعات نشست سران و در میان خبرنگاران خارجی پخش کرد که بسیار مورد استقبال قرار گرفت. خبرگزاری جمهوری اسلامی از نتیجه پخش این کتابچه گزارش داد:

در این جزوه نقش سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در کشتار مردم بی دفاع و همچنین خدمتگزاران مورد علاقه مردم تشریح شده است. جزوه مزبور روشن می سازد که روابط تنگاتنگ عوامل تروریسم در ایران با امریکا هدفی جز نابودی انقلاب اسلامی نداشته است. این جزوه با افشای گوشه هایی از جنایات کور مزدوران امریکا، مظلومیت ملت مسلمان ایران را که هدفی جز حفظ انقلاب خون بار نداشتند، نشان می دهد.

خبرنگاران مستقل خارجی که به وقایع ایران علاقه مند هستند، با مشاهده این جزوه از جنایات مزدوران امریکا در ایران اطلاع یافتند. خبرنگاران همچنین برای دریافت این جزوه مکرراً به توزیع کنندگان مراجعه می کردند.(۱)

۲

طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی حزب بعث و معاون نخست وزیر عراق در گزارشی از سفر اخیر خود به شوروی و نتایج این سفر به روزنامه کویتی الوطن گفت: سفر به مسکو در چهارچوب ادامه تبادل نظر و ملاقات در سطح رهبری دو کشور عراق و شوروی صورت گرفته است و در ملاقات با مقامات شوروی درخصوص همکاری دو جانبه، جنگ ایران و عراق و موضع شوروی در قبال آن گفت وگوهایی انجام دادیم و موضع سوریه و لیبی در قبال این جنگ را برای مقامات آن کشور تشریح کردم.

طه یاسین رمضان خاطرنشان ساخت که موضع شوروی درخصوص جنگ مانند موضعی که در نخستین سال آغاز جنگ اتخاذ کرده بود، درحال حاضر نیز خوب است. وی بـا بیان اینکه با رهبران شوروی گفت وگوهایی درباره نقش این کشور در پایان دادن به جنگ ایران و عراق انجام داده است، گفت: نظرها و پیشنهادهای ما مورد قبول آنها قرار گرفته، ولی ما نمی توانیم پیش بینی کنیم که شوروی دراین باره چه اقدامی خواهد کرد. رمضان افزود که آشکارا به رهبران شوروی گفتیم اگر امریکا و شوروی برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق گام جدی بردارند، این جنگ پایان خواهد یافت.(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۸، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از جزوه ای ازطرف ایران.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۴، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳، کویت، خبرگزاری عراق، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

امروز جلسه اصلی و درعین حال غیررسمی اوپک با شرکت ۱۳ وزیر نفت عضو کشورهای صادرکننده نفت اوپک برای جلوگیری از کاهش قیمت نفت با حضور ۲۵۰ خبرنگار، فیلم بردار و عکاس خبری در لندن شروع به کار کرد،(۱)-(۲) ولی این جلسه به علت اختلافات موجود بدون دستیابی به توافقی در قیمت نفت، نیمه کاره رها شد. نگو ما دبیرکل اوپک، برگزاری جلسه بعدی را ساعت ۱۳ روز پنجشنبه (۱۹ اسفند ۱۳۶۱)، اعلام کرد. وی گفت کارها برای رسیدن به یک توافق خوب پیش می رود.

مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده عربی نیز قبل از تشکیل این جلسه گفته بود: کشورهای عربی حوزه خلیج (فارس) معتقدند قیمت جدید نفت پایه بین ۲۹ تا ۳۰ دلار تعیین شود. همچنین یکی از مقام های شرکت کننده در مذاکرات اوپک اعلام کرد: تقریباً همه وزیران بجز وزیر نفت ایران با کاهش قیمت نفت موافق اند، ولی اختلاف نظر شدید درمورد میزان سهمیه تولید کشورها وجود دارد. وی گفت نیجریه به قبول یک راه حل فی مابین نزدیک شده است.(۳)

این درحالی است که سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران، عقیده دارد که برای جلب نظر کشورهای مختلف درمورد تثبیت قیمت نفت براساس هر بشکه ۳۴ دلار در اجلاس لندن شرکت می کند. وی اضافه کرد: ایران هیچ گاه پیشنهادهای کاهش قیمت نفت را نخواهد پذیرفت. مهندس غرضی گفت: تنها مطلبی را که ما از آن دفاع می کنیم تثبیت قیمت ۳۴ دلار برای هر بشکه نفت است. غرضی همچنین از دیگر اعضای اوپک خواست تا در مقابل پادشاهی سعودی مقاومت کنند. وی گفت: موقعیت فعلی بازار یک حالت مصنوعی و موقتی است و چنانچه کشورهای عضو اوپک مقاومت کنند مسائل حل خواهد شد.(۴)

اومبرتوکالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا نیز اخبار منتشرشده درباره توافق کشورهای صادرکننده نفت درمورد قیمت و میزان تولید نفت بدون شرکت ایران را تکذیب کرد. وی گفت: اعضای اوپک باید تصمیم مشترک بگیرند. این سازمان در گذشته مفید بوده و باید ثابت شود در حال و آینده نیز می تواند مفید باشد.

آسوشیتدپرس با اعلام این خبر افزود: برتی این مطالب را هنگامی بر زبان راند که عده ای از وزیران نفت اوپک در میان بدبینی موجود درباره امکان به توافق رسیدن سیزده عضو اوپک درمورد کاهش بهای نفت، به طور خصوصی ملاقات کردند. عتیبه وزیر نفت امارات عربی متحده، کمی قبل گفته بود اکنون مانند گذشته خوش بین نیست.(۵)

ص: ۲۶۷

۱- این جلسه درحالی شروع به کار کرد که به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، حدود ۲۰ تن که صورت های خود را با نقاب پوشانده بودند، علیه انقلاب ایرانی و مقامات ایرانی شرکت کننده در این نشست شعار می دادند و برخلاف رویه معمول، پلیس هیچ گونه اقدامی جهت پراکندن آنها انجام نداد و حتی به نظر می رسید تسهیلاتی را نیز برای آنها فراهم کرده است تا این عده بتوانند به طور کامل توجه خبرنگاران خارجی را به خود جلب کنند.

۲- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۵، به نقل از واحد مرکزی خبر لندن.

۳- همان، ص۱۴، به نقل از یونایتدپرس از لندن.

۴- روزنامه کیهان، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۴.

۱

یک مقام وزارت دفاع امریکا (پنتاگون) امروز هشدار داد که گسترش دامنه جنگ ایران و عراق و شرکت تعدادی از کشورهای نفت خیز در این جنگ حتی بدون مداخله ابرقدرت ها صادرات نفت از منطقه را روزانه ۱۰ تا ۱۵ میلیون بشکه در روز کاهش خواهد داد.

به گزارش خبرگزاری کویت از واشنگتن، فرانسیس جی وست معاون وزارت دفاع امریکا در امور امنیت بین المللی خطاب به کمیته فرعی مجلس نمایندگان امریکا اظهار کرد: امریکا در جنوب غربی آسیا درصدد بهبود فعالیت های آموزشی و افزایش توانایی خود برای گسیل داشتن نیرو و دستیابی به پایگاه ها و تسهیلاتی است که عملیات دریایی و هوایی را امکان پذیر سازد و خطوط ارتباطی لازم را برای اعزام نیرو و تدارکات دراختیار داشته باشد.

فرانسیس وست گفت: ما شاهد افزایش حضور شوروی در سوریه، لیبی، یمن جنوبی و شاخ افریقا و نیز ادامه تجاوز در افغانستان هستیم و هدف از این تاکتیک ها درنهایت سلطه یافتن و کنترل جنوب غربی آسیا است. وست افزود: جنگ های منطقه می تواند به نابودی تجهیزات نفتی و قطع جریان نفت منجر گردد و این نتیجه جنگ عراق و ایران است.(۱)

۲

کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل در ژنو روز گذشته با ۱۷ رأی موافق دربرابر ۶ رأی مخالف و ۲۰ رأی ممتنع تصمیم گرفت نماینده ای به ایران اعزام کند تا گزارشی درباره آزادی های اساسی در این کشور تهیه کند.

دراین حال، جعفر محلاتی نماینده ایران در پایان این رأی گیری که ۴۳ عضو کمیسیون در آن شرکت داشتند خاطرنشان ساخت که جریان امور به هیچ وجه عوض نخواهد شد و کشورهایی که به نفع این قطعنامه رأی داده اند باید بدانند که انقلاب عظیم ما به نقطه ای رسیده که بازگشت ندارد.(۲)

ص: ۲۶۸

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری کویت از واشنگتن.

۲- همان، ص۲۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از قطعنامه ای از کمیسیون حقوق بشر.

۱

در یک عملیات انهدامی، نیروهای مجاهدین عراقی وابسته به مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، هم زمان با نشست سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو، پالایشگاه عین زاله در ۵۶ کیلومتری شمال شرق موصل را با موشک هدف قرار داده و بخش هایی از آن را منهدم کردند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از دمشق، مجاهدین مسلمان عراقی در این عملیات تعدادی از مخازن و دستگاه های عظیم و پیچیده انتقال نفت این پالایشگاه و ازجمله تأسیسات تقویت کننده انتقال نفت به ترکیه و نیز کمپ کارشناسان خارجی را که در کنار پالایشگاه قرار داشت، به آتش کشیدند.

عین زاله از بزرگ ترین مناطق نفتی عراق است که علاوه بر چاه های نفت، پالایشگاهی نیز دارد که براثر عملیات مجاهدین عراقی، بخش عمده تأسیسات نفتی آن آتش گرفت، به طوری که ستون های دود و آتش از فاصله چند کیلومتری تا ساعت ها به وضوح دیده می شد.(۱)

دفتر نظامی جنبش مجاهدین عراقی خسارت های واردشده به این پالایشگاه را چنین اعلام کرد:

الف) انهدام صددرصد تانکرهای بسیار بزرگ مملو از نفت.

ب) انهدام تلمبه خانه های توربین که جهت استخراج و ارسال نفت از چاه های نفتی (عین زاله) به خط لوله نفتی راهبردی متصل به بندرهای ترکیه به کار می رود.

ج) انفجار لوله های گاز آن منطقه که با صدای وحشتناک و مهیبی همراه بود.

د) انهدام لوله های نفت که به خط لوله راهبردی ورودی به ترکیه متصل است. همچنین احتمال دارد درنتیجه آتش سوزی مهیبی که به وقوع پیوست و تا کیلومترها دورتر زبانه آتش به چشم دیده می شد، خساراتی به مجتمع مسکونی کارشناسان خارجی که در آن منطقه وجود داشت، وارد شده باشد.(۲)

ص: ۲۷۱

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، دمشق، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱.

۲- روزنامه کیهان، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۱

با آتش دقیق خمپاره اندازهای نیروهای سپاه در جبهه های غرب، سه کامیون حامل مهمات نیروهای عراقی منهدم شد و ۱۰ تن از نظامیان عراق نیز کشته شدند.

امروز ۹ تن از نیروهای ژاندارمری استان سلیمانیه عراق به همراه اسلحه و مهمات به نیروهای مجاهدین عراقی پیوستند.(۱)

۲

در ادامه کمک های مردمی از اقصی نقاط کشور، امروز نیز روزنامه جمهوری اسلامی فهرستی از کمک های نقدی اقشار و صنوف مختلف به جبهه های جنگ را به این شرح منتشر کرد: کارگران و کارکنان گچ سمنان مبلغ ۸۶۰,۵۵۰,۳ ریال، کارگران و کارمندان متعهد کارخانجات فخر ایران مبلغ ۹۸۱,۱۳۸,۱ ریال و مردم ساوجبلاغ ۴۰۰ مثقال (۱۸۴۰ گرم) طلا، صنف کامیون داران تربت حیدریه مبلغ ۰۰۰,۵۰۰ ریال، مردم کرج یک کامیون لوازم مورد نیاز جبهه ها، دانش آموزان خواف مبلغ ۰۹۰,۷۴ ریال، اهالی قریه پنبه چولی، قریه عزالدین، کوی انقلاب، قریه کیاپی، اهالی بالاهولار، اهالی سمسکند، فیروزکند از توابع قائم شهر و کارکنان دارایی ساری و مدرسه حافظ قائم شهر کلاً مبلغ ۱۰۰,۱۱۵,۲ ریال.(۲)

۳

براثر اقدامات امروز گروه های مسلح ضدانقلاب در استان کردستان، ۱۴ نفر از نیروهای سپاه و ۲ نفر از مردم عادی شهید و تعدادی دیگر زخمی شدند. نیروهای خودی نیز یک انبار مهمات در مریوان کشف کردند.

عوامل حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در حدفاصل روستای کچل منگان و حسن سالاران در جنوب سقز، هنگام تعویض نیروهای تأمین جاده سپاه، به آنان حمله کردند. در این درگیری که ۵ ساعت طول کشید، ۱۴ تن از افراد سپاه شهید و ۱۱ تن زخمی شدند. از تلفات مهاجمان از منابع خودی آماری در دست نیست.(۳)-(۴)

در یکی از روستاهای اطراف سنندج نیز افراد حزب دمکرات کردستان ۲ تن از افراد بومی را به جرم همکاری با نیروهای دولتی دستگیر و اعدام کردند.(۵)

درپی دستگیری یکی از ساکنان روستایی در حوالی مریوان و بازرسی از منزل وی، یک انبار مهمات بزرگ در آنجا کشف شد. مقدار مهمات کشف شده بیش از ۷۲ بار قاطر بود که از منزل وی تخلیه و به سپاه مریوان منتقل شد.(۶)

یکی از وابستگان حزب دمکرات کردستان در شهر سنندج با یک قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۷)

۱- همان.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۴ و ۹.

۳- به گفته رادیو بغداد، به نقل از بیانیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، در این درگیری یک تن از مهاجمان کشته شده است. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، صص ۸ و ۹، رادیو بغداد، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱).

۴- سند شماره ۷۹۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۵، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۷، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۸۷، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، صص ۸ و ۹، رادیو بغداد، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.

۵- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۶- سند شماره ۸۹۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۷- روزنامه کیهان، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۱

فرمانده ژاندارمری در سفر به ایلام درباره تشکیل گردان های مرزی و استقرار نیروهای ژاندارمری در مناطق آزادشده مطالبی بیان کرد.

سرهنگ کوچک زاده گفت: «تاکنون تعداد ۹ گردان مرزی در شرق کشور تشکیل شده است و مقدمات تشکیل ۱۰ گردان ساحلی مرزی در مناطق ساحلی کشور و گردان مرزی در مناطق غرب کشور نیز فراهم شده است و ان شاءالله در مدت کمتر از ۲ سال با همه امکانات وارد عمل خواهند شد.» وی اضافه کرد: در شش ماه اخیر، بیش از ۳۱ پایگاه ژاندارمری در مناطق آزادشده جنوب کشور دایر شده و در غرب کشور نیز در مدت ده ماه گذشته، ۱۶ پایگاه در مناطق مرزی ایلام و باختران مستقر شده است. همچنین در غرب کشور حدود ۵ گردان از نیروهای سلحشور ژاندارمری به همراه سایر برادران رزمنده، مشغول نبرد با متجاوزان صدامی هستند.(۱)

۲

نخست وزیر ایران، که برای شرکت در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو به سرمی برد، امروز با مقامات بلندپایه چند کشور و تعدادی از علمای مسلمان هند دیدار و گفت وگو کرد.

میرحسین موسوی، صبح امروز ضمن دیدارهایی جداگانه با خانم گاندی نخست وزیر هند، ضیاء الحق رئیس جمهور پاکستان و همچنین نخست وزیر گرانادا، درمورد مسائل مورد علاقه طرفین به بحث و تبادل نظر پرداخت. وی با فیدل کاسترو رهبر کوبا و علی ناصر محمد رئیس جمهور یمن جنوبی نیز دیدار و گفت وگو کرد. نخست وزیر امروز همچنین در محل سفارت ایران در دهلی نو با گروهی از علما و اساتید مسلمان دانشگاه های هند و دانشجویان ایرانی مقیم هند، دیدار و سخنانی را راجع به فرهنگ انقلاب اسلامی ایراد کرد.(۲)

۳

رجائی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل و یکی از اعضای هیئت ایرانی حاضر در دهلی نو در یک نشست خبری شرایط ایران برای رسیدن به صلح را ترسیم کرد. وی معرفی عراق به عنوان متجاوز و پرداخت غرامت به ایران را از شروط اصلی ایران برای برقراری صلح عنوان کرد.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بازتاب سخنان رجائی خراسانی در خبرگزاری آسوشیتدپرس، خبرگزاری آلمان و روزنامه فایننشیال تایمز به این شرح است:(۳)

ایران اعلام کرد که تنها پس از آنکه عراق متجاوز شناخته شد و این کشور ۵۰ میلیارد دلار

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۳- متن سخنان آقای رجائی خراسانی در منابع داخلی درج نشده بود و منابع خارجی نیز طبق روال، بنا به سلیقه و مصالح خود (ضمن خلاصه کردن آن) تنها بخش هایی از سخنان وی را که لازم می دانند درج می کنند.

بابت پیش پرداخت غرامت جنگی دریافت کرد، با خاتمه جنگ موافقت خواهد کرد. آسوشیتدپرس می افزاید: آقای خراسانی بر شناسایی متجاوز تأکید ورزیده، لکن گفته است که ایران دیگر خواستار سرنگونی رهبر عراق نیست. این خبرگزاری به نقل از آقای رجائی خراسانی، آورده است: ما مسئول بر سر قدرت نگاه داشتن وی نیستیم. ما خوشحال خواهیم شد اگر وی سرنگون شود، لکن این یکی از شرایط ما برای صلح نیست.

در همین خصوص، خبرگزاری آلمان از دهلی نو گزارش داد: ایران روز چهارشنبه، پایان دادن جنگ دو سال و نیمه با عراق را مردود دانست و گفت که این کشور خواستار صلح است و نه آتش بس، این خبرگزاری سپس به مصاحبه مطبوعاتی آقای رجائی خراسانی در دهلی نو اشاره کرده و با نقل بخشی از این مصاحبه نوشته است که وی بار دیگر بر موضع قبلی ایران مبنی بر محکوم کردن عراق به عنوان متجاوز، عقب نشینی سربازان عراقی و پرداخت غرامت جنگی به ایران تأکید کرد. آقای رجائی گفت که رقم این غرامت به حدود ۲۰۰ میلیارد دلار بالغ می شود و افزود که ایران به دریافت یک چهارم مبلغ فوق به عنوان پیش پرداخت راضی خواهد بود.(۱)

روزنامه فایننشال تایمز نیز ضمن یادآوری سخنان آقای رجائی خراسانی، نتیجه گیری کرد که ایران خواستار خروج نیروهای متجاوز از تمام بخش ها و نواحی این کشور بوده و خواهان تعیین متجاوز و محکوم کردن آن است. تکرار مجدد خواسته های ایران برای صلح و رد پیشنهاد مربوط به آتش بس نشان می دهد که تلاش های گسترده دیپلماتیک برای معتدل ساختن مواضع ایران به هیچ جا نرسیده است.(۲)

۱

طه محی الدین معروف، معاون رئیس جمهور عراق و سرپرست هیئت نمایندگی این کشور در هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو، در سومین روز این اجلاس سخنرانی کرد.

وی در بخش آغازین سخنان خود همانند یک داور بی طرف - که گویی خود و کشورش نقشی در برافروختن جنگی که با وعده فتح سه روزه تهران شروع شد نداشتند - با استناد به قوانین بین المللی خواستار صلح با ایران شد. محی الدین معروف در سخنان خود به اقدام کشور متبوعش در عدم پایبندی به قوانین بین المللی در شروع تجاوز به ایران اشاره نکرد و علل شروع هجوم سراسری به خاک ایران و در تضادبودن آن را با این قوانین توجیه ننمود. گفتنی است سخنرانی محی الدین معروف به نحوی تنظیم شده بود که در آن نخست برقراری آتش بس

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۳، دهلی نو، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۷، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی ، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه فایننشال تایمز چاپ لندن.

و سپس مذاکرات و رایزنی ها برای شناخت متجاوز و پرداخت غرامت، مورد توجه قرار گرفته بود و این درحالی است که ایران بر معرفی عراق به عنوان متجاوز تأکید دارد و سازمان ملل یا شورای امنیت هیچ گاه عراق را به عنوان متجاوز(1) محکوم نکرده است و عراق نیز به خوبی از پشتیبانی کامل مجامع بین المللی و کشورهای صاحب نفوذ در این مجامع آگاهی دارد.

وی در هیچ بخشی از سخنرانی خود به علل اشغال بخش هایی از خاک ایران که همچنان ادامه دارد، اشاره نکرد. محی الدین معروف در بخش پایانی سخنان خود پیشنهاد برگزاری هشتمین اجلاس سران غیرمتعهدها در بغداد را مطرح و بر آن تأکید کرد. بخش هایی از سخنان محی الدین معروف به این شرح است:

«جنگ ایران و عراق اکنون یکی از مسائل مهمی است که جنبش با آن مواجه است. آنچه که جدیت این مناقشه را بیشتر می کند این حقیقت است که این مناقشه میان دو کشور عضو جنبش روی داده است. دقیق تر سخن بگوییم می توانیم اذعان کنیم که جنبش غیرمتعهدها در طول تاریخ پیدایش خود هرگز شاهد درگیری میان دو تن از اعضایش به وسعت و اهمیت این درگیری نبوده است. علی رغم این حقیقت که عراق یک طرف این جنگ است اعتقاد به اصول درستی و عدالت و درک مسئولیت در قبال جنبش، ما را ملزم می کند تا به این مسئله با جروبحث و اتهام متقابل نزدیک نشویم و تنها ازطریق روش های عینی مبتنی بر اصول با این دید که به حقیقت و صلح دست یابیم و براساس جنبش عدم تعهد و مقررات و قوانین بین المللی روابط عادی میان دو طرف را ایجاد کنیم، اقدام نماییم.

ازطرف هیئت جمهوری عراق من به این کنفرانس باشکوه پیشنهادهای زیر را ارائه می دهم: عراق پیشنهاد می کند این کنفرانس باید کمیته ای متشکل از تعدادی از اعضایش را تشکیل تا این مشاجره را مورد حکمیت قرار دهد تا موارد زیر مشخص شود: الف) طرف مسئول شروع تجاوز و جنگ ب) طرف مسئول تداوم این مناقشه و تنظیم یک راه حل نهایی و جامع. تصمیم کمیته داوری باید دو طرف را مقید کند که از پیش وفاداری خود را نسبت به این تصمیم اظهار کنند. من بدین وسیله تأکید می کنم که عراق از قبل تضمین می کند نسبت به نتایج این داوری وفادار باشد. درمورد چگونگی تشکیل کمیته داوری، عراق پیشنهاد می کند این امر با توافق ایران و عراق و با کمک ریاست کنفرانس انجام شود. اگر عراق و ایران درمورد اعضای کمیته تحقیق به توافق نرسند ما دو شرط دیگر را ارائه می دهیم؛ پیشنهاد اول این است که کمیته از نمایندگان هفت کشوری باشد که از آغاز اولین کنفرانس تا هفتمین نشست، ریاست جنبش را برعهده داشته اند. پیشنهاد دوم این است که درخواست نشستی را ازسوی سه رئیس جنبش؛

۱- این امر تنها پس از حمله ی عراق به کویت و اشغال خاک آن کشور صورت پذیرفت و خاویر پرز دکوئیار دبیرکل وقت سازمان ملل، عراق را به عنوان طرف متجاوز در جنگ ایران و عراق معرفی کرد.

یعنی رؤسای جمهوری سریلانکا، کوبا و نخست وزیر هند در این کنفرانس بنماییم تا درمورد اعضای کمیته داوری توافق کنند و پیشنهاد خود را برای تصویب به کنفرانس ارائه دهند. عراق علاوه براین، پیشنهاد می کند که این کمیته در سطح رؤسای کشورها باشد که برای دنبال کردن جزئیات، مسئله را به وزرای ذی صلاح واگذار کنند.

اگر هر دو طرف نتایج داوری را مورد قبول قرار دادند ما به حل وفصل دلخواه رسیده ایم، اگر هریک از دو طرف با این نتایج مخالفت کرد و از اجرای آنها طفره رفت، کنفرانس باید از هم اکنون تصمیم بگیرد که در سطح وزیران و با اختیار کامل ازسوی سران کشورهای مربوطه ازطرف کل جنبش جهت اتخاذ قطعنامه کمیته داوری یک نشست اضطراری را در دهلی نو تشکیل دهد. اگر طرف قصورکننده همچنان در رد قطعنامه پافشاری کند، وزرا باید این اختیار را داشته باشند که آن را برای همیشه از جنبش اخراج کنند. خانم رئیس، برادران و دوستان، این پیشنهاد عراق است که از شرافت، حاکمیت و حقوق هریک از طرفین متخاصم نمی کاهد.

دیگر مسئله ای که به عراق و جنبش مربوط می شود و ما مایلیم آن را در این کنفرانس مطرح کنیم، تمایل ما به میزبانی هشتمین کنفرانس جنبش است. به این مناسبت مایلم ازجانب عراق از تمام سران کشورها یا دولت هایی که به دعوت عراق برای برگزاری هفتمین کنفرانس و پیشنهاد بعدی آن مبنی بر تغییر محل آن به دهلی نو پاسخ مثبت دادند تشکر و قدردانی کنم. این پاسخ، به تحکیم وحدت جنبش، اجرای اصول آن و ازمیان بردن احتمالات منفی کمک کرده است. عراق به دلایلی که برای همه شما واضح است نتوانست به وظیفه اش در قبال برادران خود در جنبش عدم تعهد مبنی بر میزبانی هفتمین کنفرانس عمل کند، میل دارد و مفتخر خواهد بود تا میزبان هشتمین کنفرانس باشد. من مایلم در اینجا بگویم که عراق میزبانی هشتمین کنفرانس را حق خود و نیز یکی از وظایفش در قبال جنبش به عنوان عضو بنیان گذاری که همیشه صادقانه و به طور فعال برای پایه گذاری و کارایی آن در جامعه بین المللی کمک کرده است، می داند.»(۱)

۱

درحالی که پادشاه اردن در سخنرانی خود در اجلاس سران عدم تعهد، به تأیید مواضع عراق پرداخت، نخست وزیر لیبی در مصاحبه ای در دهلی نو، حمایت خود را از مواضع ایران اعلام کرد؛ رئیس جمهور یمن جنوبی نیز در سخنرانی خود خواستار تلاش جهت یافتن راه حلی صلح آمیز برای خاتمه جنگ بین ایران و عراق شد.

ملک حسین پادشاه اردن در سخنرانی خود در اجلاس سران غیرمتعهدها به تأیید مواضع سیاسی و نظامی عراق پرداخت. وی بدون اشاره به ناچاری دولت عراق به صرف نظر کردن از میزبانی اجلاس هفتم در بغداد و بی رغبتی اغلب کشورها برای شرکت در آن اجلاس گفت: اقدام عراق و موافقت این کشور برای انتقال محل نشست به دهلی نو برای این بود که این اجلاس در شرایط

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص۳ تا ۶، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

فعلی تشکیل شده و اصول عدم تعهد حفظ گردد و از نابودی آن جلوگیری شود. عراق همچنین کوشش های بسیاری کرده و برای پذیرایی از اجلاس به طور کامل تدارک دیـده بود و ضروری است که با تصـمیم اجلاس، هشـتمین اجلاس سـران غیرمتعهد در بغداد تشـکیل شود و این به عنوان وفاداری و قدردانی از نقش عراق جهت خدمت به جنبش محسوب می شود، چون عراق یکی از مؤسسان این جنبش است و می کوشد هدف های آن را حفظ کند.

ملک حسـین سـپس بـدون آنکه به علل تجاوز عراق به خاک ایران اشاره کنـد یا طرح صـلح مشخصـی را ارائه کنـد با نادیـده گرفتن آخرین قرارداد مرزی بین ایران و عراق (قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر) دربـاره ضـرورت صـلح بین دو کشور گفت: جنـگ میان دو کشور همسایه و عضو جنبش ادامه دارد و ادامه آن ضـررهایی برای دو کشور همسایه و برادر در منطقه و جهـان دارد. اصول جنبش و رسالت و اراده ملت های آن به این بسـتگی دارد که چگونه با این جنگ برخورد و از ادامه آن جلوگیری کرد. چنانچه نگاهی به اصول و مقدمات آن بیندازیم حقایق زیر را مشاهده می کنیم:

۱. این جنگ ریشه تاریخی دارد و دراین میان مجموعه ای از قراردادها و عهدنامه هایی موجود است و باید به آنها رجوع شود.

۲. نگریستن به موضع طرفین برای جلوگیری از ادامه آن.

۳. ایران اصـرار بر ادامه جنـگ دارد، درحالی که عراق کوشـش های میانجیگری جنبش غیرمتعهـدها و کشورهای اسـلامی را پـذیرفته است و با متوقف کردن جنگ و آغاز مذاکره و عدم دخالت در امور یکدیگر و عقب نشینی یک طرفه موافقت کرده است.

من وظیفه خود می دانم که از عراق به خاطر پـذیرفتن میانجیگری قـدردانی کنم و از ایران می خواهم به حکم خـدا و اسـلام به حق گردن نهد و این وظیفه اجلاس است که نظر خود را درباره متوقف کردن جنگ بیان کنـد و کمیته ای برای بررسـی این امر تشـکیل داده و موضع نهایی خود را اعلام کند، چون ادامه جنگ ارکان غیرمتعهدها را به لرزه درآورده و موجب بین المللی شـدن آن می شود، لذا ما خواهان برقراری صـلح ازطریق مذاکره و متوقف کردن این جنگ هستیم و باید روابط میان ایران و همسایگانش براساس صـلح و عدم دخالت در امور داخلی آن اسـتوار گردد و باید موضع ما درباره طرفی که صلح را رد کرده تحریم باشد و او را تحریم کرده و باید ما از طرفی که صلح را پذیرفته پشتیبانی کنیم، چون جنگ وارد سال سوم خود شده و عراق صلح را می خواهد و ایران صلح را رد می کند.(۱)

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۳، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶.

در همین حال، عبدالسلام جلود نخست وزیر لیبی در مصاحبه ای در دهلی نو با ضدانقلابی خواندن تجاوز عراق به ایران، حمایت کشورش را از ایران و انقلاب اسلامی اعلام و مواضع کشورش را درباره تلاش های اخیر اجلاس عدم تعهد و برقراری صلح بین ایران و عراق اظهار کرد. وی گفت: ما بر این باوریم که این جنگ علیه انقلاب اسلامی آغاز شده و به مرحله ای رسیده که دیگر جایی برای مذاکره باقی نگذاشته است.

وی درمورد میانجیگری میان دو کشور گفت: ما نمی توانیم هیچ ابتکاری را تحمیل کنیم. وی نظر جنبش درخصوص این جنگ را چنین توصیف کرد: احتمالاً ـ جنبش آخرین موضع خود را مبنی بر خاتمه دادن به جنگ تکرار خواهد کرد.

جلود به خبرنگاران درمورد ملاقات خود با نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران و مذاکره درباره نفت و کاهش قیمت آن گفت: ما با انقلاب اسلامی ایران هستیم و از آن حمایت می کنیم، ما جنگ تجاوزکارانه صهیونیسم و امپریالیسم علیه مردم فلسطین را محکوم می نماییم و تحکیم غیرمتعهدها و جنبش های آزادی بخش مورد حمایت ماست.

جلود در بخش دیگری از سخنان خود گفت: اکنون عراق و مردم آن به نفع ارتجاع و امپریالیسم به کار گرفته شده اند. تنها نیروهای ارتجاعی با ثروت نفت خود از صدام حمایت می کنند و غرب نیز با سلاح های خود از وی پشتیبانی می کند. جلود در این مصاحبه درمورد توطئه های امریکا علیه لیبی و حاکمیت امپریالیسم بر مطبوعات جهان هشدار داد.(۱)

علی ناصر محمد رئیس جمهور جمهوری دمکراتیک یمن (یمن جنوبی) نیز در سخنرانی خود در دهلی نو با اشاره تلویحی به بی رغبتی صدام حسین در پایان دادن به تجاوز به ایران در اوایل جنگ، خواستار کوشش کشورهای غیرمتعهد جهت یافتن راه حلی صلح آمیز برای پایان دادن به جنگ بین ایران و عراق شد. وی گفت: ما در آغاز جنگ، خواهان متوقف کردن آن ازطریق راه حل های مسالمت آمیز میان دو ملت شده ایم و هم اکنون بر اهمیت ادامه تلاش ازسوی جنبش غیرمتعهدها جهت برقراری صلح عادلانه میان دو ملت تأکید می کنیم.(۲)

۱

تشکیل جلسه کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی در دهلی نو و اظهارات نخست وزیر هند و دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس درمورد طرح سه ماده ای این شورا برای خاتمه جنگ ایران و عراق، مهم ترین اخباری است که امروز درزمینه تلاش های بین المللی برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق مخابره شده است.

۱- روزنامه کیهان، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

۲- همان.

هم زمان با برگزاری هفتمین اجلاس غیرمتعهدها، کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی نیز امروز در دهلی نو تشکیل جلسه داد تا ابتکارات تازه برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق را بررسی کند.

به گزارش خبرگزاری هند، این نشست با شرکت شش عضو از هفت عضو این کمیته(۱) یعنی ژنرال ضیاء الحق رئیس حکومت نظامی پاکستان، ژنرال ارشاد رئیس حکومت نظامی بنگلادش و رؤسای هیئت های نمایندگی عربستان سعودی، مالزی، سازمان آزادی بخش فلسطین و گینه و به ریاست حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، برگزار شد.

خبرگزاری یوگسلاوی از نتایج این نشست گزارش داد: در این نشست تصمیم گرفته شد که نمایندگان پاکستان و مالزی راهی ایران و نمایندگان ساف و بنگلادش راهی عراق شوند تا درخواست آتش بس برای شروع مذاکرات صلح را مطرح و دیدگاه های دو کشور را بررسی کنند.(۲)

در همین حال، خبرگزاری هندی بی.تی.ای. از ریاض گزارش داد: ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، از نقش شاه فهد در تقویت جنبش عدم تعهد قدردانی کرده است. خانم گاندی در مصاحبه با روزنامه البلاد (چاپ ریاض) گفت: کوشش هایی که پادشاه سعودی جهت خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق انجام داده به زودی به نتیجه خواهد رسید. وی افزود کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در نظر دارند یک طرح سه ماده ای را برای پایان دادن به جنگ ارائه دهند و یک صندوق جهت پرداخت خسارات جنگ در دو کشور تأسیس کنند.(۳)

عبدالله بشاره دبیرکل شورای همکاری کشورهای عرب حوزه خلیج فارس نیز در مسقط پایتخت عمان، اعلام کرد این شورا تلاش گسترده خود را برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران به کار می برد؛ چراکه تنها راه ایجاد و حفظ امنیت و ثبات در این منطقه پایان دادن به این جنگ است. به گزارش خبرگزاری الجزایر، وی درمورد هماهنگی نظامی و امنیتی میان کشورهای عضو این شورا تأکید کرد که شورا به سطح بسیار بالایی رسیده و کوشش هایی جهت یکی کردن تمام قوانین متعلق به اقامت، شناسنامه و مبادله اطلاعات و فعالیت های مختلف انجام می شود.(۴)

۱

مطبوعات سوریه به نقل از منابع آگاه در دهلی نو، پیشاپیش از لغو میزبانی بغداد برای هشتمین نشست سران غیرمتعهدها خبر دادند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، به رغم امیدواری رژیم صدام به میزبانی هشتمین اجلاس غیرمتعهدها - پس از شکستی که به علت آغاز جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران در برگزاری هفتمین نشست نصیب عراق شد - به احتمال زیاد، شرکت کنندگان در اجلاس فعلی با میزبانی دولت لیبی برای برگزاری هشتمین اجلاس در تریپولی موافقت خواهند کرد؛ زیرا به نظر می رسد اجلاس عدم تعهد به اندازه کافی در قاره آسیا برگزار شده است و باید به قاره افریقا هم حق برگزاری این اجلاس داده شود.(۵)

۱- ترکیه هفتمین عضو کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی در این نشست شرکت نداشت، زیرا ترکیه عضو کشورهای غیرمتعهد نیست و به همین دلیل نماینده این کشور برای شرکت در این جلسه در دهلی نو حضور نداشت.

۲- همان.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص۶ و ۷، دهلی نو، خبرگزاری های هند و یوگسلاوی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، گزارشی از هند.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به گزارش خبرگزاری هندی پی.تی.ای. از ریاض.

۵- همان، ص۷، الجزایر، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری الجزایر.

درحالی که کشمکش ها در اجلاس وزرای نفت در لندن همچنان ادامه دارد، رسانه های بین المللی ازجمله خبرگزاری فرانسه، شبکه های رادیو تلویزیونی امریکاو روزنامه های واشنگتن پست و فایننشال تایمز به بررسی و تحلیل مواضع ایران در این اجلاس و وضعیت تولید نفت ایران پرداخته اند.

خبرگزاری فرانسه امروز درباره موضع ایران در اجلاس اوپک گزارش داد: هنردوست مرد شماره ۲ هیئت ایرانی، امروز در لندن، گفت چنانچه قیمت پایه همچنان بشکه ای ۳۴ دلار تثبیت شود، ایران آماده است تا صادرات خود را از ۵/۲ میلیون بشکه به ۵/۱ میلیون بشکه در روز برساند.

هنردوست (معاون وزیر نفت ایران) تأکید کرد که ایران تخفیفی قائل نمی شود و مخارج صادرات نفت این کشور به ویژه به دلیل جنگ میان ایران و عراق از سایر کشورها بیشتر است. یادآوری می شود ماه ژانویه گذشته در ژنو، سهمیه روزانه ۵/۲ میلیون بشکه برای صادرات ایران در نظر گرفته شده بود. به گفته هنردوست، مصرف داخلی ایران ۷۰۰ هزار بشکه در روز است. پیش از گشایش این جلسه، شیخ زکی یمانی وزیر نفت سعودی، برای دستیابی به یک توافق، اظهار امیدواری کرده و احتمال داده بود که کارها فردا خاتمه یابد.(۱)

از سوی دیگر، خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز درخصوص بازتاب مباحث جاری وزرای نفت عضو سازمان اوپک در رسانه های جمعی امریکا آورده است: شبکه های خبری رادیو تلویزیونی امریکا دیروز و امروز در سطح گسترده ای به انعکاس اجلاس وزرای نفت اوپک در لندن، مخالفت وزیر نفت ایران با پایین آوردن قیمت نفت پایه از ۳۴ دلار کنونی اوپک و کاهش میزان تولید نفت پرداختند. این رسانه ها ایران را تنها مانع پایین آمدن قیمت نفت معرفی و پیش بینی می کنند که درصورت باقی ماندن ایران بر موضع سخت خود، دیگر اعضای اوپک بدون توجه به ایران میزان جدیدی را برای اوپک تعیین خواهند کرد یا اینکه جنگ قیمت نفت به زودی آغاز خواهد شد. همچنین این گفته غرضی وزیر نفت ایران، که تولید روزانه ۳ میلیون بشکه نفت برای عربستان سعودی کافی است و این کشور نباید بیشتر از این، نفت تولید کند نیز در این رسانه ها بازتاب وسیعی داشته است.

واشنگتن پست نیز در شماره امروز خود نوشت: ایران دیروز پیشنهاد برای هرگونه کاهش در قیمت رسمی نفت را نپذیرفت. یک جلسه رسمی سیزده عضو اوپک به طور ناگهانی و پس از اینکه وزیر نفت ایران محمد غرضی، اعلام کرد که هرگز با پیشنهاد کاهش قیمت پایه نفت موافقت نخواهد کرد، به تعویق افتاد. این جلسه پس از مشورت های طولانی به منظور دستیابی به طرحی جدید برای قیمت نفت تشکیل شده بود.(۲)

روزنامه فایننشال تایمز نیز سوابق تولید نفت ایران در قبل و بعد از انقلاب را مورد بررسی قرار داده و باتوجه به نیاز ارزی ایران نوشته است: در اواسط دهه ۱۹۷۰ (۱۳۴۹)، ایران و عربستان سعودی تقریباً نیمی از تولید نفت اوپک را به خود اختصاص داده بودند و ایران در سال ۱۹۷۴ (۱۳۵۳) تولیدی به بالاترین قیمت شامل روزانه ۶ میلیون بشکه داشت.

ص: ۲۸۰

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴، دمشق، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از مطبوعات سوریه، به نقل از منابع آگاه در دهلی نو.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۵، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۱، لندن، خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱.

این روزنـامه سپس در تحلیل خود آورده است: پس از انقلاب، تولیـد نفت ایران از ۲۰ درصـد کل تولید اوپک به ۶ درصـد در سال ۱۹۸۱ – ۱۹۸۰ (۱۳۶۰ – ۱۳۵۹) تنزل یافت. ایران با فروش هایی که در طول چهار ماه گذشته داشته، توانسته است تولید خود را به روزانه حدود ۳ میلیون بشکه افزایش دهد.

وضع ذخایر ارزی ایران که قبلاً تنزل یافته بود، اکنون نسبتاً بهبود یافته است. در بودجه سال آینده که از اول فروردین (۲۱ مارس) آغاز می شود، درآمدهای نفتی ۲۱ میلیارد دلار منظور شده و نیازهای ارزی ایران در سال آینده با احتساب خریدهای تسلیحاتی حدود ۲۰ میلیارد دلار خواهد بود.

فایننشال تایمز در خاتمه نوشته است: شکست در جنگ قیمت ها برای حکومت کنونی ایران شکستی فاحش خواهد بود و ایران برای آن بهای سنگینی خواهد پرداخت. با این شکست همه تلاش هایی که برای جلب حمایت مجدد طبقات متوسط و پیشگام به عمل می آید نقش بر آب خواهد شد.(۱)

۱

ماجرای دستگیری صادق طباطبایی در آلمان، با تأیید مصونیت سیاسی وی ازسوی وزارت خارجه آلمان و مراجعت وی به ایران، پایان یافت.

دادگاه دوسلدورف امروز برای رسیدگی به پرونده صادق طباطبایی برگزار شد. در این جلسه، نماینده وزارت خارجه آلمان، ضمن تأیید برخورداری صادق طباطبایی از مصونیت سیاسی، اعلام کرد تا زمانی که وی در آلمان اقامت دارد از مصونیت سیاسی برخوردار خواهد بود. البته خبرگزاری های رویتر و آلمان از دوسلدورف گزارش دادند که وزارت خارجه آلمان، طباطبایی را عنصر نامطلوب شناخته و اعلام کرده است که وی درصورت آزادی بایستی بلافاصله خاک آلمان را ترک کند.(۲)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، سخنگوی وزارت خارجه آلمان دیروز به خبرگزاری آلمان گفته بود که وزارت خارجه این کشور، طباطبایی را به دلیل نامه وزیر خارجه ایران که در آن وی را به عنوان سفیر مخصوص معرفی کرده و همچنین مأموریت های سیاسی قبلی اش، حائز مصونیت سیاسی می داند.(۳)

صادق طباطبایی که حکم بازداشت قبلی وی روز دوشنبه ازسوی شعبه اول دادگاه جزایی دوسلدورف لغو شده(۴)و بنا به رأی دادگاه عالی ایالتی دوسلدورف، دیروز از زندان آزاد شده بود، (۵)پس از برگزاری جلسه امروز دادگاه، اواخر امشب شهر دوسلدورف را به مقصد تهران ترک کرد(۶) و وارد ایران شد.(۷)

ص: ۲۸۱

۱– همان، ص۱۳، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از شبکه های خبری رادیو و تلویزیون امریکا.

۲– همان، ص۲۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری های رویتر و آلمان از دوسلدورف.

۳– همان، ص۲۵، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۴– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۳، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱.

۵– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۴، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۲/۱۳۶۱.

۶– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۰، رادیو ریاض، ۱۹/۱۲/۱۳۶۲، ساعت ۱۵.

۷– همان، ص۱۸، دوسلدورف، خبرگزاری رویتر، ۱۹/۱۲/۱۳۶۲.

رادیو ابوظبی از اعطای تسهیلات اقتصادی امریکا به عراق خبر داد. به گزارش این رادیو، جان بلاک وزیر کشاورزی امریکا، شب گذشته اظهار کرد که دولت امریکا با دادن تسهیلاتی به عراق برای خرید مواد غذایی، موافقت کرده است. ازجمله این تسهیلات می توان به اعطای یک وام مستقیم به مبلغ ۶۴۰ میلیون دلار و یک وام تضمینی به مبلغ ۱۸۴ میلیون دلار به عراق اشاره کرد. شایان توجه است که وام مستقیم از بهره معاف است، ولی وام تضمینی توسط بانک ها براساس قیمت بازپرداخت می شود.(۱)

ص: ۲۸۲

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۵، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۶۱ ۲۴ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۰ مارس ۱۹۸۳

۱

پس از قطعی شدن عملیات در ارتفاعات حمرین و فوقی در شمال استان ایلام و استقرار تدریجی قرارگاه ها و یگان های عملیاتی که افزایش نقل وانتقالات در عقبه های منطقه عملیاتی را درپی داشت، ضرورت کنترل ترددها باعث شد تا در کنار سایر اقدامات حفاظتی قرارگاه های عملیاتی، قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تصمیم بگیرد وضعیت امنیتی منطقه عمومی عین خوش - دهلران را از عقبه های دور تا جبهه ها تحت کنترل درآورد. به همین منظور، "کمیسیون تأمین منطقه" امروز در قرارگاه کربلا تشکیل شد و تصمیماتی را اتخاذ کرد.(۱)

در این جلسه مقرر شد:

- کلیه ترددهای پیاده و سواره در منطقه کنترل شود تا هیچ تردد غیرمجازی به جنوب جاده سه راهی قهوه خانه، دشت عباس، عین خوش، دهلران، مهران (به سمت منطقه عملیاتی) انجام نشود، ژاندارمری از پل های مهم منطقه روی رودخانه دویرج حفاظت کند.

- تمامی راه های فرعی عقبه منطقه کنترل شود.

- ژاندارمری دهلران از تردد چوپانان، عشایر و ایلات ناشناس به طرف منطقه عملیاتی جلوگیری کند و ایلات و عشایر غیربومی به شمال جاده عین خوش، دهلران و مهران کوچ داده شوند.

- فرمانداری و سپاه با همکاری افراد محلی به شناسایی افراد ستون پنجم دشمن در منطقه اقدام کنند.

همچنین مقرر شد برای اشراف بر وضعیت عقبه منطقه، این کمیسیون هر پانزده روز تشکیل جلسه دهد.(۲)

ص: ۲۸۳

۱- برخی افراد حاضر در این جلسه عبارت بودند از: فرماندار دهلران، بخشدار موسیان، رئیس پاسگاه ژاندارمری عین خوش، فرمانده گروهان دهلران، فرمانده پاسگاه موسیان، نماینده لشکر ۲۱ حمزه، نماینده سپاه۷ حدید، افسر اطلاعات پایگاه موسیان و مسئول اطلاعات پاسگاه موسیان.
۲- سند شماره ۱۸۶۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا (رکن۲)، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵۹.

از سوی دیگر، قرارگاه های کربلا و نجف رأساً کنترل حفاظتی منطقه عملیاتی را بر عهده داشتند.

گماردن دژبان برای جلوگیری از ترددهای بی مورد توسط قرارگاه های اصلی و فرعی؛ صدور کارت تردد محدود برای رفت وآمدهای ضروری؛ جابه جایی نیرو و امکانات در شب با استتار کامل؛ ممنوعیت تردد موتورسیکلت، تویوتا لندکروز (وانت استیشن) و خودروهای با بی سیم آنتن دار؛ جلوگیری از ورود خودروهای حامل کمک های مردمی به منطقه و تحویل آن در مقرهای عقب لشکرها؛ جلوگیری از تردد افراد غیرنظامی در منطقه استقراری سپاه های ۷ حدید و ۱۱ قدر؛ جلوگیری از نزدیک شدن چوپانان و افراد بومی به ۵ کیلومتری مواضع استقرار یگان ها ازجمله تصمیمات برای کنترل وضعیت امنیتی منطقه عملیاتی در این دوره بود.(۱)

همچنین قرارگاه خاتم در ابلاغیه ای به همه یگان های مستقر در منطقه اعلام کرد هر لشکر موظف است دراسرع وقت، محدوده مربوط به لشکر خود را از افراد بومی، روستاییان و عشایر تخلیه کند.(۲)

۱

جنگنده های ارتش عراق، امروز در دو اقدام جداگانه، ضمن حمله به یک کاروان کشتی تجاری در خلیج فارس، یک مقر ارتش در سومار را نیز بمباران کردند.

یک کاروان تجاری شامل ۶ فروند کشتی که ازطریق خور موسی جهت تخلیه بار عازم بندر ماهشهر بود، در بین راه هدف حمله موشکی هواپیماهای عراقی قرار گرفت. در این حمله انبار یک کشتی تجاری به نام "ایران جنان" که حامل برنج و ابزار نظامی بود، مورد اصابت موشک قرار گرفته، آسیب دید و ۴ تن از کارکنان آن ازجمله کاپیتان انگلیسی کشتی زخمی شدند.(۳) ارتش عراق در اطلاعیه نظامی امروز خود به شماره ۱۰۲۴ ضمن اشاره به این اقدام، مدعی شد که واحدهایی از نیروی دریایی ارتش این کشور، شش هدف دریایی ایران را منهدم و غرق کرده اند.(۴)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، ظهر امروز چهار فروند از جنگنده های ارتش متجاوز صدام، تیپ۳۰ نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران را در منطقه سومار بمباران کردند. از میزان تلفات و خسارات این حادثه گزارشی مخابره نشده است.(۵)

۲

هم زمان با اعزام تعدادی نیروی رزمی و فنی از مناطق شمالی کشور، کمک های مردمی این مناطق نیز به جبهه های جنگ ارسال شد.

۲۳ تن از نیروهای داوطلب مردمی بندرترکمن پس از پایان دوره آموزشی عازم جبهه های جنگ شدند.(۶)همچنین ۵۸ تن از نیروهای مردمی ازطریق جهاد نوشهر، چالوس، کلاردشت، تنکابن و محمودآباد با تخصص های معمار، بنا، مهندس کشاورزی و... جهت بازسازی سوسنگرد عازم این شهر شدند. یادآوری می شود که ۲۳ تن از این افراد از اهالی روستایی در نزدیکی محمودآباد نور بودند.(۷)

۱- سند شماره ۰۶۸۷۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه سپاه ۱۱ قدر (فرماندهی) به فرماندهی قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص)، ۲۹/۱۱/۱۳۶۱، ص۱۴۹؛ و- سند شماره ۰۱۸۴۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی لشکر۲۱ حمزه (رکن۲) به دژبان لشکر،۱۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵۳؛ و- سند شماره ۰۶۸۶۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی مشترک نجف به کلیه یگان های تابعه قرارگاه (ارتش، سپاه پاسداران)، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۵۶؛ و- سند شماره ۰۱۸۷۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به سپاه۷ حدید و ۱۱ قدر، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶۱.

۲- سند شماره ۱۸۶۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۷۹۴۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۰۸۹۲۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن شماره ۱۹۳ – ۱۲ – ۲، اخبار داخلی مربوط به ضدانقلاب، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۴۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی (ستاد مرکزی)، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱، به نقل از اطلاعیه نظامی شماره ۱۰۲۴ فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق، مورخ ۱۰/۳/۱۹۸۳.

۵- همان، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۶- سند شماره ۲۲۸۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه منطقه۳، شماره ۴۴، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۷- همان، صص ۳ و ۴.

کمک های مردمی شهرهای بابل، رامسر و فریدون کنار برای ارسال به جبهه های جنگ به ستاد کمک های مردمی استان مازندران تحویل داده شد. فهرست شهرهای اهداکننده و اقلام اهدایی به این شرح است:

«بابل: مبلغ یک میلیون و دویست و چهل هزار ریال وجه نقد و ۵ حلقه انگشتری و گوشواره طلاـ و همچنین ازسوی دانش آموزان مبلغ یک میلیون ریال وجه نقد و کمک های جنسی ازقبیل برنج ۱۲۰۰ کیلو، پرتقال ۹۰۰ کیلو، پتو ۱۵ عدد، مربا ۱۲۵ شیشه، پسته ۱۰۰ بسته و همچنین مقادیری قند و چای و شکر، پیاز و سیب زمینی، دارو، بلوز و شال گردن.

رامسر: مرکبات ۴۲۱ صندوق، برنج ۲۰۰ کیلو، پتو ۶۰ تخته، فانوس ۱۲۰ عدد، پیاز و سیب زمینی ۲۰ گونی، قند ۲۰۰ کیلو، گونی خالی ۸۰ عدد، تلفن مغناطیسی ۴ عدد به همراه وسایل دیگر ازقبیل آب لیمو، آب نارنج، مربا و غیره.

فریدون کنار: برنج ۳۱۸۰ کیلو، پرتقال ۱۴ صندوق، قند ۷۶۰ کیلو، کلاه کاموایی ۱۱۱ عدد، بلوز شلوار کاموایی ۳۷ عدد، پودر رخت شویی ۳۵۰ بسته، صابون ۴۲۰ قالب، لباس ۹ کیسه، اورکت ۳ عدد، شال گردن ۵۳ عدد، نخود و لوبیا ۳۰ کیلو، گونی خالی ۳۴۵ عدد، جارو ۸۰ عدد، مربا ۵۲ شیشه، خوراک لوبیا ۱۰۰ قوطی، خوراک بادمجان ۱۰۹ قوطی، کمپوت ۱۲۱ قوطی، بیسکویت ۴ کارتن، پیاز و سیب زمینی ۴ کیسه، پاکت نامه یک بسته، چای یک کارتن، پتو ۵۰ تخته و...»(۱)

۱

امروز در چند عملیات نیروهای امنیتی، علاوه بر پاک سازی تعدادی روستا در اشنویه، نقده، سردشت و سلماس، تلفات فراوانی هم به گروه های مسلح غیرقانونی وارد شد.

سپاه اشنویه با به دست آوردن اطلاعاتی درباره تجمع افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در روستاهای حلبی، کهریزه و یونسلو در شمال غربی نقده (محور اشنویه – نقده)، عملیاتی را برای پاک سازی این روستاها طرح ریزی کردند و در ساعت ۲:۳۰ بامداد، با همکاری نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) با رعایت کامل اصل غافلگیری وارد عمل شدند. در این عملیات که حدود ۲۰ ساعت طول کشید، مناطق تجمع نیروهای حزب دمکرات محاصره و ۳۵ تن از افراد این حزب کشته شدند که ۱۰ نفرشان از فرماندهان رده های مختلف عملیاتی حزب بودند، همچنین ۴ نفر از نیروهای این حزب زخمی و ۲۰ نفر نیز دستگیر شدند. در این عملیات ۳ نفر از نیروهای خودی شهید و ۷ تن زخمی شدند.(۲)

حزب دمکرات کردستان ایران در بیانیه ای که دراین باره انتشار داد بدون اشاره به عملیات نیروهای خودی، فقط به کشته شدن ۱۰ نفر از افراد خود اعتراف کرد.(۳)

در شمال سردشت نیز در عملیات مشترک نیروهای سپاه، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد در روستای ورگل، ضمن پاک سازی این روستا تعدادی از عناصر مسلح غیرقانونی کشته و ۶ نفر هم دستگیر شدند.(۴)

۱– همان، ص۴.

۲– سند شماره ۳۴۹۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۸۷، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۵؛ و– سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۶۳، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و– سند شماره ۳۵۰۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۸، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و– سند شماره ۲۱۲۳۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و– سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۶۳، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۳– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۹، رادیو بغداد، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.

۴– سند شماره ۷۹۵۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۶، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و– سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و– سند شماره ۳۵۰۰۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

امروز همچنین در جنوب غربی سلماس، در ساعت ۷ صبح، عوامل حزب دمکرات قصد حمله به پایگاه براسپی را داشتند که با هوشیاری نیروهای خودی ناکام ماندند. درپی این اقدام، نیروهای سپاه به تعقیب آنها پرداختند و در ساعت ۱۷ با مهاجمان درگیر شدند.

طبق گزارش فرماندهی سپاه سلماس، در این عملیات اهالی روستاهای اطراف کمک فراوانی به نیروهای سپاه کرده اند.(۱)

نیروهای سپاه پاسداران ۲ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات را در روستای اوزون دره در غرب مهاباد، دستگیر کردند؛ یکی از این افراد عضو تشکیلات شهری حزب بود و فرد دیگر هم ۳ بسته تی.ان.تی، تعدادی چاشنی باروتی و الکتریکی و تعدادی اسناد و مدارک سازمانی در اختیار داشت.(۲)

۱

حمله به نیروهای تأمین جاده ارومیه - سلماس، اقدام به بستن جاده مذکور و اخاذی از مسافران و ترور یکی از اهالی بوکان ازجمله اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه شمال غرب کشور بود.

نیروهای ژاندارمری که مسئولیت تأمین جاده ارومیه - سلماس را بر عهده داشتند ساعت ۶ صبح عازم محل مأموریت بودند که در حدفاصل امام کندی و کارخانه قند هدف حمله عوامل حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قرار گرفتند. در این درگیری که ۲:۳۰ ساعت طول کشید ۳ تن از نیروهای ژاندارمری و ۲ تن از اهالی بومی منطقه مجروح شدند و به یک کامیون ازنوع گاز نیز خساراتی وارد شد.(۳)-(۴)

عناصر مسلح غیرقانونی در ساعت ۱۷:۳۰، با بستن جاده در گردنه قوشچی در کیلومتر ۴۸ جاده ارومیه - سلماس و متوقف کردن یک اتوبوس قصد اخاذی از مسافران را داشتند، اما با مقاومت راننده اتوبوس و سررسیدن نیروهای انتظامی، مهاجمان گریختند. در این حادثه راننده اتوبوس زخمی شد.(۵)

افراد مسلح غیرقانونی یکی از اهالی بوکان را به جرم همکاری با نیروهای جمهوری اسلامی ترور کرده و به شهادت رساندند.(۶)

۱- سند شماره ۳۵۰۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲)، به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۷، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه سلماس به فرمانده قرارگاه بعثت، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۴، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۷۹۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۷، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۹، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از منطقه۷ به ستاد مرکزی (اطلاعات)، شماره ۶۹۸، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- دفتر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بیانیه ای که روز ۲۲/۱۲/۱۳۶۱ خبرگزاری رویتر آن را نقل کرد، مدعی شد که چریک های این سازمان و چریک های کرد در این درگیری ۲۱ نفر از نیروهای سپاه را به قتل رساندند و به مدت ۲ ساعت کنترل بزرگ راه ارومیه - سلماس را در دست گرفتند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، لندن، خبرگزاری رویتر، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از دفتر سازمان مجاهدین خلق در پاریس.) رادیو بغداد نیز در ۲۹ اسفند ۱۳۶۱ به نقل از اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، تلفات نیروهای خودی را ۱۸ کشته و ۸ زخمی اعلام کرد (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۸، رادیو بغداد، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.)

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۵- سند شماره ۵۳۱۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (ستاد مرکزی اطلاعات و تحقیقات)، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۷.

۱

حزب دمکرات کردستان ایران به مناسبت سالگرد صدور منشور خودمختاری ازطرف رژیم عراق، پیام تبریکی به صدام حسین ارسال کرد.

به گزارش رادیو صوت الجماهیر: حزب دمکرات کردستان در پیامی که برای صدام حسین رهبر و رئیس جمهور عراق فرستاده است، حمایت و پیروی از انقلاب ۱۷ ژوئیه عراق به رهبری صدام حسین را اعلام کرده است. به مناسبت نهمین سالگرد صدور منشور خودمختاری کردستان عراق، دفتر سیاسی حزب دمکرات این پیام را برای صدام ارسال کرده است. حزب دمکرات تجاوز حکومت ایران به عراق (!) را محکوم و آمادگی شرکت افراد حزب را به عنوان سربازان قادسیه اعلام کرده است.(۱)

۲

عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) علاوه بر ترور یکی از مسئولان ژاندارمری در مراسم صبحگاه نیروهای انتظامی در اهواز، چند نفر از مردم عادی را نیز در تهران شهید و زخمی کردند. در همین حال، تعدادی از افراد این سازمان ظرف دیروز و امروز در مناطق شمال و شمال غربی کشور دستگیر شدند.

در مراسم صبحگاه گروه های مشترک ژاندارمری، شهربانی و کمیته که با حضور سرهنگ کوچک زاده فرمانده کل ژاندارمری و تنی چند از مقامات استان در شهر اهواز برگزار می شد، هنگام اجرای رژه، یکی از سربازان درحالی که تیراندازی می کرد به سمت جایگاه هجوم برد. در این حین، سرهنگ سپهری معاون ناحیه ژاندارمری خوزستان به شخص مهاجم حمله کرد و تعادل وی را به هم زد. با پیش آمدن این وضعیت افراد حاضر در جایگاه موفق به دستگیری مهاجم شدند. در این حادثه سرهنگ سپهری براثر اصابت گلوله به شهادت رسید و ۳ تن دیگر زخمی شدند.(۲)

شخص ضارب در بازجویی ها اعتراف کرد که از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بوده و قصد داشته است فرمانده کل ژاندارمری، مسئول دایره سیاسی ایدئولوژی ناحیه ژاندارمری و دادستان انقلاب اسلامی خوزستان را ترور کند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱۰، رادیو صوت الجماهیر، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- در تحقیقات بعدی مشخص شد که ضارب اهل بوشهر بوده و قبلاً به علت فعالیت در فاز نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شده، پس از اظهار توبه و ندامت و همکاری با نیروهای انتظامی آزاد شده بود. این فرد از چهار ماه پیش که به خدمت سربازی درآمده بود، مجدداً با رابط سازمان ارتباط برقرار کرده بود که شخص رابط نیز دو روز پس از این حادثه دستگیر شد. وی در بازجو یی ها اعتراف کرد که قصد داشته حجت الاسلام مدنی امام جمعه بوشهر را نیز به طریق انتحاری به شهادت برساند. (سند شماره ۱۰۴۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۶۰، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱.) به گزارش خبرگزاری رویتر، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با انتشار اطلاعیه ای مسئولیت این اقدام را بر عهده گرفت. (سند شماره ۸۹۴۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، بولتن اطلاعاتی داخلی، شماره ۱۹۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص ۳؛ و خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، ص ۲، لندن، رویتر، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.)

۳- سند شماره ۱۲۵۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۳۴، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۹۲۹۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (ا ط ت) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (ا ط)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱.

امروز همچنین دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ساعت ۲۲:۳۰ در خیابان طالقانی حوالی میدان فلسطین تهران، دکتر حسین رضایی را هنگام خروج از مطبش ترور کرده و به شهادت رساندند. در این حادثه مهاجمان به سمت یکی از کارگران شهرداری نیز که قصد داشت مانع کارشان شود، تیراندازی و او را زخمی کردند. دکتر رضایی از همکاران بنیاد شهید بود.(۱)

در آستانه اشرفیه نیز یکی از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که به جرم ترور یکی از نیروهای سپاه تحت تعقیب بود دستگیر شد. در بازرسی از منزل وی چندین قبضه کلت و ژ۳ به دست آمد.(۲)

همچنین در لاهیجان، ۴ تن از افراد وابسته به این سازمان که قبلاً دستگیر شده بودند و با اظهار ندامت از اعمال گذشته خود مورد عفو قرار گرفته و آزاد شده بودند، بار دیگر به جرم همکاری با این سازمان دستگیر شدند.(۳)

دیروز نیز نیروهای سپاه میانه یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را کشف و افراد ساکن در آن را دستگیر کردند. هنگام دستگیری این افراد یکی از نیروهای سپاه شهید شد. در بازجویی از دستگیرشدگان معلوم شد که این افراد اجرای عملیات های دیگری ازجمله انفجار محل برگزاری نمازجمعه، ترور امام جمعه، دادستان انقلاب اسلامی و فرمانده سپاه میانه و... را نیز در دستور کار خود داشته اند.(۴)

۱

شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس این شورا تشکیل جلسه داد.

در این جلسه، هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و نماینده امام در شورای عالی دفاع، سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، محسن رفیق دوست وزیر سپاه، شمخانی قائم مقام سپاه پاسداران، دکتر خرازی رئیس ستاد تبلیغات جنگ و نظران دبیر شورای عالی دفاع نیز حضور داشتند.(۵)

آقای هاشمی درباره این جلسه نوشته است: «... شب، جلسه شورای عالی دفاع داشتیم. وضع جبهه ها راکد است و امروز دو کشتی در راه بندر امام موشک خورده که یکی از آنها آسیب جدی دیده.»(۶)

۲

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع امروز در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی شرکت کرد. مهم ترین محورهای سخنان رئیس جمهور در این گفت وگو چنین بود:

پاسخ به گفته های اخیر مقامات عراقی در دهلی نو، نگاه ایران به جنبش عدم تعهد، بیان دیدگاه های ایران در قبال پیشنهادهای صلح و تأکید بر ایستادگی ایران بر مواضع اعلام شده

۱- سند شماره ۰۸۹۲۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن عملیاتی، روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۷؛ و- سند شماره ۵۳۱۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۲۸۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۹.

۳- همان.

۴- سند شماره ۱۰۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۳، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۵۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۵- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۶- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (پس از بحران)، ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، تهران: دفتر نشرمعارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۲۹۸.

دراین باره، توصیه به اجلاس غیرمتعهدها برای موضع گیری در قبال حوادث لبنان، تأکید بر اینکه بغداد محل مناسبی برای برگزاری هشتمین اجلاس سران عدم تعهد نیست، بی اعتباری مصر برای ایفای هرگونه نقش میانجیگرانه در جنگ ایران و عراق، لزوم استقلال بیشتر جنبش عدم تعهد از نفوذ قدرت های جهانی و ضرورت مستقل بودن اوپک و تثبیت قیمت جهانی نفت.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از این مصاحبه بدین شرح است:

رئیس شورای عالی دفاع جمهوری اسلامی ایران مطالبی را که دیشب ازسوی هیئت عراقی در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو درخصوص جنگ تحمیلی مطرح شده بی اعتبار دانست و تأکید کرد دشمن با طرح این گونه مسائل درصدد ایجاد آتش بس و بازسازی مجدد نیروهایش برای تجاوز دیگر به ایران اسلامی است.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری که در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی به سؤالات خبرنگاران داخلی پاسخ می گفت، همچنین مسائل هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد را تشریح کرد و گفت: ما به طورکلی به آینده جنبش خوش بین هستیم و معتقدیم که جریان عدم تعهد واقعی و حفظ جانب ملت ها و کشورهای مستضعف که روح اصلی جنبش است عاقبت در این جنبش حاکم خواهد شد.

رئیس جمهوری در این نشست مطبوعاتی سیاست های کشورهایی را که برای سرپوش گذاشتن بر نابسامانی هایشان مسئله جنگ تحمیلی را مطرح و عمده می کنند محکوم کرد.

آیت الله خامنه ای درمورد موضع ایران در قبال جنبش عدم تعهد گفت: جنبش عدم تعهد جریان و حرکتی است که ما و بسیاری از ملت های جهان به آن خوش بین هستیم، البته شک نباید کرد که قدرت های بزرگ به وسیله عواملشان سعی دارند موضع گیری هایی را در اجلاس سران به دیگران تحمیل کنند و امیدواریم که جنبش عدم تعهد و به ویژه این اجلاس که حائز اهمیت نیز می باشد بتواند در مقابل این کوشش ها و تلاش ها مقاومت کند و همان موضعی را اتخاذ کند که امید ملت های مستضعف بر آن است.

رئیس شورای عالی دفاع درباره مطالب مطرح شده ازسوی رئیس هیئت عراقی در اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو درزمینه جنگ تحمیلی گفت: حدود سی ماه است که عراقی ها درمورد جنگ مطالبی را خلاف واقع مطرح می کنند و آنچه در این اجلاس توسط هیئت عراقی ابراز شده سخنی بر روی آن سخن هاست و مطلب تازه ای گفته نشده است.

ما درباره جنگ یک موضع گیری روشن و مشخصی داشته ایم که متکی بر واقعیت ها و حقایق انکارنشدنی بوده است.

وی افزود: در همان زمانی که هیئت عراقی دم از صلح طلبی در اجلاس غیرمتعهدها می زد، آبادان و خرمشهر و بعضی از نقاط مرزی دیگر به وسیله عراقی ها کوبیده شد و غیرنظامیان و

خانه های مسکونی مورد حمله وحشیانه قرار گرفتند و در همان حالی که آنها دم از عدم تعرض و صلح می زدند شهر معروف نفت شهر ما در تصرف آنها است، از ابتدای جنگ هم زمانی که بیش از یازده هزار کیلومتر از اراضی ما در اشغال آنها بود دشمن دم از صلح دوستی و عدم تجاوز می زد. بنابراین آنچه عراقی ها می گویند از اعتبار برخوردار نیست و تمامی دست اندرکاران و کسانی که از نزدیک شاهد قضیه بودند، از این مسئله مطلع هستند.

آیت الله خامنه ای درباره طرح هایی که احتمال دارد ازسوی جنبش عدم تعهد درباره خاتمه جنگ تحمیلی به طور یک جانبه تصویب شود گفت: ما تصور نمی کنیم که جنبش طرح های یک جانبه را بپذیرد و مورد تصویب قرار دهد، البته کشورهای وابسته به امریکا و متحدان سیاست های امریکایی در منطقه تلاش زیادی در این اجلاس دارند و از ابتدا هم ما اظهار امیدواری کردیم و هم اکنون نیز می کنیم که جنبش و مسئولان جنبش تحت تأثیر این سیاست ها قرار نگیرند و جنبش عدم تعهد را از نفوذ ابرقدرت ها آزاد نگه دارند و به مسئله جنگ عراق علیه ایران مانند همه مسائل دیگر واقع بینانه بنگرند و این امید و نظر خوش بینانه ما نسبت به این جنبش است، اما اگر هر دستگاهی مثل شورای امنیت سازمان ملل نظرات غیر واقع بینانه، ناحق و جانب دارانه از باطل ابراز بکنند طبیعی است که ملت ایران خود را ملزم به پذیرش چنین نظراتی نخواهد کرد. ما به چیزی تسلیم می شویم که حق باشد. جوسازی و کارهای غیرمتکی به حق، از قدرت ها و افراد بانفوذ بین المللی نمی تواند ما را از موضع حقمان تنزل بدهد.

آیت الله خامنه ای در پاسخ به این سؤال که نماینده رژیم بعث عراق در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد مشخصاً پیشنهادهایی را برای خاتمه جنگ ارائه داده، موضع جمهوری اسلامی ایران دراین زمینه چیست، گفت: البته عراق از هر اقدامی که به آن کمک کند تا از درگیری کنونی نجات پیدا کند و خود را برای یک حمله مجدد به ایران آماده کند، استقبال خواهد کرد. اصراری را هم که دشمن امروز بر آتش بس و به قول خود آنها صلح (که حقیقت آن صلح نیست) دارند به همین دلیل است. دشمن می خواهد درگیری فعلاً متوقف بماند و با سلاح های فراوانی که از شرق و غرب گرفته اند تجدیدقوا کند و نیروهای ضربه خورده شان را بازسازی کنند و با آمادگی کامل مجدداً به مرزهای ما حمله کنند و این پیشنهادهایی هم که ازسوی عراق در اجلاس مطرح شده به همین منظور است.

رئیس جمهوری سپس با مطرح کردن پیشنهادهای عراق

که خواستار تعیین کمیته ای از اعضای جنبش عدم تعهد برای مشخص کردن طرف مسئول شروع تجاوز و جنگ و مسئول ادامه جنگ شده است، گفت: کیست که نداند متجاوز چه کسی است و کیست که تجاوز عراق به ایران اسلامی را نداند و کیست که ادامه دهنده جنگ را نداند. ما امروز هنوز مقدار زیادی از سرزمین هایمان در اشغال نیروهای متجاوز عراقی است بنابراین متجاوز، آغازکننده و ادامه دهنده جنگ مشخص است و به این ترتیب، هیچ چیز دیگری عامل و انگیزه عراقی ها برای مطرح کردن این پیشنهادها نیست جز اینکه فرصت و قدرتی پیدا کنند و مانند گذشته حملات خود را از سر بگیرند.

رئیس جمهوری درباره اینکه هم اکنون احساس می شود خط سازشی بر هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد حاکم است گفت: ما از آغاز گفتیم که برای اجلاس غیرمتعهدها گستاخی و شجاعت یک ضرورت است و معتقدیم که در قطعنامه این اجلاس باید سخن معارضه با ابرقدرت ها به خصوص با امریکا، لحن صریح تری داشته باشد.

آیت الله خامنه ای با اشاره به این مطلب که اگر اجلاس درمورد قضیه افریقای جنوبی و نامیبیا اعلام موضع می کند باید مشخص کند که عامل اصلی در گستاخی و اعمال سیاست های نژادپرستانه افریقای جنوبی چه قدرتی است، گفت: همچنین اگر راجع به فلسطین اشغالی و فجایع جنوب لبنان در اجلاس سران موضع گیری می شود بایستی مشخصاً بگویند که چه عامل و نیرویی به اشغالگران قدس این قدرت و دلگرمی را بخشید که بتوانند خاک یک کشور عربی را تصرف کنند، تا پایتخت آن پیش بروند و بازهم محکم بگویند ما بیرون نمی رویم و برای بیرون راندنشان مذاکرات چندماهه ای لازم باشد و بالاخره هم ما تصور نمی کنیم که اینها به زبان خوش حاضر باشند از آن کشور خارج شوند.

رئیس جمهوری مجدداً تأکید کرد چه کسی پشت صهیونیست ها به عنوان عامل دلگرم کننده حضور دارد، آیا غیر امریکا و قدرت های بزرگ غربی چه کسانی هستند. این مسئله را باید قطعنامه اجلاس مشخص بکند. بنابراین ما معتقدیم که اجلاس بایستی از هرگونه محافظه کاری در تنظیم قطعنامه خودداری کند و صریحاً و شجاعانه حقایق را بیان کند و این موجب افزایش امید ملت ها نسبت به این اجلاس است.(۱)

آیت الله خامنه ای سپس درمورد هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد که هم اکنون در دهلی نو جریان دارد گفت: «راجع به این کنفرانس هم اکنون پیش بینی نمی کنم، لکن الآن شرق و غرب (ابرقدرت ها) سعی دارند در جنبش جای پا باز کنند و در مواردی هم هر دو ابرقدرت به نتایج واحدی می رسند. در قضیه جنگ تحمیلی و در مسئله عراق متأسفانه ما مشاهده می کنیم که هم ابرقدرت غرب و هم ابرقدرت شرق در کنفرانس خط حمایت از عراق را می دهند و طرف داران خود را به تعقیب این خط وا می دارند، لکن بااین حال، ما نمی توانیم پیش بینی قاطعی بکنیم و امیدوار هستیم که منطق حقگرای هیئت ایران که با مبانی اصولی و متین همراه است بتواند ذهن ها را به خودش

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲۴ تا ۲۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

متوجه کند و آنچه که بالاخره از این کنفرانس صادر خواهد شد به حقیقت نزدیک تر باشد.»

رئیس جمهوری افزود: «مسائلی که باید در این کنفرانس از اهمیت خاصی برخوردار باشد و برروی آن تکیه شود، یکی مسئله اشغال کشور افغانستان به وسیله یک نیروی نظامی مهاجم است که بسیار هم می باشد. قضایای مربوط به افریقا، قضیه نامیبیا که مسئله بسیار مهمی است و درخور این است که کنفرانس بر روی آن مطالعه و تصمیم گیری کند. همچنین مسائل خاورمیانه و فلسطین نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است.»

آیت الله خامنه ای در ادامه خاطرنشان کرد: «مسئله بسیار قابل توجهی که می تواند در اجلاس مورد بررسی قرار گیرد این است که امکانات نفت، ثروت و نفوذ کشورهای مرتجع منطقه ما در خدمت کسانی به کار گرفته می شود که درحقیقت آوارگی ملت فلسطین از ناحیه آنها است و اگر هرکدام از این مسائل به طور واقعی مطرح شود بسیاری از صاحبان این سیاست ها محکوم خواهند شد.»

رئیس جمهوری افزود: «تکیه بر روی جنگ تحمیلی در اجلاس غیرمتعهدها برای آن بود که جنایات استکبار جهانی پوشانده شود که فعلاً آن را عمده کردند و در کنفرانس به صورت یکی از مهم ترین مسائل مطرح می کنند. البته ما به اهمیت مسئله بیش از همه واقفیم و حدود سی ماه است که درگیر این جنگ هستیم و این جنگ را در اصل قدرت های مخالف با انقلاب اسلامی بر ما و ملت عراق تحمیل کردند و بیش از همه، رنج این جنگ را ما و ملت عراق بردیم، پس ما حق داریم که نسبت به این مسئله حساس باشیم نه آنهایی که برای جان انسان ها ارزشی قائل نیستند و نه آنهایی که کشتار جمعی صبرا و شتیلا را به راحتی تحمل می کنند و نه آنهایی که حاضرند با قاتلین با کمال گرمی پشت میز بنشینند و صحبت بکنند و اعلام همبستگی می کنند.»

رئیس شورای عالی دفاع در ادامه این نشست مطبوعاتی گفت: «امروز مسئله اساسی کشورهای متحد امریکا در منطقه مسئله بقای رژیم موجود عراق است و احساس می کنند که بقای این رژیم به خطر افتاده است و به همین دلیل، سعی می کنند به هر قیمتی که شده او را نگهداری و راه حفظ این رژیم متوقف کردن جنگ است نه به معنای اینکه طالب صلح هستند و از کشتار انسان ها بیزارند، بلکه خود آنها این کشتار را به وجود آوردند. بلکه به این معنا که آنها فعلاً می خواهند یک نفسی رژیم عراق بکشد تا بتواند این تجاوز و ظلم را از سر بگیرد.»

رئیس جمهوری درزمینه سفر هیئت اعزامی جمهوری اسلامی ایران به سرپرستی مهندس موسوی به هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو ضمن مفید و پربار خواندن این سفر و اشاره به تماس های هیئت ایران با سران و مسئولان کشورهای دوست و مترقی در منطقه و نتیجه بخش دانستن این تماس ها گفت البته چنین انتظاری از این سفر می رفت که این گونه باشد و نطق مهندس موسوی نیز مطالب بسیار مفید و خوبی برای روشن شدن اذهان

حاضران و همه کسانی از سراسر دنیا متوجه این کنفرانس هستند خواهد بود.

رئیس جمهوری اسلامی ایران در این نشست مطبوعاتی تلاش هایی را که ازسوی برخی کشورهای انجام می گیرد تا مسئله تغییر محل هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد از بغداد به دهلی نو را، که به همت فعالیت های سیاسی و دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران و دلاوری های رزمندگان اسلام صورت گرفته، خواست رژیم مزدور عراق قلمداد کنند به شدت محکوم کرده و گفتند همه دنیا می دانند که این تغییر مکان براثر تلاش های دولت جمهوری اسلامی ایران بوده است. بدین معنا که ما توانسته ایم به رئیس قبلی جنبش و به همه کسانی که در جنبش مؤثر بودند ثابت کنیم که بغداد محل مناسبی برای این اجلاس نیست و لذا باید مکان آن تغییر یابد و مکان بعدی را ما اصرار نداشتیم که کجا باشد و هند اظهار آمادگی کرد و قرار شد هفتمین اجلاس در دهلی نو برگزار شود.

رئیس جمهوری سپس درمورد تلاش هایی که برای تعیین بغداد به عنوان مکان برگزاری هشتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها انجام می شود گفت: ما قاطعانه اعلام می کنیم که به هیچ وجه بغداد جای مناسبی برای برگزاری هشتمین اجلاس نیست و دلایلی که موجب شد هفتمین اجلاس در این کشور برگزار نشود همان دلایل ایجاب می کند که هشتمین اجلاس نیز در بغداد برپا نشود. البته این درصورتی است که رژیم کنونی عراق تا سه سال دیگر بر سر کار باشد و ما در این شرایط معتقدیم که نباید در بغداد باشد.

رئیس شورای عالی دفاع پیشنهاد رژیم امریکایی مصر برای میانجیگری در جنگ تحمیلی را تلاش برای مطرح شدن رژیم حسنی مبارک دانسته و اظهار کرد: «هم اکنون رژیم کنونی مصر در دنیای اسلام جایی ندارد تا چه رسد به اینکه بخواهد میانجیگری برای کار دیگری کند و اظهاراتی ازاین قبیل اصولاً برای مطرح شدن بیان می شود و این سخنان را کسانی که می خواهند مصر مطرح شود بزرگ و در دنیا پخش می کنند و اصولاً قابل توجه نیست.»

آیت الله خامنه ای سپس درزمینه چگونگی مقابله جنبش عدم تعهد با سیل تهاجمات امپریالیسم جهانی گفت: «در همه اتحادیه ها و حرکت های جهانی راز قدرت، مقاومت در مقابل قدرت های نفوذی و سلطه طلب است و اگر جنبش غیرمتعهدها بخواهند کاری قدرتی که از او انتظار می رود باشد و یا بشود تنها راهش مقاومت در مقابل نفوذ قدرت های سلطه گر جهانی یعنی ابرقدرت هاست و باید خودش را از آنها هرچه بیشتر مستقل نگه دارد و ما درباره کلیه اتحادیه های جهانی و واحدهای سیاسی و اقتصادی جهان ازجمله اوپک نیز همین عقیده را داریم.»

رئیس جمهوری آن گاه درزمینه نقش جمهوری اسلامی ایران در هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها افزود: «حضور جمهوری اسلامی ایران جناح نیروهای مترقی و کشورهای مستقل را تقویت می کند و این نقش بزرگی است و ما با عدم تعهد واقعی که به آن ملزم هستیم می توانیم در این اجلاس نقش سازنده و مؤثری داشته باشیم و خوشبختانه تاکنون هم این نقش

را داشتیم و این در کنفرانس محسوس بوده است.»

آیت الله خامنه ای پایان درمورد پیشنهاد انقلابی جمهوری اسلامی ایران در اوپک مبنی بر اینکه ایران برای تثبیت قیمت پایه ۳۴ دلار در هر بشکه حاضر است تولید خود را کاهش دهد، گفت: «ماهیت و جوهر اصلی پیشنهاد ما تثبیت قیمت اوپک است. ما به روشنی احساس می کنیم که سیاست های مسلط بر بعضی از کشورهای عضو اوپک می خواهند اوپک را تضعیف کنند و می خواهند که در خدمت کشورهای صنعتی غرب و مصرف کنندگان نفت اوپک قرار بگیرند.» وی افزود: «ما می گوییم اوپک باید مستقل باشد و درپی راه هایی باشد که منافع کشورهای عضو تأمین شود و نفت کشورهای عضو اوپک باید در خدمت مردمشان باشد نه در خدمت قدرت های بزرگ که مصرف کننده و خریدار این نفت هستند و حضور و سیاست شجاعانه ایران باعث شد که قیمت نفت اوپک بالا رود و به تبع آن، قیمت نفت همه جهان ترقی کرد و ما با توجه به فشاری که بر اوپک وارد می شود ما اعلام کنیم که از تثبیت قیمت اوپک دفاع می کنیم و تنزل قیمت را که در خدمت امریکا و متحدان امریکاست تحمل و قبول نمی کنیم.»

رئیس جمهوری در پایان با تأکید خطاب به کشورهای مترقی اوپک گفت: «سیاست تنزل قیمت را به هیچ وجه نپذیرید و قیمت اوپک را حفظ کنید و برای عدم شکستن بازار اوپک اعلام کردیم که حاضریم میزان تولید نفت خود را کاهش دهیم.»(۱)

۱

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس، امروز با گروهی از جانبازان بسیج سپاه پاسداران و اعضای شورای مرکزی خانه های کارگر سراسر کشور به طور جداگانه دیدار کرد. قدردانی از ایثارگران بسیج، اشاره به عملکرد گروه های چپ در اوایل انقلاب در محیط های کارگری و سپاسگزاری کارگران در بی اثر کردن این اقدامات ازجمله موضوعات سخنان آقای هاشمی در این دیدار بود.

وی در دیدار با جانبازان گفت: شما که عضوی از بدن خود را از دست داده اید به جای اینکه افسرده باشید با نشاط به نظر می رسید و این نشان می دهد که شما می دانید چه از دست داده اید و چه گرفته اید، زیرا در غیر این صورت این طور با نشاط نبودید و نهایتاً سعادت ما نیز موقعی خواهد بود که رضایت خدا را جلب کنیم.

رئیس مجلس افزود: کسی نمی تواند در دنیا شادتر از فردی باشد که سلامت و آسایش و بخشی از لذات و امیدهای خود را در راه خدا قربانی کرده است و جانبازی که نقص عضو دارد هر لحظه ای که این کمبود را احساس می کند به خاطر می آورد که به جای نقص عضو خدا را دارد.(۲)

آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با اعضای شورای مرکزی خانه های کارگر گفت: اکثر گروه های چپ گرا می گفتند باید از احساسات کارگران برای پیشبرد اهدافمان استفاده کنیم و با تحلیل های غلط شعار "انقلاب در انقلاب" می دادند، زیرا مارکسیست ها این مطلب را

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲.

۲- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷.

نمی فهمند که مکتب اسلام چه اثری در روحیه مردم دارد.

رئیس مجلس شورای اسلامی ضمن قدردانی از ایثار و فداکاری کارگران گفت: قشر زحمتکش جامعه کارگران هستند و ما نیز خوب تشخیص می دهیم که خانه های کارگر در این مقطع حساس چه خدماتی به انقلاب اسلامی کرده اند و کارگران در عرض دو سال جنگ، با تحمل مشکلات و با استفاده از امکانات موجود تولید را افزایش داده انـد و درعین حـال در کمـک رسـانی به جبهه و پشت جبهه نیز فعال بـوده انـد و لـذا این حرکت هـای سازنـده کـارگران در جمهوری اسلامی است که تحلیل هـای مارکسیستی را به صورت کلاف سردرگمی درآورده است.(۱)

۱

نخست وزیر صبح امروز در هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در دهلی نو سخنرانی کرد. موضوع محوری سخنان آقای موسوی مناقشه ایران و عراق بود. وی همچنین در حاشیه این اجلاس، در یک مصاحبه مطبوعاتی شرکت کرد.

نخست وزیر در سخنرانی خود به تشریح تجاوز نظامی عراق و اهداف آن کشور از لشکرکشی به ایران، رد درخواست برخی کشورها و مجامع بین المللی از ایران برای قبول صلح بدون قیدوشرط با عراق و برشماری کمک های مالی و تسلیحاتی کشورهای بزرگ و برخی کشورهای منطقه به صدام حسین پرداخت و بار دیگر شرایط ایران را برای برقراری صلح با عراق (عقب نشینی ارتش عراق از تمامی اراضی اشغال شده ایران، محکومیت و تنبیه متجاوز، پرداخت غرامت به ایران) بیان کرد.

آقای میرحسین موسوی همچنین با اشاره به نقش امریکا در حمایت از رژیم صهیونیستی و تهدیدهای آن کشور مبنی بر قطع کمک به سازمان ملل درصورت اخراج آن رژیم، پیشنهادهایی را برای تأمین بودجه مورد نیاز این سازمان مطرح کرد. گزیده مهم ترین بخش از سخنان نخست وزیر به نقل از گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، چنین است:

«شیطان بزرگ از نخستین روزهای پیروزی انقلاب بر آن بوده است تا ما را از این باور استقلال آفرین و آزادی بخش پشیمان کند و لذا انواع مشکلات را بر ما فرو باریده است که محاصره اقتصادی، حمله مستقیم نظامی، به صورت انبار اسلحه درآوردن منطقه و ایجاد یک حرکت تبلیغاتی سراسری بر علیه ما، جزئی از آن است. اما آشکارا می گوییم هیچ یک از این تهاجمات هماننـد حمله نظامی گسترده ای که توسط همسایه غربی ما علیه ما آغاز شد، برای ملت ما سنگین تر و زیان بارتر نبوده است. ما از امریکا شیطان بزرگی که مستقیماً هدف تهاجم انقلاب ما بود همه چیز را انتظار می بردیم، اما از دستگاهی که بر یک کشور همسایه و هم کیش و هم فرهنگ ما با ۱۲۰۰ کیلومتر مرز مشترک حکومت می کرد و دم از ترقی خواهی می زد، انتظار نداشتیم که بازویی برای انجام خواسته های امریکا شود.

ص: ۲۹۵

۱- همان، ص۲.

ریاست محترم و حضار گرامی، اجازه بدهید اندکی از جنگ بگویم که اکنون سی ماه است که ملت ایران و عراق را زیر فشار قرار داده و بزرگ ترین خسارت های اخیر را بر ملت های ما وارد آورده است. شما از بلندگوهای شبکه جهانی تبلیغات که یک جا دراختیار امپریالیسم و زبان گویای امریکا و یاران آن است، مطالبی درباره این جنگ شنیده اید، اما بگذارید از زبان نماینده ملتی که فقط به جرم انقلاب بزرگش در معرض چنین جنگ سنگینی قرار گرفته است نیز سخنی به سمع شما برسد.

این جنگ هنگامی آغاز شد که ما نه فقط قدرت حمله، بلکه قدرت دفاع نیز نداشتیم. هنوز از انقلاب بزرگ ما زمان زیادی نگذشته بود و ما به مسائل داخلی سرگرم بودیم، ترمیم ویرانی های قبل و بعد از انقلاب آن قدر نیرو و پول و همت می خواست که ما را از اقدام به یک عمل پرخرج و نیروطلب جدید باز دارد.

آری ما نه تنها قصد تهاجم به هیچ کشوری نداشتیم، بلکه امکان آن را هم نداشتیم. به علاوه به صلح و روابط سالم با همسایگان نیاز مبرم نیز داشتیم و مهم تر از این همه، آنکه راه انداختن چنین جنگی با اهداف اسلامی ما سازگاری نداشت.

در آن روزها تصور حمله نظامی عراق به ما که براثر تجاوزهای مرزی مکرر و رو به تزایدش در دل ما قوت می گرفت به همچون کابوسی بر روح ما سنگینی می کرد. ما سعی می کردیم این تصور را علی رغم قرائن روزافزونش از خود برانیم؛ حتی آن روزی که پس از ۱۱۷ بار تجاوز مرزی در عرض سه ماه، اولین حمله زمینی عراق در شمال غربی ما آغاز شد، از ما یک حرکت دفاعی قابل ملاحظه مشهود نگشت، به طوری که قوای زرهی و پیاده عراق در عرض ۱۵ روز بعد از آنکه از سراسر مرزهای ما از اروندرود تا قصرشیرین به یک حمله بزرگ سراسری دست زدند، توانستند در هر نقطه بدون مقاومت چشمگیری ده ها کیلومتر به خط مستقیم پیشروی کنند و چند شهر مرزی مانند مهران، قصرشیرین و نفت شهر را تصرف کنند و در همان حال نیروی هوایی عراق نیز توانست چندین شهر بزرگ مانند اصفهان، تبریز، دزفول و حتی تهران را بمباران کند. این ناآمادگی به چه معنی است. نیروهای ایرانی که بعد از گذشت چند ماه؛ یعنی هنگامی که پس از اولین ضربه غافلگیرانه، خود را بازمی یافتند، توانستند همه این متجاوزان را قدرتمندانه از بیشترین بخش اشغال شده خارج سازند.

در اولین روزهای جنگ، حتی یک روز هم قدرت دفاع جدی نیافتند. این همان ناآمادگی و عدم تصور حمله ناجوانمردانه ازسوی همسایه نزدیک ما بود. البته پس از اولین روزهایی که این حمله انجام گرفت و همان هنگامی که چند هزار کیلو متر شامل ده ها شهر و صدها روستای کوچک و بزرگ ما در اشغال عراقی ها بود، ما به وسیله رژیم عراق و با پشتیبانی همان شبکه سراسری تبلیغات که همه می شناسید متهم به تجاوز شدیم. درست است که هیچ کس از دست اندرکاران جهانی این تهمت را هرگز باور نکردند و میانجی های صلح بارها اعتقاد خود به تجاوز عراق را به زبان آوردند، اما اظهارات

جهانی و سیاست کشورهای تابع قدرت های بزرگ همواره بر نادیده گرفتن حقیقت استوار بود.

ملت ما مظلومانه خساراتی را تحمل کرد که برای هیچ کشوری قابل تحمل نیست. هزاران روستای ما ویران شد، چندین شهر و ازجمله شهرهای بزرگی چون خرمشهر، شوش، دزفول، آبادان، گیلان غرب، نفت شهر و مهران به کلی تخریب شد و شهرها و روستاهایی مانند هویزه به کلی از نقشه جغرافیا محو شد، هزاران معلول و مجروح برجای ماند و هزاران جوان کارآمد قربانی شدند و همه اینها بدین خاطر انجام گرفت که رژیم حاکم بر کشور همسایه ما به تحریک ایادی امریکا می خواست انقلاب بزرگ ما پابرجای نباشد.

رژیم عراق هدف های توسعه طلبانه خود از این تجاوز را در آغاز کار پنهان نیز نمی کرد و حتی آن را در نطق ها، کتاب ها و در نقشه های جغرافیایی رسمی علناً ابراز می داشت. نامیدن استان مرکزی خوزستان ایران به عربستان، تغییر نام شهرهایی که به تصرف آنان در آمده بود، تعیین فرمانداران دست نشانده از عراقی ها یا جنایتکاران فراری رژیم پهلوی در بعضی از آن شهرها، نهادن نام سردار قادسیه و فاتح کشور مجوس بر خود، نشانه های آشکاری از این اندیشه تجاوزطلبانه هستند.

اکنون به ما می گویند که به دشمن متجاوز کینه توز و حیله گر [که] عربده های مستانه اش به استغاثه بدل شده است، رحم کنید. ما این را یک خیانت می دانیم، خیانت به ملت خود و خیانت به همه دولت های منطقه که هر روز ممکن است در معرض چنین تهاجمی قرار گیرند. ما می خواهیم متجاوز از تجاوز خود طرفی نبندد. همان سیاست هایی که این جنگ پرخسارت را بر ما تحمیل کردند و هنوز به قدر توان خود رژیم متجاوز را یاری می دهند، امروز بر آن اند تا صلحی پرخسارت و نیز توأم با ذلت بر ما تحمیل کنند.

دشمن متجاوز در تهاجم علیه ملت ایران و تجاوز به تمامیت ارضی آن پیوسته از انواع کمک های تسلیحاتی قدرت ها و ابرقدرت ها برخوردار بوده و هست. گذشته از ایالات متحده امریکا، قدرت های دیگر جهانی نیز با ارسال انواع تسلیحات و به ویژه موشک های زمین به زمین و هوابه هوا و جنگنده های فوق مدرن او را در این تجاوز کمک و تشویق کرده و بعضی از آنها مانند دولت فرانسه از تظاهر به این کمک ابا نیز نورزیده اند و همچنین برخی از کشورهای مرتجع منطقه با ارسال انواع کمک های مالی، انسانی و تسلیحاتی در ادامه این جنگ تحمیلی و تشویق متجاوز نقش مؤثری داشته اند، بااین همه، ما هیچ گاه طالب ادامه جنگ نبوده و نیستیم. تاکنون بارها در مذاکرات خود با هیئت های صلح که به کشور ما آمده اند تأکید کرده ایم که خواستار صلحی عادلانه هستیم. صلحی که با شرافت انسانی منافات نداشته باشد. به اعتقاد ما، صلح واقعی و عادلانه و شرافتمندانه زمانی تحقق خواهد یافت که نیروهای اشغالگر از تمامی نقاط تحت اشغال در خاک جمهوری اسلامی ایران خارج گردند. تمامی خسارات ناشی از تجاوز تأدیه و متجاوز محکوم و مجازات شود. مطمئن باشید که اگر این جنگ بدون محکوم ساختن

متجاوز و تنبیه متجاوز قطع شود، نه تنها ریشه تجاوز قطع نخواهد شد، بلکه متجاوز همانند صهیونیست های اشغالگر و غاصب، به نقض بیشتر قوانین انسانی و اصول بین المللی تشویق خواهد گردید و خود را برای هجوم دیگری به ایران با کمک های دیگران و اغوای امریکا آماده خواهد کرد. بگذارید تا ریشه تجاوز یک بار برای همیشه در این منطقه خشکانده شود و ملت ها با خاطری آسوده و ایمن از تعرض و تجاوز به زندگی خود ادامه دهند و ملت های کوچک تر اطمینان یابند که تجاوز، پیروزی به همراه نخواهد داشت، بگذارید درس عبرت به متجاوزان داده شود که کشتن انسان ها و تخریب شهرها بی مجازات نخواهد ماند. نپذیرند که صلحی ظالمانه تر از جنگ به ملتی متعهد به موازین بین المللی و معتقد به اصول انسانی، تحمیل شود. باید جهان مطمئن گردد که نهضت عدم تعهد حامی مظلومان و مخالف متجاوزان است.

ما نظرات خود را درباره شرایط متارکه جنگ پیش از این، به هیئت های مختلف اعلام داشته ایم. از این ملت بزرگ رعایت اصول اسلامی و انسانی را انتظار باید داشت، اما ننگ و خفت تن دردادن به صلحی تحمیلی را نه. آنان که به جای الزام متجاوز به قبول و اجرای اصول انسانی از ملتی مظلوم و زیان دیده انتظار صرف نظر از حقوق خویش را دارند، بدانند که این منطق به هیچ وجه آنان را به منظورشان که برقراری صلح و آرامش است نخواهد رساند. ما این حرف را امروز که خود را قادر به دفع و سرکوب دشمن متجاوز می بینیم، نمی زنیم، آن روز هم که دشمن شهرهای آباد ما را در تصرف داشت و خود را پیروز می پنداشت حرف ما همین بود.

هنگامی که پیشنهاد پاره ای از کشورهای عضو جنبش عدم تعهد مبنی بر اخراج حکومت صهیونیسم از سازمان ملل متحد و مؤسسات وابسته به آن در سی وهفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد مطرح گردید، شاهد اظهاراتی دررابطه با احتمال قطع پرداخت سهمیه و کمک های مالی امریکا به سازمان ملل متحد بودیم. برای آنکه سازمان ملل متحد به تدریج از شر نفوذ مخرب امریکا خلاصی یابد و در چهارچوب اصول منشور ملل متحد قادر به حفظ صلح و جلوگیری از تجاوز به حقوق ملل دیگر و اعمال محدودیت های اقتصادی و سیاسی علیه متجاوزان گردد لازم است دول غیرمتعهد با تأمین هزینه های ضروری سازمان ملل متحد آن را از زیر سلطه امریکا خارج کنند.

براین اساس، پیشنهاد می کنم صندوق ویژه ای توسط جامعه غیرمتعهدها ایجاد گردد که درصورت مواجه شدن سازمان ملل متحد و سایر جوامع بین المللی با این گونه تهدیدات ازسوی ابرقدرت ها از عهده جبران آن برآید تا وقفه ای در فعالیت های مجامع بین المللی ایجاد نشود و سازمان ملل از شر قیمومیت قدرت های استکباری خلاصی یابد. هرچند تا هنگامی که حق وتوی دولت های بزرگ در شورای امنیت – که غیرعادلانه ترین امر است – باقی است، سازمان ملل به طور کامل در خدمت ملت ها و دولت های مظلوم در نخواهد آمد. بااین حال این یک

تـدبیر عملی برای کاستن از نفوذ قدرت هایی است که بیشتر با ابهت و هیبت خود زندگی می کنند تا با امکانات مادی خود. اگر ملت های جهان سوم قادر باشند این ابهت کاذب را بشکنند، درحقیقت سد بزرگی را از برابر خود برداشته اند. این باوری است که ملت ایران برمبنای تعالیم اسلامی به آن گرویده و در مقابله با توانایی فرضی قدرت های متجاوز جهانی و کسب و حفظ استقلال خود از آن سود جسته است.»(۱)

نخست وزیر همچنین در حاشیه اجلاس سران عضو جنبش عدم تعهد در یک مصاحبه مطبوعاتی شرکت کرد.(۲) وی در پاسخ به پیشنهاد عراق برای پایان دادن به جنگ گفت:

«خاتمه جنگ بستگی به تحقق شرایط برحق ایران دارد و این شرایط نیز منطبق با اصول منشور جنبش عدم تعهد بوده و تغییر نکرده است؛ چراکه ما براساس اعتقاد به آرمان و مکتب خود حرکت می کنیم و سیاست بازی را نمی پسندیم. نخست وزیر کشورمان ضمن اشاره به سخنان خود در مجمع عمومی کنفرانس سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها گفت: پیشنهاد جدید بغداد سخن تازه ای نیست و این مسئله بارها ازسوی صدام مستمسک تبلیغات قرار گرفته، ولی صدام به هیچ یک از حرف های خود پایبند نیست و این را در طول جنگ نشان داده است. مهندس موسوی در پاسخ به سؤالی گفت، هنوز ۹۳۰ کیلومتر مربع از نقاط استراتژیک مرزی ایران در اشغال متجاوزان عراقی است و یادآور شد که بخشی از خاک عراق دراختیار نیروهای ایران قرار دارد. نخست وزیر درمورد دستگیری عده ای از سران حزب توده گفت، آنها درارتباط با جاسوسی بازداشت شده اند و سخنان و اعترافات آنها نیز پس از محاکمه در معرض افکار عمومی جهان قرار خواهد گرفت و درمورد مجازات آنها قوه قضاییه تصمیم خواهد گرفت.

وی درمورد محل برگزاری هشتمین کنفرانس سران جنبش عدم تعهد به خبرنگاران گفت: محل این کنفرانس مورد بحث و گفت وگوی زیاد بوده و ما دراین زمینه انتقادات و نظرات خود را بیان داشته ایم و مسلماً دراین زمینه کشورهایی داوطلب برگزاری هشتمین کنفرانس هستند که ما از کشور لیبی حمایت می کنیم. آقای نخست وزیر درمورد روابط ایران و فرانسه اظهار داشت: فرانسه با کشور ما روابط خصمانه ای دارد و از ابتدای جنگ و به طور فزاینده ای همه گونه سلاح دراختیار رژیم عراق قرار داده است که ازجمله این سلاح های پیچیده می توان موشک های اگزوست و هلیکوپترهای سوپر فرلئون و رادارهای پیشرفته را نام برد. همچنین دررابطه با

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۸ - ۵، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- هم زمان با برگزاری مصاحبه مطبوعاتی نخست وزیر، هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس آلبومی حاوی ۲۰۵ عکس با عنوان "دفاع علیه تجاوز" را در میان صدها خبرنگار، فیلم بردار و نویسنده پخش کردند که مورد توجه قرار گرفت. مشروح گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از این اقدام را در ضمیمه این گزارش مطالعه کنید. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.)

قراردادهایی که از زمان رژیم سابق با فرانسه داشتیم این کشور کاملاً غیرعادلانه با ما رفتار می کند و من در اینجا برای شما خبرنگاران محترم درمورد یک میلیارد دلار طلبی که ما از فرانسه داریم صحبت می کنم. آقای نخست وزیر همچنین گفت: حکومت وقت ایران در زمان شاه معدوم این یک میلیارد دلار را به فرانسه داد و اطاق بازرگانی پاریس حکم داده است که این یک میلیارد دلار با بهره کم به دولت جمهوری اسلامی ایران مسترد شود، ولی به همین دلیل سیاسی و بازی های سیاسی فرانسه هنوز این پول به ما پرداخت نشده است و با سندسازی، کاغذبازی قصد دارند از پرداخت این به ما خودداری کنند، درصورتی که خود دولت فرانسه بازپرداخت این یک میلیارد دلار را تضمین کرده است. آقای موسوی در همین باره سپس افزود: فرانسه در منطقه عمیقاً منافع خود را به عراق وابسته کرده و ما یقین داریم با ضرباتی که رژیم عراق به خاطر همدستی با ابرقدرت ها از طرف انقلاب اسلامی ایران و ملت خودش خورد بر این منافع اثرات تعیین کننده ای خواهد گذاشت.»(۱)

۱

سخنان نخست وزیر در اجلاس سران جنبش عدم تعهد، بلافاصله در رسانه های بین المللی ازجمله خبرگزاری فرانسه، خبرگزاری رویتر و رادیو امریکا بازتاب یافت.

خبرگزاری فرانسه در بازتاب سخنان میرحسین موسوی با اشاره به برخی تلاش های صورت گرفته در اجلاس غیرمتعهدها برای پایان دادن به جنگ، مواضع نخست وزیر ایران را مانع به ثمررسیدن این تلاش ها قلمداد کرد.

به گزارش این خبرگزاری: «ایران امروز کمترین بارقه امیدی [را] که برای پایان جنگ خلیج [فارس] در اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد وجود داشت با تأکید بر اینکه ایران به عراق اجازه بهره مندی یا خشنودی از پایان جنگ را نخواهد داد از بین برد.

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، در چهارمین روز این اجلاس گفت که بغداد قصد دارد یک صلح خسارت بار و تحقیرآمیز را [در] پایان این جنگ سی ماهه به تهران تحمیل کند. وی گفت ایران باید هیچ نوع رحمی به یک دشمن متجاوز، مکار و بی رحمی که فریادهای مستانه آن حالا به التماس مبدل گردیده است، نکند: ما مصمم هستیم نگذاریم متجاوز از تجاوز خود خشنود و بهره مند گردد.

اظهارات آقای موسوی یک روز بعد از اینکه طه محی الدین معروف معاون رئیس جمهوری عراق، پیشنهاد کرد یک کمیته حکمیت برای حل جنگ ایجاد گردد و ادعا کرد که بغداد نتیجه بررسی های آن کمیته را از قبل می پذیرد، بیان شد. علی رغم تلاش های شدید پشت صحنه توسط هند میزبان کنفرانس و الجزایر، عکس العمل ایران (ظاهراً هرنوع) شانس را در دهلی نو برای اتمام جنگ بین دو کشور عضو جنبش عدم تعهد از بین برد، گفته می شود که مسئله

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، صص ۷ - ۵، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

غرامت اساسی ترین مانع در هر مذاکره ای است.»

از سوی دیگر، خبرگزاری رویتر از دهلی نو گزارش داد: «آقای موسوی نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران، امروز در اجلاس سران جنبش عدم تعهد گفت ما مصمم هستیم که به تجاوزگر اجازه ندهیم هیچ گونه سودی از این تجاوز عایدش بشود. وی گفت شروط قبلی ایران برای پایان گرفتن این جنگ سی ماهه، که ماه گذشته بار دیگر با یک حمله جدید ایران و حملات عراق علیه تأسیسات نفتی ایران شعله ور شد، تغییر نیافته است.

نخست وزیر از جنبش عدم تعهد خواست با نشان دادن این موضوع که جنبش حامی سرسخت مستضعفین و مخالف قاطع متجاوزین است، حمایت خود را از موضع ایران به عمل آورد. موسوی گفت بگذارید ما صلحی را که مضرتر از این جنگ تحمیلی بر ملت واقعاً متعهد به اصول بشردوستانه و بین المللی است، نپذیریم.

انتظار می رود اجلاس سران درخواست شدیدی را جهت پایان دادن به جنگ به عمل آورد. تقریباً تمامی سخنرانان در این کنفرانس که قرار است فردا به کار خود پایان دهد، از ادامه این جنگ اظهار تأسف نموده اند. کشورهای عضو جنبش عدم تعهد همچنین احتمال دارد هیئت صلح این جنبش را که تلاش هایش طی دو سال گذشته برای میانجیگری در این جنگ موفقیتی به همراه نداشته، مجدداً فعال سازند.»(۱)

رادیو امریکا نیز با اشاره به سخنان امروز میرحسین موسوی در اجلاس سران غیرمتعهدها گفت: نخست وزیر ایران از تغییر موضع حکومت اسلامی درمورد پایان دادن به جنگ با عراق خودداری کرد و پیشنهاد دیروز عراق را مبنی بر میانجیگری نهضت کشورهای غیرمتعهد برای پایان دادن به جنگ سی ماهه دو کشور، رد کرد.(۲)

۱

باوجود تأکید فراوان دولت عراق و کشورهای حامی آن برای برگزاری هشتمین اجلاس غیرمتعهدها در بغداد، امروز خبرگزاری فرانسه به نقل از منابع سیاسی، مطالبی را اعلام کرد که از ناکامی عراق در دستیابی به این امر حکایت می کند.

به گزارش این خبرگزاری، منابع سیاسی گفتند امروز گفت وگوهای پشت پرده درمورد انتخاب هشتمین کشور میزبان برای برگزاری اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد با کاندیداتورای تانزانیا به عنوان یک آلترناتیو در دهلی نو همچنان ادامه داشت. منابع دیگر گفتند که حمایت کشورها از عراق برای برگزاری اجلاس بعدی غیرمتعهدها رو به تحلیل است، یادآوری می شود عراق مجبور شد به علت جنگ با ایران از میزبانی برای اجلاس فعلی منصرف شود. همین منابع گفتند امکان دارد تصمیم گیری درباره این موضوع به وزرای خارجه واگذار شود.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳۳ - ۳۲، تهران، خبرگزاری فرانسه و خبرگزاری رویتر، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- همان، ص۴۳، رادیو امریکا.

۳- همان، ص۲۹، دهلی نو، خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از منابع سیاسی.

۱

در مراسم چهلمین روز شـهادت چند تن از فرماندهان سپاه،(۱) محسن رفیق دوست وزیر سپاه، درباره پیشرفت نظامی سپاه پاسـداران و راهبرد این نهاد در ابعاد بین المللی مطالبی را بیان کرد. در ادامه این مراسم حسن روحانی نیز درباره استقلال تسـلیحاتی نیروهای جمهوری اسلامی ایران از یک سو و پشتیبانی قدرت های نظامی و اقتصادی از عراق از سوی دیگر و استقلال سیاسی و ایستادگی ایران در مقابل زورگویی های نظام بین الملل و نقش اساسی مردم در جنگ تحمیلی سخنانی ایراد کرد.

وزیر سپاه در مراسـمی که بعدازظهر امروز به مناسـبت اربعین چند تن از فرماندهان شـهید سـپاه پاسداران انقلاب اسـلامی و دیگر شهدای سپاه در عملیات والفجر در مدرسه عالی شـهید مطهری برگزار شد، درمورد پیشرفت های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در فنون جنگ گفت: خبرگان نظامی جهان شگفت زده هستند که این پاسداران که در هیـچ دانشـگاه نظامی درس نخوانـده و بیش از یکی دو سال سابقه در امور نظامی ندارنـد، چگونه یک لشـکر را فرماندهی می کنند. کاری که به بیش از بیست سال سابقه و تجربه نیاز دارد و کشورهای دوست طالب فراگیری شـیوه جنگ از کشور اسـلامی هستند. رفیق دوست خطاب به مرتجعین منطقه گفت: ما در ادامه این نبرد نه تنها حق خود را می گیریم، بلکه به دنیا ثابت خواهیم کرد که فلسـفه و بساط زورگویی را در دنیا جمع می کنیم و به زودی ملت فلسـطین و لبنان را از یوغ صـهیونیسم آزاد خواهیم کرد و صهیونیسم این لکه ننگ را از صفحه تاریخ پاک خواهیم کرد.

در ادامه مراسم، حجت الاسلام حسن روحانی نماینده

ص: ۳۰۲

۱- در تاریخ ۹/۱۱/۱۳۶۱، حسن باقری (مسـئول اطلاعات عملیات سـپاه)، مجید بقایی (فرمانده قرارگاه کربلا)، مؤمنیان (مسئول طرح و عملیات قرارگاه خاتم)، تقی رضوانی (راوی مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ در قرارگاه خاتم(ص)) و قلاونـد (از مسـئولان واحـد اطلاعات قرارگاه کربلا) که برای شـناسایی ارتفاعات فوقی به این منطقه رفته بودند، براثر ترکش خمپاره به شهادت رسیدند. برای اطلاعات بیشتر به کتاب ۲۳ روزشمار مراجعه شود.

مجلس شورای اسلامی، درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران صحبت کرد و یادآور شد که بعد از جنگ جهانی دوم تاکنون، ۱۴۱ جنگ و برخورد بین کشورهای مختلف صورت گرفته که در تمامی این جنگ ها در یک طرف جنگ اسلحه های غرب و در طرف دیگر اسلحه و کمک های شرق به وضوح مشهود است. حتی در جنگ هایی که از جنگ های مردمی نیز به شمار می روند، این قضیه کاملاً حس می شود، لکن در جنگ تحمیلی عراق بر ایران در یک طرف هم کمک های شرق و هم غرب وجود دارد و در طرف دیگر فقط نیروی ایمان و نیروهای مردمی قرار دارند.

وی افزود: از یک طرف، فرانسه هواپیماهای میراژ، امریکا هلیکوپترهای توپ دار مدرن، عربستان سعودی دلارهای امریکایی به عراق می دهد و از طرف دیگر روسیه تانک های فوق مدرن تی ۷۲ و میگ ۲۵ به عراق می دهد و این چیزی است که تاکنون در دنیا سابقه نداشته است که هم شرق و هم غرب در یک جنگ در یک قطب به کشور ثالثی کمک کنند.

حجت الاسلام روحانی در ادامه سخنان خود گفت: برای ما خیلی ساده بود که در ماه های اول جنگ را تمام کنیم و خیلی ساده بود که اصلاً جنگ شروع نشود، اما این قضیه یک شرط هم داشت و آن پذیرش شرطی بود که چیزی جز ذلت نبود. اگر دربرابر یکی از ابرقدرت ها با یک قدم عقب نشینی سر تسلیم فرود می آوردیم، ظاهراً خیلی از مسائل حل می شد، ولی همراه با نکبت های بعدی بود.

وی افزود: جنگ ما جنگ شرف است. جنگی که یک ملت در مقابل تمام ابرقدرت ها ایستاده است و جنگ ما نبرد سرنوشت است هم برای مستضعفین و هم برای مستکبران. سپس حسن روحانی به کمک های همه جانبه مردم اشاره کرد و گفت: در این جنگ درحقیقت ارتش و سپاه به کمک مردم آمده اند نه مردم به کمک آنها؛ چون افراد بسیج نوک پیکان حملات ما در جبهه ها هستند و گرچه در بعضی جنگ ها مردم به نیروهای مسلح کمک کرده اند، اما ازخودگذشتگی خانواده شهدا و ایثار دیگر اقشار در این جنگ بعد از جنگ های انبیا در دنیا بی نظیر است.(۱)

۱

طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر و عضو شورای فرماندهی حزب بعث عراق در گفت وگویی با نشریه الوطن العربی (چاپ فرانسه) شرکت کرد. محورهای اصلی سخنان وی در این مصاحبه چنین است: ایجاد تحول در روابط اقتصادی با ترکیه، امضای قرارداد برای افزایش ۴۰ درصدی صدور نفت از خاک ترکیه، غیرقابل پیش بینی بودن اقدام دولت سوریه در بستن راه صدور نفت عراق و تأثیر این اقدام در اقتصاد این کشور، درخواست مقامات عراقی از شرکت های خارجی طرف قرارداد برای تعویق طلب های سررسید شده و تهدید به قطع همکاری درصورت رد این درخواست، ادعای اتکا به اقتصاد ملی برای پرداخت هزینه های جنگ، اذعان به برآورده نشدن انتظار عراق از همه کشورهای عربی برای کمک به این کشور در حمله به ایران و انتقاد شدید از سوریه و لیبی دراین باره و... . بخش هایی از مصاحبه یاسین رمضان با الوطن العربی به این شرح است:

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۸ مکرر.

سؤال: شما در رأس یک هیئت بلندپایه عراقی به ترکیه سفر کردید و گفت وگوهایی با مقامات آن کشور به عمل آوردید که موجب تعبیر و تفسیرها و پیش گویی های متفاوتی در سطح جهان شد. ممکن است از واقعیت امر در مذاکرات با همسایه تان ترکیه توضیحاتی بدهید.

جواب: دیدار من از کشور همسایه مان ترکیه در چهارچوب ادامه دیدارهای بین مقامات دو کشور به منظور افزایش همکاری دوجانبه برای ایجاد فرصت های هرچه بیشتر و بهتری که دربردارنده مصالح مشترک ما و ترکیه است، خلاصه می شود. البته عوامل مشترک بی شماری وجود دارند که می توانند موقعیت های مناسب تری را برای تحول بخشیدن به روابط بین دو کشور فراهم سازند.

سؤال: آیا با این مذاکرات توانستید موقعیت هایی را که آرزو می کردید به دست آورید؟

جواب: بله، می توانم بگویم که به نتایج مثبت و رضایت بخش رسیدیم، خصوصاً درارابطه با جنبه اصلی مذاکرات؛ یعنی تحول بخشیدن به زمینه های همکاری دوجانبه بین دو کشور، خواه درحال حاضر یا آینده، به تفاهم بیشتری نائل گشتیم. تصور می کنم که دراین زمینه به ایده آل خود دست یافتیم و سعی کردیم که باوجود موقعیت های کنونی عراق به علت ادامه جنگ، عواملی به وجود آوریم تا بتواند تقویت روابط تجاری بین دو کشور را تضمین کند.

سؤال: طبعاً به مسئله گسترش لوله های نفتی که از خاک ترکیه می گذرد یا عبور محموله نفتی به وزن ۷۰۰ هزار تن اشاره کردید، نظر شما دراین مورد چیست؟

جواب: این موضوع را از ماه ها قبل با مقامات ترکیه طرح و بررسی کرده و در خلال گفت وگوهای اخیرم با آنها، قراردادی مبنی بر افزایش حجم لوله ها در حدود ۴۰ درصد ظرفیت فعلی خود را امضا کردیم و فردا یک هیئت ترک جهت امضای قراردادی مبنی بر پایان بخشیدن به عملیات گسترش در ماه (آوریل) سال آینده به بغداد وارد می شود و همچنین درمورد کشیدن لوله های گاز ازطریق ترکیه و پیوند شبکه نیروی برق قوی ترکیه - عراق مذاکراتی انجام شد. ما همان طورکه ملاحظه می کنید در طول این مذاکرات به خواسته های خودمان در سطح رشد و توسعه و تحول بخشیدن به روابط با همسایه مان ترکیه، نائل گشتیم.

سؤال: بعد از گذشت دو سال و نیم از جنگ مداوم، وضع اقتصادی عراق آشفته به نظر می رسد ... شما با این اوضاع چگونه مقابله می کنید و چه طرح های جایگزینی برای کمک به اقتصاد جنگ به جای اقتصاد صلحی که در مدت قبل از جنگ گام های مؤثری برداشت، اتخاذ کردید؟

جواب: ما در آغاز اتفاق نظر داشتیم که جنگ دارای سازوبرگ ها و هزینه های استثنائی است و کلاً کشش جنگ به مدت طولانی باری اضافی است، ولی چیزی که ازلحاظ اقتصادی بیشتر در ما اثر گذاشت این بود که سوریه از عبور نفت عراق از خاکش جلوگیری کرد، شما همانند سایرین می دانید یک سوم نفتی که عراق صادر می کند ازطریق این کانال ها و لوله ها عبور می کند و درآمد آن بخش مهمی از بودجه عراق را تشکیل می دهد. ...

ص: ۳۰۴

بنابراین بسته شدن این خط لوله در زمانی که ما صدور نفت را از بندر بصره به علت موقعیت های جنگی متوقف ساخته ایم و خط لوله ترکیه تاب تحمل بیش از ۷۰۰ هزار تن نفت را ندارد، ما را در بن بست بزرگی قرار داده است و از طرف دیگر، سوریه بالاترین خدمت را به حکومت ایران کرده که همانا شرکت ارتش سوریه دوشادوش دشمن ما است.

بعد از اینکه برای ما محرز شد که سوریه به سیاست خصمانه خود علیه ما ادامه خواهد داد، به بررسی های گسترده ای درمورد طرح های عمرانی که قبل از جنگ و در نخستین سال های شروع آن، اجرا می کردیم پرداختیم و بعد از رسیدن به چند طرح اقتصادی بلادرنگ آنها را اجرایی کردیم که در رأس آنها دادن اولویت هایی به امکانات جنگی بود. همچنین برای مثال به چند طرح عمرانی وسیع برخوردیم که در سال های اول جنگ اجرا می شد، ولی بعد از جنگ سرعت بیشتری نسبت به قبل از آن به خود گرفت و ما دریافتیم که حرکت رشد و توسعه بیش از امکانات شخصی ما است، بنابراین یک سری طرح های تضمینی برای تحقق ادامه این رشد و توسعه اتخاذ کردیم، ولی به خاطر موقعیت ها و شرایطی که ادامه جنگ و طول مدت آن برای ما پیش آورد، مجبور شدیم که دراین زمینه گام به گام پیش برویم.

سؤال: من از این مسئله چنین استنباط می کنم که طرح هایی وجود دارد که شما از اجرای آن درحال حاضر به علت ناتمام نشدن جنگ صرف نظر کرده اید، نظرتان دراین مورد چیست؟

جواب: من در اینجا به شما تأکید می کنم که قبل از جنگ درمورد اجرای هر طرحی در نقاط مختلف کشور توافقی حاصل شده بود و ما درجهت اجرای آن با روشی که قبلاً اعمال می شد آمادگی داریم و هر مسئله ای که پیش آید ما با شرکت های خارجی که درخصوص اجرای این طرح ها در برنامه های جدید اقدام می کنند، توافقی به عمل آورده ایم که به موجب آن تأخیر در بازپرداخت مالی برای مدت مناسبی صورت بگیرد که مورد توافق دو طرف است.

سؤال: آیا تمامی شرکت های فعال در عراق دراین مورد موافقت کرده اند؟

جواب: اغلب آنها، بله. ...

سؤال: موضع گیری شما در قبال شرکت هایی که با تأخیر بازپرداخت مخالف اند چگونه است؟

جواب: اگر شرکتی با ما توافق نداشته باشد و ما احساس کنیم که اجرای طرح درحال حاضر ضروری نیست، آن را متوقف می سازیم. وی سپس با قاطعیت اضافه کرد: به هرحال شرکتی که درحال حاضر با ما توافقی نکند بعد از جنگ جایی در کشور ما نخواهد داشت.

سؤال: به اوضاع اقتصادی داخلی باز می گردیم، اجازه بدهید از شما درمورد موج گرانی که عراق در ایام اخیر شاهد آن بوده است سؤال بکنم، من در اینجا از برخی شنیدم که این وضع دولت را برآن داشته است که زمینه بخش خصوصی را توسعه دهد و از حمایت مصرف کننده عادی دست بردارد و این بدان علت است که تجار بخش خصوصی کالاها را در بازار پنهان کنند.

ص: ۳۰۵

جواب: این سؤال بسیار مهمی است ...، ولی اجازه بدهید آنچه در عراق و دراین خصوص جریان دارد برایتان توضیح دهم. کشور ما درحال جنگ به سر می برد و ما اینک وارد سومین سال آن می شویم و همچنان که قبلاً گفتم جنگ دارای هزینه های سنگینی است و ما به چیزی جز امکانات شخصی خود متکی نیستیم، بنابراین اوضاع و احوال اقتصادی که اینک شهروندان عراقی با آن دست به گریبان هستند، یک اوضاع استثنائی است. هریک از شهروندان عراقی به ابعاد رفاه و آسایشی که قبل از جنگ در آن به سر می بردند به خوبی واقف اند. آنها درک می کنند که موقعیت های اقتصادی کنونی، موقتی و ناپایدار است و عامل دیگری غیر از جنگ ندارد. البته کشورهایی وجود دارند که وضع اقتصادی آنها به مراتب وخیم تر از اوضاع اقتصادی کنونی عراق است، بااینکه در جنگ پر هزینه و خسته کننده ای همانند جنگ ما شرکت ندارند. برادرم، من در اینجا به شما تأکید می کنم که عراق باوجود جنگ ازنظر اقتصادی بهترین موقعیت را در منطقه داراست و هنگامی که این جنگ تمام شود، نتایج و ثمرات طرح های عمرانی که درحال حاضر اجرا می شود ظاهر خواهد شد، این طرح ها درحال حاضر شامل کارخانجات و مؤسسات تولیدی است.

سؤال: شاید گفت وگو درمورد ارز و فراهم کردن آن، ما را به مسئله کمک مالی برخی کشورهای عربی ثروتمند به عراق درحال جنگ بکشاند. سؤال من این است که آیا این کمک خواسته های ارزی شما را تأمین نمی کند؟

جواب: شما اینک مرا به گفت وگویی که مایل به آن نیستم می کشانید. خواهش می کنم که از این موضوع بگذریم، من حقیقتاً نمی خواهم دراین مورد صحبت کنم. عراق برنامه های اقتصادی و طرح های عمرانی خود را در پرتو امکانات شخصی اش قرار می دهد و ما مطمئنیم که این مرحله دشوار را که درحال حاضر بدون نیاز به کسی آن را سپری می کنیم، پشت سر خواهیم گذاشت و هر فرد عراقی به خوبی با این واقعیت آشنا است.

سؤال: شهروندان عربی در هر کشور عربی می خواهند از واقعیت امر سر در بیاورند و می خواهند بدانند که چه کسانی از شما حمایت می کنند و چه کسانی علیه شما در جنگتان با دشمن غیرعربی به طراحی مشغول اند؟

جواب: حال که اصرار دارید واقعیت را از زبان من بشنوید به شما می گویم که ما در عصر عدم همبستگی عربی زندگی می کنیم. شما از من می خواهید برایتان چه بگویم؟ ما از تمام موضع گیری های عربی خواه ازحیث جنگمان با ایران و خواه ازحیث مسئله فلسطین غصه در گلو داریم. اگر جهان عرب را از نظر بگذرانیم خواهیم دید عده ای هستند که از ما جانب داری می کنند و عده ای سکوت اختیار کرده اند و عده ای می گویند ما بی طرفیم. اخیراً با تأسف شدید، معلوم شد که کشورهای عربی تمامی امکانات نیروهای نظامی و تبلیغاتی خود را دراختیار دشمن قرار می دهند و عجیب اینکه دیگر کشورهای عربی به دنبال آنها به راه می افتند و چیزی را دریغ نمی ورزند.

سؤال: طبعاً مقصود شما سوریه و لیبی است؟

جواب: بله، ولی من نمی دانم کشورهای عربی طرف دار ما یا ساکت و بی طرف چطور با سوریه و لیبی که از بیگانه ای در جنگ علیه ملت عرب طرف داری می کنند، وارد همکاری می شوند. ...

سؤال: اجازه بدهید اضافه کنم که سوریه و لیبی با امضای قراردادی سه جانبه در دمشق، اوج همکاری صریح خود را با حکومت ایران ثابت کردند. ...

جواب: برادر من، آیا قرارداد سه جانبه تنها دلیل و نشانه جانب داری سوریه و لیبی از ایران است؟

سؤال: ولی ...

جواب: ولی چه؟ من تصور نمی کنم که حتی یک مقام عربی بر این موضوع واقف نباشد که سوریه و لیبی ایران را برای کشتن برادران عرب در مرز عراق و ایران به سلاح مجهز می کنند، ولی ارتش عراق اینک در مرزها چه کار می کند؟ آیا غیر از این است که با دشمن بیگانه غیرعربی به نبرد مشغول است، دشمنی که صبح و عصر ادعا می کند که تنها هدفش اشغال عراق عربی است؟

من با صراحت تمام به شما می گویم تمامی حکام عرب بهخوبی می دانند که منابع اطلاعاتی سوریه در خدمت به مصالح ایران تلاش می کنند و سوریه مرزهای خود را بر روی ما بسته و از عبور نفت عراق جلوگیری کرده است. ... تمامی این اقدامات ازجانب سوریه و لیبی قبل از امضای پیمان سه جانبه ای که وجودش تازگی ندارد، انجام می شود و این درواقع تبلیغات مکرری از موقعیت شناخته شده ما است که تمامی اعراب آن را از دیرباز به خوبی می دانند.

در آغاز سال ۱۹۸۲، یکی از مسئولان عرب در بغداد نزد ما آمد و گفت: من به نمایندگی ازطرف کشورهای عربی نزد حافظ اسد رفتم که در موضع گیری خود در قبال جنگ عراق و ایران تجدیدنظر کند و همچنین امکان استفاده از رابطه اش با حکام ایران برای پایان دادن به جنگ را به همراه او مورد بحث و بررسی قرار دادیم. مقام مذکور افزود: حافظ اسد در تمامی مدت نشست خود با ما، عراق را مورد هجوم و انتقاد قرار داد و در مقابل، از حکام ایران تعریف و تمجید کرد و بالاخره در پایان جلسه گفت تا زمانی که عراق از سرزمین های ایرانی که در اشغال خود دارد عقب نشینی نکند، من حاضر نیستم به آنچه از من می خواهید عمل کنم. ...

طه یاسین رمضان اضافه کرد: بسیار خوب، بعد از صدور اطلاعیه (ژوئن) درخصوص عقب نشینی از سرزمین های ایران و پس از آنکه نیروهای ایرانی در خلال نبردهای شرق بصره و دیگر حملاتشان به سرزمین های عراق ما را مورد هجوم قرار دادند، حافظ اسد چه اقدامی صورت داد؟ بدیهی است که موضع گیری او بیش ازپیش وقیحانه شد و من در اینجا این مسئله را برای برخی برادران عرب که قصد دارند خود را به تجاهل بزنند، خاطرنشان می سازم.

از طرف دیگر، برخی اعراب که از موضع گیری های اسد علیه ما ایراد نمی گیرند، آیا فراموش کرده اند که او به همراه ارتش سوریه که درواقع یک ارتش غیرجنگی است و شایستگی جنگیدن در نبردهای عظیمی همانند نبرد با اسرائیل را ندارد، چه کار کرد؟(۱)

ص: ۳۰۷

۱- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۳۲۴، ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱۲ - ۶، به نقل از الوطن العربی چاپ فرانسه.

امروز نهمین دور گفت وگوهای وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در لندن، به رغم خوش بینی های اولیه وزیر انرژی اندونزی، بدون نتیجه پایان یافت.

خبرگزاری یونایتدپرس با اعلام این خبر در گزارشی ضمن ترسیم اوضاع کلی نشست وزرای اوپک اعلام کرد: در خاتمه این مذاکرات وزرایی که محل اجلاس را ترک می کردند به خبرنگاران گفتند مذاکرات درحال پیشرفت است، اما هنوز مشکلاتی وجود دارد که باید حل شود.(۱)

رادیو کلن نیز در بررسی آخرین نشست اوپک و برخی موانع توافق کشورهای عضو گفت: امروز مذاکرات وزرای نفت اوپک همچنان ادامه یافت و باوجود اظهارنظرهای خوش بینانه برخی وزیران نفت کشورهای عضو سازمان اوپک، ناظران کار این اجلاس معتقدند که وزیران نفت کشورهای عضو سازمان اوپک تا حصول توافق نظر کامل فاصله زیادی دارند.

براساس گزارش های رسیده از لندن، ایران و نیجریه همچنان با پذیرش پیشنهاد اکثر کشورهای عضو سازمان اوپک مبنی بر پایین آوردن قیمت نفت خام از بشکه ای ۳۴ دلار به بشکه ای ۲۶ دلار مخالفت می کنند.

به گفته منابع اجلاس، دولت های کشورهای عضو سازمان اوپک رفته رفته، از سیاست نفتی بریتانیا عصبانی می شوند؛ به خصوص کشورهای عربی حوزه خلیج فارس از تلاش بریتانیا برای پایین نگه داشتن بهای نفت خام این کشور و حفظ میزان تولید در سطح کنونی انتقاد می کنند. بریتانیا در سازمان اوپک عضویت ندارد.(۲)

باوجود این اظهارنظرها، خبرگزاری رویتر نیز به نقل از منابع مطلع، درباره تفاهمات به دست آمده در این دور از گفت وگوها اعلام کرد: اوپک به تفاهمی درمورد کاهش قیمت پایه نفت به میزان پنج دلار در هر بشکه دست یافته است، لکن این مسئله هنوز به توافق درمورد سهم تولید هریک از اعضای اوپک بستگی دارد.

یک کارگروه ویژه متشکل از سوبروتو وزیر نفت اندونزی و همتایان وی از امارات متحده عربی، کویت و لیبی امروز قبل از برگزاری نشست کامل وزیران تشکیل جلسه داد.

خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز گزارش داد: وزیران نفت اوپک امروز اعلام کردند به توافق نسبی درمورد سیاست هایی که هدفش جلوگیری از سقوط قیمت نفت جهان است، دست یافتند، لکن گفتند به زمان بیشتری برای تهیه جزئیات نهایی دراین مورد احتیاج دارند. اومبرتو کالدرون برتی وزیر نفت ونزوئلا، به خبرنگاران گفت ما به توافق کلی درمورد قیمت دست یافته ایم، لکن هنوز باید درمورد تکمیل آن و مسئله سهم تولید تصمیم گیری کنیم. وزیر نفت اکوادور نیز گفت در اصول به توافق رسیده ایم.

از سوی دیگر، خبرگزاری یونایتدپرس به نقل از منابع اجلاس اوپک، گفت: وزیران سرگرم بررسی کاهش یک میلیون بشکه نفت از سقف تولید اوپک (که درحال حاضر ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه

ص: ۳۰۸

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۳، رادیو کلن، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

در روز است) به منظور مقابله با فشار بر قیمت به خاطر تولید اضافی هستند. یونایتدپرس یادآور شد از روزی که مذاکرات آغاز شد ایران و نیجریه در مقابل فرمول پیشنهادی عربستان سعودی مانع ایجاد کرده اند. ایران مخالف کاهش قیمت پایه نفت است و نیجریه در مقابل خواست اوپک مبنی بر گران تر کردن نفت خود به منظور ایجاد بازار برای نفت کشورهای خلیج فارس مقاومت می کند.(۱)

۱

به دنبال عمل نکردن شرکت های نفتی ژاپن به تعهدات خود برای خرید مقدار نفت تعیین شده در قراردادهایشان با شرکت نفت ایران، روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی در شماره اخیر خود به نقل از منابع صنعت نفت ژاپن، از واکنش ایران دراین باره خبر داده و نوشته است: شرکت ملی نفت ایران به کمپانی های ژاپنی اطلاع داد که ایران ممکن است از ماه آوریل، تأمین نفت براساس قراردادهای جاری را برای کمپانی های ژاپنی قطع کند.

این روزنامه همچنین نوشته است: یادداشت ایران را می توان نوعی هشدار به کمپانی های ژاپنی تلقی کرد که تاکنون حمل محموله های نفتی را که مطابق قراردادهای مستقیم از ایران خریداری کرده اند به تعویق می اندازد. به گفته منابع، اطلاع شرکت ملی نفت ایران به این مضمون است که کمپانی های ژاپنی نمی توانند انتظار داشته باشند که ایران لزوماً آن میزان از محموله های نفتی که کمپانی های ژاپنی از حمل آن خودداری کرده اند را پس از پایان مهلت قراردادها که در ماه آوریل است، تأمین کند. به نوشته نیهون کیزایی، کمپانی های ژاپنی مانند شواویل و یا دایکواویل سال گذشته قراردادهایی را برای خرید مستقیم نفت از ایران به میزان مجموعاً ۳۲۲,۰۰۰ بشکه در روز از جولای ۱۹۸۲ تا پایان مارس ۱۹۸۳، امضا کردند. ضمن آنکه قرارداد دیگری نیز برای خرید روزانه ۶۵,۰۰۰ بشکه نفت در ماه های ژانویه ۱۹۸۳ تا پایان مارس ۱۹۸۳ بعداً امضا شد. این روزنامه ژاپنی سپس افزوده است: اما با پایین آمدن قیمت نفت به خصوص در بازار آزاد، کمپانی های ژاپنی حمل محموله های نفتی براساس قراردادهای مستقیم با ایران را کاهش دادند، به طوری که در ماه جاری این کمپانی ها در نظر دارند به جای ۳۶۸,۰۰۰ بشکه در روز موضوع قراردادها، تنها ۱۷۰,۰۰۰ بشکه در روز نفت مستقیماً از ایران وارد کنند.(۲)

۲

کمپانی های ژاپنی با تقاضای بغداد برای به تعویق انداختن پرداخت بدهی های ۶۸/۱ میلیارد دلاری اش بابت سفارش های ساختمانی عراق به این کمپانی ها موافقت خواهند کرد.

به نوشته آساهی شیمبون، وزارت تجارت بین المللی و صنعت ژاپن پس از مطالعه درخواست عراق به این نتیجه رسیده است که لازم است ژاپن با تقاضای بغداد موافقت کند. این وزارتخانه از کمپانی های ژاپنی خواهد خواست تا مذاکرات با عراق را آغاز کرده و درخواست بغداد را بپذیرند.

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۵، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲، واحد مرکزی خبر، به نقل از خبرگزاری رویتر از لندن.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۳ و ۱۴، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی به نقل از منابع صنعت نفت ژاپن.

آساهی می نویسـد: گفته می شود که مجموع مبالغ درخواستی عراق به حدود ۴۰۰ میلیارد ین (۶۸/۱ میلیارد دلار) بالغ خواهد شد. این روزنامه اضافه می کند عراق تقاضای مشابهی را با کمپانی های فرانسه، آلمان غربی و کره جنوبی مطرح کرده و کمپانی های ژاپنی پس از تبادل اطلاعات با این کمپانی ها با بغداد وارد مذاکره خواهند شد.(۱)

۱

پس از اقـدام عراق به بمباران چاه های نفتی نوروز در یازدهم اسـفندماه جاری، کشورهای حاشـیه جنوبی خلیـج فارس واکنش جـدی از خود نشان ندادنـد، ولی به تازگی با مشاهده برخی نشانه ها مبنی بر احتمال پیشروی لکه های نفتی به سمت جنوب خلیج فارس و احتمال آسیب دیدن تأسیسات آب شیرین کن، این کشورها اقداماتی را هرچند با تأخیر و کندی آغاز کرده اند. اولین خبر منتشرشده دراین باره به نقل از آسوشیتدپرس چنین است: کشورهای نفت خیز حوزه خلیج فارس جلسه خود را برای بررسی مسئله نشت نفت یکی از چـاه های نفت ایران – که روزانه حـدود ۲۰۰۰ بشـکه نفت خام تولیـد می کرده است – به تعویق انداختنـد. در بیانیه ای که در کویت انتشار یافت، آمـده است جلسه سازمان محیط زیست کشورهای حوزه خلیـج فارس که قرار بود روز شـنبه با شـرکت ایران و کشورهای عربی، تشـکیل شود، به تعویق افتاده است. همین گزارش حـاکیست زمان جدیـد برگزاری جلسه فوق و دلیل تعویق آن اعلام نشـده است، لکن گزارش های اولیه حاکی از آن بود که جهت باد تاکنون از گسترش نشت نفت از آب های ایران به عربسـتان جلوگیری کرده است. میزان نفت نشت یافته تاکنون بالغ بر ۵۰ هزار بشـکه تخمین زده شده. نشت نفت ابتدا براثر بمباران هواپیماهای عراقی که در ماه گذشـته صورت گرفته رخ داده است. در همین حال، گفته می شود که عراقی ها همین محل را چهارشنبه گذشته نیز بمباران کرده اند که این اقدام نشت بیشتری از نفت چاه مذکور را به دنبال داشته است.(۲)

ضمیمه گزارش شماره۲۶۷: مشروح گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از پخش یک آلبوم با عنوان "دفاع علیه تجاوز" در میان خبرنگاران در دهلی نو

«آلبوم یادشـده محتوی ۲۰۵ قطعه عکس رنگی و سیاه و سـفید از صـحنه هـای جنـگ، پیامـدها و نتایـج تجاوز رژیم عراق به ایران، خرابی شـهرها، زنـدگی جنگ زدگان و آوارگان جنگی، جنایات بعثیون علیه مردم غیرنظامی، بمباران شـهرها، مساجد، مدارس، بیمارستان ها و کارخانجات میهن اسلامی و همچنین نقشه های دقیق از میزان اراضی اشـغالی و سرزمین های آزادشده ایران و عراق و خیل عظیم اسرای عراقی، از نحوه مراقبت و چگونگی مواظبت از آنان همراه با تصویرهای بسیار زنده ای از دلاوری های بی نظیر رزمندگان اسلام در جبهه ها و حضور امت در تمام صحنه ها و ایثار بی سابقه آنان درج شده است.

روی جلد آلبوم دفاع علیه تجاوز، جنگ تحمیلی که ازسوی ستاد تبلیغات جنگ منتشر شده، عکس رنگی بسیار جلب توجه کننده یک رزمنده گمنام در خون تپیده در یکی از جبهه های جنوب اختصاص یافته که به وسـیله کاظم اخوان خبرنگار عکاس خبرگزاری جمهوری اسلامی که در تابستان گذشته در لبنان ربوده شد و تاکنون از وی خبری به دست نیامده تهیه شده است. یادآوری می شود در جریان برگزاری کنفرانس سـران در دهلی نو، یک بولتن خبری به زبان انگلیسـی ازسوی خبرگزاری جمهوری اسـلامی در ۳۰۰ نسخه روزانه و در میان خبرنگاران توزیع می شود. در این بولتن علاوه بر اخبار کنفرانس و گفت وگوهای مقامات

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۸، به نقـل از روزنامه ژاپنی آساهی شـیمبون؛ و- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه مجموعه گزارش هـای هفتمین اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهـد و بازتاب جهانی آن، شـماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰، دهلی نو، خـبرگزاری جمهوری اسـلامی – ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴،کویت، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

ایران درمورد جنبش عدم تعهد، انقلاب اسلامی ایران، مسائل جنگ و اخبار آن و همچنین گزارش هایی درباره اسرا، معاودین و پناهندگان عراقی به ایران و تحلیلی درمورد اوضاع عراق پس از روی کارآمدن حزب بعث در کودتای ۱۹۸۶ و نقطه نظرهای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق درج می شود. در این بولتن همچنین [درباره] پیشرفت های اقتصادی، فرهنگی، صنعتی و اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران و همچنین معرفی تروریسم در ایران و لزوم سرکوب آنان مطالبی درج می شود. از این آلبوم استقبال کاملاً چشمگیری شد، به طوری که تا مدت ها پس از پایان توزیع آن، گروه هایی از خبرنگاران و نویسندگان که موفق به دریافت آن نشده بودند برای دستیابی به آن به مسئولان ایرانی مراجعه می کردند.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۰، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ جمعه ۲۰ اسفند ۱۳۶۱ ۲۵ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۱ مارس ۱۹۸۳

۱

بمباران ایوان غرب به وسیله هواپیماهای عراقی، تلفات و خساراتی به عشایر منطقه وارد آورد. شهرهای آبادان و خرمشهر نیز همچنان آماج حملات توپخانه ای ارتش عراق هستند.

در استان ایلام، چند هواپیمای عراقی به شهر ایوان غرب حمله کردند که براثر آن ۵ تن از عشایر در اطراف این شهر زخمی شدند و علاوه بر واردآمدن خساراتی به محل زندگی آنان تعداد فراوانی از دام هایشان نیز تلف شدند.(۱)

امروز همچنین در آبادان ۳ منزل مسکونی براثر گلوله باران نظامیان عراق ویران شد. حملات ارتش عراق به خرمشهر نیز موجب آتش سوزی و ازبین رفتن ۷۰۰ اصله درخت خرما در اطراف این شهر شد.(۲)

در حملات دیروز ارتش عراق به شهرهای آبادان و خرمشهر نیز ۴ نفر زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی ویران شد.(۳)

۲

پناهندگی نیروهای نظامی و مردم عادی عراق به جمهوری اسلامی ایران، امروز نیز همچون روزهای گذشته ادامه داشت.

امروز ۶ نفر از مردم عراق ازجمله ۳ پزشک، ازطریق مرزهای غربی وارد ایران شده، درخواست پناهندگی کردند. دیروز هم ۶ تن از اهالی شهرهای بغداد، کاظمین و نجف ازجمله ۲ پزشک و یک دندانپزشک، به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند.(۴) همچنین یک سرباز عراقی جمعی تیپ۳۶ پیاده، خود را به نیروهای ارتش معرفی و درخواست پناهندگی کرد.(۵)

روز یکشنبه هفته جاری نیز ۴ نفر از نظامیان عراقی با عبور از مرزهای منطقه بانه خود را به نیروهای ارتش معرفی و درخواست پناهندگی کردند، این افراد از نیروهای تیپ۱۶ عراق بودند.(۶)

روز ۱۲ اسفند هم در منطقه عملیاتی چزابه، ۲ تن از نیروهای عراقی با عبور از میدان های مین خود را به نیروهای ارتش معرفی و درخواست پناهندگی کردند.(۷)

ص: ۳۱۳

۱- روزنامه کیهان، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۲- سند شماره ۷۹۵۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳، (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۶، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۱۸۶۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص)(رکن۲)، شماره ۷۷۷، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۷۹۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۵، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- سند شماره ۸۹۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۲، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۱۸۶۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) (رکن۲)، شماره ۷۷۶، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۶- سند شماره ۵۳۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۲، ۱۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۵، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۷- سند شماره ۱۸۵۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) (رکن۲)، شماره ۷۶۹، ۱۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۱

گروه های مسلح غیرقانونی امروز در حملاتی به نیروهای امنیتی و یک روستا در اطراف سنندج، ۸ نفر را شهید و ۱۳ نفر را زخمی کردند.

عناصر حزب دمکرات کردستان در اولین ساعات بامداد، به نیروهای تأمین جاده فرودگاه سنندج حمله کردند و در یک درگیری شدید ۶ تن از نیروهای ژاندارمری شهید و ۳ نفر زخمی شدند. مهاجمان سپس ۱۱ خودرو شخصی و دولتی را تصاحب کرده و قصد خروج از منطقه را داشتند، اما با سررسیدن نیروهای کمکی برخورد دیگری رخ داد و همه خودروهای مذکور آزاد شدند. در این درگیری نیز ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند. این حادثه از ساعت ۷:۴۵ شروع و تا ساعت ۱۵ ادامه یافت. از تلفات حزب دمکرات آماری اعلام نشده است.(۱)

در دو کیلومتری جنوب سنندج در روستای چناره نیز افراد مسلح غیرقانونی به دو خودرو درحال عبور از جاده حمله کردند که براثر آن ۲ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ تن زخمی شدند. طبق گزارش ها، دو نفری که در این حمله به شهادت رسیده اند در داخل خودروها کاملاً سوخته اند و تشخیص هویت آنان ممکن نیست.(۲)

در محور سنندج - دیواندره نیز افراد حزب دمکرات کردستان به پایگاه حسن آباد حمله و آنجا را محاصره کردند، اما با مقاومت نیروهای خودی و رسیدن نیروهای کمکی، مهاجمان گریختند. در این حادثه ۳ تن از افراد پایگاه زخمی شدند.(۳)

حمله عوامل مسلح غیرقانونی به روستای رش نش در جنوب غربی سنندج، ناکام ماند. در این اقدام یکی از اهالی روستا زخمی شد.(۴)

۲

حمله به پایگاه ها و نیروهای امنیتی، گروگان گیری، مین گذاری در جاده های بین شهری، اقدام به تخریب تأسیسات زیربنایی و تهدید مردم عادی، ازجمله اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در استان آذربایجان غربی بود.

در اطراف بوکان، افراد مسلح غیرقانونی ۱۰ تن از نیروهای سپاه را به گروگان بردند، مهاجمان پس از این اقدام یک تن از افراد سپاه را به شهادت رساندند.(۵)

در محور بوکان - مهاباد نیز گروه های مسلح برانداز به استعداد ۵۰ نفر به پایگاه اختتر حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی مجبور به فرار شدند. در این اقدام ۲ سرباز زخمی شدند. از تلفات مهاجمان گزارشی در دست نیست.(۶)

در غرب نقده نیز عناصر مسلح غیرقانونی ۳ مین در جاده کار گذاشتند که براثر انفجار آنها یک خودرو باری شخصی و یک بولدوزر وزارت راه آسیب دید. گفتنی است یکی از مین ها را نیروهای تیپ نوهد کشف و خنثی کردند.(۷)

۱- سند شماره ۱۰۳۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب، شماره ۲۵۸، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۹؛ و- سند شماره ۳۴۰۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۵۳۸۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۴، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۷، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۲۰۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۰۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۰۹، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

۵- سند شماره ۳۵۰۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۱۹۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۴۸۷، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۶- سند شماره ۷۹۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی (ستاد مرکزی)، شماره ۴۶۳،

۱۳۶۱/۱۲/۲۳، ص۳؛ و- سند شماره ۷۹۵۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳، (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۶، ۱۳۶۱/۱۲/۲۲، ص۱.

۷- سند شماره ۳۵۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

همچنین افراد مسلح غیرقانونی به منظور آسیب رساندن به تأسیسات برق این شهر چندین گلوله خمپاره به سمت آن شلیک کردند که خوشبختانه خساراتی به بار نیارود.(۱)

در روستای برده رش در شمال ارومیه، یک سرباز با مینی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و یک پایش قطع شد.(۲)

امروز سه تن از نیروهای جهاد سازندگی که در درگیری ۲ آذر ۱۳۶۱ به دست عناصر مسلح غیرقانونی به گروگان گرفته شده بودند،(۳)،آزاد شدند و خود را به سپاه پیرانشهر معرفی کردند.(۴)

عناصر حزب دمکرات، نیروهای بسیج بومی شهرک ربط سردشت را تهدید کرده اند که تا پایان فروردین سال آینده فرصت دارند تا از عضویت بسیج خارج شده و اسلحه های خود را تحویل دهند، در غیر این صورت با آنان همچون خائن برخورد خواهد شد.(۵)

۱

به گزارش واحد اطلاعات سپاه، ۲۰۰ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از شهرهای شمالی به کردستان رفته و به نیروهای حزب دمکرات پیوسته اند.(۶)

در شیراز، نیروهای کمیته انقلاب اسلامی دو موتورسوار وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را تعقیب می کردند، اما آنها بدون توجه به اخطار نیروهای کمیته با افزودن به سرعت خود قصد فرار داشتند که با تیراندازی افراد کمیته یکی از آنان زخمی و دستگیر شد و دیگری فرار کرد.(۷)

در بجنورد نیز اعضای سازمان مارکسیستی طوفان شبانه به اداره بهزیستی این شهر وارد شده و پس از سرقت مقداری اسباب و لوازم اداری و مقداری پول نقد با نوشتن شعارهای سیاسی آنجا را ترک کردند.(۸)

۲

تصمیمات کارگروه سیاسی اجلاس سران جنبش عدم تعهد مبنی بر عدم موضع گیری جنبش در بیانیه پایانی خود درمورد جنگ ایران و عراق و موکول شدن تصمیم گیری راجع به میزبان اجلاس آتی سران به بعد، که براثر اقدامات دیپلماتیک ایران اتخاذ شد، پیروزی بزرگی برای ایران در این اجلاس محسوب می شود.

کارگروه سیاسی اجلاس سران جنبش غیرمتعهدها، که مسئولیت تهیه قطعنامه های سیاسی و ارائه پیشنهادهای اجلاس سران را به عهده دارد، امروز ساعت ۲۰:۳۰ به وقت محلی، به منظور تصویب قطعنامه پایانی این اجلاس در دهلی نو تشکیل جلسه داد.

در این جلسه که هفت ساعت ادامه داشت، هیئت نمایندگی عراق دیدگاه های خود را درباره

۱- سند شماره ۳۵۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۲- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۷، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳- برای کسب اطلاعات بیشتر درخصوص این درگیری به روزشمار ۲ آذر ۱۳۶۱ (کتاب ۲۲ روزشمار) رجوع شود.

۴- سند شماره ۳۵۰۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۰۱، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۵- سند شماره ۳۵۰۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۶- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۷.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۸ شیراز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

۸- سند شماره ۵۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۵.

گنجانـدن متنی درباره جنگ ایران و عراق در قطعنامه پایانی مطرح کرد. این هیئت کوشـید تا قطعنامه ای را به تصویب برسانـد که در آن بـدون اشاره به تجاوز عراق و لزوم پرداخت غرامت جنگی، از ایران درخواست شود آتش بس را بپذیرد و به پیشنهادهای صلح جواب مثبت بدهد

که درآن صورت عراق موفق می شد فشارهای بین المللی را علیه ایران شدت بخشد.

از سوی دیگر، ایران نیز بـا اعلام همکاری کامل با کارگروه سیاسی طرح های خود را مطرح کرد که ازجمله آن پیش شـرط پرداخت ۵۰ میلیارد دلار غرامت به ایران بود و چون طبق مقررات موجود در جنبش عـدم تعهـد، برای تصویب قطعنـامه پایـانی اجمـاع شـرکت کننـدگان ضـروری است، بـاتوجه به اختلافات موجود، این امر محقق نشـد و کارگروه سیاسی با اعلام بی سرانجام بودن مـذاکرات، موضوع را به هیئت رئیسه ارجاع داد که نتیجه طبیعی آن نبود هرگونه موضع گیری در بیانیه جنبش عدم تعهد درباره جنگ ایران و عراق بود.(۱)

این درحالی است که تانیوگ خبرگزاری رسـمی یوگسـلاوی، روز گذشـته از اجماع شـرکت کننـدگان در کارگروه سیاسی جنبش عدم تعهد برای تصویب قطعنامه ای که دیدگاه های عراق را تأمین می کرد، خبر داده بود.(۲)

همچنین این کارگروه سیاسی به منظور تصـمیم گیری برای تعیین کشور میزبان هشـتمین اجلاس سـران عـدم تعهـد - که عراق مصـرانه خواهان برگزاری آن در بغداد بود - تشـکیل جلسه داد. در این جلسه عراق امید فراوانی برای به دست آوردن میزبانی هشتمین اجلاس سران داشت و از حمایت های کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و برخی کشورهـای افریقـایی برخوردار بود. از سوی دیگر، کشورهـای سوریه، لیبی و کره شـمالی نیز در جبهه مقابـل عراق و حامیـان آن، درخواست خود را برای میزبـانی هشـتمین اجلاس سران عدم تعهد ارائه دادند.

در شـروع جلسه، نماینـده کشور اوگانـدا از برگزاری اجلاس هشتم در بغـداد حمایت کرد و در ادامه، رجائی خراسانی نماینـده هیئت ایرانی سـخنرانی خود را با یک کنایه سیاسـی آغـاز کرد؛ وی بـا طعنه پیشـنهاد کرد که اجلاس در خرمشـهر، که تنها ویرانه ای از آن باقی است و یا در یکی از شـهرهای ویران شـده هویزه، آبادان یا قصرشـیرین برگزار شود.

رجـائی خراسانی گفت: بیاییـد هزاران زن بیوه و یتیمان را ببینیـد، هزاران خانواده ای که فرزنـدان خود را از دست داده انـد ببینیـد، بیمارسـتان های ما هنوز بمباران می شود، همـان بیمارسـتان هـایی کـه اسـرای عراقی در آن معـالجه می شونـد. وی افزود: مـا در هر بنـد و مـاده و فصـل درمـورد اصـول عـدم تعهـد صـحبت می کنیم و اینـک شـاهد زیرپاگذاردن این اصول هستیم. مردم ما اینجا نیستند، اما ما هستیم، یعنی مردم ایران اینجا هستند و تصمیمات ما را نظاره می کنند. آیا آنان این تصمیم را خردمندانه توصیف می کنند.

آقای رجائی ادامه داد: هنوز ۹۰۰ کیلومتر مربع از خاک ایران در اشـغال عراق است و روزانه ۶۰۰ هزار دلار از شـهر نفت شهر که در اشغال عراق است غارت می شود، ولی ما بازهم از اصول عدم تعهد

ص: ۳۱۶

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۵۷، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، دهلی نـو، خبرگزاری جمهـوری اسـلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه مجموعه گزارش هـای هفتمین اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهـد و بازتاب جهانی آن، شـماره ۹، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۳۴، رادیو لندن (فارسـی)، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه مجموعه گزارش هـای هفتمین اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهـد و بازتاب جهانی آن، شـماره ۱۱، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۸ - ۷،دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشـریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۷، دهلی نو، تانیوگ، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱.

می گوییم. آیا به خاطر هتل لوکس و غذا، برای رفتن به بغداد پایبندید، آیا این اصول است؟

رجائی در پایان سخنرانی هشت دقیقه ای خود که حضار با دقت به آن توجه داشتند از پیشنهاد لیبی برای برگزاری هشتمین اجلاس در طرابلس پشتیبانی کرد.(۱)

هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس اعتقاد داشت، باتوجه به اینکه حمله نظامی عراق به ایران برخلاف اصول جنبش عدم تعهد بود، آن کشور فاقد وجاهت لازم برای برگزاری چنین اجلاسی است. این هیئت از میزبانی سایر کشورهای درخواست کننده، حمایت کرد. باتوجه به مخالفت عراق و کشورهای حامی آن، شرکت کنندگان دراین باره به اجماع لازم دست نیافتند و هیئت ایرانی طرح دیگری را ارائه داد. در این طرح آمده است که اجلاس سران درباره میزبانی اجلاس هشتم تا سه سال تصمیم گیری نکند. این تصمیم قرار است در گزارش رئیس جنبش عدم تعهد که فردا ارائه خواهد شد به اطلاع همگان برسد.(۲)

خبرگزاری فرانسه دراین باره اعلام کرد: یک ضربه دیگر برای عراق که اکنون قطعی به نظر می رسد این است که تحت فشار ایران، لیبی و سوریه، شرکت کنندگان در اجلاس هرگونه تصمیم درمورد برگزاری اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد را به بعد موکول خواهند کرد. عراق که مجبور شد به دلیل جنگ از میزبانی هفتمین اجلاس چشم پوشی کند، امیدوار بود که به عنوان میزبان اجلاس آتی برگزیده شود، ولی بدون شک برای این منظور باید در انتظار گردهمایی وزیران امور خارجه جنبش در سال ۱۹۸۵ باشد.(۳)

۱

دکتر ولایتی وزیر امور خارجه در گفت و گویی تصمیم کارگروه سیاسی اجلاس عدم تعهد را یک پیروزی بزرگ برای جمهوری اسلامی خواند و در تشریح این موفقیت گفت: باتوجه به اینکه رژیم عراق با تجاوز به ایران اصول جنبش عدم تعهد و منشور سازمان ملل متحد را نقض کرده است، نه تنها برای میزبانی اجلاس سران بلکه برای عضویت جنبش هم شایستگی نداشته و ندارد.

ولایتی در ادامه افزود: از آنجا که یکی از مواد دستور کار اجلاس دهلی نو تعیین محل هشتمین اجلاس سران بود، از چند ماه قبل همکاران ما در وزارت امور خارجه تلاش خود را برای جلوگیری از تشکیل اجلاس هشتم در بغداد آغاز کردند. دراین باره سفرها و تماس های متعددی با مقامات سیاسی کشورهای مختلف انجام شد و همچنین مطالب فوق را ما با مقامات بلندپایه کشورهای دیگر در سفرهای رسمی خود به تهران مطرح کردیم. با نزدیک شدن زمان هفتمین اجلاس سران فعالیت ها شتاب بیشتری گرفت. دراین میان، کشورهای دوست ما سوریه، لیبی و کره شمالی نیز تقاضای میزبانی اجلاس هشتم را اعلام کردند و ما سریعاً از کاندیداتوری آنها حمایت کردیم.

ولایتی با یادآوری این نکته که یکی از مهم ترین نقطه نظرهای هیئت نمایندگی ایران در کارگروه سیاسی و کارگروه تهیه پیش نویس، جلوگیری از تشکیل اجلاس هشتم در بغداد بود و دراین میان

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۷، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۶، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۸، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۱، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص۷ و ۸، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۴ و ۱۵، دهلی نو، خبرگزاری فرانسه، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱.

کشورهای دوست لیبی، سوریه و کره شمالی با ما هماهنگی کامل داشتند، گفت: در کارگروه سیاسی که بحث مربوط به ماده ۱۰۶ پیش نویس قطعنامه اجلاس سران مربوط به تعیین محل هشتمین اجلاس آغاز شد، در ابتدای امر، رژیم عراق تلاش زیادی برای کسب پیروزی در این جلسه داشت و تعدادی از کشورها را نیز تشویق به حمایت از تشکیل هشتمین اجلاس در بغداد می کرد و ازطرفی، هیئت نمایندگی ایران چند ساعت فعالیت های فشرده انجام داد که اگر این تلاش ها نبود بیم آن بود که قضیه برگزاری اجلاس در بغداد تصویب شود. بالاخره کارگروه سیاسی به بن بست رسید. به ناچار تصمیم گیری درمورد این مسئله را به هیئت رئیسه جنبش احاله کرد.

ولایتی در ادامه سخنانش در مورد روند پیروزی ایران گفت: در ساعت ۱۲ نیمه شب گذشته، جلسه هیئت رئیسه با شرکت ایران تشکیل شد. ایران که مانع اصلی برگزاری هشتمین اجلاس در بغداد بود در این جلسه شرکت کرد. قبل از تشکیل جلسه هیئت رئیسه، اینجانب دیدگاه های جمهوری اسلامی ایران را برای خانم گاندی نخست وزیر محترم هند و ریاست جنبش عدم تعهد(۱) و بعضی از اعضای فعال و مؤثر جنبش بیان کردم و بر مخالفت جدی جمهوری اسلامی ایران با این امر تأکید گردید.

وزیر امور خارجه ادامه داد: گروه های مختلف در جنبش برای رهایی از این بن بست راه های مختلفی را پیشنهاد کردند، ولی سرانجام همچنان که گفته شد جلسه هیئت رئیسه در ساعت ۱۲ تشکیل شد و جمهوری اسلامی ایران دیدگاه های خود را سرانجام بیان کرد که پس از مباحثات مکرر و متوالی و مناقشات طولانی، سرانجام هیئت رئیسه جنبش غیرمتعهدها نظر جمهوری اسلامی ایران را مبنی بر عدم تصمیم گیری درمورد اجلاس هشتم سران غیرمتعهدها بیان و اعلام کرد که این تصمیم باید تا سال ۱۹۸۵ (۱۳۶۴) میلادی توسط وزرای خارجه کشورهای غیرمتعهد اتخاذ شود و به عبارت دیگر، تلاش های بغداد برای میزبانی هشتمین اجلاس سران نیز همچون تلاش آنها جهت میزبانی اجلاس هفتم با شکست روبه رو شد و بلافاصله هیئت رئیسه جلسه عمومی و رسمی مجمع عمومی را تشکیل داد و این موضوع در آن مطرح شد و به تصویب رسید.(۲)

۱

به دنبال قطعی شدن پیروزی ایران در این اجلاس (عدم موضع گیری جنبش عدم تعهد در بیانیه پایانی و موفقیت در جلوگیری از میزبانی عراق برای اجلاس آینده) امروز مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، که ریاست هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس دهلی نو را بر عهده داشت، به تهران

ص: ۳۱۸

۱- آقای ولایتی در یک گفت وگوی تلویزیونی در خرداد سال ۱۳۸۶، دراین باره به نکته ای اشاره کرد که تا آن زمان بازگو نشده بود. وی گفت: در دیداری با خانم گاندی نخست وزیر هند، اعلام کردیم که اگر بغداد برای میزبانی هشتمین نشست سران غیرمتعهدها در نظر گرفته شود ایران از جنبش عدم تعهد خارج خواهد شد و اعلام این موضع کارسازترین حربه ای بود که مسئولان وقت جنبش عدم تعهد را از انتخاب بغداد برای میزبانی نشست بعدی جنبش عدم تعهد بازداشت.
۲- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

بازگشت و هیئت ایرانی پس از این به ریاست دکتر ولایتی به فعالیت خود ادامه می دهد.(۱)

خبرگزاری جمهوری اسلامی از یک اقدام دیگر ایران برای منصرف کردن هند از تلاش هایی که برای برگزاری هشتمین اجلاس سران عدم تعهد در عراق انجام می دهد خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران با احضار سفیر هند در تهران – که هم اکنون در دهلی نو به سر می برد – به وی اطلاع داد ایران در نظر داشت درصورت علاقه مندی هند (که از این پس تا سه سال رئیس جنبش خواهد بود) برای پادرمیانی بین ایران و عراق، از فعالیت هیئت اعزامی غیرمتعهدها جلوگیری نکند، اما با انتخاب بغداد دراین زمینه تغییر عقیده خواهیم داد.(۲)این اقدام نیز در تصمیم هند برای پیگیری نکردن تلاش ها جهت برگزاری هشتمین اجلاس عدم تعهد در بغداد بی تأثیر نبود.

۱

عمر محمد الطیب معاون رئیس جمهور سودان، امروز در یک نشست مطبوعاتی در دهلی نو ضمن دفاع از میزبانی عراق برای هشتمین اجلاس سران عدم تعهد، درباره اعزام نیروهای سودانی به عراق گفت: نیروهای سودانی فقط برای حفاظت از حق حاکمیت عراق در این کشور به سر می برند.

الطیب اظهار کرد: ما نمی خواهیم ایران را فتح کنیم، اما از اینکه مشاهده می کنیم به رغم درخواست های بسیار، تهران جنگ را متوقف نمی کند ناراضی هستیم.(۳)

کمال حسن علی معاون نخست وزیر و وزیر خارجه مصر نیز مجدداً آمادگی کشورش را برای میانجیگری میان عراق و ایران به منظور پایان دادن به اختلافات دو کشور اعلام کرد. وی بی طرف نبودن مصر در جنگ عراق و ایران را رد و تأکید کرد که کشورش تنها زمانی به عراق اسلحه داد که این کشور نیروهایش را از خاک ایران خارج کرده و به مرزهای رسمی خود با ایران عقب کشید و نیاز داشت که امکاناتش برای اجرای حق دفاع از خود فراهم شود.(۴)

۲

رادیو پاکستان اعلام کرد: سازمان کنفرانس اسلامی در پیامی دو کشور عراق و ایران را به اجرای آتش بس فوری و آغاز مذاکرات براساس طرح صلحی که ازسوی این سازمان جهت حل اختلافات طرفین و استفاده از تمام امکانات دو کشور و سایر کشورهای اسلامی جهت آزادی فلسطین و قدس شریف ارائه شده دعوت کرد.

به گزارش رادیو پاکستان، رئیس جمهور پاکستان و وزیر خارجه مالزی نامه ای به آقای میرحسین موسوی نخست وزیر ایران در دهلی نو تسلیم کرده اند.

این رادیو همچنین گزارش داد که حسین محمد ارشاد رئیس حکومت نظامی بنگلادش و یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین، شب گذشته نسخه ای از پیام

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۰، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۱، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۷، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱.

۴- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۵، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

سازمان کنفرانس اسلامی را تسلیم طه محی الدین معروف معاون صدام کردند.(۱)

همچنین به گزارش خبرگزاری کویت، وزیر امور خارجه اتریش نیز از دو کشور ایران و عراق خواست که به طریق مسالمت آمیز به جنگ پایان بخشند. وی که در اجتماع بزرگی با شرکت دیپلمات های عرب در استرالیا سخن می گفت، یادآور شد که تلاش جنبش غیرمتعهدها، سازمان ملل و کشورهای اسلامی برای پایان بخشیدن به جنگ خلیج فارس با شکست روبه رو شده است. وی گفت: ثبات منطقه خلیج فارس یک امر مهم برای صلح جهانی است.

وزیر خارجه اتریش همچنین هشدار داد که جنگ دو کشور رو به سوی یک تهدید مستقیم برای صلح جهانی دارد. وی بر اهمیت اساسی منطقه خلیج فارس برای اروپا تأکید کرد و افزود: روابط میان اتریش و کشورهای عرب عالی است و همکاری تجاری و اقتصادی میان آنها به میزان چشمگیری افزایش یافته است.(۲)

۱

امروز نیز وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در دهمین دور این گفت وگوها در لندن، درباره میزان سهمیه بندی تولید میان اعضا، سقف تولید اوپک و قیمت نفت صادراتی به بحث پرداختند.

یونایتدپرس اقدام مشترک ایران و لیبی در اعتراض به عربستان سعودی را بحران تازه این مذاکرات خواند و اعلام کرد: به گفته منابع نشست اوپک، با حمله امروز ایران و لیبی به طرح عربستان درمورد میزان نفت صادراتی هریک از سیزده کشور عضو اوپک به بازارهای نفتی - که هم اکنون با مازاد مواجه است - این اجلاس با بحران تازه ای روبه رو شده است.

به گفته منابع آگاه، مجادله تازه ای درمورد تقاضای ایران و لیبی که از حمایت اکثر اعضای اوپک برخوردار است، مبنی برکاهش فوری میزان تولید روزانه عربستان سعودی از سطح کنونی ۵/۵ میلیون بشکه در روز به ۵/۴ میلیون یا ۴ میلیون بشکه در روز رخ داده است، ایران و لیبی رقبای سیاسی مهم عربستان سعودی، به شدت به سهمیه نفت این کشور اعتراض کردند.

گرچه اعضای اوپک امروز بسیار کوشیدند تا درمورد میزان تولید و قیمت نفت توافق حاصل شود، ولی به گفته یک مقام شرکت کننده در اجلاس که نخواست نامش فاش شود دورنمای چندان مطلوبی به نظر نمی رسد. وی گفت: مشکلات بزرگ تر از آن است که انتظار می رفت. به گفته منابع آگاه، وزیران نفت اوپک شب گذشته، تلاش کردند با سران کشورهای خود که در اجلاس غیرمتعهدها شرکت کرده اند تماس گیرند و برای ازبین بردن بن بست موجود راه حلی پیدا کنند.(۳)

این خبرگزاری درباره تلاش های عربستان برای ازسرگذراندن این بحران گزارش داد: عربستان سعودی می کوشد عراق را به کاهش تولیدش از یک میلیون به ۸۰۰ هزار بشکه در روز متقاعد کند و درعوض کشورهای عضو اوپک موافقت کنند که عربستان سعودی سطح تولید خود را که روزانه ۵/۵ میلیون بشکه است همچنان حفظ کند.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص۴ و ۵، به نقل از رادیو پاکستان.

۲- همان، ص۲، وین، خبرگزاری کویت.

۳- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴، به نقل از یونایتدپرس، لندن.

یونایتدپرس همچنین درباره نتیجه جلسه امروز اوپک اعلام کرد: وزیر نفت امارات متحده عربی در پاسخ به سؤالات خبرنگاران گفت: وزرای نفت اوپک با مشکلات متعددی بر سر رسیدن به یک توافق جمعی درمورد میزان سهمیه بندی تولید نفت و بهای پایه آن روبه رو هستند. از طرف دیگر، وزیر نفت ونزوئلا هنگام ترک هتل گفت: فکر نمی کنم مشکلات بزرگی هنوز بر سر راه رسیدن به یک توافق وجود داشته باشد.

یونایتدپرس افزود: اما هیچ کس نمی داند این مذاکرات تا کی طول خواهد کشید. در طول ۲۲ سال تاریخ تشکیل اوپک، مذاکرات لندن را، اگرچه هنوز به عنوان اجلاس رسمی اوپک نامیده نشده است، اما می توان طولانی ترین دیدار و ملاقات وزرای اوپک دانست. درحال حاضر، بیش از ۲۱ روز است که شیخ زکی یمانی وزیر نفت حکومت سعودی عربستان، می کوشد تا اکثریت آرا در اوپک را درجهت تصویب طرح کاهش بهای نفت پایه اوپک جلب کند.(۱)

رادیو امریکا درباره چشم انداز نهایی این جلسات گفت: وزیران نفت اوپک به طور اصولی با کاهش بهای نفت صادراتی خود به میزان بشکه ای ۵ دلار توافق کرده اند. بهای پایه نفت اوپک درحال حاضر بشکه ای ۳۴ دلار است، ولی موافقت نهایی وزیران نفت اوپک درمورد بهای نفت صادراتی به توافق بر سر میزان سهمیه هریک از کشورهای عضو بستگی دارد.

براساس گزارش های رسیده، برخی کشورهای عضو اوپک می کوشند عربستان سعودی را که بزرگ ترین کشور صادرکننده نفت اوپک است، قانع سازند که به دلیل تنزل تقاضای جهانی برای نفت، میزان تولیدات نفتی خود را کاهش دهد.(۲)

۱

به دنبال انتشار اخباری مبنی بر تصمیم عراق برای افزایش ظرفیت خط لوله انتقال نفت از خاک ترکیه، امروز رویتر از انعقاد یک قرارداد ۷۰ میلیون دلاری توسعه خط لوله عراق به ترکیه خبر داد. در همین حال، روزنامه جمهوریت ترکیه ضمن بررسی اوضاع اقتصادی عراق نوشت این کشور قادر به بازپرداخت بدهی های خارجی خود نیست.

به گزارش خبرگزاری رویتر، مقام های شرکت مقاطعه کاری انکا متعلق به ترکیه، اعلام کردند این شرکت قرارداد ۷۰ میلیون دلاری توسعه خط لوله نفت عراق و ترکیه را به خود اختصاص داد. این خط لوله که از کرکوک در شمال عراق تا بندر یومورتالیک در جنوب ترکیه ادامه دارد، پس از مسدودشدن خط لوله عراق که از خاک سوریه می گذشت، تنها خط لوله ای است که ارتباط عراق را با دریای مدیترانه برقرار می سازد. با توسعه این خط لوله، ظرفیت آن از ۷۸۰ هزار بشکه در روز به یک میلیون بشکه خواهد رسید. مدت قرارداد چهارده ماه است. یک شرکت متعلق به ترکیه که نامش فاش نشد، لوله مورد نیاز برای توسعه این خط لوله را دراختیار شرکت انکا قرار می دهد.

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱، رادیو امریکا، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، گزارش رسیده از لندن.

انکا تـاکنون در کشورهای مختلف خاورمیانه مقاطعه هایی به ارزش بیش از یک میلیارد دلار داشـته است. به گفته مقام های بانک مرکزی ترکیه، امروز هیئتی از این بانک عازم بغداد شد تا درمورد تسهیل چگونگی پرداخت های پولی میان دو کشور با مقام های عراقی گفت وگو کند.

مقـام هـای بانک مرکزی ترکیه گفتنـد به تازگی پرداخت های عراق در ازای واردات از ترکیه، که در یازده ماه سال جاری مسـیحی به ۵۶۷ میلیون دلار رسید، با تأخیرهایی همراه بوده است.

رویتر همچنین دربـاره میزان مبادلات اقتصادی دو کشور ترکیه و عراق اعلام کرد: واردات عراق از ترکیه در سال ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) معادل ۵۵۹ میلیون دلار بوده است. صادرات عراق به ترکیه، که بیشتر نفت است، در ده مـاه نخست سال ۱۹۸۲، معادل یک میلیارد و پانزده میلیون دلار بود که میزان این صادرات در سراسـر سال ۱۹۸۱ برابر یک میلیارد و پنجاه وشش میلیون دلار بوده است.(۱)

دراین حـال، روزنـامه جمهوریت (چـاپ ترکیه) دربـاره اوضـاع کلی و فرازونشـیب های اقتصادی عراق قبل و بعـد از هجوم به ایران نوشت: رژیم عراق با مخارج جنگی ۵/۱ میلیارد دلار در ماه، قادر به بازپرداخت بدهی های خارجی خود نیست.

این روزنـامه در گزارش خود آورده است: عراق که مـدت ۵/۲ سـال است با ایران در جنگ می باشـد، هر ماه ۵/۱ میلیارد دلار مخارج جنگی دارد. این کشور قبل از شـروع جنگ دارای ۳۰ میلیارد دلار ذخایر ارزی بود که فعلاً به ۵ میلیارد دلار رسـیده است. به نوشته جمهوریت هزینه های جنگ سبب شده است که عراق بازپرداخت بدهی های خارجی خود را مدام به تأخیر اندازد.(۲)

ص: ۳۲۲

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۷ و ۸.

۲- خـبرگزاری جمهـوری اسـلامی، بـولتن اقتصـادی خـبرگزاری جمهوری اسـلامی، شـماره ۱۴۰ ، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صـص ۱۸ و ۱۹، تهران، خـبرگزاری جمهـوری اسـلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه جمهوریت چاپ ترکیه.

روزشمار جنگ شنبه ۲۱ اسفند ۱۳۶۱ ۲۶ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۲ مارس ۱۹۸۳

۱

تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی آبادان و گلوله باران این شهر و نیز خرمشهر و مهران، مهم ترین اخبار نظامی امروز را تشکیل می دهد.

در گلوله باران آبادان ۸ تن از مردم غیرنظامی این شهر ازجمله یک زن عرب زبان و ۳ کودکش زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی ویران شد. در خرمشهر نیز که به طور متناوب زیر آتش توپخانه های دشمن قرار داشت، ۴ تن زخمی شدند.(۱)

همچنین ۴ هواپیمای عراقی ۶ مرتبه در آسمان آبادان ظاهر شدند، اما با آتش سلاح های پدافند هوایی خودی مواجه شده و بدون اجرای هیچ گونه اقدامی آسمان منطقه را ترک کردند.(۲)

در مهران نیز نیروهای عراقی چندین بار این شهر را آماج گلوله های توپخانه های خود قرار دادند. از خسارت های این حملات گزارشی در دست نیست.(۳)

۲

در ادامه حضور داوطلبانه مردم در جبهه های جنگ، نیروهای بسیجی از شهرهای مختلف به مناطق جنگی اعزام شدند. گزارش روزنامه اطلاعات دراین باره چنین است:

«در ادامه عزیمت دلاوران جان برکف و رزم آوران شجاع و متعهد میهن اسلامی مان به جبهه های نبرد حق علیه باطل، طی روزهای اخیر گروه های دیگری از هم سنگران این عزیزان، مشتاقانه به صفوف مدافعان جمهوری اسلامی شتافتند که گزارش مختصر آن، در پی می آید.

براساس گزارش خبرنگار اطلاعات، در میان بدرقه باشکوه امت حزب الله و همیشه در صحنه املش، گروهی از سلحشوران و دشمن شکاران بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی این شهر، عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

یک گردان از برادران جان برکف سپاه و بسیج مستضعفین سپاه پاسداران مناطق استان یزد، پس از شرکت در نماز وحدت آفرین جمعه، در میان بدرقه گرم مردم، به جبهه های نبرد نور علیه ظلمت شتافتند.

۱- روزنامه کیهان، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۱۸۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (رکن۲)، شماره ۷۷۸، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۷، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- سند شماره ۱۸۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۳- سند شماره ۴۰۹۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه سیدالشهدا(ع) (مهران) به اطلاعات عملیات قرارگاه امیرالمؤمنین(ع)، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

گروه دیگری از عاشقان مکتب توحید، جهت مبارزه با دشمن متجاوز بعثی - صهیونیستی راهی جبهه ها شدند. این عده را برادران اعزامی بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرهای سمنان، مهدی شهر و سرخه تشکیل می دادند.

کفرستیزان استان های گیلان و مازندران، پس از طی مراحل آموزشی، در میان بدرقه گرم امت شهیدپرور شهرستان رامسر، جهت مبارزه با دشمن متجاوز، عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

جمع کثیری از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قوچان، در میان بدرقه گرم و پرشور امت مسلمان و همیشه در صحنه این شهرستان به سوی جبهه ها شتافتند.

طی چند روز اخیر، گروه های متعددی از برادران عضو واحد بسیج سپاه پاسداران شهرهای تنکابن، قائم شهر و جویبار جهت نبرد با مزدوران بعثی - صهیونیستی، عازم جبهه ها شدند.

گروهی از برادران بسیجی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرهای اردبیل، گرمی، بیله سوار و مشکین شهر از تبریز عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

جهت تقویت سنگرهای دلاوران اسلام و شکست مزدوران متجاوز رژیم بعثی - صهیونیستی حاکم بر عراق، جمع کثیری از جان برکفان سپاه اسلام، در میان بدرقه گرم مردم مسلمان شهرهای صومعه سرا، بندر انزلی، آستانه اشرفیه، لنگرود، فومن و رودسر عازم مناطق جنگی میهن اسلامی مان شدند.

گروهی از برادران عضو بسیج سپاه پاسداران میبد که [دوره] آموزش نظامی را طی کرده بودند، پس از ملاقات با حجت الاسلام اعرافی امام جمعه میبد، عازم جبهه ها شدند.

گروه دیگری از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران یاسوج در میان بدرقه گرم اقشار مختلف مردم این شهر و روستاهای اطراف جهت سرکوبی قوای رو به زوال صدام صهیونیست، راهی جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند. در ادامه عزیمت سپاهیان جان برکف اسلام به جبهه های جنگ تحمیلی، گروه دیگری از جان برکفان عضو بسیج سپاه پاسداران اردبیل، سراب، خلخال و پارس آباد مغان نیز راهی جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

گروهی از برادران عضو بسیج آمل نیز راهی مناطق جنگی شدند.

یک گروه از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران شهرستان تربت حیدریه در میان بدرقه گرم و پرشور اهالی این شهرستان، به منطقه کردستان عزیمت کردند.

گروهی از جوانان یاسوج در میان بدرقه گرم امت حزب اللهی، راهی جبهه های نبرد شدند.

۸۵۰ تن از جان برکفان بسیج استان های گیلان و مازندران عازم جبهه های نبرد شدند.

یک گروه از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران شهرستان اردبیل که آموزش های نظامی و رزمی را به پایان رسانده اند، رهسپار جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

در میان بدرقه گرم امت حزب الله، صدها تن از جوانان رزمنده از پادگان شهید آیت الله دستغیب کازرون به مناطق جنگی عزیمت کردند.

دو گروه دیگر از جوانان عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از شهرستان برازجان و بخش کاکی از توابع شهرستان خورموج، راهی جبهه های جنگ تحمیلی شدند.

گروهی از جان برکفان بسیج سپاه پاسداران شهرستان بجنورد که دوره آموزش کمک های اولیه و امداد را با موفقیت طی کرده بودند، در میان بدرقه گرم و پرشور اهالی این شهرستان رهسپار مناطق جنگی کشورمان شدند.

ازسوی ستاد بازسازی سوسنگرد در قائم شهر، یک اکیپ فنی دیگر متشکل از بنا و کارگر ساده جهت شرکت در امر بازسازی سوسنگرد، به این شهر قهرمان پرور اعزام شدند.

بیش از ۳۷۰ نفر از برادران ایثارگر جهاد سازندگی آذربایجان شرقی در تخصص های مختلف، جهت ارائه خدمات فنی در پشت جبهه ها، طی یک ماهه اخیر عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند.

طی این مدت همچنین ازسوی ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی استان آذربایجان شرقی، تعداد ۲۷ دستگاه خودرو و ۱۶۰ دستگاه کمپرسی، ۵ دستگاه لودر و بلدوزر، ۵ دستگاه تانکر آب و گازوئیل، ۷ دستگاه تریلی و یک دستگاه تریلی کمرشکن به همراه مقادیر معتنابهی وسایل اولیه زندگی، مواد خوراکی و پوشاک به جبهه ها ارسال شد.

اولین گروه از امدادگران جمعیت هلال احمر شهرستان ساوه جهت کمک به رزمندگان اسلام عازم جبهه های جنوب شدند.

گروهی از برادران راننده، مکانیک، جوشکار و امدادگر طی مراسمی، در میان بدرقه پرشور مردم مسلمان و همیشه در صحنه سلماس به سوی جبهه های نبرد حق علیه باطل شتافتند.

یک اکیپ فنی متشکل از جوشکار، گلگیرساز، باطری ساز، خطاط و ماشین نویس ازطریق ستاد بازسازی مناطق جنگی به جبهه های جنگ رفتند.

گروهی از برادران فنی متشکل از مکانیک، مهندس، راننده بلدوزر و لودر با دو دستگاه کامیون حامل وسایل مهندسی راهی جبهه های غرب کشور شدند.

یک گروه فنی متشکل از برادران ایثارگر متخصص در رشته های جوشکاری، مکانیکی، صافکاری همچنین راننده لودر و بلدوزر و پایه یک به همراه دو کامیون وسایل جهت یاری دادن به جهادگران جبهه های جنگ عازم ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی حمزه سیدالشهدا مستقر در ارومیه شدند.(۱)

۱

روستانشینان و نیروهای امنیتی در مناطق غرب و شمال غرب کشور، همچنان براثر حملات مسلحانه گروه های ضدانقلاب متحمل تلفات جانی و خسارات مادی می شوند. امروز شهرستان های سردشت، مهاباد، کامیاران، میاندوآب و سلماس کانون این گونه تحرکات گروه های مذکور بود.

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

در محور موسعان (موسی الآن) به کچل آباد در ۲۸ کیلومتری شمال سردشت، افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای ژاندارمری که مسئولیت تأمین جاده را بر عهده داشتند حمله کردند که براثر آن ۲ نفر از سربازان شهید و ۲ نفر زخمی شدند.(۱)

در جنوب مهاباد نیز ۸۵ تن از عناصر مسلح غیرقانونی به دو روستا حمله کردند و یکی از افراد بسیجی بومی را به شهادت رساندند.(۲)

همچنین در ۱۳ کیلومتری شمال غربی کامیاران، مهاجمان به پایگاه ماویان حمله کردند که موجب شهادت و زخمی شدن ۲ تن از سربازان شد.(۳)

در چهارراه آزادی شهر مهاباد، عناصر مسلح ضدانقلاب دو نفر را ترور کردند که درنتیجه این اقدام، یکی از پاسداران بومی شهید و یکی از اهالی این شهر زخمی شد.(۴)

در روستای گوگ تپه در ۷ کیلومتری شمال میاندوآب و پایگاه ناناسی در ۴۶ کیلومتری جنوب شرقی ارومیه، برخورد نیروهای خودی با مین هایی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، ۲ شهید و مجروح بر جای گذاشت.(۵)

امروز همچنین، در جنوب غربی سلماس، ۵۰ تن از عوامل حزب دمکرات کردستان ایران با حمله به روستای دلزی، تعدادی از خانه های روستاییان را به آتش کشیدند که درپی آن چندین رأس گوسفند نیز تلف شدند. برخی گزارش ها حاکی است مهاجمان چند تن از افراد این روستا را به گروگان گرفته اند.(۶)

امروز یکی از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سبزوار خود را به نیروهای سپاه معرفی و از عملکرد گذشته خود اظهار ندامت کرد.(۷)

در تربت حیدریه نیز ۲ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر و یک اسلحه کمری و یک فرستنده رادیویی از آنان به دست آمد.(۸)

۱

امروز مراسم اختتامیه هفتمین نشست سران جنبش عدم تعهد برگزار شد و همان طورکه انتظار می رفت در بیانیه پایانی این نشست درباره جنگ ایران و عراق موضع گیری رسمی به عمل نیامد و حتی از ذکر هرگونه توصیه دراین باره نیز پرهیز شد.(۹)-(۱۰) فقط خانم گاندی نخست وزیر کشور میزبان در سخنرانی پایانی این اجلاس از کشورهای ایران و عراق خواست که به جنگ پایان دهند. تصمیم گیری درباره میزبان اجلاس آینده غیرمتعهدها هم به وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش که تا قبل از سال ۱۹۸۵ تشکیل جلسه خواهند داد، واگذار شد.

۱- سند شماره ۷۹۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۸، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۰، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۳۴۹۸۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پیرانشهر به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه (فرماندهی)، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۵.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۳۳۰۵۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۴- سند شماره ۷۹۴۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۵؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی)،۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۷۹۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۷، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۷۹۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۹۸۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سلماس (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۹۹۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۹۹۳۴ مرکز مطالعات

و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران بوکان؛ و- سند شماره ۷۲۳۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۴ به فرماندهی کل، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکزی فرماندهی، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۸- سند شماره ۰۶۴۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از فرماندهی منطقه۴ به فرماندهی کل، ۲۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی خلاصه ای از اهم موضوعات طرح شده در بیانیه پایانی هفتمین اجلاس سران عدم تعهد را در بولتنی که به همین منظور در طول برگزاری اجلاس منتشر می شد آورده که در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۱۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹ - ۷، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی دراین باره اعلام کرد: از ابتدای اجلاس، رژیم عراق و حامیانش تلاش کردند که مصوبه چند ماه پیش شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل دررابطه با جنگ ایران و عراق را در قطعنامه پایان اجلاس هفتم غیرمتعهدها نیز به تصویب برسانند، اما با ارائه اصلاحیه جامع هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران و تلاش های پیگیر دیپلماتیک و حمایت دوستان ایران، بغداد با شکست سیاسی مواجه شد. درحقیقت جنبش عدم تعهد مصوبه غیرعادلانه شورای امنیت سازمان ملل را که با دید یک جانبه به جنگ ایران و عراق و به نفع بغداد و علیه ملت مظلوم ایران به تصویب رسیده بود تأیید نکرد.(۱)

در همین حال، منابع خبری غربی بدون اشاره به پیروزی ایران در این عرصه دیپلماتیک، خبرهای خود را در حد اعلام اختلاف ایران و عراق درباره بیانیه پایانی و... انتشار دادند؛ ازجمله خبرگزاری فرانسه گزارش داد:

اختلافات ایران و عراق پایان امور اجلاسیه سران غیرمتعهد را مختل کرد و درنتیجه به جای آنکه طبق پیش بینی دیشب، این اجلاسیه خاتمه یابد، کار آن تا امروز صبح به طول انجامید. دو کشور ایران و عراق درمورد بخشی از بیانیه نهایی که مربوط به جنگ این دو کشور بود به توافق نرسیدند و ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، سرانجام اعلام کرد که بیانیه نهایی اجلاسیه درمورد جنگ ایران و عراق نظری نخواهد داد. وی از دو کشور متخاصم دعوت کرد تا به جنگ رقت بار خود خاتمه دهند و خاطرنشان کرد که هند به مذاکرات خود ادامه می دهد تا راه حلی مناسب و صلح جویانه برای این اختلاف پیدا کند.

اختلاف بین ایران و عراق همچنین سبب شد تا محل اجلاسیه آینده سران کشورهای غیرمتعهد تثبیت نشود. ایران با حمایت سوریه و لیبی شدیداً با انتخاب بغداد که می بایست سال قبل محل اجلاسیه باشد، مخالفت ورزیدند. ناگزیر تصمیم گیری درمورد محل برگزاری اجلاسیه بعدی غیرمتعهدها برای سال ۱۹۸۶ به جلسه وزیران امورخارجه غیرمتعهدها، که در سال ۱۹۸۵ در آنگولا برگزار می شود، محول شد.

قبل از پایان اجلاسیه دهلی نو، سران کشورهای عضو یک طرح قطعنامه ازطرف هند را به تصویب رسانیدند که در آن به خلع سلاح و لزوم تغییر سیستم اقتصاد بین المللی اشاره شده است.(۲)

بخش فارسی رادیو امریکا نیز در توضیح بیشتر این موضوع ساعاتی قبل از شروع مراسم پایانی اجلاس اعلام کرد: اجلاس کشورهای غیرمتعهد در دهلی نو تصمیم گرفت از انتشار بیانیه درباره جنگ ایران و عراق و تعیین محل برگزاری اجلاس آینده غیرمتعهدها خودداری کند. سران غیرمتعهدها در دهلی نو تصمیم گرفته اند از انتشار بیانیه درمورد دو مسئله مهم که مانع پایان یافتن کار اجلاس شده است خودداری کنند. شرکت کنندگان در جلسه ای که تا نخستین ساعات بامداد امروز ادامه یافت، رأی بر این دادند که در اعلامیه نهایی اجلاس

۱- روزنامه کیهان، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسلامی، شماره ۴۲۵، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

اشاره ای به جنگ ایران و عراق نشود؛ چراکه عراق و ایران نتوانستند درمورد بیانیه ای که برای هر دو کشور قابل قبول باشد به توافق برسند، اما خانم گاندی شخصاً از ایران و عراق درخواست خواهد کرد که به جنگ سی ماهه خود پایان دهند.

دومین مسئله ای که سبب ایجاد بن بست در اجلاس غیرمتعهدها شده بود محل برگزاری اجلاس آینده سران کشورهای عضو نهضت بود. طبق تصمیم اجلاس به این مسئله نیز در گردهمایی آینده وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در سال ۱۹۸۵ در آنگولا رسیدگی خواهد شد.(۱)

۱

هم زمان با پایان گرفتن اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو، امروز مقامات عالی رتبه چند کشور و سازمان بین المللی، ازجمله رئیس جمهور یوگسلاوی، رهبر کوبا، نایب رئیس شورای صلح جهانی، وزیر امور خارجه کویت و رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، در اظهاراتی خواستار خاتمه یافتن جنگ ایران و عراق شدند.

استامبولیچ رئیس جمهور یوگسلاوی، صبح امروز در دهلی نو با فیدل کاسترو رهبر کوبا دیدار و گفت وگو کرد. به گزارش خبرگزاری یوگسلاوی از دهلی، در این ملاقات مسئله جنگ ایران و عراق مورد بحث قرار گرفت و دو طرف عقیده داشتند که این جنگ نه تنها خسارات عظیمی به ملت های دو کشور وارد کرده است بلکه به جنبش عدم تعهد نیز صدمه زده است. استامبولیچ و کاسترو اظهار امیدواری کردند که درخواست اجلاس از ایران و عراق منتج به یک راه حل فوری صلح آمیز برای این جنگ تأثرانگیز شود.(۲)

یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین از هر دو کشور ایران و عراق خواست تا به جنگ و درگیری بین خود خاتمه دهند. به گزارش خبرگزاری هند، وی همچنین نتایج اقتصادی – سیاسی هفتمین اجلاس سران عضو جنبش عدم تعهد را بسیار مهم دانست.(۳)

شیخ صباح الاحمد معاون نخست وزیر و وزیر خارجه کویت، اعلام کرد تلاش های مجدانه برای متوقف کردن جنگ عراق و ایران و رسیدن به یک راه حل عادلانه ازطریق سازمان های بین المللی، کشورهای غیرمتعهد، سازمان کنفرانس اسلامی و سازمان ملل متحد ادامه دارد. وی در مصاحبه ای با مجله النهار العربی والدولی گفت: الجزایر برای متوقف کردن این جنگ نابودکننده مخلصانه تلاش کرده و می کند. وزیر خارجه کویت راجع به تصمیم امریکا جهت افزایش تعداد نیروهای واکنش سریع برای حمایت از خلیج فارس گفت: مسئولیت امنیت خلیج فارس به عهده کشورهای خلیج می باشد. ما با هرگونه دخالت خارجی در منطقه مخالف هستیم. وی افزود این گونه دخالت ها منجر به دخالت های طرف مخالف می شود و اوضاع را وخیم تر خواهد کرد که این امر به نفع هیچ کس نیست.(۴)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیر متعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۱، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۸- ۱۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از بخش فارسی رادیو امریکا.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۳- همان، ص۴، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۴- همان، ص۳۳، رادیو کویت، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱، ساعت ۱۳:۳۰.

امروز همچنین نایب رئیس شورای صلح جهانی و رئیس جمهور سابق پرتغال در بغداد خواستار پایان دادن به جنگ ایران و عراق از راه های مسالمت آمیز شد.(۱) مارشال کویش نایب رئیس شورای صلح جهانی امروز هنگام ملاقات دو هیئت شورای ملی صلح و همبستگی عراق و هیئت شورای صلح پرتغال تأکید کرد ادامه جنگ عراق و ایران در خدمت منافع خلق های منطقه نیست و صلح و آرامش را به مخاطره می افکند و این فرصت را پیش می آورد که قدرت های خارجی در منطقه دخالت کنند.(۲)

۱

نخست وزیر در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی در تشریح نتایج سفر خود به دهلی نو و پیروزی دیپلماتیک به دست آمده گفت:

«یکی از اصلی ترین بحث های این کنفرانس مسئله جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود و با اهمیتی که این جنگ در سرنوشت منطقه و جهان داشت طبیعی است که ما شاهد حرکت های متنوع و گوناگون باشیم. عده ای از کشورها می خواستند از مسئله جنگ یک توجیهی برای خود بیابند و در این راه امتیازی کسب کنند و عده ای دیگر تحت تأثیر تلقینات قدرت های خارجی کنفرانس بودند که تمایل داشتند که این جنگ با صلحی که بدتر از جنگ است، پایان پذیرد و عده دیگر هم تلاش می کردند که تا به نحوی دیگر به جنگ خاتمه دهند.

هیئت جمهوری اسلامی ایران تلاش کرد با حرف های حق طلبانه خود مقابل این گونه بازی ها بایستد؛ چراکه هرنوع پیشنهاد در قطعنامه که حق ما در آن پایمال می شد، می توانست ازلحاظ سیاسی برای ما فاقد جنبه های مطلوب باشد. وی گفت: ما از همان روزهای اول اعلام داشتیم که تصمیمات خود را با اصول خود می سنجیم نه با سازمان های بین المللی در این کنفرانس. سعی و تلاش هیئت جمهوری اسلامی در سطوح گوناگون بسیار چشمگیر بود و ملاقات های هیئت های ایرانی اثرات مطلوبی در بر داشت. هیئت ما با سعی خود تمام تلاش های عراق را

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۸، رادیو دوبی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ساعت ۶:۳۰.

۲- همان، ص۳، بغداد، خبرگزاری خلیج، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

جهت دستیابی به موضعی که در کنفرانس برای جنگ به نفع رژیمش کسب کرده بود، خنثی کند [کرد] و این خود موفقیت بزرگ در کنفرانس محسوب می شد.»

نخست وزیر گفت: «در یکی از کمیسیون های سیاسی که دررابطه با مفاد قطعنامه کنفرانس بحث می شد که چگونه باید مطرح باشد به حدی به ضعف کشیده شده بود که مقامات سطح بالای عراق همچون طارق عزیز تلاش کردند تا بتوانند به نفع خود مفاد را تغییر دهند. مسئله دیگر بررسی مکان اجلاس کنفرانس هشتم سران بود که ما موفق شدیم آن را به حالت معوق نگه داریم و تصمیم گیری آن را به سال ۸۵ [۱۹] موکول کنیم.»

آقای موسوی افزود: «زمانی که ما دهلی را ترک کردیم تصور کردیم که مسئله خاتمه پذیرفته، اما بلافاصله متوجه شدیم که مسئله ازطریق دیگری درحال مطالعه است و قرار است در یک اجلاس همگانی دیگر مطرح شود.» وی گفت: «موضع هیئت ما براساس اصول مکتبی و نساختن با اصول مخالف انقلاب بود و سعی داشتیم که اسیر سیاست بازی نشویم. در این زمینه ها بسیار قاطع برخورد می کردیم که نشان دادن این حالت به کنفرانس اثرات مطلوبی در تصمیم گیری های آنان دررابطه با جنگ تحمیلی داشت.»(۱)

نخست وزیر همچنین در دیدار با قائم مقام و معاون سیاسی وزارت خارجه و رؤسای ادارات سیاسی این وزارتخانه به دست آوردن این پیروزی را نتیجه حضور مردم در صحنه های انقلاب و شکوهمندی انقلاب دانست. وی گفت: درواقع اگر پیروزی در این اجلاس برای کشورمان حاصل شد، براثر فداکاری و حضور یکپارچه مردم در صحنه است و ما در تمام لحظات اجلاس و در هر گوشه آن احساس می کردیم که عظمت و بزرگی انقلاب اسلامی درک می شود. موسوی افزود: در این اجلاس برادران زیادی از وزارت امور خارجه و سفارت ما در دهلی و نهاد ریاست جمهوری و سایر ارگان ها زحمت کشیدند.(۲)-(۳)

۱

قاطعیت دربرابر متجاوز، ایستادگی در مقابل پیشنهادهای صلح تحمیلی، اصرار مقامات ایرانی برای برآورده شدن شرایط اعلام شده به عنوان مقدمه ای برای صلح، شرایط مطلوب ایران ازنظر نیروی انسانی و اقتصادی برای ادامه جنگ و چشم انداز آتی ایران دراین باره و پیامدهای

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ - ۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

۲- آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات روزانه خود به نقل از میرحسین موسوی نخست وزیر، درباره قضاوت کلی وی درباره این سفر نوشته است: «آقای نخست وزیر که دیشب از دهلی نو آمده اند، تلفن کردند. راضی برگشته اند. گفت علی رغم جو بد کنفرانس که بیشتر به نفع عراق حرف می زند، نتایج جلسه به نفع ما بوده، زیرا درباره جنگ چیزی در قطعنامه نیامده و تعیین محل کنفرانس هشتم هم به وقت دیگری موکول شده است. عراقی ها خیلی تلاش کردند که در هر دو موضوع به نفع آنان تصمیم گیری شود که نشده.» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (پس از بحران)، ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۲۹۷.)

۳- همان، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

احتمالی آن، موضوعاتی است که خبرگزاری فرانسه در تحلیل خود درباره ایران در جنگ تحمیلی، به آنها پرداخته است. بخش هایی از تحلیل این گزارش به شرح زیر است:

ناظران در تهران متذکر شدند آخرین پیشنهادها به عراق برای پایان دادن به جنگ سی ماهه ازسوی ایران، بار دیگر قاطعیت رهبران ایران را دررابطه با پیامدهای سیاسی آنچه جنگ تحمیلی می گویند به منصه ظهور رساند.

مجازات متجاوز شرط اصلی صلح است که در کنار آن تخلیه سرزمین هایی که هنوز در اشغال عراق است و همچنین پرداخت غرامت جنگی قرار دارد. برای تهران غیرقابل تصور است مادام که مقامات بغداد بهای سیاسی اقدامات خود را نپرداخته اند با آنها بر سر یک میز مذاکره بنشیند. به نظر می رسد سقوط صدام و حزب بعث عراق تاوان این اقدامات باشد؛ گرچه رهبران سیاسی و مذهبی پیوسته از ابراز نحوه این مجازات خودداری کرده اند.

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران در اجلاس سران غیرمتعهدها خاطرنشان کرد کشورش درمورد عراق اغماض روا نخواهد داشت و به این کشور اجازه نخواهد داد از پایان جنگ خرسند شده یا سود برد و بدین ترتیب به اظهارات طه محی الدین معروف معاون رئیس جمهوری عراق پاسخ داد.

به رغم شایعاتی که به طور منظم در برخی رسانه های عرب یا اروپایی درمورد پیشرفت یک راه حل صلح آمیز جنگ منتشر می شود، این موضع ایران هیچ یک از ناظران در تهران را غافلگیر نکرد. محافل دیپلماتیک در پایتخت ایران اظهار می دارند ایران منتظر عملیات نظامی آینده است تا با بهره برداری از نتایج آن به اجرای شرایطش نزدیک شود. در مرحله مقدماتی عملیات والفجر، ایرانی ها تلفات سنگینی متحمل شدند، ولی با دردست داشتن ابتکارعمل در جبهه، مسئولان جمهوری اسلامی به سرنوشت نبردهای آینده اعتماد کامل دارند. ناظران خاطرنشان می سازند با ارسال نیروهای جدید به جبهه توان رزمندگان ایرانی هر روز افزایش می یابد و این امر بدون بسیج عمومی انجام می گیرد، درصورتی که در عراق بسیج عمومی اعلام شده است. از سوی دیگر، اقتصاد ایران به خوبی هزینه این جنگ پیاده نظام را تحمل می کند، درصورتی که بغداد بیش ازپیش برای انجام تعهداتش با دشواری روبه روست و این دشواری ها بدان حد است که برخی کارشناسان سیاسی در غرب از تحولات این مناقشه درجهت یک جنگ فرسایشی که به عقیده آنها برای عراق مهلک است، ابراز نگرانی می کنند.

تهران تمامی ابتکارات صلح را تلاش برای نجات صدام توسط کسانی می داند که چون هیئت های سازمان ملل متحد، کنفرانس اسلامی یا غیر متعهدها هنگام اشغال ایران از سوی عراق سکوت اختیار کرده بودند و از این پس هیئتی که حامل عوامل جدیدی نباشد را نمی پذیرد.

تنها الجزایر توانسته است به تلاش هایش ادامه دهد و به گفته منابع دیپلماتیک مطمئن، الجزایر در این راه با درخواست شدید کشورهای خلیج [فارس] و عراق روبه رو بوده تا شرط مذموم برای آنها یعنی مجازات متجاوز را حذف کند.

این خبرگزاری افزوده است: پرداخت خسارات جنگ به منزله مسئول شناختن عراق در این جنگ خواهد بود. بااین حال، اظهارات نوزدهم فوریه احمد طالب ابراهیمی وزیر امورخارجه الجزایر، مبنی بر اینکه پرداخت غرامت جنگی مانع اصلی به شمار می آید، بی درنگ با واکنش قاطع تهران روبه رو شد و حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی نماینده آیت الله خمینی در شورای عالی دفاع، یادآوری کرد که ایران از هیچ یک از شروط خود به خصوص شرط مجازات متجاوز منصرف نشده است.

بااین حال درپی این مسئله، رابح بیطاط رئیس مجلس خلق الجزایر در سفرش به تهران موضوع میانجیگری را مطرح کرد.

با پایان یافتن اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو، که ایران تلاش کرد دیدگاه هایش را در آن ابراز دارد، باید منتظر بود تا در میدان وقایع دیگر جنگ ایران و عراق ادامه یابد.(۱)

۱

سقف تولید و قیمت نفت همچنان موضوع گفت وگوهای طولانی در میان وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در لندن است.

سیدمحمد غرضی وزیر نفت در گفت وگو با واحد مرکزی خبر در لندن آخرین اقدامات خود برای خروج گفت وگوها از بن بست فعلی و فشارهای جانبی بر سازمان اوپک را تشریح کرد.

وی گفت: امروز من باز برای بعضی کشورهایی که تولید بیشتر برایشان مهم است پیغام داده ام که ایران آمادگی این را دارد که تولید خودش را کاملاً به ۵/۱ میلیون بشکه در روز برساند، مشکل اصلی سهمیه بندی است. عربستان سعودی فعلاً حداکثر تولید در اوپک را دارد و ایران سهم دوم را دارد. اگر سقف تولید ۵/۱۷ میلیون تعیین شود باز امکان سقوط قیمت نفت در حال و در آینده فراهم می شود.

غرضی افزود: ما پیشنهادمان این است که ۱۴ میلیون بشکه برای مدت دو ماه تعیین شود و سپس با اجلاس مجدد سقف تولید و سهمیه بندی و قیمت بررسی شود، ولی این پیشنهاد مورد قبول بقیه اعضا نیست. بعضی ها به تولید بیشتر نیاز دارند و برخی هم به هیچ وجه حاضر نیستند که چنین رقم تولیدی را بپذیرند که بعداً در مقابل آن متعهد باشند و از آن دفاع کنند.

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۶ و ۷.

امروز خطر بالقوه برای نفت موجود است. به ویژه مطالبی شنیده ایم که گفته می شود اگر اجلاس به یک توافق عمومی دست نیابد، احتمال سقوط قیمت نفت تا ۲۴، ۲۵ دلار یا کمتر هم وجود دارد.

دراین میان باید نقش تولید نفت دریای شمال را در نظر گرفت که دریای شمال (انگلیس) که اکنون تولیدی در حدود ۲/۲ میلیون بشکه در روز دارد، به عناوین مختلف اوپک را تحت فشار قرار می دهد که خودش رهبری تعیین قیمت و در آینده سهمیه بندی ها را به عهده بگیرد و قدرت سیاسی از اوپک به دریای شمال (انگلیس) یا کشورهایی نظیر آن منتقل شود.

نقش امریکا را نیز نباید از نظر دور داشت که پشت پرده با شدت هرچه تمام تر و به عناوین مختلف بر اوپک فشار می آورد که قیمت شکسته بشود تا آنها بتوانند نقشه خودشان را درمورد بودجه بندی های کشورها و غیره اجرا کنند و موقعیت بسیار خوبی - به نظر خودشان - برای خود به دست آورند.

البته شرایط بدین صورت نخواهد بود، گذشته نشان داده است که پایین آوردن قیمت و بالابردن میزان تولید هرگز به نفع مصرف کننده نبوده، ولی این سیاستی است که فعلاً با فشار امریکا به اوپک تحمیل می شود.(۱)

از سوی دیگ، نشریه خبرنامه (واحد خبر مجلس شورای اسلامی) به نقل از خبرگزاری ها درباره مشکلات پیش روی کشورهای صادرکننده نفت و نقش عربستان در ایجاد این مشکلات و احتمال دستیابی به توافق در میان وزرای نفت شرکت کننده در نشست لندن نوشته است:

وزرای نفت اوپک در لندن یک بار دیگر سعی کردند مشکلات توافق بر سر قیمت و تولید نفت خام را حل کنند. مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده عربی، گفت که متأسفانه تمامی اعضا درمورد مسئله تولید بسیار از هم دور هستند.

مجموع تولید اوپک برای سال ۱۹۸۲، از ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز نباید تجاوز کند. موافقت اعضا بر سر میزان تولید برای اولین بار به این سازمان اجازه می دهد تا بهای رسمی خود را تنزل دهد و به نقل از منابع رسمی اعلام شده است که بهای نفت اوپک از ۳۴ دلار به ۲۹ یا ۵/۲۹ دلار برای هر بشکه کاهش خواهد یافت. تعیین سهمیه، مشکل بزرگی برای کشورها یی که منبع اصلی درآمد آنان نفت می باشد به وجود آورده است. این کشورها تحت فشار بازار مجبور شده اند تاکنون تنزل قیمت نفت خود را در نظر بگیرند.

کشورهای سخت گیر سازمان، ونزوئلا، ایران و عربستان هستند که ممکن است ۷/۷ میلیون بشکه از ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز را تولید کنند. ایران خواهان میزان تولید تاریخی خود در مجموع تولید اوپک است. ایران ۴/۲ تا ۵/۲ میلیون بشکه نفت در روز تولید می کند و سهمیه ای به همین میزان نیز به این کشور اختصاص خواهد یافت. وزیر نفت ایران که به محض ورود به لندن گفته بود هرگز تنزل بها را قبول نخواهد کرد، درمورد اعلام یک قرارداد اصولی برای کاهش قیمت ها اظهارنظری نکرد. ونزوئلا به نوبه خود برای مقابله با مشکلات مالی احتیاج به

۱- سند شماره ۲۳۱۶۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۱۴ و ۱۵، واحد مرکزی خبر از لندن.

سهمیه ای برابر ۸/۱ میلیون بشکه در روز دارد حال آنکه سهمیه اش بیش از ۶/۱ یا ۷/۱ میلیون بشکه در روز نخواهد بود. عربستان که به نظر نمایندگان افریقایی درحال تحمیل خواسته های خود در لندن می باشد، خواهان تولید ۲۵/۵ میلیون بشکه در روز است، اما میزان پیشنهادی به عربستان بر ۷۵/۴ میلیون بشکه بالغ می شود.

هیئت های شرکت کننده گفتند که فضای خوبی بر اجلاس حاکم بوده است. بعضی از این هیئت ها بلیط های هواپیمای بازگشت خود را از دیروز بعدازظهر رزرو کرده اند.

کمپانی بریتیش پترولیوم که ۴۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت انگلیس است، در بیانیه ای هشدار داد که قرارداد اصولی قیمت ها بازار را باثبات نخواهد کرد. هیئت های اوپک دیروز صبح این بیانیه را تحریکی ازطرف یک کمپانی نفتی تلقی کردند. وزیر نفت ونزوئلا تأکید کرد که این امر اثری بر مذاکرات دیروز نداشته است.(۱)

۱

پس از ناکامی عراق در دستیابی به برتری سیاسی در هفتمین نشست سران عدم تعهد در دهلی نو، امروز صدام حسین برای بازدید از نیروهای عراقی به منطقه عملیاتی سپاه چهارم رفت و در جمع نظامیان عراقی گفت: ملت عراق به قهرمانی های فراوان نیروهای مسلح در نبردهای شیب (منطقه عملیاتی والفجر مقدماتی) افتخار می کند.

به گزارش رادیو ابوظبی، صدام حسین و فرماندهان عملیات در این منطقه، تحولات نظامی جبهه ها و نتایج حمله اخیر ایران را بررسی کردند.(۲)

همچنین بنا به گزارش برخی منابع اطلاعاتی، دولت عراق در نامه ای به سه کشور عربستان سعودی، کویت و امارات متحده عربی که به امضای شخص صدام حسین رسیده، از آنها درخواست کمک های نقدی فوری کرده است. در این نامه سران این سه کشور به سهل انگاری و نداشتن همکاری مستمر با دولت عراق متهم شده اند و از آن کشورها درخواست شده درصورتی که مایل به ادامه حیات خود و جلوگیری از نفوذ جمهوری اسلامی هستند، کمک های بلاعوض خود را ادامه دهند.(۳)

۲

المجله نشریه وابسته به دربار عربستان سعودی به نقل از منابع آگاه در واشنگتن، از کمک تسلیحاتی امریکا به عراق و آمادگی امریکا برای برقراری روابط سیاسی با آن کشور خبر داد.

به نوشته این نشریه، ایالات متحده امریکا اخیراً چندین فروند بالگرد و کامیون نظامی دراختیار عراق گذاشته تا در جنگ علیه ایران به کار برده شود. منابع آگاه می گویند امریکا آمادگی دارد که روابط دیپلماتیک خود را با رژیم صدام از سر بگیرد.

۱- همان، صص۱۵ و ۱۶، بیانیه ای از کمپانی بریتیش.

۲- همان، ص ۷.

۳- سند شماره ۹۱۴۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی فرماندهی ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۵۵، از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۲۳/۱/۱۳۶۱ الی ۱۸:۰۰ روز ۲۴/۱/۱۳۶۲، ۲۵/۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

این نشریه همچنین در مقاله دیگری به نقل از منابع دیپلماتیک آگاه غربی، نوشته است: یک شخصیت بلندپایه فرانسوی به زودی برای گفت وگو درباره برخی مسائل و در رأس آنها مسئله ارسال سلاح های مدرن فرانسوی به عراق، از بغداد دیدن خواهد کرد. این منابع می افزایند که فرانسه و عراق در سال ۱۹۸۲ توافق کرده اند که عراق مبلغ ۱۳ میلیارد فرانک از فرانسه اسلحه خریداری کند.(۱)

۱

بانک انگلیسی وست مینستر در گزارش وضعیت کلی اقتصاد ایران، از بازیابی ثبات و بهبود نسبی و رشد برخی شاخص های مهم و حیاتی اقتصادی ایران خبر داد.

به گزارش این بانک، ایران از یک توان اقتصادی درازمدت بر پایه منابع قابل ملاحظه اش برخوردار است و اوضاع اقتصادی این کشور اینک از آشفتگی های دوران بعد از انقلاب رهایی یافته است. براساس این گزارش، ادامه کمبود مدیریت ماهر، کارشناسان فنی و سرمایه گذاری خصوصی، مانع توسعه و پیشرفت ایران خواهد شد.

بانک وست مینستر در این بررسی متذکر شده است اقتصاد ایران همچنان در حالت کساد به سر می برد، اما اوضاع به دلیل پیروی این کشور از یک سیاست بی رویه در فروش نفت که خلاف میزان سهمیه تعیین شده ازسوی اوپک است، بهبود یافته است. فروش متوسط ۲ میلیون بشکه نفت در روز در طول سال ۱۹۸۲، از یک سو میزان عایدی کشور را به حد کافی افزایش داده تا محدودیت های واردات را که اخیراً تخفیف یافته جبران کند و از سوی دیگر، میزان ذخایر ارزی خارجی را که اوایل سال ۱۹۸۲ سطح بسیار پایینی داشت، بالا برده است. براساس این گزارش، ذخایر ارزی ایران ۵ میلیارد دلار در فوریه ۱۹۸۳ برآورد شده است که در مقایسه با زمان مشابه در سال گذشته ۴ میلیارد دلار بیشتر است.

تولید اقتصاد داخلی ایران اخیراً افزایش متوسطی را نشان داده است و در بخش نفتی و پتروشیمی نیز پیشرفت های معتنابهی ثبت شده است، بیکاری درحدود ۱۵ درصد است و یکی از مشکلات عمده به شمار می آید.

میزان تورم ۱۵ درصد تخمین زده شده که رشد زیادی در سال های اخیر داشته است، ولی این میزان تورم افزایش ناگهانی قیمت ها در بازارهای غیررسمی نیست. قیمت مواد غذایی به ویژه، افزایش چشمگیری را در مقیاس کلی تورم نشان می دهد.

بودجه سال ۸۴-۱۹۸۳ که در پارلمان ارائه شد، ۹/۲ میلیارد دلار در کل مبلغ ۴۲ میلیارد دلاری که برای هزینه در نظر گرفته شده، کسری دارد که این مقدار ۲۹۶ میلیارد از کسری سال ۸۳-۱۹۸۲ کمتر است. برپایه این گزارش، در بودجه امسال حدود ۱۴ میلیارد دلار به هزینه های عمرانی با صنایع سنگین به ویژه پتروشیمی فولاد اختصاص داده شده است.

بانک وست مینستر در تحلیلی درمورد صنایع نفتی ایران خاطرنشان ساخته که عایدی نفتی

۱- روزنامه کیهان، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۹۲ درصد دریافتی های حاصل از صادرات را در بر دارد. به رغم بازار کساد نفتی جهان، ایران با کنارگذاردن یک سیاست متفکرانه قیمت گذاری نفتی و دادن پیشنهادهای جذاب به صاحبان نفتکش ها (برای نزدیک شدن به ترمینال صادراتی عمده این کشور در جزیره خارک) با مشکلات کمی در جذب مشتری مواجه بوده است. تولید نفت در سال ۱۹۸۲، ۹۸ میلیون تن تخمین زده شده درحالی که تولید آن در سال ۱۹۸۱، ۶۵ میلیون تن بوده است.(۱)

ضمیمه گزارش۲۹۱: گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره اهم موضوعات طرح شده در بیانیه پایانی هفتمین اجلاس سران عدم تعهد.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره بیانیه پایانی هفتمین اجلاس غیرمتعهدها و اهم موضوعات طرح شده در آن چنین است:

«بیانیه های سیاسی و اقتصادی کنفرانس دهلی نو در پایان هفتمین نشست سران کشورها و سازمان های عضو جنبش عدم تعهد پیش ازظهر امروز به وقت محلی، انتشار یافت. بیانیه سیاسی در ۱۹۳ پاراگراف شامل بخش های زیر است:

مقدمه، نقش جنبش عدم تعهد در خلع سلاح جهانی، حفظ بقا و همزیستی مسالمت آمیز در دوران سلاح های هسته ای، اوضاع جنوب افریقا، صحرای غربی، جزیره مایوت، جزائر مالاگاس، اقیانوس هند به عنوان یک منطقه صلح، حاکمیت موریس بر مجمع الجزایر چاگوس ازجمله دیه گو گارسیا، مسئله فلسطین، مسئله لبنان، اوضاع خاورمیانه، تجاوز اسرائیل به تأسیسات عراق، آسیای جنوب شرقی، آسیای جنوب غربی، کره، جنگ ایران و عراق، اروپا، مدیترانه، قبرس، مسائل امریکای لاتین و کارائیب، استفاده مسالمت آمیز از انرژی هسته ای، حل مسالمت آمیز مشاجرات، عدم مداخله در امور دیگران، نظام اطلاعاتی و ارتباطی نوین، سازمان ملل، نتیجه و توصیه ها، اهم نکات این بیانیه ذیلاً یادآوری می شود:

منع سریع تهدید با استفاده از سلاح های هسته ای ازسوی کشورهایی که این سلاح ها را در اختیار دارند و تدوین پیمان جهت ممنوعیت آزمایش های هسته ای، خلع سلاح هسته ای جهت یک کنترل بین المللی و مذاکرات برای خلع سلاح عمومی، اعلام روند کاهش حضور نظامی ازسوی ابرقدرت ها در منطقه اقیانوس هند، بازگردانیدن مجمع الجزایر چاگوس ازجمله دیه گو گارسیا به کشور موریس، عقب نشینی بدون قیدوشرط اسرائیل از تمامی سرزمین های فلسطین و دیگر اراضی ازجمله بیت المقدس، حمایت از مصوبات کنفرانس فاس، محکوم ساختن حمله رژیم اشغالگر قدس به تأسیسات هسته ای عراق، ایجاد یک دادگاه جنگ درجهت محاکمه اسرائیل به دلیل ارتکاب جنایت علیه مردم فلسطین، نکوهش اعمال و تهدیدهای تجاوزکارانه علیه نیکاراگوئه. این بیانیه از مردم فلسطین، نامیبیا و جنوب افریقا و قربانیان اقدامات و سیاست های تجاوزکارانه اسرائیل و افریقای جنوبی حمایت می کند و نیز امریکا را به خاطر تلاش برای تحمیل سیاست های خود در غرب آسیا و حمایت نظامی و سیاسی از اسرائیل محکوم می کند. بیانیه از نیروهای خارجی می خواهد تا از افغانستان و کامبوج خارج شوند و از کشورهای غیرمتعهد می خواهد تا اختلافات خود را تنها ازطریق روش های صلح آمیز حل کنند.

بیانیه اقتصادی کنفرانس نیز در ۱۲۷ پاراگراف و در بخش های زیر تنظیم شده است:

مقدمه، اوضاع اقتصادی جهان، مذاکره جهت ایجاد یک نظام اقتصادی بین المللی نوین، مذاکرات جهانی دررابطه با همکاری های اقتصادی بین المللی جهت توسعه برنامه اقدامات فوری در حوزه هایی که برای کشورهای درحال توسعه از اهمیت حیاتی برخوردارند، استراتژی توسعه بین المللی، منشور حقوق اقتصادی و وظایف کشورها، کنفرانس سازمان ملل درباره توسعه و تجارت، مسائل مالی و پولی و انتقال منابع، تجارت مواد خام، غذا، کشاورزی، انرژی، دانش و تکنولوژی صنعتی شدن، فعالیت های علمی جهت توسعه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۶ و ۱۷، به نقل از خبرگزاری کویت و بانک وست مینستر.

نظام سازمان ملل، حاکمیت بر منابع طبیعی، قطب جنوب، شرکت های چندملیتی، خانه سازی، توسعه صنایع انسانی، نقش زن در توسعه، کمک به قربانیان قحطی، کشورهای مواجه با فاجعه های طبیعی، اوضاع پناهندگان و آوارگان در افریقا، محیط زیست، استفاده صلح آمیز از انرژی هسته ای، استفاده مسالمت آمیز از فضا، دهه ارتباطات و حمل ونقل در افریقا، کشورهای توسعه یافته، کشورهای محصور در خشکی، جزیره کشورهای درحال توسعه، کشورهای بیشتر زیان دیده، برنامه عملی برای همکاری میان کشورهای درحال توسعه. نتیجه اهم نکات بیانیه اقتصادی به شرح زیر می باشد:

اقدامات فوری ازسوی جامعه جهانی به منظور ایجاد یک نظام اقتصادی جدید، کمک های عمرانی رسمی به کشورهای توسعه نیافته با شرایط بسیار مناسب، لغو قرض های کشورهای توسعه نیافته، رد هرگونه تهدید یا تحریف اقتصادی ازسوی کشورهای توسعه یافته علیه کشورهای درحال توسعه و غیرمتعهد. بیانیه اقتصادی هفتمین کنفرانس سران جنبش نقش تبعیض آمیز شرکت های چندملیتی باتوجه به شرکت زیاد کشورهای توسعه یافته در تولید، بازاریابی، حمل ونقل و توزیع مواد خام را محکوم کرد.

اعلام تعهد کشورهای عضو جنبش در قبال شروع فوری مذاکرات جهانی منع کشورهای توسعه یافته از به کارگیری اقدامات اقتصادی به عنوان یک تهدید سیاسی، تأکید بر نیاز اصلاحات جامع در نظام فعلی و کهنه و نابرابر مالی و پولی در جهان، ابراز نگرانی عمیق از اوضاع بحرانی کشورهای درحال توسعه در معاملات تجاری آنها با کشورهای توسعه یافته از دیگر مسائل مطرح شده در بیانیه سیاسی هفتمین اجلاس جنبش عدم تعهد می باشد.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹ - ۷، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۲ اسفند ۱۳۶۱ ۲۷ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۳ مارس ۱۹۸۳

۱

یک هواپیمای عراقی ساعت ۱۱:۵۰، در منطقه عملیاتی والفجر هدف اصابت گلوله های واحد پدافند ضدهوایی قرار گرفته و سرنگون شد و خلبان آن نیز که قبل از سقوط هواپیما با چتر نجات بیرون پریده بود، دستگیر شد. این هواپیما که حامل دو بمب ۵۰۰ کیلویی آتش زا بود از پایگاه شعیبه عراق پرواز کرده بود.(۱)

فرماندهی ارتش عراق نیز در اطلاعیه نظامی شماره ۱۰۲۷ خود که ساعت ۲۰:۳۰ امشب از بخش عربی رادیو صوت الجماهیر پخش شد، سقوط این هواپیما و دستگیر شدن خلبان آن (ستوان یکم خلبان فاضل امین) را رسماً تأیید کرد.(۲)

۲

شهر آبادان امروز هم آماج گلوله های ارتش عراق بود که براثر این حملات ۴ تن زخمی شدند و ۴ منزل مسکونی و بخشی از بیمارستان طالقانی این شهر ویران شد. در خرمشهر نیز گلوله های توپخانه دشمن بخشی از گمرک این شهر را به آتش کشید. همچنین هواپیماهای عراقی با تجاوز به حریم هوایی ایلام تعدادی بمب در حومه این شهر و مناطق عشایرنشین فروریختند که تلفاتی درپی نداشت.(۳)

۳

در منطقه گرمیان استان سلیمانیه، نیروهای اتحادیه میهنی کردستان (طالبانی ها) به یک پایگاه ارتش عراق حمله کردند. در این حمله ۶ نفر از سربازان عراق کشته شدند و ۷ قبضه کلاشینکف به غنیمت گرفته شد. مهاجمان یک دستگاه تانک این پایگاه را نیز منهدم کردند.(۴)

همچنین ۷۰ تن از نیروهای عساکره (ژاندارمری) عراق در منطقه کردستان این کشور به نیروهای مسلمان کرد عراقی پیوستند.(۵)

۱- روزنامه کیهان، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

۳- سند شماره ۷۹۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۸، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۱۶۷۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی (اداره دوم - فرماندهی اطلاعات)، شماره ۴۸۳۴۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲.

۴- سند شماره ۲۷۲۳۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری باختران (رکن۲) به فرماندهی قرارگاه مقدم نزاجا (رکن۲)، حمله جماعت جلال طالبانی به پایگاه ارتش عراق، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۱۳۲۸۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۰۱۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۱

امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای نقده و مهاباد دست به اقداماتی علیه مردم و نیروهای نظامی زدند. در همین حال پیش مرگان مسلمان کرد یک روستا را در حوالی اشنویه پاک سازی کردند.

ساعت ۱ بامداد، ۴ تن از عوامل حزب دمکرات به منزل شخصی در نقده مراجعه و با فراخواندن صاحب خانه به مقابل در به وی تیراندازی کردند که این فرد زخمی و به بیمارستان منتقل شد. مهاجمان علت ترور این شخص را حضور فرزندش در جبهه اعلام کردند.(۱)

در مهاباد نیز افراد مسلح غیرقانونی یکی از نیروهای بسیجی اعزامی از مشکین شهر را ترور و او را از ناحیه پا و کتف زخمی کردند.(۲)همچنین در پایگاه اختر مهاباد و در محور سقز – بانه، دو مین که گروه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، منفجر و باعث زخمی شدن یک سرباز و یکی از اهالی بومی شد.(۳)

در جنوب شرقی اشنویه نیز نیروهای پیش مرگ مسلمان کرد، روستای نرژآباد را پاک سازی کردند. در این عملیات یکی از افراد حزب دمکرات کشته شد.(۴)

امروز ۴ تن از افراد گروه کومه له و یکی از افراد حزب دمکرات کردستان خود را به سپاه سنندج تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۲

اقدامات تروریستی عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رشت و شیراز ناکام ماند.

عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با شلیک سه گلوله یکی از اهالی رشت را ترور کردند. ضاربان هنگامی که قصد داشتند تیر خلاص را به سر وی شلیک کنند اسلحه گیر کرد و با عکس العمل به موقع شخص مضروب آنها ناچار به فرار شدند.(۶)

در شیراز نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به منزل فردی یک بمب دست ساز آتش زا پرتاب کردند که خسارتی نداشت. افراد این سازمان فرد مذکور را قبلاً تهدید به ترور کرده بودند.(۷)

۳

شورای ملی مقاومت امروز در نامه ای به رادیو بی بی سی موضوع نارضایتی برخی اعضای این شورا از بیانیه مشترک رجوی و طارق عزیز را تکذیب کرد.

به دنبال ملاقات مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با طارق عزیز معاون

۱– سند شماره ۱۰۳۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۸، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و– سند شماره ۷۹۶۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۲– سند شماره ۳۴۹۹۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۴۷۵، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۳– سند شماره ۳۵۰۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۰، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱ ص۳؛ و– سند شماره ۳۵۰۰۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۲، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۴– سند شماره ۳۵۰۰۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۱، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و– سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵– سند شماره ۳۰۱۰۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۷۹۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به وزارت کشور، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶– سند شماره ۳۳۵۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رشت به دادسرای انقلاب اسلامی رشت، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷– سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۱، ص۱۰؛ و– سند شماره ۱۰۳۸۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۹، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

نخست وزیر و عضو شورای فرماندهی حزب بعث عراق(۱) و انتشار اطلاعیه ای پس از این دیدار، رادیو بی بی سی در ۲۰ اسفند ۱۳۶۱، به نقل از ابوالحسن بنی صدر متحد اصلی رجوی در شورای مقاومت، اعلام کرد که تنظیم اعلامیه مشترک رجوی و طارق عزیز پس از آن دیدار بدون اطلاع او بوده و او (بنی صدر) حاضر نشده است که با طارق عزیز ملاقات و گفت و گو کند.

امروز شورای ملی مقاومت با دو روز تأخیر، در نامه ای به رادیو بی بی سی مطالب فوق را تکذیب و اعلام کرد: «دبیرخانه شورای ملی مقاومت تذکرات ذیل را ضروری می داند و خواهشمند است که توضیح حاضر برای تصحیح این گزارش نادرست در اولین برنامه بعدی پخش گردد:

۱. در تاریخ یکم بهمن ماه ۱۳۶۱، دفتر آقای رئیس جمهوری بنی صدر، طی اطلاعیه ای، خبر بخش فارسی رادیو بی بی سی در تاریخ ۳۰ دی ۱۳۶۱ مبنی بر صدور بیانیه ای ازسوی آقای بنی صدر درمورد آمدن طارق عزیز به دیدار آقای رجوی را نادرست دانسته و صدور بیانیه ازجانب ایشان را تکذیب کرده است.

۲. شایعه نارضایتی بعضی اعضای شورای ملی مقاومت از بیانیه صادره ازسوی آقای مسعود رجوی مسئول شورای ملی مقاومت و آقای طارق عزیز نایب نخست وزیر عراق، درباره پایان جنگ و استقرار صلح عادلانه، کذب محض است و شورای ملی مقاومت قویاً آن را تکذیب می کند.

۳. شورای ملی مقاومت از این نحوه انعکاس نادرست اخبار عمیقاً اظهار تأسف می کند و آن را محکوم می شناسد.»(۲)-(۳)

ص: ۳۴۳

۱- این ملاقات در ۱۹ دی ماه سال جاری و به هنگام دیدار رسمی طارق عزیز از فرانسه، انجام شد. اصل نقل قول های رادیو بی بی سی از بنی صدر موجود نبود و مطالب فوق به نقل از اطلاعیه شورای ملی مقاومت آورده شده است.

۲- برخلاف مطالب منتشرشده در نامه شورای ملی مقاومت، بنی صدر در گفت و گویی با گردآورنده کتاب خاطرات بنی صدر (تحقیقی درباره تاریخ انقلاب اسلامی) چاپ برلین، ناخشنودی خود را از دیدار رجوی و طارق عزیز صراحتاً بیان کرده است. مشروح این گفت و گو که حاوی چگونگی ارتباط رجوی با طارق عزیز، نحوه ملاقات آن دو، اعتراض های بنی صدر به این موضوع، سفر رجوی به بغداد درپی تفاهم نامه وی با طارق عزیز و... است، در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۵، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، رادیو بغداد، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از دبیرخانه شورای ملی مقاومت.

۱

صـدام حسـین رئیس جمهور عراق، در مراسم اهـدای مـدال شـجاعت به برگزیـدگان سـپاه چهارم عراق از ضـعف آموزش و ضـعف سیاسـی - ایدئولوژیکی این سـپاه اظهار نارضایتی کرد.

وی در جمع فرماندهان این سپاه، که در عملیات والفجر مقدماتی حضور داشتند، گفت: امروز هیچ گونه عذری را از هیچ فرماندهی نمی توانم بپذیرم که بعد از قریب به سه سال جنگ، سـربازان تحت فرماندهی او نتوانند از اسـلحه خود به خوبی اسـتفاده کنند. صدام افزود: فرماندهان موظف هسـتند از کوچک ترین فرصت برای آموزش سربازان خـود اسـتفاده کننـد و من نیز از این پس کمیته ای را برای نظـارت بر آمـوزش سـربازان خـواهم گمـارد و اگر وضـع آموزشـی، کیفیت و کـار سـربازان عراقی افزایش نیـابد فرماندهان را مسئول مستقیم می دانم.

صدام با انتقاد از افسـران توجیه سیاسـی عراق متذکر شد: افسران توجیه سیاسی نتوانسته اند به وظیفه خود درجهت ارتقای سطح آموزش عقیدتی سربازان عراقی عمل کنند و آنان نیز باید دراین خصوص تلاش بیشتری کنند.(۱)-(۲)

۲

خبرگزاری رویتر از تلاش عراق برای خریـد تسـلیحات جدید از انگلسـتان خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، عراق برای خرید یک صد فروند از پیشـرفته ترین هواپیماهای ساخت اروپا که "تورنادو" نام دارد و در شرایط جوی مختلف قابل استفاده است، مذاکرات محرمانه ای انجام می دهد.

خبرگزاری رویتر به نقـل از روزنامه آبزرور (چاپ لنـدن)، ارزش این قرارداد تسـلیحاتی را ۳ میلیـارد دلار اعلام کرده و افزوده است: منابع سیاسـی و دیپلماتیک گفته انـد تا زمانی که عراق به جنگ با همسایه خود ایران، ادامه می دهد احتمال نمی رود که این سفارش تسلیحاتی پذیرفته شود.

۱- سـپهبد عبدالجبار شـنسل رئیس سـتاد ارتش بعث عراق، سرلشـکر هشام صـباح الفخری فرمانده سـپاه چهارم، سـرتیپ حسـین رشـید محمد فرمانده نیروهای صلاح الدین، سرتیپ سـلطان هاشم احمد فرمانده نیروهای طارق بن زیاد، سـرتیپ ایاد خلیل زکی فرمانده نیروهای خالد بن ولید و فرماندهان عالی مقام ازجمله افراد حاضـر در این جلسـه بودند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.)
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

به گزارش رویتر، وزارت دفـاع انگلیس از اظهـارنظر درباره گزارش روزنامه آبزرور خودداری کرد، اما یک مقام وزارت دفاع انگلیس گفت این کشور به طور قطع به عراق یا ایران در زمانی که این دو کشور با یکدیگر درحال جنگ اند، سلاح مرگبار نخواهد فروخت.(۱)

۱

احمد آخوندی مشاور وزیر کشور در امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگی، عملکرد سـتاد بازسازی وزارت کشور را تشـریح کرد. وی در قسـمتی از سـخنان خود با اشاره به بودجه ۸۷ میلیارد ریالی اختصاص یافته به این سـتاد جهت بازسازی و نوسازی مناطق جنگی در سال جاری و کمک های مادی و معنوی مردم گفت: «تاکنون موفق شـده ایم ۷۱ میلیـارد ریـال از این بودجه را در بازسازی و نوسازی مناطق آزادشـده ازطریق وزارتخانه ها و نهادهای انقلابی جـذب کنیم.» مشاور وزیر کشور افزود: «جـذب ۷۱ میلیارد ریال از بودجه اختصاص یافته باتوجه به لزوم ایجاد کارگاه ها و بسیج نیروهای انسانی و شرایط جوی مناطق جنگی درحد بسیار عالی است.»

آخوندی در بخشـی دیگر از صحبت های خود اضافه کرد: «تاکنون ۱۱۰ هزار تن از امت حزب الله با تخصـص های مختلف در بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده ستاد را یاری کرده اند و این نیروها نیز توسط استان های اعزام کننده تأمین شده است و کاری را که تاکنون انجام داده اند ازنظر ارزش کاری بالغ بر ۵۰ میلیارد ریال است.»

وی درمورد نحوه بازسازی خانه های ویران شده و شـهرها و روسـتاها و چگونگی بازگشت مهاجران گفت: «سـعی داریم در ساختن خانه های این عزیزان در شهرها و روستا از حضور آنان بهره بگیریم. ما به صورت گروهی مهاجران عزیز را به مناطق آزاد شده برده و پس از تکمیل خانه هایشان اقدام به عزیمت گروه دیگری می کنیم.» وی افزود: «با اجرای طرح مشترکی با همکاری بنیاد مسـکن و جهاد سازندگی در نظر داریم در ساختن روستاها با استفاده از صنعت خانه سازی داخلی از خروج ارز از کشور جلوگیری کنیم و سعی می کنیم که در ساختن خانه های ویران شده مسائل شرعی و ضوابط اسلامی را مراعات کنیم.»

آخوندی همچنین یادآور شد: «بجاست تا از طرح یکی از اسـتان های معین که بازسازی منطقه مورد تقبل خویش را به بخش های مختلف تقسـیم و بازسازی هر قسمت را به یکی از شهرسـتان های اسـتان خود اختصاص داده اند، تقدیر کنم. این طرح ضمن سرعت بخشیدن به کارها باعث ایجاد رقابت سالم ایثارگران می شود و شایسته است دیگر استان ها نیز چنین اقدامی را بکنند.»

آخوندی در پایان اظهار امیدواری کرد که باتوجه به بودجه ۱۰۰ میلیارد ریالی در سال ۱۳۶۲ و کمک های بی وقفه مردم، کارها در سطح وسیع تر انجام شود.(۲)

۱- سـند شماره ۲۳۱۶۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه خبرنامه، واحد خبر مجلس شورای اسـلامی، شـماره ۴۲۶، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، به نقـل از روزنامه آبزرور چاپ لندن، به نقل از خبرگزاری رویتر.
۲- روزنامه کیهان، ص۳.

امام خمینی امروز در حضور جمعی از بانوان عضو مؤسسه خیریه ۱۲ فروردین قم و تهران و اعضای انجمن اسلامی پرستاران سخنانی را بیان کرد.

امام خمینی در این سخنرانی ضمن تقدیر از حضور بانوان در عرصه های مختلف اجتماعی به خصوص فعالیت آنها در امر تأمین مایحتاج جبهه ها، بر حفظ پای بندی به استقلال فرهنگی و عدم گرایش به مکاتب شرقی و غربی تأکید کرد. وی همچنین با ارزیابی جنبش عدم تعهد لزوم پاک سازی این جنبش از عناصر وابسته را یادآور شد و بر گسترش جنبه های فرهنگی و اقتصادی عدم تعهد تأکید کرد و وابستگی فرهنگی را خطرناک تر از وابستگی نظامی خواند. بخش هایی از این سخنان به شرح زیر است:

«الآن را مقایسه کنید با آن وقت. الآن ایران تقریباً یک مدرسه شده است و در هر جای ایران که انسان نگاه می کند بانوان آنجا مشغول فعالیت اسلامی، دینی و حتی فعالیت سیاسی هستند با حفظ عفافشان با حفظ شرفشان. آنها در طول این مدت که رها بودند در بین مردم جز فساد ایجاد نکردند و این بانوان در این مدت کم آن قدر فعالیت کردند که شما نمونه اش را در قم ملاحظه می کنید.

از این نمونه در شهرهای دیگری هم هست و البته من باید تشکر کنم از اهالی قم و از بانوان معظم قم که در یک همچو اوقاتی که ما گرفتار ابرقدرت ها و قدرت های فاسد هستیم و ایران از هر طرف مورد حمله آنها هست شما بانوان در پشت جبهه آن فعالیتی را می کنید که آن سلحشوران در جبهه ها و همان طوری که آنها مشغول فعالیت هستند شما مشغول فعالیت هستید. یک راه از راه ساختن خود و جوان های خود و خانم های جوان و یک راه از راه پشتیبانی به آنهایی که در جبهه هستند و این یک امری است که بسیار مورد تشکر است و بسیار ارزنده است و در پیش خدای تبارک و تعالی ارزندگی شایان دارد و اما هرکاری که انسان اشتغال به آن دارد خصوصاً کارهای اسلامی و انسانی. ...

توقع این را نداشته باشید که همه بانوانی که هستند و همه زن هایی که هستند با شما موافق باشند. هستند در بین اشخاص کسانی که آنها نمی توانند این مسائل اسلامی را ببینند و بعضی از آنها مسائل اسلامی را یک مسائلی می دانند که با تمدن شرق چون مخالف است و با تمدن غرب چون مخالف است از این جهت ارتجاعی است. پیشرفتگی را آنها به این می دانند که یا تابع غرب باشند و غرب زده و یا تابع شرق باشند و شرق زده و امروز که ایران دست

رد به سینه هر دو گروه زده است و نه متمایل به شرق است و نه متمایل به غرب و می خواهد انسانی زندگی کند، با شرافت و ارزندگی انسان شروع کند به کار، البته کارشکنی ها هست لکن آنهایی که کارشکنی می کنند اگر مسلمان هستند این خدمت بزرگی که این خانم ها و این بانوان دارند می کنند و پیش خدا خدمت شایسته است، از معاصی کبیره است که کارشکنی در این موضوع بکنند و اگر چنانچه آنها هستند که پایبند به اسلام نیستند و می خواهند هرزگی بکنند فصل هرزگی گذشت دیگر به شما اجازه نمی دهند بانوان ایران که کارهایی که سابق می کردید این کارها را اعاده بدهید.»

امام خمینی در ادامه به ارزیابی جنبش عدم تعهد پرداخته و با تأکید بر لزوم پاک سازی این جنبش از عناصر وابسته افزودند:

«این کنفرانس که سران اول در سابق تأسیس کردند افراد بسیار متعهدی به اسلام و به کشورهای خودشان بودند و غیرمتعهد نسبت به قدرت های بزرگ، لکن امروز مخلوط شده است از یک جنس های مختلف، بسیاری شان آنها هستند که غیرمتعهدند و بعضی از آنها، آنهایی هستند که اگر اینها غیرمتعهد باشند ما متعهد نباید داشته باشیم. ...

اگر بنا باشد که حسین اردنی و حسن و حسنی مبارک و امثال اینها غیرمتعهدند همه غیرمتعهدند پس نباید بگویند که یک دسته متعهد، یک دسته غیرمتعهد و از کارهایی که باید این کنفرانس - متعهدین - غیرمتعهدین انجام بدهند که در رأس همه کارهاست و باید بعدها هم این مطلب را انجام بدهند این است که اول متعهد و غیرمتعهد را از هم جدا کنند. هرکسی ادعا کرد که من غیرمتعهدم در بین خودشان راه ندهند.

چه بسا افرادی که وابستگی آنها و غلام حلقه به گوش بودن آنها نسبت به شرق و نسبت به غرب از آن متعهدینی که هستند زیادتر است و اگر وارد اینها بشوند و نفوذ در اینها بکنند راه را منحرف می کنند و دیگران را منحرف می کنند. باید اول این کشورهای غیرمتعهد این کشورهایی که می خواهند مستقل باشند این کشورهایی که خودشان را غیرمتعهد می خواهند... بکنند اول تصفیه کنند این مجلس خودشان را این کنفرانس خودشان را، این جنبش خودشان را، تصفیه کنند از عناصری که اینها به اسم غیرمتعهد وارد می شود و می خواهند خدمت کنند یا به امریکا که اکثراً این طورند یا به شوروی که آنها هم بسیارند.

اگر اینها در بین شما باشند نمی گذارند که شما غیرمتعهد بمانید، نمی گذارند که شما برای کشورهای ضعیف کار بکنید نمی گذارند که شما وابستگی های خودتان را از کشورها جدا کنید اینها در شعار از شما پیش اند. اگر شما بخواهید که واقعاً یک جمعیت غیرمتعهد یک سران غیرمتعهد باشید و بتوانید به آن عدم تعهد خودتان عمل بکنید در رأس امور تصفیه است. اگر یک نفر فاسد در بین شما باشد نمی گذارد کار شما انجام بگیرد. ...

باید اول امثال اینها را، صدام را، حسین را، حسنی را ، حسن را و امثال اینها را از بین خودتان طرد

کنید تا بتوانید یک کنفرانس صحیح تشکیل بدهید و یک جنبش غیرمتعهد باشد. اینهایی که نفوذ کرده اند نمی گذارند که کارها انجام بگیرد. باید در رأس امور این باشد که اینها کنار بروند و خودتان بنشینید همان طورکه ایران دستش را پیش هیچ کس دراز نمی کند و نکرده است در این چند سال و مستقل ایستاده است و زن و مردش ایستاده است در مقابل امریکا و در مقابل شوروی و در مقابل – هر غیر – هر متعهدی. اینها غیرمتعهدند واقعاً، نه تعهد فرهنگی دارند، نه تعهد نظامی دارند، نه تعهدهای دیگری دارند، اما – اگر باشد – اگر یک جایی باشد که بگویند که ما تعهد نظامی نداریم اما تعهد فرهنگی داشته باشند تعهد فرهنگی بدتر از تعهد نظامی است، وابستگی است نه تعهد.

اگر بخواهید که متعهد نباشید باید اساس را عوض بکنید نه تعهد از یک راه نظامی فقط باید شما غیرمتعهد و غیروابسته باشید در صنعت، در فرهنگ، در همه اموری که یک کشوری احتیاج به آن دارد.

اگر این طور شد غیرمتعهد می شوید و می توانید سر پای خودتان بایستید و اگر این افراد وارد شما باشند نمی گذارند شما غیرمتعهد بمانید و شما را وابسته می کنند و شما را بدتر از تعهد درست می کنند برای اینکه تعهد طرفینی است؛ این برای او تعهد می کند، او برای این تعهد می کند، اما اینها می خواهند وابسته کنند و بی چون و چرا همان طورکه خودشان وابسته هستند و برای آنها کار می کنند و همه دارایی کشور خودشان را با آن فقرایی که سرتاسر کشورشان هست به جیب ابرقدرت ها می ریزند اینها وقتی که وارد بشوند در بین شما همین کار را سر شما درمی آورند.»(۱)

۱

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه در بازگشت از دهلی نو در گفت وگو با خبرنگاران نتایج حضور ایران در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها را یک پیروزی خواند.

وی دراین باره گفت: «اولین پیروزی ما در این اجلاس بی نتیجه ماندن تلاش رژیم عراق برای گرفتن تأییدیه ای جهت تشکیل اجلاس هشتم در بغداد بود و این مهم ترین هدفی بود که عراق در این اجلاس دنبال می کرد و از ماه ها پیش فعالیت های متعددی را به این منظور انجام داده بود.» وزیر امور خارجه اضافه کرد: «دومین ناکامی عراق این بود که این کشور نتوانست مجمع سران جنبش عدم تعهد را وادار به تأیید قطعنامه شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره جنگ تحمیلی کند و این برای همه مسلمانان جهان یک پیروزی بود.»

ولایتی در ادامه سخنانش گفت که سومین دستاوردی که این اجلاس برای ما داشت ملاقات های متعدد با سران و مسئولان بیش از چهل کشور جهان بود. این ملاقات ها برای روابط دوجانبه با این کشورها و همچنین همکاری و هماهنگی بین جمهوری اسلامی ایران با جنبش عدم تعهد بسیار مفید بود.

وی افزود: «اجلاس غیرمتعهدها مجال و تریبونی است برای بیان افکار و دفاع از مواضع برحقمان بدون واسطه جهت آگاهی افکار عمومی جهان و بازگویی تحولاتی که در جمهوری اسلامی ایران به تحقق می پیوندد.»(۲)

۱- مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، (مجموعه رهنمودهای امام خمینی)، جلد ۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپخانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۲۱۳ – ۲۱۱.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد وبازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

درحالی که رئیس جمهور الجزایر از ادامه تلاش برای خاتمه جنگ ایران و عراق خبر می دهد، وزیر خارجه سوئد از تحقق این امر ابراز ناامیدی کرد. رؤسای جمهور پاکستان، کنیا و یمن شمالی نیز پایان یافتن این جنگ را خواستار شدند.

شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر، از پیگیری تلاش آن کشور برای برقراری آتش بس میان دو کشور خبر داد و گفت: میانجیگری الجزایر میان عراق و ایران همچنان ادامه دارد. وی از دو کشور خواست که راه حل های مسالمت آمیز برای پایان دادن به جنگ را بپذیرند.(۱)

در همین حال، وزیر خارجه سوئد رسیدن دو کشور به صلح را دور از دسترس خواند و گفت: قطع امید از تلاش های میانجیگری در درگیری های ایران و عراق عمیق تر شده و اجلاس دهلی نتوانست قدمی درجهت صلح میان اعضای جنبش بردارد. وی افزود: من و وزیر مشاور اولاف پالمه (نخست وزیر سوئد) در مسائل سیاسی مواضع و آمادگی خود را برای میانجیگری به شرط تمایل دو کشور به صلح به وضوح اعلام کرده ایم. وزیر خارجه سوئد همچنین اظهار کرد: گذشته از دورنمای ناامیدکننده تمایل به صلح ایران و عراق، حل مسئله جنگ و بازسازی اقتصادی کشورهای متضرر نیز دراین میان مطرح است.(۲)

از سوی دیگر، ژنرال ضیاء الحق و دانیل آراب موی رؤسای جمهوری پاکستان و کنیا در سخنانی در اسلام آباد خواستار پایان جنگ عراق و ایران و حل آن ازطریق مسالمت آمیز شدند. رؤسای جمهوری پاکستان و کنیا همچنین از ادامه این جنگ ابراز نگرانی کردند.(۳)

علی عبدالله صالح رئیس جمهوری یمن شمالی نیز امروز هنگام ترک دهلی نو و مراجعت به کشورش در یک مصاحبه کوتاه مطبوعاتی از درخواست خانم گاندی مبنی بر پایان یافتن فوری جنگ ایران و عراق و تن دادن دو کشور به مذاکرات مسالمت آمیز استقبال کرد.(۴)

ص: ۳۴۹

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، استکهلم.

۲- سند شماره ۲۳۱۶۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳، روزنامه سعودیانی الیوم.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۹، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۷، رادیو کویت، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

۴- همان، رادیو ابوظبی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱.

با پایان یافتن هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در دهلی نو، رسانه های بین المللی ازجمله رادیو بی بی سی، رادیو امریکا و روزنامه سوئدی داگنز ماینز، ضمن اشاره تلویحی به موفقیت ایران در این اجلاس، به تفسیر و تحلیل تصمیمات اجلاس هفتم غیرمتعهدها پرداختند.

رادیو بی بی سی به نقل از فرد هالیدی مفسر انگلیسی و صاحب نظر در مسائل سیاسی، گفت: «هیئت های نمایندگی بسیاری بدواً امیدوار بودند که تقاضای جدی خانم گاندی در اولین روز اجلاس سران دولت ها، موجب عکس العمل مثبت طرفین درگیر در جنگ ایران و عراق خواهد شد، اما سران هیچ یک از دو کشور در کنفرانس شرکت نکردند. علتش احتمالاً این بود که هیچ کدام این کنفرانس را محلی مناسب برای یک اقدام صلح خواهانه ندانسته اند. در شرایطی که عراق میانجیگری را پذیرفته، هیئت نمایندگی ایران مثل همیشه سرسختی نشان می دهد. باوجود درخواست قریب به اتفاق نمایندگان کنفرانس دایر بر استقرار صلح فوری بین دو کشور، ایران به کسب یک پیروزی در این اجلاس نائل آمد. خبرگزاری رسمی ایران از همتای عراقی خود بسیار فعال تر بوده و مصاحبه های مطبوعاتی آقایان رجایی خراسانی سفیر ایران در سازمان ملل و میرحسین موسوی نخست وزیر در رسانه های هند بسیار وسیع تر منعکس شده تا بیانیه های عراقی. علاوه براین ایران موفق شد که قصد رؤسای سابق و فعلی کنفرانس؛ یعنی کوبا و هند دایر بر تشکیل اجلاس بعدی در بغداد را خنثی کند.

درواقع ایرانی ها تلویحاً اشاره کرده اند که اگر بغداد محل تشکیل کنفرانس عدم تعهد در سه سال دیگر باشد، این به خودی خود می تواند انگیزه ای باشد برای ادامه جنگ. باوجوداین، ایران جریان امور را کاملاً بر وفق مراد نمی داند. انزوای سیاسی ایران در جامعه بین المللی هرگز به این حد نبوده و حتی روابطش با سوریه نیز به نظر ناپایدار می رسد.»(۱)

رادیو امریکا نیز درباره نکات مربوط به جنگ تحمیلی در بیانیه پایانی اجلاس گفت: اجلاس کشورهای غیرمتعهد براثر اختلاف نظر شدیدی که بر سر مسئله جنگ عراق و ایران وجود داشت، ناچار یک روز بیشتر به گفت وگوهای خود ادامه داد، ولی مسئله جنگ ایران و عراق هنوز همچنان لاینحل باقی مانده است.(۲)

روزنامه سوئدی داگنز ماینز نیز که پایبندی ایران به اصول اعلام شده خود را سرسختی خواند، با اشاره به جو متشنج و ناهمگون اعضا و همچنین پایان نسبتاً ناقص اجلاس، درباره فعالیت ها و رایزنی های هیئت ایرانی در این نشست نوشته است: «از همان آغاز اجلاس به وضوح مشخص بود که ایران هرگز از مواضع سرسختانه خود دست بردار نخواهد بود.

ایران طی موقعیت های مختلف خواهان شناسایی عراقی به عنوان متجاوز بوده است و این امر در

ص: ۳۵۰

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۸، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۹، به نقل از رادیو.بی بی سی.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از رادیو امریکا (فارسی).

شرایطی که اغلب کشورهای عربی از عراق حمایت می کنند بدون همراهی اکثریت قاطع اعضای جنبش امری غیرممکن به نظر می رسد.» این روزنامه افزوده است: «سعی هندوستان برای ایجاد جو ملایم در برگزاری اجلاس باوجود بحث های داغ درباره مسائل ایران و عراق که حتی در کریدورها نیز ادامه داشت، بی نتیجه ماند. افزون بر اینکه عراق اعلام کرد قول هایی جهت برگزاری اجلاس آینده در بغداد دریافت کرده است. اعلام این خبر با مخالفت های شدید ایران، سوریه، لیبی و کره شمالی روبه رو شد و درنتیجه اتخاذ تصمیم درمورد برگزاری اجلاس آینده به نشست وزیران که در سال ۱۹۸۵ در آنگولا تشکیل می شود، واگذار شد. لیبی درحالی که با برگزاری کنفرانس در بغداد مخالفت می کرد خود را برای میزبانی از هشتمین کنفرانس سران غیرمتعهدها، کاندید کرد.»(۱)

۱

اخبار انتشاریافته از اجلاس وزرای نفت اوپک بیانگر توافق جمعی کشورهای عضو بر قیمت ۲۹ دلار و سقف تولید ۶/۱۷ میلیون بشکه در روز است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از لندن، وزیران نفت اوپک موفق شدند پس از ۱۵ روز به یک توافق نسبی درمورد کاهش بها و نیز نحوه سهمیه بندی تولید دست یابند.

مارک نگوما دبیرکل اوپک نیز اعلام کرد اوپک نزدیک به انعقاد قراردادی است که دوشنبه (فردا) نهایی خواهد شد. عده ای از وزیران عضو اوپک معتقدند که فردا کار اجلاس اوپک به آخر می رسد، اما گروهی نیز عقیده دارند که هنوز هیچ تصمیمی اتخاذ نشده و همه چشم ها منتظر پایان روز دوشنبه و اعلام نتیجه قطعی است.

در آخرین دور نشست وزرای اوپک در لندن امشب وزیران نفت اوپک در فضای پر از ابهام در هتل اینترکنتینتال لندن گرد آمدند تا یک جلسه حساس را آغاز کنند، درحالی که همه چیز حاکی از آن بود که آنها در شرف انعقاد یک قرارداد هستند، وزیر انرژی ونزوئلا هنگام ورود به جلسه خاطرنشان کرد که هنوز بایستی درباره سهمیه های تولید گفت وگو کرد.

در جلسه دیروز، اظهارنظرهای دیگری نظیر اظهارنظر وزیر نفت امارات متحده عربی که گفته بود کشورش مانند همیشه به پیدا شدن یک راه حل عقلایی کمک خواهد کرد، از گوشه وکنار به گوش می رسید. جمهوری اسلامی ایران خواهان کاهش سقف تولید جهت جلوگیری از سقوط بهای نفت پایه اوپک و تثبیت آن به میزان بشکه یی ۳۴ دلار می باشد، لکن به گفته منابع نزدیک به هیئت های نمایندگی شرکت کننده، به دنبال عدم توافق بر سر میزان سهمیه بندی تولید مجدداً توافق بین اکثر اعضا درخصوص تعیین بهای نفت پایه اوپک به میزان بشکه ای ۲۹ دلار تحت الشعاع قرار گرفته است. به ویژه آنکه برخی وزرا از بیانیه تهدیدآمیز

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه مجموعه گزارش های هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد و بازتاب جهانی آن، شماره ۱۲، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص۲۰ و ۲۱، استکهلم، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، روزنامه سوئدی داگنزماینز.

شرکت نفت بریتیش پترولیوم که ۳۵ درصد سهام آن متعلق به دولت انگلیس است، به شدت خشمگین هستند. مطبوعات چاپ لندن به نقل از این شرکت نفتی، اعلام کرده اند که درصورت کاهش قیمت نفت دریای شمال، انگلیس بازهم بهای نفت پایه اوپک را زیر فشار قرار می دهد.

براساس توافق های انجام شده حجم تولید کشورهای عضو بدین ترتیب است: کویت روزانه یک میلیون بشکه؛ نیجریه ۳/۱؛ ایران ۵/۲؛ قطر ۳/۰؛ عراق ۲/۱؛ اندونزی ۳۵/۱؛ لیبی ۱/۱؛ الجزایر یک و پادشاهی سعودی بین ۷/۴ تا ۵ میلیون بشکه در روز.(۱)

ضمیمه گزارش۳۰۴: مشروح گفت وگوی بنی صدر با گردآورنده کتاب تحقیقی درباره تاریخ انقلاب اسلامی (چاپ برلین) درباره چگونگی ارتباط رجوی با طارق عزیز، نحوه ملاقات آنها، اعتراضات بنی صدر به این موضوع، سفر رجوی به بغداد و...

بخش هایی از گفت وگوی گردآورنده کتاب تحقیقی درباره تاریخ انقلاب اسلامی ایران با بنی صدر درخصوص ملاقات رجوی و طارق عزیز چنین است:

«س: جریان ملاقات طارق عزیز نایب نخست وزیر عراق با آقای رجوی در فرانسه را تا آنجا که من شنیده ام، آن روزی که ملاقات بین آقای رجوی و آقای طارق عزیز انجام شد، این ملاقات در خانه ای بود که شما در آنجا بودید، ولی شما وارد آن اطاق نشدید و هیچ ملاقاتی هم با او نکردید. خواستم خواهش کنم بفرمایید، کانال ارتباط اولیه عراقی ها که توانستند زمینه چنین ملاقاتی را با آقای رجوی فراهم کنند، چگونه بود؟

بنی صدر: عرض کنم، در فرانسه یک شخصیتی است به اسم ادوارد پیزانی و چندی قبل رئیس مؤسسه عرب در فرانسه بود. بنیاد عرب. یک ساختمان خیلی بزرگی هم درست کرده اند. طارق عزیز ازطریق او [پیزانی] و او هم ازطریق پل وییی با من تماس گرفت که با من ملاقات کند. به پل وییی گفتم: چنین ملاقاتی نمی کنم. من خودم را قربانی این آقایان نمی دانم. این جنگ، ما را به اینجا آورده و حالا من بیایم با این آقای متجاوز به خاک ایران، چه ملاقاتی بکنم؟ رئیس جمهوری و فرمانده کل نیروهای مسلح ایران در جنگ با این آقایان، چه دیداری دارم با او؟ نپذیرفتم.

روز بعد آقای رجوی آمد پیش من و گفت: طارق عزیز می خواهد بیاید اینجا. گفتم: قبل از اینکه به شما مراجعه کند، دیروز و به این ترتیب به من مراجعه کرده و جواب منفی شنیده است. گفت: شما نپذیرفتید؟ گفتم: نه. نپذیرفتم.

درحالی که در همان روزهای اول، آقای رجوی خیلی سخت مخالف بود با هرگونه تماسی با عراق و می گفت: این کار حیثیت ما را می برد و ما باید در دفاع میهنی قوی تر از رژیم آخوندی عمل کنیم.

به هرحال، دربرابر آن سؤال آقای رجوی، به او گفتم: تقاضای ملاقات را نپذیرفتم. عصر آن روز مجدداً آمد و گفت: او شرایط ما را هرچه بگوییم، می پذیرد و با آن شرایط، بیاید اینجا.

س: آن شرایطی را که مطرح می کرد، دررابطه با مسئله چگونگی صلح با ایران بود؟

بنی صدر: خیر. ترتیب اینکه چه جوری بیاید اینجا و راجع به ملاقات، در کجا باشد. بالاخره، گفتم: اگر من بخواهم موافقت کنم، فقط به یک ترتیب می شود موافقت کرد و آن ترتیب هم این است که یک فاتح، یک شکست خورده را می پذیرد، اینها متجاوزند و در تجاوزشان هم شکست خورده اند وگرنه به سراغ ما به اینجا نمی آمدند. بنابراین، رابطه فاتح با مغلوب متجاوز و شکست خورده، همان طور در تصویر شاپور و

۱- روزنامه کیهان، ص۲.

والرین هست که چگونه پایش را می گذارد روی پشت متجاوز مغلوب تا سوار اسب شود. قاعده برخورد با متجاوز، این است. اگر متجاوز نبود، البته فرق داشت، شما باید او را به این ترتیب بپذیرید و ملاقات شما با او، حداکثر نیم ساعت بیشتر طول نکشد. گفت: بسیار خوب. نشان به آن نشان که این ملاقات، پنج ساعت طول کشید. طارق عزیز به هدفش رسید. نمونه آن اینکه، روزنامه لوموند چنین ارزیابی کرد: آن آقا آمد و این آقا را خرید. درواقع، همین است. از آن به بعد، سازمان مجاهدین افتاد روی خط رفتن به بغداد.

س: از مسائل گفت وگوی آن روز با طارق عزیز، با شما صحبت نشد؟

بنی صدر: چرا. او آمد و یک گزارش مفصلی که از همه مطالب ضبط شده بود، داد. او چه گفته و این چه گفته، همه این مطالب را شنیدم و گفتم: او برد و شما باختید. نه تنها من این را گفتم، بقیه هم گفتند. آقای سلامتیان هم به او گفت.

س: بقیه جریان های عضو شورای ملی مقاومت نظریاتشان دراین مورد چه بوده؟

بنی صدر: به هرحال، اغلب اعتراض کرده بودند، این طور که یادم است.

س: آیا ارزیابی سازمان مجاهدین از رفتن به عراق این بود که تصور می کردند جمهوری اسلامی در مدت کوتاهی بعد، سقوط خواهد کرد؟ چنین ارزیابی داشتند؟

بنی صدر: این مثل سناریوی یک فیلم بود. یک روزی سلامتیان آمد پیش من و دیدم مثل لبو صورتش کبود بود. گفتم: شما چرا این حالت را دارید؟ گفت: چرا نداشته باشم؟ گفتم: بگو، چرا این حالت را داری؟ گفت: رجوی می خواهد برود به بغداد. گفتم: غلط می کنه می خواهد بره بغداد. می ایستیم و نمی گذاریم برود به بغداد. این حالت چیه شما دارید؟ گفت: ما یک عمر گفتیم، آزادی، استقلال، حالا سر از بغداد در بیاوریم؟!

بعد، خود آقای رجوی آمد و شروع کرد به اینکه، ما یک تکه زمین داشته باشیم در مرز ایران و در آنجا مستقر بشویم، فراخوان می کنیم و اقلاً یک میلیون نفر می آیند به مرز. بعد، با این نیروها می رویم تهران را تصرف می کنیم.

س: واقعاً به چنین حرفی اعتقاد داشت؟

بنی صدر: اگر بگوییم اعتقادش بود به این معنا است که نداشت! من خیلی خندیدم و گفتم: شما بچه شدید؟! فراخوان می کنیم و یک میلیون نفر می آیند به مرز، این حرف ها چیه که می زنی؟ کدام دیوانه ای می آید به مرز عراق و از آنجا با شما راه پیمایی بکند بیاید تهران تا آنجا را فتح کند؟ چطور شما به این مسائل فکر نمی کنی؟ اصلاً، شما پایت را بگذاری به بغداد، کار تو ساخته است. از دید مردم، آلت دشمن هستی. از آن لحظه که پایت به بغداد برسد، احدی به فراخوان تو نمی آید. مگر آن اشخاصی که مانده و بیکار هستند و کاری توی زندگی ندارند و شما هم بخواهید به عنوان مزدور استخدامشان کنی و پولی بهش بدهی، آنها هم که تن به این کار بدهند، برای جنگ نخواهند آمد چون یک آدم ایرانی اصیل که حاضر نمی شود با فراخوان شما به عراق بیاید و از آنجا بخواهد برگردد و وطنش را فتح کند. چنین آدمی یا باید دیوانه باشد و یا آدم غیراصیل و بی بندوباری. به علاوه، از این نوع آدم ها، نیرویی درنمی آید. یک ترقه در بره، میدان خالی می کنند. آنهایی که از روی عقیده می جنگند؛ آن طور است، و حالا شما می خواهید بهشون وعده بدهی که شما بیایید و من حقوق می دهم، چطور می خواهند بجنگند؟!

بله. این گفت وگوها انجام گرفت. مدتی فکر می کردیم که او منصرف شده. بعد، دیدیم نخیر، مسئله جدی شد. من دیگر از ناحیه ایشان هیچ نگرانی نداشتم، از لحاظ اینکه چون یک نیرویی که هنوز شناخته نشد، خطر دارد. وقتی شناخته شد، هیچ خطری ندارد. او دستش خالی است و پر هم بود، خطر نداشت، برای اینکه جامعه او را شناخت. در آزادی و آزمایش اجتماعی، هرکس آن طوری که هست، خودش را به

جامعه می شناساند. اینان، الآن هیچ خطری برای ایران ندارند چون مردم دانستند که آنها هژمونی طلب هستند و می دانند که برای آنها به غیر از قدرت، هیچ چیزی، مسئله نیست.

بله، آن هم بود موضع استقلالش که تشریف برده به بغداد. درحالی که در آن میثاق، استقلال تعریف شده و گفته شده بود، استقلال یعنی دخالت ندادن هیچ قدرت خارجی مستقیم و غیرمستقیم در مسائل داخلی ایران. آقای رجوی این میثاق را امضا کرد، ولی نقض کرده است. در آن میثاق، هم آزادی را نقض کرده و هم استقلال را و هم عدم هژمونی را نقض کرده است. اراده خودش را تحمیل کرده و تشریف برده به بغداد.

بعداً عده ای هم در شورای ملی مقاومت به تدریج از او جدا شدند چون دیدند که این هژمونی زیادی مطلق است. حالا، اینان یک دسته شناخته شده ای هستند برای همه ایرانیان. این شناخته شدن را یک خدمتی می دانم برای کشور و یکی از خدمت های بزرگ. برای اینکه مطمئنم، بعد از این رژیم استبدادی در ایران، ناشناخته ای که از این نوع کلاه ها بخواهد سر مردم ایران بگذارد، نیست.»

نکته تأمل برانگیز دراین باره این است که بنی صدر با آنکه به نحوی که ذکر شد از این ملاقات یاد می کند و بارها از رجوی به دلیل ملاقات با طارق عزیز انتقاد می کند، از قطع رابطه شورای ملی مقاومت با خودش نیز گله مند است. بنی صدر در بخشی از صحبت های خود می گوید: «در ۲۰ اسفند ۱۳۶۲، آقای رجوی نامه ای به من نوشت در ۱۴ صفحه و به قول خودش پایان داد به این همکاری. مقاله ای نوشته شده بود در نشریه انقلاب اسلامی [به تاریخ ۱۷ اسفند ۱۳۶۲] من هیچ اطلاعی از آن مقاله نداشتم. در آن وقت، روزنامه انقلاب اسلامی ربطی به من نداشت. اگرچه می نویسند که در مسئولیت من است، ولی در آن وقت که من با آن آقایان بودم، در مسئولیت من نبود. در یک روزنامه ای که در مسئولیت من نیست، یک مقاله ای نوشته شده است تحت عنوان "دروغ های طارق عزیز" و این را مجوز کردند برای پایان دادن به همکاری با من. این هم میزان رعایت آزادی است از دید این آقایان که: گنه کرد در بلخ آهنگری / به شوشتر زدند گردن مسگری.»(۱)

بنی صدر برخلاف ادعای خود پس از ۱۹ سال از گذشت واقعه، در آن دوران سعی داشت تا با انتخاب یک روش بینابینی از اتخاذ موضع قاطع درباره ملاقات رجوی و طارق عزیز خودداری کند. او باتوجه به ابزارهای تبلیغاتی فراوان و دسترسی داشتن به رسانه های جمعی همچون خبرگزاری ها، روزنامه ها، رادیوها و... هیچ گاه صراحتاً به این دیدار اعتراض نکرد. حتی درباره ادعاهای مختلف رجوی درباره رضایت وی از ملاقات با طارق عزیز(۲) مطلبی خلاف گفته رجوی بیان نکرد. یا وقتی که بی بی سی اعلام کرد که بنی صدر از ملاقات رجوی و طارق عزیز اظهار نارضایتی کرده و شورای ملی مقاومت تکذیبیه ای را دراین باره منتشر کرد و صراحتاً وجود هرگونه اختلاف بین بنی صدر و رجوی را رد کرد، باز بنی صدر هیچ گونه اقدامی نکرد و اگر برخی منابع مطلبی درباره مخالفت او با دیدار رجوی و طارق عزیز مطرح می کردند عموماً ازطرف دوستان و همکاران وی بود و به نظر می رسد او منتظر به نتیجه رسیدن پیمان شورای ملی مقاومت با دولت عراق بود تا اگر این پیمان ازنظر سیاسی به نتیجه رسید او که هیچ گاه به طور علنی با این پیمان ابراز مخالفت نکرده بود جزء شرکا به حساب بیاید و اگر این پیمان به نتیجه مطلوب نرسید دراین صورت نیز از او و اطرافیانش ردپایی در دست بود که ظاهراً نشان می داد با پیمان نامه شورای ملی مقاومت با دولت عراق مخالف است همانند شرایط امروز.

۱- حمید احمدی، تحقیقی درباره تاریخ انقلاب اسلامی ایران (خاطرات بنی صدر)، جلد اول (تجربه ها)، آبان ۱۳۸۰، آلمان - برلین.

۲- رجوی در مصاحبه با نشریه الحوادث، وجود هرگونه اختلاف میان خود و بنی صدر را انکار کرد. مشروح این مصاحبه در روزشمار ۲۵/۱۲/۱۳۶۲ آمده است.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۳اسفند ۱۳۶۱ ۲۸ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۴ مارس ۱۹۸۳

۱

امروز شورای عالی دفاع(۱) با دعوت از ۶ تن از فرماندهان عالی رتبه نظامی (محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، علی صیاد شیرازی، حسنی سعدی و موسوی قویدل) در مقر ریاست جمهوری در تهران، تشکیل جلسه داد.(۲)

در این جلسه مسئولان سپاه و ارتش درباره سه موضوع که آیت الله خامنه ای مطرح کرد، به اظهارنظر پرداختند. این موضوعات عبارت بودند از: ۱. علل ناکامی در عملیات والفجر مقدماتی. ۲. چشم انداز آینده جنگ. ۳. پیشنهاد برای آینده جنگ.

محور دیدگاه های فرماندهان درباره این سه موضوع چنین بود:

آرایش جدید دفاعی دشمن بعد از عملیات بیت المقدس و احداث استحکامات؛ دوربودن عقبه های دشمن از دسترسی نیروهای خودی؛ اطلاع یافتن دشمن از حملات نیروهای خودی و چاره اندیشی برای مقابله با آن ازطریق انتقال نیروهای کیفی به رده دوم دفاعی و جایگزین کردن نیروهای بی کیفیت در رده های اول؛ وجود اهداف عملیاتی در عمق؛ نداشتن شناخت کافی نیروهای خودی از زمین، استحکامات و موقعیت دشمن؛ اظهار امیدواری به پیروزی در عملیات آینده و... .

ص: ۳۵۷

۱- افراد حاضر در این جلسه عبارت بودند از: آیت الله خامنه ای (رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع)، آقای هاشمی رفسنجانی (نماینده امام در شورای عالی دفاع)، میرحسین موسوی (نخست وزیر)، حجت الاسلام سیداحمد خمینی، علی اکبر ولایتی (وزیر امور خارجه)، حجت الاسلام حسن روحانی (رئیس کمیسیون دفاع مجلس شورای اسلامی)، تیمسار غلامعلی ظهیرنژاد (رئیس ستاد مشترک ارتش)، سرهنگ سلیمی (وزیر دفاع)، سیدکمال خرازی (مسئول خبرگزاری جمهوری اسلامی و مسئول ستاد تبلیغات جبهه و جنگ در قرارگاه خاتم)، محسن رفیق دوست (وزیر سپاه)، محسن رضایی (فرمانده کل سپاه)، سیدرحیم صفوی (معاونت عملیات فرماندهی کل سپاه)، غلامعلی رشید (مسئول عملیات قرارگاه خاتم سپاه)، سرهنگ علی صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش)، سرهنگ حسنی سعدی (جانشین فرماندهی نیروی زمینی ارتش) و سرهنگ موسوی قویدل (مسئول رکن۳ نیروی زمینی ارتش).

۲- گزارش این جلسه با استفاده از مطالبی که غلامعلی رشید در جلسه فرماندهان سپاه بیان کرده، تنظیم شده است.

غلامعلی رشید در جلسه ای با فرماندهان سپاه گزارشی از جلسه امروز فرماندهان نظامی با شورای عالی دفاع ارائه کرد که خلاصه آن چنین است:

«آقای هاشمی به این شکل جلسه را شروع کرد که ارتباط شورا با جبهه ضعیف است و گفت مردم هم کم اطلاع تر از ما هستند، یعنی می گفت: ما اطلاعاتمان از جبهه ها کم است و مردم هم کمتر از ما.

آقای [آیت الله] خامنه ای هم گفت هرکس می خواهد صحبت کند درمورد سه موضوع صحبت کند: ۱. برداشت برادران از ناکامی و عدم فتح در عملیات والفجر مقدماتی چیست؟ ۲. چشم انداز شما درباره آینده جنگ چیست؟ ۳. چه پیشنهادهایی دارید که در آینده ما موفقیت هایی داشته باشیم؟

پس از ایشان ابتدا، برادران ارتش صحبت کردند. آقای [سرهنگ] حسنی سعدی عمدتاً مسئله استحکامات عراق را گفتند که عامل ناکامی ما بود؛ یعنی گفتند استحکامات بوده که باعث بسته شدن راه کار ما بود. عراق اینها را قبلاً نداشت و ما قبلاً نفوذ می کردیم در داخل [مواضع] دشمن و شناسایی می کردیم و... . آقای موسوی قویدل هم صحبت کرد و او هم بخشی از این مسائل را بازگو کرد و محدودیت های خودی و نقطه قوت های دشمن را شمرد؛ اینکه دشمن آتش دارد، اطلاعات دارد و مسائل را برشمرد و بعد هم نوبت ما رسید. برادر رحیم گفت: شما صحبت کن. ما هم به طور مفصل صحبت کردیم. گفتیم که علل موفقیت ما چی بوده، اول گفتم که شورای عالی دفاع در زمانی که ما در عملیات های گذشته موفق می شدیم نمی آمد بپرسد علل موفقیت شما چی بود؟ و حتی نمی آمد بگوید علت ناکامی شما در قرارگاه فجر فتح المبین چی بود؟ در قرارگاه قدس بیت المقدس چی بود؟ در جنوب کرخه، در طریق القدس، تیپ کربلا و تیپ عاشورا چی شده بود که نتوانستند موفق بشوند. گفتم این سؤال ها را چرا از ما نکردید و چرا نیامدید بگویید چگونه خرمشهر را گرفتید؟ چگونه از کارون عبور کردید؟ چگونه تپه های "علی گره زد" را گرفتید؟ چگونه عین خوش را گرفتید؟ نه از موفقیت های ما سؤال شد و نه از شکست های ما.

گفتیم که ناکامی های ما به دلیل این بوده که دشمن نقطه ضعف های خودش را پوشانده است. گفتم این اعتقاد خود من هست. به برادرها هم گفتم جنگ ما در بیت المقدس تمام شد، جنگ ایران و عراق از رمضان به بعد جنگ جدیدی است، با وضعیت جدید، با آرایش جدید، با دشمن جدید، دشمن هرچی ضعف داشته، بعد از بیت المقدس پوشانده است و چون قبلاً آمده بود داخل خاک ما، زائده داشت، عقبه داشت، جناح داده بود به ما، الآن هیچ جناحی به ما نداده است. هیچ گونه عقبه ای به ما نداده است، هیچ گونه راه نفوذی که یک نفر ما نفوذ کند، باقی نگذاشته است.

آن موقع بچه های ما می رفتند توی دل دشمن شناسایی می کردند و برمی گشتند، عراقی ها شب را از ما گرفته اند، عملیات های شبانه ما را، گفتم دشمن ضعف هایش را پوشانده است. شب را با این استحکاماتی که احداث کرده از ما می گیرد تا حمله ما را به روز بکشاند، بعد روز می آید با ما درگیر می شود، نیروهای سازمانی اش را از دسترس ما دور کرده است. هرچه از عملیات رمضان به بعد می زنیم همه به این تیپ های سه رقمی است، همه آن از این تیپ های جیش الشعبی است. امروزه جنگ کردن سرسختی دیگر می خواهد، یک وضعیت جدیدی است، تلفات به مراتب شاید بیشتر باشد، مشکلات بیشتر است، شما تصور نفرمایید که ما همین طورکه به راحتی مثلاً فتح المبین را گرفتیم، حالا بتوانیم به آن شکل حمله کنیم، شرایط سخت تر شده است، دشمن باتجربه تر شده و ما هزار برابر باید قوی تر بشویم، قوی تر و هوشیارتر و با تجربه تر از سابق که بتوانیم بر این دشمن فائق بیاییم. گفتیم برداشت ما از ناکامی ها این است، دیگر دشمن هیچ گونه جناحی به ما نداده است. از شلمچه تا چنگوله یک رودخانه مین، استحکامات، خندق، کانال به عرض ۱۰۰۰ متر جلو ما درست کرده است. ما باید از این رودخانه عبور کنیم و برویم هدف هایمان را بگیریم. هدف های ما هم ۴۰ کیلومتر، ۶۰ کیلومتر، ۱۰۰ کیلومتر در عمق هستند و عقبه های دشمن دور هستند. جناح هم به ما نداده که لااقل از آن جناحین استفاده کنیم. یک جناح داشته، خود شکل طبیعی مرز آن هم طلاییه بوده، آن را هم از ما گرفته و آب انداخته و ما را بیرون کرده است. حدود ۱۵ کیلومتر ما را دور کرده، این علل ناکامی ماست و ما اینها را حساب می کنیم. گفتیم البته ما از دشمن برای شما گفتیم، بله، وضعیت خودمان را هم قبول می کنیم که ما به استحکامات بی توجه بودیم، گفتیم ما را یک مقدار غرور گرفته بود که دیگر استحکامات را نمی دیدیم و همه اش در فکر غزیله و عماره و آنجاها بودیم و شناخت ما هم از دشمن کم شده بود، چون خط نداشتیم. اگر در فتح المبین ما موفق شدیم، یک سال و نیم دشمن را شناختیم، راه های او را شناختیم، جاده هایش را شناختیم، ارتفاعاتش را شناختیم، بچه ها خمپارها را می توانستند ثبت تیر کنند. روی هر تپه ای که دلشان می خواست، روی جاده هایش، روی معابرش، دو الی سه بار با این دشمن جنگیده بودند و او را می شناختند که درنتیجه این موفقیت ها کسب شد. به هرحال اصول موفقیت را ما شمردیم، گفتیم اگر الآن ما تمرکز نیرو می دهیم که سابق هم دادیم، دشمن هم الآن مقابل ما تمرکز نیرو می دهد. ما زمانی که آمدیم والفجر (مقدماتی) را شروع کنیم دشمن ۳ لشکر بیشتر نداشت، ولی الآن ۹ لشکر جلو ماست، ۶ لشکر آورده جلو ما گذاشته. تمرکز نیرو به هم خورده است، سرعت عمل بعد از بیت المقدس از ما گرفته شده است. الآن هم اگر دیدید طول کشیده این عملیاتی که ما می خواهیم شروع کنیم، همه اش علتش استحکامات است، برادرهای ما به سختی توانستند معبر باز کنند و مشکل اساسی ما معبر است.

پرسیدند چشم انداز شما از آینده عملیات چی هست؟ گفتیم ان شاءالله این عملیاتی که می خواهیم شروع کنیم به احتمال ۸۰ درصد موفقیت دارد، چراکه تکمان خیلی عمیق نیست و تقریباً ۷ تا ۸ کیلومتر عمق دارد. می رویم روی ارتفاعات.

تا ساعت ۸ و ۹ و ۱۰ صبح می توانیم بجنگیم و تپه ای است، خط هم داریم و می توانیم یک مقدار دشمن را شناسایی بکنیم. یعنی وضعیت این طوری هست که امیدواری داریم که بتوانیم این عملیات را موفق بشویم.

پرسیدند نظرتان راجع به ادامه جنگ چی هست؟ نظرتان را بگویید.

که اکثراً می گفتند جنگ، جنگ تا پیروزی، ما گفتیم البته جنگ، جنگ تا پیروزی این شعار نیست، ما معتقدیم که باید حقمان را بگیریم، باید آبرو برای اسلام بخریم، عزت اسلام را بالا ببریم و گفتیم به آنها. گفتم که ما مصر هستیم در گرفتن حقوق خودمان و ما باید جنگ را ادامه بدهیم، می خواستند ببینند، روحیه ما چطور است درمورد جنگ، مثلاً ول کردیم، خسته شدیم، مثلاً می گوییم نه دیگر حالا بس است، من گفتم ممکن است در فرمانده گردان های ما یک احساس این جوری باشد که دیگر مثل سابق نباشند و نتوانند تحلیل عمیق از دشمن کنند. می گویند، عراق این همه اسیر داد، کشته داد، هنوز هم چطوری دارد می جنگد! گفتم ممکن است از این تحلیل ها عاجز باشند، هضم این مسئله برای آنها مشکل باشد، ولی الحمدلله فرماندهان سپاه ها و فرماندهان لشکرها روحیه شان خوب است.

پس از آن، تیمسار ظهیرنژاد صحبت کرد. ایشان گفت عملیاتی که می خواهد شروع شود به تجزیه وتحلیل احتیاج دارد، باید طرح این جا بیاید، وزیر امور خارجه در جریان آن باشد، ازلحاظ اقتصادی، اجتماعی و تأمین باید بررسی بشود. شما که می خواهید بروید العماره را بگیرید، نگهداری آن، ۱۰ لشکر نیرو می خواهد، می گفت گیریم که گرفتید آن را، ۱۰ لشکر فقط می خواهد که آن را تأمین کند.

نخست وزیر هم گفت چه کمکی ما می توانیم به شما بکنیم؟ چه وزارتخانه هایمان، وزارت بهداری مان، وزارت راهمان، گفتیم وزارت راه را بگویید بیاید رسیدگی کند. در طول این دو سال اصلاً خبری از وزارت راه نبوده است.

آقای هاشمی در پایان گفت که جلسه ما را قانع نکرده است! ... باید بیشتر حرف بزنید. ما می خواهیم ببینیم در آینده می خواهید چه کار بکنید؟ هرچی حرف می زدیم می گفت در آینده چه کار می خواهید بکنید. حالا به ما بگویید چه کار می خواهید بکنید، کجا را می خواهید بروید بگیرید. قرار شد که دوره دیگر، یک رده فرمانده سپاه هایمان با همدیگر برویم، یک دفعه دیگر فرماندهان لشکرها را هم ببریم، حالا ممکن است هفته دیگر شماها را بگویند که بروید (در شورای عالی دفاع) صحبت کنید.

آخر سر آقای هاشمی گفت ما خط کارمان را بگوییم، شما بروید روی این طرح ریزی کنید:

۱. یا با یک حرکت بزرگ و وسیع و یک مرتبه ای کاری کنید که رژیم عراق سقوط کند. می گفت بروید بغداد را بگیرید که آن در توانتان نیست. می گفت این استراتژی جمهوری اسلامی است یا این چنین، مثلاً حمله ای بکند در همه جا، تا نیروهایش ساقط شود. ۲. اگر توان ندارید، که ندارید، باید یک نقطه استراتژیک از عراق بگیریم و با تصرف آن، بر عراق فشار بیاوریم. نه اینکه مثلاً برویم علی غربی را بگیریم، مثلاً بصره یا یک جایی گرفته بشود که ما بتوانیم از آن طرف فشار بیاوریم و خواسته هایمان را عملی کنیم. گفت از [عملیات] بیت المقدس به این طرف، آن ابهت نظامی هم که برای اسلام ایجاد شده بود آن هم الآن نزول پیدا کرده است، آن آبرویی هم که برای اسلام خریده بودید الآن پایین آمده است.

آقای هاشمی گفت: نمی خواهم مسائل سیاسی را دخالت بدهم، ولی این امریکا، هرچی ما گرفتیم در طول این دو سال و نیم، در سطح دنیا، در این شرایط دارد از ما می گیرد. نفت را بشکه ای ۵ دلار آورده پایین.»(۱)-(۲)

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع نیز در مصاحبه ای درباره مسائل مطرح شده در جلسه امروز شورای عالی دفاع گفت: این جلسه با حضور فرماندهان ارتش و سپاه که به تازگی از جبهه ها بازگشته اند و به منظور بررسی گزارش های آنان درباره اوضاع جبهه ها تشکیل شد.

وی درخصوص وضع کلی نیروهای خودی در جبهه ها گفت: «ما طی عملیات گذشته، ضمن تثبیت نیروهایمان در مناطق مناسب، عراقی ها را از مناطق مهم عقب راندیم و لذا آنها در مواضع بعدی حالت دفاعی و پدافندی به خود گرفته و تمام تلاششان این است که بتوانند مانع پیشروی نیروهای ما شوند و ازطرفی تلاش نیروهای اسلام این است که بتوانند با تلفات کمتری هم از ما و هم از عراقی ها به پیروزی هایی برسند. نیروهای دشمن حالت هزیمت دارند، البته آنها پس از فرار از خاک ما حالا در استحکامات نسبی که در خاک خودشان ایجاد کرده اند و در سنگرهایشان خزیده اند و با استفاده از مین و کانال ها، موانع موقت و محدودی در مقابل نیروهای ما ایجاد کرده اند. ازاین رو آنها هیچ گونه آمادگی جنگ را ندارند. به همین دلیل دشمن هرلحظه در سایه فعالیت های سیاسی و هیاهوهایی که می کند آنها را چند روزی امیدوار به مقاومت تا رسیدن به صلح می نماید.»

ص: ۳۶۱

۱- آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب کارنامه و خاطرات مربوط به سال ۱۳۶۱ در گزارش کوتاهی از این جلسه نوشته است: «شب، جلسه ی شورای عالی دفاع داشتیم و فرماندهان نظامی [درباره] اوضاع جبهه و علل ناکامی عملیات والفجر (مقدماتی) گفتند مواضع دفاعی دشمن محکم است، قرار شد طرح نهایی را تا چند روز دیگر آماده کنند و ارائه دهند.» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (پس از بحران)، ۱۳۶۱، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۳۰۱.)

۲- سند شماره ۳۴۴۱/پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات والفجر۱، قرارگاه خاتم الانبیا (ص) (نوار شماره ۱۰۷۳۹)، صص ۸ - ۲.

آقای رفسنجانی درباره علت توقف اجرای عملیات خاطرنشان کرد: «همان طورکه قبلاً گفتیم تنها چیزی که درحال حاضر ما را محدود می کند اجتناب از خونریزی و تلفات است و در درجه اول برای ما ازدست دادن نیروهایمان مشکل است. و همین طور درمورد نیروهای عراق هم به هرحال روزی که بالقوه حکومت مردمی و اسلامی در عراق تشکیل شود، فکر می کنیم از نیروهای عراق هرچه بیشتر باقی مانده باشند برای آن مرحله مفیدترند. لذا سعی می کنیم همیشه دنبال حرکتی باشیم که تلفات کمتری داشته باشد.»

وی درباره اوضاع اقتصادی عراق و کمک های دولت های عربی به این کشور گفت: «ابرقدرت ها برخلاف ادعایشان درباره برقراری صلح در منطقه، تمام تلاششان درجهت ادامه جنگ است و برای این کار هم شعار صلح می دهند و هم وسیله ادامه جنگ را فراهم می کنند و آنها با افزایش مقدار مقاومت عراق سعی در طولانی کردن جنگ دارند، ولی درحال حاضر وضع به جایی رسیده است که دیگر درست نیست به حزب سفاکی که این همه جنایت و خرابی را در منطقه ازطریق جنگ و خونریزی ها ایجاد کرده است، اجازه داده شود که پس از دو سه سال خرابکاری به زندگی خودش ادامه بدهد و حتی بعد از جنگ بتواند شعار پیروزی بدهد و با وضعی که به وجود آورده بخواهد باج هم از دیگران بگیرد.

بنابراین چون دشمنان ما فهمیده اند که ایران تصمیم گرفته است با نابودی صدام مسئله منطقه را به طورکلی حل کند، لذا تمام تلاششان را روی این گذاشته اند که قدرت مقاومت صدام را زیاد کنند و البته این کار مقداری مشکل است و تا آنجا که اسلحه فروختن و امکانات سیاسی و تبلیغاتی باشد رژیم های مرتجع همکاری می کنند، اما اگر بخواهند برای یک مدت بسیار طولانی مسائل و مشکلات اقتصاد نیم جان عراق را حل کنند، این مسئله ای نیست که تا بی نهایت دراختیار آنها باشد و بالاخره حدی دارد.»

وی افزود: «ما با درنظرگرفتن تمام جوانب مسائل اقتصادی، سیاسی، تدارکاتی و ظرفیت منطقه تصمیماتی اتخاذ کرده و فکر می کنیم آنها هم تا آنجا که منافع خودشان محفوظ باشد نیرو به کار بگیرند.»

رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین درباره موضع جمهوری اسلامی ایران دربرابر اعزام کارگروه جنبش غیرمتعهدها به ایران جهت بررسی راه های پایان دادن به جنگ، گفت: «همان طورکه قبلاً موضع ما اعلام شده و در کنفرانس هم با همان قاطعیت ایستادگی کردیم و علی رغم جوی که آنها به وجود آورده بودند متوجه شدند که این نوع جوسازی ها بر ما تأثیری ندارد و فکر می کنم همان طوری که ما در کنفرانس با این مسئله برخورد کردیم با کمیته هم همان برخورد را خواهیم داشت و به هرحال ما درخواست غیرعادلانه نداریم و از درخواست عادلانه خودمان هم نمی توانیم تنزل کنیم.»

آقای هاشـمی رفسـنجانی در پایان درمورد شـکست عراق در اجلاس غیرمتعهـدها اظهار کرد: «عراق تـدارک دیـده بود که کنفرانس عمل زشتی با اعلام برگزاری کنفرانس هشـتم در بغداد و گرفتن تصـمیمی درباره جنگ انجام دهد که ما موفق به شکستن جو بدی که عراقی ها با کمک عوامل شرق و غرب در کنفرانس ایجاد کرده بودند شدیم و بدین وسـیله مانع پیروزی آنها دراین خصوص شدیم. این حداقل چیز ممکن بود که توانستیم به دست آوریم و البته موقعی ما می توانستیم کاملاً راضی باشیم که کنفرانس غیرمتعهـدها قاطعانه اعلام می کرد عراق متجاوز است و صـلاحیت عضویت در کنفرانس غیرمتعهدها به علت تجاوز به یک کشور غیرمتعهد و انقلابی را ندارد. ... به هرحال باوجود نرسـیدن ایران به این خواسته ها، ما از بروز حادثه ای که ممکن بود خسارات زیادتری داشته باشد جلوگیری کرده و این را یک پیروزی نسبی به حساب می آوریم و فکر می کنم به هرحال یک قدم مثبتی بود که هیئت ما برداشت و آنها را کمی به واقعیت نزدیک کرد.»(۱)

۱

کشتی تجاری ایران جنان که در نوزدهم ماه جاری در خور موسی براثر اصابت موشک آسـیب دیده بود، امروز درحالی که به کمک یدک کش به بندر امام منتقل می شد مجدداً هدف حمله هواپیماهای عراقی قرار گرفت و غرق شد.

در این حمله همچنین یدک کش کارون که مأموریت حمل ایران جنان به بندر امام خمینی را بر عهده داشت، آسیب دید و ۷ تن از کارکنان آن زخمی شدند.(۲)

۲

مرزهای غربی ایران تقریباً هرروز محل عبور عراقیانی است که از جمهوری اسـلامی ایران درخواست پناهندگی دارند. در همین خصوص امروز ۱۰ تن از اتباع عراقی ازطریق مرزهای غربی وارد ایران شده، درخواست پناهندگی کردند. ۲ تن از این افراد که از مرز مریوان وارد ایران شده اند، مهندس راه وساختمان و تکنسین مکانیک هستند.(۳)

دیروز نیز ۲ عراقی که یکی معلم و دیگری کارمند بود با ورود به ایران ازطریق مرزهای غربی درخواست پناهندگی کردند.(۴)

۳

پاک سازی چندین روسـتا در بوکان و سردشت و دستگیری ۱۸ نفر از افراد مسـلح غیرقانونی و از سوی دیگر شـهادت یک بسـیجی و زخمی شدن دو نفر از نیروهای خودی نتایج اقدامات امروز نیروهای امنیتی و گروه های ضدانقلاب در مناطق غرب و شمال غرب کشور می باشد.

ص: ۳۶۳

۱- روزنامه کیهان، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۳۶۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسـلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سـند شماره ۷۹۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضـعیت روزانه، از سـماجا۳ (مرکز فرمانـدهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شـماره ۳۵۸، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴؛ و- سند شماره ۵۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات داخلی اخبار مربوط به ضـدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شـماره ۱۹۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۳- سند شماره ۷۹۶۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری، دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۰۱۰۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۴- روزنامه کیهان، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

در منطقه شهری کندی در جنوب غربی بوکان، نیروهای تیپ شهدا روستاهای خاتون باغ و شکم دریده را پاک سازی کردند و توانستند ۱۷ نفر از افراد و هواداران گروه های مسلح غیرقانونی را دستگیر کنند.(۱)

در ۱۵ کیلومتری شمال شرقی سردشت نیز نیروهای خودی جهت پاک سازی منطقه دارساوین وارد روستاهای مرانه و هندآباد شدند، که عوامل حزب دمکرات قبل از شدت گرفتن درگیری ها، روستاها را تخلیه و فرار کردند. در این عملیات یکی از افراد این حزب با یک قبضه اسلحه، تفنگ ژ۳ و تعدادی خشاب و فشنگ دستگیر شد.(۲)

همچنین در درگیری افراد خودی با عناصر مسلح غیرقانونی در روستای باغی در شمال سردشت، یک بسیجی به شهادت رسید.(۳)

در روستای کوسه کهریز در ۱۹ کیلومتری شمال غربی مهاباد نیز افراد مسلح ضدانقلاب شبانه دو نارنجک به منزل یکی از طرف داران جمهوری اسلامی پرتاب کردند. در این سوءقصد فرد مذکور و همسرش به شدت زخمی شدند.(۴)

در پیرانشهر نیز امروز یکی از اعضای کمیته مرکزی حزب دمکرات با تحویل یک قبضه سلاح کمری، خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کرد. وی اختلافات درونی در حزب دمکرات را بسیار فراگیر توصیف و اعلام کرد عده زیادی از کادرهای بالای حزب دمکرات در آینده نزدیک از این حزب جدا شده و به نیروهای نظامی و انتظامی پناه خواهند آورد.(۵)

۱

امروز با تلاش نیروهای سپاه، تعدادی از اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سمنان و دامغان دستگیر شدند.

۵ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که از مدت ها قبل تحت تعقیب بودند در یک اقدام غافلگیرانه نیروهای سپاه، بدون آنکه فرصت هیچ گونه عکس العملی را داشته باشند، در بازار سمنان دستگیر شدند. این افراد هنگام دستگیری علاوه بر سلاح کمری چندین عدد نارنجک نیز به همراه داشتند. یکی از آنها در حین انتقال به بازداشتگاه اقدام به خوردن قرص سیانور کرد که معالجات انجام شده درباره وی نتیجه نداد و به هلاکت رسید.(۶)

در دامغان نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به همت نیروهای سپاه شناسایی شد. ساکنان خانه هنگام خروج از آن به فرمان ایست نیروهای سپاه توجه نکردند و با آنها درگیر شدند که درنتیجه ۲ تن از آنان کشته و نفر سوم دستگیر شد. در این حادثه یکی از عابران براثر اصابت گلوله افراد سازمان زخمی شد.(۷)

۱- سند شماره ۳۵۰۰۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۵، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۶۳، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۳، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۳۰۱۰۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه منطقه استحفاظی لشکر، از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲)، ناحیه۴ کردستان (رکن۲)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۷۹۵۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری، دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۴۷۵، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۴- سند شماره ۷۹۵۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- روزنامه کیهان، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۹؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۷۹۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۵، سمنان، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۴۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۸، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۷- سند شماره ۷۹۷۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱ فرماندهی به ستاد مرکزی سپاه (فرماندهی)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۵۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۷۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی سپاه پاسداران به منطقه۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

غلامحسین تیزمغز دادستان انقلاب اسلامی خوزستان، در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی آخرین وضعیت گروه های ضدانقلاب در این استان را تشریح کرد.

وی درباره حساسیت استان خوزستان و علل فعالیت گروه های ضدانقلاب در این استان گفت: «اصولاً خوزستان به چند علت مورد توجه خاص گروهک های ضدانقلاب بوده که یکی از بارزترین آنها حمله ناجوانمردانه و لشکرکشی صدام به خوزستان است، زیرا خوزستان شریان حیاتی کشور محسوب می شود و طبیعی است که گروهک ها برای اثبات سرسپردگی خود و هماهنگی با ابرقدرت ها به فعالیت دست بزنند.»

دادستان انقلاب اسلامی خوزستان نحوه فعالیت و دستگیری گروهک ها را این گونه تشریح کرد: در خوزستان کلًا گروهک های کومه له، وحدت کمونیستی، اتحادیه کمونیست ها، پیکار و منافقین در گذشته برای ایجاد یک جو ناآرام به فعالیت هایی دست می زدند. ... گروهک کومه له ازطریق تماس با دفاتر این گروهک در سنندج در سال ۱۳۵۹، فعالیت خود را ازطریق تشکیل هسته کوچک مطالعاتی آغاز کرد و دراین زمینه افراد آن نشریاتی از کومه له سنندج به اهواز انتقال داده و دراختیار معدود هواداران خود قرار می داده اند. این گروهک ازنظر نظامی فعالیت چشمگیری نداشته و با ضربه ای که کومه له در سال جاری در کردستان متحمل شد، کلیه عناصر تشکیلاتی آن در خوزستان شناسایی و دستگیر شدند و گروهک مزبور متلاشی شد.

گروهک وحدت کمونیستی قبلاً ـ در اهواز، ماهشهر، رامهرمز و آغاجاری فعالیت داشت و در آبادان نیز در اوایل جنگ یکی از کادرهای این گروهک به نام علی فوربلورچیان با اسم مستعار بیژن فهیمی دستگیر و سرانجام در سال گذشته کلیه مسئولان تشکیلات این گروهک در ماهشهر، رامهرمز و اهواز شناسایی و دستگیر شدند.

گروهک اتحادیه کمونیست ها ازنظر ترکیب از سال [۱۳۲۰] تا [۱۳۴۰]، به عنوان طرف داری از جبهه ملی تشکیلات خود را پایه ریزی کرد و سپس از جبهه ملی دوم منشعب شد و با تشکیلات جدیدتری فعالیت خود را آغاز کرد. [این گروهک] در اوایل جنگ تحمیلی دو نفر از کادرهای خود را به نام های تورج بهکام و بهنام ایثاری را برای تأمین تسلیحات خود روانه خرمشهر کرد، لیکن با هوشیاری مردم و مسئولان این دو تن شناسایی و دستگیر و هریک به دو سال زندان محکوم شدند.»

دادستان انقلاب اسلامی خوزستان افزود: «اتحادیه کمونیست ها ازنظر انتشارات امکانات زیادی در اختیار داشتند و دراین رابطه شخصی به نام خلیل زمانی فروشانی یکی از عوامل نفوذی این گروهک در یکی از روزنامه ها، شناسایی و دستگیر و از محل کار وی در دفتر نمایندگی یکی از روزنامه ها در اهواز، تعداد زیادی دستگاه چاپ و تکثیر کشف شد. همچنین اعضای تشکیلاتی و هواداران آنها در مسجدسلیمان و شوشتر دستگیر شدند. نکته جالب توجه

ص: ۳۶۵

اینکه عامل دستگیری این عده در شوشتر یک چوپان بوده است؛ وی هنگام چرای احشام تعدادی وسایل تکثیر و اوراق را در درون دره ای مشاهده می کند و مراتب را به سپاه اطلاع داده، موجبات شناسایی و دستگیری عده ای از هواداران اتحادیه کمونیست ها را فراهم می کند.»

تیزمغز همچنین گفت: با شناسایی و دستگیری هواداران اتحادیه کمونیست ها که کلاً اعضای آن مدتی در امریکا بوده اند، تعداد زیادی اسلحه آر.پی.جی۷ و نیز ۵۰۰ موشک آر.پی.جی، ده ها قبضه اسلحه از نوع کلاشینکف و ژ۳ و مقدار زیادی مهمات کشف و ضبط می شود. اتحادیه کمونیست ها از کثیف ترین گروهک های محارب است و اسنادی هولناک دررابطه با ارتباط های نامشروع اعضای دختر و پسر وابسته به این اتحادیه به دست آمده است.»

وی افزود: «گروهک پیکار که موضع خصمانه تری نسبت به جمهوری اسلامی دارد، در خوزستان از یازده بخش مختلف دانش آموزی، دانشجویی، کارگری، کارمندی، زنان و... تشکیل شده بود و همه اعضای آن در خوزستان شناسایی و دستگیر شده اند.»(۱)

۱

امروز میرحسین موسوی نخست وزیر با مدیران اجرایی استان خراسان دیدار کرد.

نخست وزیر در این دیدار ضمن بیان سخنانی درباره همکاری مردم در پیشبرد جنگ گفت: «امت شهیدپرورمان با الهام از رهنمودهای امام امت، مسائل و مشکلات را به خاطر مسئله جنگ و مسائل ناشی از انقلاب تحمل کرده و می کند و علاوه بر تحمل مسائل و مشکلات، صادقانه در بازسازی مناطق جنگی همت گمارده اند که جای سپاسگزاری است.»

وی همچنین با اشاره به دیدار دو روز پیش خود با امام خمینی و رهنمود ایشان درباره تکیه دولت جمهوری اسلامی به قدرت عظیم مردم، افزود: «بزرگ ترین رسالت جمهوری اسلامی ایران و دولت خدمتگزار این جمهوری در صحنه نگه داشتن مردم و جلب رضایت آنهاست، زیرا وقتی مردم احساس کردند کارکنان سازمان های اداری، خدمت در تشکیلات اداری را یک عمل عبادی می دانند، در این موقع با جلب اعتماد و حفظ روحیه انقلابی در مردم، خواهیم توانست به مسائل و مشکلات ناشی از جنگ تحمیلی فائق آمده و به مبارزه با ابرقدرت ها ادامه دهیم.»

نخست وزیر خاطرنشان کرد: «تشکیلات اداری دولت درواقع بازکننده راه برای حرکت مردم و ایجادکننده سد برای ذخیره سازی انرژی های بی پایان مردم است و این مردم هستند که با دست خودشان با خلاقیت ها و شور انقلابی درجهت ساختن یک ایران اسلامی و مترقی حرکت می کنند و ما احساس کرده ایم که در جمهوری اسلامی دولت با حفظ مردم در صحنه و با استعانت از انرژی بی پایان مردمی می تواند گشاینده راه ها، برنامه ریز و سازمان دهنده کارها باشد و از قدرت عظیم معنوی و مادی مردم برای حل مسائل و مشکلات بهره گیری کند. در چنین شرایطی است که ما قادر خواهیم بود ضمن فائق آمدن بر دشواری ها، فاصله موجود بین جامعه مرفه و مستضعف را از میان برداریم.»

ص: ۳۶۶

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۰، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱.

موسوی در پایان گفت: «ما برای برطرف کردن این فاصله نمی توانیم از روش و سیستم های استعماری شرق و غرب استفاده کنیم، بلکه این فاصله ها را با الهام از اسلام و قرآن و با اتکا به مردم می توانیم از بین ببریم و این تجربه تاکنون کاملاً ملموس بوده است، زیرا در هرکجا که ما از مردم یاری خواسته ایم و استمداد کرده ایم، بی درنگ مردم ما را در رفع مشکلات یاری کرده اند.»(۱)

۱

آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در گفت وگو با روزنامه کیهان دیدگاه های خود را درباره جنگ ایران و عراق، دستاوردهای جنگ و صلحی که عراق و مجامع بین المللی خواستار آن اند، بیان کرد.

رئیس دیوان عالی کشور گفت: «درباره جنگ کوتاه سخن اینکه جنگ به ما تحمیل شده است و اکنون نیز می خواهند صلح را بر ما تحمیل کنند. این جنگ تحمیلی، جوانان ما، آبادی های ما، عمران و آسایش ما را گرفته است و در مقابل چیزهایی را نیز به ما داده، شکوفایی استعدادها، انسجام، توجه یکپارچه مردم به جبهه ها، وحدت مردم، حماسه آفرینی ها، غرورآفرینی ها و درمجموع دشمن زمانی که متوجه شد که این جنگ تحمیلی نه تنها به زیان ما تمام نشده است بلکه به زیان خود او تمام شده، اکنون تلاش می کند تا صلح را بر ما تحمیل کند و طبعاً صلح امریکایی و صلح صهیونیستی و صلح صدامی را و به ما می گویند شما جنگ طلب هستید چرا؟ چون در مقابل تحمیل صلح، مقاومت می کنید، اما ما می گوییم ما صلح می خواهیم، منتها صلحی که برپایه عدل، برپایه فضیلت و برپایه حق استوار باشد نه صلح امریکایی و صدامی و امپریالیستی. ما هم صلح طلبی خودمان را اعلام کرده ایم و هم شرایطمان را برای صلح تعیین کرده ایم و دراین مورد نه زبان ما گنگ است و نه مطلبی که می گوییم پیچیده است.

جنگ تحمیلی خسارات روحی و جسمی، اقتصادی و مالی به ما زده است و این اصلی پذیرفته شده است. هرکس باید مسئولیت کار خود را به عهده بگیرد و ما می گوییم که مسئولیت این جنگ را جنگ افروزان به عهده بگیرند. جنگ افروزان جنایت کرده و به ما ضرر زده اند، بنابراین باید جانی مجازات شود. از طرف دیگر، آنان می گویند شما (ایران) اگر صلح طلب هستید به متجاوز مدال بدهید و این برخلاف منطق و عدل و فطرت انسان است.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

رادیو کویت به نقل از احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و رئیس کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی، درباره تلاش های این کمیته برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق گفت: کمیسیون حسن نیت اسلامی تماس هایی با عراق و ایران گرفته و دو طرف آمادگی خود را برای ادامه این تلاش ها به منظور پایان دادن به جنگ میان دو کشور نشان داده اند.

سکوتوره در اظهاراتی خاطرنشان کرد که این کمیسیون تلاش های زیادی در دهلی هنگام تشکیل اجلاس سران برای پایان دادن به این جنگ انجام داده است. وی ابراز امیدواری کرد که جنبش غیرمتعهدها ایران و عراق را تحت فشار قرار دهد تا دو کشور با راه حل های مسالمت آمیز برای خاتمه جنگ موافقت کنند.(۱)

از سوی دیگر، رادیو بی بی سی امروز نیز در برنامه ای به تفسیر اجلاس هفتم سران عدم تعهد و بررسی عملکرد ایران در این اجلاس و نتایج به دست آمده در آن پرداخت. در این تحلیل، نشانه هایی از کسب برتری سیاسی ایران در اجلاس به چشم می خورد.

در بخش هایی از تفسیر بی بی سی آمده است: «به نظر می رسد که ایران سرسختی همیشگی خود را حفظ کرده است و پیشنهاد تشکیل یک کمیته حاکمیت ازطرف جنبش غیرمتعهدها را برای حل اختلافات ایران و عراق رد کرده است.

بااینکه عراق گفته است حکمیت را قبول خواهد کرد، ولی ایران هنوز بر عقب نشینی بی قیدوشرط سربازان عراقی از خاک ایران، پرداخت غرامت جنگی حدود ۵۰ میلیارد دلار و نیز متجاوز شناخته شدن عراق و بازگشت پناهندگانی که عراق اخراج کرده و به ایران فرستاده، پافشاری می کند. رهبری ایران اصرار کرده است که برکناری پرزیدنت صدام حسین شرط مذاکرات است، ولی تلویحاً گفته اند که اگر شرط سوم آنها عملی شود؛ یعنی دولت [عراق] به عنوان متجاوز محکوم شود، این خود ازنظر آنها منجر به سرنگونی صدام حسین خواهد شد.»

در ادامه این تحلیل آمده است: «دولت ایران در کنفرانس کشورهای غیرمتعهد موفقیت قابل توجهی به دست آورد، هیئت نمایندگی [ایران] توانست تصمیم درباره تعیین محل کنفرانس بعدی جنبش عدم تعهد را به تعویق بیندازد. درواقع نمایندگی ایران به طور غیررسمی اشاره کرده است که اگر بغداد به عنوان محل کنفرانس بعدی - که در عرض سه سال آینده تشکیل خواهد شد - در نظر گرفته شده باشد این امر خود انگیزه ای خواهد بود برای ایران که جنگ را ادامه بدهد.»(۲)

ص: ۳۶۸

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۰، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۶.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۰، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، صص۱۷ و ۱۸.

روزنـامه ژاپنی نیهـون کیزایی در گزارشـی اعلـام کرد که ایران واردات خـود را از ژاپن افزایش نخواهـد داد، این درحـالی است که قرار است به زودی یـک هیئت بلنـدپایه اقتصادی ایرانی به ژاپن سفر کند. به نظر می رسد این موضوع یکی از محورهای مذاکرات آینده هیئت ایرانی و مقامات ژاپنی باشد.

روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی نوشت: دولت جمهوری اسـلامی به کمپانی های ژاپنی اطلاع داد که درخواست آنها را برای افزایش واردات از ژاپن نمی پذیرد. این روزنامه به نقل از منابع موثق کمپانی های ژاپنی، نوشـته است: درحال حاضر سیستم خرید متقابل ایران از ژاپن بر این مبنا قرار دارد که ایران معادل ارزش نفت صادراتی خود به ژاپن را کاملاً از این کشور خریداری می کند. به گفته این منابع، در اواخر سال گذشـته، کمپانی های ژاپنی از ایران خواسـته بودند تا میزان خرید متقابل از ژاپن را افزایش دهد و ایران قول داده بود درخواست آنها را با دید مثبت بررسی کند. نیهون کیزایی از قول کمپانی های ژاپنی درمورد دلیل تصمیم ایران آورده است: به نظر آنها باتوجه به احتمال کاهش قیمت نفت اوپک، ایران نگران پایین آمـدن درآمـد ارزی نفت است. این منابع می گویند تاکنون ایران با فروش ارزان نفت خود در بازار آزاد توانسـته است مقداری ارز خارجی ذخیره کنـد، اما درصورت پایین آمـدن قیمت نفت اوپک امکان رقابت این کشور بر سـر قیمت ارزان نفت ضـعیف خواهـد شـد. به عقیده آنها ایران مایل است کسب ارز خارجی را ازطریق قراردادهای درازمدت تضمین کند.(۱)

خبرگزاری جمهوری اسـلامی نیز به نقل از منابع وزارت خارجه ژاپن، درباره واکنش انفعالی دولت عراق به سـفر هیئت اقتصادی ایران به ژاپن اعلام کرد: «هم زمان با انتشار اخبار مربوط به سفر هیئت بلندپایه ایرانی به ژاپن، رژیم عراق به دولت ژاپن اطلاع داد که مایل است در اولین فرصت هیئتی در سطح وزیران برای مذاکره بر سر مسائل عالی بـا مقامـات ژاپنی به توکیو بفرسـتد. در این گزارش از منـابع وزارت خـارجه ژاپن نقـل شـده است که هیئت عراقی از دولت ژاپن خواسـته است کمیته مشـترکی از دو کشور تشکیل شود تا امکان استفاده عراق از ۵/۱ میلیارد دلار وام اعطایی بانک دولتی صادرات و واردات ژاپن را بررسی کند.»

در این گزارش آمـده است دولت ژاپن به دنبـال امضـای قرارداد همکـاری تکنیکی بـا عراق در سال ۱۹۷۴، متعهـد شـده است که در مقابل دریافت مسـتمر نفت از عراق، ۲ میلیارد دلار وام دراختیار این کشور قرار دهد.

بغداد تاکنون ۵۰۰ میلیون دلار از این وام را دریافت کرده است و برای اسـتفاده از ۵/۱ میلیارد دلار باقیمانـده، فقط تا ماه اوت (مرداد) سال جاری مهلت دارد. به همین دلیل، رژیم بغداد به شدت می کوشد برای بهبود اوضاع وخیم اقتصادی خود مهلت استفاده از وام مذکور را تمدید کند.(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشریه گزارش هـای ویژه، شـماره ۳۶۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسـلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقـل از روزنـامه اقتصادی نیهون کیزائی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

روزنامه جمهوری اسلامی مشروح کمک های مردم به جبهه های جنگ را این گونه اعلام کرد:

«در ادامه کمک های امت شهیدپرور خوزستان مبلغ ۲۳۴,۸۳۴,۹ ریال توسط کارکنان شرکت نفت و همچنین مبلغ ۰۶۰,۲۶۸,۱ ریال و یک جفت گوشواره طلا توسط کارکنان صنایع فولاد اهواز و همچنین توسط انجمن اسلامی بازار ۱۳۶ تخته پتو و بخاری و مقداری لوازم متفرقه، پیشاهنگی ناحیه ۲ مقداری کمپوت، شامپو و داروهای مورد نیاز به جبهه ارسال داشته اند. اهالی روستای کلاته رودبار دامغان ۸۵ رأس گوسفند، مبلغ ۰۰۰,۴۵۰ ریال به حساب ۲۲۲ نخست وزیری و ۰۰۰,۶۰۰ ریال و مقداری زیورآلات دراختیار امام جمعه شهر قرار دادند.

همچنین یکی از خواهران نیمی از مهریه اش به مبلغ ۰۰۰,۵۰ ریال و یکی از کارمندان ۰۰۰,۱۰ و یکی از حجاج ۰۰۰,۱۰ ریال و یک مجروح جنگی نیز مبلغ ۸۰۰,۶۰ ریال به جبهه های نبرد حق علیه باطل واریز نمودند. اهالی روستاهای شیرتپه، تپه میراحمد، عباس آباد، گوش خزایی از توابع سرخس مبلغ ۵۳۵,۴۴ ریال وجه نقد، یک جفت گوشواره طلا، تعداد ۶۸ قالب صابون و مقداری چای و گونی خالی همچنین ازسوی اهالی روستای شورلوق مبلغ ۲۰۰۰ ریال و اعضای کتابخانه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سرخس تعداد ۷۱ قوطی کمپوت و ۹ کیلو پسته، ازسوی اداره املاک سرخس تعداد ۷۱ دست لباس گرم جهت رزمندگان به جبهه ها ارسال شد. اهالی محروم استان هرمزگان مبلغ ۱۵۳ هزار و ۳۵۳ ریال وجه نقد جهت کمک به جبهه های نبرد حق علیه باطل اختصاص یافت. از این مبلغ ۱۱ هزار و ۵۰۰ ریال ازسوی دانش آموزان مدرسه راهنمایی روستای بندلاسی، هزار ریال ازسوی روستای سیاآهو، ۴۶ هزار و ۸۵۲ ریال ازسوی کارکنان گمرک بندرعباس و ۶۵ هزار ریال ازسوی اهالی مؤمن و متعهد بندرعباس به همراه مقادیر قابل توجهی خرما، قند و شکر، کمپوت و کنسرو به ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی جهت ارسال به جبهه های جنگ تحویل داده شد.

ازطرف اهالی سپیدان و روستاهای اطراف جمعاً مبلغ ۰۰۰,۲۰۰,۱ ریال وجه نقد، ۵ کیسه طلا، ۳۰ تن گندم، ۳۰ تن نان، ۸ رأس گوسفند، ۰۰۰,۳۰ کیلو قند، ۳۰ کیلو چای، ۷۰۰ کیلو سیب زمینی، ۳۰۰ کیلو پیاز، ۳۶۰ کیلو روغن، ۸۰۰ کیلو آرد، ۲۰۰ کیلو خرما، ۳۰ کارتن صابون، ۵۰ کیلو انجیر و ۵۰ کیلو برنج جهت مصارف به جبهه های نبرد حق علیه باطل کمک شد. کمک هایی که مردم خوزستان از دهه فجر تا ۱۱ اسفند ۱۳۶۱ به جبهه ها ارسال داشته اند به شرح زیر می باشد:

۱. آبادان: ۱۰۰,۲۶۵ ریال. ۲. اندیمشک: ۰۰۰,۱۹۵ ریال. ۳. ملاثانی ۳۵۵,۲۸۳,۱ ریال. ۴. حمیدیه: ۰۰۰,۸۱۰ ریال. ۵. ماهشهر: ۵۰۰,۴۱۲ ریال. ۶. تصفیه شکر: ۴۵۰,۲۷۱ ریال. ۷. خرمشهر: ۶۵۰,۳۸۵ ریال همچنین ۱۱ رأس گوسفند و تعداد معتنابهی از اجناس اهدایی شامل: کمپوت، کنسرو، پودر رخت شویی و غیره توسط روستاییان ارسال شده است.

سومین کاروان والفجر ازسوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی خراسان پریروز، از

ص: ۳۷۰

محل برگزاری آیین عبادی – سیاسی نمازجمعه به جبهه های غرب کشورمان اعزام شد. برپایه همین گزارش این کاروان شامل ۲۸ دستگاه کمپرسی از شهرستان های تربت حیدریه، کاشمر، تربت جام و تایباد حامل هدایای امت ایثارگر خراسان به رزمندگان اسلام هستند. تعداد ۵۱۰ بسته پسته ازطرف مدرسه آیت الله بروجردی قائم شهر و مبلغ ۳۰۰,۱۶۰ ریال وجه نقد و مواد غذایی و پتو و ۲ کارتن دارو و ۸۰۰ گونی خالی و دیگر ارزاق عمومی به جبهه های جنگ ارسال گردید.

معلمان شهریار مبلغ ۲۸۱,۱۲۵,۲۰ ریال وجه نقد به جبهه های حق علیه باطل کمک کردند.

در ادامه کمک های مردم نیشابور به جبهه های جنگ ستاد پشتیبانی مسجد جامع نیشابور اعلام کرد: ۲ کامیون دیگر از اجناس اهداشده ازقبیل آرد، روغن، سیب زمینی و قند و غیره ازسوی مردم خیر و شهیدپرور نیشابور در این هفته به جبهه های جنگ ارسال شده است. کارکنان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی نیشابور مبلغ ۸۵۰,۵۴ ریال از حقوق ماهانه خود را برای کمک به جبهه های حق علیه باطل اهدا نمودند و اسرای عراقی اردوگاه مشهد مبلغ ۳۰۰,۳۴ ریال جهت کمک به بازسازی مناطق جنگی اختصاص دادند.»(۱)

ص: ۳۷۱

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۴.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۴ اسفند ۱۳۶۱ ۲۹ جمادی الاول ۱۴۰۳ ۱۵ مارس ۱۹۸۳

۱

جنگنده های عراقی امروز در دو نوبت شهر دهلران را بمباران کردند. در همین حال، حملات توپخانه ای ارتش عراق به مناطق مسکونی شهرهای آبادان و خرمشهر تلفات و خساراتی را به بار آورد.

شهر دهلران امروز هدف حمله جنگنده های عراق قرار گرفت. در دو نوبت تهاجم جنگنده های ارتش عراق به دهلران، خسارت هایی به این شهر وارد گردید؛ ولی این حملات تلفات جانی در بر نداشت.(۱)

امروز همچنین توپخانه های عراقی شهرهای آبادان و خرمشهر را زیر آتش گرفتند که در آبادان ۷ نفر زخمی شدند و ۲ منزل مسکونی ویران شد.(۲)

یادآوری می شود دیروز نیز آبادان آماج گلوله باران عراق قرار داشت که براثر این حملات ۴ منزل مسکونی ویران و بخشی از جنگل های اطراف ایستگاه۷ راه آهن دچار آتش سوزی شد.(۳)

۲

جمعی از اسرای عراقی با حجت الاسلام سید محمدباقر حکیم سخنگوی مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، دیدار و گفت وگو کردند. در این دیدار، اسرای عراقی با اعلام پشتیبانی مجدد خود از مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق به منزله تنها نماینده ملت مسلمان عراق، تقاضای خود مبنی بر اعزام به جبهه های نبرد با رژیم صدام را تسلیم حجت الاسلام حکیم کردند. این افراد همچنین از رفتار انسانی و اسلامی مقامات جمهوری اسلامی ایران و نحوه پذیرایی از اسرای عراقی تشکر و قدردانی کردند(۴)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- سند شماره ۷۹۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۶۰، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۱۸۶۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرماندهی نزاجا در جنوب، شماره ۷۸۰، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۹۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۹، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۸.

۱

تلاش و عزم ملی برای بازسازی مناطق جنگ زده و ارسال کمک های مردمی از شهرهای مختلف به جبهه های جنگ همچنان ادامه دارد.

در چند روز گذشته، از ستاد بازسازی شهر سوسنگرد شعبه بابل، یک گروه سی نفره متشکل از تعدادی بنا و کارگر جهت مشارکت در امر بازسازی شهر سوسنگرد عازم این شهر شدند.(۱)

روزنامه جمهوری اسلامی بخشی از کمک های مردمی به جبهه های جنگ را بدین شرح منتشر کرد:

اهالی ۲۲ روستا از توابع بابلسر علاوه بر کمک نقدی به مبلغ ۲۲۰,۲۲۵ ریال، مقدار ۲۲۵,۳ کیلوگرم برنج، ۹۶۰ کیلوگرم قند و شکر، ۱۹۰ شیشه مربا، ۴ کارتن پودر لباس شویی، ۳۱۰ قالب صابون، ۸ تخته پتو، ۵ کارتن چای و دیگر ارزاق عمومی جهت استفاده نیروهای رزمنده به جبهه ها ارسال کردند.(۲)

همچنین در هفته جاری کارکنان ناحیه آب بابل مبلغ ۲۰۰,۱۱ ریال و اهالی روستاهای درویش خاک، بهمن میر و تازه آباد بابل مبلغ ۰۰۰,۹۹ ریال، اهالی هفت روستای دیگر مبلغ ۲۰۰و۹۵ ریال و اقشار مختلف مردم بابل مبلغ ۲۰۰۰,۳۳۶ ریال وجه نقد جهت بازسازی سوسنگرد اختصاص دادند.(۳)

ازطرف نادمین دادگاه انقلاب اسلامی آمل نیز مبلغ ۲۰۰و۳۰ ریال و یک حلقه انگشتر طلا جهت کمک به بازسازی شهر سوسنگرد به ستاد بازسازی این شهر تحویل داده شد.(۴)

اهالی کردکوی نیز تاکنون مبلغ ۰۰۰,۵۰۰,۴ ریال وجه نقد برای بازسازی سوسنگرد اهدا کرده اند.(۵)

ازطرف صنف های جوشکار، درب و پنجره ساز، خباز و قناد بروجرد نیز مبلغ ۰۰۰,۵۰۰,۳ ریال وجه نقد به ستاد پشتیبانی جمعیت هلال احمر این شهرستان پرداخت شد و همچنین سازمان تبلیغات اسلامی بروجرد با همکاری ستاد پشتیبانی جبهه های جنگ مقادیر زیادی اجناس ازقبیل مواد غذایی ۴ هزار کیلو، کنسرو و مواد پاک کننده و دارو ۲۳ کارتن، پوشاک گرم ۱۷۵۰ عدد، جمع آوری و به کردستان ارسال کرده اند.(۶)

اهالی و نمازگزاران خیر پشتکوه یزد نیز مبلغ ۷۰۰,۵۵ ریال، اهالی روستای دیزران مبلغ ۰۰۰,۶۶ ریال وجه نقد به حساب جبهه ها واریز کردند.(۷)

۲

احمد آخوندی مشاور وزیر کشور و مسئول امور ستادهای بازسازی مناطق جنگی، درباره بودجه بازسازی مناطق جنگ زده در سال ۱۳۶۲ و اولویت های آن ستاد برای بازسازی این مناطق گفت: «برای بازسازی در سال ۱۳۶۲، درخواست ۱۶ میلیارد تومان کردیم که فقط ۱۰ میلیارد تومان آن تصویب شد.»

وی افزود: «احتمال دارد مجلس ۱۲ میلیارد تومان برایمان پیش بینی کند، لذا با طرح هایی که داریم با کمبود شدید روبه رو خواهیم بود. به هرحال اولویت را به روستاها و کشاورزی داده ایم

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۲- همان.

۳- همان.

۴- همان.

۵- همان.

۶- همان.

۷- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

و بعد می رویم سراغ کارهای اساسی و بنیادی.» آخوندی درباره مدت زمان لازم برای پایان یافتن کار نوسازی گفت: «آمارهایی که تهیه شده چیزی درحدود ۸ تا ۱۰ سال نشان می داد، اما چیزی که در سال ۱۳۶۱ دیدیم این پیش بینی را به هم زد و به دلیل حضور فعال مردم، [این زمان] به ۳ تا ۵ سال تقلیل خواهد یافت.»(۱)

۱

گروه های مسلح غیرقانونی امروز در دو عملیات کمین در اطراف سنندج و بوکان، ۲۵ مسافر را به گروگان گرفتند و ضمن شهید یا زخمی کردن تعدادی از نیروهای ژاندارمری، ۱۴ نفر از آنان را اسیر کردند. تهدید روستانشینان و ترور یکی از اعضای سابق حزب دمکرات از دیگر اقدامات امروز گروه های ضدانقلاب در غرب کشور بود.

درپی عملیات نیروهای خودی در شهرکندی(۲) در جنوب غربی بوکان و پاک سازی چند روستا در این منطقه، امروز عده ای از نیروهای ژاندارمری که به منظور تقویت پایگا ه ها عازم آن محل بودند در کمین افراد مسلح غیرقانونی گرفتار و با آنان درگیر شدند. در این درگیری که هفت ساعت ادامه داشت، ۶ تن از نیروهای ژاندارمری ازجمله فرمانده یک گروهان، شهید و ۶ تن زخمی شدند و ۱۴ تن از آنان به اسارت درآمدند. تعدادی اسلحه و مهمات نیز به دست افراد مهاجم افتاد، از مهاجمان هم ۱۰ تن کشته شدند.(۳)

از سوی دیگر، امروز صبح قبل از تأمین کامل جاده در محور قروه - سنندج، چند خودرو ازجمله یک اتوبوس بدون اقدامات تأمین وارد جاده شدند که در گردنه صلوات آباد در ۱۳ کیلومتری غرب سنندج، افراد حزب دمکرات به این خودروها کمین زدند و پس از سرقت اموال موجود در خودروها ۲۵ تن از مسافران را که برخی از آنان نیز از نیروهای نظامی و انتظامی بودند به گروگان بردند.(۴)* به دنبال این واقعه نیروهای سپاه و ژاندارمری به تعقیب افراد دمکرات پرداختند و در یک درگیری، ۷ تن از مهاجمان کشته شدند، ولی بقیه توانستند به همراه گروگان ها به ارتفاعات مشرف متواری شوند. در این درگیری یک تن از افراد خودی شهید و تعدادی سلاح و مقداری مهمات نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۵)**(۶)

در مهاباد، عوامل حزب دمکرات یکی از اعضای قبلی این حزب را که از آن جدا شده بود، ترور کرده و کشتند.(۷)

۱- روزنامه کیهان، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۸.

۲- در برخی منابع نام روستا شهریکند آمده است.

۳- سند شماره ۳۰۱۰۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۴۷۵، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۳۲۰۶۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری کردستان، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۹۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۴، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۴- * طبق برخی اخبار، ۱۰ تن از این گروگان ها تا ۲۹ اسفند ۱۳۶۱ به شهادت رسیدند.

۵- * بخش فارسی رادیو بغداد به نقل از اطلاعیه حزب دمکرات کردستان ایران، شمار کشتگان این حزب را در این حادثه ۲ تن و تعداد تلفات خودی را ۲۰ تن اعلام کرده است. (واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۳، رادیو بغداد، ۷/۱/۱۳۶۲).

۶- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۹۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۳، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۲۰۶۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه حمزه به طرح و عملیات ستاد مرکزی، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۴۷۵، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی منطقه۱۱ (حمزه سیدالشهدا)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

در روستای پالنگان در جنوب غربی سنندج نیز افراد مسلح غیرقانونی با مراجعه به اهالی روستا آنها را تهدید کرده اند که هرکس به عضویت نیروهای بسیج درآید، وی و خانواده اش در امان نخواهند بود.(۱)

۱

در چند عملیات نیروهای امنیتی در ارومیه، بانه، کامیاران و مهاباد، علاوه بر پاک سازی تعدادی روستا، شماری از عوامل مسلح ضدانقلاب کشته، زخمی یا دستگیر شدند.

به دنبال عملیات مشترک نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) در شمال نقده، که خسارت های فراوانی به عوامل حزب دمکرات کردستان ایران وارد آورد، امروز هم سپاه عملیاتی با همین ترکیب در منطقه سیلوانه در جنوب غربی ارومیه، سازمان داد و توانست باوجود بارش شدید برف، در غافلگیری کامل، ۶ روستای هکی، خانقاه، اشکی، آودی، گلان و گلانی را پاک سازی کند. در این عملیات پنج ساعته، ۱۵ تن از افراد حزب دمکرات کردستان ایران زخمی و ۲۵ تن کشته شدند که جنازه ۱۲ تن از آنان در منطقه درگیری باقی ماند، تعدادی اسلحه و مهمات نیز به غنیمت گرفته شد. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۵ تن زخمی شدند.(۲)

در حوالی بانه نیز نیروهای خودی در عملیات پاک سازی یک روستا با افراد مسلح غیرقانونی درگیر شدند که ۴ نفر از این افراد کشته یا زخمی شده و ۲ تن از آنها خود را تسلیم کردند. ۲ نفر از نیروهای خودی نیز زخمی شدند.(۳)

امروز همچنین در بخش سورسور در ۲۱ کیلومتری شمال شرقی کامیاران، نیروهای خودی روستای کانی گشه را پاک سازی کردند. در این اقدام ۲ تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته شدند و یک زن از اهالی بومی نیز براثر تیراندازی افراد مسلح ضدانقلاب به شهادت رسید.(۴)

همچنین یک گروه از پاسداران سپاه با آگاهی قبلی از حضور افراد مسلح غیرقانونی در میدان حیوانات مهاباد، اقدام به اجرای کمین کرده و در یک درگیری توانستند ۳ تن از آنان را به هلاکت برسانند.(۵)

۵ نفر از افراد حزب دمکرات همراه با اسلحه و مهمات خود را به سپاه سلماس معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۶)

۲۰ تن از سربازان ژاندارمری پایگاه درمان (محور مهاباد - بوکان) که در عملیات عوامل کومه له در ۱۵ بهمن ۱۳۶۰ به اسارت درآمده بودند، آزاد شدند و خود را به تیپ مهاباد معرفی کردند.(۷)

۱- سند شماره ۳۵۰۰۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۲، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۴۶۶۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۰۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۲- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۶۶۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۰۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۳- سند شماره ۳۵۰۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.
۴- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.
۵- سند شماره ۳۴۶۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ژاندارمری، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۶- سند شماره ۳۴۹۸۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سلماس (فرماندهی) به قرارگاه بعثت، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.
۷- سند شماره ۳۵۰۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن ۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۰۴، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۱۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۱

امروز ۶ عملیات ازپیش طراحی شده برای کشف خانه های تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و دستگیری افراد وابسته به این سازمان در شهرهای بابل، بابلسر، ساری و بخش چمستان نور در استان مازندران اجرا شد. در این عملیات ها ۹ تن از نیروهای سازمان یا در درگیری کشته شدند یا با خوردن قرص سیانور خودکشی کردند و ۲۶ تن از آنان نیز دستگیر شدند. طبق اعلام منابع اطلاعاتی، با اجرای موفقیت آمیز این عملیات ها، تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان مازندران متلاشی شد. مسئول عملیات جنگل و معاون وی، مسئول شور جنگل، مسئول کل استان مازندران، مسئول کل اجتماعی استان مازندران ازجمله افراد رده بالای سازمان بودند که در این عملیات ها دستگیر یا کشته شدند. از خانه های تیمی کشف شده تعداد فراوانی اسلحه، مهمات، انواع بمب، اسناد درون گروهی و... به دست آمد(۱)

در رودسر استان گیلان نیز یک بمب دست ساز حاوی ۴ کیلو باروت که یک زن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) آن را در کتاب فروشی عمومی سپاه پاسداران کار گذاشته بود، ۴۵ دقیقه قبل از زمان انفجار کشف و خنثی شد. در همین شهر یکی از عناصر فعال سازمان مذکور در فاز سیاسی و نظامی به جرم حضور در خانه های تیمی و رهبری چند گروه عملیاتی با حکم دادگاه انقلاب، به حبس ابد محکوم شد.

همچنین در تنکابن یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در تدارک نیروهای سازمان فعال بود، دستگیر شد.(۲)

۲

درپی دستگیری سران حزب توده اطلاعیه ای با امضای سازمان جوانان حزب توده ایران در اعتراض به این موضوع انتشار یافته که در آن دستگیری اعضای این حزب به امپریالیسم جهانی و محافل سرمایه داری و بزرگ مالکان نسبت داده شده است. شعارزدگی افراطی سازمانی و پرهیز از پرداختن به نوع اتهام دستگیرشدگان (وابستگی سران حزب به کشورهای خارجی) از مسائل درخور تأمل در این اطلاعیه است. در بخش هایی از این اطلاعیه آمده است:

«یورش تبهکارانه به حزب توده ایران بار دیگر و بیش ازپیش صحت و اصولی بودن مشی حزب ما را نشان داد. این یورش ثابت کرد آنچه بیش از همه امپریالیسم جهانی به سرکردگی امپریالیسم امریکا و دشمن طبقاتی را هراسان کرده است، همانا مشی به راستی توده ای حزب طبقه کارگر ایران درجهت اتحاد هرچه وسیع تر توده های زحمت کش شهر و روستا و تشکل آنها در سازمان های صنفی، توده ای و سیاسی، برنامه علمی و واقع بینانه حزب توده ایران برای دگرگونی بنیادی جامعه به نفع زحمت کشان است.

۱- سند شماره ۷۹۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش کار ۶۷۱، از ستاد منطقه۳ به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۵۹، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۷۹۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد منطقه۳ (فرماندهی)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۹، ساری، خبرگزاری جمهوی اسلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۷۹۶۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ستاد منطقه۳ به اطلاعات ستاد مرکزی، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۵۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی اخبار مربوط به ضدانقلاب، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۵۸، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۱، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۲- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۵، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

یورش به حزب توده ایران نشان داد که گوهر شب چراغ حزب ما که همانا تجربه پربار چهل سال نبرد بی امان در راه استقلال ملی، آزادی و عدالت اجتماعی است، آماج حمله کینه توزانه امپریالیسم و محافل راست گرای مدافع کلان سرمایه داران و بزرگ مالکان است. لذا استمرار و پیگیری در اجرای مشی به راستی توده ای حزب طبقه کارگر ایران درجهت اتحاد همه نیروهای ضدامپریالیستی و مردمی میهن ما یگانه پاسخ دندان شکن به این تعرض دامنه دار دشمنان انقلاب به انقلاب و پیگیرترین مدافعان آن است.

اعضا و هواداران سازمان جوانان توده ایران، فرزندان حزب طبقه کارگر، فرزندان همه توده کار و زحمت، یک صدا دستگیری گروهی از رهبران حزب توده ایران و دبیراول کمیته مرکزی حزب توده ایران، رفیق نورالدین کیانوری و نیز رفیق کیومرث زرشناس دبیراول سازمان جوانان توده ایران را محکوم کرده و آن را اقدامی برخلاف مصالح انقلاب و منافع زحمت کشان و درجهت خواست امپریالیسم جهانی و تقویت مواضع بزرگ مالکان و کلان سرمایه داران تلقی کرده، رفع اتهام و آزادی بدون قیدوشرط این انقلابیون برجسته را طلب می کنند.

بگذار زندان ها از میهن دوستان انقلابی خالی و کارخانه ها و مزرعه ها پر باشد. بگذار همه باهم دربرابر توطئه های امپریالیسم و ارتجاع و دفاع از تعمیق و گسترش انقلاب متحد باشیم. زنده باد حزب توده ایران مدافع راستین استقلال، آزادی و عدالت اجتماعی! زنده باد سازمان جوانان توده ایران، پیشاهنگ نوجوانان و جوانان انقلابی میهن ما! برقرار باد اتحاد همه نیروهای ضدامپریالیستی و مردمی ایران! درود آتشین به زندانیان توده ای! درود آتشین به رفیق نورالدین کیانوری دبیراول کمیته مرکزی حزب توده ایران.»(۱)

۱

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، پس از بازگشت از دهلی نو در مصاحبه با مطبوعات و رادیو تلویزیون به تشریح نتایج شرکت هیئت نمایندگی ایران در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد پرداخت. وی همچنین درباره حقوق مشروع جمهوری اسلامی و برآورده شدن این

۱- سند شماره ۱۰۴۶۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۸۳، ۵/۲/۱۳۶۲، صص ۹ و ۱۰.

حقوق، شکست تلاش عراق و حامیان این کشور برای تنظیم قطعنامه پایانی دلخواهشان، تفاوت اساسی نشست سران عدم تعهد و شورای امنیت سازمان ملل و امیدواری ایران به اجماع کشورهای عضو عدم تعهد، محور مذاکرات هیئت ایرانی با مقامات سایر کشورها در دهلی نو و اقدام ایران در ناکام گذاشتن عراق برای میزبانی هشتمین نشست سران عدم تعهد، مطالبی را بیان کرد.

وزیر امور خارجه ابتدا گفت: «ما معتقدیم آن چیزی که دررابطه با جنگ تحمیلی مربوط به ما می شود حقوق ماست که از بین رفته و راه حل این مشکل هم این است که حقوق ازبین رفته ما اعاده شود و ما به مبارزه خود علیه رژیم بغداد تا اعاده این حقوق ادامه خواهیم داد و سازمان های بین المللی اگر بخواهند برای حقوق حقه ما اقدام کنند درصورتی که غیرعادلانه باشد در مقابل آن می ایستیم.»

وی افزود: «در اجلاس اخیر تلاش هایی ازسوی حامیان عراق انجام شد تا به میل بغداد قطعنامه پایانی تنظیم شود، اما ازسوی جمهوری اسلامی، تلاش های متقابلی انجام گرفت که آن چیزی که حق است، عمل شود. تلاش ما در کنفرانس و هم گامی کشورهای دوست در اجلاس باعث شد که قطعنامه پایانی به نحو مطلوبی تنظیم شود و این موجب یک وجه تمایزی بین کنفرانس عدم تعهد و شورای امنیت سازمان ملل متحد شد و حداقل دراین رابطه سازمان کشورهای غیرمتعهد واقع بینانه تر عمل کرد و این خود نویدی است برای امیدواری به کشورهای غیروابسته جهان.»

وزیر امور خارجه درخصوص دیدارهای هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران با هیئت های شرکت کننده در اجلاس گفت: «یکی از امتیازات این کنفرانس ها دیدار با مقام های کشورهای مختلف است. ما در این کنفرانس با مسئولان کشورهایی که تاکنون دیدار نداشتیم، ملاقات و مذاکره کردیم و درمجموع ۲۰۰ ملاقات با مسئولان ۴۰ کشور جهان انجام گرفت. ... ملاقات های ما در این اجلاس حول دو محور بود: روابط دوجانبه و هماهنگی با آنچه در اجلاس سران غیرمتعهد می گذرد.»

ولایتی درمورد تأکیدات اخیر امام خمینی بر تصفیه جنبش عدم تعهد از عناصر وابسته به شرق و غرب گفت: «ما دررابطه با سالم سازی جنبش اطلاعیه ای انتشار دادیم. در این اطلاعیه تأکید شده که کشورهای عضو نهضت باید از

وابستگی به قطب ها و بلوک های سیاسی، نظامی ابرقدرت ها به دور باشند و [هر کشوری] پایگاه نظامی دراختیار ابرقدرت ها قرار داد عضویتش در جنبش باید مورد تجدیدنظر قرار گیرد.»

وزیر امور خارجه افزود: «البته مسئله مهم در کنار اینها ضمانت اجرایی آن است و باید کشورهایی که بیشتر احساس مسئولیت می کنند دراین زمینه پیگیری داشته باشند تا در عمل به استراتژی واحدی دست یابیم.»

وی درمورد موضع ایران دربرابر مکان برگزاری هشتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد گفت: «موضع ایران در قبال مسائل بین المللی از اول مشخص بوده [است]؛ اولین کشوری که با برگزاری هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد در بغداد مخالفت کرد، جمهوری اسلامی ایران بود و اولین کشوری که با کاندیداتوری عراق برای میزبانی اجلاس هشتم مخالفت ورزید ایران بود که این خود موفقیت بزرگی است و یک شکست سیاسی بزرگ برای عراق محسوب می شود؛ چراکه رژیم صدام در این فکر بود که این کنفرانس در بغداد تشکیل شود و تبلیغات وسیعی را دراین زمینه آغاز کرده بود و اگر در دهلی این مسئله تصویب می شد، صدام به مدت شش سال تبلیغ می کرد و با موج تبلیغات مسموم خود ملت عراق را تحت فشار قرار می داد. به این ترتیب رژیم عراق یک بار دیگر شکست سختی را متحمل شد.»(۱)

۱

سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران، در پایان اجلاس اخیر وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در سخنانی به تشریح نقش ویژه عربستان سعودی در پایین آوردن قیمت نفت اوپک و چشم انداز قیمت نفت در آینده پرداخت.

غرضی گفت: «اولین مسئله ای که امریکا روی آن تأکید داشت و عربستان سعودی هم بر روی آن فشار می آورد این بود که قیمت نفت را پایین آورند. متأسفانه، آنها با تهدیدهای زیاد موفق شدند قیمت را به بشکه ای ۲۹ دلار برسانند، گرچه با تقلیل تحمیلی قیمت نفت ازسوی اکثر اعضای اوپک، امپریالیسم به هدفش دست یافته، لکن با نگاهی به رویدادهای گذشته اوپک نباید شرایط فعلی را دائمی و پایدار به حساب آورد؛ در سال ۱۹۷۶، زمینه افزایش بهای نفت کاملاً مهیا بود و وزرای اوپک تصمیم گرفتند قیمت نفت را به میزان ۱۵ درصد بالا ببرند. در اینجا رژیم سعودی به انجام وظیفه پرداخت و با بازگذاشتن شیرهای نفت عربستان تا حد زیادی مانع از افزایش قیمت، به نفع امپریالیسم شد. در آن زمان چنین پنداشته می شد که هیچ عاملی نمی تواند مانع از به اجرا درآوردن توطئه امپریالیسم و آل سعود گردد، لکن وقوع انقلاب اسلامی ایران تمام آن پندارها را برهم زد و بهای نفت سیر صعودی تندی پیمود.»(۲)

ص: ۳۸۰

۱- روزنامه کیهان، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- همان.

۱

در پایان اجلاس اوپک، زکی یمانی وزیر نفت پادشاهی سعودی با حضور در میان خبرنگاران اعلام کرد که عربستان سعودی همچنان به تولید و تحویل نفت به طرف های قرارداد عراق ادامه خواهد داد، وی گفت: از اینکه قیمت نفت پایین آمده، خشنود است و آن را امیدی درجهت بهبود اوضاع اقتصادی امریکا می داند.(۱)

یاسوهیرو ناکازونه نخست وزیر ژاپن نیز درباره تأثیر مثبت کاهش قیمت نفت بر اقتصاد ژاپن گفت: این توافق آثار مثبتی بر اقتصاد ژاپن دارد. وی افزود: کاهش ۵ دلار در قیمت هر بشکه نفت سالانه حدود ۱۵/۷ میلیارد دلار (براساس آمار واردات ۸۱ – ۱۹۸۰) از هزینه های وارداتی ژاپن خواهد کاست.(۲)

۲

درپی انتشار اخباری درباره سفر یک هیئت اقتصادی ایرانی به ژاپن، امروز روزنامه تایمز مالی اعلام کرد: به نظر می رسد ایران مصمم است تا به روابط سیاسی و بازرگانی خود با ژاپن بهبود بخشد. یک هیئت بلندپایه دولت ایران قرار است از ژاپن دیدار کند و این اولین هیئتی است که در چهار سال گذشته؛ یعنی از شروع انقلاب، از ایران به ژاپن اعزام می شود.

وزارت خارجه ژاپن اعلام کرده سرپرستی هیئت نمایندگان ایران را حسین کاظم پور اردبیلی معاون وزیر خارجه در امور سیاست بین المللی به عهده خواهد داشت و بقیه اعضای این هیئت را نیز مقامات عالی رتبه سایر بخش های دولتی ایران تشکیل می دهند.(۳)

۳

هم زمان با انتشار اخباری مبنی بر نامساعدبودن اوضاع اقتصادی عراق و ناتوانی این کشور در بازپرداخت بدهی های خود ازجمله به چند شرکت هندی، خبرگزاری رویتر هم از ناتوانی عراق در پرداخت بدهی هایش به آلمان خبر داد. در گزارش رویتر اوضاع کلی اقتصادی عراق این گونه ترسیم شده است:

«یک سخنگوی وزارت اقتصاد آلمان غربی روز سه شنبه اعلام کرد عراق به این کشور گفته است که توانایی پرداخت بدهی های مربوط به پروژه های صنعتی آلمان غربی در این کشور که سررسید آنها امسال و سال آینده است را ندارد.

این مطلب هنگامی اعلام شد که سخنگوی سازمان صنایع مهندسی آلمان غربی در یک مصاحبه مطبوعاتی در فرانکفورت اعلام کرد که رژیم عراق از ماه نوامبر گذشته برای پروژه های صنعتی در دست اجرا توسط شرکت های آلمانی به ارزش یک میلیارد دلار (۴/۲ میلیارد مارک) هیچ گونه وجهی نپرداخته است.

۱– همان.

۲– همان.

۳– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۱، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه تایمز مالی.

سخنگوی این سازمان گفت ناتوانی عراق می توانـد به مشـکلات مالی برای چنـد کارخانه صـنعتی و شـرکت های ساختمانی آلمان غربی که شدیـداً در عراق درگیر هسـتند بینجامد. وی جزئیات این امر را فاش نساخت.»

رویتر می افزایـد: «عراق اخیراً برای دریافت آخرین وام بازرگانی خود به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار به بازارهای بین المللی روی آورد و ماه گذشـته خواستار اعتبارات جدیدی از فرانسه و امریکـا برای خریـد اسـلحه و محصولاـت کشـاورزی شـده است. ولگرهان رئیس بخش تجارت خارجی وزارت اقتصاد آلمان غربی، گفت که دلیل ناتوانی عراق از پرداخت بدهی هایش تقلیل درآمد نفتی و کاهش تولیدات این کشور به دلیل جنگ است.

ترمینال های نفتی عراق در خلیـج فارس براثر جنگ سـی ماهه بسـته شـده اند و باتوجه به اینکه سوریه دیگر اجازه نمی دهد نفت عراق از خاکش عبور کند، برای این کشور درحال حاضر تنها یک خط لوله که از خاک ترکیه عبور می کند، باقی مانده است.»(۱)

خبرگزاری جمهوری اسـلامی نیز از دهلی نو، گزارش داد: شـرکت های صـنعتی و ساختمانی هندی که در عراق مشغول فعالیت هستند پس از گذشت پنج ماه، هنوز موفق به دریافت طلب خود از رژیم عراق نشـده انـد. مدیرعامل یکی از شـرکت های هندی در یک مصاحبه مطبوعاتی در دهلی نو به خبرنگاران گفت: شـرکت وی به تنهایی معادل ۳۰۰ میلیون روپیه در طرح های در دست اجرا در عراق خرج کرده و این مبلغ هنوز پرداخت نشده است.(۲)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص آخر.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۵ اسفند ۱۳۶۱ ۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۶ مارس ۱۹۸۳

۱

فرماندهی مشترک قرارگاه عملیاتی نجف (سرهنگ منوچهر دژکام و ابراهیم همت) در نامه ای به فرماندهان یگان های تحت امر، اهم اقدامات و مأموریت واحدهای مهندسی و جهاد سازندگی مأمور به این قرارگاه را ابلاغ کرد. در این نامه آمده است:

۱. ضمن هماهنگی با مسئول مهندسی سپاه و جهاد مربوطه وسایل مهندسی مورد لزوم را باتوجه به احتساب هر کیلومتر خاکریز ۴ دستگاه بولدوزر یا لودر برآورد و ارسال دارید.

۲. با احتساب وسایل مهندسی موجود در تیپ های مربوطه سپاه و ارتش، کمبود این وسایل را اعلام دارید.

۳. نسبت به ایجاد بنه مشترک در منطقه عمومی هر تیپ سریعاً اقدام و وسایل به تدریج در این بنه ها جمع آوری گردند.

۴. باتوجه به اینکه اعلام گردید مسئولیت مهندسی مشترک با یگانی است که وسایل مهندسی بیشتری دارد، نتیجه هماهنگ شده را اعلام دارید.

۵. سهمیه نجف ها برابر تصمیمات اتخاذشده، به ترتیب برای نجف۱ جهاد مازندران و برای نجف۲ مقدورات سپاه۱۱ قدر و برای نجف ۳ و ۴ جهاد فارس در نظر گرفته شده است.

۶. یگان ها در تماس با جهادهای مورد بحث، به تعمیر جاده های داخل منطقه اقدام کنند.(۱)-(۲)

۲

امروز براثر آتش توپخانه عراق در آبادان و قصرشیرین، ۳ غیرنظامی شهید و ۹ تن دیگر زخمی شدند.

ص: ۳۸۵

۱- کلیاتی از اقدامات واحدهای مهندسی قرارگاه نجف و جهادهای سازندگی مأمورشده به این قرارگاه در ضمیمه گزارش آمده است.

۲- سند شماره ۷۴۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف به لشکر رسول الله(ص)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

ارتش عراق که در روزهای گذشته پیوسته شهرهای آبادان و خرمشهر را زیر آتش گرفته بود امروز نیز به مدت یک ساعت آبادان را به شدت با گلوله های کاتیوشا، خمپاره و توپ هدف قرار داد. براساس گزارش های رسیده، در این مدت، ۱۴ گلوله مختلف به یک بیمارستان این شهر اصابت کرد و درنتیجه خسارت های فراوانی به بیمارستان وارد شد.(۱) همچنین از اهالی این شهر ۲ تن شهید، و ۷ تن زخمی شدند و ۷ واحد مسکونی نیز ویران شد. امروز همچنین براثر آتش توپخانه عراق در یکی از روستاهای قصرشیرین یک تن شهید و ۲ نفر زخمی شدند.(۲)

۱

معارضین عراقی در طول هفته گذشته در مناطق سلیمانیه، دهوک، موصل، نجف، بصره و حلبچه، چند عملیات علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق اجرا کردند. در همین حال، ارتش عراق نیز ضمن کشتار مردم غیرنظامی در حوالی بصره، تعدادی از نظامیان را به جرم هواداری از آیت الله صدر تیرباران کرد.

براساس گزارش ستاد مشترک ارتش، گروهی از پیش مرگان وابسته به گروه جلال طالبانی (نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق) به قرارگاه ارتش خلق خیاره واقع در محور دربندیخان - سلیمانیه حمله کردند که براثر آن ۳ نفر از افراد ارتش خلق کشته و ۲ نفر دیگر به شدت مجروح شدند.

در محور عربت - سلیمانیه، پیش مرگان مینی کار گذاشته بودند که انفجار آن موجب کشته و مجروح شدن ۲ سرباز عراقی شد.

حمله یک دسته از پیش مرگان در منطقه کانی البانی از توابع بکره جو، تلفات و خساراتی به نیروهای بعثی وارد آورد.

حمله مشترک گروهی از پیش مرگان حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی) با همکاری حزب سوسیالیست و کمونیست آن کشور به مواضع و استحکامات گروهان۳ گردان۱ تیپ۱۳۸ مستقر در ۵ کیلومتری دهوک، تلفات و ضایعات زیادی به نیروهای نظامی عراق وارد کرد.(۳)

همچنین نیروهای انقلابی مسلمان عراقی ۵ عملیات علیه تأسیسات زیربنایی، نیروهای ارتش و مقامات عراقی اجرا کرده اند. ستاد مشترک ارتش به نقل از بیانیه مجاهدین عراقی گزارش داد: در هفته گذشته عملیات هایی به این شرح اجرا شده است:

انهدام و به آتش کشیدن تلمبه خانه عین زاله در ۵۶ کیلومتری شمال شرقی موصل؛ بمب گذاری در ساختمان سازمان امنیت منطقه ابوغریب که به کشته یا زخمی شدن ۳ تن از نیروهای امنیتی انجامید؛ حمله به اتومبیل استاندار نجف و تیراندازی به طرف وی که موجب آتش گرفتن اتومبیل و مرگ او شد؛ بمب گذاری در ستاد حزب بعث در شهر سلیمانیه که ساختمان این ستاد را به آتش کشید و تلفات و خساراتی به عوامل بعثی وارد کرد؛ بمب گذاری در اتومبیل رئیس سازمان امنیت نجف که باعث به هلاکت رسیدن وی شد.(۴)

۱- روزنامه کیهان، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۱۶۷۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، اداره دوم - فرماندهی (اطلاعات)، شماره ۴۸۳۴۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۶.

۴- همان، صص ۵ و ۶.

دو روز پیش نیز در حوالی حلبچه، نیروهای مبارز مسلمان کرد عراق با حمله به یک کامیون ارتش عراق، ۴ نفر از سرنشینان آن را به هلاکت رساندند.(۱)

مجاهـدین مسـلمان عراقی در اقدامی دیگر با حمله به نیروهای نظامی در بخش ماوالعل در نزدیکی راه آهن شـهر بصـره، بیش از ۱۰ تن از آنان را کشـتند. درپی این حادثه، نیروهای عراقی با بالگرد به یک منطقه مسـکونی که احتمال می دادند محل سـکونت مجاهدین است، حمله کردند که درنتیجه آن، ۵ واحد مسکونی کاملاً تخریب و به ۱۰ واحد مسکونی نیز خسارت هایی وارد شد، همچنین چند تن از ساکنان این منازل که اغلب از زنان و کودکان بودند کشته یا مجروح شدند.(۲)

از سـوی دیگر، ارتش عراق ۳۶ تن از افسـران و سـربازان این کشور را به جرم هواداری از آیت الله محمـدباقر صـدر تیرباران کردند. بنا به گزارش منابع موثق از داخل خاک عراق، این افراد بعد از ۱۸ ماه اسارت در سیاه چال های رژیم عفلقی، روز ۲۵ اسفند ۱۳۶۱، بدون محاکمه و فقط به دلیل طرف داری از آیت الله محمدباقر صدر در یکی از پادگان های ارتش صدام اعدام شدند.(۳)

۱

در جریان اقدامات متقابل گروه های مسـلح غیرقانونی و نیروهای خودی در محورهای مختلف مناطق غرب و شـمال غرب کشور، از افراد خودی ۱۰ تن شهید یا مجروح و از مهاجمان نیز ۱۲ تن کشته یا زخمی شدند. همچنین چند خودرو منهدم شد یا آسیب دید.

افراد گروه مارکسیستی - مـائوئیستی کومه له به پایگاه عشایری بناویله در ۱۶ کیلومتری شـرق سـردشت حمله کردنـد، اما براثر مقاومت نیروهای خودی، مهاجمان با دادن ۳ کشته و ۸ مجروح و به جاگذاشتن چندین قبضه اسلحه گریختند. در این درگیری ۲ تن از نیروهای بسیج و یک تن از افراد پیش مرگ مسلمان کرد شهید شدند.(۴)

در روستای گامیشان در ۲۰ کیلومتری شـمال شـرق بوکان نیز نیروهای خودی در یک درگیری موفق شدند یکی از افراد مسلح غیرقانونی را دستگیر کنند. وی یک اسلحه و تعدادی تیر به همراه داشت.(۵)

افراد مسلح برانداز همچنین در چند محور از مناطق کردنشین اقدام به کاشتن مین کردند که انفجار آنها خسارت هایی را به نیروهای خودی وارد آورد؛ ازجمله:

در اطراف پایگاه پیرناصر نقده، یک خودرو ارتش به مین برخورد کرد و ۲ نفر زخمی شدند و خودرو کاملاً منهدم شد.(۶)

در روستای موسی لو از توابع سقز نیز یک خودرو ارتش روی مین رفت و یک سرباز زخمی شد و خودرو هم خسارت دید.(۷)

همچنین در روستای سو در جنوب غربی سنندج، براثر برخورد یک بلدوزر با مین یک پای راننده آن که از اهالی بومی بود قطع شد.(۸)

در اطراف پیرانشهر، نیروهای خودی چندین مین را که در مسیر عبورشان کار گذاشته شده بود،

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۲- همان، ص ۲۰.

۳- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۴- سند شماره ۳۴۹۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات کردستان به قرارگاه حمزه، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مـد عملیات)، شـماره ۲۱۴، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۵- سـند شـماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از سـتاد منطقه۱۱ (قرارگـاه حمزه سیدالشـهدا - مرکز فرمانـدهی) بـه ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرمانـدهی)، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۶- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شـماره ۲۱۴، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۳؛ و- سـند شـماره ۷۹۷۱۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اداره اطلاعـات شاجـا به نخست وزیری (دفتـر اطلاعـات و تحقیقات)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۲۰۶۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری کردستان، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۷۹۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

کشف کردند؛ در حین خنثی سازی مین ها ۲ تن از سربازان تیپ پیرانشهر زخمی شدند.(۱)-(۲)

عناصر مسلح غیرقانونی، احمد جعفری از کشاورزان اهل سنندج را در خیابان انقلاب این شهر با شلیک چندین گلوله به شهادت رساندند.(۳)

همچنین یکی از افراد حزب دمکرات کردستان خود را به نیروهای بسیج روستای قولنجی در شمال ارومیه، معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۴)

۱

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یکی از جانبازان جنگ را در مسیر رودسر به لنگرود ربوده و پس از ضرب و جرح وی با چاقو، او را به گمان اینکه فوت کرده است در کنار جاده رها کردند. این فرد با کمک مردم نجات یافت.(۵)

در تهران نیز یکی از افراد فعال این سازمان دستگیر شد. وی اعتراف کرد که حجت الاسلام حبیب زاده امام جماعت مسجد نقره رشت را ترور کرده و به شهادت رسانده است. گفتنی است که این ترور در هشتم شهریورماه سال گذشته انجام شده بود.(۶)

۲

شورای ملی مقاومت امروز با انتشار بیانیه ای خواهان اجرای آتش بس بین دو کشور ایران و عراق شد. در این بیانیه که فاقد هرگونه خصیصه حق جویانه یا تأمین کننده منافع پایمال شده ایران است، بدون اشاره به تجاوز و اشغالگری ارتش عراق، درخواست عقب نشینی نیروها به مرزهای بین المللی و استرداد اسرا مطرح شده است.

مضمون کلی این بیانیه به نقل از رادیو بی بی سی، بازتاب بیانیه قبلی مشترک رجوی و طارق عزیز و همچنین تفسیر هوادارانه این رادیو از بیانیه مزبور به این شرح است:

«امروز شورای ملی مقاومت، که مهم ترین سازمان مخالف حکومت ایران در داخل و خارج است، از مقر کنونی اش در پاریس پیشنهادهایی درباره طرح کلی صلح منتشر کرد، زیرا آنچه که امروز در پاریس منتشر شده را شاید بتوان طرح صلحی میان شورا و دیگر گروه ها و شخصیت ها نیز دانست. چون وقتی که آقایان رجوی و طارق عزیز در ماه ژانویه گذشته با یکدیگر دیدار کردند و بیانیه مشترک منتشر ساختند، جنجال فراوانی برپا گردید، درمورد آن در درون شورا اتفاق نظر وجود نداشت؛ هرچند هم آقای رجوی و آقای بنی صدر این عدم اتفاق نظر را شدیداً تکذیب می کنند. گذشته از این، بسیاری از طرف داران شورا نسبت به آن انتقاد داشته و شخصیت های مهمی آن را محکوم کرده اند و گروه های مخالف و رقیب هم این بیانیه را به منزله خیانت تلقی کرده اند. برخلاف بیانیه مشترک آقایان طارق عزیز و مسعود رجوی، در طرح کنونی صلح، قرارداد ۱۹۷۵ الجزیره میان ایران و

۱- در بررسی های بعدی معلوم شد که این مین ها شب کار گذاشته شده بودند و پای قطع شده ای که در آنجا پیدا شد، نشان می داد که افراد مین گذار به هنگام کاشتن مین ها دچار حادثه شده اند.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات - طرح و عملیات) (غیرنظامیان)، شماره ۲۰۵، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا (معاونت اطلاعات - شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۰۷، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۹۷۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ (قرارگاه حمزه سیدالشهدا - مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۵- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۵؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۳۵۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱.

۶- سند شماره ۳۳۵۷۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رشت (اطلاعات) به ستاد منطقه۳ (اطلاعات)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

عراق به دقت مورد بررسی قرار گرفته است و اساس هرگونه صلحی شناخته شده. این طرح هفت ماده ای که توسط آقایان بنی صدر، رجوی، حزب دمکرات و جبهه دمکراتیک و دیگر اعضای شورا به امضا رسیده است هم واقعی و هم عملی به نظر می رسد. این طرح خواهان آتش بس فوری و تشکیل یک هیئت مرضی الطرفین برای نظارت بر آتش بس است. همچنین این طرح خواستار عقب نشینی نیروهای دو کشور تا پشت مرزهای مشخص شده گردیده و خواستار مبادله اسرای جنگی در ظرف سه ماه می باشد و درمورد خسارات جنگ شورا خواستار ارجاع آن به دادگاه بین المللی لاهه شده است، به طوری که حقوق ایران تأدیه شود. این طرح نیز خواستار بازگشت پناهندگان و تنظیم قراردادی برای صلح دائمی است.»(۱)

۱

مسعود رجوی مسئول سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گفت وگو با روزنامه عربی زبان الحوادث(۲) (چاپ لندن)، ضمن پیش بینی آینده سیاسی ایران از امضای پیمان دوستی با دولت عراق حمایت کرد و از سازمان خود به عنوان حاکم آینده ایران نام برد.

فراگیری بحران سیاسی ایران پس از شروع به کار مجلس خبرگان رهبری و آغاز بحران جانشینی امام خمینی، پیش بینی سقوط جمهوری اسلامی ۳۵ روز پس از رحلت امام خمینی، پایان دوران جمهوری اسلامی در ۳۰ خرداد ۱۳۶۳ (درصورت زنده ماندن امام خمینی)، ارائه آمارهایی برای وخیم نشان دادن وضعیت اقتصاد ایران، شکست ناپذیر خواندن سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و اذعان به ترور ۶ تن از ائمه جمعه و ۱۰۰۰ نفر از مردم ایران در طول ۶ ماه گذشته به جرم حمایت از جمهوری اسلامی از محورهای اصلی سخنان رجوی در این مصاحبه بود.

رهبر سازمان مجاهدین خلق(منافقین) همچنین در بخشی از سخنان خود معاهده سیاسی با طارق عزیز وزیر امور خارجه و معاون نخست وزیر عراق را یک ابتکار و گام سیاسی بزرگ به نفع سازمان دانست و دریافت هرگونه کمک از عراق را انکار کرد. وی وجود اختلاف با بنی صدر را شایعه خواند و ضمن تأیید تسلط خود بر بنی صدر گفت: «من می نویسم، او امضا می کند.» رجوی درعین حال شاپور بختیار و افرادی نظیر او را به علت وابستگی به دولت های بیگانه محکوم کرد (!) و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به عنوان یک تشکیلات غیروابسته و مستقل (!) ازلحاظ سیاسی و اقتصادی ستود. بخش هایی از مصاحبه خبرنگار الحوادث با وی چنین است:

رجوی ابتدا در پاسخ به سؤالی درباره آینده سیاسی ایران پس از امام خمینی گفت: «مجلس [خبرگان رهبری] تاکنون تشکیل نشده و کار خود را شروع نکرده است. تأکید می کنم زمانی که این مجلس کارش را آغاز کند، اختلافات در داخل رژیم بیشتر خواهد شد. کار اصلی این مجلس انتخاب شخص یا اشخاصی برای جانشینی [امام] خمینی می باشد. ... برای [امام]

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۲، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۹، رادیو بی بی سی، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از شورای ملی مقاومت.

۲- الحوادث با کمک های مالی و حمایت های سیاسی دربار سعودی منتشر می شود.

خمینی جانشینی که بتوانـد از درون این رژیم ظاهر شود یافت نخواهـد شـد. اینکه می گویم جانشـینی در داخل رژیم [امام] خمینی وجود ندارد، شبیه همان حالت رژیم شاه است که جانشینی برای آن نبود و یادتان می آیـد زمانی که شاه کشور را ترک کرد درباره تعیین جانشـین برای او فکر کردند، اما بیش از ۳۵ روز نگذشت که کل رژیم از میان رفت.»

«س: آیا شما معتقدید حالتی که رژیم فعلاً دارد شبیه روزهای آخر حکومت شاه می باشد؟

ج: بـدتر از آن. بعـد از رفتن [امـام] خمینی، رژیم ایران برای سـقوط احتیـاج به ۳۵ روز دارد. ... رژیم [جمهـوری اسـلامی] محکوم به فنـا است و همـان طوری که در آغـاز عملیات مسلحانه خود در ۲۰ ژوئن ۱۹۸۱ (۳۰/۳/۱۳۶۰) اعلام کردیم، از آن تاریخ، رژیم تنها ۳ سال دیگر (۳۰/۳/۱۳۶۳) دوام خواهـد آورد. من می گـویم که این رژیم دیگر قـانونی نیست و از داخـل و خارج محکوم شـده و اسـتقرار خود را از دست داده است. سـرانجام به جایی خواهـد رسـید که راه پس و پیش نخواهـد داشت و در مقابل، مجاهدین [منافقین] هستند که قدرت را در دست خواهند گرفت.»

در ادامه مصاحبه، رجوی درباره اوضاع اقتصادی ایران گفت:

«وضع زیر صـفر است و می توانم درزمینه اقتصادی آماری به شـما بدهم و چند دقیقه دیگر سـند رسـمی از وزارت برنامه وبودجه به شـما نشان خواهم داد که در آن اعتراف شده که ۳ میلیون نفر بیکار وجود دارنـد و حقیقت به مراتب بیش از این اندازه است. چون تعداد بیکاران کنونی از کل نیروهای فعال کشور که از ده میلیون نفر... تجاوز می کنند درحدود پنج تا شش میلیون نفر می باشد؛ یعنی میزان بیکاری در حدود ۶۰٪ است.

سند دیگری به شـما نشان خواهم داد که میزان تورم در بازارها را نشان می دهد که به ۴۰۰ درصد می رسد و تنها ۲۰٪ از کارخانه ها کار می کنند و ما مجاهدین [منافقین] به خاطر این مسائل اعلام کردیم که دوران [امام] خمینی به سر رسیده و پایان آن نزدیک است. بعد از قیام مسلحانه ای که در ۲۰ ژوئن ۱۹۸۱ آغاز کردیم، رژیم حداکثر سه سال عمر دارد.

س: ولی آیا بعد از این همه ضربات قدرت نظامی مقاومت تضعیف نشد؟

ج: برعکس ... نه تنها تضعیف نشد بلکه با همان قدرت و شاید بیشتر... ادامه یافت و حالا شما برای اطمینان به وضع داخلی ایران نگاهی بیفکنید.

س: دررابطه با قدرت فعالیت نظامی بگویید؟

ج: نه، برای شما تشریح کردم و گفتم ما ثابت کردیم که [امام] خمینی قادر به نابودی مان نمی باشد و این را برای شما شرح خواهم داد. اگر ضربات استراتژیکی که متحمل شـدیم و ضـرباتی که به دشـمن وارد نمودیم را با یکدیگر مقایسه کنید به نتایج غیرطبیعی خواهید رسـید. از ۱۸ ماه پیش تاکنون، تنها یک عضو از دفتر سیاسـی را از دست دادیم که موسـی خیابانی است. درصورتی که باید به ضـربات وارده بر صـفوف دشمن نگاه کنید و من مطمئن هستم که شما اینها را می دانید. مثالی می آورم؛ می دانید که هفت آخوند بسیار مهم ... اوامر [امام] خمینی را اجرا می کنند و همه آنها پیر هستند و پایه های رژیم [امام] خمینی را تشکیل می دادند و

هرکدام از اینها بر منطقه ای از ایران حاکم می باشند. باوجودی که از این هفت نفر شدیداً حفاظت می شود، شش نفر آنها توسط ما تصفیه شدند.(۱) برای رسیدن به هریک از آنها بایـد از ده مانع می گـذشتیم و نمازجمعه را در یک قفس آهنی می خواندنـد، ولی با همه این موانع به آنها دسترسـی یافتند و البته اگر کمک های مردم نبود این کار انجام شدنی نبود.

از رهبری سیاسـی - نظامی ما در داخل، گزارشی به شما خواهم داد که در پایان سال ۱۹۸۲ واصل شده و در آن قید شده که در خلال شـش ماه، هزار نفر از عناصر رژیم را به مجازات رسانـدیم که از این تعـداد ۲۰ نفر از فرمانـدهان سپاه [پاسـداران] می باشـند و نکته حائز اهمیت در اینجا به شـما روزنامه نگار مربوط است، چون به اخبار جدید درخصوص عناصر پایگاه رژیم [امام] خمینی زیاد اهمیت نمی دهیـد؛ به همین جهت است که این اطلاعات درج نمی شود و انتشار نمی یابد، از این جهت این را می گویم، چون در مرحله دوم از مبارزه مان به عناصر پایگاهی که در رأس امور هستند و مسئول سرکوب مردم می باشند رو آوردیم.

در مرحله نخست ازطریق واردآوردن ضـربات مهلک به سـردمداران... به فلـج کردن رژیم مشـغول شدیم و البته این حالت با اهمیت بیشتر شـما روبه رو شد، چون رژیم نمی توانست این اخبار را پنهان کند، ولی از اوایل تابستان ۱۹۸۲ بعد از اینکه تمام اهداف مرحله نخست را به انجام رساندیم، تاکتیک خود را عوض کردیم و به ریشه کن کردن جو خفقـان رو آوردیم. مـا به یـک گـام سیاسـی بزرگ دست زدیم و به تعبیر دیگر درزمینه جنگ زمان را به سود خودمان تغییر دادیم. نمی دانم بیانیه مشترکی که با معاون رئیس جمهور عراق امضا کردیم را خوانده اید یا نه. درحقیقت ما منابع اصلی حکومت [امام] خمینی را مورد حمله قرار دادیم.

س: نظرتان درباره جنگ چیست؟

ج: اولاً در سـطح داخلی و بین المللی خواسته [امام] خمینی در ادامه دادن به جنگ را محکوم کردیم. ثانیاً اختلافات داخلی پیرامون جنگ را دوچندان کردیم. و دراین زمینه ابتکارعمـل در دست مـا است. عناصـر ملی در ارتش تـا انـدازه ای موفـق شدنـد ... و ازنظر اجتمـاعی برای [امـام] خمینی جهت اعزام مردم به جبهه هـا موانعی ایجـاد کردیم. همچنین ثـابت کردیم که درحـال حاضـر تنها پناهگاه برای ایران شورای مقاومت ملی می باشـد. کمااینکه شـیوه جدیـدی برای صـلح دو کشور ایجاد کردیم و دسـتگاه های تبلیغاتی [امام] خمینی این تلاش را نادیده گرفتند تا نشان بدهند که نسبت به آن بی اهمیت هستند.

س: امضای موافقت نامه با عراق چه فوایدی برای شورای مقاومت دارد؟

ج: این امر به تاریـخ ایران و جنگ مربوط می شود و فایـده این کار این است [امام] خمینی که تلاش می کنـد از جنگ برای بقای حکومت خود اسـتفاده کند، این کار خود برعلیه او تبدیل شد و گفتم که زمان را به سود خودمان و ملت ایران عوض کردیم؛ زیرا اگر [امام] خمینی به جنگ ادامه

۱- منظور وی ترور و به شهادت رساندن ۶ تن از ائمه جمعه کشور است.

بدهد و جنگ همچنان بدون وقفه ادامه یابد، آن تعداد کم باقیمانده هم او را رها خواهند نمود و به سوی ما می آیند و اگر به صلح پناه ببرد که پناه نمی برد، ما دست پیش گرفته ایم و او خود را در پشت سر ما قرار داده است؛ چون ملت می داند آنهایی که برای اسلام در تلاش اند، ما هستیم و نه آنها. اگر [امام] خمینی صلح را بپذیرد این صلح شرایط بسیار کمی را تحقق می بخشد.

س: می دانیم که گروه بختیار در عراق از امکاناتی مانند ایستگاه رادیو برخوردارند. آیا در نظر ندارید که شما هم از چنین امکاناتی برخوردار شوید؟

[...] ما بیانیه ای را که با عراق منتشر کردیم فقط در پیرامون توافق سیاسی است و نه چیز دیگر... و آنچه دررابطه با بختیار است به مجاهدین [منافقین] ارتباطی ندارد. نام بختیار را فقط در اروپا می شنویم و نه در ایران... . برای ایرانیان بختیار نامی است که در گذشته بوده و تمام شده است. از سوی دیگر، به هیچ کمکی مانند بختیار احتیاجی نداریم که برعلیه ما به کار رود. ما ملت... را داریم. در این مسئله مبالغه نمی کنم و دلیل می آوریم. اگر ملت با ما نبود، ولی سلاح و پول داشتیم، در همان ماه نخست تصفیه می شدیم. افرادی چون بختیار بدون کمک های خارجی وجودی ندارند.

س: ولی افرادی مانند شما که در داخل قوی می باشند بهتر می توانند از کمک های خارجی برخوردار شوند؟

ج: حق با شماست ولی ما هیچ وقت این کار را نمی کنیم، نمی خواهیم بهانه ای هرچند کوچک به دست [امام] خمینی بدهیم که برعلیه ما... به کار گیرد. ما این قضیه را می دانیم و هوشیار هستیم. به شما گفتم سرمایه ما ملت ما می باشد.

س: شما اخیراً تماس خویش را جهت دیدار از بغداد ... اعلام نموده اید و به همین مناسبت دعوتی دریافت کرده اید؟

ج: مشغول بررسی این دعوت می باشیم.

س: آیا بررسی به پایان نرسیده؟

ج: [با لبخند] این کار تحت شرایطی انجام می گیرد. وقتی که می گویم تحت چند شرط منظور شرط داخلی و بین المللی است.

س: آیا این شرایط انجام نگرفت؟

ج: برخی از این شرایط را من هم ... نمی دانم و اینها در آینده روشن خواهد شد، ولی ازلحاظ اصولی اختلافی وجود ندارد.

س: آیا شرایطی که به هنگام امضای موافقت نامه مشترک با طارق عزیز ارائه شد برای سفر به بغداد کافی نیست؟

ج: در سطح صدور بیانیه مشترک کافی بود.

س: آیا عدم مسافرت به بغداد بستگی به اختلاف در داخل شورای مقاومت ملی ندارد؟

ج: نه، ابداً.

ص: ۳۹۲

س: شنیدیم که پیرامون این قضیه اختلاف شدیدی با بنی صدر دارید؟

ج: یک شایعه است. اجازه بدهید واضح تر بگویم، چیزی که انجام دادیم در یک آن هم کار شجاعانه و هم تاریخی می باشد.

مجاهـدین [منافقین] به تنهایی می توانند به آن دست بزنند. یعنی سازمان توانست که در خلال ۱۸ سال مبارزه خود برعلیه رژیم شاه و [امام] خمینی استقلال و عدم وابستگی و ملیت خویش را ثابت کنـد. مجاهـدین [منافقین] به تنها یی خون دادنـد و روزانه بهترین فرزنـدان خود را از دست می دهند، بنابراین به خاطر خون هایی که داده اند، اجازه دارند که به چنین گامی دست بزنند، بدون اینکه از کسی اجازه بگیرند. بدیهی است که دیگران ناراحت می شوند و هرچه می خواهند می گویند و شایعه درست می کنند، ولی چیزی که برای مـا مهم می باشـد ملت ایران و منافع و آینـده آنهاست. [...] من سـخنگوی رسـمی آقای بنی صـدر نیسـتم و اگر نظر او را می خواهی از او سؤال کن. من سخنگوی رسمی شورای مقاومت ملی و مجاهدین [منافقین] هستم.

س: دررابطه با اسناد و اعلامیه های مجلس مقاومت ملاحظه شده است که جنبه رمانتیکی و تئوریکی تفکر بنی صدر به روی آنها اثر گذاشته است و درنتیجه افکار سیاسی و تصمیمات دقیق سیاسی این مجلس معلوم نیست و همچنین جنبه ایدئولوژیکی مسائل؟

ج: می توانید امضای بنی صدر را در زیر سندی که من نوشته ام مشاهده کنید؛ این راهی است که مسیر اسناد مجلس طی می کند، (من می نویسم و بنی صدر امضا می کند) به این طریـق مشاهـده می کنیـد که مسـئولیت مجلس و حکومت موقت بـا من است. و همـان طورکه می دانیـد این مجلس مقـاومت از یـک حزب تشـکیل نشـده و تفکرات گونـاگونی در آن موجود است، ولی همه آنها در یک خط حـداقل به مشترک و متحـد و همفکر تبـدیل گشـته انـد و برای اولین بار در تاریـخ ایران بعـد از ۸۰ سال مبارزه، مجلس بزرگ تشـکیل شده است که شامل تمامی نیروهای ملی و مردمی می باشد و برنامه آن مشـخص و معین است و مدت این دولت موقت تنها ۶ ماه تعیین شده است که وظیفه اصلی آن تعیین و تسلیم انتخابات آزاد می باشد. در این هیچ ابهامی نیست.

س: آیا کتاب آقای بنی صدر را خوانده اید؟

ج: بله، آن را به فارسـی خوانـده ام. در آن بنی صـدر مسائـل را از دیـدگاه خود بررسـی کرده است. همه می دانیـد که بنی صـدر عضو سازمـان مجاهـدین [منـافقین] نیست. هرکسی دید خود را دارد و این ربطی به سازمان مجاهدین [منافقین] ندارد و سازمان ما و بنی صدر آن را قبول کرده اند. [...] فراموش نکنید که من داماد او هستم و ما با هم همکاری می کنیم و شایعات هم نمی تواند ما را از هم جدا کند از این لحاظ کاملاً مطمئن باشید.(۱)

س: نـاظران اخیراً تغییراتی در لحن مسـکو در قبـال جنـگ ملاحظه کرده انـد، این نشانه آغاز تیرگی روابط مسـکو با رژیم ایران است و آیا امیـد داریـد که اتحاد شوروی در آینده نزدیک

۱- برای اطلاع از وقایع پشت پرده اختلافات بنی صدر و رجوی به روزشمار ۲۲ اسفند ۱۳۶۱ مراجعه کنید.

به طور مستقیم شورای مقاومت ملی را به رسمیت بشناسد؟

ج: راضی خواهم بود اگر تمام کشور، استقلال ایران را به رسمیت بشناسند و [امام] خمینی را محکوم کنند. تاکنون نوعی سازش مسکو با رژیم را ملاحظه کرده ایم. تا آنجا که در توانایی ما است تلاش خواهیم کرد که به شوروی و امریکا بفهمانیم که [امام] خمینی رفتنی است و امیدوارم که تمام نیروها، ما را ... به رسمیت بشناسند. من منتظر سقوط [امام] خمینی هستم و معتقدم که دگرگونی ها و پیشرفت های شورای مقاومت این مسئله را به وجود خواهد آورد.

س: و اگر این به رسمیت شناختن بعد از سقوط رژیم انجام بگیرد آیا بی فایده نیست؟

ج: امیدوارم که این مسئله قبل از سقوط [امام] خمینی انجام بگیرد. من می خواهم نکته حائز اهمیتی را ذکر کنم، ما منتظر نیستیم که پیروزی خود را با کمک نیروی خارجی به دست بیاوریم. کشور ما مدت ۲۵ سال وابسته و تحت نفوذ امریکا بوده و مستقل شدن از ایالات متحده به معنی وابستگی به شوروی نیست. مجاهدین [منافقین] از صمیم دل میهن پرست هستند و به همین جهت حزب توده خواستار اعدام من شده بود و این واضح است.»(۱)

۱

سرهنگ سلیمی وزیر دفاع درباره گستردگی عملیات والفجر، بازتاب آن در سطح جهان، اجرای دقیق فنون عملیاتی، نقش وزارت دفاع در تجهیز نیروهای خودی و پیشرفت های صنایع نظامی، مطالبی را بیان کرد.

وی با اشاره به به عملیات والفجر گفت: «عملیات والفجر عملیات گسترده ای بود که قرارگاه های مختلفی در آن شرکت داشتند. این عملیات منطقه وسیع و عظیمی را می پوشاند و همان طورکه اهداف اولیه عملیات که برآورد کرده بودیم به سرانجام رسید، ان شاءالله ادامه عملیات والفجر نیز ما را به اهداف کلی مان خواهد رساند.»

وزیر دفاع افزود: «این عملیات در بعد نظامی بسیار قابل اهمیت است و دقیقاً تمام افکار و اذهان جهانی را به خود جلب کرده و نشان داد که افکار صدام و صدامیان پوچ بوده و این عملیات باعث رسوایی بیشتر آنها خواهد شد، زیرا صدامیان مواضع و خطوط دفاعی خود را غیرقابل عبور تصور می کردند، درصورتی که نیروهای ما از تمام میادین مین، کانال ها و سیم خاردارهای آنان گذشتند و با یگان های عمده دشمن تماس رزمی داشتند و هم اکنون نیز دارند. ... پیروزی های ما در این عملیات ابعاد سیاسی نیز داشت و رسوایی بیش ازپیش صدامیان را به همراه آورد.»

۱- همان، صص ۸ و ۱۰، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از مجله الحوادث چاپ لندن؛ و- اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۳۲۲، ۲۳/۱/۱۳۶۱، صص ۱۷ - ۵، از الحواث چاپ انگلستان به نقل از مصاحبه با رجوی.

وی همچنین گفت: «در این عملیات در بسیاری نقاط از مرز گـذشتیم و نیروهای ما حتی در ارتفاعات و نقاط حساس مستقر شدنـد و ان شاءالله دیری نخواهـد گـذشت که مراحل بعدی عملیات والفجر در بعدهای دیگر شروع خواهد شد و بازهم به پیروزی هایی که به عنوان اهداف عملیات تعیین شده اند خواهیم رسید.»

سرهنگ سلیمی افزود: «این عملیات به علت گستردگی اش همان طورکه قبلاً گفته شده یک عملیات نهایی است و نیروهای مورد لزوم نیز تدارک دیده شده است.»

وزیر دفاع درخصوص ساختن قطعات یدکی سلاح ها و وسایل نظامی در تأسیسات وزارت دفاع گفت: «جنگ در این ابعاد گسترده دقیقاً نیاز مبرمی به پشتوانه تسلیحاتی و تدارکات وسیع دارد که لازمه اش کار، تلاش و یک سری خلاقیت هایی است که در پشت جبهه باید انجام گیرد تا بتوانیم به نحو احسن این جنگ را اداره کنیم.»

وی سپس با تشریح نقش وزارت دفاع در تأمین موارد فوق و موفقیت های به دست آمده، افزود: «ما در چندین خط تولید توانسته ایم محصولاتمان را به مرز سه برابر گذشته برسانیم. همچنین در قسمت های تعمیر و نگهداری، بسیاری از قطعات راکد را نوسازی کرده یا قطعات جدیدی جای آنها گذاشته ایم که بدین ترتیب آماده کار و بهره برداری شده اند. دراین رابطه وسایل مدرن و پیچیده ای نیز که در گذشته تصور می شد فقط به وسیله مستشاران و کارشناسان خارجی می توانند آماده کار شوند، بدون نیاز به آنها آماده به کار شدند و در جنگ تحمیلی نیز مورد استفاده قرار گرفتند. به همین ترتیب در قسمت های مختلف نیروهای صاحب نظر را دعوت کردیم و آمدند و مشغول کار شدند و [توانستند] خیلی از سلاح های قدیمی را که از رده خارج شده بودند با ابتکارات و نوآوری های خود آماده به کار کنند و حتی بر بعد و قدرتشان بیفزایند.»

وزیر دفاع همچنین با اشاره به پیشرفت های قسمت های الکترونیکی خاطرنشان کرد: «در قسمت صنایع و هواپیمایی، هواپیمای اف۱۴ به وسیله برادرانمان در صنایع هواپیمایی تعمیر کلی شده و پرواز کرده است و این موفقیت بزرگی است که به دست آمده است. ضمن اینکه بسیاری از قسمت های هواپیماهای شکاری را در اینجا تعمیر می کنند و آماده به کار می نمایند. درمورد هلیکوپترها هم همین طور. به طورکلی با تهیه قطعات یدکی و تعمیر آنها می توانیم میزان آمادگی آنها را افزایش دهیم.»(۱)

۱

نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت درباره تأثیر کاهش قیمت نفت در اقتصاد ایران و اقتصاد کشورهای غربی گفت: «هنگامی که ما به صورت سازمان یافته و برنامه ریزی شده حرکت می کنیم کاهش قیمت نفت اثر تعیین کننده ای نمی تواند بر روی ما داشته باشد. البته می تواند فشارها یی را بر ما وارد کند.»

موسوی با تأکید مخالفت ایران با کاهش بهای نفت افزود: «من باید در اینجا این مسئله را عنوان بکنم که ما با کاهش قیمت نفت در اوپک مخالفت کردیم و آن چیزی که مورد تصویب

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

کشورهای مختلف قرار گرفته، نماینده ما آن را امضا نکرده و مورد تأیید ما نیست. ... کاهش قیمت نفت تمام کشورهای تولیدکننده نفت را به شدت متضرر می کند و طبیعتاً پولی است که از جیب کشورهای تولیدکننده نفت و درحقیقت از ملت های صاحب نفت برداشته و به جیب کارتل ها و کمپانی های بزرگ ریخته می شود و این کمکی برای راه اندازی اقتصاد تو أم با کساد اروپا و امریکا است و خبرهایی که از کشورهای اروپایی به دستمان می رسد حاکی است که آنها از این مسئله بسیار خشنود و خرسند هستند، چراکه این مسئله باعث شده تا آنها بتوانند اقتصاد رو به زوال خودشان را به این ترتیب از سقوط و ورشکستگی نجات بدهند.»(۱)

تصمیم اوپک مبنی بر کاهش بهای نفت در رسانه های جهان نیز بازتاب گسترده ای داشت. آسوشیتدپرس از مسکو گزارش داده است: تاس خبرگزاری رسمی شوروی امروز از تصمیم سازمان کشورهای صادرکننده نفت اوپک دایر بر کاهش قیمت نفت انتقاد و آن را سرزنش کرد.(۲)

از سوی دیگر، روزنامه امریکایی کریستین ساینس مانیتور سیر نزولی قیمت نفت را در ماه آینده پیش بینی کرد و اوپک را فاقد کارایی لازم در اعمال سیاست های خود اعلام کرد. این روزنامه نوشت: کاهش بهای نفت اوپک به میزان ۵ دلار پس از یک هفته چانه زدن در لندن و تعیین سهمیه تولیدی اوپک در سطح ۵/۱۷ میلیون بشکه در روز، هیچ کس را به شگفت نیاورد.

یک هفته طول خواهد کشید تا اثر کامل این کاهش قیمت و کاهش تولید نفت اوپک مشهود شود، اما تحلیل گران انتظار دارند که بهای نفت ظرف شش ماه آینده به تدریج پایین رود و تقاضا برای نفت در بازارهای جهان همچنان پایین بماند.

به نوشته این روزنامه، دور بعدی کاهش بهای نفت ممکن است تا چهار هفته دیگر پیش آید. یکی از کارشناسان نفت در لندن گفته است که اوپک دیگر آن قدرت را ندارد که بهای نفت را میخکوب کند.(۳)

ضمیمه گزارش۳۳۷: کلیاتی از اقدامات واحدهای مهندسی قرارگاه نجف و جهادهای سازندگی مأمورشده به این قرارگاه

واحد مهندسی در عملیات والفجر ۱ مأموریت هایی را بر عهده داشت که ازنظر زمانی می توان آن را به دو مأموریت مشخص قبل و حین عملیات تقسیم کرد که پرحجم ترین فعالیت مهندسی اعم از جهاد، ارتش و سپاه مربوط به اقدامات قبل از عملیات بود.(۴)

عمده ترین مأموریت های مهندسی در قبل از عملیات شامل:

۱. مرمت و بهسازی جاده های عقبه منطقه خودی ازجمله جاده های چم سری و چم هندی(۵) و جاده حضرت رسول(ص) و جاده لاریم در محدوده قرارگاه نجف و سایر جاده های مواصلاتی منتهی به قرارگاه ها، مقر توپخانه ها و واحدهای مختلف یگان ها بود.(۶)

ضمناً جاده غرب رودخانه دویرج و تعمیر و مرمت یک جاده شنی مواصلاتی نیز در کنار این رودخانه در محدوده قرارگاه کربلا از اقدامات این واحد به شمار می رفت.

۲. ساحل سازی در نقاطی از رودخانه دویرج در شمال پل چم هندی، برای استفاده یگان ها در مراحل بعدی عملیات نیز با تلاش واحد مهندسی انجام گرفت.(۷)

۳. مرمت و تقویت پل های موجود در منطقه که برخی از آنها آسیب دیده بودند. (مانند پل جاده چم هندی)

۱- همان، ص۳.

۲- روزنامه کیهان، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۳.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۳، رادیو صدای امریکا (نگاهی به مطبوعات)، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه کریستین ساینس مانیتور.

۴- سند شماره ۲۱۶ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم (جواد زمان زاده و داوود رنجبر)، به نقل از برادر عندلیب مسئول مهندسی رزمی سپاه، ۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۷۳.

۵- این دو جاده به ترتیب عقبه های اصلی دو قرارگاه نجف و کربلا در این عملیات محسوب می شدند.

۶- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف (معرفت جو)، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱ تا ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲۰۱.

۷- سند شماره ۱/۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه نجف (معرفت جو و تاجیک)، ۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۵۷.

۴. کمک به احداث اورژانس ها، ایجاد یک بیمارستان صحرایی (در شمال پاسگاه ربوط)(۱)

۵. کمک به احداث مقر توپخانه و ادوات و مقر تانک یگان ها که این مأموریت باتوجه به نوع مانور و استفاده از حجم آتش بالا نسبت به عملیات های گذشته به نحو چشمگیری وسعت بیشتری داشت.

گفتنی است باتوجه به اینکه مأموریت مهندسی در قبل از عملیات، پیش از استقرار قطعی یگان ها و نهایی شدن مانورها شروع شده بود، لذا قرارگاه خاتم(ص) با هدف تسریع در آماده سازی زمین منطقه خودی، برای مهندسی جهادهای بعضی استان ها و شهرستان ها مأموریت هایی به این ترتیب تعیین کرد:

- از چزابه تا فکه جهاد نجف آباد.

- از فکه تا بجلیه جهاد مازندران و فارس.

- از بجلیه تا زبیدات جهاد تهران.

واحد مهندسی این جهادها با استفاده از امکانات خود با کمک و هماهنگی واحدهای مهندسی سپاه و ارتش، کارهای مربوط به قبل از عملیات را انجام می دادند.(۲)

شاخص ترین مأموریت واحدهای مهندسی قرارگاه نجف در حین عملیات نیز شامل احداث خاکریز و قسمت هایی از خطوط پدافندی و وصل کردن تپه ها ازطریق خاکریز بود.(۳)

در محدوده قرارگاه نجف جمعاً ۵۸ دستگاه لودر و بولدوزر موجود بود و به گفته مسئول جهاد فارس تعدادی بلدوزر نیز مورد نیاز بود.(۴)

علاوه برآن، برخی مأموریت ها ازجمله وصل کردن عقبه خودی به منطقه دشمن ازطریق ایجاد اتصال از نقطه رهایی نیروها به خط دشمن و سپس به عمق منطقه دشمن و عمق اهداف نیز به مهندسی ارتش، سپاه و جهاد واگذار شده بود.(۵)

در حین عملیات نیز مأموریت جهادهای مستقر در منطقه متناسب با عملیات یگان ها تغییر یافته و برابر تصمیمات اتخاذ شده، جهاد مازندران به قرارگاه نجف۱، امکانات و مقدورات سپاه ۱۱ قدر به قرارگاه نجف۲، جهاد فارس به قرارگا های نجف۳ و ۴ مأمور شدند.(۶)

۱- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵۵.
۲- سند شماره ۱/۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۳- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۰۱.
۴- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵۳.
۵- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۰۱.
۶- سند شماره ۷۴۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۶ اسفند ۱۳۶۱ ۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۷ مارس ۱۹۸۳

۱

با افزایش شمار سربازان سایر کشورهای عربی به ویژه نیروهای نظامی اردن در ارتش عراق،(۱) فرماندهی لشکر ۱۰ زرهی عراق میزان حقوق آنها را ابلاغ کرد. ارسال کمک تجهیزاتی به عراق نیز از مرز کشورهای عربی حامی این کشور همچنان ادامه دارد. درعین حال برخی گزارش ها حاکیست نارضایتی از جنگ با ایران، در میان نظامیان عراقی رو به افزایش است.

براساس ابلاغیه فرماندهی لشکر ۱۰ زرهی عراق به واحدهای تابعه، نیروهای اردنی به مدت یک ماه جهت محافظت از محدوده تحت امر توپخانه لشکر ۱۰ زرهی عراق در منطقه دجله، زیر امر یگان مربوطه قرار می گیرند. این نیروها پس از برگشت از اولین مرخصی، مأموریت یافته اند که به جای گروهان های تکاوری که مدت زیادی در تماس با دشمن بوده اند، قرار گیرند. فرماندهی لشکر ۱۰ زرهی همچنین حقوق نیروهای اردنی را به این شرح ابلاغ کرد:

کلیه افسران ماهانه ۰۰۰و۱۷۰ دینار اردنی؛ فارغ التحصیلان دانشکده ها ۰۰۰و۱۴۰ دینار اردنی؛ درجه داران ۰۰۰و۱۲۰ دینار عراقی؛ سربازان و غیرنظامی ها ۰۰۰,۱۰۰ دینار عراقی.(۲)

کشورهای عربی علاوه بر اعزام نیروهای نظامی با ارسال محموله های تسلیحاتی نیز عراق را حمایت می کنند. دراین خصوص، در بازه زمانی ۱۸ تا ۲۵ اسفندماه سال جاری، ۱۰۳ دستگاه تریلر حامل مهمات و وسایل و تجهیزات نظامی از مرز کشورهای کویت، عربستان و اردن وارد خاک عراق شده است.(۳)

از سوی دیگر، واحد مرکزی خبر به نقل از دیپلمات های خارجی، درباره نارضایتی نظامیان عراقی از جنگ اعلام کرد: در ارتش عراق دامنه مخالفت با جنگیدن علیه رزمندگان جمهوری اسلامی ایران بالا گرفته و بسیاری از نظامیان عراقی به محض به دست آوردن فرصتی مناسب، از

۱- به گزارش ستاد منطقه۷ سپاه در تاریخ ۲۵/۱۱/۱۳۶۱، ۱۰ هزار سرباز اردنی وارد عراق شده و در پادگان های مختلف این کشور اسکان یافته اند. (سند شماره ۷۲۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ ط ب ع به اطلاعات قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی).

۲- سند شماره ۱۸۹۵۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سند به دست آمده از ارتش عراق در عملیات والفجر مقدماتی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۶۷۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، اداره دوم - فرماندهی (اطلاعات)، شماره ۴۸۳۴۷، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۵ و ۱۶.

جبهه هـای نبرد می گریزنـد و تسـلیم نیروهای جمهوری اسـلامی می شونـد. منابع مطلع عراقی در لنـدن فاش ساختنـد که بعثی ها برای ترسانـدن سـربازان و افسـران عراقی و جلوگیری از فرار آنها تعداد زیادی از ارتشیان این کشور را در جبهه های جنگ به جرم فرار از جبهه اعدام کرده اند.

مجله میـدل ایسترن کارنت نیز در همین باره اعلام کرد: بهزودی در بغداد حداقل ۴۵۰۰ سـرباز عراقی به جرم سرپیچی از دستور جنگیدن در جبهه های جنگ علیه جمهوری اسلامی، در یک دادگاه نظامی محاکمه خواهند شد.(۱)

۱

امروز گروه هـای مسلح غیرقانونی علاوه بر آدم ربایی در سـردشت، نیروهای امنیتی را در حوالی سـنندج و نقـده، مورد حمله قرار دادنـد؛ نیروهای خودی نیز ضـمن کشـف تعدادی مین در اطراف نقده و ارومیه، ۳ تن از عوامل کومه له را در سقز دستگیر کردند.

عوامل حزب دمکرات کردسـتان در محور سـنندج - کامیاران در نزدیکی پایگاه گاوشان، علیه نیروهای خودی، کمین اجرا کردنـد، اما با هوشـیاری و اقدام به موقع نیروهای خودی آسیبی به آنها وارد نشد و یکی از مهاجمان با اسلحه و ۲۰۰ تیر فشنگ دستگیر شد.(۲)

گروه های مسـلح غیرقانونی همچنین در منطقه جعفرآباد نقـده به نیروهای خودی حمله کردنـد که براثر آن یکی از افراد خودی زخمی شـد. در این منطقه نیروهای مین یاب یک مین را که در حوالی پایگاه کار گذاشته شده بود، کشف کردند.(۳)

در منطقه شیوه سر در شمال سردشت نیز افراد مسلح غیرقانونی یکی از پیش مرگان مسلمان کرد و دو دختر وی را ربودند.(۴)

نیروهای خودی همچنین در آبادی های پیرناصـر نقده و گوگ تپه ارومیه، دو مین را کشف و خنثی کردند. امروز همچنین نیروهای سپاه سقز ۳ تن از فعالان گروه مائوئیستی کومه له را دستگیر کردند. این نیروها از مدت ها پیش تحت تعقیب بودند.(۵)

۲

به دنبال دسـتگیری سـران حزب توده به اتهام توطئه علیه جمهوری اسلامی و جاسوسی به نفع کشورهای بیگانه و شایع شدن اخباری مبنی بر اینکه افراد باقیمانده از این حزب و هواداران آن درصدد ایجاد آشوب و اغتشاش در برخی کارخانه ها و مجامع کارگری هستند؛(۶) کمیته مرکزی

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱.

۲- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مـد عملیات)، شـماره ۲۱۴ ، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۴؛ و- سـند شـماره ۳۴۹۹۲۰ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از طرح و برنـامه عملیـات کردسـتان بـه قرارگـاه حمزه، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۵۰۰۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۷۹۶۳۸ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه حمزه به طرح و عملیات سـتاد مرکزی، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۸۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات کردستان به طرح و برنامه قرارگاه حمزه، شماره ۹۷۰، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سـند شـماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از سـتاد منطقه۱۱ (قرارگـاه حمزه سیدالشـهدا - مرکز فرمانـدهی) بـه سـتاد مرکزی سپاه (مرکز فرمانـدهی)، ۱/۱/۱۳۶۲؛ و- سـند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار و اطلاعات دفتر فرمانـدهی سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۶- این حزب در تمام مراحل فعالیت خود پس از انقلاب اسـلامی، هیـچ گاه نه دارای انبوهی از هواداران خصوصاً در قشـرهای کارگری بوده و نه آن چنان توان تشـکیلاتی داشته که از عهده انجام این کار برآید.

حزب توده ایران نـامه سـرگشاده ای را خطـاب به رئیس جمهور، رئیس مجلس شورای اسـلامی، رئیس دیوان عالی کشور، نخست وزیر، دادسـتان کل کشور و دادسـتان کل انقلاب منتشر کرد. در این نامه اخبار مذکور رد و شیوع این گونه اخبار به سازمان سیا و عناصر صهیونیستی و امپریالیستی نسبت داده شده است. کمیته مرکزی حزب توده در نـامه خود بـار دیگر از انقلاب اسـلامی حمایت و اعلام کرده است که در راه حفظ جمهوری اسـلامی با نیروهای امپریالیستی نبرد می کنـد. بخش هایی از نامه به این شـرح است:

«به دنبال بازداشت غیرقانونی جمعی از رهبران و اعضای حزب توده ایران، از یک مرکز واحد و سازمان یافته در تهران و شهرسـتان ها و در سطح وسیع اعلامیه ها، تراکت ها و پوسترهایی با مضـمون ضـدانقلابی و نفاق افکنانه و سـرتاپا توهین به امام و جمهوری اسـلامی ایران منتشـر می شود که در زیر آنها امضای ساختگی "کمیته مرکزی حزب توده ایران" یا "حزب توده ایران" گذاشته شده است.

از یـک مرکز واحـد و به طور کاملاً ـ سازمـان یافته، این شایعه بی پایه در میان مردم پخش می شود که گویا حزب توده ایران مشـی اصولی و انقلابی خود را تغییر داده و راه مقابله خرابکارانه با جمهوری اسلامی و رهبران آن را در پیش گرفته است.

دست هایی در کارند که از یک سو تعمداً کارگران را ناراضی و خشمگین می کنند و از سوی دیگر شایعه می سازند که گویا حزب توده ایران مشغول تدارک اغتشاش در کارخانه هاست و همه این اقدامات پلید تنها پیش درآمد و زمینه ای است درجهت تدارک یک توطئه بزرگ علیه انقلاب و جمهوری اسلامی ایران.

خبرهای رسـیده حاکی است که سازمان دهندگان این توطئه – که بدون شک ازسوی سـیا و دیگر سازمان های جاسوسی امپریالیستی و صهیونیستی هدایت می شوند – قصد دارنـد به دنبال انتشار این گونه شایعات دست به خرابکاری و آتش سوزی بزنند و جنایات خود را به حساب حزب توده ایران بگذارند. گفته می شود که گویا مقداری مواد منفجره وارد تهران شده و چند مسجد را تخلیه کرده و برای آتش زدن آماده کرده اند.

ما بدین وسـیله شـما را به احساس مسئولیت دعوت می کنیم و با صراحت تمام، هرگونه مشارکت حزب توده ایران را در این گونه تحریکات و اقدامات قویاً تکذیب کرده و برائت حزب را از این گونه اعمال پلیـد و توطئه آمیز اعلام می داریم. ما از شـما می خواهیم که با احساس مسـئولیت توطئه گران را تحت پیگرد قانونی قرار دهید و نگذارید که عوامل ضدانقلابی وابسته به "سیا" و "موساد" انقلاب و جمهوری اسلامی ایران را با خطرات جدی مواجه سازند.

ما یک بار دیگر اعلام می کنیم که حزب توده ایران، حزب آبدیده انقلابی، با تمام وجود

خود به انقلاب ضدامپریالیستی و مردمی ایران وابسته است و همچنان در راه ایجاد نیروهای اصیل انقلابی ایران و حمایت از جمهوری اسلامی دربرابر تحریکات امپریالیسم می رزمد و بنا به مشی اصولی خود هرگونه اقدام و شیوه توطئه گرانه را نفی کرده و فقط به شیوه های درست و مردمی مبارزه متکی است.»(۱)

۱

پس از اقدام سازمان اوپک در کاهش دادن قیمت نفت به میزان ۵ دلار در هر بشکه، روزنامه اقتصادی فایننشال تایمز به بررسی آثار این کاهش قیمت در بودجه سال آینده ایران پرداخته است.

این روزنامه مدعی است که ایران درصورت فروختن نفت به قیمت پیشنهادشده و رعایت میزان سهمیه تعیین شده، با ۳۶۰ میلیارد ریال کسری بودجه مواجه خواهد شد. فایننشال تایمز سپس راهکارهای سه گانه ای را برای جبران این کسری بودجه ارائه داده و راه پیش روی دولت را دراین باره بررسی کرده است. در بخشی از این نشریه آمده است:

«در بودجه ای که دولت ایران برای سال ۱۳۶۲ تسلیم مجلس کرده تقریباً دوسوم کل درآمد دولت؛ یعنی بیش از یک هزار و هشتصد میلیارد ریال از محل فروش نفت پیش بینی شده است. به استثنای اقلام معدودی از صادرات غیرنفتی، این مبلغ کل درآمد ارزی ایران در سال آینده خواهد بود که هزینه واردات مواد غذایی، ماشین آلات و مواد خام صنعتی و نیز اسلحه لازم برای ادامه جنگ با عراق را تأمین می کند. سهمیه تازه ای که سازمان اوپک برای تولید نفت ایران تعیین کرده دو میلیون و چهارصد هزار بشکه در روز است. به گفته محمد غرضی وزیر نفت ایران، ۶۰۰ هزار بشکه از این حجم در داخل کشور مصرف می شود و باقی؛ یعنی یک میلیون و هشتصد هزار بشکه، برای صدور به خارج است.

قیمت مبنای مقرر در سازمان اوپک بشکه ای ۲۹ دلار بوده است و اما با احتساب هزینه های بیمه و حق العمل های مختلف و نیز سایر مخارج جزئی، معدل قیمتی که ایران خواهد توانست از فروش نفت به دست آورد تقریباً بشکه ای ۲۶ دلار و نیم خواهد بود. به این ترتیب، اگر دولت ایران مطابق با سهمیه مقرر اوپک نفت صادر کند، درآمد حاصل از آن تقریباً سیصدوشصت میلیارد ریال کمتر از رقم مورد نظر دولت در بودجه خواهد شد. فعلاً برای تأمین کسری بودجه سه راه به نظر می رسد: اول، کاهش قابل ملاحظه ای در خرید مواد غذایی و ماشین آلات و مواد خام صنعتی؛ نتیجه این اقدام تشدید کمبود فعلی مواد غذایی و افزایش قیمت این مواد و بیشترشدن رونق بازارهای سیاه خواهد شد. به علاوه، تعداد بیشتری از کارخانجات به دلیل کمبود مواد خام و لوازم یدکی ماشین آلات از کار خواهند افتاد. راه دیگر

۱- سند شماره ۱۹۲۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نامه سرگشاده کمیته مرکزی حزب توده ایران به مقامات مسئول جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

استفاده از ذخایر ارزی کشور است که با احتساب ذخیره طلای بانک مرکزی به تخمین ۳۶۰ میلیارد ریال است، اما این راه نیز با موانعی همراه است، ازجمله اینکه ذخیره پول کشور برای مصارف اضطراری کاهش می یابد و به علاوه ممکن است دولت در گرفتن وام و گشایش اعتبارات با شرایط مناسب در مضیقه قرار گیرد و بالاخره راه سوم نقض قرارهای سازمان اوپک و فروش نفت مازاد بر سهمیه است. در اوضاع فعلی بازارها یک چنین اقدامی فقط با تخفیف هنگفت در قیمت نفت میسر است. دولت ایران به خوبی می داند که در شرایط فعلی سایر کشورهای عضو سازمان اوپک به دقت ناظر بر معاملات نفتی ایران اند و چنانچه ایران اقدام به فروش نفت مازاد بر سهمیه خود کند احتمالاً باقی اعضای اوپک نیز به همین رویه عمل خواهند کرد، درنتیجه [این امر موجب] تزلزل در وضع بازار خواهد شد.

البته درعمل ممکن است ایران هر سه راه مذکور را تاحدی دنبال کند؛ یعنی آنکه در خرید مواد غذایی و واردکردن مواد خام و لوازم صنعتی از خارج قدری صرفه جویی کند، مقداری از ذخایر ارز خارجی برداشت کند و درعین حال اندکی بیش از سهمیه مقرر اوپک نفت بفروشد.»(۱)

۱

دولت عراق که درحال حاضر برای خرید کالا ـ از آلمان غربی از اعتبار اعطایی دولت مزبور برخوردار است، اخیراً باتوجه به شرایط نامطلوب و به نوعی وخامت اقتصادی خود، برای بازپرداخت بدهی هایش، تا سال ۱۹۸۵(۱۳۶۴) از آلمان درخواست مهلت کرده است. رادیو کلن این درخواست عراق را باتوجه به وضعیت کلی اقتصاد آن کشور مورد بررسی قرار داده و برخلاف شرایط عینی در اقتصاد عراق، زیرکانه درصدد است تا به نحوی نگرانی های موجود را رفع کند.

این رادیو در بررسی خود با پرداختن به تأثیر مشکلات عراق در مسدودشدن راه های صدور نفت و راهکارهای آن دولت برای به دست آوردن توانایی های قبلی اش و نیز سوابق روابط اقتصادی عراق و آلمان آورده است:

«آن گونه که در محافل صنعتی جمهوری فدرال آلمان گفته شد، دولت عراق سفارشاتی به ارزش بالغ بر ۱۰ میلیارد مارک به کارخانجات آلمان فدرال داده است [...] که ۸ تا ۹ میلیارد آن درزمینه صنایع ساختمانی تا اوایل سال ۱۹۸۲ بوده است.

دولت عراق توافق کرده بود که مخارج مربوطه نقداً پرداخت شوند، ولی از آنجایی که جنگ میان عراق و ایران صدور نفت از کشور عراق را شدیداً با موانعی مواجه ساخته، از کارخانجات جمهوری فدرال آلمان تقاضا شده با تأمین اعتبارات تا سال ۱۹۸۵ موافقت کند. عراق باوجود جنگ با ایران به کشورهای خارجی تقریباً بدهکار هم نیست و پشتوانه ارزی آن

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۳، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۷ و ۱۸، رادیو بی بی سی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از روزنامه فاینشال تایمز.

کشور بین ۷ تا ۸ میلیارد دلار تخمین زده می شود. عراق ازطریق لوله حمل نفت که سال آینده عملیات ساختمانی آن در کشور ترکیه به پایان خواهد رسید می تواند روزانه یک میلیون بشکه نفت صادر کند. قرارداد دیگری هست که با احداث لوله های دیگر نیز ازطریق اردن و عربستان سعودی صدور نفت از کشور عراق بدون نیاز از راه های آبی در خلیج فارس صورت گیرد.

مسائل و مشکلات مالی عراق براثر کاهش قیمت نفت و نیز ادامه جنگ با ایران به حدی وخیم شده است که دولت عراق از شرکت های خارجی که به آن کشور جنس می فروشند تقاضای اعتبار کرده است، درحالی که این دولت تابه حال اصرار داشت که سفارش های بزرگ و قابل توجه خود با شرکت های غربی را با پول نقد یعنی با ارز بپردازد. به این ترتیب، دولت عراق از شرکت های طرف معامله خود تقاضا کرده است که در مقابل اجناس تحویلی خود از آن کشور پول نقد مطالبه نکنند، بلکه قیمت این اجناس را تا سال ۱۹۸۵ به عنوان اعتبار دولت عراق نزد خود محسوب کنند و درواقع نیز شرکت های خارجی از چند ماه قبل به این طرف، از دولت عراق وجه و حواله ای دریافت نکرده اند. البته تعویق سررسید پرداختی های عراق برای بعضی از مؤسسات بزرگ صادرکننده آلمانی مستلزم بعضی مشکلات خواهد بود، ولی بازهم موقعیت عراق به وخامت بعضی از کشورهای دیگر مانند مکزیک یا نیجریه نرسیده و عراق همچنان ازبابت فروش نفت مقادیر قابل ملاحظه ای ارز به دست می آورد؛ هرچند که این درآمد در ایام اخیر براثر کاهش قیمت نفت تقلیل یافته است. به علاوه عراق صاحب مقادیری ذخیره ارزی نیز هست و قادر خواهد بود اعتباراتی را که اکنون تقاضا کرده به موقع بپردازد. باوجود همه اینها مؤسسات صنعتی آلمان فدرال از تغییر نحوه معامله با عراق؛ یعنی به عبارت ساده تر، خرید نسیه به جای پرداخت نقدی ازطرف دولت عراق، احساس نگرانی می کنند و این نگرانی درمورد اصل موضوع یعنی آینده معامله با عراق نیز صادق است. عراق در این اواخر به صورت بازار مهمی برای ماشین آلات سنگین ساخت آلمان فدرال درآمده بود و به خصوص نیروگاه ها و ماشین آلات ساختمانی ساخت آلمان فدرال از کالاهای مورد علاقه عراقی ها به شمار می رفت. مبالغی که عراق ازبابت این گونه معاملات در دو سال اخیر؛ یعنی ۱۹۸۳ و سال آینده یعنی ۱۹۸۴، به آلمان باید بپردازد حدود ۷ میلیارد مارک تخمین زده می شود.

در سال ۱۹۸۱، عراق با سفارشاتی به ارزش دو و نیم میلیارد مارک بزرگ ترین مشتری صنایع سنگین آلمان فدرال به شمار می رفت، درصورتی که در سال ۱۹۸۲ یکباره صادرات آلمان فدرال به عراق یک صد و هفتاد میلیون مارک تنزل کرد. در آلمان فدرال از مدتی پیش مذاکراتی در جریان اند که هدف از آنها این است که دولت آلمان فدرال معاملات با عراق را متقابلاً ازطریق دادن تضمین دولتی قابل اطمینان بکند. این امر باعث خواهد شد که شرکت های

تحویل دهنده کالا بتوانند به سهم خود از بانک ها اعتبار بگیرند و تعویق پرداختی عراق را از این طریق تحمل کنند. راه حلی که پیشنهاد شده این است که دولت عراق پانزده درصد از بدهی های خود را همچنان نقداً بپردازد و برای مبالغ باقیمانده اعتبار دریافت کند.»(۱)

۱

کمک های مردمی به جبهه های جنگ همچنان ادامه دارد. بخشی از وجوه نقدی و اقلام اهدایی مردم به نقل از روزنامه های کیهان، اطلاعات و جمهوری اسلامی چنین است:

مردم منطقه جنگی اسلام آباد غرب مبلغ ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد؛ کارکنان شرکت ایران ناسیونال یک تا چند روز از حقوق ماهیانه خود جمعاً به مبلغ ۴,۹۲۵,۰۰۰ ریال؛ کارکنان ایران سلپیک مبلغ ۹۲,۵۰۰ ریال و ۵ کارتن دارو؛ کارکنان شرکت تولیدی صنایع ابریشم مبلغ ۹۵۸,۳۷۳ ریال؛ دانش آموزان و فرهنگیان شهرستان کنگاور مبلغ ۳,۶۷۸,۰۶۷ ریال و انواع لوازم و وسایل مورد نیاز ازجمله تانکر سوخت، گرمکن، پتو، انواع کنسرو و کارکنان شرکت نخ کار یک روز حقوق معادل ۵۷۷,۶۱۹ ریال؛ کارگران و کارکنان کارخانه تولیدی و صنعتی مدار مبلغ ۳۰۰,۴۰۰ ریال معادل حقوق یک روز؛ کارکنان و کارگران کارتن سازی میهن مبلغ ۱۵۰,۳۲۹ ریال؛ بنیاد ۱۵ خرداد معادل ۴ میلیون ریال کمک جنسی؛ کارکنان و کارگران چیت ری علاوه بر اختصاص یک روز حقوق در هر ماه، مبلغ ۱,۵۴۰,۷۵۰ ریال نیز در اسفندماه برای کمک به جبهه های جنگ اختصاص داده اند.(۲)

۱- همان، صص ۲۰ و ۲۱، رادیو کلن، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱.

۲- روزنامه کیهان، ۲۲/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۴.

روزشمار جنگ جمعه ۲۷ اسفند ۱۳۶۱ ۳ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۸ مارس ۱۹۸۳

۱

امروز ۲ شناور دریایی عراق در حوالی سکوهای نفتی البکر و العمیه،(۱) براثر اصابت دو فروند موشک خودی منهدم شدند. ستاد مشترک ارتش با اعلام این خبر، احتمال داده است که شناور منهدم شده در سکوی العمیه یک ناوچه ازنوع اوزا باشد.(۲)براساس اطلاعیه شماره ۱۲۵۲ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، این دو فروند شناور جنگی نیروی دریایی عراق، در ساعت های ۱۷:۵۵ و ۱۸:۱۹ در یک عملیات مشترک هوایی و دریایی منهدم شدند.(۳)

در ایلام نیز هواپیماهای دشمن چندین بار به آسمان این شهر تجاوز کردند که با پدافند شدید نیروهای خودی مواجه شده و آسمان منطقه را ترک کردند.(۴)

۲

امروز نیروهای داوطلب بسیجی، گروهی از جهادگران جهاد سازندگی، گروه های پزشکی و فنی هلال احمر، عده ای از کارمندان ادارات دولتی، تعدادی از روحانیون و گروهی از عشایر از شهرهای اردبیل، اهر، تبریز، میانه، مرند، کلیبر، املش، گچساران، یاسوج، دهدشت، شیراز، فسا، جهرم، بوشهر، آباده، کازرون، سپیدان، استهبان، فیروزآباد، لار، بوانات، کوار، نورآباد ممسنی، بخش های لامرد، اوز و گراش، قم، شاهرود، رامهرمز، بهبهان، رفسنجان، بم، کرمان، راور، نهاوند، ملایر، تویسرکان، رزن، کاشان، بابلسر، درچه (استان اصفهان)، زرین شهر، ساوه، مشهد، بناب، کلاچای، ماسال، شاندرمن و استان های گیلان و مازندران عازم جبهه های جنگ شدند.(۵)

ص: ۴۰۷

۱- به علت قطع صدور نفت از اسکله های نفتی البکر و العمیه، درحال حاضر عراق از این دو سکو به عنوان پایگاه نظامی استفاده می کند.

۲- سند شماره ۷۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۶۲، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۴.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۴- سند شماره ۷۹۶۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، شماره ۶۴۲، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۰.

۱

سپاه پاسـداران در ادامه مقابله با گروه های ضدانقلاب، در روزهای اخیر ضـرباتی را به تشـکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اسـتان های مازندران، گیلان و تهران وارد ساخته است.

پس از عملیات چند روز گذشـته سپاه علیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان مازندران، که به ازهم پاشیدگی تشکیلات این سازمان انجامید، امروز نیز نیروهای سپاه یک خانه تیمی را در شهرسـتان فیروزکوه کشف کردند. در درگیری پاسداران با افراد این خانه، یکی از این افراد کشـته شد و ۲ نفر دیگر با خوردن قرص سیانور خودکشی کردند. یکی از کشته شدگان مسئول بخش تدارکات جنگل سازمان مجاهدین (منافقین) در این منطقه بود.(۱)

در جنگـل هـای هشـتپر طوالش نیز یک کمپ سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) به محاصره درآمـد که براثر مقاومت افراد حاضـر در آن و تیرانـدازی متقابل، ۳ تـن از افراد سازمان کشته شدند و یک نفر نیز که از عناصر اصلی این سازمان در منطقه هشتپر بود، دستگیر شد.(۲)

طبق اعلام سـتاد منطقه۳ سـپاه، در عملیات های چنـد روز گذشـته، ۱۸ نفر از نیروهـای سازمان مـذکور کشـته و ۴۰ نفر دسـتگیر شـده اند. همچنین ۳۰ قبضه اسـلحه، ۸ عدد نارنجک، ۵ عدد بی سیم، ۳ بمب دست ساز، یک قبضه تیربار، مقدار فراوانی قرص سیانور و تعدادی اسناد درون گروهی به دست نیروهای خودی افتاده است.(۳)

از سوی دیگر، سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) بـا انتشـار اطلاعیه ای اجرای عملیات نیروهای سـپاه علیه این سازمان و دسـتگیری افراد خود را تکـذیب کرد. رادیو صوت الجمـاهیر دراین بـاره گزارش داد: «سازمـان مجاهـدین خلق ایران [منـافقین] اعلام کرده است ادعاهـای ایران درزمینه موفقیت عملیاتشان علیه مخالفان در مناطق جنگل های شمال ایران، ادعای نادرستی است و هیـچ پایه و اساسـی نـدارد. سازمان مجاهـدین خلق [منافقین] طی بیانیه مطبوعاتی که در شب گذشـته در پاریس انتشار یافت، اعلام کرد بوق هـای تبلیغـاتی ایران اخیراً ادعا کرده انـد نیروهای نظامی ۱۱ پایگـاه از پایگاه ها ی مقاومت مسـلحانه را در مناطق مـذکور ویران و ۳۵ تن از مخـالفین من جمله ۴ تن از رهبران اصـلی سازمان را کشـته و یا بازداشت کرده اند. در بیانیه توضیح داده شده است نیروهای ایران نتوانسته [اند] هیچ عمل موفقیت آمیزی را علیه مقاومت مسلحانه تحقق بخشند.»(۴)

۲

درپی اقدام روز گذشـته افراد مسلح غیرقانونی به ربودن یک پیش مرگ مسـلمان کرد و دو دختر وی در منطقه شـیوه سـر در شـمال سـردشت، امروز گروهی از پاسداران و نیروهای بسیج عشایر عملیاتی را برای پاک سازی این منطقه به ویژه روستاهای هلو و گلو آغاز کردند.

این عملیات که از ساعت ۱۰ آغاز شد و چند ساعت ادامه یافت، با غافلگیری کامل اجرا شد و نیروهای خودی توانسـتند منطقه مورد نظر را پاک سازی کنند. در این عملیات ۱۳ تن از

۱- سـند شماره ۷۹۶۶۱ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اداره اطلاعـات شاجـا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۲- سند شماره ۷۹۶۹۵ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: گزارش ۲۴ ساعته، از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به سـتاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۳- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۸۹۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۸، ص۷، به نقل از رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

افراد مسلح غیرقانونی کشته و ۲۰ تن از آنان نیز زخمی شدنـد. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۵ تن زخمی شدند. برخی گزارش ها حاکی است افراد مسلح ضدانقلاب یک خانواده مسلمان کرد را در روستای هلو به رگبار بسته و به شهادت رسانده اند که به نظر می رسد این شهدا همان سه نفری باشند که روز قبل ربوده شده بودند.(۱)

امروز همچنین در ساعت ۱۹، افراد مسلح غیرقانونی در یک عملیات ترور به طرف یکی از اعضای نوجوان بسیج در خیابان آزادی مهاباد تیراندازی کردند که وی زخمی و به بیمارستان منتقل شد.(۲)

۱

امروز آخرین نمـازجمعه تهران در سال جاری به امامت آقای هاشـمی رفسنجانی برگزار شـد. مهم ترین محورهای سـخنان رئیس مجلس در خطبه های نمازجمعه چنین بود: اهمیت راهبردی منابع نفتی منطقه در دنیـای صـنعتی، حساسـیت قـدرت هـای بزرگ به این منطقه و تلاش آنها در به حکومت رسانـدن و تقویت دولت های دست نشانـده، مواضع دو جنـاح چپ و راست (شـرق و غرب) در اجلاس غیرمتعهـدها و بـازگویی فشارهـای بین المللی بر ایران در این اجلاس و اجلاس اوپک، اظهار تأسف از انحراف برخی جوانان و پیوستن به سازمان ها و گروه هایی که به خدمت کشورهایی چون امریکا، رژیم صـهیونیستی و عراق و عربسـتان درآمده اند، افشای جاسوسـی یکی از افراد نفوذی وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به نفع عراق در عملیات والفجر.

نماینـده امـام در شورای عـالی دفـاع و رئیس مجلس شورای اسـلامی گفت: «کشورهـای نفت خیز حوزه خلیـج فـارس به خاطر دارابودن ذخایر غنی نفتی، رگ حیات دنیای صنعتی و کشورهای اسـتعمارگر هسـتند و اگر اختیار این امر به دست مردم منطقه باشد، برای دنیای اسـتعمارگر بسـیار وحشـتناک است و بدین سبب مایل اند که اینجا ملک مطلق خودشان باشـد. تاریـخ یک صدساله اخیر ایران، عراق و کشورهای حوزه خلیج فارس نشان می دهد که تمام همت اسـتعمارگران غربی و اخیراً شـرقی این است که در این منطقه که منبع حیات آنهاست، سـیادت داشـته باشـند و چون می داننـد از ماورای دریاها با بیـداری ملت ها نمی توانند به صورت رسـمی و ظاهراً به اصـطلاح مالک این منطقه باشـند، آخرین شـکلی که به آن رسـیده انـد به وجودآوردن حکومت های دست نشانـده است. آنچه آنها را تهدید می کند تنها نیروی مشترک منطقه یعنی دینامیسـم عظیم اسلام است و اگر اسلام روزی به طور واقعی و حتی نسبی اجرا شود، جلو غارتگری های آنها گرفته خواهد شد و سیاست گذاران آنها این نکته را می دانند. روحانیت هم نه به عنوان یک جریان مسـتقل بلکه به عنوان یک جریان حامل رسالت اسلام برای آنها حکم اسلام را پیدا می کند. بنابراین آنها معتقدند که اگر بتوانند از خطر اسلام و روحانیت خودشان را حفظ کنند راه سلطه بر آنها صاف و آینده روشنی خواهند داشت.»

وی افزود: «در اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد، عمال شرق و غرب با هماهنگی کامل

۱- سند شماره ۷۹۶۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به وزارت کشور، شماره ۱۶۹، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۶۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۳۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از قرارگاه حمزه (طرح و عملیات) به سـتاد مرکزی (طرح و عملیات)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۸، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۱۰۴۵۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسـلامی، شـماره ۲۶۰، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۷۹۶۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

جو شدیدی را علیه ما به وجود آوردند و عمال روس قبل از امریکایی ها می خواستند ما را محکوم کنند و باکمال پررویی و با قیافه انقلابی علیه ما دروغ گفته و افغانستان را که در اشغال شوروی است و مردم محروم آن با دست خالی علیه آنها می جنگند، فراموش کرده و همه به سراغ ما آمدند. خوشبختانه با تلاش هیئت نمایندگی ایران این جو شکسته شد و در قطعنامه پایانی دراین مورد، [جنگ ایران و عراق] مطلبی ذکر نشد. و ما به خاطر این امر و اینکه کنفرانس آتی به بغداد منتقل نشد، از این کنفرانس متشکریم، زیرا انتقال این کنفرانس به بغداد به منزله مرگ غیرمتعهدها بود.»

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه سخنانش با اشاره به تصمیم اخیر اوپک گفت: «با تلاشی که در اجلاس اوپک شد، نتیجه مطلوب به دست نیامد و جنایتی که کشورهای حوزه جنوب خلیج فارس به دنیای اسلام و خدمتی که به استعمار و نفت خواران و مستکبران دنیا کردند در تاریخ منطقه، دنیا و محرومان فراموش نمی شود و این چیزی نیست که ما و محرومان دیگر بتوانیم از آن صرف نظر کرده و انتقامش را از آنها نگیریم.»

وی همچنین یادآور شد: «ملت ما بدانند که هجوم را چطور برای ما تنظیم کردند، در اجلاس غیرمتعهدها می خواستند ما را زیر فشار بگذارند. در اوپک هماهنگ این فشار اقتصادی را آوردند و برای فشار نظامی هرچه توانستند به عراقی ها دادند.»

آقای هاشمی رفسنجانی در قسمتی دیگر از خطبه ها گفت: «یک نکته بسیار قابل تأسف که برای ما روشن شده این است که یک عده از جوان های این مملکت که بعضی شان مدتی هم در زندان بوده اند، این قدر فریب خورده اند که به طور رسمی در جبهه نوکری برای غرب کار می کنند.» وی خطاب به کسانی که داخل زندان هستند و خانواده و دوستانشان گفت: «شما این سؤال را مطرح کنید که چرا آن شعارهای ضدامپریالیستی که می دادید حالا نمی دهید و درحالی که امپریالیسم دارد محرومان را می خورد، چرا حرف نمی زنید و درحد یک جاسوس برای امریکا سقوط کرده اید.»

ص: ۴۱۰

امام جمعه موقت تهران با اشاره به جاسوسی یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که به عنوان بسیجی به جبهه رفته و یکی دو ساعت قبل از شروع عملیات والفجر برای دادن اطلاعات به طرف دشمن فرار کرده است، گفت: «واقعاً این چقدر سقوط است، جریانی که یک روزی در دانشگاه هیاهوی ضدامپریالیستی و طرف داری از محرومین راه انداخته بود و بدین وسیله کسانی را جذب کرده بود، امروز برای گرفتن پول و آدم کشی با شیوخ عربستان، کویت، عراق و همچنین با امریکا و اسرائیل همراه است.»

وی همچنین افزود: «این جبهه متحد کفر که ترکیبی از امپریالیست های شرق و غرب و نوکران رسمی شان در خاورمیانه و عمال مخفی و نفوذی شان به صورت گروهک ها است، جمع شدند تا جمهوری اسلامی و روحانیت و اسلام را در این منطقه خفه کنند که الحمدلله به جای اینکه نتیجه مثبت بگیرند، همیشه نتیجه منفی گرفته اند و امروز که در آستانه سال نو واقع شده ایم خودمان می دانیم که سال گذشته، ما چقدر موفق بوده ایم و دشمنان ما چقدر شکست خوردند. ما از عملیات فتح المبین تا والفجر و پاک کردن کشور از این همه جنایتکار و تروریست و راه انداختن این همه کارخانه و فعال کردن جامعه علی رغم همه این جنایت هایی که با ما کردند، توانسته ایم کاملاً موفق باشیم.»(۱)

۱

رادیو بی بی سی امروز در برنامه ای با بررسی واکنش دولت و مقامات جمهوری اسلامی ایران به کاهش قیمت نفت، گفت: رادیو ایران اعلام کرد که دولت این کشور هفته آینده به مشتریان نفت خود اطلاع خواهد داد که تخفیف قیمت نفت ایران و بهای تازه نفت سازمان اوپک چقدر خواهد بود.

بی بی سی با بیان این مطلب افزود: بهای جدید نفت اوپک بشکه ای ۲۹ دلار تعیین شده است. محمد غرضی وزیر نفت ایران، گفته است که سایر اعضای اوپک قبلاً توافق کرده اند که ایران نفت خود را اندکی کمتر از بشکه ای ۲۹ دلار به فروش برساند و بدین وسیله قادر به رقابت بیشتر در بازار نفت باشد. اعضای اوپک این تصمیم را اتخاذ کرده اند تا مشتریانی که به دلیل خطرهای جنگ ایران و عراق نگران هستند به خرید نفت از ایران جلب شوند. تخفیفی که ایران در قیمت نفت خود قائل خواهد شد به صورت امتیازاتی برای ناخدایان کشتی های نفت کش و حق بیمه خواهد بود. دراین میان، حجت الاسلام رفسنجانی رئیس مجلس ایران به کاهش قیمت نفت توسط سازمان اوپک حمله کرده و گفته است که ایران با این تصمیم مبارزه خواهد کرد.(۲)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۶۴، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، رادیو بی بی سی، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱.

۱

نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق، در رأس هیئتی برای یک دیدار رسمی هفت روزه از شوروی، امروز وارد مسکو شد.

رادیو صورت الجماهیر با اعلام این خبر افزود: «نعیم حداد و هیئت همراه با مقامات صدر هیئت رئیسه شوروی مذاکراتی پیرامون راه های تحکیم روابط دو کشور در خدمت به ملت های عراق و شوروی انجام خواهند داد. رئیس شورای قومیت وابسته به صدر هیئت رئیسه شوروی از نعیم حداد استقبال کرد. قرار است نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق امروز مذاکرات خود را با وی آغاز کند.»(۱)

ص: ۴۱۲

۱- همان، ص۱۷، رادیو صوت الجماهیر، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱.

روزشمار جنگ شنبه ۲۸ اسفند ۱۳۶۱ ۴ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۹ مارس ۱۹۸۳

۱

امروز فرماندهان سپاه و ارتش در سه جلسه پی درپی موضوعات زیر را بررسی و تصمیمات لازم را اتخاذ کردند:

راهبرد عملیاتی نیروهای مسلح ایران؛ اولویت های عملیاتی و جایگاه بصره و العماره در راهبرد نظامی ایران؛ دلایل انتخاب منطقه عملیاتی (والفجر۱) و انتقال یگان از منطقه جنوب (خوزستان) به منطقه عملیاتی والفجر۱ برای جبران کمبود نیرو.

اولین جلسه با حضور محسن رضایی (فرمانده کل سپاه)، رحیم صفوی (مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه)، غلامعلی رشید (جانشین قرارگاه مرکزی خاتم)، عزیز جعفری، احمد غلامپور (معاون قرارگاه کربلا)، مرتضی صفار (مسئول آموزش قرارگاه خاتم) از سپاه پاسداران و سرهنگ علی صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش)، سرهنگ حسنی سعدی (جانشین فرمانده نیروی زمینی ارتش) و موسوی قویدل (مسئول طرح و عملیات نیروی زمینی ارتش) در قرارگاه خاتم در منطقه عین خوش تشکیل شد.

موضوع اصلی جلسه، متأثر از جلسه شورای عالی دفاع در تاریخ ۲۳ اسفند سال جاری، بررسی و مرور مجدد راهبرد عملیاتی، باتوجه به مأموریت اصلی نیروهای نظامی بود. سرهنگ صیاد شیرازی با یادآوری این نکته که به رغم عملیات های موفق گذشته، نیروهای خودی نتوانسته اند طبق پیش بینی ها نیروی قابل توجهی از دشمن را منهدم کنند، گفت: «هدف نهایی و استراتژیکی ما بغداد است، برای رسیدن به آن، دو هدف واسطه ای در نظر گرفته شده است. در تقدم اول بصره و اولویت بعدی العماره است و برای اجرای این مأموریت قرارگاه هایی را در نظر گرفته ایم و یگان هایی را بر این قرارگاه ها به طور سازمانی اختصاص داده ایم و درصورت لزوم و به هنگام عملیات نیز از قرارگاه های دیگر به این قرارگاه ها مأمور می کنیم و قرارگاه خاتم به هر دو قرارگاه نظارت خواهد داشت.»

محسن رضایی نیز با اشاره به دلایل انتخاب دو هدف واسطه ای بصره و العماره گفت: «علت اینکه ما دو هدف واسط انتخاب کرده ایم آن است که در این مناطق امکان انهدام امکانات و

نیروی دشـمن بسیار بالا است.» وی توضیح داد: «تا زمانی که ما در زمین خودمان می جنگیم شاید تصرف زمین برای ما نسبت به انهدام نیرو و امکانات دشمن ترجیح داشت درحالی که امروز انهدام نیرو و امکانات دشـمن برای ما اصل است و احتیاط های آزاد دشـمن برای ما مسئله شده است.» رضایی با این فرض که انهدام دشمن در عمق میسر است، افزود: «برای عملیات در عمق دشـمن باید ۱. امکان هلی برن را افزایش بدهیم. ۲. زرهی خود را تقویت کنیم. ۳. آموزش نیروها را ارتقا بـدهیم و با اجرای عملیات در عمق، فشار بر دشمن را افزایش بدهیم.»

سرهنگ صـیاد شیرازی نیز صحبت های محسن رضایی را این گونه تکمیل کرد: «این کلیات استراتژی ما در جنگ بود که باید براساس آن تاکتیک عملیات را انتخاب کنیم و قرارگاه ها درجهت این استراتژی حرکت کنند.»

وی در ادامه، این سؤال را مطرح کرد که اکنون باتوجه به اینکه بصـره در تقـدم عملیات ها قرار دارد به چه دلیل بایـد عملیات والفجر۱ در منطقه (شمال شرقی) العماره اجرا شود. سـرهنگ حسنی سعدی در پاسخ به این پرسش به تشریح وضعیت کلی استقرار نیروهای خودی و وضعیت جغرافیایی منطقه پرداخت و گفت: «باتوجه به تقدم بصره، ما باید در آنجا عملیات انجام بدهیم، ولی درحال حاضـر یگان های ما در بالا [اسـتان ایلام] مسـتقر هستند. حال باید ببینیم که آیا می توانیم یگان های خود را به جنوب [مقابل بصره] انتقال بدهیم؟ اکنون نیروهای ما در جنوب بجلیه و فکه مستقر هستند و اگر بخواهیم آنها را جابه جا کنیم با چند مسئله روبه رو هستیم:

۱. اگر ارتفاعات [حمرین و فوقی] دراختیار ما باشد [در والفجر۱ عملیات انجام بدهیم و این دو ارتفاع را تصرف کنیم] با نیروی کمتری می توانیم پدافند کنیم.

۲. منتفی کردن عملیات در اینجا [حمرین و فوقی] به کیفیت نیروها لطمه خواهد زد.

۳. اگر در اینجا عملیات انجام بدهیم هم ارتفاعات [فوقی و حمرین] و عوارض حساس منطقه را تصرف می کنیم و هم نیروهای دشمن را منهدم می کنیم.»

وی افزود: «بـا دیـد کلی اگر ما بتوانیم عملیات را تا حلفائیه ادامه بـدهیم، می توانیم امکانات و نیروی عظیمی را از دشـمن منهـدم کنیم و درصورت تصـرف حلفائیه با نیروی انـدکی می توانیم پدافند کنیم. پس نتیجه می گیریم که [با] ۱. انهدام دشمن، ۲. آزادشـدن نیروهای خودی باتوجه به لزوم حداقل نیرو برای پدافند، ۳. نزدیک شدن به یکی از هدف های واسطه، ۴. توجه به استقرار نیروهای خود و انجام شناسایی و اقدامات انجام شده در این منطقه، باید این عملیات را انجام بدهیم.»

در ادامه این جلسه سایر افراد حاضر در جلسه نیز در تأیید سخنان سرهنگ حسنی سعدی مطالبی بیان کردند.(۱)

امروز بعـدازظهر نیز همچنین باتوجه به تحقق نیافتن سازمان رزم پیش بینی شده در طرح مانور اولیه سـپاه (۹۰ گردان سپاه) برای عملیات والفجر۱، به منظور بررسی مشکلات کمبود نیرو و

۱- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۹۱ - ۸۵.

راه های تأمین آن، جلسه ای با حضور همان افراد و در همان محل برگزار شد.

بررسی آمار نیروهای موجود در یگان های قرارگاه های کربلا و نجف حاکی از آن بود که برای عملیات روی ارتفاعات حمرین، ۱۴ گردان کسری وجود دارد و برای جبران این کمبود دو راه حل مطرح شد: اول، استفاده از نیروهایی که از شهرها عازم جبهه می شوند؛ از آنجا که این کار مستلزم صرف حداقل دو تا سه هفته زمان بود و در این مدت مأموریت تعدادی از نیروهای موجود یگان ها به اتمام می رسید، جمع فرماندهان با این راه حل چندان موافق نبودند. اما راه حل دوم، یعنی انتقال یگان هایی از جبهه های جنوب به دلایلی ازجمله داشتن سازمان و آموزش و امکان دسترسی بیشتر در مقایسه با راه حل اول، مورد توجه فرماندهان حاضر در جلسه قرار گرفت.

براین اساس، محسن رضایی فرمانده کل سپاه، گفت: «پس باید برای این کار از پایین [جنوب] نیرو بیاوریم.» و سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش هم افزود: «ما منتظر بودیم وضع خودمان را ببینیم که [یگان های قرارگاه] رحمت [متشکل از لشکر۱۴ امام حسین(ع) و تیپ۲ لشکر۷۷ ارتش] را بیاوریم یک جایی [در عقب منطقه] در موضع نگه داریم [تا درصورت نیاز] آنها را به کار بگیریم. ولی با این وضعیت، حالا باید آن را در خط ببریم. روز اول بحث این بود که چه کار کنیم، حالا تکلیف روشن شد. سریع باید انتقال نیرو بدهیم.»

باوجود این اظهارات، به پیشنهاد سرهنگ صیاد شیرازی تصمیم گیری قطعی به جلسه بعدی با حضور فرماندهان قرارگاه های خاتم، کربلا و نجف موکول شد و در فاصله چندساعته بین دو جلسه، قرار شد آمار دقیق گردان های موجود یگان ها جمع آوری شود.(۱)

در ادامه جلسات بررسی پیشرفت و مشکلات عملیات آتی، بعدازظهر جلسه دیگری با حضور تعدادی از فرماندهان قرارگاه ها و لشکرهای سپاه و ارتش در قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در عین خوش، تشکیل شد(۲) و حاضران به بررسی مشکلات شناسایی ها باتوجه به هوشیاری و اقدامات مهندسی دشمن در خط مقدم پرداختند.

در این جلسه ابراهیم همت، احمد کاظمی، سرهنگ دژکام و سرهنگ سلیمانجاه فرماندهان قرارگاه های نجف و کربلای سپاه و ارتش درخصوص مشکلات و نتایج شناسایی های نیروهای اطلاعات این دو قرارگاه و یگان های تابعه گزارش دادند.

گزارش های فرماندهان قرارگاه ها نشان از هوشیاری کامل دشمن داشت؛ در این گزارش ها

۱- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۱۸ - ۱۱۲؛ و- سند شماره ۰۸۵۸/پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه درخصوص تأمین نیرو و بررسی هوشیاری دشمن در عملیات والفجر۱، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱، نوار شماره ۱۰۷۴۸ راوی قرارگاه خاتم (زمان زاده)، صص ۶ - ۵.

۲- شرکت کنندگان در این جلسه عبارت بودند از: محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری، محمد باقری، حسین علائی، احمد غلامپور، احمد کاظمی، ابراهیم همت به همراه فرماندهان لشکرها و تیپ های سپاه و سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ موسوی قویدل، سرهنگ دژکام، سرهنگ سلیمانجاه و فرماندهان تیپ های لشکر۲۱ حمزه ارتش (سند شماره ۲۱۷ د/ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱، (زمان زاده)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۲۴.)

به برخی اقدامات دشـمن ازجمله کنترل دائمی میدان های مین و موانع سیم خاردار و تبدیل کردن پاسگاه های کمین به خط کمین و کنترل اغلب شیارهایی که از آن برای نفوذ به عمق دشـمن استفاده می شد، اشاره شده بود. همچنین چند درگیری با کمین های دشمن از دیگر موارد مطرح شده در این گزارش ها بود. براین اساس، نبود معبر، به عنوان یکی از مشکلات اصلی پیش روی این قرارگاه ها برای اجرای عملیات اعلام شد.

در همین خصوص ابراهیم همت گفت: «مشکل عمده ما معبر است. دشمن شب ها دیوار انسانی [به صورت کمین] تشکیل می دهد» و سرهنگ دژکام فرمانده قرارگاه نجف از ارتش، افزود: «ما درگیر کمین های دشـمن هستیم و مشکل عمـده ما هم نبودن معبر است و معابر به ترتیبی که قرار بود باز شود [به علت وجود کمین دشـمن]، باز نشـده است.»

همت اضافه کرد: «نیروهای شـناسایی ما قبلاً با بهره بردن از ضـعف دشـمن تا عمق منطقه نفوذ می کردنـد و شـناسایی های خود را انجام می دادنـد، اما چنـد روزی است که عراقی ها متوجه این مسئله شده اند و معابر را مین گذاری کرده و سیم خاردار کشیده اند و در جلو آن کمین گذاشـته اند. همچنین بعد از بارندگی(1)، عراق در محدوده قرارگاه نجف مواضع کمین را به هم متصل کرده، در دو شب گذشته در محدوده نجف۲ و نجف۳ در معابر شناسایی شده، نیروی کمین گذاشته و تمام راهکارها را بسته و کمین های خود را جلو کشیده است. نیروهای کمین دشـمن در روز به هرکجا که بخواهند می آیند و در شب هم خودشان را تقویت می کنند. در یک شیاری که بچه های شناسایی می رفتند، در پهلوی شیار برای اسیرگرفتن مخفی شده بودند. دشـمن بسیار هوشیار و کاملاً بر اوضاع مسـلط است و به عملیات پی برده، لذا غافلگیرکردن دشمن معنی ندارد.»(2)

گزارش فرمانـده قرارگـاه کربلا نیز از وضـعیت مشابهی حکایت داشت. احمـد کاظمی با اشاره به کم شـدن فاصـله بین نیروهای کمین دشـمن، امکان عبور از میان آنها برای شناسایی و گشودن معبر در شب های قبل از عملیات را بعیـد دانست. وی گفت: «چیزی به اسم کمین وجود ندارد. دشـمن [با وصل کردن کمین ها در مقابل ما خط تشـکیل داده است و خط پدافندی خود را کاملاً با تسلط در دست دارد. ساعت ۱۱:۳۰ صبح، رفتم بجلیه؛ دیدم که نیروهای عراقی درحال کنترل و چک کردن معابر هستند و دشمن معابر خود را مارپیچی کرده است.»(3)

محسن رخصت طلب راوی قرارگاه کربلا، دراین باره نوشـته است: «مروری بر روند شناسایی ها که از اوایل اسفند ۱۳۶۱ آغاز شده است، نشان می دهد که شناسایی ها ابتدا از جـدیت چندانی برخوردار نبوده و عمدتاً به شـناسایی از مواضع اولیه دشـمن محدود می شده است که آن هم به دلیل تقارن با دهه دوم ماه قمری (جمادی الاول) و وجود نور ماه، نیروها در

۱- بارش باران شدید در یکی دو روز گذشته، باعث جاری شدن آب در مسیل ها و جابه جا شدن تعدادی از مین های عراقی در موانع شد.

۲- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۳۵ – ۱۳۰.

۳- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۴۲ – ۱۳۸.

امر شناسایی احتیاط را رعایت می کردند، اما پس از یک هفته و رفع این مشکل، شناسایی ها به صورت جدی تری پیگیری شد و درابتدا، نتایج اولیه تاحدی راضی کننده بود، اما به مرور دشمن به اقدام تیم های شناسایی عکس العمل هایی را بروز داد. جمع بندی نتایج شناسایی در قرارگاه کربلا در ۱۶ اسفند ۱۳۶۱ از وجود کمین های پراکنده عراقی در جلو و لابه لای معابر حکایت می کرد که به تدریج از خوش بینی های اولیه فرماندهان به نتایج شناسایی کاست و عبور از کمین های دشمن برای دستیابی به موانع و گشودن معبر به یک دغدغه تبدیل شد تا جایی که برخی یگان ها برای کاهش حساسیت دشمن فعالیت های شناسایی خود را قطع کردند.»(۱)

در ادامه این جلسه که ساعت ۲۰:۳۰ تشکیل شد، بررسی آمارهای گردان ها نشان داد جمعاً ۱۴ گردان (۴ گردان در یگان های قرارگاه نجف و ۱۰ گردان در یگان های قرارگاه کربلا) کسری نیرو وجود دارد.

براین اساس و پس از مشورت افراد حاضر، در جلسه محدودتری، سرهنگ صیاد شیرازی تصمیم فرماندهان ارشد قرارگاه خاتم الانبیا(ص) را مبنی بر جابه جایی سازمان و نیروهای قرارگاه رحمت۱ (لشکر۱۴ امام حسین(ع) و تیپ۲ لشکر۷۷ ارتش) به منطقه عملیاتی کربلا، این گونه اعلام کرد: «قرارگاه رحمت۱ با هماهنگی قرارگاه کربلا برای رفتن به منطقه عملیاتی کربلا حرکت کند. فردا قرارگاه رحمت۱ عناصر شناسایی خود را جهت شناسایی محل استقرار و حرکت به سمت منطقه تعیین شده بفرستد. نیروهای رحمت۱ با رعایت اختفا و شناسایی مسیر شبانه ازطریق پل حفار، حمید – جفیر، هویزه، بستان و ذلیجان به منطقه جدید بیاید.»(۲)

۱

نیروهای عراقی امروز سه موشک به سمت سکوی نفتی نوروز پرتاب کردند که هر سه در آب های اطراف سکو فرو افتاد و خسارتی به بار نیاورد.(۳)

امروز همچنین هواپیماهای مهاجم عراقی به اشتباه، مواضع یگان های خود را در منطقه مریوان بمباران کردند. در منطقه سقز نیز هواپیماهای دشمن که قصد نفوذ به این منطقه را داشتند با آتش پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی متواری شدند.(۴)

از سوی دیگر در جنوب کشور، شهر آبادان امروز نیز همچون روزهای گذشته زیر آتش توپخانه های ارتش عراق قرار داشت.(۵)

۲

امروز نیروهای سپاه علاوه بر پاک سازی چندین روستا، تعدادی از عوامل ضدانقلاب را در استان آذربایجان غربی دستگیر کردند. از سوی دیگر، حملات گروه های مسلح غیر قانونی به نیروهای امنیتی و مردم عادی در استان کردستان هم ادامه داشت.

ص: ۴۱۷

۱– سند شماره ۲۲۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (رخصت طلب)، ۱۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۴/۱/۱۳۶۲، ص۵۷.

۲– سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۱۵۱ – ۱۵۰.

۳– سند شماره ۸۹۴۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری شماره ۱۹۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴– روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۵– همان.

نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) در عملیات مشترکی علیه عوامل حزب دمکرات کردستان ایران در شمال ارومیه، روستاهای دویره، کریم آباد، پسان و ارزین را پاک سازی و یک مقر حزب دمکرات را نیز منهدم کردند. در این عملیات چند نفر از افراد این حزب کشته شدند که جنازه یکی از آنها در محل باقی ماند و یک تن از آنان دستگیر شد. همچنین از این مکان تعدادی اسلحه و مقداری مهمات به دست آمد. از افراد خودی نیز یک نفر زخمی شد.(۱)

در مهاباد نیز نیروهای سپاه ۸ تن از افراد حزب دمکرات کردستان را که عضو تیم ترور این حزب بودند، دستگیر کردند.(۲)

افراد مسلح غیرقانونی به چند پایگاه نیروهای امنیتی در فرودگاه، منبع آب و پلیس راه سنندج حمله کردند، اما با مقاومت نیروهای خودی مهاجمان ناکام مانده و گریختند. در این اقدام یکی از نیروهای خودی شهید شد. به علت تاریکی هوا از تلفات مهاجمان اطلاعی در دست نیست.(۳)

عناصر مسلح ضدانقلاب در مریوان به قصد ترور یکی از اهالی بومی شهر، نارنجکی را به طرف وی پرتاب کردند که براثر انفجار آن فرد مذکور زخمی شد. نیروهای سپاه عامل این اقدام را دستگیر کردند.(۴)

۱

در ادامه تعقیب افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان مازندران، نیروهای سپاه یکی از مقرهای این سازمان را در جنگل های سرخ کلاه سوادکوه به محاصره درآوردند. با شروع تیراندازی، یکی از افراد سازمان کشته شد و بقیه فرار کردند. از محل استقرار نیروهای سازمان تعدادی اسلحه ژ۳، انواع فشنگ، لوازم مورد استفاده در کوه و... به دست آمد. در این درگیری یکی از نیروهای سپاه نیز به شهادت رسید.۷(۵)

در تهران هم یکی از اعضای فعال چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقانی) و ۲ تن از فعالان گروه کمونیستی کومه له دستگیر شدند.(۶)

۲

رئیس مجلس امروز به طور جداگانه با نماینده سازمان ملل در ایران و سفرای دانمارک و کره شمالی دیدار و گفت وگو کرد.

آقای کوشین سینگ نماینده سازمان ملل متحد در ایران، امروز در دیداری با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی آمادگی خود را برای اینکه امکانات کشاورزی و صنعتی سازمان ملل را دراختیار وزارتخانه های کشاورزی و صنایع ایران قرار دهد، اعلام کرد. آقای رفسنجانی نیز در این دیدار گفت: «اگر سازمان ملل بخواهد یک ارگان کاملاً سالم باشد و در برنامه های خود موفق باشد و اعتماد مردم دنیا را فراهم کند باید تلاش کند که

۱- سند شماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ازستاد منطقه۱۱ (قرارگاه حمزه سیدالشهدا - مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۹۹۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲۷/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۳۲۰۶۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۹۶۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت روزانه، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۳۶۳، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، ص۲.

۴- سند شماره ۷۹۶۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ فرماندهی به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۶- سند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی - اخبار و اطلاعات)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲.

عیوب خود را برطرف نمایـد و از نفوذ قدرت های بزرگ در امان باشد و قاطعانه تصـمیم بگیرد، زیرا تنها در این صورت است که می تواند برای مردم دنیا کارهای بسـیاری را انجام دهـد. ما معتقـدیم که سازمان ملل بایـد به مرکزی تبدیل شود که ابرقدرت ها نیز از آنجا بترسـند و هرجا که دولت نیرومندی در روابط بین المللی ظالمانه رفتار کرد سازمان ملل بتواند با اظهارنظر خود او را شکست دهد.»

رئیس مجلس شورای اسـلامی ضـمن تأکید بر اینکه قدرت این سازمان باید در آبرو و امتیازش باشد نه در نیروی نظامی، گفت: «متأسفانه نفوذ ابرقدرت ها در سازمان ملل و مخصوصاً حق وتو اهرم هـای فشـاری که در دست آنهاست، مردم محروم دنیا را از اینکه بتواننـد حقشان را بگیرنـد مأیوس کرده است و درعین حال ما بایـد تلاش کنیم که عیوب این سازمان را برطرف کنیم تا محبوب و مؤثر شود.» آقای هاشـمی رفسـنجانی در پایان سخنانش ضمن تأکید بر لزوم تلاش درجهت فعال کردن این سازمان در تهران گفت: «سازمـان ملل تاکنون دررابطه با جنایات اسـرائیل، اشـغال افغانسـتان توسط شوروی، تجاوز عراق به ایران و مسائل السالوادور، جزایر مالویناس، صـحرای غرب افریقا و افریقای جنوبی هیچ اقدامی انجام نداده است.»(۱)

آقای هاشـمی در خاطرات امروز خود راجع به این ملاقات و دیگر دیـدارهایش نوشـته است: «سـفیر دانمارک به ملاقات آمـد ... سـفیر کره شـمالی آمد و می خواست که با تشـکیل بین المجالس در سـئول مخالفت کنیم ... عصـر، نماینـده سازمان ملل در ایران – که یک هنـدی است – آمـد و گفت بیست وهفت میلیون دلار بودجه عمرانی برای ایران دارد، اما مسئولان کشور خوش بین نیستند و همکاری نمی کنند.»(۲)

ص: ۴۱۹

۱– روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص ۱۱.

۲– کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (پس از بحران)، ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۳۰۳.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۹ اسفند ۱۳۶۱ ۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۰ مارس ۱۹۸۳

۱

براساس اعلام ستاد منطقه سوم سپاه، در سال ۱۳۶۱، بیش از ۴۹ هزار تن از نیروهای سپاه و داوطلبان مردمی (بسیج) از استان های گیلان و مازندران پس از گذراندن آموزش های لازم نظامی و عقیدتی به مناطق جنگی اعزام شدند.(۱)

این ستاد همچنین درباره کمک های مردمی این استان ها به جبهه های جنگ اعلام کرد: در سال ۱۳۶۱، مردم شهرستان بهشهر و حومه، کارکنان آموزش وپرورش بابلسر، شهرستان علی آباد و حومه درمجموع مبلغ ۶۶,۲۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد برای کمک به بازسازی شهر سوسنگرد واریز کرده اند.(۲)

۲

در ادامه پناهندگی مردم و نظامیان عراقی به ایران، در چند روز اخیر نیز ۱۴ نفر دیگر با عبور از مرز وارد جمهوری اسلامی ایران شدند.

امروز دو خانواده عراقی شامل ۴ مرد، ۲ زن و ۶ کودک خود را ازطریق آب های هورالعظیم به خاک ایران رسانده و درخواست پناهندگی کردند.(۳)

روز بیست وپنجم اسفندماه نیز ۲ تن از ساکنان عراق با عبور از مرزهای مریوان وارد خاک ایران شده و خود را به نیروهای انتظامی معرفی کردند. یکی از این افراد از فلسطینیان ساکن عراق است.(۴)

امروز لطیف نصیف جاسم وزیر فرهنگ و اطلاعات عراق در گفت وگو با خبرگزاری این کشور از مفاد بیانیه اخیر شورای ملی مقاومت حمایت کرد.(۵)

ص: ۴۲۱

۱- سند شماره ۸۹۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ ص۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۳- سند شماره ۰۲۲۷۳۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه رویدادهای منطقه۸ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۸، فروردین ۱۳۶۲، ص۵.

۴- سند شماره ۷۹۶۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به وزارت کشور، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- به دنبال انتشار خبرهایی از اختلاف نظر در شورای ملی مقاومت بر سر موضوع دیدار مسعود رجوی با طارق عزیز و امضای قرارداد بین آنها و نیز پخش برخی اخبار درباره نارضایتی بنی صدر از امضای این قرارداد، شورای ملی مقاومت در ۲۲ اسفندماه، بیانیه ای منتشر و وجود هرگونه اختلاف در شورای ملی مقاومت را تکذیب کرده بود.

وی در دفاع از مفاد بیانیه گفت: «بیانیه مذکور به طورکلی با جو حاکم بر مذاکرات مورخ ۹/۱/۱۹۸۳ (۱۹ دی ۱۳۶۱) آقای طارق عزیز وزیر خارجه و آقای مسعود رجوی مسئول شورای ملی مقاومت ایران که طی آن طرفین تمایل دو ملت عراق و ایران برای زیستن در صلح، برقراری روابط سالم و عدم دخالت در امور داخلی را مورد تأکید قرار دادند، هماهنگی و انسجام دارد. ... بر همین اساس، ما از ابتکار صلح جویانه شورای ملی مقاومت استقبال کرده و آمادگی کامل عراق را برای همکاری با شورای ملی مقاومت ایرانی و هرکس از ایرانیان که به برقراری صلح و تحکیم روابط میان دو کشور همسایه تمایل دارد، اعلام می داریم.»(۱)

به گزارش رادیو صوت الجماهیر، وی همچنین گفت: هنوز زود است که درمورد نکات قانونی و اجرایی مندرج در بیانیه مذکور، که به چگونگی تحقق صلح میان دو کشور مربوط می شود، رسماً اظهارنظر کرد. ضمن اینکه با صدور بیانیه نمی توان درمورد این مسائل به توافق رسید و این امر نیاز به یک بررسی و مطالعه مشترک دارد.

لطیف جاسم افزود: «عراق آمادگی دارد به منظور رسیدن به توافق عادلانه شورای ملی مقاومت ایرانی و طرف ایرانی وی با مسئولانی که به برقراری صلح میان دو کشور علاقه داشته باشند، صادقانه و با روحیه مثبت این مسائل را مورد بررسی قرار دهد. ... عراق تأکید می کند که صلح عادلانه و پایدار بین خود و ایران باید به راه حل های احترام متقابل به حقوق طرفین و اینکه قدرت هیچ گونه امتیازی برای هریک از طرفین به حساب نیاید، متکی بوده و مسائلی که بین دو کشور به حالت تعلیق درآمده باید براساس قوانین بین المللی، منافع مشروع دو کشور و با درنظرگرفتن تحول تاریخی این مسائل حل وفصل شوند.»(۲)

۱

حزب دمکرات کردستان ایران با انتشار بیانیه ای به مناسبت فرارسیدن عید نوروز، ضمن تمجید فراوان از صدام حسین و حمایت همه جانبه از عملکرد سیاسی و نظامی رژیم عراق، پیروزی های ارتش این کشور دربرابر ایران (!) را به وی تبریک گفت.

رادیو صوت الجماهیر دراین باره گزارش داد: «حزب دمکرات کردستان ایران به مناسبت عید نوروز با انتشار بیانیه ای، رهبری پرزیدنت صدام حسین و پیروزی های لشکریان عراق بر نیروهای حکومت کینه توز ایرانی را گرامی داشتند. در این بیانیه همچنین تأکید شده است پیروزی های انقلاب ژوئیه به همت و توجه والای توده های مردم به انقلاب و پیوند و جوشش نیروهای ملی قومی مترقی، جامه عمل به خود پوشید.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱، ۱/۱/۱۳۶۲، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.
۲- همان، ص۱۸، رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.

در بخش دیگری از این بیانیه آمده است پرزیدنت صدام حسین در تدوین اطلاعیه ۱۱ مارس که پایه های اخوت و صلح را در همه جای میهن تثبیت کرد، نقش بسزایی ایفا نموده اند.»

این رادیو افزود: «حزب دمکرات کردستان با اشاره به خیره سری رژیم ایرانی دربرابر مواضع صلح خواهانه عراق روشن ساخته است که این رژیم ارزشی برای معیارها و قوانین بین المللی قائل نشده و همچنان افکار توسعه طلبانه خود علیه ملت عراق را دنبال می کنند. در این بیانیه همچنین آمده است که رژیم مرموز ایرانی سعی در اجرای بخش مهمی از توطئه هایی دارد که سازندگی در عراق را نشانه گرفته است و در این رهگذر رژیم های خائن و مزدور سوریه و لیبی... و همچنین صهیونیزم، رژیم ایرانی را همراهی می کنند.

در پایان این بیانیه تأکید شده است که حراست از انقلاب همانا حراست از خودمختاری است و خلق کرد که انقلاب حقوق مشروع قومی اش را به تصویب رسانده، نسبت به دفاع از انقلاب و دستاوردهای آن مقدم است.»(۱)

۱

نیروهای سپاه عملیاتی را برای پاک سازی روستاهای واقع در مثلث نقده – مهاباد – پسوه، که از مهم ترین مراکز تجمع نیروهای حزب دمکرات در این منطقه و محور اصلی تحرکات این حزب در منطقه شمال آذربایجان بود، طرح ریزی کردند.

عملیات ساعت ۲ بامداد، به قصد پاک سازی روستاهای چقال مصطفی، مملو (مملی) قره قصاب، خلیفه لو، محمدشاه و ارتفاع مشرف بر این روستاها و با شرکت نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) از سه محور آغاز شد. مرحله اول تا قبل از طلوع آفتاب، با موفقیت کامل به انجام رسید و روستاهای قره قصاب، فرحزاد و ارتفاعات مشرف به روستای مملو تصرف و پاک سازی شد.

در مرحله دوم که از ساعت ۹ آغاز و تا ساعت ۱۷ ادامه یافت، در جریان پاک سازی روستاهای چقال مصطفی، مملو، محمدشاه و خلیفه لو نبرد سنگینی میان نیروهای خودی و افراد حزب دمکرات درگرفت که سرانجام افراد این حزب با شدت یافتن فشار نیروهای خودی و تحمل تلفات زیاد، مجبور به ترک منطقه شدند. نیروهای خودی پس از پاک سازی کامل منطقه در روستاهای محمدشاه و مملو اقدام به احداث پایگاه کردند.(۲)

در این دو مرحله عملیات، ۲۴ تن از افراد حزب دمکرات کشته، ۴۰ تن زخمی و ۱۲ تن از آنان نیز دستگیر شدند. همچنین ۲ دستگاه خودرو، یک قبضه تیربار سنگین، یک قبضه خمپاره انداز ۸۱ میلی متری، تعداد فراوانی اسلحه انفرادی (کلاشینکف و ژ۳)، انواع مهمات و... به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات ۵ تن از افراد خودی شهید و ۴ تن زخمی شدند.(۳)

رادیو صدای امریکا به نقل از رادیو صدای ایران، تلفات نیروهای خودی را در این عملیات ۳۶ تن اعلام کرد.(۴)

۱– همان، ص۱۶، رادیو صوت الجماهیر، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، به نقل از بیانیه حزب دمکرات کردستان.

۲– سند شماره ۳۴۹۵۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات نقده – مهاباد، از واحد طرح و عملیات منطقه به فرماندهی منطقه، شماره ۱۱۳، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۳– سند شماره ۳۴۹۵۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و– سند شماره ۷۲۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه، ۲/۱/۱۳۶۲؛ و– سند شماره ۳۵۷۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۸، ۱/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳؛ و– سند شماره ۷۹۶۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۳۴۹۹۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه بعثت (فرماندهی) به قرارگاه حمزه (فرماندهی)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۳۱۷۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴– خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، رادیو امریکا، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو سری صدای ایران.

۱

اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در کامیاران، ارومیه، سردشت و سلماس، ۲۲ شهید و ۴ زخمی درپی داشت.

در عملیات کمین افراد مسلح غیرقانونی در حوالی روستای پیرمقدار (واقع در ۲۴ کیلومتری شمال شرقی کامیاران) ۲۰ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ تن اسیر شدند.(۱)-(۲)

همچنین در درگیری نیروهای خودی با عناصر حزب دمکرات کردستان در روستاهای سرخم نقده و حاملار در شمال ارومیه، یک تن از نیروهای ژاندارمری شهید و یک تن زخمی شد.(۳)

در روستای لیلانه در ۱۰ کیلومتری شمال شرقی سردشت نیز یکی از سربازان ژاندارمری براثر انفجار مین به شهادت رسید.(۴)

در روستای کولان در ۱۶ کیلومتری شمال غربی سلماس، افراد حزب دمکرات کردستان به یک پایگاه بسیج حمله کرده و ۳ تن را زخمی و ۴ تن را به اسارت بردند. مهاجمان ۷ قبضه اسلحه را نیز به غنیمت گرفتند.(۵)

۲

در جریان کشف یک خانه تیمی در ساری، ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند.(۶)

در خیابان بخارست تهران نیز یکی از عناصر این سازمان دستگیر شد. وی یک قبضه اسلحه و تعدادی فشنگ نیز به همراه داشت.(۷)

امروز همچنین یکی از وابستگان این سازمان در اهواز خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.(۸)

۳

رادیو بغداد اخیراً بخشی از زمان برنامه های خود را دراختیار سازمان مجاهدین خلق (منافقین) گذاشته است و این سازمان نیز علاوه بر استفاده های تبلیغاتی و سیاسی از این فرصت، از این طریق به آموزش های نظامی و امنیتی هوادارانش می پردازد. گزارش زیر از سری آموزش های ویژه گروه ها و هسته های مقاومت مسلحانه تحت عنوان "ارتباطات" (به نقل از نشریه شماره ۱۴۲ مجاهد) می باشد که امروز رادیو بغداد آن را پخش کرد. در این برنامه درخصوص ارتباطات و نحوه به کارگیری آن در روابط افراد تیم ها و گروه های ترور و مقاومت مسلحانه، برای اجرای اهداف خود (ترور، عملیات مسلحانه و تخریبی) توضیحاتی داده شده است.

در بخشی از این سلسله برنامه آمده است: «پیداکردن شیوه های جدید و ابتکاری و تغییر مستمر تاکتیک های برقراری ارتباطات لازمه یک سیستم متحرک، زنده و پویا است، زیرا شرایط

۱- باتوجه به حجم تلفات این عملیات علی القاعده می بایست اخبار بیشتری در دست می بود تا ابعاد مختلف حادثه را بازگو کند، ولی در تمامی اسناد مطالعه شده فقط به خبر کوتاهی که در بالا آمده، اشاره شده است.

۲- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۳؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرماندهی کردستان (عملیات) به قرارگاه حمزه، ۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۱، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- . سند شماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ - قرارگاه حمزه سیدالشهدا (مرکز فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۷۲۱۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۷۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۷۹۶۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۹، ۳/۱/۱۳۶۲، صص ۴ و ۵.

۶- سند شماره ۲۳۲۰۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۸، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۷- سند شماره ۷۲۴۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی سپاه منطقه۱۰ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۸- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۹.

مستمراً تغییر می کند و تاکتیک های ارتباطات کهنه شده و کارایی خود را از دست می دهد. بعضی از آنها برای دشمن شناخته می شوند یا دشمن با تمرکز نیروهایش یک نوع از ارتباطات را تحت کنترل نیز قرار می دهد. در چنین شرایطی باید با دینامیزم و تحرک و پیش بینی های لازم، شیوه های جدیدتری برای ارتباطات اتخاذ کرد. هر تاکتیک عمر مشخصی دارد و نمی توان از یک شیوه ثابت به طور مستمر استفاده کرد.

دینامیزم در ارتباطات را تا آنجا باید پیش برد که حتی برای قطع ارتباطات مقطعی نیز آمادگی داشت. داشتن آمادگی ذهنی برای برخورد با چنین تأملی کمک بسیار زیادی خواهد کرد و البته قبل از برقراری هرگونه تماس، لازم است از سلامتی طرف مقابل اطلاع حاصل گردد و آنگاه ارتباط را برقرار نمود.»

در ادامه این برنامه با توضیح اینکه چگونه می توان از سلامتی و علامت خطر مطمئن شد، مثال هایی بیان و اضافه می شود: «هر سیستمی که بتواند در حداقل زمان سلامتی یا خطرهای یک قسمت را به کل سیستم اطلاع دهد از ارتباطات پیچیده تر و تکامل یافته تری برخوردار است.»

این برنامه سپس با نام بردن اشکال مختلف ارتباط اعم از فرار، ارتباط تلفنی، سرپل تلفنی، جایگاه مشترک و ارتباط مکاتبه ای، به توضیح مفصل آنها پرداخته و همین طور درمورد قرار و مکان، قرار و زمان، قرار و نوع حضور در مکان و عادی سازی ظاهر و رعایت تمام نکات ایمنی و همچنین وضوح و بدون مشکل بودن مکان قرار و انواع ارتباط توضیحات جامعی می دهد.(۱)

۱

حاکم شرع دادگاه های انقلاب اسلامی اصفهان در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی در جمع بندی عملکرد نیروهای خودی علیه گروه های مسلح غیرقانونی در این استان گفت: در طول سال ۱۳۶۱، ۶۴۵ نفر از اعضای گروه های محارب در استان های اصفهان و چهارمحال و بختیاری دستگیر شده اند. وی اضافه کرد: در این مدت، کل تشکیلات سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، ۶۷ عضو سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت)، ۴۷ نفر از اعضای اتحادیه کمونیست های ایران و کل تشکیلات سازمان کمونیستی سهند شناسایی و دستگیر شده اند و می توان گفت گروه های ضدانقلاب تمام تشکیلات خود را در این استان از دست داده اند.(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، نشریه گزارش های ویژه، شماره۱، ۱/۱/۱۳۶۲، صص ۹ تا ۱۵، رادیو بغداد، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱.

۲- سند شماره ۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۰.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱ فروردین ۱۳۶۲ ۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۱ مارس ۱۹۸۳

۱

هم زمان با تلاش فرماندهان و رزمندگان برای فراهم کردن مقدمات اجرای عملیات والفجر۱ در ارتفاعات مرزی حمرین و فوقی در استان ایلام، در اولین روز سال، جلسه فرماندهان قرارگاه های خاتم، کربلا و نجف با حضور تعدادی از فرماندهان یگان های تحت امر این قرارگاه ها در منزل فرمانده کل سپاه در شهر شوش برگزار شد.(۱)

در این جلسه علاوه بر تذکرات محسن رضایی درباره وحدت ارتش و سپاه، نکاتی نیز درخصوص جمع بندی عملکرد این دو سازمان و آگاهی از وضعیت کلی نظامی کشور برای ترسیم "نقشه راه" و تصمیم گیری درباره عملیات های آینده مطرح شد.

در ابتدای جلسه، فرمانده کل سپاه پس از اشاره به ضرورت تشکیل این گونه جلسات، دلیل وقفه طولانی در برگزاری آن را کنترل وضعیت و کاستن از حساسیت ها در ارتباط سپاه و ارتش خواند و گفت:

«یکی از دلایل اصلی که باعث شد در جلسات ما با فرماندهان سپا ه ها و مسئولین قرارگاهی و همچنین لشکرها وقفه به وجود بیاید مسئله کنترل درزمینه برخورد با برادران ارتش بود. احساس می کردیم به هرحال بوی اختلاف می آید، لذا برای کنترل بیشتر، جلساتمان را به حال نیمه تعطیل درآوردیم. اگر جلساتی هم بود عموماً مقطعی بود و روح جلسات مداوم و شتاب دار قبلی را نداشت. اما الآن الحمدلله با برادران ارتش در یک وضعیت خیلی خوبی

ص: ۴۲۷

۱- محسن رضایی (فرمانده کل سپاه)، غلامعلی رشید (جانشین قرارگاه مرکزی خاتم(ص))، رحیم صفوی (مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه)، احمد کاظمی (فرمانده قرارگاه کربلا سپاه)، ابراهیم همت (فرمانده قرارگاه نجف سپاه)، مصطفی ربیعی (جانشین قرارگاه کربلا)، مهدی باکری (فرمانده لشکر۳۱ عاشورا)، رضا چراغی (فرمانده لشکر۲۷ حضرت رسول)، قاسم سلیمانی (فرمانده لشکر۴۱ ثارالله)، حسن درویش (فرمانده تیپ۱۷ علی بن ابی طالب(ع))، نبی رودکی (فرمانده لشکر۱۹ فجر) و جواد زمان زاده (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) در این جلسه حضور داشتند.

هستیم و تفاهم برقرار شـده و نگرانی هایی هم که در تهران به وجود آمـده بود، مقـدار زیاد آن از بین رفت و [مسـئولین] دیـده انـد که واقعاً اختلاف نیست و تفاهم هست و حتی در آخرین جلسه شورای عـالی دفاع که رفته بودیم ذهن برادران [مسـئول] این بود که مشـکلات شـما چی هست؟ این اختلافات را نمی شود کنار بگذاریـد؟ و یک جو شدیدی در تهران به وجود آمده بود که الحمدلله با صحبت هایی که در جلسه شد مسئولین احساس کردند که آن طور که فکر می کردند، مشکلی نیست.»

وی افزود: «ما برای اینکه بتوانیم برخورد کنترل شده ای را در بین برادرهایمان داشـته باشـیم، تقریباً یک مقداری جلو شـتاب رشد خودمان را گرفتیم و وقفه ای هم در آن به وجود آمد که بتوانیم بهتر همدیگر را کنترل بکنیم، اصلاحاتی هم که در سازمان رزمی سپاه به وجود آمده بود باز لازم بود که یک مدتی جا بیفتد و برادرها هم هرنوع فکر و مشکل و سؤالی که در ذهنشان هست، به وجود بیاید تا یک مقدار مسـئله پخته بشود و نوساناتی هم که معمولاً در اکثر برادرهای ما در زمان این اصلاحات و این تغییرات به صورت یک امر طبیعی به دلیل شـتاب زدگی به وجود می آید، ولی به مرورزمان و با فکر بیشتر مسائل جا می افتد، خود این باز مسئله ای بود که احساس می کردیم یک مقـدار برادرهـا را به حـال خود بگـذاریم تـا مسائل حل بشود. البته تماس ما با برادرهای سـپاه قطعاً خیلی زیادتر بوده، این فقط برای آن رونـد عمومی در سـپاه بود که مـدت زیادی است هنوز با فرمانده لشکرها جلسه نگذاشتیم.»

فرمانده کل سپاه پاسداران سپس به منظور هم گرایی فکری حاضران در جلسه و رسیدن به یک جمع بندی متقن برای طراحی عملیات های آینده، از غلامعلی رشید خواست تـا به تشـریح هجوم عراق، عملیـات های سـپاه و ارتش پس از حمله سراسـری دشـمن، علل پیروزی نیروهای خودی و وضـعیت کلی جنگ بپردازد. در ادامه جلسه، غلامعلی رشید مطالب خود را درقالب سه محور کلی بیان کرد:

۱. عملیات های ایران پس از حمله عراق

الف) تک منظم و کلاسیک توسط ارتش در شش ماهه اول جنگ (مهر تا اسفند ۱۳۵۹).

ب) عملیات های نامنظم و پراکنده از اسفند ۱۳۵۹ تا شهریور ۱۳۶۰.

ج) چهار عملیات بزرگ دوره آزادسازی (ثامن الائمه(ع)، طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس).

۲. دلایل موفقیت نیروهای ایرانی

الف) داشتن جناح های ۲۰ تا ۷۰ کیلومتری از دشمن در مناطق مختلف به علت پیشروی ارتش عراق در خاک ایران.

ب) در دسترس بودن عقبه یگان های عراقی که محاصره نیروهای دشمن را امکان پذیر می ساخت.

ج) ناممکن بودن تمرکز یگان های دشمن برای مقابله مؤثر با حمله نیروهای ایرانی (دشمن برای پدافند از سرزمین های اشغال شده ناچار به حفظ یگان های خود در آن مناطق بود.)

د) سرعت عمل ایران در اجرای عملیات (خصوصاً در اجرای عملیات بیت المقدس).

ه-) داشتن خط در مقابل دشمن که حضور نیروهای خودی باعث شناخت کافی از نقاط ضعف و قوت دشمن شده بود.

۳. دلایل برخی ناکامی ها بعد از عملیات های بزرگ دوره آزادسازی:

الف) نداشتن جناح از دشمن و ناگزیر شدن ایران به اجرای تک جبهه ای.

ب) وجود موانع متعدد و عمیق.

ج) اقدام دشمن به ایجاد رده های مستحکم پدافندی جلو خط اول به عمق ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ متر.

د) فراهم شدن امکان تمرکز نیرو برای دشمن پس از عقب رانده شدن در خوزستان و دور نگه داشتن عقبه های خود از خط اول.

ه-) به روز کشیده شدن درگیری ها.

و) تعیین اهداف در عمق (که دسترسی به آن را ناممکن می کرد.)(۱)

پس از سخنان غلامعلی رشید فرماندهان حاضر در جلسه به اظهارنظر درخصوص مطالب ارائه شده پرداختند، سپس محسن رضایی درباره چند محور اصلی، به ویژه نقاط قوت و ضعف نیروهای خودی و دشمن سؤالاتی را مطرح کرد و تعدادی از فرماندهان ازجمله احمد کاظمی، ابراهیم همت، حسین خرازی، رحیم صفوی، مرتضی صفار و مصطفی ربیعی در پاسخ مطالبی را بیان کردند و در پایان بار دیگر غلامعلی رشید مطالب را جمع بندی کرد. وی مهم ترین نکاتی که فرماندهان مطرح کردند را چنین برشمرد:(۲)*

۱- نظر به اهمیت مطالبی که غلامعلی رشید بیان کرد، گزیده سخنان وی در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- * غلامعلی رشید علاوه بر جمع بندی مطالب مطرح شده در این جلسه، توضیح داد که پس از عملیات های مسلم بن عقیل و محرم، فرماندهی کل سپاه سؤالاتی را درباره خصوصیات نیروها و نقاط قوت دشمن در طول دو سال و نیم جنگ مطرح کرده بود که این سؤالات در جلساتی با تعدادی از فرماندهان سپاه مطرح شده و وی نتایج آن را در جمع بندی اش از این جلسه لحاظ کرده است.

الف) نقاط قوت دشمن

داشتن آتش قوی از ابتدای جنگ تاکنون؛ برخورداری از تحرک بالا به علت داشتن تعداد فراوانی یگان های زرهی و مکانیزه؛ لجستیک قوی؛ داشتن فرماندهی قوی (با بهره بردن از تشکیلات حزبی قوی)؛ عملیات قدرتمند دشمن در روز با اتکا به یگان های زرهی و مکانیزه؛ قوی بودن اطلاعات و ضداطلاعات دشمن؛ آموزش دیده بودن نیروهای دشمن؛ داشتن استحکامات قوی و بازدارنده.

ب) نقاط قوت خودی

ایمان و انگیزه قوی؛ شناسایی قوی با تکیه بر نیروی پیاده؛ نیروی پیاده شجاع (که حتی با آموزش های ۳۰ روزه، بسیار خوب می جنگند)؛ توانایی اجرای عملیات در شب و نفوذ مؤثر نیروهای پیاده در عمق یگان های زرهی دشمن در تک شبانه؛ فرماندهی خاص و شجاع اما توأم با تحلیل نه چندان قوی از رفتارها و تاکتیک های دشمن.

ج) عوامل تأثیرگذار در موفقیت نیروهای خودی در عملیات های پیروز

داشتن جناح از دشمن؛ در دسترس بودن عقبه های دشمن؛ غافلگیری دشمن (تا عملیات بیت المقدس)؛ داشتن خط و شناخت قوی از نقاط ضعف خط پدافندی دشمن (البته دشمن پس از عملیات بیت المقدس این ضعف را جبران کرد).

د) عوامل ناکامی و عدم الفتح در عملیات های خودی (پس از عملیات بیت المقدس):

نداشتن جناح از دشمن؛ اقدام دشمن به پوشش دادن نقاط ضعف خود در خطوط پدافندی و موانع؛ پیچیده ترشدن استحکامات دشمن؛ اقدام دشمن به پوشاندن نقاط ضعف خود ازطریق آموختن جنگ در شب، آرایش نیروهای پیاده در خط اول و عقب بردن تانک ها و زرهی از خط اول، احداث کانال در خط اول به جای احداث خاکریز برای کندکردن پیشروی نیروهای ایرانی؛ ضعف نیروهای خودی در جنگیدن در روز، لجستیک، آتش، اطلاعات و جنگ در دشت؛ کم توجهی به استحکامات؛ عدم الحاق و ایجادنکردن مواضع پدافندی مناسب؛ ضعف آموزش در پدافند و دفاع؛ نداشتن خط نزدیک از دشمن (دوری از خط).(۱)

۱

بعدازظهر امروز - یک ماه پس از ابلاغ طرح عملیات کربلای۱۱ (عملیات والفجر۱) به قرارگاه های کربلا و نجف - درحالی که آماده سازی زمین و جاده های عقبه و نقل وانتقالات امکانات به منطقه همچنان ادامه دارد، فرماندهان یگان ها و قرارگاه های سپاه در جلسه ای که در منزل فرمانده کل سپاه در شهر شوش تشکیل شد، به بررسی آخرین وضعیت مانور یگان ها و نتایج شناسایی ها پرداختند. در این جلسه مانور چند یگان سپاه مورد بررسی قرار گرفت.(۲)

۱- سند شماره ۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۳/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۹/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۹۱ - ۱۸۱؛ و- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵ - ۳؛ و- سند شماره ۰۱۳۳/ پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بررسی مانور قرارگاه کربلا- (کربلای۲ و کربلای۳) در عملیات والفجر۱، (۱/۱/۱۳۶۲، قرارگاه خاتم(ص)، نوار شماره ۱۰۷۶۳)، راوی: زمان زاده، صص ۲۳ - ۱۶.

۲- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۵.

براساس گزارش اجمالی فرماندهان، اغلب یگان ها در شناسایی از خطوط مقدم دشمن و بازکردن معبر برای عبور نیروها، موفقیت چندانی به دست نیاورده اند و به همین دلیل درخصوص موفقیت کلی عملیات تردیدهای جدی وجود دارد.

براین اساس، احمد کاظمی فرمانده قرارگاه کربلا، پیشنهاد تغییر کلی مانور را مطرح کرد. وی در توجیه پیشنهاد خود گفت: «در منطقه ارتفاع ۱۷۸ که خودم در حد جزئیات در شناسایی آن دخالت کردم، فکر می کنم اگر روی آن باشیم، ارتفاعات دیگر سقوط می کند.»

کاظمی سپس بر شکستن خط دشمن در محدوده قرارگاه کربلای۳ به جای شکستن هم زمان خط در محدوده چهار قرارگاه (کربلای۱، ۲، ۳ و ۴) تأکید کرد و افزود: «ما از کل این مانور عملیات صرف نظر کنیم و بر روی ارتفاع۱۷۸ که عقبه ارتفاعات ۱۷۵ و ۱۶۵ هستند به عنوان جا پا عمل کرده و آن را تصرف کنیم و از این ارتفاع برای عمل کردن در جناح چپ و راست استفاده کنیم.»(۱)

این پیشنهاد به دلایلی ازجمله باریک شدن در مواضع دشمن و اتکا به یک محور، مورد قبول سایر فرماندهان قرار نگرفت.(۲)

در خط حد یگان های قرارگاه نجف نیز وضعیت نسبتاً مشابهی وجود داشت. به ویژه که گزارش ها نشان می داد که ارتش عراق در اقدامی جدید نیروهای کمینش را به جلوتر از موانع خط اول خود منتقل کرده و درنتیجه دسترسی نیروهای شناسایی یگان ها به موانع دشمن با مشکل مواجه شده است.

مهدی باکری فرمانده لشکر۳۱ عاشورا، درمورد تأثیر این اقدام دشمن در شب عملیات گفت: «باید در نظر داشت دشمن در شب عملیات به هیچ وجه قبل از درگیری با کمین هایش اجازه رسیدن به خط اولش را به ما نمی دهد.»(۳)

ص: ۴۳۱

۱- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۵۲ – ۵۱.

۲- به نظر قریب به اتفاق فرماندهان قرارگاه کربلا، ارتفاع۱۷۸ به دلیل سرکوب بودن و تسلط بر سایر ارتفاعات "کلید منطقه" محسوب می شد و فرماندهان این قرارگاه در طراحی مانور، آن را مورد توجه قرار داده و مصمم بودند با تصرف آن تسلط بر منطقه و ارتفاعات هم جوار را به دست آورند. حسین خرازی درباره پیشینه درگیری های نیروهای ایرانی و عراقی در این ارتفاعات در عملیات محرم گفت: «اهمیت این ارتفاع در عملیات محرم نیز خود را نشان داده بود. در ادامه عملیات محرم نیروهای لشکر۱۴ امام حسین(ع) ۴ بار روی این ارتفاع عملیات کردند که عراق در هر نوبت با جناحی که از نیروهای این لشکر داشت آن را پس گرفت.»

۳- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۶۱ – ۶۰.

ابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف، نیز درمورد نحوه فعالیت نیروهای کمین دشمن اظهار کرد: «نیروهای کمین دشمن (از اوایل شب) تا ساعت ۷:۳۰ تا ۸ صبح در منطقه مستقر هستند، ولی دشمن از ارتفاع۱۴۵ به چپ، کمین ها را در روز عقب می برد، اما در سمت راست آن به دلیل حساسیت منطقه، نیروهای کمین، روزها را در سنگر می خوابند.»(۱)

فرمانده کل سپاه در جمع بندی وضعیت دشمن براساس اظهارات فرماندهان گفت: «دشمن در عملیات والفجر مقدماتی کمین داشت، اما در اینجا خط تأمین ایجاد کرده است.»(۲)

در این جلسه مشخص شد که اهم مشکلات یگان ها پس از یک ماه فعالیت در منطقه عبارت اند از:

۱. پیچیدگی خطوط دفاعی دشمن.

۲. تعدد رده های موانع.

۳. پیچیدگی فراوان زمین منطقه به دلیل وجود ارتفاعات و شیارهای متعدد.

۴. اقدام جدید دشمن در افزایش دادن کمین ها قبل از رده های موانع، بدین ترتیب که کمین ها را از حالت نقطه ای به شکل خطی درآورده و درواقع قبل از موانع یک خط سراسری کمین ایجاد کرده است.

۵. به نتیجه نرسیدن شناسایی ها در نقاط و محورهای مهم به دلیل حضور فعال و قوی دشمن.

۶. وابستگی شدید مانور یگان ها به یکدیگر به دلیل موقعیت زمین به گونه ای که امکان اجرای مانور مستقل و موفق یگان ها بعید به نظر می رسد.(۳)

۷. ناکامی برخی یگان ها در بازکردن معبر به دلیل پیچیدگی زمین و حضور فعال نیروهای کمین دشمن.

علاوه بر موارد فوق مانور یگان ها در محدوده قرارگاه کربلا به نحوی است که مشکل تأمین نشدن جناح وجود دارد، لذا پس از تصرف هدف، تضمین کافی برای حفظ منطقه تصرف شده وجود ندارد.(۴)

در ساعت ۲۲ امروز نیز جلسه ای در قرارگاه تاکتیکی خاتم(ص) در عین خوش با حضور فرماندهان ارشد سپاه و ارتش تشکیل شد. در این جلسه محسن رضایی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری، احمد کاظمی، ابراهیم همت، مصطفی ربیعی، محمد باقری، امین شریعتی، مرتضی صفار، حسن مقدم، علیرضا عندلیب، جوادی و جواد زمان زاده راوی قرارگاه خاتم(ص) (از سپاه) و سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ موسوی قویدل، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ دژکام،

۱- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۵.

۲- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۷.

۳- پس از توضیح مانور یگان ها در محدوده قرارگاه کربلا، رحیم صفوی با واردکردن ایراد به مانور مذکور گفت: «پس تا اینجا به این نتیجه رسیدیم که مانور لشکر ثارالله به مانور [لشکر] ۷ ولی عصر(عج) و مانور ۷ ولی عصر(عج) به مانور [لشکر۱۹] فجر و مانور فجر به مانور [لشکر۸] نجف وابستگی شدید دارد.»

۴- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۶۷ - ۴۶.

سرهنگ نیاکی و مسئولان رکن۲ و ۳ قرارگاه های ارتش حضور داشتند.

در ابتدا، فرماندهان قرارگاه های کربلا و نجف جمع بندی خود را درمورد اقدامات انجام شده به ویژه شناسایی ها بیان کردند. احمد کاظمی گفت: «ما ازنظر زمان در محدودیتی هستیم که نمی توانیم به نتایج مطلوب در شناسایی برسیم. الآن ارتفاع۱۷۸ (در محدوده مأموریت کربلای۳) در منطقه از حساسیت زیادی برخوردار است، ولی دشمن راهکار ما را فهمیده و امکان نفوذ به این ارتفاع را بسته است. ما در منطقه نقطه ضعفی از دشمن پیدا نکردیم. یک ماه به ما وقت بدهید تا نقاط ضعف دشمن را بفهمیم و به نیروها آمادگی های لازم را بدهیم و البته ارتفاع۱۷۸ یک قسمت غیرقابل عبور ازنظر دشمن دارد که دشمن در آنجا نیرویی نگذاشته است، اگر روی آن کار کنیم می شود شاید بشود از وسط، آن را دور زد.»(۱)

سرهنگ دژکام فرمانده قرارگاه نجف ارتش نیز درمورد هوشیاری عناصر دشمن گفت: «عراقی ها مسیر گشتی های ما را شناسایی کرده اند و نیروهای ما در برگشت به کمین خوردند و یک درجه دار، یک سرباز و ۲ پاسدار شهید شدند. دشمن در مسیر ما مین گذاری می کند که بیانگر هوشیاری اوست. تابه حال معبری باز نکرده ایم و فقط توانسته ایم جلو برویم.»(۲) وی در ادامه، پیشنهاد کرد در یک شب، عملیات برای انهدام خط کمین اجرا شود و در شب بعد تصرف خطوط دشمن و رسیدن به اهداف انجام شود.(۳)

اما برخلاف نظر احمد کاظمی فرمانده قرارگاه کربلا، درمورد زمان، ابراهیم همت خواهان تسریع در اجرای عملیات شد و گفت: «هرچه دیرتر عمل کنیم به ضرر ماست و دشمن به سرعت شروع به مین گذاری نموده است. به دشمن نباید فرصت بدهیم. برای مرحله اول باید هرچه زودتر عمل کنیم. به نظر من [برای عملیات] ۸/۱/۱۳۶۲ خوب است.»(۴)

سرهنگ دژکام نیز پیشنهاد کرد از آتش پرحجم برای درهم کوبیدن خطوط اولیه و شکستن خط استفاده شود و پیشروی در روز با حمایت آتش صورت بگیرد.(۵)

مباحث این دو جلسه یک موضوع را به خوبی مشخص کرد و آن به نتیجه نرسیدن شناسایی ها و عدم توفیق در بازکردن معابر وصولی مطمئن برای اجرای عملیات در جریان تلاش های یک ماهه اخیر بود. بنابراین، یافتن راهی برای حل این مشکل به جلسه بعدی موکول شد.

۱

یک بالگرد عراقی که عازم شهر ونیز بود در منطقه کوهستانی در نزدیکی یک پایگاه نظامی ناتو سقوط کرد و ۸ سرنشین آن که همگی از افراد نیروی هوایی عراق بودند، کشته شدند.

سخنگوی یک شرکت معروف ایتالیایی به نام "پرونیکا سپا" در رم دراین باره گفت: قرار بود تجهیزات دریانوردی نصب شده در این بالگرد مورد آزمایش قرار گیرد. آسوشیتدپرس نیز اعلام کرد: تجهیزاتی که قرار بود در بالگرد عراقی نصب شود از مدرن ترین تجهیزات جنگی الکترونیکی است که کشورهای عضو ناتو در اختیار دارند. به گفته رادیو لندن، این مسئله در داخل ایتالیا حساسیت هایی را

۱- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۸۳ - ۸۲.

۲- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۴.

۳- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۸۶ - ۸۵.

۴- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۷.

۵- سند شماره ۲۱۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۶.

برانگیخته است و به گفته برخی نمایندگان، این امر نشان دهنده کمک نظامی ایتالیا به عراق است.(۱)-(۲)

علاوه بر کشورهای غربی، کشورهای عرب منطقه نیز به اشکال گوناگون از رژیم عراق پشتیبانی می کنند. به گزارش واحد اطلاعات سپاه، در ماه های اخیر تعداد فراوانی از مأموران اطلاعاتی عراق وارد کویت شده و ضمن استخدام نیرو برای ارتش عراق، دست به اقدامات کنترلی شدید و تفتیش عقاید زده اند. ازاین رو کسانی که از هواداران جمهوری اسلامی ایران باشند، حق هیچ گونه فعالیت و تبلیغات به نفع ایران را ندارند و مأموران عراقی به محض مشاهده چنین افرادی، آنان را دستگیر و با وضع فجیعی به طور پنهانی و به وسیله هواپیما از کویت خارج می کنند و به زندان های سیاسی در عراق تحویل می دهند.(۳)

۱

روزنامه جمهوری اسلامی فهرستی از کمک های مردمی بخش هایی از استان های فارس و خراسان را به این شرح منتشر کرد:

«سیزدهمین کاروان کمک رسانی ازسوی مؤسسه الانصار الحجه(ع) مشهد متشکل از ۸ کامیون خواربار، پوشاک و مواد پاک کننده و ۲ دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه وانت به جبهه های نبرد حق علیه باطل ارسال شد. میزان اقلام ارسالی و هدایای امت ایثارگر خراسان بدین شرح است: وجه نقد مبلغ ۵۹۰,۶۰۸,۱۱ ریال؛ اجاق گاز کوره ای ۱۰ دستگاه؛ ساتور قصابی و قندشکن ۳۸ عدد؛ کلمن آب ۱۷۵۴ عدد؛ اطاق آمبولانس ۳ عدد؛ جرثقیل زنجیری ۳ دستگاه؛ فلاکس چای و فانوس ۵۶ عدد؛ صابون و تاید ۴۵۹ بسته؛ گلاب و عطر ۰۰۰,۱۶ شیشه؛ رادیو یک موج ۱۱ دستگاه؛ باطری قلمی، متوسط و بزرگ ۴۱ کارتن؛ آفتابه و خاک انداز ۲۹۳۴ عدد؛ بشقاب و قاشق ۵۴۳۱ عدد؛ برنج و گندم و آرد ۳۵۶ کیلو؛ آبلیمو ۴۷۲۵ شیشه؛ آجیل ۳۶۴۰ کیلو؛ سیب درختی ۰۰۰,۲۲ کیلو؛ کمپوت و مربا ۱۹۳۱ قوطی؛ قند و شکر و چای ۱۹۲۶ کیلو؛ شیرینی ۶۰۰ کیلو؛ نان رضوی ۱۱۰۷ کارتن؛ کلاه، دستکش، شال گردن ۹۵۷ عدد؛ اورکت و لباس گرم ۸۱۲ عدد؛ پتو ۶۲۳ تخته؛ شورت و زیرپوش و جوراب ۶۵۶,۲۵ عدد؛ گالن نفت و لیوان ۵۳۴۸ عدد؛ کفش ۴۴۱۱ جفت و مقادیری زعفران، خاکشیر، کیسه گونی و روپوش و شلوار پزشکی و قرآن و نشریات اسلامی.»(۴)

به نوشته این روزنامه: «در استان فارس نیز در اولین روز سال ازسوی اهالی فاروق، خفرک علیا، مرودشت، سلطان آباد خلیلی، کارکنان شرکت چرمینه، سازمان ملی حفاظت آثار باستانی، امور تربیتی ناحیه۲ و دانش آموزان مدرسه شهید باهنر شیراز، ۱۳۷ هزار و ۹۰۰ ریال وجه نقد و مقدار ۴۱ کارتن انواع کمپوت؛ ۲ هزار و ۹۱ بطری آبلیمو و آبغوره؛ یک هزار و ۱۴۰ کیلو نان؛ ۴۸۰ کیلو قند و چای و مقدار فراوانی گردو، بادام، برنج، رب انار، صابون، شامپو، پودر لباس شویی، حبوبات، شربت، به ستادهای پشتیبانی مناطق جنگی تحویل شد.»(۵)

۱- به نظر می رسد این شرکت عهده دار تجهیز بالگرد عراقی بوده، اما رادیو لندن دراین باره توضیحی نداده است.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۳، رادیو لندن، ۳/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:خبر ها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

۳- سند شماره ۱۰۳۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۹، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- همان.

۱

افراد حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) در عملیاتی در نزدیکی شهر خرمال عراق، سه پایگاه نظامی را تصرف کرده، کلیه سلاح ها و مهمات موجود در آنها را به غنیمت گرفتند و ۳ تن از نظامیان عراقی را نیز به اسارت خود درآوردند. درپی این اقدام، نیروهای عراقی با ۲ فروند بالگرد به تعقیب آنها پرداختند، اما یکی از بالگردها سقوط کرد و خلبان و کمک خلبان آن نیز به اسارت افراد حزب دمکرات درآمدند.(۱)

۲

مین گذاری، ترور و کمین ازجمله اقدامات امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق شمال غرب و غرب کشور بود.

یک خودرو باری شخصی که با ۳ سرنشین از سلماس به سمت روستای حاجی خان (در ۱۰ کیلومتری این شهر)، حرکت می کرد با مینی که گروه های مسلح غیرقانونی در جاده کار گذاشته بودند برخورد کرد و راننده آن کشته شد. ۲ سرنشین دیگر نیز زخمی شدند.(۲)

همچنین در حوالی پایگاه جلقران در شمال غربی ارومیه براثر برخورد یک خودرو نظامی به مین یک سرباز شهید و ۲ سرباز دیگر زخمی شدند. خودرو نیز متلاشی شد.(۳)

در سقز، عناصر مسلح غیرقانونی یک پیش مرگ مسلمان کرد را در مقابل منزلش به ضرب گلوله به شهادت رساندند. در نقده نیز افراد مسلح برانداز به سمت خودرو گشت ژاندارمری تیراندازی کردند که یکی از سرنشینان آن زخمی شد.(۴)

در جاده مهاباد - ارومیه نیز افراد مسلح ضدانقلاب در سه راهی محمدیار، بر سر راه نیروهای خودی کمین گذاشتند که درنتیجه یکی از افراد خودی زخمی شد.(۵)

امروز همچنین گروه کومه له ۲۵ تن از گروگان های ارتشی و ژاندارمری را که قبلاً به اسارت گرفته بود، در منطقه حسن آباد در شمال سنندج، آزاد کرد.(۶)

۳

به دنبال عملیات سپاه گیلان علیه نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگل های هشتپر در ۲۷ اسفندماه ۱۳۶۱ و دستگیری یک نفر از آنان، امروز نیروهای خودی با استفاده از اطلاعات به دست آمده از فرد دستگیرشده، عملیاتی را علیه عوامل سازمان مذکور در جنگل های پره سر آغاز کردند و در یک اقدام غافلگیرانه محل اختفای افراد این سازمان را به محاصره درآوردند. با شروع درگیری، هر ۴ نفری که در آنجا حضور داشتند، کشته شدند و از مخفیگاه آنان ۶ قبضه انواع تفنگ، مقدار زیادی فشنگ و مهمات و تعداد فراوانی اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد.

فرماندهی سپاه منطقه گیلان ضمن اعلام این خبر، گفت که کشته شدگان از فعالان نیروهای جنگل سازمان بوده اند و در ترور افراد زیادی در منطقه هشتپر و طوالش شرکت داشته اند. وی

ص: ۴۳۵

۱- سند شماره ۱۰۳۹۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۶، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۵؛ و- سند شماره ۲۷۲۳۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه مقدم نزاجا (رکن۲) به ناحیه ژاندارمری باختران (رکن۲)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۱.

۲- سند شماره ۷۲۱۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۱۷۹۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پایگاه سلماس، ۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۵۷۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۸، ۲/۱۲/۱۳۶۲، ص۴.

۴- سند شماره ۳۴۷۷۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ -و سند شماره ۳۴۶۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به مشاور عالی ریاست جمهوری، اخبار اسفندماه ۱۳۶۱، هفته اول فروردین ۱۳۶۲ به انضمام نمودارهای شهدا و مجروحین درگیری و تلفات دشمن و مین گذاری ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۲۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲/۱/۱۳۶۱، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۹۱۹۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه نقده به فرمانده قرارگاه بعثت، ۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانده نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۹، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۶- سند شماره ۳۴۳۶۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

اضافه کرد: این عملیات تأثیر بسیار مثبتی در روحیه مردم روستاهای اطراف داشته است.(۱)

امروز همچنین یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.(۲)

۱

امام خمینی در پیامی به مناسبت فرارسیدن سال جدید شمسی ضمن تبریک سال نو به ملت ایران، اظهار امیدواری کردند در این سال، پیروزی برای همه ملت های مظلوم جهان مقدر شود.(۳) امروز همچنین رهبر انقلاب در جمع مسئولان عالی رتبه جمهوری اسلامی ایران، که به دیدار ایشان آمده بودند، سخنانی بیان کردند.

امام خمینی در بخشی از سخنان خود در این دیدار با اشاره به گرایش مقامات ایران به خدمت رسانی به مردم و تقدیر از اقدامات انجام شده دراین زمینه گفتند: «من کراراً به متصدیان امور عرض کرده ام که کارهایی که انجام داده اید با آن حجم بسیار، به ملت بازگو کنید. خصوصاً می بینید که تمام رسانه های گروهی و تمام اشخاص منحرف دائماً به گوش جهانیان القا می کنند که این پیروزی برای اسلام تاکنون حاصل نشده است، بلکه این جمهوری رو به زوال است. آنچه که عمل کرده اید به مردم بگویید، ممکن است که این تبلیغات در بین یک دسته از مردم که آشنای به مسائل نیستند یک وقت خدای نخواسته تأثیر بگذارد. ما آن مقداری که از متصدیان امور شنیدیم، در هر جنبه ای از جنبه ها، دیدید که حجم کاری که این جمهوری اسلامی برای طبقه ضعیف و مستضعفان کرده اند، یک حجم بزرگی است که در طول سلطنت این پدر و فرزند خلف حاصل نشده است. می بینیم که در هرجا اینها می روند، متصدیان می روند و عمل می کنند مردم آنجا تقریباً به آنها می گویند که ما چه نداریم، چه نداریم. حتی اینها یک راه درست برای این مستمندان و بیچاره ها درست نکردند و یک درمانگاه برای این روستا ها درست نکردند و این روستا ها در کمال مظلومیت به سر بردند. و در این مدت کمی که با تمام گرفتاری های داخلی و خارجی مبتلا بوده است جمهوری اسلامی، متصدیان امور و خود ملت آن قدر کار کردند که متوقع نبود در آن گرفتاری ها بتوانند، لکن چون عنایات حق تعالی پشت سرشان هست و مردم را همان

۱- سند شماره ۷۲۳۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: ستاد منطقه۳ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۳۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳ به فرماندهی کل، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۱۹۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۲- سند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری دفتر فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/ ۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۴۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرمانده سپاه منطقه۱۰ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۳- متن پیام امام خمینی به مناسبت سال جدید شمسی در ضمیمه گزارش آمده است.

عنایات وادار کرده است به خدمت، از این جهت توفیق بسیار حاصل شده است.»

امام خمینی همچنین بر لزوم زدودن اخلاق کاخ نشینی از مردم تأکید کرده، افزودند: «ما باید کوشش کنیم که اخلاق کاخ نشینی را از این ملت بزداییم. اگر بخواهید ملت شما جاوید بماند و اسلام را به آن طوری که خدای تبارک و تعالی می خواهد در جامعه ما تحقق پیدا کند، مردم را از آن خوی کاخ نشینی به پایین بکشید، خود کاخ نشینی این خوی را می آورد، ممکن است که در بین آنها هم کسی پیدا بشود لکن نادر است. توجه کنید که – مبادا – این ملتی که الآن کوخ نشینانش مشغول فعالیت هستند و مشغول به زحمت هستند در جبهه ها و پشت جبهه ها، این کوخ نشینان را زحمت بکشید که به همین حال خوی کوخ نشینی و خوی اینکه توجه به کاخ ها نداشته باشند، نگه دارید تا بتوانید ادامه بدهید زندگی صحیح اسلامی را. آن خوی کاخ نشینی مضر است، خودش مضر نیست، خویش مضر است لکن خود او، این خوی را دنبال دارد. کسی که تمام توجهش به دامداری است او نمی تواند آدم بشود، کسی که تمام توجهش به باغداری است او نمی تواند یک انسان مفید واقع بشود. آنهایی که دامداری شان مفید است برای جامعه، آنها توجه به دامداری ندارند، آنهایی که دامداریشان برای حفظ جامعه است آنها جزء همان کوخ نشینانند و آنهایی که باغداری شان برای حفظ جامعه است آنها هم این طور، لکن وقتی خوی زمین خواری و باغداری و کاخ نشینی در بین مردم باشد، این اسباب این می شود که انحطاط اخلاقی پیدا بشود. اکثر این خوی های فاسد از طبقه مرفه به مردم دیگر صادر شده است.»

ایشان در بخش دیگری از بیاناتشان ضمن شکرگزاری از اینکه مقامات جمهوری اسلامی از قشر مرفه و کاخ نشین نیستند، درخصوص آغاز انحطاط جمهوری اسلامی درصورت رواج خوی کاخ نشینی در بین مسئولان هشدار دادند: «بحمدالله امروز همه دست اندرکارهایمان کاخ نشین نیستند، دولت ما یک دولت کاخ نشین نیست. آن روزی که دولت ما توجه به کاخ نشینی پیدا کرد، آن روز است که باید ما فاتحه دولت و ملت را بخوانیم. آن روزی که رئیس جمهور ما خدای نخواسته از آن خوی کوخ نشینی بیرون برود و به کاخ نشینی توجه بکند، آن روز است که انحطاط برای خود و برای کسانی که با او تماس دارند پیدا می شود. آن روزی که مجلسیان خوی کاخ نشینی پیدا کنند خدای نخواسته و از این خوی ارزنده کوخ نشینی بیرون بروند، آن روز است که ما برای این کشور باید فاتحه بخوانیم. ما در طول مشروطیت از این کاخ نشین ها خیلی صدمه خوردیم، مجلس های ما مملو از کاخ نشین بود و در بینشان معدودی بودند که آن کوخ نشین بودند و همین معدودی که از کوخ نشین ها بودند از خیلی از انحرافات جلو می گرفتند و سعی می کردند برای جلوگیری. آن روزی که توجه اهل علم به دنیا شد و توجه به این شد که خانه داشته باشند چطور و زرق وبرق دنیا خدای نخواسته در آنها تأثیر بکند، آن روز است که باید ما فاتحه اسلام را بخوانیم. مادامی که این ملت، این حالی که الآن دارند که توجه به معنویات تا یک حدودی و این

جوان های ما توجه به معنویات دارنـد و این تحول عظیم پیـدا شـده است در آنها که شـهادت را با جان و دل می خرند، مادامی که این محفوظ است، این جمهوری اسـلامی محفوظ است و هیچ کسـی نمی تواند به او تعدی کند. آن روزی که زرق وبرق دنیا پیدا بشود و شـیطان در بین ما راه پیدا کند و راهنمای ما شـیطان باشد، آن روز است که ابرقدرت ها می توانند در ما تأثیر کنند و کشور ما را به تباهی بکشند. همیشه این کشور به واسطه این کاخ نشین ها تباهی داشته است.

وقتی که کسـی احساس نکند که فقر معنایش چی است، گرسنگی معنایش چی است، این نمی تواند به فکر گشنه ها و به فکر مستمندان باشد. لکن آنهایی که در بین همین جامعه بزرگ شده اند و احساس کردند فقر چی است، دیدند، چشیدند فقر را، احساس می کردند، ملموسشان بوده است که فقر یعنی چه، اینها می توانند به حال فقرا برسند. کوشـش کنیم که این وضـعیت در همه مـا محفوظ باشـد، در مجلس مـا، در ارگـان های دولتی ما، در مجاهـدین ما، در ارتش ما در قوای مسـلحه، در قوای قضائیه بایـد این معنویت محفوظ بماند، توجه به خدا محفوظ بماند. توجه به خداست که یک نفر را از این صـحرای گرم عربستان و از آن مرکز همه جهالت ها منبعث می کند و یک همچو بساط عالی و یک همچو انسان هایی را تربیت می کند و یک همچو ملتی را ایجاد می کند. از شاهنشاهی این چیز ها نمی آید. شـبان است که می تواند راه بیفتد و در مقابل فرعون بایسـتد. از یک نفر نظیر خود فرعون این کار نمی آیـد. ما بایـد آدم تربیت کنیم، نه شـکمباره. اسـلام می خواهـد انسان درست کنـد، اسـلام می خواهد که اسـتقلال محفوظ باشـد و اسـتقلال باتوجه به دنیا ممکن نیست حاصل بشود. اینهایی که الآن هم برای ملت های خودشان آن طور تباهی ایجاد می کنند اینهایی اند که در کاخ نشسـته انـد و نمی دانند گرسـنگی یعنی چه، فقط توجه به منافع خودشان دارند و می بینند که امریکا منافع خودشان را حفظ می کند، منافع خودش را حفظ می کند و منافع اینها هم تا آن حدودی که اینها محفوظ باشند برای خودش، حفظ می کند. یک همچو اشخاصی نمی توانند به فکر ملت و استقلال ملت باشند.»

امام خمینی با تشـکر از خدمتگزاری دولت به مردم گفتند: «ما بحمدالله الآن یک مجلسی داریم، که ان شاءالله بهتر خواهد شد، لکن مجلسی داریم که خواست اسلام را دارد ایجـاد می کنـد. وقتی که ملاحظه مجلس را می کنیم، ملاحظه شورای نگهبـان را می کنیم، ملاحظه دولت را می کنیم، ملاحظه قوه قضائیه را می کنیم، وقتی همه این را ما ملاحظه می کنیم اینها مورد تشـکر است که یک دسـته ای از همین مردم، نه آن بالانشین ها و کاخ نشین ها، از همین مردم متعارف خودمان، متصدی شدند و دارند زحمت می کشـند برای این ملت، این ملت را هم تشـکر از او می کنیم که دارد با کمال قدرت پشتیبانی می کند. ملت باید از این دولت تشـکر کند و قدردانی کند و دولت هم باید خدمتگزار این ملت باشد و از او تشکر کند. ملت باید از این قوای مسلح، این جوان ها که دارند جان خودشان را برای حفظ نوامیس شما فدا می کنند، دارند

صحت خودشان را از دست می دهند و دارند زحمت می کشند برای حفظ شما، باید قدردانی بکنند و می کنند ما از شکر خدا نباید غافل باشیم که یک همچو وضعی الآن ما داریم.»

ایشان در پایان بر وحدت و انسجام ملی و نقش آن در تضمین پایداری و استقلال کشور تأکید کرده، افزودند: «و همین طور مادامی که ما منسجم هستیم باهم، دست هایمان تو هم است و دعای وحدت می خوانیم، هستیم. آن روزی ما از بین خواهیم رفت که این دست ها از بین هم بیرون برود، این به او بد بگوید، او به او بد بگوید، او اشکال به او کند، او اشکال به او بکند و ما بحمدالله الآن یک ملتی داریم که دستشان در دست هم است و کسی نمی تواند به این ملت آسیب بزند. این پشتیبانی از هم و این کمک کردن حوزه ها به دولت، به قوه قضائیه، به مجلس کمک کنند، مجلس به آنها کمک کند، دولت به همه کمک کنند، مردم به هم کمک کنند. این باری که الآن به دوش دولت هست نمی تواند تنهایی این بار را بردارد. این یک مسئله واضحی است، اگر پشتیبانی این ملت نباشد، اگر پشتیبانی همه قشر ها نباشد همه به هم می خورد و هیچ کاری نمی شود کرد. اینکه تا الآن شما پیروز شدید برای این است که پشتیبان شما خود ملت هست و خدای تبارک و تعالی این ملت را بعث کرده است به اینکه پشتیبان شما باشد. وقتی شما خوب کار کنید برای ملت، آنها هم پشتیبانند. وقتی دولت خوب کار کند برای ملت، پشتیبانند.

وقتی مجلس خوب کار کند برای مردم، پشتیبان هستند. مردم باید پشتیبان ملت و پشتیبان دولت باشند، پشتیبان مجلس باشند، پشتیبان قوه قضایی باشند و همه به هم خدمت کنند، همه حسن نیت داشته باشند برای خدمت کردن به هم و بدانند این خدمت عبادتی است که کمتر عبادت به این بزرگی هست. امروز برای حفظ اسلام باید ما از همه چیزهایی که در ذهن هایمان هست و کدورت هایی که فرض کنید یک وقتی داریم، دست برداریم، برای خدا باهم باشیم. اگر این طور شد شما حفظ خواهید شد و اسلام را خواهید صادر کرد به همه دنیا. و من به شما عرض کنم که اگر خدای نخواسته، خدای نخواسته اسلام در ایران سیلی بخورد، بدانید که در همه دنیا سیلی خواهد خورد و بدانید که به این زودی دیگر نمی تواند سرش را بلند کند. این الآن یک تکلیف بسیار بزرگی است که از همه تکالیف بالاتر است، حفظ اسلام در ایران و حفظ اسلام در ایران به وحدت شماهاست. و وحدت روحانی و مردم، مردم و روحانی، ارتشی و ژاندارمری و قوای مسلح با دولت، همه اینها باهم. همه وقتی دست به هم دادیم و همه شدیم "ید واحده علی من سواها" همان طوری که فرمودند که اینها دست واحد هستند بر سر ایشان، اگر دست واحد شدیم برای "من سواها" هیچ کس نمی تواند به ما ضرری بزند، آن روز به ما ضرر می خورد که خللی در وحدت ما پیدا بشود. هیچ کس نمی تواند در این کشور کودتا کند، با وضع فعلی هیچ کس نمی تواند. آن روزی که اختلاف پیدا شد بینتان، آن روز بدانید که آن شیاطینی که نشستند آنجا و نگاه می کنند، آن شیاطین یک کودتاچی درست می کنند، می تراشند، اختلاف این کار را درست می کند.»(۱)

ص: ۴۳۹

۱- مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی(ره))، جلد ۱۷، تهران: شرکت سهامی چاپخانه وزارت ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۲۲۴ - ۲۱۶.

۱

به مناسبت فرارسیدن سال جدید شمسی، رئیس جمهور پیامی را خطاب به ملت ایران صادر کرد. آیت الله خامنه ای در این پیام، ضمن یادآوری پیروزی های عملیات سال گذشته و آزادی خرمشهر و آرزوی شادکامی و تداوم پیروزی در سال پیش رو، خاطر نشان کرد برای رسیدن به جامعه اسلامی راهی طولانی در پیش است.

در پیام رئیس جمهور آمده است: «سال گذشته در پیام نوروزی برای عزیزان هم وطن آرزوی شادی و شادمانی کردیم. به فضل الهی این آرزو برآورده شد. از نخستین روزهای فروردین شادمانی های بزرگ ملت ما آغاز شد و درمجموع سال گذشته سال پیروزی های بزرگ، سال آزاد شدن هزاران کیلومتر مربع از سرزمین های اشغال شده ما در مرزها، سال آزاد شدن خرمشهر عزیز بود.

درست است که ما در این سال هم مانند یکی دو سال گذشته و مانند سال های بعد از انقلاب فداکاری ها، شهادت ها و از این رهگذر بعضی غم ها را داشته ایم، اما این غم ها در کنار دستاوردهایی که برای این کشور، برای این ملت پدید آمده است و می آید چیز زیاد بزرگی نیست و امیدوارم که خدای متعال همین غم های کوچک را هم به فضل و کرم خود جبران کند و به همه شما عزیزان و همه آن کسانی که شهید داده اند، جانباز داده اند یا خودشان در میدان های جنگ به آسیب های گوناگون دچار شده اند یا در میدان های پشت جبهه براثر فعالیت دچار سختی ها و مشقت هایی شده اند اجر وافی عنایت کند.

حقیقت این است که برای ملت ما عید واقعی آن روزی شد که سایه شوم طاغوت از سرمان برداشته شد. جبران عیدنداشتن چندین ساله ما آن روز شد. بعد از آنها موفقیت های زیادی به دست آورده ایم، اما تا موفقیت نهایی هنوز راه طولانی و دشواری داریم. موفقیت نهایی به این نیست که ما در این جنگ پیروز شویم، این بخشی از یک موفقیت بزرگ برای یک ملت انقلابی است. موفقیت نهایی ملت ما در این است که ما بتوانیم جامعه مان را یک جامعه صددرصد اسلامی بنا کنیم. جامعه اسلامی را همیشه تعریف کرده ایم که: جامعه ای است که در آن هیچ گونه ناکامی و نارواییی و ظلم وجود ندارد. انسان ها با یکدیگر با مهربانی رفتار می کنند، انسان ها تکلیف و سنگینی تحمیل بت ها و طاغوت را احساس نمی کنند.»(۱)

۲

رئیس مجلس شورای اسلامی پیامی را به مناسبت حلول سال نو صادر کرد. اصلی ترین محورهای پیام نوروزی رئیس مجلس و نماینده امام خمینی در شورای عالی دفاع چنین بود:

اشاره به پیروزی های بزرگ نظامی سال گذشته و رانده شدن بخش عمده ای از نیروهای اشغالگران عراقی به پشت مرزهای بین المللی؛ مهار اقدامات تروریستی در داخل کشور درحد بسیار بالا و آشکار شدن ماهیت گروه های مسلح در صحنه های داخلی؛ اشاره به افزایش تولید و بهره وری در صنایع و رونق گرفتن کارخانه ها؛ اظهار علاقه به بازگشت ایرانیان خارج از کشور به ایران و شرکت در خدمت رسانی به مردم و نیز ابراز امیدواری به ریشه کن شدن اقدامات تروریستی و فراهم شدن زمینه

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۰.

آزادی افرادی که به نحوی در خدمت گروه های تروریستی بودند و درحال حاضر پشیمان هستند.

در بخشی از پیام رئیس مجلس آمده است: «به لطف خداوند و در سایه رهبری های امام امت ما سال بسیار موفق و پرثمری را پشت سر گذاشتیم و به بسیاری از خواسته هایمان رسیدیم و امیدواریم سال آینده هم بر این ملت قهرمان و مجاهد و مبارز مبارک باشد و همراه با توفیقات فراوان. در سال گذشته، ما در ابعاد مختلفی موفقیت های چشمگیری به دست آوردیم. درزمینه نظامی در چنین روزی هنوز دشمنان اشغالگر تا پشت شهر قهرمان دزفول و اهواز و بسیاری از شهرهای ما بودند و مناطق وسیعی را در اشغال داشتند. روزهای اول سال، فتح المبین آغاز شد و تا والفجر صحنه های پر از افتخار و حماسه را ما در سایه رشادت های رزمندگانمان در ارتش و سپاه و بسیج داوطلبان دیگر به دست آوردیم. امروز دشمن اشغالگر را در بسیاری از نقاط به آن طرف مرز رانده ایم و وادار به حالت تدافعی کرده ایم که ان شاءالله قدرت دفاع دشمن هم به زودی درهم شکسته خواهد شد. در مبارزه با ضدانقلاب موفقیت ها بسیار چشمگیر بوده، علاوه بر اینکه امنیت کشور تأمین شد و تروریسم تا نزدیک به صفر مهار شد. ازلحاظ اعتبار و آبرو ضدانقلاب هرچه که داشت از دست داده و کسانی که روزی شعار مبارزه با امپریالیزم و استعمار را می دادند، امروز برای همه روشن شد که از نوکران امپریالیزم هستند و تا حد جاسوسی برای حزب بعث عفلقی عراق که خودش جاسوس و نوکر دیگری است تنزل کرده اند و ریشه آنها ازلحاظ فکری و روحی در جامعه ما بحمدالله سوخته شده. در میدان اقتصادی وضعمان بحمدالله بسیار بهتر شده. کارخانه های فراوانی در طول سال گذشته کار نسبتاً موفقی را انجام داده اند. تولیدات در بسیاری کارخانه ها از ظرفیت اسمی هم گذشته اند و کارگران و مدیران لایق و متخصصان دلسوز با مایه گذاشتن از نیروی خودشان موفق شده اند بر بسیاری از مشکلات فایق آیند و امروز ما در کشورمان هزار ها کارگاه و کارخانه فعال و درحال تلاش داریم و درمورد مسائل ارزی نسبت به سال گذشته وضع ارزی بسیار رضایت بخش است. استحکام وضع ارز کشور ما به دنبال یک وضع نابسامانی که در اواخر سال گذشته پیش آمده بود، امروز به برنامه ریزان جمهوری اسلامی این اعتماد را داده است که بتوانند برای مدت های طولانی آینده برنامه ریزی اقتصادی کنند و موفق شده ایم در بازار جهانی آن جوری که میل داشتیم و می خواستیم بازار فروش نفتمان را درحدی که مصلحت برای کشور ما هست، تأمین و به دلخواه عمل کنیم. امیدواریم در این سال موفق شویم این جنگ طولانی خانمان سوز را پیروزمندانه و به نفع محرومان و مستضعفان منطقه و بلکه دنیا خاتمه بدهیم و از خداوند هم در این ساعات تقاضا داریم و دعا می کنیم که به ما و محرومان محبت بکند و شر حزب بعث عفلقی و صدامیان را از سر منطقه کوتاه کند تا اینکه ملت عراق هم بتواند در هوای آزاد تنفس داشته باشد و همراه و هم پای ملت ایران در این راه مقدس اسلامی گام بردارند.

من به خصوص انتظار دارم که در سایه آرامش و سکونی که بر جامعه ما حاکم خواهد شد به خاطر یأس ضدانقلاب و به خاطر روشن شدن و تحکیم موقعیت جمهوری اسلامی و حکومت

اسلامی کسانی که به نحوی از انحا نخواسته اند در این مملکت باشند، اما علاقه به وطنشان و مردمشان و فامیلشان دارند و در خارج از کشور زندگی می کنند، این امکان را پیدا کنند که به مملکتشان برگردند و در کنار مردم و در کنار قشرهای محروم جامعه در ساختن کشور اسلامی با ما همکاری کنند و یا لااقل در وطنشان بتوانند راحت و دلخوش زندگی کنند. چیزی که بنده و دوستان ما را رنج می دهد این است که به خاطر شرایط تحمیل شده بر ما بخشی از نیروهای جوان ما که گمراه شده بودند، در زندان ها به سر می برند که ما راضی به این امر نبودیم و از این پیشامد جداً متأسف هستیم. اما کاری است که خودشان کرده اند. امیدواریم با ریشه کن شدن تروریسم و ضدانقلاب بتوانیم از امام امت تقاضا کنیم که عفو عمومی برای تمام گناهکارانی که ممکن است در این کشور با ما در سلم و صفا زندگی کنند عطا کنند و ما بتوانیم شاهد خالی شدن زندان ها از تمام کسانی که امکان فعالیت و زندگی شرافتمندانه برایشان هست، باشیم.»(۱)

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر در پیام نوروزی خود با اشاره به اجرای موفقیت آمیز عملیات های فتح المبین و بیت المقدس در بعد نظامی، شرکت مردم در انتخابات مجلس خبرگان در بعد سیاست داخلی و موفقیت ایران در جلوگیری از برگزاری اجلاس غیرمتعهد ها در عراق در عرصه سیاست خارجی، سال ۱۳۶۱ را سال پیروزی های بزرگ نظامی و سیأسی نامید. پشت سرگذاشتن دوران رکود دوساله اقتصادی و رونق گرفتن محیط های کار و به راه افتادن چرخه تولید در اقتصاد کشور، افزایش ذخایر ارزی، تأکید بر تلاش بیشتر دولت برای خدمت به اقشار مستضعف ایران و نام گذاری سال ۱۳۶۲ به عنوان سال "حمایت از مستضعفان" از دیگر محورهای پیام نخست وزیر بود که بخش هایی از آن چنین است:

«سال ۶۱، سال پیروزی های بزرگ بود، سال تبدیل خونین شهر به خرمشهر بود، سال فتح المبین بود، سالی بود که نیروهای رزمنده ما با انسجام عمیق خودشان توانستند ضربات تعیین کننده ای بر رژیم صدام وارد بیاورند در حالتی که بیشترین کمک ها به نیروهای دشمن می شد و سال گذشته، سال پیروزی در صحنه های سیأسی برای کشور ما بود چه در داخل و چه در خارج؛ در داخل شاید بهترین تظاهر این پیروزی ها را شرکت همه جانبه ملت ما در انتخابات مجلس خبرگان بشود به شمار آورد و همچنین ضربات سختی که ایادی ابرقدرت ها در داخل کشور ما خوردند و خشکاندن ریشه های خان زدگی و خان گزیدگی یکی دیگر از این موفقیت ها می تواند باشد که با حرکت منسجم و همه جانبه نیروهای انتظامی ما نیروهای متعهد ما مواظبت و مراقبت همه ملت، صورت گرفت. در سطح بین الملل کافی است به قدرت سیأسی کشور خودمان و تحرک دولت دراین زمینه نگاه بکنیم که البته برپایه تحرک نیروهای رزمنده ما در جبهه ها صورت گرفته و آن انتقال محل کنفرانس جنبش غیرمتعهد ها از بغداد به دهلی و همچنین پیروزی های اخیر در سطح کنفرانس است و به این مسئله اضافه کنیم

۱- همان.

گسترش روابط خودمان را با جهان سوم که حالت روزافزون دارد و اعتبار همه جانبه نظام ما در میان همه کشورهای جهان و این مسئله که نظام ما به صورت یک فریاد بلند از دهان همه مستضعفان جهان درآمده و به صورت یک صدای رسا در جهان امروز مطرح است.

درزمینه اقتصادی هم یقیناً شما ملت بزرگ شاهد تحولاتی بوده اید، ما موقعیتی که الآن ازنظر ذخایر ارزی داریم، شاید در طول انقلاب تابه حال، به این خوبی نبوده و کارخانه های ما بعد از رکود ناشی از تغییرات و تحولات و شرایط خاص الآن به حرکت درآمدند و ما سال ۶۱ را سال تعیین کننده ای درزمینه چرخش های اقتصادی کشور خودمان می بینیم و همچنین از همه اینها مهم تر سالی که ما از سر گذراندیم، ازنظر برگشت ملت ما برگشت همه ما به سمت موازین اسلامی یک سال بسیار پراهمیت بود. سالی بود که ارزش های اسلامی در جامعه ما بیشتر از همیشه مورد حمایت قرار گرفته و گسترده شدند و نظام اجتماع ما بیشتر از همیشه آمیخته با این موازین انسجام خودش را پیدا کرد.

امیدوارم این سال جدید به یاری خدا و به فضل خدا، سال برکت و خیر برای ملت ما، سال پیروزی نهایی برای ملت ما باشد که این خیر و برکت و این پیروزی یقیناً فقط برای ملت ما نیست، بلکه این پیروزی ها برای همه مستضعفان جهان هست که چشم امیدشان را به انقلاب ما دوخته اند و یقیناً دولت خدمتگزار تمام توان خودش را برای پیروزی در این جنگ به کار خواهد برد. همان طورکه تمام توان خودش را برای خدمت به مستضعفان جامعه به کار خواهد برد، دولت خدمتگزار شما ملت بزرگ پایبند به اسلام، پایبند به فقاهت و پایبند به آن شعارهایی است که در طول انقلاب شما داده اید. طبیعتاً دولت در چارچوبی گام برمی دارد که آن شعار ها را عملی بکند و موازین اسلامی را در جامعه پیاده بکند و دراین زمینه یقیناً احتیاج به یاری همه شما ملت بزرگ و همه نهادهای کشورمان دارد. مخصوصاً در سال ۶۲ بعد از اینکه نظام استقرار کامل پیدا کرده و ما موفقیت های بزرگی در سال ۶۱ داشتیم. فکر می کنیم که دولت بیشترین توجه خودش را برای حمایت از مستضعفان جامعه به کار برده. در کنار همه نهاد ها مستضعفانی که بار اصلی انقلاب روی دوش آنهاست، بیشترین شهدای جبهه ها از آنهاست و آنها حامیان اصیل انقلاب هستند، آنها کسانی هستند که به قول امام عزیزمان بر گردن همه ما حق دارند و ما مدیون همه آنها هستیم و طبیعی است که دولت خدمتگزار موقعی بتواند شایسته نظام جمهوری اسلامی ما باشد که این دولت افتخار بکند برای خدمت به این قشر عظیم و ملت عزیز و دولت یقیناً در این جهت گام برخواهد داشت و من سال ۶۲ را سال حمایت از مستضعفان اعلام می کنم و طبیعی است که همه ارگان ها و نهادهای دولتی و همه همکاران من در تمام سطوح ادارات باید به این مسئله توجه داشته و یقین داشته باشند اگر هرکسی در هر گوشه ای، در هر اطاقی، در پشت هر میزی این مسئله را هدف قرار بدهد که در چارچوب موازین اسلامی و با تکیه به رهبری های امام امت به محرومان جامعه فکر بکند، به ریشه کن کردن استضعاف در جامعه ما فکر بکند، ما خواهیم توانست گام های مؤثری در این جهت برداریم.»(۱)

۱- همان.

۱

طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی عراق، خواستار بهبود آموزش نظامی ارتش عراق شد.

به گزارش رادیو بغداد، وی در جمع فرماندهان و افسران آموزش منطقه کرخ بغداد گفت: تربیت رزمنده ورزیده و خوب به ویژه در برهه کنونی از جنگ ما، یک ضرورت مبرم بوده و همه باید با پرحجم کردن آموزش و تمرینات مستمر رزمی جهت بالابردن سطح رزمی رزمندگان و فراهم آوردن مقدمات شرکت فعال آنها در جنگ همکاری کنند، زیرا این امر موجب تقویت روح پیروزی و واردآوردن تلفات و ضایعات سنگین به نیروهای ایرانی می گردد.

فرمانده کل ارتش خلقی تأکید کرد که آموزش و تمرین مستمر و مبتنی بر برنامه ها و نقشه های عملی، عامل اساسی در تحقق پیروزی و نبرد مطلوب می باشد و بهترین دلیل، نبردهای اخیر در منطقه شیب است که آن آموزش خوب، نقش سرنوشت سازی در شکست دادن دشمن ایفا کرد. وی در ادامه خاطرنشان ساخت که تماس و هم زیستی با رزمندگان در مدت استراحت هم در ارتقای آموزش مهم است، چون موجب آشنایی با نظر ها و پیشنهادهای رزمندگان درخصوص بالابردن سطح آموزش می شود(۱)

۲

نعیم حداد رئیس مجلس عراق که به مسکو سفر کرده است، امروز با هیئت همراه خود با صدر هیئت رئیسه شوروی دیدار کرد. رادیو بغداد از این دیدار چنین گزارش داد: در این ملاقات درباره مسائل مربوط به جنگ عراق و ایران بحث و تبادل نظر شد و مقام مسئول اتحاد جماهیر شوروی مواضع و ابتکارات صلح جویانه عراق و همکاری اش با تلاش های صورت گرفته جهت متوقف کردن جنگ و یافتن راه حل مسالمت آمیز برای آن را ستود. مقام مسئول اتحاد جماهیر شوروی همچنین ضمن انتقاد از موضع حکومت ایران، بر لزوم یافتن راه حل عادلانه و مسالمت آمیز تأکید کرد.(۲)

۳

پس از گذشت بیست روز از اقدام عراق به بمباران چاه های نفتی نوروز و حرکت آرام لکه های نفتی به سمت سواحل کشورهای جنوب خلیج فارس، این مسئله کم کم جنبه بین المللی پیدا می کند.

خبرگزاری فرانسه دراین باره گزارش داد: «بنا به اظهار ناظران در منامه، بیم آن می رود که جنگ ایران و عراق یک مد سیاه رنگ به وجودآمده در شمال خلیج فارس را به یک فاجعه زیستی برای بسیاری از کشورهای ساحلی این خلیج تبدیل کند.

۱- . خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲، ۲/۱/۱۳۶۲، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو بغداد، ۱/۱/۱۳۶۲.

۲- همان، ص۱۷، رادیو بغداد، ۱/۱/۱۳۶۲.

منابع آگاه نفتی در منامه خاطرنشان کردند که نشت نفت از دو چاه ساحلی ایران در حوزه نفتی نوروز که علت این آلودگی است هنوز مسدد نشده اند و نفت به طرف خلیج فارس جاری می باشد. تا امروز، یک سفره از نفت سنگین به میزان یک صد هزار بشکه روی آب تشکیل شده است. درحقیقت حوزه نفتی نوروز در هشتاد کیلومتری شمال خارک، صد کیلومتری مرز عراق و در حوزه دریایی جزء مناطق ممنوع شده ازطرف عراق قرار دارد. بدین سبب کشتی های مجهز به دستگاه های مسدودکردن چاه ها که غالباً در بندر ظهران در عربستان مستقر هستند، نتوانسته اند تضمین کافی برای فعالیت در این منطقه به دست آورند. از یکی از این دو چاه از هجدهم بهمن ماه، روزانه ۲ هزار بشکه نفت به طرف خلیج فارس سرازیر می شود. از سوی دیگر، درپی بمباران هواپیماهای عراقی در یازدهم اسفندماه در حوزه نفتی نوروز، دو چاه آتش گرفت و یک چاه دیگر منفجر شد که از آن نیز روزی ۲ هزار بشکه نفت جاری شده است.»(۱)

روزنامه های کویتی الوطن و الانباء نیز دراین باره واکنش هایی نشان دادند. الوطن در شماره امروز خود نوشت: کشورهای حوزه خلیج فارس برای مقابله با آلودگی نفتی آب های خلیج فارس حالت آماده باش اعلام کرده اند. این روزنامه افزود: درحال حاضر ۱۰ میلیون تن نفت به سوی سواحل کشورهای عرب حوزه خلیج فارس در حرکت است و این امر تصفیه خانه های آب را در معرض خطر آلودگی قرار می دهد و کویت نیز تاحدودی در معرض خطر قرار گرفته است.

الانباء نیز با اشاره به اینکه آلودگی آب های خلیج فارس براثر بمباران های عراق ایجاد شده است، نوشت: یک کشور عربی از عراق خواسته است بمباران منابع نفتی ایران در آب های خلیج فارس را متوقف کند تا از افزایش آلودگی دریا جلوگیری شود.(۲)

خبرگزاری کویت هم با اشاره به تلاش کشورهای حوزه خلیج فارس برای پایان دادن به این فاجعه زیست محیطی و مخالفت عراق با آن اعلام کرد: کشورهای حوزه خلیج فارس در تلاش برای تشکیل جلسه ای با شرکت نمایندگان ایران و عراق بوده اند تا بتوانند گروه هایی از متخصصان را برای مرمت این چاه ها اعزام کنند، ولی عراق تهدید کرده است به هر گروهی که به این چاه ها نزدیک شود حمله خواهد کرد.(۳)

۱

در پایان دیدار شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر از تونس، این دو کشور با انتشار بیانیه مشترکی ضمن ابراز نگرانی از ادامه جنگ ایران و عراق خواستار دستیابی دو کشور مسلمان به یک راه حل مسالمت آمیز عادلانه شدند.(۴)

دراین حال، یک نشریه چاپ ترکیه با انتشار مطلبی از حمله نهایی ایران به عراق، موافقت اولیه ایران برای شروع مذاکرات صلح و دریافت غرامت از عراق خبر داد.

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس: «یک روزنامه راست گرای اسلامی چاپ ترکیه امروز نوشت: انتظار می رود ایران قبل از تن دادن به صلح در هفته جاری به یک حمله عمده علیه

ص: ۴۴۵

۱- همان، ص۵، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۱/۱/۱۳۶۲.
۲- همان، صص ۲ و ۳، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه های کویتی الوطن و الانباء.
۳- همان، ص۳، کویت، خبرگزاری کویت، ۱/۱/۱۳۶۲.
۴- همان، ص۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری فرانسه.

عراق دست بزنـد. روزنـامه دیلی میلی گـازت که به حمـایت از ایران مشـهور است، نوشت این حمله هم زمـان بـا جشن های یک هفته ای نوروز (سال نو در ایران)، صورت خواهد گرفت.

روزنامه مـذکور افزود این حمله مقـدمه ای بر پـذیرفتن صـلح با عراق ازسوی ایران خواهـد بود. این روزنامه نوشت رهبران ایران تصـمیم گرفته اند ۵۰ میلیـارد دلار به عنوان غرامت جنگ از عراق دریافت کننـد. گزارش های قبلی حاکی از آن است که ایران خواسـتار ۲۰۰ میلیارد غرامت است. به نوشـته روزنامه میلی، ایران همچنین موافقت کرده است که عراق غرامت خود را به اقساط بپردازد. این روزنامه هیچ منبعی را برای گزارش خود ذکر نکرده است.»(۱)

۱

نشـریه معتبر میـدل ایست اکونومیک دایجست (چاپ لنـدن) در یک نگاه کلی، وضـعیت اقتصادی و اجتماعی ایران را مثبت و رو به رشد ارزیابی کرد. میدل ایست اعتماد به نفس موجود در جو انقلابی ایران را از تأثیرگذارترین مؤلفه های این روند رو به رشد خواند. البته به نظر می رسد برداشت اولیه این مجله آن بوده که نظام جمهوری اسلامی ایران می بایست در چهار سال گذشته و به ویژه درپی حمله عراق از هم می پاشید.

میـدل ایست در مقـاله ای تحت عنوان "ایران خمینی نشـانگر اعتمـادبه نفس است" نوشـته است: "عادی شـدن فراینـد لیبرالیزه کردن صـحنه های اقتصادی و اجتماعی ایران، دولت ها و شرکت های غربی را به ارزیابی مجدد بازار ایران به نحو مطلوبی سوق می دهد. به هرحال، تمامی گفت وگو ها درمورد تبدیل شدن ایران به کشور جدید مترقی و پیشـرفته منطقه باید منحصـراً به کوتاه مدت محدود شود. آیت الله خمینی و مشاوران وی در تلاش برای تطبیق دادن عناصـر به شدت بنیادگرای ایران با پیشرفت اقتصادی و اجتماعی مقرر، باید با دقت و ملاحظات بسیار عمل کنند و با خطرهای بسیاری روبه رو شوند. جمهوری اسلامی ایران که ظرف چهار سال گذشته غالباً مرده یا درحال مرگ انگاشـته شـده و تمامی امیـدهای بسـته به آن قطع شـده بود، به طور فزاینـده ای ازسوی بازرگانان و دولت های غربی امیدبخش ترین بازار درحال ترقی و پیشـرفت سـریع در خاورمیانه توصـیف می شود. هرگونه درگیری در خیابان های تهران کاملاً برچیـده شده است و به اندازه کافی تجار با سـفارش هایی که انتظارات آنها را در سـطح بالا نگاه می دارد، درحال بازگشت به ایران هستند. ... قراردادهایی که تا پایان سال جاری ایران؛ یعنی تا ۲۰ مارس ۱۹۸۳، منعقد شده است به یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بالغ می شود، لکن این فقط بخشـی از سـفارش های سازمان های دولتی و خصوصی است. ارقام مربوط به کل واردات که به دلیل جنگ خلیج [فارس] به عنوان یک راز استراتژیک مخفی نگه داشـته می شوند، به میزان ۱۰ تا ۱۲ میلیـارد دلار تخمین زده شـده است و احتمالاً تا یک چهارم این مبلغ به صورت معاملات پایاپای صورت می گیرد؛ رقمی که درمورد آن اطلاعی در دست نیست، تجهیزات نظامی برای جبهه است. بسیاری از قراردادهای جدید برای نیروگاه های برق و تجهیزات مربوط به آن و

۱- همان، ص۲، آنکارا، خبرگزاری یونایتـدپرس، ۱/۱/۱۳۶۲، به نقـل از روزنـامه دیلی میلی گازت؛ و- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۳، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۲، آنکارا، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از نشریه دیلی میلی گازت.

ابزار تولیـدی است. اگرچه سـفارش ها در اواخر سال ۱۹۸۲ و اوایل سال ۱۹۸۳، افزایش یـافت، واردات از آلمـان غربی، ژاپن و بعضـی از دیگر کشور ها درحقیقت در سال ۱۹۸۳ نسبت به سال ۱۹۸۱ شدیـداً کاهش پیـدا کرده، احتمالاً بخشـی از این تغییر و تحولات ناشـی از حرکت بعـد از انقلاب درجهت انجام معاملات پایاپای با جهان سوم و کشورهای بلوک شرقی و اخیراً بازگشت به پرداخت نقدی است.

وضعیت کلی اقتصاد از زمان انقلاب، در سال ۱۹۸۳، در بهترین موقعیت خود است. سهم جیره بندی که از زمان آغاز جنگ خلیج [فارس] در سپتامبر ۱۹۸۰ برقرار شده بود، هم اکنون درمورد تعـداد فزاینده ای از کالا ها لغو شده است، ازجمله اقلام لوکس مانند تلویزیون. ارقام رسـمی تورم که ۱۵ درصـد گزارش داده شده است با شک و تردید مورد ارزیابی قرار می گیرد. تورم دیگر مشـکل عمده ای که تا سال ۱۹۸۲ بود، به شـمار نمی آید. میزان بیکاری مشخص نیست، لکن شاخص ها حاکی از آن است که رقم بیکاری ۲ تا ۳ میلیون بوده که این رقم در سال پیش کاهش یافته است.

انعکاس اعتمادبه نفس دولت را برنامه های عمرانی پنـج ساله و ده ساله تشـکیل می دهند که از ۲۱ مـاه مارس (اول فروردین ماه) اولویت ها و هزینه های دولتی را تعیین می کنـد. تولیدات کشاورزی به ویژه درزمینه غلات یکی از معدود نقطه های روشن بعد از انقلاب است، لکن در بخش صـنعت نیز بالاخره در سال گذشـته نشانه هایی از بهبود دیده شده است. افزایش ذخایر ارزی بیش از ۵ میلیارد دلار تخمین زده شده و واردات گسترده مواد خام، تولید را در بسـیاری از کارخانجات افزایش داده و در برخی موارد نیز میزان تولید به بیش از سطح زمان انقلاب رسـیده است. بخشی از دلایل این بهبود صنعت مربوط به فشارهای جنگ است که غیرمنتظره نیز نمی باشد. کارخانجاتی که به شکلی کالاهایی تولید می کنند که به جنگ مربوط می شود، بیش از ساعات عادی کار، فعالیت می کنند.

در اوایل سال ۱۹۸۲، به اولیای کسانی که در خارج از کشور تحصـیل می کننـد و اکثراً نیز از خانواده های ثروتمنـد هسـتند اجازه سـفر به خارج از کشور داده شـد. دولت و رهبران بانفوذ مانند حجت الاسـلام هاشـمی رفسنجانی رئیس مجلس، در طول سال گذشته تلاش های خود را برای دادن این امتیازات اعمال کردند. اوایل سال ۱۹۸۳، تلاش دیگری درجهت لغو محدودیت برای سـفر به خارج صورت گرفت و دولت اقدام احتمالی را [این گونه] اعلام کرد که مسافران عادی می توانند از ارز خارجی استفاده کنند؛ اگرچه این اقـدام با اعتراضات افراطیون برای جلوگیری از اجرای کامل آن روبه رو شد. تلاش ها برای تشویق متخصـصان خارج از کشور جهت بازگشت به ایران نیز موجب برانگیزی عکس العمل مشابهی شـده است. در میان آن عـده که برای بازگشت دعوت شـده اند تجاری که با رژیم شاه همکاری داشـته اند نیز وجود دارند؛ به یکی از همین تاجران تضمین امنیت و بازگشت به کارخانه قدیمی اش که درپی اعتراضات کارگران موقتاً توقیف شده بود، داده شده است.»(۱)

ص: ۴۴۷

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، صص ۱۲ – ۸؛ تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲.

ضمیمه گزارش۳۷۳: گزیده سخنان غلامعلی رشید در جلسه فرماندهان سپاه درباره دو سال و نیم جنگ و جمع بندی نقاط قوت و ضعف قوای ایران و عراق

گزیده سخنان غلامعلی رشید در جلسه فرماندهان سپاه درباره دو سال و نیم جنگ و جمع بندی نقاط قوت و ضعف قوای ایران و عراق به این شرح است:

«لازم است درمورد عوامل پیروزی یا اصول موفقیت در کلیه عملیات ها صحبت کنیم و بعد هم بگوییم که الآن ما در چه وضعیتی هستیم و دشمن هم چه نقاط ضعفی را از خودش پوشانده که ما نمی توانیم الآن آن موفقیت های سابق را به سادگی به دست بیاوریم.

اصول موفقیت ما شامل دو قسمت می شود: یک سری از آن، اصول اعتقادی و یک سری هم اصول نظامی ما هست.

اصول اعتقادی را که بگذریم از ایمان و اعتقاد رزمندگان به اسلام و رهبریت امام؛ یعنی تسلیم ولی فقیه گرفته تا وحدت و هماهنگی که بین نیروهای مسلح است و بقیه مسائلی که از اعتقادات ما ریشه می گیرد، برمی گردیم به تدابیر و اصول نظامی که باعث موفقیت ما شده.

دشمن وقتی از مرزهای ما به داخل خاک ما حمله کرد از هر محور هفتاد کیلومتر، چهل کیلومتر، سی کیلومتر، شصت کیلومتر همین طور آمده بود تو.(۱) و شکل مرز تقریباً عوض شده بود. جسر نادری [در غرب] که چیزی درحدود ۸۰ کیلومتر می شود را به یک لشکر داده بود و از فکه تا خینه تا یازغن جلو [غرب] شوش که چیزی درحدود ۶۰ کیلومتر می شود را هم به یک لشکر مکانیزه داده بود و فلش لشکر۹ که ابتدا تا ارتفاعات الله اکبر آمده بود، یعنی نزدیک ۴۵ کیلومتر آمده بود و این فلش ها که از طلائیه و کوشک آمده بودند تا نزدیک دب حردان و (منطقه روستایی) کوهه اهواز و این فلش که از مرز شلمچه آمده بود، از رودخانه کارون عبور کرده و آمده بود که تا از بهمن شیر هم عبور کند.

دشمن در مهرماه سال ۱۳۵۹، به سرزمین های ما حمله کرد و این وضعیت را به وجود آورد و ما در طول یک سال آمدیم دورتادور دشمن آرایش گرفتیم و دست به عملیات های محدود و کوچک زدیم تا یاد بگیریم ببینیم جنگ چطور است و چه شکلی باید با دشمن جنگید، دشمن را شناختیم.

اما چه موقع دست به عملیات های محدود زدیم؟ درست بعد از شش ماه که از جنگ گذشته بود، یعنی از مهرماه تا اسفندماه [سال ۱۳۵۹] ما [سپاه پاسداران] هیچ کاری نکردیم و رشته جنگ دست طراحان نظامی بود که بیشتر برادرهای ارتشی [بودند] و آن روز که بنی صدر در رأس کار بود، اینها ۳ تک منظم، کلاسیک، حساب شده و براساس اصول نظامی اجرا کردند: اولین تک که خودم شاهد بودم در جسر نادری اجرا شد که صبح در ساعت ۷ درحدود یک ساعت آتش تهیه با توپ ۱۵۵ [میلی متری] و ۱۳۰ [میلی متری] و انواع و اقسام توپ بر سر عراقی ها ریختند و درست محوطه سه راهی قهوه خانه را به شعاع ۱۰ کیلومتر زیر آتش گرفتند و بعد ساعت ۸ صبح، یعنی موقعی که هوا روشن و کاملاً آفتاب درآمده بود، ۵۰ دستگاه تانک چیفتن شروع کرد به حرکت، از همین جسر نادری و یک نفر پیاده هم همراهشان نبود، یعنی حدود چیزی درحد ۵۰ الی ۶۰ نفر که بیست سی نفر پاسدار از بچه های دزفول بودند و بیست سی نفر هم سرباز افتادند دنبال این تانک ها و رفتند تا همین یک جایی هست که تانک خورده کنار اتاق خرابه، درست تا اینجا

۱- اشاره به فلش های حمله عراق در سرتاسر مرز است.

و بیشتر هم نتوانستند بروند، اول عراقی ها حدود ۱۰دستگاه تانک پشت این خاکریز داشتند که رها کردند و به عقب رفتند، ولی با موشک های بیشتر پی. ام. پی. شروع کردند تانک ها را زدند و این حمله شکست خورد و درحدود ۲۳ تا تانک را ما از دست دادیم که ۱۳ تای آن روشن ماند و ۱۱ تا هم منهدم شد و خیلی از این درجه دارهای ارتش و اینها هم تو خود تانک ها شهید شدند، که ۱۳ تا از آنها حدود سه الی چهار روز روشن بودند تا سوختشان تمام شد و به حساب ماندند و بعد یکی یکی کشیدندشان عقب و این حمله حمله ای بود که شکست خورد و درست هم نوک این فلش را می خواستند بزنند. [اشاره روی نقشه به فلش حمله عراق در جبهه نادری.]

حمله دوم در کرخه کور و در هویزه [عملیات نصر در ۱۵ دی ۱۳۵۹] بود که این را هم لشکر۱۶ زرهی [قزوین] حمله کرد. در اینجا مواضع تیپ۴۳ زرهی لشکر۹ بود و آمدند ازسمت هویزه، این مواضع را بعد از آتش تهیه سنگینی که سر عراقی ها ریختند، دور زدند و ۸۵ نفر اسیر هم گرفتند و حدود بیست وچهار ساعت طول نکشید که عراق با قدرت به این فلش لشکر۱۶ زد و آنان را تا نزدیکی های جاده اهواز - حمیدیه، عقب راند و عراقی ها نه تنها از مواضعشان عقب نشینی نکردند، بلکه حدود هشت کیلومتر در دوازده کیلومتر آمدند جلو در آن طرف کرخه و یک زائده هم ایجاد کردند، لذا این حمله شکست خورد.

حمله سوم در اینجا [در محور آبادان - ماهشهر و آبادان - اهواز در ۲۰ دی ۱۳۵۹] و به نام طرح توکل بود و تیپ۳۷ زرهی شیراز بود که لشکر۷۷ عهده دار طرح بود که آن موقع سرهنگ فروزان بود که از این دوتا قسمت شروع می شد و قرار هم بود که فقط این زائده را بگیرند.(۱) و حدود ۳۰۰ الی ۴۰۰ نفر از بچه های سپاه همکاری کردند که این طرح نیز شکست خورد و ۲۹ دستگاه تانک ام ۶۰ و ام ۴۷ ما در اینجا از دست دادیم و تا روزهای بعد از جنگ؛ یعنی پایان عملیات ثامن الائمه(ع) هم لاشه تانک ها بود. اینجا هم ما ۹۰ دستگاه تانک از دست دادیم [منطقه عملیات لشکر۱۶] اینجا ۲۹ دستگاه و اینجا هم ۲۳ دستگاه، اینجا هم [طرح نصر] تعداد زیادی از ما اسیر و شهید شده، اینجا هم همین طور [منطقه عملیاتی جسر نادری].

این سه تا حمله نظامی در طول شش ماه صورت گرفت.

از دی ماه و بهمن ۱۳۵۹ که حملات کلاسیک تمام شد، حدود یک ماه و نیم بود که در جبهه ها یک وضعیت یأس آلودی حاکم بود تا اینکه برادرهای سوسنگرد که برادرمان عزیز جعفری هم در آنجا بودند یک اقدام امیدوارکننده را شروع کردند [در غرب سوسنگرد] و در ۲۶ اسفند [در عملیات امام مهدی(عج)] به دشمن در دو کیلومتری غرب سوسنگرد، حمله شد و کلاً ۲۶ نفر از برادرهای ما شهید شدند که چندتا از آنها هم داخل خود شهر بودند و ابتدا شهدای ما ۱۷ [نفر] بود که بعداً به ۲۶ نفر رسید و ما حدود ۶۰ الی ۷۰ نفر اسیر گرفتیم و یک گردان کامل [دیر یاسین] عراق هم به طور کامل منهدم شد، بعد ما دست به عملیات های محدود زدیم که ۲۵ فروردین در جسر نادری بود و ۳۱ اردیبهشت ارتفاعات الله اکبر در غرب گرفته شد و سوسنگرد و تپه های مدن در آبادان و حمله فرمانده کل قوا که در ۲۳ خرداد صورت گرفت.

کلاً جنگ را یاد گرفتیم و یاد گرفتیم که چگونه با دشمن بجنگیم و فهمیدیم که دشمن را چگونه شناسایی کنیم و خط ها یمان هم تثبیت و در جلو دشمن متوقف شده بود و در ۵ مهرماه سال ۱۳۶۰ حمله آبادان شروع شد.

انگیزه هم این بود که می گفتیم تنها جایی که ما قدرت داریم، در مقابل این زائده ها حمله کنیم این است که کوچک تر از همه است، حمله شد و اینجا حدود ۱۲ گردان نیرو از سپاه خرج شد: ۹ گردان تک ور؛ ۳ گردان احتیاط غیر از گردان های پشتیبانی؛ یعنی ۱۲ گردان. ۳ گردان در محور دارخوین، ۳ گردان در محور فیاضیه، ۳ گردان در محور ایستگاه۷ به کمک لشکر۷۷ حمله شد که هر سه تا تیپ لشکر۷۷ درگیر بودند.

سه تیپ حمله کرد. یعنی ۹ گردان از ارتش بود و ۹ گردان هم از ما بود که درمجموع ۱۸ گردان تک می کرد، ۳ گردان هم در احتیاط بود که به طور کامل تمام شد و ۱۸۰۰ نفر اسیر گرفته شد تا این محوطه [غرب رودخانه کارون] پاک سازی شد.

۱- منظور پیشروی عراق در بخش جنوبی جاده آبادان - ماهشهر و آبادان - اهواز است که موجب محاصره آبادان شده بود.

اگر بخواهیم حملات را یکی یکی شرح بدهیم متوجه می شویم که بعد از ثامن الائمه(ع) آمدیم جایی را انتخاب کردیم که احتیاج به پدافند ساده داشته باشد، و در اینجا هم می توانستیم [می دانستیم] وقتی موفق بشویم کناره کارون را باید پدافند کنیم، لذا عملیات طریق القدس را شروع کردیم و گفتیم که ما در دو جا باید پدافند کنیم، یکی در اینجا یعنی تنگه چزابه است که ۱۵۰۰ متر، ۲ کیلومتر، بعد خود شط نیسان است، که دشمن از رویش رد شده بود [این فلش ها از روی شط نیسان عبور کرده بود] و گفتیم خب در حاشیه نیسان پدافند می کنیم و در اینجا [بستان] حمله کردیم یک فلش ما هم که عقبه اش درست نزدیکی های خط جابرحمدان و الله اکبر بود رفت و از اینجا به [مناطق رملی شمال بستان، تیپ امام حسین(ع)] پشت دشمن زد [درست عقبه دشمن]. یعنی طوری بچه ها سرازیر شدند که اینجا [شمال بستان] مقر تیپ۲۶ زرهی لشکر۵ مکانیزه بود و منهدم شد.

اما در منطقه جنوبی عملیات، فلش های ما که هرکدام به عمق ۳ کیلومتر، ۴ کیلومتر، ۵ کیلومتر رفته بودند و بعضاً حدود مثلاً ۵۰ الی ۶۰ نفر از نیروهای ما یا یک گروه تا نزدیکی پل الوان رسیدند و دوباره برگشتند و ما موفق شدیم تا فقط خاکریز اولیه دشمن را تصرف بکنیم. ما در اینجا (جنوب منطقه عملیات) حواسمان نبود. چی بود و وقتی آمدیم تحلیل کردیم گفتیم آموزش ما ضعیف بود و گفتیم که عجله کردیم، گفتیم نیرو از ما لو رفته و نمی دانستیم پنج الی شش مطلب نوشتیم. یعنی نوشتیم ترتیب در نیروها و آموزش ضعیف بود و کیفیت نیروها هم پایین بوده و از این صحبت ها. برای اولین بار ما طعم تقریباً ناکامی را در اینجا [جنوب منطقه عملیات] چشیدیم، این قضیه گذشت و تمام شد.»

در ادامه، غلامعلی رشید گزارش مختصری از عملیات های فتح المبین و بیت المقدس به عنوان دو عملیات بزرگ دوره آزادسازی ارائه و برخی جنبه های این دو عملیات را ذکر کرد، سپس اشاره مختصری به عملیات رمضان کرد که عملیات موفقی نبوده است.

بررسی دلایل موفقیت نیروهای مسلح ایران پس از متوقف شدن پیشروی ارتش عراق در خاک ایران، بحث بعدی غلامعلی رشید بود، وی دراین باره گفت:

«حالا ـ اگر بیاییم و ببینیم که علت موفقیت ما چه بوده است، ما به این مسئله می رسیم که دشمن وقتی پیشروی در داخل خاک ما کرده بود، این خط را ما می گوییم که صاف است دیگر و این به جناح های هفتاد کیلومتر، شصت کیلومتر، سی کیلومتر، بیست کیلومتر تبدیل شده بود و اینکه یک جناح محسوب می شد یا این شکل که به این شکل بیست و دو کیلومتر توی عمق می رفت [از کارون عبور می کرد]، ما از دشمن جناح داشتیم و جناح هم عامل موفقیت ما بوده است و می توانیم بگوییم که اصل را به این شکل تعیین کنیم که ما از دشمن جناح داشتیم و عقبه های دور و عقبه های دشمن در دسترس ما یا نزدیک ما بود؛ یعنی این لشکر۳ زرهی که از مقر لشکر در شرهانی، بگذریم که روزهای اول جنگ مقر لشکر۳ زرهی عراق تا حدود دو الی سه ماه پس از جنگ، زیر یکی از این پل ها در تپه های "علی گره زد" بود و پس از آن آمد جمع کرد و آمدند در شرهانی، مقر اداری لشکر هم اینجا بود، حالا نمی دانم که تاکتیکی اش کجا بود، و این از این می آمد از پل عین خوش و تا جسر نادری عبور می کردند و به نیروهایش غذا می داد و مهمات می آورد و.... یعنی درست در عقبه این لشکر ما تا شصت کیلومتر در پشت عقبه می توانستیم با ده کیلومتر آمدن پایین هشت کیلومتر، ده کیلومتر پیشروی عقبه اش را ببندیم. اینجا دشمن که از اینجا راه افتاده بود و می آمد اگر پانزده کیلومتر با قدرت می آمدیم عقبه لشکر۱ را می بستیم. پس عقبه هایش در دسترس ما بود، این هم مسئله ای دیگر است یا در تک طریق القدس دشمن هم که از تنگه چزابه می آمد تا اینجا دراز می شد و ما هم با این فلش راحت عقبه اش را ببستیم یا با همین فلش هایی که لشکر۱۱ آمده بود تا مارد و تا داخل خرمشهر ما با این حرکت می توانستیم عقبه این لشکر را ببندیم و جناح از دشمن گرفتیم، یعنی از این جا، از نقطه درسه تا اینجا، تا نقطه پاسگاه زید، این یک جناح از لشکر۵ و ۶ بود و این جناح هم آن قدر خطرناک بود که اینها سریع تصمیم گرفتند و برگشتند.

زمانی که به این محوطه در ثامن الائمه(ع) حمله می کردیم می دانستیم که استعداد دشمن فوقش یک گردان اضافه می شود و یا یک تیپ۱۰ زرهی بود که جابه جایش می کرد، به هرحال اینجا استعداد لشکر۳ بود، یک تیپ۶ زرهی، تیپ ۸ مکانیزه و تیپ۴۴ پیاده بود به علاوه گردان های مستقلی که داشت. یعنی راحت ما می دانستیم که با نیروی

دیگری از دشمن درگیر نیستیم و فوقش هم تیپ۱۰ می آید. [...] فقط یک گردان مکانیزه اش آمد، فرستاد که خورد و برگشت. زمانی در طریق القدس حمله کردیم و می دانستیم هم که لشکر۵ و ۶ و لشکر۱۱ و لشکر۳ که منهدم شده با لشکر۱ و ۱۰ از جایشان تکان نمی خورند و ما هم عمدتاً با این نیروها درگیر هستیم و به علاوه تیپ۱۰ زرهی که آزاد بود، اینکه تمام می شد و ما وقتی آمدیم در فتح المبین حمله کردیم می دانستیم لشکر۵ و ۶ تکان نمی خورند و لشکر۱۱ هم که خرمشهر است و به طورکلی قید اینها را می زدیم، منطقه بالا هم ازلحاظ سیاسی لشکر۹ و ۷ و ۱۲ را تکان نمی داد، [...] یعنی ما تمرکز نیرو می دادیم و دشمن برعکس نمی توانست به خاطر [...] حفظ زمینی که گرفته بوده اما ما تمرکز نیرو می دادیم و در اینجا لشکر۲۴ و ۷۷ و نیروهای سپاه را جمع کردیم آمدیم اینجا زدیم به دشمن در اینجا و دوباره لشکر۹۲ را جمع کردیم آوردیم اینجا زدیم به دشمن، لشکر۹۲، لشکر۲۱، لشکر۷۷، تیپ۸۴، تیپ۵۵ هوابرد و تیپ۵۸ ذوالفقار، یعنی چیزی درحد چهار لشکر فقط از ارتش بود، ما هم تا نیروهایمان را آوردیم اینجا تمرکزی عمل می کردیم و باز جمع کردیم اینجا آمدیم. پس تمرکز نیرو برای ما بود اما برای دشمن نبود، چون قادر نبود و الآن هم قضیه عکس است.

دیگر اینکه سرعت عمل یکی دیگر از اصول موفقیت ما بود و شاید بتوان گفت سخت ترین عملیات و شیرین ترین عملیات و بزرگ ترین عملیات ما عملیات بیت المقدس بود که یکی از عوامل مهمش یا بهتر بگوییم راز موفقیت این عملیات سرعت عمل بود. در طریق القدس که حمله کردیم، دشمن احساس کرد که دیگر ما افتادیم روی دور پیروزی و از اینجا بود که مسئله چزابه را روی دست ما گذاشت و در چزابه جز تأخیر هیچ چیز دیگر در روحیه دادن به نیروهایش نبود. در چزابه هم به خاطر اینکه تأخیر در فتح المبین بیندازد، و مشابه فتح المبین نرسیم و روحیه به نیروهایش بدهد، درهرصورت، سرعت عمل یکی از عامل های موفقیت ما بود.

اینجا که برادرها تأکید می فرمایند ما این را گفتیم و رد هم نکردیم که خط داشتن برای ما شناخت از دشمن به وجود می آورد، بله ما خط هایی که داشتیم باعث می شد که گوشه به گوشه دشمن را شناسایی کنیم (برادرهای شوش) ... می گفتند ما دیگر دید بان عراقی را می شناسیم که عوض می شود و صبح با یکدیگر سلام علیک می کردند، چایی تعارف می کردند؛ یعنی هفتاد متری دشمن بودند بله، به هم تعارف می کردند، یعنی یک بار فحش داده بودند و یک بارش هم سلام کرده بودند، یک بار هم تعارف کرده بودند که بیایید غذا بخورید! یعنی این قدر نزدیک بودند، و ما دشمن را کاملاً می شناختیم، برادرهایی که روی تپه [های مدن (در محور آبادان)] بودند تمام تپه ها زیر دیدشان بود و ثبت تیر داشتند. ... بله داشتن خط به ما شناخت دقیقی از دشمن داده بود، پس "خط" هم یکی از اصول موفقیت ما بود که به راحتی و به دلیل اینکه دشمن استحکامات نداشت و حداکثر با یک رده، دو رده، سه رده میدان مین خودش را مشغول کرده بود با یک مقدار سیم خاردار روی خاکریز می کشید به راحتی بچه ها می رفتند به داخل دشمن نفوذ می کردند و ما هم می توانستیم یک دسته به استعداد ده نفر یا بیست نفر تو همین کوه های ابوغریب بفرستیم که بروند. ...

مسئله بعدی تکیه دشمن روی نیروی زرهی بود، یگان های سازمانی اش را می آورد و در خط می گذاشت و در همه جا بهترین تانکش بهترین سربازش و بهترین افسرش و درجه دارش را می آورد پشت این خط اول می گذاشت و چون تکیه دشمن هم بر روی نیروی زرهی بود، آمدیم و نگاه کردیم گفتیم چون برادرهای ما زره ندارند و تنشان لخت است، شب بهترین تأمینی است که برای پیاده وجود دارد، یعنی شب نفر پیاده ما به راحتی تا نزدیک دشمن می رفت و تانک ها زده می شد و معلوم هم بود که روحیه دشمن به شدت پایین می آمد و روحیه برادرهای ما به شدت بالا می رفت، یعنی بیست تا تانک که در شب زده می شد شعله اینها بالا می آمد. پس این هم یکی دیگر از عامل های موفقیت ما بود. ...

یک سال ما دشمن و نقاط ضعفش را شناختیم، ولی او ما را نمی شناخت و این را قبول داریم، ولی ما خوب شناختیمش؛ یعنی دانستیم که نقاط ضعفش کجاست و فهمیدیم و الآن هم خطی را که ملاحظه می فرمایید این خط سبز الآن درست در مقابل ماست درحالی که عقبه هایش کجاست؟ الآن هیچ گونه جناحی هم ما نداریم و هیچ گونه جناحی هم ما از دشمن نگرفته ایم. الآن [دشمن] هیچ گونه جناحی ندارد، جناح های مرده ای هست که اگر ما روی آنها کار کنیم می شود آنها را تبدیل به جناح کرد. دشمنی که از

اینجا [جنوب] بلند می شود می آید از حلفائیه عبور می کند و می آید [تردد می کند] هیچ گونه توجهی به این جناح ۴۰ کیلومتری خودش که هورالعظیم است ندارد، ولی ما نتوانستیم هنوز از این هور استفاده کنیم، هور یک جناح مرده ای است که این را باید زنده اش کرد و اگر ما قادر باشیم از اینجا بیاییم و بزنیم توی کمرش چه بسا جناح های مرده ای است که باید کار کرد، تمرکز نیروی دشمن، دشمن با ایجاد استحکامات و عقب نشینی روی ارتفاعات مرز در اینجا که می بینیم استعداد سازمانی این سپاه ۳ لشکر است: لشکر۱، ۱۰ و ۱۴ زمانی که ما می خواهیم در والفجر تک به این لشکر کنیم شده ۹ تا لشکر، ما شمردیم ۳۳ تیپ سه رقمی؛ یعنی ۱۱ لشکر پیاده، ۳۳ تیپ فقط سه رقمی آرایش گرفته بودند تا اینجا مقابل ما به عمق شش الی هفت کیلومتر لشکر۱، ۱۰، ۱۴، ۶، از لشکر۱۲ دو تیپش هم آمد، از لشکر۱۱ یک تیپش آمد، لشکر۹ هم یک تیپش آمده، تیپ۱۰ زرهی، تیپ گارد مکانیزه هم آمد، لشکر۳ زرهی هم آمد... یعنی هشت لشکر کامل سازمانی دشمن و چیزی درحد ۳۳ تیپ پیاده جیش الشعبی که خود اینها می شوند ۱۱ لشکر و مقابل ما آرایش گرفتند، پس دشمن آن موقع که اینجا نمی توانست تمرکز نیرو مقابل ما بدهد، در اینجا برعکس تمرکز نیرو مقابل ما داد و آخر سر هم که با او در رمضان درگیر بودیم به ۸ لشکر رساند... یعنی ما تمرکز نیرو می دهیم این قبول (ما این اصلمان فرق نکرده)، اما دشمن که قادر نبود در اینجاها تمرکز نیرو بدهد بالعکس تمرکز نیرو داد و تک، تک جبهه ای شد، گفتیم وقتی ما جناح از دشمن نداشتیم و عقبه هایش هم در دسترس ما نبودند تک، تک جبهه ای است چراکه ما داریم با دشمن جبهه ای می جنگیم و جبهه ای جنگیدن نه اینکه به اصطلاح برادرهای ارتشی، تک طرد شده است، نه تکی است که ما موفق نمی شویم، اما با شش کیلومتر هفت کیلومتر و فوقش ده کیلومتر قادر خواهیم بود که داخل برویم اما ما از اینجا هم اگر بخواهیم حمله کنیم (از این جنگل امقر برویم سرپل غزیله را بگیریم [اشاره به عملیات والفجر مقدماتی] می شود پنجاه وپنج کیلومتر، چهل وهشت کیلومتر، پنجاه کیلومتر تک، و این تک جبهه ای جنگیدن برای ما... در یک شب کار بیهوده است. پس دشمن تمرکز نیرو می دهد و می توانیم بگوییم که سرعت عمل هم از ما گرفته شده، چراکه ما از بیت المقدس تا الآن که درحدود نه ماه و شاید هم بیشتر است، می گذرد، ما دوتا عملیات انجام دادیم؛ محرم و مسلم بن عقیل و دشمن هم در طول یازده ماه اینجا به شدیدترین استحکامات دست زده، یعنی دیگر روی زمین هیچ جا شل نیست، و از شلمچه تا می شود گفت چنگوله، (اینهایی که ما می شناسیم) یک رودخانه و مین و موانع به عرض هزار الی هزار و پانصد متر درست کرده که ما باید از این رودخانه عبور کنیم، سرپل بگیریم و برویم آن طرف و معابری هم که در اینجا داشتیم را شاید بشود گفت که پل بودند، دورکردن یگان های سازمانی و احتیاط های آزادی که تو منطقه بودند. یعنی درست دشمن از بعد از بیت المقدس، یگان های سازمانی اش را دور از دسترس ما برد و بیشتر نیروهای پیاده را مقابل ما چید که شاید در رمضان به دلیل اینکه ما داشتیم سخت بصره را به خطر می انداختیم این حرفی را که می زنیم تثبیت نباشد؛ چون در آنجا یگان های سازمانی مقابل ما بودند، درست است ما با همان یگان هایش می جنگیدیم، اما دیگر توان از ما رفت؛ یعنی در تجدید مرحله دیگر ما توان نداشتیم. دشمن هم توان نداشت. این اصول موفقیت ما بوده که برادرها نیایند فکر کنند که در اینجا ما دشمن را خوب شناسایی نکردیم، یا اینکه استحکامات را باز نکردیم. نه، جداً اینجا استحکامات باز شده و اینجا عمقی را که رفتیم کم نبود و شب اول هم ما حدود بیست کیلومتر پیشروی داشتیم و شب دوم هم نیرویی که از اینجا (۸ نجف) بیاید ببرد پاسگاه حلفائیه که اینجاست و آن را درست حساب کنیم پانزده کیلومتر پیشروی کردند، استحکامات و معبرش صد متر، صدوپنجاه متر باز بود و درست هم است که تو این معبر... به هرحال عامل استحکامات و خط نبود، چون اینجا خط و استحکامات هم داشتیم. پس چی بود، که اینجا شکست خوردیم؟ خط داشتیم، استحکامات هم نداشت به آن شکل. درست است پشت رودخانه بود می توانیم بگوییم این فرق دارد با این. اما اینجا چی بود؟ اینجا چرا ما شکست خوردیم؟ اینجا که استحکامات به آن شکل نداشت، خط هم داشتیم، بهترین خط را هم اینجا داشتیم، چرا برگشتیم؟ چون تک جبهه ای بود.»(۱)

ص: ۴۵۲

۱- سند شماره ۰۰۹۸/پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بررسی نظامی جنگ از آغاز تا پایان سال ۱۳۶۱ (قرارگاه خاتم(ع)، ۱/۱/۱۳۶۲، نوار شماره ۱۰۷۵۹)، راوی: زمان زاده، صص ۱۹– ۵.

ضمیمه گزارش ۳۸۰: متن پیام امام خمینی به مناسبت سال جدید شمسی

در بخش هایی از این پیام آمده است:

«از خداوند تعالی مسئلت می کنم که این سال جدید را به همه مسلمین جهان و مسلمان های ایران و خصوصاً قشرهای مجاهد، بازماندگان شهدا، بازماندگان خود معلولین و متعلقین آنها و بسیجی ها و همه قوای مسلح ارتش و غیر ارتشی، سپاه پاسداران و همه اینها مبارک کند و بر ملت ایران ان شاءالله این سال مبارک باشد و سالی باشد که پیروزی دنبالش باشد. ان شاء الله در این سال پیروزی برای ملت های مظلوم جهان و مسلمانان جهان مقدر شود و برای ما و برای ملت عزیز ایران این نعمت هایی که خدای تبارک و تعالی به آنها عنایت فرموده است قدردانی کنیم، قدردانی کنند. خداوند به همه عالم نعمت فراوان داده است و قابل احصاء نیست و ما هم قدرت بر اینکه احصاء کنیم نعمت های خدای تبارک و تعالی را نداریم. لکن "اما بنعمه ربک فحدث" تا آن اندازه ای که می توانیم آن چیزی که به ملت ما خدای تبارک و تعالی عنایت فرموده است بسیار است، از آن جمله نجات از آن انحطاط فرهنگی و اخلاقی و وصول به مراتبی از مراتب اخلاق و فرهنگ و پیروزی در جبهه ها و بالاتر از آن پیروزی بر نفس که برای جوان های ما در قشر وسیعی حاصل شده است و من امیدوارم که برای همه ما این پیروزی معنوی و این تسلط بر نفس و این تسلط بر شیطان نفس حاصل بشود و ما امروز غرق به نعمت هایی هستیم که نمی توانیم آن نعمت ها را شکرگزاری کنیم الّا به طور اجمال که از خدای تبارک و تعالی تشکر می کنیم که به ما یک همچو ملتی عنایت فرموده است که در همه جبهه ها، در همه صحنه ها حاضرند و ما را و جوان های ما را و بانوان ما را از آن منجلابی که برای آنها درست کرده بودند خداوند نجات مرحمت فرمود و جوان هایی که می رفت به کلی از دست اسلام و از دست مسلمین بروند، خداوند به ما برگرداند و آنها را همچو متعهد کرد که الآن برای شهادت داوطلب می روند و در جبهه ها درحالی که جنگ می کنند تکبیر می گویند، نماز می خوانند و در شب ها مناجات با خدا می کنند و اینها از نعمت هایی است که ما باید تشکر کنیم.»(۱)

ص: ۴۵۳

۱- صحیفه نور، پیشین، ص۲۱۴.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲ فروردین ۱۳۶۲ ۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۲ مارس ۱۹۸۳

۱

درپی برگزاری جلسه روز گذشته فرماندهان سپاه و ارتش و مطرح شدن مسئله هوشیاری دشمن و استفاده گسترده از نیروهای کمین در جلو موانع - که مانع دسترسی نیروهای خودی به مواضع دشمن شده است - و همچنین پیدانشدن معابر مطمئن و قابل اتکا برای عبور یگان ها، فرماندهان عالی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی) به درک جدیدی از وجود یک مشکل پیچیده(۱) در عملیات پیش رو رسیدند.

فرماندهان قرارگاه خاتم به ویژه باتوجه به تجربیات عملیات ناموفق والفجر مقدماتی، در شرایطی قرار داشتند که برای برون رفت از این مشکل و ایجاد تضمین در موفقیت عملیات یا باید تدابیر دیگری اتخاذ می کردند یا به درخواست تعدادی از فرماندهان مبنی بر دادن مهلتی یک ماهه برای شناسایی بیشتر و یافتن راهکارهای جدید تن درمی دادند.(۲) تعویق عملیات باتوجه به هوشیاری بالای دشمن فاقد تضمین کافی بود و از سوی دیگر، پایان یافتن مدت مأموریت تعداد فراوانی از نیروهای بسیجی، کار را دشوارتر می کرد.

در چنین وضعیتی در اولین ساعات بامداد امروز، فرمانده کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش برای چاره جویی و خروج از این تنگنا به طور خصوصی به گفت وگو و مذاکره پرداختند.(۳)

ص: ۴۵۵

۱- این مشکل در جلسات متعدد فرماندهان یگان ها و قرارگاه های عملیاتی مطرح شده بود. گزارش های دریافتی از یگان ها نشان می داد تلاش اغلب نیروهای شناسایی نه تنها به نتیجه نرسیده بود، در مواردی منجر به درگیری با کمین دشمن شده و علاوه بر تلفات، چند تن از این نیروها نیز به اسارت دشمن درآمده بودند. لذا بیم آن می رفت که با افزایش هوشیاری دشمن و افزودن بر تلاش هایش برای محدودکردن فعالیت های شناسایی نیروهای ایرانی، راهکارهای دیگر که در خط حد بعضی از یگان ها، شناسایی و تاحدی آماده عملیات شده بود نیز لو برود.

۲- باتوجه به مشکلات پیش آمده در جریان شناسایی، احمد کاظمی فرمانده قرارگاه کربلا، پیشنهاد داد قرارگاه خاتم(ص) فرصتی یک ماهه را برای کارکردن بیشتر روی شناسایی ها و یافتن راهکارهای جدید، به آن قرارگاه بدهد.

۳- جلسه مشترک فرماندهان ارتش و سپاه شب گذشته پس از نماز مغرب و عشا در محل قرارگاه خاتم(ص) آغاز شد (روزشمار ۱/۱/۱۳۶۲) و تا نیمه شب ادامه یافت. گزارش های فرماندهان یگان ها و قرارگاه های عملیاتی، مشکلات! "متعدد در جریان شناسایی ها را آشکارتر کرد و از آنجایی که مباحث مفصل و طولانی حاضران گرهی از کار باز نکرد، این دو فرمانده ارشد قرارگاه خاتم(ص) تصمیم گرفتند به طور خصوصی با یکدیگر مذاکره کنند و برای حل مشکل چاره ای بیابند. مشروح گفت وگوهای آنها را جواد زمان زاده راوی قرارگاه خاتم(ص) سپاه، ثبت و ضبط کرده است.

در این جلسه ابتدا سرهنگ صیاد شیرازی به جمع بندی چگونگی روش عملیات نیروهای خودی برای شکستن خطوط اولیه پرداخت که مبنای آن بازکردن معبر در موانع با رعایت اصل غافلگیری و سپس نفوذ به عمق خطوط دشمن بود. وی با اشاره به این مطلب مهم که دشمن این روش ها را شناخته و با استفاده از نیروهای کمین از موانع خود به خوبی محافظت می کند، به کارگیری روش های گذشته در عملیات پیش رو را بی تأثیر و ناموفق دانست و پیشنهاد جدیدی را مطرح کرد.

فرمانده نیروی زمینی ارتش در تدبیر خود که آن را "آتش به جای خون" نامید، روش جدیدی برای ایجاد "رخنه" و تبدیل آن به "معبر" و سپس "شکاف" با استفاده هم زمان از آتش پرحجم و نیروی زبده برای شکستن خط و درعین هوشیاری دشمن ارائه کرد.(۱)

محسن رضایی و سرهنگ صیاد شیرازی پس از حدود یک ساعت بحث و گفت وگو درباره مشکلات شناسایی و مانور یگان ها و قرارگاه ها، در جمع فرماندهان سپاه و ارتش حاضر شدند. در آغاز، سرهنگ علی صیاد شیرازی نتیجه گفت وگوهایشان را با ذکر مقدمه ای این گونه اعلام کرد:

«براساس تجربه عملیات والفجر (مقدماتی)، به نتایجی رسیدیم و آن را به عنوان یک تدبیر اعلام می کنیم. ما با یک تاکتیک آن قدر عمل کردیم که ورزیده شدیم و دشمن هم آن را آموخت و خوب مقابل ما ایستاد؛ اصولی مانند "استفاده از تاریکی شب"، "بازکردن معابر" و...، اما دشمن با فهمیدن تاکتیک های ما تدابیر درستی اتخاذ کرد و روی مراحل پیشروی ما مانند بازکردن معابر، چگونگی شکستن و عبور از خط و زدن به عقبه، برنامه ریزی کرد. اگر ما (در گذشته) میادین مین را با هر عمق پاک سازی و عبور می کردیم، حالا دشمن برای حفظ این میادین مین نگهبان و نیروی تأمین گذاشته است.»(۲)

وی سپس، تصمیمات اتخاذشده را چنین مطرح کرد:

«۱. ... [برای بازکردن معبر] به جای خون از آتش استفاده می کنیم.

۲. به جای تک جبهه ای، تک رخنه ای انجام می دهیم.

۳. به جای بازکردن معابر در سکوت با حداکثر سرو صدا معابر را باز می کنیم؛ یعنی ۸ متر معبر باز می کنیم و بعد آن را تبدیل به شکاف با عرض ۱۶ متر می کنیم.

۴. قرارگاه کربلا تلاش اصلی و قرارگاه نجف تلاش فرعی را انجام می دهد.

۵. قرارگاه نجف با استفاده از موفقیت قرارگاه کربلا تک خود را آغاز می کند.»(۳)

فرمانده نیروی زمینی ارتش درباره ایجاد رخنه در موانع پدافندی نیروهای عراقی، که باتوجه به تعداد رده های موانع و عدم موفقیت کامل نیروهای اطلاعات در پیداکردن معابر مناسب و هوشیاری دشمن و... تاحدی غیرمحتمل به نظر می رسید، گفت: «برای ایجاد رخنه، از آتش و مانور استفاده می کنیم، اما برای طراحی آتش از تیر مستقیم استفاده می شود، مثل توپ۲۳ [میلی متری] و آتش مستقیم تانک. این تأمین برای این است که نفر پیاده بتواند [به حالت] نشسته پیشروی کند.

۱- سند شماره ۰۱۳۳ /پ ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بحث درباره مانور قرارگاه کربلا، (کربلای۲ و کربلای۳) در عملیات والفجر۱، ۱/۱/۱۳۶۲، (قرارگاه خاتم، نوار شماره ۱۰۷۶۳)، راوی: زمان زاده، صص ۸ – ۱.

۲- سند شماره ۲۱۸ /د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، ص۹۰.

۳- همان، ص۹۱.

عکس

ص: ۴۵۷

ما این کار را در شب انجام می دهیم. مرحله بعد، به کاربردن تیرهای روان است؛ یعنی پیشروی نیرو با حمایت آتش سبک در چپ و راست. یک دسته [نیرو] وسط [حرکت می کند] یک دسته سمت چپ و یک دسته سمت راست [حرکت می کند].» وی افزود: «در اولین رده برخورد با دشمن نیرویی [افراد پیاده] حتی الامکان کماندویی در یک عرض ۵۰۰ متر نیروهای دشمن را با کارد بزنند و تیربارهای روان [غیرثابت] با تیربارچی های ورزیده برای نیروهای رده دوم پوشش بدهند، در اینجا مستقر شوند.

بعد از این نفرات ورزیده درحالی که تیربارهای خودی در بالای سر آنان فعال هستند، اقدام به درست کردن گذرگاه کنند. سپس آتش خمپاره و توپخانه روی مواضع اولیه دشمن فعال شوند. پس از بازشدن گذرگاه دو تا سه گردان کیفی از گذرگاه عبور کنند که هم زمان با عبور آنها گذرگاه تبدیل به معبر می شود. وقتی این دو تا سه گردان جای پا گرفتند، نیروهای اصلی وارد منطقه عملیات می شوند.»(۱)

فرمانده نیروی زمینی ارتش همچنین درمورد نحوه اجرای آتش در این عملیات خاطرنشان کرد: «خمپاره و تیربارها در خط اول مستقر خواهند شد. آتش توپخانه در عمق بر روی محورهای مواصلاتی و نواخت تیر در طول شب به اندازه توان تا صبح ادامه یافته و در روز آتش دیدبانی شده تا مدت لازم اجرا می شود.»

از آنجایی که این طرح درواقع تغییری در روش شکستن خطوط دفاعی دشمن قلمداد می شد، صیاد شیرازی اجرای مانور آزمایشی در زمین های عقب منطقه را با هدف تمرین قبل از اجرای عملیات اصلی به عنوان یک ضرورت مطرح کرد و گفت: «برای این کار باید تمرین کنیم [مخصوصاً] بر روی نیروهایی که می خواهند در خطوط دشمن شکاف ایجاد کنند.» وی در پایان افزود: «برای مانور پنج موضوع لازم داریم:

۱. برای تعیین محل های مناسب رخنه، باید تمام منطقه کربلا و نجف شناسایی شود.

۲. سازماندهی نیروهای ایجادکننده سه رخنه انجام شود، برای اینکه به یکی از آنها مطمئن شویم.

۳. نیروی کیفی محدود، حداکثر تا ۵ گردان برای عبور از گذرگاه و تأمین جای پا برای عملیات پیش بینی شود.

ضمناً طرح آتش و مانور عملیات باید طراحی شود.

۴. طرح مانور جدید قرارگاه ها براساس این تدبیر باید تهیه شود.

۵. زمین مناسب در عقب (برای هر قرارگاه) برای تمرین تعیین گردد.»(۲)

بدین ترتیب طرحی که براساس اظهارات سرهنگ صیاد شیرازی، " آتش به جای خون" نام گرفت، سرآغاز فعالیت های جدیدی برای فرماندهان یگان ها و قرارگاه های عملیاتی جهت عملیات آینده گردید.

۱- همان، صص ۹۵ - ۹۲.

۲- همان، صص ۹۵ - ۹۴.

۱

صلیب سرخ جهانی در آخرین آماری که انتشار داد تعداد اسرای عراقی در ایران را ۴۵ هزار نفر و تعداد اسرای ایرانی در عراق را ۵ هزار نفر اعلام کرد. بنا بر اعلام این سازمان، آخرین بررسی های آماری ارائه شده مربوط به یک ماه قبل بوده است.(۱)

۲

درپی اقدامات افراد کومه له در سنندج و بوکان، که به درگیری شدید با نیروهای امنیتی انجامید، تلفات سنگینی به دو طرف وارد شد.

در عملیات کمینی که ۲۰۰ تن از افراد کومه له در محور سنندج - بیجار حدفاصل روستاهای کوله و زاغه، اجرا کردند، یک جیپ شهباز ژاندارمری و یک مینی بوس حامل محموله های پستی گرفتار شدند و هر دوی این خودروها براثر اصابت گلوله های مهاجمان آتش گرفتند. در این حادثه ۲ سرباز و یک کارمند اداره پست شهید و ۶ تن ازجمله چند غیرنظامی نیز زخمی شدند. در همین زمان، گروه ضربت سپاه بیجار به سرعت در محل حاظر شده، به تعقیب مهاجمان پرداختند و توانستند افراد کومه له را در روستای کو له به دام بیندازند. در درگیری شدیدی که رخ داد ۲۰ تن از مهاجمان کشته و ۶ تن نیز اسیر شدند؛ از افراد خودی نیز ۶ تن شهید و ۸ تن زخمی شدند.(۲)

عوامل کومه له همچنین به پایگاه آختاچی در ۱۰ کیلومتری شمال غربی بوکان، حمله کردند و توانستند بخش اصلی پایگاه را به تصرف خود درآورند، اما با آمدن نیروهای جندالله به کمک نیروهای پایگاه، نتیجه نبرد به سود افراد خودی تغییر کرد و مهاجمان به رغم پیروزی های اولیه مجبور به ترک میدان شدند. در این درگیری که تلفات سنگینی برای هر دو طرف درپی داشت، ۲۰ تن از مهاجمان کشته شدند که جنازه ۷ تن از آنان ازجمله فرمانده شان در منطقه درگیری باقی ماند و تعدادی از آنها نیز زخمی شدند و یک تن هم اسیر شد. در این درگیری همچنین ۱۸ تن از افراد خودی شهید و ۱۲ نفر زخمی شدند و یک قبضه خمپاره۸۱، ۲ قبضه تیربار و مقداری مهمات به دست مهاجمان افتاد.(۳)

گروه کومه له در اطلاعیه ای ادعا کرد که افراد این گروه پایگاه آختاچی را تصرف کرده اند. خبرگزاری رویتر هم به نقل از این اطلاعیه اعلام کرد: «در بیانیه کومه له گفته شده درپی این نبرد که در آن ۱۲۰ تن از نیروهای نظامی پایگاه و تنها ۶ چریک آنان کشته شده اند، دولت در بوکان به مدت سه روز حکومت نظامی اعلام کرده است.»(۴)

امروز همچنین پیکر ۶ تن از افراد خودی که چندی پیش به دست گروه های مسلح غیرقانونی به گروگان گرفته شده بودند، درحالی که به طور دسته جمعی به قتل رسیده بودند، درحوالی روستای تازه آباد در شمال سنندج، پیدا شد. ۲ نفر از این افراد که شناسایی شده اند عضو جهاد سازندگی و بسیج اصفهان بودند.(۵)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۸، رادیو اسرائیل، ۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از اعلامیه صلیب سرخ جهانی.
۲- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۳؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۸، ۲/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به مشاور عالی ریاست جمهوری، اخبار اسفند ۱۳۶۱و هفته اول فروردین ۱۳۶۲به انضمام نمودارهای شهدا و مجروحین، درگیری ها و تلفات دشمن و مین گذاری، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۱، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان، (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه، ۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از : لشکر۲۸ (رکن۲) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۲.
۳- سند شماره ۷۲۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه، ۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴ - ۲؛ و- سند شماره ۷۲۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۴- سند شماره ۱۳۵۰۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه، شماره ۲۶۶، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۴.
۵- سند شماره ۳۴۶۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۱؛ و- سند شماره ۷۲۲۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱

تحرکات ایذایی و اقدامات خرابکارانه گروه های مسلح ضدانقلاب به ویژه حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز نیز در استان آذربایجان غربی ادامه یافت.

در منطقه سپیدان در جنوب غربی سلماس، افراد حزب دمکرات کردستان ایران با کمک عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به روستای دیلزی حمله کردند. درپی این تهاجم پیش مرگان مسلمان کرد که در روستا مستقر بودند، با مهاجمان درگیر شدند. در این حادثه، ۲ تن از نیروهای پیش مرگ مسلمان کرد و یک دختر از اهالی روستا به شهادت رسیدند و ۶ تن نیز زخمی شدند. مهاجمان، مجروحان و ۴ تن را نیز به گروگان بردند. در این درگیری از افراد مهاجم نیز ۱۰ تن کشته یا زخمی شدند و جنازه یکی از آنان که از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود در منطقه درگیری باقی ماند.(۱)

سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با انتشار اطلاعیه ای بدون اشاره به آمار تلفات نیروهای خود و کشته شدن افراد بومی اعلام کرد: «در عملیات روستای دیلزی که با شرکت نیروهای پیش مرگان سرگرد عباسی و سرگرد حاتم از حزب دمکرات و یک واحد از پیش مرگان مجاهدین خلق (منافقین) انجام گرفت، یکی از مراکز مهم استقرار رژیم به کنترل درآمد.» این سازمان همچنین مدعی شد در این عملیات ۲۲ پاسدار کشته، ۲۸ نفر زخمی و ۴ پاسدار نیز اسیر شده اند.(۲)

افراد حزب دمکرات کردستان با ورود به قریه مافی کندی در ۱۷ کیلومتری شمال سلماس، سراج الدین عابدی پیش نماز روستا را به زور از منزلش خارج کرده و در میان کوچه های روستا وی را به شهادت رساندند.(۳)

در مهاباد نیز عناصر مسلح غیرقانونی یکی از افراد ایل منگور را به شهادت رساندند. درپی این اقدام افراد ایل مزبور شروع به تیراندازی بی هدف در شهر کردند که براثر آن ۴ نفر از مردم شهر کشته و ۱۲ نفر زخمی شدند و خسارت هایی به چند اتومبیل وارد شد. دادستانی و سپاه مشغول بررسی این حادثه هستند.(۴)

در روستای دارساوین در ۱۵ کیلومتری شرق سردشت هم، یک تراکتور متعلق به لشکر۲۸ سنندج که حامل آذوقه و خواربار بود با مینی که افراد مسلح ضدانقلاب کار گذاشته بودند، برخورد کرد که درنتیجه ۳ نفر سرباز سرنشین آن زخمی شدند.(۵)

همچنین ۲ عدد مین که یکی از آنها با مواد منفجره خمیری تقویت شده بود، در روستای تپه سنگی پیرانشهر و جاده کردوان سلماس کشف و خنثی شدند.(۶)

۲

قرارگاه حمزه سیدالشهدا موفق شد بخشی از تشکیلات شهری حزب دمکرات را در مهاباد شناسایی و افراد فعال آن را دستگیر کند. در گزارش این قرارگاه به ستاد مرکزی سپاه دراین باره آمده است:

«با تفضلات قادر متعال و توکل بر او، طی عملیات شهری که جهت براندازی گروه ترور شهری حزب دمکرات در مهاباد با هماهنگی کامل بین واحدهای اطلاعات و عملیات انجام

۱- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳؛ و- سند شماره ۷۲۲۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، به ستاد مرکزی سپاه (اطلاعات)، ۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۹، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۳۹۱۹۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۲/۱/۱۳۶۲سند تک برگی.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، به نقل از سازمان مجاهدین خلق در پاریس؛ و- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۱/۱۳۶۲ صص ۵ و ۶، رادیو بغداد، ۷/۱/۱۳۶۲.

۳- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۴۲۲۹۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سلماس به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۲/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۸؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

۵- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۶- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۲ و ۳.

شد، ۳۰ نفر از عناصر تروریست تاکنون دستگیر گردیده اند و عملیات همچنان ادامه دارد. دراین رابطه کلیه مسئولین ۵ تیم شهری دستگیر گردیده که این افراد از عوامل ترور، انفجار، پرتاب نارنجک، تخریب دکه های تلفن، پخش تهدیدنامه و... بودند. طی این عملیات ها تعداد زیادی تی.ان.تی، نارنجک و چندین قبضه اسلحه کشف شد.»(۱)

در سنندج نیز ۲ تن از وابستگان به حزب دمکرات کردستان و یک تن از اعضای سازمان مارکسیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر با تحویل یک قبضه اسلحه خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۲)

۱

یک عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان در مصاحبه ای مطبوعاتی در پاریس با ارائه آمار و ارقامی غیرمعقول، از عملکرد این حزب علیه نیروهای جمهوری اسلامی ایران در تابستان و پاییز سال ۱۳۶۱، گزارش داد.

رادیو صوت الجماهیر دراین باره اعلام کرد: «مصطفی هجری عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان در پاریس، گفت که طی نبرد میان نیروهای انقلابی کُرد و نیروهای دولتی ایران در تابستان و پاییز گذشته، ۶۲۰۰ تن از افراد ارتش ایران و... کشته شدند. هجری گفت هم زمان آنان حدود ۸۵۵۰ اسیر و مجروح داشتند. نامبرده طی یک مصاحبه مطبوعاتی که در پاریس انجام داد، گفت انقلابیون کرد در تابستان و پاییز گذشته، ۱۷۰۰ هلیکوپتر [!] دولت ایران را سرنگون کردند و مقادیر زیادی اسلحه و مهمات به دست آورده اند.»(۳)

۲

به دنبال اقدامات نیروهای امنیتی در مقابله با تحرکات افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، امروز دو هسته مقاومت این سازمان در بروجرد کشف و ۶ تن از فعالان در این هسته ها دستگیر شدند.(۴)

در گلپایگان نیز ۳ تن از افراد سازمان مذکور دستگیر شدند. این افراد در یک اقدام ایذائی یکی از راه های منتهی به این شهر را بسته بودند.(۵)

امروز همچنین در خرم آباد یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) خود را به نیروهای سپاه تسلیم کرد.(۶)

۳

روزنامه واشنگتن تایمز به نقل از یک مقام ارشد وزارت خارجه امریکا، درباره توانایی متخصصان ایرانی در استفاده از موشک های هوابه هوای فونیکس، غافلگیری مقامات امریکایی از این موضوع و تلاش برای اصلاح این موشک ها با هدف محدودکردن استفاده از آن برای کشورهای غیردوست نوشته است:

۱- سند شماره ۷۲۲۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ازقرارگاه حمزه سیدالشهدا به ستاد مرکزی اطلاعات، سند تک برگی، ۲/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۷۲۲۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، صص ۲۶ و ۲۷، رادیو صوت الجماهیر، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان.

۴- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۵- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۶- سند شماره ۷۲۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی منطقه۸ به مرکز فرماندهی ستاد مرکز، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

«وزارت خارجه سال پیش پی برد که ایران با موفقیت از موشک های فونیکس در جنگ با عراق بهره برداری کرده است. ایرانی ها جنگنده های اف۱۴ (تام - کت) ساخت امریکا، را که تنها هواپیمای قادر به شلیک موشک های پیچیده فونیکس است، مورد استفاده قرار داده اند. هریک از این موشک ها چندین میلیون دلار قیمت دارد. ... این موشک ها چندین سال پیش در شرایطی که امریکا امیدوار بود شاه ژاندارم خاورمیانه باشد به ایران فروخته شده بود.» این مقام امریکایی افزود: «ایرانی ها با کمبود قطعات یدکی برای سلاح های امریکایی شان روبه رو بوده اند و اخیراً هیچ گونه گزارشی مبنی بر استفاده ایرانی ها از موشک های فونیکس در دست نیست.»

واشنگتن تایمز در ادامه آورده است: «ایالات متحده درواقع شرمنده شد موقعی که دید سلاح های پیچیده امریکایی به دست رژیم آیت الله خمینی که در اوایل ۱۹۷۹ شاه را اخراج کرد، افتاد، چون ساختن رادار و تکنولوژی کامپیوتری پیچیده آن سال ها برای ایالات متحده خرج برداشته بود. ... مقامات نیروی هوایی امریکا همچنین گفتند که آنها مجبور شده اند طرح بمب افکن های جدید ب۱ را با درنظرگرفتن دسترسی یک قدرت خارجی غیردوست به موشک های فونیکس اصلاح و تنظیم کنند.»(۱)

۱

توصیه به پایان دادن به جنگ بدون اظهارنظر درباره علت شروع آن یا ارائه راهکاری برای نحوه برقراری صلح بین ایران و عراق موضوعی است که سران ده کشور عضو بازار مشترک اروپا در بیانیه پایانی نشست خود در بروکسل بدان پرداخته اند. نخست وزیر یوگسلاوی و دبیرکل اتحادیه عرب نیز دراین زمینه مطالبی را بیان کردند.

واحد مرکزی خبر از بن در گزارشی اعلام کرد: «ازجمله مسائلی که در گردهمایی ۲۱ و ۲۲ مارس (اول و دوم فروردین ماه سال جاری)، سران ده کشور عضو بازار مشترک اروپا در بروکسل مورد بحث قرار گرفت جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود. اعلامیه این گردهمایی را دولت هلموت کهل در بن که ریاست بازار مشترک را بر عهده دارد منتشر کرد. در این اعلامیه رؤسای بازار مشترک اروپا نگرانی خود را از گسترش جنگ عراق و ایران اعلام کردند. از دیدگاه آنان ادامه جنگ بالاترین خطر و تهدیدات را علیه صلح و امنیت منطقه در بر خواهد داشت. در این اعلامیه همچنین آمده است: هیچ یک از هیئت های صلح تاکنون نتوانسته اند در خاتمه دادن به جنگ عراق علیه ایران موفق شوند.

درحقیقت برای امریکا و اروپای غربی مهم ترین امر نجات دست نشاندگان مرتجع منطقه و در رأس آنها صدام عفلقی از این منجلاب است، چراکه درحال حاضر، فرانسه، ایتالیا و انگلیس

۱- خبرگزاری جمهوی اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، صص۲ و ۳، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از واشنگتن تایمز.

وی را تا دندان مسلح کرده اند و نیروهای وی را آموزش می دهند تا چند روزی بیشتر در مقابل نیروهای اسلامی دوام بیاورند. در پایان اعلامیه، رؤسای کشورهای عضو بازار مشترک اروپا خواستار یک راه حل شرافتمندانه و عادلانه شدند که مغایر با تصمیمات سازمان ملل متحد نبوده و مورد توافق طرفین هم باشد.(!)(۱)

میلکا بلاننس نخست وزیر یوگسلاوی نیز از ادامه جنگ ایران و عراق ابراز نگرانی کرد. وی گفت که امیدوار است این جنگ هرچه زودتر پایان پذیرد و دو طرف گفت وگوهای خود را آغاز کنند. بلاننس در میهمانی شامی که به افتخار نخست وزیر شوروی در بلگراد ترتیب داده بود، تأکید کرد کشورش با همکاری کشورهای جنبش غیرمتعهدها برای دفع خطرهای ناشی از بحران هایی که کشورهای آسیایی، افریقایی و امریکای لاتین با آنها روبه رو هستند، نهایت کوشش خود را به کار خواهد بست.(۲)

در همین حال، شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، در بخشی از سخنان خود که به مناسبت سالگرد تأسیس این اتحادیه در مسقط ایراد کرد، درباره جنگ ایران و عراق و لزوم برقراری صلح بین دو کشور گفت: باید هرچه زودتر برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، که از قدرت کشورهای عربی می کاهد، تدابیر لازم در نظر گرفته شود.

قلیبی با بیان اینکه کشورهای عربی می توانند به هدف هایی که این اتحادیه براساس آنها تشکیل شده است، تحقق بخشند، خواستار هماهنگ ساختن برنامه کار مشترک عربی شد و بر وحدت جهان عرب تأکید کرد.

رادیو صوت الجماهیر نیز با اشاره به این مطلب افزود: شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، بر لزوم پایان دادن به جنگ ایران و عراق و ملزم بودن دو کشور به رعایت ضوابط حسن هم جواری و عدم دخالت در مسائل داخلی یکدیگر تأکید کرد.(۳)

۱

عبدالله بن عبدالعزیز ولیعهد عربستان سعودی، برخلاف عرف دیپلماتیک در یک اقدام تبلیغاتی همه مسائل جاری جنگ را به سود عراق تفسیر کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی دراین باره گزارش داد: «عبدالله بن عبدالعزیز ولیعهد رژیم پادشاهی سعودی در مصاحبه ای با روزنامه کویتی السیاسه درمورد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- خبرگزاری جمهوی اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از گزارش خبرگزاری عراق.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳، ۳/۱/۱۳۶۲، صص ۹ و ۱۰، رادیو مسقط، ۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از دبیرکل اتحادیه عرب و خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو صوت الجماهیر.

گفته است عراق با داشتن اسلحه های مدرن ازنظر نظامی قدرتمندتر است و ازنظر جبهه داخلی نیز صدام در موضع مستحکمی به سر می برد و عقب نشینی عراق از مرزهای ایران دلیل بر قدرت عراق است. وی ازطرف دیگر جبهه داخلی ایران را متزلزل و ضعیف دانست و اظهار داشت: سرنوشت جنگ به کیفیت بستگی دارد و لذا ایران با اتکا به نیروی زیاد انسانی نمی تواند از قدرت بیشتری برخوردار باشد و عدم توانایی ایران برای نفوذ در داخل خاک عراق دلیل برتری عراق است. وی ورود احتمالی نیروهای ایران به بغداد را توسعه جنگ با همه اعراب دانست و گفت: درحال حاضر این جنگ برای همه منطقه خطرناک است. ولیعهد سعودی میانجیگری میان سوریه و عراق را موفقیت آمیز توصیف کرد و افزود: درمورد این مسئله و بیانیه سه جانبه ایران، لیبی و سوریه مطالب مهمی دراختیار سعودی است که نمی تواند آن را فاش کند.»(۱)

رادیو امریکا نیز مصاحبه عبدالله بن عبدالعزیز را منعکس کرد، هرچند بخش هایی از گزارش این رادیو تکرار همان مطالبی است که در گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی آمده، درعین حال حاوی نکاتی است که به وضوح حمایت ولیعهد عربستان را از عراق نشان می دهد.

بنا بر اعلام این رادیو: «ولیعهد عربستان سعودی گفت: این جنگ پایان نمی یابد مگر اینکه معجزه رخ دهد. وی بدون درنظرگرفتن اقدام نظامی ایران در عملیات فتح المبین و بیت المقدس و بیرون راندن ارتش عراق از سرزمین های اشغال شده ایران، به قدرت جبهه عراق اشاره کرد و گفت هنگامی که عراق جنگ را ازطرف خود متوقف ساخت، نشانه قدرت بوده و نه نتیجه ضعف، آن طور که ایران فکر کرد. ولیعهد عربستان تأیید کرد که ایران نمی تواند وارد بغداد شود، زیرا چنانچه چنین اتفاقی رخ دهد باعث یک جنگ عربی علیه ایران می گردد. [عبدالله بن] عبدالعزیز گفت که جنگ ایران و عراق به حد یک جنگ مرزی تا زمانی که موضع ایران در قبال مسائل تغییر نکند ادامه پیدا می کند. [عبدالله بن] عبدالعزیز در پاسخ به سؤالی، تأکید کرد که میانجیگری عربستان میان سوریه و عراق متوقف نشده است.»(۲)

خبرگزاری هندی، پی.تی.ای. نیز مطالبی را از قول شاهزاده عبدالله در مصاحبه با روزنامه کویت تایمز منتشر کرد. به گزارش این خبرگزاری، ولیعهد سعودی، معتقد است که جنگ ایران و عراق تا سرنگونی یکی از طرفین درگیر، ادامه خواهد داشت. وی در مصاحبه ای با روزنامه کویت تایمز، ضمن بیان این مطلب یادآور شده است که ایران نمی تواند جنگ را متوقف سازد، زیرا به اعتقاد وی، خاتمه جنگ باعث تضعیف داخلی ایران می شود. شاهزاده عبدالله همچنین گفته است عراق مجبور است برای دفاع از قلمرو و رهبری اش به جنگ ادامه دهد. وی خاطرنشان کرده است که با ادامه این جنگ منافع ابرقدرت ها حفظ می شود و آنها مایل اند جنگ ادامه یابد.(۳)

۱- همان، ص۲، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه کویتی السیاسه.

۲- خبرگزاری جمهوی اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰ و ۱۱، رادیو امریکا، ۳/۱/۱۳۶۲.

۳- همان، ص۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری هندی پی.تی.ای. از بحرین.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۳ فروردین ۱۳۶۲ ۸ جماد ی الثانی ۱۴۰۳ ۲۳ مارس ۱۹۸۳

۱

درپی انتشار خبر سقوط یک بالگرد عراقی در ایتالیا (اول فروردین ۱۳۶۲) روزنامه نیویورک تایمز در شماره امروز خود ضمن ارائه اطلاعات بیشتری از این ماجرا، به بررسی بازتاب سیاسی آن در هیئت حاکمه ایتالیا پرداخت.

به نوشته این روزنامه، بالگرد ساخت شوروی روز دوشنبه در ارتفاعات بولومیته سقوط کرد و ۸ نفر سرنشین نظامی آن کشته شدند. این بالگرد که از ونیز عازم میلان بود، در مه غلیظ به کوه پوشیده از برف اصابت کرد. پس از ۲۴ ساعت سکوت، مقامات وزارت خارجه ایتالیا افشا کردند که سفارت عراق در اوایل این ماه درخواست کرده بود که یک بالگرد برای تعمیرات به ونیز بیایـد. این مقامات افزودنـد که این درخواست پس از مشاوره با وزارت دفاع و مقامات هوایی پـذیرفته شـد. در همین حال، معاون مدیرکل کمپانی ای که قرار بود لوازم الکتریکی را بر روی بالگرد نصب کند، به خبرگزاری رسـمی ایتالیا گفت که بالگرد برای انجام مطالعات اولیه درزمینه اخبار رادیو هوانوردی و دسـتگاه گیرنده و فرسـتنده در راه میلان بوده است. به گفته معاون مدیرکل کمپانی الکترونیک رم، این کار قرار بود که دو ماه ادامه یابد. یک مقام در وزارت خارجه ایتالیا این گزارش را تأییـد کرد، ولی افزود که تجهیزات مورد نظر می توانـد ازنوع ساده باشـد که قـدرت نظامی بالگرد را افزایش نخواهد داد. وی از اینکه ایران با افشای این خبر ممکن است ایتالیا را مورد انتقاد قرار دهد، ابراز نگرانی کرد.

این مقـام همچنین خاطرنشـان کرد که به دلیـل ارتباط بازرگانی با دو طرف (ایران و عراق) موضع رسـمی ایتالیا حاکی از بی طرفی کامل بود. مقامات وزارت دفاع و خارجه ایتالیـا می گوینـد که اجـازه اقامت چهارروزه به بالگرد داده شـده درحالی که معاون مـدیرکل کمپانی می گویـد که بالگرد مـذکور قرار بوده برای کارهای دوماهه به میلان برود؛ مقامات ایتالیایی درباره اختلاف موجود در اظهارات دو وزارتخانه و کمپانی توضیحی ندادند. به علاوه هیچ گونه توضیحی درمورد اینکه آیا دولت ایتالیا اجازه فروش این تجهیزات را صادر کرده یا خیر، داده نشده است.(۱)

ص: ۴۶۷

۱- خبرگزاری جمهوری اسـلامی، نشـریه گزارش های ویژه، شـماره ۵، ۵/۱/۱۳۶۲، صص ۸ و ۹، واشـنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲، به نقـل از نیویورک تایمز.

۱

در ادامه کمک های دولت کویت به عراق امروز ۴۲ تریلی حامل تانک، موشک و مهمات از مرز کویت وارد این کشور شد.(۱)گفتنی است روز گذشته نیز ۳۲ تریلی حامل تجهیزات نظامی از کویت به عراق ارسال شده بود.(۲)

۲

نیروهای امنیتی علاوه بر یک عملیات مهم و موفق پاک سازی در شمال غربی ارومیه، امروز در پیرانشهر، سقز و مهاباد نیز با عوامل ضدانقلاب درگیری هایی داشتند.

به دنبال تشدید فعالیت افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در شمال ارومیه، نیروهای سپاه ارومیه و ژاندارمری از ساعت ۲:۳۰ بامداد، عملیاتی را برای پاک سازی روستاهای گنگچین و خره گوش در شمال غربی این شهر (که از مناطق اصلی تجمع عوامل حزب دمکرات بود) آغاز کردند. این عملیات که با طراحی دقیق و هماهنگی کامل اجرا شد تا ساعت ۱۶ ادامه یافت و ۲۰ تن از افراد هیز برگیری این حزب کشته و ۲۰ تن دیگر نیز دستگیر شدند. از افراد خودی نیز ۳ نفر شهید و ۳ تن مجروح شدند. در این عملیات علاوه بر انهدام پایگاه حزب دمکرات در روستای گنگچین، ۱۳ قبضه از انواع مختلف اسلحه انفرادی و تیربار و مقداری مهمات و سایر لوازم نظامی به دست نیروهای خودی افتاد، همچنین اجناس فراوانی ازقبیل روغن خوراکی و پارچه که به صورت قاچاق از مرزها وارد شده بود از پایگاه این حزب به دست آمد.(۳)

در پاک سازی روستای قره خضر در پیرانشهر، ۶ تن از افراد خودی مجروح شده و گروه های مسلح غیرقانونی نیز تلفات سنگینی را متحمل شدند.(۴)-(۵)

در سقز هم پایگاه شهید نجفی هدف حمله افراد مسلح ضدانقلاب قرار گرفت که براثر آن ۴ نفر از نیروهای خودی زخمی شدند.(۶)

در مهاباد نیز عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه امید حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی این حمله خنثی و ۲ تن از مهاجمان دستگیر شدند.(۷)

امروز همچنین ۲۰ نفر از افراد خودی که توسط عوامل حزب دمکرات به گروگان گرفته شده بودند در نزدیکی خاتون باغ در شمال مهاباد، آزاد شدند.(۸)

۳

در خرم آباد، افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به منزل یکی از پاسداران تیراندازی کردند که فقط خسارات مالی به بار آورد.(۹)

در زنجان نیز یکی از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در فاز نظامی فعالیت می کرد و در چند عملیات نظامی شرکت کرده بود، دستگیر شد.(۱۰) همچنین در سمنان یکی از فعالان سازمان چریک های فدایی خلق شاخه اقلیت که فراری بود، دستگیر شد.(۱۱)

۱- سند شماره ۴۳۹۷۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت امور خارجه به ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- همان.

۳- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات روستاهای هله گوش از تاریخ ۳/۱/۱۳۶۲ الی ۱۲/۱/۱۳۶۲، از واحد طرح و عملیات ح به ستاد مرکزی، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۲۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (فرماندهی)، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۰۱۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستون عملیات به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به ف نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۱۹، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۴- آمار دقیقی از تلفات نیروهای مسلح غیرقانونی در دست نیست.

۵- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۵، ۸/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۶- سند شماره ۳۴۶۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۳)، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۷- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۸- سند شماره ۴۴۵۰۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی گروگان های آزادشده)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۹- سند شماره ۷۲۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی منطقه۸ به مرکز فرماندهی ستاد مرکز، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱۰- سند شماره ۱۰۵۲۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۴، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۱۱- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱.

در ادامه تلاش های دولت شوروی برای القای این نکته که دستگیری اعضای حزب توده نشان دهنده خط جدیدی است که حاکمیت ایران برای هرچه غربی تر شدن برگزیده است، پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست شوروی مقاله ای را دراین خصوص منتشر کرد. تلاش برای مستقل جلوه دادن حزب توده و تأکید بر فعالیت این حزب برای استقلال ایران (!) ازجمله نکات جالب توجهی است که در این مقاله بدان پرداخته شده است. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از مقاله پراودا چنین است:

«به نوشته این روزنامه، گزارش های اخیر و متعدد رسیده از تهران نشانگر آن است که با دستگیری اعضای برجسته حزب توده ازجمله نورالدین کیانوری دبیراول کمیته مرکزی این حزب، توطئه ای در ایران جریان دارد. به گزارش تاس از مسکو، پراودا در اشاره به دستگیری اعضا و طرف داران حزب توده در بسیاری از استان های ایران، تأکید می کند این دستگیری ها حاکی از جریان یک حمله آشکار علیه یکی از قدیمی ترین احزاب سیاسی این کشور است که نمایندگی جناح چپ؛ یعنی مترقی ترین جناح انقلاب ایران را برعهده دارد.

این روزنامه افزوده است: خاطرنشان می سازد حزب توده نه تنها امروز بلکه طی بیش از چهل سال که از تأسیس آن می گذرد موجودیتش را به عنوان نیرویی که برای استقلال، آزادی و پیشرفت اجتماعی مبارزه می کند ثابت کرده است و دقیقاً به همین دلیل است که این حزب خشم ارتجاع امپریالیستی و استبداد را برانگیخته است و به همین علت نیز سرکوبگری های ظالمانه زندان و کشتار اعضای این حزب باید اعمال شود.

حزب توده در شرایط سخت و به طور مخفیانه در انقلاب ضدشاه و انقلاب ضدامپریالیستی فعالیت می کرد و هنگامی که در سال ۱۹۷۹ انقلاب پیروز شد، این حزب آن را مورد ستایش قرار داد. پراودا اضافه می کند: در گذشته که تضاد شدیدی بین نیروهای سیاسی ایران وجود داشت، حزب توده موضع خود، یعنی حمایت استوار از جناح رهبری انقلاب را تغییر نداد و به گسترش روند دمکراتیک و ضدامپریالیست کمک کرد؛ زیرا معتقد بود دقیقاً این تنها روندی است که ستون فقرات سیاست امام خمینی را تشکیل می دهد. حزب توده نه تنها رهبری جمهوری را از وفاداریش به آن مطمئن ساخت، بلکه عملاً در انسجام بیشتر مردم ایران و تغییرات اجتماعی مؤثر درجهت منافع اکثر توده های ایرانی همکاری خود را نشان داد و اکنون این حزب عملاً سر از تن جدا گشته، رهبرانش روانه زندان شده و با محاکمه مواجه هستند.

پراودا تأکید می کند: تجربه تاریخی نشان می دهد که ضربه به میهن پرستان، بدون توجه به اینکه تحت چه مستمسکی باشد در درازمدت به یک ضربه بر خود انقلاب تبدیل می گردد. هنوز زود است از این محاکمه پوچ، مغرضانه و اتهامات مهمل وارده جلوگیری به عمل آید و به شعارهای "مرگ بر حزب توده" در تهران پایان داده شود.

پراودا در پایان می نویسد همکاری بین همه نیروهای میهن پرست و دمکراتیک بدون شک درجهت منافع مردم ایران و مبارزه ضدامپریالیستی آنها می باشد.»(۱)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۴، ۴/۱/۱۳۶۲، صص ۷ و ۸؛ تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲.

۱

رئیس جمهور در اولین روزهای سال نو، با حضور در دو بیمارستان در تهران، از مجروحان جنگ، اسرای مجروح عراقی و بیماران بستری، عیادت کرد.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، پیش ازظهر امروز در بیمارستان ۵۰۱ ارتش جمهوری اسلامی ایران با مجروحان جنگ تحمیلی و اسرای مجروح عراقی ملاقات کرد. در این دیدار که بدون اطلاع قبلی مسئولان بیمارستان صورت گرفت، تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، مشاور عالی ریاست جمهوری و تنی چند از مسئولان نهاد ریاست جمهوری نیز حضور داشتند. رئیس جمهور و همراهان هنگام ورود به بیمارستان مورد استقبال مجروحان، کارکنان بیمارستان و عیادت کنندگان قرار گرفتند. آیت الله خامنه ای با عیادت از تک، تک مجروحان جنگ تحمیلی در این بیمارستان، برای آنان آرزوی شفا و سلامتی کرد.(۱)

آیت الله خامنه ای دیروز نیز با حضور در بیمارستان نجمیه تهران، از مجروحان جنگ تحمیلی و بیماران بستری در این بیمارستان عیادت کرد.(۲)

۲

وزیر امور خارجه هند و رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، امروز به طور جداگانه به اظهارنظر درمورد تلاش ها برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق پرداختند.

ناراسیما رائو وزیر امور خارجه هند، درباره ادامه تلاش های این کشور برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق گفت: دولت هند جهت یافتن راه حلی برای جنگ ایران و عراق و همچنین مسئله فلسطین بدون اتلاف وقت با دولت های ذی ربط تماس برقرار خواهد کرد. وی درمورد جنبش عدم تعهد گفت: هند درحال حاضر به عنوان رئیس جنبش غیرمتعهدها هیچ فرصتی را برای حل مسائل مهمی که جنبش با آنها روبه روست از دست نمی دهد.(۳)

یاسر عرفات نیز در سخنرانی خود در نشست کمیته همکاری کشورهای عربی، افریقایی در تونس درباره چشم انداز صلح و اقدامات صورت گرفته دراین خصوص مطالبی را بیان کرد. رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین تأکید کرد که آخرین اجلاس غیرمتعهدها به ایندیرا گاندی نخست وزیر هند، مأموریت داده است تا چندین اقدام برای آتش بس میان ایران و عراق را بررسی کند و این گام مقدماتی برای صلح میان دو کشور می باشد. وی در اظهاراتی، که در نیکوزیا انتشار یافت، گفت که دو طرف جنگ با این اقدامات موافقت کرده اند.(۴)

دراین حال، رادیو صوت الجماهیر درباره موضع حمایت گرانه عرفات از صلح مورد نظر عراق اعلام کرد: «یاسر عرفات مجدداً موضع صلح دوستانه عراق جهت حل اختلافات خود با ایران ازطریق مسالمت آمیز را ستود.»(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره۴، ۴/۱/۱۳۶۲، ص۲، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۲.

۴- همان، ص۲۸، رادیو دوبی، ۳/۱/۱۳۶۲.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۵، ۵/۱/۱۳۶۲، ص۲۲، رادیو صوت الجماهیر، ۴/۱/۱۳۶۲.

۱

درپی دیدار معاون سازمان انرژی اتمی عراق با پادشاه عربستان، رادیو اسرائیل در برنامه ای به بررسی علت این دیدار و تفسیر آن پرداخت.

به گزارش این رادیو، همام عبدالخالق معاون سازمان انرژی اتمی عراق با شاه فهد در ریاض، ملاقات و نامه ای را ازطرف صدام حسین به وی تقدیم کرده است. رادیو اسرائیل در ادامه گزارش خود افزود: « ناظران سیاسی معتقدند که این دیدار دررابطه با فشارهای اقتصادی عراق به خاطر جنگ با ایران و نیاز این کشور به سرمایه گذاری های ضروری جهت بازسازی رآکتورهای اتمی نزدیک بغداد که توسط هواپیماهای نیروی هوایی اسرائیل در ماه ژوئن ۱۹۸۰ منهدم شده است، می باشد.»(۱)

۲

پیش بینی حمله آتی ایران در منطقه العماره با به کارگیری نیروی پیاده، بروز مشکلات مالی در اقتصاد عراق براثر افزایش هزینه های جنگ و چاره جویی مقامات این کشور برای کاستن از فشارها، توقعات فزاینده مقامات عراقی از کویت به رغم نقش گسترده این کشور در پشتیبانی از عراق و بررسی روابط پیچیده دو کشور از محورهای اصلی مقاله نشریه امریکایی کریستین ساینس مانیتور است.

در بخشی از این مقاله آمده است: «با قضاوت بر روی ترکیب و سازماندهی حملات پیشین، تحلیل گران نظامی می گویند که ایران دوباره در فکر یک سری حملات علیه عراق است، ولی ترکیب فعلی نیروهای ایران تعداد بیشتری از نیروهای عادی ارتش را شامل می گردد که انتظار می رود به عبور از مرز در ناحیه شهر العماره اقدام کنند. روش ایران در استفاده از امواج انسانی حداقل در مراحل اول با شکست روبه رو شده. حمله ماه پیش منجر به تصرف باریکه ای که متعلق به هیچ کدام از طرفین نیست و تصاحب چند برج کم اهمیت دیدبانی مرزی عراق شد. بعضی تحلیل گران می گویند که مشکلات مالی عراق نهایتاً توانایی مقابله با حملات مکرر ایران را تحت تأثیر قرار خواهد داد. دو سال و نیم تحمل هزینه سنگین نظامی عراق که بالغ بر ۵/۱ میلیارد دلار در ماه می گردد، این کشور را عمیقاً در قرض فرو برده است. مشکلات مالی عراق ماه اکتبر آغاز شد و موجب تعویق بازپرداخت اقساط قراردادهای نظامی و غیرنظامی گردید، درنتیجه عراق اکنون درصدد دریافت اعتبار برای واردات بیشتر و برنامه ریزی مجدد برای پرداخت اقساطی است. گرچه طارق عزیز می گوید که عراقی ها کمتر از ۲۰ میلیارد دلار از حامیان عرب خود دریافت کرده اند، ولی منابع خلیج فارس و مصری تخمین می زنند که آنها از ابتدای جنگ عراق ۵۲ میلیارد دلار از کشورهای عرب دریافت نموده اند.

کویت وضع نابسامان مالی خود را وسیله توجیه قطع کمک مالی به عراق قرار داده است. یک منبع گفت که کویت می بایست وام های عراق را از محل درآمد سرمایه گذاری یا حتی ذخایر خود بپردازد و مشخصاً کویت نمی خواهد این کار را بکند.

تحلیل گران می گویند که کویت و دیگر کشورهای خلیج فارس تشخیص داده اند که پس از پایان خصومت ها باید هزینه بازسازی ایران و عراق را به دوش بگیرند و با کاهش درآمد نفتی، کویت و

۱- همان، ص۲۱، رادیو اسرائیل، ساعت ۱۹، ۴/۱/۱۳۶۲.

دیگر کشورها درصدد پس انداز درآمد خود برای تأمین شرایط ایران جهت پایان جنگ هستند. به علاوه گزارشات حاکی است که کویت در مقابل تقاضای عراق برای دریافت وام خواستار حل فوری مشکلات بین دو کشور شده است. یک منبع بسیار مطلع گفت: ما مرتباً مسئله را مطرح می کنیم، ولی آنها از بحث پیرامون آن خودداری می کنند. کویت اخیراً ۵۲ میلیون دلار صرف ساختن پلی از جزیره بوبیان به اراضی کویت نموده است و عراق اخیراً درخواست نموده که جزیره را رهن نماید تا بتواند پایگاه نظامی در آن تأسیس کند. کویت براین اساس که نیروی هوایی ایران می تواند به راحتی هرگونه تأسیسات نظامی در بوبیان را نابود کند با این درخواست مخالفت کرد. ناظران می گویند به خاطر موضع کویت روابط بین عراق و این کشور هرچه بیشتر تیره شده، گرچه گفته می شود که کویت حمایت نظامی خود را از عراق افزایش داده است.»(۱)

ص: ۴۷۲

۱- همان، صص ۲ و ۳، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۴ فروردین ۱۳۶۲ ۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۴ مارس ۱۹۸۳

۱

افراد حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بر سر راه نیروهای سپاه در مسیر روستای محمدیار به نقده کمین زدند؛ در این حادثه ناصر علیزاده(۱) فرمانده سپاه نقده به شهادت رسید. در این حمله مهاجمان یک خودرو را به سرقت بردند و یک خودرو را نیز آتش زدند. گفتنی است ۱۵۰ نفر در اجرای این عملیات کمین مشارکت داشتند. این افراد از شب قبل در روستای چقال مصطفی مستقر شده بودند و از هنگام استقرار در روستا برای آنکه خبر حضورشان به بیرون درز نکند، با برقراری حکومت نظامی به هیچ کس اجازه خروج از روستا را نمی دادند.(۲)

امروز همچنین براثر حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه شهریکند در جنوب غربی بوکان، یک نفر از نیروهای ژاندارمری مجروح شد.(۳)

۲

در یک عملیات مشترک ۵۰ تن از افراد حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک شرکت راه سازی در یک کیلومتری شهر بانه، حمله کردند. در این حمله مهاجمان ۲ نگهبان شرکت را زندانی و پس از بمب گذاری در ماشین های راه سازی آنجا را ترک کردند. از بمب های کارگذاشته شده فقط خط یک تله انفجاری عمل کرد و یک خودرو بارکش منهدم شد. نیروهای سپاه و ژاندارمری به محض اطلاع از ماجرا به محل حادثه رفتند و باقی تله های انفجاری را که با ۲۶ پوند تی.ان.تی. و ۸ عدد چاشنی الکتریکی کار گذاشته شده بودند، جمع آوری کردند.(۴)

سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دراین باره بیانیه ای منتشر کرد. توجیه این سازمان درباره علت تخریب ادوات مهندسی و همچنین دادن آمار غیرواقعی از ماشین آلات منهدم شده از نکات درخور توجه در این بیانیه است:

۱- روز بعد جسد شهید ناصر علیزاده درحالی در محل حادثه پیدا شد که مهاجمان آن را مثله کرده بودند.

۲- سند شماره ۳۴۹۵۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات (نقده - مهاباد)، از واحد طرح و عملیات منطقه به فرماندهی منطقه۱۱، ۱۱/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۸۹۴۸۰، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۱، ۷/۱/۱۳۶۲؛ - و سند شماره ۳۳۴۵۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مهاباد (اطلاعات) به تیپ ویژه شهدا، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۱۷۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری کردستان، ۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه به ستاد مرکزی، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری شهرستان بانه به استانداری کردستان، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

«یک تیم از پیش مرگ های مجاهـد خلق از واحـد پارتیزانی عملیات ویژه پیش مرگه مجاهـد شـهید حسن عرب خزائلی از گردان پیش مرگه مجاهد شـهید محسن خزری با برنامه ریزی و طرح دقیق و با هماهنگی و همکاری پیش مرگان دلاور حزب دمکرات کردستان ایران، توقفگاه اصلی ماشین آلات راه سازی رژیم را در منطقه بانه به تصرف درآورده و کلیه ماشـین آلات مسـتقر در آن را به طور کامل منهـدم ساختند. این محل که در عمق منطقه تحت تسـلط دشـمن و در کنار شـهر بانه قرار دارد، مرکز نگهداری ماشـین آلات راه سازی سـنگین بوده است که دشـمن از آنها برای دستیابی به مقاصـد ضـدخلقی و سـرکوبگرانه خویش من جمله ایجاد پایگاه برای اسـتقرار پاسـداران، حفر سنگرهای بزرگ، ساختن جاده های نظامی برای قتل عام روسـتاییان و ویرانی روستاهای کردستان استفاده می کرد. در این عملیات پیش مرگه های مجاهد خلق پس از طرح ریزی عملیات و آماده ساختن بمب های نیرومند خویش با همکاری و همگامی کامل پیش مرگان دلیر حزب دمکرات کردستان ایران به عمق منطقه دشمن نفوذ کرده و پس از به محاصـره درآوردن و تصـرف مرکز مزبور، اقدام به کارگذاری بمب ها در زیر ماشـین آلات موجود در محل می کنند. پس از خاتمه این مرحله در ساعت ۱۱:۳۰ دقیقه شب، با انفجار هم زمان کلیه ماشین آلات موجود در محل و من جمله یک دستگاه لودر سنگین، یک دستگاه گریدر، یک دستگاه تراکتور بزرگ راه سازی و یک دستگاه تانکر بزرگ نفتکش مخصوص سوخت رسانی به خودروهای دشـمن و یک دسـتگاه کامیون کمپرسی به طور کامل منهدم می شوند. همچنین قسمت مهمی از ساختمان این محل دچار آتش سوزی شده و به شدت خسارت می بیند.»(۱)

از سوی دیگر، لشکر۲۸ کردستان خبری را درباره اقدام جدید سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرد که نشان دهنده وابستگی هرچه بیشتر این سازمان به دولت عراق و نیز راهبرد فعالیت های آتی آن است. در گزارش لشکر۲۸ کردستان به فرماندهی ناحیه ۴ ژاندارمری کردسـتان آمده است: «برابر خبر رسیده، منافقینی که از شهرستان ها به کردستان آمده اند خانواده های خود را به پاسگاه سیاکونیره عراق تحویل داده و خودشان مسلح شده اند و تعدادی از این افراد مسلح در آبادی بلکه نیروان - سارداب به سر می برند.»(۲)

۱

اقدامات نیروهای امنیتی برای مقابله با افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب در شهرهای مختلف کشور ادامه دارد.

امروز نیروهای خودی اقدام به پاک سازی چند روسـتا در اطراف بانه کردند که در جریان آن یک تن از نیروهای خودی شـهید و یک تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته شد و چند تن هم زخمی شدند. در این عملیات مقداری مهمات به دست نیروهای خودی افتاد.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، صص۱۸، ۱۹و۲۰، رادیو بغداد، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۳۴۶۴۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی.

در مهاباد نیز ۶ تن از فعالان بخش تشکیلات شهری حزب دمکرات دستگیر شدند. در بوکان هم ۲ نفر دیگر از افراد این حزب و یک نفر از مسئولان موتوری گروه کومه له با یک قبضه اسلحه دستگیر شدند.(۱) یکی از افراد رابط کومه له نیز در اتوبان کرج دستگیر شد.(۲)

۱

به دنبال تشدید عملیات نیروهای خودی برای پاک سازی مناطق غرب و شمال غرب کشور و اقدامات عناصر مسلح غیرقانونی علیه نیروهای امنیتی، منابع خبری غرب تلاش هایی را برای حمایت تبلیغاتی از گروه های مسلح ضدانقلاب، ترتیب داده اند که صورت ظاهری آن حمایت از خلق کرد و خودمختاری و استقلال مناطق کردنشین از دولت مرکزی است. این اقدامات تبلیغاتی بدون بررسی اوضاع فعلی ایران و سوابق تاریخی چنین مواردی انجام می گیرد و در آن هیچ اشاره ای به همکاری اطلاعاتی و نظامی گروه های مسلح غیرقانونی با دولت متجاوز عراق نمی شود.

نمونه ای از این اقدامات برنامه ای است که کانال ۳ تلویزیون فرانسه پخش کرد و در آن به مسئله کردها در کشورهای ایران، عراق، سوریه و ترکیه پرداخت. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از این برنامه چنین است:

«مجری برنامه ابتدا ضمن اشاره به کنفرانس مطبوعاتی پیش مرگان کرد ایرانی در پاریس مدعی شد که به دنبال استقرار جمهوری اسلامی در ایران هزاران تن توسط رژیم جمهوری اسلامی قتل عام شده اند. در این برنامه پس از نمایش تصاویری از کردهای تفنگ به دست که در قهوه خانه های منطقه کردستان ایران و در کوچه ها دیده می شدند، مجری اضافه کرد: چریک هایی که هم اکنون با جمهوری اسلامی ایران درحال جنگ هستند، پیش مرگان نامیده می شوند و هدفشان دستیابی به خودمختاری در منطقه می باشد و این درحالی است که [امام] خمینی مسئله ای به نام خودمختاری را نمی پذیرد.»(۳)

رادیو بی بی سی نیز درگیری های اخیر کردستان را مورد توجه قرار داده و با استناد به اطلاعات ارائه شده در بیانیه های گروه های مسلح غیرقانونی، به بررسی این موضوع پرداخته است:

«دولت ایران گفته است که روز سه شنبه، ۳۰ تن از چریک های کرد را کشته اند و چریک ها نیز گفته اند که در جنگ با نیروهای دولتی پیروزی هایی به دست آورده اند. جان رتر مفسر بخش شرقی بی بی سی، گزارش هایی را که دراین باره از جمهوری اسلامی و منابع کرد رسیده بررسی کرده و می گوید آخرین گزارشی که درباره زدوخوردهای کردستان در رادیو ایران گزارش داده شد، گزارشی بود از بوکان که در آن سازمان دست چپی کومه له شرکت داشته [است]. هفته گذشته، مقامات رژیم [ایران] گفتند که ۲۵ تن از چریک های کرد را کشته اند و با حملاتی غافلگیرانه، ۵ روستا را از چریک های کرد پس گرفته اند.

سازمان کومه له خود گزارش داد که هفته گذشته زدوخوردهایی در منطقه اتفاق افتاده است

ص: ۴۷۵

۱- سند شماره ۳۹۱۹۷۸، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص ۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۵، ۵/۱/۱۳۶۲، ص۵، پاریس، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۱/۱۳۶۱، به نقل از کانال ۳ تلویزیون فرانسه.

و چریک هایش به یک ستون از نیروهای دولتی حمله برده و آن را منهدم ساخته اند. همچنین هفته گذشته ابراهیم علی زاده از دفتر سیاسی کومه له تلگرافی برای دبیرکل سازمان ملل فرستاده و ایران را متهم کرده که در روستاهای کردستان موج دیگری از کشتار به راه انداخته است.

واقعیت امر هرچه باشد شکی نمی تواند باقی بماند که بار دیگر زدوخورد در جنگی که پس از چهار سال است (یعنی تقریباً از ابتدای روی کار آمدن رژیم آیت الله خمینی) ادامه دارد، شدت یافته است. سازمان مجاهدین خلق ایران [منافقین] که متحد حزب دمکرات کردستان ایران است نیز گزارش هایی از زدوخورد در منطقه فرستاده است. در بیانیه ای که ازطرف دفتر مجاهدین خلق [منافقین] در پاریس دیروز منتشر شد، آمده است که هفته گذشته، چریک های کرد ۲۳ تن از پاسداران انقلاب را در حمله به پایگاه آنها در نزدیکی سردشت کشته اند. سازمان مجاهدین خلق [منافقین] می گوید که این پایگاه به خصوص که نامش عمران است، مهم ترین پایگاه پاسداران انقلاب در سردشت بوده است و مجاهدین و چریک های حزب دمکرات کردستان مکرراً به این پایگاه حمله کرده بوده اند. دو روز قبل، مصطفی هجری یکی از اعضای دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان ایران در پاریس، گفت که از تابستان سال گذشته تابه حال، چریک های کرد بیش از ۶ هزار تن از نیروهای دولتی و پاسدار انقلاب را کشته اند، گفته می شود که بیشتر زدوخوردها در طول جاده سردشت اتفاق افتاده است و این منطقه ای است که ایران مصممانه کوشیده است تا آن را از دست چریک های کرد خارج سازد. ناظرانی که از خارج به کردستان رفته بودند این موضوع را تأیید کردند که نیروهای دولتی در حمله هایشان علیه کردها متحمل تلفات سنگینی شده اند، اما این ناظران می گویند که نیروهای دولتی تنها به دلیل آنکه ازلحاظ تعداد بیشتر هستند و به سلاح های بیشتر مجهزند توانستند که راه ها و شهرهای عمده کردستان را اشغال کنند.»(1)

از سوی دیگر، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری این گونه اقدامات رسانه های خبری را مورد بررسی قرار داده و به انگیزه و اهداف آنها از پیگیری چنین اخبار و تفاسیری پرداخته است: «در شرایطی که با آغاز فصل بهار، عملیات پاک سازی مناطق آلوده استان های کردستان و آذربایجان غربی مجدداً آغاز گردیده است، ضدانقلابیون برای حفظ خویش و باتوجه به تصمیم قاطع مسئولان جهت ریشه کن کردن فساد در منطقه، سعی دارند که با جنجال تبلیغاتی از هم اکنون جو را برای شکست های آتی خود مناسب سازند. در همین رابطه، اخیراً رسانه های گروهی امپریالیسم درجهت رسیدن به اهداف زیر اقدام به پخش گزارش های اغراق آمیز از تحولات مناطق کردنشین ایران و فعالیت های ضدانقلابیون ... [در این مناطق کرده اند]:

۱. پخش این اخبار وسیله توجیهی است جهت مداخله تجاوزگرانه و جاسوسی کشورهای اروپایی و ابرقدرت ها که زیر پوشش [عناوین] بشردوستانه و عاطفی و پزشکی و... صورت می گیرد.

۱- همان، صص۱۲ و ۱۳، رادیو بی بی سی، ۴/۱/۱۳۶۱، به نقل از رادیو دولت ایران.

۲. تقویت روحیه چته ها با این امر [با پخش چنین گزارش هایی به آنها القا می شود] که جهان از مبارزات آنها مطلع [است] و آن منعکس کننده اخبار مبارزات آنها می باشد. به بیانی دیگر، کردها از حامیانی قوی در جهان برخوردارند.

۳. جنگ فراموش شده کردستان را در اذهان جهانیان زنده و به صورت یک معضل لاینحل داخلی انقلاب اسلامی ایران مطرح می نمایند.

نمونه هایی از اخبار رسانه های گروهی امپریالیسم در ذیل مندرج است: رادیو امریکا، در اخبار شبانگاهی مورخ ۳ فروردین ۱۳۶۲، گزارش هایی را مبنی بر درگیری بین نیروهای جمهوری اسلامی ایران با اکراد شورشی در کردستان پخش و نتیجه این درگیری را شهادت ۳۶ تن از پاسداران و هلاکت ۱۱ تن از ضدانقلابیون ذکر کرد. این رادیو در ادامه اخبار خود به نقل از دفتر منافقین در پاریس، گزارشی مبنی بر درگیری بین شورشیان کرد و منافقین با پاسداران انقلاب اسلامی در حوالی پاسگاهی در نزدیکی همدان که موجب شهادت تعدادی از پاسداران شده است را پخش کرد.»(۱)

۱

ناکامی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ترور قائم مقام وزیر امور خارجه، ایجاد اخلال در تأسیسات برق یک کارخانه در شوش و دستگیری تعدادی از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب در بابل، بندر ترکمن و نورآباد ازجمله حوادث مهم امروز بود.

اعضای یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که قصد ترور احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه را داشتند هنگام عملی کردن نقشه خود به اشتباه وارد خانه همسایه عزیزی در خیابان چهلستون شدند و پس از آنکه پیرزن صاحب خانه را با ضربه ته کلت بیهوش کردند، منزل را بازرسی و بدون نتیجه آنجا را ترک کردند.(۲)

امروز همچنین کارخانه کاغذسازی پارس در شهر شوش، به علت خرابکاری عناصر گروه های سیاسی در تأسیسات برق، به مدت ۲۴ ساعت تعطیل شد.(۳)

در بابل، ۲ نفر از مسئولان شهری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند و از آنان یک قبضه اسلحه به دست آمد.(۴) در بندرترکمن نیز یکی از افراد این سازمان که مدت ها فراری بود، دستگیر شد.(۵)

در نورآباد ممسنی استان فارس، یکی از افراد تشکیلات سازمان مجاهدین خلق(منافقین) خود را به نیرو های انتظامی معرفی کرد.(۶)

یک زن و شوهر که از افراد سازمان کمونیستی پیکار بودند در تربت حیدریه دستگیر شدند.(۷)

۱- سند شماره ۲۳۲۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر مطالعات و تحقیقات نخست وزیری، بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، شماره ۸۵، ۲۰/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴، به نقل از رادیو امریکا، به نقل از دفتر منافقین در پاریس.

۲- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۷، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۷۲۴۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی سپاه منطقه ۱۰ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۳- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۶.

۴- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات وتحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۵، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۵- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۶- سند شماره ۲۲۸۳۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: رویدادهای منطقه۸ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه شماره ۲۹، فروردین۱۳۶۲، ص۷.

۷- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، در دیدار با گروهی از نیروهای سپاه، پیوند مردم با حکومت را یک مؤلفه جدید در مؤلفه های قدرت کشورها دانست. وی ضمن اشاره به نفوذ انقلاب در سایر مناطق جهان بر اهمیت حفظ این سرمایه عظیم معنوی انقلاب تأکید کرد. گزارش ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران) از این دیدار به این شرح است: «برادران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ و پایگاه های تابعه با برادر موسوی نخست وزیر محترم، دیدار کردند. در این مراسم مهندس موسوی در سخنانی ضمن گرامیداشت خاطره شهدای انقلاب اسلامی به ویژه شهید رجایی و شهید باهنر و باتوجه به خاستگاه این دو شهید گران قدر در جامعه، نقش طبقات محروم و مستضعف را در تداوم انقلاب اسلامی یادآور شد و گفت: راز قدرت انقلاب اسلامی در سراسر جهان به این نکته ارتباط دارد که انقلاب اسلامی ایران با طبقات محروم و مستضعف جامعه پیوند ناگسستنی دارد. در دنیای امروز هر کشور برای ادامه حیات خود اهرمی در اختیار دارد و ابرقدرت ها به دلیل دردست داشتن امکانات مختلف در روابط بین الملل از تمامی این امکانات برای حفظ منافع خود بهره می برند، اما انقلاب اسلامی بدون داشتن امکانات مادی صدای رسای خود را در جهان مطرح ساخته و به صورت نیروی نافذ در جهان مطرح شده است. این مسئله در افریقا، آسیا و حتی امریکای لاتین به وضوح مشهود است که انقلاب در جان های بسیاری از انسان ها نفوذ کرده است.

آقای موسوی در ادامه سخنان خود افزود: دلیل این حضور شجاعانه و صدای رسای انقلاب نه سلاح های کشنده، نه پول فراوان و نه اهرم های معمول در روابط بین الملل، بلکه آنچه باعث قدرت انقلاب اسلامی شد، توجه عمیق مردم مستضعف جهان به این پدیده جدید است که در مقابل شرق و غرب ایستاده است و این همان اهرم بزرگی است که دراختیار ملت ما و نظام جمهوری اسلامی قرار دارد و حفظ این سرمایه بزرگ برای ما حیاتی است.»(۱)

۲

در ادامه تحرکات دیپلماتیک عراق، رئیس مجلس این کشور که به شوروی سفر کرده است، امروز با معاون اول شورای عالی اتحاد شوروی دیدار کرد. در همین حال، رئیس ستاد ارتش یمن شمالی نیز وارد بغداد شد.

واسیلی کوزنتسوف معاون اول شورای عالی اتحاد شوروی در گفت وگو با نعیم حداد رئیس مجلس عراق، اظهار اطمینان کرد که این دیدار باعث تحکیم دوستی و تفاهم میان ملت های عراق و شوروی خواهد شد. وی سپس با اعلام اینکه شوروی خواستار یک راه حل منصفانه و فراگیر برای خاورمیانه است، بر اهمیت ویژه انسجام و وحدت ملل عرب در شرایط کنونی تأکید کرد. نعیم حداد نیز دیدار خود از شوروی را مؤید خواست عراق در حفظ و گسترش

۱- سند شماره ۸۹۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۵.

روابط با آن کشور دانست. وی سپس از سیاست خارجی شوروی به شدت تمجید کرد.(۱)

از سوی دیگر، عبدالله حسین بوشیری رئیس ستاد ارتش یمن شمالی امروز وارد بغداد شد. وی حامل پیامی ازجانب علی عبدالله صالح رئیس جمهوری یمن شمالی، برای صدام حسین است. این پیام درباره راه های گسترش روابط دو کشور می باشد. خبرگزاری عراق با اعلام این خبر به نقل از بوشیری بر حمایت صنعا از جنگ عراق علیه ایران تأکید کرد.(۲)

۱

باوجود برخی خوش بینی ها درباره احتمال فعالیت هند، به عنوان رئیس اجلاس غیرمتعهدها، درزمینه برقراری صلح بین دو کشور عراق و ایران، روزنامه هندوستان تایمز (چاپ دهلی نو) با برداشتی که از شرایط ایران برای صلح مطرح کرد، وضعیت فعلی را برای این گونه فعالیت ها مناسب ندانست.

این نشریه نوشت: اکنون فرصت مناسب نیست که جنبش عدم تعهد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق دست به ابتکار نوینی بزند. عراق به پایان درگیری علاقه وافری دارد و آماده است تا مسئله را به حکمیت واگذار کند، اما ایرانیان که بر ادامه جنگ تا شکست و سرنگونی صدام حسین پافشاری می کنند، تصریح کرده اند که به دخالت خارجی خوش بین نیستند. شرایط صلح ایران نیز برای طرف مقابل به هیچ وجه پذیرفتنی نیست. این روزنامه افزود: جنبش عدم تعهد هرگز نقش میانجی را در یک درگیری ایفا نکرده است. اگر ایران در نبرد پیروز شود یا عراق حمله ایران را به بن بست بکشاند، شاید تصور (دولت) تهران تغییر کند و در آن شرایط فرصت مناسبی برای دخالت غیرمتعهدها پیش آید، اما تا آن زمان دلیلی برای ابتکارهای صلح جویانه خانم گاندی وجود ندارد.(۳)

۲

با گذشت زمان و ادامه نشت نفت از چاه های نوروز به آب های خلیج فارس و گسترش لکه های نفتی، خطر آلودگی سواحل جنوبی خلیج فارس و پیامدهای زیست محیطی آن نیز جدی تر می شود. روزنامه انگلیسی زبان گلف نیوز (چاپ دوبی) دراین باره نوشت:

«یک لکه نفتی شناور صد تا صدوپنجاه هزار تنی که سواحل کشورهای خلیج [فارس] را مورد تهدید قرار داده است، هم اکنون در امتداد خط ساحلی امارات عربی درحال حرکت است. به گفته منابع مطلع، این نفت شناور برای امارات عربی خطر قریب الوقوعی در بر ندارد، اما اگر چند درجه ای در مسیر خود تغییر جهت دهد سواحل امارات مورد تهدید قرار خواهد گرفت.

این لکه نفتی به دنبال حمله ۲ مارس [۱۱ اسفند] عراق به چاه های نفتی ساحلی ایران به راه افتاد.(۴)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۶، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۵، مسکو، خبرگزاری فرانسه، ۵/۱/۱۳۶۱.
۲- همان، ص۴، بیروت، خبرگزاری یونایتدپرس، ۵/۱/۱۳۶۱، به نقل از خبرگزاری عراق.
۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۵، ۵/۱/۱۳۶۲، ص۴، دهلی نو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۱/۱۳۶۱، به نقل از هندوستان تایمز.
۴- همان، ابوظبی، خبرگزاری ابوظبی، ۴/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه گلف نیوز.

نشریه الوطن العربی (چاپ فرانسه)، که ازجمله حامیان سیاسی و تبلیغاتی عراق است، مصاحبه ای را با عده ای از اسرای ایرانی در اردوگاه الرمادی انجام داده است. نکته قابل توجه در این مصاحبه که در نشریه نیز تلویحاً به آن اشاره شده، سختی و پایداری اسرای ایرانی در مواجهه با سؤالات جهت دار خبرنگار است. در پایان مصاحبه، خبرنگار به بیان دیدگاه های شخصی خود پرداخته که بیانگر ناکامی وی در این رویارویی تبلیغاتی است؛ گزارش یک بولتن داخلی سپاه از این مصاحبه بدین شرح است:

«نشریه وابسته الوطن العربی در گزارشی که توسط یکی از خبرنگاران آن از اردوگاه اسرای ایرانی در بند دولت بعثی صهیونیستی عراق تهیه شده، به بررسی کیفیت گذران زندگی برادران ارتشی، سپاهی و بسیجی در اردوگاه اسرای ایرانی پرداخته است. الوطن العربی اعتراف کرده است که گروه اعزامی این مجله در اردوگاه واقع در منطقه الرمادی در نزدیکی بغداد، برای اولین بار با تعدادی از اسرا در محیطی آزاد مصاحبه کرده است. گزارشگر نشریه در گزارش خود می نویسد: ملاحظه کردم که برخی اسرا به ویژه از منطقه عرب نشین المحمره [خرمشهر] مسئله شرکت در جنگ را به کلی قبول ندارند و ادعا می کنند که به طور اتفاقی اسیر شده اند. افرادی مانند جواد عابد حسن از منطقه الاحواز [اهواز] از اسرای ایرانی غیرعرب موضع گیری محافظه کارانه تری درمورد جنگ اتخاذ می کند. یکی از ایرانی های غیرعرب به نام مسیح الله عزت الله گفت: چنانچه آزاد شوم و جنگ ادامه داشته باشد، دوباره به جبهه بازمی گردم تا با عراقی ها بجنگم. پاسداران [امام] خمینی نیز حقیقتی جز گفته های آیت الله های قم را نمی پذیرند.

گزارشگر این نشریه سپس متن سؤال خود و پاسخ چند تن از نیروهای عضو بسیج سپاه پاسداران را به شرح زیر درج کرده است:

سؤال: آقای منصور حسین چرا در جنگ شرکت کرده اید؟

وی با لجبازی آشکار و واکنش تند به زبان فارسی گفت: من با اراده و آزادی کامل برای دفاع از اسلام و میهن داوطلبانه در جنگ علیه کفار شرکت کردم.

سؤال: ولی آقای منصور، عراق یک کشور مسلمان است. وی با غرور عجیبی گفت: فکر نمی کنم... ! و سپس سرش را بالا گرفت و با نگاهی خشمگینانه اضافه کرد: شما اشتباه می کنید عراق مسلمان نیست.

سؤال: اگر به ایران بازگشتید و دوباره از شما خواسته شد که به جبهه بروید آیا موافقت می کنید؟

جواب: البته، با خوشحالی موافقت می کنم.

سیدعلی پانزده ساله دانش آموز کرمانی گفت: من برای دفاع از کشورم به اراده خود داوطلب شرکت در این جنگ شدم و قبل از رفتن به جبهه برای سه ماه آموزش نظامی دیدم.

ص: ۴۸۰

سؤال: درمورد جنگ چه می گویید؟

جواب: جنگ برای من درسی بود که هرگز فراموشش نمی کنم.

گزارشگر در پایان، ناامید از دستیابی به اهداف خود، کینه توزی خود را پنهان نمی کند و می نویسد: گفت وگو با اسرا چند ساعت طول کشید، پاسخ ها شبیه به هم هستند. پرواضح است که رژیم [امام] خمینی توانسته است بر افراد بی سواد و غیرروشنفکر که اکثریت ملت ایران را تشکیل می دهند تأثیر بگذارد و این رژیم بر این طبقات بی سواد تکیه می کند و آنها را به سوی جبهه های جنگ سوق می دهد.»(۱)

ص: ۴۸۱

۱- سند شماره ۲۲۷۴۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سپاه در رسانه های بیگانه، تبلیغات و انتشارات ستاد مرکزی سپاه پاسداران - ارتباطات، نشریه شماره ۱۶، ۴/۲/۱۳۶۲، صص ۱ و ۲، سپاه در مطبوعات خارجی، نشریه الوطن العربی، چاپ پاریس، ۲۴ مارس ۱۹۸۳ (۴/۱/۱۳۶۲).

روزشمار جنگ جمعه۵ فروردین ۱۳۶۲ ۱۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۵ مارس ۱۹۸۳

۱

یک واحد از نیروهای سپاه پاسداران، بسیج جوانرود و نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) با عبور از مرز و گذشتن از موانع نظامی وارد شهر حلبچه عراق شدند. این افراد با خمپاره، آر.پی.جی۷، تفنگ۵۷ و تیربار و سلاح های سبک انفرادی به ساختمان های فرمانداری، ژاندارمری، استخبارات، دخانیات و پادگان شهر حلبچه حمله و خسارت های فراوانی به این اماکن وارد کردند. با اجرای این عملیات که با استقبال مردم شهر مواجه شد، شهر حلبچه ۷ ساعت به تصرف نیروهای خودی درآمد و نیروهای عمل کننده به نشانه حضور در این شهر عکس هایی از امام خمینی را در برخی نقاط شهر نصب کردند.

در این اقدام بیش از ۱۲ نفر از نیروهای نظامی و انتظامی عراق کشته شدند. پس از خروج نیروهای خودی از حلبچه افراد دشمن اقدام به تیراندازی های بی هدف کردند که براثر آن چند نفر از مردم شهر کشته شدند. همچنین در این شهر سه روز حکومت نظامی اعلام شد.(۱)

۲

واحد اطلاعات سپاه پاسداران در یک گزارش کلی به بررسی تاریخچه تشکیل لشکر یرموک مصر، چگونگی ورود یک تیپ از این لشکر به عراق و منطقه عملیات این تیپ پرداخت. در بخشی از این گزارش آمده است:

در سال ۱۹۷۲ (۱۳۵۱)، به منظور مقابله با ارتش رژیم اشغالگر قدس، سران بعضی کشورهای عرب حوزه خلیج فارس و شمال افریقا لشکری تحت عنوان لشکر یرموک را در مصر تشکیل دادند. این لشکر در سال ۱۹۷۳ در آزادسازی کانال سوئز شرکت کرد و موفقیت هایی به دست آورد.

هم زمان با شروع جنگ تحمیلی عراق با ایران، واحدهای این لشکر برای شرکت در جنگ با ایران داوطلب شده و با توافق کشور مصر و سایر کشورهای مرتجع عرب به عراق اعزام شدند؛ در عملیات والفجر در جبهه میسان یک تیپ از این لشکر شرکت داشت.(۲)

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۴؛ و- سند شماره ۹۴۹۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷، طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۷۲۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات (اطلاعات و عملیات) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (اطلاعات و عملیات)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۰، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۳۳.

۱

حمله به نیروهای سپاه در سنندج، به شهادت رساندن ۳ گروگان در کامیاران و غارت داروخانه یکی از روستاهای سردشت، مهم ترین تحرکات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور بود.

در روستای دویسه در ۱۷ کیلومتری شمال غربی سنندج، افراد مسلح غیرقانونی عملیات کمین اجرا کردند که براثر آن ۴ نفر از نیروهای سپاه به شهادت رسیدند.(۱)

در جاده کامیاران، عناصر مسلح ضدانقلاب ۳ تن از پیش مرگان مسلمان کرد را که قبلاً به گروگان گرفته بودند، به شهادت رسانده و سپس بدن مثله شده آنها را در کنار جاده رها ساختند.(۲)

در روستای نوره در غرب سنندج نیز، یک سرباز با مینی که گروه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و یک پایش قطع شد.(۳)

در شمال سردشت، عوامل کومه له به روستای گرگ آباد حمله و داروخانه خانه بهداشت آن را غارت کردند.(۴)

همچنین امروز یکی از افراد گروه کمونیستی کومه له در تهران دستگیر شد.(۵)

در جنوب غربی نوسود در روستای مرخیل نیز ۲ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات کردستان با سلاح و مهمات خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۶)

۲

ساعت ۷:۳۰ امروز، دو نفر از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که قصد ترور یکی از نیروهای سپاه بابل را داشتند با استفاده از رگبار مسلسل یوزی چند بار به سمت وی شلیک کردند، اما با هوشیاری و عکس العمل به موقع این فرد، این اقدام آنها ناکام ماند.(۷)

۳

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در دیدار با جمعی از خانواده های شهدا و بسیجیان، مبارزه با سلطه گران را تنها راهکار پدیدآمدن وضعیت جدید در نظام بین الملل خواند. رئیس جمهور همچنین با اشاره به قدرت مقاومت و ایستادگی ملت ایران دربرابر مشکلات و توطئه ها، درباره سرنگونی رژیم بعثی عراق به دست مردم مسلمان آن کشور اظهار خوش بینی کرد.

آیت الله خامنه ای در بخشی از سخنان خود گفت: «بدبختی های موجود برای میلیون ها انسان محروم در اقصی نقاط دنیا و میلیاردها بشری که به نوعی زیر ستم زورگویان قرار دارند و همچنین عدم تناسب قوا در دنیا، به خاطر وجود سلطه ابرقدرت ها و زورمداران در دنیاست و اگر قرار باشد که این وضعیت غلط به هم بخورد و این قدرت ها نتوانند به این اندازه به ملت ها زور بگویند و منافع انسان ها را نابود کنند، تنها راهش این است که ملت ها با سلطه گران مبارزه

۱- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه به ستاد مرکزی، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۷۲۲۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۷، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۳- سند شماره ۷۲۲۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۶۵۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ (رکن۲)، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴۰، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۶- سند شماره ۱۹۱۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح و برنامه عملیات سپاه پاسداران منطقه۷ (اطلاعات و عملیات)، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۷۲۳۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۲.

کنند و مطمئن باشید که این مبارزه پیروز خواهد بود.»

رئیس جمهور افزود: «در دنیا ملت هایی که با قدرت های بزرگ مقابله کرده اند بسیارند، اما ملت هایی که توانسته باشند پیروزی قاطع به دست آورند اندک هستند و ملت ما از آن نمونه های کمیاب و نادر است و پیروزی قاطع و چشمگیر آنها تنها در سایه همت و فداکاری و ایمان ملت بود.» وی خاطرنشان کرد: «ما در مقابل این گذشت توانسته ایم قدرت و صلاحیت ایمانی یک ملت را در مقابل زور سلطه گری قدرتمندان عالم نشان دهیم و آنها را متوقف سازیم و ملت ها را امیدوار و آگاه سازیم. ما تاکنون دربرابر کسانی که در جریان مزاحمت ها و معارضات امریکا علیه ما قرار گرفته اند و دست و بازوی امریکا شده اند و مرتباً به دشمن ما کمک کرده اند، هیچ اقدامی نکرده ایم، اما بحمدالله در جمهوری اسلامی ایران این قدرت را حس می کنیم که بتوانیم در مقابل همه این توطئه ها، جنایت ها و رذالت ها ایستادگی کنیم.»

رئیس جمهور با اشاره به اینکه رژیم عراق از همان ابتدا قصد داشت وانمود کند ایران جنگ را آغاز کرده است، گفت: «به رغم تبلیغات آنها همه دنیا فهمیده اند که آتش افروز جنگ رژیم عراق است و خدای متعال هم آنها را آن چنان رسوا کرد که بالاخره خود آنها نیز به این موضوع اعتراف کردند.» وی افزود: «ما معتقدیم که در کشوری مثل عراق که ملت آن مسلمان اند و رژیم حاکم بر این مردم از دین و اخلاق و معنویت کمترین بهره ای نبرده است، تنها عاملی که می تواند سررشته مبارزه با آن رژیم را به دست گیرد، خود آن ملت است و مطمئناً آن ملت تحمل نخواهد کرد و آن حکومت را واژگون [سرنگون] خواهد ساخت.»(۱)

۱

آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در دیدار با جمعی از دانش آموزان شهرهای کردنشین ضمن اظهار امیدواری به ریشه کن شدن گروه های ضدانقلاب در سال جدید، اهمیت تاریخی و حساسیت های این مناطق را یادآوری کرد.

پیش ازظهر امروز، بیش از ۲۰۰ نفر از دانش آموزان راهنمایی و تربیت معلم شهرهای استان کردستان همراه با مربیان خود با آیت الله موسوی اردبیلی ملاقات کردند. رئیس دیوان عالی کشور در این دیدار ضمن خوشامدگویی و تبریک سال نو گفت: «وظیفه همه مسئولان است باتوجه به امکانات، کوشش کنند مسائلی را که از سال ۶۱ به ۶۲ منتقل شده، نگذارند مجدداً این مسائل از سال ۶۲ به سال ۶۳ منتقل شود. ما مسئله کردستان را در سال ۶۱ داشتیم و امروز راه حل آن را پیدا کرده ایم که ان شاءالله به فضل پروردگار ما بتوانیم دِیْن و مسئولیتی را که در منطقه داریم در نیمه اول سال ۶۲ ادا کنیم.»

وی گفت: «باید بیفزایم مسائل کردستان و این منطقه – باتوجه به همسایگان مختلف – از قدیم توسط امپریالیسم جهانی به صورت شکارگاه برای آنها بود. امریکا، انگلستان و شوروی از

۱– روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۱.

قدیم نمی خواستند و نمی گذاشتند منطقه حاصلخیز کردستان برای جمعیت مسلمان آن آباد شود، لکن امروز نظام جمهوری اسلامی با تکیه بر نیروی ایمان و اسلام و امت همیشه در صحنه یکی پس از دیگری بر مشکلات فائق آمده و اکنون پیش مرگان کرد مسلمان اند که در کردستان با کومه له و دمکرات ها می جنگند و قصد دارند برای همیشه مسئله کردستان را حل کنند و با این توجیهات است که باید گفت امریکا هیچ غلطی نمی تواند در ایران انجام دهد.» آیت الله موسوی اردبیلی در قسمتی دیگر از سخنانش گفت: «آنها که در گذشته مسئولیتی در کشور ما داشتند و سنگ حمایت از خلق را به سینه می زدند، امروز دراثر افشاگری های نظام جمهوری اسلامی و زیر چتر رژیم کفر صدام علیه خلق می جنگند.»(۱)

۱

درپی درج مقاله ای در پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی، که در آن اقدام ایران در دستگیری سران حزب توده به شدت محکوم شده بود، امروز رادیو بی بی سی به جوانب گوناگون این مقاله و مقایسه مواضع مختلف پراودا دراین باره پرداخته است. در همین حال و در وضعیتی که روابط ایران و شوروی رو به تیرگی است، یک نشریه فرانسوی مدعی شد ایران دو موشک فرانسوی اگزوسه را به روسیه تحویل داده است.

بی بی سی در برنامه امروز خود اعلام کرد: «روزنامه پراودا ارگان حزب کمونیست اتحاد شوروی، در مقاله ای شدیدالحن که در شماره روز چهارشنبه گذشته این نشریه انتشار یافت آنچه را که مبارزه ای علنی علیه حزب توده ایران خوانده است، محکوم کرده و افزوده است: این مبارزه سر حزب توده را از بدن آن جدا ساخته است. موريد اژوسکی از مفسرین بخش اروپای شرقی بی بی سی طی تفسیری اهمیت این مقاله پراودا را مورد بررسی قرار داده و می نویسد: مقاله پریروز روزنامه پراودا را می توان شدیدالحن ترین واکنش رسمی مسکو نسبت به بازداشت سران حزب توده ایران خواند که در اوایل ماه فوریه گذشته ازطرف مقامات قضایی ایران دستگیر شدند. مقاله مزبور که با حرارت و احساسات تمامی نوشته شده است، به قلم پاول دمچینکو از مفسرین صاحب نام پراودا در امور خاورمیانه است. دمچینکو در مقاله خود حزب توده ایران را از پرسابقه ترین احزاب چپ ایران خوانده و سپس می نویسد دستگاه قضایی ایران با تهیه مقدمات محاکماتی بی اساس و خودسرانه به انتقام جویی از رهبران حزب توده پرداخته است. نویسنده مقاله سپس با انتخاب کلماتی کوبنده می گوید درحقیقت سر حزب توده ایران از بدنش جدا شده است. در اوایل ماه فوریه گذشته هنگامی که اولین گزارش ها درباره بازداشت آقای نورالدین کیانوری رهبر حزب توده و تنی دیگر از مقامات آن به علاوه آغاز مبارزه پیگیرانه مقامات ایران علیه حزب توده انتشار یافت، واکنش سریع ازسوی شوروی دیده نشد. ده روز پس از آنکه گزارش مزبور رسماً مورد تأیید مقامات قضایی ایران

۱- همان.

قرار گرفت، مسکو ناخشنودی خود از این واقعه را با انتشار مقاله ای بدون امضا در پراودا علنی ساخت. در محتوا با محکوم دانستن بازداشت های مزبور، در تمجید از موضع حزب توده، مقاله پیشین با تفسیر پریروز پراودا به قلم پاول دمچینکو تفاوت چندانی نداشت، ولی آنچه دو مقاله مزبور را از یکدیگر متمایز می سازد لحن متفاوت آن است. مقاله بدون امضای قبلی عاری از احساسات و حاکی از اعتماد به نفس بود و به عبارت دیگر، بازداشت سران حزب توده به اتهام توطئه و جاسوسی ادعایی مسخره و درجهت گمراه کردن افکار عمومی خوانده شده بود که حتی ارزش توجهی جدی را نیز نداشت. حتی در آن به مبارزه ای گسترده و پیگیر علیه تمامی حزب توده اشاره ای نشده بود و تنها موضوع بازداشت رهبران حزب مورد توجه قرار گرفته بود. مسئولیت این اقدام رهبران ایران نیز نه متوجه دولت بلکه متوجه عناصری شده بود که مقاله پراودا آنان را محافل ارتجاعی محافظه کار خوانده است؛ گروهی که مسکو اشاره به آن را برای ابراز ناخشنودی خود از بعضی جنبه های انقلاب ایران مورد استفاده قرار می دهد. ولی اینک پس از گذشت یک ماه، به نظر می رسد که مسکو رفتاری کاملاً تازه در پیش گرفته باشد. مقاله روز چهارشنبه پراودا اینک علی رغم ابراز پشتیبانی همیشگی حزب توده از انقلاب ایران می گوید حزب مزبور در دو سال گذشته، تحت فشار و اختناق رژیم ایران بوده است که احتمالاً ـ اشاره ای است به تعطیل روزنامه رسمی و سایر انتشارات حزب توده و همچنین بازداشت اعضای آن در سراسر ایران. تفاوت دیگر، عدم اشاره مقاله پریروز پراودا به اصطلاح محافل ارتجاعی محافظه کار در دستگاه رهبری ایران است. درعوض، این بار به موضوعی دیگر تحت عنوان جناح بندی های شدید نیروها در ایران اشاره شده و به علاوه دستگاه قضایی ایران مستقیماً مسئول واردآمدن اتهامات مزبور به سران حزب توده معرفی شده است. تفاوت در لحن و جمله بندی این دو مقاله روزنامه پراودا را می توان بدین صورت تفسیر کرد که مسکو درحال حاضر حتی کمتر از یک ماه پیش، حاضر به ادامه روش صبر و انتظار نسبت به مقامات انقلاب ایران است. بدون تردید شوروی دلایل کافی برای جلوگیری از محاکمه سران حزب توده ایران دارد، زیرا چنانچه رهبران حزب توده چه با ارائه مدارک و شواهد حقیقی و یا ساختگی محکوم شناخته شوند، حمایت های پی درپی [شوروی]، [به ایجاد] فرصتی مناسب برای به روی کار آوردن یک رژیم کمونیستی در ایران و حمایت از آن خواهد افزود. به هرحال، مقاله پریروز آقای دمچینکو در روزنامه پراودا و حمایت وی از حزب توده تنها حاکی از نگرانی مسکو از عواقب ناشی از محاکمه سران یک حزب کمونیست طرف دار شوروی نیست، بلکه پشتیبانی مستقیم مسکو از حزب توده را می توان علامتی روشن ازسوی شوروی به مقامات ایران دانست که، کاسه صبر مسکو نزدیک به لبریز [شدن] است.»(۱)

از سوی دیگر، نشریه فرانسوی دیلی تلگراف مدعی شد که ایران دو موشک اگزوسه ساخت

ص: ۴۸۷

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰ و ۱۱ و ۱۲، رادیو بی بی سی، ۵/۱/۱۳۶۲.

فرانسه را که مورد استفاده هواپیماهای عراقی است به روسیه داده است. این روزنامه افزوده است: این دو موشک ظاهراً توسط ایرانی ها از عراقی ها به غنیمت گرفته شده و از همان نوعی هستند که در جریان جنگ فالک لند، ناو شفیلد و کشتی باری آتلانتیک کانوبر انگلیسی را غرق کردند. گفته می شود این موشک ها در ابتدا به آلمان شرقی و ازطریق آنها به روس ها داده شده است. دیلی تلگراف در پایان مدعی شد: «سه موشک دیگر نیز که توسط ایرانی ها گرفته شده بودند به هنگام بررسی آن منفجر شده اند که براثر این انفجار صدها تن کشته و زخمی شده اند.»(۱)

۱

سفر نعیم حداد رئیس مجلس عراق به شوروی امروز پایان یافت. وی قبل از ترک مسکو، تحکیم و گسترش روابط عراق با شوروی را از نتایج سفر خود برشمرد.

به گزارش خبرگزاری تاس، نعیم حداد که در رأس هیئتی از شوروی دیدار کرد، قبل از ترک مسکو در یک مصاحبه تلویزیونی گفت: «به هنگام اقامت در کشور شما فرصت یافتیم که با زندگی مردم شوروی و پیشرفت چشمگیرشان در گسترش اقتصاد و بهبود استانداردهای زندگی و فرهنگی آشنا شویم.» وی افزود: روابط دو کشور با انعقاد پیمان دوستی و همکاری، که اساس آن بر برابری قرار دارد، تحکیم شده و کارایی این پیمان نیز درحال حاضر مورد تصویب قرار گرفته است. رئیس مجلس عراق با بیان اینکه روابط شوروی و عراق در برگیرنده نتایج مثبت در همه زمینه ها ازجمله سیاسی، اقتصادی و فرهنگی می باشد، خاطرنشان کرد: «ما خواستار گسترش این روابط دوستانه بین دو کشور هستیم و این نزدیکی روابط نیز از اصول حزب سوسیالیست بعث و انقلاب ۱۷ ژوییه به رهبری صدام حسین ناشی می شود.»(۲)

نعیم حداد هنگام ورود به عراق نیز در سخنان مشابهی نتایج سفر هفت روزه خود را به شوروی بازگو کرد. به گزارش خبرگزاری خلیج، رئیس مجلس ملی عراق اظهار کرد: در دیدار خود از شوروی گفت وگوهایی با کوزنتسوف معاون اول رئیس مجلس عالی شوروی، انجام داده و درباره اوضاع بین المللی و منطقه عربی به ویژه جنگ عراق و ایران با مقامات شوروی به تبادل نظر پرداخته است. حداد گفت: کوزنتسوف بر هرنوع تلاشی جهت متوقف شدن جنگ و آغاز گفت وگو میان عراق و ایران که در برگیرنده حقوق دو کشور باشد تأکید کرد. وی افزود: مقامات شوروی مواضع صلح آمیز عراق و پاسخ این کشور به تمام تلاش های بین المللی جهت متوقف شدن جنگ و موافقت عراق با تصمیمات شورای امنیت دراین خصوص را ستودند و از پیشنهادهای عراق در هفتمین اجلاس سران جنبش غیرمتعهدها مبنی بر تشکیل یک کمیته داوری جهت بررسی درگیری بین عراق و ایران و دستیابی به یک راه حل عادلانه استقبال کردند. رئیس مجلس ملی عراق در پایان اظهارات خود گفت: مقامات شوروی بر اهمیت گسترش و توسعه روابط این کشور با عراق در زمینه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأکید کردند.(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، نشریه بررسی مسائل دفاعی جهان به نقل از روزنامه فرانسوی دیلی تلگراف.

۲- همان، ص۱۷، مسکو، خبرگزاری تاس، ۶/۱/۱۳۶۲.

۳- همان، ص۳، بغداد، خبرگزاری خلیج، ۶/۱/۱۳۶۲.

۱

فرانسیس پیم وزیر امور خارجه انگلیس، که روز گذشته به بحرین سفر کرده بود، امروز در مصاحبه با خبرنگار بی بی سی درباره اهداف این سفر و مذاکرات انجام شده با مقامات بحرین مطالبی را بیان کرد. معاون وزیر خارجه انگلیس نیز امروز وارد کویت شد.

وزیر امور خارجه انگلیس در بخشی از مصاحبه خود با بی بی سی که به جنگ ایران و عراق مربوط می شد، با پیش کشیدن منافع ملی انگلیس صراحتاً بر امکان دخالت آن کشور در مناقشه خلیج فارس به منظور حمایت از بحرین تأکید کرد. وی با بیان اینکه سران بحرین بیش از بحران لبنان، از جنگ ایران و عراق ابراز نگرانی کرده اند، گفت: در بحرین ما با امیر بحرین و کابینه این کشور یک گردهمایی داشتیم و مسئولان این کشور گفته اند که اگر جنگ ایران و عراق پایان نیابد به احتمال قوی در سراسر حوزه خلیج فارس جنگ فراگیر خواهد شد. وزیر خارجه انگلیس با اشاره به زیر فشار قرار گرفتن اقتصاد بحرین درپی کاهش قیمت نفت، افزود: هرچند که ارتش انگلیس از این منطقه خارج شده است، ولی منافع ما به آنجا وابسته است و اگر برای برقراری صلح، بحرین خواستار کمک انگلیس شود، ما دوست نزدیک بحرین و تمامی منطقه خلیج فارس هستیم.

وی همچنین یادآور شد که در این سفر نامه ای را ازطرف نخست وزیر انگلیس به امیر بحرین تقدیم کرده است که در آن خانم تاچر ضمن اظهارنظر درمورد جنگ ایران و عراق نظر امیر بحرین را درمورد اقداماتی که دولت انگلیس درباره این جنگ می تواند انجام دهد، جویا شده است.(۱)

از سوی دیگر، به گزارش خبرگزاری کویت، داگلاس هرد معاون وزیر امور خارجه انگلیس نیز به منظور بررسی جنگ ایران و عراق و مسئله فلسطین امروز وارد کویت شد. وی قرار است پس از یک توقف ۴۸ ساعته و مذاکره با مقامات کویتی راهی بغداد، امان و بیروت شود. هرد به هنگام ورود به کویت گفت که حامل هیچ پیشنهاد خاصی درمورد مسائل مورد مذاکره نیست.

وی افزود برای انگلیس حائز اهمیت است که با دوستان خود در کویت تماس داشته باشد، چراکه هر دو کشور از دیدگاه های مشترکی برخوردارند.(۲)

۲

خبرگزاری یونایتدپرس در مقاله ای به بررسی وضعیت اقتصادی عراق، مشکلات و محدودیت های این کشور در کسب درآمد ارزی و چاره جویی مقامات عراقی برای حل این مسائل پرداخته است. آسوشیتدپرس نیز درباره تأثیر نابسامانی اقتصادی بر بازار کار عراق گزارشی مخابره کرده است.

یونایتدپرس اعلام کرد: «منابع بانکی در لندن گفتند عراق که براثر جنگ با ایران و کاهش درآمدهای نفتی تحت فشار قرار گرفته است، مذاکراتی برای اخذ ۵۰۰ میلیون دلار وام از یک سندیکای مرکب از بانک های امریکایی و اروپایی و عرب به عمل آورده است. به گفته این منابع، قرارداد این وام که مدت بازپرداخت آن ۵ سال خواهد بود، برای کمک به کسری موازنه

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، رادیو بی بی سی، ۵/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۳، بغداد، خبرگزاری کویت، ۶/۱/۱۳۶۲.

تجاری بین المللی عراق در نظر گرفته شده است و هفته آینده منعقد خواهد شد. عراق همچنین به دنبال دریافت ۱۲۰ میلیون دلار قرض از اروپا برای سرمایه گذاری در احداث تأسیسات لازم به منظور افزایش صادرات نفت خام ازطریق ترکیه است.

درحال حاضر که ترمینال های نفتی عراق در خلیج فارس به علت جنگ بسته است، این کشور تنها ازطریق خط ترکیه درحدود ۶۵۰ هزار بشکه نفت خام صادر می کند. در این طرح، توسعه و افزایش تولید تا مرز یک میلیون بشکه در روز پیش بینی شده است. به گفته این منابع، عراق همچنین در نظر دارد که یک خط لوله دیگر ازطریق صحرای عربستان به سمت ترمینال دریایی یابند احداث نماید. دراین حال، عربستان نیز ارز حاصل از فروش مقادیری از نفت خود را به عراق تخصیص داده است. نشریه مالی و بانکی عربی (چاپ لندن) در شماره ماه آوریل نوشت: وام ۵۰۰ میلیون دلاری عراق ازسوی بانک رافدین عراق با مشارکت چیس مانهاتان بانک شرکت ایرونیک تراست اتحادیه کنسرسیوم بانک عرب و فرانسه مستقر در فرانسه، کمرتس بانک آلمان غربی و چندین بانک عربی فراهم شده است. برپایه گزارش این نشریه، بانک دویچه آلمان از مشارکت در پرداخت این وام به خاطر عدم توفیق عراق در فراهم آوردن اطلاعات زمینه ای دست اول خودداری کرده است. منابع بانکی گفتند: اغلب بانک ها، عراق را برای اعلام ذخایر ارزی موجود خود و دیگر اطلاعات حیاتی درباره اقتصاد کشور تحت فشار قرار داده اند. این منابع گفتند: وام مزبور با کمی افزایش نسبت به میزان پیشنهاد اینتر بانک لندن و با دو سال بخشودگی در نظر گرفته شده است. تحلیل گران بانکی گفتند: این وام آنها را شگفت زده کرد، زیرا چشم انداز خوبی برای افزایش درآمدهای نفتی عراق در کوتاه مدت باتوجه به کاهش قیمت های نفت و ادامه جنگ با ایران مشهود نیست. درعین حال یک کارشناس مسائل بانکی گفت: این وام به معنای اعتماد بانک ها به ثبات آتی عراق درحال جنگ با ایران می باشد. ورنربلنینگ یک مقام بانک دویچه آلمان، در مصاحبه ای با نشریه مذکور گفت: ریسک زیادی در این مسئله وجود دارد و به همین خاطر ما مشارکت نکردیم. تحلیل گران بانکی گفتند: وام عراق نشان دهنده بازیافت اعتماد در بازار و وام دهی است، زیرا پیش بینی می شود که سقوط قیمت های نفت سبب تأخیر در بازپرداخت وام توسط برخی کشورهای صادر کننده نفت و اولویت به دیگر کشورهایی که تاکنون وام نگرفته اند گردد. نشریه مزبور نوشت: عراق تاکنون ۲۵ میلیارد دلار از عربستان، قطر، کویت و امارات عربی متحده دریافت کرده است، اما اخیراً تقاضای دریافت ۷ میلیون دلار دیگر از این چهار کشور کرده است. به نوشته این نشریه، تردید زیادی درمورد تمایل عربستان به پرداخت چنین مبالغی وجود دارد و می توان به سادگی گفت که درحال حاضر اعانه ای در میان نیست.»(۱)

آسوشیتدپرس از بغداد نیز درباره تأثیر مستقیم نابسامانی اقتصادی عراق در بازار کار این کشور گزارشی تهیه کرده است. رادیو اسرائیل به نقل از این خبرگزاری اعلام کرد: به علت ادامه جنگ با ایران

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۶، ۶/۱/۱۳۶۲، صص۲ و ۳، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۱/۱۳۶۲، به نقل از یونایتدپرس.

و پایین آمدن بهای نفت که دو علت اساسی بحران اقتصادی در عراق می باشد، کارگران و کارشناسان خارجی به طور فزاینده ای آن کشور را ترک می گویند. تا تابستان گذشته، تعداد کارگران خارجی در عراق به بیش از ۲ میلیون نفر رسیده بود که درحدود نیمی از تولیدات ناخالص ملی عراق را تأمین می کردند. از این عده درحدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر مصری بودند و درحدود ۱۰ درصد از جمعیت کل عراق را تشکیل می دادند. در هفته های اخیر، تعداد زیادی مصری، پاکستانی و اتباع کشورهای دیگر که قصد خروج از عراق را دارند در فرودگاه بین المللی بغداد دیده می شوند.(۱)

۱

امروز اظهارات متعددی درخصوص جنگ ایران و عراق در سطح بین المللی مطرح شد که از آن جمله می توان به اذعان دبیرکل سازمان ملل به ناتوانی این سازمان در پایان دادن به جنگ، اعلام آمادگی پاکستان برای میانجیگری و ابراز نگرانی شوروی و یوگسلاوی از تداوم این جنگ، اشاره کرد.

رادیو لندن خبر داد که خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد، در سخنانی در فیلادلفیای امریکا به جنگ ایران و عراق اشاره کرده و ناتوانی سازمان ملل متحد در پایان دادن به این جنگ را دلیل کاهش اعتبار این سازمان جهانی دانسته است.(۲)

درعین حال، سفیر پاکستان در قطر آمادگی کشورش را برای ادامه وساطت خود بین ایران و عراق جهت پایان دادن به جنگ اعلام کرد. وی از حکومت های ایران و عراق خواست تا به تلاش های میانجیگرانه برای پایان دادن به اختلافات خود ازطریق مسالمت آمیز پاسخ مثبت دهند.(۳)

امروز همچنین شوروی و یوگسلاوی در اطلاعیه مشترکی ضمن ابراز نگرانی درمورد ادامه جنگ ایران و عراق، بر لزوم رسیدن به راه حل سیاسی برای اختلافات دو کشور تأکید کردند. اطلاعیه مذکور به دنبال دیدار نخست وزیر شوروی از یوگسلاوی، در مسکو و بلگراد منتشر شد.(۴)

۱- همان، صص۱۰ و ۱۱، رادیو اسرائیل، ۵/۱/۱۳۶۲، به نقل از آسوشیتدپرس.

۲- همان، ص۹، بخش فارسی رادیو لندن، ۵/۱/۱۳۶۲.

۳- همان، ص۱۲، رادیو قاهره، ۵/۱/۱۳۶۲، ساعت ۱۵.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲۷، رادیو صوت الجماهیر، ۶/۱/۱۳۶۲، ساعت ۶:۳۰.

روزشمار جنگ شنبه ۶ فروردین ۱۳۶۲ ۱۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۶ مارس ۱۹۸۳

۱

امروز براثر حملات توپخانه ای عراق، پالایشگاه آبادان دچار آتش سوزی شد. تداوم گلوله باران در روزهای اخیر، سرپل ذهاب را به یک شهر خالی از سکنه تبدیل کرده است.

پالایشگاه آبادان و تأسیسات نفتی این شهر هدف توپخانه های دوربرد دشمن قرار گرفت و درنتیجه بخشی از پالایشگاه دچار آتش سوزی شد. مأموران آتش نشانی پالایشگاه پس از چند ساعت آتش را خاموش کردند.(۱)

امروز همچنین توپخانه های دوربرد عراق برای چندمین بار در روزهای اخیر شهر سرپل ذهاب را هدف قرار دادند، براثر این حملات به ۳ منزل مسکونی خساراتی وارد شد.(۲) درپی تداوم گلوله باران سرپل ذهاب، این شهر از سکنه خالی شده و به صورت یک شهر غیرمسکونی درآمده است. خبرگزاری جمهوری اسلامی با اعلام این مطلب از قول یکی از افراد جهاد سازندگی غرب کشور، افزوده است: درحال حاضر ستادهای بازسازی و نوسازی و جهاد سازندگی که در این شهر مستقر شده بودند به خارج از شهر نقل مکان کرده اند. براساس این گزارش، شهر سرپل ذهاب که بعد از عقب نشینی نیروهای عراقی، عرصه فعالیت ستاد بازسازی و نوسازی و جهاد سازندگی باختران و استان های تعیین شده بود، این روزها پیوسته هدف گلوله های کاتیوشا و توپخانه دورزن دشمن قرار می گیرد و به همین دلیل امنیت خود را از دست داده است. از اول فروردین سال جاری این شهر یک روز در میان زیر آتش بوده و هر بار بیش از ۲۵ گلوله کاتیوشا به سوی آن پرتاب شده است.(۳)

۲

کشتی مسافربری رافائل که قبلاً دو بار هدف موشک های هوابه دریای جنگنده های عراقی قرار گرفته و آسیب دیده بود، امروز براثر جزرومد دریا به کلی غرق شد. دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری مشخصات و کارکردهای این کشتی را این گونه تشریح کرده است:

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۸، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۳، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۲۷۰۷۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه مقدم نزاجا غرب (رکن۳)، شماره ۳، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲، ۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۰، باختران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

این کشتی که قبلاً به عنوان هتل در خدمت کارکنان نیروی دریایی قرار داشت به علت حمله هواپیماهای بعثی صدمه دیده بود.

کشتی رافائل دارای هفت طبقه و ۲۷۵ متر طول، ۴۶۰ هزار تن وزن، ۸۰۰اتاق و بیش از ۱۷۴۰ تخت، تلویزیون های مداربسته، سالن های غذاخوری، سالن سینما و استخر شنا بود و در زمان رژیم گذشته به همراه کشتی میکل آنژ که هم اکنون در بندرعباس لنگر انداخته است، به عنوان هتل شناور جهت استفاده کارکنان نیروی دریایی در ازای بدهی پول نفت دولت ایتالیا خریداری شده بود. براساس این گزارش، قرار است هیئتی از کارشناسان نیروی دریایی جهت بررسی علت غرق شدن کشتی مزبور به بوشهر اعزام شوند. یادآوری می شود که این کشتی از مدتی قبل به مرور درحال غرق شدن بود.(۱)

۱

روند پناهندگی نظامیان و مردم عراق به ایران همچنان ادامه دارد. در همین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی از اقدام یک لشکر عراقی برای جلوگیری از فرار سربازان آن یگان خبر داد.

در دو روز گذشته، ۱۵ نفر از مردم مسلمان عراق، ازجمله یک نظامی، چند دانشجو و محصل، با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شده و درخواست پناهندگی کردند.(۲)

از سوی دیگر، براساس اعلام خبرگزاری جمهوری اسلامی، فرماندهی لشکر۵ مکانیزه عراق اخیراً در بخشنامه ای به واحدهای تابعه خود اعلام کرده است هر سربازی بتواند فردی را که قصد فرار از جبهه را دارد به قتل برساند و جنازه وی را تحویل مسئولان مربوطه دهد، جایزه ویژه ای دریافت خواهد کرد. براساس این تصمیم، علاوه بر این جایزه، قاتل از یک ماه مرخصی تشویقی نیز بهره مند خواهد شد.(۳)

۲

بمبی که در هتل محل اقامت معارضین عراقی در تهران کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی شد. این بمب را یک پناهنده که از افراد نفوذی سرویس های امنیتی عراق بود در هتل پردیس تهران کار گذاشته بود. بمب مذکور حاوی پنج کیلوگرم مواد منفجره C۴ بود و درست چند لحظه قبل از زمان انفجار، خنثی شد.(۴)

۳

در ادامه عزیمت نیروهای مردمی به مناطق جنگی ۲۸۰ تن از نیروهای داوطلب از شهرستان های گنبد و بهشهر و توابع آنها در میان بدرقه مردم راهی جبهه های جنگ شدند. همچنین از منطقه۳ کشوری (استان های مازندران و گیلان)، ۴۲ تن از نیروهای ساختمانی جهت بازسازی سوسنگرد عازم این شهر

۱- سند شماره ۲۳۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۰، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۷۲۲۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۹ (اطلاعات) به ستاد مرکز اطلاعات، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- روزنامه اطلاعات، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴- سند شماره ۷۲۳۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه منطقه۱۰ به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

شدند.(۱) در همین حال، ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی استان باختران نیز اهم فعالیت های فنی و پشتیبانی خود برای کمک به جبهه های جنگ در ماه های دی و بهمن سال گذشته را اعلام کرد.

روزنامه جمهوری اسلامی در این باره گزارش داد: «ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی استان باختران در دی و بهمن سال گذشته، جهت یاری به رزمندگان کفرستیز، ضمن اعزام ۴ اکیپ جوشکار، ۴۰ نفر راننده لودر و بولدوزر، ۲۶ پزشک و پزشکیار و مأموران بهداشت با وسایل و امکانات درمانی بهداشتی، ۷۵ نفر نیروهای تدارکاتی و فرهنگی با امکانات لازم، کمک هایی بدین شرح به جبهه های نبرد حق علیه باطل ارسال کرده است: ۱۷۶ دستگاه خودرو سنگین و سبک با راننده، ۱۲ دستگاه بلدوزر کمرشکن، غلتک و جرثقیل با راننده، ۵۵ سنگر فلزی، ۹۰ سنگر بتونی، ۱۰ دستگاه تانکر آب، ۱۳ کانتینر، ۱۰ عدد کپسول های گاز و هوا، ۸۵ دستگاه رادیو، یک هزار و ۴۲۴ عدد باطری، گرمکن، قند و چای و چراغ قوه که ازسوی مردم کنگاور، هرسین، روانسر، گیلان غرب و پاوه و سنقر اهدا شده بود. همچنین ۵۰۰ عدد بیل و کلنگ با دسته، ۵۲ عدد برانکار و ۲۵۰۰ تخته پتو، ۴۱۵ دست اورکت و لباس کار، ۲ دستگاه اره برقی، یک کامیون ورق گالوانیزه کرکره شده جهت ایجاد سنگر، دبه ۲۰ لیتری ۲۲۰ عدد، همچنین ۲۰ رأس گوسفند، ۵۰ کارتن خرما، ۵۰۰ حلب نبات به جبهه نوسود و ۱۰ رأس گوسفند و ۲۰۰ دست لباس برای یکی از گردان های مستقر در قصرشیرین فرستاده شد.»(۲)

امروز همچنین عده ای از طلاب حوزه علمیه زاهدان به همراه تعدادی از اعضای جهاد روستایی باختران و حزب جمهوری اسلامی و امور تربیتی و بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی کازرون و جمعی از خانواده های شهدای کازرون، اصفهان، شیراز، خرمشهر و آبادان ضمن دیدار با رزمندگان در جبهه های جنوب، از شهرهای ویران شده آبادان و خرمشهر بازدید کردند.(۳)

۱

سه اقدام گروه های مسلح ضدانقلاب در حوالی نقده، بوکان و سنندج، تلفاتی را به نیروهای امنیتی تحمیل کرد.

درپی پاک سازی مناطق شرق نقده، در اولین ساعات بامداد امروز، افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به پایگاه محمدیار (واقع در شرق نقده) هجوم بردند که با هوشیاری نیروهای خودی این حمله دفع شد. در این اقدام ۲۰ تن از مهاجمان کشته شدند و ۲ نفر از نیروهای خودی نیز به شهادت رسیدند.(۴)

در حمله عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه قلقله در ۳۰ کیلومتری جنوب غربی بوکان نیز یکی از افراد سپاه زخمی شد.(۵)

همچنین براثر حمله افراد مسلح ضدانقلاب به نیروهای تأمین تونل شماره ۲ محور سنندج به دیواندره در ۵ کیلومتری شمال شرقی سنندج، ۲ نفر از نیروهای خودی اسیر و ۳ تن زخمی شدند. از تلفات مهاجمان اطلاعاتی در دست نیست، اما ۲ تن از آنان به اسارت نیروهای خودی درآمده اند.(۶)

۱- سند شماره ۸۹۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۹.

۳- همان، ص۴.

۴- سند شماره ۷۹۴۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۲، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۳۹۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه نقده (فرماندهی) به قرارگاه بعثت (فرماندهی)، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۷۲۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۳، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۳۲.

۵- سند شماره ۷۲۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۳.

۶- سند شماره ۷۲۳۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از سقز - سردشت - بانه، از ستاد سپاه پاسداران ناحیه کردستان (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به فرمانداری شهرستان سنندج، ۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرمانده نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۲، ۶/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۱

در ادامه دستگیری عوامل تشکیلات شهری حزب دمکرات کردستان که در بخش ترور و شناسایی فعال بودند، امروز ۱۳ تن از آنان در شهر بوکان دستگیر شدند.(۱) یکی از افراد کومه له نیز در این شهر دستگیر شد.(۲)

علاوه براین، ۳ تن از فعالان سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، گروه کومه له و حزب دمکرات کردستان هم در کامیاران دستگیر شدند.(۳)

۲

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان، ۴ تن از اعضای سازمان کمونیستی پیکار به جرم توطئه علیه نظام جمهوری اسلامی و همکاری فعال با این سازمان، به حبس ابد محکوم شدند. همچنین ۳ تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به ۵ سال حبس تعلیقی و ۵ سال حبس قطعی محکوم شدند و یک تن دیگر نیز به ۴ سال حبس محکوم شد.(۴)

دادگاه انقلاب اسلامی مشهد نیز ۴۳ تن از فعالان گروه های ضدانقلاب را به حبس محکوم کرد. به گزارش روزنامه اطلاعات، یک نفر از این افراد که ساکن تربت جام بود، به جرم فعالیت در سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و رابطه با مسئول بخش اجتماعی منافقین در تربت جام دستگیر شده بود، ولی باتوجه به نداشتن وابستگی تشکیلاتی به ۶ ماه حبس قطعی محکوم گردید. ۱۱ نفر از آنها نیز که ساکن سبزوار بودند، به جرم هواداری و فعالیت در ستاد منافقین، حضور در خانه های تیمی، ارتباط با تشکیلات و دادن کمک مالی و جنسی، تهیه قرص سیانور برای منافقین و شرکت در تبلیغات کاندیداهای سازمان منافقین سبزوار، به ۴ ماه تا ۱۵ سال حبس ارشادی، قطعی یا تعلیقی محکوم شدند.

۳۱ نفر دیگر هم ساکن مشهد بودند که جرائم آنها چنین بود: فعالیت برای نشر افکار الحادی و مارکسیستی گروهک های اخگر، طوفان و رزمندگان؛ هواداری از گروهک اتحادیه کمونیست ها؛ هواداری از سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ هواداری از سازمان الحادی و مارکسیستی فداییان خلق شاخه اقلیت؛ هواداری از تشکیلات گروهک سهند؛ هواداری فعال از گروهک های آرمان رائدین و اشرف دهقان (چریک های فدایی خلق) و نیز جمع آوری اطلاعات و تحویل آن به تشکیلات؛ پخش نشریه و اعلامیه سازمان؛ شرکت در درگیری با مردم حزب اللهی؛ پرداخت کمک مالی و فراهم کردن امکاناتی مانند خانه و ماشین برای سازمان ها و گروهک های مذکور؛ چاپ اعلامیه و جزوات؛ شعارنویسی به نفع سازمان ها و گروهک ها؛ ارسال نامه های تهدیدآمیز به افراد حزب اللهی؛ شرکت در عملیات سرقت مسلحانه ماشین و نصب پوستر و اعلامیه در مدارس. این افراد محاکمه و عده ای از آنها به حبس قطعی یا تعلیقی از ۶ ماه تا ۱۰ سال و تعدادی هم به حبس ابد محکوم شدند.(۵)

ص: ۴۹۶

۱- سند شماره ۳۵۷۵۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بوکان، از ستاد قرارگاه قدس ۶۱ (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ف اطلاعات)، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۱۳۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی (ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا) منطقه۱۱، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۴، اردیبهشت ۱۳۶۲، ص۲۰.

۳- سند شماره ۷۲۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، گزارش روزانه از بانه و کامیاران، از ستاد سپاه پاسداران ناحیه کردستان (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۷، اصفهان، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲.

۵- روزنامه اطلاعات، ۶/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۵.

۱

به دنبال بهبود وضعیت ارزی ایران، شرکت های عمده تجاری ژاپن آماده ازسرگیری روابط بازرگانی با ایران شدند.

روزنامه نیهون کیزایی شینبون امروز دراین باره نوشت: «شرکت های ژاپنی همچون ماروسن یا میتسوئی سوسان تعداد و مدت اقامت کارکنان خود در تهران را افزایش داده اند، برای مثال شرکت ماروسن معاون رئیس خود را تا تابستان سال جاری به تهران خواهد فرستاد. ... ماروسن نخستین شرکت عمده تجاری ژاپن است که پس از انقلاب فوریه ۱۹۷۹ (بهمن ۱۳۵۷) نماینده عالی رتبه اجرایی خود را به تهران می فرستد، چراکه سفر نمایندگان عالی رتبه این شرکت ها به تهران بجز میتسوئی سوسان که درگیر طرح پتروشیمی ایران و ژاپن است، از زمان انقلاب به حالت تعلیق درآمده است و انتظار می رود که سفر معاون رئیس شرکت ماروسن به تهران پیشرفت های جدیدی را در بازار ایران که علی رغم جنگ با عراق ازلحاظ سیاسی و اقتصادی ثبات داشته است، ایجاد کند و از این رو، این شرکت تصمیم دارد تعداد کارکنان خود را در تهران افزایش دهد و این درحالی است که شرکت میتسوئی سوسان تعداد کارکنان خود را در تهران افزایش داده و دیگر شرکت های تجاری ژاپن نیز همین کار را کرده اند یا بر تعداد سفرهای بازرگانان خود به تهران افزوده اند. بدین جهت، پروازهای مستقیم هواپیمایی (جمهوری اسلامی) ایران از توکیو به تهران تقریباً همیشه پر از مسافر است.»

این روزنامه در ادامه افزوده است: «شرکت های ژاپنی نیز همه سعی دارند فعالیت های خود را روی ایران متمرکز کنند، چون دیگر کشورهای خاورمیانه مانند عراق یا عربستان سعودی از سرعت طرح های توسعه اقتصادی خود به واسطه کاهش تولید و قیمت ها نکاسته اند.»(۱)

۲

وضعیت اقتصادی عراق ازجمله موضوعاتی است که این روزها در برخی رسانه های خبری مطالبی درباره آن منتشر می شود. منابع خبری امروز اعلام کردند که بانک مرکزی اردن با اعطای یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری برای خریدهای دولت عراق از آن کشور موافقت کرده است. از سوی دیگر، دولت ژاپن هم با تقاضای دولت عراق مبنی بر تعویق زمان پرداخت بدهی های این کشور در قبال اجرای پروژه های ساختمانی شرکت های ژاپنی، موافقت کرد.

خبرگزاری رویتر از امان گزارش داد که بانک مرکزی اردن اعلام کرده است دولت این کشور برای کمک به رژیم عراق جهت تأمین هزینه خریدهای آن کشور از اردن، یک اعتبار کوتاه مدت ۶۵ میلیون دلاری دراختیار عراق قرار می دهد. محمدسعید رابعی مدیرکل بانک مرکزی اردن، گفت: بانک های مرکزی دو کشور ترتیب پرداخت این اعتبار را داده اند. یادآوری می شود روز گذشته نیز اعلام شده بود که سندیکایی از بانک های عربی و فرانسوی قرار است یک اعتبار ۵۰۰ میلیون دلاری به رژیم صدام پرداخت کنند.(۲)

ص: ۴۹۷

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، صص ۱۳ و ۱۴، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه نیهون کیزایی شینبون چاپ ژاپن.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

روزنـامه ژاپنی نیهون کیزایی نیز درباره تقاضای عراق مبنی بر تعویق زمان پرداخت بـدهی های این کشور نوشت: «دولت ژاپن تصـمیم گرفته است با درخواست سه شـرکت عمده تجاری دایر بر تمدید مدت بیمه صادراتی موافقت کند. این شـرکت های تجاری به نمایندگی از شرکت های ژاپنی مرتبط با کار ساختمان [در عراق] به طور رسمی با تعویق این مدت تا ماه آوریل [اردیبهشت] موافقت خواهند کرد.» این روزنامه درباره نحوه اجرای جزئیات این توافق افزوده است: «با موافقت دولت، مجتمع های شرکت های ساختمانی ژاپنی به کار ساختمانی خود در عراق ادامه خواهند داد و شرکت های تجاری به عوض دولت عراق به طور موقت اجرت آنها را پرداخت خواهند کرد.»

نیهون کیزایی اضافه کرده است: «مشـکل پرداخت های عراق هنگامی آشکار شد که دولت عراق از ژانویه [دی ماه] گذشته، پرداخت های خود را به حال تعلیق درآورد و به عقب انداخت و در ماه بعد خواستار تعلیق پرداخت هایی شد که مهلت آن در سال های ۱۹۸۳ و ۱۹۸۴ به پایان می رسد.»

به نوشـته این روزنـامه، مبـالغ مورد بحث بالغ بر ۳۶۰ میلیـارد ین ژاپنی است و در آن موقع شـرکت هـای تجـاری می کوشـیدند تا با این تقاضاها موافقت کننـد. این روزنامه همچنین افزود که شـرکت های تجاری در مذاکرات خود با دولت عراق به توافق رسیدند و قرار شد که این شرکت ها به طور موقت پرداخت اجرت کارهای ساختمانی را بر عهده بگیرند و دولت عراق بعدها این اجرت را به اضافه بهره آن پرداخت کند.(۱)

۱

خبرگزاری رویتر گزارش داد: امروز در مقابـل محـل اسـتقرار نیروهـای ایرانی در شـهر بعلبـک واقع در شـمال شـرق لبنان، یک اتومبیل حاوی مواد تخریبی منفجر شـد. هنوز درباره تلفات احتمالی این حادثه گزارشی نرسیده است.

خبرگزاری رویتر با اعلام این خبر افزود: «گروهی از شیعیان مقیم بعلبک که با این نیرو [پاسداران] همکاری می کنند گفتند: پاسداران ایران در هیچ نبردی شرکت نکردند و هدف آنها از آمدن به لبنان ترویج انقلاب اسـلامی ایران می باشد. به گفته پلیس لبنان، اتومبیلی که دربرابر ستاد پاسداران بعلبک منفجر شد، ازنوع مرسدس بنز بود و بیست کیلوگرم مواد تخریبی در آن جاسازی شده بود. شهر بعلبک در ۹۰ کیلومتری شمال شرق بیروت قرار دارد و تحت تسلط ارتش سوریه می باشد.»(۲)

در تحقیقات بعدی مشخص شد که خودرو بنز حامل ۱۰۰ کیلوگرم ماده منفجره تی.ان.تی. بوده و فقط ۲ کیلوگرم از این مواد که در قسـمت جلو خودرو بوده منفجر شده و بقیه آن که در زیر صـندلی عقب خودرو بوده منفجر نشـده است. گفتنی است درصورت انفجار همه این مواد، کل ساختمان محل اسـتقرار پاسداران منهدم می شد. نیروهای سپاه بقیه مواد را از خودرو خارج کردند.(۳)

رادیو اسـرائیل نیز دربـاره چگونگی حضور نیروهـای ایرانی در لبنان گفت: «صـدها نفر دیگر از پاسـداران دولتی ایران در روزهای اخیر ازطریق خاک سوریه به شـهر بعلبک واقع در شمال شرق لبنان، وارد شده و به حزب اللهی های دیگر ایرانی پیوستند. از چند ماه پیش، درحدود ۳۰۰ نفر

۱- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲۶، رادیو اسرائیل، ۶/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری رویتر.

۳- سند شماره ۴۳۹۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلکس معاونت سیاسی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲.

پاسدار دولتی حکومت اسلامی ایران در شهر بعلبک که تحت تسلط ارتش سوریه قرار دارد، مستقر شده اند و در آنجا به تبلیغ ایدئولوژی حکومت ایران پرداخته اند. ریاست این گروه را فردی به نام حسین موسوی که یک شیعه لبنانی وابسته به جنبش امل می باشد به عهده دارد.»(۱)

۱

یک نیروی داوطلب بسیجی که در عملیات والفجر مجروح شده است در نامه ای به ستاد تبلیغات جنگ از چگونگی مداوای خود در بیمارستان های مختلف ابراز ناراحتی کرده است و از مسئولان مملکتی خواستار رسیدگی به شکایت خود دراین زمینه شده است. در این نامه که بیانگر بخشی از مشکلات درمانی رزمندگان است، آمده است:

«اینجانب قربان کوهستانی عضو بسیج و ذخیره سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که از عملیات بیت المقدس به بعد در تمام حملات شرکت مستقیم در خط مقدم جبهه حق علیه باطل را داشته ام و در آخرین عملیات که موسوم به عملیات والفجر بوده است مورد اصابت ترکش خمپاره قرار گرفتم و موج انفجار باعث زخمی شدن دست و فلج شدن قسمت راست بدنم شده، مرا از ستاد تخلیه عملیات به بیمارستان شهید اشرفی اصفهانی در تاریخ ۱۸ بهمن ۱۳۶۱ انتقال دادند و مدت چهار روز در آن بیمارستان بستری بودم که به علت نداشتن دکتر اعصاب در بیمارستان مذکور، بنده را به کلینیک فرانسه برده و دکتر مربوطه تشخیص داد که در بخش اعصاب بستری شوم و آن بیمارستان بدون پذیرش از بیمارستان دیگری بنده را در آمبولانسی که فاقد هرگونه وسایل ایمنی می باشد گذاشته و در خیابان های تهران به گردش پرداخته، پس از دو روز مرا به درمانگاه سرخ حصار منتقل کردند و به علت نداشتن دکتر مرا به بیمارستان بوعلی و از آنجا به درمانگاه شهید اسماعیلی (گیشا) و از آنجا در تاریخ ۲۴ بهمن ۱۳۶۱ به بیمارستان شهید اسماعیلی که مخصوص بیماران روانی می باشد انتقال دادند، درصورتی که موج گرفتگی ربطی به بخش روانی ندارد. در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۶۱، چون تقاضای تلفن برای آگاه ساختن اقوام از حال خود را داشتم با مخالفت شدید یکی از مسئولان آن بیمارستان که مردی با سبیل های بلند از لب در رفته ای بود،(۲) مواجه شدم و پس از چندی آن مسئول، منِ مجروحِ موج گرفته را شدیداً مضروب کرده و به گوشه ای انداخته و تهدید کرده بود اگر زیاد حرف بزنی با یک آمپول هوا تو را به آن دنیا می فرستم و پس از چند دقیقه دایی بنده به ملاقاتم آمد و من که شدیداً ترسیده بودم با دیدن دایی از او خواهش کردم که در اینجا جان من در خطر است و مرا از اینجا به خانه ببرید که آنها مرا با خود آوردند و در خانه بستری شدم. شاید هم قبل از من از این بلاها سر کسانی دیگر آورده باشند. لذا از تمام مسئولان مملکتی تقاضا دارم به عنوان یک معلول جنگی به شکایت اینجانب که سرباز اسلام و امام خمینی می باشم، رسیدگی کامل نمایید تا معلوم گردد چه کسانی به اسم انقلاب درحقیقت در نقش ضدانقلاب عمل می کنند، با توفیق الهی. آدرس - کرج...»(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۸، ۸/۱/۱۳۶۲، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو اسرائیل، ۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری صدای اسرائیل.

۲- این عبارت احتمالاً به گرایش چپ آن فرد اشاره دارد، زیرا در آن ایام داشتن سبیل های بلند یکی از نشانه های طرف داری از مرام چپ اعم از کمونیسم، سوسیالیسم و... بوده است.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، صص ۵ و ۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ یکشنبه ۷ فروردین ۱۳۶۲ ۱۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۷ مارس ۱۹۸۳

۱

درحالی که قرارگاه های عملیاتی کربلا و نجف برای حل مشکل شکستن خط اول دشمن و براساس آخرین تصمیم قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، درحال تدارک اجرای مانور آزمایشی و استفاده از انبوه آتش برای شکستن خط دشمن (موسوم به طرح آتش به جای خون) در زمین های عقب منطقه عملیات هستند، فرمانده کل سپاه از خط دو لشکر ۳۱ عاشورا و ۲۷ حضرت رسول(ص) بازدید کرد. این امر درک جدیدی از امکان پذیر بودن شکستن خط دشمن در محدوده جنوبی منطقه عملیات (در حد قرارگاه نجف) در ذهن فرماندهی ایجاد کرد و موجب تغییرات مهمی در مانور عملیات شد.(۱)

فرمانده کل سپاه هنگام بازدید از این دو لشکر (که تحت امر قرارگاه نجف هستند) ازطریق دکل دیدبانی لشکر ۳۱ عاشورا به بررسی خط خودی و دشمن پرداخت. وی نتیجه بازدید خود از این منطقه را در جلسه ای که ساعت ۲۱ روز جاری در محل قرارگاه خاتم(ص) و با حضور تعدادی از فرماندهان این قرارگاه ازجمله رحیم صفوی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری، احمد غلامپور، محمد باقری، علایی و بشردوست تشکیل شد، این گونه مطرح کرد: «دقت نیروها کم است و زمین را خوب شناسایی نمی کنند. مطالعه زمین اصلاً وجود ندارد و زمین راهکار زیادی را به ما نشان می دهد، اما فرماندهان به زمین اهمیت قابل توجهی نمی دهند و علت آن است که مسئولین خاتم نظارت خوبی روی فرماندهان رده های پایین تر ندارند، لذا باید برای حل این گونه مسائل امور را از نزدیک رهبری و فرماندهی کنیم.»(۲)

محسن رضایی ادامه داد: «با [ابراهیم] همت جلسه کوچکی داشتیم و رفتیم دیدگاه لشکر

ص: ۵۰۱

۱- در تصمیمات فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) درمورد مأموریت قرارگاه های کربلا و نجف در مرحله اول عملیات آمده بود: قرارگاه کربلا تلاش اصلی و قرارگاه نجف عهده دار تلاش پشتیبانی محدود خواهد بود و با استفاده از موفقیت عملیات قرارگاه کربلا، قرارگاه نجف تک خود را آغاز کند.

۲- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر ۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵ – ۱۳.

عاشورا و از ارتفاع۱۶۵ تا محدوده لشکر حضرت رسول(ص) را دیدیم. ارتفاعات ۱۸۷ و ۱۳۹ خیلی خوب پیدا بود و از یک دیدگاه دیگر هم منطقه را دیدیم. ... خط اصلی دشمن به خوبی قابل دیدن بود. خط اول ما با دشمن حدود ۲ کیلومتر فاصله داشت و در این قسمت عمق میدان مین تا خط اول دشمن بیشتر از ۲۰۰ متر نیست. لذا صحبت کردیم که هم نجف و هم کربلا- هرکدام با دو تلاش یکی اصلی و دیگری پشتیبانی عملیات را انجام بدهند و به نظر می رسد که ان شاء الله می توانیم عملیات را انجام بدهیم.»(۱)

براساس این تصمیم تلاش قرارگاه نجف که در مرحله اول عملیات تلاش پشتیبانی بود، به این نحو تغییر یافت که هم زمان با قرارگاه کربلا و با ایجاد حداقل دو محور رخنه در محدوده عملیاتی مربوط به خود، دشمن را درگیر کند.(۲)

این تصمیم در جلسه مشترک ارتش و سپاه قرارگاه های خاتم و نجف در قرارگاه قائم (ارتش)، بار دیگر مورد تأکید قرار گرفت و مأموریت رسماً به قرارگاه نجف اعلام شد. در ابتدای جلسه، سرهنگ صیاد شیرازی دراین مورد گفت: «ما به این نتیجه رسیدیم [قرارگاه] نجف هم برای خود تک اصلی باشد و حداقل دو رخنه ایجاد کرده و بعد از ایجاد شکاف [در موانع و خط اول دشمن] گسترش پیدا کند و نقاط حساس را تسخیر کند. این کار باید در یک شب انجام شود.»(۳)-(۴)

این تصمیم در آخرین ساعات امروز به صورت کتبی از قرارگاه خاتم به قرارگاه کربلا نیز ابلاغ شد. در بخشی از این ابلاغیه آمده است: «قرارگاه نجف حداقل دو محور رخنه در منطقه انتخاب کرده و برای کمک به عملیات رخنه در سایر مناطق نیز دشمن را درگیر نماید.»(۵)

۱

از اوایل صبح امروز، یگان هایی از دشمن در حوالی نهر شاخه منشعب از رودخانه دویرج، تک محدودی بر روی مواضع پدافندی نیروهای خودی اجرا کردند که با عکس العمل نیروهای لشکر۵ نصر متواری شدند. در گزارش واحد طرح و عملیات سپاه۱۱ قدر درباره این اقدام دشمن آمده است:

«ساعت ۶ صبح، یک گردان از نیروهای مزدور بعثی عراقی که از رودخانه دویرج گذشته

۱- همان، صص ۱۸ - ۱۷.

۲- سند شماره ۰۱۸۹۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) (رکن۳)، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۶۸؛ و- سند شماره ۰۱۸۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) (رکن۳)، ۲/۱/۱۳۶۲، ص۶۳.

۳- البته رغبت ابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف، برای اجرای مانور در مرحله اول نیز از عوامل مؤثر تصمیم جدید فرمانده کل سپاه بود که در جریان مذاکرات مربوط به عملیات در روزهای قبل و در خلال مباحث مطرح شده است. وی حتی دراین زمینه پیشنهادی را بیان کرده بود. اصغر معرفت جو راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه در قرارگاه نجف نوشته است: «همت دراین باره در جلسه ای به فرماندهان تحت امر خود گفت: برادر محسن رضایی و صیاد شیرازی آمدند و منطقه را دیدند و گفتیم که زمین اجازه می دهد که ما هم به خط اصلی بزنیم و بعد برادر محسن رضایی فرمودند که تک قرارگاه نجف هم تک اصلی خواهد بود.»

۴- سند شماره ۲۲۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۸/۱۲/۱۳۶۱ تا ۱۱/۱/۱۳۶۲، صص ۲۰۳ و ۲۲۹.

۵- سند شماره ۰۱۸۹۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

بودنـد بـا سـلاح هـای سـنگین و نیمه سـنگین تـک محـدودی نموده که احتمـال می رود جهت برآورد رزمی نیروی خودی بوده که با آتش سـنگین پشتیبانی می شونـد و با مقاومت برادران شناسایی لشکر۵ نصر و پشتیبانی دو عدد دستگاه پی.ام.پی. از ارتش مزدور عراقی که احتمال دورخوردن خود را می دادند در ساعت ۱۱:۵ صبح، پا به فرار گذاشـتند که از تلفات دشـمن هیـچ گونه اطلاعی در دست نمی باشـد، ولی ۴ تـن از برادران خـودی مجروح [شدنـد] که حـال یکی از مجروحین وخیم است. مراتب جهت آگاهی اعلام می گردد.»(۱)

۱

امروز نیز نیروهای داوطلب مردمی برای حضور در جبهه های جنگ و بازسازی مناطق جنگی جنوب عازم این مناطق شدند.

به گزارش روزنامه اطلاعات، ۲۵ نفر از امدادگران هلال احمر سنقر و کلیائی که آموزش های لازم را دیده اند به جبهه های نبرد عزیمت کردند. ۱۸۰ نفر از مربیان پرورشی اسـتان خراسان جهت بازسازی هویزه راهی این منطقه شدنـد. همچنین گروهی از ایثارگران انجمن اسـلامی جوانان درگز، پس از دیدار با امام جمعه شـهر به منظور بازسازی ویرانی های جنگ تحمیلی عازم سوسـنگرد شدند. علاوه براین، ۲۵ نفر از معلمـان بابلسـر، یک اکیپ از معلمان امیرکلا و گروهی از کارگران کارخانه فیبر بابلسـر نیز جهت کمک به بازسازی سوسنگرد عازم این شهر گردیدند.

در اسـتان گیلان نیز هزاران نفر از نیروهای امور تربیتی آموزش وپرورش، هنرسـتان ها و جهاد سازنـدگی این اسـتان به منظور کمک به بازسازی مناطق جنگی از محل جهاد سازندگی استان گیلان عازم جبهه های غرب و جنوب شدند.

همچنین یک گروه ۴۰ نفری از دانش آموزان ممتاز با همکاری امور تربیتی آموزش وپرورش و سـپاه پاسداران انقلاب اسـلامی یزد جهت بازدید از مناطق جنگی و دیدار با رزمندگان به جبهه های جنگ تحمیلی عزیمت کردند.(۲)

روزنامه اطلاعات همچنین درخصوص اعزام های داوطلبان بسیجی در ده روز اخیر گزارش داد:(۳)

«در اولین روزهـای پنجمین بهـار آزادی و آغاز سال نو و نیز در آخرین روزهای سالی که پشت سر گـذاشتیم، جمع کثیری از دیگر دلاوران اسـلام عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدند. ... از یاسوج، چند گروه از جان برکفان بسـیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی این شهر در میان بدرقه پرشور مردم مسلمان و عشایر غیور بویراحمد برای نبرد با مزدوران صدامی راهی جبهه ها شدند.

ص: ۵۰۳

۱- سند شماره ۱۶۹۵۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ۱۱ قدر (طرح و عملیات) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (طرح و عملیات)، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۲۶.

۲- روزنامه اطلاعات، ۷/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۳- روزنامه ها از ۲۸ اسفند ۱۳۶۱ تا ۵ فروردین ۱۳۶۲ به علت تعطیلات عید منتشر نشدند.

همچنیـن بیش از ۴۰ تن از نیروهای بسیج سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی اردکان عازم جبهه های نبرد شدند. گروه کثیری از نیروهای بسـیج سپاه پاسداران اسـکو و جزیره اسـلامی در میان بدرقه گرم امت حزب الله اسـکو به یاری دیگر رزمندگان شـتافتند. همچنین گروهی از اعضای بسـیج سپاه پاسداران تبریز، اردبیل، سراب، مغان و مرند طی مراسمی عازم جبهه های نبرد شدند.

در ادامه عزیمت رزمندگان به جبهه های نبرد، جمع کثیری از رزمندگان داوطلب از شهرسـتان زرند به اتفاق امام جمعه این شـهر جهت یاری سایر سربازان اسلام راهی جبهه هـا شدنـد. در ایلام نیز گروه کثیری از دانش آموزان دبیرسـتان هـای این شـهر پس از شـرکت در نمازجمعه، در میان بـدرقه پرشور نمازگزاران به جبهه های جنگ تحمیلی شتافتند. همچنین در آستانه سال نو، گروه کثیری از برادران عضو بسیج شهرهای قائم شهر، نوشهر، چالوس، مرزن آباد و کلاردشت جهت نبرد با بعثیان کافر عازم جبهه های جنگ شدند. در درچه اصـفهان نیز گروه دیگری از نیروهای بسـیج سپاه پاسداران، در میان بدرقه گرم اهالی این منطقه به جبهه های جنگ تحمیلی عزیمت کردند. همچنین در شیراز در اولین روز سال نو، جمع کثیری از رزمندگان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۹ از مقر صاحب الزمان(عج) راهی جبهه ها شدند. این عده آموزش های لازم را در نواحی هفت گانه بسیج سپاه پاسداران منطقه۹ در استان های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد گذرانده بودند. در خورموج نیز گروهی از جان برکفان بسیج سپـاه پاسـداران این شهرسـتان طی مراسم ویژه ای از محـل اقـامه نمـازجمعه این شهرسـتان عـازم جبهه های نبرد حق علیه باطل شدنـد. ۳۰ تن از روحـانیون و فضـلای جامعه روحانیت مبارز شاخه غرب تهران به منظور همراهی با رزمندگان مستقر در جبهه های نبرد و تقویت روحیه جان برکفان سپاه اسلام، راهی جبهه های غرب کشور شدند.

همچنین سازمان تبلیغات اسلامی خراسان اعلام کرد که در ماه های بهمن و اسفند گذشته، ۳۱۲ نفر از برادران روحانی به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام شده اند.»(۱)

۱

فراگیرشـدن فرار نیروهای عراقی از جبهه جنگ به یک مشـکل در رده های مختلف ارتش عراق تبـدیل شده است که بازتاب آن در اقدامات و سـخنان برخی مقامات عراقی مشاهده می شود.(۲) برای پیشگیری از این امر امروز هیئت توجیه سیاسی لشکر۱ مکانیزه فرم سوگندنامه ای را تنظیم و برای نظرخواهی به رده های بالای ارتش عراق ارسال کرد. گذشته از نامتعارف بودن

ص: ۵۰۴

۱- همان.

۲- برخی از این اقدامات در روزشمارهای گذشته درج شده است.

این نوع اقدامات در یک ارتش حرفه ای، استفاده مکرر از کلماتی مثل مقاومت، نترس بودن و عقب نشینی نکردن از نکات جالب توجه این نامه است.

نامه تیپ۴۲۸ شماره ۵۲ مورخ ۲۷ مارس ۱۹۸۳ (۷/۱/۱۳۶۲) بدین شرح است:

«پیوست فرم سوگندنامه پیمان وفاداری، که ازسوی هیئت توجیه سیاسی لشکر۱ مکانیزه پیشنهاد شده است. جهت اطلاع و قرائت آن برای پرسنل و بیان نظرات خود دراین مورد، مقتضی است ما را مطلع سازید:

اینجانب رزمنده... جمعی...

با خدا و رئیس جمهور، صدام حسین و ملت بزرگ عراق و خانواده آبرومندم، پیمان می بندم که سربازی مخلص و امین باشم که از خاک میهن عزیزش دفاع می کند. با خود پیمان می بندم که به دشمن فارسی اجازه نخواهم داد که سرزمین مقدسم را آلوده کند و راضی نخواهم شد که هر دشمن کینه توزی از مرزهای میهنم عبور کند، مگر اینکه از روی جنازه ام بگذرد.

و شعار من این است یا پیروزی یا شهادت و خداوند برآنچه می گویم گواه است.

امضا امضا امضا

رزمنده شاهد اول رزمنده شاهد دوم رزمنده»

در ادامه نامه گزاره ها یی به صورت زیر برای تحریک عواطف نظامیان آورده شده است:

«۱. برادر رزمنده، مقاومت، مقاومت... مقاومت تا آبروی تان محفوظ باشد.

۲. ای رزمنده، میهن تو امانتی است که دست تو سپرده شده، پس از این امانت نگهداری کن.

۳. ای رزمنده، دشمنان می خواهند که سرزمین شما را اشغال کرده و دامنتان را آلوده کنند، پس از خاک و آبروی خود دفاع کن.

۴. برادر رزمنده، احترام به فرماندهان و اجرای اوامرشان، برای ضربه زدن به دشمن، وظیفه ای مقدس است.

۵. برادر رزمنده، بدان که تو با ترسوترین مخلوقات روی زمین می جنگی، پس پایداری کن تا ببینی که چگونه از میدان نبرد فرار خواهند کرد.

۶. برادر رزمنده، یک قدم عقب نشینی مساوی است با تسلیم کردن یک قدم از خاک میهن به دشمن، و بدان که یک ذره از خاک میهن، با تمام گنج های دنیا قابل مقایسه نیست، پس عقب نشینی بیشتر که مسبب آن تو باشی چه ارزشی خواهد داشت؟!

۷. برادر رزمنده، دفاع از میهن شرفی بزرگ و شهادت در این راه، برجسته ترین نشانه های شرافت است.

۸. برادر رزمنده، نترس... هراسی به خود راه مده، تو قدرتمند و شجاع هستی، چراکه فرزند اجداد بزرگوار هستی.

۹. برادر رزمنده، به خاطر داشته باش که آن کسی که از میهن خود دفاع نمی کند چون کسی است که از شرف خود دفاع نمی کند.

۱۰. برادر رزمنده،... پایدار باش... پایدار باش.»(۱)

۱

نیروهای سپاه، ژاندارمری، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد عملیاتی را برای پاک سازی و تصرف ارتفاعات آویهنگ و روستاهای دامنه شمالی کوه شاهو واقع در جنوب جاده سنندج - مریوان در مقابل روستای تیژتیژ، آغاز کردند.

در این عملیات که به فرماندهی قرارگاه حمزه اجرا شد، نیروهای خودی در یک اقدام حساب شده از چهار محور به اهداف مورد نظر حمله کردند و ۱۳ روستا ازجمله سپهران، خوشاب، کلاتی، عیسی آباد، سرهویه، توری ور، هشمیز و آویهنگ را که از مهم ترین مناطق فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی در این منطقه بود، پاک سازی کردند. نیروهای خودی ضمن انهدام پایگاه های حزب دمکرات و کومه له در این منطقه پس از چهار سال، در میان استقبال اهالی بومی اقدام به احداث پایگاه کردند.

در این عملیات ۴۰ تن از افراد حزب دمکرات و گروه کومه له کشته شدند که جنازه ۲۵ تن از آنها در منطقه عملیاتی باقی ماند. عده ای هم زخمی و ۸ تن نیز دستگیر شدند. همچنین از مقر افراد مسلح غیرقانونی مقدار فراوانی مهمات و تعدادی اسلحه و اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد. از افراد خودی نیز ۸ تن شهید و ۱۰ تن زخمی شدند.(۲)-(۳)

از سوی دیگر، امروز در شمال غربی سقز عوامل حزب دمکرات کردستان به روستای زاغان حمله و پس از سرقت همه وسایل درمانگاه آنجا را ترک کردند.(۴)

۲

در سه عملیات نیروهای خودی در پاک سازی منطقه جنوب سردشت، محور مهاباد - بوکان و منطقه صومای ارومیه، ۶۷ تن از افراد گروه های مسلح غیرقانونی به ویژه حزب دمکرات و گروه کومه له کشته و ۱۰ تن از آنان نیز دستگیر شدند.

در جنوب شرقی سردشت، نیروهای خودی متشکل از یگان قدس، جندالله و پیش مرگان مسلمان کرد، عملیاتی را برای پاک سازی روستاهای بناویله و نیلان از عناصر حزب دمکرات اجرا کردند. این عملیات که از ساعت ۱ بامداد شروع شده بود در ساعت ۱۴ با پاک سازی

۱- سند شماره ۱۵۶۴۱۰، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نامه گردان۲ تیپ۴۲۸ به کلیه گروهان ها (گروهان۴)، ۳۱/۳/۱۹۸۳، (۱۱/۱/۱۳۶۲)، سند تک برگی.

۲- برخی منابع شمار شهدا را ۱۹ تن و زخمی ها را ۳ تن اعلام کرده اند.

۳- سند شماره ۷۲۳۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۹۴۹۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه به ستاد مرکزی ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به ف - نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۸، ۱۲/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه (فرماندهی) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۵۳۴، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۱۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی)، ۹/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۲.

۴- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (واحد اطلاعات)، شماره ۲۶۷، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۷۲۴۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد فرماندهی به ستاد مرکز، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

کامل این دو روستا پایان یافت و نیروهای خودی توانستند با ایجاد پایگاه در آن روستاها مستقر شوند. عوامل حزب دمکرات کردستان پس از فرار از منطقه با همکاری افراد کومه له و خبات برای بازپس گیری پایگاه های ازدست رفته ۵ بار اقدام به حمله کردند، اما با مقاومت نیروهای خودی مواجه و ناچار به ترک منطقه شدند. در طول این عملیات، ۱۶ تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته و ۹ تن از نیروهای خودی نیز شهید و ۱۰ تن زخمی شدند.(۱)

نیروهای ارتش، سپاه و ژاندارمری در محور مهاباد - بوکان (در ۱۳ کیلومتری شرق مهاباد)، موفق شدند در عملیاتی که بیست ساعت طول کشید، با تسلط بر ارتفاعات کیسلان و درمان، روستاهای کپه کند و درمان را که از ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ به تصرف عوامل کومه له درآمده بود،(۲) بازپس بگیرند. در این عملیات ۲۶ تن از وابستگان گروه مارکسیستی - مائوئیستی کومه له و حزب دمکرات کردستان ایران به هلاکت رسیدند و چند تن از آنان نیز زخمی شدند. از افراد خودی نیز ۷ تن شهید و ۲۲ تن مجروح شدند - که اکثراً زخم هایشان سطحی بود - یک تن هم به اسارت افراد مسلح غیرقانونی درآمد.(۳)

امروز همچنین نیروهای خودی در شمال غربی ارومیه عملیاتی را در منطقه صومای اجرا و پس از ده ساعت درگیری موفق شدند روستاهای کانی رش، پیرانجوق و صوفیان را پاک سازی کنند. در این عملیات ۲۵ تن از افراد حزب دمکرات ازجمله ۲ تن از مسئولان نظامی آن به نام های کمال بارزانی و خورشید فولادی کشته و ۱۰ نفر نیز دستگیر شدند. همچنین ۲۵ قبضه اسلحه، مقدار فراوانی مهمات، تعدادی اسناد درون گروهی و یک دستگاه خودرو لندرور به دست نیروهای خودی افتاد. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۸ تن زخمی شدند.(۴)

۳ نفر از اعضای حزب دمکرات و یک عضو کومه له ضمن تحویل ۲ قبضه اسلحه، خود را به نیروهای سپاه میاندوآب و قادرآباد کردستان معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۱

یکی از افراد مهم سازمان کمونیستی اتحاد چپ (معروف به گروه حسن ماسالی) که در جنگل های ماسال مستقر بود و در ارتباط تشکیلاتی با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) چندین عملیات نظامی و ترور انجام داده بود، در یک اقدام کاملاً غافلگیرانه به دست نیروهای سپاه گیلان دستگیر شد. وی هنگام دستگیری یک قبضه تفنگ و ۵ نارنجک به همراه داشت. با اطلاعات به دست آمده از این فرد ۱۱ تن از افراد دیگر این گروه نیز دستگیر شدند.(۶)

۱- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۷۲۳۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به ف - نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۵، ۹/۱/۱۳۶۲، صص ۴ و ۵؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به ف نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- برای اطلاعات بیشتر به روزشمارهای ۱۵ تا ۱۸ بهمن ۱۳۶۱ (مندرج در کتاب ۲۳ روزشمار) مراجعه کنید.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از لشکر۲۸ (رکن۳) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و-سند شماره ۱۰۳۷۸۴، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صائین قلعه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- روزنامه اطلاعات، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۵- سند شماره ۳۹۱۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات میاندوآب به قرارگاه بعثت (اطلاعات)، ۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۷۲۳۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ اط به ستاد مرکزی ا ط، ۱۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۳۵۰۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۶، ۴/۱/۱۳۶۲، ص۱.

در تهران نیز یکی از عناصر فعال و فراری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با تلاش مردم دستگیر و به نیروهای انتظامی تحویل داده شد. یکی از اعضای اتحادیه کارگران کمونیست نیز با مراجعه به یک پایگاه کمیته انقلاب اسلامی در تهران خود را تسلیم و از فعالیت های گذشته اش در سازمان اظهار ندامت کرد.(۱)

۱

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، امروز در سفر به بندرعباس و بازدید از پایگاه یکم نیروی دریا یی ارتش جمهوری اسلامی در سخنانی ضمن جدی خواندن تهدید دشمن در دریا، مأموریت های نیروی دریا یی ارتش را حیاتی و حساس دانست.

گزارش روزنامه اطلاعات از این مراسم و سخنان رئیس شورای عالی دفاع در جمع نیروهای پایگاه یکم نیروی دریا یی ارتش به این شرح است:

«[آیت الله] سیدعلی خامنه ای رئیس جمهوری و رئیس شورای عالی دفاع در سفر به بندرعباس در محل پایگاه یکم نیروی دریا یی ارتش جمهوری اسلامی ایران حضور یافت و از قسمت های مختلف و نیز کارگاه های ریخته گری، تراشکاری، دیگ بخار و توربین گاز این پایگاه بازدید کرد.

در ادامه، آیت الله خامنه ای و همراهان از ناوهای رستم و سام و آمادگی رزمی آنان بازدید کردند که در هر قسمت فرماندهان و مسئولان گزارش ها یی را به اطلاع رئیس جمهوری رساندند. رئیس جمهوری همچنین با حضور بر عرشه ناو رستم از نزدیک گوشه ها یی از آمادگی رزمی سلحشوران نیروی دریا یی در پهنه آب های نیلگون جنوب میهنمان را مشاهده و از آنان قدردانی کرد. رئیس شورای عالی دفاع در پایان مراسم سان برادران نیروی دریا یی که چند ساعت به طول انجامید، ضمن دیدار با پرسنل ناو رستم در سخنانی خطاب به آنان گفت: بی شک تلاش و فعالیت شما عزیزان است که با تلاش میلیون ها برادر و خواهر شما در سراسر کشور پیوند می خورد و سیل عظیم فعالیت عمومی ملت ایران را پدید می آورد. شما برادران که در این نقطه و در آب های جمهوری اسلامی ایران در مقابل دشمنان و تهدیدکنندگان بر روی یک ناو به کار و تلاش مشغول هستید بخشی از بار انقلابی ملت ایران را بر دوش دارید.

رئیس جمهور افزود: نیروی دریا یی ما مأموریت حساس و مهمی را بر عهده دارد و تهدید دشمنان در این ناحیه یک تهدید جدی است و این شما هستید که باید با حضور خود و فعالیت شبانه روزی و خستگی ناپذیر و نیز تلاش و ابتکار، حضور نیروی دریا یی ارتش جمهوری اسلامی ایران در آب های خلیج فارس و دریای عمان را یک حضور فعال و مؤثر سازید و در مقابل تهدید دشمنان با قامت رسا و مقاوم از حقوق ملت ایران دفاع کنید.»(۲)

ص: ۵۰۸

۱- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۵، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲۰.

۲- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۳.

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان اولین جلسه هیئت دولت در سال جدید، به تشریح جهت گیری کلی سیاست اقتصادی ایران در سال ۱۳۶۲ باتوجه به رهنمودهای امام خمینی و تلاش های مؤثر دولت در مبارزه با تورم پرداخت. وی همچنین با محکوم کردن اقدام عراق در حمله به چاه های نفتی نوروز درمورد موضع انفعالی کشورهای منطقه دراین باره و شرایط ایران برای انسداد نشت نفت از این چاه ها مطالبی را بیان کرد.

موسوی درخصوص حمایت دولت از مستضعفان و اقشار محروم در سال جدید گفت: «در دولت بحثی که امروز شروع شده و ادامه خواهد یافت بر این اساس بود که برنامه های دولت درجهت حمایت از مستضعفین است و اعتباراتی که تخصیص داده می شود بیشتر به سمت نقاط محروم گرایش دارد و این فشار از ناحیه دولت است که این کمک ها به آن سمت سوق یابد.» وی افزود: «تمامی وزارتخانه ها آن خط اساسی که دنبال می کنند باید به سمت حمایت از مستضعفین سوق پیدا کند و بحث بر این بود که هر وزارتخانه بنا به وظیفه خود می تواند در این جهت تلاش زیادی داشته باشد، مثلاً وزارت کشاورزی دررابطه با روستاییان، وزارت کار درارتباط با کارگران و وزارت بازرگانی درزمینه توزیع و رساندن کالا به طبقات کم درآمد جامعه.» نخست وزیر افزود: «دولت اگر بخواهد امسال را واقعاً به سال حمایت از محرومین و مستضعفین تبدیل کند، در مجموع دولت و در مجموع اجزای آن باید نیاز به حرکت در این جهت احساس شود تا بتوان در این راه حرکت کرد. البته در دولت به آن مسئله عمیقی که امام امت اشاره فرمودند؛ یعنی فرهنگ کاخ نشینی، اشاره شد و باید با این مسئله به عنوان یک فرهنگ فاسدی که هنوز ممکن است ریشه های آن در جامعه ما وجود داشته باشد مبارزه ای دیرپا انجام گیرد تا ما به سرچشمه زلال فرهنگ اسلامی خودمان بازگردیم و این فرهنگ فاسد را که می تواند سرچشمه بسیاری از فسادها در جامعه باشد و منجر به مال اندوزی ها و گران فروشی ها و اجحاف ها شود در جامعه باید از ریشه سوزانده شود و این کار در تمامی سطح جامعه و توسط ارگان ها باید صورت بگیرد.»

نخست وزیر درمورد کاهش قیمت ها و جلوگیری از احتکار خاطرنشان کرد: «ما امیدواریم که درمورد وضعیت توزیع در سال ۶۲ پیشرفت ها یی داشته باشیم و باید دراین زمینه طراحی کرد، اما به هرحال نباید مسئله جنگ و تورم زا یی آن را فراموش کرد. و همچنین نباید از قیاس دراین زمینه با کشورهای دیگر غافل بود. یعنی ما در وضعیت فعلی اقتصادی به نظر می رسد تمام تلاش ها یی که صورت می گیرد تا اندازه ای زیاد در کنترل تورم موفق بوده، ولی نه به آن مقدار که انقلاب اسلامی حکم می کند و نه به آن میزان که شعارهای ما درجهت حمایت از

محرومین جامعه ایجاب می کند. لذا کوشش بیشتری دراین مورد لازم است و امیدواریم که مسئولان ذی ربط در توزیع کالا به این مسئله توجه داشته باشند.»(۱)

میرحسین موسوی در بخش دیگری از سخنان خود درباره موضوع نشت نفت گفت: «عراق بار دیگر چهره زشت و غیرانسانی خود را نشان داد و بدون توجه به اینکه برای منطقه آلودگی ایجاد می شود چاه ها یی را که در این منطقه بود به موشک بست. درنتیجه نشت مواد نفتی تا سواحل خلیج فارس و کشورهای امارات، بحرین و کویت گسترش یافت و جالب اینجاست که این کشورها هنوز نتوانسته اند موضع قاطعی علیه عراق اتخاذ کنند و به اعتقاد ما این کار نشان دهنده چهره کریه دیگری از رژیم بعثی عراق است که تا چه اندازه منافع کشورهای دیگر را پایمال می کند و دست به آلوده کردن محیط زیست می زند که این مسئله به عنوان یک ضدارزش در جهان مطرح است. کشور ما دراین زمینه اقداماتی انجام داده و ما تعهداتی را که دررابطه با کنوانسیون کویت داشتیم، متوقف کرده ایم تا تضمین کافی در منطقه به وجود آمده و شرایطی فراهم گردد تا آن چاه ها کنترل شوند.»(۲)

۱

امروز معاون بخش برنامه ریزی بین الملل وزارت خارجه آلمان شرقی در بغداد با طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب و معاون اول نخست وزیر عراق، ملاقات کرد.

رادیو صوت الجماهیر در گزارشی از این دیدار، که جنبه های تبلیغاتی قوی داشت، گفت: «در این دیدار رمضان درودهای مردم عراق را به نخست وزیر آلمان شرقی ابلاغ کرد. درضمن همین مسئول آلمان شرقی از پیشرفت های چشمگیر در داخل عراق علی رغم ادامه جنگ تحمیلی ازسوی ایران استقبال کرد و گفت: جنگ تحمیلی بر مسیر پیشرفت های داخلی و رشد اقتصاد ملی عراق تأثیر نخواهد گذارد. وی همچنین ضمن تأکید بر لزوم گسترش روابط دو کشور در زمینه های تولیدی و اقتصادی، حمایت کشورش را از مواضع عادلانه عراق اعلام کرد و گفت: آلمان شرقی همواره از مواضع مسالمت آمیز عراق در قبال حل مسئله جنگ که دلالت بر پایبندی این کشور به اصول انسانی خویش می کند، استقبال کرده است.»(۳)

۲

هم زمان با جدی تر شدن احتمال ورود لکه های نفتی به سواحل کویت، شورای وزیران این کشور در اجلاس فوق العاده خود موضوع آلودگی ناشی از نشت نفت از حوزه های نفتی ایران را که سواحل و منابع ماهیگیری خلیج فارس را به مخاطره افکنده است، مورد بررسی قرار داد.

عبدالعزیز حسین سخنگوی دولت و وزیر مشاور در امور کابینه کویت، در پایان این اجلاس

ص: ۵۱۰

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۳.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۸ ۸/۱/۱۳۶۲ ص۲۲، رادیو صوت الجماهیر ۷/۱/۱۳۶۲.

.

.۲۱

.۲۲

.۲۳

.۲۴

.۲۵

. .۲۶

.۲۷

.۲۸

.۲۹

.۳۰

گفت که کویت تماس های گسترده ای را برای متوقف ساختن این نشت انجام داده است و به تلاش خود ادامه می دهد. وی افزود: در این جلسه همچنین مسئله جنگ ایران و عراق و تأثیر آن بر دو کشور متخاصم و منطقه بررسی شد.(۱)

وزیر بهداشت کویت نیز درباره تلاش های این کشور برای جلوگیری از نشت نفت و محدودیت های فنی برای این کار مطالبی را بیان کرد. به گزارش آسوشیتدپرس، عبدالرحمن العوادی وزیر بهداشت کویت، امروز اعلام کرد کشورش می کوشد تا توافقی را میان دو کشور درحال جنگ ایران و عراق برای مبارزه با نشت عمده نفت که سواحل خلیج فارس را در معرض تهدید قرار داده است، ترتیب دهد. العوادی که سرپرست اجر ایی سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست(۲) نیز هست، گفت: تماس با ایران به منظور کسب اجازه برای گروه های تخصصی که قرار است به مناطق جنگی اعزام شوند و نشت نفت را مهار کنند ادامه دارد. وی اظهار امیدواری کرد که قبل از اعزام گروه های فوق به منظور مبارزه با این تهدید، توافق طرفین در چند روز آینده به عمل آید.

آسوشیتدپرس افزود: وزیر بهداشت کویت گفت مبارزه با نشت نفت کار آسانی نیست و نفتی که از چهار چاه ایران نشت کرده ازنوع سنگین است، این نوع از نفت نه در سطح آب بلکه در ۵۰ سانتی متری آن شناور می ماند و ما نمی توانیم میزان نشت نفت را که می دانیم رو به افزایش است، اندازه بگیریم. العوادی افزود: مقدار نفت نشت شده هنوز درحدود ۶۰ مایل از سواحل کویت دور است، لکن وزش باد، روزانه این لکه را به میزان ۳ مایل به سوی ما می آورد و لکه نفتی حداکثر ظرف بیست روز به سواحل ما خواهد رسید.(۳)

هم زمان با این اقدامات و اظهارات، روزنامه الفجر (چاپ ابوظبی) اعلام کرد که فرماندهی عراق به طور یک جانبه تصمیم گرفته است عملیات نظامی در مناطق نزدیک حوزه نفتی نوروز را متوقف کند تا به این ترتیب اجازه دهد نشت از این چاه که تهدیدی برای محیط زیست سواحل خلیج فارس به حساب می آید، مهار شود.

این روزنامه در گزارشی از بغداد نوشت: یک منبع عراقی گفته است که این تصمیم به دلیل تمایل به همکاری با سازمان منطقه ای حراست از محیط های دریا یی گرفته شده است. حوزه نفتی نوروز در اوایل ماه جاری (مارس) توسط جنگنده های عراق منهدم شد و از آن تاریخ نشت نفت این چاه ها، رفته رفته به سواحل امارات عربی متحده و دیگر نواحی خلیج فارس نزدیک می شود.(۴)

درحالی که هیچ گونه خبر صریحی از تصمیم عراق دراین باره منتشر نشده و مقامات ذی صلاح نیز

۱- همان، کویت، خبرگزاری کویت ۷/۱/۱۳۶۲.

۲- اعضای سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست عبارت اند از: عراق، ایران، کویت، پادشاهی سعودی، امارات متحده عربی، قطر، بحرین و عمان.

۳- همان، ص۵، کویت، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۷/۱/۱۳۶۲.

۴- همان، ص۶، ابوظبی، خبرگزاری کویت، ۷/۱/۱۳۶۲، گزارش روزنامه الفجر.

دراین خصوص اظهارنظر نکرده انـد، رادیو بی بی سی با استناد به این خبر که درستی یا نادرستی آن هنوز مشخص نشده است، گفت: «درحالی که کشورهای عربی خلیج فارس نگران آلودگی سواحل این کشورها به نفت شناوری هستند که به خاطر شکستگی در بدنه چاه های نفت ایران در حوزه نفتی نوروز روانه سواحل این کشورها شده است، موافقت بغداد بـا تعویق عملیات جنگی در این منطقه تـا پایان مرمت چاه های مزبور تا حـدودی از این نگرانی کاسته است، این درحالی است که ایران هنوز موافقت خود را دراین زمینه اعلام نکرده است.»(۱)

از سوی دیگر، خبرگزاری عراق خود بر تلاش ایران برای جلوگیری از نشت نفت اذعان دارد. به گزارش این خبرگزاری از کویت: «منابع بلنـدپایه در کویت فاش ساختند که گفت وگوهای میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت های امریکا یی متخصص اطفای حریق جهت مقابله با آتش سوزی و نشت نفت از حوزه نفتی نوروز با شکست روبه رو شـد، زیرا ایران از عهده هزینه های مورد درخواست این شرکت ها بر نیامده است. همین منابع گفتند که ایران به علاوه نتوانسته است حراست از شرکت های امریکا یی جهت کار در مناطق جنگی را تضمین کند.»(۲)

۱

به گزارش خبرگزاری فرانسه از کویت، شیخ الاحمد الصباح ولیعهد و نخست وزیر کویت، در دیدار با داگلاس هرد وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس، خواستار دخالت ابرقـدرت هـا در پایـان دادن به جنگ ایران و عراق شـد(۳)داگلاس هرد وزیر مشـاور در امـور خـارجه انگلیس نیز در پایـان سـفر دوروزه خود به کویت در یـک مصـاحبه مطبوعـاتی شرکت کرد. وی در این مصـاحبه با بیان اینکه جنگ عراق و ایران ازجمله موضوعات مـذاکرات وی با مقامات کویتی بوده است، گفت: روابط میان انگلستان و عراق بسیار خوب است و عراق برای انگلستان دوست بسیار خوبی است. وی دربـاره روابط تجـاری میـان انگلیس و عراق گفت: مـذاکرات جـاری میان دو کشور درمورد تضمین ها یی برای صادرکنندگان کالا به عراق به نحو رضایت بخشی ادامه دارد.

وزیر مشـاور در امور خـارجه انگلیس در این مصاحبه از افشای هرگونه جزئیات درمورد مـذاکره با مقامات عراقی درباره فروش بیشتر اسـلحه به این کشور خودداری کرد. به گزارش خبرگزاری کویت، وی در پاسخ سؤالی راجع به اینکه آیـا اقـداماتی برای پایـان بخشـیدن به جنگ عراق و ایران در جریان است، گفت: انگلستان به عنوان یکی از اعضای شورای امنیت علاقه ویژه ای به پایان دادن به این جنگ دارد و از هیـچ اقـدامی دراین مورد دریغ نخواهـد کرد(!) داگلاس هرد مـذاکراتش با رهبران کویت را مهم، دوستانه و رضایت بخش توصیف کرد.(۴)وی در دومین مرحله از سفر خود به عراق، اردن و لبنان خواهد رفت.(۵)

ص: ۵۱۲

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۹، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۹، رادیو بی بی سی، ساعت ۱۹:۴۵، ۸/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۸، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۶، ابوظبی، خبرگزاری کویت، ۷/۱/۱۳۶۲، گزارش روزنامه الفجر

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۷، ۷/۱/۱۳۶۲، ص۴، کویت، خبرگزاری فرانسه، ۶/۱/۱۳۶۲.

۴- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۵- روزنامه کیهان، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

امروز همچنین امیلیو کلمبو وزیر امور خارجه ایتالیا، که دیروز مذاکراتی با مقامات پاکستانی انجام داد، در یک مصاحبه مطبوعاتی گفت که مذاکرات وی با مقامات پاکستانی درباره موضوعت بین المللی، منطقه ای، مسائل فی مابین و همچنین موضوع ایران و عراق و لزوم حل سریع این مناقشه بوده است. کلمبو اضافه کرد: ما همچنین مسئله جنگ ایران و عراق را بررسی کردیم. موضع ایتالیا و کشورهای اروپا این است که این جنگ نیروهای سازنده و نظامی دو کشور را کاملاً فرسوده می کند و عاملی است که نه تنها بر این مناقشه بلکه بر اوضاع بین المللی تأثیر می گذارد.(۱)

ص: ۵۱۳

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۸، ۸/۱/۱۳۶۲ ص۲، اسلام آباد.

روزشمار جنگ دوشنبه ۸ فروردین ۱۳۶۲ ۱۳ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲۸ مارس ۱۹۸۳

۱

تک ناموفق عراق در منطقه سومار و تداوم گلوله باران آبادان و سرپل ذهاب از مهم ترین اخبار نظامی امروز است.

به گزارش ستاد مشترک ارتش، نیرو های عراقی در منطقه سومار تظاهر به اجرای تک کردند که با پاسخ متقابل نیرو های خودی این اقدام دشمن سرکوب شد.

امروز همچنین شهر سرپل ذهاب به مدت یک ساعت هدف گلوله های توپخانه عراق قرار داشت. در این حملات به چند منزل مسکونی خساراتی وارد شد.(۱)

در گلوله باران آبادان نیز چند واحد مسکونی آسیب دید و یکی از اهالی این شهر زخمی شد.(۲)

گفتنی است این دو شهر دیروز نیز آماج حملات ارتش عراق قرار داشتند؛ به گونه ای که بخشی از تأسیسات شهر آبادان براثر گلوله باران آسیب دید. در سرپل ذهاب نیز که بین ساعت ۱۴ الی ۱۵ دیروز، زیر آتش توپخانه و کاتیوشای ارتش عراق قرار داشت، خساراتی به چند منزل مسکونی وارد آمد.(۳)

۲

در ادامه عزیمت نیرو های مردمی به مناطق جنگی، داوطلبان بسیجی از شهر های برازجان، هشترود و بسیج ناحیه۴ کازرون عازم جبهه های جنگ شدند.(۴)

سپاه پاسداران منطقه۱۰ کشوری نیز در اطلاعیه ای داوطلبان را برای اعزام به جبهه هـای جنگ فراخوانـد. در این اطلاعیه آمـده است: «از کلیه برادران مؤمن و متعهـدی که مایل اند جهت نبرد با کفار بعثی و یاری رزمندگان اسلام به جبهه های نبرد حق علیه باطل اعزام و دین خود را به شهدا ادا و اسلام عزیز را یاری کنند، دعوت می شود جهت ثبت نـام در تهران و شهرستان های کرج، دماونـد، فیروزکوه، ورامین، اسلامشهر، شهری و شمیرانات به مراکز و مناطق بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مراجعه کنند.»(۵)

ص: ۵۱۵

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- روزنامه اطلاعات، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۱

تعداد ۵ دهنه از ۷ دهنه پلی که دشـمن در مناطق جنگی ایلام منهـدم کرده بود، بازسازی و نوسازی شد. مدیرکل اداره راه وترابری اسـتان ایلام در گفت وگویی دراین باره اعلام کرد: دو پل دیگر نیز که در مسیر جاده مهران - دهلران قرار دارد به میزان ۳۰ و ۷۰ درصد بازسازی و نوسازی شده و به زودی مورد بهره برداری قرار خواهند گرفت. وی افزود: یک دهنه پل ۵۰ متری بر روی رودخانه دویرج در منطقه دالپرس آبدانان با اعتباری معادل ۵۰ میلیون ریال احداث و در اسفندماه سال گذشته، آماده بهره برداری شـد. وی همچنین اضـافه کرد: مرمت جاده دهلران - عین خوش به طول ۶۰ کیلومتر در بهمن ماه سال گذشـته، با تلاش گروه اعزامی راه وترابری اسـتان ایلام آغاز و تاکنون ۱۳ کیلومتر از این جاده ترمیم و شن ریزی شده است.(۱)

۲

سازمان عمل اسـلامی عراق مسـئولیت یک بمب گذاری در بغداد را به عهده گرفت. بنا بر اعلام این سازمان، هم زمان با فرارسـیدن سالگرد شـهادت آیت الله سید محمدباقر صدر و خواهرش بنت الهدی، ساعت ۵:۳۰ دقیقه صبح، گروه شهید سعید نورعلی از مجاهدین مسلمان عراق، توانستند با جاسازی یک بمب در داخل چمدان، ساختمان دفتر هواپیمایی عراق واقع در خیابان سـعدون بغـداد را منفجر کننـد. با انفجار این بمب قسـمتی از ساختمان دفتر هواپیمایی عراق منهـدم و خساراتی بدان وارد شده است. روزنامه اطلاعات با درج این خبر افزود: دفتر هواپیمایی عراق در نزدیکی ساختمان خبرگزاری عراق قرار دارد که چندی پیش به دست مجاهدین مسلمان عراقی منفجر شده بود.(۲)

۳

پاک سازی چندین روستا و کشته شدن تعدادی از عوامل حزب دمکرات، حاصل دو عملیات نیروهای امنیتی در مناطق سقز و بوکان بود.

نیرو های سپاه و ژاندارمری در یک عملیات مشترک روستا های حسن سالاران و عرب لنگ (پلنگ دژ) را در ۳۰ کیلومتری جنوب سقز، پاک سازی کردند. در این عملیات ۵۸ تن از عوامل حزب دمکرات ازجمله فرمانده آنها به نام کریم کچل کشته شد. از نیرو های خودی نیز ۱۰ نفر شهید و ۴ نفر زخمی شدند.(۳)

در عملیـات دیگری که در محور بوکـان - مهابـاد، اجرا شـد، نیرو های خودی روسـتای تازه قلعه در ۱۷ کیلومتری شـمال غربی بوکان را به تصرف درآوردند.(۴) این اقدام موجب تسلط بیشتر نیرو های امنیتی بر ۱۰ کیلومتر از جاده بوکان - مهاباد شد.(۵)

امروز همچنین ۶ تن از افراد مسلح حزب دمکرات با اسلحه و تجهیزات خود را به نیرو های سپاه پاوه تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۶)

۱- روزنامه کیهان، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۷.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۳- روزنـامه کیهان، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سـند شـماره ۳۴۶۱۸۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از نـاحیه ژانـدارمری کردسـتان (رکن سوم) به اسـتانداری کردسـتان، ۹/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اسـتانداری کردسـتان به مشاور عالی ریاست جمهوری، اخبار اسفند ۱۳۶۱ و هفته اول فروردین ۱۳۶۲ به انضـمام نمودار های شـهدا و مجروحین، درگیری ها و تلفات دشـمن و مین گذاری ۱۶/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: واحد طرح و عملیات حمزه به حمزه سیدالشهدا (ستاد مرکزی)، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- از تلفات نیروهای خودی و دشمن آماری در دست نیست.

۵- سـند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از: واحـد طرح و عملیات حمزه به حمزه سیدالشـهدا (سـتاد مرکزی)، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۵، ۹/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴.

۶- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۷۲۴۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مشترک م/۷ - ط ع به ستاد مرکزی /ا ط ع، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱

تعدادی از اعضای گروه های معارض چپ گرا به ویژه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز در تهران، قزوین و سمنان بازداشت شدند.

دو تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران شناسایی و دستگیر شدند. شخصی که در شناسایی و دستگیری این افراد با نیرو های کلانتری همکاری کرده بود آنها را از اعضای فعال تیم های ترور سازمان مزبور در شهرستان لنگرود معرفی کرد.(۱)

در قزوین نیز یکی از اعضای این سازمان که از عناصر فعال شهر تنکابن بود، دستگیر شد. وی از مدت ها پیش تحت تعقیب نیرو های کمیته قرار داشت.

همچنین یکی از اعضای فراری این سازمان که درحال طی دوره خدمت سربازی بود در سمنان دستگیر شد.(۲)

یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) هم امروز خود را به نیرو های انتظامی معرفی و اظهار کرد که آماده است اطلاعاتی از افراد و تشکیلات سازمان را دراختیار نیرو های انتظامی بگذارد.(۳)

یکی از اعضای اتحادیه کمونیست ها نیز در خیابان پیروزی تهران دستگیر شد.(۴)

۲

در ادامه همکاری رو به گسترش سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و دولت عراق و اختصاص یافتن بخش های متعددی از برنامه ها فارسی رادیو بغداد به این سازمان، امروز این رادیو برنامه جدیدی درباره طراحی عملیات شهری پخش کرد.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران دراین باره چنین است: رادیو بغداد به دنبال پخش سلسله گفتار هایی از سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، این بار در بخش فارسی ساعت ۱۰ امروز خود مطالبی تحت عنوان "طراحی عملیات" پیرو سلسله گفتار آموزشی ویژه به اصطلاح هسته های مقاومت مسلحانه پخش کرد و در این گفتار درباره طرح کمین و چگونگی استفاده از آن در راه به ثمررساندن اهداف تروریستی توضیحاتی داد و سپس به تعریف طراحی عملیات و چگونگی پیاده کردن آن پرداخت. گفتنی است که رادیو بغداد قسمت های دیگری از این گفتار را در برنامه های بعدی خود پخش خواهد کرد.(۵)

۳

رئیس جمهور در ادامه سفر خود به بندرعباس صبح امروز در جمع تعدادی از فرماندهان ارتش، کارکنان ناوگان خلیج فارس و دریای عمان و مسئولان استان هرمزگان سخنرانی کرد. مهم ترین محور های سخنان آیت الله خامنه ای چنین بود:

تأکید بر دفاعی بودن جنگ؛ در خطر قرار گرفتن منافع قدرت های بزرگ درصورت پیروزی ایران در جنگ علیه عراق؛ آمادگی برای هرنوع رویارویی با قدرت های بزرگ؛ بی تأثیر بودن تهدیدات کشور های منطقه و قدرت های جهانی برای ایران؛ آمادگی ایران برای دوستی با همه کشور های

۱- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۷، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- سند شماره ۱۰۲۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه دفتر فرمانده سپاه پاسداران، شماره ۲۶۶، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۳- سند شماره ۲۲۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی دفتر فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲،ص۲.

۴- سند شماره ۸۹۴۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۵، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۹، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۸/۱/۱۳۶۲ به نقل از رادیو بغداد.

منطقه؛ تأکید بر نوآوری و رسیدن به خودکفایی نظامی به عنوان یک خط مشی اساسی؛ تقدیر از ابتکارات و سازندگی های نیرو های مسلح و پیشنهاد تأسیس جهاد خودکفایی به عنوان یک معاونت در رده های مختلف نیرو های مسلح. مشروح گزارش بازدید رئیس جمهور از بخش های مختلف نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سخنان وی به نقل از روزنامه اطلاعات، چنین است:

«آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، که به منظور بازدید از استان هرمزگان به بندرعباس سفر کرده بود، در مراسم صبحگاه کارکنان ناوگان خلیج فارس و دریای عمان حضور یافت. در این مراسم که تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، سرهنگ معین پور فرمانده نیروی هوایی، حجت الاسلام الهی سرپرست دایره سیاسی ایدئولوژیک نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی، میرسلیم مشاور عالی دفتر ریاست جمهوری، حجت الاسلام احمدی امام جمعه و نماینده امام در بندرعباس، استاندار هرمزگان، روحانیون و جمع کثیری از مسئولان نهاد های انقلاب اسلامی و ادارات استان هرمزگان حضور داشتند، ابتدا ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی، ورود ریاست جمهوری به ناوگان خلیج فارس و دریای عمان را خیرمقدم گفت. پس از تشریفات نظامی، رئیس جمهور سخنانی درباره مسائل جاری کشور ایراد کرد.

رئیس جمهور در قسمتی از سخنان خود خطاب به کارکنان ناوگان خلیج فارس و دریای عمان ضمن تبریک سال نو به نیرو های نظامی و انتظامی و کارکنان غیرنظامی و همه نیروها اظهار کرد: امروز نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران خود را در خط مقدم انسان های فداکار برای این جامعه و برای آرمان های این جامعه معرفی کرده اند و لذا با جرئت و گستاخی تمام ادعا می کنیم که این ارتش و این نیرو های مسلح در میان همه نیرو های مسلحی که در کشور های جهان وجود دارند و ما می شناسیم محبوب ترین هستند؛ محبوب ترین در میان ملت خود، محبوب ترین در میان مردمی که این نیروها برای آنها خدمت می کنند. ملت ما بدین ترتیب در مقابل توطئه قدرت های بزرگ قرار گرفت و برای دفاع از خود مجبور شد بجنگد. این جنگ ما جنگ دفاعی است. ما باید از مرز های کشور جمهوری اسلامی ایران و از شرف ملی این ملت و از انقلاب اسلامی عظیم این ملت دفاع کنیم و این دفاع را می کنیم. این دفاع را در مرز های زمینی، در مرز های آبی و آسمان و فضای جمهوری اسلامی ایران، نیرو های مسلح ما انجام می دهند و این وظیفه انسانی و اسلامی یکایک آنهاست. همچنان که وظیفه اسلامی و انسانی یکایک ملت ما هم آن است که از نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران با همه وجود حمایت و دفاع کند، مردم آن دفاع را می کنند. نیرو های مسلح ما هم این تلاش را انجام می دهند و این است آن پیوند میان مردم و میان ارتش، پیوند میان مردم و همه نیرو های جمهوری اسلامی ایران.

قدرت های بزرگ منافعشان را با این انقلاب در معرض تهدید یافتند. اوایل این مطلب را پنهان می کردند، لکن بعدها مجبور شدند که باصراحت بگویند که چون منافع قدرت های بزرگ در ایران مورد تهدید است، پس نیروها و توطئه ها و همه ابزار قدرت های بزرگ هم علیه این انقلاب

به کـار رود. همین یکی دو ماه قبل بود که وزیر دفاع یکی از کشور های اروپایی به کشور های عضو پیمان ناتو صـریحاً هشـدار داد و اعلام کرد که چون منافع قـدرت های بزرگ در ایران و با جنگ ایران و عراق مورد تهدید قرار می گیرد، پس قدرت ها باید از منافع خودشان دفاع کنند. ما می دانستیم که پشت سـر نیرو های بعثی، امریکا و هم پیمانان اروپایی قرار دارند. بارها این را اعلام کرده بودیم، اما این بار آنها به صـراحت عنوان کردند. این گفتن ها این صراحت به بعضـی بازی خوردگان خلیج فارس هم دل و جرئت داد، گسـتاخی داد تا آنها هم در مصاحبه ها و گفتارها ما را تهدید به دخالت نیرو های خارجی کنند. ما از دخالت هیچ نیروی خارجی نمی هراسـیم. ما در خودمان در ملت ۴۰ میلیونی خود، در امکانات و قـدرت های نهفته در دل این ملت، آن قـدر توانایی می بینیم که با هر قـدرت خارجی مقابله کنـد. این ملت سـختی را پذیرفته است. این نیرو های مسلح نشان داده اند که مرد جنگ اند. اهل مبارزه اند، هر تهدیدی علیه ایران، تهدید علیه همه کشور هایی است که در این منطقه زندگی می کنند.

ما آماده هستیم که سـختی ها را بپذیریم، اما آیا شـیوخ و سـران مرفه به عیش ونوش عادت کرده خلیج فارس هم آماده هستند؟ آنها می توانند شرایط جنگی را تحمل کنند؟ مـا چیزی نمی خواستیم جز امکـان خـدمت به این مردم، داریم خـدمت هم می کنیم، اما آنها یی که با پول های نفت کیسه های خود را پر می کننـد و زنـدگی های خود را رونق می بخشـند، آنها هم حاضـرند از این همه پول نفت صرف نظر کنند و آن را به خطر بیندازند؟ ما را به چه تهدید می کنند؟ ما بار دیگر اعلام می کنیم ما آماده دوستی با همه همسایگان هستیم که علیه ما تعرض نداشـته باشند، اما تعرض هیچ کس را نیز تحمل نمی کنیم. ما برآنیم که با آنچه داریم زندگی کنیم و برآنیم که آنچه داریم را از بهترین و برترین کیفیت ها به تدریج برخوردار کنیم.

آنچه داریم نگهداری کنیم، ابزار و وسایل را با کیفیت های لازم حفظ کنیم، قطعات را خودتان تولید کنید. ماشـین ها و دسـتگاه های پیچیده را ابزار و آلات نظامی را آنچه را هست بـا کیفیت برتر و بالاتر نگه داریـد و بسازیـد. ما بایـد به خودکفایی برسـیم. خودکفایی یک شـعار نیست، خودکفایی یک دسـتور است، خودکفایی یک خط مشـی است. همه حرکات، تاکتیک ها، باید ما را به تکنیک ها نزدیک کند. هم خودکفایی انسانی، هم خودکفایی تجهیزاتی و ما وسایلش را دراختیار داریم.

وسایل خودکفایی دراختیار ما است. ذهن ها و مغز های پیچیده و خلاق و مبدع در برادران نیرو های مسـلح جمهوری اسلامی ایران مهم ترین وسیله و ابزار خودکفایی است. ماشین آلات هم بحمدالله داریم. از ظرفیت موجود دستگاه های صنعتی خودمان همان تکنولوژی که امروز در

اختیارمان هست و به همان اندازه که هست باید استفاده کنیم و ظرفیت ها را بالا ببریم و کیفیت را برتری ببخشیم و کمیت ها را زیاد کنیم و راه های تازه و جدید را باز کنیم.

متأسفانه من احساس می کنم در نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران میدان لازم دراختیار نوآوری ها و خلاقیت ها باز نشده است، چرا؟ باید به همه نوآوری ها و خلاقیت هایی که برای یک ارتش مستقل و ملت مستقل مانند ارتش و ملت ما لازم است باید میدان داده شود، باید اجازه داده شود، ذهن های فعال کار کنند، امکانات داده شود تا دست های کارآمد بسازد. شما جوان ها، شما میان سال ها، شما افراد کارآمد، شما ذهن های خلاق، شما دل های علاقه مند، شما دست های کارآمد، تلاش کنید، فعالیت کنید. ما می خواهیم در مقابل دشمنان این ملت که قصد بلعیدن این ملت را دارند دست دراز نکنیم.

کشور های صنعتی بزرگ دنیا فکر کرده اند نقطه ضعف ما را پیدا کرده اند، با خودشان گفتند نقطه ضعف اینها ابزار یدکی است، وسایل اضافی است، ابزار جنگی است. ما آن را به اینها نمی فروشیم، فکر می کردند که ما در اولین روز های جنگ از پا درخواهیم آمد، اما نمی دانستند که دل های مؤمن و دست های ماهر و ذهن های خلاق آنچه را که داریم برایمان نگه خواهند داشت.

امروز کامپیوتر های امریکایی نمی دانند ما هواپیما چی داریم، چقدر داریم و چگونه داریم. آنها حدس می زدند که هواپیما های ما در همان روز های اول زمین گیر شوند، نمی دانستند که مغز فعال و مؤمن جوان ایرانی، نظامی ایرانی، افسر و همافر و درجه دار ایرانی کار دست های مزدبگیر آنها را خیلی بهتر از خود آنها انجام خواهد داد. خیلی از وسایل جنگی که ما داریم در فهرست ذهنی و حدس دشمنان ما وجود ندارد. آنها فکر می کنند این ابزار مدت ها است که از رده خارج شده و کنار رفته و ما نتوانستیم آنها را تعمیر کنیم.

اگر بدانند ما چه کرده ایم، اگر بدانند چه چیز هایی را تعمیر کرده ایم، چه چیز هایی را وارد کار کرده ایم، دق خواهند کرد. شما برادران عزیز، در این راه پیش بروید و من با اجازه فرماندهی کل نیرو های مسلح مقام معظم رهبری به ستاد مشترک جمهوری اسلامی ایران و به فرماندهان سه قوه پیشنهاد قطعی خواهم کرد که یک معاونت برای هر نیرویی به عنوان "معاونت جهاد خودکفایی" به وجود بیاورند و همه نیرو هایی که می توانند همه دست هایی که می توانند ما را به خودکفایی برسانند جمع کنند و از آنها کمال استفاده را بکنند. دراین مورد برادران نظامی، برادران غیرنظامی باید همکاری کنند، غیرنظامیانی که در نیرو های مسلح همکاری دارند.»(۱)

۱

به دنبال پخش خبر هایی مبنی بر اینکه ایران موشک های اگزوسه ای را که از عراق به غنیمت گرفته، به شوروی تحویل داده است، سیدکمال خرازی مسئول ستاد تبلیغات جنگ، این خبر را تکذیب کرد.

خبرگزاری فرانسه دراین باره اعلام کرد: «کمال خرازی مسئول ستاد تبلیغات جنگ ایران، این مطلب را که ایران موشک های معروف هوا دریای اگزوسه را برای بررسی تحویل شوروی داده

ص: ۵۲۰

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۱/۱۳۶۲ ص۴.

است، به شدت تکذیب کرد و یادآور شد که این مطالب، تبلیغات رسانه های گروهی غرب است. خرازی به ویژه این خبر را که این موشک ها جهت بررسی به شوروی تحویل داده شده و کارشناسان شوروی نیز این ۵ موشک ساخت فرانسه را به شوروی برده اند مورد تکذیب قرار داده است. چند ماه پیش، یک هفته نامه فرانسوی نوشت که در عملیات ژوئیه ۱۹۸۲ که علیه عراق در منطقه بصره اجرا شد، ۵ عدد از این نوع موشک ها که علیه کشتی های ایران مؤثر بوده اند، سالم به دست نیرو های ایران افتاده است. ناظران متذکر می شوند هیچ چیز در تهران دال بر تأیید این فرضیه نیست. کمال خرازی یادآور شد که ایران تاکنون سلاح هایی را که از عراق به غنیمت گرفته دراختیار هیچ کشوری قرار نداده و در آینده نیز چنین کاری را نخواهد کرد.»(۱)

۱

سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی خبر شبه تبلیغاتی موافقت عراق با توقف عملیات نظامی در محدوده حوزه نفتی نوروز به منظور مسدود کردن محل نشت چاه های نفتی این حوزه(۲) را تأیید نکرد. امروز یکی از مقامات این سازمان در کویت گفت: به رغم برخی گزارش ها درباره توقف عملیات نظامی توسط دولت عراق در این منطقه، عراق تاکنون رسماً دراین مورد موضع خود را به سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی اعلام نکرده است.(۳)

امروز همچنین علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت با العوادی وزیر بهداشت کویت و مدیر اجرایی سازمان منطقه ای محیط زیست، دیدار کرد. وی در این دیدار درباره اهداف عراق از دست زدن به چنین اقداماتی گفت: عراق باید از شیطنت و تجاوز به کشور های منطقه یعنی آلوده کردن آب های خلیج فارس دست بردارد و مطمئن باشد که این گونه اعمال مرگ آن رژیم را نزدیک تر خواهد کرد. سفیر ایران در کویت همچنین آمادگی جمهوری اسلامی ایران را جهت همکاری با کشور های عضو کنوانسیون کویت به استثنای عراق، برای جلوگیری از آلودگی های آب های خلیج فارس اعلام کرد. وی در پایان این دیدار گفت: رژیم عراق در اجرای طرح امپریالیسم امریکا با آلوده نمودن آب های منطقه قصد دارد جمهوری اسلامی ایران را وادار به گسترش میدان جغرافیایی جنگ کرده و درنهایت عمل متقابل ایران را تبدیل به بهانه ای برای ورود نیرو های تجاوز سریع امریکا سازد. وی افزود رژیم عراق که خود، عضو کنوانسیون کویت است قبل از همه به

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۹، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲، تهران، خبرگزاری فرانسه، ۸/۱/۱۳۶۲.

۲- این خبر را روزگذشته یک روزنامه چاپ ابوظبی منتشر کرده بود که مشروح آن در روزشمار ۷/۱/۱۳۶۲ آمده است.

۳- روزنامه کیهان، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.

اساسنامه و مقررات این کنوانسیون پشت پا زده و بر همه است که متوجه خطر های حاصل از اجرای طرح های امریکایی به دست رژیم صهیونیستی صدام در منطقه باشند.(۱)

سفارت ایران در کویت نیز در یادداشتی مواضع جمهوری اسلامی ایران را درباره این مسئله و نقض کنوانسیون کویت توسط عراق به سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی اعلام کرد. سفیر ایران دراین باره اذعان داشت: جمهوری اسلامی ایران خواستار اجلاس فوری وزرای کشور های عضو سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی شده است و برای ابراز حسن نیت به کارشناسان همه کشور های عضو کنوانسیون کویت به استثنای عراق اجازه می دهد برای جلوگیری از آلودگی آب های منطقه همکاری کنند تا ضمن پاک سازی محیط زیست، دراین زمینه کسب تجربه نیز کنند.

در همین حال، یک هیئت کویتی برای گفت وگو درباره راه های جلوگیری از نشت نفت امروز وارد تهران شد. به گزارش روزنامه کیهان، عبداللطیف آل زیدان یکی از مدیران سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی خلیج فارس به همراه خالد محمد فخر و مدیر مرکز کمک های متقابل در موارد اضطراری در دریا قرار است با میرزا طاهری رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران و سایر مقامات مربوطه درمورد نشت نفت حوزه نفتی نوروز مذاکره کنند(۲)

از سوی دیگر، خبرگزاری رسمی فرانسه در گزارشی از تهران به نقل از نخست وزیر ایران، اعلام کرد: «ایران عملیاتی را که به منظور جلوگیری از توسعه آلودگی ناشی از خروج نفت از حوزه نفتی نوروز آغاز کرده بود، درحال حاضر به تعویق انداخته است. موسوی در یک گفت وگوی رادیویی گفت که این تصمیم به خاطر خطری که عملیات نظامی عراق ایجاد می کرد اتخاذ گردیده است. قبلاً روزنامه الفجر (یکی از روزنامه های چاپ ابوظبی) در گزارشی از بغداد گفته بود که عراق به درخواست کشور های عربی حوزه خلیج فارس دایر بر تعویق عملیات جنگی تا پایان مرمت چاه های نفت این حوزه پاسخ مساعد داده است.»(۳)

۱

درپی ادعای غیرموثق و غیررسمی روز گذشته یک روزنامه چاپ ابوظبی درباره اعلام آتش بس عراق در محدوده چاه های نفتی نوروز، برخی منابع خبری کویت ایران را به نقض قوانین کنوانسیون کویت متهم کردند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از کویت، روزنامه های الوطن و الانباء در شماره های امروز خود با تیتر هایی ازقبیل "عراق به طور یک جانبه عملیات نظامی در منطقه نفتی را متوقف کرد" و " ایران از مقررات کنوانسیون کویت فاصله گرفت" نوشته اند: ایران پیمان سازمان منطقه ای محیط زیست را که چهار سال قبل میان کشور های منطقه خلیج فارس به امضا رسید، زیر پا گذاشته و اعلام کرده است تا زمانی که بمباران نکردن چاه های نفتی در جزیره خارک تضمین نشود، از متوقف کردن نشت نفت در آب های خلیج فارس جلوگیری خواهد

ص: ۵۲۲

۱- همان.

۲- همان.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیو های بیگانه، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۷، رادیو بی بی سی، ۷/۱/۱۳۶۲.

کرد و این درحالی است که عراق یک طرفه به درخواست سازمان محیط زیست دریایی پاسخ مثبت داده و مناطق نفتی در آب را مناطق غیرجنگی اعلام کرده است.(۱)

رادیو کلن نیز هم زمان با روزنامه های کویتی به این آوردگاه تبلیغاتی وارد شد. این رادیو به جای اشاره به خطر های موجود در مسدود کردن چاه های نفتی که تهدید نظامی عراق بر آن سایه افکنده، از قول نخست وزیر ایران مطالبی را بازگو کرد که درحقیقت تفسیر و برداشت این رادیو از سخنان موسوی بود. رادیو کلن اعلام کرد:

«آن گونه که نخست وزیر ایران حسین موسوی، اظهار داشته این کشور از به عهده گرفتن وظایف در نظر گرفته شده در قرارداد هشت کشور حوزه خلیج فارس درخصوص حفاظت از خلیج فارس در مقابل آلودگی امتناع می ورزد. حسین موسوی در استدلال خود درباره این مطلب، به لخته های بزرگ نفتی در خلیج فارس اشاره و اظهار کرد مقصر این آلودگی کشور عراق است. عراق دکل های حفاری نفت را در نزدیکی سواحل ایران بمباران کرده، بدون آنکه به مشکلات زیست محیطی ناشی از این اقدام خود برای کشور های عربی هم جوار توجهی کند. دراین میان، گویا کویت درزمینه اقدامات مشترک ایران و عراق در راه رفع آلودگی شدید نفتی در خلیج فارس کوشش می کند.»(۲)

۱

داگلاس هرد وزیر مشاور در امور خارجه انگلستان، که در دومین مرحله سفر خود به کشور های خاورمیانه از کویت به عراق رفته است، امروز در بغداد با صدام حسین رئیس جمهور عراق، دیدار کرد. رادیو بغداد درباره ملاقات صدام حسین و هرد گزارش داد:(۳) «جناب آقای صدام حسین رئیس جمهور، ظهر امروز، آقای داگلاس هرد وزیر مشاور در امور خارجی انگلیس را به حضور پذیرفتند. در این ملاقات مناسبات دوجانبه و افق های گسترش آن در زمینه های گوناگون و اوضاع منطقه به ویژه جنگ تحمیلی ایران علیه عراق و مسائل مورد توجه مشترک بررسی شد. جناب آقای رئیس جمهور بر سیاست ثابت عراق برای رسیدن به راه حل عادلانه و دائم برای نزاع با ایران تأکید کردند تا پایه و اساس برقراری و استقرار [امنیت] و شکوفایی منطقه باشد. همچنین جناب آقای صدام حسین بر مسئولیت مؤسسات بین المللی و کشور های بزرگ برای تأمین صلح و استقرار امنیت در منطقه تأکید نمودند.»(۴)

۲

در ادامه فعالیت های دیپلماتیک عراق امروز مقامات این کشور دیدارهایی را با رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین و سفرای آلمان فدرال و مکزیک داشتند.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۹، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۱، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱/۱۳۶۲.

۲- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیو های بیگانه، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۴، رادیو کلن ۸/۱/۱۳۶۲ به نقل از خبرگزاری اسلامی ایرنا.

۳- اخبار منتشرشده دراینباره متکی به منابع خبری رسمی عراق است و محدودیت هایی در کسب اطلاعات یا تفاسیر سیاسی درباره موضوع گفت وگوها و اهداف سفر داگلاس هرد به عراق وجود دارد.

۴- همان، ص۲، رادیو بغداد ۸/۱/۱۳۶۲.

یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین به همراه ابوجهاد معاون فرماندهی نیرو های فلسطینی، با طارق عزیز وزیر امور خارجه و معاون نخست وزیر عراق دیدار کردند. خبرگزاری عراق همکاری های عراق و سازمان آزادی بخش فلسطین، بررسی آخرین تحولات جهان عرب و دستور کار کمیته هفت جانبه عرب را (که قرار است در ماه آوریل در فاس تشکیل شود) از موضوعات این دیدار اعلام کرد.(۱)

همچنین به گزارش رادیو بغداد، عزت ابراهیم نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق، بامداد امروز، با هرمان هورد هایمر سفیر جمهوری آلمان فدرال در بغداد دیدار کرد. در این ملاقات روابط دوجانبه و شیوه های گسترش آن به سود دو کشور، بررسی شد. امروز همچنین نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق ملاقاتی هم با پکتر سفیر مکزیک در بغداد داشت که در آن دو طرف به بررسی روابط دو کشور و راه های گسترش آن پرداختند.(۲)

۱

دولت امریکا اعتبار دیگری به مبلغ ۲۳۰ میلیون دلار دراختیار دولت عراق قرار داد.

واحد مرکزی خبر از لندن گزارش داد: «علی رغم کمک ۴۵۰ میلیون دلاری اقتصادی اخیر و نیز واگذاری اعتبار برای دریافت گندم ازسوی امریکا به رژیم بعثی صدام، کمبود مواد غذایی و کشاورزی در عراق همچنان مشکل بزرگی محسوب می شود. وزارت کشاورزی امریکا اعتبار دیگری به میزان ۲۳۰ میلیون دلار جهت خرید گندم و دیگر مواد کشاورزی دراختیار رژیم عراق قرار داد. به نوشته مطبوعات چاپ لندن، وزارت کشاورزی امریکا تأیید کرده است که این اعتبار دربرگیرنده اعتبارات مستقیم و اعتبارات بانکی ضمانت شده ازسوی دولت امریکا می باشد. برپایه این گزارش، ۸۰ میلیون دلار از این مبلغ به خرید گندم، ۸۰ میلیون دلار به خرید ذرت و جو، ۳۰ میلیون دلار به خرید تخم مرغ، ۵ میلیون دلار به خرید تخم ذرت، ۱۰ میلیون دلار به خرید حبوبات و ۱۰ میلیون دلار دیگر نیز به خرید خوراک دام اختصاص داده شده است.

هفته نامه میدل ایست در شماره این هفته خود به نقل از مقامات رسمی وزارت کشاورزی امریکا دراین باره افزوده است که رژیم صدام از میزان اعتبار اعطایی امریکا برای خرید گندم راضی نبوده است، لذا مذاکرات برای اعطای اعتبار بیشتر به این منظور ادامه دارد.(۳)

۲

نشریه میدل ایست در مقاله ای به چشم انداز سیاست عملیاتی ایران، روابط ایران و شوروی باتوجه به مشکلات به وجودآمده و بررسی کلی شرایط ایران برای صلح پرداخته است. این نشریه با اشاره به پیروزی های محدود نظامی ایران، اقدامات این کشور برای برهم زدن قاطعانه موازنه به نفع خود را ناکافی خوانده و نوشته است:

۱- روزنامه اطلاعات، ۹/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیو های بیگانه، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۲، رادیو بغداد، ۸/۱/۱۳۶۲.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۳.

«انتظار می رود در آینده ای نه چندان دور، ایران به حملات محدود بیشتری به منظور بازپس گرفتن نوار هایی از مناطق مرزی که این کشور می گوید هنوز تحت کنترل عراق می باشد دست بزند. براساس اظهارات دکتر کمال خرازی رئیس دفتر تبلیغات جنگ، ۹۰۰ کیلومتر مربع از خاک ایران تحت کنترل عراق است و به زودی پس گرفته خواهد شد.

هنوز به نظر می رسد که ارائه [ادامه] جنگ سبب بروز مشکلاتی در دولت شده است، دو خط عقیده ای مجزا وجود دارد: دسته اول، افرادی هستند که با آرزوی سرنگون کردن رژیم عراق در حملات مرزی با شعار "پیش به سوی کربلا" پیش می روند. دسته دوم، ازلحاظ نظامی، انسانی، تجهیزاتی و نیز سرنگونی بعثی ها ازطریق تمرکز فشار در طول مرز، تحلیل بردن منابع رژیم بغداد آن هم به امید اینکه این کار باعث گشایشی در کار خواهد شد، محافظه کارانه تر عمل می کنند.

مشکل حفظ حمایت و توجه همگانی براثر مبالغه رفسنجانی درمورد اهمیت حمله والفجر اینک جلوه گر شده است، لکن اگر دورنمای یک خاتمه سریع برای جنگ به خاطر حفظ روحیه مردم لزوماً تسلیم نشدن باشد، این امر می تواند درنهایت نتیجه عکس داشته باشد.»

میدل ایست افزوده است: «ادامه جنگ همچنین روابط ایران با شوروی را تحت تأثیر قرار داده و درپی عبور ایران از مرز های بین المللی، این کشور تأمین اسلحه برای عراق را آغاز کرد. موشک هایی که با اثرات مرگ آورش به دزفول شلیک شد ساخت شوروی است. همین طور دوئل قابل ملاحظه ایرانی ها با حزب توده (رهبران حزب کمونیست درست بعد از شروع تهاجم والفجر بازداشت شدند.) به دنبال این امر، حملات تندی در سرمقاله های مطبوعات رژیم علیه نقش شوروی در افغانستان و دیگر مناطق به عمل آمد.

ایران همچنین مذاکرات صلح با گروه های میانجیگر را رد کرد. برطبق اظهارات رفسنجانی، آنها تنها وقتی به ایران می آیند که ایران درحال پیروزی است. وی اعلام کرد: "ما دیگر این گروه ها را نخواهیم پذیرفت مگر اینکه چیز جدیدی برای پیشنهاد داشته باشند."»(۱)

۱

روزنامه تایمز (چاپ لندن) در سرمقاله خود اقدام صدام حسین در حمله نافرجام به ایران را نتیجه ارزیابی های شتاب زده از ساختار های اساسی انقلاب اسلامی دانست و با اشاره به مواردی که نشان دهنده آگاهی ایران از قواعد بازی در عرصه بین المللی است، بر پرهیز از هرگونه اظهارنظر و اقدام عجولانه درباره ایران تأکید کرد.

رادیو بی بی سی به نقل از روزنامه تایمز، گزارش داد: «باوجود تأسیس نهاد هایی که به عنوان سازمان های اسلامی پس از انقلاب در ایران تشکیل شدند، بسیاری از نهاد هایی که قبل از انقلاب در کشور فعالیت داشتند از میان نرفته اند و درنتیجه دو سیستم به موازات یکدیگر در کشور اعمال قدرت می کنند و همین امر برداشت صحیح از اصل و اساس حکومت در ایران و تجزیه وتحلیل و

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۹، ۹/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۱/۱۳۶۲ به نقل از مجله میدل ایست.

پیش بینی رفتار این حکومت را بسیار دشوار ساخته است. ازاین رو جهانیان نتیجه می گیرند که ایران درحال بازگشت به قرون وسطی است، اما روزنامه تایمز عقیده دارد که این گونه قضاوت براساس ظاهر قضایا نمی تواند منتج به نتایج درست شود. تایمز ادامه می دهد که رئیس جمهوری عراق نیز به هنگام حمله به ایران دچار چنین خطایی شد، زیرا وی پیش بینی نکرده بود که ایران باوجود آشوب حاکم بر کشور بتواند با استفاده از سلاح های مدرن وارد چنین جنگ دامنه داری شود.»

رادیو بی بی سی افزود: «تایمز عقیده دارد به همین ترتیب اظهارنظر عجولانه درباره وضع کنونی اقتصاد در ایران و توانایی این کشور در ادامه جنگ می تواند به نتایج نادرست بینجامد. [این روزنامه] می افزاید که وضع ذخایر ارز خارجی ایران طی دو سال گذشته به نحو قابل ملاحظه ای بهبود یافته است. تایمز عقیده دارد که نمایندگان ایران در معاملات مالی بین المللی صرف نظر از عقاید اسلامی شان نشان داده اند که به خوبی از نحوه کار سیستم سرمایه داری در غرب مطلع اند. تایمز در ادامه سرمقاله خود نتیجه می گیرد که رژیم ایران را نه می توان دوست داشت و نه می توان سیاست هایش را پیش بینی کرد، اما به اشتباه می توان آن را دست کم گرفت.»(۱)

۱

روزنامه کریستین ساینس مانیتور در مقاله ای روابط ایران و شوروی را مورد بررسی قرار داده است. این روزنامه ابتدا به تاریخچه روابط نزدیک دو کشور در زمان حمله عراق به ایران پرداخته و سپس به تغییر مواضع متعدد روس ها اشاره کرده است. ساینس مانیتور افزایش کمک های نظامی شوروی به عراق، ازدست رفتن فرصت میانجیگری در جنگ باوجود تمایل زیاد شوروی به این کار، دستگیری سران حزب توده و حمایت های مکرر شوروی از این حزب را عواملی دانسته که روابط سیاسی دو کشور را به یک بحران نزدیک کرده است.

رادیو امریکا با نقل بخش هایی از این مقاله آورده است:

«روزنامه کریستین ساینس مانیتور در گزارشی راجع به ایران موضوع روابط با شوروی را مورد بررسی قرار داده و می نویسد: با بسته شدن دفتر خبرگزاری تاس در تهران، روابط ایران با کرملین تغییر شکل می دهد. ... کریستین ساینس مانیتور می نویسد: بسته شدن دفتر خبرگزاری رسمی شوروی (تاس) در تهران نشانه ای از رو به وخامت گذاردن روابط ایران و شوروی است. به گفته منابع ایران، اولین نشانه دوری و فاصله، تابستان گذشته آغاز شد؛ زمانی که در ماه ژوئیه رادیو مسکو اولین حمله تهاجمی ایران در داخل خاک عراق را مغایر با قطعنامه سازمان ملل خواند. این قطعنامه با تأکید به حسن نیت عراق، خواستار آتش بس بین دو کشور بود. [پیش تر] از آن مسکو مدعی اتخاذ موضع کاملاً بی طرفانه درمورد ایران و عراق بود، ولی از زمان آغاز جنگ، عراق از اینکه دولت شوروی به رغم معاهده مابین دو کشور از تأمین جنگ افزار نظامی مورد نیاز عراق خودداری می کند، بارها شکایت کردند. علاوه برآن، گفته

۱- همان، ص۱۷، کویت، رادیو بی بی سی، ۸/۱/۱۳۶۲ به نقل از روزنامه تایمز.

می شد که شوروی لیبی، سوریه و کره شمالی را تشویق می کند که سلاح و مهمات به تهران بفروشند. حتی چند روز پس از شروع جنگ، محمدعلی رجائی که آن زمان نخست وزیر بود، مدعی شد که ازجانب سفیر شوروی در تهران پیشنهاد کمک های نظامی دریافت داشته، مسکو این موضوع را تکذیب کرد، ولی در نوامبر سال ۱۹۸۰، شوروی موافقت نامه بازرگانی با تهران امضا کرد که به موجب آن تهران جهت نقل وانتقالات بازرگانی حق عبور مرزی یافت؛ به خصوص در آن زمان ایران با تحریم اقتصادی غرب روبه رو بود و مهم ترین بنادر جنوبی اش نیز براثر جنگ بسته شده بود. در آن زمان بخش فارسی رادیو باکو مکرراً عراق را به عنوان بازیچه دست امریکا مورد انتقاد قرار داد. در تابستان گذشته، تغییری در موضع شوروی نسبت به ایران رخ داد که در تفسیر رادیو باکو منعکس شد و جنگ دولتی علیه کردها را مورد انتقاد قرار داد که مشکلات قومی در ایران است، و دولت اسلامی با درک و شناخت چنین مشکلی باید به آن توجه کند، عکس العمل مقامات ایرانی بسیار سریع بود. بلافاصله چند روز پس از آن، محسن رضایی که فرمانده سپاه پاسداران بود مدعی شد ارتش عراق بار دیگر با وسایل نظامی و جنگ افزار های ساخت شوروی تجهیز شده اند و تأکید کرد که دست کم یک تیپ عراقی با تانک های پیشرفته نوع تی۷۲ مجهز است. در همین احوال، علی اکبر ولایتی وزیر خارجه، ضمن انکار مکرر اینکه ایران گرایشی به جانب شوروی نداشته [داشته]، مداخله شوروی را در افغانستان به باد حمله و انتقاد قرار داد [گرفت]، کشته شدن ده دوازده ایرانی غیرنظامی در دزفول براثر موشک ساخت شوروی که خبرنگار تاس در تهران آن را گزارش نکرد به تشنج موجود دامن زد. نتیجه گیری که اکنون مفسران ایرانی درمورد آن با همکاران غربی شان هم عقیده اند این است که شوروی می خواسته بین ایران و عراق نقش میانجی بازی کند که به این حساب موقعیتش را در حوزه خلیج فارس تقویت کند.

این روزنامه می نویسد: پس از گذشت دورانی از تحولات بازرگانی، روابط اقتصادی بین ایران و شوروی اکنون جنبه رکود پیدا کرده است. ایران هنوز خط لوله گاز طبیعی [را] مجدداً باز نکرده، حتی صحبت از این می کند که به جای آن ازطریق ترکیه خط لوله ای گاز طبیعی را به اروپا رساند. باز سردی روابط تهران و مسکو پس از دستگیری رهبران حزب توده ازجمله نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده در بهمن ماه گذشته بیشتر گردید. این خبر که ابتدا توسط یکی از روزنامه های مخالف کمونیست ها و در تهران انتشار یافت، ازجانب دولت نیز مورد تأیید قرار گرفت. برخی دستگیری کیانوری و رفقایش را کار گروهی از پاسداران انقلابی می دانند که دراین میان خودسرانه عمل کرده اند، ولی در همین احوال دادستان انقلاب اعلام کرد که می تواند رابطه بین حزب توده و شوروی را ثابت کند. بااینکه رهبران حزب توده به جاسوسی برای "ک.گ.ب." و استفاده از گذرنامه جعلی متهم شده اند، دلایل واقعی بازداشتشان روشن نشد. بنا به گزارشاتی که در محافل اروپای غربی شایع است،

احتمالاً ـ مدارکی از فعالیت های شوروی در تهران به دست مقامات ایرانی افتاده است؛ مدارکی که گفته می شود توسط یک دیپلمات ارشد سفارت شوروی در تهران که چند ماه پیش به غرب پناهنده شد، تهیه شد. اعضای حزب توده نسبت به عاقبت محاکمه رهبرانشان سخت بدبین هستند. به گفته یکی از اعضای حزب توده در اروپا، حزب توده هنوز رسماً منحل نشده و توده ای ها معتقدند که مقامات دولت ایران بر سر این موضوع اختلاف نظر دارند. مطبوعات شوروی نیز این نظر را منعکس کرده اند که این کشمکش بین نیرو های مترقی و پیشرو با نیرو های ضدانقلابی مورد حمایت سیا در جریان است. این روزنامه می نویسد: البته این زمزمه ضدکمونیست و ضدشوروی باعث کاهش شعار های ضدامریکایی نشده و آیت الله خمینی هرگز فرصتی را که بتواند امریکا را سرزنش کند، از دست نمی دهد؛ امریکایی که همچنان بزرگ ترین مفسدفی الارض شناخته می شود.»(۱)

۱

به گزارش یونایتدپرس، یک طرح سری پنتاگون جنگ جهانی سوم را پیش بینی کرده است که با تجاوز شوروی به ایران بعد از سقوط جمهوری اسلامی شروع خواهد شد. گزارش فشرده این خبرگزاری از این طرح چنین است:

«این طرح ضمیمه ای است به یک مطلب (طرح سری ۱۰۶ صفحه ای پنتاگون) که برای ارائه خط مشی نظامی و تهیه نیرو و منابع بین سال های ۱۹۸۵ و ۱۹۸۹ تهیه شده [و] مشتمل بر هزینه های بالغ بر ۲ تریلیون دلار خواهد بود.

اسناد و مدارک نشان می دهد که این طرح، پیش بینی کننده حوادث آینده و یا دستورالعملی برای به کارگیری نیروها نیست. هدف از تنظیم چنین طرحی این است که با ارائه نموداری از وقایع و حوادث و اهداف مورد نظر زمینه برنامه ریزی های لازم را تأمین نماید و همچنین برای بررسی آمادگی ایالات متحده در امر نبرد در چند جبهه ضروریات و تدابیر لازم را عرضه نماید.

این طرح ها و نقشه های ضمنی آن از نقطه نظر نظامی عادی به نظر می رسد، لیکن مدارک موجود به طور وضوح افکار و مقاصد پنتاگون را درزمینه عکس العمل امریکا در قبال اعمال شوروی نشان می دهد و راه های امکان وقوع یک جنگ جهانی را مورد بررسی قرار می دهد.

زمان بندی این طرح شامل یک دوره ۱۲۵ روزه است که در روز" ۰" در ظرف ۱۰ روز از وقتی که شوروی به ایران حمله می کند، امریکا جواب این حمله را می دهد.

روز "۰" منهای ۴۲، شوروی و هم پیمانان ورشو عملیات بسیج (نیرو) را آغاز می کند و ایالات متحده مواضع گروه هایی رزمی خود را تغییر می دهد. طرح به صورت زیر آغاز می شود:

روز "۰" منهای ۳۷، شوروی عملیات وسیعی را در غرب روسیه آغاز می کند و اقدام به مانور های دریایی جهانی می کند، ایالات متحده کشتی ها و نیرو های دریایی بیشتری به عربستان سعودی اعزام می کند و نیرو های واکنش سریع به حال آماده باش درمی آیند.

۱- همان، صص ۱۵ و ۱۶ رادیو صدای امریکا، ۸/۱/۱۳۶۲ به نقل از کریستین ساینس مانیتور.

روز"۰" منهای ۱۶، شوروی آمادگی خود را برای استفاده از پیمان دوستی ۱۹۲۱ با ایران اعلام می کند و تردد قطار به سوی بندر ایران را افزایش می دهد. لهستان، آلمان شرقی و چکسلواکی برای عملیات گسترده نظامی آماده می شوند. ناتو دستور تقویت نیرو های زمان جنگ را می دهد. ایالات متحده برای حفاظت از منافع حیاتی خود اعلام آمادگی می کند که هرآنچه را که ضروری است انجام دهد، دستور آماده باش زرد می دهد، درخواست اعزام ناوگان دریایی می کند، واحد های نیروی واکنش سریع به محل های سوار شدن به کشتی حرکت می کنند.

روز "۰" منهای ۱۲، ایالات متحده اشغال قریب الوقوع ایران توسط شوروی را پیش بینی می کند، دستور بسیج پشتیبانی می دهد، نیرو های واکنش سریع را به کشور های خاورمیانه اعزام می کند، به کشور هایی که قبلاً اجازه استقرار و عملیات نظامی به امریکا داده اند کشتی و نیرو های مستقر حرکت می کنند.

روز "۰" منهای ۶، نیرو های شوروی به طرف ایران حرکت می کنند، با عناصری که قبلاً در ایران پیشرو بوده اند، ایران تقاضای کمک بین المللی می کند، ایالات متحده خواستار بازگشت نیرو های شوروی می شود، به داخل ایران نیرو می فرستد.

روز "۰" شوروی با ۲۴ لشکر از چند جبهه به ایران حمله می کند، عربستان سعودی به نیرو های ایالات متحده اجازه ورود می دهد، نیرو های ایران به مقابله با شوروی بپردازند [می پردازند]، جنگنده های نیرو های هوایی شوروی بر فراز ایران به پرواز درمی آیند، نیروی هوایی امریکا در پشت خطوط شوروی ... نیرو های دریایی شوروی و امریکا در اقیانوس هند درگیر می شوند، واحد های ایالات متحده برای تقویت ناتو حرکت می کنند، کوبا آمادگی خود را افزایش می دهد. واشنگتن اعلام بسیج کامل می کند و شروع به سربازگیری می نماید.

روز "۰" به علاوه ۴، هم پیمانان ورشو برای حمله به اروپای غربی آماده می شوند. آلمان غربی نیروها و دیگر کشور های عضو ناتو را تقویت می کنند، ترکیه پایگاه هایی دراختیار نیرو های امریکا قرار می دهد، ایالات متحده خواستار بسیج کامل کشور های ناتو می شود.

روز "۰" به علاوه ۶، دستور بسیج می دهد، خطوط کشتیرانی و حمل ونقل هوایی متفقین برای تقویت و تجهیز اروپا در دسترس قرار می گیرد.

روز "۰" به علاوه ۱۶، کره شمالی به کره جنوبی حمله می کند، هم پیمانان ورشو با حداقل ۹۰ لشکر به اروپای مرکزی حمله می کند. همچنین نیرو های دریایی امریکا و کشور های ناتو را مورد حمله قرار می دهد و درعین حال به خطوط مخابراتی و پایگاه های دریایی حمله می کند، فرانسه نیرو هایش را دراختیار ناتو قرار می دهد.

ناتو در مقابل حملات به دفاع برمی خیزد، نیرو های امریکا در کره جنوبی به دفاع در مقابل کره شمالی می پردازند. ایالات متحده نیرو های تقویتی به کره جنوبی اعزام می دارد.

روز "۰" به علاوه ۳-۴، درگیری نیرو های امریکا و شوروی در ایران آغاز می شود.»(۱)

ص: ۵۲۹

۱- همان، صص ۶، ۷ و ۸، واشنگتن، خبرگزاری یونایتدپرس، ۸/۱/۱۳۶۲.

۱

درپی بمب گذاری در نزدیکی مقر سپاه در بعلبک، ارتش رژیم صهیونیستی اقداماتی را برای محدود کردن امکان عمل نیرو های سپاه پاسداران مستقر در بعلبک انجام داده است. به گفته رادیو اسرائیل: «به منظور آنکه پاسداران و حزب اللهی های ایرانی مقیم بعلبک نتوانند به نواحی جنوب لبنان رخنه کنند و به تحریک اهالی بپردازند، واحد های ارتش اسرائیل و سربازان تحت فرماندهی سرگرد سعد حداد به تعداد گشتی های نظامی در خطوط آتش بس افزودند. همچنین رفت وآمد اتباع لبنانی در عبورگاه های مرزی با دقت بیشتری کنترل می شود.»(۱)

۲

روزنامه کیهان فهرستی از کمک های مردم مناطق مختلف کشور به جبهه های جنگ را منتشر کرده است. این روزنامه در مقدمه این فهرست اعلام کرده است:

«درپی حماسه آفرینی های رزمندگان دلیر اسلام در مقابله با ایادی استکبار جهانی در جبهه های نور علیه ظلمت، طبقات مختلف مردم سراسر میهن اسلامی مان در پشت جبهه ها با اهدای کمک های نقدی و جنسی خویش در مقابله با نیرو های بعثی صهیونیستی عراق شرکت فعال دارند و به یقین، این نوع کمک های ایثارگرانه و بی دریغ نه تنها باعث تقویت روحیه رزمندگان اسلام و جنگ زدگان می شود، بلکه مسئولین را در انجام رسالتی که برعهده دارند مصمم تر و مقاوم تر می سازد.

بخشی از هدایا و کمک های امت شهیدپرورمان را در زیر مرور می کنیم.

هدایا و کمک های مردم استان خراسان توسط ۲۰ کامیون و ۷۹ دستگاه کمپرسی شامل مواد غذایی و پوشاک و دیگر مایحتاج جبهه های حق؛ ستاد کمک رسانی منطقه۴ شهید مفتح ۲۰ دستگاه وانت مواد غذایی و پوشاک؛ توسط ستاد پشتیبانی مناطق جنگی استان تهران علاوه بر اهدایی امت شهیدپرور بالغ بر ۹۷ میلیون و ۲۸۳ هزار و ۱۳۱ ریال وجه نقد، یک صد قطعه طلاآلات، مقادیری مصالح ساختمانی، لوازم یدکی، تحویل ۸۰ دستگاه ماشین آلات سنگین، آمبولانس، مینی بوس و تانکر؛ کمک های ایثارگرانه مردم مسلمان سراب، اردبیل، اهر، ارسباران، مشکین شهر و پارس آباد مغان جمعاً مبلغ ۴ میلیون ریال وجه نقد و ۳ کامیون کمک های غیرنقدی و یک حلقه انگشتر طلا؛ یک کامیون هدایای آموزش وپرورش قائم شهر شامل مواد خوراکی و پوشاکی و دیگر لوازم مورد نیاز جبهه ها؛ و توسط ستاد کمک رسانی انجمن اسلامی چیت ری از محل یک روز حقوق کارگران معادل ۵ میلیون و ۸۳۴ هزار و ۹۸۶ هزار ریال به جبهه های جنوب و غرب کشور؛ و کمک های ستاد مرکزی جنگ میدان انقلاب، جهاد سازندگی شهری، چیت سازی تهران، ایرانیت، شرکت واحد، لعاب قائم، نیروگاه بعثت، اطلس بافت، فرآورده های تزریقی، چرم سازی روک، سازمان تأمین اجتماعی منطقه۱۲ تهران جمعاً بالغ بر ۲۱ میلیون و ۴۱۳ هزار و ۴۱۳ ریال؛ کمک های اهدایی شهروندان و روستاییان ایثارگر شهرستان شاهرود به لشکر علی بن ابی طالب(ع)، گردان ۸۰۶

ص: ۵۳۰

۱– همان، ص ۲۰، رادیو اسرائیل، ۸/۱/۱۳۶۲.

ارتش اعزامی از پادگان چهل دختر شاهرود و ستاد پشتیبانی حمزه سیدالشهدا شامل ۱۸۷۰ کیلوگرم مربا، ۱۱ هزار و ۴۴۹ کیلو سیب زمینی، ۲۴۹ کیلوگرم پیاز، ۲۷۹ کیلو نان قندی، ۱۰۲۱ کیلوگرم نان لواش، ۲۷۶ کیلو پسته و برگه قیسی محلی، ۱۹ کیلوگرم قند، ۲۳۹ جفت جوراب، ۲۴۱ جفت دستکش، ۷۷۰ عدد کلاه، ۲۳ جفت چکمه، ۳۷۵۰ عدد گونی، ۵۱ کیلوگرم رب گوجه، ۱۷۹ عدد کمپوت، ۱۴ تخته پتو، ۲۸ عدد اورکت و مقداری پنبه و لباس گرم؛ همچنین در ادامه کمک های بی دریغ مردم ایثارگر سمنان به جبهه های جنگ و رزمندگان اسلام ازسوی کارکنان و کارگران زحمتکش کارخانه گچ سمنان و رانندگان سمنان و حومه جمعاً مبلغ ۲۲۲ هزار و ۵۰۰ ریال وجه نقد به امر بازسازی مناطق جنگ زده؛ کامیون داران مهدی شهر اختصاص مبلغ ۴۷ هزار و ۶۰۰ ریال به حساب ۶۶۶ بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی؛ اهدایی گروهی از اسرای عراقی مستقر در اردوگاه پرندک مبلغ ۴۵۰,۲۹ ریال وجه نقد به جبهه های جنگ تحمیلی؛ کمک های مردم بهبهان مقادیر زیادی خرما، میوه، چراغ، پتو، نان، کفش، لباس، گونی سنگری و دیگر مایحتاج ضروری جبهه های حق علیه باطل و توسط بهبهانی های مقیم کویت مبلغ یک میلیون و یک صد هزار تومان وجه نقد؛ کارکنان شرکت سهامی پخش البرز، اداره بهداریی و سازمان تأمین اجتماعی تنکابن جمعاً مبلغ ۷۳ هزار و ۵۹۰ ریال وجه نقد، برای بازسازی سوسنگرد؛ شهرداری تنکابن مبلغ ۱۸۰ هزار ریال به حساب بازسازی سوسنگرد؛ انجمن اسلامی قلعه گردن ۲۵۰ عدد گونی سنگری؛ ازسوی مردم رباط کریم ارسال ۱۸ دستگاه کمپرسی برای کمک به رزمندگان اسلام؛ توسط روحانیون، اقشار مختلف مردم، اصناف و کسبه، دانش آموزان و کارکنان دولتی سروستان اهدای مقادیر زیادی خون خویش به رزمندگان سلحشور اسلام؛ ازسوی اداره کل اوقاف اصفهان طی ده ماهه گذشته، پرداخت مبلغ ۱۱ میلیون و ۱۰ هزار ریال وجه نقد برای بازسازی اماکن مذهبی و بقاع متبرکه مناطق جنگی؛ دانش آموزان، کارکنان ادارات و مردم مسلمان محله های مختلف مریوان و نیز رزمندگان اسلام مستقر در جبهه های مریوان جمعاً مبلغ ۱۲۸ هزار و ۲۵۰ ریال وجه نقد؛ ازسوی جهاد سازندگی سیاهدشت، دانش آموزان و معلمین رودبار الموت و روستای کمال آباد از توابع قزوین برای بازسازی مناطق جنگی مبلغ ۹۲ هزار ریال وجه نقد؛ مردم طاهرآباد کاشان بالغ بر مبلغ ۱۳۰ هزار ریال وجه نقد، ۲۷۰۰ کیلو نان خانگی، صدها کیلو مواد خوراکی و مقادیر زیادی پوشاک و لوازم بهداشتی؛ اهالی بتکئیه مبلغ ۲۵۰۰ ریال وجه نقد؛ دهستان پایین از توابع حاجی آباد مبلغ ۱۷۰۰ ریال وجه نقد، ۱۶۹ کیلو خرما و مقدار ۳۹ کیلو آرد؛ مردم سید جورز مبلغ ۸۰۰,۲۵ ریال وجه نقد، ۱۷۲ کیلو گندم، ۸۹ کیلو خرما و مقدار ۸۰ کیلو آرد؛ روستاییان بابنوج مبلغ ۱۵۰۰ ریال وجه نقد، ۴۲ کیلو خرما؛ ازسوی عشایر چاه مبلغ ۱۰۰ هزار ریال وجه نقد و نمازگزاران نمازجمعه بندرعباس مبلغ ۱۴۲ هزار و ۲۹۰ ریال وجه نقد، تعداد یک عدد انگشتری طلا و تعداد ۲ عدد النگوی نقره.

مردم روستای چیتی مبلغ ۹۱ هزار و ۱۵۰ ریال وجه نقد؛ ازطرف مردم روستا های خیلیلی و

دالین ۴۹۵ کیلو حبوبات و قند به همراه مبلغ ۲۶ هزار ریال وجه نقد؛ مردم خوشاب فراشبند نیز مبلغ ۲۴ هزار و ۷۵ ریال وجه نقد، ۱۲۲ کیلو مواد خوراکی، ۲۰ قطعه زیورآلات طلا و نقره، ۱۰ عدد گونی سنگری؛ اهالی روستای فاروق حفرک علیا در مرودشت یک کامیون آذوقه و مبلغ ۱۱۴ هزار و ۸۰۰ ریال وجه نقد؛ اهدایی کارکنان اداره کشاورزی شهرستان اصطهبانات نیز به منظور شرکت در بازسازی آبادان مبلغ ۲۲ هزار و ۷۹۲ ریال وجه نقد و نیز ازسوی امت حزب الله و ایثارگر استان خراسان جمعاً مبلغ ۵ میلیون و ۶۵۹ هزار و ۱۴۰ ریال وجه نقد، ۲ دستگاه آمبولانس، ۳۶۵۵ کیلو گندم، ۱۶۵۱ کیلو سیب زمینی و پیاز، ۱۲۱۷ کیلو قند و شکر، ۲۴۶۰ عدد کیسه گونی خالی، ۱۱۵۰ قالب صابون، ۷۲۰,۲۹ عدد گردو، یک هزار دست لباس گرم، ۵۰۰ کیلو سیب درختی، ۹۸ کیلو مربا، بیش از یک کیلو نقره، ۶۰۰ کیلو خشکبار، ۳۰ رأس گوسفند، ۲۲۰ کیلو ماست، ۱۴ حلقه انگشتر طلا، ۱۶ جفت گوشواره طلا، ۱۳۰ کیلو رب گوجه فرنگی و مقادیر زیادی دارو، حبوبات، روغن نباتی، شال گردن و دستکش به این امر انسانی و الهی اختصاص یافت.

براساس گزارش های رسیده از اقصی نقاط میهن اسلامی مان در ادامه کمک رسانی به بودجه جنگ تحمیلی اهالی غیور و متعهد روستا های ینگیجه، دستجرد، کرزان، تریانک، سوری، قلعه آقابیگ، حاجی آباد، کندو، گنبله، مین آباد، قلعه امیرخان و اکبرآباد از توابع تویسرکان، نصرت آباد، لک لک اسدآباد، چایان، پشتجین، امتلر، گاوسوار، سارچلو، اقچه خرابه، قزلجه، قراتپه، دهلق، امامزاده قاسم، سوزن، تموزان، گونلو، تپه دیبی، قرایلر و ویر از توابع بخش رزن، اهالی فامنین و دانش آموزان مدرسه راهنمایی شهید مقصودی و دبستان دخترانه شرکت زراعی قروه در جزین، دانش آموزان روستای دهلق، مدرسه راهنمایی دخترانه امام خمینی خضر و نمازگزاران متعهد نمازجمعه همدان جمعاً مبلغ یک میلیون و ۴۲۰ هزار و ۱۹۹ ریال وجه نقد، ۹ قطعه طلاآلات مختلف و سکه های قدیمی، ۱۸۸ هزار و ۵۵۹ کیلو نان، ۵۱ هزار و ۷۰۱ کیلو سیب زمینی، ۸ هزار و ۴۸۶ کیلو آرد و گندم، ۱۶۰۲ عدد گونی خالی، ۲۲۰ بسته پودر لباس شویی، ۱۳۱ کیلو مویز، ۳۴۰ کیلو سیب درختی، ۱۳۷ دست البسه و شال گردن، ۱۶۲ کیلو شیرینی، ۲۴۰ کیلو کشمش، ۲۸ کیلو برنج و مقادیری روغن، ترشی، رب، بیسکویت، قند، چای و تعدادی کلام الله مجید و مفاتیح الجنان، تعدادی بیل، کمپوت، صابون و چندین رأس دام؛ دانش آموزان و کارکنان آموزشگاه های پیرانشهر جمعاً مبلغ ۴۵ هزار و ۱۲۵ ریال وجه نقد به حساب ویژه جنگ زدگان و یک حلقه طلا و مقادیری پوشاک؛ توسط مردم میانه، ۲ کامیون شامل نان، کمپوت، مربا، لباس و گونی سنگری، جمعیت هلال احمر دهبید، مرودشت، امور تربیتی نواحی یک و دو شیراز، انجمن اسلامی کارخانه آرد دارلی و کارکنان شرکت خوش طعم مقدار ۵۶۰ کیلو مواد غذایی، ۱۲۴۲ کارتن بیسکویت، ۳۰۷۲ قوطی کنسرو، ۲۴۰ بطری آبلیمو، ۶۸ عدد اورکت و مقادیری مواد پاک کننده؛ اهالی متعهد استان یزد مبلغ ۴ میلیون و ۷ هزار و ۳۶ ریال وجه نقد، ۸ قطعه طلا و

مقادیر زیادی کمک های غیرنقـدی؛ مردم میبد ۵۰ رأس گوسـفند، ازسوی ستاد نمازجمعه اردکان ۲ دسـتگاه آمبولانس، روستاییان آرپادره، چپقلو، اجاق و هرانین علیا مبلغ ۳۲۰ هزار ریـال وجه نقـد؛ انجمن اسـلامی فـاطمیه تاکسـتان برای بازسازی مهران مبلغ ۷۰ هزار ریـال وجه نقـد؛ اهـدایی مردم تنکـابن به پایگاه شـهید بهشتی اهواز شامل ۲۰ صندوق مرکبات، ۱۵۰شیشه گلاب، ۷۰ جلد قرآن، ۱۵۰ شیشه عطر، ۷ کارتن بشقاب، ۲ گونی قند و شکر و ۲ گونی برنج؛ دراین رابطه ازسوی اهالی روستای شوهان سفلی و علیا کمره سـفلی میرعزیزی شیان و ازسوی ۴۳ روسـتای جنگ زدگان سرپل ذهاب جمعاً مبلغ ۵۵۰,۳۴۴ ریال وجه نقـد، تعداد زیادی گونی خالی، ۴ گونی نان؛ روستاییان کرزان، ترمیانک سوری، قلعه آقابیگ، حاجی آباد، مقاومت مسجد اعظم مین آباد و قلعه امیرخان، نجف آباد، کریم آباد و اکبرآباد از توابع تویسرکان جمعاً مبلغ ۱۵۰,۳۱۸ ریال وجه نقد، مقدار ۶۰۲۰ کیلو آرد، نان و گندم و مقادیر معتنابهی سیب درختی، سـیب زمینی، برنج، قند، مویز، دارو و روغن نباتی؛ مردم مسلمان کنگاور مبلغ ۱۵۰,۴۵۱ ریال وجه نقد، ۱۰ تن نان، ۴ تن خرما، یک جفت گوشواره طلا، مقادیری حبوبات، کنسرو، قند، روغن نباتی، چراغ خوراک پزی، پتو، بیل و کلنگ و گونی سنگری؛ اهالی روستای خران دیرگران مبلغ ۲۳ هزار ریال وجه نقـد، یک صـد کیلو نان؛ تئور دور بالا در بند مبلغ ۳۲ هزار ریال وجه نقد؛ توسط مردم شـهرری ۴ هزار عدد گونی سنگری، ۱۵۰۰ دست گرمکن، یک هزار دست لباس بیمارستانی، یک هزار جفت چکمه، ۵ هزار متر چلوار، ۲۰۰ تخته پتو، ۵۰ گونی اجناس خوراکی، مردم ایثارگر زنجان ۲۰ میلیون ریال وجه نقد، ۳۰ تخته فرش محلی، ۱۰۰ تخته زیلو، ۲۵ هزار کیلو نـان، یک هزار قوطی کنسـرو، یک هزار کیلو کشـمش و مغز بادام، ۸۰۰ جفت چکمه، یـک هزار جفت جوراب، ۵۲ عدد لحاف، ۱۰ عـدد کپسول گاز ۵۰ کیلویی، یـک هزار دست پوشاک گرم، ۱۶۰ عـدد چراغ والور، ۵ عـدد چراغ گاز و یک صـد عدد بیل و کلنگ؛ دانش آموزان دبسـتان شهید احمد نظری و دبستان دخترانه روستای قهرود کاشان علاوه بر ۹۰ هزار ریال وجه نقد، مقادیر زیادی خشکبار و کمپوت، نوسوادان نهضت سوادآموزی کاشـان علاوه بر اختصاص مبلغ ۴۶۰ هزار ریال وجه نقـد، ۲۷ قطعه طلا و مقادیر قابل توجهی خشـکبار؛ اهالی ابوزیـدآباد این شـهر دو ماشـین خاور شامل نان خانگی؛ مردم متعهد روسـتا های اندیکا، ارپنا، امامزاده احمد، سوسن سـراخ آب، زرسـتان، لالی، چشمه علی کایدان، دورآب، کلگه، موسی بن جعفر از توابع مسجد سلیمان و نمازگزاران مراسم نمازجمعه و برادران سـپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی مسجدسـلیمان جمعاً مبلغ ۸۳۰,۷۷۵ هزار ریال وجه نقـد، ۳۰ رأس گوسـفند، تعدادی کنسـرو، کمپوت، آّبلیمو و گونی سنگری، شال گردن، بلوز، پتو و چکمه به ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی مسجدسلیمان تحویل دادند.

در ادامه گزارش های رسیده از شهرستان ها دررابطه با ایثارگری های امت حزب اللهی و همیشه در صحنه برای جبهه های جنگ تحمیلی آمده است:

روستاییان ارجنگ مبلغ ۷۴ هزار و ۲۵۰ ریال وجه نقد، ۷۶۳ کیلو آرد، ۵۲ کیلو کشمش، ۳۰ کیلو آرد، ۱۰۲ کیلو روغن نباتی و مقادیری بادام، آبلیمو، صابون، پودر لباس شویی و چند جفت پوتین؛ اهالی روستای شوراب کبیر ۲۳۳ کیلو گندم، ۳۱۶ کیلو آرد، ۸۳ کیلو سیب زمینی، مقادیری خشکبار، چای و پیاز؛ اهالی روستای پوره ۷ گونی نان خشک، اهالی روستای نوآباد و مهدیه مبلغ ۷ هزار ریال وجه نقد و ۵۰ کیلو سیب؛ دانش آموزان دبستان دخترانه لاتان مبلغی وجه نقد، ۲۰ بسته پودر لباس شویی، مقادیری کشمش، قند، چای و دارو؛ اهالی هفشجان مقادیر قابل توجهی روغن نباتی، ماست، چند دست لباس گرم؛ یکی از خانواده های خیر گوخان ۵ هزار ریال وجه نقد، یک تخته چادر و ۵۰ کیلو ماست؛ ازطرف ستاد پشتیبانی بروجن ۳۳ کیلو کارتن نان، ۴ گونی سیب زمینی و تعدادی گونی سنگری و مردم متعهد و مسلمان طاقانک مبلغ ۱۰ هزار ریال وجه نقد.

ازسوی مردم شهرستان های داراب و روستا های تابع مبلغ ۱۱۶ هزار و ۶۰۰ ریال وجه نقد و مقادیری خرما، گندم؛ دانش آموزان دبستان های روگیر حاجی، انجیربند، گل حرک، حسین آباد و روستای حطیبی جمعاً مبلغ ۳۱ هزار و ۶۸۰ ریال وجه نقد؛ توسط کارکنان دادسرای انقلاب اسلامی فیروزآباد، صنف پارچه فروشان این شهر، دبستان های بلال حبشی، شهید رجائی، شهید محمدعلی نیک، پیروزی بن بیخ و هفت در شهرستان فیروزآباد جمعاً مبلغ ۱۶۶ هزارو ۲۵۰ ریال کمک به جبهه های نبرد حق علیه باطل، ازسوی کلایت های مقیم بازار بوشهر جمعاً مبلغ ۱۴۵ هزار ریال وجه نقد و مقادیر قابل توجهی از دیگر ملزومات جبهه ها؛ ازطرف کارگران کارخانه اعتمادیه این شهر مبلغ ۸۷ هزار و ۱۶۵ ریال وجه نقد؛ دانش آموزان دبستان سمیه بوشهر مقادیر معتنابهی وسایل مورد نیاز جبهه ها.

بنابر همین گزارش، در مدت یادشده جوانان ایثارگر عضو جمعیت هلال احمر برازجان جمع مبلغ ۵۱ هزار و ۶۰۰ ریال وجه نقد، همراه با ۶۷۰ کیلو خرما، ۳ گونی حبوبات، ۹۶ بطری آبلیمو، ۵۰ عدد انواع البسه و مقادیر چشمگیری از دیگر ملزومات جبهه ها؛ کارکنان کارخانه ریسمان ریسی سمنان و نساجی پارس، کارکنان اداره کل مسکن وشهرسازی استان سمنان، کامیون داران مهدی شهر، اهالی شهمیرزاد، دانش آموزان و معلمان دبیرستان دکتر شریعتی سمنان جمعاً مبلغ ۶۶۳ هزار و ۵۳۳ ریال وجه نقد؛ کمک های مردم مسلمان شهمیرزاده، امت شهیدپرور شاهرود و روستا های آن ازجمله دیزج، رویان، حسین آباد پشت بسطام، پرو، میقان، بیارجمند و بخش میامی شامل ۵ تن نان، ۱۳ تن سیب زمینی و پیاز، ۲۳ عدد چراغ والور، ۴۶ تخته پتو، ۴۸۸ قالب صابون، ۱۶۴ جفت گرمکن، ۶۷۳ قوطی کمپوت، ۱۳۲۱ کیلو مربا، ۴۰ عدد گالن ۲۰ لیتری، ۶۸۰۰ عدد گونی خالی، ۱۲ کارتن خرما، ۱۲۰ کیلو پلاستیک عریض، ۴۷۹ عدد شال گردن، ۱۱۵۸ عدد کلاه کاموا، ۱۶۳ عدد ژاکت، ۵۴۲ جفت دستکش و جوراب و مقدار قابل توجهی گردو، پودر لباس شویی، ناخن گیر، خمیردندان، مسواک، دستمال کاغذی،

برگه و هسته زردآلو، حلواشکری، مایع ظرف شویی، قند و چای و حوله؛ اهدایی کارگران ماشین سازی فرهمند برای بازسازی مناطق جنگی، مبلغ ۲۴۸ هزار و ۸۶۰ ریال وجه نقد؛ ازسوی دانش آموزان و کارکنان و فرهنگیان آموزش وپرورش همدان از بدو جنگ تحمیلی تاکنون جمعاً مبلغ ۱۷ میلیون و ۵۹ هزار ریال وجه نقد، ۳۶ کیلو آرد، ۱۰۰ کیسه گندم، ۸ کیسه نخود، ۵ کارتن دارو، ۵۰۰ دست لباس، مقداری لوازم التحریر، ۵۵۹ قوطی کمپوت، ۳۰۰ قوطی کنسرو، ۳۷۳ بسته بیسکویت و شیرینی، ۲۸ شیشه آبلیمو، ۲۳ عدد صابون، یک کارتن کمک های اولیه، برنج و خرما یک بسته بزرگ و یک قواره پارچه و لوازم بهداشتی و مقادیر کثیری کمپوت، کنسرو، مربا، بیسکویت، آرد، نخود، گندم، سیب زمینی، نان، پیاز و وسایل بهداشتی؛ مردم روستا های حق وردی آباد، عصلق، آق بلاغ، نوشیروان، سیه رود و شجاع از توابع جلفا علاوه بر وجوه نقدی، مقادیری گندم، البسه؛ روستاییان دربند، قاضی کندی، کله گرد، ملاچیق، والاقره از توابع هشترود علاوه بر ۸۵۰,۱۶۷ ریال وجه نقد، مقادیری پوشاک، کفش، سیب زمینی و پیاز، اصناف و کسبه سرای برهانی واقع در بازار تبریز مبلغ ۵۰۰,۴۶۸,۱ ریال؛ کارکنان تراکتورسازی تبریز ۱۰۰,۹۵۲,۴ ریال وجه نقد، اهالی روستا های انق، گاوگان، قنیرکلوچه، حسن بیک و چتاب حسین خان، چتاب آقا کریم و خلیفه باغی، مرکند، اکرم آباد، تلوار بلاغی، زرده ملک، کنگاور، اسلق، چروز و سیاوند جمعاً مبلغ ۰۵۰,۷۵۹ ریال وجه نقد، و نیز مردم متعهد میانه ۷۵۰,۷۲۶ ریال وجه نقد و ستاد برگزاری نمازجمعه در میانه تهیه و ارسال مقادیری البسه مورد نیاز جبهه ها به ارزش جمعاً یک میلیون و ۱۵۲ هزار و ۴۰۰ ریال، ۲ کامیون و یک وانت بار نان، کمپوت و گونی سنگری، کمک های آموزشگاه های شهر و روستا های دزفول عبارت است از: دبستان قدس مبلغ ۳۵۰,۲۶ ریال، دبستان پروین اعتصامی مبلغ ۴۸۵,۲۱ ریال، دبستان عفت مبلغ ۲۰۰,۲۸ ریال، دبستان شهرک دکتر شریعتی مبلغ ۰۰۰,۱۵ ریال، دبستان توحید مبلغ ۵۰۰۰ ریال، دبستان شهرک در مبلغ ۴۵۰۰ ریال، دبستان بوستان مبلغ ۵۰۰,۲۶ ریال، دبستان شهید زارع مبلغ ۱۵۰,۱۷ ریال، دبستان فروغ روستای سیر مبلغ ۰۰۰,۲۰ ریال، دبستان روستای نبوت معری مبلغ ۰۰۰,۱۰ ریال، دبستان اسلام آباد و سیاه منصور مبلغ ۰۰۰,۱۲ ریال، دبستان عفت مبلغ ۰۰۰,۳۴ ریال، مدرسه راهنمایی بعثت مبلغ ۱۰۰,۱۴ ریال، مدرسه راهنمایی رحیم محدیان مبلغ ۷۰۰,۱۱ ریال، مدرسه راهنمایی شهرک در مبلغ ۸۳۰۰ ریال، مدرسه راهنمایی شبانه رحیم سیدعنایت مبلغ ۹۰۰۰ ریال، مدرسه راهنمایی حمزه مبلغ ۱۰۰,۵۳ ریال، مدرسه راهنمایی طالقانی ۴۰۰,۵۰ ریال، مدرسه راهنمایی شبانه امام خمینی مبلغ ۵۰۰,۳۰ ریال، مدرسه راهنمایی دهخدا مبلغ ۸۰۰,۶۷ ریال، مدرسه راهنمایی مکتب زینب مبلغ ۰۸۵,۱۱ ریال، مدرسه راهنمایی میس مبلغ ۷۰۰,۳۷ ریال، دبستان نصر مبلغ ۱۰۰,۳۱ ریال، دبستان عصمت مبلغ ۰۰۰,۲۳ ریال، دبستان امیرکبیر مبلغ ۷۱۰۰ ریال، دبستان

روستای شنگر علیا مبلغ ۰۰۱,۸۱ ریال، دبستان شهرک امام خمینی مبلغ ۰۰۰,۱۱۰ ریال به علاوه دو قطعه طلا به ارزش ۰۰۰,۴۵ ریال، دبستان فتح مبلغ ۰۰۰,۵۳ ریال، دبستان شهرک شمس آباد مبلغ ۰۶۰,۷۴ ریال، دبستان امید انقلاب مبلغ ۳۷۵,۲۴ ریال، دبستان بهار آزادی مبلغ ۵۵۰,۱۷ ریال، دبستان شرف مبلغ ۱۰۰,۴۲ ریال، مدرسه راهنمایی سعدی مبلغ ۰۰۰,۳۸ ریال، مدرسه راهنمایی استاد مطهری مبلغ ۸۰۰,۱۹ ریال، مدرسه راهنمایی شهید بهشتی پایگاه مبلغ ۶۰۰,۳۱ ریال، دبیرستان زینب مبلغ ۸۰۰,۵۱ ریال، هنرستان حدید مبلغ ۸۵۰,۱۲ ریال، دبیرستان امام خمینی مبلغ ۱۱۲,۵۴ ریال و دبیرستان سعید نفیسی مبلغ ۸۷۹,۴۷ ریال؛ توسط انجمن اسلامی کارخانه اشتاد ایران طی ۲۰ ماه گذشته بالغ بر ۳ میلیون و ۹۲ هزار ریال وجه نقد به همراه مقادیر قابل توجهی مواد غذایی و پوشاک؛ انجمن اسلامی صنف آهن کاران ساختمانی تهران اختصاص هزینه میوه و شیرینی سال نو را به جبهه های جنگ تحمیلی؛ پرسنل آمادگاه ۵۴۱ مشهد مبلغ ۳۲۱ هزار و ۶۵۲ ریال وجه نقد؛ پرسنل مرکز تعمیراتی فرماندهی لجستیکی نیروی زمینی ارتش جمهوی اسلامی مبلغ ۹۰۰,۱۱ ریال به حساب ۲۲۲؛ اهالی بخش مرکزی لواسانات مبلغ ۲۹۳ هزار و یک صد ریال وجه نقد، ۶۷ جعبه سیب، ۲ کارتن صابون، ۶۶ کارتن نان کلوچه، ۱۱ بسته گونی خالی، ۶ کارتن سیگار، مقداری قند و شکر، ۲ کیسه آرد، ۲۰ کیلو برنج، ۲ جعبه دارو و ۲ کارتن تاید و مقادیری پوشاک؛ کارکنان کارتن سازی میهن مبلغ ۳۲۹ هزار و ۱۵۰ ریال وجه نقد به حساب ۲۲۲؛ کارکنان شرکت نخ کار جمعاً مبلغ ۶۱۹ هزار و ۵۷۷ ریال وجه نقد؛ ازسوی امت مسلمان و شهیدپرور شهر های اردبیل، سراب، اهر، ارسباران، مشکین شهر، گرمی، خلخال و پارس آباد مغان، ۸ کامیون شامل مواد غذایی و پوشاک، ۵ رأس گوسفند به همراه ۳ میلیون ۵۸۴ هزار ریال وجه نقد برای کمک های به جبهه های نبرد با استکبار جهانی ارسال شد.

هدایا و کمک های مردم حصارک از توابع کرج شامل ۰۱۰,۵۴ کیلو نان لواش، ۷۵۰,۱۲ کیلو برنج، ۱۵۵۰ کیلو روغن نباتی، ۵۶۰,۴۶ کیلو میوه، ۴۵۳۰ کیلو سیب زمینی، ۲۵۱۹ کیلو مرباجات، ۵۳۰,۲۹ کیلو پیاز، ۲ هزار کیلو ماست، ۱۸۷۶ کیلو رب گوجه، ۷۸۲۷ کیلو قند، ۱۰۰ کیلو لیمو، ۵۰۲ کیلو شکر، ۳۱۸۶ کیلو چای، ۹۶۲۰ کیلو آبلیمو و ترشی، ۲۶۹,۲۸ قوطی کنسرو، ۶۸۰,۴۵ قوطی کمپوت، ۲۶۴۰ کیلو آجیل، ۱۲۰۰ کیلو تخم مرغ، ۲۷۷ کارتن خرما و کشمش، ۹۰۲,۲۰ کیلو آرد و گندم، ۶۵۰۰ کیلو توت خشک و گردو، ۶۴۰ کیلو نبات، ۱۵۳ کارتن بیسکویت، ۱۲ هزار بسته سیگار، ۱۷۴۶ تخته پتو، ۸ هزار قطعه پوشاک، ۳۳۸۹ جفت جوراب، ۳ هزار عدد زیرپیراهن، ۵۰۰,۶۹ عدد گونی سنگری، ۱۲ هزار دستگاه چراغ علاءالدین و دیگر لوازم و ظروف و ۹۴۸ بسته پودر رخت شویی و صابون می باشد.»(۱)

همچنین کمک های داوطلبانه مردمی زیر نیز به جبهه های جنگ ارسال شد:

«مبلغ ۱۹۸,۶۷۱,۳ ریال وجه نقد، ۵۰۹۳ کیلو گندم، ۳۶۷۸ کیلوگرم سیب زمینی، ۸۹۰۰ عدد

ص: ۵۳۶

۱- روزنامه کیهان، ۸/۱/۱۳۶۲، ص۶.

کیسه گونی خالی، ۷۶۰ کیلو خشکبار، ۲۵ کارتن مواد پاک کننـده، ۲۲ رأس گوسـفند و مقادیری طلا و آلات زینتی، پتو، روغن نباتی، قنـد و شـکر و پوشاک، ۲۰۰ جفت چکمه، ۵۰۰ چفیه، ۱۰ کارتن خرما، ۳ کارتن باتری، ۲۰ دست لباس گرم، ۳۳ کارتن آبلیمو، یک کیسه قند، ۱۰۰ قالب صابون، ۱۰۰ پاکت تاید به جبهه های نبرد حق علیه باطل در سومار، قصرشیرین، گیلان غرب فرستاده شد و ۵ دستگاه آشپزخانه صحرایی به لشکر ۸۱ زرهی باختران واگذار گردید.

کمک های نقدی مردم برازجان به مبلغ کل ۱۳۴,۱۳۷ ریال، کمک های نقدی مردم روستا های اطراف برازجان به مبلغ ۱۰۰,۱۵۴ ریال، مقدار زیادی مواد غذایی، پوشاک، مواد پاک کننده، جزوه های دعای کمیل، قرآن مجید، همچنین ۲ کامیون مواد و لوازم مورد احتیاج جبهه ها توسط ستاد مقاومت مسجد امام خمینی برازجان و تعداد ۶ عدد کلمن آبخوری توسط یک خانواده شهید این شهرستان به جبهه ها ارسال گردید.

همچنین به دنبال تقبل هزینه سه روز جنگ توسط مردم ایثارگر و شـهیدپرور شهر خون و قیام قم، پزشکان و دیگر کارکنان متعهد و انقلابی شبکه بهداری این شهرستان مبلغ ۶۲۲,۷۷۵ ریال جهت کمک به جبهه های جنگ اختصاص دادند.»(۱)

.۳۳

.۳۴

ص: ۵۳۷

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۸/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۴.

۱

ساعت ۲۱:۴۵ امروز، جلسه ای به منظور بررسی میزان پیشرفت اقدامات یگان های قرارگاه های نجف و کربلا برای اجرای مانور آزمایشی، در قرارگاه خاتم الانبیا(ص) برگزار شد.

در این جلسه نتایج بازدید ناظران قرارگاه خاتم(ص) از اقدامات دو قرارگاه کربلا و نجف اعلام شد و مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفت و امکانات برای آماده کردن زمین مشابه منطقه عملیات برای اجرای مانور، کافی ارزیابی گردید.(۱) همچنین مقرر شد در زمان گشودن معبر در موانع، حدود یک ساعت روی خطوط دشمن فرضی اجرای آتش شود. سلاح های مورد نیاز برای استقرار در خط مانور آزمایشی نیز به این شرح پیش بینی شد:

۱. توپ ۲۳ میلی متری و تفنگ های ۱۰۶ در جناحین رخنه مستقر شود.

۲. از تیربارهای ۷/۱۲ میلی متری و ۵/۱۴ میلی متری، ام.ژ۱. آ۳، آر.پی.جی۱۱، تفنگ ۵۷ میلی متری و تفنگ ۸۲ میلی متری استفاده شود.

۳. از تیر مستقیم تانک ام۶۰ حتماً استفاده شود.

۴. نصب مین در میدان های مین با خرج اصلی و به صورت طبیعی باشد.

۵. برای هر رده دشمن در عملیات توسعه رخنه، نیروهای جداگانه اختصاص داده شود.

۶. ارتباط بین جنگ افزارهای کنترل معبر با بی سیم برقرار شود.

درمورد زمان بندی اجرای مانور آزمایشی نیز مقرر شد هر قرارگاه عملیاتی یک مانور در روز

۱- قرارگاه کربلا برای اجرای مانور آزمایشی در زمینی مشابه خطوط دفاعی عراق، منطقه ای به عرض یک کیلومتر و عمق ۵۰۰ متر نیاز داشت. همچنین برآورد این قرارگاه از تجهیزات لازم برای این کار چنین بود: مین ضدنفر ۸۸۰۰ عدد؛ مین ضدتانک ۴۴۰۰ عدد؛ دستک متوسط ۱۰۰۰ عدد؛ دستک کوتاه ۱۲۰۰ عدد؛ سیم خاردار تاشونده ۱۴۰ کلاف؛ سیم خاردار معمولی ۴۵ کلاف. (سند شماره ۲۲۶/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا (رخصت طلب)، ۴/۱/۱۳۶۲ تا ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۱۶ - ۱۴.)

انجام بدهد و اگر نقصی در اجرا وجود داشت آن را رفع کرده و یک بار نیز این مانور را در شب اجرا کند.(۱) و درنهایت تمرین اصلی به فاصله چند روز قبل از آغاز عملیات و با اعلام قبلی قرارگاه خاتم(ص)، در حضور فرماندهان اعزامی این قرارگاه اجرا شود.(۲)

۱

یک سخنگوی نظامی عراق ادعا کرد که واحد پدافند هوایی آن کشور هواپیماهای جنگی ایران را که قصد نزدیک شدن به یک مقر نظامی در شب را داشته اند هدف قرار داده و یکی از آنها را سرنگون کرده است.(۳)

در ساعت ۲۲ امروز، براثر اصابت یک گلوله توپ دشمن به پاسگاه زید (منطقه عملیاتی رمضان)، ۴ نفر از افراد خودی دچار تهوع و سرگیجه شدند؛ در بررسی های بعدی مشخص شد که این گلوله حاوی مواد شیمیایی بوده است.(۴)

۲

در ادامه پناهندگی مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران، در روزهای اخیر ۱۵ نفر از اتباع این کشور، با ورود به ایران درخواست پناهندگی کرده اند.

به نوشته شماره امروز روزنامه جمهوری اسلامی، ۷ تن از مردم عراق ازطریق مرز های غربی وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شدند و تقاضای پناهندگی کردند. براساس گزارش واحد خبر سپاه پاسداران انقلاب ناحیه کردستان، ۲ تن از این افراد از اهالی سلیمانیه و کرکوک بوده و مدرک دکترای مطبوعات دارند؛ ۵ نفر دیگر نیز از اهالی بغداد و دیپلمه، دانشجو، محصل یا کاسب هستند.(۵)

همچنین در چند روز گذشته، ۸ تن دیگر از اهالی مسلمان بغداد خود را ازطریق مرز سردشت به ایران رسانده و تقاضای پناهندگی کردند. این عده که شامل یک خانواده ۴ نفری، یک خانم خانه دار به همراه ۲ کودک و یک کارگر قالیباف بودند، در هلال احمر سنندج به طور موقت اسکان یافته اند.(۶)

۳

در رویارویی نیروهای خودی و گروه های مسلح غیرقانونی در استان های آذربایجان غربی و کردستان، ۲۱ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی و ۱۲ تن از مردم نیز به گروگان گرفته شدند. از گروه های مسلح غیرقانونی نیز ۷۰ نفر کشته یا زخمی شدند.

نیروهای خودی برای پاک سازی روستای سیپان در جنوب پسوه، وارد عمل شدند، اما عناصر

۱- قرار شد تمرینات مقدماتی در میدان های آموزشی بدون تیراندازی اجرا شود.

۲- سند شماره ۲۱۹/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۴۸ - ۴۷.

۳- سند شماره ۲۳۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۰ ، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۰، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۱، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۹/۱/۱۳۶۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، اطلاعیه نظامی شماره ۴۳.

۴- سند شماره ۱۹۰۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۸۰۰، از ساعت ۱۸ روز ۱۳/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۸ روز ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۶- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بانه - سقز - سردشت، از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

مسلح غیرقانونی قبل از رسیدن آنها این روستا را ترک کردند. چهار ساعت پس از استقرار نیروهای خودی، افراد ضدانقلاب ازطریق روستاهای بالابان و اشنوزنگ به محل استقرار آنها حمله کردند، اما با هوشیاری و مقاومت نیروهای خودی مهاجمان با تحمل تلفات سنگین مجبور به عقب نشینی شدند. برخی منابع تلفات افراد مهاجم را ۳۰ کشته یا زخمی اعلام کرده اند.(۱)

همچنین نیروهای خودی متشکل از ارتش، سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد در عملیاتی به نام "دوازدهم فروردین" در منطقه عمومی میرآباد در شمال شرقی سردشت، روستاهای بناویله، ورگل و تپه های مشرف بر سارتکه را آزاد کردند. در این عملیات ۳ نفر از نیروهای خودی شهید و ۱۵ تن زخمی شدند. از افراد مسلح غیرقانونی نیز ۴۰ تن کشته یا زخمی شدند و یک دستگاه لندرور و یک قبضه موشک انداز آر.پی.جی۷ نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۲)

در همین حال، عناصر مسلح ضدانقلاب به روستای سویرو در ۹ کیلومتری شمال غربی بانه، حمله کرده و یکی از نیروهای بسیج این روستا را به شهادت رسانده و ۱۲ تن از اهالی بومی را با خود به گروگان بردند.(۳)

در اشنویه نیز بمبی که افراد مسلح غیرقانونی در جلو منزل یکی از افراد سپاه کار گذاشته بودند منفجر شد و سقف خانه فروریخت. در این حادثه ۲ تن از ساکنان منزل زخمی شدند.(۴)

در بوکان و محمدیار نقده، ۳ تن از افراد مسلح حزب دمکرات و یک تن از فعالان کومه له دستگیر شدند.(۵)

در سردشت و سقز هم ۲ تن از افراد وابسته به حزب دمکرات و گروه کومه له با تحویل ۳ قبضه اسلحه و مهمات مربوطه خود را تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۶)

۱

براساس اطلاعیه قرارگاه حمزه و نیز اظهارات معاون سیاسی استانداری کردستان، در روزهای اخیر علاوه بر کشف ۲۰ خانه تیمی ضدانقلاب در مهاباد، تعدادی از عوامل گروه های مسلح غیرقانونی در استان های آذربایجان غربی و کردستان دستگیر یا کشته شده اند.

قرارگاه حمزه درپی فعالیت برای کشف شبکه تشکیلات شهری حزب دمکرات در مهاباد و دستگیری افراد فعال در این شبکه، بیانیه ای را دراین باره منتشر کرد. در این بیانیه به کشف ۲۰ خانه تیمی و دستگیری ۴۳ تن اشاره شده است:

«در ادامه نبرد مدافعین ایثارگر انقلاب اسلامی با استکبار جهانی و عوامل خودفروخته اش همچون گروهک های ضدخلق، سپاهیان اسلام ضربات سخت دیگری به پیکر ضدانقلابیون وابسته وارد کرده و با یاری گرفتن از توجهات خاصه الهی و امدادهای غیبی او آنان را به نابودی می کشانند.

۱- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای و اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه (فرماندهی) به ستاد مرکزی مرکز فرماندهی، شماره ۱۵۳۴، ۷/۱/۱۳۶۲ الی ۱۴/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، به فرمانده نزاجا - معاونت جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۵، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۳۵۷۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بانه - بوکان - سردشت، از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کردستان (فرماندهی عملیات) به طرح و برنامه قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۷۲۳۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از سقز - سردشت - بانه، از ستاد سپاه پاسداران ناحیه کردستان (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۸/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی.

۳- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و عملیات حمزه سیدالشهدا به ستاد مرکزی، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۷۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۷، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۵- روزنامه کیهان، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۶- سند شماره ۳۵۷۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از بوکان، از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن دوم) به فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۱۷، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۱.

با تلاش پیگیر برادران ایثارگر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و همکاری بسیار مؤثر اهالی مسلمان و حزب اللهی شهرستان مهاباد در روزهای گذشته، بیش از ۲۰ لانه فساد تیمی گروهک های محارب و وابسته، به دست رزمندگان اسلام در این شهر کشف و متلاشی شد. طی این عملیات کاملاً موفقیت آمیز تعداد ۴۳ نفر از عناصر تشکیلات شهری گروهک های جیره خوار شرق و غرب که در چندین تیم ترور شهری سازماندهی شده بودند، توسط سپاهیان ایثارگر ارتش اسلام دستگیر شدند و مقادیری سلاح و مقداری مهمات ازجمله چندین قبضه سلاح های کمری، تعدادی اسلحه سبک و نیز چندین مین ضدخودرو و ضدنفر به همراه مقادیری چاشنی انفجاری و اسناد و مدارک درون گروهی کشف شد. از دستگیرشدگان مدارکی دال بر شرکت فعال آنان در عملیات های درون شهری ازجمله آتش زدن تأسیسات مخابراتی، پرتاب نارنجک و دیگر طرح های تخریبی و انفجاری و نیز ترور پیش مرگان مسلمان کرد و اهالی مسلمان مهاباد به دست آمده است.»(۱)

ار سوی دیگر، معاون سیاسی اداری استانداری کردستان نیز در مراسم بزرگداشت شهدای کردستان از کشته شدن، یک صد تن از ضدانقلابیون در هفته گذشته خبر داد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، هاشمی معاون سیاسی استانداری کردستان، با اشاره به تأثیر خون شهدا گفت: «در هفته گذشته در چندین عملیات موفق رزمندگان اسلام یک صد تن از ضدانقلابیون به هلاکت رسیده اند که در بین آنها چند تن از سران ضدانقلاب دیده می شوند و امیدواریم در سال جاری با اضمحلال کامل ضدانقلاب در کردستان شاهد به ثمررسیدن خون شهیدانمان باشیم.»(۲)

۱

در درگیری بین نیروهای سپاه و بسیج با عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگل های هشتپر، ۷ تن از افراد این سازمان کشته شدند و یک تن نیز دستگیر شد.(۳)

در خرم آباد نیز یک عضو سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر دستگیر شد.(۴)

همچنین در اصفهان به حکم دادگاه انقلاب اسلامی ارتش، ۴ تن از نیروهای نظامی وابسته به سازمان های محارب به جرم فرار از خدمت، کمک مالی و هواداری و تبلیغ برای همکاری با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و اتحادیه کمونیست های ایران به یک تا ۱۵ سال حبس محکوم شدند.(۵)

۲

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، در دیدار با عده ای از کارکنان پایگاه نهم شکاری نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ضمن توصیه به تلاش بیشتر برای رسیدن به خودکفایی، بر جایگزین کردن سیستم های جدید به جای سیستم های امریکایی تأکید کرد.

۱- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- سند شماره ۱۰۵۲۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۴، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۱، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۴- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۰، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از این دیدار آورده است: «گروهی از پرسنل پایگاه نهم شکاری نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به اتفاق سرهنگ معین پور فرمانده این نیرو با آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور در بندرعباس دیدار کردند. در این دیدار که حجت الاسلام محمدی مسئول دفتر مشاورت امام در نیروی هوایی، حجت الاسلام احمدی رئیس دایره سیاسی ایدئولوژیک نیروی هوایی، مهندس میرسلیم مشاور عالی رئیس جمهور، سرپرست سیاسی - ایدئولوژیک پایگاه نهم شکاری و جمعی از فرماندهان این پایگاه حضور داشتند، ابتدا فرمانده این پایگاه گزارشی از عملیات ها و کارهای انجام شده توسط پرسنل این پایگاه را به اطلاع رئیس جمهور رساند و از ایشان خواست پیام و درود پرسنل را به حضور امام خمینی برساند.

آن گاه رئیس جمهور در سخنانی گفتند: در مجموعه نیروی هوایی ممکن است آدم بد نیز وجود داشته باشد و عده ای از افراد نیروی هوایی بخواهند با مخالفت در کارها نظر مسئولان را از نیروی هوایی برگردانند، ولی باید بدانند که کور خوانده اند. زیرا مسئولان از این مجموعه فداکاری و صدق عمل دیده اند. رئیس جمهوری با اشاره به اطلاع دشمنان ما از وضع پایگاه ها و مناطق سوق الجیشی، نیروی هوایی و تلاش این نیرو برای حفظ وسایل و پایگاه های نیرو گفتند: ما اکنون نیز همه چیز داریم و پیش بینی دشمنان برای نابودی نیروی هوایی غلط از آب درآمد. رئیس جمهوری در ادامه سخنان خود افزود: گرچه کار در نیروی هوایی زیاد شده، اما این کار کافی نیست و باید بیشتر کار شود، زیرا همه ما به انقلاب بدهکاریم، انقلاب به ما شخصیت داد پس تلاش کنید برای سازندگی.

رئیس جمهور گفتند: سیستم های تخصصی ارتش دریایی و هوایی سیستم هایی نیست که خواست انقلابی شما را ارضا کند؛ باید سیستم های جدیدی جایگزین سیستم های امریکایی شود و در تمام تشکیلات، سیستم ها و شیوه های امریکایی باید مورد تجدیدنظر قرار گیرد، زیرا ما دشمنان بزرگ امریکا در جهان هستیم. رئیس جمهوری همچنین تأکید کرد که یک معاونت جهاد خودکفایی حتماً در نیروها من جمله نیروی هوایی به وجود آید و این عناصر خلاق را جمع کند.»(۱)

۱

صدام حسین رئیس جمهور عراق امروز در مراسمی ضمن سخنرانی به سه تن از فرماندهان نظامی ارتش عراق نشان شجاعت داد. ابراز علاقه مندی به ترفیع افراد ارتش، توصیه به پرهیز از دخالت دادن روابط شخصی در ترفیع افراد و اذعان به وجود این گونه موارد در حزب بعث، تأکید بر اولویت تشویق عناصر عملیاتی ارتش نسبت به رده های ستادی ازجمله مطالب مهم سخنان صدام حسین در این مراسم بود. وی گفت:

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، ص۴.

«این سه تن از فرماندهان نظامی مدت زیادی از مأموریت خود را در جبهه های جنگ سپری کرده اند و با گذشت این مدت طولانی و ادامه جنگ توانستیم به آنها نشان شجاعت بدهیم، لیکن این کار هم اکنون انجام شد، زیرا که رهبری انقلاب به دادن نشان به پرسنل دلیر ارتش حریص است.

برای دادن نشان به پرسنل ارتش ما نیاز به گذشت زمان و مشاهده تمرین و تجربه های این پرسنل در جبهه های جنگ داریم. مثلاً این سه [تن] از فرماندهان نظامی به نام های سرلشکر ضیاء توفیق و سرتیپ محمد القادر عبدالرحمن که فرماندهی بعضی از واحدهای نظامی در شرق بصره را به عهده داشتند و سرتیپ شوکت احمد العطار که فرماندهی یکی از واحدها در نبردهای شرق مندلی را به عهده داشت، از این جمله اند و آنها فرماندهی خود را به خوبی انجام دادند.

ارزیابی افراد نبایستی ازطریق دوستی و وجود روابط نزدیک بین افراد دیگر صورت گیرد و این پدیده یکی از اشتباه های بزرگ حزب در گذشته بوده است؛ مثلاً در گذشته خیلی از افراد گله مند بودند از اینکه چرا ترفیع نمی شوند و خود را مستحق ترفیع می دانستند، این یک پدیده درست است. فرماندهان نظامی هم اکنون در جبهه های جنگ دلاوری های خود را در عمل ثابت می کنند و به دیگران نشان می دهند که اینها مستحق ترفیع هستند. اینها اصلاً به خودشان نیاوردند که آیا ازسوی مقامات بالا مورد توجه هستند یا نیستند. هنگامی که به یک مقام و یک منصب می رسیدند نشان می گرفتند. این پدیده بایستی از ارتش نوین عراق برطرف شود. دادن نشان نبایستی به منصب و مقام شخص نشان [گیرنده] بگیرد ارتباط داشته باشد، همان گونه که اکنون برخی از نظامیان داخل فرماندهی انقلاب تابه حال نشان نگرفته اند، درحالی که فرماندهان نظامی عامل در جبهه های جنگ نشان های زیادی گرفته اند. چیزی که بایستی به آن افتخار کنیم این است که انقلاب پدیده های نوینی را مرسوم کرده که اینها همه از فعالیت های مردم سرچشمه گرفته است.»(۱)

۱

جنگ ایران و عراق یکی از موضوعات مطرح شده در دیدار امروز یاسر عرفات با مقامات عراقی بود. قرار است پادشاه عمان و شاه اردن نیز درخصوص یافتن راه حلی برای خاتمه این جنگ گفت وگو کنند.

یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین در ادامه اقامت خود در بغداد

ص: ۵۴۴

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۰، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲۲، رادیو صوت الجماهیر، ۹/۱/۱۳۶۲.

امروز با مقامات عراقی دیدار کرد. به گزارش رادیو مسقط، بحران خاورمیانه، مسئله فلسطین و جنگ ایران و عراق از موضوعات مورد بحث در این دیدارها بوده است.(۱)

همچنین به گزارش رادیو کویت، سلطان قابوس پادشاه عمان، برای یک دیدار رسمی از کشور اردن امروز رهسپار امان شد. وی در این دیدار با ملک حسین شاه اردن درخصوص آخرین تحولات منطقه و امکان پیداکردن یک راه حل جهت پایان دادن به جنگ ایران و عراق بحث و گفت وگو خواهد کرد.(۲)

۱

یک عضو سابق سازمان ضداطلاعاتی عراق از تصمیم دولت این کشور برای شنود مکالمات خصوصی هیئت های شرکت کننده در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها – که قرار بود در بغداد برگزار شود – پرده برداشت.

به نوشته هفته نامه الجهاد (ارگان حرکت اسلامی عراق)، یک عضو سازمان ضداطلاعاتی عراق، اخیراً فاش ساخت که رژیم عراق در ساختمان محل اقامت سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها که قرار بود در جریان برگزاری هفتمین اجلاس سران این جنبش مورد بهره برداری قرار گیرد، وسایل استراق سمع و دوربین های مخفی کار گذاشته بود. این هفته نامه با انتشار این خبر نوشت: «شخصی به نام مهندس ریاض، که در سازمان ضداطلاعات عراق فعالیت دارد، در یک شب نشینی در کویت فاش ساخت که وی به عنوان مهندس ناظر بر کار ساختمان های محل اقامت کنفرانس در بغداد نظارت داشته و دیده است که در کلیه قسمت های این ساختمان ها حتی در اتاق خواب سران و دیگر اعضای هیئت های شرکت کننده، دستگاه های استراق سمع و دوربین های مخفی و سایر وسایل پیچیده جاسوسی تعبیه شده بود. به گفته وی، دولت عراق جهت خرید این دستگاه ها با یک شرکت سوئیسی قرارداد امضا کرده بود.»(۳)

۲

مدیر اجرایی سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست خلیج فارس از نتایج مذاکرات خود با مقامات ایرانی درباره تلاش برای انسداد چاه های آسیب دیده و جلوگیری از گسترش و حرکت لکه های نفتی به جنوب خلیج فارس اظهار خرسندی کرد. در همین حال، نشریه تایمز مالی به نقل از وزیر بهداشت کویت مدعی شد که ایران و عراق برای برگزاری یک نشست در سطح وزیران جهت بررسی راه های جلوگیری از نشت نفت به توافق رسیده اند.

عبداللطیف آل زیدان مدیر اجرایی سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست دریایی خلیج فارس

ص: ۵۴۵

۱– همان، ص ۲۰، رادیو مسقط، ۹/۱/۱۳۶۲.

۲– همان، ص ۲۰، رادیو کویت، ۹/۱/۱۳۶۲، ساعت ۱۳:۳۰.

۳– روزنامه اطلاعات، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص ۳.

(کنوانسیون کویت) و خالد محمد فخرو مدیر کمک های متقابل در موارد اضطراری دریا در پایان مذاکرات خود با میرزا طاهری معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران و چند تن از مسئولان ذی ربط، در مصاحبه ای

به تشریح هدف از سفر به ایران و نیز چگونگی مذاکرات با مسئولان سازمان حفاظت محیط زیست پرداختند.

آل زیدان ضمن ابراز خرسندی از این سفر، دیدار با مسئولان ایرانی را بسیار دوستانه توصیف کرد و گفت: «در ملاقات با برادر میرزا طاهری معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست احساس کردیم که خوشبختانه جمهوری اسلامی ایران دراین رابطه موضعی دوستانه و صمیمانه اتخاد کرده است و تاکنون نیز تا حد امکان جهت جلوگیری از آلودگی محیط زیست اقدامات مثبتی انجام داده است.» وی ضمن اظهار امیدواری برای اتخاذ یک تصمیم جدی و قاطع ازسوی کنوانسیون کویت جهت جلوگیری هرچه سریع تر از گسترش آلودگی نفتی افزود: «امیدواریم که اجلاس فوق العاده وزرای محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت، که هفته آینده در کویت برگزار خواهد شد، بتواند تصمیماتی جدی و عملی دراین باره اتخاذ کند.»

مدیر اجرایی سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست دریایی خلیج فارس درخصوص زیان های ناشی از تجاوز رژیم بعثی عراق به چاه های نفتی ایران بدون اشاره به مسبب اصلی این واقعه گفت: «مسلماً زیان های ناشی از این حادثه بسیار خطرناک خواهد بود، زیرا ادامه نشت نفت علاوه بر تهدید محیط زیست باعث ازبین رفتن منابع اقتصادی و غذایی دریایی خواهد بود و همان طورکه می دانید کشورهای منطقه خلیج فارس با استفاده از دستگاه های شیرین کننده از آب های خلیج فارس استفاده می کنند و این حادثه تهدید جدی درزمینه شیرین سازی این آب ها و حتی متوجه سلامت و منافع نسل های آینده خواهد بود.» وی با محکوم کردن این گونه اقدامات اظهار امیدواری کرد تا کنوانسیون بتواند در آینده از وقوع چنین حوادثی جلوگیری کند.

آل زیدان درخصوص چگونگی مذاکرات خود با مسئولان ایرانی گفت: «به طورکلی ما دیدگاه های کنوانسیون را درزمینه اقدامات جدی و عملی جهت جلوگیری از آلودگی بیشتر آب های خلیج فارس و نیز لزوم برگزاری اجلاس فوق العاده کنوانسیون کویت به برادران ایرانی خاطرنشان ساختیم و خوشبختانه دراین رابطه با یک روح همکاری صمیمانه ازسوی آنها مواجه شدیم، به ویژه که دریافتیم جمهوری اسلامی ایران تا حد امکان جهت جلوگیری از ادامه این آلودگی تلاش صادقانه انجام داده است، ولی متأسفانه شرایط جنگی باعث کندی کارها شده است.»

محمد فخرو مدیر مرکز کمک های متقابل در موارد اضطراری دریا نیز ضمن تقدیر از تلاش های صادقانه ایران جهت جلوگیری از آلودگی آب های خلیج فارس و نیز تضمین حفاظت از جان کسانی که در مهارساختن چاه فعالیت خواهند کرد، افزود: «ما امیدواریم که در ادامه این

مذاکرات، سفرهای مشابهی نیز به عراق و دیگر کشورهای منطقه داشته باشیم تا ان شاءالله با تشکیل اجلاس فوق العاده کنوانسیون کویت، بتوانیم با کمک کشورهای عضو کنوانسیون اقدامات مؤثر بیشتری را در مهارساختن چاه نفت و پاک سازی محیط دریا از آلودگی انجام دهیم.»

وی سپس درخصوص اقداماتی که جمهوری اسلامی ایران دراین زمینه می تواند انجام دهد، گفت: «خوشبختانه امکانات جمهوری اسلامی و روح همکاری دوستانه مسئولان ایرانی ما را به حل سریع این مشکل امیدوار ساخته است و امیدواریم که اجلاس فوق العاده کنوانسیون کویت بتواند دراین رابطه نقش و رسالت واقعی خود را به نحو احسن به انجام برساند.»(۱)

از سوی دیگر، روزنامه تایمز مالی (فایننشال تایمز) به نقل از وزیر بهداشت کویت، ادعا کرد: «ایران و عراق موافقت کرده اند تا جلسه ای در سطح وزرای کشور تشکیل داده و پیرامون نشت نفت ایران که سواحل کشورهای منطقه خلیج فارس را در معرض [خطر] قرار داده است، به بحث بپردازند. براساس اظهارات دکتر عبدالرحمن العوادی وزیر بهداشت کویت و مدیر سازمان حفاظت محیط دریایی، این جلسه روز شنبه آینده، تحت حمایت سازمان حفاظت محیط دریایی در کویت تشکیل خواهد شد. ریاست کمیته اجرایی این گروه در سال جاری به عهده میرزا طاهری معاون نخست وزیر ایران، می باشد و انتظار می رود که وی در این جلسه شرکت کند.»(۲)

۱

معمر قذافی رهبر لیبی، در سخنان خود به مناسبت سیزدهمین سالگرد برچیده شدن پایگاه های انگلیسی از خاک لیبی ضمن اشاره به حمایت این کشور از انقلاب ایران در مبارزه با صهیونیسم و امپریالیسم امریکا، حمله عراق به ایران را خیانت آمیز خواند. گزارش سفارت لیبی از این سخنرانی چنین است:

«برادر قذافی رهبر انقلاب کبیر فاتح، انقلابیون ایران را مورد ستایش قرار داد که بر نیروی مبارزاتی و جهاد امت عرب و خلق فلسطین علیه صهیونیسم و امپریالیسم افزودند. برادر قذافی گفت که به فضل انقلاب اسلامی در ایران، نیروی امت بزرگ، نیروی اسلام در ایران و نیروی انقلابی ایران، به مبارزات و جهاد امت عرب در مبارزه خود علیه صهیونیسم و امپریالیسم و علیه ارتجاع عرب در منطقه عربی، در دو منطقه خاورمیانه و نزدیک جان تازه داد و افزود از این جهت بود که

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۰، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۵، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه تایمز مالی (فایننشال تایمز) چاپ لندن.

انقلاب کبیر فاتح، آشکارا و بی هیچ تردیدی موضع خود را در جانب داری از انقلاب اسلامی ایران اعلام داشته... و معتقدیم که این خیانت به اسلام و خیانت به امت عرب است که علیه انقلاب اسلامی ایران وارد جنگ شد و رویاروی آن ایستاد. جنگ با انقلاب اسلامی ایران درواقع به منزله دفاع از منافع صهیونیست ها و امپریالیسم امریکا است.

برادر قذافی اضافه کرد که بدین جهت است که ما طرف دار انقلاب اسلامی ایران هستیم، چراکه با صهیونیست ها و با امپریالیسم در کنار ایران مبارزه می کنیم... و انقلاب اسلامی ایران نیز در کنار ما با صهیونیسم و امپریالیسم مبارزه می کند.

برادر قذافی که به مناسبت سیزدهمین سال برچیده شدن پایگاه های انگلیسی در خاک لیبی سخن می گفت، خطاب به جمع حاضر گفت: برادران می بینید که برادران شما عضو در هیئت انقلاب اسلامی و حاضر در لیبی هم صدا با شما شعار مرگ بر امریکا می دهند... و بحق که با پیروزی امت ایران، مرگ بر امریکا.

رهبر انقلاب فاتح تأکید کرد که با پیروزی امت ایران و با پیروزی انقلاب در لیبی و توفیق انقلاب آینده در دیگر نقاط جهان عرب و اسلام به حمایت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب کبیر فاتح سپتامبر عملاً مرگ نصیب امریکا خواهد شد... همان گونه که درحال حاضر نیروی انقلاب در دریای کارائیب و امریکای مرکزی و امریکای لاتین و در افریقا بر امریکا پیروز خواهد شد. برادر قذافی تأکید کرد که امریکا مایل نبود که پایگاه اصلی اش در ایران سرنگون شود و منطقه نفوذ خود را در خاورمیانه و نزدیک؛ یعنی ایران که بر آن متکی بود، از دست بدهد، اما دیدیم که ایران به کوری چشم امریکا، آزاد شد و نجات پیدا کرد و امریکا نتوانست که مانع ملت ایران در آزادسازی سرزمین خود شود. الله اکبر.

پس از این سخنان، جمع حاضر شعارهایی در حمایت از انقلاب اسلامی ایران دادند که ازجمله بود: ای خمینی به پیش... این عصر جماهیری است... این توصیه ملت لیبی به شماست... الله اکبر... مرگ بر ارتجاع، زنده باد خمینی... زنده باد انقلاب اسلامی ایران.»(۱)

۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی از واشنگتن، از برهم خوردن جلسه سخنرانی زکی یمانی وزیر نفت عربستان سعودی در دانشگاه کانزاس و پیامدهای آن گزارش داد:

به دنبال اخلال در جلسه سخنرانی زکی یمانی وزیر نفت پادشاهی سعودی، در دانشگاه ایالتی کانزاس امریکا که روز دوشنبه توسط جمعی از دانشجویان مسلمان ایرانی و عرب صورت گرفت، پلیس ضمن اخراج جمعی از حضار از محل سخنرانی، ۴ تن از دانشجویان را

۱- سند شماره ۱۵۱۲۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از جماهیر عربی مردمی سوسیالیستی لیبی به برادر شمخانی قائم مقام سپاه پاسداران، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- روزنامه کیهان، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

دستگیر کرد. برادران و خواهران عضو انجمن اسلامی دانشجویان در امریکا و کانادا و همچنین تعدادی از برادران دانشجوی عرب از کشورهای کویت و عربستان که در جلسه حضور داشتند به عنوان اعتراض به تاراج منابع و ثروت های متعلق به مردم مستضعف عربستان با دادن شعارهایی به زبان های عربی و انگلیسی و نیز فریاد پرصلابت الله اکبر جلسه را برهم زدند و مانع سخنرانی زکی یمانی وزیر نفت پادشاهی سعودی شدند.

پلیس ایالتی به علت دریافت یک گزارش تلفنی مبنی بر وجود بمب در سالن سخنرانی، کلیه حاضران را که بیش از ۲۰ هزار نفر بودند از سالن خارج کرد و به جست وجوی بی نتیجه ای پرداخت و ۴ نفر را به اتهام برهم زدن جلسه دستگیر کرد. براساس اظهارات شاهدان عینی، چند ایرانی که وابسته به گروهک ها یا از طاغوتیان فراری بودند در شناسایی افراد انجمن اسلامی به پلیس فاشیست امریکایی کمک می کردند.

یکی از مقامات دانشگاه کانزاس در یک مصاحبه تلویزیونی گفت: اگر تظاهرکنندگان از دانشجویان این دانشگاه باشند اخراج خواهند شد. این واقعه در مطبوعات و رادیو و تلویزیون امریکا انعکاس گسترده ای داشته است و اغلب آنها تظاهرات کنندگان را به عنوان ایرانی های مخالف رژیم عربستان معرفی کرده و علت این واقعه را کمک رژیم پادشاهی عربستان به رژیم صهیونیستی عراق در جنگ تحمیلی قلمداد می کردند.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۰ فروردین ۱۳۶۲ ۱۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳۰ مارس ۱۹۸۳

۱

سپاه منطقه۷ امروز گزارش داد: یک هنگ از نیروهای خارجی که در ارتش عراق خدمت می کنند، درحال حاضر در استان سلیمانیه در مناطق حلبچه، پنجوین و سیدصادق مستقر شده است. طبق این گزارش، در این هنگ، ۵ هزار نیروی مصری و ۲ هزار سودانی خدمت می کنند و ۱۷۰ تانک فرانسوی نیز در اختیار دارند.(۱)

۲

برخلاف برخی گزارش ها درباره سازش جلال طالبانی رهبر اتحادیه میهنی کردستان عراق با ارتش این کشور، اخیراً درگیری های طالبانی ها با نیروهای عراقی و گروه های مسلح طرف دار حکومت عراق شدت گرفته است.(۲)

طبق اعلام سپاه منطقه۷، نیروهای این اتحادیه در دربندیخان به یک پاسگاه نظامی حمله و ۵۰ تن از افراد این پاسگاه را دستگیر کردند. همچنین ۵ قبضه انواع تیربار را به غنیمت گرفتند.(۳)

در درگیری دیگری طالبانی ها ۱۴ تن از افراد ارتش عراق را کشتند و یک تانک را منهدم کرده و یک تانک دیگر را به غنیمت گرفتند.(۴)-(۵)

نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق در عملیات دیگری علیه نیروهای سردار جاف(۶) ۱۰۰ تن از آنان را به هلاکت رساندند.(۷)

ص: ۵۵۱

۱- سند شماره ۷۲۳۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی (۷ ط - ۴) به ستاد اطلاعات عملیات قرارگاه خاتم(ص) ازطریق مرکز، ۱۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.
۲- تاریخ دقیق هیچ کدام از این درگیری ها مشخص نیست و در همه گزارش ها قید زمانی "اخیراً" آمده است.
۳- سند شماره ۱۰۲۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۶، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۷۲۳۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ به ستاد مرکزی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.
۴- محل این درگیری مشخص نیست.
۵- سند شماره ۸۹۴۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲۳؛ و- سند شماره ۷۲۳۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۶- خانواده جاف از زمین داران بزرگ منطقه پاوه و نوسود و از وابستگان به رژیم گذشته بودند. سالار جاف پیش از انقلاب نماینده مردم در مجلس شورای ملی بود. وی به هنگام قیام مردم نقش فراوانی در سرکوب تظاهرات مردم منطقه داشت و عوامل وی ده ها تن از مردم مسلمان مناطق کردنشین را قتل عام کردند. سالار جاف پس از پیروزی انقلاب به حکم دادگاه انقلاب اسلامی به اعدام محکوم شد و برادر وی سردار جاف به عراق گریخت و به خدمت ارتش این کشور درآمد.
۷- سند شماره ۱۰۲۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

از سوی دیگر، بنا به اعلام لشکر۲۸ کردستان، اخیراً دولت عراق سردار جاف و افراد او را به شدت تحت فشار قرار داده و از آنان خواسته است علیه دولت ایران رسماً اعلام جنگ کنند، سردار جاف که به علت ناتوانی از این کار سر باز زده به ناچار به ترکیه رفته است و افراد تحت فرمان وی و خانواده آنها نیز در شهر حیانیه اسکان داده شده اند.(۱)

۱

در ادامه ارسال کمک های مردمی از نقاط مختلف کشور به جبهه های جنگ، امروز ستاد خبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (استان گیلان و مازندران) فهرست اقلام اهدایی برخی شهرهای این منطقه را به جبهه های جنگ به شرح زیر اعلام کرد:

مردم شهرستان لنگرود اقلامی ازقبیل ۹ تن برنج، ۲ تن لوبیا، قند، پیاز، سیب زمینی، ۳۶ گونی لباس، ۴۷ کارتن تاید و صابون، ۳۲ کارتن دارو، ۱۰ کارتن کمپوت، ۱۲۰۰ عدد کلاه، دستکش و شال گردن، ۳۰۰۰ عدد گونی خالی، ۵۰۰ جلد کتاب مذهبی و ۵۰۰ بسته کلوچه را برای کمک به رزمندگان اهدا کردند. همچنین در دو هفته گذشته مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و مقداری طلاجات ازسوی نمازگزاران جمعه در لنگرود تحویل ستاد گردید.(۲)

مردم روستاهای لاهیجان و اهالی روستای بالارودپشت مبلغ ۱۵۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و ۳ تن برنج، ۳۰۰ کیلو پیاز، ۱۰۰۰ متر چوب الوار و مقادیر زیادی حصیر و گونی سنگرسازی و اهالی روستای قصاب محله مبلغ ۴۸۵,۱۱ ریال وجه نقد و مقادیری کمک های غیرنقدی به جبهه های جنگ ارسال کردند.(۳)

همچنین از بندر انزلی مبلغ ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و تعداد ۵ کامیون کالای غیرنقدی ازقبیل مرکبات، خشکبار، حبوبات و... برای کمک به جبهه های نبرد حق علیه باطل ارسال شد.(۴)

مردم ساری نیز ۵ کامیون حامل ۴۶۷ صندوق مرکبات، ۹۶۰۰ بسته خشکبار، ۹۰۰ دست پوشاک، ۲۰۱۶ عدد باطری، ۱۶۰ عدد شمع ماشین، ۱۵ عدد باطری ماشین، ۳ کیسه پیاز، ۲ کیسه نارنج، ۹ کیسه نان قندی، ۱۵۰۰ گونی خالی، ۱۳ کارتن شیرینی، یک کارتن حلوا شکری، ۱۰۰ عدد فتیله چراغ والور و ۴۰۲ شیشه مربا برای استفاده رزمندگان اهدا کردند.(۵)

مردم شهرستان بهشهر ۲ وانت بار حامل یک تن پرتقال، ۱۰۰ تخته پتو و تعدادی پوشاک، خشکبار، کمپوت، همچنین یک دستگاه ماشین آتش نشانی و تراکتور همراه با بیل مکانیکی را به جبهه ها فرستادند.(۶)

اهالی گنبد نیز امروز مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد برای کمک به لشکر۲۵ کربلا هدیه کردند.(۷)

نمازگزاران شهرستان بابل در یک سال گذشته، مبلغ ۱۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد و معادل یک میلیون تومان طلا و زیورآلات برای بازسازی شهر سوسنگرد به انجمن اسلامی بانک ملی مستقر در محل برگزاری نمازجمعه تحویل دادند.(۸)

۱- سند شماره ۳۴۶۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرمانده نیروی زمینی ارتش (معاونت واحد اطلاعات)، ۹/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۸۹۴۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۳- همان، ص۳.

۴- همان، ص۴.

۵- همان.

۶- همان.

۷- همان، ص۳.

۸- همان، ص۴.

علاوه بر موارد فوق، کمک های نقدی و جنسی دیگری نیز ازطرف مردم نقاط مختلف کشور به جبهه های جنگ ارسال شد که بدین شرح است:

مردم روستای انبارآباد دیواندره مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریال؛ مردم روستای حلیلان مبلغ ۲۳۸,۹۰۰ ریال؛ کارگران کارخانه جهان چیت کرج مبلغ ۳,۴۴۹,۲۳۰ و ۳ عدل پارچه چلوار؛ مردم درگز مبلغ ۵۴,۳۱۰ ریال؛ بخش خان ببین درگز و روستاهای اطراف مبلغ ۱۷۲,۴۴۰ ریال؛ کارگران معدن سرب نخلک نایین ۲۰۰ کیلو خرما، ۴۰۰ کارتن کشمش، برگه هلو و شفتالو ۴۰۰ کیلو، خاویار بادمجان ۳۰۰ قوطی، کمپوت ۲۲۰ قوطی، قند ۸۰ کیلو، چای ۲۵ کیلو، آلو خورشتی ۴۰ کیلو، گونی خالی ۷۵ عدد؛ مردم ابرقو ۸۰۰ تخته پتو، ۲۰۰۰ روفرشی، ۱۴ عدد تانکر آب؛ شرکت خدمات عمرانی استان کرمان ۳۵۰۰ دست لباس کار؛ اهالی روستاهای حوالی دامغان (زرداوان چارده، امین آباد، توئیه دروار، برام، حسین آباد دامن کوه) مبلغ ۵۰۶,۶۰۰ ریال و اعضای بسیج و سپاه دامغان مبلغ ۷۷۷,۶۹۰ ریال؛ کارکنان دارایی شهید قربانی و کارکنان شهربانی دامغان مبلغ ۵۹,۰۰۰ ریال، کمک های نقدی نمازگزاران جمعه ۶۰۲,۸۷۰ ریال و ۶ قطعه طلا.(۱)

۱

جهاد سازندگی استان بوشهر عملکرد فنی، مهندسی و تدارکاتی خود را از زمان تأسیس تا آبان ۱۳۶۱ به این شرح اعلام کرد: «کمک های پشت جبهه: ارسال ۱۶۲ کامیون و کمپرسی، ۲۶۶ دستگاه وسیله نقلیه سبک، ۲۲ دستگاه ماشین آلات مهندسی، ۷ دستگاه لودر و ۲ دستگاه آمبولانس، اعزام ۷۱۱ نفر پرسنل، ۲۸۰ نفر راننده وسایل نقلیه سبک و سنگین، ارسال ۳ تن خرما و خواربار، جمع آوری و ارسال کمک های نقدی، توزیع مواد غذایی و غیره، ۵۰۰۰ قوطی کمپوت، ۱۰ کامیون آبلیمو و هندوانه، ۲۵۰ عدد ترموس آب، ۲۵۰ عدد گالن ۱۲۰ لیتری و دو راه ساز در جبهه، احداث جاده دلیجان به طول ۸ کیلومتر، احداث جاده هوایزده به طول ۴ کیلومتر، احداث جاده فرعی هویزه ۴ کیلومتر، احداث جاده شهید حسین درکوئی به طول ۶ کیلومتر، احداث جاده روی تپه های ماسه بادی به طول ۶ کیلومتر، احداث جاده عملیات محرم به طول ۸۱۵ کیلومتر، مرمت و احداث بریدگی آسفالت فکه به طول ۲۷ کیلومتر، تعمیر و نگهداری جاده اهواز به رود کرخه به طول ۱۲ کیلومتر، ایجاد خاکریز و باند فرودگاه، ایجاد خاکریز اجتماعی ۷۰ مورد، ایجاد خاکریز انفرادی ۱۲۰ مورد، ایجاد باند فرودگاه ۲ مورد.

فعالیت های ساختمانی در جبهه: احداث ۱۰ مسجد صحرایی و ۴ حمام، احداث اورژانس بتونی یک مورد، احداث کارگاه تعمیراتی یک مورد.

فعالیت های متفرقه: حفر و راه اندازی چاه عمیق یک حلقه، سوخت رسانی ۳۰۰ مورد، حمل ونقل مهمات در جبهه، حمل ونقل نیرو در جبهه، توزیع بلوک جهت احداث سنگر، نی کاری و تثبیت شن های روان ۵ کیلومتر، تعمیر اساسی ماشین آلات سنگین و سبک و نیز پنچرگیری و سرویس و صافکاری و جوشکاری ماشین آلات.

ص: ۵۵۳

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۹/۱/۱۳۶۲، صص ۱، ۲ و ۴.

فعالیت های فرهنگی در جبهه: اعزام مبلغ دینی به مناطق جنگی ۱۰ نفر، ارسال ۴۰ جلد قرآن و توضیح المسائل امام امت، ارسال ۳۰۰۰ جلد روزنامه و مجله، ارسال پوستر و عکس ۶۰۰ مورد، نمایش فیلم و اسلاید ۱۰۰ مورد، پارچه نویسی و پلاکارد و تابلو نویسی ۹۰ مورد، توزیع ۲۰۰۰ پاکت نامه و توزیع بازوبند.

فعالیت های بهداشتی: اعزام بهیار ۲ نفر، ارسال ۱۰۰ کارتن دارو، تشکیل پست امداد یک مورد، انتقال مجروحان به پشت جبهه، سم پاشی مناطق جنگی، مداوای ۱۵۰ نفر از رزمندگان اسلام، اعزام ۱۲۰ نفر از رزمندگان به بیمارستان، احداث سرویس های بهداشتی در مناطق.»(۱)

۱

مین گذاری و اخاذی از مردم روستایی در شمال دیواندره ازجمله اقدامات امروز افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور بود که خساراتی درپی داشت. همچنین امروز در بوکان، ۳ تن از افراد حزب دمکرات دستگیر شدند و در سردشت نیز ۳ تن از آنان خود را تسلیم کردند.

براثر انفجار مین کار گذاشته شده در جاده دارساوین در ۱۵ کیلومتری شرق سردشت، یک سرباز زخمی شد و یک تراکتور(۲) خسارت دید. در این جاده همچنین ۲ مین دیگر کشف و خنثی شد.(۳)

در یکی از جاده های فرعی محور سردشت - مهاباد نیز برادر یکی از سربازان واحد پدافند هوایی که قصد ملاقات با وی را داشت براثر برخورد با مین ضدنفر از ناحیه پا به شدت زخمی شد.(۴)

در یک جاده فرعی در اطراف مهاباد یک بلدوزر راه سازی تیپ۳ مهاباد روی مین رفت و آسیب دید.(۵)

در منطقه اوباتو دیواندره نیز عناصر مسلح غیرقانونی وارد روستای قراآباد (در ۵۰ کیلومتری شمال دیواندره) شدند و با زور و ارعاب از اهالی روستا مقداری پول و مواد خوراکی گرفتند و سپس گریختند. درپی این اقدام، نمایندگانی از روستاییان برای ارائه دادخواست به مراجع قضائی به طور دسته جمعی عازم سنندج شدند.(۶)

۳ تن از فعالان حزب دمکرات در هسته های درون شهری، در بوکان دستگیر شدند. در سردشت نیز ۳ تن از افراد این حزب با تحویل دادن ۳ قبضه اسلحه ژ۳، یک قبضه کلاشینکف، یک قبضه نارنجک انداز و ۲ نارنجک دستی خود را به سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۷)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۷.

۲- صاحب تراکتور از افراد بومی و هوادار گروه کومه له بود.

۳- سند شماره ۳۵۷۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانده نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴- سند شماره ۳۵۷۵۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۹۳، از ساعت ۲۱ روز ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۲۱ روز ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۵- سند شماره ۳۵۷۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۷۲۴۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- . سند شماره ۳۵۷۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بوکان، از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بانه - سقز - سردشت، از ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

حزب دمکرات کردستان با انتشار دو اطلاعیه مدعی شد که در دو عملیاتی که افراد این حزب امروز در شرق سنندج و شمال سردشت اجرا کرده اند، ۲۰ تن از نیروهای خودی کشته یا زخمی شده اند. متن اطلاعیه نخست چنین است:

«پیش مرگان قهرمان نیروی شهید شریف زاده در اکثر نقاط استراتژیک منطقه لیلاب واقع در شرق سنندج، به کمین مزدوران نشستند و از ساعت ۷ بامداد به مدت شش ساعت گردنه صلوات آباد واقع در مسیر جاده سنندج - همدان را به کنترل خود درآوردند. طبق اطلاع واصله، در این عملیات کمین دراثر انفجار یک مین انفجاری که توسط پیش مرگان نیروی شریف زاده کار گذاشته شده بود، ۱۳ تن از مزدوران ارتجاع کشته یا زخمی شدند.»(۱)

این حزب در اطلاعیه دوم خود نیز مدعی شده است: «شاخه ای از پیش مرگان نیروی شهید معینی، مقر پاسداران در روستای واوان (۱۷ کیلومتری شمال سردشت) را به شدت کوبیدند که درنتیجه این عمل قهرمانانه، پایگاه منهدم و ۳ تن از مزدوران رژیم کشته و ۴ تن دیگر نیز زخمی شدند.»(۲)

این درحالی است که به گواهی همه اسناد موجود، چنین عملیات هایی هرگز اجرا نشده است. حتی منابع خبری که معمولاً هر روز گزارش هایی از عملیات هایی ایذائی و بدون تلفات پخش می کردند هیچ گونه اقدامی حتی ازنوع ایذائی را در مناطق ادعاشده گزارش نکردند. تنها اخباری که از عملیات های ایذایی امروز گزارش شده به این شرح است:(۳)

ناحیه شهربانی کردستان گزارش داد: «تیراندازی هایی که تا یک ساعت به طول انجامید، توسط نیروهای خودی و عوامل ناشناخته در منطقه فیض آباد - سنندج صورت گرفته، لکن هیچ گونه خسارت جانی و مالی در برنداشته و فقط تعدادی از شیشه های پمپ بنزین فیض آباد شکسته شده است.»(۴)

برابر اعلام هنگ ژاندارمری کردستان، پرسنل تأمین گروهان سیلو در ساعت ۰۷:۴۵ امروز ۱۰/۱/۶۲ با مهاجمان درگیر شدند. درگیری در ساعت ۰۸:۴۵ بدون تلفات خودی خاتمه یافته است.(۵)

ناحیه ژاندارمری کردستان اعلام کرد: «گردان ۲۰۴ پایگاه شماره ۱ عیسی آباد جنب محور سنندج - مریوان در ساعت ۲۰:۰۰ مورخ ۱۰/۱/۱۳۶۲، با مهاجمان درگیر و درگیری در ساعت ۲۰:۴۰ همان تاریخ بدون تلفات خودی خاتمه یافته است.»(۶)

طبق اعلام ناحیه ژاندارمری کردستان، هنگ ژاندارمری پایگاه تونل شماره یک در محور سنندج - دیواندره در ساعت ۲۰:۰۰ امروز، با مهاجمان درگیر شده که این درگیری در ساعت ۲۲:۲۵، بدون تلفات خودی خاتمه یافته است.(۷)

ص: ۵۵۵

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۵، رادیو بغداد فارسی، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

۲- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶، رادیو بغداد.

۳- از آنجا که این قبیل گزارش ها فاقد ارزش خبری است معمولاً در زمره وقایع روزشمار آورده نمی شود و در این روز هم فقط به لحاظ ضرورت و به فراخور موضوع، درج شده است.

۴- سند شماره ۳۴۶۲۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۴۶۱۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری استان کردستان، ۱۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۶۱۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استاندار کردستان، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- همان.

۱

در اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در لاهیجان، تهران و قم یک تن شهید و ۲ تن زخمی شدند. همچنین ۵ تن از افراد این گروه ها دستگیر شدند.

در شهرستان لاهیجان عناصر مسلح غیرقانونی، بیژن مدافع را که از آموزگاران متعهد این شهر بود با مسلسل به رگبار بسته و به شهادت رساندند.(۱)

در تهران نیز دو نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) وارد منزل معاون اداره سیاسی ایدئولوژی ارتش شده و با شلیک چند گلوله وی را مجروح کردند. حال وی رضایت بخش گزارش شده است.(۲)

همچنین در قم، کارگران راه آهن یک نارنجک تله گذاری شده در زیر ریل قطار را کشف کردند، اما هنگامی که می خواستند آن را از کار بیندازند، نارنجک منفجر و دست یکی از کارگران قطع شد.(۳)

در آستانه اشرفیه یکی از وابستگان سازمان چریک های فدایی خلق که دو سال فراری بود، دستگیر شد.(۴)در صومعه سرا نیز ۴ نفر از فعالان اتحاد چپ دستگیر شدند.(۵)

۲

به دنبال عملیات دامنه دار سپاه پاسداران مازندران علیه تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه اعلام کرد: با دستگیرشدن ۴۰ تن و به هلاکت رسیدن ۱۸ تن از نیروهای کادر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، تشکیلات این سازمان در استان مازندران متلاشی شد و از خانه های تیمی شهرهای بابل، بابلسر و ساری ۳۳ قبضه انواع اسلحه، ۱۳ عدد نارنجک و بمب دست ساز، تعداد زیادی فشنگ و انواع بی سیم، قرص سیانور و تعداد فراوانی اسناد و مدارک درون گروهی به دست آمد.(۶)

۳

مشکلات ناشی از نشت نفت از چاه های نفتی نوروز که براثر بمباران هواپیماهای عراقی ایجاد شده و چاره اندیشی مسئولان کشورهای منطقه و خصوصاً مقامات ایران دراین باره، همچنان از مسائل مهم منطقه خلیج فارس است. امروز وزیر نفت و رئیس سازمان محیط زیست ایران در اظهاراتی در این خصوص ضمن اعلام آمادگی ایران برای مسدودکردن این چاه ها، به تشریح کارشکنی های عراق در این امر پرداختند. خبرگزاری رویتر نیز درباره برخی مسائل فنی مربوط به آلودگی، اطلاعاتی را منتشر کرد.

سیدمحمد غرضی وزیر نفت در گفت وگوی اختصاصی با روزنامه کیهان، درباره اقدام عراق در نقض کنوانسیون کویت و تلاش های ایران برای مهار نشت نفت از چاه های نوروز گفت: «در سه سال گذشته، یک کشتی به یکی از این سکوهای حوضچه نوروز برخورد کرده و باعث کج شدن این سکو می گردد، با شروع جنگ، به علت واقع شدن آن در منطقه جنگی امکان تعمیر وجود نداشت. در چهار ماه پیش، وزارت نفت متوجه شد که این چاه با مشکل نشتی روبه رو شده است و روزانه حدود

۱- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۵.

۲- سند شماره ۲۷۷۳۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن عملیاتی، روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۷.

۳- سند شماره ۷۲۴۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی سپاه منطقه ۱۰ به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۴- سند شماره ۱۰۲۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۵- سند شماره ۷۲۴۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۱۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۸۹۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۴، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲۰۰۰ بشکه نفت در سطح دریا فوران می کند و ما برای تهیه ابزار و کشتی لازم جهت تعمیر چاه دست به کار شدیم. ... در شب قبل از شروع تعمیرات یک کشتی برای این کار در جلو سکو قرار می گیرد. در همان شب حملات عراق به سکوهای حوضچه نوروز شروع شد. در آن شب عراق حدود چهار ساعت به سکوهای نفتی ما حمله کرد و باعث غرق آن کشتی و شهادت ۱۰ تن از برادران ما گردید. عراقی ها با امکانات بسیار چاه ها را مستقیماً مورد اصابت قرار دادند.»

وزیر نفت افزود: «در کنوانسیون خلیج فارس که هشت کشور عضو هستند قید شده است که اگر اتفاقی مانند جنگ واقع شد، سکوهای نفتی از حملات مصونیت دارند و کسی حق حمله به آنها و ازبین بردن ناموس اقتصادی و خون ملت مسلمان را ندارد. عراق باتوجه به اینکه اینجا یک منطقه وسیع نفتی است حمله کرده و باعث آتش گرفتن تعدادی دیگر از چاه ها شد.»

مهندس غرضی درمورد اقدامات ایران برای مهارکردن چاه ها گفت: «ما تلاش می کنیم که با دست خودمان چاه ها را مهار کنیم، همچنین دیگر کشورهای خلیج فارس آماده هستند که دراین رابطه فعال باشند. در سه شنبه آینده در کویت جلسه ای برای رسیدگی به این مسائل برگزار می شود. مسئله دیگر این است که ما بیش از ده ها حوضچه نفتی متفرق در خشکی و دریا داریم و حوضچه نفتی نوروز نزدیک ترین حوضچه به کویت و عراق می باشد، البته برای ما که روزانه حدود ۲/۵-۲ میلیون بشکه نفت تولید می کنیم، ازبین رفتن ۲۰۰۰ بشکه نفت، مشکل عمده ای نیست.»

وی درمورد اینکه آیا ایران از کشورهای خارجی برای مهارکردن چاه ها کمک خواسته است یا خیر، گفت: «ما به اندازه کافی نیروی متخصص و ابزارآلات لازم را داریم و در گذشته ثابت کردیم که همه امور را خود متخصصان ما انجام می دهند و نیروهای ما در مهارکردن چاه ها مشکلات بزرگ تر از این موضوع را حل کرده اند.» غرضی در پایان افزود: «نفت نشت شده بیشتر به طرف کشورهایی مانند کویت و بحرین و عربستان و ابوظبی روان شده است و این کشورها را دچار خسارت می کند، ولی ما راضی به زیان دیدن کسی نیستیم.»(۱)

میرزا طاهری معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست نیز در یک مصاحبه مطبوعاتی درباره اهمیت زیست محیطی خلیج فارس، میزان نشت نفت، نتایج گفت وگوهای روز گذشته با مقامات کویتی و آمادگی ایران برای مهار نشت نفت مطالبی را بیان کرد.

میرزا طاهری در تشریح موقعیت ویژه زیست محیطی منطقه حوزه خلیج فارس گفت: «منطقه خلیج فارس یکی از کم نظیرترین مناطق دنیا است که در آن زیستگاه بهترین میگو و انواع ماهی ها است. این منطقه دارای مخازن نفتی فراوانی است که برای کشورهای منطقه و جهان جنبه حیاتی دارد. همچنین کشورهای حوزه خلیج فارس با نصب دستگاه های شیرین کننده آب از آب های این منطقه استفاده می کنند. ازطرفی کشورهای منطقه دارای سکوهای نفتی متعددی در خلیج فارس هستند که اکثر آنها در نقشه های بین الملل مشخص بوده و چندان هم جنبه محرمانه ندارد.»

وی افزود: «این چاه ها در محدوده میان بوشهر و جزیره خارک است. طبق برآورد کارشناسان ما، روزانه معادل ۳ هزار بشکه نفت از دو چاه از چاه های میدان نفتی نوروز وارد آب های خلیج فارس

۱- روزنامه کیهان، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

می شود، ولی به نظر کارشناسان خارجی این مقدار نفت نشت شده بالغ بر ۷ هزار بشکه در روز است.»

معاون نخست وزیر درمورد اقدامات عملی دولت جمهوری اسلامی ایران برای جلوگیری از این ضایعه گفت: «ما از آنجایی که از ابتدای امر به فاجعه آمیز بودن این حادثه واقف بودیم، بلافاصله به چاره اندیشی برای مهار چاه های نفت پرداختیم، ولی به دلیل شرایط جنگی و جنگ افروزی عراق در این منطقه، ادامه کار ممکن نشد و امیدواریم که در آتیه نزدیک ازطریق کنوانسیون کویت بتوانیم هرچه زودتر جلو این ضایعه زیان بار را بگیریم.»

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست همچنین درخصوص نتایج مذاکراتش با نمایندگان اعزامی کنوانسیون کویت و نیز مواضع ایران در اجلاس فوق العاده وزرای کشورهای عضو این کنوانسیون - که هفته آینده در کویت تشکیل خواهد شد - گفت: «به منظور اعلام نقطه نظرات کنوانسیون کویت درخصوص این حادثه و تبادل نظر با مسئولان جمهوری اسلامی ایران، آقای عبداللطیف آل زیدان و دکتر خالد محمد فخرو به تهران آمدند و در مذاکراتی که با آنان داشتیم خواستار برگزاری اجلاس فوق العاده وزرای کشورهای عضو این کنوانسیون شدیم و اعلام کردیم که مایلیم مانند همیشه حسن نیت خود را در رفع این ضایعه زیان بار و فاجعه آفرین به کشورهای منطقه نشان دهیم.» وی افزود: «ما در اجلاس فوق العاده کنوانسیون کویت شرکت خواهیم کرد و امیدواریم که این اجلاس بتواند با کنترل کنوانسیون و نظارت کامل جمهوری اسلامی ایران از گسترش این ضایعه هرچه سریع تر جلوگیری کند.»

میرزا طاهری در پایان تأکید کرد که در پروتکلی که اعضای کنوانسیون آن را امضا کرده اند بر حفاظت کامل از محیط زیست دریایی خلیج فارس تصریح شده است. وی با اشاره به میزان خطرهای ناشی از ادامه نشت نفت، که منجر به مرگ ومیر آبزیان، آتش سوزی و مسموم شدن آب مصرفی منطقه خواهد شد، اظهار امیدواری کرد که با اقدامات و پیگیری های جمهوری اسلامی ایران هرچه سریع تر با این ضایعه زیان بار مقابله شود.(۱)

خبرگزاری رویتر نیز در مقاله ای آخرین وضعیت رسیدگی به این مشکل زیست محیطی را بررسی کرد. این خبرگزاری با نقل مطالبی از سفیر ایران در کویت، درباره اقدامات فنی و سیاسی ایران در این راه و تلاش عراق در ناکام گذاشتن این اقدامات آورده است:

«ایران از همسایگانش در خلیج فارس خواسته است که برای پاک سازی خلیج [فارس] از نفت که زندگی دریا و پایگاه های ساحلی و تأسیسات برق گیر را تهدید می کند کمک کنند. شمس اردکانی سفیر ایران در کویت، با اعلام این درخواست گفت: گروه های پاک سازی آماده اند تا پاک سازی منطقه ای به مساحت ۴۵ مایل مربع را آغاز کنند. اردکانی در یک مصاحبه تلفنی گفت: ما گفتیم که آماده ایم گروه (پاک سازی) را اعزام کنیم و از دیگر کشورهای خلیج [فارس] غیر از عراق دعوت شد که برای رویارویی با این خطر عظیم آلودگی به ما بپیوندند.

مقامات محیط زیست می گویند که این آلودگی شامل ۱۰۰,۰۰۰ بشکه نفت خام است که در ۲۹ مایلی شمال بحرین و قطر و ۴۶ مایلی ساحل عربستان است. این نفت از دو چاه در شمال غربی لنگرگاه صادراتی در جزیره خارک که هدف عمده حملات هوایی عراق می باشد، سرچشمه می یابد.

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۷.

شمس اردکانی گفت که دو چاه دیگر نیز در منطقه نوروز که چهار سال قبل رها گردیده بود، آتش گرفته است. وی گفت که متخصصان امریکایی در خاموش کردن آتش نفتی، چندی پیش در ابوظبی اجتماع کردند که چاه ها را ببندند، ولی عراق تهدیدکرد که دخالت می کند و درنتیجه ایران مجبور به لغو قرارداد شد. سفیر ایران افزود عراق با حملات هوایی خود از مفاد سازمان مذکور [سازمان حفاظت از محیط زیست خلیج فارس] تخلف نموده و از اقدامات پاک سازی جلوگیری می نماید.»(۱)

۱

درحالی که برخی فعالان اقتصادی انگلیسی به توسعه روابط اقتصادی با ایران اظهار تمایل دارند، مقامات دولت این کشور از تحویل ۳ کشتی باری خریداری شده ایران خودداری می کنند.

رادیو بی بی سی در گزارشی کوتاه از گردهمایی لندن که برای بررسی مناسبات تجاری ایران و انگلیس تشکیل شده بود، اعلام کرد: «موضوع نشستی که در لندن برگزار شد مناسبات تجاری بریتانیا با ایران بود. ویلیام ریو یکی از مفسران بخش شرقی بی بی سی که در این جلسه شرکت داشت، در گزارش خود آورده است: این کنفرانس با تلاش انجمن خاورمیانه سازمان یافته و تحت ریاست لرد ویلسون استراکات رئیس سابق شرکت جنرال الکتریک بریتانیا برگزار شد. بیش از صد نماینده در این کنفرانس شرکت داشتند. اکثر آنان نمایندگان شرکت های صنعتی مختلف بریتانیایی بوده و همگی علاقه داشتند که تجارت خود را با ایران گسترش دهند.»(۲)

دراین حال، روزنامه دیلی تلگراف از تلاش ناموفق ایران برای تحویل گرفتن چند کشتی باری که انگلستان از تحویل آنها به ایران خودداری می کند خبر داد. این روزنامه در مقاله ای با عنوان "ایران" دراین باره نوشته است: «تلاش اخیر ایران برای تضمین دریافت ۳ کشتی که سال هاست در کارگاه های کشتی سازی انگلستان لنگر انداخته [اند]، توسط وزارت خارجه و دفاع انگلیس عقیم مانده است. گرچه [ایران] مبلغی درحدود ۷۰ میلیون دلار پرداخت کرده، مقامات وزارتخانه های خارجه و دفاع از صدور مجوز خودداری کرده اند.

حرکت کشتی های مزبور از انگلستان، در اصل به هنگام گروگان گیری امریکایی ها و انگلیسی ها در ایران متوقف شد. تلاش بیشتر برای تضمین تحویل کشتی ها، با خودداری انگلستان از کمک کردن به هریک از کشورهای ایران و عراق در جنگ خلیج فارس نافرجام مانده است. اوایل سال جاری میلادی، یک شرکت انگلیسی که برای انتقال کشتی های مختلف به صاحبان آنها خدمه تأمین می کند، داوطلب شد کشتی ها را به ایران برساند. این شرکت خواستار تأمین جانی ازسوی نیروی دریای ایران به هنگام ورود "کشتی خارک" به خلیج فارس [و نیز تضمین] بازگشت سلامت خدمه شد. این پیشنهاد ازسوی سفارت ایران در لندن مورد قبول قرار گرفت. دو کشتی لاوان و تنب (که در کلایه لنگر انداخته اند) سال گذشته برای تشخیص مناسب بودن آنها جهت به کارگیری در فالکلند، ازسوی نیروی دریایی انگلستان مورد آزمایش قرار گرفت، لکن معلوم گردید این دو کشتی فاقد برد مورد نیاز هستند.»(۳)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۱، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۶، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، روزنامه نیویورک تایمز به نقل از رویتر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، رادیو بی بی سی، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۱، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۱، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه دیلی تلگراف.

۱

هفته نامه عربی زبان الجهاد وابسته به گروه های معارض عراق از پناهنده شدن دبیرکل فرهنگ و تبلیغات منطقه کردنشین عراق به یک کشور خارجی خبر داد.

به نوشته این مجله، عبدالغفار صائق دبیرکل فرهنگ و تبلیغات منطقه کردنشین عراق، در پایان سفر رسمی خود به یکی از کشورهای خارجی به آن کشور پناهنده شد. صائق که یکی از بعثیان باسابقه در شهر موصل به شمار می رود، ضمن اعلام انزجار از سیاست رژیم صدام درجهت سرکوب مردم عراق و تدارک توطئه های خطرناک علیه شهروندان کرد این کشور، در گفت وگویی اعلام کرد که وی عراق را برای یک مأموریت رسمی ترک کرده است، اما هرگز به این کشور - که وی آن را "سرزمین مرگ" نامید - باز نخواهد گشت. او در پایان افزود که رژیم صدام به دستور اربابان امریکایی و انگلیسی خود جنگ را علیه جمهوری اسلامی ایران شروع کرد.(۱)

۲

درحالی که دولت عراق با فراغت خاطر انواع سلاح های نظامی را برای تقویت نیروهای مسلح خود خریداری می کند، ایران از این نظر به شدت در تنگنا قرار دارد. امروز پس از سه ماه تأخیر، دولت اسپانیا اجازه داد تا هواپیمای باری ایران که حامل سلاح های سبک با کاربرد غیرنظامی و برای حفاظت از شخصیت ها است، به ایران پرواز کند.

خبرگزاری فرانسه از مادرید به نقل از منابع آگاه گزارش داد: یک هواپیما با ۵/۱۱ تن اسلحه با بیش از سه ماه تأخیر در مادرید عازم تهران شده است. این هواپیما حامل ۵ هزار قبضه طپانچه برانینگ ۹ میلی متری و ۶۰ مسلسل ضدهوایی کالیبر۱۲ می باشد که از بوئنوس آیرس وارد مادرید شده بود. گارد غیرنظامی فرودگاه مادرید سی ام آذرماه سال گذشته هواپیمای مذکور را به علت اینکه ایران برای سلاح های مذکور تقاضای اجازه عبور نکرده بود، توقیف کرد.(۲)

۳

با پایان یافتن سفر دوروزه یاسر عرفات به عراق، تاس خبرگزاری رسمی شوروی هدف وی از سفر به عراق و سایر کشورهای عربی منطقه را رایزنی درباره تحولات سیاسی مربوط به فلسطین و روند مذاکرات صلح خاورمیانه قلمداد کرد.

به گزارش خبرگزاری تاس، عرفات در ملاقات با صدام حسین رئیس جمهور عراق و میخائیل یوحنا عزیز معاون نخست وزیر و وزیر خارجه این کشور درباره اوضاع جهان عرب، مسئله فلسطین و تماس های اخیر در میان کشورهای عربی و همچنین در سطح بین المللی بحث و گفت وگو کرد. وی همچنین صدام را در جریان نتایج کار آخرین جلسه شورای ملی فلسطین قرار داد. صدام نیز متقابلاً حمایتش را از سازمان آزادی بخش فلسطین و عرفات اعلام کرد.

برپایه یک گزارش دیگر، عرفات پس از دیدار از عراق عازم کویت شد. وی بعد از ملاقات با امیر این کشور مذاکراتش را موفقیت آمیز و مثبت توصیف کرد و عصر دیروز از کویت رهسپار

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری فرانسه از مادرید.

دمشق شـد. به گزارش رادیو بیروت، عرفات در جریان دیـدارش از سوریه با حافظ اسـد رئیس جمهور این کشور درمورد مسئله فلسطین گفت وگو خواهـد کرد. یک مقام فلسطینی در کویت دیروز گفت: مرحله کنونی از اهمیت خاصـی برخوردار است، چون به زودی روشن خواهـد شـد که آیا سازمان آزادی بخش فلسطین به روند صـلح در خاورمیانه خواهد پیوست یا خیر(۱)

۱

درپی انتشـار خبری دربـاره طرح سـری پنتـاگون برای مقـابله با طرح نظامی بزرگ شوروی در منطقه که با تجاوز به ایران شـروع می شـد، خبرگزاری تاس در واکنش به این طرح آن را طرحی امپریالیستی برای تسلط یافتن بر منطقه اقیانوس آرام و هند خواند.

به گزارش تـاس: «در طرح هـای امپریـالیسم امریکـا برای ایجـاد سـلطه در اقیانوس آرام و هنـد یک نقش مهم برای ناوگان هفتم امریکا در نظر گرفته شـده است. هولکومب فرمانـده ناوگـان هفتم امریکـا، در مصـاحبه ای بـا مجله اخبـار امریکـا و گزارش هـای جهـان تصـریح کرده است که ناوگـان مزبور همواره آماده یک مـداخله مسلحانه علیه کشورهای حوزه خلیـج فارس است. وی گفت برای اعزام نیروهای خود به قلمرو کشورهای حوزه خلیـج فارس درصورت لزوم در آمادگی به سـر می بریم.» تاس می افزاید: «این فرمانـده امریکـایی درعین حـال پـذیرفته است که مردم این کشورها تمایلی به اینکه نیروهای مسـلح امریکا را در خاک خود ببیننـد، ندارنـد. ناوگان هفتم امریکا که در بخش شمال غربی اقیانوس آرام، چین جنوبی و منطقه خلیج فارس فعالیت دارد، مشتمل بر ۸ فروند کشتی ازجمله یک ناو هواپیمابر در دریای عرب است.»(۲)

۲

در ادامه برخی تلاش هـای کمـونیسم جهـانی برای آزادی سـران دسـتگیرشده حزب تـوده در ایران، خـبرگزاری فرانسه گزارش داد: دو نماینـده حزب کمـونیست فرانسه در پارلمان این کشور با ارائه یادداشتی به سفیر ایران در پاریس، خواستار آزادی فوری نورالدین کیانوری و همه زندانی های وابسته به حزب توده شدند.(۳)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۶.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- سند شماره ۲۳۲۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۰، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۱ فروردین ۱۳۶۲ ۱۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳۱ مارس ۱۹۸۳

۱

پس از گذشت شش روز از انتشار خبر ورود گروهی از نیروهای ایرانی به شهر حلبچه، امروز خبرگزاری کویت این خبر را تکذیب کرد.

بنا بر اعلام خبرگزاری کویت: «عراق امروز ادعای ایران مبنی بر ورود نیروهایش به یکی از شهرهای مرزی عراق در روز شنبه گذشته را تکذیب کرد. خبرگزاری عراق اعلام کرد: گزارش های ایران درمورد اینکه بعضی نیروهای این کشور وارد شهر حلبچه از استان سلیمانیه شده اند، تنها خیال و دروغ است که حقیقتی در آن وجود ندارد. رادیو تهران روز چهارشنبه ادعا کرده بود که پاسداران انقلاب روز شنبه گذشته این شهر را تصرف کرده و به مدت شش ساعت تحت کنترل کامل خود داشته اند و سپس آن را تخلیه کرده اند.»(۱)

۲

در عملیات پاک سازی محور سردشت - مهاباد، ۹ تن از نیروهای خودی زخمی و ۲ تن شهید شدند. در این عملیات تلفات سنگینی نیز به عناصر حزب دمکرات وارد شد. دراین حال، رادیو بی بی سی به نقل از حزب دمکرات کردستان درباره این عملیات گفت: «حزب دمکرات کردستان می گوید چریک های این سازمان به دو پایگاه پاسداران در نزدیکی سردشت حمله کرده و قریب ۲۰۰ نفر [!] از نیروهای دولتی را به قتل رسانده اند.»(۲)

در حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه روستای سویرو در شمال غربی بانه نیز ۲ تن ازجمله یکی از افراد بومی شهید شدند و یک بسیجی نیز زخمی شد.(۳)

در سقز ۲ تن از عوامل گروه کومه له و حزب دمکرات کردستان دستگیر شدند.(۴)

ص: ۵۶۳

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۲، بغداد، خبرگزاری کویت، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۴، رادیو بی بی سی، ۱۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۹۴۸۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۹۴۸۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات و تحقیقات شاجا، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۵۷۵۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۲۷، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۴- سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۷۲ - ۱۰ - ۱۱، از فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۴/۱/۱۳۶۲ تا ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱

عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران در یک گفت وگوی تلفنی، ادعاهایی را مطرح کرد که به نظر می رسد اقدامی سیاسی - تبلیغاتی علیه جمهوری اسلامی برای کاستن از فشار عملیات های موفق نیروهای خودی در کردستان باشد.

رادیو بی بی سی دراین باره گفت: «دکتر عبدالرحمن قاسملو یکی از رهبران گروه های کرد ایران که با دولت در مبارزه است، می گوید: از دو هفته پیش که آخرین حمله نیروهای دولتی ایران علیه کردها آغاز شد، حداقل ۱۲ دهکده ویران و ۲۰۰ نفر کشته شده اند. آقای قاسملو که رهبر حزب دمکرات کردستان ایران است، در یک مکالمه تلفنی با بی بی سی گفت هدف نیروهای نظامی ایران ازمیان برداشتن جنبش خودمختاری در کردستان است. وی از مراجع بین المللی تقاضا کرده است تا با تحت فشار قراردادن ایران از این مبارزه جلوگیری کنند.»(۱)

۲

کمیته مرکزی سازمان زحمت کشان کردستان ایران (کومه له) و سازمان خلقی مبارزان کمونیست در اطلاعیه ای ضمن تشریح ضرورت ایجاد حزب کمونیست ایران، از تشکیل کمیته برگزارکننده کنگره مؤسس این حزب خبر دادند. در اطلاعیه ای که این دو حزب به طور مشترک انتشار دادند دراین باره آمده است: «نظر به اینکه در تفسیر برنامه حزب کمونیست در کنگره سوم سازمان انقلابی زحمت کشان کردستان ایران (کومه له) و دستیابی به مبانی سیاسی و تشکیلات کمونیستی در کنگره اول سازمان حزب مبارزان کمونیست، بنیادی ترین ملزومات تشکیلات حزب کمونیست ایران برآورده شده است، اکنون سران مارکسیسم انقلابی ایران وظیفه دارند که در ادامه با اتکا به دستاوردهای تعیین کننده خود تشکیل کنگره مؤسس حزب کمونیست ایران را در دستور کار حاضر خود قرار دهند، به این منظور سازمان کومه له و اتحاد مبارزان کمونیست، کمیته ویژه ای تحت عنوان کمیته برگزار کننده کنگره مؤسس حزب کمونیست ایران در سطح دو مرکزیت را تشکیل داده اند. این کمیته موظف است که کلیه اقدامات لازم برای تدارک سیاسی و تشکیلاتی کنگره مؤسس را بر مبنای نقشه ای، که به وسیله مرکزیت سازمان کومه له و اتحاد مبارزان کمونیست تعیین شده و به تصویب رسیده است به عمل آورد. اقدامات و نتایج فعالیت های کمیته برگزارکننده و همچنین اطلاعیه ها و رهنمودهای آن ازطریق رادیوی صدای انقلاب ایران و نشریات سراسری کومه له و اتحاد مبارزان کمونیست منتشر خواهد شد. ما کلیه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۴، بی بی سی، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

فعالان و نیروهای برنامه حزب کمونیست و کارگران پیشرو و آگاه و کمیته های انقلابی ایران را به ارتباط فعال با کمیته برگزار کننـده و مشارکت هرچه وسیع تر و پیگیرتر برای تشکیل عمل حزب کمونیست ایران فرامی خوانیم. زنـده باد حزب کمونیست ایران. زنده باد سوسیالیسم. کمیته مرکزی سازمان انقلابی زحمت کشان کردستان ایران، کمیته مرکزی خلق مبارزان کمونیست.»(۱)

۱

امروز علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه با وزیران بازرگانی و نفت کشور سوریه دیـدار و گفت وگو کرد. راهبردی خوانـدن روابط ایران و سوریه، اعلام پشتیبانی از سوریه در مقابل هرگونه تجاوز خارجی و تأکید بر مقاومت دربرابر زورگویی های رژیم اشغالگر قدس از محورهای سخنان ولایتی در این دیدار بود.

روزنامه کیهان در گزارشی از این دیدار آورده است: «دکتر ولایتی ضمن تأکید بر گسترش روابط بین دو کشور گفت: رابطه ما با سوریه یک رابطه استراتژیک است و ما به مجموع روابط سیاسی، اقتصادی، تجاری و فرهنگی بین دو کشور به صورت استراتژیک می نگریم. وزیر نفت سوریه نیز ضمن تشریح اهمیت روابط دو کشور خواستار کمک ایران در زمینه هایی شد که مورد نیاز سوریه بوده و جمهوری اسلامی ایران از امکانات تکنولوژیک آن برخوردار است. دکتر ولایتی در پاسخ اظهار داشت: ما آماده ایم که درزمینه مسائل مورد علاقه دو کشور همکاری نماییم.»

در پایان این دیدار وزیر امور خارجه در گفت وگویی درباره توطئه مشترک امپریالیزم و صهیونیزم، ضمن اشاره به حمله رژیم اشغالگر قدس به کشور سوریه، خاطرنشان کرد: «از آنجا که سوریه تنها کشور مقاوم و پایدار خط مقدم جبهه در مقابل اشغالگری های رژیم صهیونیستی است و تاکنون امپریالیسم و صهیونیزم با تمسک به انواع توطئه ها و جنایات ازجمله حمله به لبنان و به سازش کشاندن مسئله فلسطین نتوانسته اند به اهداف خود برسند، با طرح مسئله حمله رژیم صهیونیستی به سوریه سعی می کنند این کشور را در فشار قرار داده تا از این طریق بتوانند به توطئه خروج نیروهای سوریه از لبنان جامه عمل بپوشانند.»

ولایتی افزود: «ما ضمن محکوم کردن این گونه توطئه ها، بار دیگر پشتیبانی و حمایت بی دریغ خود را از ملت و دولت دوست سوریه در مبارزه علیه رژیم غاصب قدس و مقاومت در مقابل توطئه های امپریالیزم و صهیونیزم ابراز داشته و اعلام می کنیم این اشغالگران صهیونیست هستند که باید از لبنان و کلیه سرزمین های اشغالی خارج شوند، نه نیروهای سوری که به صورت قانونی و درجهت حمایت از مردم لبنان و فلسطین در آنجا حضور دارند.»(۲)

۲

طه یاسین رمضان فرمانده کل نیروهای مسلح عراق در جمع عده ای از نیروهای نظامی که از سایر کشورهای عربی به خدمت ارتش عراق درآمده اند سخنانی ایراد کرد که بیانگر سیاست های اصلی ارتش عراق درزمینه آمادگی و آموزش نیروهای این کشور است.

۱- سند شماره ۳۵۵۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲)، به فرمانده یگان حمزه سیدالشهدا (رکن ۲)، پیام های شبکه حزب کومه له، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- روزنامه کیهان، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

وی در بخشی از سخنان خود گفت: سال جاری باید سال تربیت و آمادگی کامل رزمندگان ارتش خلقی سراسر کشور و داوطلبان عرب باشد. به گزارش رادیو بغداد، فرمانده کل ارتش خلقی با اشاره به پیروزی در منطقه شیب، آموزش و تمرین فشرده و مستمر را عامل اصلی کسب پیروزی دانست و بر آموزش مستمر داوطلبان عرب و شرکتشان در آموزش های گوناگون تأکید کرد.(۱)

فرمانده سپاه سوم ارتش عراق نیز در مصاحبه با بخش عربی رادیو مونت کارلو درباره امکان حمله جدید ایران در شرق بصره و کسب آمادگی عراق برای مقابله با این حمله گفت: «هم اکنون تمرکز نیرو در بخش عملیاتی دیگری است که همان بخش عملیاتی عماره می باشد، لیکن درعین حال حجم نیروهای دشمن ایرانی در شرق بصره به طور نسبی افزایش یافته است، میزان نیروهای ایران در این محور به استعداد یک سپاه کامل برآورد می شود.»

وی درمورد توانایی عراق برای تعیین سرنوشت جنگ، باتوجه به طولانی و فرسایشی شدن آن گفت: «علل و طرف های دیگری در ورای این جنگ قرار دارند که درحال حاضر از ادامه آن سودی نمی برند و به عقیده من، جنگ ما فقط در بعد نظامی و در مرزهای دو طرف نیست و ابعاد دیگری دارد. ایران قدرت اداره چنین جنگی را ندارد کمااینکه بدون حمایت دیگران خواه طرف های جهانی یا به ظاهر عربی قدرت اداره ارتش کنونی را نیز ندارد.»

فرمانده سپاه سوم عراق با ناموفق خواندن عملیات اخیر ایران (والفجر مقدماتی) تصرف بصره را هدف این عملیات قلمداد کرد و گفت: «دشمن ایرانی نتوانست رویاهای اشغال بصره ازطریق رسیدن به جنوب را تحقق بخشد. من در اینجا می خواهم بر همین نکته تأکید کنم و آن اینکه صرف اشغال بصره سودی برای دشمن ندارد. بلکه دشمن خواست از این طریق به جنوب یک کشور نیرومند و نیروی عمده نظامی آن ضربه ای وارد کند. خدای ناکرده چنانچه خللی و شکافی در آنها ایجاد کند خواهد توانست زمینه اجرای طرح ها و مقاصد بعدی خود را فراهم سازد، اما درمورد نیروهای بصره تعداد نیروهای ایرانی تمرکزیافته در این منطقه بالغ بر ۲۵۰ هزار رزمنده می شده است. البته آنها حداکثر توانشان را در جمع آوری نیرو به کار گرفتند که شما نتیجه اش را مشاهده کردید. کشته و مجروحان دشمن بسیار زیاد بوده به طوری که تنها تعداد اسرا بالغ بر ۱۰۰۰ تن بود. همچنین کشته ها و فیلم های ماهواره ای، زبان گویای نتایج این عملیات بود.»(۲)

۱

جنگ ایران و عراق، یکی از موضوعات اصلی دیدار امروز مقامات رومانی و عراق و همچنین دیدارهای آتی رئیس جمهور مصر با مقامات کره شمالی می باشد.

خبرگزاری کویت اعلام کرد: نیکلای چائو شکو رئیس دولت و رهبر حزب کمونیست رومانی، با عبدالجابر رحمان الاسادی وزیر حمل ونقل و ارتباطات عراق، ملاقات کرد. دو طرف در این دیدار درخصوص لزوم یافتن یک راه حل صلح جویانه برای مسئله خاورمیانه و انجام اقدامات لازم جهت خاتمه دادن به جنگ عراق و ایران ازطریق برقراری آتش بس مذاکره کردند.(۳)

ص: ۵۶۶

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۲۳، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۲- همان، صص ۲۱، ۲۲ و ۲۳، بخش عربی رادیو مونت کارلو، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۴، بخارست، خبرگزاری کویت، ۱۲/۱/۱۳۶۲.

رادیو امریکا نیز از سفر دوره ای حسنی مبارک به چند کشور آسیایی خبر داد: حسنی مبارک رئیس جمهور مصر، امروز قاهره را برای یک سفر یازده روزه به چین، کره شمالی، ژاپن و اندونزی ترک خواهد گفت. پیش بینی می شود وی در سفر خود از مقامات کره شمالی بخواهد ارسال اسلحه به ایران را - که در جنگ علیه عراق به کار می رود - متوقف سازند. برخی منابع دیپلماتیک گفته اند انجام این سفر نشانه سردی روابط مصر با غرب نیست. کمال حسن علی وزیر امورخارجه مصر، گفت این سفر کوششی است که با هدف توسعه سیاست خارجه مصر صورت می گیرد.(۱)

۱

به دنبال تشکیل یک گردهمایی در لندن که با شرکت بازرگانان انگلیسی و با موضوع گسترش روابط اقتصادی انگلیس با ایران برگزار شد، رادیو بی بی سی در تحلیلی، روابط اقتصادی این دو کشور را رو به افزایش خواند.

این رادیو اعلام کرد: «میزان صادرات بریتانیا به ایران در سال ۱۹۸۲ [۱۳۶۱] به ۳۳۳ میلیون لیره استرلینگ می رسد، درحالی که این رقم در سال ۱۹۸۱ بالغ بر ۴۰۳ میلیون لیره بوده است. باوجود اینکه صادرات سال گذشته بریتانیا به ایران نسبت به سال قبل آن ۱۷ درصد کاهش یافته، اما از نیمه سال ۱۹۸۲ میزان این صادرات به طور قابل توجهی افزایش یافته است. آخرین رقمی که در دست است مربوط به ماه دسامبر [دهم آذر تا دهم دی] سال ۱۹۸۲ می شود که نشان می دهد در این وقت، کل صادرات بریتانیا به ایران به ارزش ۵۰ میلیون لیره استرلینگ بوده است. اگر میزان صادرات به همین نحو ادامه یابد کل صادرات بریتانیا به ایران در سال ۱۹۸۳ دو برابر سال ۱۹۸۲ خواهد بود.»

بی بی سی افزود: دو هیئت بازرگانی بریتانیایی به زودی عازم ایران خواهند شد. اولین هیئت که نمایندگانی از اتحادیه ماشین آلات ساختمانی دارد امیدوار است بتواند در ماه آوریل (فروردین) به ایران سفر کند. ریاست دومین هیئت نمایندگی اتاق بازرگانی را برمان جرم به عهده دارد و قرار است در ماه می (اردیبهشت) عازم ایران شود.(۲)

۲

بحران زیست محیطی منطقه خلیج فارس کشورهای جنوبی این منطقه ازجمله قطر و بحرین را وادار به چاره اندیشی و تصمیم گیری برای حل این معضل کرده است.

روز پنجشنبه، دولت قطر از مردم خود خواست تا برای حفظ دوحه (پایتخت این کشور) از خطرهای ناشی از پیشرفت سفره نفتی در احداث یک آب بند اضطراری شرکت کنند. رادیو و

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۱، رادیو امریکا، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

۲- همان، صص ۱۲ و ۱۳، رادیو بی بی سی، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

تلویزیون این کشور از تمام صاحبان خودرو و پیمانکاران خواستند تا در حمل سنگ و ماسه و مصالح ساختمانی به منطقه ساحلی "رأس عبور" همکاری کنند. احتمال دارد این سفره نفتی که وسعت آن به اندازه کشور بحرین است در منطقه وإکور به گل نشیند.(۱)

خبرگزاری کویت نیز گزارش داد «دولت بحرین یک میلیون دلار جهت مبارزه با نشت نفت از چاه های ایران که به آب های ساحلی آن نزدیک تر می شود، اختصاص داد. منابع هواشناسی بحرین پیش بینی کرده اند که اولین قسمت از یک لکه نفتی که ۱۵۰۰ کیلومتر عرض و یک متر عمق دارد امروز به سواحل بحرین برسد. برپایه این گزارش، بحرین به منظور مقابله با آلودگی آب های منطقه ای خود تجهیزات پیشرفته ای را فراهم کرده است.»

به گفته کارشناسان در بحرین، اگر لکه نفتی از آب های منطقه ای بحرین عبور کند به طور حتم به طرف سواحل قطر پیش خواهد رفت. از سوی دیگر، به گزارش یونایتدپرس، یک متخصص اطفای حریق چاه های نفت از تگزاس، امروز وارد امارات عربی متحده شده است تا به تلاش برای مقابله با نشت نفت بپیوندد.(۲)

ص: ۵۶۸

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۰، بحرین، خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۲/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۲، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۴، منامه، خبرگزاری کویت، ۱۱/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ جمعه ۱۲ فروردین ۱۳۶۲ ۱۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱ آوریل ۱۹۸۳

۱

براساس جدول زمانی اجرای مانور آزمایشی یگان های تحت امر قرارگاه کربلا، امروز این یگان ها در حضور برخی فرماندهان ازجمله سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، غلامعلی رشید، سرهنگ سلیمانجاه، احمد کاظمی و احمد غلامپور در زمین های منطقه شیخ قوم (در عقبه منطقه عملیات)، مانورهای خود را اجرا کردند.

از ساعت ۶ بامداد تا حدود ساعت ۱۴، به ترتیب یگان های تحت امر قرارگاه های کربلای۱، کربلای۲ و کربلای۳ در زمین هایی که مشابه زمین منطقه عملیاتی آماده شده بود، به اجرای مانور پرداختند. در این مانور که براساس رهنمودهای قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و با طراحی و برنامه ریزی یگان ها اجرا شد، نیروهای عملیاتی پس از اجرای آتش، اقدام به گشودن معبر از میان موانع و میدان های مین خطوط اولیه دشمن فرضی کردند. دراین میان، مانور یگان های قرارگاه عملیاتی کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی(عج) سپاه + تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه ارتش) به عنوان بهترین مانور مورد توجه فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) قرار گرفت.(۱)

پس از اتمام مانورها، فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) که بر اجرای مانورها نظارت داشتند، با تشکیل جلسه ای به بررسی و تحلیل نقاط قوت و ضعف مانورها پرداختند. نتیجه این بررسی به صورت مکتوب و با امضای مشترک محسن رضایی و علی صیاد شیرازی به قرارگاه کربلا ابلاغ شد تا در مانور آزمایشی بعدی که قرار است در تاریکی شب (مشابه موقعیت زمانی عملیات) اجرا شود، لحاظ گردد.

اصلی ترین و مهم ترین محورهای این ارزیابی که در ۲۶ بند تنظیم شده، بدین شرح است:

- نبود پیش بینی لازم جهت طرح ریزی دقیق عملیات شامل طرح مانور و طرح آتش پشتیبانی.

- کم بودن عمق میدان های مین احداث شده.

- کم بودن تعداد قبضه های آتش پشتیبانی.

- چیدمان اشتباه و بدون استتار جنگ افزارها.

ص: ۵۶۹

۱- سند شماره ۲۲۶/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱، (رخصت طلب)، ۴/۱/۱۳۶۲ تا ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۷۸.

- ناهماهنگی گردان های ادغامی مأمور ایجاد رخنه.

- ناهماهنگی ارتباطات مخابراتی عناصر مانورکننده و عوامل پشتیبانی کننده.

- عدم پوشش کامل آتش پشتیبانی در همه منطقه هدف.

- پیش بینی نشدن افرادی برای پاک سازی میدان های مین جهت عریض کردن معابر.

- سهل انگاری در نصب علائم قراردادی و بی توجهی عناصر عمل کننده به این علائم.

- بی توجهی نیروها به مسائل حفاظتی در مکالمات بی سیم و... .

در انتهای این ارزیابی به قرارگاه ها توصیه شده است که در مانور آزمایشی، هنگام فعالیت نیروهای خودی برای توسعه رخنه، آتش پشتیبانی نزدیک و آتش توپخانه تداوم داشته باشد و نیروها نیز برای حفظ جان در استفاده از سنگرهای دشمن پس از تصرف آنها یا حفر سنگر های جدید جدیت به خرج دهند.(۱)-(۲)

پس از ابلاغ ایرادهای موجود در مانور آزمایشی، در جلسه دیگری که ساعت ۲۰:۳۰ برگزار شد، حاضران پس از مشورت بار دیگر تأیید کردند که بهترین مانور اجراشده مربوط به یگان های قرارگاه کربلای۳ بوده است؛ بر همین اساس از این قرارگاه عملیاتی درخواست شد تا مجدداً در ساعت ۱۴ روز ۱۳ فروردین ۱۳۶۱ (فردا) و در حضور همه فرماندهان یگان های تحت امر قرارگاه های خاتم الانبیا(ص)، کربلا و نجف و عناصر اصلی این قرارگاه ها(۳) مانور خود را اجرا کنند. ضمناً قرار شد در این مانور آزمایشی مجدد، دو تیم از هوانیروز با مأموریت حمایت از آفند نیروهای مانوری، شرکت کنند.(۴)

۱- متن کامل این ارزیابی در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (قرارگاه عملیاتی مشترک نزاجا - سپاه پاسداران) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (سپاه)، ۱۳/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰۰ - ۹۸.

۳- عناصر اصلی قرارگاه های نجف و کربلا که برای دیدن مانور دعوت شدند عبارت بودند از: فرماندهان، عناصر عملیاتی، افسران مخابرات و مهندسی تیپ ها، فرماندهان گردان ها، گرو هان ها، آتشبارها، دسته ها، افسران تیر، دیدبان های توپخانه و خمپاره اندازها، فرماندهان گروهان های بهداری و مهندسی رزمی، فرماندهان تانک، فرماندهان قبضه های ۱۰۶م.م، ۱۰۷ م.م. و توپ های۲۳ م.م. و ۵۷ م.م. (سند شماره ۰۱۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن۳) به ف کربلای۱، ۲، ۳ و ۴ و...، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۷۸.)

۴- سند شماره ۰۱۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن۳) به فرماندهی کربلای۱، ۲، ۳ و ۴ و...، ۱۲/۱/۱۳۶۲، صص ۷۹ - ۷۸.

۱

آتشباری نیروهـای خودی روی مواضع دشـمن در منطقه تمرچین، حمله به یک پایگاه نیروهای عراقی در منطقه بالاسور و تـداوم گلوله باران آبادان و سـرپل ذهاب، از مهم ترین اخبار نظامی امروز است.

نیروهای خودی در منطقه مرزی تمرچین در جنوب پیرانشـهر، با اجرای آتش سنگین و دقیق توپخانه روی مواضع و یگان های دشمن، یک ساختمان که محل تجمع نیروهای عراقی بود، ۳ خودرو و چنـدین لشـکر عراق را منهدم کردند. طبق اطلاعیه نظامی ارتش جمهوری اسـلامی ایران، در این اقدام بیش از ۴۰ تن از افراد دشـمن کشته یا زخمی شده اند.(۱)

همچنین در آخرین ساعات امروز، یک گروه از نیروهای پاسـدار و بسیجی جوانرود در عملیاتی نفوذی در منطقه عملیاتی شیخ سله به یک پایگاه نیروهای عراقی در منطقه بالاسور حمله کردنـد. در این درگیری که یک ساعت و نیم طول کشـید، یک سـنگر اجتماعی و یک دسـتگاه بلدوزر دشـمن منهدم شد و چند نفر از افراد حاضـر در پایگاه عراقی کشته شدند.(۲)

در ادامه گلوله باران شـهرهای آبادان و سـرپل ذهاب، ۵ خـانه در این دو شـهر ویران شـد و یک تن نیز در آبادان زخمی شـد.(۳) دیروز نیز گلوله بـاران آبادان به مـدت دو ساعت ادامه داشت. در این حملات بخشی از پالایشگاه این شهر آتش گرفت که با تلاش نیروهای آتش نشانی شرکت ملی نفت در مرحله اول از گسترش حریق جلوگیری و سپس آتش به طور کامل مهار شد.(۴)

۲

در ادامه پاک سازی محور مهاباد - بوکان و منطقه سـرو در شـمال غربی ارومیه، نیروهای خودی ضـمن کسب موفقیت هایی توانستند بیش از ۶۰ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی را کشته و یا زخمی و دستگیر کنند.

نیروهـای سپاه و گردان ۱۰۱ هوابرد، عملیـاتی را برای پـاک سـازی ارتفاعـات مشـرف به جـاده مهابـاد - بوکان آغاز کردنـد و پس از چنـدین ساعت درگیری موفق شـدند روستاهای خراسانه و کانی طومار در جنوب شرقی مهاباد را پاک سازی کنند و بر ارتفاعات صعب العبور این منطقه مسلط شوند. درپی این اقدام، ۷ کیلومتر از جاده مهاباد - بوکان از زیر دیـد و تیر عناصر حزب دمکرات و گروه کومه له خارج شـد و نیروهای خودی موفق به ایجاد پایگاه در این منطقه شدنـد. تلفات افراد مسـلح غیرقانونی در این عملیات، که در شرایط دشواری اجرا شد، ۲۵ کشته و حدود ۳۰ زخمی بود. از نیروهای خودی نیز ۶ تن شهید و ۱۵ تن زخمی شدند.(۵)

در عملیات پاک سازی منطقه سـرو در شـمال غربی ارومیه نیز، نیروهای سـپاه، بسیج عشایر و ارتش روستاهای قصریک و منگول را پاک سازی کردند. در این عملیات ۲ نفر از افراد مسلح ضدانقلاب کشته و ۵ تن دستگیر شدند، ۲ قبضه اسلحه و تعدادی مدارک درون گروهی نیز به دست نیروهای خودی افتاد.(۶)

ص: ۵۷۱

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۵.

۲- سند شماره ۹۴۹۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش گشتی رزمی، از ستاد منطقه۷ (طرح و عملیات) به ستاد مرکزی (طرح و عملیات)، ۱۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۵.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۵.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۱/۱۳۶۲.

۵- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۱۱ طرح و عملیات به ستاد مرکزی طرح و عملیات، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۲۹ از سـاعت ۲۱ روز ۱۲/۱/۱۳۶۲ تـا ساعت ۲۱ روز ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سـند شماره ۹۴۹۲۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از اداره اطلاعات شـهربانی به نخست وزیری (دفتر اطلاعـات و تحقیقات)، ۱۴/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، از قرارگاه حمزه (فرماندهی) به سـتاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، شماره ۱۵۳۴، ۷/۱/۱۳۶۲ الی ۱۴/۱/۱۳۶۲ سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیـاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشـهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسـلامی ایران، شماره ۲۳۰، از ساعت ۲۱ روز ۱۳/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۲۱ روز ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۶- سند شماره ۹۴۹۰۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: از واحـد طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشـهدا به سـتاد مرکزی ۱۳/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

در روستای ملک آباد سردشت، عوامل مسلح غیرقانونی به یک پایگاه خودی حمله کردند. با مقاومت افراد پایگاه مهاجمان که متحمل تلفاتی شده بودند به ناچار عقب نشینی کردند. در این اقدام یک تن از افراد خودی شهید و ۳ تن دیگر زخمی شدند.(۱)

امروز همچنین در بانه یکی از افراد حزب دمکرات با تحویل دادن یک قبضه اسلحه تسلیم نیروهای خودی شد.(۲)

۱

تانیوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی و رادیو بی بی سی در گزارش های امروز خود شدت گرفتن درگیری ها در کردستان را مورد توجه قرار داده اند. این رسانه ها بدون اشاره به تلاش های گروه های معارض برای ایجاد شکاف بین نیروهای نظامی جمهوری اسلامی در زمان رویارویی با تجاوز عراق و نیز حمایت این کشور از گروه های مذکور، صرفاً به جنبه تاکتیکی این درگیری ها پرداخته اند.

تانیوگ گزارش داد: «دولت ایران از آنجایی که جنگ بی صدا با ضدانقلابیون کرد طولانی تر از جنگ با عراق شده است، برای حل مشکل کردها، اهمیت استثنایی قائل است. کردها در یک استان غربی ایران که با عراق هم مرز است زندگی می کنند.

وجود پایگاه های شورشیان در پشت نیروهای ایرانی یک خطر بالقوه و مستمر به شمار می رود. چند هفته قبل، یک واحد قوی متشکل از پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش عملیات جست وجو و انهدام شورشیان کرد را آغاز نمودند. براساس گزارشات منتشره در تهران، چنین برآورد می شود که یک جنگ سنگین و سختی در جریان بوده است. ۶۰ ضدانقلاب فقط در ۳ روستا به قتل رسیدند که اغلب آنها از اعضای کومه له گروه مارکسیست و حزب غیرقانونی کرد دمکرات بودند. براساس گزارشات، ۱۳ روستایی که شورشیان از آن به عنوان پایگاه استفاده می کردند تا سه شنبه ۲۹ مارس گذشته، [۹ فروردین ۱۳۶۲] پاک سازی شده بود. نیروهای دولتی همچنین پایگاه های شورشیان در بلندی های اطراف را منهدم کردند.»(۳)

رادیو بی بی سی که همانند گذشته با پرداختی عاطفی و به نوعی همدردی با گروه های مسلح غیرقانونی، خط سیاسی خود را دنبال می کند، در برنامه امروز خود اعلام کرد: «ظرف دو هفته گذشته، منابع رسمی ایران و هم منابع گروه های مخالف گزارش هایی درباره تشدید نبرد در مناطق کردنشین غرب ایران منتشر کرده اند. ظاهراً دهات اطراف مهاباد، بوکان، بانه و سردشت، یعنی نواحی جنوب استان آذربایجان غربی که از قدیم پایگاه فعالیت ناسیونالیست های کرد بوده، صحنه اصلی این نبردها بوده است. حمله جدید نیروهای ایرانی به نواحی مزبور درست قبل از عید نوروز آغاز گردیده و مانند حملات سابق رسماً به آن عنوان عملیات پاک سازی داده شده است. اما چریک های کرد که از همان ابتدای انقلاب ایران؛ یعنی از چهار سال پیش،

۱- سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، شماره ۷۲، صص ۱۰ و ۱۱، ۱۴/۱/۱۳۶۲تا ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۱۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۱۱ (طرح و عملیات) به ستاد مرکزی (طرح و عملیات)، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۹، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه پاسداران (ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا) منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۳۵۷۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه (از بانه - بوکان - سردشت) از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کردستان (فرماندهی عملیات) به طرح و برنامه قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۶، تهران، خبرگزاری تانیوگ، ۱۲/۱/۱۳۶۲.

برای کسب خودمختاری مبارزه می کردند، نشان دادند که پاک سازی آنها کاری است بسیار دشوار. نواحی کوهستانی خارج شهرها، مناسب ترین محل برای عملیات چریکی است و چریک های کرد بدون شک از حمایت اکثر مردم محل نیز برخوردار هستند. ظاهراً نیروهای دولتی ایران که از سربازان ارتش، پاسداران و نیروهای بسیج تشکیل شده و به توپخانه و هلیکوپتر مجهز هستند نیز به همین علت حملات خود را بر دهکده ها متمرکز کرده اند. در آخرین بیانیه دولت درمورد عملیات عمده نیروهای ایرانی که در اوایل این هفته توسط رادیو ایران پخش شده، آمده است که در نبرد و زدوخوردهایی که ۴۸ ساعت طول کشید، ۳ دهکده از عوامل ضدانقلابی پاک شد، ۲۵ چریک کشته و حداقل ۲۰ چریک دیگر نیز طی عملیات مشابهی در جاده سردشت - مهاباد کشته یا زخمی شده اند. از سوی دیگر، چریک های کرد می گویند از آنجا که نیروهای دولتی موفق نشدند مخفیگاه های چریک ها را در نواحی کوهستانی منهدم کنند، حملات خود را متوجه هدف های غیرنظامی ساخته است.»(۱)

۱

درپی درگیری نیروهای سپاه و عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگل های سوادکوه در ۲۷ اسفند ۱۳۶۱ که به کشته شدن چند تن از آنان انجامید، امروز نیز نیروهای خودی موفق شدند یکی از مخفیگاه های این سازمان را کشف کنند. با آغاز درگیری، افراد سازمان مزبور به سرعت محل را ترک کردند. از این مخفیگاه تعداد فراوانی اسلحه و مقداری مهمات به دست آمد.(۲)

۲

در پنجمین سالروز استقرار نظام جمهوری اسلامی که با روز جمعه و برگزاری نمازجمعه مصادف شده است، مردم تهران به سمت دانشگاه تهران (محل برگزاری نمازجمعه) راه پیمایی کردند. در پایان مراسم راه پیمایی سیداحمد خمینی پیام امام خمینی را قرائت کرد. مهم ترین محورهای این پیام عبارت اند از:

تبریک به مناسبت فرارسیدن پنجمین سال استقرار نظام

۱- همان، ص۱۳، رادیو بی بی سی، ۱۲/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۴.

جمهوری اسلامی؛ یادآوری پیروزی های سال ۱۳۶۱؛ تأکید بر اهمیت همبستگی ملی و آسیب ناپذیر خواندن نظام در سایه همدلی ملت و نظام جمهوری اسلامی؛ گوشزدکردن خطرهای ناشی از گسست در پیوند مردم و نظام؛ نصیحت به کسانی که در سودای مبارزه به دام گروه هایی افتاده اند که در کشورهایی مثل فرانسه علیه منافع ملی ایران فعالیت می کنند یا دست اتحاد و دوستی با رژیم عراق داده اند و به نفع کشور متجاوز جاسوسی می کنند؛ توصیه به کشورهای منطقه برای دست برداشتن از حمایت حکومت عراق و روی گردانی از سیاست های منطقه ای امریکا و روی آوردن به روابط سالم سیاسی با جمهوری اسلامی و یادآوری خطرهای عظیم غفلت از مطامع و نقشه های رژیم اشغالگر قدس در منطقه.

متن پیام امام خمینی بدین شرح است:

«آغاز پنجمین سال رسمیت جمهوری اسلامی را به ملت شریف ایران و ملت های مظلوم تحت فشار ستمگران بومی و اجنبی تبریک می گویم و نجات ملت های در بند را از خداوند قادر متعال خواستارم. تبریک برای آنکه سال هایی که پشت سر گذاشتیم خصوصاً سال قبل شاهد پیروزی های عظیم سیاسی، نظامی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی بوده ایم و بحمدالله تعالی ملت و مجلس و دولت و قوه قضائیه و قشرهای متعهد روحانی و دانشگاهی با سرافرازی و روسفیدی در نزد خداوند متعال و جهانیان با قامتی افراشته از بوته امتحان پیروزمندانه خارج و امید جهانیان تحت ستم را به اسلام و قدرت معنوی و ظاهری آن در هر قدم بیش ازپیش جلب نموده اند و با همه نشیب وفرازها و رجزخوانی های جهان خواران و ریزه خواران پیوسته به آنان، بر جهانیان ثابت نمودند که "ماالنصر الا من عندالله" و "ان تنصروا الله ینصرکم و یثبت اقدامکم".

... همه می دانید و باید بدانیم مادامی که ملت پشتیبان مجلس و دولت و قوای مسلح هستند و دولت و مجلس و قوای مسلح در خدمت ملت به ویژه قشرهای محروم می باشند و جلب رضای خداوند را در این خدمت متقابل، می نمایند، هیچ قدرتی توانایی آسیب رساندن به این نظام مقدس را ندارد و اگر خدای نخواسته یکی از این دو یا هر دو از خدمت متقابل دست بردارند شکست جمهوری اسلامی و اسلام بزرگ، اگرچه در درازمدت، حتمی است. بنابراین ترک این خدمت متقابل که به شکست اسلام و جمهوری اسلامی منتهی می شود از بزرگ ترین گناهان کبیره است که باید از آن اجتناب شود، چنانچه این خدمت از واجبات بزرگ است که باید به آن قیام نمایند. برادران

عزیز و خواهران محترم، در این هنگام که ابرقدرت ها و قدرت ها از هر طرف برای نابودی جمهوری اسلامی و اسلام عزیز بر ما یورش کرده اند، با غفلت از وظیفه و سهل انگاری، دین و دنیای این ملت مظلوم در خطر است. برای حفظ نوامیس و شرف خود صبر را پیشه کنید و به خاطر بعضی کمبودها و گرانی اجناس سستی به خود راه ندهید. گران فروشان و محتکران بی انصاف گمان نکنند که این ظلم درحال حاضر چون سایر احوال است، امروز این نحو جنایات که ممکن است به شکست جمهوری اسلامی منتهی شود، کوشش در تضعیف اسلام است. اینجانب خوف آن دارم که خداوند قهار بر شما غضب فرماید و خدای نخواسته، تر و خشک با هم بسوزند و راه گریزی در کار نباشد.

... امید است دختران و پسرانی که گول منحرفان بی دین و بی وطن را خورده و زندگانی خود را تباه نموده و می نمایند، از اعمال خلاف انسانی و ملی و اسلامی گروهک ها عبرت گرفته و به خود آیند و توجه کنند که سران پرمدعای این گروهک ها در خارج ایران خصوصاً فرانسه مجهز کننده صدام عفلقی به سلاح های مخرب که در قتل و جرح و تخریب ایران و طبقه مظلوم بلاد عرب نشین و غیر آن به کار برده می شود، زندگانی مرفهی تشکیل داده و عقد اخوت با حزب کافر بعثی می بندند و از قدرت های ضداسلام و ایران طرف داری می نمایند. کمی فکر کنید که آیا از کسانی که منازل خلق بینوا و مظلوم را بر سر زن و بچه بی پناهشان خراب می کنند می شود طرف داری کرد؟ آیا از کسانی که دست صدامی را که ایران را به آتش و خون کشیده است می فشرند، می شود پشتیبانی کرد؟ انسان در حیرت است از انحطاط انسانی و اسلامی و ملی کسانی که برای رسیدن به مقامی موهوم، آن همه ادعاهای خود را در طرف داری از خلق و دارابودن مغز متفکر و در روشن بینی و روشنفکری و استقلال خواهی و آزادی طلبی و امثال آن، یکباره زیر پا نهاده و به توهم آنکه حزب بعث، ایران را مغلوب و تحت سلطه خود درمی آورد و جان و ناموس ایرانیان را از بین می برد، به طمع موهوم "در پناه دشمن ایران به نوائی رسیدن"، به آن پیوسته و پناهنده شود. و حیرت انگیزتر آنکه بعضی جوانان که خیانت های سران گروهک ها را دیده اند و نیز به عیان دیده اند که در ایران برای آنها جایی و آبرویی نیست، تنها و تنها به لجاجت کودکانه خود ادامه داده و زندگی و جوانی خود را فدای طمع های پوچ آنان می کنند، غافل از آنکه آنان در فرانسه و کشورهای دیگر به عیش و عشرت و عقد و ازدواج مشغول اند و این بازی خورده ها خود را برای آنها به دام بلا می اندازند. امید است ان شاءالله خداوند اینان را بیدار و هشیار کند و از این دام بلا برهاند.

... کلام آخر با دولت های منطقه است که همچون صدام بدبخت آلت دست امریکا شده اند و برای رضای امریکا و اسرائیل و برای حفظ منافع آنها به ویژه امریکا می خواهند خود را به خذلان اخروی و هلاکت و ننگ دنیوی دچار کنند. نصیحت می کنم که شما در این چهار سال که از عمر جمهوری اسلامی می گذرد مشاهده کردید که قدرت های بزرگ و اکثر دولت های منطقه در محو آثار نبوت و قرآن کریم کوشش کردند و با تمام قوای مادی و معنوی از دشمن اسلام حمایت کردند و کردید، ولی

جمهوری اسلامی به عنایت خداوند متعال و پشتیبانی ملت عظیم القدر ایران با قدرت و بدون اتکال به غیر خداوند متعال به پیش می رود و همه کوشش های شما و ذخیره های ملت های مظلومتان به باد فنا رفت. از این کار بیهوده و زیان بار دست برداشته و با جمهوری اسلامی که تنها قدرت بزرگ و برومند منطقه است دوستی کنید و مطمئن باشید که امریکا در شدت ها و گرفتاری ها به شما کمک مؤثر نخواهد کرد و شما را چنانچه از تحلیل دولت امریکا معلوم است، برای منافع خود می خواهد و از اسرائیل این دشمن اسلام و عراق جانب داری نکنید که این افعی افسرده اگر دستش برسد به صغیر و کبیر شما رحم نمی کند. مکرراً دولتمردان ایران در هر فرصتی اعلام نموده اند که جمهوری اسلامی مایل است با همه هم جواران و دیگران با صلح و صفا زندگی کند و از دولت های اسلامی اگر مورد تهاجم واقع شوند پشتیبانی می کند، لکن در مقابل کج رفتاری ها و ستمگری ها و اسلام شکنی ها با قامت بلند ایستاده است و از هیچ قدرتی باک ندارد.»(۱)

۱

اعضای ستاد مرکزی بازسازی مناطق جنگی مرکب از معاونان وزارتخانه های کشور، نیرو، کشاورزی، نفت، بازرگانی، اقتصاد و دارایی، دفاع، راه وترابری، مسکن، صنایع سنگین، صنایع و معادن، سازمان برنامه وبودجه و نمایندگان جهاد سازندگی، سپاه، بنیاد مسکن و بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی امروز با آیات عظام گلپایگانی، مرعشی نجفی و منتظری دیدار کردند.

روزنامه کیهان در گزارشی از این دیدارها آورده است: «اعضای ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده در دیدار با حضرت آیت الله العظمی منتظری گزارشی از کارهای انجام شده در این مناطق را به اطلاع ایشان رساندند. این گروه همچنین با آیات عظام گلپایگانی و مرعشی نجفی نیز دیدار کردند. در این ملاقات ها پیشرفت های بازسازی [مناطق جنگ زده] در سال

۱- مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، (مجموعه رهنمودهای امام خمینی(ره)) جلد۱۷، تهران: انتشارات شرکت سهامی چاپخانه وزارت ارشاد اسلامی، چاپ اول، بهمن ۱۳۶۴، صص ۲۲۸ – ۲۲۵.

گذشته به استحضار آیات عظام رسید و حضرات ضمن دعا، رهنمودهایی به مسئولان این ستاد درجهت ارشاد مردم نسبت به همکاری در این امر مقدس دادند.

در این ملاقات حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی اجازه فرمودند که یک سوم از سهم امام به مصرف بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده برسد. لذا ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده شماره حساب ۲۲۲ بانک ملی و سایر حساب های مجاز را به امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده در سراسر کشور جهت واریز وجوهات مربوطه اعلام داشت.»(۱)

۱

آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور و امام جمعه موقت تهران در نمازجمعه امروز به این تفسیر که دلیل تن ندادن ایران به مصالحه با رژیم عراق ساقط شدن حکومت ایران درصورت برقراری صلح است، پاسخ داد. وی همچنین درباره اقدام عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز، بیانیه های کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و سوءاستفاده عراق از این امر مطالبی را بیان کرد.

امام جمعه موقت تهران در بخشی از سخنان خود گفت: «هر روز رنگ تازه ای از شیطنت های اینها را می بینیم. یک روز می گویند ایران حیاتش در جنگ است. محال است ایران صلح کند، می دانید چرا؟ ایران اگر صلح کند همان روز که صلح کرد همان روز هم نظامش ساقط می شود. اینها خودشان به این حرف باورشان می آید؟ خوب اگر این جور است و حیات ما در جنگ است چرا نمی گذارید جنگ را تمام کنیم. ما که می خواهیم جنگ را تمام کنیم، چرا نمی گذارید؟ کاری ندارد شما به صدام کمک نکنید و کنار بروید، در عرض دو روز جنگ تمام می شود. شما هم که عقیده تان این است هر روز جنگ تمام شد نظام ایران ساقط می شود، روز سوم دیگر جمهوری اسلامی نیست، شما هستید و نفت خلیج [فارس] و کشورهای منطقه خلیج [فارس]، چرا نمی گذارید؟ شما راست نمی گویید شما آن مردانگی را ندارید. خوب ما که شرایط صلح را گفته ایم، آخر این در کجای دنیا مرسوم است بزنند و بکشند و ویران کنند، بعد سبیل هایشان را هم چرب کنند. بخواهند بروند یکی بگوید کجا؟

۱- روزنامه کیهان، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

بگوید تو جنگ طلب هستی. من می خواهم به خانه ام بروم. ای کاش می رفت، نمی رود.

عراق چاه نفت [نوروز] را زده، چاه نفت که اختیارش دست ما نیست که روی تریلی بگذاریم و این طرف و آن طرف بکشیم. خدا آن را جوری خلق کرده نزدیک تیررس این نامرد است و او زده است. حالا نفت به دریا می ریزد به ما می گوید چرا جلویش را نمی گیرید، مگر نمی بینید آب کویت را دارد آلوده می کند. خوب تو زدی! آخر این جنگ نشد، این دزدی دریایی است. تو که دوست و دشمن نمی فهمی. تو وقتی که می زدی نمی گفتی این آب و محیط زیست آلوده می شود حالا که با ما جنگ می کنی آخر آدم در جنگ همه کار می کند؟ نه دوست می فهمد نه دشمن، بعد می آید چاه ها را می زند و نفت می رود آب آلوده می شود، بعد از آن طرف و این طرف دادوفریادشان بلند می شود. از کجا باور کنیم. آخر تو تاکنون هیچ کاری مثل کار آدم ها کرده ای؟! مگر اول که چاه نفت را می زدی نمی دانستی که می خواهی بزنی، یک چنین پیامدی دارد؟

صدام خیال می کند چند بشکه نفت ما برود ضرر به ما می زند عقلش نمی رسد. آنهایی که معین و کمک و دوست و در کنار عراق هستند چه صدماتی به او می زند. بازهم که ما حرفی نداریم، می گوییم حاضریم اقداماتی کنیم و محیط زیست را آن مقدار که از ما ساخته است آلودگی اش را برطرف کنیم، اما مسئله ما با ابرقدرت های دنیا این نیست.»(۱)-(۲)

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، که به استان آذربایجان شرقی سفر کرده است، در بازدید از ستاد عملیات سپاه پاسداران تبریز، درباره نقش پشتیبانی مردم از اقدامات سیاسی و اهمیت حضور نیروهای متعهد همچون سپاه و بسیج در جنگ مطالبی را بیان کرد.

وی با اشاره به سربلندی جمهوری اسلامی در دنیا گفت: «این روحیه ایثارگرانه مردم است که اجازه می دهد ما در مقابل قدرت ها بایستیم. دراین زمینه سپاه و بسیج نقش ویژه ای دارند. [موسوی] در ادامه سخنان خود افزود: اهمیت سپاه و بسیج در این نیست که در جنگ شرکت می کنند و اهمیت جهاد سازندگی در نقش عمرانی آن نیست، بلکه اهمیت اینها به خاطر پاسداری از ارزش های الهی و اسلامی است و نهادهای انقلابی پرچم دار حراست از این ارزش ها هستند.»

نخست وزیر همچنین خاطرنشان کرد: «نقش نهادهای انقلابی بالاـ نگه داشتن ارزش های اسلامی و حفظ روحیه ایثارگرانه و عاشق بودن در راه خدمت است و اگر این روحیه حفظ شود ملت ما نه تنها مدافع حقوق خود، مدافع حقوق همه مستضعفین جهان خواهد بود.»(۳)

۱- مراسم نمازجمعه تهران که وزیر نفت و بازرگانی سوریه، وزیر ورزش و جوانان ماداگاسکار و عده ای از قاریان شرکت کننده در مسابقات بین المللی حفظ و قرائت قرآن و چندین هزار نفر از نیروهای بسیج نیز در آن شرکت داشتند، با تلاوت آیاتی چند ازکلام الله مجید آغاز شد و پس از اجرای سرود انقلابی، قطعنامه راه پیمایی ۱۲ فروردین قرائت شد.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.

۳- همان، ص۱۵.

آخرین تحولات سیاسی و فنی برای مهار فوران نفت از چاه های نوروز باتوجه به خطرهای زیست محیطی آن موضوعی است که مورد توجه رسانه های خبری جهان قرار گرفته است.

خبرگزاری آسوشیتدپرس دراین باره اعلام کرد: دولت های عرب منطقه خلیج فارس، کوشش های خود را برای برقراری یک آتش بس محدود بین عراق و ایران قبل از اعزام گروه کارشناسان برای مقابله با نشت نفت تشدید کرده اند. عبداللطیف آل زیدان رابط ایران و شورای خلیج فارس برای حفاظت از محیط زیست دریایی، با بیان اینکه در مرحله اول باید اقدامات را برای بستن چاه های نفت نوروز، هماهنگ کرد، گفت: نفتی که درپی بمباران چاه های نفتی نوروز به وسیله هواپیماهای عراق به هدر رفته متجاوز از ۲۵,۰۰۰ بشکه برآورد شده است که چیزی درحدود ۵۰۰ بشکه نیز روزانه به آن اضافه می گردد.

این خبرگزاری می افزاید: گفته می شود عراق و ایران به دعوت کویت برای برگزاری اجلاس در سطح وزرای شورای منطقه ای خلیج فارس برای حفاظت از محیط زیست، واکنش مساعد نشان داده اند.(۱)

روزنامه امریکایی واشنگتن پست نیز در مقاله ای به بررسی آخرین وضعیت نشت نفت و خطرهای آن برای کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس پرداخته است. در بخشی از این مقاله که با استناد به منابع دیپلماتیک، عراق را در بروز بحران زیست محیطی منطقه خلیج فارس و همچنین ادامه آن مقصر شناخته، آمده است:

«بی سابقه ترین نشت نفت در تاریخ خلیج [فارس] می رود تا مصیبت بزرگی برای محیط زیست ایجاد کند، زیرا دو کشور درحال جنگ ایران و عراق نمی توانند حتی درمورد آتش بس کوتاه مدت جهت فراهم شدن امکان کار برای تکنسین ها موافقت نمایند. یک دیپلمات در کویت گفت: ایران و عراق نشت نفت را برای اهداف خود مورد استفاده قرار می دهند. به عقیده کارشناسان، دراثر وزش باد شدید آلودگی نفتی با سرعت ۳ مایل در روز به سوی جنوب شرقی خلیج [فارس] در حرکت بوده و به سواحل قطر و بحرین نزدیک می شود و حتی تکه ای از آن در نزدیکی امارات عربی متحده مشاهده شده است.

دیپلمات کویتی افزود: ازنظر تئوری، نشت نفت می تواند تمام خلیج فارس را تا ماه "می" فراگیرد. ۱۹ کمپانی نفتی که در خلیج [فارس] فعالیت دارند پس از نشستی فوق العاده، اطلاعیه ای در بحرین صادر کردند و اخطار دادند که اگر سه چاه صدمه دیده فوراً مسدود نشوند، تمام خلیج [فارس] به یک دریاچه وسیع نفت تبدیل خواهد شد. [در این اطلاعیه] همچنین [آمده است] درصورتی که چاه ها مسدود نگردند، تمام تجهیزات ضدآلودگی دنیا هم برای مقابله با این بحران کافی نخواهد بود.»(۲)

واشنگتن پست افزوده است: «دیپلمات های غربی و برخی مقامات کویت به طور خصوصی

ص: ۵۷۹

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۴، منامه، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۲/۱/۱۳۶۲.
۲- همان، ص۲، واشنگتن پست.

عمدتاً عراق را مقصر عدم تحرک در حل مشکل نشت می دانند و می گویند که سازمان منطقه ای محیط زیست تضمین لازم برای عملیات مسدودکردن را از عراق دریافت نکردنـد. یک دیپلمات گفت: عراقی ها ظاهراً فکر می کنند آلودگی به سوی سواحل ایران کشیده می شود، ولی باتوجه به ریسک روشن آلودگی، علت حمله عراق به چاه های دور از ساحل دقیقاً مشخص نیست. منابعی که باید نامشان فاش نشود گفتند: عراقی ها سعی می کنند یک آتش بس محدود در اطراف نوروز به دست آورند تا آن را وسیله ای برای حصول یک آتش بس وسیع تر قرار دهند. به هرحال، ایرانی ها همان طوری که از گفتار موسوی پیداست، می خواهند از این بحران برای ایجاد شکاف بین عراق و حامیان عربش که تاکنون حداقل ۲۰ میلیارد دلار به جنگ عراق کمک کرده اند، استفاده کنند.»(۱)

در همین حال، خبرگزاری فرانسه از دعوت کشورهای عربی از فرانسه برای پاک سازی آب های خلیج فارس و مشارکت این کشور در حل بحران به وجودآمده خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، مقامات فرانسوی با صاحبان صنایع این کشور وارد مذاکره شده اند تا درخواست کمک کشورهای خلیج فارس برای مبارزه و مهارکردن سفره نفتی که بخشی از دریا را پوشانده است مورد بررسی قرار دهند. وزارت امور خارجه فرانسه دراین باره اعلام کرد: به محض اینکه درخواست کمک و ابزار کار و همچنین حمایت فنی کشورهای خلیج فارس به این اداره رسید، مقامات صلاحیت دار فرانسوی با کارشناسان وارد گفت وگو شده اند تا به این درخواست ها دراسرع وقت پاسخ دهند. از روز چهارشنبه گذشته، پیشنهادهایی دراختیار مقامات کشورهای ذی نفع قرار داده شده است.(۲)

ضمیمه گزارش ۵۱۰: نتایج مانور آزمایشی یگان های تحت امر قرارگاه کربلا

نتایج ارزیابی فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) از مانور آزمایشی یگان های تحت امر قرارگاه های عملیاتی کربلای ۱، ۲ و ۳ بدین شرح است:

«ضمن سپاس و تقدیر از تلاش معتقدانه کلیه رزمندگان اسلام شرکت کننده در تمرینات عملی مورخه ۱۲/۱/۱۳۶۲ که شایستگی رزمی جندالله را به نحو مطلوب در طرح ریزی، اجرا و هدایت عملیات رزمی به معرض نمایش گذارده اند، ذیلاً پاره ای از نارسایی ها و ایرادات مشهوده در بعضی از یگان های عمل کننده جهت بهره برداری و برطرف نمودن معایب موجود یادآوری می گردد:

۱. بعضی از فرماندهان نیروی مأمور اجرای عملیات رخنه، قبل از اجرای عملیات، اقدامات و پیش بینی های لازم جهت طرح ریزی دقیق عملیات شامل طرح مانور و طرح آتش پشتیبانی به عمل نیاورده بودند.

۲. در منطقه هدف یکی از یگان ها، مزقل هایی جهت تجسم مواضع پدافندی دشمن آماده نشده بود.

۳. عمق میدان های مین ایجادشده کم و منطبق با واقعیت نبود.

۴. جنگ افزارهای با خط سیر کشیده و منحنی به حد کافی جهت پشتیبانی از عملیات ایجاد رخنه به پای کار نیامده بود.

۵. در برخی از یگان ها جنگ افزارهای با خط سیر کشیده پشتیبانی کننده در یک جناح معبر در مبدأ آتش استقرار یافته و از به کاررفتن آنها در هر دو جناح معبر خودداری شده بود. بر فراز جنگ افزارهای با خط سیر کشیده مبدأ آتش برخلاف تدابیر اعلام شده در مقابل محل معبر استقرار یافته و در اجرای آتش پشتیبانی شرکت نکرده بودند.

۶. اغلب مواضع جنگ افزارها به ویژه ... تفنگ ۱۰۶، توپ۲۳م.م. و ۸۲ م.م. به طور کامل تهیه نشده و استتار نگردیده.

۷. فرماندهان گدهای [گردان های] ادغامی مأمور ایجاد رخنه در برخی از یگان ها هماهنگی لازم جهت طرح ریزی، اجرا و هدایت عملیات را نداشتند.

ص: ۵۸۰

۱- همان، ص۲، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۱/۱۳۶۲، واشنگتن پست.

۲- همان، ص۱۲، پاریس، خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۱/۱۳۶۲.

۸. بـاوجود آنکه اجرای عملیات رخنه توسط یک گـد ادغامی صورت می گرفت، لکن در برخی از یگان ها مسـئولیت هـدایت عملیات به عهـده رده های بالا محول شـده و فرماندهان گد ادغامی از مسئولیت اصلی خود تقریباً رها شده بودند.

۹. باوجود پیش بینی وسایل ارتباطی با سیم و بی سیم، ارتباط مناسبی جهت کنترل عناصر مانورکننده و عامل پشتیبانی آتش برقرار نگردیده بود.

۱۰. آتش های پشتیبانی برای پوشش تمامی منطقه هدف پیش بینی نشده و بر روی قسمت هایی از منطقه هدف آتش اجرا نگردید.

۱۱. گرچه تراکم و نواخت آتش در آغاز عملیات یگان ها خوب بود، لکن با پیشرفت تدریجی عملیات، آتش پشتیبانی استمرار خود را از دست داده و در بعضی از یگان ها به کلی قطع می شد و بدین ترتیب نیروهای عمل کننده پس از عبور از مواضع تا رسیدن به هدف از آتش پشتیبانی مؤثر محروم بوده اند.

۱۲. بـاوجود دقت آتش بسـیاری از جنـگ افزارها مخصوصاً توپ های ۵۷ م.م. و ۲۳ م.م. دقت آتش تعـدادی از جنـگ افزارها کم بود و خـدمه مربوطه ورزیـدگی لازم را نداشتند.

۱۳. به علت عـدم انتقال به موقع آتش های پشتیبانی به جناحین و یا عقب هدف های پیش بینی شده یگان های مانوری مجبور به توقف در مناطق مربوطه شده و بدین ترتیب عملیات به کندی پیشرفت می کرد.

۱۴. بـاوجود آنکه نیروهـای مـانور ایجـاد رخنه به صورت منـاسبی جهت رزم شامل عناصـر ضـدکمین، تخریب، توسـعه معابر و اسـتفاده از موقعیت سازمان یافته بودنـد، لکن حرکات عناصر مختلف نیروهای مزبور فاقد هماهنگی های لازم و از زمین استفاده صحیح به عمل نیامده و پرسنل تمرینات را جدی تلقی نمی کردند.

۱۵. آتش پیش بینی شده برای ایجاد رخنه کم بود.

۱۶. عناصر مین بردار جهت تعریض شکاف داخل میدان های مین منظور نشده بود و عملاً اقدام به عریض کردن معبر رخنه صورت نمی گرفت.

۱۷. نوارهایی که برای مشخص کردن معبر داخل میدان مین کشیده می شد در اثر باد منحرف شده و مسیر را تغییر می داد.

۱۸. سرعت حرکت عناصر مانوری کم بود و توقف های غیرضروری به صورت تراکم وجود داشت.

۱۹. اجرای آتش و مانور عناصر ضدکمین و عناصر ازبین برنده نیروهای تأمینی دشمن ضعیف بود.

۲۰. توسـعه رخنه به طور کامل انجام نشد و عناصـر دشـمن در خط تأمین و خط اصـلی به طور کامل پاک سازی نشد و نیروها به صورت متراکم در روی هدف متوقف شده بودند.

۲۱. در مرحله تحکیم هـدف که عناصـر مانوری بایستی به عملیات خود تا آن طرف هـدف ادامه دهنـد، حرکت خود را در روی هـدف خاتمه داده و مراحل مختلف تحکیم هدف شامل استقرار یگان ها در مناطق مربوطه، تغییر مواضع جنگ افزارهای پشتیبانی کننده و اعزام عناصر تأمینی به جلو صورت نگرفت.

۲۲. باوجود برقراری علائم قراردادی جهت کنترل آتش، عناصر پشتیبانی آتش توجه چندانی به علائم قراردادی نداشته و کنترل آتش در برخی از یگان ها ضعیف بود.

۲۳. تطبیق آتش ... و یا آتش ... انجام نمی گرفت و اغلب پرسنل رو به هوا تیراندازی می کردند.

۲۴. تجدید آماد مهمات و تخلیه مجروحین به صورت نمایشی فاقد فعالیت لازم بود.

۲۵. استفاده از ارتباط با سیم ضعیف بود و استفاده از بی سیم نیز به صورت کشف مکالمات انجام شد.

۲۶. پس از ایجاد گذرگاه (معبر) و آغاز توسعه رخنه توسط نیروهای خط شکن نکات زیر را در نظر بگیرند و تمرین نمایند.

الف) به هنگام توسعه رخنه، نباید آتش های پشتیبانی نزدیک و توپخانه قطع گردند، بلکه آتش ها با سیر کشیده (تانک - تفنگ۱۰۶ - توپ۲۳ م.م.) جناح راست و چپ خط اول دشمن را زیر آتش بگیرند، خمپاره انداز ۱۲۰ م.م. و توپخانه [نیز آتشباری] در عمق را ایجاد نمایند.

ب) نیروهـا به محض وصول به هـدف بـایستی از سـنگرهای دشـمن برعلیه خودشـان استفاده نموده و درصورت نیـاز بـا اسـتفاده از بیـل انفرادی شـروع به احـداث جـان پناه نمایند.»(۱)

۱- گزیده اسناد عملیات والفجر ۱، پیشین.

روزشمار جنگ شنبه ۱۳ فروردین ۱۳۶۲ ۱۸ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۲ آوریل ۱۹۸۳

۱

برمبنای جدول زمانی تنظیم شده در قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، قرار شد طرح مانور نهایی شده قرارگاه های کربلای۱، ۲، ۳ و نجف۱ و ۲ در عملیات والفجر۱ (در ارتفاعات حمرین و فوقی در منطقه مرزی استان ایلام) در جلساتی با حضور مسئولان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در طول امروز و دو روز آینده بررسی شود.

اولین جلسه امروز ساعت ۱۰ صبح، در محل قرارگاه تاکتیکی کربلا برای بررسی مانور قرارگاه کربلای۲ (لشکر۷ ولی عصر(عج) + تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه) با حضور سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ مفید، سرهنگ کلارستاقی، سرهنگ حسینی و سرهنگ علی فراهانی (فرمانده تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه) و غلامعلی رشید، بشردوست، رئوفی (فرمانده لشکر۷ ولی عصر(عج)) و کوسه چی (معاون لشکر۷ ولی عصر(عج)) برگزار شد.

در این جلسه، مانور این قرارگاه که از شیار سمت راست پاسگاه شرهانی تا سمت راست شیار کنار ارتفاع۱۷۵؛ یعنی منطقه ای از ارتفاعات حمرین به عرض ۳ کیلومتر و عمق ۷ کیلومتر را شامل می شود، بررسی شد.(۱)

سرهنگ علی فراهانی مانور را به صورت اجمالی این گونه شرح داد: «سمت راست ما کربلای۱ و در جنوب کربلای۳ قرار دارد.

ارتفاعات حساس در این منطقه۱۷۵، ۱۰۵ و ۹۲ هستند. در مرحله اول برای تصرف ارتفاع۱۷۵ دو معبر پیش بینی کرده ایم؛ معبر سمت راست به پشت ارتفاع۱۷۵ ختم می شود، ولی در معبر سمت چپ، دشمن کمین دارد و هرچند نیروهای شناسایی تا سیم خاردار دشمن جلو رفته و از کمین هم رد شده اند، چندان به آن امیدوار نیستیم، ولی موفقیت در آن به موفقیت در سمت راست کمک می کند. از این دو معبر جمعاً ۷ گردان برای تصرف ارتفاع۱۷۵ و تأمین خط برآورد شده است.

در مرحله دوم تک اصلی سمت چپ، ۲ گردان مستقل سپاه برای تصرف ارتفاع۹۲ و تک فرعی سمت راست، ۲ گردان (گردان اول مستقل از سپاه و گردان دوم ادغامی) برای تصرف ارتفاع۱۰۵ اقدام می کنند که با تصرف این دو هدف خط پیروزی تأمین می شود.»(۲)

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۵۷؛ و- سند شماره ۲۱۸/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۹/۱/۱۳۶۱ تا ۷/۱/۱۳۶۲، ص۴۶.

۲- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۸۷ - ۸۴.

جواد زمان زاده راوی قرارگاه خاتم، درباره مشکل قرارگاه کربلای۲ درزمینه کمبود نیرو نوشته است: «مهم ترین مشکل این قرارگاه کمبود نیرو بود؛ از ۱۲ گردان پیش بینی شده (۹ گردان سپاه و ۳ گردان ارتش(۱)) تا این تاریخ از سپاه ۲ گردان و از ارتش یک گردان در اختیار بود.»(۲)

بعدازظهر امروز نیز یگان های عملیاتی قرارگاه کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی سپاه + تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه ارتش) مانور آزمایشی خود را در زمینی مشابه زمین منطقه علمیات این قرارگاه، اجرا کردند.

قبل از اجرای این مانور، سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، در جمع حدود ۷۰۰ تن از فرماندهان و مسئولان عملیاتی یگان ها و قرارگاه های شرکت کننده در عملیات سخنرانی کرد و به تحلیل مسائل جنگ از آغاز تاکنون پرداخت. پس از آن، مانور آزمایشی در دو مرحله کلی شامل "شکستن خط" و "اجرای مانور" اجرا شد.

در ابتدای مانور، ۲ فروند فانتوم اف۵ نیروی هوایی ارتش با پرواز در آسمان منطقه مبادرت به شکستن دیوار صوتی و پرتاب راکت به سمت اهداف تعیین شده کردند، حین اجرای مانور نیز ۴ فروند بالگرد هوانیروز به آسمان منطقه آمدند و به اجرای مانور و شلیک موشک و تیراندازی به اهداف تعیین شده پرداختند.(۳)-(۴)

از سوی دیگر، امروز قرارگاه خاتم برنامه زمان بندی تمرین مانور با آتش در شب را - که از قبل درمورد آن تصمیم گیری شده بود - ابلاغ کرد. براساس این دستور، قرار شد یگان های عملیاتی پس از اجرای مانور آزمایشی در روز، آن را در شب نیز اجرا کنند.

برنامه زمان بندی تمرین مانور با آتش شبانه به این شرح است:

الف) کربلای۱ از ساعت ۲۱ الی ۲۴ مورخ ۱۳/۱/۱۳۶۲.

ب) کربلای۲ از ساعت ۳۰ دقیقه بامداد الی ۳:۳۰ مورخ ۱۴/۱/۱۳۶۲.

پ) کربلای۳ از ساعت ۳۰ دقیقه بامداد الی ۳:۳۰ مورخ ۱۵/۱/۱۳۶۲.

ت) نجف۱ از ساعت ۲۱ الی ۲۴ مورخ ۱۴/۱/۱۳۶۲.

ث) نجف۲ از ساعت ۳۰ دقیقه بامداد الی ۳:۳۰ مورخ ۱۵/۱/۱۳۶۲.(۵)

در ادامه این دستور، برای بررسی طرح مانور یگان ها تقویم اجرایی دیگری نیز به قرارگاه های نجف و کربلا اعلام شد که در آن ضمن اشاره به ساعت و مکان جلسات قرارگاه های فرعی آمده است: «قرارگاه های تابعه کربلا و نجف برابر برنامه زمانی زیر طرح های مانور مربوطه را در جلسه ای

۱- مشکل کمبود نیروی لشکر۷ ولی عصر(عج) تا آستانه عملیات نیز حل نشد و درنهایت ۲ گردان از لشکر۲۵ کربلا به این یگان مأمور شد و مأموریت آن به مرحله اول عملیات محدود شد. لذا لشکر۷ با ۴ گردان و تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه نیز با ۲ گردان وارد عملیات شدند.

۲- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۸۹ - ۸۸.

۳- در جریان مانور این بالگردها، یک فروند بالگرد کبری حین عبور از داخل یک شیار، به علت اصابت پروانه به دیواره شیار سقوط کرد و مهمات آن آتش گرفت، ولی با کمک افراد حاضر در منطقه، دو خلبان موفق به خروج از بالگرد شده و زنده ماندند.

۴- سند شماره ۲۲۶/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (محسن رخصت طلب)، ۴/۱/۱۳۶۲ تا ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۸۰ - ۷۹.

۵- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۹؛ و- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (مرکز عملیات مشترک نزاجا - سپاه پاسداران) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (سپاه پاسداران)، ۱۳/۱/۱۳۶۲، ص۸۸.

که در همان قرارگاه با حضور فرماندهان و اعضای ستاد قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تشکیل می گردد، ارائه و همچنین قرارگاه ها سازمان، محل استقرار و آمار جنگ افزارهای پشتیبانی کننده عملیات رخنه را مشخص خواهند کرد.

الف) کربلای۱ از ساعت ۱۰ روز دوشنبه ۱۵/۱/۱۳۶۲ در محل قرارگاه کربلای۱.

ب) کربلای۲ از ساعت ۹ روز شنبه ۱۳/۱/۱۳۶۲ در محل قرارگاه کربلای۲.

پ) کربلای۳ و نجف۱ از ساعت ۱۴ روز یکشنبه ۱۴/۱/۱۳۶۲ در محل قرارگاه نجف۳.

ت) نجف۲ از ساعت ۱۰ روز یکشنبه ۱۴/۱/۱۳۶۲ در محل قرارگاه نجف۲.»(۱)

امروز همچنین در ساعت ۲۱:۳۰، جلسه ای با حضور فرماندهان یگان های قرارگاه نجف به منظور بررسی مانور قرارگاه نجف۴ و مأموریت قرارگاه نجف۳ در مرحله اول و دوم عملیات برگزار شد.

در مانور قرارگاه نجف۴ (تیپ۱۰ سیدالشهدا و ۲ گردان زرهی تیپ۳۷ زرهی شیراز)، تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) مأموریت یافت تا با ۵ گردان و یک گروهان زمین های مسطح جنوب ارتفاع۱۱۲ تا رودخانه دویرج و در عمق تا خط پیروزی را تأمین کند. همچنین مقرر شد ۲ گردان زرهی تیپ۳۷ زرهی شیراز در مقابله با پاتک های دشمن به نیروهای تیپ۱۰ کمک کنند.(۲)

باتوجه به شکل زمین در محدوده مأموریت قرارگاه نجف۴ پیش بینی می شود تیپ۱۰ سیدالشهدا در اجرای مأموریت خود موفق باشد.

ابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف، درباره میزان آمادگی این تیپ به فرماندهان ارتش اعلام کرد: «در محدوده پیچ انگیزه تپه ماهورهایی است که فرماندهان گردان ها [ی تیپ۱۰] باتوجه به شناسایی های خود عقیده دارند که حتی اگر ارتفاع۱۱۲ سقوط نکرده باشد می توان این منطقه را تصرف کرد.»(۳)

در ادامه این جلسه، مأموریت قرارگاه عملیاتی نجف۳ در مرحله اول و دوم بررسی شد. براساس تدابیر فرماندهان قرارگاه نجف، مقرر شد تیپ جوادالائمه(ع) از لشکر۵ نصر در مرحله اول عملیات، احتیاط قرارگاه نجف۱ (لشکرعاشورا + تیپ۵۵ هوابرد) قرار بگیرد و سایر یگان های تحت امر قرارگاه نجف۳؛ یعنی لشکر۵ نصر با دو تیپ۲۱ امام رضا(ع) و امام جعفر صادق(ع) و تیپ۵۸ ذوالفقار با تقدم به کارگیری در محدوده قرارگاه نجف۲، احتیاط قرارگاه نجف در عملیات مرحله اول باشند. این قرارگاه در مرحله دوم باید با عبور از قرارگاه نجف۴

ص: ۵۸۵

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۹؛ و- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، پیشین.
۲- سند شماره ۱۰۸/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ سیدالشهدا(ع) در عملیات والفجر۱، (کمال موسوی)، ۱۵/۲/۱۳۶۲، ص۵.
۳- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱/۲/۱۳۶۲، ص۳۶.

و هم زمان با قرارگاه های نجف۱ و ۲ وارد عملیات شده و خط نصرت (ارتفاعات فوقی) را تصرف و پاک سازی کند؛(۱) بدین ترتیب که از شیار بجلیه تا اواسط ارتفاع فوقی را تیپ امام جواد(ع)، از آنجا تا پاسگاه سمیده را تیپ امام صادق(ع) و از پاسگاه سمیده تا پاسگاه صدام و پشت دشمن را تیپ امام رضا(ع) و تیپ۵۸ ذوالفقار (به صورت ادغامی) پاک سازی کنند.(۲)

ابراهیم همت در جلسه توجیهی مانور قرارگاه عملیاتی نجف۳ درمورد نقش این قرارگاه گفت: «معمولاً یگان های احتیاط به دو شکل تحت امر هستند: ۱. احتیاط کلی. ۲. احتیاط عملیاتی و در اینجا نیروهای نجف۳، تحت امر احتیاط عملیاتی هستند.»(۳)

۱

امروز براثر گلوله باران پراکنده آبادان نقاطی از شهر دچار آتش سوزی شد.(۴)

در منطقه مهران نیز نیروهای سپاه و بسیج در یک عملیات چریکی که با پشتیبانی نیروهای ارتش اجرا شد، توانستند ۶ سنگر نفرات، ۴ سنگر دیدبانی، یک تیربار و یک خمپاره ارتش عراق را منهدم کنند. در این عملیات ۳۰ تن از افراد دشمن کشته یا زخمی شدند. از نیروهای خودی هم یک تن زخمی شد.(۵)

۲

ارسال کمک های تسلیحاتی و تجهیزات نظامی به عراق همچنان ادامه دارد.

امروز ۴۰ دستگاه خودرو و کامیون حامل انواع جنگ افزار و مهمات به ویژه موشک های ضدتانک (مارتل) ساخت فرانسه از کشورهای عربستان و قطر ازطریق مرز کویت به عراق ارسال شد.(۶)

روز دوشنبه گذشته (۸/۱/۱۳۶۲) نیز ۶۰ دستگاه نفربر و ۴۰ دستگاه تانک برزیلی به وسیله تریلر های عربستان و قطر از مرز کویت در منطقه صفوان وارد عراق گردید و در بندر بصره تخلیه شد.(۷)

۳

پاک سازی بخشی از جاده سردشت - مهاباد با تلاش نیروهای خودی، گروگان گیری در منطقه صلوات آباد، شهادت ۲ تن از افراد بسیج براثر شکنجه و انهدام یک دستگاه کمپرسی، ازجمله حوادث امروز مناطق غرب کشور بود. همچنین ۲ تن از افراد حزب دمکرات خود را به نیروهای سپاه تسلیم کردند.

در تکمیل پاک سازی محور سردشت - مهاباد، نیروهای خودی امروز عملیاتی را برای تصرف ارتفاعات والیو (ولیو) و خارستان و پاک سازی چند روستا آغاز کردند و در یک نبرد سنگین ضمن تصرف این ارتفاعات توانستند پایگاه های عناصر مسلح غیرقانونی را در روستاهای ممه زینه، ورگل و جباران (جبیرند) در ۱۵ کیلومتری شمال شرقی سردشت، منهدم کنند. در این عملیات ۲۳ تن از افراد مسلح ضدانقلاب کشته و ۱۹ تن دیگر زخمی شدند و یک خودرو لندرور و یک قبضه آر.پی.جی. به غنیمت گرفته شد. تلفات نیروهای خودی یک شهید و ۳ زخمی بود.(۸)

در جاده سنندج - قروه نیز افراد مسلح غیرقانونی با بستن جاده در منطقه صلوات آباد، ۲ تن

ص: ۵۸۶

۱- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی مشترک نجف - تنگ ابوغریب - دزفول، ۱۵/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۱۷.

۲- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۹.

۳- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۷.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۵؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۵- سند شماره ۹۴۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران به فرماندهی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۱۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۱۲۵۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۴۶۱، از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۳۰/۱/۱۳۶۲ الی ۱۸:۰۰ روز ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۷- سند شماره ۱۲۵۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی لشکر۹۲ زرهی، شماره ۱۵، از ساعت ۱۸:۰۰ ، ۳۰/۱/۱۳۶۲، تا ساعت ۱۸:۰۰، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۳۵۷۵۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) شماره ۲۲۸، ۱۲/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه

حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۰، از ساعت۲۱:۰۰ روز ۱۳/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۲۱:۰۰ روز ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۴۴۵۴۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

از نیروهای خودی را به گروگان گرفتند.(۱)

امروز در محور کامیاران - سنندج، جنازه ۲ تن از نیروهای بسیج، که به شدت شکنجه و با خودرو به روی زمین کشیده شده بودند، در ۱۵ کیلومتری سنندج، کشف شد. شدت شکنجه به حدی بود که امکان شناسایی این دو شهید وجود نداشت.(۲)

یک کمپرسی ۱۰ تنی در نزدیکی روستای کانی سانان از توابع مریوان روی مین رفت. در این حادثه علاوه بر انهدام خودرو ۴ سرنشین آن نیز به شدت زخمی شدند.(۳)

یکی از افراد رده بالای حزب دمکرات کردستان که عضو کمیته قضایی و از شرکت کنندگان در کنگره پنجم این حزب بود، خود را به نیروهای سپاه مهاباد معرفی و اعلام کرد حاضر است اطلاعات خود را درباره تشکیلات حزب دمکرات دراختیار سپاه قرار دهد.(۴)

در روستای سانجود در جنوب شرقی صائین دژ نیز یکی از اعضای این حزب با تحویل دادن یک قبضه اسلحه ژ۳ خود را به نیروهای گشتی سپاه معرفی و درخواست امان نامه کرد.(۵)

۱

درپی خبر برگزاری اعلام نشست آتی رؤسا و مدیران محیط زیست کشورهای حاشیه خلیج فارس در کویت برای بررسی آلودگی نفتی این منطقه و یافتن راهکاری جهت پایان دادن به این بحران زیست محیطی، علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت، اعلام کرد که رضا میرزا طاهری معاون نخست وزیر و مسئول سازمان حفاظت محیط زیست ایران، در این جلسه شرکت خواهد کرد.

خبرگزاری رویتر با اعلام این خبر درخصوص جلسه مذکور و آخرین وضعیت لکه های نفتی توضیح داد: «کارشناسان محیط زیست قرار است روز دوشنبه مذاکرات مقدماتی را در بحرین برگزار کنند. هم زمان با برخورد اولین موج لکه نفتی با سواحل قطر، هاج احمد هاجر یکی از مقامات عالی رتبه محیط زیست قطر، در دوحه به رویتر گفت: لکه های کوچک و نازک به ساحل شمال شرقی قطر رسیده است و تکه های بزرگ تر فقط ۱۰ مایل [۱۶ کیلومتر] از ساحل دور هستند.»(۶)

۱- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۹۴۹۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۴/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۸۹۴۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی سپاه پاسداران، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات) شماره ۶۵، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۰؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۴۴۶۶۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر نمایندگی امام (کردستان) به دفتر نمایندگی امام ستاد مرکزی (تهران)، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۷۴۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام از مهاباد (اطلاعات)، شماره ۸۸ - ۳ - ۵۰ به حمزه (اطلاعات)، ۱۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۷۵۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صائین قلعه (طرح و برنامه عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۶، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۱۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از رویتر.

۱

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق امروز برای دیدار با شاه حسین و تسلیم پیام صدام حسین به وی، وارد امان پایتخت اردن شد. رادیو کویت درباره موضوع پیام مکتوب صدام حسین به شاه اردن گفت: «نامه مذکور درباره آخرین تحولات جهان عرب به طور اعم و جنگ عراق و ایران به طور اخص بوده است.»(۱)

۲

روابط اقتصادی عراق و فرانسه در شرایط نامساعد مالی دولت عراق، تسهیلات دولت فرانسه برای بازپرداخت بدهی های سنگین عراق به آن کشور و اشاره به بخشی از خریدهای نظامی عراق از فرانسه و علائق سیاسی دو کشور موضوعاتی است که خبرگزاری فرانسه در گزارشی به آنها پرداخته است. در بخشی از این گزارش آمده است: «عراق با مشکلات سخت مالی روبه رو است و در ابتدای سال جاری مسیحی از فرانسه برای بازپرداخت دوازده میلیارد فرانک قروض خود مهلت خواست و در همین حال از دولت فرانسوا میتران برای سفارش های آتی جنگ افزار تقاضای اعتبار کرد. ... مذاکرات کاملاً محرمانه مقامات دولتی فرانسه و عراق درمورد موعد بازپرداخت قروض بغداد و نیز ارسال بیشتر تجهیزات نظامی به آن کشور به مراحل حسابرسی رسیده است. یادآور می شود فرانسوا میتران رئیس جمهور فرانسه در آذرماه سال گذشته هنگام دیدار از مصر گفت که فرانسه نمی خواهد عراق در جنگ با ایران شکست بخورد(!)»

به دنبال این اظهارات و در بازدید طارق عزیز معاون صدام از فرانسه در دی ماه گذشته، مقامات این کشور متعهد شدند تا تسهیلات مالی بیشتری دراختیار عراق قرار دهند.

خبرگزاری فرانسه در ادامه گزارش خود آورده است: «خزانه داری فرانسه باتوجه به مشکلات مالی این کشور خواستار [اتخاذ] روش قاطعی ازسوی دولت فرانسه دررابطه با اخذ برای دریافت دیون عراق بود، لیکن باتوجه به بعضی مسائل سیاسی مطروحه توسط دیگر مراکز تصمیم گیری مجبور به تغییر رأی شد. یادآوری می شود فرانسه در سال گذشته مسیحی، با ۷۸ میلیارد کسری موازنه پرداخت مواجه بود. مشکل مالی صدام با ارز حاصل از فروش مقادیری از نفت عربستان جهت پرداخت [بهای] بعضی از سفارشات نظامی تا حدودی مرتفع شد، لیکن رژیم بغداد همچنان با این مسئله بغرنج روبه رو است.»

در ادامه این گزارش ارقامی ذکر شده که نشان دهنده اهمیت بقای رژیم صدام برای فرانسه است؛ ازجمله اینکه قراردادهای نظامی و غیرنظامی عراق و فرانسه توسط سازمان بیمه صادرات فرانسه درحدود ۳۵ میلیارد فرانک تضمین شده است. این تضمین به این معنی است که چنانچه عراق از پرداخت حقوق شرکت های خصوصی که با آنها قرارداد منعقد کرده است خودداری کند، دولت فرانسه پرداخت آن را به عهده خواهد گرفت. براساس همین تضمین ها درصورت دیرکرد پرداخت نیز دولت فرانسه ۷ الی ۸ میلیارد فرانک متضرر خواهد شد.

خبرگزاری فرانسه در ادامه افزوده است: «در دو سال گذشته، عراق معادل ۵/۲۷ میلیارد فرانک

ص: ۵۸۸

۱- همان، بخش عربی رادیو امان، ۱۳/۱/۱۳۶۲، از خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از رادیو کویت.

جنگ افزار به فرانسه سفارش داده است. بغداد اخیراً ۴/۴ میلیارد فرانک توپخانه زمین به زمین دریافت کرده است (۸۷ دستگاه توپ ۱۵۵ میلی متری و تانک های ۱. ام. ایکس۳۰). علاوه براین، در سال جاری، ۲۰ فروند میراژ اف۱ فرانسوی از یک قرارداد خرید ۶۰ فروند میراژ، که سال گذشته امضا شد، باید تحویل عراق شود. علاوه براین، عراق در ابتدای سال ۱۹۸۳ خواستار دریافت ۵ فروند هواپیمای سوپراتاندارد مجهز به موشک های اگزوسه شده است. دراین حال منابع موثق خاطرنشان کردند که درحدود صد کارشناس نظامی فرانسوی در عراق به سر می برند.»(۱)

۱

روزنامه پاکستانی مسلم درپی اعلام آمادگی شوروی برای فروش مجدد اسلحه به عراق، مواضع دو کشور امریکا و شوروی را در برافروخته نگاه داشتن آتش جنگ و حمایت از تجاوزگری عراق نکوهش کرد. گزارشگر این روزنامه در سرمقاله خود نوشته است:

«به گفته برنامه صدای امریکا که شنبه شب در اسلام آباد شنیده شد، یک مقام عراقی که اخیراً از مسکو بازگشته، گفت کرملین آمادگی خود را برای فروش مجدد اسلحه به عراق اعلام کرده است. ... در زمانی که سازمان کشورهای اسلامی و سازمان ملل تلاش هایی برای بررسی پایان جنگ فرسایشی ۳۱ ماهه خلیج [فارس] دارند و نمایندگان سازمان کشورهای اسلامی بارها به بغداد و تهران برای تشویق رهبران دو کشور جهت پایان مخاصمه سفر کرده اند، این دردناک است که امریکا و شوروی جنگ های دیگران را به موقعیتی مناسب برای خود تبدیل می کنند تا سلاح های مرگبار خود را به فروش برسانند. باتوجه به اینکه خود همین ابرقدرت ها در شورای امنیت، مسئولیت صلح کره زمین را برعهده دارند، ولی وقتی از متجاوزان خواه اسرائیل و خواه عراق جهت حفظ منافع خود طرف داری می کنند، توجه ندارند که اقدام آنها علیه عدالت است.

این بر کسی پوشیده نیست که عراق اولین گلوله آغاز این جنگ را به ایران شلیک کرد و در سه سال اخیر تلفات جانی و مالی زیادی نصیب این دو کشور شده و تأسیسات نفتی ای که پایه اقتصادی آنان بود، تباه شده، ولی آثاری از علائم خاتمه این جنگ دیده نمی شود. ولی بااین همه حضرات والامقام کرملین می خواهند آتش آن را گرم نگه دارند. ... علاوه بر استفاده های اقتصادی از این جنگ، کرملین می خواهد نفوذ خود را در جهان عرب افزایش داده و از مدت ها قبل می خواست نقش مهم تری در جریانات خاورمیانه ایفا کند و ازاین جهت خود را به پای ایالات متحده برساند. اگر نفوذ بیشتر در خاورمیانه هدف روس ها بود می توانستند با دیپلماسی محرمانه به انجام برسانند، ولی با فروش اسلحه به عراق آنها حالا شریک خونریزی های بیشتر خواهند شد که تغییری در جاهلیت آنان باتوجه به مسائلی که در افغانستان به وجود آورده اند نمی دهد. به هرحال، درگیری ابرقدرت ها در جنگ مانند آتش زدن کبریت توسط یکی و زنده نگه داشتن شعله توسط دیگری شده است.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۵؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰، ۲۰/۱/۱۳۶۲، صص ۵ و ۶، اسلام آباد، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، روزنامه مسلم از اسلام آباد.

روزشمار جنگ یکشنبه ۱۴ فروردین ۱۳۶۲ ۱۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۳ آوریل ۱۹۸۳

۱

در دومین مرحله بررسی طرح نهایی شده مانور یگان ها در عملیات والفجر۱، امروز نخستین جلسه ساعت ۱۱ صبح در محل قرارگاه تاکتیکی نجف تشکیل و در آن مانور مربوط به قرارگاه عملیاتی نجف۲ (لشکر۲۷ حضرت رسول + تیپ۸۴ خرم آباد) بررسی شد. در این جلسه سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ دژکام، سرهنگ کلارستاقی و سرهنگ شریف نسب از ارتش و رحیم صفوی، غلامعلی رشید، ابراهیم همت، محمد باقری، احمد غلامپور و رضا چراغی از سپاه حضور داشتند.(۱)

رضا چراغی فرمانده لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)، مانور این قرارگاه عملیاتی را این گونه شرح داد: «ما دو راهکار برای رخنه، یکی اصلی و یکی فرعی را در نظر گرفتیم. [راهکار] اصلی به سمت [ارتفاع] ۱۴۳ و ۱۴۶ و [راهکار] فرعی هم از جاده پیچ انگیزه تقاطع جاده و دو کانال به سمت [ارتفاع] ۱۱۲ منتهی می شود. از نقطه رهایی به سمت رخنه اصلی، ۳ ساعت پیاده و به سمت رخنه فرعی یک ساعت و نیم پیاده راه است. از رخنه تا ارتفاع ۱۴۳ و ۱۴۶، ۴ کیلومتر و تا ارتفاع ۱۱۲، ۷ کیلومتر مسافت دارد. از اولین یال نزدیک به ما که تأمین دشمن روی آن است تا مواضع اصلی دشمن ۲ کیلومتر راه است.»

وی سپس با اشاره به فاصله زیاد نقطه رهایی نیروها تا منطقه درگیری، اجرای طرح "آتش و مانور" را (که قرارگاه خاتم الانبیا(ص) آن را ابلاغ کرده است) برای ایجاد رخنه در مواضع

۱- خط حد این قرارگاه در مرحله اول ازسمت راست ارتفاع۱۴۶ تا جاده پاسگاه سمیده (منطقه ای به عرض ۷ الی ۸ کیلومتر) شامل ارتفاعات ۱۴۶، ۱۴۳ و ۱۱۲ (از قله های جنوبی ارتفاعات حمرین) و تأمین خط پیروزی بود. این قرارگاه در مرحله ی دوم نیز مأموریت داشت در تصرف ارتفاع فوقی شرکت و قسمتی از خط نصرت را در منطقه محوله تأمین کند. (سند شماره ۲۱۶/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (رنجبر)، ۱۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۴۴؛ و - گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه نجف، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، صص ۱۱۸ - ۱۱۴.)

دشمن در محدوده مأموریت نجف۲ غیرعملی دانست و گفت: «بنابراین، ما نمی توانیم از آتش رخنه ای استفاده کنیم، چون پس از پاک سازی تأمین های دشمن، مسیری را از روی جاده در نظر گرفته ایم که بعد از رسیدن به خط خیز، تیربارها و تانک ها را در آنجا برای زدن خط اول دشمن مستقر کنیم. درکل، برای مرحله اول تا خط خیز، ۶ گردان ادغامی [گردان مقداد، گردان ۸۰۲، گردان کمیل، گردان ۱۳۹، مالک اشتر، گردان ۱۸۲] در نظر گرفته ایم.

اگر نجف۱ به طور کامل عمل نماید و نجف۲ نتوانست جناح راست خود را درست تأمین نماید، مشکل زیادی به وجود نمی آید و سمت چپ نجف می تواند روی ارتفاع۱۱۲ بماند. برای رسیدن به ارتفاع۱۱۲ راهکاری است که تا زیر پای موانع می آید و فاصله اش با ۱۱۲ خیلی کم است.»(۱)

وی در پایان به وضعیت نیروهایش اشاره کرد و گفت: نیروهایی که برای ایجاد رخنه آماده شده اند هجده روز است که در منطقه حضور دارند و برای رعایت حفاظت عملیات نامه های افراد این واحد، پست نمی شود و هیچ یک از آنها به شهر یا عقب حتی برای استحمام هم نرفته اند. این نیروها در آماده باش هستند و ادامه این حالت روی آنها تأثیر منفی می گذارد.(۲)

دومین جلسه از سری جلسات بررسی مانور، مربوط به قرارگاه عملیاتی کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی(عج) و تیپ۳ لشکر ۲۱ حمزه) و قرارگاه نجف۱ (لشکر ۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ هوابرد) بود که با حضور فرماندهان سپاه و ارتش در ساعت ۱۴:۳۰ امروز تشکیل شد.(۳)-(۴)

طبق طرح مانور، قرارگاه کربلای۳ باید با استفاده از ۱۱ گردان (۸ گردان تیپ۳۳ المهدی(عج) و ۳ گردان از تیپ۳ لشکر ۲۱ حمزه) و ۱۷ دستگاه تانک، ارتفاع۱۷۸*(۵) را در ارتفاعات حمرین تصرف و حدود ۶ کیلومتر خاکریز نیز در مقابل خط پدافندی خود احداث کند.(۶)

در این جلسه مانور قرارگاه کربلای۳ چنین مطرح شد:

۳ گردان از تیپ۳۳ المهدی(عج) (۲ گردان در محور اصلی و فرعی و یک گردان احتیاط) و یک گردان تلفیقی در مرحله اول وارد عمل می شوند که مأموریت آنها تصرف ارتفاع۱۷۸ و پاک سازی و تأمین آن است. سپس گردان۱۷۱ تلفیقی خط ناصر را تأمین خواهد کرد. در مرحله دوم نیز دو گردان فجر از تیپ۳۳ المهدی(عج) و گردان ۱۴۳ از تیپ۳ روی دو ارتفاع ۱۰۲ و ۱۱۴ (در غرب ارتفاع۱۷۸) و دو گردان۸۰۴ و ۱۷۱ (تلفیقی) روی ارتفاع۹۲ به اجرای عملیات پرداخته و خط پیروزی را تأمین خواهند کرد.(۷)

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۹۸؛ و- سند شماره ۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (محمدرضا طالقانی)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۰/۱/۱۳۶۲، صص ۹۷ - ۹۶.

۲- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱/۲/۱۳۶۲، ص۳۴.

۳- افراد حاضر در این جلسه عبارت بودند از: سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ دژکام، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ مفید، سرهنگ کلارستاقی و سرهنگ نیوشاعی از ارتش و رحیم صفوی، غلامعلی رشید، احمد کاظمی، ابراهیم همت، احمد غلامپور، مهدی باکری، جعفر اسدی، بشردوست، مصطفی ربیعی، مرتضی قربانی، محمد باقری، مزینانی و علی رضایی از سپاه.

۴- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۰۲.

۵- * تعبیر احمد کاظمی فرماندهی قرارگاه کربلا: ارتفاع۱۷۸، کلید منطقه در محدوده این قرارگاه به حساب می آمد.

۶- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۰۴؛ و- سند شماره ۲۱۷/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۲۳/۱/۱۳۶۲ تا ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص ۱۳۰.

۷- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۰۵ - ۱۰۴.

عکس

ص: ۵۹۳

این قرارگاه در خط حد خود دو معبر انتخاب کرده و دو گروهان ویژه را برای بازنگه داشتن و تأمین معبر در طول یک تا ۵/۱ کیلومتر در نظر گرفته است.(۱)

در ادامه جلسه، مانور قرارگاه نجف۱ بررسی شد. خط حد عملیات این قرارگاه در مرحله اول از شیار بجلیه (در شمال) - حد بین قرارگاه کربلا در شمال و قرارگاه نجف در جنوب - در منطقه ای به عرض ۷ کیلومتر و عمق ۴ کیلومتر است و تصرف ارتفاعات ۱۴۳، ۱۴۵ و ۱۶۵ اهداف اصلی این مرحله را تشکیل می دهد که دراین میان ارتفاع۱۶۵ به دلیل تسلط بر شیار بجلیه، اهمیت بسیاری دارد. گفتنی است نیروهای دشمن ازطریق دو ارتفاع شمال و جنوب (۱۲۹ و ۱۶۵) از این شیار که از راه های تدارکاتی مهم آنان محسوب می شود، به شدت مراقبت می کنند.

نیروهای قرارگاه نجف۱ باید در سمت راست (شمال) خود در محل پاسگاه بجلیه در کنار شیار بجلیه،(۲) ضمن تأمین این شیار با نیروهای لشکر۸ نجف و در سمت جنوب (چپ) در یک کیلومتری جنوب ارتفاع۱۴۳، با نیروهای لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) الحاق کنند.(۳)

براساس مانور طراحی شده، این قرارگاه با ۱۰ گردان (۷ گردان لشکر۳۱ عاشورا و ۳ گردان تیپ۵۵ هوابرد) در این منطقه وارد عمل می شود. همچنین ۶ دستگاه تانک و ۶ نفربر از لشکر عاشورا و ۴ تانک از تیپ۸۴ خرم آباد برای شرکت در عملیات آماده شده است.(۴)

در مرحله دوم عملیات نیز قرارگاه نجف۱ عهده دار اجرای تک به بخشی از ارتفاع فوقی به عمق ۴ کیلومتر است.(۵)

۱

تک ناموفق عراق در منطقه میمک، تداوم گلوله باران آبادان و تجاوز جنگنده های عراق به حریم هوایی دهلران، مهم ترین اخبار نظامی امروز را تشکیل می دهد.

در اولین ساعات بامداد امروز، در منطقه میمک، واحدهایی از نیروهای عراقی قصد نفوذ به مواضع نیروهای خودی را داشتند که با واکنش مناسب و آتش سنگین رزمندگان مواجه شده و عقب نشینی کردند. در این اقدام ۴۰ تن از افراد دشمن کشته یا زخمی شدند.(۶)

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۰۷ - ۱۰۶.

۲- شیار بجلیه که خط حد دو قرارگاه کربلا (در شمال) و نجف (در جنوب) بود، یکی از معابر وصولی دشمن محسوب می شد که هم به لحاظ پیچیدگی و هم وجود موانع دشمن منطقه مهمی بود. عراق علاوه براینکه در این قسمت نیروی زیادی آرایش داده بود، ازطریق دو ارتفاع۱۲۹ (در شمال) و ۱۶۵ (در جنوب) از این شیار به شدت حفاظت می کرد. وجود تپه ماهور در شیار بجلیه که عرض زیادی داشت پیچیدگی آن را بیشتر می کرد، لذا در هماهنگی قرارگاه های نجف و کربلا قرار شد یگان های عمل کننده در ابتدای شیار الحاق کرده و بعد به پیشروی ادامه دهند. ضمناً براساس تصمیم گیری قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و مشورت با این دو قرارگاه، مسئولیت شیار بجلیه به قرارگاه نجف واگذار شد و حد سمت راست شیار، خط حد قرارگاه های نجف و کربلا تعیین گردید.

۳- سند شماره ۱۰۹/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف۱ در عملیات والفجر۱ (محمد ناصر نعمتی)، ۹/۳/۱۳۶۲، ص۱۶.

۴- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۹.

۵- سند شماره ۱۰۹/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶.

۶- روزنامه اطلاعات، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ایلام، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱/۱۳۶۲، اطلاعیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

شهر آبادان هم زیر آتش توپ های سنگین و دوربرد نظامیان عراقی قرار گرفت. در این حملات ۳ واحد مسکونی ویران شد.(۱)

امروز همچنین هواپیماهای عراقی به حریم هوایی دهلران تجاوز کردند، اما با واکنش به موقع پدافند هوایی مستقر در منطقه مجبور به ترک آسمان این شهر شدند.(۲)

۱

در تربت حیدریه، یکی از هواداران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شاخه خواف که در تهیه اسلحه و پشتیبانی از اقدامات نظامی سازمان مزبور فعالیت داشت دستگیر شد. در تهران نیز ۲ تن از فعالان این سازمان دستگیر شدند.

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در خرم آباد به افراد مستقر در پایگاه مسجد حکیم این شهر حمله کردند که درنتیجه یکی از اعضای بسیج این پایگاه زخمی شد.(۳)

۲

آیت الله منتظری درپی شدت گرفتن بحران سیاسی - نظامی جنوب لبنان و بازداشت یکی از روحانیون این منطقه به دست نظامیان رژیم صهیونیستی، با جمعی از روحانیون و طلاب لبنانی دیدار کرد. وی در این ملاقات مطالبی را درباره مشکلات جوامع مسلمان و حمایت از مسلمانان لبنان بیان کرد.

روزنامه جمهوری اسلامی در گزارشی دراین باره نوشت: «در این دیدار ابتدا یکی از فضلای لبنانی ضمن تقدیم رنج نامه، گزارشی را از رشد حرکت اسلامی در جنوب لبنان و موج جدیدی که پس از دستگیری حجت الاسلام شیخ راغب حرب به وجود آمده، به نظر حضرت آیت الله العظمی منتظری رساند.

آیت الله منتظری پس از تقدیر از احساسات مذهبی آنان، اظهار کرد جای تأسف است که منطقه جبل عامل و جنوب لبنان که روزی علمای بزرگ شیعه از آنجا به جهان اسلام معرفی می شدند، اکنون به دست صهیونیست غاصب و خونخوار افتاده و آنچه از دستشان برمی آید با زنان و اطفال مسلمان انجام می دهند.

سپس آیت الله منتظری با اشاره به نقش روحانیت در انقلاب ها و حرکت ها و معنای صحیح تقلید در اسلام گفت همان گونه که در ایران تا هنگامی که روحانیت مبارز و متعهد به رهبری حضرت امام خمینی - مدظله العالی - رهبری نهضت را به دست نگرفت ملت بسیج نشد، در لبنان نیز وضع چنین است؛ این وظیفه علما و روحانیون لبنانی است که با آگاه نمودن ملت و پیش قدم شدن خودشان در مبارزه به دور از اختلافات سلیقه ای و جزئی صفوف خود را متحد و فشرده سازند و با استفاده از تجربیات انقلاب اسلامی ایران مردم مسلمان لبنان را در مبارزه با کفر هدایت و رهبری کنند تا به زودی ان شاءالله تعالی از شر اسرائیل و دولت مزدور آن نجات یابند.

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص ۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص ۵.

۳- سند شماره ۱۰۳۸۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۸، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص ۱؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص ۹؛ و- سند شماره ۶۴۷۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۴ فرماندهی به فرماندهی کل، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

آیت الله العظمی منتظری همچنین با اشاره به لزوم تأسـی به راه و رسم حضـرت امام حسـین علیه السـلام دربرابر کفر و ظلم یزیـدی و تأکید بر لزوم مبارزه و گسترش حرکت اسـلامی جدیـد در لبنان، افزود: بایـد این بسیجی که به دنبال بازداشت یک روحانی متعهـد به وجود آمـده گسترش یابد و برادران روحانی لبنانی به موقعیت معنوی خود در جامعه واقف شوند و بکوشـند با انتشار اطلاعیه و تشـکیل جلسات مخفی به شـناسایی نیروهای مبارز و دادن امکانات به آنان حرکت اسـلامی را رشد دهند. آیت الله العظمی منتظری در قسـمتی دیگر از سخنانش با اشاره به نقش خطرناک یهود معاصر با ظهور اسلام در ایجاد تفرقه بین طوایف مسلمین، تأکید کرد و گفت باید ملت مسلمان لبنان از توطئه های تفرقه آمیز صهیونیستی که می کوشند طایفه شیعه را به سنی و سنی را به شیعه بدبین سازند غافل نباشند.»(۱)

۱

آقای هاشـمی رفسـنجانی در دیدار با گروهی از مسـئولان و اعضای حزب جمهوری اسـلامی دفتر رفسنجان، درباره چشم انداز آینده انقلاب و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، بحران فعلی لبنان و تحرکات رژیم اشغالگر قدس در جنوب این کشور، اقدام عراق به بمباران چاه های نفتی نوروز و کارشکنی های این کشور در مهار نشت نفت مطالبی را بیان کرد.

در این دیدار حجت الاسـلام والمسـلمین هاشمی رفسنجانی در سخنانی گفت: «در داخل و نیز در سطح جهانی در سال جاری امیدهای فراوانی داریم؛ در داخل کشور به این علت که به تدریـج نابسامانی و بی نظمی دوران انتقال و فترت کم می شود و مسـئولان کشور قلمرو مسـئولیت و حـدود و حقوق خود را می شناسـند و بودجه سال ۶۲ که به تصویب مجلس شورای اسـلامی رسید بسـیار خوب بود و سـال جاری را سال بسـیار پرتحرکی خواهـد کرد. ازلحاظ جهانی نیز جمهوری اسـلامی طمع دشـمنان خود را قطع کرده و آنها تن به این واقعیت دادند که باید با جمهوری اسـلامی بسازند. البته این به آن معنا نیست که دشمنان ما دست از توطئه علیه ما بردارند، زیرا آنها حداقل کاری که می کنند این است که ما را مشغول کنند.»

رئیس مجلس افزود: «تا زمانی که انقلاب حالت انقلابی و بالنده خود را حفظ کند باید در انتظار فراست دشـمنان خود باشـیم، ولی اگر آرام گرفته و حرفی از حق و حقیقت نگوییم آن روز خیال دشمنان ما آسوده است.»

وی در بخش دیگری از سـخنانش با اشاره به جنایات رژیم صهیونیستی در جنوب لبنان گفت: «آنچه در لبنان می گذرد برای ما افتخارآمیز است، زیرا در کشور اشغال شده، جنگ زده و خردشده لبنان درحالی که همه شمشیرها را غلاف کرده و فلسطینی ها و کمونیست ها و

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۱۲.

ملی گراهـا آرام گرفته انـد، تنها چراغی که روشن است چراغ اسـلام، روحانیت و محرومان است. ... در لبنان، درحالی که مردم تحت اشـغال ارتش بیگانه هسـتند و پشـتوانه های استعماری به نفع دشمنان است، بازداشت یک روحانی موجب شد تا مردم در مساجد و دانشگاه ها و دیگر نقاط اجتماع کرده و از حق دفاع کنند و قهرمان این حرکت کسی است که در سفر به ایران برای رزمندگان اسلام خون اهدا کرده و جرم او الهام از رهبر انقلاب ما است و این افتخار جمهوری اسلامی ایران است.»

رئیس مجلس شورای اسـلامی در ادامه با اشاره به حمله عراق به منطقه نفتی نوروز و انهـدام سـکوهای نفتی ایران که موجب آلودگی آب های خلیج فارس و محیط زیسـت شـده است، اضافه کرد: «دشـمنان ما برای اینکه صـحنه های تبلیغاتی علیه ما درست کننـد به این راه متوسل شـده اند و محلی که زده اند در تیررس عراقی ها بوده و زدن آن مشـکل نیست و با این جنایتی که خسارت آن متوجه بشریت است باید متجاوز محکوم شود و دنیای استکباری بچگانه و کینه توزانه علیه ما تبلیغ می کند که ایران برای مهار چاه های نفت اقـدام نمی کند، درحالی که ما افراد و کشتی مخصوص این کار را هم فرسـتادیم و عراقی ها یدک کش ما را زدند. ... البته ما پیش بینی این نوع برخوردها را می کردیم، زیرا ما وقتی صحبت از حق محرومان و شکستن استکبار می کنیم باید منتظر عکس العمل دشمنان انقلاب اسلامی بمانیم.»(۱)

۱

محسن رضایی فرمانـده سـپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی، در دیدار با پاسداران منطقه۴ سپاه درباره رسالت اصـلی نیروهای پاسـدار و تبانی قـدرت های بزرگ برای مقابله با حـاکمیت اسـلام گفت: «ما به یاری خـدا و تحت رهبری امام امت فرمانـده کل قوا، تا صـدور کامل انقلاب اسـلامی ایران با اسـتکبار جهانی مبارزه خواهیم کرد، زیرا به این نتیجه رسـیده ایم که در هر کجا اسـلام خواسـته باشـد حاکمیت پیـدا کنـد ابرقدرت ها برای حفظ منافع خود و به اسـتثمارکشاندن ملت های مظلوم و دور نگه داشـتن آنها از اسـلام با یکدیگر به توافق می رسـند؛ همان طورکه درمورد جنگ تحمیلی ایران و عراق این توافق کاملاً مشـهود است و هر دو ابرقدرت حداکثر تلاش خود را جهت تحویل مدرن ترین سلاح های نظامی به عراق به کار می برند.»

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در ادامه سخنان خود عامل اصلی پیروزی های رزمندگان در نبرد با دشمن را، معنویت حاکم بر نیروهای خودی توصیف کرد و گفت: «ما با تکیه بر نیروی ایمان از هر توطئه ای که به وسیله استکبار جهانی طرح ریزی شود هراسی نداریم.»(۲)

۱- همان.

۲- روزنامه کیهان، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

۱

درحالی که دولت شوروی از یک سو به ارسال اسلحه به عراق ادامه می دهد و از سوی دیگر سعی در کتمان این عمل دارد، امروز نعیم حداد سخنگوی شورای ملی عراق به طور رسمی از لغو تحریم تسلیحاتی عراق ازجانب شوروی خبر داد.(۱)

رادیو امریکا به نقل از روزنامه کویتی السیاسه گزارش داد: نعیم حداد سخنگوی شورای ملی عراق، که از مسکو به بغداد بازگشته است، از موافقت اتحاد جماهیر شوروی با تجدید فروش اسلحه به عراق خبر داد. وی در بیانیه ای خاطرنشان کرده است که شوروی تحریم فروش اسلحه به عراق را که با شروع جنگ ایران و عراق به اجرا گذارده بود، لغو کرده است. نعیم حداد همچنین ضمن اعلام تمایل کشورش به داشتن روابط عادی با ایالات متحده امریکا یادآور شده است تحقق چنین امری منوط به این است که نخست امریکا، اسرائیل را وادار کند از فروش اسلحه به ایران دست بردارد.(۲)*(۳)

۲

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی درباره روند تشکیل جلسات آتی سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست دریایی از حضور ایران در این جلسات خبر داد. به گزارش این خبرگزاری: «منابع رسمی در کویت تأکید کردند که عراق و ایران در جلسات سازمان منطقه ای برای حفاظت محیط دریایی که فردا در بحرین و روز چهارشنبه در کویت برگزار خواهد شد شرکت می کنند، کار این نشست ها به بررسی موارد قابل اتخاذ جهت مقابله با نشت نفت از چاه های نوروز که از فوریه گذشته آغاز شده اختصاص دارد. سازمان منطقه ای برای حفاظت محیط دریایی که هشت کشور ساحلی خلیج فارس؛ یعنی عربستان، ایران، عراق، امارات عربی متحده، بحرین، قطر، کویت و سلطان نشین عمان را در خود جای داده، فردا نشستی را در سطح کارشناسی در بحرین تشکیل خواهد داد و به دنبال آن اجلاس وزرای بهداری کشورهای عضو با نمایندگان آن سازمان، روز چهارشنبه در کویت تشکیل خواهد شد.»(۴)

آقای هاشمی رفسنجانی نیز درخصوص مواضع رسمی ایران در جلسه سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست دریایی نوشته است: «با مهندس موسوی درباره کیفیت برخورد با شرط

۱- اعلام رسمی این خبر به نوعی ازجمله اقدامات و مواضع شوروی برای اظهار نارضایتی از دستگیری سران حزب توده در ایران به حساب می آید.

۲- * احتمالاً این هم از فراست و ذکاوت سخنگوی شورای ملی عراق است که برای ارتباط با امریکا شرطی را تعیین کرده است که به خودی خود برآورده شده است!

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۵، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، رادیو صدای امریکا، ۱۴/۱/۱۳۶۲.

۴- همان، ص۶، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۱/۱۳۶۲.

عراق برای آتش بس در خلیج فارس جهت مهارکردن چاه های نفت مشتعل نوروز صحبت کردم؛ عراق گفته است سازمان ملل نظارت کند تا ایران استفاده های دیگر نبرد. سفیر ما در کویت هم گفته که هیچ شرطی را نمی پذیریم. نظر من این است که از فرصت استفاده کنیم و آتش سوزی را مهار کنیم تا متهم به مسامحه در آلوده کردن محیط زیست نشویم و جلو خسارت هدررفتن نفت را هم بگیریم، گرچه عراق مقصر است، ولی تبلیغات دشمنان قوی تر است. قرار شد غیر از عبور کشتی هایمان به ماهشهر، بقیه شروط را بپذیریم.»(۱)

در همین حال، اخبار متعددی از اظهارنظر مقامات کشورهای مختلف و نیز نگرانی کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس از عواقب آلودگی نفتی چاه های نوروز در رسانه های خبری منتشر می شود.

دراین زمینه خبرگزاری یونایتدپرس گزارش داد: «سناتور چارلز پرسی رئیس کمیته روابط خارجی سنای امریکا، از ایران و عراق خواست تا برای بستن فوران چاه های آسیب دیده نفت، که باعث آسیب عمده ای به محیط زیست در خلیج فارس گردیده است، با یک آتش بس موافقت کنند. وی همچنین از دولت ایالات متحده خواست تا کارشناسان فنی را دراختیار سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریایی، مستقر در کویت قرار دهد. پرسی گفت: کارشناسان گارد ساحلی امریکا باید برای کمک رساندن به حال آماده باش درآیند و عکس های ماهواره ای امریکا برای عملیات پاک سازی ارائه گردد. نیروهای عراقی در ماه فوریه و مارس این چاه ها را در خلیج فارس به آتش کشیدند و از آن موقع روزانه ۵۰۰ تا ۷۰۰ بشکه نفت از آنها نشت می کند. پرسی به گزارش های منتشرشده مبنی بر اینکه لکه نفتی به عمق ۲ فوت (۶۰ سانتی متر) و وسعت ۱۰۰۰ مایل مربع به زودی کارخانه های شیرین کردن آب شور که برای کشورهای خلیج فارس اهمیت حیاتی دارد را به مخاطره خواهد افکند، اشاره کرد.»(۲)

رادیو اسرائیل نیز در بازتاب نگرانی کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و اقدامات آنها برای تأمین آب شیرین مصرفی گفت: «به دنبال وحشتی که در بین اهالی امیرنشین های جنوب خلیج فارس به علت آلودگی آب دریا ایجاد شده، خبرگزاری ها امروز خبر دادند که در قطر و کویت و چند امیرنشین دیگر بهای آب معدنی تا سه برابر قیمت نفت اوپک افزایش یافته است. بنا بر این گزارش، بهای آب معدنی در بحرین به بشکه ای ۶۰ دلار رسید، درحالی که بهای یک بشکه نفت اوپک ۲۹ دلار می باشد. دربرابر فروشگاه های آب معدنی در بحرین صف های طولانی ایجاد گردیده و دولت اعلام داشته که محتکران را به شدت مجازات خواهد کرد. روزنامه های کویت نوشتند: آن کشور قصد دارد آب آشامیدنی را به وسیله نفت کش های غول آسا از ژاپن و فرانسه وارد کند.»(۳)

۱- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، ۱۳۶۲، (آرامش و چالش)، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص ۴۰.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۵، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۵، واشنگتن، یونایتدپرس، ۱۴/۱/۱۳۶۲.
۳- همان، ص۱۷، رادیو اسرائیل، ۱۴/۱/۱۳۶۲.

روابط امارات متحده عربی با رژیم عراق و نقش آن کشور در تأمین بخشی از کالاهای مورد نیاز ایران و موقعیت سیاسی و جغرافیایی امارات از محورهای مقاله آسوشیتدپرس است که بخش هایی از آن چنین است:

«امارات عربی متحده که ازجمله کوچک ترین و صدمه پذیرترین کشورهای نفت خیز عرب است، در جنگ ایران و عراق از ضرر و زیان خود جلوگیری می کند. ابوظبی، بزرگ ترین و ثروتمندترین کشور از هفت شیخ نشین امارات در جریان جنگ دو سال و نیمه، در میلیاردها دلار کمک اعراب به عراق مشارکت داشته است و درعین حال دوبی، دومین شیخ نشین بزرگ و ثروتمند امارات یک تجارت پررونق را با ایران حفظ کرده است. دیپلمات های غربی می گویند امارات عربی متحده با جمعیتی درحدود ۲۵۰ هزار نفر و یک ارتش نوپای ۴۰ هزار نفری راه چاره ای بجز این ندارد که در کناری بنشیند و به عدم گسترش جنگ امیدوار باشد. خانواده های قدیمی بازرگان امارات روابط تجاری و خوبی با همسایگان ایرانی خود دارند. بسیاری از آنها از نسل بازرگانان ایرانی هستند که در آغاز قرن جاری به منظور خلاصی از حقوق گمرکی زیاد از ایران به امارات گریختند.

صدام حسین رئیس رژیم عراق از حمایت کمتر همه جانبه امارات از عراق در جنگ شکایت کرده است، ولکن شکایت وی بی فایده بوده است. در اوایل جنگ، امارات از دنبال کردن تلاش های خود درمورد سه جزیره عرب نشین در خلیج فارس دست برداشت. این جزایر عبارت اند از تنب بزرگ و کوچک و ابوموسی که در دهانه تنگه هرمز قرار گرفته اند؛ بیشتر نفت دنیا از آنجا عبور می کند، صدام حسین قبل از اخراج نیروهایش از ایران خواستار خروج ایرانی ها از این جزایر شده بود. شارجه که یکی دیگر از اعضای فدراسیون امارات است و نسبت به دیگر اعضا از ثروت کمتری برخوردار است، به موجب موافقت نامه ای که قبل از اشغال این جزایر توسط شاه تنظیم شد هنوز نیمی از درآمدهای یک حوزه نفتی در ابوموسی را با ایران شریک است.

تجارت دوبی با ایران به جمهوری اسلامی کمک کرد که تحریم امریکا در جریان بحران ۴۴۴ روزه گروگان گیری و جنگ طولانی با عراق را تحمل کند. بیشتر محموله های تجاری به ایران در کشتی های چوبی دیزلی حمل می شود که لنج نامیده می شوند و میزان فعالیت آنها مقیاس ارزیابی از فعالیت های بازرگانی در بنادر دوبی است.

تا زمان ملی کردن بنادر ایران و بروز جنگ در سپتامبر ۱۹۸۰، ایران بزرگ ترین بازار برای تجارت چند میلیارد دلاری صدور مجدد کالاها از دوبی بود که در آن کالاها با یک درصد

ص: ۶۰۰

مالیات به دوبی داده شده و مجدداً صادر می شوند. به موجب ارقام رسمی، سهم ایران در بازار از ۳/۲۹ درصد به ۱۴ درصد در سال ۱۹۸۱ کاهش یافت و به عنوان شریک تجاری دوبی مقام دوم را پس از پادشاهی عربستان سعودی یافت. لکن بیل داف، مشاور مالی انگلیسی در اداره گمرک دوبی، گفت: ایران هم اکنون محدودیت های مربوط به واردات را کاهش داده و بیشتر کالاها مجدداً از دوبی به ایران صادر می شوند. وی گفت: دو ماه طول می کشد تا ازطریق دولت کالایی را به ایران وارد کرد. یک مالک ۴۳ ساله ایرانی یکی از لنج ها، ماهی یک بار سفر ۳۵ ساعته به بوشهر را به عمل آورده و کارگران ایرانی را با خود حمل می کند.

دیپلمات های ایرانی کاهش محدودیت ها ازسوی ایران را به منزله نشانه ای از این امر می دانند که جمهوری اسلامی از اشتغال ذهنی با جنگ دور شده و به زندگی عادی باز می گردد.»(۱)

۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از منابع موثق، اعلام کرد که افسران و درجه داران پادگان شهر سلیمانیه عراق درپی اعدام یکی از افسران مخالف صدام به نام علی موسوی در یک تظاهرات علنی خواستار استقرار نظام جمهوری اسلامی در کشورشان شده اند. این خبرگزاری همچنین درباره بروز ناآرامی در برخی شهرهای عراق گزارش داد: «کسبه و بازاریان مسلمان شهرهای سیدصادق، کربلا و نجف و شانه دری عراق در اوایل فروردین ماه سال جاری، دست به اعتصاب عمومی زدند. در اوایل فروردین سال جاری، کسبه و بازاریان مسلمان شهرهای مزبور به دعوت مجاهدین مسلمان عراقی دست به اعتصاب زدند و کلیه امور تجارتی این شهرها را به حال تعطیل درآوردند. مزدوران صدام که از این حرکت مسلمانان سخت به وحشت افتاده بودند گروهی از اعتصاب کنندگان را دستگیر و برخی از آنان را به شهادت رساندند. از سوی دیگر، مجاهدین مسلمان عراقی در ۱۲ فروردین ۱۳۶۲ با حمله به چند ساختمان دولتی در شهر حلبچه عراق ۳۰ تن از مزدوران بعث را به هلاکت رساندند.»(۲)

۱- همان، صص۲ و ۳، دوبی، آسوشیتدپرس، ۱۴/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۴.

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۵ فروردین ۱۳۶۲ ۲۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۴ آوریل ۱۹۸۳

۱

هم زمان بـا بررسـی طرح مانور یگان های عمل کننـده و اطمینان خاطر فرمانـدهان عالی جنگ از طرح نهایی و باتوجه به نزدیک شـدن زمان آغاز عملیات، امروز سـرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، که به نوعی مسئولیت فرماندهی عملیات را نیز بر عهده دارد،(۱) برای آخرین هماهنگی ها، با آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، دیـدار کرد. آقای رفسـنجانی در گزارش کوتاهی از این دیدار نوشـته است: «آقای صـیاد شـیرازی از جبهه آمده بود و عملیات آینده را توضـیح داد و تصویب شد، در چند نقطه برنامه دارند، ولی دشمن سخت است.»(۲)

امروز همچنین در ادامه جلسـات بررسـی مانور یگان های عمل کننـده، جلسه بررسـی مانور قرارگاه عملیاتی کربلای۱ (لشکر۴۱ ثارالله و تیپ۱ لشکر۲۱ پیاده حمزه) ساعت ۱۱:۳۰ در مقر تاکتیکی تیپ۱ لشکر۲۱ حمزه و با حضور رحیم صـفوی، غلامعلی رشـید، سـرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ نیک فرد، سرهنگ شاهان و سرهنگ ناصری برگزار شد. در این جلسه قاسم سلیمانی فرمانده لشکر۴۱ ثارالله، به تشریح مانور این قرارگاه پرداخت.(۳)-(۴)

ص: ۶۰۳

۱- توضـیحاتی درباره رونـد کلی طراحی و مـدیریت عملیات ها از ثامن الائمه(ع) تا والفجرمقدماتی و چگونگی واگذاری مسـئولیت فرماندهی عملیات والفجر۱ به سرهنگ صیاد شیرازی در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (آرامش و چالش)، ۱۳۶۲، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، صص ۳۸ - ۳۷.

۳- منطقه عملیـاتی قرارگاه کربلای۱ براساس طرح ارائه شـده توسط قرارگاه خاتم(ص) از سه راهی زبیـدات تا شـیار سـمت راست ارتفاع۱۷۵؛ یعنی منطقـه ای به عرض ۱۲ کیلومتر بود و باتوجه به سازمان رزم لشکر۴۱ ثارالله (۵ گردان) و تیپ۱ لشکر۲۱ (۲ گردان) محدودیت نیرو برای عملیات در این منطقه کاملاً محسوس بود. ضمن آنکه این قسـمت جناح راست عملیات والفجر۱ محسوب شده و کاملاً باز بود. براساس نظر فرماندهان ضـروری بود که در سـمت راست جاده آسـفالت زبیدات (حد شـمالی عملیات) عملیـات اجرا شود تـا علاوه بر تـأمین جـاده و جلوگیری از پاتـک هـای دشـمن در این قسـمت، جنـاح راست عملیـات نیز تـأمین شود. بنابراین در تـدابیر قرارگاه خاتم(ص) مـأمورکردن یک قرارگاه (با نام قرارگاه کربلای۴) با اسـتفاده از لشکر۱۴ امام حسین(ع) و تیپ۲ لشکر۷۷ خراسـان در دسـتور کار قرار گرفت. با این کار از عرض عملیات قرارگاه کربلای۱ کاسـته شـد و محدود به منطقه ای شد که عرض آن در خط اول ۴ کیلومتر و در انتها ۶ کیلومتر بود. عمق این منطقه نیز حدود ۷ کیلومتر بود. (سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۴۱ ثارالله در عملیات والفجر۱ (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۲، صص ۱۰ - ۹.)

۴- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱۲۶ - ۱۲۵.

براساس مانور طراحی شده، قرارگاه کربلای۱ مأموریت دارد سه ارتفاع ۱۳۵، ۱۳۹ و ۱۱۵ و تپه های رملی بین آن را که بخشی از ارتفاع حمرین محسوب می شود، تصرف کند. حضور روی این ارتفاعات موجب تسلط دید و تیر نیروهای خودی روی جاده زبیدات و طیب عراق می گردد. برای اجرای مانور نیز دو معبر با فاصله حدود ۲۰۰ متر از هم شناسایی شده و مین های موانع جلو خط دشمن نیز تاحدی خنثی شده است.(۱)

همچنین مقرر گردیده است بازکردن معبر و شکستن خط با استفاده از اصل غافلگیری انجام شود و نیروهای تخریب پس از گشودن معبر و مشخص کردن محدوده آن با طناب کشی، اولین گردان را از موانع عبور دهند و درصورتی که دشمن متوجه موضوع شد، با بهره گیری از آتش پرحجم(۲) معبر را باز کنند. گردان امام صادق(ع) با ۴ گروهان مأموریت شکستن خط و انهدام نیروهای کمین و خط اول تا عمق ۱۰۰ متری را بر عهده دارد. به گردان ویژه فتح هم، سه مأموریت محول شده است:

۱. بازکردن معبر خط اول به دوم (ارتفاع۱۳۵ به ۱۳۹).

۲. انهدام نیروهای بین این دو ارتفاع که حدوداً ۷۰۰ متر فاصله دارد.

۳. رسیدن به خط ارتفاع۱۳۹ و چرخش به راست و الحاق با نیروهای لشکر امام حسین(ع).

گردان قدس به همراه گردان۱۳۱ (ادغامی) مأموریت دارند با عبور از گردان فتح، ارتفاع۱۳۹ را تصرف و بدین ترتیب، درواقع خط ناصر را تأمین کنند.

گردان۲۲ بهمن و گردان۱۴۰ (ادغامی) به همراه گردان فجر نیز مأموریت دارند پس از تأمین خط ناصر از مسیر جاده شنی پشت (غرب) ارتفاع۱۳۹ – که شمالی – جنوبی است – به سمت هدف (ارتفاع۱۱۵) رفته و آن را تصرف و پاک سازی و خط پیروزی را تأمین کنند. گردان های ۱۳۸، قدس و سیدالشهدا (گردان های مستقر در خط) هم به عنوان احتیاط قرارگاه کربلای۱ درنظر گرفته شده اند.(۳)

۱

امروز تأسیسات بندری و محوطه گمرک آبادان به مدت سه ساعت زیر آتش سنگین کاتیوشا و توپ های دوربرد عراقی قرار داشت که براثر آن بخش عمده ای از ساختمان گمرک ویران شد.(۴)

نیروهای دشمن شهر مهران را نیز با گلوله های خمپاره هدف قرار دادند، در این حملات یک نفر زخمی شد.(۵)

ص: ۶۰۴

۱- سند شماره ۱۰۷/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۴۱ ثارالله در عملیات والفجر۱، (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۰.

۲- قبضه های پیش بینی شده برای اجرای آتش پرحجم شامل ۶ قبضه تفنگ ۱۰۶ م.م. با بار مبنای ۳۶۰ گلوله؛ ۴ قبضه توپ۲۳ م.م. با ۸۰۰ گلوله؛ ۶ دستگاه تانک با بار مبنای ۲۴۰ گلوله؛ ۸ قبضه خمپاره ۱۲۰ م.م. با ۱۱۶۰ گلوله؛ ۱۰ قبضه خمپاره با ۷۰۰۰ گلوله بود و ۶ تیم یازده نفره ویژه تیربارچی اجرای آتش را بر عهده داشتند. گفتنی است که براساس طراحی قرارگاه خاتم(ص)، همه یگان ها تدابیر مشابهی را برای شکستن خط (درصورت عملی نشدن رعایت اصل غافلگیری) پیش بینی کرده بودند و مورد فوق برای نمونه ذکر شده است. (سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۴۱ ثارالله در عملیات والفجر۱ (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۰.)

۳- همان، صص ۷ – ۶.

۴- سند شماره ۲۳۲۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۳، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- سند شماره ۳۳۰۹۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش منطقه مهران پایگاه ۳/۴ شهر مهران، از اطلاعات عملیات قرارگاه سیدالشهدا (تهران) به اطلاعات عملیات قرارگاه امیرالمومنین(ع)، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱

در ادامه همیاری مردم برای کمک به جبهه های جنگ، یک کامیون کمک های اهدایی اهالی بابل شامل سیب زمینی، پوشاک، پودر رخت شویی، صابون، قند و... به جبهه های جنگ ارسال شد. همچنین کمک های نقدی مردم روستای ناجی آباد از توابع آویهنگ در غرب سنندج نیز به حساب ستاد وحدت شهرستان مریوان واریز شد.(۱)

از شهرستان محمودآباد نیز یک گروه فنی متشکل از جوشکار، بنا و... و همچنین ۲ کامیون مصالح ساختمانی به منظور بازسازی سوسنگرد اعزام گردید.(۲)

۲

در درگیری های نیروهای خودی با افراد وابسته به حزب دمکرات و همچنین در دو عملیات مین گذاری ۴ تن از افراد خودی مجروح و ۳ تن از افراد ضدانقلاب نیز کشته یا زخمی شدند. همچنین حزب دمکرات در بیانیه ای ادعا کرد افراد این حزب ۲ تن از اهالی سنندج را ترور کرده اند.

در درگیری نیروهای سپاه سلماس با افراد حزب دمکرات در روستای نظرآباد در محور سلماس - سنجی، یکی از افراد این حزب کشته شد.(۳)

در درگیری دیگری که میان نیروهای سپاه سرو و افراد این حزب در روستای قصریک (شمال غربی ارومیه) رخ داد، ۲ تن از دمکرات ها زخمی و بقیه متواری شدند.(۴)

در قریه گوگ تپه در محور میاندوآب - مهاباد نیز براثر انفجار مین ۳ تن از نیروهای ارتش مجروح شدند.(۵)

در حادثه دیگری در حوالی روستای باشماق در جنوب دهگلان، یک کامیون شخصی روی مینی که عناصر حزب دمکرات کردستان کار گذاشته بودند رفت و براثر انفجار مین به کامیون خساراتی وارد آمد و راننده آن زخمی شد. درپی این حادثه حزب دمکرات کردستان در بیانیه ای مدعی شد که یک دستگاه بلدوزر نیروهای نظامی براثر انفجار مین منهدم شده است و ۳ سرنشین آن نیز کشته شده اند.(۶)

در همین حال حزب دمکرات کردستان در بیانیه دیگری که در بخش فارسی رادیو بغداد قرائت شد، اعلام کرد عوامل گروه ترور این حزب شخصی به نام حبیب الله ارشدی را به دستور کمیته حزب در شهر سنندج ترور کرده اند. در این بیانیه همچنین افزوده شده که عوامل این حزب چند روز قبل یکی دیگر از اهالی شهر سنندج را در مقابل منزل مسکونی اش ترور کرده اند.(۷)-(۸)

ص: ۶۰۵

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- همان، ص۴.

۳- سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، شماره ۷۲ - ۱۰ - ۱۱، ۱۴/۱/۱۳۶۲ تا ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- همان؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۵، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۹.

۵- سند شماره ۴۴۱۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۵.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۱، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۴/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۵/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۷- از منابع داخلی دراین باره گزارشی موجود نیست.

۸- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۵، رادیو بغداد فارسی ۲۱/۱/۱۳۶۲.

۱

امروز پیکرهای ۶ تن از روستاییانی که چند ساعت قبل از ورود نیروهای خودی به روستای گلین (بخش ژاوه رود واقع در ۳۲ کیلومتری سنندج) به دست عناصر گروهک های ضدانقلاب ربوده شده و به جرم هواداری از نظام جمهوری اسلامی به شهادت رسیده بودند، در سنندج تشییع شد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اعلام این خبر نوشت: «در ۲۸ مهرماه سال گذشته به هنگام ورود مدافعان اسلام به روستای گلین جهت پاک سازی این روستا، حدود ۴۰ تن از روستاییان طرف دار جمهوری اسلامی توسط ضدانقلابیون دزدیده شدند که ۳۰ تن از آنان به تدریج با پرداخت مبالغ زیادی وجه نقد ازسوی خانواده هایشان آزاد شدند، اما بقیه همچنان در دست عناصر جنایتکار گروهک ها اسیر بودند. سرانجام [در جریان] پاک سازی های اخیر در منطقه آویهنگ، جنازه ۶ تن از آنان از دو گودال کشف و در سنندج تشییع شد. هنوز از سرنوشت ۴ تن بقیه اطلاعی در دست نیست.»(۱)

از سوی دیگر، گزارش شهربانی استان کردستان حاکی است برخی روستاییان اطراف بوکان و اشنویه به علت فشار زیاد گروه های مسلح غیرقانونی و ظلم و ستمی که به آنها وارد می شود، احشام خود را فروخته و به شهرها می روند. در همین خصوص پیشنهادی مطرح شده است مبنی بر اینکه درصورت اجتناب ناپذیر بودن مهاجرت روستاییان، حداقل ارگان های دولتی خود اقدام به خریداری احشام آنها بکنند تا از واردآمدن ضرر بیشتر به روستاییان و همچنین نابودی دامداری، جلوگیری شود.(۲)

فرماندهی سپاه اشنویه نیز در گزارشی به فرماندهی قرارگاه حمزه، از برخورد گرم مردم با گروه گشت سپاه خبر داده و آورده است: «واحد عملیات پایگاه اشنویه به استعداد ۵۰ نفر در روستاهای نالوس و ده گرجی و حسن آباد عملیات گشت روزانه را به مدت چهار ساعت اجرا کردند و مردم روستاهای یادشده به گرمی از رزمندگان اسلام استقبال نموده و در مسجد روستای گرجی با مردم گفت وگو شد و آنها خواستار ایجاد امنیت ازطرف دولت و نیروهای اسلام بودند.»(۳)

امروز همچنین شهربانی استان کردستان در گزارش دیگری خبر داد: حزب دمکرات به عناصر خود اعلام کرده است که به زودی شهر سنندج را به تصرف در خواهد آورد. براساس این گزارش، گروه های مسلح غیرقانونی نیز به افرادی که قبلاً با آنان همکاری داشته و اکنون از این کار سر باز می زنند، اعلام کرده اند که هرچه زودتر خود را به سازمان ها و احزاب مسلح معرفی کنند، در غیر این صورت اعدام انقلابی خواهند شد.(۴)

۲

دو نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با مراجعه به منزل یکی از افراد بسیج شهر قمشه با شلیک چندین گلوله او را به شهادت رساندند. در این حادثه یک پسربچه نیز مورد اصابت گلوله قرار گرفت و زخمی شد.(۵)سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با انتشار بیانیه ای

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۳، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۳۴۶۱۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۱۷۹۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اشنویه (واحد عملیات) به واحد طرح و برنامه عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۴۶۱۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۲۳۲۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۲، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

مسئولیت این عمل را به عهده گرفت. در این اطلاعیه آمده است: «در تاریخ پانزدهم فروردین ماه جاری یک واحد موتوری از رزمندگان هسته های مقاومت انقلابی مسلحانه، طی تهاجم غافلگیرانه ای، یکی از ایادی مهم سرکوبگر در این شهر و گرداننده اصلی پایگاه به اصطلاح بسیج و شورای محلی منطقه باغ ملی شهرضا را به سزای اعمال خود رساند.»(۱)

در گنبد نیز یکی از افراد این سازمان که تحت تعقیب بود شناسایی شد، ولی هنگام دستگیری با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد و به هلاکت رسید.(۲)

۱

سپاه پاسداران منطقه۳ (گیلان و مازندران) در گزارشی از نتایج فعالیت های اخیر خود درزمینه دستگیری عناصر و انهدام تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در این دو استان، اعلام کرد:

«با کوشش و تلاش برادران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و کمک سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی، قسمتی دیگر از تشکیلات عنکبوتی منافقین در استان های گیلان و مازندران کشف و متلاشی گردید که قسمتی از نتایج آن بدین قرار است:

الف) کشف ۸ لانه فساد متعلق به منافقین در شهرهای استان مازندران.

ب) کشف و انهدام ۴ مرکز تجمع منافقین در جنگل های هشتپر و سوادکوه.

ج) دستگیری و معدوم شدن ۵۰ نفر از عناصر اصلی تشکیلات شهری و جنگلی منافقین ازجمله: ع. م.(۳) با نام مستعار امیر معاون تشکیلات مازندران با رده عضو؛ ع. الف. با نام مستعار کیوان مسئول تیم های ترور تشکیلات مازندران و عامل مستقیم حمله به سپاه و دفتر حزب جمهوری اسلامی بابل با رده عضو؛ الف. ق. با نام مستعار محسن مسئول تدارکات جنگل تشکیلات مازندران با رده عضو؛ ی. م. با نام مستعار هاشم مسئول تیم های ترور تشکیلات گیلان، با رده عضو و مسئول تیم ترور شهید موسوی مسئول سابق سپاه رودبار؛ م. س. ص. با نام مستعار نصرت کاندیدای سازمان منافقین در صومعه سرا مسئول شاخه جنگل تشکیلات گیلان و سردسته عناصر جنگلی با رده عضو؛ فردی با نام مستعار مهدی سردسته عناصر جنگلی در منطقه هشتپر؛ ز. ح. با نام مستعار پروانه وابسته به تشکیلات مازندران با رده عضو؛ م. ش. با نام مستعار سکینه وابسته به تشکیلات مازندران با رده عضو؛ ف. ج. با نام مستعار عاتقه با رده عضو؛ س. ش. با نام مستعار سیا از عناصر تشکیلات جنگل هشتپر؛ م. م. و ع. م. دو تن از عناصر تشکیلات جنگل هشتپر.

د) کشف تعداد ۴۳ قبضه اسلحه ازنوع ژ۳، کلاش، یوزی، رولور و مواد منفجره و باروت و تی.ان.تی.

ص: ۶۰۷

۱- سند شماره ۱۱۳۲۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۸۰، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۵.

۲- سند شماره ۱۰۳۸۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۶۹، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۴.

۳- اسامی کامل این افراد در سند موجود است.

ه-) کشف مقادیر زیادی کاغذ و مواد چاپ به حجم دو کامیون و همچنین تعدادی اسناد و مدارک درون گروهی.

و) کشف و خنثی شدن بسیاری از توطئه ها و نقشه های پلید و شیطانی مزدوران بی یونیفرم صدام ازجمله طرح ترور حجت الاسلام روحانی امام جمعه بابل و ده ها حزب اللهی دیگر.

اسناد به دست آمده حاکی از وجود فساد اخلاقی و انحرافات و امراض گوناگون در بین آنها به خصوص عناصر جنگلی می باشد.»(۱)

۱

ستاد منطقه۲ سپاه (استان اصفهان) آخرین اقداماتی را که سپاه استان اصفهان علیه حزب مائوئیست رنجبران انجام داده است به این شرح اعلام کرد: «با تأییدات خداوند متعال و تلاش برادران سپاه ضربه ای به گروهک پوسیده امریکایی حزب رنجبران وارد آمد که دراین رابطه ۱۷ نفر دستگیر شدند و ضمناً مقادیر زیادی اسناد و جزوات درون گروهی و مقداری اسلحه و مقداری مهمات به دست برادران پاسدار افتاد. درپی این ضربت، ۳۰ نفر از نیروهای خارج از کشور این گروهک و تعدادی در سطح مرکزیت دستگیر شدند.»(۲)

۲

محاکمه هشت تن از افسران نیروی هوایی که به طور سازمانی در هواپیماربایی و فراری دادن بنی صدر و رجوی (در ششم مرداد ۱۳۶۰) شرکت داشتند، ساعت ۹:۳۰ امروز، در شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی به ریاست حجت الاسلام ری شهری آغاز شد. گزارش روزنامه اطلاعات از جلسه این دادگاه چنین است:

«در ابتدای جلسه، آیاتی از کلام الله مجید تلاوت شد. سپس دادستان متن کیفرخواست را قرائت کرد که موضوع اتهامات آنها را شرکت در توطئه هواپیماربایی و فراری دادن بنی صدر خائن و رجوی تروریست و کلاهی تبهکار بیان کرد. دادستان سپس با اعلام اینکه فرار رجوی و بنی صدر ازطریق پایگاه یکم ترابری

۱- سند شماره ۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۷ و ۸.

۲- سند شماره ۴۴۱۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۲ فرماندهی به ستاد مرکز فرماندهی کل، ۱۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

نیروی هوایی صورت گرفته است، در توضیح این اقدام گفت:

این مزدوران شناسایی های لازم را از نحوه ورود به پایگاه و محل پرواز به عمل آورده و با سرقت کارت شناسایی پرسنل (شباهت زیادی به بنی صدر و رجوی داشته اند)، تهیه لباس پرواز و تدارک سایر برنامه های عادی سازی، این سران جنایتکار را داخل هواپیما می نمایند و به خاطر اینکه پس از افشا شدن موضوع، هواپیماهای شکاری آماده نتوانند آنها را دنبال کنند و مجبور به فرود نمایند در این هواپیماها عملیات تخریبی را انجام می دهند که هرکدام از منافقین مسئولیت های ذیل را به عهده داشتند:

۱. علیرضا مسعود با نام مستعار مسعود، تهیه گزارش از وضعیت حفاظت و نگهبانی خط پرواز (تعداد دژبان، گروه ضربت و...)، دوختن درجه روی لباس نظامی، مسئول عادی سازی، به این صورت که از ساعت ۷:۳۰ تا ۱۲ شب، کنار تلفن نشسته و به هیچ وجه از شعبه خارج نشود و به کلیه تلفن ها جواب دهد و اگر دژبان تلفنی سؤال کرد افراد را تأیید نموده و رفع اشکال و ابهام نماید.

۲. یعقوب چوداری خامنه با نام مستعار بابک، تهیه اتومبیل و اسم شب، [وی] به وسیله پیچ و مهره هایی که از قبل تهیه کرده بود، قسمت های حساس هواپیماهای شکاری را از کار انداخته و همچنین کارت شناسایی دو نفر از همافران پایگاه یکم را دزدیده و به بزرگانفر تحویل داده بود.

۳. احمد بوشی با نام مستعار احسان، سرقت و تهیه کارت شناسایی و همچنین شناسایی عوامل و موانع موجود از در پایگاه ترابری تا محل پرواز، پخش اعلامیه هایی که جریان فرار بنی صدر و رجوی را با خلبان شاه به گونه ای توجیه می کرد.

۴. محمدحسین حسینی با نام مستعار تقی، کارت شناسایی خود را به منظور استفاده از آن در فرار دراختیار سازمان قرار داده، پخش اعلامیه توجیهی فرار آنها.

۵. علی اکبر کمالان با نام مستعار احمد، تهیه کارت شناسایی و چند دست لباس نظامی، مسئول عادی سازی در شعبه؛ یعنی در غیاب مسعودی، او جواب تلفن ها را می داده و اشکالات احتمالی را رفع می کرده است.

۶. ایرج برنگی با نام مستعار اکبر، تهیه لیست و گزارش تردد پرسنل در محدوده هواپیمای تانکر در رمپ بوده، علامت دادن با چراغ قوه هنگام نزدیک شدن به هواپیما، کارت شناسایی و اتومبیل خود را هنگام فرار دراختیار سازمان قرار داده است.

۷. حسین علی شهیدی با نام مستعار احمد، دادن اطلاعات مورد نیاز راجع به وضعیت حفاظتی رمپ پرواز، چگونگی وارد شدن به هواپیما، اطلاع از تهیه و جمع آوری کارت شناسایی.

۸. مسعود صادق نیا با نام مستعار صادق، مسئول کارت شناسایی و چگونگی تردد رمپ پرواز و همچنین مسئول انتخاب مناسب ترین زمان برای ورود به هواپیمای تانکر بوده است.

دادستان درباره نحوه فرار [بنی صدر و رجوی] گفت:

در ساعت ۱۵:۲۰ دقیقه الی ۲۰:۳۰ مورخ ۶/۵/۶۰، بنی صدر و رجوی به همراهی چند تن از

منافقین ازطریقی که قبلاً تدارک دیده بودند به داخل هواپیمای ۷۰۷ هدایت و در داخل توالت پنهان شدند. این هواپیما مأموریت سوخت رسانی داشت و به علت اضطرار و عجله ای که معزی خلبان هواپیما، داشته حدود نیم ساعت زودتر از وقت مقرر عازم پرواز می گردد. استوار دهقان (کروچیف) پس از بررسی هواپیما متوجه قفل بودن در یکی از توالت ها می شود. به محض اینکه برمی گردد تا به خلبان اطلاع دهد متوجه می شود که یک نفر اسلحه به دست با لباس پرواز او را تهدید به سکوت نموده و می گوید هواپیما کاملاً بمب گذاری شده. در همین حین، یک فرد مسلح همافر قاضی عسگر (مسئول سوخت رسانی) را که مشغول بررسی قسمت سوخت گیری بوده، تهدید به سکوت می کند. در همین حال، در توالت باز می شود و دو نفر با لباس پرواز از آنجا خارج می گردند که یکی از آنها خود را رجوی و دیگری را دکتر بنی صدر رئیس جمهور، معرفی می کند. هواپیمای ۷۰۷ در ساعت ۲۱:۴۱ از زمین بلند شد و چند دقیقه پس از پرواز، معزی به خاطر توجیه مسیر انحرافی پروازش به برج کنترل اطلاع می دهد که یکی از موتورهایش از کار افتاده، لذا باند را جهت نشستن آنها آماده کنند و پس از چند دقیقه مجدداً اطلاع می دهد که یکی دیگر از موتورهایش نیز از کار افتاده، دراین حال تماس برج با هواپیما قطع می شود و به علت اینکه خود را به پشت کوه های البرز رسانده بود از دید رادار کرج نیز محو می شود.

رادار بابلسر او را در میانه می گیرد که پس از تماس با خلبان معزی چون دیگر توجیهی نداشته اظهار می دارد که هواپیما را با تهدیدکردن خلبان دزدیده اند. ضمناً جریان قطع تماس با هواپیمای ۷۰۷ به اطلاع پست فرماندهی و عملیات پایگاه می رسد که در ساعت ۲۳:۰۱، یک فروند هواپیمای اف۱۴ (دانا، خفاش) به منظور کمک به ۷۰۷ از پایگاه به پرواز درمی آید و پس از آنکه متوجه فرار بوئینگ ۷۰۷ می گردد، یک فروند اف۴ دیگر از پایگاه نوژه به منظور تعقیب آن به پرواز درمی آید، ولی به علت حداکثر اوج و سرعتی که ۷۰۷ گرفته بود موفق به گرفتن او نشدند. لذا ۷۰۷ از مرز خارج و وارد ترکیه می شود. باتوجه به عبور یک هواپیمای نظامی از قلمرو فضایی ترکیه بدون مانع و اشکال و تماس بنی صدر از داخل هواپیما با نخست وزیر فرانسه و اظهارات رجوی درمورد میگ های روسی چنین استنباط می شود که این بار نیز این توطئه با هماهنگی کامل شرق تجاوزگر و غرب جنایتکار و به دست منافقین بدسیرت صورت گرفته است.

جریان فرار از زبان متهمان

متهم ردیف اول علیرضا مسعود گفت: شب قبل از فرار بنی صدر، مسئولم به من گفت که باید فردا وارد پایگاه شوی تا ساعت ۱۱ الی ۱۲ شب از پای تلفن تکان نخوری و هرکس تلفن کرد و گفت فلان کس را می شناسی باید جواب مثبت دهی، وقتی من گفتم منظور از این کارها چیست؟ گفت مانور است و بیشتر از این کنجکاوی نکن.

ص: ۶۱۰

از وی سؤال شد: دررابطه با جریان فرار بنی صدر و امکاناتی که ازطریق شما برای این کار خواسته شد توضیح دهید.

متهم گفت: من نمی دانستم موضوع از چه قرار است. همـان طورکه گفتم آن شب نگهبانی دادم و یک بار هم به دستور همان رابط از آقای شـهیدی پرسـیدم برای نزدیک شدن به هواپیما چه موانعی هست؟

دادستان پرسید: اینکه می گویی از من خواسته شد هرکس تلفن کرد و گفت فلان کس را می شناسی باید جواب مثبت دهی، چه استنباطی از این موضوع کردی؟

وی گفت: می دانسـتم یـک کاری می خواهـد انجام شود که غیرقانونی است، ولی ماکزیمم اینکه مانور است، فکر می کردم با این وسـیله می خواهنـد به سایرین بگوینـد ما نیرویی هستیم و اگر بخواهیم می توانیم کاری بکنیم، خلاصه اینکه می خواهند قدرت نمایی بکنند، درضمن، مطمئن بودم که قصد خرابکاری ندارند.

متهم ردیف دوم یعقوب چوداری خامنه، گفت: یک هفته قبل از فرار بنی صدر، من در جریان موضوع قرار گرفتم. شب قبل از حادثه رابط من همراه یکی دیگر از بچه ها به منزل ما آمد و گفت که شیفت خود را عوض کن. من هم این کار را کردم.

از او سؤال شد: آیا کارت شناسایی هم برای سازمان تهیه کردید؟

وی پاسـخ داد: بله. دو کارت شـناسایی دو همافر را دراختیار سازمان قرار دادم، منظور آنها را نمی دانسـتم. پس از این کار رابطم گفت کارت را خوب انجام دادی، راجع به این موضوع با کسی صحبت نکن.

حاکم شرع پرسید: چرا شب قبل از فرار بنی صدر هواپیما را شناسایی کردید؟

متهم پاسخ داد: آن شب آمدند و به من گفتند برو هواپیماها را شناسایی کن، من با اصرار آنها این کار را کردم، ولی مرا در جریان قرار ندادند.

متهم ردیف سوم احمد بوشـی درمورد اتهامات خود گفت: من از سال ۵۸ توسط برادرم با یکی از منافقین آشـنا شدم، دو هفته قبل از فرار بنی صدر، رابط من با نام مسـتعار احسان به منزل ما آمـد و گفت: برو پیش شـهیدی و به اتفاق او داخل هواپیما را بازدیـد کن که من این کار را کردم، آنها از من کارت شـناسایی خواسـتند، باوجود اینکه به راحتی می توانسـتم کارت شـناسایی تهیه کنم، این کار را نکردم و گفتم نتوانستم. به هرحال از آنها خواستم توضیح دهند که این کارها برای چیست؟ گفتند می خواهیم دو بسته را از پایگاه خارج کنیم. بعـد از اصـرار زیاد من گفتنـد منظور از دو بسـته دو شخصـیت سیاسـی است. من به آنها گفتم اگر بخواهنـد با اسـلحه این کار را بکنند مقدور نیست. بعداً اعلامیه آمد که بنی صدر و معزی و... فرار کردند.

متهم ردیف چهارم محمدحسین حسینی، در دفاع از خود گفت: من از فرار بنی صدر

اطلاعی نداشتم وقتی آنها فرار کردند ازطریق یکی از بستگانم متوجه موضوع شدم.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا شما مأموریت داشتید افراد حزب اللهی پایگاه را شناسایی و به منافقین معرفی کنید؟ جواب داد: من کسی را شناسایی نکردم. یکی از بچه ها لیستی از افراد را به من داد و گفت به منافقین رده بالا بگو با این افراد تماس نگیرند. من این اسامی را دور ریختم.

از او سؤال شد: بعد از فرار بنی صدر چه کردید؟ وی پاسخ داد: من همچنان فراری بودم.

متهم ردیف پنجم علی اکبر کمالان در دفاع از خود گفت: من حدوداً موقعی که امام خمینی، منافقین را به حضور نپذیرفت به سازمان منافقین ملحق شدم. اعلامیه پخش کردم و به منافقین کمک مالی کردم.

متهم ردیف ششم ایرج برنگی گفت: به من گفته بودند نزدیک هواپیما برو، هرکس به طرف هواپیما رفت با چراغ قوه علامت بده. من از مسئولم علت این کار را پرسیدم، او گفت: قرار است کودتا بشود و بعد گفت مرخصی بگیر و از تهران خارج شو. من این کار را کردم، موقعی که حادثه رخ داد من در شهر بودم.

حاکم شرع پرسید: شما اتومبیل و کارت شناسایی خود را دراختیار منافقین قرار داده بودی؟

متهم پاسخ داد: بله، مسئولم از من خواست این کار را بکنم.

متهم ردیف هفتم حسین علی شهیدی درمورد اتهامات خود گفت: قبل از ۳۰ خرداد هم به آنها گفتم من از ادامه این کار معذورم. از من خواسته شد کتباً بنویسم، من هم کتباً نوشتم و به آنها دادم. راجع به هواپیما هم هر سؤالی از من کردند گفتم نمی دانم و نمی توانم. از من خواستند کارت شناسایی تهیه کنم من این کار را هم قبول نکردم.

متهم ردیف هشتم صادق نیا، گفت: در اواسط تیرماه، به من گفته شد باید به پایگاه ترابری که قرار است در آنجا عملیاتی انجام شود بروم، من همراه برنگی به آنجا رفتم. مسئولیت ما شناسایی دو طرف آشیانه پایگاه بود. من علت این کار را پرسیدم. رابطم گفت می خواهیم هواپیما را منفجر کنیم. من باور نکردم چون با این کار فرودگاه به آتش کشیده می شد. بالاخره براثر اصرار من گفت که می خواهند بسته ای را در داخل هواپیما بگذارند. بعد از دو شب، اطلاع دادند که برنامه کنسل شد، چون هوا مهتابی است. دوباره بعد از ۱۰ یا ۱۲ روز اطلاع دادند جریان را پیگیری کنیم. شب قبل از پرواز تمرین بود و نقش من علامت دادن به وسیله فندک بود.

پس از پایان اعترافات متهمان، رئیس دادگاه خطاب به آنها گفت اگر مطالبی به عنوان آخرین دفاع دارند بگویند. همه آنها صریحاً گفتند که کیفرخواست را قبول دارند و مرتکب عمل خلاف شده اند و از خداوند متعال خواستند گناهانشان بخشوده شود.»(۱)

خبرگزاری یونایتدپرس درباره این محاکمه و واکنش بنی صدر به آن گزارش داد: «دیروز در ایران محاکمه هشت افسر نیروی هوایی به اتهام کمک به فرار ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور پیشین و مسعود رجوی داماد وی به خارج از کشور آغاز شده. بنی صدر در یک تماس تلفنی این اتهامات را رد کرد و گفت: این افراد چیزی درباره فرار وی نمی دانستند. او گفت محاکمه افسران مزبور تنها به منظور ایجاد ترس و وحشت در میان کارکنان ارتش صورت می گیرد.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱/۱۳۶۲، صص ۱۳ و ۱۴.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۷، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۹، بیروت، یونایتدپرس.

۱

امروز یک بولتن داخلی حزب توده در مقاله ای با عنوان "تحلیل برخی رویدادهای ایران" به موضوع دستگیری سران این حزب پرداخت. در این مقاله، که برای اولین بار فشرده ای از سوابق هفده تن از کادرهای اصلی حزب توده را منتشر کرده است، ضمن بزرگ نمایی دستگیری سران حزب توده و پیوندزدن سرنوشت این حزب به سرنوشت انقلاب، نظام حاکم بر کشور به راست گرایی و هم دستی با سیاست های قدرت های جهان برای توطئه علیه حزب توده متهم شده است. در ادامه مقاله مشی سوسیالیستی حزب توده و دفاع از حقوق کارگران و دهقانان از یک سو و به بن بست رسیدن جمهوری اسلامی براثر فشارهای امپریالیست ها و متحدان داخلی آنها از سوی دیگر، علت دستگیری اعضای این حزب عنوان شده است.

در این مطلب هیچ کوششی برای اثبات وابسته نبودن حزب به شوروی به چشم نمی خورد و در قبال اتهام جاسوسی به کلی گویی و شعارهای سیاسی بسنده شده است. نکته جالب توجه آنکه باوجود تمام اتهاماتی که در این مقاله درمورد نظام حاکم مطرح شده است، تهیه کنندگان آن همچنان مدعی وفاداری به انقلاب و خط امام هستند.(۱)-(۲)

۲

امروز امام خمینی در حکمی به آیت الله خامنه ای مأموریت داد تا تمشیت و ساماندهی امور سپاه و ارتش را بر عهده گیرند؛ متن حکم به این شرح است:

«جناب حجت الاسلام آقای حاج سیدعلی خامنه ای رئیس محترم جمهوری اسلامی دامهافاضاته، نظر به نقش مؤثر و مهم نیروهای مسلح جمهوری اسلامی در دفاع از کشور جمهوری اسلامی و لزوم اهتمام به اشراف هرچه بیشتر و همه جانبه بر آنها و باتوجه به تعهد و بصیرت و علاقه جناب عالی به امور این نیروها به آن جناب مأموریت می دهم که ازطرف اینجانب کلیه اقدامات لازم را برای تمشیت امور ارتش و سپاه انجام داده و اهم امور را به اینجانب گزارش دهید. ان شاءالله تعالی موفق و مؤید باشید.

تاریخ ۱۵ فروردین ۱۳۶۲

روح الله موسوی خمینی»(۳)*(۴)

۳

عبدالجبار ضحاک و سلیم یاسین وزرای نفت و بازرگانی و تجارت سوریه، که به ایران سفر کرده اند، امروز با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، دیدار کردند.

در گزارش روزنامه کیهان از این دیدار آمده است:

۱- متن این مقاله در ضمیمه گزارش آمده است.

۲- سند شماره ۱۰۴۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۷، صص ۷، ۸ و ۹.

۳- * براساس این حکم دو کارگروه سپاه و ارتش در دفتر رئیس جمهور وقت تشکیل شد.

۴- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی(ره))، جلد۱۷، تهران: چاپ اول، ۱۳۷۸، ص۳۹۷.

رئیس مجلس در این دیدار با اشاره به اهمیت قرارداشتن سوریه در همسایگی رژیم اشغالگر قدس گفت: «ما معتقدیم که همکاری دو کشور می تواند در منطقه منشأ آثار مهمی باشد. ما برای سوریه در مقابل توسعه طلبی های اسرائیل نقش بسیار مهمی قائلیم و برای اینکه سوریه بتواند سد عظیمی در مقابل اسرائیل باشد ما جزو وظایف خود می دانیم که هرگونه حمایتی را از کشور شما به عمل آوریم و فکر می کنیم که برای نجات از شر اسرائیل، سوریه یکی از عوامل مهم اقدام کننده خواهد بود.»

آقای هاشمی رفسنجانی ضمن ستودن موضع گیری های سوریه درباره انقلاب اسلامی ایران گفت: «مواضع شما در تمام دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای ما مهم بوده و در جنگ تحمیلی نیز موضع شما هم ازجهت سیاسی و هم ازجهت نظامی برای ما باارزش بوده است و همکاری ما و شما در مقابل ارتجاع و امپریالیسم یک ضرورت است و مطمئنیم که آینده از آن ملت های محروم است و باید مقاومت کنیم.»

وزیر بازرگانی سوریه نیز در این دیدار با اشاره به روابط دوستانه و عمیق بین دو کشور گفت: «پیشرفت ها و پیروزی های جمهوری اسلامی ایران درحقیقت همان پیشرفت هایی است که نصیب کشورها می شود و ما باید درجهت همکاری بسیار وسیع فیمابین بکوشیم.» وی سپس اوضاع منطقه خاورمیانه را تشریح و اظهار کرد: «هدف امپریالیسم بین الملل از به راه انداختن تجاوز صهیونیزم به لبنان و تحمیل جنگ جنون آمیز ازسوی صدام بر جمهوری اسلامی ایران، بلعیدن منطقه است و در آینده توطئه های بیشتری چه توسط فیلیپ حبیب و چه دیگر فرستادگان امریکا انجام خواهد شد، ولی ما باید تلاش و پایداری کنیم و قربانی دهیم تا به پیروزی برسیم زیرا برحقیم و معتقدیم که با توسعه همکاری با جمهوری اسلامی ایران خواهیم توانست به موفقیت های بیشتری دست یابیم.»

در ادامه این ملاقات عبدالجبار ضحاک وزیر نفت سوریه، پیروزی انقلاب اسلامی ایران را از مهم ترین حوادث منطقه خواند و ضمن محکوم کردن مراودات و تماس های صدام، شاه حسین و مبارک گفت: «ما به این حرکات با چشم باز نگاه می کنیم و باید درجهت مبارزه با امپریالیسم دیدارها و ارتباطمان را بیشتر و همکاری های نزدیک تری داشته باشیم.»(۱)-(۲)

۱- آن طور که از خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی برداشت می شود، هدف عمده سفر وزرای نفت و بازرگانی سوریه به ایران، کمک هایی بوده که درقالب فروش نفت ایران به سوریه صورت می گرفته است؛ این امر در قراردادی که بین دو کشور منعقد شد به نحوی تحقق یافت. البته دراین میان اختلافاتی نیز بین سیدعلی اکبر محتشمی سفیر ایران درا "سوریه و سیدمحمد غرضی وزیر نفت وجود داشت که بخشی از آن مربوط به اطلاعات نادرست کارشناسی بود که به وزیر نفت داده شده بود، البته سرانجام این اختلافات پایان یافت. بخش هایی از خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی که از این اختلافات حکایت می کند چنین است: «عصر آقای علی اکبر محتشمی پور سفیرمان در سوریه آمد. از برخورد آقای محمد غرضی وزیر نفت با وزرای سوری که در ایران هستند، گله داشت. اعتراض را به آقای غرضی منتقل کردم، معلوم شد به آقای غرضی هم درباره بدهی سوریه به ما دروغ گفته اند؛ مثلاً ۲۰۰ میلیون دلار را ۷۰۰ میلیون دلار گفته اند و گفت در قرارداد جدید راضی شان کرده ایم. وزیر نفت از برخوردهای غیرمسئولانه نمایندگان مجلس در سوریه گله داشت.» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (آرامش و چالش)، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، صص ۳۶ – ۳۵.) آقای هاشمی رفسنجانی در بخش دیگری از خاطراتش نوشته است: «آقای غرضی وزیر نفت و آقای محتشمی پور سفیر ایران در سوریه تلفن کردند. اولی خواهان کمتر امتیازدادن به سوری ها بود و دومی خواهان امتیاز بیشتر و رضایت آنها.» (همان، صص ۳۸ – ۳۷.)

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.

رئیس مجلس در کتاب خاطرات خود درباره این دیدار نوشته است: «با وزرای نفت و اقتصاد سوریه ملاقات داشتم. از قرارداد جدید راضی بودند؛ یک میلیون تن نفت خام مجانی برای جنگ با اسرائیل گرفته اند و دو و نیم دلار تخفیف در هر بشکه از ۵ میلیون دیگر. این بهایی است که نظام باید برای نگه داشتن سوریه در کنار ایران در مسئله جنگ و نیز حمایت مردم از فلسطیت و جبران خسارات قطع رابطه سوریه با عراق و مبارزه با استکبار و صهیونیسم بپردازد. روابط حسنه با کشورهای انقلابی عرب باتوجه به موضع کشورهای کوچک ارتجاعی و اردوگاه غرب و اعراب به نفع عراق، مهم است. سوری ها هم بعد از کمپ دیوید و جداشدن مصر و اردن از جبهه جنگ با اسرائیل مشکلات زیادی پیدا کرده اند.»(۱)

۱

امروز مراسم بازگشایی دانشکده علوم دانشگاه تهران با حضور عباس شیبانی رئیس این دانشگاه و حجت الاسلام احمدی عضو ستاد انقلاب فرهنگی و جمعی از اساتید و... برگزار شد.(۲)

مرحله دوم گشایش دانشگاه اصفهان نیز امروز با حضور جمعی از خانواده های شهدا، آیت الله طاهری امام جمعه اصفهان، استاندار و جمعی از روحانیون این استان برگزار شد.

مجید صفائیان رئیس دانشگاه اصفهان در سخنانی گفت: «امروز به حول و قوه الهی و یاری شما مردم، دانشگاه بر روی دانشجویان متعهد و مسلمان باز می شود. اگر چند صباحی دانشگاه تعطیل شد برای این بود که محو استعمار در دانشگاه ها و عدم ارتباط دانشجو با جامعه و تغییرات و انگیزه های تحصیل بوده و ان شاءالله در آینده دانشگاه ما دانشگاه اسلامی باشد.» حجت الاسلام قاسمی مسئول بخش معارف اسلامی این دانشگاه نیز در سخنانی تأکید کرد که دانشگاه دیگر جولانگاه گروه های سیاسی نخواهد بود و هرگونه فعالیت باید طبق ضابطه باشد.(۳)

۱- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، پیشین، ص۳۹.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۹.

۳- همان، ص۴.

مسئول ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده اداره کل کشاورزی استان خوزستان در گفت وگوی اختصاصی با خبرنگار واحد مرکزی خبر در اهواز، نحوه شکل گیری و سازماندهی نیروهای این ستاد و اهم فعالیت های آن تا پایان بهمن ماه سال گذشته را بیان کرد.

وی در ابتدا گفت: «بعد از پیروزی دلاوران و بازپس گرفتن سرزمین های اشغال شده از دست متجاوزین، همچنین [درپی] تمایل به بازگشت کشاورزان مناطق جنگ زده استان خوزستان و به منظور هماهنگی کلیه فعالیت های کارکنان وزارت کشاورزی در مناطق جنگی استان خوزستان، ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده در این استان در شهریورماه سال ۱۳۶۱، تشکیل شد.»

وی با اشاره به عملکرد این ستاد افزود: «تاکنون ۷۷۵,۲۵ هکتار زمین که در مجموعه مذکور ۳۹۱,۲۴ سنگر تانک و نفربر و خودرو وجود داشته است آماده برای کشت کشاورزان شده است و ۱۶۴ کیلومتر خاکریز به ارتفاع ۲ الی ۳ متر و عرض ۴ متر تسطیح شده است. از دیگر اقدامات این ستاد احداث ۷۱۴ کیلومتر انهار درجه سه و چهار، مرمت ۷ کیلومتر انهار درجه سه و چهار، لایروبی ۵/۲۸ کیلومتر انهار درجه یک و دو و سه، زهکشی ۱۲ کیلومتر، احداث ۲۶ کیلومتر سیل بند به ارتفاع ۵/۲ متر و عرض ۵/۴ متر، ترمیم سیل بند ۹۹ کیلومتر، شخم با دیسک سنگی ۷۲۷ هکتار، شخم با گاوآهن ۱۴۶ هکتار، مرزبندی ۶۰۱ هکتار، احداث جاده روستایی ۱۹ کیلومتر و ریگلاژ جاده روستایی ۸۷ کیلومتر و احداث ۲ دهنه پل در مسیر جاده، طراحی و ترمیم جاده و برقراری ارتباط پل فلزی این جاده در منطقه دشت آزادگان، احداث ۲ دهنه سد خاکی بزرگ واقع در جلگه سیدعلی بر روی رودخانه کرخه هرکدام به طول ۱۰۰ متر و عرض ۲ متر و ارتفاع ۱۰ متر به منظور مهارنمودن آب و برگشت مسیر رودخانه که دراین رابطه ۰۰۰,۹۰ متر مکعب خاکریزی و ۴۷۰ مترمکعب شن و سنگ بزرگ جهت محکم کردن سد و احداث آن به وسیله بولدوزر می باشد.»

سرپرست ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده استان خوزستان ادامه داد: «از دیگر کارهای انجام شده بستن دهنه سوم رودخانه کرخه واقع در جلگه سیدعلی به طول ۱۰۰ متر و عمق ۱۲ متر و با حجم خاکریزی معادل ۵۰۰۰ مترمکعب و دیگر بازسازی و نوسازی ۱۲ مرغداری در منطقه دشت آزادگان با اعتباری معادل ۸۴۰,۴۰۷,۲ ریال می باشد. ... وی گفت: تاکنون ۵۰۰ هکتار نیز بازسازی و ۴۰۰۰ هکتار نی سوزی شده است. این ستاد تاکنون ۷۷۴۴ گلوله توپ، خمپاره، نارنجک، آر.پی.جی۷، مین ضدتانک و نارنجک دستی جمع آوری و تحویل مقامات مسئول منطقه داده است.»

وی در پایان این گفت وگو به فعالیت گروه بازسازی و نوسازی اداره کشاورزی در خرمشهر و آبادان اشاره کرد و گفت: «گروه بازسازی و نوسازی اداره کشاورزی خرمشهر و آبادان در مدت تشکیل ستاد، ۳ میلیون اصله نخل توسط کشاورزان اعزامی از اداره کل کشاورزی هرمزگان هرس

ص: ۶۱۶

نموده است. همچنین ۵۰۰۰ اصله نخل توسط اداره کشاورزی حمل و ۵۰۰ متر لایروبی جوی توسط کشاورزان اعزامی انجام شـده است. از دیگر کارهای مهم انجام شده در منطقه آبادان و خرمشـهر راه انـدازی و بازسازی ۳۰ مرغداری [است] که ۱۸ تای آن به حـد تولید رسـیده است و تقریباً ۸۱۰۰ عدد مرغ به بازار آبادان جهت مصـرف عموم ارسال و توزیع شـده است. کشت ۱۵۰۰ هکتـار گوجه فرنگی، ۲۰,۰۰۰ هکتار گندم و ۵۰۰ هتکـار جو کـارون که بـذر آن به طور رایگان دراختیار کشاورزان منطقه آبادان گذاشته شده؛ در منطقه خرمشهر ۲۵۰۰ هکتار جو و گندم و خرید ۱۵۰۰ تن خرما توسط بخش خصوصـی از کارهای انجام گرفته ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده اداره کل کشاورزی و عمران روستایی استان خوزستان می باشد.»(۱)

۱

اولین نشست مقدماتی وزرای محیط زیست کشورهای عضو سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی امروز در منامه، (پایتخت بحرین) برگزار شد.

خبرگزاری فرانسه دراین باره اعلام کرد: «حـدود ۳۰ کارشـناس ازجمله کارشـناسان جمهوری اسـلامی در چارچوب سازمان منطقه ای برای حمایت از محیط زیست دریا در منـامه گرد هم آمدنـد تا مسائل مربوط به نشت نفت خام از چاه های نوروز واقع در شـمال شـرقی خلیـج فارس را بررسـی کننـد. قرار است این اجلاس که کارشـناسان رژیم بغداد نیز در آن حضور دارند، مقدمات گردهمایی چهارشـنبه در کویت را که در سطح وزیران برپا می شود تدارک ببیند. هشت کشور عضو سازمان منطقه ای برای حمایت از محیط زیست دریا عبارت اند از: ایران، کویت، عربسـتان سـعودی، بحرین، عراق، قطر، امارات متحده عربی و سـلطان نشین عمان. خالد فخرو مسئول دفاع از محیط زیست بحرین سرپرستی این جلسه را به عهده داشت. هیئت ایرانی شرکت کننده در این جلسه سه نفر هستند.

سفره نفتی که به خلیـج فـارس سـرازیر می شود هنوز سواحل چهار کشوری را که بیشتر در معرض خطر قرار دارنـد، آلوده نکرده است. این چهار کشور عبارت انـد از: قطر، بحرین، عربسـتان سعودی و امارات متحده عربی. از سوی دیگر، خبرگزاری امارات متحده عربی از ابوظبی گزارش داد: کمیته عالی برای حفاظت از محیط زیست این کشور به ریاست حامـد العفلفه وزیر بهـداری امارات در ابوظبی، تشـکیل جلسه داد. این کمیته تمام اقـدام های اجرایی جهت مبارزه با نشت نفت را که منطقه خلیج فارس را تهدید می کند و طرح های مربوط به حفاظت از تأسیسات حیاتی این کشور را عقیم گذاشـته است، مورد بررسی قرار داد و حدود وسایل و تجهیزات مورد نیاز برای مبارزه با خطر آلودگی را مشـخص کرد. وزیر بهـداری امارات پس از این جلسه در اعلامیه ای برای خبرگزاری این کشور فاش کرد: تمام مقام های ذی صـلاح ازجمله شـرکت های نفتی که در امارات مشغول کار هستند، گارد ساحلی و واحدهای هوایی وزارت کشور تلاش هایی را در

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۵/۱/۱۳۶۲، ص۹.

مبارزه و نظارت بر حرکت نشت نفت ناشی از سه چاه آسیب دیده ایران در میدان نفتی نوروز در شمال خلیج فارس هماهنگ و تشدید خواهد کرد.»(۱)

در همین حال، خبرگزاری رویتر از اعلام آمادگی برای رعایت یک آتش بس محدود با ایران در مناطقی که تحت تأثیر نشت نفت قرار گرفته است، خبر داد.(۲) به گزارش این خبرگزاری، یک سخنگوی رسمی عراق با بیان این مطلب گفت: این آتش بس باید تحت حمایت سازمان ملل و یا سایر هیئت های بین المللی باشد. وی بدون ذکر جزئیات اظهار کرد: آتش بس باید درپی دستیابی به توافقی درمورد یک روش اجرایی برای آتش بس برقرار شود. این آتش بس نباید به ایران این فرصت را بدهد که راه های آبی خلیج فارس را پاک سازی و منطقه را از وجود مین های دریایی پاک کند یا امکان تردد کشتی های ایرانی به منظور حمل اسلحه و تجهیزات را ازطریق این آبراه ها فراهم سازد.(۳)

ضمیمه گزارش۵۳۸: توضیحاتی درباره سیر طراحی و مدیریت عملیات ها از ثامن الائمه(ع) تا والفجر مقدماتی و چگونگی واگذاری مسئولیت فرماندهی عملیات والفجر۱ به سرهنگ صیاد شیرازی

«از هنگام برکناری ابوالحسن بنی صدر از سمت فرماندهی کل قوا و ایجاد تحول در فرماندهی جنگ، ایده های کارشناسان نظامی سپاه، مبنای طرح ریزی نبردهای بزرگ قرار می گرفت. این جریان که از عملیات ثامن الائمه(ع) آغاز شد تا پایان والفجر مقدماتی (بهمن ۱۳۶۱) ادامه داشت. اما عدم موفقیت در عملیات والفجر مقدماتی که درپی ناکامی عملیات رمضان حاصل شده بود، موقعیت سپاه را در برنامه ریزی جنگ تضعیف کرد. درنتیجه فرماندهی عملیات والفجر۱ به سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش واگذار شد. وی که پس از ناکامی عملیات رمضان، معتقد شده بود درصورت واگذاری نیروهای بسیجی به ارتش، ارتش می تواند کارنامه درخشان تری از سپاه عرضه کند، در عملیات والفجر۱ سازمان سپاه را تحت امر گرفت و شیوه های شناخته شده کلاسیک را برای عملیات برگزید. از آغاز عملیات ثامن الائمه(ع) تا آغاز والفجر۱ همواره در شکستن خط، از تاریکی شب، غافلگیری، هجوم به نقاط ضعف دشمن و ابتکارعمل نیروهای شهادت طلب استفاده می شد، ولی در عملیات والفجر۱، روش "هجوم در پوشش آتش تهیه" انتخاب شد؛ طرحی که "آتش به جای خون" نام گرفت. عملیات با اجرای انبوه آتش توپخانه شروع شد؛ ۶۰ هزار گلوله بر مواضع دشمن فرود آمد؛ چیزی که تا آن زمان در طول جنگ ایران و عراق در عملیات های خودی سابقه نداشت. دشمن نیز با ۱۰۰ هزار گلوله توپ با آتش خودی مقابله کرد. در این عملیات خطوط پدافندی نیروهای دشمن شکست، لیکن براثر هوشیاری آنها و عوامل دیگر، الحاق بین یگان ها صورت نگرفت و منطقه آزادشده، تثبیت نگردید.»(۴)

ضمیمه گزارش۵۴۷: متن مقاله مندرج در بولتن داخلی حزب توده با عنوان "تحلیل برخی رویدادهای ایران"

«از بازداشت گروهی از رهبران حزب توده ایران و دبیر اول آن رفیق نورالدین کیانوری دو ماه می گذرد. وظیفه قانونی مقامات جمهوری اسلامی ایران بود که لااقل دربرابر افکار عمومی مردم ایران و جهان درباره

ص: ۶۱۸

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- عراق با این کار درحقیقت به دنبال رسمیت دادن به یک منطقه نظامی بود که سواحل ایران را در خلیج فارس در بر می گرفت و شامل کلیه مبادی ورودی و خروجی کالا و نفت ازجمله بندر ماهشهر، بندر امام خمینی، پایانه نفتی و... می شد و عراق آن را منطقه ممنوعه و نظامی اعلام کرده بود.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۶، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۵، بغداد، خبرگزاری رویتر، ۱۵/۱/۱۳۶۲.

۴- مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، اطلس جنگ ایران و عراق (فشرده نیروهای زمینی، ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ – ۲۹ مرداد ۱۳۶۷)، تهران: انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، چاپ دوم، ۱۳۸۹، ص۷۱.

این حادثه مهم سیاسی – اجتماعی توضیح می دادند و روشن می کردند چه کسانی را، به چه اتهامی و موافق کدام اصل قانونی بازداشت کرده اند.

متأسفانه به این وظیفه ساده قانونی هم عمل نشده و مقامات مسئول درباره این واقعه مهم که با سرنوشت انقلاب مربوط است، به بیان مشتی مطالب متناقض و اتهام زنی های زشت و بی پایه پرداخته اند که در شأن انقلاب و فرهنگ غنی مردمی ما نیست.

این روش سبب شده است که درباره نقش دستگاه های امنیتی و اعتبار دستگاه های قضائی جمهوری و هدف های پشت پرده دست های پنهانی که این گونه حوادث توطئه آمیز را می آفرینند، پرسش هایی مطرح شود و در مردم ایران و همه محافل مردمی و ضدامپریالیست جهان، نسبت به سرنوشت رهبران حزب ما که بیش ازپیش با سرنوشت انقلاب گره می خورد، نگرانی بحقی را برانگیزد.

اسامی و مشخصات عمومی عده ای از مسئولین حزبی که در عملیات روز یکشنبه ۱۷ بهمن بازداشت شده اند به شرح زیر است:

– دکتر مهندس نورالدین کیانوری استاد سابق دانشگاه، از قریب ۴۵ سال پیش به جنبش انقلابی پیوسته و از نخستین روزهای تأسیس حزب توده ایران به صفوف آن پیوسته است. رفیق کیانوری بیش از ۳۰ سال از این ۴۵ سال مبارزه را در زندان، تبعید شرایط پنهانی و مهاجرت سیاسی به سر برده است.

در ۱۶ بهمن ۱۳۲۷، پلیس شاه رفیق کیانوری را به اتهام شرکت در طرح ترور شاه دستگیر کردند، ولی در دادگاه نظامی این اتهام تغییر کرد و او را به جرم داشتن عقاید اشتراکی، تلاش برای سرنگونی رژیم سلطنتی پهلوی و استقرار حاکمیت مردم و تحریک کارگران نفت جنوب علیه شرکت استعماری نفت انگلیس محاکمه و به ۱۰ سال زندان محکوم کردند.

رفیق کیانوری ۱۰ سال در زندان نماند و با کمک افسران انقلابی، از زندان بیرون آمد و نقش فعالی در رهبری حزب و خنثی کردن توطئه های کودتایی ضدحکومت مصدق ایفا کرد و کینه حیوانی سازمان های جاسوسی امپریالیستی و دربار پهلوی را بیش ازپیش برانگیخت. آنان برای بازداشت رفیق کیانوری و ترور او بارها نقشه کشیدند، ولی موفق نشدند.

رفیق کیانوری ماهیت ضدامپریالیستی و مردمی جنبش انقلابی پس از ۱۵ خرداد و قیام توده ای ۱۳۵۷ را به خوبی دریافت و به اهمیت مشی قاطع امام خمینی در قیاس با سازشکاری های لیبرالی پی برد و در تدوین مشی اصولی و انقلابی حزب توده ایران، که مبتنی بر اتحاد نیروهای انقلابی و پشتیبانی از خط اصیل ضدامپریالیستی و مردمی انقلاب و امام خمینی است، نقش درجه اول ایفا کرد.

طی چهار سال پس از پیروزی انقلاب، رفیق کیانوری همه استعداد و نبوغ درخشان خود را در راه تحلیل درست حوادث و تجهیز حزب توده ایران برای عقیم گذاشتن توطئه های امپریالیسم علیه جمهوری اسلامی ایران صرف کرد.

نوشته های رفیق کیانوری نمونه درخشانی است از تحلیلی مارکسیستی و برخورد خلاق علمی به تحول اجتماعی و مسائل حاد سیاسی از موضع طبقه کارگر و توده های ستمکش جامعه.

– رفیق مریم فیروز، ۴۰ سال پیش به حزب توده ایران پیوست که ۳۵ سال آن در دربه دری و مبارزه در شرایط پنهانی و مهاجرت گذشته است. رفیق فیروز طی این ۴۰ سال نبرد، به عنوان مبارز پرشور استقلال، آزادی و عدالت اجتماعی و دشمن سرسخت و آشتی ناپذیر نظام منفور سلطنت پهلوی شناخته شده و به ویژه در نبرد برای آزادی و رهایی زن ایرانی جای بسیار برجسته ای دارد.

رفیق مریم در جریان مبارزات حزبی با رفیق کیانوری آشنا شد و زندگی مشترکی را پایه نهادند که همواره در خدمت انقلاب بوده و هست.

رفیق منوچهر بهزادی حقوق دان و دکتر علوم اقتصادی، از ۴۰ سال پیش در صفوف حزب توده ایران در راه استقلال، آزادی و عدالت اجتماعی می رزمد. او در سال های دشوار مبارزه برای ملی شدن نفت از رهبران برجسته حزب در خوزستان بود و برای تجهیز کارگران نفت علیه شرکت سابق نفت

– انگلیس با موفقیت کوشید و پس از کودتای ۲۸ مرداد، تمام نیرو و توان خود را در راه مبارزه با انواع انحرافات درون جنبش و تأمین اتحاد نیروهای انقلابی ایران به کار انداخت.

پس از پیروزی انقلاب، رفیق بهزادی صاحب امتیاز و مدیرمسئول نامه مردم (ارگان مرکزی حزب توده ایران) شد و در مدتی که روزنامه امکان انتشار داشت، به رغم انواع فشارهای پنهان و آشکار توانست مشی عمیقاً انقلابی حزب را در روزنامه دنبال کند. نامه مردم زیر مسئولیت رفیق بهزادی از بهترین روزنامه های کشور بود و خدمات عظیمی به انقلاب کرد.

– رفقا ابوتراب باقرزاده، عباس حجری، اسماعیل ذوالقدر، رضا شلتوکی، تقی کی منش، محمدعلی عموئی.

این رفقا از افسران انقلابی ارتش شاه بودند که از قریب ۴۰ سال پیش، درفش استقلال طلبی و مردم دوستی را در درون ارتش ضدمردمی و وابسته شاه، برافراشتند و به بهای جان خود در خنثی کردن توطئه های کودتایی سیا، انتلیجنت سرویس علیه دولت مصدق فعالانه شرکت کردند. آنان پس از کودتای ۲۸ مرداد، به زندان افتاده و به تصادف از مرگ حتمی رهایی یافتند و مدت ۲۵ سال در زندان های شاه انواع شکنجه ها را تحمل کردند و با قیام توده ها در ۱۳۵۷ از زندان آزاد شدند.

ایمان و استواری این مبارزین پولادین که طی این همه سال سر مویی از معتقدات و مشی حزبی خود فاصله نگرفتند، نه تنها در تاریخ مبارزات مردم ما، بلکه در تاریخ مبارزات انقلابی سراسر جهان کم نظیر و افتخارآفرین است.

این مبارزین انقلابی هریک سال ها و یا ماه هایی از زندان خود را در کنار مبارزین مسلمان ازجمله و به خصوص آیت الله طالقانی، آیت الله العظمی منتظری گذرانیده و درعمل صداقت حزب ما را در اجرای مشی مبتنی بر اتحاد همه نیروهای انقلابی صرف نظر از معتقدات ایدئولوژیک نشان دادند.

– رفقا عبدالحسین آگاهی، احمدعلی رصدی، مهدی کیهان، رفعت محمدزاده

این رفقا نیز از افسران سابق ارتش و از پایه گذاران سازمان افسران انقلابی هستند که از قریب ۴۰ سال پیش، علیه امپریالیسم و برای نجات زحمت کشان ایران می رزمند. ۳ تن از آنان در قیام افسران خراسان علیه رژیم پهلوی در ۱۳۲۳ شرکت داشته و سپس به انقلابیون آذربایجان پیوستند و آن گاه تا پیروزی انقلاب بهمن، مجبور به مهاجرت شدند. آنان در سال های مهاجرت در کنار کار انقلابی به کار علمی پرداختند و در دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی به درجات عالی علمی نائل آمدند و آثار گران بهایی ترجمه و تألیف کردند.

– رفقا آصف رزم دیده و صابر محمدزاده

این دو رفیق از آغاز دهه ۴۰ به فعالیت سازمان حزب در ایران پرداختند و موافق مشی اصولی حزب ما از جنبش ۱۵ خرداد پشتیبانی کردند. به همت آنان بود که نوار سخنرانی تاریخی آیت الله خمینی که منجر به بازداشت و تبعید ایشان گردید به مرکز حزب رسید و از رادیوی پیک ایران برای همه مردم ایران پخش شد. این رفقا براثر همین مبارزات انقلابی ازطرف ساواک دستگیر شدند و تا ۱۳۵۷ در زندان ماندند. آنان نیز در زندان مجری صدیق مشی انقلابی حزب درجهت اتحاد همه نیروهای انقلابی و به ویژه توده ای ها و مسلمانان مبارز بودند و هستند.

– رفیق هوشنگ ناظمی.

این رفیق نیز از نوجوانی به حزب توده ایران پیوسته و قریب ۳۵ سال است که در صفوف حزب، در راه استقلال، آزادی و عدالت اجتماعی می رزمد. او یکی از روشنفکران برجسته جامعه ماست که روح خلاق و دانش عمیق خود را در خدمت آگاهی زحمت کشان گذاشته و همواره چون سربازی فداکار در تدوین و اجرای مشی انقلابی حزب کوشیده است.

ص: ۶۲۰

- رفیق ملاحسن قزلچی.

از روشنفکران زحمت کش و فرزندان فداکار خلق کرد و از پایه گذاران نخستین سازمان های دمکراتیک ضدرژیم شاه در کردستان است. این رفیق براثر پیگرد پلیس شاه مجبور به ترک وطن شد و به عراق رفت، ولی در آنجا هم گرفتار پلیس رژیم وابسته به ملک فیصل - نوری السعید شد و سال های دشواری را در سیاه چال های عراق گذراند.

پس از سقوط رژیم وابسته ملک فیصل - نوری السعید، رفیق قزلچی به ایران بازگشت و به سازماندهی انقلابیون کرد ایران ادامه داد و ... همواره با نظریات انحرافی که به جنبش کردستان وارد می شد می رزمید و در راه مشی اصولی حزب توده ایران در راه اتحاد ملت ستمدیده ایران علیه امپریالیسم کوشید.

- رفیق کیومرث، این رفیق از نوجوانی به صفوف سازمان جوانان توده ایران پیوسته و در جنبش ملی کردن نفت فعال بوده و از آن پس نیز تا به امروز دمی از تجهیز جوانان برای نبرد علیه امپریالیسم و در راه منافع توده ها باز نایستاده است. او از کسانی است که برای طرد نظریات انحرافی چپ امریکایی از صفوف جوانان بسیار کوشید و در راه جلب هرچه بیشتر جوانان برای پشتیبانی از خط ضدامپریالیستی مردمی امام زحمت فراوان کشیده است.

چنین است فهرست گروهی از رهبران حزب که در عملیات ۱۷ بهمن بازداشت شده اند. آیا این فهرست، از یک باند جاعل اسناد و گذرنامه به دست آمده است؟ آیا این فهرست از یک شبکه به اصطلاح جاسوسی است؟ نه، فهرست گروهی از رهبران حزب توده ایران است که طبق درخواست مصرانه مقامات جمهوری اسلامی ایران و ازطرف دبیرخانه حزب و با مهر و امضای رسمی به وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران معرفی شده اند.

با کمی دقت در فهرست، می توان دریافت که مقامات جمهوری اسلامی ایران کسانی را بازداشت کرده اند که جمعاً ۶۰۰ سال سابقه نبرد علیه امپریالیسم و رژیم وابسته و منفور پهلوی و در راه منافع زحمت کشان ایران دارند و ۵۰۰ سال از این مدت را در زندان و تبعید و دربه دری گذرانده اند. هریک از آنان یک شخصیت برجسته سیاسی، اجتماعی و علمی است که جامعه ما باید به وجود آنها افتخار کند. تک تک آنها دارنده صداقت و تقوی و پاکی اند که همه عمر جان برکف در راه ایرانی آزاد و آباد رزمیده اند و هیچ یک دیناری از مال دنیا ندارند.

... چرا کسی خود را موظف نمی داند که حقیقت را به مردم بگوید، اما از گوشه وکنار دو دلیل که مکمل یکدیگرند به گوش می رسد؛ یکی اینکه عناصر افراطی راست و عوامل نفوذی امپریالیسم که جلو پیشرفت انقلاب را گرفته اند، موفق شده اند این فکر را در تمام دستگاه جمهوری مسلط کنند که در شرایط توقف انقلاب، اگر حزب توده ایران آزاد باشد توده های ستم کش را تجهیز می کند. باید زحمت کشان و حزب آنها را سرکوب کرد.

دیگر اینکه سازمان های جاسوسی امپریالیستی به کمک راست گرایان و عوامل نفوذی خود آمده و برای برخی از مسئولین حزب ما پاپوش دوخته اند.

شگفتا! مردم ایران انقلاب کردند تا کسب استقلال کنند، ولی امروز کسانی در جمهوری اسلامی ایران پیدا شده اند که به نام مبارزه با جاسوسی و برای تأمین استقلال ملی، خود را دراختیار پرونده سازی سیاه ترین سازمان های جاسوسی دشمن انقلاب ایران قرار داده اند. آیا این است معنای استقلالی که مردم ایران برای آن مبارزه می کردند و می کنند؟ آیا این است پاسخ به خواست مردم که ایران نباید مداخله اجانب در امور داخلی خود را تحمل کند؟

می دانیم که یکی از مهم ترین عوامل اداره کشور داشتن اطلاعات درست است. اطلاعات از وضع اقتصادی کشور، از وضع زندگی و خواست های توده مردم، اوضاع جهان، توطئه های دشمنان و امکانات دوستان. متأسفانه وضع جمهوری اسلامی ایران از این حیث خوب نیست، سازمان های امپریالیستی توانستند پس از انقلاب در ارگان های اطلاعاتی جمهوری نفوذ کنند. عقیده خطرناک و ضدانقلابی محافل راست گرا و دولت

موقت که بنا بر آن برای مبارزه با حزب توده ایران و سازمان های انقلابی چپ می توان به سازمان های جاسوسی امپریالیستی متکی شد، نفوذ این سازمان ها را آسان تر کرد و در مواردی به آن جنبه قانونی داد.

عناصر افراطی راست که توطئه ضدانقلابی خود را با شانتاژ ضدکمونیستی پیش می برند، همکاری با ساواک و سیا و انتلیجنت سرویس را با این بهانه توجیه می کنند که گویا این همکاری فقط درحد مبارزه با حزب توده ایران است نه برای سرکوبی انقلاب. متأسفانه برخی از مقامات جمهوری اسلامی ایران هم که قاعدتاً مدافع انقلاب اند به این بهانه و شانتاژ گردن می نهند و عمق خط ضدانقلاب را درک نمی کنند و خود را با رغبت در معرض فریب دستگاه های امپریالیستی می گذارند غافل از اینکه پذیرش ساواک و سیا در همین حد نیز – اگر به فرض محال به این حد محدود شود – به معنای اندیشیدن با مغز شاه، سخن گفتن با زبان شاه و پذیرفتن ارزش های اخلاقی و سیاسی سازمان های جاسوسی امپریالیستی است که نه تنها به معنای آغاز شکست انقلاب بلکه نشانه سقوط اخلاقی است. گردانندگان امور جمهوری اسلامی ایران شاید خود متوجه نیستند که اتخاذ چنین روش هایی ازسوی آنان چه تأثیر مخربی در اندیشه جوانان مسلمان انقلابی باقی می گذارد و جلوه می دهد. عاقبت این کارها به کجا خواهد کشید؟

چنان که گفتیم، دلیل واقعی بازداشت رهبران حزب ما، بحرانی است که انقلاب را فراگرفته و بن بستی است که براثر فشار امپریالیست ها و متحدان داخلی آنها از جرگه ملاکین و سرمایه داران بزرگ برای جمهوری اسلامی ایران پیدا شده است. مهم ترین مسائل داخلی و خارجی، حل نشده مانده و راهی و روزنه ای برای حل آنها به چشم نمی خورد. نظام اقتصادی غارتگرانه زمان شاه که باعث چنان فلاکتی شد، روزبه روز بیشتر تثبیت می شود. هر تغییر در این نظام به بهانه اینکه شرقی است نفی می شود تا اصل آن نظام اقتصادی که تا پوست و استخوان غربی است دست نخورده بماند.

توده کلان مردم دنبال راه حل می گردند، امپریالیست ها و بزرگ مالکان، کلان سرمایه داران راه بازگشت به گذشته را در پیش پای جمهوری گذاشته اند و برای اینکه راه پیشرفت به جلو را سد کنند به هر کار خلاف قانون و انسانیت دست می زنند که از آن جمله است بازداشت رهبران حزب ما و اتهام زنی و پاپوش دوزی علیه آنان.

حزب ما طی چهل سال نبرد افتخارآفرین خود، هرگز انکار نکرده است و نمی کند که مدافع حقوق زحمت کشان و طرف دار تحول بنیادی اجتماعی به سود آنهاست. ما چهل سال است که علیه مناسبات اقتصادی نابرابر با امپریالیسم می رزمیم. ما از نخستین روز تأسیس خواستار تقسیم اراضی شاه و فئودال های بزرگ و انجام اصلاحات بنیادی ارضی به سود دهقانان بی زمین و کم زمین بوده، در این راه از هیچ کوششی فروگذار نکرده ایم و هرچه در این مدت به سود دهقانان انجام گرفته تا حد زیادی محصول مستقیم و غیرمستقیم مبارزات حزب ماست.

ما خواستار تدوین و اجرای قانون کار و بیمه های اجتماعی مترقی بوده و هستیم. نخستین قانون کار را در ایران حزب ما تدوین کرد. با نبرد بسیج طبقاتی آن را به دولت شاه تحمیل نمود. امروز هم ما آقای توکلی را طرد می کنیم و آن را لایق قرون وسطی می دانیم و می خواهیم که طبقه کارگر متحد و متشکل شود تا از حقوق خود دفاع کند.

ما خواستار حل مسئله ملی براساس خودمختاری اداری و فرهنگی هنری کشورمان در چارچوب میهن واحد و مستقل بوده و هستیم. ما خواستار صنعتی شدن کشور، ایجاد و گسترش صنایع سنگین و مادر، پایه گذاری چنان صنعتی هستیم که ما را از وابستگی به تولید تک محصولی نفت نجات دهد و به خودکفایی و تکامل برسانند.

ما معتقدیم که نظام توزیع باید عمیقاً دگرگون و مردمی شود. دولت مردمی و تعاونی ها باید نقش عمده ای در توزیع ایفا کنند و به کسبه جزء کمک شود که از چنگ سرمایه داران بزرگ نجات یابند و به خدمت مردم درآیند.

ما برای حل مسئله مسکن، بهداشت، درمان و آموزش وپرورش برنامه های قابل اجرای مردمی داریم. علاوه برآن، در همه زمینه های دیگر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیز حزب توده ما برنامه های روشن و هدف های مشخص دارد که اجرای آن می تواند انقلاب را واقعاً به ثمر بنشاند و ایرانی آزاد و آباد و ایرانی از

آن زحمت کشان و محرومین بنا نهد و توده های ستم کش را حاکم بر سرنوشت خود سازد.

ما این عقایـد و این مشـی انقلابی را داشـته ایم و داریم. ما در این راه هزاران زنـدانی و تبعیـد و صدها شـهید داده ایم و بازهم برای تحمل سـختی های بیشتر آماده ایم. آنچه باعث تأثر و تأسف است، این است که داشـتن این عقایـد و خدمت به توده های سـتم کش حتی در جمهوری اسـلامی ایران هم جرم تلقی می شود. نیم قرن پیش، دکتر تقی ارانی، آموزگار زحمت کشان ایران، در زنـدان رضاشاهی می گفت: چه دردناک است که دفاع از حقوق رنجبران در کشوری جرم تلقی شود و مجازات داشـته باشد. امروز بایـد گفـت: چـه دردنـاک است که دفـاع از حقـوق رنجبـران در کشـوری هم که انقلاب کرده و بر آن دسـتگاه شاهنشـاهی پیروز شـده، جرم شـناخته می شـود و این چنین ناجوانمردانه مورد اتهامات زشت قرار می گیرد.

آیا می توان تردیـد کرد که هجوم به حزب توده ایران به خاطر دفاع آن از زحمت کشان، هجوم به کل انقلاب است؟ آیا می توان تردید داشت که نه فقط حزب توده ایران، بلکه هر اقدامی که به سود زحمت کشان باشد زیر ضـربه قرار گرفته است؟ آیا صدای پای کنسرسیوم بین المللی نفت و خدمه ایرانی آن ازنوع رضانیم پهلوی ها، اویسی ها، القانیان ها، به گوش نمی رسد.

مـا هوادار زحمت کشـانیم، مـا برنـامه علمی و قابـل اجرا برای تحول جـامعه ایرانی داریم، مـا در این راه هزاران قربـانی داده ایم و به آن افتخار می کنیم، ولی ما خطری برای انقلاب نیستیم. برنامه ما در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قابل اجراست. ما مدافع قانون اساسی بوده و هستیم.

خطر برای انقلاب از عوامل امپریالیسم، از بزرگ مالکان و کلان سـرمایه داران منشأ می گیرد، از ترس پیشـرفت در دام امپریالیسم نیفتیـد! جمهوری اسـلامی ایران می تواند تحکیم و تثبیت شود. این جمهوری می تواند مشکلات خود را حل کند و از بن بست به درآید.

حزب توده ایران برای خـدمت به جمهوری اسـلامی درجهت اجرای قـانون اساسـی آن و تأمین حقوق توده زحمت کش مردم آماده است، حزب توده ایران همچنان از اتحاد نیروهای انقلابی جامعه از همه کسانی که صادقانه در راه گسترش و رونق انقلاب می کوشـند و با امپریالیسم سازش نمی کننـد، پشتیبانی می کنـد. حزب توده ایران از آینده نمی ترسـد، این حزب از نیـاز جامعه ما به تحول بنیادی سرچشـمه گرفته و در میان طبقه کارگر، توده های سـتم کش و روشـنفکران انقلابی ریشه دارد. اگر صـد بار هم این حزب سرکوب شود، باز با قدی استوار به پا خواهد خواست. اگر همه اعضا و هواداران حزب ما را هم به بند کشند باز این حزب از ریشه خواهد رویید.

ما به مسـئولین جمهوری اسلامی ایران مراجعه می کنیم و می خواهیم که احساس مسئولیت کنند. تاریخ کسانی را که در چنین لحظاتی اشتباه کنند نمی بخشد. خود را فریب ندهیم. خطر شـکست انقلاب جدی است. تا آن حد جدی است که امام در همین سـخنرانی های اخیر خود بارها به آن اشاره کرده و مطرح می کند که اگر مسـئولین متوجه نباشند انقلاب دیر یا زود به شکست خواهد انجامید.

باید اضافه کنیم که اگر میدان برای راست گرایان باز باشد، اگر امکان داده شود که آنان خواست سازمان های جاسوسـی امپریالیستی و ملاکین و سرمایه داران بزرگ متحد امپریالیسم را جامه عمل بپوشاننـد و رهبران حزب توده ایران و دبیر اول آن رفیق نورالـدین کیانوری را در زنـدان نگاه دارند و چشم زخمی به آنان برسانند، شـکست انقلاب خیلی زودتر از آنچه تصور می رود فراخواهد رسید.»(۱)-(۲)

ص: ۶۲۳

۱- برخلاف تمام ادعاهای حق طلبی و اسـتقلال خواهی و انقلابی گری که در این اطلاعیه درج شده است، سران حزب توده مدتی بعد از دستگیری به خیانت ها و وابستگی های خود اعتراف کردند. آنان در اعترافات خود اذعان نمودند که حزب توده از بدو تأسیس تا زمان انحلال در خدمت منافع اتحاد جماهیر شوروی بوده است.

۲- سند شماره ۱۰۴۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

روزشمار جنگ سه شنبه ۱۶ فروردین ۱۳۶۲ ۲۱ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۵ آوریل ۱۹۸۳

۱

پس از گذشت حدود یک ماه و نیم از ابلاغ دستور اجرای عملیات والفجر۱، باتوجه به نزدیک شدن زمان عملیات و تجمع هرچه بیشتر نیروها و امکانات، اقدامات حفاظتی قرارگاه ها و یگان های خودی افزایش یافته است؛ به همین منظور تردد و ارتباط رزمندگان با شهرهای نزدیک و ارتباطات مخابراتی و امثال آن به دقت کنترل می شود.

یکی از دلایلی که رعایت موارد حفاظتی را بیش از گذشته ضروری می سازد بالابودن میزان هشیاری دشمن است، زیرا گزارش ها نشان می دهد عراق به سرعت مشغول ایجاد موانع جدید، کنترل دائمی موانع، تقویت منطقه با آوردن یگان های تازه نفس و افزایش قدرت آتش و بالابردن میزان گشت های هوایی خود در منطقه است.(۱)

براین اساس، کمیسیون تأمین منطقه عملیاتی قرارگاه کربلا با حضور نمایندگان حفاظت و دژبان ستاد قرارگاه کربلا و یگان های تابعه ارتش و سپاه در محل این قرارگاه تشکیل و تصمیماتی اتخاذ شد که برخی از آنها چنین است:

«پرسنلی که به مرخصی نزدیک اعزام می شوند (ارتش، سپاه، بسیج) بایستی از برگ مرخصی چاپ شده که ممهور به مهر یگان باشد استفاده نمایند.

خودروهایی که در منطقه تردد می نمایند (جهت انجام مأموریت) بایستی برگ مأموریت ممهور به مهر یگان مربوطه را همراه داشته باشند و وضعیت نفرات حامل آنها نیز مشخص باشد.

تابلوهای موجود در منطقه که هویت یگان ها را مشخص می نماید جمع آوری و به جای نام یگان از کدهای تعیین شده استفاده نمایند.

افرادی که وارد منطقه می شوند (خبرنگاران، فیلمبرداران، بازدیدکننده ها و...) بایستی دارای معرفی نامه و برگ مجوز از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و یا کربلا باشند.

خودروهایی که در شب ازطریق پل چم سری و پل بیلی (علی نعیر) وارد منطقه می شوند بایستی با چراغ جنگی یا چراغ خاموش حرکت نمایند.

ص: ۶۲۵

۱- سند شماره ۲۲۳/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱/۲/۱۳۶۲، صص ۱۱۹ - ۱۱۰؛ و- سند شماره ۱۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۴۵.

از ورود گردان ها به منطقه یگان ها قویاً جلوگیری به عمل آید.

یگان ها بایستی از اسکان و نزدیک شدن افراد بومی، عشایر، چوپان ها و... در اطراف مواضع و محل استقرار خود تا شعاع ۵ کیلومتری جلوگیری به عمل آورند.

جهادهای مستقر در منطقه نیز جزء ابواب جمعی قرارگاه کربلا بوده و ملزم به اجرای موارد فوق می باشند.

دژبان قرارگاه کربلا به منظور کنترل تردد موظف است گشت موتوری به منطقه استحفاظی اعزام نماید.»(۱)

قرارگاه نجف نیز دستورات مشابهی را به یگان های تحت امر خود ابلاغ کرد.(۲)

کنترل ارتباطات مخابراتی (باسیم و بی سیم) تا قبل از عملیات؛ خودداری از نصب پرچم روی خودروها؛ رعایت استتار و اختفای آمبولانس ها، کانکس ها و کانتینرها و اشیای براق با هدف جلوگیری از ضایعات ناشی از حملات هوایی دشمن، دستورات حفاظتی دیگری بود که به یگان ها ابلاغ شد.(۳)

۱

سازمان عمل اسلامی عراق از تخریب ساختمان مرکز انتشارات حزب بعث عراق در بغداد براثر انفجار بمب خبر داد.

سازمان مذکور با انتشار بیانیه ای اعلام کرد: «گروه (حاج سعید مهدی عوده) وابسته به بخش نظامی سازمان عمل اسلامی عراق شاخه داخل کشور با اجرای عملیاتی به نام "شهید سیدحسن شیرازی" توانست با کارگذاشتن یک بسته حاوی شصت پوند از ماده تی.ان.تی. در چاپخانه های مؤسسه انتشاراتی الحریه وابسته به رژیم مزدور بعث، کلیه ساختمان را منهدم و خسارات فراوانی به ساختمان های مجاور وارد کند.»

سازمان عمل اسلامی عراق ضمن برعهده گرفتن مسئولیت این عملیات اذعان کرد: «این عملیات یکی از عملیات های زنجیره ای نظامی این سازمان علیه مؤسسات نظامی و اقتصادی داخل یا خارج از عراق وابسته به رژیم یا وابسته به کشورهای یاری دهنده رژیم کافر می باشد و بار دیگر به تمامی کسانی که هنوز به کمک خود به این رژیم ضدمردمی ادامه می دهند، هشدار می دهیم که دست پرتوان انقلاب اسلامی عراق که توانست به یوگسلاوی، رُم، پاریس، بانکوک و بغداد برسد می تواند هرگاه بخواهد در هر نقطه ای عملیات خود را به اجرا درآورد و در خاتمه اعلام می داریم که ما راه سرخ خدا و حق و آزادی که به وسیله سرور آزادگان حسین(ع) ترسیم شده است را ادامه داده تا وعده الهی تحقق یابد و حکومت الله در عراق خونین به رهبری و ولایت فقیه امام مسلمین و مستضعفین جهان خمینی بزرگ، برپا شود.»(۴)

در ده روز گذشته، این دومین انفجار مهیبی است که در بغداد رخ داده است. مجاهدین

۱- سند شماره ۰۱۸۹۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی کربلا (رکن۲) به فرماندهی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۱۲/۱/۱۳۶۱، صص ۱۶۸ - ۱۶۷.

۲- سند شماره ۰۳۵۰۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف به فرماندهی قرارگاه عملیاتی نجف۲ (سپاه)، ۱۸/۱/۱۳۶۱، صص ۱۶۹ - ۱۶۸.

۳- سند شماره ۰۱۸۹۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۰۱۹۰۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن۳ عملیات) به فرماندهی کربلای۵ - ۱، ۱۶/۱/۱۳۶۲، صص ۹۴ - ۹۳.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.

مسلمان عراقی در هفته گذشته دفتر هواپیمایی عراق در بغداد را منهدم کردند. به گفته منابع مطلع، چاپخانه منهدم شده حزب بعث عراق در یک منطقه نظامی قرار داشته است و مأموران امنیتی صدام به شدت از آن محافظت می کرده اند.(۱)

امروز همچنین در حمله پیش مرگان اتحادیه میهنی کردستان به نیروهای امنیتی عراق در شهر سیدصادق ۴ تن از نظامیان عراقی کشته و ۴ تن نیز زخمی شدند.(۲)

۱

امروز گروه های مسلح غیرقانونی به ویژه حزب دمکرات کردستان بر شدت عملیات های خود در مناطق غرب و شمال کشور افزودند و در سه عملیات جداگانه به پایگاه های نیروهای خودی در محور سنندج - دیواندره، جنوب شرقی و غرب نقده حمله کردند. در این حملات از نیروهای خودی ۲۲ تن شهید یا زخمی و از مهاجمان نیز تعدادی کشته و مجروح شدند.

ساعت ۲۲:۳۰، ۲۰۰ تن از عوامل هیز بیستون حزب دمکرات کردستان از چهار سمت و با استفاده از آر.پی.جی. و تیربار به پایگاه ژاندارمری تونل شماره ۲ محور سنندج - دیواندره حمله کردند. نیروهای خودی باوجود غافلگیری اولیه و دادن تلفات با مقاومت و ایستادگی مانع سقوط پایگاه شدند. در این عملیات ۱۱ تن از نیروهای ژاندارمری شهید و ۳ تن زخمی شدند. در بررسی های بعدی نیز مشخص شد که از مهاجمان ۸ تن کشته و چندین تن زخمی شده اند.(۳)

در قریه محمدشاه در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی نقده نیز عناصر حزب دمکرات و سازمان چریک های فدایی خلق شاخه هرمزگان، در عملیاتی مشترک به پایگاه نیروهای خودی حمله کرده، آنجا را به مدت چند ساعت به تصرف خود درآوردند. در این عملیات ۸ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند و چند قبضه اسلحه انفرادی، یک تیربار ژ۳، یک قبضه خمپاره انداز ۶۰ میلی متری و یک قبضه تفنگ نارنجک انداز به دست مهاجمان افتاد. تعدادی از افراد مهاجم نیز کشته یا زخمی شدند.(۴)

رادیو بغداد با قهرمانانه خواندن این عملیات مدعی شد که از افراد پایگاه ۳۰ تن کشته و ۱۵ تن زخمی شده اند. این رادیو مهاجمان را ۳ کشته و ۸ زخمی اعلام کرد و گفت علی پیروس فرمانده هیز افشین، که فرماندهی این عملیات را بر عهده داشت نیز در میان کشتگان بوده است. رادیو بغداد همچنین ۴۰۰۰ (!) کیسه خواب را ازجمله مواردی ذکر کرد که مهاجمان به غنیمت گرفته اند.(۵)

عوامل حزب دمکرات در اقدام دیگری ساعت ۶:۳۰ امروز، به پایگاه گلوان در ۸ کیلومتری غرب نقده حمله کردند. افراد پایگاه باوجود تعداد اندکشان ۳ ساعت در مقابل مهاجمان مقاومت کردند و پس از رسیدن نیروهای پشتیبانی از سپاه و ژاندارمری، مهاجمان با دادن یک کشته مجبور به عقب نشینی شدند.(۶)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- سند شماره ۹۴۹۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۷ - طرح و برنامه عملیات (اطلاعات) به قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۹۴۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۳۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، (رکن۳ مرکز فرماندهی) به استانداری کردستان، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وقایع ۲۴ ساعته از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن۳) به استانداری کردستان، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۷۵۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه ، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (واحد طرح و برنامه ریزی عملیات)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۴ و ۵، رادیو بغداد فارسی، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

۶- سند شماره ۳۵۰۸۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده (واحد عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (واحد طرح و برنامه ریزی عملیات)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، شماره ۷۲ - ۱۰ - ۱۱، ۱۴/۱/۱۳۶۲ تا ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۱

سه مورد انفجار مین در آذربایجان غربی و کردستان ۵ شهید و ۱۱ زخمی بر جای گذاشت.

در محور مهاباد – بوکان بین روستاهای تازه قلعه و کانی طومار، یک لندرور ژاندارمری روی مین رفت و ۳ تن از سرنشینان آن شهید و ۳ تن هم زخمی شدند.

در محور سنندج – دیواندره نیز یک خودرو سپاه با مین برخورد کرد که براثر انفجار ایجادشده یک نفر شهید و ۲ تن زخمی شدند.

در نزدیکی روستای دویسه در شمال غربی سنندج، براثر برخورد یک وانت حامل تیربار کالیبر ۵۰ با مین، علاوه بر انهدام خودرو و تیربار یکی از سرنشینان شهید و ۶ تن نیز زخمی شدند.(۱)

۲

عناصر گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب کشور با ارعاب و تهدید اقدام به تسلیح روستاییان می کنند.

حزب دمکرات کردستان با کنترل راه های ورود و خروج پنج روستای کانی مولا، خرنج، حاجی قلدا، کانی باغ و لک بی – (واقع در غرب مهاباد و جنوب نقده با اخذ پول روستاییان را به اجبار تسلیح کرده است.

همچنین عناصر گروه کومه له اهالی روستای دره دوزخ (واقع در ۶ کیلومتری شرق سقز) را تهدید کرده اند که باید همگی مسلح شده و با آنان همکاری کنند در غیر این صورت کشته خواهند شد.(۲)

استانداری کردستان هم درباره فعالیت مشترک عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و حزب دمکرات، گزارش داد: «حدود ۴۰۰ تن از نیروهای این سازمان به کردستان وارد شده و به نیروهای حزب دمکرات در منطقه آویهنگ (در غرب سنندج) پیوسته اند. ... خانواده آن عده از نیروهای سازمان که برای فعالیت از شهرستان ها به کردستان می آیند در داخل عراق در منطقه لویزه و تحت نظر ارتش عراق اسکان می یابند.»(۳)

۳

امروز دو تن از مسئولان تشکیلات حزب دمکرات خود را به سپاه پیرانشهر معرفی و درخواست امان نامه کردند. سلیم امینی مسئول رسیدگی به شکایات مردم در بخش قضایی حزب و محمد اسماعیلی مسئول سابق انتشارات و تبلیغات این حزب، درپی تماس های قبلی خود را به نیروهای سپاه تسلیم کردند.

در جوانرود نیز یکی از وابستگان به حزب دمکرات با تحویل دادن یک قبضه اسلحه و مهمات، خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی کرد.

همچنین در بوکان ۲ تن از افراد کومه له به نام های خالد شیرزاد از مسئولان نظامی و محمد

۱– سند شماره ۳۴۶۴۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن۳ ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۱۱۳۲۳۳، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۵؛ و– سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و– سند شماره ۳۵۷۵۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از عملیات ناحیه کردستان به طرح و برنامه قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیاتی واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا به واحد طرح و عملیات ستاد مرکزی، از تاریخ ۱۶/۱/۱۳۶۲تا ۲۱/۱/۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۱۰۳۸۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۳، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و– سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص ۸.

۲– سند شماره ۹۴۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و– سند شماره ۳۴۶۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۱۱۳۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱ (واحد اطلاعات)، شماره ۱۲، ۳/۲/۱۳۶۲؛ و– سند شماره ۸۹۴۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۵، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۳– سند شماره ۳۴۶۲۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به مشاور عالی ریاست جمهوری، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

بایزیدی مسئول رسته کومه له که ۷ قبضه اسلحه و مهمات مربوط به آن را به همراه داشتند خود را به سپاه بوکان معرفی و درخواست امان نامه کردند. در همین شهر ۵ تن از عناصر حزب دمکرات دستگیر شدند.(۱)

۱

اقدامات خرابکارانه عناصر سازمان مجاهدین خلق(منافقین) و تلاش نیروهای امنیتی برای مقابله با آن در شهرهای مختلف کشور ادامه دارد.

سه تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک مقر جهاد سازندگی استان گیلان در کوچصفهان حمله کردند و سیدرضی جلالی نگهبان معدن شن و ماسه این مقر را با ضربات سرنیزه به شهادت رساندند و ۲ نگهبان دیگر را هم زخمی کردند. با رسیدن نیروهای سپاه و کمیته، یکی از مهاجمان دستگیر شد، اما با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد.(۲)

همچنین در شهر رشت، مسئول کل سازمان مزبور در استان گیلان به نام ی.م. (با اسم مستعار هاشم) که تحت تعقیب بود به محاصره نیروهای سپاه درآمد. وی پس از مشاهده این وضع با خوردن سیانور دست به خودکشی زد و به هلاکت رسید.(۳)

در آزادشهر نیز یکی از افراد سازمان در یک خانه تیمی که نیروهای سپاه آن را زیر نظر گرفته بودند با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد.(۴)

در گنبد نیز حسن شریعتی مسئول فداییان خلق شاخه اکثریت در زندان خود را حلق آویز کرد.(۵)

۲

پس از انجام جلسات محاکمه، دادگاه های انقلاب اسلامی بندرانزلی و مشهد احکام شماری از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی را اعلام کردند.

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی بندرانزلی، ۶ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به جرم اقدام علیه نظام جمهوری اسلامی، ارتباط تشکیلاتی با این سازمان و پشتیبانی مالی از آن به یک تا ۱۰ سال زندان محکوم شدند.(۶)

همچنین خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش داد: «به موجب حکم صادره در دادگاه انقلاب اسلامی مشهد، ۲۰ تن از فعالان گروهک های الحادی و ضدانقلابی آرمان، طوفان، منافقین و پیکار (در راه آزادی طبقه کارگر) به جرم شرکت در تظاهرات غیرقانونی، تحریک و تشویق مردم علیه انقلاب، همکاری با افراد ضدانقلاب، حمایت از بنی صدر فراری، شرکت در جلسات مطالعاتی، شرکت در چاپ و پخش اعلامیه، عضویت در اتحادیه دانش آموزی حزب طوفان و کمک مالی به این سازمان به ۵ تا ۱۳ سال حبس قطعی و تعلیقی محکوم شدند.»(۷)

۱- سند شماره ۳۵۷۴۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات پیرانشهر به فرماندهی قرارگاه حمزه، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۸۹۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۱۸؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۱۴ مرکز مطالعات وتحقیقات جنگ: گزارش روزانه از بوکان، از اطلاعات ستاد قرارگاه قدس به اطلاعات ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۴۷۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی ۷ ط ع به ستاد مرکزی، ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۸؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۳؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، رشت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۳- سند شماره ۸۹۴۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۹۴۹۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از فرماندهی ستاد منطقه۳ به مرکز فرماندهی ستاد مرکز، ، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- همان.

۵- همان.

۶- سند شماره ۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۷، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۶، مشهد، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲.

۱

اقدامات منطقه ای برای مقابله با آلودگی زیست محیطی ناشی از فوران نفت از چاه های نوروز، دستمایه ای شده است تا مقامات کویتی درصدد آغاز فعالیت هایی به منظور پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق برآیند.

به دنبال انتشار خبرهایی درباره موافقت عراق با آتش بس مشروط برای مهار فوران چاه های نفتی نوروز، سفیر ایران در بحرین دراین باره گفت: پیشنهاد عراق نمی تواند پذیرفته شود چون این کشور هشدار اخیر خود را درباره حمله به کشتی هایی که به سکوی آسیب دیده نزدیک شوند، پس نگرفته است.(۱)

دراین حال، سیدحسین خردمند معاون وزیر نفت، توانایی ایران برای مهار نشت نفت را کافی خواند و گفت: «ایران قادر است ظرف سه یا چهار هفته، نشت نفت در حوزه نفتی نوروز را کاملاً مهار کند. جمهوری اسلامی ایران توانایی قابل توجهی در این امر دارد، ضمن اینکه درصورت همکاری دولت های متعاهد حوزه خلیج فارس برای برطرف کردن آلودگی های این منطقه، تلاش ما زودتر به نتیجه خواهد رسید.» وی یادآور شد که نحوه برگزاری هرگونه نشست درباره مهار کامل نشت نفت و سایر اقدامات ضروری، در دستور جلسه وزیران هشت کشور ساحلی خلیج فارس که فردا در کویت تشکیل خواهد شد، گنجانده شده است.(۲)

امروز همچنین عبدالرحمن العوادی وزیر بهداشت کویت، در سخنانی خطاب به مجمع ملی این کشور گفت: «انجمن بین المللی کارشناسان با مهار چاه های نفتی خسارت دیده ایران موافقت کرده، لکن خواستار تأمین امنیت هیئت اعزامی شده است که این امر هم تنها با توافق عراق و ایران امکان پذیر می باشد.» العوادی که ریاست سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست دریایی را نیز برعهده دارد، افزود: این سازمان در تلاش است تا یک جو مساعد جهت تأمین امنیت هیئت اعزامی فراهم کند.

وی خاطرنشان کرد :اجلاس وزیران کشورهای عضو سازمان حفاظت محیط زیست که روز چهارشنبه در کویت برگزار می شود، اوضاع و مواضع هماهنگ درمورد بهترین و مؤثرترین اقدام برای مقابله با نشت نفت در آب های خلیج فارس را بررسی خواهد کرد.(۳)

آسوشیتدپرس با تفسیر تلاش کویت برای مقابله با بحران اخیر زیست محیطی منطقه خلیج فارس اعلام کرد: «یک فرستاده دولت کویت در تلاش برای پایان دادن به جنگ ۳۱ ماهه خلیج [فارس] یا حداقل دستیابی به یک آتش بس جهت اجازه دادن به کارشناسان برای مقابله با لکه بزرگ نفتی که این منطقه را تهدید می کند، امروز راهی مسکو شد. راشد الراشد فرستاده کویتی، نامه ای را به یوری آندروپف دبیرکل حزب کمونیست شوروی تسلیم می کند و سپس برای مأموریت مشابهی راهی واشنگتن خواهد شد. منابع دیپلماتیک گفتند اعزام این فرستاده براساس تصمیم مشترک کشورهای حوزه خلیج فارس که خط ساحلی شان در معرض تهدید حرکت لکه نفتی قرار دارد، انجام شده است.»(۴)

ص: ۶۳۰

۱- همان، ص۱۸، رادیو بی بی سی، ۱۶/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه کیهان، ۱۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۷، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۴، کویت، خبرگزاری کویت، ۱۶/۱/۱۳۶۲.

۴- همان، ص۳، ابوظبی، آسوشیتدپرس، ۱۶/۱/۱۳۶۲.

خبرگزاری رویتر نیز به نقـل از رسـانه هـا، این موضوع را به نوع دیگری پوشـش داد و اعلام کرد: «روزنـامه های کویتی امروز نوشـتند یک مقام عالی رتبه کویتی با هـدف کمک به پایان یافتن جنگ ایران و عراق به زودی از واشـنگتن و مسـکو دیـدن می کنـد. روزنامه های الانباء و الوطن به نقل از منابع آگاه، نوشته انـد: راشـد الراشـد معاون وزارت خارجه کویت، فرمولی را به منظور کشانـدن طرفین متخاصم به پای میز مـذاکره، با مقامات امریکایی و شوروی مورد بحث و بررسـی قرار می دهـد. گزارش روزنامه هـای فـوق حـاکی است: کویت همچنین نماینـدگانی را به کشورهـای انگلسـتان، فرانسه، چین و دیگر اعضـای دائمی شورای امنیت سازمـان ملـل اعزام می کنـد. کویت که همچون متحدان دیگرش از خلیج فارس، میلیون ها دلار دراختیار ماشین جنگی عراق قرار داده، کراراً خواستار پایان گرفتن این جنگ شده است.»(۱)

رادیو عربستان سعودی هم ابتکارعمـل کویت را در چـارچوب موضع گیری کشورهـای عربی حوزه خلیـج فـارس اعلام کرد. این رادیو افزود: «به گفته منابع مطبوعاتی در کویت، به زودی پیام های ویژه ای از امیر کویت درباره به جنب وجوش درآوردن کوشـش های بین المللی برای پایان بخشـیدن به جنگ ایران و عراق در چارچوب موضـع گیری کشورهای عربی حوزه خلیج فارس صادر خواهد شد و نامه هایی ازسوی دولت کویت به رهبران کشورهای بزرگ عضو شورای امنیت تسلیم خواهد شد.»(۲)

۱

روزنـامه پراودا ارگـان رسـمی حزب کمونیست شوروی به مطلبی که چنـد روز پیش دربـاره احتمـال آغـاز جنـگ جهانی سوم با حمله شوروی به ایران منتشـر شـده بود(۳)، واکنش نشان داد و آن را رد کرد.

رادیو مسکو در گزارشی به نقل از این روزنامه گفت:

«اسـتاتیک هـای نظـامی امریکـا که درزمینه حملات مسـلحانه به خاک کشورهای خاور نزدیک و میانه زیر عنوان رمزی "برایت اسـتار" (سـتاره درخشان) مرتباً به تمرین می پردازنـد به یک عمل مفسـده جویانه نوین مبادرت ورزیدنـد. در پنتاگون سـندی تنظیم شده که در حکم سـناریوی حوادث احتمالی در منطقه خاور نزدیک و میانه است که باعث وقوع جنگ جهانی سوم خواهد شد. تنظیم کنندگان این سند آشکارا تلاش می کنند به محافل اجتماعی جهان تلقین کنند که جنگ اجتناب ناپذیر است.

یوری ژوکف مفسر سیاسـی روزنامه پراودا (چاپ مسـکو)، دررابطه با آن می نویسد: در این سناریو حوادث ۱۲۵ روزه تشـریح شده است؛ مثل همیشه مسئولیت آغاز جنگ بدون هیچ گونه دلیل و اساسی به گردن اتحاد شوروی گذارده می شود. بنا به نقشه های پنتاگون همه چیز باید از حمله

۱- همان، کویت، خبرگزاری رویتر.

۲- سند شماره ۲۱۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش وزارت خارجه، شماره ۳۹۵، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۳- اطلاعات بیشتر دراین باره در روزشمار ۸ فروردین ۱۳۶۲ درج شده است.

شوروی به ایران شروع شود. بدیهی است که پنتاگون به خود زحمت نمی دهد با ذکر دلایل قانع کننده ثابت کند که چنین حمله ای واقعاً می تواند صورت بگیرد. تز ریگان درباره وجود خطر شوروی برای آنها یک قضیه بدیهی است که احتیاج به توضیحات ندارد. ژنرال های پنتاگون در سند تهیه شده حوادثی را که ۴۲ روز پیش از آغاز حمله و ۳۷ روز قبل از آغاز حمله و ۱۶ روز قبل از آغاز حمله و ۱۲ روز قبل از آغاز حمله و ۶ روز قبل از آغاز حمله روی خواهد داد و سرانجام آغاز تیراندازی در خشکی و در دریا در آسیا و در اقیانوس هند و در اروپا یعنی در همه جا را به تفصیل شرح داده اند. در سند یادشده اقداماتی که پنتاگون در نظر دارد برای دفع حمله ۲۴ لشکر شوروی که ممکن است به ایران حمله کنند به عمل آورد، یکی پس از دیگری تشریح می گردد.

ایالات متحده امریکا از روس ها درخواست می کند خویشتن داری از خود نشان بدهند و نیروهای خود را در خاک ایران مستقر می سازد. عربستان سعودی اجازه می دهد که نیروهای امریکا در خاک آن کشور حضور یابند و نیروی هوایی امریکا به عقبگاه نیروهای شوروی پی درپی ضربت وارد می آورد و واحدها و یگان های ارتش امریکا برای تقویت پیمان ناتو منتقل می شوند و واشنگتن بسیج عمومی اعلام می کند و امریکا واحدهای امدادی را به کره جنوبی منتقل می کند و غیره و غیره. ولی این سناریوی فیلم تخیلی و افسانه ای هالیوود نیست بلکه سناریوی جنگ است که ژنرال های پنتاگون تهیه کرده اند. نقشه هایی که آنها تهیه کرده اند به خودی خود بسیار گویاست. کاملاً واضح است که منظور از امکان [رخ] دادن حمله نیروهای شوروی به ایران، که هسته این سناریو را تشکیل می دهد، سرپوش گذاشتن به ماهیت مقاصد واقعی پنتاگون است.

و حالا مطبوعات امریکا فوراً دست به کار شده و به سلیقه خود دراین زمینه گل های رنگارنگ می دوزند. مثلاً سی ام مارس، روزنامه واشنگتن پست ظاهراً با لحن تراژیک نوشت: روس ها قدرت نظامی کافی دارند تا نبردکنان از خاک ایران بگذرند و خود را به خلیج فارس رسانند و خطوط حمل نفت به غرب را به خطر بیندازند. در ماهیت امر در یکی از طرح های اضطراری، واردآوردن ضربت اصلی متقابل درصورت تلاش روس ها برای اشغال خاک ایران پیش بینی شده است.

یوری ژوکف مفسر سیاسی پراودا، سپس می نویسد: در واشنگتن خوب می دانند که اتحاد شوروی قصد حمله به ایران و یا به کشور دیگری را نداشته و ندارد، درحالی که در سناریوی استاتیک های نظامی امریکا با نهایت صراحت و روشنی نشان داده شده که منظور از تلاش های مصرانه پنتاگون برای ایجاد پایگاه های نظامی در خاور نزدیک و جزیره دیه گو گارسیا در اقیانوس هند، در ژاپن و در بسیاری از دیگر کشورها در پیرامون اتحاد شوروی و کشورهای سوسیالیستی برای چیست.»(۱)

ص: ۶۳۲

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۷، ۱۷/۱/۱۳۶۲، صص ۲۴ و ۲۵، رادیو مسکو، ۱۶/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه پراودا.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۷ فروردین ۱۳۶۲ ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۶ آوریل ۱۹۸۳

۱

نیروهای مشترک ارتش و سپاه در یک عملیات گشتی رزمی با نفوذ به مواضع دشمن در جبهه های جنوب، در اقدامی چریکی وارد مقر یکی از گردان های جیش الشعبی عراق شدند. در این عملیات ۳ تن از نیروهای دشمن کشته شدند. ۳ موضع اجتماعی، ۲ موضع استقرار تیربار کالیبر۵۰ و ۸ موضع تک تیراندازان جیش الشعبی نیز به آتش کشیده شد.(۱)

شهر آبادان دیروز و امروز هدف آتشبارهای ارتش عراق قرار گرفت و درنتیجه ۴ منزل مسکونی ویران و ۵ منزل نیز دچار آتش سوزی شد.(۲)

۲

علاوه بر اخبار مربوط به کمک هایی که روزانه ازطریق کشورهای هم جوار وارد عراق می شود، امروز نشریه نیوزلتر درباره اقدام دولت انگلیس در فروش تسلیحات به عراق و مجله وهرتکنیک درخصوص فروش اسلحه ازسوی دولت فرانسه به عراق مطالبی را منتشر کرده اند. مجله انگلیسی تایمز نیز در نگاهی کلی به چگونگی تأمین تسلیحات دو کشور ایران و عراق پرداخته است.

در ادامه کمک های تسلیحاتی عربی به عراق منابع نظامی اعلام کردند ظرف امروز و روز گذشته، ۱۸۸ دستگاه تریلر حامل تانک و زره پوش از بندر شعیبه کویت به مقصد عراق بارگیری شده است.(۳)

نشریه نیوزلتر درباره اقدام انگلیس به فروش برخی اقلام تسلیحاتی به عراق و توجیه دولت آن کشور دراین باره، در مقاله ای به نام "مخالفت با فروش تسلیحات نظامی به عراق و اندونزی" نوشته است: «عراق سرگرم مذاکره با سازمان هوانوردی انگلستان است تا کارخانه و امتیاز ساخت هواپیماهای ضربتی و پشتیبانی هاوگ در نزدیکی بغداد را از آن کشور دریافت دارد. این هواپیما به خاطر چند مأموریته بودن مشهور است و قابلیت حمل بمب، (ازجمله بمب های خوشه ای که بیشتر برای کشتار انسان ها طراحی شده نه تخریب اماکن و ساختمان ها) موشک، راکت توپ های

ص: ۶۳۵

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۵؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۷، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۱/۱۳۶۲.

۲- همان.

۳- سند شماره ۰۱۹۱۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی در جنوب، شماره ۸۰۵، از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۸:۰۰ روز ۱۹/۱/۱۳۶۲، ص۳.

هوابه زمین و دوربین های مراقبت را دارا می باشد. خسارات و صدماتی که نهایتاً ایجاد چنین کارخانه ای به همراه دارد، غیرقابل محاسبه است. عراق از سال ۱۹۸۰ تاکنون، با ایران درحال جنگ است. در سپتامبر آن سال، وزارت خارجه انگلستان اعلام کرد که برای کاهش حضور انگلستان در منطقه تنها با جلوگیری از فروش تسلیحات و لوازم یدکی نظامی می توان بر جریان وقایع تأثیر گذاشت تا جنگ مطابق روند عادی خود به پایان برسد. از سوی دیگر، مقاماتی از بخش تضـمین اعتبارات صادراتی انگلسـتان به طور مداوم در بغداد به سر می برند و سرگرم مذاکره درباره برنامه ریزی دوباره برای بدهی های تجاری عراق که به دویست میلیون پوند بالغ می شود، هستند و این قرارداد میزان این بدهی ها را به سه هزار میلیون پوند افزایش خواهد داد.»(۱)

مجله آلمانی وهرتکنیک نیز درباه اقدام فرانسه در فروش اسلحه به عراق نوشت: «عراق اصلی ترین خریدار اسلحه از فرانسه است. این کشور در سال ۱۹۸۱، از فرانسه ۵/۱۴ میلیارد فرانک و در سال ۱۹۸۲، بالغ بر ۱۳ میلیارد فرانک اسلحه خریـداری کرده است و فرانسه هم باتوجه به ادامه جنگ، انتظار خرید اسلحه بیشتر توسط عراق را دارد. ... تنها مشکل عراق پرداخت بهای این اسلحه ها بود که با افزایش خرید نفت فرانسه از عراق این مشکل تاحدودی حل شده است.»(۲)

در همین حال، نشریه انگلیسی تایمز در مقایسه وضعیت کلی منابع تأمین تسلیحاتی دو کشور ایران و عراق، محدودیت های ایران را دراین زمینه یادآور شده و آورده است: «این جنگ تناقضی قابل ملاحظه را در منابع و نحوه جنگیدن ارائه می کند. تصور می شود عراق تقریباً به طور کامل خسارات تجهیزاتی خود را جبران کرده است و این کار به طور عمده ازطریق شوروی و کشورهای عضو پیمان ورشو انجام شده است، درحالی که ایران دشواری بیشتری در تأمین تدارکات جنگی داشته است. بنابراین درحالی که عراق احتمالاًـ هنوز بیش از ۲ هزار دستگاه تانک دارد، تصور می شود ۱۷۰۰ دستگاه تانک اولیه ایران به تعداد کمتری کاهش یافته است. تحلیل گران غربی تعداد هواپیماهای جنگنده عراقی را درحدود ۳۵۰ فروند می دانند که دوسوم از آنها احتمالاً قابل استفاده است، درحالی که تعداد هواپیماهای قابل استفاده ایران درحدود ۸۰ تا ۱۰۰ فروند تخمین زده شده است. به رغم تمام این اختلافات در تجهیزات، ایران کشوری است که ظرف سال گذشته، به دست زدن به تهاجم گرایش داشته است.»(۳)

۱

روزنامه اطلاعات در شماره امروز خود درباره اعزام نیروهای فنی و مهندسی برای بازسازی مناطق جنگ زده و نیز عزیمت داوطلبان بسیجی به جبهه ها نوشت: «گروهی از نیروهای داوطلب از شهرهای دّیر، برازجان، بندر گناوه، یک گروه ۳۰ نفری از مبارکه اصفهان، یک گروه از شهرستان زواره، یاسوج، شهرکرد، محلات، کاشان، کرمان، جیرفت، بناب، اردبیل، خلخال، مشکین شهر، پارس آباد مغان، بیله سوار، آباده (شیراز)، فسا، ممسنی، همچنین ۱۲۴ فرد

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از نشریه نیوزلتر.

۲- همان، ص۴، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از مجله نظامی وهر تکنیک.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه ی گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، ص۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، به نقل از نشریه تایمز چاپ لندن.

داوطلب از صنوف مختلف نجار، جوشکار، راننده، نقشه کش، بنا، سرویس کار، مکانیک، لوله کش، آرایشگر، باطری ساز و... برای بازسازی مناطق آزادشده به آن مناطق اعزام شدند.

از ساوه نیز یک گروه فنی و خدماتی و یک اکیپ ۳۴ نفره فنی از کارخانه نکاچوب متشکل از راننده لودر و بولدوزر، راننده و مکانیک وسائط سنگین، باطری ساز و آهنگر عازم مناطق جنگی شدند.

ازطریق ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی استان مازندران یک گروه راننده به همراه قیرپاش، گریدر، لودر، بولدوزر، غلطک، وانت بار و یک دستگاه تریلر به مناطق جنگی اعزام شدند. ... همچنین یک اکیپ متشکل از راننده لودر و گریدر ازطرف ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی بهشهر، یک گروه ۱۳ نفره از صنوف نانوا، جوشکار، راننده و کارگر ازسوی ستاد پشتیبانی مناطق جنگی زنجان و ۲۹ نفر از نیروهای تخصصی جوشکار، صافکار، باطری ساز، بنا و راننده پایه یک ازطریق ستاد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی سمنان و گرمسار و یک گروه ۲۰ نفره از امدادگران هلال احمر قم به جبهه های غرب و جنوب اعزام شدند.»(۱)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز در گزارشی به یک نمونه از کمک های مردمی به جبهه های جنگ اشاره کرد: «کارکنان متعهد شرکت صنعتی جنرال به پشتیبانی از رزمندگان دلیر مانند ماه های گذشته یک روز [از] حقوق اسفندماه خود را به مبلغ ۱۴۲,۴۳۳,۱ ریال و ۳۰۰,۶۷ ریال به حساب جاری ۲۲۲ واریز کردند. مجموع مبالغ واریزشده به حساب جاری ۲۲۲ تا تاریخ ۱۶ فروردین ۱۳۶۲، مبلغ ۴۴۱,۶۷۶,۴۱ ریال می باشد.»(۲)

۱

سی ونهمین جلسه ستاد بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده در جنگ با حضور هاشمی وزیر صنایع، غفوری فرد وزیر نیرو، بهزاد نبوی وزیر صنایع سنگین، اعضای ستاد مرکزی بازسازی مناطق جنگ زده و نمایندگان تام الاختیار وزرای مسئول در امر بازسازی، به ریاست حجت الاسلام ناطق نوری تشکیل شد. در این جلسه نمایندگان وزیران و اعضای ستاد گزارش هایی از عملکرد خود در سال ۱۳۶۱ را ارائه دادند و درمورد مسائل و مشکلات ستاد بحث و تبادل نظر کردند.

در پایان این جلسه حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور، درمورد اهداف این ستاد گفت: «هدف از تشکیل این جلسات این است که مسئولان وزارتخانه هایی که به نحوی در امر بازسازی مناطق آسیب دیده از جنگ دخیل می باشند، مسائل و مشکلات خود را بدون رعایت تشریفات اداری و نامه نگاری های مکرر با یکدیگر در میان بگذارند.» وی افزود: «ما باید روح این کلام امام را که می فرماید: "دولت ما نباید حکومت کند بلکه [باید] خدمتگزار ملت باشد" بر جامعه حاکم کنیم و به آن جامه عمل بپوشانیم.»

وزیر کشور درمورد کمک های مردم در امر بازسازی مناطق جنگ زده گفت: «مردم بیش از آنچه انتظار می رفت به ستاد کمک می کنند، به طوری که تنها در یک نمازجمعه در تبریز نزدیک

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص ۱۰.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

به ۵۰ میلیون ریال به این ستاد کمک شده است.»

وی با اظهار امیدواری درمورد اینکه وزرای مسئول در امر بازسازی حداقل هر دو ماه یک بار، در جلسه ستاد بازسازی مناطق جنگ زده شرکت کنند، افزود: ما باید در کارهای خیر از یکدیگر سبقت بگیریم و نسبت به پیشرفت هایی که دیگران در کارهای خیر دارند، سبقت بگیریم و سعی کنیم در این جهت باهم رقابت داشته باشیم.»(۱)

۱

امروز در آذربایجان غربی انفجار مین هایی که گرو ه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، تلفات و خساراتی را به نیروهای خودی وارد آورد.

در غرب محمدشاه در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی نقده، یک خودرو ژاندارمری به مینی که افراد حزب دمکرات کار گذاشته بودند برخورد کرد و براثر انفجار آن ۵ تن از سرنشینان خودرو زخمی شدند. رادیو بغداد(۲) افراد هیز افشین حزب دمکرات را عامل مین گذاری معرفی و اعلام کرد: «خودرو حادثه دیده تویوتای فرمانده سپاه پاسداران نقده بوده و ۸ پاسدار در این حادثه کشته شده اند.»(۳)

در حادثه دیگری یک مین ضدتانک در مسیر سلماس - براسبی منفجر شد و ۳ تن از سربازان ژاندارمری شهید و ۴ نفر زخمی شدند.(۴)در همین منطقه افراد پایگاه هورسین ۲ عدد مین کشف و خنثی کردند.(۵)

در مهاباد نیز یک خودرو حامل غذا روی مین رفت و آسیب دید. در این حادثه هیچ کس صدمه ای ندید، اما رادیو کردستان متعلق به حزب دمکرات، مدعی شد که در این واقعه ۲ پاسدار کشته و ۲ نفر دیگر زخمی شده اند.(۶)

یکی از اهالی روستای لشگران در شمال غربی سردشت نیز براثر برخورد با مواد منفجره به شهادت رسید.(۷)

۱- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- رادیو بغداد به منبع خاصی اشاره نکرده است، ولی به نظر می رسد این گونه مطالب که رادیو بغداد معمولاً- آنها را بیان می کند برگرفته از متن اعلامیه های حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) باشد.

۳- سند شماره ۳۵۰۸۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، (واحد طرح و برنامه ریزی عملیات)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- واحد مرکز خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶، رادیو بغداد؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۳۵۷۵۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سلماس به فرمانده قرارگاه حمزه، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۸ مرکز مطالعات وتحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۴، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۷/۱/۱۳۶۲ تا ساعت۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۷۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، اخبار رادیو کردستان، ۲۴/۱/۱۳۶۲، به نقل از ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۵، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۵۷۵۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

رادیو کردستان همچنین ادعا کرد که افراد این حزب به پادگان تپه پیرانشهر حمله و ۸ تن از نیروهای پادگان را زخمی یا شهید کرده اند.(۱)

امروز همچنین یکی از اهالی شهر اشنویه که قبلاً با حزب دمکرات همکاری داشت خود را به سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کرد. در بانه هم یکی از افراد این حزب خود را به نیروهای سپاه تسلیم کرد.(۲)

۱

اقدامات تروریستی عناصر ضدانقلاب در کرمان ناکام ماند. تعدادی از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی نیز در مشهد و همدان دستگیر شدند.

افراد مسلح غیرقانونی در کرمان، در دو مورد سوءقصد، به منزل دادستان سپاه و منزل یک فرد متعهد بمب دست ساز پرتاب کردند که هیچ کدام از بمب ها عمل نکرد.(۳)

امروز همچنین در مشهد ۲ تن از مسئولان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند. این افراد مسئول تشکیلات سازمان شیروان و چند شهر دیگر بودند. یکی از افراد چریک های فدایی خلق هم که مسلح بود و قصد خروج از مرزهای استان خراسان را داشت دستگیر شد.(۴)

سپاه همدان نیز اعلام کرد که درپی دستگیری مرکزیت تشکیلات کمونیستی راه کارگر شهر همدان، عناصر رده های پایین تر این سازمان دستگیر شدند.(۵)

۲

یک هواپیمای نظامی سی۱۳۰ که با ۴۵ مسافر از تهران عازم شیراز بود، ربوده شد. هواپیماربا که از کارکنان نیروی هوایی و جزء سرنشینان هواپیما بود، با اسلحه خلبان را تهدید و مجبور کرد تا آسمان ایران را به مقصد کویت ترک کند. پس از ممانعت دولت کویت از فرود هواپیما در این کشور، این فرد به خلبان دستور داد تا در فرودگاه ظهران عربستان به زمین بنشیند.

رادیو ریاض دراین باره به نقل از یکی از مسئولان وزارت دفاع عربستان سعودی، اعلام کرد: «درحدود ساعت ۶:۲۰ دقیقه دیشب [چهارشنبه]، یک فروند هواپیمای نظامی ایران ازنوع سی۱۳۰ که به گفته خلبان، ربوده شده بود، سعی داشته در فرودگاه الظهران فرود آید، ولی هنگامی که به آن اجازه فرود داده نشد، به دلیل اتمام سوخت به طور اضطراری در خارج از باندهای فرودگاه فرود آمده است. این هواپیما حامل تعدادی مسافر ازجمله زنان و کودکان است.»(۶)-(۷)

۳

در پایان سفر هیئت اقتصادی سوری به ایران، تفاهم نامه ای بین مقامات دو کشور امضا شد که مهم ترین موضوع آن صدور ۶ میلیون تُن نفت خام از ایران به سوریه در یک سال آینده است،

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، اخبار رادیو کردستان، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۷۴۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از پایگاه اشنویه (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی)، ۱۸/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۹۴۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز ۷ اط به ستاد مرکز اط، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۶۴۷۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۸؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۷.

۴- سند شماره ۶۴۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار هفتگی، از فرماندهی منطقه۴ به فرماندهی کل، ۲۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۷۳، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۵- سند شماره ۹۴۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز ۷ اط به ستاد مرکز اط، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- این هواپیما پس از سوخت گیری مجدد روز بعد با تمام سرنشینان بجز هواپیماربا به ایران بازگشت.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، صص ۹ و ۱۰، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، رادیو ریاض به نقل از رویتر؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۴، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۹؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۳، ۲۰/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳؛ و- سند

شماره ۶۴۷۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام از فرمانده منطقه۶ به ستاد مرکزی سپاه، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

دراین خصوص وزرای بازرگانی دو کشور و همچنین وزیر نفت ایران در یک نشست مطبوعاتی مطالبی را بیان کردند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وزیر بازرگانی ایران درمورد این تفاهم نامه گفت: «این یادداشت تفاهم امضاشده همان محتوای یادداشت تفاهم امضاشده در سال گذشته را دارد که با بررسی های دقیق تر دو کشور امیدواریم که با کوشش دوجانبه زمینه های جدید همکاری را گسترش دهیم.»

عسگر اولادی درمورد مبادله کالا بین دو کشور اعلام کرد: «جمهوری اسلامی ایران نفت به سوریه صادر خواهد کرد و از آن کشور جو، عدس، منسوجات و بعضی مواد شیمیایی را خریداری خواهد کرد. ... جمهوری اسلامی ایران درمورد خرید کالا از سوریه هیچ گونه محدودیتی ندارد و آنچه احتیاج داشته باشیم از این کشور خریداری خواهیم کرد.»

وزیر اقتصاد و بازرگانی سوریه نیز اظهار کرد: «این قرارداد و یادداشت تفاهم درنتیجه مذاکرات و بررسی های متخصصان دو کشور به امضا رسیده است. ... [و] هدف از این مذاکرات تقویت و توسعه روابط اقتصادی، تجاری، فرهنگی و اجتماعی میان جمهوری عربی سوریه و جمهوری اسلامی ایران است.» سلیم یاسین درمورد نتایج این مذاکرات گفت: «دولت های دو کشور خواهان آن هستند که با امضای این یادداشت تفاهم و قرارداد، روابط دو کشور در همه زمینه ها همچنان تقویت شود و توسعه یابد.»

پس از سخنان وزیر اقتصاد و بازرگانی خارجی سوریه، محمد غرضی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، گفت: «براساس قراردادی که سال گذشته به امضا رسید، قرار بود جمهوری اسلامی ایران ۷/۸ میلیون تن نفت خام برای یک سال به سوریه صادر کند و این توافق تا ده سال دیگر قابل تمدید است.» غرضی افزود: «براساس قراردادی که روز گذشته امضا شد، ایران در یک سال ۶ میلیون تن نفت به آن کشور صادر خواهد کرد که با توافق طرفین ۲۰ درصد کم یا زیاد خواهد شد که از میزان ۶ میلیون تن، ۵ میلیون آن به صورت نقدی و تنها یک میلیون تن آن برای کمک به رزمندگان و برادران سوری در جنگ علیه اسرائیل غاصب است.»(۱)

۱

میشل عفلق دبیرکل و بنیان گذار حزب بعث، امروز به مناسبت سی وششمین سالگرد تأسیس این حزب در بغداد سخنرانی کرد. محکوم کردن سوریه و لیبی به دلیل حمایت از ایران، درخواست از مصر برای بازگشت به جهان عرب، تأکید بر ناسیونالیزم عربی و ادعای تحمیل شدن جنگ به عراق ازجمله موضوعات سخنان وی بود.

خبرگزاری فرانسه سخنان میشل عفلق را این گونه منعکس کرد: «میشل عفلق که ملیت سوری دارد و به عراق پناهنده شده است، در یک سخنرانی در بغداد به مناسبت سی وششمین سال ایجاد حزب بعث گفت: رژیم های عرب لیبی و سوریه به جای عراق از ایران حمایت می کنند. وی مردم سوریه را به همبستگی با جنبش های ملی گرا در کشور دعوت کرد و از آنان خواست تا ریشه های فساد را از جای برکنند. عفلق خاطرنشان ساخت که عراق به منظور حفظ شخصیت و تمدن

۱- روزنامه کیهان، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۲.

اعراب نزدیک به سه سال است که علیه وحشیگری و انحطاط می جنگد. ... میشل عفلق پس از درخواست از مصر برای بازگشت به جهان عرب، افزود که همبستگی نداشتن اعراب موجب دورشدن مصر، شروع جنگ داخلی در لبنان و اشغال آنجا توسط نیروهای رژیم صهیونیستی، جنگ میان کشورهای عرب افریقا و سرانجام جنگ عراق و ایران شده است.»(۱)

بخش دیگر سخنان میشل عفلق که رادیو صوت الجماهیر آن را نقل کرده به این شرح است: «قدرت جدیدی که عراق به وجود آورده ترس را در دل بنیاد صهیونیستی و هم پیمانان استعمارگر آن و نیروهای مخالف ناسیونالیزم عربی و انقلاب جدید آن انداخت و دراین بین، ترس برخی رژیم های کینه توز را به خیانت واداشت.

وی همچنین گفت که هدف از تحمیل جنگ بر عراق [!] درهم کوبیدن این قدرت بود. عراق برای ادامه مبارزات خود نیازی به جنگ نداشت، زیرا عراق مشکل داخلی ندارد که همچون ایران ملت را به واسطه جنگ سرگرم سازد. میان رهبری و ملت عراق شکاف و فاصله ای نیست، بلکه انسجام و پیوند و علاقه متقابل وجود دارد. رغبت عراق به صلح، رغبتی صادقانه بوده و برخاسته از اصول، منافع و واقعیت آن است.»(۲)

۱

معاون نخست وزیر و وزیر تجارت خارجی بلژیک و هیئت همراه در بغداد با طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق، دیدار کرد. در این ملاقات طه یاسین رمضان ضمن ابراز خرسندی از گسترش همکاری با بلژیک درجهت منافع مشترک دو کشور، به وجود زمینه های متعدد و امکانات فراوان برای تحقق این امر اشاره کرد. وی همچنین بر علاقه شدید عراق به برقراری روابط با کشورهای جهان تأکید کرد. معاون نخست وزیر بلژیک نیز ضمن اظهار خشنودی کشور متبوع خود از روند همکاری گسترده با عراق، تمایل شرکت های بلژیکی به شرکت در اجرای تعدادی از طرح های عمرانی عراق را اعلام کرد.(۳)

۲

خبرگزاری فرانسه از اعطای یک وام ۵/۳۰ میلیون دلاری عربستان به عراق خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، دولت عراق ۵/۳۰ میلیون دلار از بانک توسعه اسلامی، که مقر آن در جده می باشد، وام دریافت کرده است. برای پرداخت این وام ازطرف بانک توسعه اسلامی دو قرارداد با عراق منعقد شده است. براساس این قراردادها، بانک مذکور ۲۰ میلیون دلار برای تأمین واردات تولیدات صنعتی به عراق اختصاص خواهد داد. قرارداد دوم به میزان ۵/۱۰ میلیون دلار به مصرف خرید تجهیزات یک بیمارستان در عراق می رسد.(۴)

ص: ۶۴۱

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش ها ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۹، رادیو صوت الجماهیر، ۱۷/۱/۱۳۶۲.

۳- همان، ص۴۱، رادیو صوت الجماهیر، ۱۷/۱/۱۳۶۲.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش ها ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، ص ۲۷، جده، خبرگزاری فرانسه، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

دومین دور جلسه اضطراری سازمان حفاظت از محیط زیست دریایی که قرار بود امروز در کویت تشکیل شود، به رغم حضور کوردوز فرستاده ویژه دبیرکل سازمان ملل، به فردا موکول شد. خبرگزاری امارات دلیل این امر را «دادن فرصتی بیشتر جهت انجام مشورت میان هیئت های نمایندگی کشورها» اعلام کرد.(۱)

در این فرصت برخی شخصیت های تأثیرگذار در این اجلاس، درخصوص تضمین ایمنی کارشناسان نفتی، شرایط ایران برای مهار نشت نفت، توانایی این کشور در مهار فوران نفت و... مطالبی را بیان کردند. روزنامه کیهان دراین باره نوشت: «وزیران هشت کشور منطقه خلیج فارس جهت مقابله با نشت نفت در آب های خلیج فارس، گرد هم آمدند. در نخستین دور مذاکرات،(۲) رئوس یک موافقت نامه برای تضمین ایمنی کارشناسانی که می بایستی برای سرپوش گذاشتن بر روی چاه ها وارد منطقه جنگی شوند، مورد بررسی قرار گرفت. در این کنفرانس وزیران کویت، بحرین، عمان، قطر، امارات عربی متحده، عربستان سعودی، عراق و ایران شرکت دارند. به گزارش یونایتدپرس، مقام های خلیج فارس پیش از آغاز مذاکرات در تلاش برای دستیابی به یک آتش بس به منظور تضمین ایمنی کارشناسان مهارکردن چاه ها، به طور جداگانه با نمایندگان ایران و عراق ملاقات کردند. وزیر بهداشت کویت نیز تأکید کرد برای تضمین ایمنی کارشناسان، توافق ایران و عراق لازم است. وی یادآور شد در این مذاکرات پیشرفت هایی به دست آمده است و اظهار امیدواری کرد درصورتی که حسن نیت باشد همه مسائل حل خواهد شد. وزیر کویتی تأکید کرد تا زمانی که موافقت نامه ای درباره آلودگی با همکاری تمامی کشورهای منطقه و ازطریق یک طرح صلح جویانه به دست نیامده است، اجلاس کویت به کار خود پایان نخواهد داد.»(۳)

از سوی دیگر، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، رؤسای هیئت های کشورهای عضو کنوانسیون کویت با امیر شیخ نشین کویت دیدار کردند. وی در این دیدار با اشاره به مسئله آلودگی محیط زیست خلیج فارس گفت: باید به این مسئله ازنظر پاک سازی محیط زیست دریایی نگریست و آن را از مسئله جنگ جدا دانست تا هرچه زودتر بتوان در رفع این آلودگی اقدام لازم را انجام داد. این خبرگزاری افزود: «ایران به دبیرکل سازمان ملل اطلاع داد که حاضر است به منظور پایان بخشیدن به آلودگی ناشی از نفت خلیج فارس با سازمان ملل همکاری کند. به گفته یک سخنگوی سازمان ملل، ایران و عراق برای همکاری خود با این سازمان شرایطی را قائل شده اند و قرار است دیه گو کوردوز معاون دبیرکل سازمان ملل در امور سیاسی ویژه، با نمایندگان این دو کشور در کویت، راه های نیل به یک طرح فنی جهت همکاری لازم و پاک سازی خلیج فارس را مورد بررسی قرار دهد. کوردوز قرار است در نشست وزرای محیط زیست کشورهای خلیج فارس

ص: ۶۴۲

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، صص ۲۲ و ۲۳، کویت، خبرگزاری امارات، ۱۷/۱/۱۳۶۲.

۲- نخستین دور این مذاکرات دو روز پیش در شهر منامه پایتخت بحرین برگزار شد.

۳- روزنامه کیهان، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲۴.

درباره یافتن راه حلی برای لایه نفتی که کشورهای حوزه خلیج فارس را تهدید می کند شرکت کند.»

میرزا طاهری معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان حفاظت محیط زیست نیز که برای شرکت در جلسه اضطراری سازمان حفاظت از محیط زیست دریایی به کویت سفر کرده است، در یک نشست مطبوعاتی به سؤالات خبرنگاران پاسخ داد. وی درمورد آلودگی آب های خلیج فارس گفت: «رژیم عراق به رغم مقررات مندرج در کنوانسیون ۱۹۷۸ کویت، که خود نیز عضو آن است، چاه های نفتی نوروز را هدف حمله موشکی قرار داده و باعث آلودگی آب های خلیج فارس و درنتیجه ایجاد خطر برای کلیه ساکنان منطقه شده است.» وی افزود: «کنوانسیون بایستی ضمانت لازم را برای جلوگیری از نشت نفت به دست آورده و از خطر احتمالی جلوگیری کند.»

میرزا طاهری در جواب این سؤال که آیا به کارشناسان اجازه همکاری در جلوگیری از نشت نفت در خلیج فارس را می دهید، گفت: «ما خود قادر به کنترل نشت نفت هستیم و با استفاده از امکانات خود و کشورهای منطقه قادریم حداکثر تا ۲۰ روز جلو نشت نفت را بگیریم.» وی درمورد امکان استفاده از این مسئله برای برقراری صلح بین ایران و عراق گفت: «مسئله آلودگی آب های خلیج فارس یک مسئله محیط زیستی است و ربطی به مسئله جنگ ندارد. به خاطر اهمیت ویژه این مسئله و خطر احتمالی آن برای مردم مسلمان منطقه، درصدد جلوگیری از این خطر برآمده و شرایط صلح با عراق، همان شرایطی است که مقامات مسئول جمهوری اسلامی به آن اشاره کرده اند.»(۱)

علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت نیز درباره شرایط ایران برای آغاز کار مسدودکردن چاه های نفتی و سوءاستفاده عراق از شرایط به وجودآمده مطالبی را بیان کرد. به گزارش آسوشیتدپرس: «علی شمس اردکانی، قبل از آغاز کار کنفرانس وزرای هشت کشور حوزه خلیج فارس به منظور رسیدگی به نشت چاه های نفتی ایران در جمع خبرنگاران گفت: کشورش کارشناسان را جهت تعمیر چاه های نفتی اعزام نمی دارد مگر آنکه عراق تضمین کند که آنها را به آتش نمی بندد. وی افزود: تمام آنچه عراقی ها باید انجام دهند این است که بگویند ما متأسف هستیم و حمله دوم ماه مارس ما یک اقدام اشتباه بوده است.(۲) اردکانی سفیر ایران در کویت ضمن متهم کردن عراق به انجام سیاست بازی دررابطه با وضعیت فوق العاده ای که تمامی کشورهای منطقه را در معرض خطر قرار داده است، بار دیگر پیشنهادهای این کشور برای آتش بس را به نمایندگی از کشورش رد کرد. اردکانی گفت: ما اعزام پرسنل عراقی را به همراه کارشناسان دیگر کشورها به حوزه نفتی نوروز تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست دریایی می پذیریم.»(۳)

۱- همان.

۲- گزارش آسوشیتدپرس درباره اظهارات سفیر ایران در کویت مبنی بر شرط ایران درمورد عذرخواهی عراق برای حمله به چاه های نفتی نوروز روز بعد، توسط دیاگو کوردوز معاون دبیرکل سازمان ملل متحد، تکذیب شد.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲۰، کویت، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۷/۱/۱۳۶۲.

۱

درپی خبرهـای روزگذشـته دربـاره تلاش هـای جدیـد کویت برای جلب نظر اعضـای دائمی شورای امنیت به مسـئله جنگ ایران و عراق، رادیو ابوظبی از اجرایی شـدن این تصمیم کویت خبر داد.

این رادیو اعلام کرد: «عبـدالعزیز راشد قائم مقام وزیر خارجه کویت، به منظور دیدار از شوروی و تسـلیم نامه ای ازجانب امیرکویت به رهبران کرملین درباره روابط دوجانبه و جنگ ایران و عراق، کویت را به قصـد مسـکو ترک کرد. وی پس از دیدار از مسکو برای تسـلیم پیام مشابهی به ریگان رهسـپار امریکا خواهد شد. همچنین زید الحریش یکی از مسئولان وزارت خارجه کویت نیز عازم چین شـد تا نامه ای به رهبران این کشور تسـلیم کند. همچنین سـفیر کویت در لندن نیز که اکنون در کویت به سـر می برد، رهسپار لندن شد تا پیام مشابهی را تسلیم مقامات انگلیس کند. سفیر کویت در پاریس نیز پیام مشابهی را به رهبران فرانسه تسلیم خواهد کرد.»(۱)

۲

حسـنی مبارک در سـفر خود به کره شـمالی از مقامات این کشور درخواست کرد ارسال اسلحه به ایران را متوقف کنند. مجله مصری المصور در گزارشی درباره سفر حسنی مبارک به کشورهای خاور دور ازجمله کره شمالی نوشت: «مبارک در کره شمالی از کیم ایل سونگ رئیس جمهوری این کشور، خواست تا در سیاست خود مبنی بر ارسال اسـلحه به ایران، به منظور ایجاد جوی برای رسـیدن به یک راه حل عادلانه به سود طرفین درگیر در جنگ، تجدیـدنظر کند. برپایه گزارش های رسـیده، مقامات کره درحال بررسی درخواست مبارک هستند. رئیس جمهوری کره شمالی ضمن موافقت با گفته های حسنی مبارک گفت: جنگ ایران و عراق به جنبش عدم تعهد لطمه وارد می کند. وی آمادگی خود را برای بهبود روابط با عراق اعلام کرد.»(۲)

۳

روزنامه کریستین ساینس مانیتور در مقاله ای به بررسی نقش ترکیه در تأمین نیازهای وارداتی ایران و عراق و منافع اقتصادی این مسئله برای ترکیه پرداخته است.

در بخشـی از این مقاله آمـده است: «برای ترکیه جنگ ایران و عراق منبع درآمـد بسـیار خوبی است. از آغاز جنگ بین تهران و عراق در سال ۱۹۸۰، کامیون ها و جاده های ترکیه هرچه بیشتر، در تـأمین دو کشور درگیر بـا واردات ضـروری، نقش داشـته است و امروز بـا قطع بسـیاری از راه هـای وارداتی، دو کشور برای تـأمین نیاز جنگی و حفظ اقتصادی غیرنظامی خود به جاده های ترکیه وابسته هستند. ماشین های جدید جنگی تانک ها نمی باشند، بلکه صف های طولانی از کامیون های بارگیری شده می باشند که ازطریق ترکیه به ایران و عراق می روند.» این روزنامه سپس با اشاره به صدمات وارده به بندرهای دو کشور درگیر می نویسد: «حداقل

۱- سند شماره ۲۱۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش وزارت خارجه، شماره ۳۹۵، ۱۸/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۲.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۱، قاهره، یونایتدپرس، ۱۷/۱/۱۳۶۲، مجله مصری المصور.

۳ میلیون تن در سال گذشته کالا ـ از مرز ترکیه و عراق عبور کرده است و احتمالاً به میزان مشابه وارد ایران شده است که شامل تراکتور، اتومبیل، لوازم بهداشتی، تنباکو و گندم، لوازم ماشینی و لوازم نساجی بوده است هر دو کشور ایران و عراق به وضوح از حمایتی که به وسیله ترکیه به دشمن داده می شود ناراضی می باشند، ولی روابط بازرگانی لطمه ای ندیده است. زیرا هریک از دو کشور درگیر آنقدر وابسته است که ریسک دخالت (در روابط ترکیه با کشور دیگر) یا تهدید به تحریم را قبول نمی کند. دو کشور عبورومرور را تسریع کردند و موانع مرزی را که قبلًا موجب تأخیر در ارسال محموله ها شده بود، کاهش دادند.

هزینه حمل ونقل ۶۰ تا ۱۰۰ دلار برای هر تن است و هنوز کامیون ها به جای قطار اکثر مبادلات را انجام می دهند. درآمد ترکیه از مبادلات بازرگانی ترانزیت سالانه به ۵۰ میلیون دلار می رسد که شامل هزینه بندر، بار و جاده می شوند. این درآمد برای جبران کاهش صادرات ترکیه به اروپا بسیار مهم است. ترکیه خصوصاً برای عراق مهم است، زیرا سوریه در جنگ با حزب بعث سوسیالیست بغداد، عدم توانایی عراق را از دو جنبه افزایش داده است زیرا از یک سو راه های زمینی عراق، مانند راه مستقیم از بغداد به مدیترانه و خط آهن اروپا به بغداد ازطریق آنکارا را مسدود کرده است و از سوی دیگر سوریه لوله اصلی صادراتی نفت عراق را بسته است. این درحالی است که تنها صادرات نفتی عراق ازطریق لوله نفت عراق - ترکیه به بازار می رسد. این خط اکنون ۸۰۰,۰۰۰ بشکه در روز انتقال می دهد که ۴/۱ مجموع پیش از جنگ و خط حیاتی اقتصاد عراق است.»(۱)

ص: ۶۴۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش ها ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، صص ۴ و ۵، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۸ فروردین ۱۳۶۲ ۲۳ جمادی الثانی۱۴۰۳ ۷ آوریل ۱۹۸۳

۱

باتوجه به تأمین نشـدن نیروی انسانی برآوردشده در سازمان رزم طرح عملیاتی کربلای۱۱ که در آن پیش بینی شده بود سپاه پاسداران حداقل ۹۰ گردان(۱) از پنج روز قبل از آغاز عملیات دراختیار داشته باشد، برای جبران بخشی از این کسری نیرو با تصمیم قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تغییراتی در سازمان رزم قرارگاه کربلا به وجود آمد.

براین اساس، امروز فرمانـدهی قرارگاه کربلا "طرح عملیاتی تجدیـدنظر شـده" را به یگان ها ابلاغ کرد. برمبنای این طرح عملیاتی، ۳ قرارگاه عملیاتی کربلای۴، کربلای۵ و کربلای۶ به سازمان رزم این قرارگاه اضافه شد.

قرارگاه کربلای۴

با دسـتور قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، قرارگاه رحمت۱ (جمعی سپاه سوم صاحب الزمان(عج) شامل لشکر۱۴ امام حسین(ع) و تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان) به قرارگاه کربلا مأمور شد.(۲)بدین ترتیب، قرارگاه کربلای۴ تشکیل گردید و مأموریت عملیات در جناح راست (شمال) عملیات قرارگاه کربلا (از سه راه زبیدات به عرض ۶ تا ۸ کیلومتر) به این قرارگاه واگذار شده است.(۳)*

ص: ۶۴۷

۱- در طرح مـانور قرارگـاه خـاتم(ص) برآوردی از یگـان هـای ارتش نشـده است، لکن باتوجه به سازمان و یگان های ادغامی سپاه و ارتش، مجموعاً ۳۰ گردان پیـاده و ۲ گردان زرهی از ارتش آماده شرکت در عملیات شدند.

۲- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (مرکز عملیات مشترک نزاجا - سپاه پاسداران) به قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) - رکن۳ (سپاه پاسداران)، ۱۱/۱/۱۳۶۲، ص۸۳.

۳- * تصمیم گیری درمورد جابه جا کردن قرارگاه رحمت۱ از منطقه جنوب در روز ۲۸ اسفند ۱۳۶۱ اتخاذ شده بود که گزارش آن در همان روز آمده است.

قرارگاه کربلای۵

دو لشکر فجر و ۸ نجف اشرف(۱) سازمان رزم قرارگاه عملیاتی کربلای۵ را تشکیل دادند که مأموریت عملیات در جناح چپ (جنوب) عملیات قرارگاه کربلا به آن واگذار شده است؛ فرماندهان این قرارگاه نیز بر همین مبنا به طراحی مانور پرداختند.

قرارگاه کربلای۶

چهار یگان فاطمه الزهرا(س)، تیپ امام سجاد(ع)، تیپ۴ لشکر ۲۱ حمزه و یک تیپ از لشکر۱۷ علی بن ابی طالب(ع) نیز با عنوان قرارگاه کربلای۶ به عنوان احتیاط عملیات تحت امر قرارگاه کربلا قرار گرفتند.(۲)

۱

امروز تأسیسات بندری شهر آبادان هدف توپخانه های دوربرد و خمپاره اندازهای عراقی قرار گرفت که براثر آن قسمت دیگری از ساختمان گمرک این شهر ویران شد. گلوله باران این بخش از شهر آبادان حدود یک ساعت ادامه داشت و موجب آتش سوزی در یک اسکله و چند منزل مسکونی در نوار مرزی آبادان شد. آتش سوزی با تلاش مأموران آتش نشانی مهار شد.(۳)

۲

روزنامه جمهوری اسلامی گزارشی از کمک های نقدی و غیرنقدی مردم مناطق مختلف کشور به جبهه های جنگ منتشر کرده است.

به گزارش این روزنامه، مردم شهرک حربین رامهرمز، بهبهان، اهواز، شوشتر و دزفول در روزهای گذشته چندین کامیون میوه، لباس، گونی نان خشک و حبوبات و چند رأس گوسفند و مبلغ ۰۰۰,۲۱۶ ریال به رزمندگان اهدا کردند. مردم بهبهان در طول سال گذشته نیز کمک های نقدی و طلاجات، چندین کامیون میوه و نان خشک، گونی و حبوبات، ۲ دستگاه موتورسیکلت، ۲۰ هزار کلمن، ۲۰ هزار بسته البسه و تعداد ۴۴۸ عدد بازوبند و کتاب به جبهه های جنگ ارسال کرده بودند.(۴)

ستاد کمک رسانی به مناطق جنگی شهرستان مهدی شهر سمنان، مبلغ ۰۰۰,۳۹۰ ریال از کمک های اهالی این شهرستان را به حساب ۵۳۵ واریز کرد. علاوه براین، ازطرف انجمن اسلامی کارخانه کفش

۱- در مراحل اولیه مباحث مانور، نیروهای لشکر۸ نجف در مجموعه قرارگاه کربلای۳ در کنار تیپ۳۱ قرار داشتند و در جنوب این قرارگاه برای این یگان مأموریت اولیه ای تعیین شده بود. لشکر۱۹ فجر نیز از دوره مباحث عملیات والفجر مقدماتی با نام قرارگاه فجر تیپ های ۳۳ المهدی(عج)، امام سجاد(ع) و فاطمه الزهرا(س) را در سازمان خود داشت که با دستور قرارگاه خاتم الانبیا(ص) این سه تیپ از تحت امر لشکر۱۹ فجر خارج شدند و بدین ترتیب قرارگاه های کربلای۵ و کربلای۶ تشکیل شد.

۲- سند شماره ۱۹۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن۳ - عملیات) به قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب (خاتم الانبیا(ص))، ۱۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۷۹؛ و- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۱، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا - عین خوش - خوزستان به قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب خاتم الانبیا(ص)، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۸۸.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۴، آبادان.

اطمینان، مبلغ ۵۲۰,۱۸۶ ریال و ازطرف انجمن اسلامی کارخانه پاک ریس مهدی شهر مبلغ ۴۰۰,۱۴۶ ریال به حساب مذکور واریز شد. ضمناً یک کامیون حامل نان قندی، میوه، فلاسک آب سرد و دیگر وسایل مورد نیاز جبهه های جنگ که توسط همین ستاد جمع آوری شده بود به جبهه ها ارسال شد.(۱)

۷۰ تن از دانش آموزان مدارس راهنمایی و دبیرستان مهدی شهر مبلغ ۰۹۰,۴۶ ریال به امور تربیتی آموزش وپرورش شهرستان سمنان تحویل دادند. علاوه براین، تعداد ۲۳ کارتن نان قندی، ۷ کارتن صابون، ۴ کارتن پوشاک،۳ کارتن کمپوت، ۲۰ کارتن و یک گونی آجیل، یک کارتن لواشک و ۱۰ کارتن کتاب دعا، ۳ گونی قند، یک گونی برنج، یک عدد فانوس، ۲ کیلو رب انار، ۶۰۰ عدد گونی خالی اهدایی دانش آموزان منطقه به جهاد سازندگی شهرستان سمنان تحویل داده شد.(۲)

در تبریز نیز داروسازان و داروخانه داران این شهر ۲۰۰ کارتن دارو به جبهه های جنگ اهدا کردند. آیت الله ملکوتی امام جمعه تبریز این خبر را به مناسبت هجدهم فروردین روز جهانی بهداشت اعلام کرد.(۳)

۱

روزنامه اطلاعات درباره روند بازسازی مناطق آسیب دیده شهر ایلام گزارش داد: «با صرف هزینه ای معادل ۳۰۶ میلیون و ۸۶۶ هزار و ۷۵۵ ریال، کار بازسازی و نوسازی ۶۵۹ واحد مسکونی که در جریان بمباران های وحشیانه هواپیماهای مهاجم عراقی در شهر ایلام تخریب شده بود، به همت واحد مرمت و بازسازی بنیاد امور مهاجران جنگ تحمیلی استان ایلام در سال گذشته انجام شد. از خانه های مسکونی فوق ۱۵۲ واحد به میزان ۱۰۰ درصد و ۵۰۷ واحد دیگر به میزان ۱۰ الی ۸۰ درصد آسیب دیده بودند.»(۴)

۲

در اقدامات امروز گروه های مسلح غیرقانونی در آذربایجان غربی، ۱۳ تن از افراد بومی و نیروهای نظامی و انتظامی شهید یا زخمی شدند، ۳ تن از مهاجمان نیز دستگیر شدند.

در درگیری بین نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی در منطقه خیاره در جنوب شرقی سنندج، ۳ تن از افراد خودی شهید و ۳ تن از افراد ضدانقلاب دستگیر شدند.(۵)

در شمال سردشت نیز عوامل حزب دمکرات کردستان علیه نیروهای ژاندارمری عملیات کمین اجرا کردند که براثر آن ۳ تن از درجه داران شهید و ۲ تن نیز زخمی شدند. درپی این واقعه، رادیو بغداد به نقل از اطلاعیه حزب دمکرات کردستان، اعلام کرد: «در عملیات عناصر این حزب که جاده سردشت - پیرانشهر را به مدت ۱۰ ساعت [!] به کنترل خود درآورده بودند، ۳ دستگاه خودرو سوخته و ۱۲ تن به هلاکت رسیده اند.»(۶)

در حادثه دیگری عناصر مسلح ضدانقلاب با آر.پی.جی۷ سنگر دیدبانی پایگاه جبرائیل آباد در شرق

۱- همان.

۲- همان.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۴- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱ (واحد اطلاعات)، شماره ۱۲، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۶.

۶- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۵، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶، رادیو بغداد.

اشنویه را هدف قرار دادند. براثر این تیراندازی ۲ تن از سربازان دیدبان این پاسگاه به شهادت رسیدند.(۱)

در روستای براسبی در جنوب غربی سلماس نیز یک تراکتور که درحال حمل نفت به این روستا بود روی مین رفت و آسیب دید. در این حادثه ۲ تن از نیروهای بسیج مجروح شدند.(۲)

در روستای قره قصاب در ۱۶ کیلومتری شرق نقده، تراکتور یکی از اهالی با مینی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و صاحب تراکتور به شهادت رسید.(۳)

همچنین در تمرچین در جنوب غربی پیرانشهر، یک خودرو نظامی روی مین رفت و خسارت دید.(۴)

۱

در ادامه عملیات پاک سازی محور بوکان - مهاباد، نیروهای خودی توانستند ارتفاعات عیسی کندی را به تصرف خود درآوردند. در این عملیات یکی از افراد سپاه زخمی شد، ولی از تلفات عناصر مسلح غیرقانونی اطلاعی در دست نیست.(۵)

در عملیات پاک سازی روستای لاچین در ۵ کیلومتری جنوب شرقی مهاباد نیز تعدادی از افراد مسلح ضدانقلاب کشته یا زخمی شدند و ۲ قبضه اسلحه و مقداری مهمات به دست نیروهای خودی افتاد.(۶)

۲

در محور ارومیه - سلماس در گردنه قوشچی، عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) قصد راه بندان و اجرای عملیات کمین داشتند که با سررسیدن نیروهای گشت ارتش و تیراندازی متقابل، مهاجمان متواری شدند. در این درگیری به یک خودرو اداره راه ارومیه خسارت جزئی وارد شد.(۷)

دراین حال، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در پرداخت تبلیغاتی وقایع و خلق حوادثی که هرگز اتفاق نیفتاده است، تبحر خاصی دارد، این بار نیز این تحرک ناکام را درحد یک حماسه سازمانی نظامی پرورش داد و با صدور اطلاعیه ای اعلام کرد:

«به نام خدا و به نام خلق قهرمان ایران. هم میهنان مبارز، مردم دلیر کردستان، شعله های سرکش و طلعت نور و مقاومت پرشکوه و دوران ساز سراسری خلق از هر سوی این میهن خون بار زبانه می کشد. ... و غرش بی امان مسلسل های فرزندان مجاهد شما در ساعت ۴:۳۰ صبح ۱۸ فروردین، تیم های واحد عملیاتی پیش مرگ مجاهد شهید محمد عرب خضائلی (کاک حسنی) از گردان مجاهد شهید حسن جعفرزاده با آرایش ویژه قسمتی از جاده ارومیه - سلماس را در چهار کیلومتری ارومیه و در فاصله کمتر از یک کیلومتری بین دو پاسگاه مزدوران تحت کنترل کامل خود درمی آورند. در ساعت ۷:۵۰ دقیقه، واحد گشت تویوتای پاسداران ضدخلقی موسوم به ثارالله به محل استقرار پیش مرگ مجاهد نزدیک می شوند که بلافاصله هدف آتش

۱- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۲- سند شماره ۶۴۷۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- سند شماره ۶۴۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی، به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- همان؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۴، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۷/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۵- . سند شماره ۳۴۶۱۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وقایع ۲۴ ساعته از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم)به استانداری کردستان، ۲۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیاتی از واحد اطلاعات و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا به واحد طرح و عملیات ستاد مرکزی، از تاریخ ۱۶/۱/۱۳۶۲ تا ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۴۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام از قرارگاه مقدم مهاباد به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، گزارش عملیات پاک سازی روستای لاچین، ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۵۷۵۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۴، از ساعت ۱۹:۰۰

روز ۱۷/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

بی امان رزمندگان مجاهد قرار گرفته و ۴ پاسدار این واحد در دم به هلاکت می رسند و خودرو آنها به کلی منهدم می شود. پیش مرگ مجاهد خلق سپس دکل برق پایگاه مزدوران را مورد تهاجم قرار داده و آن را به کلی منهدم می سازد. پس از پایان موفقیت آمیز عملیات، رزمندگان مجاهد خلق درحالی که فریادهای موسی، موسی، موسیِ آنها در کوهستان طنین افکنده بود با آرایش ویژه نظامی اقدام به عقب نشینی می کنند.»(۱)

۱

پنج نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران دستگیر شدند. همچنین یکی از وابستگان به این سازمان که با هشیاری مردم شناسایی و دستگیر شده بود با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد.

در باختران نیز فردی که مسئول تدارکات سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر بود، خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی کرد.(۲)

۲

سفیر ایران در سوریه و رادیو بی بی سی به طور جداگانه به بررسی روابط ایران و سوریه و علل عقد قراردادهای اخیر میان دو کشور پرداخته اند. علی اکبر محتشمی، رژیم اشغالگر قدس و موضع سوریه در مقابل آن کشور را عامل اصلی همگرایی دو کشور ایران و سوریه دانسته است، درحالی که رادیو بی بی سی منافع و مضار مناسبات ایران و سوریه را صرفاً با ملاحظه جنگ ایران و عراق بررسی کرده است.

علی اکبر محتشمی سفیر ایران در سوریه در مصاحبه ای با روزنامه اطلاعات درباره سفر هیئت سوری به ایران و دستاوردهای این سفر گفت: «در دیدار مقامات سوری با مقامات ایرانی قراردادهای خوبی به امضا رسید که می تواند خار چشم دشمنان ما باشد. ما در زمینه های اقتصادی، بازرگانی به توافق های بسیار زیادی رسیده ایم. سیاست خارجی جمهوری اسلامی این است که نیازمندی های خود را ازطریق تماس با ملت های مسلمان برطرف کند و همچنین رفع نیازمندی های دیگر مسلمانان جهان را در اولویت قرار دهد. اگر قرار است که ما به خارج نفت صادر بکنیم، کشورهای اسلامی در اولویت قرار دارند. کشورهایی که در راه مبارزه با اسرائیل و امریکا با ما وجه مشترک دارند، اینها در اولویت قرار دارند. این حالت اقتضا می کند که ما هرچه بیشتر روابط اقتصادی، فرهنگی و تجاری خودمان را با کشور سوریه گسترش بدهیم، که بحمدالله در این سفر گفت وگوها و مذاکرات وزرای نفت و بازرگانی سوریه با همتایان ایرانی آنان برای طرفین موفقیت آمیز بوده است.»(۳)

وی درباره اهداف حمله رژیم اشغالگر قدس به لبنان گفت: «اسرائیل از همان روزهای اول که

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲۹، رادیو بغداد، ساعت ۱۰:۰۰، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری (اخبار و اطلاعات) دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵ ، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۹؛ و- سند شماره ۶۴۷۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه۷ اطلاعات به ستاد مرکزی، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳.

به لبنان حمله کرد، هـدفش جنوب لبنان نبود. اسـرائیل پس از سـرکوب رزمنـدگان فلسـطینی، نظرش مسـتقیماً روی نیروهای سوری بود. اسـرائیل می خواهد تمام هسـته های مقـاومت را در منطقه از بین ببرد تـا قـدرتی در منطقه نباشـد که بتوانـد دربرابر آن ایسـتادگی کنـد، یا در آتیه دور و نزدیک موجودیت اسـرائیل را به خطر بینـدازد. لـذا تنها فلسطینی ها نبودند که مورد نظر اسرائیل بودند، بلکه فکر می کنم در درجه اول سوریه و نیروهای سوری هدف حملات اسرائیل به جنوب لبنان بود. به همین دلیل و در همان روزهـای اول حمله، علی رغم اعلامیه هـای نظـامی که اسـرائیل منتشـر می کرد مبنی بر اینکه آنها هیـچ گونه قصـد درگیری با غیرفلسـطینی ها را ندارنـد، دیدیـد که آنها به نیروهای مسلح سوری در منطقه بقاع حمله کردند. این همان نیت های باطنی اسرائیل است.

رژیم اشـغالگر قدس پس از اشـغال جنوب لبنان و قسـمتی از بیروت و قسـمتی از شـمال لبنان، مدت هاست که قصد دارد به نیروهای سوری در بقاع حمله کند، منتها شـرایط تاکنون مساعد نبوده است.»

سفیر جمهوری اسـلامی ایران در سوریه در ادامه سـخنانش درمورد تـأثیر اجلاس سه جـانبه ایران، لیبی و سوریه در جلوگیری از حمله رژیم صـهیونیستی به لبنان اضافه کرد: «اجلاس سه جـانبه ایران، سوریه و لیبی که در بهمن ماه گذشـته در سوریه انجام شـد، باعث شـد که اسـرائیل تبلیغات پر سـروصدایی را علیه سوریه و موشک های سام۵ که دراختیار نیروهای سوری است به راه بیندازد و به این بهانه تصـمیم داشت که به سوریه حمله کند. دراین بین، نمایندگان سه کشور ایران، سوریه و لیبی در دمشق جمع شدند و این جمع بزرگ ترین هشدار به اسـرائیل بود و پس از صدور بیانیه پایانی این اجلاس، اسـرائیل و امریکا در درجه اول و پس از آن مرتجعین منطقه احساس وحشت عجیبی کردنـد و اسـرائیل از تصـمیمش برگشت، اسـرائیل خیال می کرد که می توانـد به آسانی حمله کنـد و نیروهای سوری را در بقاع از بین ببرد، اما وقتی که دیـد در کنار چهل میلیون رزمنـده اسـلام از ایران قرار گرفته و امکانات قوی لیبی در کنار ملت سوریه قرار دارد، احساس کرد که نمی توانـد دربرابر این نیروی عظیم ایسـتادگی بکنـد. آنها می داننـد که ایران می تواند با نیروی کمی نیروهای عظیم اسـرائیل را از بین ببرد و شـکست بدهد. آنها می دانند که وقتی ایران در جبهه قرار می گیرد، هیچ نظری بر روی خود ندارند؛ اگر در جبهه جنوب و غرب ایران دارد می جنگد برای خودش نمی جنگد، بلکه برای مستضعفین دنیاست که می جنگد.

این از اطلاعات بسـیار دقیقی است که در آن موقع به دست ما رسـید که اسـرائیل پس از اینکه تصـمیم گرفت به نیروهای سوری حمله کنـد، درپی تشـکیل اجلاس سه جانبه ایران، سوریه و لیبی در دمشق و با صـدور اعلامیه پایانی این اجلاس، دست از تصـمیمش برداشت و حمله اش را به تأخیر انداخت. اسـرائیل هر موقع که احساس کند که می تواند به نیروهای یک کشور پیشرو در منطقه ضربه بزند، یقین بدانید که حتماً آن کار را خواهد کرد مگر اینکه بداند دربرابر آن نیروها ناتوان است و

اسرائیل همچنان در تصمیم خودش باقی است تا فرصتی برای ضربه زدن به نیروهای سوری را به دست آورد، اما به عقیده من، اسرائیل یک چنین فرصتی را هرگز به دست نخواهد آورد.»(۱)

از سوی دیگر، رادیو بی بی سی در برنامه ای ضمن بررسی روابط سیاسی و اقتصادی ایران و سوریه درخصوص اقدام این کشور در بستن لوله صدور نفت عراق و اهمیت کمک های متقابل ایران و سوریه در ابعاد سیاسی، نظامی و اقتصادی گفت:

«قرارداد اخیر صدور نفت ایران به سوریه انعکاسی از ادامه روابط نزدیک دو کشور است که درنتیجه بروز جنگ بین ایران و عراق حاصل شده است. دولت سوریه علاوه بر حمایت سیاسی از ایران در جنگ عراق مقداری تسلیحات نظامی هم دراختیار ایران قرار داده است و حتی سال قبل خبری رسید به این مضمون که هواپیماهای ایرانی در عملیات بمباران یکی از پایگاه های هوایی عراق از فرودگاه های سوریه استفاده کرده اند و این مشخص ترین جنبه همکاری ایران و سوریه درزمینه اقتصادی بوده است. هر دو کشور ظاهراً بستن شاه لوله های نفت عراق به ترمینال های سوریه در سواحل مدیترانه را وسیله مناسبی برای اعمال فشار به دولت صدام حسین تشخیص داده اند، اما سوریه فقط درصورتی می تواند واردات نفت از عراق را متوقف سازد که ایران احتیاجاتش را تأمین کند، به همین جهت سال قبل، قرارداد معامله ای پایاپای بین دو کشور به امضا رسید و مقرر شد که ایران سالانه درحدود هشت میلیون تن نفت به سوریه صادر کند، اما ظاهراً سوریه نتوانسته است کالاهای مورد نیاز ایران را در مقابل دریافت نفت ایران تأمین کند و به نظر می رسد که عقد قرارداد اخیر برای اصلاح شرایط مندرج در همان قرارداد اولیه بوده است. به هرحال طبق توافق جدید، سوریه پنج میلیون تن نفت خام از ایران وارد خواهد کرد که بخشی از قیمت آن را نقد و بخشی دیگر را با صدور خواربار و منسوجات و مواد شیمیایی خواهد پرداخت، اما علاوه براین قرار است ایران درحدود یک میلیون تن نفت نیز بلاعوض دراختیار سوریه قرار دهد. درهرحال، ریشه این ترتیبات جدید را باید در ملاحظات سیاسی جست وجو کرد. به همین جهت، احتمالاً ـ عربستان و سایر کشورهای عضو شورای همکاری خلیج [فارس] که از نزدیکی سوریه با ایران و اختلاف سوریه با عراق ناخشنودند، این قرارداد اخیر بین ایران و سوریه را نخواهند پسندید.»(۲)

۱

درحالی که دو روز از سفر واسیلی سافرانچوف مدیرکل خاورمیانه وزارت خارجه شوروی به تهران می گذرد و منابع داخلی غیر از خبر ورود وی هیچ گونه خبری از دیدارها و گفت وگوهای او با مقامات وزارت خارجه ایران انتشار نداده اند، رادیو بی بی سی در تفسیر شبانگاهی امروز خود به بهانه این سفر، به بررسی روابط ایران و شوروی، جنبه های هم گرایی و واگرایی دو کشور و تأثیر عواملی چون حمله شوروی به افغانستان، کمک آن کشور به عراق و دستگیری سران حزب

۱ـ همان.

۲ـ خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹ ، ۱۹/۱/۱۳۶۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۸، رادیو بی بی سی، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

توده در روابط دو کشور پرداخت. بی بی سی در تفسیر خود بدون آنکه درک صحیحی از مشی نه شرقی و نه غربی ایران داشته باشد، دستگیری سران حزب توده را ناشی از قدرت گرفتن جناح محافظه کار در ایران دانست. در بخشی از تفسیر این رادیو آمده است:

«دیدار آقای واسیلی سافرانچوف رئیس بخش خاورمیانه وزارت خارجه شوروی از ایران در رسانه های همگانی تهران و مسکو بازتابی نداشته است، اما بدیهی است که این سفر اهمیت زیادی دارد. اتحاد شوروی تاکنون نتوانسته است با رژیم آیت الله خمینی روابط نزدیکی برقرار کند. همچنان اتحاد شوروی امیدهای زیادی داشت که بتواند بعد از سقوط شاه و ازبین رفتن مقدار وسیعی از نفوذ امریکا در ایران از این موقعیت استفاده شایانی بکند، سوءظن ایران درمورد سلطه طلبی شوروی در منطقه با مداخله آن کشور در امور داخلی افغانستان کشور همسایه ایران، افزایش یافت. روابط شوروی با عراق هم از سال ۱۹۸۰ که جنگ ایران و عراق آغاز شد، علت دیگری برای عدم تفاهم میان ایران و شوروی بوده است و از آن پس، حتی موجب عدم تفاهم بیشتر شده است. با به درازاکشیدن صبر شوروی دربرابر ایران، مسکو از سیاست بی طرفانه نخستین دست برداشته است و ارسال اسلحه به عراق را از سر گرفته است، از این بابت ایران شدیداً و مکرراً شوروی را محکوم کرده است، اما دستگیری سران حزب توده در پنجم فوریه بود که روابط این دو کشور را تا به درجه امروز پایین آورد و رسانه های همگانی شوروی در این مدت صریحاً از این سخن می گفتند که انقلاب ایران به مرحله ای بحرانی رسیده است.

براساس گزارش های مطبوعات ایران، جمعاً ۳۰ نفر از مقامات حزب توده بازداشت شده اند. ازجمله آقای نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده است. حجت الاسلام حسین موسوی تبریزی دادستان کل، پس از دستگیری سران حزب توده چندین بار گفته است که عده ای از آنها آزاد شده اند، اما بقیه آنها به اتهام اعمال ضدحکومتی و جاسوسی باید محاکمه شوند. اتهام اصلی دستگیرشدگان جاسوسی برای اتحاد شوروی است.

مسکو با یک رشته تفسیرهای تند و انتقادی در رسانه های رسمی و ایستگاه های رادیویی غیررسمی که دراختیار دارد دربرابر این بازداشت ها واکنش نشان داده است. روزنامه پراودا ارگان حزب کمونیست شوروی به چیزی که آن را دادگاه بی اعتبار خواند حمله کرد و گفت که این دادگاه عملاً سر حزب توده را از تن جدا کرده است. پراودا نوشت که درحال حاضر در ایران میان نیروهای حاکم چنددستگی افتاده است و دستگیری سران حزب توده را به نشان این تعبیر کرد که گروه بندی محافظه کاران و دست راستی های تندرو می خواهد روابط ایران و شوروی را برهم بزنند. رادیوی صدای ملی ایران که از اتحاد شوروی به فارسی سخن می پراکند، یک رشته گفتارهایی را که به آنها عنوان نامه های سرگشاده کمیته مرکزی حزب توده به مقامات حکومت ایران داده است، پخش می کند. این گفتارها در انتقاد از سیاست های دولت ایران به مراتب از

رسانه های همگانی شوروی لحن تنـدتری دارد، هرچند در این امر نیز سـعی شده است که مسـتقیماً آیت الله خمینی مورد سـرزنش قرار نگیرد. در یکی از این گفتارها اظهار شـده که سیر قـاهر و فراگیر در تمـام چهـار سـال بعـد از انقلاب در ایران غارت و چپاول به وسـیله بازرگانان و سـرمایه داران بزرگ و دارنـدگان عمـده املاك مزروعی و مستغلات در شهرها بوده است.

بدیهی است که این گونه اظهارات مبین نامطلوب بودن روابط میان ایران و اتحاد شوروی است، اما به تنهایی نمی تواند تغییری اساسـی در مشـی دولت ایران نسبت به حزب توده به وجود بیاورد و تصور اینکه چه فشارهای دیگری مسـکو بایـد برای حصول نتیجه وارد کنـد دشوار است. بازداشت سـران حزب توده و راکدگذاشـتن بعضـی اقدامات اصـلاحی و انقلابی که حزب توده از آنها حمایت می کرد، بیشتر ناشی از موقعیت مستحکمی است که روحانیون محافظه کار و بنیادگرا توانسته اند در هیئت رهبری ایران به دست آورند و بازاریان نیز از آنها حمایت می کنند. آیت الله خمینی بااینکه شخصاً هوادار اصلاح طلبانی است که هنوز در مجلس قدرت دارند، ظاهراً متقاعد شده است که اگر در ایران بخواهد ثبات و رونق اقتصادی و رفاهی خود را بازیابد احتیاج به سـیاست های محافظه کارانه بیشتری دارد، اما هنوز مبارزه کسب قدرت در داخل هیئت حاکمه ایران تمام نشده است و همین مبارزه قدرت سرانجام تعیین خواهد کرد که روابط ایران با شوروی بهبود می یابد یا از آنچه هست، تیره تر می گردد.»(۱)

۱

جلسه فوق العـاده سازمـان منطقه ای حفـاظت از محیـط زیست دریایی پس از یك روز تأخیر، در ساعت ۱۷:۳۰ امروز، آغاز شد. توقف نشـست تا هفته آینده به درخواست عراق و پـذیرفته نشـدن شـرایط این کشور برای اجرای آتش بس میان دو کشور از مطالبی بود که در این جلسه مطرح شد. خبرگزاری جمهوری اسـلامی دراین باره گزارش داد: «نماینـده رژیم عراق در این جلسه درصدد بود که از اجلاس سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست، که صـرفاً ماهیت فنی دارد، بهره برداری سیاسـی کند و به بهانه نداشتن اختیار، مانع از برنامه ریزی عملی برای اعلام ایمنی در منطقه عملیاتی مهار چاه های خسارت دیده شود.

همچنین در حاشیه این نشـست، معاون دبیرکل سازمان ملل به سـفیر ایران در کویت اظهار کرد فعالیت های عراق برای کشاندن مسـئله به سازمان ملل با شکست مواجه شده است. ... در پایان این جلسه سـفیر ایران در کویت به عنوان رئیس هیئت ایرانی حاضـر در این اجلاس در یك مصاحبه درمورد موضع گیری دولت عراق مبنی بر لزوم اجرای آتش بس بـه خبرنگـاران گفت: آتش بس از صـلاحیت سازمـان منطقه ای حفـاظت محیـط زیست دریـایی خـارج است و طرح آن نمی توانـد در دسـتور کـار اجلاس قرار گیرد.(۲)

خبرگزاری کویت نیز به نقل از سفیر ایران در آن کشور اعلام کرد: «اگر عراقی ها خواهان

۱- همان، صص ۳۹ و ۴۰، رادیو بی بی سی، ۱۸/۱/۱۳۶۲؛ و- روزنامه کیهان، ۱۷/۱/۳۶۲، ص۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۳.

راه حلی برای جنگی هستند که خود به وجود آورده اند، رسیدن به آن ازطریق آلوده کردن آب و کشتن ماهی ها ممکن نیست.»(۱)

درهمین حال، رادیو کلن پیشنهاد ایران در این اجلاس را این گونه منعکس کرد: «درخواست دولت ایران در این کنفرانس آن بود که دولت عراق قبل از هر چیز امنیت کارشناسانی را که آماده اند تا چاه های بمباران شده را مسدود سازند، تأمین کند.» این رادیو با اشاره به آغاز جنگ دو کشور گفت: «در مرحله اول باید به خاطر داشت که عامل اصلی بروز این فاجعه خود سیاستمداران بوده اند؛ جنگی که در بیست وسوم سپتامبر ۱۹۸۰؛ یعنی دو سال و نیم پیش، ازطرف بغداد و به خاطر تسخیر و تصرف ملک و زمین و حفظ پرستیژ در شط العرب [اروندرود] علیه ایران شروع گردید و هنوز ادامه دارد.»(۲)

دیه گو کوردوز معاون دبیرکل سازمان ملل متحد و فرستاده ویژه وی، در پایان این نشست و هنگام ترک کویت درباره نتایج این اجلاس گفت: تمام اعضای شرکت کننده در این مذاکرات نگران یافتن راه حلی برای این مشکل بی نهایت جدی هستند. به گزارش آسوشیتدپرس: «دیه گو کوردوز از اظهارنظر درمورد چشم انداز دستیابی به یک توافق سریع درمورد طرح های مهار نشت نفت از چاه ها و پاک سازی ناحیه خودداری کرد. کوردوز گفت: ایران و عراق وی را از تمایلشان برای همکاری در این مسئله آگاه ساختند، لکن راه های دستیابی به یک راه حل متفاوت است. وی گفت چند هفته طول خواهد کشید تا بتوان این مشکل را از بین برد. از کوردوز درمورد این گزارش ها که ایران خواستار عذرخواهی عراق قبل از موافقت با یک آتش بس موقتی برای اجرای عملیات فنی است، سؤال شد. وی پاسخ داد: هیچ یک از طرفین چنین شرطی را ذکر نکرده است.»(۳)

روزنامه کویتی السیاسه درباره تأمین هزینه های عملیات مهار چاه های نفتی نوروز نوشت: «کشورهای منطقه خلیج فارس یک بودجه یک میلیارد دلاری برای مبارزه با نشت نفت اختصاص خواهند داد. دراین حال طبق نظر کارشناسان براساس قرارداد سازمان همکاری منطقه ای مبارزه با آلودگی نفتی اگر نشت نفت به طور طبیعی رخ می داد سهم ایران در تأمین هزینه جلوگیری از آلودگی ۲۸٪ می بود، ولی درصورت فعلی که عراق مسئول این فاجعه زیست محیطی شده است، سازمان همکاری منطقه ای مبارزه با آلودگی نفتی باید هزینه اجرای عملیات را مستقیماً از عراق دریافت کند.»(۴)

۱

خبرگزاری کویت از ادامه اقدامات دیپلماتیک کویت به منظور جلب نظر پنج کشور عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق چنین گزارش داد:

«راشد الراشد معاون وزیر خارجه کویت، امروز درپی تسلیم پیام امیر کویت به رهبر شوروی، مسکو را به قصد لندن ترک کرد. مذاکرات معاون وزارت خارجه کویت با مقامات عالی رتبه شوروی که در جوی بسیار دوستانه و صریح انجام شده، خوش بینی درمورد اینکه شوروی به عنوان

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲۷، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۸، ۱۸/۱/۱۳۶۲، صص ۲۵، ۲۶ و ۲۷، رادیو کلن، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱/۱۳۶۲، به نقل از آسوشیتدپرس.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲۸، کویت، خبرگزاری کویت، ۱۸/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه کویتی السیاسه؛ و- سند شماره ۲۱۳۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و نظرها، دفتر مطالعات و پژوهش وزارت خارجه، شماره ۳۹۵، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۳.

یک عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل نقش خود را ایفا کرده و کلیه اقدامات لازم را جهت متوقف ساختن جنگ طولانی عراق و ایران به عمل آورده و آسایش را در منطقه مجدداً برقرار خواهد ساخت، افزایش داده است. ... معاون وزارت خارجه کویت در مدت اقامت در مسکو، با معاون اول وزیر خارجه و مدیر بخش خاورمیانه ای وزارت خارجه شوروی ملاقات و مذاکره کرده است. پیش بینی می شود راشد در سر راه خود به امریکا، به منظور مذاکره با مقامات رسمی وزارت خارجه انگلیس درمورد اوضاع خاورمیانه و خلیج [فارس] توقف کوتاهی در لندن داشته باشد.»(۱)

رادیو صوت الجماهیر عراق نیز اعلام کرد: «آقای راشد الراشد کفیل وزارت خارجه کویت، نامه ای از شیخ جابر الاحمد الصباح امیر کویت، درباره جنگ عراق و ایران تسلیم مارگارت تاچر نخست وزیر بریتانیا، کرده است. باید خاطرنشان ساخت که آقای راشد الراشد از مسکو وارد لندن شده و قرار است برای تسلیم نامه مشابهی از شیخ جابر الاحمد امیر کویت به رئیس جمهور امریکا رونالد ریگان، رهسپار ایالات متحده امریکا شود.»(۲)

ص: ۶۵۷

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۱/۱۳۶۲، ص۲، مسکو، خبرگزاری کویت، ۱۸/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱، ۲۱/۱/۱۳۶۲، صص ۳۰ و ۳۱، رادیو صوت الجماهیر، ۲۰/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ جمعه ۱۹ فروردین ۱۳۶۲ ۲۴ جمادی الثانی۱۴۰۳ ۸ آوریل ۱۹۸۳

۱

باتوجه به افزایش تعداد قرارگاه های فرعی تحت امر قرارگاه کربلا-و محول کردن مأموریت اجرای مانور در مرحله اول به این قرارگاه ها، امروز جلسه ای با حضور نمایندگان قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، فرماندهان مشترک قرارگاه های کربلا و نجف و همچنین فرماندهان لشکرهای ۱۶ زرهی قزوین، ۷۷ پیاده خراسان و معاون لشکر۹۲ زرهی اهواز در ستاد قرارگاه عملیاتی لشکر۲۱ پیاده حمزه تشکیل شد. در این جلسه علاوه بر وضعیت یگان های قرارگاه نجف، مانور یگان های قرارگاه کربلا به ویژه کربلای۴ و کربلای۵ نیز مورد بررسی قرار گرفت.

محدوده عملیات قرارگاه کربلای۴ (لشکر۱۴ امام حسین(ع) + تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان) در شمالی ترین منطقه عملیات والفجر۱، از سه راهی زبیدات (از شرق به غرب، چم سری - شرهانی - زبیدات) تا جاده شنی نفتی ابوغریب؛ یعنی نقطه الحاق با کربلای۱ تعیین شد که منطقه ای به عرض ۷ کیلومتر و عمق ۶ کیلومتر است.(۱)

از مهم ترین ویژگی های زمین این بخش از منطقه عملیات، رملی بودن قسمت گسترده ای (محدوده ای به طول ۲۶۰۰ متر و عرض ۲۴۰۰ متر) از آن است. قرارگاه کربلای۴ مأموریت دارد ضمن تصرف دو ارتفاع ۱۳۵ و ۱۳۹ - که بخشی از ارتفاعات حمرین به شمار می رود - جناح راست عملیات را به ویژه از سمت راست (شمال)؛ یعنی دشت زبیدات، که احتمال مانور و پاتک زرهی دشمن از آنجا بسیار زیاد است، تأمین کند. گفتنی است عراق در منطقه رملی نیروی زیادی ندارد، اما با استقرار مواضع تانک و خمپاره۱۲۰ در این بخش، آتش پرحجمی را علیه مواضع خودی مستقر در خط مقدم اجرا می کند و رده های چندلایه مستحکمی از موانع در آنها ایجاد کرده است.(۲)

ص: ۶۵۹

۱- این قسمت از عرض جبهه عملیاتی در طرح مانور اولیه، در حد قرارگاه کربلای۱ بود که در دوره مباحث مانور به دلایلی ازجمله وسعت و پیچیدگی زمین و عوارض منطقه این مقدار از محدوده مأموریت کربلای۱ به قرارگاه کربلای۴ واگذار شد.

۲- سند شماره ۱۰۵/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (اسحاقی و طالقانی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۷.

براساس وضعیت زمین منطقه، قرارگاه کربلای۴ مانور خود را این گونه طراحی کرده است:

گردان حضرت رسول(ص) از لشکر۱۴ امام حسین(ع) به عنوان خط شکن وارد عمل شده، پس از تصرف و پاک سازی منطقه تا عمق ۱۰۰۰ تا ۵۰۰۰ متر در جناح چپ (جنوب) با لشکر۴۱ ثارالله الحاق می کند.

گردان امیرالمؤمنین(ع)، پس از عبور از گردان اول با گردشی به راست (شمال) به منطقه رملی رفته، ضمن پاک سازی منطقه با احداث خاکریز موضع پدافندی جناح راست عملیات را ایجاد و با گردان سوم (امام حسن مجتبی(ع)) روی ارتفاع۱۳۵ الحاق می کند.

همچنین مأموریت تصرف و پدافند از ارتفاع۱۳۵ و الحاق با نیروهای لشکر۴۱ ثارالله در سمت چپ (جنوب) این ارتفاع به گردان امام حسن مجتبی(ع) واگذار شد. این گردان درصورت داشتن توان باید پیشروی را در عمق منطقه ادامه دهد، در غیر این صورت، نیروهای تیپ دوم لشکر۱۴ (با دو گردان امام حسین(ع) و امام محمدباقر(ع) و یک گردان ادغامی) وارد عمل شده و با تصرف و پاک سازی ارتفاع۱۳۹ (خط پیروزی) در آنجا پدافند می کنند.(۱)

مأموریت قرارگاه کربلای۵ (لشکر۱۹ فجر + لشکر۸ نجف) در جناح چپ (جنوب) قرارگاه کربلا، تصرف دو ارتفاع ۱۶۵(۲) و ۱۲۹ و تصرف و پاک سازی شمال شیار بجلیه است که برای تحقق آن سه مرحله عملیات مانور بدین شرح طراحی شده است:

در مرحله اول، این قرارگاه با یک گروهان ویژه خط شکن و ۲ گردان (جمعاً ۹ گروهان) مأموریت شکستن خط اول دشمن، تصرف ارتفاع۱۲۹ و ۱۶۵ و تأمین خط ناصر را بر عهده دارد.

در مرحله دوم با یک گردان ارتفاعات ۸۶ و ۸۰ در شیار بجلیه را تصرف و خط پیروزی را تأمین می کند، تصرف دو ارتفاع ۱۰۲ و ۹۳ و تأمین خط نصرت هم اهدافی هستند که در مرحله سوم برای این قرارگاه در نظر گرفته شده است. علاوه براین، ۲ گردان نیز در احتیاط این قرارگاه عملیاتی می باشد.(۳)

۱

نیروهای گشتی اطلاعاتی سپاه مهران با نفوذ به خاک عراق در جاده هزارکانی و کانی سخت زرباطیه مین گذاری کردند که یک تریلر حامل تانک روی مین رفت و منهدم شد. نیروهای عراقی به تلافی این اقدام، شهر مهران را گلوله باران کردند که تلفات جانی درپی نداشت.(۴)

شهر آبادان امروز نیز هدف حملات توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت که براثر آن یک تن از اهالی شهر زخمی و چند منزل و مغازه ویران شد.(۵)

۱- همان، ص۱۳.

۲- به دلیل صخره ای بودن سمت راست (شمال) این ارتفاع، تصرف و حضور روی آن به معنی تأمین جنوب (چپ) ارتفاع۱۷۸ (کلیدی ترین هدف قرارگاه کربلا) بود.

۳- همان، صص ۱۶ - ۱۲.

۴- سند شماره ۳۹۲۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه سیدالشهدا(ع) به ستاد فرماندهی گردان ۵۰۵ محرم مهران، ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۰۹۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه سیدالشهدا(ع) به اطلاعات عملیات - قرارگاه امیرالمؤمنین(ع) مهران، ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۱

امروز یک بالگرد نظامی عراق که ازطریق ترکیه عازم شوروی بود، سقوط کرد. یونایتدپرس دراین باره گزارش داد: «یک هلیکوپتر نظامی عراق روز جمعه هنگام پرواز در نزدیکی آنکارا ناپدید شد. مقامات سفارت عراق از اینکه چرا این هلیکوپتر در نزدیکی پایتخت (ترکیه) پرواز می کرده است اظهار بی اطلاعی و از هرگونه توضیحی درمورد واقعه خودداری کردند. گزارش دیگری حاکی است که مقصد نهایی هلیکوپتر سرنگون شده عراق مسکو بوده است، اما در نزدیکی فرودگاه نظامی اکی ماسور آنکارا سرنگون شده است. از مشخصات پنج سرنشین این هلیکوپتر که به شدت زخمی شده اند، گزارشی مخابره نشده است.»(۱)

یادآوری می شود چندی پیش نیز یک بالگرد نظامی این کشور در ارتفاعات پیرنه ایتالیا سقوط کرده بود.(۲)

۲

در طول هفته اخیر، ۳۰ نفر عراقی اعم از نظامی و غیرنظامی، به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شده اند.

در سه روز گذشته، ۲۰ فرد عراقی با عبور از مرزهای غربی خود را به پایگاه های سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کرده اند.(۳)

همچنین به گزارش سپاه اشنویه، در روزهای یکشنبه و دوشنبه ۱۴ و ۱۵ ماه جاری نیز ۱۰ فرد عراقی ازطریق مرزهای غربی، وارد ایران شده و تقاضای پناهندگی کرده اند. ۲ نفر از این افراد مهندس، ۲ تن دانشجو، ۲ نفر کارمند دولتی و ۴ تن نیز سرباز بوده اند.(۴)

۳

در اقدامات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در آذربایجان غربی و کردستان، ۱۵ نظامی و یک تن از مردم بومی شهید و ۲ نفر از نیروهای جهاد نیز زخمی شدند.

امروز پیکر ۱۲ تن از پاسداران سپاه که عناصر مسلح غیرقانونی آنان را به گروگان گرفته بودند در حوالی سه راه سنندج - دیواندره - بیجار، کشف شد. منابع اعلام کننده این خبر به هویت گروهی که دست به این کشتار زده اند، اشاره نکرده اند.(۵)

در حوالی روستای باغان در محور مریوان - سنندج، عوامل کومه له در یک عملیات کمین ۲ تن از افراد ژاندارمری را به شهادت رساندند.(۶)

امروز همچنین در حمله افراد مسلح ضدانقلاب به قریه مغمول در محور صائین دژ - میاندوآب، یک زن بومی به شهادت رسید.(۷)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۰، آنکارا، خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۹/۱/۱۳۶۲.

۲- به روزشمار ۱/۱/۱۳۶۲ مراجعه کنید.

۳- سند شماره ۱۰۵۲۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد خبری اشنویه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۴، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴- سند شماره ۱۵۰۲۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه اشنویه به اطلاعات ستاد سپاه منطقه۱۱، ۱۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۴۶۵۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، وقایع استحفاظی لشکر در ۲۴ ساعت گذشته، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات) ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۶- سند شماره ۸۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات) شماره ۴، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۷- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات) ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۴.

در پیرانشهر نیز، افراد کومه له در حوالی یک پایگاه نظامی عملیات کمین اجرا کردند که موجب شهادت معاون پایگاه شد. این سازمان در اطلاعیه ای با بیان این خبر، تعداد شهدای افراد خودی را ۵ تن اعلام کرد.(۱)

همچنین در حوالی روستای شیخ معروف در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی نقده، یک دستگاه خودرو سوخت رسانی جهاد سازندگی با مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کرد و ۲ سرنشین آن زخمی شدند.(۲)

در نقده نیز نیروهای هیز افشین حزب دمکرات کردستان دکل تقویت برنامه های تلویزیون را که بر روی ارتفاعات قره داغ قرار داشت، منفجر کردند.(۳)

۱

نیروهای خودی امروز ضمن کشف یک خانه تیمی متعلق به حزب دمکرات در سنندج، منطقه ای را در شمال غرب ارومیه پاک سازی کردند. در این اقدامات علاوه بر کشته شدن تعدادی از عوامل حزب دمکرات، تعدادی سلاح و مهمات نیز به دست نیروهای خودی افتاد.

در سنندج چند تن از افراد حزب دمکرات به قصد ترور نیروهای خودی به گرمابه ای که نظامیان (سپاه، ارتش و...) معمولاً برای استحمام به آنجا می روند، وارد شدند، اما چون کسی را نیافتند آن محل را ترک کردند. نیروهای خودی که درپی گزارش های مردمی از این ماجرا آگاه شده بودند، برای پیداکردن این افراد در محله های مجاور، به گشت زنی پرداختند و در یکی از محلات به یک زن و مرد، مشکوک شده و به آنها دستور ایست دادند؛ بلافاصله زن مزبور، که درواقع مردی با پوشش زنانه بود، با مسلسل یوزی به سمت نیروهای خودی شلیک کرد. با تیراندازی متقابل، این فرد در دم کشته شد و فرد دیگر زخمی شده و فرار کرد. درپی تعقیب شخص فراری نیروهای خودی مخفیگاه وی را که یک خانه تیمی در محله عباس آباد بود کشف کردند. در درگیری بین نیروهای خودی و ساکنان این خانه تیمی یک تن از آنان کشته شد، ۳ تن دیگر نیز که زخمی شده بودند با نارنجک دست به خودکشی زدند.

در این عملیات ۲ قبضه اسلحه کلاشینکف، یک قبضه یوزی، یک قبضه سلاح کمری، ۲ عدد نارنجک و مقداری مهمات و تعدادی مدارک سازمانی حزب دمکرات کردستان به دست نیروهای خودی افتاد.(۴)

امروز، نیروهای ژاندارمری و سپاه برای پاک سازی محور هشتیان به شورگل و روستاهای ممکان، لیدان و مستکان در شمال غربی ارومیه، عملیات مشترکی را آغاز کردند. پس از چندین ساعت درگیری، افراد مسلح غیرقانونی با تحمل تلفات مجبور به عقب نشینی شدند. در این

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵ و ۱۶، اخبار کردستان، ۲۴/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

۲- سند شماره ۳۵۰۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده (عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، (طرح و برنامه عملیات)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۷۵۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۵، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۸/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۳- سند شماره ۳۵۰۸۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، تخریب دکل، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳۸، رادیو صدای کردستان، ۲۷/۱/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۶۴۷۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۰/۱/۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

عملیات ۲۵ قبضه انواع سلاح جنگی به دست نیروهای خودی افتاد.(۱)

در سنندج نیز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک بمب دستی ساعتی را در میدان آزادی شهر کار گذاشته بودند که نیروهای سپاه آن را کشف و موفق شدند ۹ دقیقه قبل از انفجار خنثی کنند.(۲)

یک تن از عوامل حزب دمکرات و یکی از افراد کومه له خود را به سپاه تکاب معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۳)

۱

امروز سه تن از افسران استخبارات عراق برای بررسی اوضاع منطقه با تدابیر حفاظتی حزب دمکرات کردستان وارد روستای سلیم جاران در شرق پیرانشهر شدند. یکی از این افسران عراقی در مقر حزب دمکرات در روستای مزبور، مسئولان منطقه ای حزب دمکرات را به تداوم و گسترش مبارزه با دولت جمهوری اسلامی فراخواند و خاطرنشان کرد که ارتش عراق برای پشتیبانی از حزب دمکرات از هیچ گونه کمکی فروگذار نخواهد کرد.(۴)

۲

به دنبال اعلام اخباری مبنی بر دستگیری اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و انهدام بخش اصلی این سازمان در شمال کشور، امروز سازمان مذکور مدعی شد که این موضوع حقیقت ندارد.

بخش عربی رادیو بغداد به نقل از این سازمان اعلام کرد: «سازمان مجاهدین خلق ایران [منافقین] (سازمان مخالف حکومت ایران) اعلام کرده است ادعاهای دولت ایران درباره موفقیت عملیاتشان علیه مخالفین در مناطق جنگلی شمال ایران ادعاهای نادرستی است و هیچ پایه و اساسی ندارد. سازمان مجاهدین خلق [منافقین] در بیانیه مطبوعاتی که شب گذشته در پاریس انتشار یافت اعلام کرد بوق های تبلیغاتی ایران اخیراً ادعا کرده است نیروهای نظامی ۱۱ پایگاه از پایگاه های مقاومت مسلحانه را در مناطق مذکور ویران و ۳۵ تن از مخالفین ازجمله ۴ تن از رهبران اصلی سازمان را کشته یا بازداشت کرده اند. در بیانیه توضیح داده شده است نیروهای سرکوبگر ایران نتوانسته اند هیچ عمل موفقیت آمیزی را علیه مقاومت مسلحانه تحقق بخشند.»(۵)

۳

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه با آیت الله منتظری دیدار کرد و از نتایج سفر به هندوستان و اجلاس غیرمتعهدها به وی گزارش داد. ولایتی در این دیدار همچنین اقدام اخیر عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز، آلودگی آب های خلیج فارس و کمبود آب آشامیدنی در کشورهای قطر، کویت و دوبی را تشریح کرد.

۱- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۳۷، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ارومیه (فرماندهی) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (فرماندهی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی

۲- سند شماره ۳۴۶۲۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استانداری کردستان، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۴۷۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۱۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۹.

۳- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۴- سند شماره ۱۸۰۶۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی سپاه پاسداران قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۹/۱/۱۳۶۲، صص ۷ و ۸، رادیو صوت الجماهیر، بغداد عربی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از سازمان مجاهدین خلق (منافقین).

پس از سخنان وزیر خارجه، آیت الله منتظری نیز درباره آلودگی نفتی و کمک ایران به کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس برای جبران کمبود آب گفت: «زیان های مادی این جنایت نسبت به محیط زیست و محصولات دریایی خلیج فارس و کمبود آب آشامیدنی در کشورهای مسلمان خلیج فارس از هم اکنون ظاهر شده است و از قرار اطلاعاتی که رسیده، برادران و خواهران مسلمان عرب ما در کشورهای کویت، قطر و دوبی ازنظر آب مصرفی و آشامیدنی سخت در مضیقه قرار گرفته و به کمک نیاز دارند.»

وی همچنین تأکید کرد: «بجاست دولت، مسئله بررسی کمبود آب در این کشورها و کیفیت امداد و رسانـدن آب از جمهوری اسلامی به آنان را مورد توجه قرار دهد و درصورت مقتضی اقدام لازم را فوری به عمل آورد.»(۱)

۱

تأخیر یک هفته ای نشست سازمان محیط زیست منطقه خلیج فارس بازتاب قابل توجهی در رسانه های غربی داشت. خبرگزاری آسوشیتدپرس، رادیو کلن و خبرگزاری فرانسه دراین باره اظهارنظر کردند.

آسوشیتدپرس اعلام کرد: «کشورهای نفت خیز حوزه خلیج [فارس] جلسه خود را درمورد بررسی مسئله نشت یکی از چاه های نفت ایران که روزانه حدود ۲۰۰۰ بشکه نفت خام تولید می کرده است، به تعویق انداختند. در بیانیه ای که در کشور کویت انتشار یافته، آمده است: جلسه سازمان حفظ محیط زیست کشورهای حوزه خلیج [فارس] که قرار بود روز شنبه با شرکت ایران و کشورهای عربی تشکیل شود به تعویق افتاده است. همین گزارش حاکی است زمان جدیدی برای جلسه فوق اعلام نشده و دلیلی برای این تعویق نیز ارائه نشده است، لکن گزارش های اولیه حاکی از آن بود جهت باد تاکنون از گسترش این نشت از آب های مرزی ایران به طرف شبه جزیره عربستان جلوگیری کرده است.

میزان نفت نشت یافته تاکنون بالغ بر ۵۰ هزار بشکه تخمین زده شده است، که به دنبال بمباران هواپیماهای عراقی در ماه گذشته صورت گرفته است. در همین حال، گفته می شود که عراقی ها همین محل را چهارشنبه گذشته نیز بمباران کرده اند که این اقدام موجب بیشترشدن نشت نفت از چاه مذکور شده است.»(۲)

رادیو کلن نیز در گفتاری، دوباره از بی تفاوتی کشورهای غربی در جنگ خلیج فارس انتقاد کرد و با یادآوری مشارکت کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس با عراق و پشتیبانی مالی از آن کشور در جنگ، وضعیت کنونی خلیج فارس را پیچیده و رفع آلودگی را باتوجه به مواضع

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۵۶، ۲۰/۱۲/۱۳۶۱، ص۱۴، کویت، خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۹/۱۲/۱۳۶۱.

کشورهای مزبور دشوار خواند. این رادیو اقدام این کشورها را در ذخیره سازی آب به جای پاک سازی خلیج فارس فاجعه آمیز دانست و اعلام کرد: «نمایندگان کشورهای کرانه خلیج فارس در روز پنجشنبه گرد هم اجتماع نمودند تا درمورد انجام اقداماتی جهت مبارزه با آلودگی سواحل خلیج [فارس] به تبادل نظر بپردازند، ولی هم زمان تبادل نظر های خود را به هفته آینده موکول ساختند. بسیاری از مردم در کشورهای غربی تقریباً فراموش کرده اند که عراق و ایران از سپتامبر سال ۱۹۸۰ تاکنون درحال جنگ به سر می برند. این جنگ جهان را به لرزه درنیاورد. زیرا از ابتدا روشن بود که اختلاف مزبور یک جنگ منطقه ای باقی خواهد ماند و برای کشورهای صنعتی تقلیل تولید نفت ایران و عراق به دلیل جنگ جای نگرانی ندارد. بخش دیگری از بار هزینه جنگی که عراق علیه ایران ادامه می دهد بر دوش شیخ نشین های عربی است که از گسترش آرمان ها و ایده های انقلاب ایران در میان مردم خود وحشت دارند و نگران آن می باشند که انقلاب اسلامی ایران در فراسوی مرزهای این کشور فعال گردد و رژیم های فئودالی شیخ نشین های کرانه خلیج فارس را مورد تهدید قرار دهد. شیخ نشین های مزبور کاملاً در موقعیتی قرار دارند که بتوانند عراق را به قبول اقدامات ضروری جهت تعمیر و بستن چاه های نفت برانگیزند.

به احتمال فراوان، برای یک ناظر اروپایی دشوار است که بتواند راه های پر پیچ وخم فکری و سیاست اعراب در این منطقه را دنبال و درک کند. انسان فقط می تواند با انزجار و عدم رضایت مشاهده کند که دولت های عربستان سعودی،کویت، بحرین، قطر و امارات متحده عربی در درجه اول حاضرند برای مبارزه با قحطی آب شیرین درصورت بروز فاجعه به ذخیره آب معدنی بپردازند تا آنکه اقداماتی به مورد اجرا بگذارند که شرایط زندگی را مجدداً امکان پذیر سازند.

پیشنهادات کمک کشورهای اروپایی ازطرف ممالک عربی کرانه خلیج فارس تاکنون بدون پاسخ باقی مانده است و اگر به زودی خرد و دوراندیشی به این منطقه باز نگردد، ماهیگیران عرب دیگر قادر به صید ماهی در خلیج [فارس] نخواهند بود و تولید آب شیرین برای مصرف مردم و مصارف صنعتی در آینده امکان پذیر نبوده و زندگی در سواحل این کشور که از هزاران سال پیش تاکنون ازطریق تجارت با سواحل دیگر ادامه یافته، خالی از حیات خواهد شد.»(۱)

خبرگزاری فرانسه هم با اعلام اینکه برگزاری نشست رسمی درباره راه های مبارزه با نشت نفت در خلیج فارس به هفته دیگر موکول شده است، اعلام کرد: «پس از شکست پنجشنبه شب مسئولان محیط زیست هشت کشور حوزه خلیج فارس، بار دیگر مبارزه علیه آلودگی که خلیج فارس را تهدید می کند به مرحله آغاز بازگشته است.»(۲)

ص: ۶۶۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۹، ۱۹/۱/۱۳۶۲، صص ۱۴، ۱۵ و ۱۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو کلن.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۰، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۹، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری فرانسه در منامه.

۱

هفته نـامه راديـانس (چاپ دهلی نو) با اعلام خبر درخواست وام عراق از بحرين و كمك های ارزی عربسـتان سـعودی به عراق، به بررسـی تطبيقی ذخاير ارزی عراق قبل از تهاجم به ايران و بعد از آن پرداخته است.

نشـريه راديانس ارگان جماعت اسـلامی هند نوشـته است: «رژيم صدام كه با وضـعيت بسيار نامطلوبی ازنظر اقتصادی مواجه شده اخيراً از بحرين درخواست ۵۰۰ ميليون دلار وام كرده است.» اين هفته نـامه سپس به كمك های عربسـتان سـعودی به عراق كه تاكنون بالغ بر ۳۳ ميليـارد دلار شـده است اشاره كرده و افزوده است: «كشورهای شورای همكـاری خليـج فـارس به دليل كاهش قيمت نفت برای كمك به عراق با مشـكلات مالی روبه رو هسـتند. در آغاز جنگ، عراق با ۳۵ ميليارد دلار ذخيره ارزی و صـدور ۳ ميليون بشـكه نفت در روز، مشتری خوبی برای سـلاح های فرانسوی بود، اما با گـذشت جنگ و واردآمـدن فشار اقتصادی شديد به عراق، فرانسه كه در اين كشور ۵ ميليارد دلار سرمايه گذاری كرده است احساس نگرانی كرد و اين درحالی است كه ذخيره ارزی عراق ۵ ميليارد دلار و بدهكاری های اين كشور علاوه بر كمك های سخاوتمندانه ای كه كشورهای شورای همكاری خليج فارس به ويژه عربسـتان سـعودی به اين كشور كرده اند حدود ۲۷ ميليارد دلار می باشد. به دليل اين نشانه های مأيوس كننده است كه فرانسه در دهم فوريه سال ۱۹۸۲ ميلادی كليه موافقت نامه های خود با عراق را به حالت تعليق درآورده است.»(۱)

۲

امروز به مناسـبت سالگرد شهادت آيت الله محمدباقر صدر مراسمی در تهران برگزار شد. خبرگزاری جمهوری اسلامی از اين مراسم گزارش داد: «در سومين سالروز شهادت مجاهـد بزرگ آيت الله سيد محمـدباقر صدر و خواهر گرامی اش بنت الهدی صدر از رهبران انقلاب اسـلامی عراق، صبح امروز گروه كثيری از برادران و خواهران عراقی مقيم تهران با برگزاری يک راه پيمايی باشكوه ضـمن گراميـداشت خاطره شـهادت اين دو بزرگوار، كشـتار مسـلمانان عراقی ازسوی رژيم بعثی - صـهيونيستی حاكم بر آن كشور را محكوم كردند.

هزاران تن از برادران و خواهران عراقی مقيم تهران و گروه كثيری از اسـرای عراقی در يک راه پيمايی گسترده كه از ميدان فردوسـی آغاز و تا دانشگاه تهران محل برگزاری نمـازجمعه ادامه يـافت، شـركت كردنـد. راه پيمايـان درحـالی كه تصـاويری از امام خمينی رهبر انقلاب و بنيان گـذار جمهوری اسـلامی و آيت الله سـيد محمـدباقر صـدر و خواهرش بنت الهدی و شهدای انقلاب اسلامی عراق را در دست داشتند با دادن شعارهايی ازجمله "جنگ، جنگ تا پيروزی" و "مرگ

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

بر صدام و اسرائیل" و "خدایا، خدایا، تا انقلاب مهدی خمینی را نگه دار" ضمن تجدید بیعت خود با امام امت توطئه های دولت حاکم بر عراق را در کشتار مسلمانان و ادامه جنگ تحمیلی محکوم کردند و آمادگی خود را برای تسریع در آزادسازی ملت عراق اعلام کردند.»(۱)

ص: ۶۶۷

۱- روزنامه کیهان، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۲، به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی.

روزشمار جنگ شنبه ۲۰ فروردین ۱۳۶۲ ۲۵ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۹ آوریل ۱۹۸۳

۱

امروز زمان دقیق اجرای عملیات والفجر۱ مشخص شد. درعین حال این روز یکی از روزهای پرکار برای فرماندهان رده های مختلف و نیروهای مستقر در منطقه عملیاتی بود و همه می کوشیدند تا حداکثر آمادگی را برای اجرای عملیات کسب کنند؛ نیروهای گردان ها درحال آماده شدن برای ورود به منطقه عملیات و استقرار در نزدیکی خط بودند، فرماندهان هم ضمن فراهم آوردن مقدمات اجرای عملیات، هماهنگی های لازم را میان عناصر و رده های مختلف عملیاتی و ستادی خود انجام می دادند و در سطوح بالاتر نیز بازدید از قرارگاه های عملیاتی و یگان ها و بررسی میزان آمادگی آنها در دستور کار و اولویت برنامه های فرماندهان عالی نظامی بود.

مسئولان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) امروز بیشتر تلاش خود را معطوف به حل مشکلات قرارگاه کربلا کردند. براین اساس، رحیم صفوی و غلامعلی رشید، صبح با فرماندهان قرارگاه کربلا تشکیل جلسه دادند. در این جلسه مشخص شد که قرارگاه کربلای۵ (لشکر۱۹ فجر + لشکر۸ نجف اشرف) که قرار بود در جنوب حد قرارگاه کربلا چند ارتفاع را در شمال شیار بجلیه تصرف کند، به دلیل عدم اجرای مانور آزمایشی در زمین های عقبه منطقه خودی، آمادگی مناسبی برای شکستن خط ندارد. لذا رحیم صفوی پیشنهاد کرد که این قرارگاه با یک گردان تلاش فرعی داشته باشد و تلاش اصلی در سمت راست (شمال) آن را قرارگاه کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی سپاه + تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه ارتش) انجام دهد و درصورت موفقیت تلاش فرعی قرارگاه کربلای۵، بقیه نیروها نیز از این موفقیت استفاده کرده، با ادامه پیشروی، هدف های خود را تأمین کنند و در غیر این صورت، حرکت خود را از محور قرارگاه کربلای۳ ادامه دهند.(۱)

ساعت ۲۲ امشب نیز رحیم صفوی، غلامعلی رشید، سرهنگ حسنی سعدی و سرهنگ دژکام با حضور در قرارگاه مشترک نجف ضمن بررسی آخرین وضعیت آمادگی این قرارگاه، موضوع هماهنگی دو قرارگاه کربلا و نجف در شیار بجلیه را بررسی کردند. براساس مباحث مطرح شده قرار شد تا هنگامی که الحاق نیروها در دو طرف شیار بجلیه (خط حد دو قرارگاه در شمال شیار) کامل نشده است، آتش سنگین توپخانه خودی روی شیار و امتداد آن به سمت

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۲۳۵.

دشمن، متمرکز شود تا مانع فشارآوردن عراقی ها از انتهای غربی شیار شود.(۱)

در ادامه جلسه، ابراهیم همت گفت که برای کم کردن فاصله رزمندگان با خط اول دشمن، تا فردا حدود ۲۰ گردان از نیروهای این قرارگاه در مناطقی در نزدیک خط در داخل شیارها مستقر خواهند شد. وی افزود: «مقداری نایلون و سایر امکانات اولیه برایشان فراهم شده تا درصورت بارانی شدن هوا از آن به عنوان سرپناه استفاده کنند، همچنین چند رأس قاطر هم برای حمل تیربار به ارتفاعات چپ پاسگاه سمیده [درصورت تصرف این پاسگاه] و پدافند، به منطقه آورده شده است.»(۲)

در ساعات پایانی امشب، آخرین جلسه فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) برای بررسی میزان پیشرفت کارها و رفع نواقص موجود با حضور محسن رضایی، رحیم صفوی، احمد غلامپور، غلامحسین بشردوست، مرتضی صفار و سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ قویدل، سرهنگ شاهان، سرهنگ کریمیان و سرهنگ نوابی تشکیل شد.

در ابتدا فرماندهانی که از قرارگاه های عملیاتی فرعی در طول روز جاری بازدید کرده بودند درمجموع جریان امور را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده از نتایج بازدید خود چنین گزارش دادند: «گردان های عملیاتی درحال تمرین مانور بدون تیراندازی بودند. ... اغلب قبضه های مستقرشده در منطقه ثبت تیر انجام داده یا درحال انجام آن هستند. ... و قریب به اتفاق تانک ها وارد منطقه عملیات شده و درحال استقرار هستند.»

فرماندهان در این جلسه همچنین به مشکلاتی مانند کمبود راننده دارای گواهینامه پایه یک، ضرورت اصلاح محل استقرار چند قبضه توپ۱۰۵ و همچنین نحوه استقرار سایت موشکی (ضدهوایی) نیروی هوایی که هنوز کامل نشده بود اشاره و دستورهایی برای رفع این مشکلات صادر کردند.(۳)

قرارگاه خاتم الانبیا(ص) امروز نام، روز و ساعت عملیات را با امضای مشترک محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی کتباً به قرارگاه های تابعه ابلاغ کرد:

«۱. ساعت (س) روز (ر) طرح عملیاتی شماره۲ کربلای۱۱ ساعت ۲۳ روز ۲۱/۱/۱۳۶۲ تعیین می گردد.

۲. نام عملیات (والفجر ۱) و اسم رمز عملیات متعاقباً ابلاغ خواهد شد.»(۴)-(۵)

ص: ۶۷۰

۱- همان، ص۲۲۹.

۲- سند شماره ۲۲۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی لشکر۱۴ امام حسین(ع) (محمدرضا طالقانی)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۰/۱/۱۳۶۲، صص ۳۳۱ - ۳۳۰.

۳- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۳۵ - ۲۳۲.

۴- ضمیمه دارد.

۵- سند شماره ۰۱۹۱۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم(ص) (رکن۳) به قرارگاه خاتم(ص)، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۴۵.

۱

در ادامه اعزام نیروهای داوطلب و ارسال هدایای مردمی به جبهه های جنگ، امروز نیز گروهی از داوطلبان بسیجی از شهرک سرخه حصار عازم جبهه های جنگ شدند.(۱)

همچنین به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این هفته ازطریق جمعیت هلال احمر فیروزکوه ۳ کامیون از هدایای مردم این شهرستان که شامل اقلامی مثل چوب ۳۰۰۰ کیلو، پیاز ۵۴۰۰ کیلو، سیب زمینی ۱۵۰۰ کیلو و مقدار فراوانی قند، چای، حبوبات و خشکبار بود، به جبهه های جنوب و غرب کشور ارسال شد.(۲)

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در شهر لیل فرانسه نیز نزدیک به ۲ تن دارو جهت استفاده مجروحان جبهه های جنگ تحمیلی به ایران ارسال کرد. این انجمن مقداری طلا و یک جفت گوشواره اهدایی ایرانیان خارج از کشور را نیز برای کمک به جبهه های جنگ دراختیار سفارت جمهوری اسلامی ایران قرار داد.(۳)

۲

امروز روابط عمومی وزارت کشور در اطلاعیه ای نتایج آخرین نشست ستاد مرکزی مناطق جنگ زده را، که شامل جمع بندی و تنظیم مصوبات جلسه این ستاد در هفدهم فروردین ماه جاری بود، منتشر کرد.

در این مصوبات ضمن تعریف جامع از منطقه جنگ زده به نحوی سعی شده است در رسیدگی به امور جنگ زدگان تسهیلاتی فراهم شود. بنا به اعلام این نهاد: «در چهلمین نشست ستاد مرکزی مناطق جنگ زده که با حضور چند تن از وزرای عضو، در وزارت کشور تشکیل شد، ضوابط مربوط به مشخصات و حدود مناطق جنگ زده بدین شرح تصویب گردید:

الف) در استان های خوزستان، باختران، ایلام، کردستان و آذربایجان غربی، کلیه مناطقی که مورد هجوم صدامیان کافر و گروه های ضدانقلاب مسلح داخلی قرار گرفته و در مدت جنگ تحمیلی به اشغال مهاجمان درآمده است یا به طور مستقیم و غیرمستقیم زیر آتش دشمن قرار داشته یا دارد، منطقه جنگ زده تلقی می گردد.

ب) برای سهولت مدیریت امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده، محدوده های تعیین شده منطبق بر کوچک ترین واحد تقسیمات کشوری می باشد.

ج) درمورد نقاط آسیب دیده داخل یا خارج، پنج استان مذکور، مشمول تعاریف فوق الذکر با تصویب ستاد مرکزی خواهد بود.

ضمناً ضوابط پرداخت اعتبارات پروژه های ناتمام سال ۱۳۶۱، به مبلغ پنجاه میلیون ریال [و] هزینه های جاری ستاد مرکزی در سال ۶۲ از محل اعتبارات تحصیلی به کمیته تدارکات مورد تصویب قرار گرفت و پیشنهاد وزیر کشور درمورد تشکیل جلسه مشترک وزیران و اعضای ستاد مرکزی هر دو ماه یک بار تصویب شد.»(۴)

ص: ۶۷۱

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- همان.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۴- همان.

۱

اقدامات ایذایی و خرابکارانه گروه های مسلح غیرقانونی در مهاباد، دیواندره، سقز، تکاب و بوکان ۲۰ کشته و مجروح بر جای گذاشت. چنین اقداماتی در بیست روز اول امسال، موجب شهادت یا زخمی شدن بیش از ۵۰۰ تن از نیروهای خودی شده است.

در حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه خلیفان در جنوب مهاباد، ۱۰ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ تن زخمی شدند، مهاجمان نیز با تحمل تلفاتی مجبور به عقب نشینی شدند.(۱)

در اقدام دیگری عناصر مسلح ضدانقلاب به یک خودرو جندالله سپاه در محور ابراهیم آباد - دیواندره، کمین زدند. در این حادثه ۳ سرباز به شهادت رسیدند و یک تن زخمی شد.(۲)

افراد مسلح غیرقانونی در حوالی سقز نیز در یک پایگاه خودی یک نارنجک تله گذاری کردند که براثر انفجار آن پای یک سرباز قطع شد.(۳)

در حوالی تکاب هم یکی از افراد بومی براثر برخورد با مینی که افراد مسلح معاند با نظام کار گذاشته بودند به شدت زخمی شد.(۴)

افراد ضدانقلاب در اقدام دیگری دکل برق فشار قوی بوکان را منفجر کردند که موجب قطع موقت برق در این شهر شد.(۵)

این گونه فعالیت ها و اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور، علاوه برآنکه صرف توان، هزینه و امکانات فراوانی را به نیروهای مسلح دولتی تحمیل می کند، از بعد جانی هم زیان های بسیاری را برای نیروهای خودی درپی دارد. جمع بندی تلفات نیروهای خودی در یک دوره بیست روزه، این مسئله را آشکارتر می سازد. طبق گزارش واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه، از اول تا بیستم فروردین ماه سال جاری در درگیری های مناطق کردنشین آذربایجان غربی و کردستان، ۳۰۸ تن از افراد خودی شهید و ۲۱۶ تن زخمی و ۶۰ تن نیز گروگان گرفته شده اند.(۶)

۲

امروز ۸ تن از عوامل حزب دمکرات و گروه کومه له با تحویل دادن اسلحه هایشان، خود را به سپاه اشنویه و سقز معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۷)

در سقز نیز ۲ نفر از رابطان حزب دمکرات و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) دستگیر شدند.(۸)در این شهر همچنین نیروهای خودی به کمک اطلاعات مردمی، یک سرهنگ ارتش در رژیم گذشته را که فعالیت های سلطنت طلبانه و ضدنظام داشت دستگیر کردند. وی اذعان کرده است که با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و حزب دمکرات کردستان همکاری داشته و امکاناتی را دراختیار آنها قرار داده است.(۹)

۱- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۳، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۳۵۴۲۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از سپاه پاسداران کردستان (فرماندهی عملیاتی) به طرح و برنامه عملیات قرارگاه حمزه، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیاتی، از واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا به واحد طرح و عملیات ستاد مرکزی، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۵۰۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده (عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه ریزی عملیات)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۹، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۲/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۴- سند شماره ۸۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۴، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۷- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۲ و ۶؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد خبری سپاه اشنویه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه اشنویه به فرماندهی قرارگاه حمزه

سیدالشهدا، ۲۱/۱/۱۶۲۳، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.

۹- سند شماره ۳۵۸۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به اطلاعات ستاد قرارگاه حمزه، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

میرحسین موسوی نخست وزیر، امروز با نیروهای سپاه پاسداران زنجان دیدار کرد. وی در سخنانی سپاه را نمادی برای پاسداری از ارزش ها و متعلق به تمامی مستضعفان جهان توصیف کرد و نقش آن را در بقای نظام جمهوری اسلامی مهم و حیاتی دانست. نخست وزیر گفت: «اکنون در کشور ما سپاه پاسداران و دیگر نهادهای انقلاب اسلامی برای پاسداری از ارزش هایی تولد پیدا کرده و در دل مردم ما جای پیدا کرده اند که به هیچ وجه قابل قیاس با آن ارزش هایی که در جهان طاغوت و جهان استکباری می توانند وجود داشته باشد نیستند، بلکه اینها درست در مقابل هم قرار می گیرند و اگر آنها با روحیه زور در تاریکی و رذالت حرکت می کنند، نیروهای ما درجهت روشنایی، نور و ارزش های زیبای انسانی حرکت می کنند.»

وی با اشاره به رشد و ارتقای سپاه پاسداران اضافه کرد: «در چنین موقعیتی سپاه پاسداران ما متعلق به کشور ما و متعلق به مستضعفان کشور جمهوری اسلامی ایران نیست، بلکه اینها متعلق به همه مستضعفان جهان است، چراکه مسئله ارزش ها مسئله ای نیست که در یک قلمرو جغرافیایی بگنجد و وقتی ما صحبت از نور، روشنایی و ارزش های الهی می کنیم، این ارزش ها را مرزهای جغرافیایی نمی توانند مسدود کنند و اگر یک سپاهی و بسیجی به خاطر عشق به الله و ارزش های الهی حرکت می کند، به این معنا نیست که فداکاری او فقط در چارچوب یک مرز شناخته شده یعنی ایران معنی داشته باشد. بلکه این باید در سطح جهانی معنا پیدا کند و ما این را همین الآن احساس می کنیم و در آینده بیشتر احساس خواهیم کرد.»

موسوی در قسمت دیگری از سخنان خود با اشاره به وظایف خطیر نهادهای انقلاب اسلامی و تأکید به رسالت مهمی که این نهادها درجهت پاسدارای از ارزش های الهی به عهده دارند، درمورد نقش سپاه در پاسداری از انقلاب و میهن اسلامی گفت: «باتوجه به نقش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که از انقلاب و مرزها حراست کرده و امنیت را در کشور برقرار می کند خواهیم دید که در ماورای اینها، قداست و زیبایی پاسداران در این است که منادی شعارهای حق و ارزش های ناب الهی و اسلامی در جامعه باشد که هست و تا هنگامی که چنین روحیه ای در میان سپاه وجود داشته باشد یقیناً قدرت این را خواهد داشت که به صورتی نیرومند پاسدار خود نظام نیز باشد، ولی به محض اینکه این آرمان گرایی، این گرایش به ارزش های زیبا و این گرایش به حق، خدای ناکرده از سپاه رخت بربندد، یقیناً قدرت جنگ جویی و قدرت حفظ نظام هم از سپاه گرفته خواهد شد. لذا، با توجه به روحیه برادران سپاه و تقوا و تمسک به قرآنی که در این عزیزان هست می دانیم که ان شاءالله این سپاه همچنان پاسدار ارزش های الهی و اسلامی و نظام جمهوری اسلامی خواهد بود.»(۱)

ص: ۶۷۳

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.

۱

علی اکبر ولایتی در مصاحبه با واحد مرکزی خبر هدف حکومت رژیم را از حمله به چاه های نفتی نوروز، گسترش جنگ و تشنج در منطقه اعلام کرد و خواستار محکومیت عراق به دلیل نقض معاهدات بین المللی شد.

وزیر امور خارجه گفت: «عراق برخلاف ادعاهای صلح جویانه اش سعی در گسترش جنگ و تشنج در منطقه داشته و حمله خیانت آمیز صدام به میدان نفتی نوروز صحت نظرهای مطرح شده قبلی را اثبات کرد.» وی افزود: «رژیم عراق با آگاهی کامل از عوارضی نظیر قطع آب آشامیدنی مردم مسلمان و عرب منطقه، اختلال در تأسیسات آب شیرین و بندری کشورهای منطقه و آلودگی محیط زیست دریایی منطقه عمداً سکوهای نفتی ما را هدف قرار داد و گامی دیگر در توسعه نابسامانی و تشنج در منطقه برداشت.»

ولایتی ضمن اشاره به مفاد کنوانسیون کویت که دولت عراق نیز یکی از امضاکنندگان آن می باشد، گفت: «در این معاهده همه دولت های منطقه ملزم به جلوگیری از آلودگی و همکاری در رفع آن درصورت وقوع می باشند. حال آنکه دولت عراق در اطلاعیه های نظامی خود نه تنها به حمله به چاه های نفت اعتراف و افتخار کرده، بلکه اعلام کرده است که با حمله موشکی مانع از عملیات مهارسازی و مرمت چاه ها خواهد شد که به معنای پذیرفتن مسئولیت ادامه آلودگی محیط زیست، که مستقیماً به زیان ملل منطقه است، می باشد. ما از کلیه کشورهای عضو کنوانسیون می خواهیم که عراق را به دلیل نقض مفاد کنوانسیون حفظ محیط زیست محکوم کنند و حکومتی که با نقض موازین و اصول بین المللی این همه مشکل برای حیات منطقه و به خصوص کشورهای عرب کوچک حاشیه جنوبی خلیج فارس ایجاد کرده است را مجبور به خودداری از ارتکاب جرائم قبلی در حین عملیات مهارسازی و پاک سازی کنند.»

وزیر امور خارجه در پایان خاطرنشان کرد: «جمهوری اسلامی ایران آمادگی اعلام شده ازطرف بعضی کشورها و سازمان های بین المللی را جهت رفع آلودگی محیط زیست ارج می نهد و ازطریق کنوانسیون منطقه ای با آنان همکاری لازم را خواهد کرد.»(۱)

۲

میرزا طاهری رئیس سازمان محیط زیست ایران و علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت، با شرکت در یک مصاحبه مطبوعاتی، درخصوص آمادگی ایرای برای مهار نشت نفت از چاه های نوروز درصورت فراهم شدن امنیت و روند مذاکرات انجام شده در نشست های قبلی وزرای محیط زیست کشورهای عضو پیمان محیط زیست دریایی خلیج فارس مطالبی را بیان کردند؛ اقدام غیرقانونی دولت عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز به رغم عضویت آن کشور در کنوانسیون کویت و افشای چگونگی سوء استفاده عراق از جو حاکم بر منطقه برای برقراری

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۲.

یک آتش بس تحمیلی با ایران از دیگر موضوعاتی بود که در این نشست مطبوعاتی مطرح شد.

در این مصاحبه آقای میرزا طاهری معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان حفاظت از محیط زیست، ابتدا درخصوص نتیجه مذاکرات وزرای محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت گفت: «در اجلاس قبل تاحدودی به راه حل مناسب دست یافتیم و امیدواریم در اجلاس بعدی که روز چهارشنبه در کویت برگزار می شود، نتیجه مثبتی به طورکلی عاید جمهوری اسلامی ایران گردد.»

وی افزود: «بعد از مذاکرات مقدماتی باید فوراً مسائل فنی مهارکردن چاه و هم زمان با آن مبارزه با آلودگی ایجادشده در سطح آب های خلیج فارس به اجرا درآید و قرار است در اجلاس روز چهارشنبه چگونگی انتقال وسایل مهار نشت چاه و زدودن آلودگی های حاصل از فوران نفت و شروع کار مورد بحث قرار گیرد. البته اجلاس قبلی نتوانست برنامه عملی شروع عملیات را تعیین کند، ولی فعالیت ها ادامه دارد و امید موفقیت دراین باره زیاد است.»

آقای علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت نیز با بیان اینکه مسئله آلودگی نفتی آب های خلیج فارس براثر تجاوز موشکی عراق به میدان نفتی نوروز به وجود آمده است، گفت: «دولت حاکم بر عراق در اعلامیه نظامی دوم مارس و نیز در اعلامیه نظامی شماره ۱۰۱۶ خود اعلام کرده بود که نیروهای موشکی رژیم بعث عراق چاه های میدان نفتی نوروز را به آتش کشیدند و این درحالی است که دولت عراق به همراه ایران و شش کشور دیگر حاشیه خلیج فارس معاهده ای به نام پروتکل ۱۹۷۸ کویت درمورد حفاظت محیط زیست دریایی از آلودگی های نفتی و غیرنفتی را امضا کرده و براساس آن متعهد شده است اولاً از بروز آلودگی های نفتی و غیرنفتی در منطقه خلیج فارس جلوگیری کند و ثانیاً در رفع آلودگی های حاصله بکوشد.»

شمس اردکانی اضافه کرد: «دولت جنایتکار حاکم بر عراق با حمله ناجوانمردانه خود به میدان نفتی نوروز این دو اصل حفاظت از محیط زیست دریایی را نقض کرده است و در راه جلوگیری از آلودگی های نفتی ناشی از این اقدام جنایتکارانه، آتش بس را به ما تحمیل می کند. چون ما حاضر نشدیم زیر بار این قضیه برویم با حمایت و شانتاژهای نشریات و رسانه های گروهی وابسته به امپریالیزیم بین المللی درصدد تحریف حقایق برآمده، اما دلایل محکومیت عراق دراین خصوص آن قدر قوی است که مراجع بین المللی به داد وبیداد عراق گوش ندادند و تلاش بیهوده عراق برای سیاسی کردن این قضیه به جایی نرسید. نقشه دیگر هم این بود که با بزرگ کردن قضیه، پای دول بزرگ را به منطقه بگشایند و بی جهت نبود که حدود ده الی دوازده روز پیش، صدام جنایتکار از دول بزرگ تقاضا کرد که دررابطه با برقراری صلح و ایجاد امنیت برای مرزهای عراق پا پیش گذارند و این همان هدف امریکاست که می خواست از اضطراب موجود در منطقه استفاده کرده با واردکردن نیروهای دخالت سریع خود ما را مورد تهدید قرار دهد که دیدیم خداوند حیله آنها را به خودشان بازگرداند.»

ص: ۶۷۵

شمس اردکانی همچنین درمورد درخواست آتش بس رژیم عراق برای مهارکردن نشت نفت و پاک سازی آلودگی ها، گفت: «شأن نزول آتش بس در میدان های جنگ است. درحالی که میدان نفتی نوروز نه تنها یک هدف نظامی بلکه هدف اقتصادی هم نیست، کمااینکه در سال های اخیر مورد بهره برداری قرار نداشته است. طرح آتش بس برای مهارکردن چاه های نفتی نوروز یک طرح انحرافی است و اصولاً در جایی که میدان جنگی نیست آتش بس هم لزومی ندارد. مگر ایران در میدان نفتی نوروز نیرویی مستقر کرده است که نیروهای خود را کنار بکشد. در همین نشست [اخیر وزرای محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت] مدیرعامل شرکت نفت فلات قاره ایران اعلام کرد مدت ۵۰ روز است که ایران امکانات و تیم های عملیاتی را تجهیز کرده است تا برای مهار نشت نفت اقدام کند، اما رژیم جنایتکار عراق با اقدامات غیرانسانی خود مانع از این امر شده است.»(۱)

۱

هم زمان با مصاحبه مقامات ذی ربط برای روشنگری افکار عمومی درمورد مسئله نشت نفت از چاه های نوروز و پیامدهای زیست محیطی آن، امروز سفارت جمهوری اسلامی ایران در لندن نیز دراین باره بیانیه ای صادر کرد.

بخش هایی از این بیانیه چنین است:

«اخیراً اخبار زیادی راجع به نشت نفت حوزه نوروز خلیج فارس در رسانه های گروهی غرب منتشر شده است که بعضاً همراه با اطلاعات نادرست می باشد. جهت اطلاع عموم مطالب زیر را خاطرنشان می سازد:

همان گونه که رژیم صهیونیستی صدام بارها و بارها عمل کرده، ناجوانمردانه شهرهای بی دفاع و نقاطی را مورد حمله قرار می دهد که زیان آن متوجه مردم بی گناه و محروم ترین اقشار جامعه می شود. عراق بااینکه خود عضو کنوانسیون کویت است و درنتیجه ملزم به حفظ محیط زیست می باشد، ولی با عمل وحشیانه خود اقدام به آلوده کردن محیط زیست دریایی نموده است و با ممانعت از اقدامات جمهوری اسلامی ایران جهت مهارکردن نفت باعث بسط و گسترش این آلودگی در وسعت بیشتری شده است. این عمل بار دیگر ثابت کرد که رژیم صهیونیستی بغداد اگر مجال بیابد همواره تهدیدی جدی برای کشورهای منطقه بوده و هست و هیچ وقعی به آنها نمی نماید. رژیم صدام بیشترین ضرر را تاکنون برای کشورهای عربی منطقه داشته است. اینک که نشت نفت برای تأسیسات آب شیرین و فعالیت های ماهیگیری و تأسیسات بندری خطری جدی شده است باز حاضر نیست تا به تعهدات خود عمل کند. جمهوری اسلامی ایران بارها اعلام کرده و اینک نیز بار دیگر اعلام می دارد که با تمام امکانات حاضر به مهارکردن نفت می باشد و این نشان دهنده مسالمت ایران و روح خیرخواهی درباره

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲.

کشورهای همسایه است، اما رژیم بعثی عراق تاکنون با جلوگیری از مهار نشت نفت خواسته است موقعیت را برای حضور ابرقدرت ها در منطقه آماده کند و حضور قدرت های خارجی در منطقه موضوعی است که مورد مخالفت شدید تمام مردم منطقه می باشد.

دولت های منطقه که تاکنون فهمیده یا نفهمیده به رژیم عراق کمک کرده اند، دست از کمک به صدام - که ماهیت وی بر همگان روشن است که از به خطرانداختن منافع مردم محروم منطقه ابائی ندارد - بردارند و دعوت ایران را برای پاک سازی محیط زیست از آلودگی های نفتی پاسخ گویند.»(۱)

دراین حال، واشنگتن پست با بررسی مواضع ایران و عراق درمورد مهار فوران نفتی از چاه های نوروز چنین نوشته است: «وزیر بهداشت عراق، که سرپرستی هیئت اعزامی کشورش برای مذاکرات را به عهده دارد، به خبرنگاران گفت که عراق آماده اعلام آتش بس تحت نظارت سازمان ملل در منطقه چاه های صدمه دیده است. وی گفت: ایده عراق این است که هر دو طرف جنگ تنها در آن منطقه محدود (حوزه نوروز) آتش بس کنند. وی اعلام کرد که تضمین ها جهت ممکن ساختن عملیات تعمیر و پاک سازی باید ازجانب هر دو طرف باشد.» واشنگتن پست سپس افزود: «ولی ایران تاکنون شدیداً با هرگونه آتش بس رسمی مخالفت کرده و گفته است که تنها چیزی که لازم می باشد این است که عراق به تنهایی امنیت منطقه چاه های صدمه دیده را تضمین کند؛ چون این هواپیماهای عراقی بوده اند که به چاه های نوروز حمله کرده و موجب نشت نفت شدند. ایران گفته است که هیچ گونه قصدی جهت جلوگیری از عملیات پاک سازی ندارد. مقامات ایرانی، عراق را متهم کرده اند که می خواهد از نشت نفت به عنوان یک توطئه جهت کسب یک آتش بس وسیع تر در جنگ با استفاده از فشارهای بین المللی استفاده کند.»(۲)

۱

درحالی که به نظر می رسد مسدودکردن نشت نفت از چاه های نوروز با همکاری دولت عراق یا حتی تضمین این کشور در خودداری از حمله مجدد به این منطقه نفتی به راحتی امکان پذیر است، مواضع و عملکرد عراق نشان می دهد که این کشور باوجود وضعیت اضطراری کشورهای عربی حاشیه جنوبی خلیج فارس، درپی استفاده سیاسی از این امر است. به همین دلیل، دولت کویت با پیش بینی مشکلات پیش روی اعلام کرد بار دیگر یکی از وزرایش را برای رایزنی و گفت وگوی بیشتر به بغداد و تهران خواهد فرستاد.

خبرگزاری یونایتدپرس دراین باره گزارش داد: «امروز اعلام شد یک وزیر کابینه کویت در تلاش برای دستیابی به یک توافق جهت مقابله با لکه عظیم نفتی که زندگی دریایی و کارخانجات شیرین کننده آب در این منطقه را تهدید می کند، از ایران و عراق دیدن خواهد کرد. مقامات رسمی در سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریایی گفتند: عبدالرحمن العوادی وزیر بهداری کویت، در یک تلاش تازه جهت طرح ریزی یک استراتژی واحد

۱- همان.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۶۲۳، ص۱۹، واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از واشنگتن پست.

دررابطه با مسئله نشت نفت به بغداد سفر خواهد کرد.»(۱)

در همین حال آسوشیتدپرس از ورود سفره های نفتی به سواحل بحرین خبر داد. به گزارش این خبرگزاری: «تلویزیون بحرین به ۳۶۰ هزار تن از ساکنان این جزیره اعلام کرد که سفره عظیم نفتی ایران به سواحل این کشور رسیده و برخی از این مناطق را کاملاً آلوده کرده است. در تصاویری که این تلویزیون نمایش داد، لکه های غلیظی که در ساحل منطقه قلالی در شمال شرقی بحرین و در نزدیکی فرودگاه بین المللی شناور بود، دیده می شد. این لکه ها که حدود یک متر طول داشتند با موج دریا به ساحل آورده می شدند. براساس این گزارش، اسکله عصری که لنگرگاه اصلی [بندر] مینا سلمان محسوب می شود و دیگر تأسیسات حیاتی ازجمله نیروگاه برق، پالایشگاه ستیرا و تأسیسات تبدیل آب شور به شیرین در جنوب منطقه آلوده شده قرار دارند.»(۲)

۱

به مناسبت یازدهمین سالگرد امضای قرارداد دوستی و همکاری بین شوروی و عراق تلگرام تبریکی ازطرف سران شوروی به صدام حسین و پیام متقابلی از رئیس جمهور عراق به رهبران شوروی ارسال شد.

رادیو صوت الجماهیر دراین خصوص گزارش داد: «آقای رئیس جمهور رهبر به مناسبت یازدهمین سالگرد امضای قرارداد دوستی و همکاری میان عراق و شوروی تلگرام تبریکی از صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی و شورای وزیران این کشور دریافت کرده که متن آن چنین است:

"آقای رئیس شورای فرماندهی انقلاب، رئیس جمهوری عراق صدام حسین - بغداد

به مناسبت یازدهمین سالگرد قرارداد دوستی و همکاری میان اتحاد جماهیر شوروی و جمهوری عراق به شما و تمام ملت عراق تبریک می گوییم و این قرارداد همواره در اتحاد جماهیر شوروی به عنوان یک عامل مهم در تحکیم مبانی دوستی و همکاری و... مبادله منافع میان دو کشور ما به شمار می رود و ابراز اطمینان می کنیم که روابط میان اتحاد جماهیر شوروی و عراق به طور فزاینده به نفع ملت های دو کشور و به نفع برقراری صلح عادلانه و دائم در خاورمیانه و (خاور) نزدیک توسعه خواهد یافت.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱، ۲۱/۱/۱۳۶۲، صص ۲۰ و ۲۱، کویت، خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۰/۱/۱۳۶۲.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۹، منامه، آسوشیتدپرس، ۲۰/۱/۱۳۶۲.

صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی، شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی."»(۱)

درهمین حال، خبرگزاری فرانسه از منامه به نقل از خبرگزاری عراق گزارش داد: «صدام رئیس جمهور عراق، در پیامی به یوری آندروپف دبیرکل حزب کمونیست شوروی، درخواست صادقانه خود را درمورد گسترش روابط دوستانه و همکاری های بین دو کشور مطرح کرد. خبرگزاری عراق ضمن اعلام این خبر اضافه کرد که صدام به مناسبت سالگرد امضای قرارداد دوستی بین عراق و شوروی در پیام هایی به آندروپف و نیکلای نیخانف نخست وزیر شوروی، خاطرنشان کرد که روابط بین دو کشور لازم است برپایه منافع مشترک و احترام متقابل، توسعه بیشتری یابد. این پیام توسط فرستاده ویژه صدام تسلیم رهبران کاخ کرملین شده است.»(۲)

۱

حسن علی مجید عضو شورای فرماندهی انقلاب و وزیر بازرگانی عراق، که در رأس هیئتی اقتصادی به مجارستان سفر کرده است، در دیدار با نخست وزیر این کشور تأکید کرد عراق باوجود ادامه جنگ با ایران توانسته است به سازندگی ادامه دهد.

وزیر بازرگانی عراق در گفت وگوهای رسمی خود با هیئت مجارستانی به ریاست مارکی جوزف معاون نخست وزیر مجارستان، گفت: «ابتکارعمل جهت ایجاد یک راه حل صلح آمیز برای جنگ با ایران ازطرف جامعه بین الملل با استقبال روبه رو شده است و مخالفت دولت ایران با تلاش های صلح آمیز تنها خدمت به نیروهای استعماری است.»

گفتنی است حسن علی مجید در رأس هیئتی به نمایندگی از عراق برای شرکت در جلسات نهمین دوره کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی، علمی و فنی میان دو کشور به بوداپست سفر کرده است.(۳)

۲

امروز منابع خبری از تصمیم دولت عراق برای افزایش ظرفیت خط لوله نفتی عراق به ترکیه خبر دادند.

خبرگزاری کویت به نقل از روزنامه ژاپنی نیهون کیزایی گزارش داد: «دولت عراق تصمیم گرفته است خط لوله نفتی ۱۰۰۰ کیلومتری عراق - ترکیه که حوزه نفتی کرکوک را به ترمینال های مدیترانه متصل می کند، تقویت کند.

این روزنامه که گزارش خود را به منابع ناشناس ژاپنی نسبت داده نوشته است: کمپانی تویو ژاپن سفارشی دراین زمینه از عراق دریافت کرده است. ارزش این پروژه ۷۰ میلیون دلار تخمین زده شده و انتظار می رود در آوریل ۱۹۸۴ [بهار سال] آینده، به پایان برسد. این روزنامه ژاپنی در گزارش خود توضیح نداده است که منظور از کلمه تقویت دررابطه با نوع خط لوله می باشد یا ظرفیت آن. عبور نفت عراق ازطریق این خط لوله در سال ۱۹۷۷ با ظرفیت ۶۵,۰۰۰ بشکه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۳۳، رادیو صوت الجماهیر، ۲۰/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۶۲۳، ص۹، بوداپست، خبرگزاری خلیج، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

در روز آغـاز شـد. ظرفیت مخزن نفت ترمینـال یومورتالیک ترکیه ۶،۵۰۰،۰۰۰ بشـکه می باشـد. در گزارش این روزنـامه معلوم نیست که آیـا کلمه تقویت، این مخزن را نیز شامـل می شود یـا نه؟ عبور نفت خـام عراق ازطریق خـط لوله عراق - سوریه به بنـدر بانیاس در دریای مـدیترانه سال گذشـته به دلیل اختلافات سیاسـی میان دو کشور عرب همسایه متوقف شد.»(۱)

۱

خـاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل، که در نخستین مرحله از سـفر به پنـج کشور شـمال اروپا در ایسـلند به سـر می برد، در یک نشـست مطبوعاتی گفت: هم اکنون حل جنگ میان ایران و عراق مهم ترین وظیفه ای است که سازمان ملل دارد.(۲)

همچنین به گزارش خبرگزاری یونایتـدپرس، شاهزاده محمد بن طلال برادرِ شاه حسـین، اعلام کرد: اردن از تلاش های مصـر جهت پایان دادن به مشـکل خاورمیانه و جنگ عراق و ایران کاملاً حمایت می کند.(۳)

ضمیمه گزارش۶۰۲: بررسی اجمالی روند انتخاب روز و ساعت آغاز عملیات والفجر۱ و محدودیت های موجود دراین باره.

از اولین نکـاتی که در انتخاب زمان عملیات والفجر۱ مورد توجه و تأکیـد فرمانـدهان ارشد ارتش و سـپاه قرار گرفت و در جلسات اولیه اطلاع رسانی و توجیه عملیات به آن اشـاره شـد، اسـتفاده از نور مـاه در حین اجرای عملیـات بود. این تـدبیر بـدین معنی بود که زمـان اجرای عملیـات محـدود به دوره خاصـی از طلوع و غروب مـاه می شـد که فرماندهی نیروی زمینی ارتش آن را حدود ۱۰ روز پس از ابلاغ عملیات(۴) اعلام کرد.(۵)

اما از آنجا که کسب آمادگی نهایی برای اجرای عملیات به عوامل متعدد ازجمله جا به جایی امکانات؛ شناسایی خطوط دشمن؛ انتخاب معبر؛ احداث قرارگاه ها و واحدهای پشتیبانی اعم از توپخانه، ادوات، اورژانس؛ تکمیل اسـتعداد گردان ها و... نیاز داشت، درعمل، زمان بیشتری را به خود اختصاص داد. بررسی گزارش میزان آمادگی قرارگاه های کربلا و نجف در تاریخ ۱۱ اسفند ۱۳۶۱، نشان داد که یگان های عملیاتی برای جا به جایی و کسب آمادگی حداقل به ۴ تا ۵ روز دیگر نیاز دارند.(۶)

مشـکل مهم تری که موجب به نتیجه نرسـیدن شـناسایی ها می شد، افزایش حساسیت دشمن و گماردن نیروهای کمین در لابه لا و جلوتر از موانع در مقیاس گسترده بود که مانع دسترسـی نیروهای ایرانی به این موانع می گردیـد و خودبه خود زمان اجرای عملیات را به تعویق می انـداخت. علاوه براین، کمبود نیرو و تکمیل نشدن ظرفیت یگان ها براساس برآورد اولیه نیز بر مشکلات افزود، تا جایی که فرماندهان ارشد قرارگاه خاتم(ص) تا قبل از پایان سال (اسفند) ۱۳۶۱ برای اجرای عملیات به نتیجه نرسیدند.

جمع بندی آخرین وضـعیت در اولین و دومین روز سال ۱۳۶۲، که کماکان حاکی از فراهم نشدن شـرایط برای اجرای عملیات بود، موجب شکل گیری مباحث، پیشنهادها و طرح جدیـدی شـد که "مـانور آتش به جـای خون" نام گرفت؛ طبق این طرح، یگان ها برای عبور از موانع مسـتحکم دشـمن، که توسط نیروهای کمین حفاظت می شـد، از آتش پرحجم مسـتقیم اسـتفاده می کردنـد. به این منظور، مقرر شـد یگـان هـا علاوه بر برگزاری جلسـات توجیهی برای عوامل مؤثر در اجرای عملیات، مانورهای آزمایشـی مشابهی را در عقبه های خودی در روز و شب اجرا کنند که این امر نیز مستلزم صرف زمان جداگانه ای بود.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۸، توکیو، خبرگزاری کویت، ۲۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه ژاپنی نیهون کیزایی.
۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۶۲۳، ص۴، ریکجاویک، یونایتدپرس، ۲۱/۱/۱۳۶۲.
۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۱، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۳، قاهره، خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۰/۱/۱۳۶۲.
۴- زمان اجرای عملیات در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۶۱ ابلاغ شد.
۵- سند شماره ۱۶۲/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجر۱، (داوود رنجبر)، ۱۷/۱۱/۱۳۶۱ تا ۶/۱/۱۳۶۲، ص۲۹۲.
۶- سند شماره ۲۱۶/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات والفجر۱، گزارش راوی قرارگاه خاتم (سمیع زاده)، صص ۱۳۶، ۱۳۷ و ۱۴۶.

اجرای جلسات توجیهی، برگزاری مانورهای بدون آتش و با آتش واقعی در شب و روز در عقبه های منطقه، تکمیل ظرفیت یگان ها، آمدن یگان های جدید برای تحقق برآورد اولیه سازمان رزم عملیات، استقرار قبضه های آتش در خط براساس طرح مانور "آتش به جای خون" و... شروع عملیات را تا آغاز دهه سوم فروردین ۱۳۶۲ به تعویق انداخت. باتوجه به مقارن شدن این زمان با روزهای پایانی ماه قمری (۲۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳) امکان استفاده از نور ماه منتفی شد. بنابراین باوجود تأکید اولیه، عملیات یا بایستی در تاریکی مطلق هوا انجام می شد یا حداقل ۱۵ روز (برای مساعدشدن شرایط برای استفاده از نور ماه) به تعویق می افتاد.(۱)تعویق اجرای عملیات با نظر مخالف اغلب فرماندهان مواجه شد و برای حل مشکل تاریکی هوا طبق تدبیر قرارگاه خاتم و مقرر گردید ۷۰۰۰ گلوله منور ۱۵۵ میلی متری در اختیار یگان ها قرار بگیرد.(۲)

براین اساس، قرارگاه خاتم الأنبیا(ص) ساعت و روز طرح عملیاتی شماره ۲ کربلای۱۱ (عملیات والفجر۱) را ساعت ۲۳ روز ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ اعلام کرد.(۳)

ص: ۶۸۱

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۴۲.

۲- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۶۰ - ۱۵۶.

۳- سند شماره ۰۱۹۱۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم(ص) (رکن۳) به قرارگاه خاتم(ص)، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۴۵.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ ۲۶ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۰ آوریل ۱۹۸۳

۱

طبق اعلام فرمانـدهی مشترک قرارگاه خاتم الانبیا(ص) ساعت ۲۳ امشب، عملیات والفجر۱ آغـاز می شود، ازاین رو، امروز یگان ها روز پرکاری را داشـتند. از اولین ساعت هـای صـبح امروز، فعـالیت برای انتقـال قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) به ارتفاع ۲۰۲ (در عقبه منطقه خودی) آغـاز شـد.(۱)امروز همچنین قرارگـاه خـاتم الانبیا(ص) رمز عملیات والفجر۱ را بدین شرح به قرارگاه های کربلا و نجف ابلاغ کرد:

«بسم الله الرحمن الرحیم

لاحول ولا قوه الا بالله العلی العظیم

یا الله یا الله یا الله وانصـرنا علی القوم الکافرین. یا محمـد(ص)، یا امیرالمومنین، یا فاطمه الزهرا، یا حسن بن علی، یا اباعبـدالله، یا علی بن الحسـین، یا محمدبن علی، یا جعفربن محمد، یا موسی بن جعفر، یا علی بن موسی الرضا، یا جوادالائمه، یا ایها الهادی، یا حسن بن علی، یا حجه بن الحسن. یا ساداتنا و موالینا انا توجهنا بکم فاشفعوا لنا.»(۲)

فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) از بعدازظهر امروز، در برنامه ای فشرده از یگان های شرکت کننده در عملیاتِ شب اول، بازدید کردند.

ص: ۶۸۳

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۲۳۷.
۲- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی نجف به قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) (ارتش و سپاه) جهت استحضار، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۰۶.

جواد زمان زاده راوی این قرارگاه، در گزارشی دراین باره که تاحدی بیانگر وضعیت یگان ها در ساعت های قبل از آغاز عملیات می باشد، آورده است:

«به اتفاق برادر رحیم صفوی حدود ساعت ۱۷، به قرارگاه لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) رفتیم. همه قسمت ها و واحدها آماده بودند. ضمناً مسیر رفتن نیروها تا خط کمین دشمن برای حفظ ارتباط باسیم با نیروهای اطلاعات و تخریب چی و خط شکن از قبل سیم کشی شده بود. فقط تعدادی آمبولانس و اتوبوس تخلیه مجروح کم داشتند. ... ساعت ۱۷:۴۰، به مقر فرماندهی لشکر۳۱ عاشورا رفتیم. برادر باکری برای توجیه و بدرقه گردان ها به نزدیکی خط رفته بود. برادر مرتضی یاخچیان [یاغچیان] معاون لشکر، برادر رحیم صفوی را توجیه کرد و گفت: همه نیروها، آمبولانس ها و مهمات پای کار هستند، پزشکان و جراح های بهداری در اورژانس ها آماده پذیرش مجروحان هستند. سکوهای آتش و قبضه ها آماده دستور برای اجرای آتش هستند و برای قبضه های ۵۷ م.م، ۲۰۰۰ و قبضه های ۵/۱۴ م.م، ۱۲,۰۰۰ گلوله تحویل گرفته ایم. ... به دلیل اصابت گلوله توپخانه دشمن در داخل شیاری که نیروهای این لشکر در آنجا مستقر بودند، ۸ نفر به شهادت رسیده اند، ۲ نفر هم در نقطه ای دیگر به شهادت رسیده اند و جریان به این صورت بود که گلوله توپ دشمن بر روی اژدر بنگال و نارنجک هایی که در شیار بود خورده و براثر انفجار حاصله، این افراد شهید شده و ۱۰، ۱۲ نفر هم مجروح شدند.»(۱)

در ادامه گزارش راوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) آمده است: «بعد از قرارگاه عملیاتی لشکر عاشورا به طرف قرارگاه نجف حرکت کردیم. برادر محسن رضایی هم آنجا بودند. او بعدازظهر، برای بدرقه نیروها رفته بود. سر و صورت برادر محسن و همه محافظ ها خاکی بود. برادر همت گفت: چند گردان از نیروی ما به سمت خط حرکت کرده اند. ضمناً در جریان آوردن نیروها تا جلو خط حتی یک مجروح هم نداده ایم چون عراق در این قسمت آتش نداشته است. به اتفاق نماز مغرب و عشا را در قرارگاه نجف خواندیم و از آنجا به طرف قرارگاه تاکتیکی خاتم حرکت کردیم. قرارگاه تاکتیکی خاتم برای هدایت عملیات فراهم شده بود و برادر محسن و رحیم و سایر فرماندهان برای اجرای عملیات آماده شدند.»(۲)

۱

با نزدیک شدن به ساعت آغاز عملیات، آخرین وضعیت قرارگاه های کربلا و نجف در عرض ۴۰ کیلومتر از سه راهی زبیدات تا پیچ انگیزه از شمال به جنوب به این شرح بود:(۳)

۱- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۳۹ و ۲۴۰.

۲- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۲۴۱.

۳- شرح کامل تر عملکرد یگان های قرارگاه های کربلا و نجف در ضمیمه این گزارش درج شده است.

الف) قرارگاه کربلا

در محدوده این قرارگاه هم زمان ۵ قرارگاه عملیاتی فرعی به ترتیب از شمال به جنوب، شامل قرارگاه های کربلای۴، کربلای۱، کربلای۲، کربلای۳ و کربلای۵، گردان های شرکت کننده در عملیات را پس از غروب آفتاب وارد منطقه کرده و نیروها در فاصله نزدیکی از سنگرهای کمین و خط مقدم دشمن مستقر شدند.(۱)

ب) قرارگاه نجف

در محدوده قرارگاه نجف نیز ۳ قرارگاه عملیاتی فرعی از شیار بجلیه به سمت جنوب به ترتیب قرارگاه های نجف۱، نجف۲ و نجف۴ گردان های خود را در نزدیکی خط مستقر کردند. این نیروها در بعضی نقاط به حدی به عراقی ها نزدیک بودند که صدای آنها را می شنیدند.(۲)

بدین ترتیب، نیروهای دو قرارگاه کربلا در شمال (از زبیدات تا شمال شیار بجلیه) و قرارگاه نجف در جنوب (از جنوب شیار بجلیه تا پیچ انگیزه) با حدود ۴۰ گردان از ۷ لشکر و ۲ تیپ از سپاه و یک لشکر و ۴ تیپ از ارتش(۳) در نزدیکی خط دشمن مستقر شدند. در همین حال، نیروهای ویژه و تخریب نیز با استفاده از تاریکی مطلق هوا مشغول گشودن معبر و رفع موانع سیم خاردار و میادین مین شدند تا با فرارسیدن زمان آغاز عملیات و دریافت پیام رمز به خط دشمن بزنند و پس از شکستن خط، این محدوده را در عمق ۵ تا ۱۰ کیلومتر که شامل بخش های جنوبی ارتفاع حمرین و شیارهای آن و بخش هایی از حاشیه رودخانه دویرج در جنوب این ارتفاع بود، تصرف کنند.

سرانجام در ساعت ۲۳، سرهنگ حسنی سعدی و رحیم صفوی رمز آغاز عملیات والفجر۱ را به فرماندهان قرارگاه های کربلا و نجف اعلام کردند.(۴)-(۵) فرماندهان این دو قرارگاه نیز پس از دقایقی رمز عملیات را به فرماندهان قرارگاه های عملیاتی فرعی اعلام کردند و از آن طریق رمز به مسئولان محورها و فرماندهان گردان های خط شکن ابلاغ شد. درپی اعلام رمز عملیات، نیروهای ویژه ضدکمین با فاصله زمانی کمی از یکدیگر با عناصر کمین دشمن درگیر شدند.(۶)

۱- سند شماره ۱۰۵/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (سیدمحمد اسحاقی و محمدرضا طالقانی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۲؛ و- سند شماره ۱۰۷/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۴۱ ثارالله از عملیات والفجر۱ (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۱، ص۱۲؛ و- سند شماره ۱۱۲/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۷ ولی عصر(عج) از عملیات والفجر۱ (سلیمی)، ۲۲/۲/۱۳۶۲، ص۷؛ و- سند شماره ۱۰۶/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ۳۳ المهدی(عج) از عملیات والفجر۱ (مجید چراغی)، ۱۲/۲/۱۳۶۲، صص ۷ و ۱۵؛ و- سند شماره ۱۱۰/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۱۹ فجر و نجف از عملیات والفجر۱ (دیانی) ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۷.

۲- سند شماره ۱۰۹/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۳۱ عاشورا از عملیات والفجر۱ (محمدناصر نعمتی)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۳۱؛ و- سند شماره ۱۰۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف سپاه۱۱ قدر از عملیات والفجر۱ (اصغر معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۴۷ و ۶۲.

۳- علاوه بر این یگان ها، یگان های دیگری ازجمله لشکر۵ نصر، تیپ۵۸ ذوالفقار، تیپ امام سجاد(ع)، تیپ فاطمه الزهرا(س) و تیپ۴ زرهی لشکر۲۱ حمزه در احتیاط عملیات بودند که بعضی از آنها در ادامه بخشی از نیروهای خودی را وارد عملیات کردند. از آنجا که بعضی یگان ها تعدادی از گردان های احتیاط خود را نزدیک خط آورده بودند، تعداد گردان ها به طور تقریبی ذکر شده است.

۴- رمز عملیات معمولاً توسط فرمانده ارشد حاضر در سنگر هدایت عملیات اعلام می شد، اما این بار با هماهنگی قبلی سرهنگ صیاد شیرازی و محسن رضایی، رمز توسط این دو فرمانده اعلام گردید. (سند شماره ۲۱۶/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱، (زمان زاده و رنجبر) ۶/۱۲/۱۳۶۱ تا ۲۳/۱۲/۱۳۶۱، ص۲۴۳.)

۵- سند شماره۰۷۸۵۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.

۶- دقایقی پس از اعلام رمز، درگیری در محدوده همه یگان ها به استثنای تیپ۱۰ سیدالشهدا، که نیروهای آن بدون درگیرشدن با عناصر کمین دشمن موفق به رخنه در عمق منطقه شده و درحال دورزدن نیروهای دشمن بودند، آغاز شد، به نحوی که در مدت نیم ساعت همه یگان ها با دشمن درگیر شدند. (سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱، (زمان زاده)، ۱۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۲۴۴ - ۲۴۳.)

در ادامه، شرح عملیات یگان ها تا ساعت۲۴ امروز، از شمال منطقه عملیات به سمت جنوب و به ترتیب آرایش یگان ها آورده شده است.

قرارگاه کربلا

عملکرد قرارگاه های عملیاتی فرعی این قرارگاه به ترتیب استقرار از شمال به جنوب (کربلای۴، کربلای۱، کربلای۲، کربلای۳ و کربلای۵) بدین شرح بود:

کربلای۴: در محدوده این قرارگاه نیروها پس از عبور از معبر در ساعت ۲۴، با عناصر دشمن درگیر شدند.(۱)

کربلای۱: نیروهای اولین گردان این محور پس از عبور از معبر در پاک سازی دچار مشکل شده و در ساعت ۲۴، دومین گردان وارد عمل شد.(۲)

کربلای۲: نیروهای این محور به سختی و با دادن تلفات از معبر عبور کرده و در ادامه به علت شهادت فرمانده گردان، هدایت نیروها دچار مشکل شد. تعدادی از نیروها حدود نیمه شب در تپه ای از ارتفاع۱۷۵ مستقر شده و به اشتباه تصور می کردند که همه این ارتفاع را تصرف کرده اند.(۳)

کربلای۳: نیروهای این قرارگاه پس از عبور از معبر در ساعت ۲۳:۳۰، درخواست اعزام نیروهای دنبال پشتیبان (گردان های ادغامی سپاه و ارتش) را کردند.(۴)

کربلای۵: به رغم موفقیت های اولیه در پاک سازی کمین های دشمن، به علت مواجه شدن با میدان مین در عمق منطقه، مجروح شدن فرمانده گردان و آشفتگی نیروها، گردان خط شکن تا نیمه شب از دسترسی به اهداف خود بازماند.(۵)

قرارگاه نجف

عملکرد یگان های این قرارگاه نیز از شمال (جنوب شیار بجلیه) به سمت جنوب به ترتیب استقرار یگان ها (نجف۱، نجف۲ و نجف۴) چنین بود:

نجف۱: تا ساعت ۲۴ در محور اول خط شکسته و پاک سازی طبق مانور درحال انجام بود، اما در محور دوم به علت تلفات زیاد زیر آتش دشمن نیروها تا ساعت ۲۴ با دشمن درگیر نشده بودند.(۶)

نجف۲: به دلیل عمق زیاد میدان مین، بازکردن موانع و پاک سازی میدان مین تا نیمه شب به طول انجامید.(۷)

نجف۴: گردان های تیپ سیدالشهدا(ع) با اجرای مانور احاطه، عناصر دشمن را غافلگیر کردند و تا ساعت ۲۴ موفق به محاصره یک گروهان دشمن در پیچ انگیزه شده و بر اوضاع کاملاً مسلط بودند.(۸)

۱- سند شماره ۱۰۵/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.
۲- سند شماره ۱۰۷/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳.
۳- سند شماره ۱۱۲/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.
۴- سند شماره ۱۰۶/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶.
۵- سند شماره ۱۱۰/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۵.
۶- سند شماره ۱۰۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۲.
۷- سند شماره ۱۹۲۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۸۲.
۸- همان؛ و- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۴۵.

۱

در ادامه عزیمت نیروهای داوطلب به جبهه های جنگ، امروز نیز گروهی از مردم شهرهای بوشهر، شاهرود، راور، یاسوج، دامغان و جهرم عازم جبهه های جنگ شدند.(۱)همچنین ۲۰ تن از نیروهای فنی مهندسی شهرستان قائم شهر، برای بازسازی سوسنگرد عازم این شهر شدند.(۲)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز درباره کمک های نقدی و جنسی مردم شهرهای مختلف به جبهه های جنگ نوشت: «ستاد بسیج کمک رسانی مناطق جنگی استان مازندران در ساری کمک های امت حزب الله این شهر را بدین شرح اعلام کرد: کاهو ۵ تن، گوشی و دهنی تلفن ۹ عدد، ترمینال ارتباط تلفن یک بسته، بند گوشی و بند تلفن ۱۱ عدد، چسب پنچرگیری ۶۰ لول، آمپول دارویی ۲۰۰ عدد، کپسول ۲۲,۰۰۰ عدد، آب نارنج ۶ گالن. همچنین ازسوی اهالی روستاهای مرگاب سفلی، کریم دود آنگیه، کوی شهید صادقی، کوی بخش ۸ ساری، قریه یلنگ آزاد، آهودشت، سکتا، سنگین شان، زرین آباد و حمیدآباد مبلغ ۲,۴۶۴,۶۸۰ ریال و ازسوی انجمن اسلامی کارکنان صداوسیمای مرکز ساری، بیمارستان بوعلی ساری، کارکنان شرکت نفت ساری، بانک ملت و راه وترابری استان و شرکت فرش مازندران مبلغ ۲۷۳,۶۰۰ ریال وجه نقد به حساب جبهه جنگ واریز شده است.»(۳)

امروز همچنین مردم کازرون و روستاهای اطراف مبلغ ۹,۹۵۱,۸۰۰ ریال وجه نقد، یک جفت گوشواره و یک عدد اشرفی طلا، ۱۰۰۰ کیلو ماست، یک رأس گوسفند، ۲۰۰۰ بطری آبلیمو و مقداری نان را برای کمک به جبهه های نبرد تحویل کمیته امداد امام خمینی دادند.(۴)

مردم آذرشهر و حومه نیز مبالغی را به صورت نقدی برای کمک به جبهه های جنگ اختصاص دادند. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، کمک های اهدایی این شهرستان در سه ماه آخر سال ۱۳۶۱، به این شرح بوده است:

«اهالی شهیدپرور آذرشهر ۵۱۳,۰۰۰ ریال، اهالی قریه جان میر ۷۲,۹۲۰ ریال، اهالی قریه هفت چشمه ۶۱,۷۰۰ ریال، اهالی قریه امیر دیدر ۵۳,۶۰۰ ریال، اهالی قریه قلعه زار ۶۰,۰۰۰ ریال، اهالی روستای قادی جهان ۲۹۵,۰۰۰ ریال، اهالی روستای اخری جهان ۲۲۲,۵۵۰ ریال، اهالی قریه نادیلو ۴۰,۵۰۰ ریال، اهالی قریه پنج ده ۶۵ ریال. که جمعاً مبلغ ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال توسط حجت الاسلام والمسلمین عظیمی امام جمعه محترم آذرشهر به حساب حضرت آیت الله ملکوتی در تبریز جهت استفاده در مسائل جنگ زدگان و رزمندگان واریز شده است.»(۵)

۲

ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده امروز در گزارشی اهم اقدامات این ستاد تا پایان بهمن ماه سال گذشته را منتشر کرد:

براساس این گزارش، تا پایان بهمن ماه ۱۳۶۱، در سطح ۲۵,۷۷۵ هکتار زمین، عملیات تسطیح ۱۶۴ کیلومتر و تسطیح خاکریز به طول ۷۱۴ کیلومتر انجام شده و نیز عملیات مرمت،

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص ۲.

۲- همان، ص ۴.

۳- همان، ص ۴.

۴- همان، ص ۴.

۵- همان، ص ۴.

لایروبی، احداث سیل بند و ترمیم آنها، شخم با دیسک، شخم با گاوآهن و غیره در سطح وسیعی در استان خوزستان انجام شده است.

در همین مدت، با تلاش این ستاد دو دهنه بزرگ سد روی رودخانه کرخه احداث شده است که هرکدام ۱۰۰متر طول، ۲ متر عرض و ۵ متر ارتفاع دارند. درضمن دهنه سوم رودخانه کرخه نیز به طول ۱۰۰ متر هم اکنون در دست احداث است.

این ستاد در سطح استان خوزستان با کمک مردم و سازمان های مختلف کشاورزی اقدام به بازسازی و نوسازی بیش از ۱۴ واحد مرغداری کرده.

گزارش ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده همچنین حاکی است: «تا تاریخ یادشده، درمجموع، ۵۰۰۰ هکتار از نیزارهای استان [خوزستان] در منطقه دشت آزادگان بازسازی و مرمت شده است و جمعاً ۷۷۴۴ گلوله توپ، خمپاره، آ.ر.پی.جی۷، مین ضدتانک، نارنجک دستی و غیره جمع آوری و تحویل مقامات ذی صلاح شده است.

ادارات دامپزشکی و دامپروری نیز تا پایان بهمن ماه سال گذشته، ۳۷۴,۹۸۲,۱ رأس دام را واکسینه کرده و ۵۸۸,۱۳۴ رأس دام را نیز معالجه کرده اند. همچنین این دو اداره فعالیت های بسیاری در زمینه های توزیع علوفه، توزیع جوجه، توزیع دان و... در همین مدت انجام داده اند.

اهم فعالیت های گروه بازسازی و نوسازی اداره کشاورزی خرمشهر و آبادان در طول این مدت نیز به این شرح است: هرس ۳ میلیون اصله نخل، اقدام به هرس ۵ هزار اصله نخل در جزیره مینو و فعالیت های فراوان دیگری ازجمله کشت ۱۵۰۰ هکتار گوجه فرنگی و زیر نخیلات در آبادان.»(۱)

۱

امروز درگیری ها در مناطق غرب و شمال غرب شدت بیشتری داشت و حزب دمکرات کردستان با اجرای دو عملیات جداگانه در غرب ارومیه و در داخل شهر سقز، تلفات فراوانی به نیروهای خودی تحمیل کرد. نیروهای امنیتی نیز بخشی از شمال سردشت را پاک سازی کردند.

در ساعت ۲:۳۰ بامداد امروز، افراد نیروهای حزب دمکرات کردستان به پایگاه دوبره در منطقه موانا در غرب ارومیه، حمله کردند و در یک اقدام غافلگیرانه توانستند پایگاه را به تصرف خود درآورند. در این اقدام ۱۸ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۰ تن زخمی شدند. نیروهای قرارگاه حمزه با آگاهی از ماجرا به سرعت وارد عمل شدند و توانستند در یک عملیات سریع در ساعت ۷ صبح، مهاجمان را وادار به عقب نشینی کنند. در این عملیات چندین تن از عوامل حزب دمکرات کشته یا زخمی شدند.(۲) گفتنی است مهاجمان در چند ساعتی که پایگاه را دراختیار داشتند پیکر شهدا را سوزانده بودند.(۳)

۱- روزنامه کیهان، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۷.

۲- منابع دراین باره آماری نداده اند.

۳- سند شماره ۳۵۰۷۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۳؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا به واحد طرح و عملیات ستاد مرکزی، گزارش عملیاتی از ۱۶/۱/۱۳۶۲ الی ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۴؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص ۳۰، رادیو صدای کردستان، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

در اقدامی دیگر، حدود ۱۰۰۰ نفر عوامل حزب دمکرات در ساعت ۱۷:۳۰، به قصد تصرف سقز وارد این شهر شدند و با موضع گرفتن در برخی نقاط به تیراندازی پرداختند. نیروهای سپاه و ژاندارمری به رغم غافلگیری اولیه، در زمان کوتاهی به اوضاع مسلط شدند و با تیراندازی متقابل توانستند مهاجمان را از شهر بیرون رانند. در این حادثه ۷ تن از نیروهای سپاه ازجمله حسینی فرمانده سابق سپاه سقز، ۳ تن از نیروهای ژاندارمری و ۵ تن از مردم شهر شهید شدند و ۸ نظامی و ۱۴ نفر از اهالی شهر زخمی شدند. براثر شدت درگیری در برخی محله ها به ویژه محله کریم آباد و اطراف مسجد جامع سقز، به برخی منازل مسکونی خساراتی وارد شد. در این درگیری ۱۰ تن از مهاجمان کشته شدند.(۱)

در سردشت نیز ۲ تن از افراد حزب دمکرات در حوالی پاسگاه شهید عابدی به کمین نیروهای خودی نشسته بودند، اما با هوشیاری نیروهای ژاندارمری در حین غافلگیری هر دو به هلاکت رسیدند. از این افراد، ۲ قبضه اسلحه کلاشینکف و تعدادی فشنگ به دست آمد.(۲)

در اشنویه نیز عناصر مسلح غیرقانونی ۳ عدد نارنجک به منزل یکی از اهالی این شهر پرتاب کردند که فقط خسارت مالی در پی داشت.(۳)

نیروهای خودی در شمال سردشت، روستاهای دشتی و پارستان را پاک سازی کردند. در این عملیات ۱۰ تن از افراد مسلح ضدانقلاب دستگیر و تعدادی از آنان نیز کشته یا زخمی شدند. همچنین یک قبضه سلاح سنگین گروه های غیرقانونی با آتش بالگردهای هوانیروز منهدم شد.(۴)

۱

درپی افزایش میزان تسلیم شدن افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه، دفتر سیاسی این حزب به تمام رده های نظامی خود دستور داده است افراد مذکور را هرچه زودتر دستگیر یا ترور کنند.(۵)

از سوی دیگر، شهربانی استان کردستان در نامه ای به استانداری این استان درباره رواج فساد اخلاقی در میان افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی نوشت: «گروهک های ضدانقلاب دختران زیادی را با حیله های مختلف و ظاهرسازی های سیاسی و ماجراجویی به میان خود برده و آنان را به فساد کشانده اند؛ برخی از این دختران باردار و بعضی دیگر نیز دارای اطفال نامشروع شده اند.»(۶)

امروز همچنین عناصر حزب دمکرات کردستان ۳ تن از کارگران ستاد پشتیبانی جهاد و یک نفر ارتشی را که قبلاً به گروگان گرفته بودند در حوالی سردشت آزاد کردند.(۷)

۲

در اولین سالگرد هجوم عناصر کومه له به محله حاجی آباد سنندج که به شهادت ۱۲ تن از مردم این شهر انجامید، مراسمی برای بزرگداشت شهدای این حادثه برگزار شد. روزنامه جمهوری اسلامی در گزارشی از این مراسم آورده است:

۱- سند شماره ۳۵۴۲۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از سقز - بانه - سردشت، از اطلاعات ستاد قرارگاه قدس به اطلاعات ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۵۳۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۴۳۴۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۲.

۲- سند شماره ۳۴۶۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی (رکن۳ مرکز فرماندهی) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۹۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۷.

۳- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ،پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات) ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۴- روزنامه کیهان، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۸؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا، شماره ۴، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۵- سند شماره ۳۵۵۳۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۱۱ (اطلاعات) به کلیه پایگاه های تابعه ناحیه اطلاعات، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۶۲۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۵۴۲۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.

«بزرگداشت شهدای ۲۱ فروردین در سالروز فاجعه اسفناک حمله گروهک منحله کومه له به محله حاجی آباد، در سنندج با شکوه خاصی با شرکت جمعی از برادران روحانی، پیش مرگان مسلمان کرد، برادران جهاد سازندگی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، کارکنان و کارمندان دولت و اقشار مختلف مردم برگزار شد. در این مراسم که برادر اصغرنیا استاندار کردستان، سیدصلاح الدین حسامی امام جمعه سنندج، اعضای شورای روحانیت سنندج، برادران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش، ژاندارمری و جهاد سازندگی شرکت داشتند، پس از راه پیمایی مردم به سوی میدان شهدای حاجی آباد، ابتدا توسط یکی از برادران آیاتی چند از قرآن مجید قرائت شد و سپس حاج سیدمسعود حسامی که خود در این فاجعه به گروگان گروهک منحله کومه له درآمده و پس از راه پیمایی و اعتراضات هزاران نفر از مردم آزاد گشته بود، به ایراد سخن پرداخت. وی ضمن پشتیبانی از جمهوری اسلامی و رهبری سازش ناپذیر آن به افشاگری درمورد گروهک منحله کومه له پرداخت و از برادران رزمنده خواست تا هرچه زودتر شر این گروهک را از سر مردم کردستان کوتاه کنند تا مردم بتوانند آزادانه به امور روزمره و مذهبی خویش بپردازند. سپس نماینده مریوان دررابطه با فاجعه سال گذشته حاجی آباد سنندج سخنرانی کرد.»(۱)-(۲)

۱

در دو روز اخیر، ۱۰ نفر از اعضای گرو ه های معارض چپ گرا در شهرهای مختلف کشور دستگیر شدند.

در یک درگیری بین نیروهای سپاه و ۲ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در خیابان بزرگمهر اصفهان روی داد، یکی از افراد سازمان دستگیر و دیگری با تیراندازی به سمت مأموران، فرار کرد.(۳)

در مشهد نیز یکی از افراد سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر دستگیر شد. در بازرسی از منزل وی ۵ قبضه انواع اسلحه و تعداد فراوانی نیز فشنگ که جاسازی شده بود، به دست آمد.(۴)

امروز همچنین یکی از رابطان چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) در شاخه جنگل، در شهرستان نور دستگیر شد.(۵)

دیروز نیز ۲ تن از افراد وابسته به سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، ۳ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، یک فرد وابسته به سازمان چریک های فدایی خلق و یکی از افراد اتحادیه کمونیست های ایران در شیراز، تهران، ایذه، بوشهر، فیروزکوه و درگز دستگیر شدند.(۶)

۱- گزارش روزنامه جمهوری اسلامی درمورد ماجرای حمله عناصر کومه له به محله حاجی آباد سنندج در ضمیمه گزارش درج شده است.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۱، اصفهان، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۳.

۵- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۴ و ۱۵؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۶- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۶ و ۲۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۹، ص۲؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶؛ و- سند شماره ۸۸۹۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۶.

امروز وزیر کشور و عده ای از مسئولان و اعضای کمیته های مرکزی انقلاب اسلامی سراسر کشور با امام خمینی دیدار کردند. رهبر انقلاب در این دیدار در سخنانی با تأکید بر جاری بودن حالت دفاعی در کشور به لزوم همدلی و اتحاد بین نیروهای دفاعی و اقشار مختلف اشاره کرده، گفتند: «ما امروز درحال دفاع هستیم گو که تبلیغات خارجی برضد ما هرچه باشد لکن شما می دانید که الآن بعضی از شهرهای ما و بعضی از زمین های ما در دست دشمن است و شهرهای مرزی ما هر روز در زیر توپ های دوربرد و موشک های دشمن است - و ما - و بر همه ما واجب است که دفاع کنیم از کشور خودمان، و دفاع این است که ما دشمن را تا آنجا برسانیم و برانیم که نتواند با موشک های خودش شهرهای ما را بکوبد. رفتن در خاک عراق نه هجمه به عراق است، دفاع از اسلام و کشور اسلامی است؛ نظیر اینکه اگر یک کسی در خارج منزل شما بایستد از داخل خانه خودش سنگ پرانی کند و موجب خسارت جانی و مالی بشود، اگر شما وارد بشوید در منزل او، شما هجمه نکردید به او، شما می خواهید دفاع کنید از خودتان.

ما هیچ وقت بنای هجوم به یک کشوری نداریم. ما بنای دفاع داریم از یک متعدی و از یک هجمه گر و از یک خدانشناس که در خارج، وقتی نتواند در داخل وارد بشود و کاری بکند، با توپ های دوربردشان و موشک ها از خارج، از جاهای دور می اندازد و کشور ما را ویران می کند و عزیزان ما را می کشد. ما درحال دفاع هستیم گو که این تبلیغات خارجی می گویند که نه شما وارد شدید در کشور دیگری. از اول جنگ تا حالا که آنها وارد بودند صحبتی نبود، حرفی نبود، اشکالی نبود، نه در سازمان ها و نه در رسانه های گروهی. امروز که ما برای دفاع خودمان می خواهیم این را تا جایی ببریم که نتواند به ما خسارت وارد کند، ما هجوم کردیم به عراق! طبع آنهایی که تبلیغ بر ضد اسلام می کنند همین است. بنابراین ما چون مدافع هستیم بر همه ما یک امر واجب است، منتها هرکسی دفاع را به یک نحوی باید بکند. کمیته ها بحمدالله در داخل دفاع می کنند و در مرزها هم هستند و در جبهه ها هم هستند، پاسدارها هم همین طور، ارتشی ها هم همین طور و این برای این است که ما یک ارتش جدای از سپاه و سپاه جدای از کمیته و کمیته جدای از بسیج و

همه اینها جدای از عشایر نداریم. ما یک برادرهایی هستیم که اسماءشان مختلف است، لکن ارواحشان یکی است. چند تا برادر هرکدام اسم دارند، اسمشان مختلف است اما گروه های مختلف نیستند، برادرند. گروه های ما اسماء شان مختلف است، بسیج است، سپاه است، ارتشی است، کمیته است و امثال اینها، لکن روح آنها یکی است، وحدت عقیدتی، وحدت ایمانی دارند و این سبب شده است که شماها توانستید این همه قدرت های بزرگ را بشکنید و در مقابل تمام قدرت ها در عالم بایستید و تا این روح برادری محفوظ است و کمیته نمی گوید من در مقابل ارتش، ارتش نمی گوید من در مقابل سپاه، سپاه نمی گوید من در مقابل دیگران، تا این روح محفوظ است شما هم محفوظید.»

ایشان درخصوص ایستادگی ملت ایران در مقابل هرنوع تجاوز علیه تمامیت ارضی و نوامیس کشور خاطرنشان کردند: «ما ایستاده ایم در مقابل دفاع از کشور خودمان و دفاع از اسلام عزیز در مقابل هر مهاجم. مهاجم می خواهد ابرقدرت باشد، می خواهد قدرت کم، فرقی در نظر ما نیست. ما واجب است برایمان دفاع کنیم از نوامیس اسلام و نوامیس خودمان و دفاع کنیم از کشور اسلامی خودمان و تا مادامی که درحال دفاع هستیم، با هر قدرتی که بخواهد هجمه بکند بر ما، مقابله می کنیم و هیچ هراس نداریم، غایت امر این است که ما در راه خدا شهید می شویم و این غایت آمال جوان های ماست و من امیدوارم که این قدرت محفوظ بماند و شما با همین قوه و قدرت پیش بروید و چون درحال دفاع هستیم، مادامی که جبهه ها احتیاج دارند به اینکه کمک بشود برایشان، بر همه واجب است که در جبهه بروند و دفاع کنند.»

امام خمینی با اشاره به ترفندهای رسانه های جمعی در وارونه جلوه دادن حقایق سیاسی و اجتماعی، سکوت و رسانه های خبری در قبال اقدام عراق در آلوده کردن محیط زیست خلیج فارس را محکوم کرده، افزودند: «این نفتی که الآن نشت کرده است در خلیج و برادرهای خلیجی ما را به زحمت انداخته است و ملت عرب را دارد به زحمت می اندازد و الآن درحال زحمت هستند، شما ملاحظه بکنید که تمام این تبلیغات خارجی باز به ضد ماست. نظیر این است که بگویند که چرا شما نفت دارید تا اینکه صدام بزند و نفتتان بیاید، این تقصیر با شماست که نفت دارید، این تقصیر با شماست که مردمتان در خوزستان هستند، تقصیر از صدام نیست که اینها را می کشد، تقصیر از آنهاست که آنجا هستند و کشته می شوند. اینها وضعشان این طوری است که یک کلمه راجع به صدام که چرا این کار را کردی، چرا این نفت را، حالا ما کار نداریم به – ما – ما که احتیاج به این نفت جزئی نداریم بحمدالله، ما راجع به این حرف می زنیم که خوب این برادرهای عربی که الآن در اطراف خلیج هستند، از کویت و نمی دانم قطر و دوبی و بحرین و امثال اینها، اینها الآن در مضیقه آب هستند، نمی گویند که چرا این کار را کردی، این دولت ها نمی گویند صدام چرا این کار را کرده، می گویند نفت های ایران آمده اینجا! نفت های ایران خودش راه افتاده رفته آنجا! اصلاً وضع دنیا یک وضع تأسف باری است که

نمی شود گفت که این چه جور وضعی پیدا کرده، این چه روحیه ای است که این مردم دنیا پیدا کردند. یعنی اینهایی که رسانه های گروهی دستشان است و اینهایی که قدرت ها دستشان است اجتماع می کنند که ببینیم چه باید کرد. خوب، چه باید کرد؟ هرچه صدام اجازه فرمایند آن طور باید عمل کرد! یک نفر آدمی که این همه تاکنون جنایت کرده است و یک کلمه نگفتید شماها، خوب این جنایت به ما بوده، تقصیر ما هم این است که می گوییم اسلام باید باشد. اما این جنایت اخیری که کرده است و به اعراب این جنایت را کرده است، به ما که این جنایت نشده، جنایت به ما این است که نفت ما رفته است، اما بیچاره زن و بچه این عرب چه کرده؟ زن و بچه خلیج چه کرده است؟ در عین حالی که این جنایت به خود آنها وارد شده است، حالا هم که اشتباه می کنند نمی توانند جلو این را بگیرند، جلو این را بگیرند که تضمین بدهد که حمله نکند تا بروند درست کنند.»

رهبر انقلاب در ادامه سخنان خود اهداف امریکا از حضور در منطقه را این گونه تبیین کردند: «صدام یک روحی دارد که نمی شود جلویش را بگیرد، نمی تواند جلویش را بگیرد، اگر می توانست جلویش را بگیرد که خودش را به این وضع نرسانده بود. باز اینها کمک او می کنند، اینها خیال می کنند که اگر اینها گرفتار شدند، امریکا می آید و جلو این را می گیرد که مبادا به آنها صدمه ای وارد بشود. امریکا شماها را برای نفتتان می خواهد، امریکا شما را برای این می خواهد که بازار درست کند که نفتتان را ببرد و بنجل ها را بیاورد به شما بفروشد به قیمت گران، چه کار دارد امریکا به اینکه شما چه حال دارید. شما هر حالی می خواهید داشته باشید، ملت های شما هرچه می خواهند گرسنه باشند، ملت های شما هرچه می خواهند تشنگی بکشند. الآن، او چه کار به این کارها دارد. او می خواهد که از شما استفاده ببرد، نه استفاده ای که یک انسان از انسان می برد، نه استفاده ای که یک انسان از یک عبد می برد، استفاده ای که حتی از حیوانات هم پست تر ما را حساب می کنند و می خواهند استفاده ببرند.»

امام خمینی راهبرد استقلال طلبانه ایران، کشورهای عربی را هم به ممانعت از دخالت امریکا در امور داخلی شان فراخوانده، گفتند:

«همه نشسته اید هی منتظرید که امریکا برایتان کار بکند. همان طوری که ما ننشستیم که امریکا یک کاری برای ما بکند، ما نشسته ایم که امریکا اگر بخواهد شیطنت کند جلویش را بگیریم، نشسته ایم که اگر شوروی بخواهد کاری بکند جلویش را بگیریم، دفاع بکنیم از خودمان. ما دنبال این نیستیم که امریکا برای ما کار بکند، ما امریکا را زیر پا می گذاریم در این امور، نمی گذاریم که دخالت در امور ما بکند، نمی گذاریم کسی دیگر هم دخالت بر ما بکند، بخواهند هم اگر چنانچه هجمه بکنند، ما نمی گذاریم اینها طیاره هایشان پیاده بشوند، چتربازهایشان را بین هوا می کشیم. از بین می بریم. مگر آنها می توانند به اینجا هجمه کنند؟ ولی آنها هیچ وقت عقلشان به این کمی نیست که بخواهند یک هجمه ای بکنند، آنها دنبال نقشه اند که ما را به جان هم بیندازند.

ص: ۶۹۳

دنبال این هستند که بین شماها اختلاف بیندازند، دنبال این هستند که زمزمه اختلاف ایجاد کنند، یک جا بگویند کمبود هست. شما بدانید و باید بدانید اشخاصی که روشنفکرند به اصطلاح، اشخاصی که کنار نشسته اند و فحش می دهند، اشخاصی که بیرون نشسته اند و توجه به مسائل داخل ندارند، بدانند که اگر یک سیلی بخورد امروز اسلام در این کشور، تا آخر دیگر باید ملت ها تحت این فشارها باشند. امروز اسلام در اینجا سربلند کرده است و بیرقش بلند شده است و من امیدوارم که این جلوه اش به همه جا برسد و مستضعفین از زیر بار این ظلم ها بیرون بروند. آنهایی که نق می زنند برای این کشور و به خیال خودشان دلشان برای اسلام می سوزد، آنها بدانند که اگر این اسلامی که الآن در اینجا هست سیلی بخورد اسلام تا آخر سیلی خورده است. باید هی بنشینید و حسرت ببرید. باز هم برگردد به آنجایی که یک نفر پاسبان بیاید همه تان را وقتی که از بین ببرد به همه تان اهانت کند جرئت حرف زدن نداشته باشید. زمان رضاشاه را یادتان هست، زمان اوایل محمدرضا هم یادتان هست.»

ایشان در پایان افزودند: «نباید نق زد، باید نگهداری کرد از اینها برای خاطر خدا، برای خاطر نوامیس خودتان، برای خاطر کشور خودتان، اگر دلسوز برای کشور هستید هی ننشینید آنجا بگویید ما کشورمان دارد از بین می رود. شما دارید تبلیغ می کنید. با تبلیغ، شماها می خواهید کشور را از بین ببرید و الا عهد و پیمان بستن با – نمی دانم – صدام، کشور ما را حفظ می کند؟! خوب، یک قدر توجه بکنید به مسائل. و من امیدوارم که هرکس هر کاری می خواهد بکند، شما جوان های ما، این ملت ما، این ملت عزیز ما همه شان با هم همین طوری که الآن برادر هستند برادر باشند و همین طوری که باهم متحد هستند و من و تو ندارد در کار، این طور باشند تا ان شاء الله کشورشان حفظ بشود و هیچ کس هم نتواند به شما آسیب برساند.»(۱)

۱

دستور نخست وزیر به نهادهای مسئول برای تأمین آب آشامیدنی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و گزارش معاون نخست وزیری از جلسات اخیر وزرای محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت، مهم ترین خبرهایی است که از جلسه امروز هیئت دولت گزارش شد.

در این جلسه ابتدا وزیر امور خارجه ضمن ارائه گزارش ملاقات خود با آیت الله منتظری، رهنمودهای ایشان ازجمله رساندن آب به کشورهای حوزه خلیج فارس را به اطلاع هیئت وزیران رساند. نخست وزیر نیز از وزارتخانه های امور خارجه، بازرگانی، راه وترابری و بنیاد مستضعفان خواست تا کلیه امکانات خود را جهت اجرای پیشنهاد آیت الله منتظری به کار گیرند.

سپس آقای میرزا طاهری رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، گزارش سفر خود به کشورهای عربی خلیج فارس و مذاکره با مقامات این کشورها را به هیئت دولت تقدیم و اظهار کرد: «در مذاکرات برای مسئولان این کشورها، کاملاً روشن بود عراق که خود مسبب آلودگی

۱- مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، جلد هفدهم، تهران: شرکت سهامی چاپخانه وزارت ارشاد اسلامی، بهمن ۱۳۶۴، صص ۲۳۴ – ۲۳۰.

آب های منطقه بوده است، مذبوحانه تلاش می کند در راه حل این مشکل سنگ اندازی کرده و از نشت نفت بهره برداری کند.»

در جلسه امروز هیئت دولت همچنین درباره وضعیت افغان های مقیم ایران بحث و تبادل نظر شد.(۱)

۱

میرزا طاهری معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، پس از بازگشت از کویت در مصاحبه با مطبوعات داخلی از روند جلسات نمایندگان عضو کنوانسیون کویت گزارش داد. وی ضمن تبیین مواضع غیررسمی برخی نمایندگان کشورهای عضو این کنوانسیون، کارشکنی عراق برای مهار فوران نفتی را عامل اصلی ناکامی این جلسات دانست. میرزا طاهری همچنین به تشریح طرح ایران و درک متقابل کشورهای عربی از مواضع مثبت ایران برای جلوگیری از نشت نفت پرداخت.

معاون نخست وزیر گفت: «در این مدت و جلسات متعددی که این اجلاس داشت، غالب کشورهای شرکت کننده در آن، دیدگاه های مثبت و سازنده جمهوری اسلامی ایران را پذیرفته و از اینکه جمهوری اسلامی ایران علاقه مند است با توان هرچه بیشتر به رفع آلودگی اقدام کند، استقبال زیادی کردند. خوشبختانه بعضی از این کشورها هم نهایت علاقه خود را درمورد چگونگی شروع این مسئله معمول داشته و اظهار امیدواری کردند که این مهم هرچه زودتر انجام پذیرد، اما از آنجایی که هیئت عراقی شرکت کننده چندان اختیاری جهت قبول و اجرای تصمیم های این اجلاس را نداشته، ادامه کار اجلاس به روز چهارشنبه آینده موکول شد. همچنین در پایان کار اجلاس در پنجشنبه گذشته، اصول کلی و چگونگی همکاری های منطقه ای ازنظر هیئت های شرکت کننده، در اطلاعیه کوتاهی اعلام شد.»

وی افزود: «همان طوری که مردم آگاه جهان می دانند دولت عراق همواره قصد داشته و دارد که بدین وسیله موضوع نشت نفت در آب های خلیج فارس را از حالت محیط زیستی به حالت سیاسی تبدیل کند که به نظر ما همان طوری که بارها اعلام کرده ایم، این مسئله اصلاً ارتباطی با مسائل سیاسی ندارد. همچنین بعضی شرکت کنندگان در این اجلاس نیز غالباً این موضوع را مطرح می کردند که مسئله مهار چاه نفت و عملیات پاک سازی نفت های نشت شده در سطح دریا ارتباطی با مسئله جنگ ندارد و دولت جمهوری اسلامی ایران برای مهار چاه و رفع آلودگی حاضر است در منطقه مذکور امنیت حاصل از نتایج اجلاس کنوانسیون را تا زمان رفع آلودگی به مرحله اجرا درآورد، چراکه آلودگی مستقیماً کشورهای جنوبی منطقه را بیش از سایر مناطق تهدید می کند.»

میرزا طاهری افزود: «جریان باد تاکنون از جنوب به طرف شمال بود و جریان آب نیز یک حالت دورانی از جنوب به شمال داشته است و طبق گزارش های دیروز ستاد پیگیری در بوشهر، کماکان دراثر جریان باد لکه نفت به سمت کشورهای جنوبی درحال حرکت است. ما امیدواریم که این کشورها این خطر را بیش ازپیش احساس کرده و ازطریق لازم در اجلاس چهارشنبه آینده فعالانه و

ص: ۶۹۵

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۲.

باتوجه به اتحاد اسلامی که در تمام کشورهای منطقه وجود دارد تصمیم لازم اتخاذ شود.»

وی یادآور شد: «نکته مثبت دیگری که در این اجلاس وجود داشت این بود که همه کشورهای منطقه در مقابل یک تجربه تاریخی قرار گرفته اند تا بتوانند ثابت کنند که تحت پوشش اعتقادی و اخوت اسلامی می توانند برای اولین بار هم که شده خودشان درجهت رفع این آلودگی اقدام کنند.»

معاون نخست وزیر در پایان خاطرنشان کرد: «ما مجدداً با همان مواضع قبلی با برادرانی از وزارت امور خارجه و وزارت نفت در اجلاس بعدی کنوانسیون کویت شرکت خواهیم کرد و دیدگاه های سازنده و مثبت خود را که غالباً نیز مورد تأیید کشورهای عضو کنوانسیون بوده بیان و از موضع بحقمان دفاع خواهیم کرد.»(۱)

۱

به دنبال سفر یک هیئت اقتصادی عراق به سرپرستی حسن علی مجید فرخ وزیر بازرگانی این کشور به چکسلواکی، امروز دو کشور در پراگ یک پروتکل ادامه و گسترش همکاری دوجانبه درزمینه های اقتصادی و بازرگانی امضا کردند.

به گزارش رادیو بغداد، این پروتکل پس از پایان جلسات پنجمین اجلاس کمیته دائم عراق و چکسلواکی برای همکاری اقتصادی و علمی و فنی میان دو کشور به امضای وزیر بازرگانی عراق و وزیر دارائی چکسلواکی رسید.(۲)

۲

فرانسیس پیم، وزیر امور خارجه انگلستان که در عربستان سعودی به سر می برد، امروز در یک مصاحبه مطبوعاتی شرکت کرد.

وی درباره رایزنی های خود با مقامات سعودی درخصوص جنگ تحمیلی عراق و ایران گفت: طرفین (انگلستان و عربستان سعودی) دراین مورد که دستیابی به راه حل این جنگ هرگز از راه های نظامی ممکن نبوده و کشورهای درگیر باید به منظور هموارکردن راه جهت بازسازی حیاتی، عملیات نظامی را متوقف کنند، توافق داشتند. وزیر امور خارجه انگلستان با بیان اینکه گفت وگوهای سازنده ای درمورد جنگ اعراب و اسرائیل، جنگ ایران و عراق و روابط دو جانبه با رهبران سعودی داشته است، روابط عربستان سعودی و انگلستان را ریشه دار و عمیق خواند.(۳)

۱- همان، صص ۴ و ۱۱.

۲- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، صص ۳ و ۴، رادیو بغداد ۲۲/۱/۱۳۶۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۳، ریاض، خبرگزاری بین المللی اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

ضمیمه گزارش۶۱۷: شرح کامل عملکرد یگان های قرارگاه های کربلا و نجف در شب اول عملیات والفجر۱

جزئیات عملیات ۸ قرارگاه عملیاتی شرکت کننده در شب اول عملیات والفجر۱ به تفکیک قرارگاه ها و یگان ها به ترتیب از شمال به سمت جنوب؛ یعنی از زبیدات تا پیچ انگیزه، به این شرح است:

الف) قرارگاه کربلا

در شمال منطقه عملیاتی، هم زمان ۵ قرارگاه عملیاتی فرعی تحت امر قرارگاه کربلا به این ترتیب یگان های خود را در منطقه عملیاتی مستقر کردند:

در جناح راست (شمال)، تیپ۱ لشکر۱۴ امام حسین(ع) (تحت امر قرارگاه کربلای۴) ۳ گردان از نیروهای خود را وارد منطقه و در نقطه ای نزدیک خط مستقر کرده بود و باتوجه به فاصله موجود تا خط دشمن قرار شد این نیروها ساعت ۲۰ حرکت خود را برای رسیدن به خط دشمن آغاز کنند.(۱)

در جنوب آن (سمت چپ) نیز ۲ گردان امام جعفر صادق(ع) و فتح از لشکر۴۱ ثارالله (قرارگاه کربلای۱) که از قبل وارد منطقه شده بودند، ساعت ۲۱ با شکافتن خاکریز از خط خودی عبور کرده و نیروهای گردان اول در فاصله ۵۰ متری موانع دشمن منتظر دریافت رمز عملیات روی زمین نشستند و گردان دوم در فاصله ۵۰۰ متری گردان اول استقرار یافت.(۲)

در سمت چپ (جنوب) لشکر۴۱ ثارالله، یک گردان از لشکر۷ ولی عصر(عج) به همراه ۲ گردان مأمور از لشکر۲۵ کربلا و ۲ گردان از تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه، (قرارگاه کربلای۲) پس از تاریکی هوا و اقامه نماز و صرف شام ساعت ۱۹، به طرف خط حرکت کردند و در شیارهای نزدیک خط مستقر شدند.(۳)

در محدوده قرارگاه کربلای۳، ۶ گردان نیرو شامل ۳ گردان غیرادغامی از تیپ۳۳ المهدی(عج) و ۳ گردان ادغامی (۳ گردان سپاه و ۳ گردان ارتش) از قبل وارد منطقه شده بودند. ۳ گردان خط شکن (غیرادغامی) در نزدیکی خط مستقر شدند.(۴)

در جناح چپ (جنوب) منطقه عملیاتی قرارگاه کربلا نیز قرارگاه کربلای۵ (لشکر۱۹ فجر و لشکر۸ نجف) از اولین ساعت های صبح امروز وارد منطقه شده و در چند شیار منطقه خودی مستقر شده بودند. از این نیروها یک گروهان ویژه خط شکن و ۲ گردان عملیاتی (از لشکر۸ نجف) ساعت ۲۰ حرکت خود را آغاز کرده و در ساعت ۲۱:۳۰، در نزدیکی سنگرهای کمین نیروهای عراقی مستقر شدند. این نیروها به حدی به عراقی ها نزدیک بودند که صدای آنها را می شنیدند.(۵)

ب) قرارگاه نجف

در محدوده قرارگاه نجف که از شیار بجلیه به سمت جنوب بود، ۳ قرارگاه عملیاتی نجف۱، نجف۲ و نجف۴ گردان های عملیاتی شرکت کننده در شب اول را به نزدیکی خط منتقل کرده بودند.

لشکر۳۱ عاشورا و تیپ ۵۵ هوابرد (قرارگاه نجف۱) از سه روز قبل از عملیات، نیروهای خود را به تدریج وارد منطقه کرده، ۴ گردان از این نیروها در نزدیکی دیدگاه شهید "شجری"(۶) در سنگرهای از پیش آماده شده مستقر شدند.(۷) این ۴ گردان ساعت ۱۹:۳۰، حرکت خود را از دیدگاه آغاز کرده و قبل از ساعت ۲۳، در محل تعیین شده در اطراف کانالی در نزدیکی خط مستقر شدند.(۸)

تیپ۱ عمار از لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) (تحت امر قرارگاه نجف۲) گردان های خود را در ۳ نقطه که نقطه رهایی آنان محسوب می شد، مستقر کرد، سایر نیروها در منطقه دورتری مستقر شده بودند.

تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) (قرارگاه نجف۴) نیز نیروهای خود را در حوالی دیدگاه "محمد" جای داد. این نیروها آماده بودند تا با غروب آفتاب و برحسب فاصله ای که با خط دشمن داشتند در زمان های اعلام شده

۱- سند شماره ۱۰۵/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۲.

۲- سند شماره ۱۰۷/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۲.

۳- سند شماره ۱۱۲/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۴- سند شماره ۱۰۶/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۷ و ۱۵.

۵- سند شماره ۱۱۰/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۷.

۶- دیدگاه شهید "شجری" یکی از ۳ دیدگاه نجف۱ بود که به ارتفاع۱۴۵ منتهی می شد و نقطه رهایی نیروهای لشکر عاشورا در کنار این دیدگاه قرار داشت.

۷- سند شماره ۱۰۹/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۱.
۸- سند شماره ۱۰۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۲.

حرکت خود را به سمت دشمن آغاز کنند. ترتیب این حرکت به نحوی برنامه ریزی شده بود که گردان ها قبل از ساعت ۲۳ به خط نیروهای عراقی برسند، لذا حرکت اولین گردان از ساعت ۱۹ آغاز شد.(۱)

عملیات یگان ها تا ساعت ۲۴ از شمال منطقه عملیات به سمت جنوب بدین شرح است:

قرارگاه کربلا

۱. قرارگاه کربلای۴ (لشکر۱۴ امام حسین + تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان)

در محدوده این قرارگاه، اولین گردان خط شکن (گردان حضرت رسول(ص)) وارد عمل شد. پس از اعلام رمز عملیات، به دلیل بازنشدن معبر، این گردان درگیر نشد، ولی درنهایت ساعت ۲۳:۴۵، گروهان اول این گردان موفق به بازکردن معبر شده(۲) و بلافاصله سایر نیروها از معبر عبور کردند و در ساعت ۲۴ با نیروهای دشمن درگیر شدند و پس از آن، اجرای آتش پرحجم توپخانه خودی در جناح راست عملیات قرارگاه کربلا آغاز شد.(۳)

۲. قرارگاه کربلای۱ (لشکر۴۱ ثارالله + تیپ۱ لشکر۲۱ حمزه)

گردان امام صادق از لشکر۴۱ ثارالله مأمور شکستن خط اول دشمن بود. پس از دریافت رمز عملیات و تأکید فرمانده لشکر مبنی بر استفاده از حداکثر غافلگیری و درحالی که نیروهای تخریب به سرعت و به دقت درحال خنثی کردن میدان مین بودند، فشار از قرارگاه کربلا برای درگیرشدن با دشمن افزایش یافت. این گردان باتوجه به شرایط، ساعت ۲۳:۲۵، با انفجار اژدر بنگال ایجاد معبر کرد و پس از گذشتن نیروها از میدان مین درگیری آغاز شد. براساس طرح مانور قرار بود پس از عبور از موانع و شکستن خط اول توسط گروهان ویژه، دو گروهان از این گردان به سمت راست (جنوب) ارتفاع۱۳۵ رفته و بخشی از این ارتفاع را در حد مأموریت خود تصرف کنند و یک گروهان نیز به چپ رفته و با یگان سمت چپ (کربلای۲) الحاق کند، ولی به رغم تمرین های قبلی، پاک سازی منطقه با مشکل مواجه شد و مقارن ساعت ۲۴ به گردان دوم (فتح) دستور ورود به منطقه داده شد.(۴)

۳. قرارگاه کربلای۲ (لشکر۷ ولی عصر + تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه)

به رغم آنکه نیروهای تخریب این قرارگاه قبل از دریافت رمز عملیات اقدام به بازکردن معبر و برداشتن موانع و میدان مین کرده بودند و اعلام رمز این قرارگاه نیز ۱۵ دقیقه قبل از "س" عملیات اعلام شده بود،(۵) این نیروها موفق به گشودن معبر نشدند. توقف و تجمع نیروها در پشت میدان مین و در زیر آتش دشمن، تلفاتی را به نیروهای گردان خط شکن وارد کرد و تاحدی موجب پراکندگی نیروها و نابسامانی در خط شد.(۶)

سرانجام با فشار قرارگاه لشکر و تلاش مجدد نیروهای تخریب و تعدادی از نیروهای گردان خط شکن (گردان مسلم) معبر در ساعت ۲۳:۱۵، باز شده و گردان به خط دشمن زد.(۷)نیروهای این گردان پس از شکستن خط، در

۱- سند شماره ۱۰۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۷.

۲- در آخرین لحظات قبل از بازشدن معبر، عناصری از دشمن متوجه حضور نیروهای تخریب در میدان مین شدند و حدود ۶۰ نفر از نیروهای عراقی به طرف آنها آمدند، اما قبل از رسیدن به نیروهای تخریب، عملیات در این محور آغاز شد و نیروهای عراقی از این نقطه فرار کردند. (سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین (ع) از عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۴.)

۳- سند شماره ۱۰۵/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸.

۴- سند شماره ۱۰۷/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳.

۵- علت اعلام زودتر از موعد رمز عملیات این بود که جعفر اسدی فرمانده تیپ۳۳ المهدی(عج) از وصول اخباری مبنی بر آغاز درگیری در محدوده یگان های هم جوار ازجمله در محدوده لشکر۱۹ فجر خبر داد و همین امر باعث شد احمد کاظمی (فرمانده قرارگاه کربلا) به لشکر۷ ولی عصر(عج) دستور حمله بدهد، درحالی که چند دقیقه بعد فرمانده لشکر۱۹ اعلام کرد نیروهایش هنوز با دشمن درگیر نشده اند. (سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه هفتم حدید، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.)

۶- سند شماره ۱۱۲/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۷- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه هفتم حدید، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.

مسیر عبور دچار اشتباه شدند. دراین میان، شهادت فرمانده گروهان اول موجب به هم ریختگی نیروها شد. سایر نیروهای گردان سعی کردند خود را به ارتفاع۱۷۵ برسانند و نهایتاً حدود نیمه شب در تپه ای فرعی در قسمتی از ارتفاع۱۷۵ مستقر شدند، درحالی که به اشتباه تصور می کردند تمامی ارتفاع۱۷۵ را تصرف کرده اند.(۱)

۴. قرارگاه کربلای۳ (تیپ۳۳ المهدی(عج) + تیپ۳ لشکر ۲۱ حمزه)

پس از اعلام رمز عملیات به فرماندهی مشترک کربلای۳ در ساعت ۲۲:۴۵،(۲) نیروهای تخریب این قرارگاه که از دو محور قصد نفوذ به خط دشمن را داشتند، در سمت چپ ارتفاع۱۷۸ در بازکردن معبر توفیق زیادی نداشتند و به دلیل هوشیارشدن دشمن و تیراندازی به طرف نیروهای تخریب، درگیری در این نقطه در ساعت ۲۳:۱۰ آغاز شد. این نیروها تقاضای اجرای آتش روی مواضع دشمن را کردند، درنتیجه به توپخانه دستور اجرای آتش در این نقطه داده شد.

اما در سمت راست (شمال) ارتفاع۱۷۸، نیروهای تخریب تحت سرپرستی برادر صالح زارع موفق به خنثی کردن میدان مین و گشودن سیم خاردار و سایر موانع شده و نهایتاً در ساعت ۲۳:۳۰ توانستند از موانع عبور کنند و پس از آن درخواست کردند که نیروهای دنبال پشتیبان (گردان های ادغامی سپاه و ارتش) اعزام شوند.(۳) این نیروها پس از عبور از موانع اول با گردش به چپ در ساعت ۲۴، برای عبور از کنار ارتفاع۱۷۸ و انهدام مواضع دشمن در پشت (غرب) ارتفاع و تأمین آن آماده شدند.(۴)

۵. قرارگاه کربلای۵ (لشکر۸ نجف + لشکر۱۹ فجر)

درپی دریافت پیام رمز در ساعت ۲۳، گروهان ویژه خط شکن بلافاصله نیروهای تأمین میدان مین دشمن را با شلیک آر.پی.جی. و تیربار از پیش رو برداشته و به عمق منطقه نفوذ کردند. در دو طرف جاده ای که به عمق منطقه دشمن منتهی می شد، سنگرهای کمین وجود داشت، اما مین گذاری در اطراف این سنگرها، مانع دسترسی سریع نیروهای ویژه به آنها بود، لذا مقابله با این سنگرها فقط با شلیک آر.پی.جی. و تیربار انجام می گرفت و این موجب می شد تا پاک سازی به طورکامل انجام نشود.(۵)

این گروهان پس از شکستن خط و پاک سازی جاده شنی (از موانع و عناصر کمین دشمن) که از داخل شیاری به طرف ارتفاع۱۶۵ می رفت، به گردان اول (فتح) اعلام کرد که می تواند جلو بیاید. عبور نیروهای گردان فتح از موانع اولیه بدون مشکل انجام شد، اما پس از رسیدن به جاده شنی منتهی به ارتفاع۱۶۵ با نیروهای پاک سازی نشده دشمن، درگیری های پراکنده ای به وجود آمد.

به رغم موفقیت های اولیه، این یگان به دلایلی از دستیابی به اهداف خود بازماند ازجمله: وجود شیارهای متعدد در یکی از معابر که موجب انحراف در مسیر حرکت ۲ گردان و پیمودن مسافتی نسبتاً طولانی شد. درنتیجه این حرکت اشتباه، نیروها با میدان مین دیگری مواجه شدند؛ نیروهای به دلیل تاریکی مطلق هوا و عدم شناسایی دقیق از میدان مین به جای بازکردن میدان مین از عرض، این کار را از طول میدان مین شروع کردند. در همین هنگام، نجفیان فرمانده این گردان و دو بی سیم چی همراهش براثر انفجار یک مین مجروح شدند.(۶) زیادبودن حجم آتش دشمن و افزایش تعداد مجروحان و شهدا و آشفتگی و سردرگمی حاصله نیز باعث شد این گردان تا نیمه شب در دستیابی به اهداف خود ناکام بماند.(۷)

قرارگاه نجف

عملکرد یگان های این قرارگاه نیز از شمال (جنوب شیار بجلیه) به سمت جنوب به ترتیب استقرار یگان ها (نجف۱، نجف۲ و نجف۴) تا ساعت ۲۴ به شرح زیر بود:

۱- سند شماره ۱۱۲/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۲- فرمانده تیپ ۳۳ المهدی(عج) شواهدی را دریافت کرده بود که حاکی از آغاز درگیری در محور کربلای۵ بود. لذا ضمن اعلام این خبر به فرمانده قرارگاه کربلا و اعلام آمادگی نیروهایش، کسب تکلیف کرد و احمد کاظمی نیز بر همین مبنا ۱۵ دقیقه زودتر از زمان مقرر، دستور حمله را به این قرارگاه صادر کرد. (همان)

۳- سند شماره ۱۰۶/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶.

۴- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۸.

۵- سند شماره ۱۱۰/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۸.

۶- سند شماره ۱۱۰/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۵.

۷- همان.

۱. قرارگاه نجف۱ (لشکر۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ هوابرد)

رمز عملیات در ساعت ۲۳:۱۵ به گردان هـای این قرارگاه اعلام گردیـد و در معبر اول این قرارگاه، گردان حضـرت علی اکبر (ع) ضـمن پاک سازی موانع ساعت ۲۳:۳۰ با نیروهای دشمن درگیر شد و خط اول دشمن را شکسته و به پاک سازی محدوده مأموریت خود پرداخت.

در معبر دوم، فرمانـده گروهـان اول نیروهـای خود را بیش از حـد جلو برده بود و گروهـان دوم نیز به اشـتباه به دنبال گروهان اول راهی شـده بود، به دلیل تجمع بیش از حد نیروهـا در زیر حجم انبوه آتش دشـمن تلفـات زیـادی به نیروهـای این گردان وارد شـد و درنتیجه گردان دوم (گردان حر) تـا ساعت ۲۴ نتوانست با نیرو های دشـمن درگیر شود.(۱)

۲. قرارگاه نجف ۲ (لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) + تیپ۸۴ خرم آباد)

نیروهای گردان مالک، که اولین گردان و خط شکن در محـدوده قرارگاه نجف۲ بود، بـا دریافت رمز عملیات در ساعت ۲۳:۱۵، عملیات خود را آغاز کردنـد، ولی به دلیل عمق زیاد میدان مین، بازکردن موانع تا نیمه شب به طول انجامید.(۲)

۳. قرارگاه نجف۴ (تیپ۱۰ سیدالشهدا + تیپ۳۷ زرهی شیراز)

نیروهای نجف۴ رمز عملیات را ساعت ۲۳:۱۵ دریافت کردند.(۳) نفوذ گردان های تیپ سیدالشهدا(ع)(۴) در منطقه با غافلگیری دشمن همراه بود. لذا در ساعت ۲۳:۳۰، دو گردان از این قرارگـاه (حضـرت قـاسم و قمربنی هـاشم) بـا عناصـری از دشـمن درگیر شدنـد، ولی گردان زهیر که مأموریت اجرای مانور در عمق منطقه دشـمن را داشت تا ساعت ۲۳:۴۰، با دشمن درگیر نشده بود و حرکت خود را برای دورزدن بخشی از نیروهای دشمن (در حد یک گروهان) کماکان ادامه می داد. بالاخره ابراهیم همت به این گردان دستور داد درگیر شود.(۵) نیروهـای این گردان در ساعت ۲۳:۵۰، درگیری های اولیه خود را آغاز کردنـد (در حـد دو دسـته) و سایر نیروهای گردان پس از عبور از جناحین و تکمیل محاصـره در پیـچ انگیزه در ساعت ۲۴، با دشـمن درگیر شدند. این نیروها باتوجه به این شـرایط از وضـعیت خوبی برخوردار بوده و بر اوضاع کاملاً مسلط بودند.(۶)

ضمیمه گزارش۶۲۲: گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از ماجرای ماجرای حمله عناصر کومه له به محله حاجی آباد سنندج

«سال گذشته ۱۵۰ نفر از چته هـای گروهـک مزدور کومه له در تـاریکی شب به خانه های محله حاجی آباد در سـنندج حمله و با آتش زدن منازل و کشـتن ساکنان خانه ها سند جنایت دیگری برای خود در تاریخ ثبت کردند. در یورش این عناصر خودفروخته ۱۲ نفر از مردم بی گناه ازجمله ۲ کودک خردسال کشته و عده ای مجروح شدند. در میان کشته شدگان ملامحمد کریمیان یکی از روحانیون اهل سنت بود که او را زنده زنده در میان کتاب هایش آتش زدند. همچنین ۹ نفر از اهالی ازجمله حاج سیدمسعود حسامی پدر امام جمعه موقت اهل تسنن سنندج را به گروگان گرفتند و یکی از آنها به نام سیدسلمان حسینی را پس از اسارت به فجیع ترین وضع به شهادت رساندند.»(۷)

ماموستا سیدصـلاح الدین حسامی امام جمعه موقت سنندج نیز در مصاحبه ای با این روزنامه بخشی از این حادثه را که خود شاهد آن بود بازگو کرد. وی گفت: «در ساعت ۲۲:۳۰ دقیقه حمله شـروع شـد. وقتی که حمله آغاز شده بود از شدت حمله من تصور کردم که شاید کودتایی صورت گرفته، دشـمن نارنجک به خانه ما می انداخت و مثل باران بر رویمان گلوله می آمد. البته ما پنج نفر بودیم مسـلح و بحمدالله طرف مقابلمان نتوانسـتند به ما صدمه ای بزنند، ولی خانه ما سالم نمانده بود؛ شیشه ها، تأسیسات برق و تمام لوازم خانه را از بین بردنـد و تا ساعت ۳:۵ صـبح، این حمله به شدت ادامه داشت و شدیداً منطقه را در محاصـره داشتند و روی ما تیراندازی می کردند. من صدایی از خانه پـدرم شـنیدم که "پـدرم را کشـتند" و صـدای ناله و ضجه بلند بود و در آن شب این جانیان حدود ۲۰ خـانه را آتش زده بودنـد. البته ۷ خانه به کلی منهـدم شده بود. خسـارت خیلی زیاد بود. اموال ۲۰ خانه غارت شـد و خانه ها به آتش کشیده شـد. تعداد کشـته ها زیاد بود و خیلی ها را اسیر کرده بودند که پدر من نیز در بین آنها بود و بیش از ۸ ماه او را در زندان نگاه داشتند. مردم

۱- سند شماره ۱۰۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۲.
۲- سند شماره ۰۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۲.
۳- سند شماره ۰۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۱.
۴- قرارگاه نجف۴ از ادغام گردان های تیپ ۱۰ سیدالشهدا(ع) و دو گردان زرهی تیپ۳۷ زرهی ارتش تشکیل شده بود. بنابراین مانور گردان های عملیاتی برمبنای گردان های تیپ۱۰ سیدالشهدا طراحی شده بود و از امکانات زرهی دو گردان تیپ۳۷ هم در مانور و پدافند و مقابله با پاتک ها استفاده شد.
۵- سند شماره ۰۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۲.
۶- سند شماره ۲۱۹/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۴۵؛ و- سند شماره ۰۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۲.

۷– روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۰.

تظاهرات کردند؛ حتی روز عید ۱۵۰۰ نفر در جلو زندانی که پدرم در آن زندانی بود تجمع کردند و خواستار آزادی او شدند و آخر هم با پرداخت ۳۲۰ هزار تومان که برای فراهم شدن آن حتی جهیزیه خانواده همسر من هم به گرو گذاشته شد، توانستیم به همراه برادرانم با پرداخت این مقدار پول به سازمان کومه له ایشان را آزاد کنیم.»(۱)

۱- همان، صص ۹ و ۱۰.

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۲ فروردین ۱۳۶۲ ۲۷ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۱ آوریل ۱۹۸۳

۱

از نخستین ساعات امروز، نیروهای موج اول همه یگان های شرکت کننده در مرحله اول عملیات والفجر۱ با دشمن درگیر شده اند. عملیات گردان ها به ترتیب آرایش یگان ها از شمال منطقه عملیات به طرف جنوب(۱) از آغاز درگیری با نیروهای دشمن تا بروز اولین بحران ها و تصمیمات فرماندهان قرارگاه ها بدین شرح است:

الف) قرارگاه کربلا (حدفاصل زبیدات تا شمال شیار بجلیه)

قرارگاه کربلای۴ (لشکر۱۴ امام حسین(ع) + تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان): گردان لشکر۱۴ امام حسین(ع) ارتفاع۱۳۵ را تصرف و تا ارتفاع۱۳۹ پیشروی کرده و یک پاسگاه فرماندهی دشمن را نیز منهدم کردند، اما تاریکی هوا و پاک سازی نشدن کامل منطقه باعث شد از الحاق با نیروهای لشکر۴۱ ثارالله در سمت چپ (جنوب) باز بمانند.(۲) ورود گردان چهارم (تلفیقی) نیز این مشکل را حل نکرد. از سوی دیگر، عرض کم معبر مانع ورود دستگاه های مهندسی (لودر و بولدوزر) برای احداث خاکریز در جناح راست (شمال) عملیات شد و این مشکل تا ساعت ۵ صبح، کماکان باقی بود.(۳)

قرارگاه کربلای۱ (لشکر۴۱ ثارالله + تیپ۱ لشکر۲۱ حمزه): نیروهای این قرارگاه به رغم پیشروی لشکر۴۱ ثارالله تا ارتفاع۱۳۹، به علت پاک سازی نشدن مناطق تصرف شده و آتش شدید دشمن از تصرف اهداف بازماندند.(۴)تاریکی مطلق هوا و مشکل در الحاق با یگان های سمت راست (لشکر۱۴ امام حسین(ع)) و چپ (لشکر۷ ولی عصر(عج)) نیز مزید بر علت شد(۵)و ورود گردان های بعدی نیز نتوانست تا ساعت ۴:۳۰ صبح، گره از کار بگشاید.(۶)

قرارگاه کربلای۲ (لشکر۷ ولی عصر(عج) + تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه): به دنبال ناکامی لشکر۷

۱- ترتیب آرایش یگان ها از شمال منطقه عملیات تا جنوب در محدوده دو قرارگاه کربلا و نجف چنین بود: قرارگاه کربلا: کربلای۴، کربلای۱، کربلای۲، کربلای۳، کربلای۵. قرارگاه نجف: نجف۱، نجف۲، نجف۴.

۲- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (طالقانی و اسحاقی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵ - ۱۴.

۳- همان، صص ۱۶ - ۱۴.

۴- سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۱۴ ثارالله(ع) از عملیات والفجر۱ (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۳.

۵- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه هفتم حدید، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲۲.

۶- همان، ص۲۴.

ولی عصر(عج) در تصرف ارتفاع۱۷۵، ۲ گردان ادغامی به ترتیب وارد منطقه شدند، اما به دلیل تاریکی هوا و ضعف در کنترل مناسب گردان های ادغامی، نیروها در اجرای مأموریت ناکام ماندند.(۱) درهمین حال، قرارگرفتن در زیر آتش دشمن تلفات گردان ها را افزایش داد. باوجود تلاش قرارگاه کربلا برای نگه داشتن نیروها، ۲ گردان تیپ۲ لشکر حمزه به سمت عقب حرکت کردند(۲) و درنتیجه سازمان رزمی گردان ها به هم ریخت و نیروهایی که روی قسمتی از ارتفاع۱۷۵ مستقر بودند در خطر محاصره شدن قرار گرفتند.(۳)اوضاع بحرانی در محدوده قرارگاه کربلای۲ باعث شد تا احمد کاظمی فرمانده قرارگاه کربلا، دراین باره از قرارگاه خاتم کسب تکلیف کند. (۴)

قرارگاه کربلای۳: (تیپ۳۳ المهدی(عج) + تیپ۳ لشکر ۲۱ حمزه): باز نشدن یکی از معبرهای پیش بینی شده باعث شد تا نیروهای ۴ گردان فقط از یک معبر برای نفوذ در عمق استفاده کنند. هرچند نفوذ و پیشروی نیروهای تیپ المهدی(عج) و تیپ۳ لشکر حمزه نسبتاً موفق بود، اما تجمع این حجم نیرو در یک معبر، مطلع شدن عراقی ها از حضور آنها در دامنه ارتفاع۱۷۸ و اجرای آتش پرحجم دشمن موجب افزایش تلفات شد.

از سوی دیگر، نبود دید کافی هم مانع دستیابی نیروها به اهدافشان شده بود؛ این یگان ها نمی توانستند موقعیت خود را به طور دقیق به فرماندهی قرارگاه کربلا اعلام کنند و آنان نیز از هدایت نیروها باز مانده بودند.(۵) با توجه به فشار نیروهای عراقی ازسمت راست ارتفاع۱۷۸، احتمال دسترسی دشمن به معبر ورودی این ۴ گردان و محاصره نیروها وجود داشت. فرمانده تیپ المهدی(عج) وضعیت این نیروها را در ساعت ۳:۴۵ صبح، به فرمانده قرارگاه کربلا این گونه اعلام کرد: «وضعیت نیروهای ما خیلی خراب است و از چپ و راست ما را زیر آتش می گیرند و تا حالا ۲ گردان ادغامی و ۲ گردان مستقل داخل منطقه رفته اند و از هرطرف فشار زیادی روی آنها است.» فرمانده قرارگاه کربلا نیز گفت تا مشخص شدن تکلیف، از واردکردن گردان های دیگر به منطقه خودداری کنند.(۶)

قرارگاه کربلای۵ (لشکر۸ نجف + لشکر۱۹ فجر): دو گردان لشکر نجف پس از منهدم کردن کمین های متعدد عراق و ۲ کیلومتر پیشروی در عمق منطقه، در پشت میدان مین دشمن در شمال ارتفاع۱۶۵ متوقف شدند.(۷) اشتباه نیروهای تخریب در بازکردن میدان مین از طول آن باعث شد که ۲ گردان و یک گروهان ویژه موفق به پیداکردن مسیر اصلی خود در شمال شیار بجلیه نشوند.(۸)حضور احمد کاظمی در محل قرارگاه کربلای۵ و درخواست کمک ازطرف جنوب شیار بجلیه (در حد قرارگاه نجف) نیز کارگشا نبود.(۹)وی پس از بررسی وضعیت در تماسی به غلامعلی رشید گفت: «اینها از سه راهی رفتند و پس از گذشتن از کمین قرار بود به شیار بجلیه بروند، ولی آن را گم کردند و آتش هم رویشان شدید است.»(۱۰)

۱- همان، ص۱۹.

۲- همان، ص ۲۰.

۳- همان، ص۲۵.

۴- هرچند وضعیت به گونه ای بود که دست یافتن به اهداف، مخصوصاً در محدوده قرارگاه های کربلای۲، ۳ و ۵ بعید به نظر می رسید، لکن فرماندهی قرارگاه عملیاتی کربلا- رأساً درباره صدور دستور عقب نشینی تصمیم نگرفت، بلکه جمع بندی وضعیت را به قرارگاه خاتم الانبیا(ص) اعلام کرده و خواهان اعلام نظر این قرارگاه شد. (گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۳، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، صص ۲۵ - ۲۴.)

۵- همان، صص ۲۰ - ۱۹؛ و- سند شماره ۱۰۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ۳۳ المهدی(عج) از عملیات والفجر۱ (چراغی)، ۱۲/۲/۱۳۶۲، ص۱۷.

۶- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۳ - ۲۲.

۷- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۱؛ و- سند شماره ۱۱۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۱۹ فجر از عملیات والفجر۱ (دیانی)، ۲۰/۱/۱۳۶۲، ص ۲۰.

۸- سند شماره ۱۱۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۲۱.

۹- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۳.

۱۰- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۴.

عکس

ص: ۷۰۵

ب) قرارگاه نجف

در محدوده قرارگاه نجف نیز نیروها در اکثر محورها با عناصر کمین دشمن درگیر شده بودند. عملکرد قرارگاه های فرعی نجف از شمال به جنوب (از جنوب شیار بجلیه تا پیچ انگیزه) به این شرح است:

قرارگاه نجف۱ (لشکر۳۱ عاشورا + تیپ۵۵ هوابرد): سه گردان لشکر۳۱ عاشورا پس از سرکوب کمین های دشمن و پاک سازی منطقه تا سمت چپ (جنوب) ارتفاع۱۴۳ پیشروی کردند و در آنجا مشغول پدافند شدند.(۱)گردان چهارم و پنجم خط اول دشمن را شکسته، تا زیر ارتفاع۱۴۵ پیشروی کردند، اما به علت آتش پرحجم دشمن و تلفات زیاد موفق به اجرای مأموریت خود (تأمین شمال ارتفاع۱۴۵) نشدند.(۲)گردان ششم (ادغامی) پس از ورود، به علت شهادت فرمانده گردان و مجروح شدن مسئول محور و دادن تلفات زیاد به صورت پراکنده به خط رسیدند و در منطقه هدف گسترش مناسبی پیدا نکردند.(۳)

قرارگاه نجف۲ (لشکر۲۷ حضرت رسول + تیپ۸۴ خرم آباد): سه گردان لشکر۲۷ که مأموریت تصرف ارتفاعات۱۰۳، ۱۱۰ و ۱۱۲ در منتهی الیه جنوبی سلسله جبال حمرین را برعهده داشتند موفق به تصرف دو ارتفاع ۱۰۳ و ۱۱۰ شدند، اما به علت وجود میدان مین وسیع (به عمق ۳۰۰ متر و مین های تله شده به سیم خاردار) نتوانستند ارتفاع۱۱۲ را تصرف کنند و درنتیجه به تحکیم دو هدف قبلی پرداختند.(۴) درخواست کمک از قرارگاه نجف۴ (تیپ سیدالشهدا(ع)) نیز ثمری نداشت و نیروها موفق به عبور از موانع دشمن نشدند. فاصله کم گردان سوم با دشمن (حدود ۲۰۰ متر)، وجود برخی کمین های پاک سازی نشده و نیز آتش شدید دشمن، آنها را زمین گیر کرد(۵)و ناچار گردان چهارم به منطقه فراخوانده شد. به دلیل دوری محل استقرار این گردان تا خط (حدود ۷ کیلومتر)، نیروها ساعت ۵ صبح، به منطقه درگیری رسیده و خود را به زیر ارتفاع مهم ۱۴۶ رساندند.(۶)

قرارگاه نجف۴ (تیپ۱۰ سیدالشهدا + تیپ۳۷ زرهی شیراز): برخلاف درگیری های سخت و شدید سایر قرارگاه های عملیاتی فرعی، سه گردان تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) با رعایت غافلگیری کامل به عمق منطقه، که جناح جنوبی کل عملیات محسوب می شد، نفوذ کردند و از ساعت ۱ تا ۲ بامداد با تصرف خاکریزهای دشمن، تا پیچ انگیزه را پاک سازی و در ساعت ۲:۱۵ صبح، با یکدیگر الحاق کردند.(۷)سپس منطقه ای به عرض ۸ کیلومتر و عمق تقریبی ۹ کیلومتر را پاک سازی و تأمین کردند.(۸)

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۶۲.

۲- سند شماره ۱۰۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۳۱ عاشورا از عملیات والفجر۱ (نعمتی)، ۸/۳/۱۳۶۲ ص۳۲؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۳.

۳- سند شماره ۱۰۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۳.

۴- سند شماره ۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۸۴؛ و- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۲۷ محمدرسول الله(ص) از عملیات والفجر۱ (خرمی و شاهرودی)، ۲۵/۲/۱۳۶۲، صص ۴۴ - ۴۲؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۰.

۵- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۰.

۶- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۵؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۱.

۷- سند شماره ۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۸۲.

۸- سند شماره ۱۰۸/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ سیدالشهدا(ع) از عملیات والفجر۱ (کمال موسوی)، ۱۵/۲/۱۳۶۲، ص۷؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۸.

براساس آنچه گـذشت، تا قبل از روشن شـدن هوا، رونـد امور در محدوده قرارگاه نجف نسـبتاً خوب بود. هرچند سه قرارگاه عملیاتی نجف۱، ۲ و ۴ به تمامی اهداف پیش بینی شده دست نیافته بودند و فشار روی آنها بسیار زیاد بود، اما تثبیت مناطق تصرف شده محتمل به نظر می رسید.

از سوی دیگر، وضـعیت کلی عملیات در محـدوده قرارگاه کربلا چندان مناسب نبود. اظهارات فرمانده قرارگاه کربلا (احمد کاظمی) در تماس با رحیم صـفوی در ساعت ۲ بامداد، حاکی از بروز مشـکل بود. وی گفت: «وضـعیت کربلاها، وضـعیت دلخواهی نیست و من معتقدم که خبرها ضدونقیض است و بعضـی از آنها به خط (اصـلی) دشمن نرسیده اند. مثلاً رئوفی [لشکر۷ ولی عصر(عج) از قرارگاه کربلای۲] می گوید من روی ۱۷۵ هستم و اسدی [تیپ۳۳ المهدی(عج) از قرارگاه کربلای۳] می گوید من روی ۱۷۸ هستم. احتمالاً اشتباه می کنند.»(۱)

با ادامه یافتن مشـکلات در منطقه عملیاتی قرارگاه کربلا، به ویژه در محدوده قرارگاه های کربلای۲، ۳ و ۵، احمد کاظمی مجدداً از جانشین خود (مصطفی ربیعی) خواست که وضـعیت یگان های قرارگاه کربلا را به اطلاع فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) برساند. ربیعی نیز پس از انجام این کار به وی گفت: «به [غلامعلی] رشـید گفته ام و قرار شد ما یک جمع بندی دیگری به خاتم(ص) بدهیم تا آنها تصمیم نهایی را بگیرند.»(۲)

در تماس مجدد قرارگاه کربلا با قرارگاه خاتم(ص)، غلامعلی رشید دلیل نبود انسجام در بین نیروها و به نتیجه نرسیدن تلاش ها را تاریکی مطلق هوا دانست و ربیعی هم آن را تأیید کرد و گفت: «چون نیروها خودشان در تاریکی راه را پیدا نمی کنند، نمی توانند ادامه حرکت بدهند.»(۳)

ساعت ۴:۳۰ صـبح، غلامعلی رشـید با قرارگاه کربلا تماس گرفت و احمـد کاظمی ضـمن گزارش آخرین وضـعیت، به وی اطلاع داد که: «چون [ارتفاع] ۱۷۸ دست دشمن است بچه ها [کربلای۲ و ۳] نمی توانند بمانند.»(۴)

بااین حال، کاظمی در تماس با یگان ها می کوشـید نیروها را در منطقه نگه داشته و مانع عقب آمدن آنها شود. وی در ساعت ۴:۴۰، در تماس با فرمانده یکی از محورها که گفته بود: «وضع ما خیلی خراب است»، پاسخ داد: «ما هیچ چاره ای نداریم و باید بجنگیم و هیچ دسـتور عقب نشـینی نداده اند و باید همه کشـته شویم و عقب برنگردیم، اما هیچ مجروح و

۱- سند شماره ۲۲۶/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (رخصت طلب)، ۴/۱/۱۳۶۲ تا ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۵۲.

۲- همان، صص ۱۷۳ - ۱۷۲.

۳- همان، ص۱۷۳.

۴- همان، ص۱۶۱.

شهیدی در منطقه جا نماند.» تأکید احمد کاظمی به عقب آوردن شهدا و مجروحان درواقع از امکان صدور دستور عقب نشینی ازجانب قرارگاه خاتم الانبیا(ص) حکایت می کرد.(۱)

پیچیده شدن وضعیت و امکان پذیر نبودن تثبیت مناطق تصرف شده، نگران کننده شده بود و احتمال داشت بخشی از نیروهای قرارگاه های کربلای۲ و ۳ و ۵ محاصره شوند. لذا وقتی قرارگاه کربلای۲ در ساعت ۴:۵۵ بامداد، اعلام کرد که دشمن درحال دورزدن بچه ها است، احمد کاظمی به جانشین خود گفت: «از خاتم الانبیا(ص) دستور بگیر که چه باید کرد.» و بلافاصله به این یگان دستور داد تا با استفاده از تانک و تیربار پیشروی دشمن را سد کنند. وی همچنین دقایقی بعد، در تماس با قرارگاه خاتم(ص) از غلامعلی رشید پرسید: «برادر رشید ما چه کار کنیم همه بچه هایمان مانده اند، صبح شد، چرا تصمیم نمی گیرید.» و پس از قطع ارتباط بی سیم با قرارگاه خاتم الانبیا(ص) بی درنگ به ربیعی دستور داد: «به کربلاهای ۲، ۳ و ۵ بگویید عقب بیایند بدون اینکه وسیله ای جا بگذارند، هرچه دارند عقب بیاورند و در پشت بی سیم هم داد و فریاد راه نیندازند.»

کاظمی در ساعت ۵:۰۵، در تماس با فرمانده کل سپاه گفت: «برادر محسن [رضایی] شما تصمیم بگیرید. دارد صبح می شود.» و محسن رضایی دستور عقب نشینی را صادر کرد و گفت: «بگویید [قرارگاه های کربلای۲، ۳ و ۵] عقب بیایند.»(۲)احمد کاظمی با اشاره به وضعیت مشابه قرارگاه های کربلای۱ و ۴ درمورد عقب نشینی این دو قرارگاه هم کسب تکلیف کرد که: فرماندهی کل سپاه تصمیم گیری دراین مورد را به خود وی محول کرد.(۳)-(۴)

پس از ابلاغ دستور عقب نشینی در محدوده قرارگاه کربلا، عمده تدبیر و تلاش فرماندهی این قرارگاه معطوف به ساماندهی نیروها درحین عقب آمدن و در اولویت قراردادن انتقال پیکر شهدا و مجروحان عملیات شد. احمد کاظمی در ساعت ۵:۱۰ نیز با بررسی وضعیت قرارگاه کربلای۴ به ابوشهاب فرمانده لشکر۱۴ امام حسین(ع)، دستور عقب نشینی داد.(۵) وی همچنین به فرماندهی قرارگاه کربلای۱ دستور داد نیروهایش را عقب بیاورد.(۶)

بنابراین درمجموع، درباره نتایج عملیات والفجر۱ در شب اول می توان گفت عملیات در محدوده قرارگاه کربلا با موفقیت همراه نبود و همه یگان های شرکت کننده در عملیات به دلایلی که بدان ها اشاره شد به مواضع اولیه خود بازگشتند. درعین حال، در محدوده عملیاتی قرارگاه نجف وضعیت به گونه دیگری بود و تثبیت مناطق تصرف شده امکان پذیر می نمود. به همین دلیل، فرماندهی قرارگاه نجف

۱- همان، ص۱۶۳

۲- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵.

۳- وضعیت نیروهای درگیر در خط و عدم امکان تثبیت اهداف تصرف شده به حدی روشن بود که ضرورت عقب آمدن تقریباً قطعی و اجتناب ناپذیر به نظر می رسید، لکن قرارگاه کربلا برای ابلاغ این اقدام به یگان ها مترصد دریافت دستور از قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و در تماس های مکرر خواهان اتخاذ این تصمیم شده بود. درعین حال به نظر می رسید قرارگاه خاتم(ص) نیز در تصمیم گیری برای صدور دستور عقب نشینی جانب احتیاط را رعایت می کرد و سعی داشت حتی الامکان به نحوی مناطق تصرف شده را حفظ کند. (سند شماره ۲۲۷/ د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (رخصت طلب)، ۲۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱۱/۲/۱۳۶۲، صص ۴ – ۳.)

۴- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۲۵۸.

۵- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۶؛ و- سند شماره ۲۲۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (رخصت طلب)، ۲۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱۱/۲/۱۳۶۲، ص۸.

۶- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۶.

باتوجه به اینکه تمامی اهداف قرارگاه عملیاتی نجف۴ و بخش هایی از اهداف قرارگاه های نجف۱ و ۲ به تصرف درآمده بود، اقدام به واردکردن نیروهای جدید برای تثبیت مناطق تصرف شده کرد و به یگان های عملیاتی دستور داده شد در روز به مقاومت خود ادامه داده و این مناطق را حفظ کنند.

گفتنی است، فشار دشمن در محدوده قرارگاه نجف بسیار زیاد بود و حجم بالای آتش امکان تحرک نیروهای خودی را برای تحکیم مواضع پدافندی بسیار محدود کرده بود، علاوه براین، نبود جاده تدارکاتی مناسب، ضعف مهندسی و عرض کم معابر بازشده نیز بر محدودیت ها می افزود. بااین حال، در محدوده قرارگاه نجف۲، دو گردان (حنین و خندق) از تیپ۲ سلمان لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) به ترتیب در ساعت های ۱۰ و ۱۳ امروز، برای تثبیت خط (ارتفاعات ۱۴۳ تا ۱۴۲) و تصرف مواضع جلو ارتفاع۱۱۲ وارد منطقه شدند. گردان حنین در دفاع در مقابل پاتک دشمن به تپه ۱۴۳، حضور فعالی داشت و بخش زیادی از قوای دشمن را منهدم کرد و گردان خندق نیز در کنار گردان مالک در پایین ارتفاع۱۱۲ به پدافند از منطقه پرداخت. در محدوده قرارگاه نجف۱، لشکر عاشورا نیز گردان فجر را برای حفظ ارتفاع۱۳۵ به کار گرفت.(۱)-(۲)

۱

درپی اجرای عملیات شب گذشته و امروز و دست نیافتن به اهداف در محدوده قرارگاه کربلا و کسب موفقیت های نسبی در خط حد قرارگاه نجف، فرماندهان سپاه و ارتش برای بررسی آخرین وضعیت و چاره اندیشی برای برون رفت از وضع موجود، امروز چهار جلسه به ترتیب در ساعت های ۱۳:۳۵ و ۱۴:۳۰ در محل قرارگاه تاکتیکی خاتم الانبیا(ص)، ساعت ۱۶:۳۰ در محل قرارگاه تاکتیکی کربلا و ساعت ۲۱ در محل قرارگاه تاکتیکی نجف تشکیل دادند. در این جلسات پس از بررسی نتایج عملیات شب گذشته و روز جاری، درمورد چگونگی ادامه عملیات در شب های بعد گفت وگو و تصمیم گیری شد.(۳)

براساس مباحث مطرح شده در این جلسات مقرر گردید یگان های قرارگاه کربلا به تثبیت وضعیت خط پدافندی، بازسازی نیروها، حفظ معابر ایجادشده و جمع آوری پیکر شهدا و مجروحان پرداخته و منتظر دریافت دستورات بعدی باشند. همچنین قرارگاه عملیاتی کربلای۴ خط خود را در جناح راست (شمال) عملیات به قرارگاه کربلای۱ تحویل داده و برای مأموریت بعدی کماکان تحت امر قرارگاه کربلا باشد. ضمناً قرارگاه عملیاتی کربلای۶ (تیپ فاطمه الزهرا(س) + تیپ امام سجاد + تیپ۴ زرهی از لشکر۲۱ حمزه) از تحت امر قرارگاه کربلا آزاد شده و فقط تیپ۴ زرهی لشکر۲۱ حمزه به عنوان احتیاط تحت امر قرارگاه کربلا باشد.(۴)

در محدوده قرارگاه نجف نیز تدابیری با هدف تثبیت و توسعه مناطق تصرف شده به این ترتیب لحاظ شد:

۱- مشروح اقدامات یگان های تحت امر قرارگاه کربلا و قرارگاه نجف در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۴.

۳- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۸۸ - ۲۶۱.

۴- سند شماره ۱۹۲۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۳۲ - ۳۱.

۱. قرارگاه نجف۱ با استفاده از باقیمانده نیروهایش و نیروهای تیپ جوادالائمه(ع) از لشکر۵ نصر (با استعداد ۳ گردان)(۱) دو ارتفاع سمت چپ (جنوب) را تصرف کند درحدی که ارتفاع۱۶۵ از سمت راست (شمال) تهدید نشود.(۲)

۲. قرارگاه نجف۲ (تیپ۲ سلمان از لشکر۲۷ حضرت رسول و تیپ۸۴ خرم آباد) به استعداد ۳ گردان. ارتفاع۱۴۶ را که هدف عملیات این یگان در شب اول بود، تصرف کند و تلاش دیگری را نیز گردان خندق برای انهدام مواضع دشمن روی یال چپ ارتفاع۱۱۲، که آخرین ارتفاع حمرین بود، انجام دهد. علت این تصمیم آن بود که دشمن در این نقطه فشار زیادی به نیروهای تیپ۱ لشکر۲۷، که در شب اول بخش هایی از این ارتفاع را تصرف کرده بودند، وارد نمی کرد.(۳)

۳. قرارگاه نجف۴ که در شب اول موفق عمل کرده بود، دو اقدام انجام دهد:

الف) سمت چپ (جنوب) ارتفاع۱۱۲ را با استفاده از یک گردان بپوشاند و خط پدافندی را تکمیل کند.

ب) از زیر ارتفاع۱۱۲ تا آخرین حد از پیچ انگیزه که در شب اول تصرف کرده بود، یک خاکریز به شکل مایل (اریب) برای ایجاد یک خط پدافندی مطمئن به منظور دفاع از جناح چپ (جنوب) عملیات احداث کند.(۴)

براساس تصمیمات روز جاری قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، عملیات شب دوم به خط حد قرارگاه نجف در جنوب شیار بجلیه و در محدوده قرارگاه های عملیاتی نجف۱، ۲ و ۴ محدود شد. مأموریت های محول شده به این سه قرارگاه عملیاتی فرعی چنین بود:

قرارگاه نجف۱

حدود ساعت ۴ بعدازظهر، به تیپ جوادالائمه(ع) اعلام شد که شب جاری باید در محدوده قرارگاه نجف۱ عملیات کند.(۵) این درحالی بود که از نیروهای این تیپ یک گردان در نزدیکی قرارگاه تاکتیکی لشکر عاشورا و گردان دوم در شیارهای اطراف نقطه رهایی لشکر عاشورا (دیدگاه شهید شجری) مستقر بودند، ولی سه گردان دیگر تیپ در قرارگاه شهید حمامی (در جاده شهید پارسا در فاصله حدود ۶۰ کیلومتری از خط) استقرار داشتند. لذا گردان اول و دوم (گردان عبدالله و سیف الله) که در منطقه بودند، تا ساعت ۲۲، خود را به نقطه رهایی لشکر عاشورا رساندند و منتظر رسیدن سه گردان دیگر تیپ جوادالائمه(ع) ماندند. و برمبنای فاصله این سه گردان و وضعیت منطقه، ساعت شروع عملیات این تیپ، ۳ بامداد تعیین شد.

۱- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۸۹.

۲- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۵ نصر از عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.

۳- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۶.

۴- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۴.

۵- تیپ جوادالائمه(ع) از لشکر۵ نصر در شب اول عملیات در احتیاط قرارگاه نجف۱ قرار داشت. (سند شماره ۱۱۳/ گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۵ نصر از عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۸.)

قرارگاه نجف۲

نیروهای تیپ۲ لشکر۲۷ نیز آماده اجرای مأموریت خود شدنـد، اما از آنجا که مأموریت قرارگاه نجف۱ پس از نیمه شب آغاز می شـد، عملیات در محور قرارگاه نجف۲ نیز موکول به هماهنگی با قرارگاه نجف۱ شد. بنابراین نیروهای این تیپ قبل از نیمه شب وارد عمل نشدند.

قرارگاه نجف۴

نیروهـای تیپ سیدالشـهدا(ع) نیز ماننـد نیروهای قرارگاه های عملیاتی نجف۱ و ۲ منتظر فرارسـیدن زمـان آغـاز عملیـات مهندسـی در جناح چپ بودنـد تا پس از نیمه شب، اقدامات خود را انجام دهند.(۱)

دست نیافتن نیروهای خودی به اهداف ازپیش تعیین شده و پیشروی نکردن مطلوب نیروها در عملیات - که در همین روز اول به نحوی مشخص شد - از یک سو و تبلیغات عراق در ترسیم شکست کامـل عملیـات از سوی دیگر، تصمیم گیران را بر آن داشت تا به دور از تبلیغات مرسوم، نتایـج شب اول عملیات را باوجود تثبیت نشـدن کامل یا نسبی دستاوردها، اعلام کنند. آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود دراین باره نوشته است:

«صبح زود، پاسدارها اطلاع دادند که نیمه شب، [سرهنگ صیاد شیرازی] فرمانده نیروی زمینی [ارتش] از جبهه تلفن کرده است. با قرارگاه تماس گرفتم. معلوم شد دیشب مرحله اول عملیات والفجر [یک] را با رمز "یاالله" شروع کرده اند. در محور قرارگاه نجف پیشروی کرده اند و در محور قرارگاه کربلا به مانع برخورده و عقب نشینی کرده انـد. چون نتیجه روشن نیست، اعلان نکرده انـد. با اسـتفاده از تجربه های گذشـته، قرار شـد قبل از روشن شدن وضع، اعلان نکنیم. ساعت ۱۰ بـا آقای محسن رضایی تماس گرفتم. گفت قرارگاه نجف، ۴۰ درصـد اهدافش را تأمین کرده و کربلا هیچ؛ حدود ۱۵۰ اسیر گرفته ایم و تلفات ما هم کم بوده است. پیش ازظهر، احمدآقا آمد و پیشنهاد داشت که به علت سروصدای عراقی ها، لازم است که ظهر خبر را بگوییم. با [آیت الله] آقای خامنه ای هم مشورت شد. قرار شد گفته شود. دکتر ولایتی هم برای مطلع بودن در سفر سوریه، تلفنی اطلاعات بیشتری می خواست. ظهر - با تأخیر - در وسط اخبار، اطلاعیه سپاه و ارتش خوانده شد.»(۲)

در اطلاعیه مشترک ارتش و سپاه نیز بـدون اشـاره به مأموریت قرارگاه کربلا و ناکامی این قرارگاه، صـرفاً به پیروزی های به دست آمـده در محـدوده قرارگاه نجف؛ یعنی آزادسازی بخشی از نوار مرزی در شمال فکه و تصرف چند ارتفاع در منطقه مرزی حمرین همچون ارتفاع ۱۱۲، ۱۴۳ و ۱۴۵ اشاره شده است.(۳)-(۴)

۱- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۹.
۲- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (آرامش و چالش)، ۱۳۶۲، به اهتمام مهدی هاشمی رفسنجانی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۴۵.
۳- متن اطلاعیه مزبور در ضمیمه درج شده است.
۴- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۱

درپی تـداوم گلوله بـاران منـاطق مسـکونی و تأسـیسات صـنعتی آبادان در سه روز اخیر، ۹ نفر از اهـالی این شـهر زخمی شدنـد و به اماکن مسـکونی و تأسـیسات شـهری نیز خسارات قابل ملاحظه ای وارد شد.

در گلوله باران امروز شهر آبادان که نسبت به روزهای قبل شدت بیشتری داشت، نواحی مسکونی و تأسیسات صنعتی شهر هدف اصابت گلوله های دوربرد توپ های عراقی قرار گرفت که براثر آن ساختمان ها و انبارهای مراکز نفت تخریب شـد و یک اسـکله نفتی آتش گرفت. در این حملات همچنین یکی از اهالی شـهر مجروح شـد. ویرانی ۵ منزل مسکونی و آتش سوزی در برخی نخلستان های اطراف شهر از دیگر خساراتی بود که درپی این تهاجم به بار آمد.(۱)

گفتنی است در دو روز گذشـته هم شـهر آبادان زیر آتش سـلاح های سـنگین دشمن قرار داشت. براساس گزارش های رسیده، براثر حملات عراق در روز گذشته، ۸ تن از اهالی شهر زخمی شدند و ۳ مغازه و ۲ منزل مسکونی نیز ویران شد.(۲)

روز شـنبه نیز نیروهای عراقی بار دیگر تأسـیسات بنـدری و محوطه گمرگ آبادان را زیر آتش سـنگین خود قرار دادنـد که بخشـی از ساختمان گمرگ تخریب و بخشـی نیز دچار آتش سوزی شد.(۳)

۲

اعزام نیروهای رزمی و فنی به جبهه های جنگ، از نقاط مختلف کشور همچنان ادامه دارد.

امروز نیز گروه هایی از نیروهای داوطلب بسـیجی از شـهرهای مبارکه اصـفهان، بندر گناوه، شاهرود، دامغان، دروده، کازرون، فسا، داراب، استهبان، نی ریز، فیروزآباد، قیر و کارزین، لامرد، اردبیل، تنکابن، عباس آباد، رامسر، گنبد، گرگان، نوشهر، کلاردشت، بابل، سوادکوه، ساری، بهشهر و رودسر راهی جبهه های جنگ شدند.(۴)

همچنین ۵ گروه کامل جراحی و تعدادی پزشک عمومی، بهیار، امدادگر و راننده از شهر اصفهان؛ یک گروه فنی متشکل از جوشکار، نگهبان، راننده لودر، آشپز، امدادگر، مکانیک، راننـده پـایه یک، باطری ساز، بنا، صافکار، نقاش، کشاورز و تراشـکار از سـتاد پشتیبانی و یاری رسانی رزمنـدگان اسـتان سـمنان و یک گروه ۲۴ نفره از شـرکت نکاچوب و صنایع کاغذ شهرستان ساری متشکل از راننده لودر و بولدوزر، راننده وسائط نقلیه سنگین، آهنگر و... عازم مناطق جنگی شدند.(۵)

علاـوه براین، گروهی از صـنوف مختلف نـانوا، آهنگر، مکانیـک بـاطری ساز و تراشـکار از شهرسـتان اردکان و یک گروه فنی شامل نیروهای جوشـکار، راننـده، مکانیک، آهنگر و بنا از ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد بهشهر به جبهه های جنگ عزیمت کردند.(۶)

برای بازسازی شهر سوسنگرد نیز گروه هایی متشکل از نیروهای فنی و مهندسی از شهرهای رامسر و نور عازم این شهر شدند.(۷)

ص: ۷۱۲

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۳، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۶۲۳، ص۴، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۰۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- همان.

۶- سند شماره ۰۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۱ و ۴.

۷- سند شماره ۰۸۹۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۱

اقلام و کالاهای اهدایی مردم از مناطق مختلف کشور برای کمک به رزمندگان به جبهه های جنگ ارسال شد.

به گزارش روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی، بخشی از کمک های مردمی که به همت ستاد کمک رسانی کمیته منطقه۴ جمع آوری و به جبهه های نبرد ارسال شده به این شرح است:

قرآن و مفاتیح بیش از ۱۰۰ جلد، وانت نیسان ۴۲ دستگاه، موتورسیکلت ۶۰ دستگاه رنجر، انواع دارو ۳۰ جعبه، پنبه ۵۶ کارتن، انواع سرم و سرنگ خون ۸۹ کارتن، باند و گاز ۶۰ کارتن، کیف کمک های اولیه ۱۳۰۰ عدد، چسب زخم ۶۰۰,۱۰ عدد، چادر برزنتی بزرگ ۱۶۸ عدد، گونی ۱۰۰,۱۱ عدد، قمقمه ۱۰۳۰ عدد، فانسقه یک کارتن، تنظیف ۲۰۰,۱۱ عدد، کفش ۹۹ کارتن، پتو ۱۴۰۰ عدد، چکمه لاستیکی ۴۴۰,۲۰ جفت، کپسول گاز نیم کیلویی یک کارتن و تعداد زیادی وسایل و مایحتاج عمومی و ۱۰۰۰ کیلو میوه جات و حبوبات.(۱)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز دراین باره گزارش داد: «در ادامه کمک های مردم استان سمنان به جبهه ها، طرف داران حزب جمهوری اسلامی در سمنان مبلغ ۰۰۰,۸۰ ریال، انجمن اسلامی کارکنان پست سمنان ۰۰۰,۵۰ ریال، کارکنان ادارات و نهادهای انقلابی دامغان در اسفندماه سال گذشته مبلغ ۵۵۰,۴۲ ریال، مردم روستاهای امیرآباد دامغان ۰۰۰,۱۳۰ ریال، روستای چارده ۳۰۰,۹۱ ریال، روستای سیرم ۰۰۰,۱۹۰ ریال، حسین آباد دامن کوه ۰۰۰,۵۰ ریال، امروان ۵۰۰,۳۱ ریال، مشمولین طرح شهید رجائی ۰۰۰,۷۴ ریال، برادران بسیج سپاه ۰۰۰,۷۵۰ ریال، به جبهه های جنگ اهدا کردند. همچنین در سنگر نمازجمعه دامغان ۰۰۰,۳۰۰,۱ ریال، برادران رزمنده از جبهه های نبرد ۰۰۰,۷۰ ریال، خانواده شهدا ۰۰۰,۲۵۰ ریال، همسر یکی از شهدا یک حلقه طلا و یک پسربچه مبلغ ۵۰۰۰ ریال از عیدی خود را جمع آوری و به حساب های مخصوص کمک رسانی جهت جبهه های جنگ و بازسازی مناطق جنگی واریز کردند.»(۲)

علاوه براین، کمک های مردمی شرکت کنندگان در نمازجمعه شهر بابل به مبلغ یک میلیون و ۷۱۰ هزار ریال وجه نقد و ۷ حلقه النگو و انگشتری طلاـ جهت بازسازی سوسنگرد به مباد ی ذی ربط تحویل داده شد.(۳)

۲

خبرگزاری آلمان به نقل از روزنامه رسمی الاهرام (چاپ مصر)، درباره اقدام دولت عراق در اعزام کارگران مصری مقیم آن کشور به جبهه های جنگ گزارش داد:

«عراق با تطمیع و حتی تهدید کارگران مصری شاغل در عراق آنها را به شرکت در جنگ با ایران مجبور می سازد. این روزنامه نوشته است: وزارت امور خارجه مصر اطلاعاتی در دست دارد که نشان می دهد درحدود ۰۰۰,۱۷ مصری، که اکثر آنان قبلاً به نحوی آموزش نظامی دیده اند،

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- همان.

۳- همان.

تاکنون با فشار حزب بعث عراق به ارتش این کشور یا سایر گروه های شبه نظامی عراق پیوسته اند. نمایندگان حزب بعث برخی مواقع این کارگران مصری را با وعده های دستمزد عالی برای داوطلب شدن جهت شرکت در جنگ فریب می دهند، لکن اغلب برای وادارساختن آنها به پیوستن به نیروهای مسلح به تهدید آشکار متوسل می شوند. الاهرام افزوده است: عده ای از کارگران مصری مقیم عراق به خاطر ترس از انجام خدمت نظامی در ارتش عراق به اردن گریخته اند.»(۱)

۱

به دنبال بازدید نمایندگان صلیب سرخ جهانی از اسرای مجروح و معلول عراقی، دولت جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که به صورت یک جانبه اسرای معلول را تحویل رژیم عراق خواهد داد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۲ تن از اسیرانی که در عملیات های مختلف اسیر شده و عضو یا اعضایی از بدن آنان آسیب دیده است پس از دیدار با مسئولان صلیب سرخ جهانی در یکی از مراکز استقرار اسرا، از طرز برخورد مسئولان کمپ های اسرا و نحوه مراقبت و مداوای آنان کاملاً ابراز رضایت کردند و افزودند از اینکه ممکن است رژیم عراق همچون همیشه برخلاف ادعاهایش عمل کند و حاضر به قبول آنان نشود، نگران هستند.

لازم به یادآوری است که این اسرا پس از انتقال به پشت جبهه در بیمارستان تحت درمان قرار گرفته اند و پس از بهبود نسبی، در آسایشگاه های ویژه ای در یکی از مراکز استقرار اسرای عراقی تحت نظر قرار گرفته اند و هنوز گروهی از اسرای مجروح و معلول در بیمارستان تحت نظر پزشک هستند.

یکی از مسئولان اردوگاه اسرای عراقی در گفت وگویی با خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد: به محض اینکه عراق آمادگی خود را جهت قبول اسرا اعلام کند آنان توسط صلیب سرخ جهانی به عراق تحویل داده خواهند شد.(۲)

۲

حملات عناصر حزب دمکرات امروز شدیدتر و گسترده تر از روزهای قبل بود به طوری که افراد این حزب در ۴ عملیات، ۴۷ تن از نیروهای خودی و افراد محلی را شهید یا زخمی کردند و ۱۰ تن را نیز به اسارت بردند. در این درگیری ها ۲۰ تن از مهاجمان نیز کشته یا زخمی شدند. علاوه براین، انفجار مین در شمال غربی بانه و شرق اشنویه نیز تلفاتی را درپی داشت. در این روز همچنین، ۱۷ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی خود را تسلیم و تقاضای امان نامه کردند.

عوامل حزب دمکرات کردستان ایران و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در عملیات مشترکی به قصد تصرف پایگاه کاکوسان در جنوب سردشت به آنجا حمله کردند، اما پس از آنکه با مقاومت نیروهای پایگاه موفق به تصرف آنجا نشدند، پایگاه را به محاصره درآوردند.

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۲- همان، ص۳.

درپی این حادثه، گروهی از نیروهای خودی برای شکستن محاصره به محل اعزام شدند، اما در راه به کمین مهاجمان افتادند و ۵ نفر از آنها شهید و ۳ نفر هم زخمی شدند.

نیروهای خودی برای بار دوم با سازماندهی بهتر و پشتیبانی بالگرد عملیات دیگری را آغاز کردند و توانستند در ساعت ۱۵:۲۰ با واردکردن تلفاتی به مهاجمان حلقه محاصره را بشکنند و آنان را فراری دهند. در این مرحله از عملیات نیز ۳ تن از افراد خودی شهید و ۶ تن زخمی شدند. افراد ضدانقلاب نیز متحمل تلفات فراوانی (ازجمله ۸ کشته و ۱۲ زخمی براثر آتش بالگرد) شدند یک تن از آنان نیز دستگیر شد.

حزب دمکرات کردستان در اطلاعیه ا ی که از رادیو صدای کردستان پخش شد، ادعا کرد که در این عملیات ۲۰ تن از نیروهای نظامی و پاسدار کشته یا زخمی شده اند. در این اطلاعیه تعداد تلفات افراد حزب دمکرات یک کشته و ۸ زخمی اعلام شده است.(۱)

در درگیری دیگری که بین نیروهای خودی و افراد حزب دمکرات در شمال شرق کامیاران رخ داد، ۲۳ تن از افراد خودی شهید و ۱۰ تن اسیر شدند. حادثه به این صورت بود که روز گذشته عوامل حزب دمکرات در یک عملیات کمین در منطقه کشکمیر (شمال شرقی کامیاران) ۴ تن از افراد خودی را به شهادت رساندند. افراد سپاه کامیاران با اطلاع از این امر، به تعقیب آنان پرداختند، اما مجدداً در کمین مهاجمان افتاده و ۱۹ تن دیگر از نیروهای خودی شهید شدند. افراد این حزب همچنین یکی از زنان بومی را به علت همکاری نکردن و ندادن آذوقه به آنها، اعدام کردند. در این ماجرا که امروز پایان یافت، چند تن از افراد حزب دمکرات نیز کشته یا زخمی شدند، اما آماری دراین باره اعلام نشده است. رادیو بغداد به نقل از اطلاعیه حزب دمکرات کردستان، تعداد کشته های نیروهای خودی را ۵۰ تن و گروگان ها را ۲۰ تن اعلام کرد.(۲)

در جنوب پیرانشهر نیز افراد حزب دمکرات در روستای بادین آباد به یک پایگاه سپاه حمله کردند؛ در حین درگیری یک گلوله آر.پی.جی۷ مهاجمان به یک منزل مسکونی اصابت کرد. در این حادثه منزل مذکور ویران و صاحب خانه شهید و همسرش زخمی شد. تعدادی احشام نیز تلف شدند.(۳)

در حادثه دیگری در جنوب شرقی نقده، عوامل حزب دمکرات به منظور خلع سلاح نیروهای بسیج مردمی به روستای شیخ معروف حمله کردند که با مقاومت اهالی روستا روبه رو و مجبور به عقب نشینی شدند. در این درگیری که دو ساعت طول کشید، ۲ تن از روستاییان زخمی و تعدادی از مهاجمان نیز کشته یا مجروح شدند.(۴)

در روستای زروار در ۱۵ کیلومتری شمال غربی بانه نیز نیروهای خودی به مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند برخورد کردند و ۲ تن از آنان شهید و ۲ تن دیگر زخمی شدند.(۵)

در روستای سیدآباد در ۹ کیلومتری شرق اشنویه، یک خودرو تویوتای گروه کومه له روی مین رفت و منهدم گردید. راننده آن نیز به شدت زخمی شد.(۶)

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۴، رادیو بغداد، ۲۶/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۳۹، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۲/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، صص ۷، ۸ و ۹ ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲، به نقل از اخبار صدای کردستان ایران، ۲۲/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه (اطلاعات)، ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۴۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۴، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۵؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ (مرکز فرماندهی) به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲، الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۷؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه کردستان (فرماندهی عملیات) به طرح و برنامه عملیات قرارگاه حمزه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۲؛ و- سند شماره ۶۴۸۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۲۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی (رکن۳ عملیات)، ۲۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۳، رادیو بغداد، ۳/۲/۱۳۶۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۱۳، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۲، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۴، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۶، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی ۲۳/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۶۴۸۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سـند شماره ۳۱۷۹۶۷ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: از اطلاعـات پیرانشـهر به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سـند تک برگی؛ و- سـند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

۴- سـند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ، پیشـین، ص۱۸؛ و- سـند شماره ۳۱۷۹۶۵ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه نقـده به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه نقده، به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۳۵۰۸۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه قدس (اطلاعات) به ستاد قرارگاه حمزه (اطلاعات)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: گزارش نوبه ای اطلاعـاتی سـتاد مرکزی سـپاه پاسـداران (واحـد اطلاعـات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشـهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳.

۶- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

به دنبال عملیات نیروهای خودی در شمال غربی ارومیه و پاک سازی روستاهای ممکان، مستکان و لیدان درتاریخ ۱۹/۱/۱۳۶۲، امروز ۱۴ تن از وابستگان به گروه های مسلح ضدانقلاب با تحویل دادن ۱۴ قبضه اسلحه، خود را به پایگاه ژاندارمری ممکان معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۱)

در مریوان نیز ۳ تن از افراد وابسته به کومه له ضمن معرفی خود به سپاه، اطلاعاتی را درباره مناطق عملیاتی آتی این گروه دراختیار نیروهای سپاه گذاشتند.(۲)

۱

در شهر تهران، سه نفر از افراد مسلح سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با حکم جعلی وارد یک فروشگاه لوازم صوتی تصویری در خیابان ولی عصر(عج) شده و تعدادی از لوازم مغازه را به سرقت بردند.(۳)

در خیابان ایران نیز یکی از افراد رده بالای این سازمان دستگیر شد. در بازرسی از منزل وی شماری از اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد.(۴)

همچنین در رشت، یکی از اعضای این سازمان که قبلًا به جرم همکاری با سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به مدت ۶ ماه، در زندان بود، بار دیگر به دلیل ادامه همکاری با سازمان مذکور دستگیر شد.(۵)

۲

درپی مشاهده لکه های نفتی در سواحل شرقی عربستان، فهد پادشاه این کشور، دستور داد تا کارخانه آب شیرین کن منطقه شرم الجبار که در این منطقه قرار دارد تعطیل شود.

خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر افزود: «این تعطیل موقت، اولین اقدام ازاین قبیل است که توسط یک کشور ناحیه خلیج فارس انجام می شود. آژانس خبری سعودی به نقل از عبدالرحمن الشیخ وزیر آب و کشاورزی عربستان، گزارش داد از آنجا که این کارخانه آب شیرین کن مقدار نسبتاً کمی از آب این منطقه را تأمین می کرد به منابع آب این منطقه لطمه ای نخواهد زد. وی گفت شاه فهد همچنین از ماهیگیران خواسته است که به خاطر آلودگی آب، ماهیگیری در آب های خلیج فارس را متوقف سازند.»

این خبرگزاری اضافه کرد: «کارخانه های آب شیرین کن خلیج فارس، که در کشوری مانند قطر صددرصد آب آشامیدنی این کشور را تأمین می کنند، براثر آلودگی ناشی از نشت نفت در معرض تهدید مستقیم قرار گرفته اند. در بحرین، مدیر کارخانه آب شیرین کن سیترا که یک دهم مصرف آب این کشور را تأمین می کند، اعلام کرد: برای محافظت این کارخانه از آلودگی، سدهای شناور نصب شده است.»(۶)

ص: ۷۱۶

۱- سند شماره ۳۵۰۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳ ارتش جمهوری اسلامی ایران) به فرماندهی نزاجا - معاونت و عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۰، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۳/۱/۱۳۶۲، الی ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۴۵۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۷؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۵ و ۶.

۴- سند شماره ۲۳۲۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۷، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۱۰۳۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۵، ۲۸/۱/۱۳۶۲ ص۲.

۵- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۱، ص۴.

۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۸، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۱/۱۳۶۲، آژانس خبری سعودی.

۱

روزنـامه امریکـایی واشـنگتن پست در مقـاله ای به مرور روابط اقتصادی ایران و امریکا پرداخت. بررسـی مکانیزم های صادرات کالاهای امریکایی به ایران و دلایل بی میلی شرکت های امریکایی به معامله با ایران از مباحث اصلی این مقاله است.

رادیو امریکـا به نقل از این روزنامه گزارش داد: «روزنامه واشـنگتن پست در صـفحات مالی و اقتصادی خود مطلبی به قلم همیلتون و توماس ویت من درباره بهبود تـدریجی روابـط اقتصادی ایران و امریکا منتشـر کرده است. در این گزارش آمـده است که تماس ها و توافق های تجاری و اقتصادی بین ایران و امریکا به آهسـتگی از سـر گرفته شـده است. دیپلمات ها، مقامات بازرگانی و کارشناسان که در ایران تماس هایی دارند می گویند درپی آشوب های انقلابی در ایران نشانه هایی از مصلحت جویی مشاهده کرده اند و ایرانی ها امیدوارند که بعد از درگذشت [امام] خمینی، روابط بازرگانی خود را با امریکا از سـر بگیرند. به گزارش واشنگتن پست، صادرات مستقیم امریکا به ایران در سال گذشـته از حدود ۲۰۰ میلیون دلاـر تجـاوز نکرد. این رقم در مقابل رقم مبادلات بازرگانی ایران و امریکا در سال های گذشـته، بسـیار ناچیز است و بیشتر بابت گنـدم و برنـج بود، ولی پروانه هـای صـادراتی که اخیراً وزارت بازرگـانی امریکـا به صادرکننـدگان امریکایی داده است نشان می دهـد که ایران اکنون مقـداری لوازم الکترونیک و علمی نیز از امریکا می خرد. واردات فعلی امریکا از ایران به تعداد کمی فرش محدود و منحصـر است، اما رقم واقعی صادرات امریکا به ایران به آسانی معلوم نمی شود، زیرا بسیاری از محصولات امریکایی ازطریق سازندگان و کارگزاران اروپایی به ایران فروخته می شود. در دو ماه آخر سال میلادی گذشته و ماه اول سال مالی، وزارت بازرگانی امریکا ۱۲ پروانه صـادراتی برای صـدور کالاهـایی که سابقـاً فروش آن به ایران ممنوع بود صـادر کرده است که یـا مسـتقیماً یـا ازطریق اروپـا به ایران فروخته شود. روزنـامه واشنگتن پست در دنباله گزارش خود می نویسد باوجود تمایل روزافزون ایرانی ها به معامله کردن با شرکت های امریکایی، بسیاری از مؤسسات امریکایی حاضر به برقراری روابـط اقتصادی جدیـد با ایران نیسـتند و به ویژه دولت امریکا از فروش اسـلحه به ایران امتناع می ورزد. امتناع برخی از شـرکت های امریکایی از معامله با ایران به این سـبب است که نمی خواهند کشورهای عرب را که خواهان پیروزی احتمالی ایران در جنگ علیه عراق نیستند، از خود برنجانند.»(۱)

۲

برخلاف پیش بینی های اولیه، جنگ ایران و عراق برای اقتصاد جهانی و تجارت بین المللی نفت چنـدان خطرناک نیست. روزنامه واشـنگتن پست با درج این مطلب در مقاله ای به بررسی تأثیرات سیاسی جنگ در منطقه و محدودشدن انقلاب ایران در چارچوب مرزهای جغرافیایی پرداخت. در گزارش رادیو امریکا از این مقاله آمده است:

«مطلبی که روزنامه واشنگتن پست به قلم جیم هوبلن دستیار سردبیر اخبار خارجی این روزنامه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۳، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۲۱، رادیو امریکا، ۲۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه واشنگتن پست.

زیر عنوان "جنگ عقرب وار ایران و عراق" نوشته نه به رویدادهای این جنگ بلکه به بررسی تحولاتی که در این جنگ رخ نداده پرداخته است. هوبلن می نویسد: جنگ دو سال و نیم ایران و عراق برخلاف تصوری که چند سال پیش وجود داشت ثابت کرد که ناحیه خلیج فارس انفجارپذیرترین بشکه باروت در جهان نیست و غرق شدن احتمالی یک کشتی باری در این خلیج جریان نفت را به سوی باختر زمین قطع نمی کند و خطر درگیری بزرگی بین امریکا و شوروی به وجود نمی آورد و برعکس، دو ابرقدرت درمورد ایران روش بی اعتنایی درپیش گرفته اند. درواقع جنگ ایران و عراق به تجارت بین المللی نفت چندان خللی وارد نساخته و امریکا و شوروی را هم چندان باهم سرشاخ نکرده و کشورهای همسایه ایران و عراق را که خود را در معرض خطر گسترش نوع قشری اسلام مارک [امام] خمینی حس می کردند، بی ثبات نساخته است.»

روزنامه واشنگتن پست می افزاید: «اخیراً عده ای از کارشناسان مسائل خاورمیانه و ناظران روابط امریکا و شوروی کنفرانسی در انگلستان تشکیل دادند و درباره نتایج جنگ ایران و عراق و تجاربی که از آن می توان آموخت بحث کردند. این کارشناسان نتیجه گرفتند که شوروی در جریان جنگ ایران و عراق بازنده شده، درحالی که امریکا هنوز نفت خود را دریافت می کند و دو رژیم ضدامریکایی در خلیج فارس: یعنی رژیم ایران و عراق، به جان هم افتاده اند و وضعیت سوق الجیشی امریکا دست کم موقتاً به محکمی سال های پیش از ۱۹۷۳، شده است. خطر گسترش آشوب های مذهبی به تقلید از انقلاب اسلامی ایران کاهش یافته و مسلمانان کشورهای عرب چندان تمایلی به برقراری رژیمی شبیه رژیم [امام] خمینی در کشورشان ندارند.»(۱)

ضمیمه گزارش۶۲۹: مشروح عملیات یگان های تحت امر قرارگاه های کربلا و نجف در روز اول عملیات

مشروح عملیات ۸ قرارگاه فرعی تحت امر قرارگاه کربلا (۵ قرارگاه) و قرارگاه نجف (۳ قرارگاه) به ترتیب از شمال به سمت جنوب منطقه عملیات به این شرح است:

الف) قرارگاه کربلا

قرارگاه کربلای۴

نیروهای گردان حضرت رسول(ص) از لشکر۱۴ امام حسین(ع) که در اولین دقایق پس از نیمه شب با نیروهای دشمن درگیر شده بودند، با شکستن خط اقدام به پاک سازی خط اول دشمن کرده، تا قبل از ساعت یک بامداد، مأموریت خود را به اتمام رساندند و فرماندهی به گردان بعدی اعلام کرد از معبر عبور کند.

سپس گردان امیرالمؤمنین(ع) از همین لشکر که در نزدیکی خط مستقر شده بود، بنا به دستور بلافاصله وارد عمل شد و پس از عبور از معبر به سمت چپ و راست گسترش یافت، اما به دلیل شلیک تیربارهای دشمن ازسمت راست، برخلاف مانور پیش بینی شده، بیشتر به سمت جنوب تمایل پیدا کرد. دراین میان تعدادی از نیروهای این گردان مسیر حرکت خود را گم کرده و به سمت (چپ) ارتفاع۱۳۵ متمایل شدند.(۲)-(۳)

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، صص ۱۳، ۱۴ و ۱۵، صدای امریکا، ۲۲/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه واشنگتن پست

۲- این گردان باید بیشتر به سمت راست (شمال) حرکت کرده و پس از پاک سازی منطقه با احداث خاکریز (با کمک مهندسی) موضع پدافندی جناح راست عملیات را ایجاد و با گردان سوم (امام حسن(ع)) روی ارتفاع۱۳۵ الحاق می کرد. (سند شماره ۱۰۵ / گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (طالقانی و اسحاقی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۳.)

۳- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۵ - ۱۴.

پس از آن، گردان امام حسن مجتبی(ع) از لشکر۱۴ امام حسین(ع) نیز به دنبال گردان امیرالمؤمنین(ع) از معبر عبور و مستقیماً به سمت ارتفاع۱۳۵ که هدف اصلی این گردان بود پیشروی کرد. نیروهای این گردان پس از هماهنگی با یک خیز، نهایتاً موفق شدند خود را به ارتفاع۱۳۵ برسانند و تعدادی از نیروهای این گردان تا ارتفاع۱۳۹ (خط پیروزی) نیز پیشروی کردند و یک پاسگاه فرماندهی دشمن را در آنجا منهدم ساختند.(۱)

باوجود موفقیت به دست آمده در این محور، مهم ترین مشکل دو گردان امیرالمؤمنین(ع) و امام حسن(ع) الحاق با نیروهای یگان سمت چپ (جنوب)؛ یعنی لشکر۴۱ ثارالله بود. تاریکی مطلق هوا، پاک سازی نشدن کامل منطقه از عناصر دشمن و وضعیت زمین و وجود شیارهای متعدد که امکان مخفی شدن نیروهای عراقی را فراهم کرده بود، مانع از تصرف کامل منطقه و الحاق نیروهای این دو گردان با نیروهای لشکر۴۱ روی ارتفاع۱۳۵ و قبل از آن شد.

از اولین ساعات امروز، احمد کاظمی فرمانده قرارگاه کربلا بر الحاق نیروها تأکید داشت،(۲) اما این مشکل تا ساعت ۱:۳۰ بامداد، حل نشد. بنابراین دو تدبیر برای حل این مسئله اندیشیده شد: اول، تلاش نیروهای در خط برای الحاق با یکدیگر و دوم واردشدن یک گردان (تلفیقی سپاه و ارتش)(۳) برای پرکردن فاصله نیروهای قرارگاه کربلای۴ و کربلای۱. این گردان ساعت ۱:۴۰ صبح، وارد منطقه شد، اما به دلیل تاریکی هوا و گم شدن در داخل کانال های پس از خط، تا دو ساعت بعد نیز نتوانست مأموریت خود را اجرا کند. ساعت ۴ بامداد، عرب (فرمانده تیپ۲ لشکر۱۴ امام حسین(ع)) برای ساماندهی و هدایت این گردان به خط رفت. در ساعت ۵ بامداد، تلاش برای کشاندن نیروهای دو گردان امیرالمؤمنین(ع) و امام حسن مجتبی(ع) به سمت چپ و پرکردن فاصله بین قرارگاه های کربلای۴ و کربلای۱ با استفاده از گردان تلفیقی به نتیجه روشن و مطلوب نرسید.**(۴)-(۵)

درهمین حال، به دلیل کم بودن عرض معابر پاک سازی شده، دستگاه های لودر و بلدوزر (درحد ۳ دسته) نتوانستند از آن عبور کرده و در جناح راست منطقه عملیات قرارگاه کربلای۴ (در حاشیه جاده آسفالت چم سری - زبیدات) خاکریز احداث کنند. حتی به علت حجم زیاد آتش دشمن چند تن از رانندگان این دستگاه ها زخمی شدند، لذا این مأموریت مهندسی تا ساعت ۵ صبح، اجرا نشد.(۶)

قرارگاه کربلای۱

در منطقه این قرارگاه، گردان فتح از لشکر۴۱ ثارالله پس از بروز مشکل برای گردان اول (گردان امام جعفر صادق(ع)) بلافاصله وارد منطقه شد و حدود ۱۰ دقیقه بعد به گردان اول رسید، ولی از آنجا که مسیر عبور این گردان به خوبی از نیروهای دشمن و موانع پاک سازی نشده بود، بخشی از توان آن صرف پاک سازی منطقه مأموریت گردان اول شد.(۷)\a

گردان فتح پس از عبور از خط اول، با موانع دیگری نیز برخورد کرد که پاک سازی آن موجب ازدست رفتن زمان بیشتری شد. بااین حال، یک گروهان از این گردان در ساعت ۱:۱۰ بامداد، به ارتفاع۱۳۹ رسید، اما تصرف کامل ارتفاع، پاک سازی و الحاق با یگان های هم جوار در این نقطه به خوبی انجام نشد، زیرا آتش دشمن نیز روی این نیروها شدید بود. این وضعیت تا ساعت ۲:۳۰ بامداد، ادامه داشت. در این ساعت اعلام شد گردان دوم در تصرف کامل ارتفاع۱۳۹ به مشکل برخورده است.(۸)

۱- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۴.

۲- لشکر۴۱ ثارالله (قرارگاه کربلای۱) در ساعت ۱۲:۴۰ اعلام کرد که در بخشی از ارتفاع۱۳۵ منتظر الحاق با نیروهای قرارگاه کربلای۴ می باشد. (سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه هفتم حدید، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۱۹.)

۳- این گردان تلفیقی متشکل از گردان قدس (سپاه پاسداران) و گردان۱۳۱ (تیپ۲ لشکر۷۷ ارتش) بود. (سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۴۱ ثارالله از عملیات والفجر۱ (حسین سعادتی)، ۱۱/۲/۱۳۶۲ صص ۴ و ۱۹.)

۴- * گزارش هایی بعداً به قرارگاه های کربلای ۴ و ۱ رسید مبنی بر اینکه تعدادی از نیروهای تک ور از دو قرارگاه در منطقه با یکدیگر ارتباط برقرار کرده بودند، اما خبری از الحاق در این حد ازسوی فرمانده دسته ها و گردان ها به رده های بالاتر نرسید. (سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (اسحاقی و طالقانی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.)

۵- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۶ - ۱۵.

۶- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۶.

۷- سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳.

۸- همان؛ و- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۲.

گفتنی است که نیروهای قرارگاه کربلای۱ در جناحین خود در شمال با نیروهای قرارگاه کربلای۴ و در جنوب با نیروهای قرارگاه کربلای۲ مشکل الحاق در خط اول و در عمق منطقه را داشتند که با احداث خاکریز در جناح شمال خود تاحدی مشکل الحاق در خط اول خود را حل کردند.(۱)

درپی ناکامی دو گردان قبلی، از ساعت ۲:۳۰ بامداد، گردان قدس برای کمک به کامل کردن تصرف ارتفاع۱۳۹ و تثبیت آن وارد منطقه شد، ولی به دلیل عدم الحاق با جناحین و بازبودن هر دو طرف، حجم بسیار بالای آتش دشمن و حضور و مقاومت عناصر پراکنده دشمن که به علت پاک سازی ناقص گردان های قبلی در منطقه باقی مانده بودند، این گردان نیز در اجرای مأموریت موفقیتی کسب نکرد.

تاریکی هوا نیز تاحدی نیروها را سردرگم کرده بود و تلاش مسئولان قرارگاه کربلای۱ برای ایجاد نظم و انسجام بین نیروها و الحاق آنان روی دو ارتفاع۱۳۵ (با نیروهای قرارگاه کربلای۴) در سمت راست و ۱۳۹ (با نیروهای قرارگاه کربلای۲) در سمت چپ (جنوب) به نتیجه مشخص نرسید. تدابیر مسئولان قرارگاه کربلا برای حل این معضل ازطریق تماس بی سیمی با مسئولان قرارگاه کربلای۱ نیز ثمربخش نبود، لذا احمد کاظمی ساعت ۴:۳۰ صبح، در تماسی با غلامعلی رشید، اعلام کرد که قصد دارد برای بررسی دقیق تر وضعیت به قرارگاه های کربلای ۱ و ۲(۲) برود.(۳)

قرارگاه کربلای۲

عدم موفقیت گردان اول (مسلم) در تصرف ارتفاع۱۷۵ و شهادت تعدادی از کادر گردان و گروهان های آن باعث شد گردان ادغامی سیدالشهدا(ع) که مأموریت پوشاندن سمت راست گردان اول را داشت، ساعت ۳۰ دقیقه بامداد، وارد منطقه درگیری شود، اما به دلایلی ازجمله تاریکی هوا، حجم زیاد آتش و عدم کنترل مناسب گردان ادغامی،(۴) مأموریت این گردان هم به نتیجه نرسید. در پیگیری وضعیت نیروهای قرارگاه کربلای۲، فرمانده لشکر۷ ولی عصر(عج) (براساس اطلاعات اشتباه واصله از نیروهای در خط(۵)) اعلام کرد که گردان اول ارتفاع۱۷۵ را تصرف کرده است، اما از همه طرف به سوی این نیروها تیراندازی می شود. وی همچنین از سرگردانی گردان ادغامی (دوم) در پیداکردن گردان اول خبر داد.(۶) چنین وضعیتی تا ساعت ۲:۳۰، ادامه داشت و با گذشت زمان تلفات نیروهای این گردان هم افزایش می یافت. ورود گردان سوم (ادغامی) نیز نه تنها مشکلی را حل نکرد، موجب تلفات بیشتر نیز شد. مجروح شدن مسئول محور هم بر گره کار افزود و از این پس، فرد مسلطی برای هدایت نیروهای در خط حضور نداشت، لذا نیروهای دو گردان لشکر۲۱ حمزه به مرور اقدام به عقب آمدن از خط کردند.

خبر خلوت شدن خط و عقب نشینی تدریجی نیروهای گردان تلفیقی در ساعت ۲:۳۰، به قرارگاه کربلا و پس از آن به قرارگاه خاتم(ص) رسید. از این پس، قرارگاه کربلا تلاش کرد با صدور دستور گسترش نیروهای لشکر۴۱ ثارالله(ع) (قرارگاه کربلای۱) به سمت راست (جنوب) و آوردن حداقل ۳ گردان (۲ گردان از لشکر۱۴ امام حسین(ع) و یک گردان از لشکر۴۱ ثارالله(ع)) به تصرف اهداف قرارگاه عملیاتی کربلای۲ به ویژه ارتفاع۱۷۵ کمک کند.(۷)

۱- سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۴ - ۱۳.

۲- علاوه بر قرارگاه های کربلای ۴ و ۱ که در تصرف هدف های طراحی شده در شب اول تا ساعت ۴:۳۰ مشکل داشتند، نامناسب ترین وضعیت مربوط به گردان های قرارگاه کربلای۲ بود که به آن اشاره خواهد شد.

۳- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳؛ و- سند شماره ۱۰۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳.

۴- درمجموع، هدایت گردان های ادغامی به علت کمیت زیاد و ترکیب نسبتاً ناهمگون نیروهای سپاه و ارتش با مشکل مواجه بود. چنین وضعیتی در حین عملیات نیروهای قرارگاه کربلای۲ نمود بیشتری داشت.

۵- نیروهای گردان اول (مسلم) در تپه ای فرعی در قسمتی از ارتفاع۱۷۵ مستقر شدند و درحالی که به اشتباه تصور می کردند ارتفاع۱۷۵ را تصرف کرده اند این موضوع را به فرماندهی قرارگاه عملیاتی کربلای۲ اعلام کردند. (سند شماره ۱۱۲/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۷ ولی عصر(عج) در عملیات والفجر۱ (سلیمی و تاج آبادی فراهانی)، ۲۲/۲/۱۳۶۲، ص۷.)

۶- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۹.

۷- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۰.

بااین حال، به رغم همه تلاش ها و تأکید مکرر سرهنگ سلیمانجاه به فرمانده تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه، مبنی بر مقاومت و عقب نشینی نکردن نیروهای دو گردان این تیپ،(۱)به هم خوردن سازمان این دو گردان ادغامی و دادن تلفات زیاد، وضعیتی را به وجود آورد که قرارگاه کربلا دستور داد واحد تعاون با تمام توان اقدام به عقب آوردن پیکر شهدا و مجروحان کند. احمد کاظمی هم هرچند از وضعیت نابسامان نیروهای قرارگاه کربلای۲ خبر داشت و بر تخلیه پیکر شهدا و مجروحان تأکید می کرد، ... تصریح کرد که نیروها حق عقب نشینی ندارند.

تسلط نیروهای عراقی روی قله ارتفاع۱۷۵ که مانع حضور نیروهای گردان مسلم در تمام ارتفاع می شد و ناکامی دو گردان ادغامی در رسیدن به این ارتفاع، احتمال محاصره شدن نیروهای گردان مسلم را – که در بخشی از ارتفاع۱۷۵ مستقر بودند – تشدید کرده بود(۲)

با ادامه یافتن این وضعیت و اعلام این خبر ازسوی قرارگاه کربلای۲ که عراقی ها درحال محاصره نیروهای گردان مسلم در ارتفاع۱۷۵ هستند، احمد کاظمی از جانشین خود مصطفی ربیعی، خواست که در تماس با قرارگاه خاتم الانبیا(ص)درمورد نیروهای این محور کسب تکلیف کند.

قرارگاه کربلای۳

در منطقه عملیاتی قرارگاه کربلای۳ که محل اجرای مأموریت تیپ۳۳ المهدی(عج) سپاه با ۳ گردان مستقل و تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه ارتش با ۳ گردان ادغامی با تیپ۳۳ المهدی(عج) بود، در سمت راست ارتفاع۱۷۸، بلافاصله پس از بازشدن معبر، گردان دوم (ادغامی) عبور و در دامنه ارتفاع شروع به پیشروی کرد. اما در معبر سمت چپ ارتفاع، دو گردان فجر و ۹۰۴۱ که موفق به بازکردن معبر نشده بودند، به دلیل هوشیارشدن نیروهای دشمن و اجرای آتش پرحجم روی نیروها و نیز محتمل نبودن بازشدن معبر، از جعفر اسدی فرماندهی تیپ۳۳ المهدی(عج)، درخواست استفاده از معبر سمت راست را کردند. وی ابتدا با این درخواست مخالفت کرد، ولی با ادامه این وضعیت (بازنشدن معبر) ناگزیر آن را پذیرفت. معنی این اقدام آن بود که همه نیروهای قرارگاه عملیاتی کربلای۳ از یک معبر نفوذ و در عمق منطقه پیشروی کنند.

دقایقی پس از نیمه شب، به دو گردان ادغامی (گردان ۹۰۵۲ سپاه + گردان ۱۷۱ ارتش) و (گردان ۹۰۴۰ سپاه + گردان ۱۷۴ ارتش) دستور داده شد که از تنها معبر بازشده در سمت راست به ارتفاع۱۷۸ نفوذ کنند.

فرمانده گردان ۹۰۴۱ نیز پس از کسب اجازه برای استفاده از معبر سمت راست، ظرف ۴۵ دقیقه نیروهای خود را جمع آوری کرد و ساعت ۱:۳۰ بامداد، با دو گردان ادغامی به معبر رسیده وارد منطقه شدند.

هرچند نفوذ و پیشروی نیروهای تیپ۳۳ المهدی(عج) و تیپ۳ لشکر۲۱ حمزه در منطقه خوب بود، اما تجمع این حجم نیرو (حداقل ۴ گردان) در یک معبر، مطلع شدن دشمن از حضور این نیروها در دامنه ارتفاع۱۷۸ و اجرای آتش پرحجم روی آنان تلفات فراوانی درپی داشت. از طرف دیگر، نبود دید کافی براثر تاریکی مطلق هوا هم مانع دستیابی کامل این نیروها به هدف هایشان شده بود، لذا آنان نمی توانستند وضعیت خود را به طور دقیق برای فرماندهی ترسیم کنند و فرماندهی نیز از هدایت مؤثر نیروها بازمانده بود.(۳)از حدود ساعت ۱:۴۵ بامداد، به تدریج فشار دشمن به نیروهای خودی ازسمت راست ارتفاع۱۷۸ زیاد شد، به حدی که احتمال دسترسی دشمن به معبر ورودی این ۴ گردان و محاصره شدن آنها می رفت.(۴)

باتوجه به حضور نیروهای عراقی در قسمت های بالایی ارتفاع۱۷۸ و مسلط بودن تیربارهای عراقی و آتش منحنی دشمن، وضعیت کاملاً به نفع نیروهای عراقی بود و با گذشت زمان، به تعداد شهدا و مجروحان نیروهای خودی اضافه می شد. فرمانده تیپ۳۳ المهدی(عج) وضعیت این نیروها را در ساعت ۳:۴۵ صبح، به قرارگاه کربلا این گونه گزارش کرد: «وضعیت نیروهای ما خیلی خراب است و از چپ و راست ما را زیر آتش می گیرند و تا حالا ۲ گردان ادغامی و ۲ گردان مستقل داخل منطقه رفته اند و از هر طرف فشار زیادی روی آنها است.» فرماندهی قرارگاه کربلا نیز باتوجه به وضعیت کلی عملیات از وی خواست از واردکردن گردان دیگر خودداری کند تا قرارگاه کربلا تصمیم بگیرد.(۵)

۱- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۱.

۲- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵.

۳- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۱۹ – ۱۸؛ و- سند شماره ۱۰۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۷.

۴- سند شماره ۱۰۶/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۸ – ۷.

۵- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۲.

ناکامی نیروهای این قرارگاه در تصرف و تثبیت ارتفاع۱۷۸ تا حدود ساعت ۴ بامداد، ادامه یافت و فرماندهی تیپ۳۳ المهدی(عج) در تماس مجدد با قرارگاه کربلا، ماندن این نیروها را در دامنه ارتفاع۱۷۸، به دلیل حضور و تسلط دشمن بر این ارتفاع، غیرمنطقی و موجب تلفات بیشتر توصیف کرد.(۱)

در ساعت ۴:۳۰ بامداد، احمد کاظمی در تماسی با قرارگاه خاتم(ص) درمورد وضعیت قرارگاه کربلای۳ گفت: «اسدی [کربلای۳] رفته جایی که معلوم نیست کجاست و به گفته خودش بجز یک گردان همه [گردان هایش] را خرج کرده و سمت راست او هم صعب العبور است و یک اسیر [اسیرشده به وسیله نیروهای این تیپ] گفته که بیابان آن منطقه [راست ارتفاع۱۷۸ و عمق هدف این قرارگاه] سیم خاردار است و من می ترسم که روی ارتفاعاتی که هستند میدان مین باشد.»(۲)

قرارگاه کربلای۵

در منطقه عملیاتی قرارگاه کربلای۵ که محل اجرای مأموریت دو لشکر۸ نجف و ۱۹ فجر از سپاه پاسداران در منتهی الیه خط حد قرارگاه کربلا و شامل چند قله در شمال شیار بجلیه بود، پس از ناکامی گردان اول (فتح از لشکر۸ نجف) در اجرای کامل مأموریت خود، گردان دوم (علی بن ابی طالب(ع)) در ساعت ۱۰ دقیقه بامداد، از معبر عبور کرد و در مسیر پیشروی خود مانند گردان اول با نیروهای کمین های پاک سازی نشده دشمن درگیر شد. نیروهای این گردان، حداقل ۳ سنگر کمین دشمن را که آتش مؤثری روی نیروهای خودی اجرا می کردند، منهدم ساختند و پس از حدود ۲ کیلومتر پیشروی، خود را به نیروهای گردان اول که در پشت یک میدان مین در عمق منطقه متوقف شده بودند، رساندند.

تجمع و معطل ماندن نیروهای این دو گردان درحالی بود که نیروهای تخریب به جای بازکردن معبر به سمت عمق (عرض) درحال بازکردن معبر در طول میدان بودند و باوجود تلاش فراوان توفیقی در اتمام آن نداشتند و این خود موجب تلفات زیاد در زیر آتش دشمن شد. به دستور فرمانده گردان، نیروها برای جلوگیری از افزایش تلفات در شیارهای اطراف پخش شدند. استمرار این وضعیت در خط حد قرارگاه کربلای۵ نیز تبدیل به یکی دیگر از مشکلات قرارگاه کربلا شد.(۳)

بدین ترتیب، کل نیروهای قرارگاه کربلای۵ از زمان حرکت تا توقف، یا با نیروهای کمین دشمن درگیری داشتند یا درحال بازکردن میدان های مین بودند. این نیروها به هر طرف شیارها که می رفتند به مین برمی خوردند. درنهایت آنان در سمت راست (شمال) مقابل ارتفاع۱۶۵ متوقف شدند، یعنی پس از عبور از موانع اولیه به خط اول دشمن نرسیدند. این درحالی بود که تیربارهای اطراف پاسگاه بجلیه به شدت روی نیروها اجرای آتش می کردند.(۴)

فرماندهی قرارگاه کربلا ساعت ۳:۳۰ بامداد، برای بررسی دقیق تر وضعیت این نیروها به محل قرارگاه کربلای۵ رفت.(۵)احمد کاظمی پس از بررسی وضعیت در گزارشی به غلامعلی رشید در قرارگاه خاتم(ص) گفت: «اینها از سه راهی رفتند جلو و پس از گذشتن از کمین قرار بود به شیار بجلیه بروند ولی آن را گم کردند و آتش هم رویشان خیلی شدید است.»(۶) وی همچنین برای محمدابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف، وضعیت را این طور ترسیم کرد: «شما کسانی را بفرست تا مشکل کربلای۵ را حل کنند. دشمن هنوز روی ارتفاعات هست و بچه ها در منطقه گم شده اند و صبح نزدیک است.»(۷)

اما مجموعه این تدابیر و تلاش ها به نتیجه مورد نظر نرسید.

ب) قرارگاه نجف

در خط حد قرارگاه نجف نیز نیروها در اکثر محورها با عناصر کمین دشمن درگیر شده بودند. یگان های تحت امر این قرارگاه به ترتیب از شمال به جنوب شامل قرارگاه های نجف۱، نجف۲ و نجف۴ بودند.

۱- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۳.
۲- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۴.
۳- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۱؛ و- سند شماره ۱۱۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۰.
۴- سند شماره ۱۱۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۱.
۵- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۳.
۶- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۴.
۷- سند شماره ۰۱۹۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۵.

قرارگاه نجف۱

نیروهای گردان دوم حر از لشکر۳۱ عاشورا از معبر دوم وارد منطقه شده و بدون درگیری پیش رفته بودند. این گردان که به دلیل تجمع بیش از حد نیروهایش در زیر آتش دشمن متحمل تلفات شده بود، در ساعت ۳۰ دقیقه بامداد، با عناصر دشمن درگیر شد(۱)و پس از پاک سازی بخشی از منطقه محوله در ساعت ۱ بامداد، از کانال دوم مقابل خود عبور کرد. گردان حر سپس درخواست کرد گردان بعدی وارد عملیات شود، لذا گردان سوم (جندالله)، وارد عمل شد. نیروهای این گردان موفق شدند تا سمت چپ (جنوب) ارتفاع۱۴۳ پیشروی کرده و ضمن پاک سازی منطقه تصرف شده در این منطقه پدافند کنند.

پس از آن، گردان چهارم (مسلم) نیز وارد عمل شد. فرمانده گردان مسلم برای اجرای مأموریت نیروهای تحت امر خود، ۲ گروهان از نیروهای گردان پنجم (گردان بقیه الله(عج)) را که دنبال پشتیبان این گردان بودند، همراه برد. درحالی که قرار بود این دو گروهان بنا به دستور مسئول محور و فرمانده لشکر عاشورا وارد عمل شوند. این اقدام از یک سو باعث تراکم و تجمع نیروها و درنتیجه افزایش تلفات شد(۲) و از سوی دیگر موجب شد توان این دو گروهان همراه با بخشی از نیروهای گردان مسلم صرف شکستن خط شود(۳) و آنها نتوانند مأموریت اصلی خود را (تأمین حدود ۸۰۰ متر سمت راست (شمال) ارتفاع۱۴۵) انجام دهند. ولی درنهایت گردان مسلم موفق شد در ساعت ۲:۲۵ بامداد، به زیر ارتفاع۱۴۵ برسد.(۴)

پس از آن، گردان ششم ادغامی (گردان قدس + گردان۱۴۶ از تیپ۵۵ هوابرد) وارد منطقه شد، اما به دلیل شهادت فرمانده گردان و زخمی شدن مسئول محور و تلفات زیاد نیروها، همچنین ناتوانی معاونان گردان در هدایت افراد، هماهنگی بین نیروها بسیار ضعیف شده و افراد این گردان به صورت پراکنده به خط رسیدند و درنتیجه در منطقه هدف گسترش مناسبی پیدا نکردند.(۵)

قرارگاه نجف۲

نیروهای قرارگاه نجف۲ بین دو قرارگاه نجف۱ و ۴ مأموریت تصرف و تأمین سه ارتفاع (۱۰۳، ۱۱۰ و ۱۱۲) در منتهی الیه جنوبی سلسله جبال حمرین را برعهده داشتند. اولین گردان (مالک از لشکر۲۷ حضرت رسول) که درگیر بازکردن موانع مقابل خط اول بود، پس از گشودن معبر مقارن نیمه شب وارد منطقه درگیری شد. براساس مانور، یک گروهان از این گردان ابتدا تپه۱۰۳ را تصرف و پاک سازی کرد و بقیه نیروها حرکت خود را به سمت ارتفاع۱۱۲ ادامه دادند، اما در مسیر با موانع (سیم خاردار به عمق ۳۰۰ متر و مین های تله شده به سیم خاردار) مواجه شدند،(۶) لذا گردان مالک پس از یک درگیری شدید، به سختی از موانع عبور کرد(۷) و موفق شد یک کانال سراسری را در یال ارتفاع۱۱۰ تصرف و پاک سازی کند. پس ازآن، گروهان سوم خود را تا قبل از ارتفاع۱۱۲ گسترش داد و در ابتدای ارتفاع۱۱۲ برای الحاق با گردان های هم جوار و ادامه مأموریت (رفتن روی ارتفاع۱۱۲) منتظر ماند. علت توقف این گردان تأخیر در حرکت گردان بعدی (گردان علی اصغر(ع)، جمعی تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) و ازطرفی وجود موانع و سیم خاردار در زیر ارتفاع۱۱۲ بود.(۸)

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۲.

۲- سند شماره ۱۰۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۲.

۳- گردان مسلم هنگام گذشتن از آخرین ردیف سیم خاردار موانع عراقی ها تلفات زیادی داد، چون دشمن در دهانه شیار روبه روی مسیر عبور این نیروها سنگر تیربار داشت که تا آخرین لحظات فعال بود و مقاومت می کرد. فعالیت این تیربار و تجمع نیروهای گردان مسلم و دو گروهان گردان بقیهالله(عج) تلفات زیادی را به نیروهای خودی وارد کرد. (سند شماره ۱۰۹ /گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۳۱ عاشورا از عملیات والفجر۱ (نعمتی)، ۸/۳/۱۳۶۲، ص۳۳.)

۴- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۳.

۵- سند شماره ۱۰۹/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۳.

۶- سند شماره ۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۴.

۷- نیروها اظهار می کردند با مانعی مواجه شده بودند که در آن دشمن مین های منور را به سیم خاردار تله کرده بود. نیروها برای گشودن این موانع از ۸ اژدر بنگال استفاده کرده و با دادن حدود ۳۰ شهید (براثر اصابت گلوله های تیربار مستقر در دامنه ارتفاع۱۱۰) توانسته بودند راهی را باز کرده و از این نقطه عبور کنند. (سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص) از عملیات والفجر۱ (خرمی و شاهرودی)، ۲۵/۲/۱۳۶۲، ص۳۷.)

۸- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴۴ - ۴۲.

گردان مالک که در سمت چپ گردان کمیل و پشت سر آن روانه شده بود، در ادامه به علت حرکت کند گردان کمیل از زمان بندی پیش بینی شده عقب افتاد و با دو ساعت تأخیر به دشمن زد و موفق شد تا جاده خاکی مقابل خود (تک کانال) پیشروی کند و در این قسمت ازسمت چپ (جنوب) با گردان کمیل الحاق کرد، اما ازسمت راست (شمال) به دلیل عدم پیشروی و موفق نبودن گردان سوم سمت راست (گردان مقداد) موفق به الحاق با این گردان نشده و از ادامه پیشروی و تصرف ارتفاعات ۱۴۰ و ۱۴۳ هم بازماند. این گردان ازسمت راست خود که فاصله کمی با دشمن داشت، براثر آتش زیاد نیروهای عراقی به شدت تحت فشار بود.(۱)

حرکت نیروهای گردان سوم (مقداد) پس از ردکردن کانال اول به علت درگیری با کمین های دشمن کند شد. این گردان پس از پاک سازی کمین ها از ساعت ۱ تا ۴:۳۰ بامداد، پشت سیم خاردارهای قوی و میدان مین عراقی ها معطل ماند و از قرارگاه نجف۲ درخواست کمک کرد. باوجود تلاشی که این گردان انجام داد حتی با استفاده از اژدر بنگال موفق به گشودن معبر برای نیروها نشد. لذا این گردان به هیچ کدام از اهداف خود دست نیافت و عملیات در محدوده این گردان به اصطلاح گره خورد.(۲)

یادآوری می شود فاصله این گردان با نیروهای دشمن حدود ۲۰۰ متر بود و نیروهای اطلاعات عملیات گردان در این منطقه از دشمن اسیر گرفته و با راهنمایی وی معبر نیروهای عراقی را نیز پیدا کرده بودند، اما مقاومت دشمن و تیراندازی از چند سنگر کمین پاک سازی نشده در پشت سر نیروهای گردان و تاریکی مطلق هوا موجب زمین گیرشدن نیروها شد.(۳)

پس از آنکه مشخص شد گردان سوم (مقداد) قادر به بازکردن معبر و تصرف اهداف خود نشده است، ساعت ۲ صبح، به گردان حمزه (گردان احتیاط) آماده باش داده شد تا از معبر ارتفاع۱۴۳ در محدوده یگان هم جوار (قرارگاه نجف۱) از خط عبور کرده و به گردان مقداد در تصرف اهدافش کمک کند. اما به دلیل دوری محل استقرار این گردان تا خط (۷ کیلومتر) نیروها با تأخیری سه ساعته، حدود ساعت ۵ صبح به منطقه درگیری رسیدند و در زیر آتش شدید دشمن به سمت خط رها شدند.

نیروهای این گردان درحالی که نماز صبح را حین حرکت به سوی هدف می خواندند خود را به زیر ارتفاع مهم ۱۴۶ رساندند.(۴)

قرارگاه نجف۴

برخلاف وضعیت عمومی پیش آمده در خط حد عملیات اغلب یگان های ۷ قرارگاه عملیاتی که شرح آنها آمد، نفوذ گردان های خط شکن این قرارگاه (تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) به عمق منطقه که جناح جنوبی کل عملیات نیز محسوب می شد با غافلگیری کامل نیروهای عراقی در این منطقه انجام شد.

با شروع درگیری نیروهای تیپ سیدالشهدا(ع) که مقارن نیمه شب انجام شد،(۵) گردان حضرت قاسم(ع) در ساعت یک بامداد، گردان قمر بنی هاشم(ع) ساعت ۱:۴۰ و گردان زهیر ساعت ۲ بامداد، اولین خاکریزهای دشمن را به تصرف درآورده و منطقه مقابل خود به طرف پیچ انگیزه را پاک سازی کردند. نیروهای این ۳ گردان ساعت ۲:۱۵ بامداد، با یکدیگر الحاق کردند. شیوه اجرای مانور نیروهای تیپ سیدالشهدا(ع) به نحوی بود که عدم درگیری اولیه و نفوذ به عمق منطقه تاحدی موجب نگرانی محمدابراهیم همت (فرمانده قرارگاه نجف) شده بود، لذا وی در تماسی با رستگار (فرمانده تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) خواهان درگیر شدن با نیروهای دشمن شد.(۶)

همت دراین مورد به فرماندهان قرارگاه خاتم گفت: «وقتی از رستگار پرسیدم چه کار می کنی؟ گفت من بچه ها را پشت دشمن چیدم و آنها یکباره با نارنجک از پشت حمله را شروع کردند و سپس الحاق را کامل کردند.»(۷)

۱- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴۴ - ۴۳؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۶۰.

۲- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۴؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۶۰.

۳- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۶۰.

۴- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۵، و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۶۱.

۵- قبل از آن نیز چند درگیری محدود و پراکنده با عناصری از دشمن در محدوده دو گردان حضرت قاسم(ع) و قمر بنی هاشم(ع) رخ داد. (سند شماره ۲۲۳/د مرکزمطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱/۲/۱۳۶۲، صص ۱۷۸ - ۱۷۶.

۶- سند شماره ۱۹۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۸۲.

۷- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۷۹.

پس از الحاق دو گردان حضرت قاسم(ع)، و قمر بنی هاشم(ع) نیروها مشغول پاک سازی پاسگاه پیچ انگیزه و محدوده اطراف منطقه پیچ انگیزه شدند و در ساعت ۲:۲۵ بامداد، روی جاده پیچ انگیزه مستقر شدند. گردان زهیر نیز مواضع دشمن در سمت چپ (جنوب) پیچ انگیزه را به عمق ۴ کیلومتر پاک سازی کرد. کل منطقه ای که تیپ ۱۰ سیدالشهدا(ع) در آن عملیات اجرا کرد منطقه ای به عرض ۸ کیلومتر و عمق تقریبی ۹ کیلومتر و کمی بیشتر از محدوده پیش بینی شده در طرح مانور بود و بنابراین عملیات این تیپ با موفقیت ۱۰۰ درصد انجام شد.(۱)

ضمیمه گزارش ۶۳۰: متن اولین اطلاعیه مشترک سپاه و ارتش درباره اجرای عملیات والفجر۱ و نتایج به دست آمده در شب اول

«امت دلاور اسلام، ملت شهیدپرور ایران، رزمندگان اسلام در ادامه عملیات پیروزمندانه والفجر که مرحله اول آن شب گذشته (۲۱/۱/۱۳۶۲) در ساعت ۲۳:۱۰ دقیقه با کلمه رمز "یاالله، یاالله، یاالله" تحت فرماندهی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) مرکز عملیات مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران آغاز شده است، موفق شدند با آزادسازی بخشی از نوار مرزی در شمال منطقه فکه، چندین ارتفاع مهم و استراتژیک ازجمله ارتفاعات ۱۱۲، ۱۴۳ و ۱۴۵ در منطقه مرزی حمرین و چندین روستا در حاشیه رودخانه دویرج و نیز پاسگاه مرزی پیچ انگیزه را تحت سلطه کامل خود درآورده و پرچم پرافتخار جمهوری اسلامی ایران را در این مناطق به اهتزاز درآورند.

در این عملیات پیروزمندانه تاکنون بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع به تصرف رزمندگان لشکر قرآن درآمده است و جان برکفان پیروز اسلام متشکل از دلاوران ارتش جمهوری اسلامی ایران و رزمندگان پاسدار و بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با همکاری ایثارگرانه برادران خستگی ناپذیر جهاد سازندگی در اولین ساعات حمله، با پشت سرگذاشتن میادین مین هریک به عمق بیش از ۵۰۰ متر چندین کانال هرکدام به عرض ۸ متر و انواع سیم های خاردار حلقوی و انفجاری در تمامی طول منطقه عملیاتی به خطوط نیروهای متجاوز بعثی صهیونیستی عراق رسیده و با انهدام بخش عظیمی از تجهیزات زرهی و مکانیزه دشمن موفق شدند بیش از ۴۵۰۰ تن از آنان را به هلاکت رسانده و یا زخمی کنند که در میان آنان تعدادی از فرماندهان نیروهای متجاوز صدام صهیونیست نیز دیده می شوند. همچنین دلاوران لشکر اسلام در این عملیات توانستند با انهدام بخش عمده ای از تیپ های ۴۱۹ و ۵۰۱ پیاده و تیپ های ۵۱ و ۶۰ زرهی عراق بیش از ۳۵۰ تن از نفرات دشمن را به اسارت خود درآورند و غنائم قابل توجهی را نصیب سپاه پیروزمند اسلام نمایند.

گزارش های تکمیلی عملیات ظفرمندانه رزم آوران اسلام که تحت عنایات خاصه خداوند قهار و به فرماندهی رهبر عزیز انقلاب اسلامی و فرمانده کل قوا امام خمینی، انجام می پذیرد متعاقباً به آگاهی امت شهیدپرور خواهد رسید، و ما النصر الا من عند الله.

ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی – ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.»(۲)

۱- سند شماره ۱۰۸/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴۸.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۳.

روزشمار جنگ سه شنبه ۲۳ فروردین ۱۳۶۲ ۲۸ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۲ آوریل ۱۹۸۳

۱

براساس تصمیمات روز گذشته فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) مبنی بر حفظ دستاوردهای یگان های تحت امر قرارگاه نجف در جنوب شیار بجلیه، قرارگاه های عملیاتی فرعی نیروهای خود را بدین ترتیب وارد صحنه نبرد کردند:

قرارگاه نجف۱

سه گردان تیپ جوادالائمه(ع) با استفاده از خودروهای لشکر عاشورا و ارتش تا ساعت ۲ بامداد، خود را به منطقه عملیات رساندند. آماده شدن همه نیروها و رسیدن به خط اول تا ساعت ۳:۳۰، طول کشید و نیروها با نیم ساعت تأخیر برای اجرای عملیات اعلام آمادگی کردند.(۱)

پس از اعلام رمز عملیات در ساعت ۳:۵۵،(۲) نیروهای گردان اول (عبدالله) از کنار ارتفاع۱۴۵ عبور کرده و در ساعت ۴:۳۰ با دشمن درگیر شدند. یک گروهان از این گردان چند ارتفاع کوچک بین ارتفاعات ۱۴۵ و ۱۶۵ را تصرف کرد و بقیه نیروهای این گردان نیز موفق شدند خود را به بالای ارتفاع مهم ۱۶۵ (که بر شیار بجلیه مسلط بود) رسانده، آن را تصرف کنند.(۳)

گردان دوم (سیف الله) که مأموریت پیشروی در سمت چپ ارتفاع۱۴۵ و الحاق با نیروهای تیپ۲ لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) در خط کوثر را بر عهده داشت، پیشروی خود را آغاز کرد، لکن به دلیل وارد نشدن یکی از گردان های لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) (یاسر) در تصرف اهداف خود ناکام ماند. به همین دلیل مسئولان قرارگاه نجف به ناچار از گردان سوم تیپ جوادالائمه(ع) (گردان ولی الله) برای پوشاندن فاصله گردان اول (عبدالله) و دوم (سیف الله) استفاده کردند.(۴)

۱- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان قرارگاه نصر از عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ص۱۹.

۲- عملیات در این محور از دو نقطه هدایت می شد: ۱. نفربر زرهی فرماندهی لشکر۵ نصر که در آن مرتضی قربانی (فرمانده لشکر۵ نصر)، مهدی و حمید باکری (فرمانده و معاون لشکر۳۱ عاشورا) فریدون بختیار (معاون دوم لشکر۵ نصر) و چراغچی (مسئول عملیات لشکر۵ نصر) حضور داشتند. ۲. نفربر فرمانده تیپ جوادالائمه(ع) که احمدی فرمانده تیپ در آن مستقر بود. (سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان قرارگاه نصر از عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۹.)

۳- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۶۷؛ و- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۰.

۴- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۶؛ و- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۲ - ۲۰.

قرارگاه نجف۲

هیچ یک از گردان های تیپ۲ لشکر۲۷ - دو گروهان از گردان خندق برای تصرف یال چپ ۱۱۲ و دو گردان جعفر طیار و یاسر برای تصرف ارتفاع۱۴۶ - در اجرای مأموریت خود موفق نبودند.

راوی قرارگاه نجف دلایل ناکامی نیروهای این یگان در اجرای مأموریتشان را چنین برشمرده است: «ضعف هدایت نیروها؛ منحرف شدن یک گروهان از مسیر اصلی رسیدن به هدف به علت تاریکی هوا؛ تأخیر گردان سوم در ورود به منطقه و به روز کشیده شدن درگیری؛ زمین گیر شدن نیروها و تسلط و حجم آتش دشمن.»

بدین ترتیب هیچ یک از اهداف قرارگاه نجف۲؛ یعنی ارتفاع ۱۴۶ و دامنه ارتفاع۱۱۲. تصرف نشد.(۱)

قرارگاه نجف۴

در محدوده قرارگاه نجف۴، نیروهای تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) که تمامی اهداف خود را در شب اول تصرف کرده بودند در مواضع پیچ انگیزه به پدافند پرداختند. نیروهای این تیپ در ۵ کیلومتری جنوب پیچ انگیزه از زیر ارتفاع۱۱۲ تا آخرین حد مواضع خود خاکریز مناسبی به شکل اریب (مایل) احداث نمودند و درواقع جناح چپ (جنوب) عملیات را مستحکم کردند.(۲)نیروهای جهاد و مهندسی رزمی نیز در مقابل ارتفاع۱۱۲ یک خاکریز به صورت دژ احداث کردند.(۳)همچنین قرارگاه نجف۲، برای تدارک نیروهای مستقر در ارتفاع ۱۱۲ و ۱۴۶، دو جاده از عقبه خودی به این ارتفاعات احداث کرد که تاحدی رساندن اقلام ضروری را امکان پذیر ساخت.(۴)

هم زمان با روشن شدن هوا، نیروهای عراق اقدامات خود را برای بازپس گیری مناطق ازدست داده، به ویژه ارتفاعات مسلط به جنوب شیار بجلیه در محدوده منطقه عملیاتی قرارگاه نجف۱، آغاز کردند؛ در ابتدا آتش بسیار پرحجمی را روی ارتفاع۱۶۵ - که در شب قبل به تصرف نیروهای خودی در آمده بود - فرو ریخته و چند نوبت پاتک سنگین روی این ارتفاع اجرا کردند.(۵)

چون سمت راست نیروهای (گردان عبدالله از تیپ جوادالائمه(ع) لشکر۵ نصر) مستقر روی ارتفاع۱۶۵، توسط نیروهای لشکر۲۷ تصرف نشده بود و احتمال دورخوردن و محاصره نیروها از این قسمت وجود داشت، نیروهای خودی عقب آمده و یگان های عراقی تا ظهر امروز، روی این ارتفاع مستقر شدند.

مسئولان تیپ جوادالائمه(ع) تصمیم گرفتند هنگام غروب آفتاب با استفاده از نیروهای ویژه آر.پی.جی زن به قله حمله کرده و مجدداً آنجا را تصرف کنند، اما نیروها به علت خستگی ناشی از عملیات شب قبل توان رزمی خود را برای ادامه عملیات از دست داده بودند.(۶)

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۶.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۸.

۳- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۷.

۴- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۶.

۵- باتوجه به موقعیت ارتفاع۱۶۵، درواقع این ارتفاع کلید تسلط بر شیار بجلیه و بخش زیادی از منطقه به حساب می آمد.

۶- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۲.

بـا اعلاـم آمـاد گی فرمانـده گردان یـدالله - گردان یـدالله و نصرالله از تیپ جوادالاـئمه(ع) احتیـاط عملیات شب گذشـته بودنـد - برای حمله مجـدد به ارتفاع۱۶۵ و موافقت فرمانـدهان، گردان مذکور حدود ساعت ۱۴ به این ارتفاع حمله کرد و موفق شـد بار دیگر آن را تصـرف کنـد، اما دشـمن مجـدداً از سه سـمت چپ و راست و مقابل به این ارتفـاع که به صورت زائـده ای در داخل خط دشـمن بود، پاتک کرد. درنتیجه، ابتـدا یک گروهان از گردان یـدالله سـمت راست ارتفاع را خالی کرد و سپس بقیه نیروهای گردان نیز باتوجه به احتمال محاصره شدن ناچار ارتفاع را تخلیه کردند و در پایین (سمت چپ) آن به پدافند پرداختند.(۱)

بدین ترتیب، مهم ترین واقعه شب گذشته و امروز تصرف ارتفاع۱۶۵ و ازدست دادن این ارتفاع و تصرف مجدد آن و اقدام دوباره عراق در بازپس گیری آن بود.

۱

امروز هم بیشتر توجه فرماندهان معطوف به بررسـی چگونگی ادامه عملیات در محدوده قرارگاه نجف باتوجه به آخرین دسـتاوردها در دو شب گذشـته بود. بر همین اساس، از صبح چند جلسه در قرارگاه های خاتم الانبیا(ص) و نجف برگزار شد. اولین جلسه ساعت ۸:۴۰ صبح، با حضور محسن رضایی، غلامعلی رشید، محمدابراهیم همت، احمد غلامپور، مرتضـی صـفار، غلامحسـین بشـردوست و مهدی کیانی از سـپاه و سـرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ موسوی قویدل و سرهنگ کریمیان در قرارگاه تاکتیکی نجف تشکیل شد.

قبل از شروع این جلسه آماری از نیروهای دراختیار قرارگاه های کربلا و نجف دریافت شد که نشان می داد قرارگاه نجف ۲۶ گردان (۱۶ گردان مستقل از سپاه و ۱۰ گردان ادغامی با ارتش) و قرارگاه کربلا ۱۷ گردان در اختیار دارند.(۲)

در این جلسه درباره چگونگی اسـتفاده از موفقیت نسبی قرارگاه نجف و توسـعه آن در جنوب شیار بجلیه و ارتفاعات فوقی بحث و گفت وگو شد. بر همین اساس، غلامعلی رشید درباره هدف از ادامه عملیات در این قسمت گفت: «باید توان را روی هدف های منطقه قرارگاه نجف قرار داد و با تأمین

۱- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۳ - ۲۲.
۲- سـند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعـات و تحقیقـات جنـگ: دفترچه ثبت جنـگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۲۹۴ و ۲۹۹.

خط پیروزی ارتفاعات فوقی را تصرف کرد، چون ارزش این هدف از اهداف منطقه قرارگاه کربلا (انتهای جنوبی ارتفاعات حمرین) بیشتر است و اگر تصرف شود باتوجه به مثلث زبیدات - بجلیه - فوقی، دشمن احتمالاً مقاومت جدی نخواهد کرد و پدافند از بجلیه تا فوقی امکان پذیر است.»

محمدابراهیم همت نیز باتوجه به فراخوانی برخی یگان های احتیاط عراقی به منطقه درگیری، بر ضرورت سرعت دادن به ادامه عملیات تأکید و اظهار کرد: «باتوجه به اینکه احتیاط های دشمن در محدوده لشکر۶ [عراق] در بالا [شمال] به این منطقه فراخوانده شده اند باید هرچه سریع تر عمل نماییم، ولی مشکل عمده ما نداشتن جاده تدارکاتی است.»(۱)

در پایان این جلسه، فرماندهان به این نتیجه رسیدند که تعجیل در اجرای ادامه عملیات در محدوده قرارگاه نجف ضروری است، چون اولاً عملیات در مرحله اول در این منطقه موفق تر بوده است، ثانیاً در این محدوده استعداد بیشتری (۲۶ گردان) در اختیار است و ثالثاً محدوده عملیات این قرارگاه (شامل بخش های انتهای حمرین در جنوب شیار بجلیه و ارتفاعات فوقی) به تنهایی هدف مستقل محسوب می شود.(۲)

بر اساس مباحث جلسه و تأکیدات مطرح شده، سرهنگ منوچهر دژکام و محمدابراهیم همت (فرماندهان ارتش و سپاه قرارگاه نجف) از منطقه عملیاتی بازدید و وضعیت خط و میزان آمادگی یگان ها را بررسی کردند. فرماندهان قرارگاه نجف در جلسه دیگری که در ساعت ۲۰:۳۰ در محل قرارگاه تاکتیکی نجف و با حضور فرمانده کل سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش تشکیل شد، اعلام کردند باتوجه به شهادت تعدادی از فرماندهان گردان های قرارگاه نجف۳ و نیاز این یگان به تجدید سازمان و همچنین به علت نداشتن راه تدارکاتی مناسب و آتش پرحجم دشمن، تدارک نیروها و تخلیه مجروحان با مشکلاتی همراه است، لذا امشب امکان اجرای عملیات وجود ندارد.(۳)

فرماندهان قرارگاه نجف همچنین در گزارش خود به مستقیم بودن خط پدافندی نیروهای خودی در محدوده این قرارگاه و ارتباط ضعیف آنها با عقبه اشاره کردند که این امر موجب افزایش آسیب پذیری و تلفات نیروهای خودی در مقابل فشارهای دشمن شده است.(۴)

سرانجام با منتفی شدن اجرای عملیات در شب جاری، فرماندهان قرارگاه های نجف و کربلا پس از بازدید مجدد از خط قرارگاه نجف۱ در جنوب شیار بجلیه، در قرارگاه نجف۳ تشکیل جلسه دادند. در این جلسه که با حضور محمدابراهیم همت، سرهنگ دژکام

ص: ۷۳۲

۱- همان، ص۲۹۶.

۲- البته در این طرح تصرف دو ارتفاع (۱۷۵ و ۱۷۸) مسلط بر محدوده قرارگاه نجف در شمال شیار بجلیه و در خط حد قرارگاه کربلا، برای تأمین فوقی مورد تأکید فرماندهان قرار گرفت و برای عملی شدن چنین طرحی، فرمانده کل سپاه تأکید کرد معبر قرارگاه عملیاتی کربلای۵ در شب اول حفظ و عریض شود. (سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱، (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۳۰۲ - ۳۰۱ و ۲۹۵.)

۳- همان، صص ۳۰۷ - ۳۰۶؛ و- سند شماره ۱۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۹؛ و- سند شماره ۱۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۳.

۴- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۰۸.

(فرماندهان قرارگاه نجف از سپاه و ارتش)، مهدی باکری (فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا)، مرتضی قربانی (فرمانده لشکر ۵ نصر)، احمد کاظمی (فرمانده قرارگاه کربلا) و حسین خرازی (فرمانده سپاه۳ صاحب الزمان(عج)) برگزار شد، پس از بررسی وضعیت خط مقرر گردید برای ترمیم خط و تسهیل عملیات در شب های بعد، عملیات محدودی اجرا شود؛ بدین ترتیب که قرارگاه کربلا ارتفاع شمال شیار بجلیه (۱۲۹) و لشکر نصر نیز با ۲ گردان ارتفاع جنوب آن (۱۶۵) را تصرف کنند تا علاوه بر تسلط بر این شیار از دو طرف، مانع تهدید ارتفاع۱۶۵ ازسوی عناصر دشمن در ارتفاع۱۲۹ شوند. این اقدام درواقع مقدمه ای برای ادامه عملیات تصرف فوقی در شب های بعد به شمار می آمد،(۱) اما باتوجه به محدودیت وقت، پای کار آمدن گردان ها برای اجرای عملیات به بعد از نیمه شب موکول شد.

۱

در آستانه تشکیل دومین اجلاس کنوانسیون کویت برای بررسی چگونگی مهار نشت نفت از چاه های نفتی نوروز، در ساعت ۲۳:۵۰ امروز، ۶ فروند ناوچه نیروی دریایی عراق با پشتیبانی ۲ فروند بالگرد جنگی به سکوهای نفتی اردشیر و سیروس در اطراف جزیره خارک حمله کردند.

در این اقدام نیروهای عراقی ۹ موشک اگزوسه فرانسوی و استکس روسی را به وسیله بالگرد و ناوچه اوزا به تأسیسات نفتی شلیک کردند که ۳ موشک اگزوسه با پدافند نیروی دریایی ارتش که مأمور حفاظت از سکوهای اردشیر بود قبل از برخورد به هدف منهدم شد و ۲ موشک نیز به دو سکوی نفتی در حوزه نفتی اردشیر برخورد کرد و موجب آتش سوزی در اتاق کنترل و لوله های هادی گاز به مشعل شد. ۴ فروند موشک نیز به یکی از سکوهای حوزه نفتی سیروس اصابت کرد، ولی چون بهره برداری از این سکوی نفتی از آغاز جنگ متوقف شده بود، دامنه آتش سوزی گسترش نیافت و با تلاش مأموران آتش نشانی خاموش شد. در این عملیات یک فروند ناوچه عراق هدف آتش یک ناوچه خودی (ناوچه شمشیر) قرار گرفت و منهدم شد.(۲)

ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گفت وگو با روزنامه

ص: ۷۳۳

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۹.

۲- سند شماره ۸۹۴۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۶، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص ۱۲، ۱۳ و ۱۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

اطلاعات در تشریح این حمله و ذکر جزئیات آن گفت: «نیروی دریایی مزدور عراق ساعت ۲۳:۵۰ با استفاده از ۶ فروند ناوچه موشک انداز و ۲ فروند بالگرد درحالی که ازطریق هوا نیز تحت پوشش بودند به تأسیسات چاه های نفتی اردشیر و نیز چاه های نفتی سیروس حمله کردند.»

وی افزود: «در جریان این حمله تعداد ۷ موشک به سوی تأسیسات چاه های نفتی اردشیر و چندین موشک به سوی چاه های سیروس که در مجاورت آن قرار دارد پرتاب شد. ۲ موشک به چاه های اردشیر اصابت کرد و باعث آتش سوزی شد که نیروهای پرتوان اسلام بلافاصله وارد عمل شده و با شجاعت به دفع حمله کفار بعثی پرداختند.»

فرمانده نیروی دریایی اضافه کرد: «مزدوران بعثی بلافاصله مجبور به فرار شدند و در همین حال یک فروند ناوچه دشمن با موشک ناوچه های ایران هدف قرار گرفت و منفجر شد. آتش سوزی در چاه های نفتی اردشیر نیز بلافاصله مهار شد، اما از نشت نفت در آب های خلیج فارس هنوز اطلاعی در دست نیست و در انتظار تغییر رنگ آب دریا هستیم.» وی درمورد وضعیت چاه های نفتی سیروس گفت: «تعدادی از موشک های دشمن به قسمت هایی از دکل و راه های ارتباطی تأسیسات نفتی سیروس آسیب رسانده است.»(۱)

وزارت نفت درپی این اقدام عراق اطلاعیه ای صادر کرد و درباره این گونه حملات عراق هشدار داد. در بخشی از این اطلاعیه آمده است:

«درحالی که هنوز تلاش های وسیع جمهوری اسلامی ایران و کشورهای منطقه ازجمله اعضای کنوانسیون کویت جهت حفاظت از محیط زیست خلیج فارس جهت یافتن راه حلی برای جلوگیری از آلودگی محیط زیست خلیج فارس و خطرات ناشی از بمباران چاه های حوزه نفتی نوروز - که سبب ازبین رفتن میلیون ها موجود آبزی و در مضیقه قرارگرفتن کشورهای حوزه خلیج فارس به خصوص قطر و بحرین ازنظر آب آشامیدنی شد - ادامه دارد، رژیم مزدور عراق بار دیگر تأسیسات حوزه های نفتی مجاور نوروز در محدوده فلات قاره ایران در آب های خلیج فارس را مورد حمله موشکی قرار داد. این اقدام اخیر رژیم عفلقی دقیقاً مغایر با شرایط و مقررات کنوانسیون کویت بود و چون گذشته معیارهای اسلامی زیر پا نهاده شده است.»(۲)

۱

هواپیماهای عراقی با تجاوز به حریم هوایی دزفول یک ایستگاه رادار را با موشک هدف قرار دادند که به قسمتی از این رادار آسیب رسید و ۲ نفر کارگر شهید و ۲ نفر نیز زخمی شدند.(۳)

در همین حال، توپخانه های عراقی به مدت یک ساعت شهر نیمه ویران قصرشیرین را هدف آتش سنگین خود قرار دادند.(۴)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۳- سند شماره ۱۲۵۵۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد ناحیه ژاندارمری خوزستان، شماره ۴۵۴، از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۱۲/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۸:۰۰ روز ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۷، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۱ ؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳۱.

۴- روزنامه کیهان، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۱۸، باختران.

هفته نامه اویشن ویک اند اسپیس تکنولوژی (هفته نامه حمل ونقل و فناوری هوافضا) چاپ واشنگتن، گزارش کاملی از نحوه پشتیبانی تسلیحاتی کشورهای شوروی، فرانسه، چین و مصر از عراق، به ویژه نیروی هوایی این کشور، منتشر کرده است. در این مقاله ضمن اشاره به نقش واسطه گری کشور اردن، اطلاعاتی درباره اقدامات شوروی در تجهیز نیروی هوایی عراق ازجمله دراختیارگذاردن خلبان برای عملیات شناسایی هوایی منتشر شده است. همچنین نقش اصلی فرانسه در تجهیز و مدرن سازی نیروی هوایی عراق و قابلیت فنی جنگنده های میراژ و کاربرد آن در نیروی هوایی عراق بررسی شده است.

ارائه فهرست تعداد و انواع هواپیماها و بالگردهای عملیاتی عراق، توضیح درباره نحوه عملیات هوایی عراق در برخی مناطق ایران، پایگاه های عملیاتی عراق و تاکتیک های دو کشور خصوصاً عراق در عملیات های هوایی از دیگر محورهای این مقاله است. این مقاله هرچند به صورت جزئی اطلاعاتی از نحوه خرید تجهیزات هوایی توسط ایران ارائه کرده، به گونه ای کوشیده است با استناد به اظهارات مقامات عراقی نقشی هم برای رژیم اشغالگر قدس به عنوان تأمین کننده بخشی از سرویس های عملیاتی نیروی هوایی ایران قائل شود. متن کامل مقاله به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی، چنین است:

«بنا به نوشته یک مجله امریکایی، ایران و عراق از هواپیماهای جنگنده روسی میگویان که در چین ساخته می شود برای جایگزین نمودن صدمات جنگی خود استفاده می نمایند. نیروی هوایی عراق با تاکتیک های غربی از آنها برای عملیات شدید جنگی استفاده کرده و با شرکت آنها در عملیات غیرممکن در جنگ فرسایشی و پوششی نیروی زمینی صدمات سنگینی بر نیروی دشمن وارد آورده است.

مصر و عربستان و اردن به عراق کمک می کنند که جنگنده های ازدست رفته خود را جایگزین نماید. مجله هفتگی اویشن ویک اند اسپیس تکنولوژی می نویسد: تکنیسین های هوانوردی چین درحال سوارکردن هواپیماهای میگ۲۱، که چین آن را اف۷ می خواند، در شهر حیانکلیس در مصر و نیز هواپیماهای میگ۱۹، که چین آن را اف۶ نام گذاری کرده است، در چند نقطه مختلف برای ارسال به عراق می باشند. همچنین پایگاه هوایی شاه فیصل در نزدیکی شهر حافر در جنوب اردن، به عنوان پایگا هی برای سوارکردن و ارسال جنگنده های اف۶ به عراق مورد استفاده قرار می گیرد.

به علاوه مصر و اردن کمک های تکنیکی دراختیار عراق می گذارند تا بتواند در تعمیر جنگنده های درحال استفاده خود به کار گیرد. به گفته بعضی از مقامات در بغداد، مصر گروهی متشکل از ۱۳ خلبان را برای تعلیم خلبان های عراقی به این کشور فرستاده است. این خلبان ها گاهی در پرواز هواپیماهای نگهبانی برای مراقبت علیه ایران شرکت می کنند. همچنین چندین خلبان روسی نیز هواپیماهای میگ۵ را برای عملیات اطلاعاتی در عراق هدایت می کنند.

ص: ۷۳۵

ایران در جنگ علیه عراق ازطریق سوریه، لیبی و کره شمالی حمایت می شود. کره شمالی جنگنده های چینی اف۶ دراختیار ایران می گذارد، مقامات در بغداد می گویند که اولین گروه خلبان های ایرانی در آلمان شرقی مشغول فراگرفتن تعلیماتی درزمینه پرواز با میگ۱۹ می باشند. همچنین ممکن است که چین با ایران قراردادی ببندد که به جای ارسال هواپیما ازطریق کره شمالی مستقیماً محموله را به ایران ارسال دارد.

از سپتامبر ۱۹۸۰، عربستان سعودی سالانه ۱۰ میلیارد دلار به عراق کمک مالی نموده است. حداقل دو کشور دیگر نقش عمده ای در این جنگ مرزی که تولید و صدور نفت به جهان غرب را تحت تأثیر قرار می دهد بازی کرده اند.

این مجله می افزاید: به گفته وزیر دفاع عراق، اسرائیل از ایران حمایت کرده و ازطریق ارسال لوازم یدکی برای جنگنده های "مک دوئل دوگلاس" (اف۴) و تعمیر جنگنده های برتر کرومن اف۱۴ و نیز سیستم موشکی هاگز فونیکس به ایران کمک کرده است.

فرانسه نفوذ اصلی در عراق را دارد و جنگنده های میراژ اف۱ و انواع گسترده موشک هوابه هوا، زمین به هوا و هوابه زمین را دراختیار عراق می گذارد. عراق درحال حاضر دارای ۳۵۰ هواپیمای نظامی است که حدود ۲۵۰ فروند از آنها جنگنده می باشند. مقامات نظامی عراق می گویند که ایران حدود ۱۰۰ جنگنده قابل پرواز دارد و از این تعداد حداقل ۶ فروند اف۱۴ مجهز به موشک های هوابه هوای فونیکس می باشند. مقامات وزارت دفاع عراق ادعا می کنند که تکنسین های اسرائیلی در قابل استفاده نگاه داشتن اف۱۴ های ایران بسیار مؤثر بوده اند. مقامات عراقی معتقدند که سایر جنگنده های ایران نصف به نصف، اف۴ و نورنروپ اف۵ می باشد.

عراق ۷۹ جنگنده ساخت شوروی [را] در جنگ از دست داده و ایران نیز تقریباً تعداد مشابه را از دست داده است. ضررهای عراق ازنظر هواپیما شامل ۳۵ میگ۲۱ و میگ۱۹ و بقیه از بین هواپیماهای سوخوی ۷۵ و ۱۷ و ۲۰ می باشد.

خسارات وارده بر هواپیماهای فرانسوی شامل ۶ فروند میراژ اف۱، ۳ فروند فالکون ۵۰ می شود و مقامات عراقی می گویند که حداقل ۴۰ میراژ اف۱ دیگر قابل استفاده داشته و ۳۰ فروند دیگر تحت سفارش است. میراژها عموماً از بخش های شمالی به پایگاه های هوایی در ناصریه در غرب بصره پرواز می کنند که برای عملیات در ناحیه جنوب شرکت نمایند.

میراژ اف۱ مجهز به موشک های هوابه هوای ۵۵۰ است که به وسیله اشعه مادون قرمز هدایت می شوند و همچنین ۵۳۰ که به وسیله رادار هدایت می شوند. پیش از این، خلبان های میراژ با یک مگیک [مجیک] ۵۳۰ و دو ۵۵۰ پرواز می کردند، ولی در ماه های اخیر میراژها تنها مجهز به موشک های مگیک [مجیک] ۵۳۰ می باشند.

مقامات وزارت دفاع عراق ادعا می کنند که عملیات هوایی برعلیه تمام پایگاه های هوایی

ایران به غیر از بندرعباس با موفقیت گزارش شده است. به گفته یک افسر عراقی، موفق ترین حملات برعلیه پایگاه های اصفهان، بوشهر و شیراز انجام شده است.

مجله نظامی مزبور می افزاید: مقامات در بغداد می گویند که اردن حدود ۳۰ فروند از هواپیماهای جنگنده و دفاعی اف۶ را که در جائر سوار شده به عراق تحویل داده است. آنها می افزایند که تعدادی کمتر از این توسط مصر به عراق ارسال شده است، ولی مقامات عراق با اشاره به اهمیت کمک مصر می گویند که باوجود نقش مصر در کمپ دیوید این کمک ها باعث روابط دوباره بین مصر و همسایگان عربی اش حداقل در سطح نظامی گردیده است.

این مجله سپس آمار جنگنده های فعال عراق را به شرح زیر اعلام کرده است:

۱. ۸۵ فروند میگ۲۲

۲. ۱۸ فروند میگ۲۵ که ۱۰ فروند از آن صرفاً برای عملیات مقابله و دفاع به کار می رود. اکثریت هواپیماهای فوگبات از پایگاه های حنانیه در ۶۰ کیلومتری غرب بغداد پرواز می کنند.

۳. بیش از ۱۵۰ فروند میگ۲۱ که همراه با میگ۲۳ و سوخوی۷ که از پایگاه هوایی اچ۲ در نزدیکی رتباع نزدیک مرز اردن پرواز می کند.

۴. حدود ۴۰ فروند میگ۱۹ شامل اف۶ چینی که حداقل تعدادی از آنها در پایگاه اچ۲ مستقر می باشند.

۵. حدود ۳۰ فروند میگ۱۷.

۶. ۸۰ فروند سوخوی ۲۰ که در دو پایگاه قایرام و موصل مستقرند.

۷. ۲۰ فروند سوخوی۷ و ۱۷.»(۱)

۱

در ادامه ارسال کمک های مردمی از داخل و خارج کشور به جبهه ها، ایرانیان مقیم قطر مبلغ ۴ میلیون ریال وجه نقد، ۲۴,۰۰۰ دست لباس زیر و تعدادی رادیو، چراغ قوه و بلندگوی دستی دراختیار سفارت جمهوری اسلامی ایران در قطر قرار دادند.

گفتنی است ایرانیان مقیم قطر در شش ماهه دوم سال گذشته، مبلغ یک میلیون و ۲۰۰ هزار دلار برای پشتیبانی از جبهه های جنگ اهدا کرده اند که این مبلغ ازسوی سفارت جمهوری اسلامی ایران در قطر به خرید آمبولانس، دارو، پتو، لباس گرم، لباس تابستانی و اقلام دیگر اختصاص یافته و به ایران ارسال شده است.(۲)

در داخل کشور نیز، کارمندان بانک صادرات مبلغ ۱,۳۳۴,۵۰۰ ریال برای کمک به جبهه های جنگ پرداختند.(۳)

علاوه براین، کارکنان انجمن اسلامی کوی ۲۲ بهمن میدان امام، انجمن اسلامی خواهران ساری، انجمن اسلامی شهید محمد صادقی، انجمن اسلامی خیابان کشاورزی ساری و کارکنان راه آهن شمال و کارکنان مرکز گسترش تولیدی عمرانی مازندران، کارکنان دادگستری استان

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، صص ۴، ۵، ۶، ۷ و ۸ واشنگتن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱/۱۳۶۲، به نقل از مجله هفتگی اویشن ویک اند اسپیس تکنولوژی.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

مازندران، کارکنان مدرسه شهید علی شترداران و کارکنان مدرسه مهانرود استان مازندران جمعاً مبلغ ۹۸۰,۲۸۴ ریال وجه نقد به حساب جبهه ها واریز نمودند.(۱)

همچنین بنا بر اعلام انجمن اسلامی کارکنان کارخانجات صنعتی ایران ناسیونال، از ابتدای جنگ تا اسفند ۱۳۶۱، کارکنان این کارخانه مبلغ ۰۴۲,۷۸۸,۴ ریال وجه نقد به جبهه های جنگ کمک کرده اند.(۲)

به منظور کمک به بازسازی مناطق آسیب دیده، کارکنان کارخانه اتمسفر جاده کرج مبلغ ۵۷۰,۹۷ ریال برای بازسازی خرمشهر و فرهنگیان اداره آموزش وپرورش بخش سامن از توابع ملایر نیز مبلغ ۴۰۱,۴۴۴ ریال به منظور بازسازی منطقه سرپل ذهاب اهدا کردند.(۳)

۱

امروز در روستای یعقوب آباد در شمال بانه، یک خودرو حامل کالیبر ۵۰ روی مین رفت و راننده آن به شهادت رسید. ۲ تن از همراهان وی نیز زخمی شدند. درپی این حادثه نیروهای خودی در منطقه به تجسس پرداخته و یک تپه مین گذاری شده را کشف و ۱۰ عدد مین های کار گذاشته شده در آن تپه را خنثی کردند.

سازمان مجاهدین خلق (منافقین) باز به رسم مألوف با صدور اطلاعیه ای به بزرگ نمایی این حادثه درحد یک عملیات گسترده نظامی پرداخت. بخش فارسی رادیو بغداد به نقل از این اطلاعیه، گفت:

«در تاریخ ۲۲ فروردین ماه، رزمندگان مجاهد از واحد عملیاتی پارتیزانی مجاهد شهید حسن عرب خضائلی به همکاری صمیمانه پیش مرگان دلاور نیروی شهیدان ورنی از حزب دمکرات کردستان ایران اقدام به مین گذاری گسترده بخش وسیعی از جاده و اراضی دشت تار در منطقه تحت تصرف دشمن کردند. این اراضی که در منطقه بین جاده بانه - سردشت و بلندی های روستای بل حسن واقع است، قبلاً ازسوی دمکرات کردستان و پیش مرگان مجاهد خلق، منطقه نظامی اعلام شده بود. این بار در این منطقه در روز سه شنبه ۲۳ فروردین یک دستگاه وانت تویوتا متعلق به سپاه پاسداران ضدخلقی که بیش از ۲۰ پاسدار و مزدور را با خود حمل می کرد با یک مین نیرومند ضدخودرو برخورد کرده و به طور کامل منهدم می شود که درنتیجه آن حداقل ۱۶ پاسدار به هلاکت رسیده و بقیه شدیداً مجروح می شوند [!]»(۴)

یونایتدپرس هم به نقل از بیانیه نظامی یک گروه کرد مخالف نظام، آمار تلفات خودی را تا ۴۴ نفر افزایش داد. به گزارش این خبرگزاری: «مخالفین دولت ایران در لندن اظهار کردند: چریک های کرد که برعلیه حکومت آیت الله روح الله خمینی برای کسب خودمختاری می جنگند، در جریان انفجار در یک میدان مین، ۳۴ سرباز دولتی را کشته و ۱۰ تن را مجروح کردند. این کردها که سال گذشته به شورای مقاومت به رهبری مسعود رجوی رهبر مجاهدین پیوسته اند، گفتند که تمام کشتگان از اعضای یک گروه ضربتی ویژه سپاه پاسداران می باشند.»(۵)

۱- همان، ص۴.

۲- همان، ص آخر.

۳- همان، ص۴.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۳۱، رادیو بغداد فارسی، ۲۷/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۲۳/۱/۱۳۶۲ الی ۲۴/۱/۱۳۶۲، از سپاه کردستان (فرماندهی عملیات)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲ ص۷؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۹، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

رادیو صدای آزاد ایران متعلق به سلطنت طلب ها نیز با تمجید از اقدام عناصر مسلح غیرقانونی در کردستان درباره تلفات و خسارات نیروهای خودی گفت: در این اقدام ۳۴ پاسدار کشته و ۲ نفربر منهدم شده اند.(۱)

۱

مین گذاری، راهزنی، اقدام ناموفق حزب دمکرات در تسلیح مردم چند روستا در اطراف مهاباد، ترساندن مردم برای جلوگیری از شرکت آنها در انتخابات و پناهنده شدن چند تن از عوامل حزب دمکرات ازجمله وقایع امروز در مناطق غرب و شمال غرب کشور است.

در دیواندره، افراد حزب دمکرات به سمت پایگاه جندالله در نزدیکی روستای حیدرآباد، تیراندازی کردند که ۲ کودک از اهالی روستا براثر اصابت گلوله به شهادت رسیدند.(۲)

در محور سنندج - مریوان نیز عوامل حزب دمکرات کردستان در منطقه علی آباد، خودرو حامل پسر امام جمعه مریوان را متوقف کردند و پس از آتش زدن خودرو، وی را به گروگان بردند.(۳)

در حادثه دیگری در روستای ابراهیم آباد دیواندره، یک خودرو سپاه روی مین رفت که براثر انفجار آن ۳ تن زخمی شدند.

همچنین در محور قروه به سنندج، عناصر مسلح غیرقانونی بر سر راه نیروهای ژاندارمری عملیات کمین اجرا کردند. در این اقدام یک افسر ژاندارمری زخمی شد.(۴)

در حدفاصل روستاهای برهان و عیسی کند در جنوب شرقی مهاباد و در حوالی روستای بیطاس در ۱۱ کیلومتری جنوب این شهر، نیروهای خودی ۲ عدد مین ضدتانک تقویت شده و ضدنفر را کشف و خنثی کردند.(۵)

در جنوب غربی مهاباد، ۱۰ تن از افراد سیاسی نظامی حزب دمکرات، اهالی چند روستا ازجمله زیوه، سرتان، حسن چپ را در روستای سیاه گل جمع کرده و از آنان خواستند تا مسلح شده و با نیروهای دولتی مقابله کنند، اما وقتی با امتناع مردم روبه رو شدند، آنها را تهدید کردند که حزب دمکرات جنگ را به این منطقه می کشاند تا آنها هم کشته شوند.(۶)

در منطقه پیرانشهر و نقده نیز این حزب اعلام کرده است اعضای شوراهای روستایی حق رأی دادن در انتخابات جمهوری اسلامی را ندارند و باید از مشارکت مردم هم جلوگیری کنند.(۷)

امروز در منطقه مریوان، ۳ نفر از وابستگان به حزب دمکرات کردستان ایران در روستای چناره و جانوره، با تحویل دادن ۳ قبضه اسلحه و تعدادی فشنگ و یک عدد نارنجک خود را به نیروهای ژاندارمری معرفی و درخواست امان نامه کردند.

در مهاباد نیز یکی از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شد.(۸)

۱- همان، ص۱۹، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۴۴۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی به ستاد منطقه۷، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۳۴۶۵۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه ژاندارمری، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ستاد قرارگاه قدس به اطلاعات ستاد قرارگاه حمزه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، وقایع ۲۴ ساعته، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- سند شماره ۸۹۴۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه سیدالشهدا (رکن۳ ارتش جمهوری اسلامی ایران) به فرمانده نیروی زمینی ارتش - معاونت عملیات و اطلاعات، (مد عملیات) شماره ۲۴۰، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۳/۱/۱۳۶۲ تا ساعت۱۹:۰۰، روز ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶- سند شماره ۳۴۴۳۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش خبر، از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مهاباد (اطلاعات) به تیپ ویژه شهدا (اطلاعات)، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۶۱۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات - عملیات به واحد طرح و عملیات، ۲۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۸- سند شماره ۳۴۶۵۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وقایع منطقه استحفاظی لشکر در ۲۴ ساعت گذشته، از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ (رکن۳ ژاندامری

کردستان)، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲)، ستاد عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۲، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۴۳۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان به استاندار کردستان، ۲۵/۱/۱۳۶۲ سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا (منطقه۱۱)، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۴.

در ادامه اقدامات سیاسی تبلیغاتی رادیو بی بی سی به نفع احزاب و گروه های مخالف جمهوری اسلامی (حتی گروه هایی که فعالیت مسلحانه دارند) این رادیو امروز در برنامه ای مصاحبه ابراهیم علیزاده عضو دفتر سیاسی کومه له، با خبرنگار بی بی سی را پخش کرد.

بزرگ نمایی گروه کومه له و اغراق درمورد نقش این گروه در تحولات کردستان، ادعای تصرف مناطق وسیعی از سرزمین کردستان به دست عوامل این گروه، پرهیز از بازگویی اختلافات اساسی کومه له با حزب دمکرات و تعریف جدید این گروه از خودمختاری ازجمله نکات جالب توجه در اظهارات علیزاده است.(۱)

«علیزاده: در آستانه سال جدید ایرانی(۲) که کردستان مورد تهاجم نیروهای رژیم جمهوری اسلامی قرار گرفته، من ازطرف دفتر سیاسی کومه له مأموریت دارم که صدای مبارزات حق طلبانه مردم را به گوش افکار عمومی دنیا برسانم و در این رابطه، قبلاً در کشورهای دیگر اروپایی کنفرانس های مطبوعاتی برگزار شده و در ادامه این سفر اکنون این گفت وگو را با شما انجام می دهم. من با اطمینان به شما می توانم بگویم که هنوز هزاران کیلومتر از خاک کردستان تحت تصرف نیروهای پیش مرگ قرار دارد و سازمان ما به ویژه آماده است با پایداری در مقابل این تهاجم جدید هم ایستادگی بکند.

ما با... نیرویی که بار اصلی جنبش مقاومت در شرایط فعلی بر دوشمان قرار گرفته نسبت به حفظ این جنبش و پایداری آن دربرابر رژیم حاکم احساس مسئولیت می کنیم، ما مانند همیشه آماده ایم تا آنجا که حزب دمکرات ازلحاظ نظامی دربرابر جمهوری اسلامی مقاومت می کند و ازلحاظ سیاسی از خواست های اساسی مردم کردستان عدول نکند با وی اتحاد عمل داشته باشیم و به شما اطلاع می دهم که هم اکنون در ادامه همکاری های نظامی پائیز گذشته، مشغول آماده کردن طرح های مشترک با حزب دمکرات برای مقابله با حملات بهاره رژیم نیز هستیم که من شخصاً امیدوارم که به نتایج ثمربخشی برسد.

کومه له به عنوان سازمانی که در طول سه سال و نیم گذشته، بدون تزلزل با قاطعیت دربرابر هجومی که رژیم به کردستان آغاز کرده مقاومت نموده، مورد اعتماد مردم کرد است. اهداف کومه له برای مردم کردستان شناخته شده است. خودمختار ی ای که ما بر روی آن پافشاری می کنیم خطوطش مورد پشتیبانی اکثریت مردم کردستان قرار گرفته و در این رابطه ما برنامه خودمان را در خطوط اساسی اش برای مردم بیان کرده ایم.

ما به عنوان سازمانی که مورد اعتماد مردم کردستان قرار داریم و در طول سه سال گذشته، پیگیرانه دربرابر این تهاجم مقاومت کرده ایم خودمان را مجاز می دانیم و از هر امکانی که وجود داشته باشد به

۱- برای روان تر شدن و یکدستی متن، سؤالات خبرنگار حذف شده است.

۲- به نظر می رسد این مصاحبه قبل از شروع سال جدید انجام شده ولی بنا به دلایلی در این روز پخش شده است.

شرط اینکه به اهداف ما لطمه نزند و به مصلحت بدانیم درجهت پیشبرد امر مبارزه مان استفاده می کنیم.

ازنظر ما خودمختاری قبل از هر چیز باید سرزمینش معلوم باشد، سرزمین کردستان خودمختار به وسیله آرای آزادانه مردم مناطق کردنشین غرب کشور تعیین می شود. در کردستان خودمختار به نظر ما باید شوراهای منتخب مردم اداره امور بخش خودمختار کشور را در دست بگیرد، از نیروهای انتظامی و نظامی مرکزی نباید اثری باشد. نیروهای مسلح سازمان یافته مردم و پیش مرگان باید امنیت این منطقه را حفظ بکنند و هرنوع نقل وانتقال نظامی به مرزها باید با اجازه حکومت خودمختار کردستان صورت بگیرد. در کردستان خودمختاری ای که ما برایش مبارزه می کنیم آزادی های بی قیدوشرط سیاسی باید معمول بشود. در کردستان خودمختار باید عقب ماندگی های ناشی از ستم ملی [جبران] و همچنین برنامه های اقتصادی روشن بشود و به این منظور بودجه لازم تأمین بشود.»(۱)

۱

در بندر انزلی،۲ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شدند که یکی از آنها مسئول تشکیلات این سازمان در انزلی بود.(۲)

دادگاه انقلاب همدان نیز ۳ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را به ۱۰، ۱۵ و ۲۰ سال زندان محکوم کرد. جرائم اصلی این افراد، فعالیت مؤثر و مستمر در فاز سیاسی و نظامی سازمان بود، ولی به علت اظهار ندامت در مراحل بازپرسی و همکاری با نیروهای انتظامی، در صدور حکم به محکومان یک درجه تخفیف داده شد.(۳)

۲

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، امروز در جلسه علنی مجلس درباره عملیات والفجر۱ سخنانی ایراد کرد.(۴) وی با اشاره به بی توجهی رژیم صدام و حامیان وی به خواسته های مشروع ایران، اجرای عملیات نظامی برای تأمین حقوق ازدست رفته ایران را اجتناب ناپذیر دانست و به کشورهای حامی عراق اخطار کرد از واردکردن فشار سیاسی به ایران پرهیز کنند.

رئیس مجلس گفت: «ما در موقعی که مقدمات عملیات والفجر را با عملیات محدودی اعلام کردیم انتظار داشتیم که هم عفلقیان عراق و هم حامیان مرتجع و هم حامیان ابرقدرت و استعمارگرشان توجه کنند که ما چه می گوییم و راه درستی انتخاب کنند و برای این توجه هم مدت

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۳/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰، ۱۱و ۱۲، رادیو بی بی سی، جام جهان نما.

۲- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۷، همدان، ۲۷/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۱/۱۳۶۲.

۴- آقای هاشمی درباره علت این سخنرانی در خاطرات خود نوشته است: «صبح زود به مجلس رفتم. با قرارگاه خاتم الانبیا(ص) تماس گرفتم؛ وضع بد نیست، ولی درمجموع ناموفق است. به خاطر جلوگیری از تأثیرات تبلیغات سنگین منفی عراق و دشمنان و حفظ روحیه رزمندگان لازم دیدیم که بیشتر صحبت شود. پیش از دستور، درباره عملیات و موفقیت هایش صحبت کردم» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (آرامش و چالش)، ۱۳۶۲، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۴۷.)

طولانی صبر کردیم. ... عملیات والفجر که اعلام شد عبور رزمندگان ما از آن موانع بسیار مستحکم عراق نشان داد که برای رزمندگان ما قدرت عملیات در هر منطقه ای هست و اعلام کردیم تنها چیزی که ما را محدود می کند آن نظریه ملت و رهبر ماست که از خونریزی و تلفات زیاد اجتناب کنیم، ولی جرم، گناه و تخلف ازطرف صدام آن قدر بزرگ است که این روحیه اجتناب از خونریزی ما محدودیت دارد، یعنی ما نمی توانیم از این گناه بزرگ و از این ظلمی که به منطقه و به مردم ما و مردم عراق شده است صرف نظر کنیم. این همه شهید، این همه خسارت و این همه اتلاف وقت و این همه مشکلاتی که در منطقه به وجود آمده است معلول همین جنگ تحمیلی است. ما به حکم قرآن و به حکم منطق و وظیفه سیاسی که در این مقطع تاریخ به عهده داریم، ناچاریم امنیت منطقه را تضمین کنیم و اگر امروز متجاوزی مثل صدام بتواند از زیر بار تحمل کیفر جنایتش فرار کند، نمی شود مطمئن بود که در آینده این منطقه امن باشد. بنابراین خواست ما، خواست مشروع و یک حق ضروری برای منطقه است. عملیاتی که مدتی متوقف بود و باز آغاز شد، انتظار ما این بود که دنیا توجه کند و فشار آورد برای گرفتن حقوق ما، متأسفانه آنچه ما دیدیم معکوس بود.

قدرت ها این مسئله را حمل بر ضعف کردند و فشارشان را از نواحی مختلف حتی از ناحیه آلوده کردن محیط زیست و بهانه جویی برای پیداکردن آتش بس ازطریق نامردمی و غیرانسانی آلوده کردن محیط زیست، از دست ندادند. بااینکه ما اعلام کردیم که در هرلحظه حاضریم چاه آسیب دیده را ترمیم کنیم، اما نه حامیان عراق و نه خود عراق چنین وضعی را برای ما به وجود نیاوردند؛ حتی به قیمت تشنگی و ناراحتی مردم چند کشور. بنابراین ما به این نتیجه رسیده ایم که عراق و حامیانش آمادگی پرداخت حقوق ملت و مردم منطقه و کیفر دادن به متجاوز را ندارند و ما ناچاریم به راهی که شروع کرده ایم و به دفاعی که حق خودمان و حق مردم منطقه می دانیم ادامه دهیم. از اینجا به دنیای استکباری و حامیان عراق اخطار می کنیم به جای فشارآوردن به مظلوم برای گذشتن از حقش به متجاوز و صدام فشار بیاورند و ما را مجبور نکنند که حقمان را و حق مردم و منطقه را با زور بگیریم.

ما بیشتر از تمام کسانی که در این منطقه هستند در منطقه منافع داریم و بیش از همه خواهان صلح و آرامش منطقه ایم و بیش از همه از جنگ متنفریم و این را هم نشان داده ایم، اما نه به قیمت اینکه ظالم پررو شود و مظلوم از حقش محروم بماند.

لذا از دنیا می خواهیم به این حرف حق ما توجه کند.(۱)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۱

محسن رفیق دوست وزیر سپاه پاسداران، در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی سقوط صدام حسین را نتیجه نهایی جنگ خواند. وی همچنین با اشاره به همکاری سپاه و ارتش در جنگ درباره چشم انداز اقدامات نیروهای خودی در مناطق کردنشین مطالبی را بیان کرد.

وزیر سپاه گفت: «ما با کمک امت حزب الله، دشمن را از اکثر نقاط اشغالی بیرون راندیم و در عملیات آینده هم بقیه نقاط اشغالی را از لوث وجود متجاوزان بعثی پاک کرده، ملت عراق را از چنگال بعثی ها آزاد خواهیم ساخت. ... پایان جنگ ما با عراق چیزی جز سقوط صدام و آزادی عراق و حکومت مردم عراق بر خودشان نخواهد بود.»

رفیق دوست درمورد وحدت نیروهای نظامی خاطرنشان کرد: «سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کنار ارتش ترکیب مقدسی را ایجاد کرده که تضمین کننده پیروزی های ملت ایران است و این اتحاد و وحدت در میان نیروهای مسلح آن چنان مستحکم است که نمی توان مشخص کرد در عملیات چه مقدار نقش برعهده سپاه و چه مقدار برعهده ارتش است.»

وزیر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درخصوص پاک سازی منطقه از وجود ضدانقلابیون گفت: «همان گونه که در ارومیه هم گفتیم، بهار امسال، بهار پاک سازی کامل منطقه از وجود ضدانقلابیون و آزادی مردم کردستان خواهد بود.» وی با اشاره به عملیات موفقیت آمیز اخیر جاده مهاباد - بوکان افزود: «در این عملیات کیلومترها از وجود ضدانقلابیون پاک سازی شده و ادامه آن ظرف یکی دو ماه آینده به نتایج مطلوب خواهد رسید.»(۱)

۲

نامه های طارق میخائیل یوحنا عزیز وزیر امور خارجه عراق به خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد و دبیرکل اتحادیه عرب، دیدار و گفت وگوی معاون وزیر امور خارجه عراق با سفرای عرب در بغداد و گفت وگوی عصمت کتانی با سفرای کشورهای عضو دائم شورای امنیت ازجمله اقدامات دیپلماتیک دولت عراق بعد از آغاز عملیات والفجر۱ است.

در بخش هایی از نامه طارق عزیز که توسط ریاض القیسی نماینده دائم عراق در سازمان ملل، به دبیرکل این سازمان تقدیم شد، به حمله جدید ایران، درخواست از سازمان ملل برای محکوم کردن این حمله و موفقیت نیروهای عراقی در سرکوب رزمندگان ایران اشاره شده است:

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص ۱۰.

«ایران در شب ۶ و ۷ فوریه ۱۹۸۳، حمله کرد و طی آن رژیم ایران بیانیه ای صادر کرده و در آن اعلام کرد که نیروهایش علیه عراق حمله ای را آغاز کرده اند و از مرز عراق گذشته و طبق اهدافی که در عملیات مشخص شده بود پیشروی می کنند، اما نیروهای مسلح عراق توانستند حمله ایران را دفع نمایند. دراین باره می خواهم مجدداً تأکید کنم که پذیرش و اجرای قطعنامه های شورای امنیت که طبق ماده ۲۵ منشور سازمان ملل می باشد، الزام صریح داشته و بدون ابهام است و انتخابی یا مشروط نیست. شکی به این حقیقت نداریم که ارگان های سازمان ملل سکوت کرده اند و در مقابل اقدامات تجاوزکارانه مکرر که رژیم ایران علیه عراق انجام می دهد، چشم خود را بسته اند و این رژیم را تشویق می کنند که بر نگرش تحقیرآمیزش نسبت به این سازمان بین المللی و نادیده گرفتن تعهداتش نسبت به منشور، اصرار ورزد. یک بار دیگر به اطلاع می رسانم که نیروهای نظامی عراق موج نخستین حمله ایران را سرکوب و آن را دفع کرده و نیروهای عراقی اقدام به سرکوب کردن باقیمانده های نیروهای متجاوز ایران نموده اند.»(۱)

در همین حال، رادیو مسقط نیز گزارش داد: طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق در نامه ای به شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، وی را در جریان تحولات نظامی جبهه در چارچوب حمله اخیر ایران علیه عراق قرار داده است. نامه مذکور را نوری اسماعیل نماینده دائم عراق در اتحادیه عرب، به اسعدالاسعد معاون دبیرکل این اتحادیه، تسلیم کرد. طارق عزیز در نامه خود مدعی شده است که عراق موفق به نابودکردن بخش اعظم حمله ایران شده و نیروهای عراقی به نابودی باقیمانده نیروهای ایران ادامه می دهند. وی همچنین در این نامه خاطرنشان ساخته است هدف از این حمله، که روز قبل از آغاز آن توسط رهبران ایران اعلام شد، عبور از مرزهای عراق بوده است. وی در پایان نامه خود تأکید کرد که عراق از موضع برادری و احساس مسئولیت تصمیم گرفت دبیرکل اتحادیه عرب را در جریان جزئیات وضع در جبهه قرار دهد.(۲)

علاوه براین، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر نیز از دیدار معاون وزیر امور خارجه عراق با سفرای کشورهای عربی در بغداد خبر داد و اعلام کرد: «عبدالملک الیاسین معاون وزیر خارجه عراق، سفرای عرب در بغداد را فراخواند و آنها را در جریان تجاوز اخیر ایران به خاک عراق که رشته تازه ای از زنجیره اقدامات خصمانه و توسعه طلبانه حکومت ایران علیه عراق به شمار می رود قرار داد. معاون وزیر خارجه در این ملاقات همچنین توضیح داد که ما انتظار این گونه تجاوزات ایرانی را داشتیم و این نه به دلیل تمرکز نیروهای نظامی در مرزها بوده، بلکه به دلیل اطمینان کامل ما از پافشاری حکام تهران بر سیاست توسعه طلبانه و تجاوزگرانه خود و مخالفت مستمر آنها با همه ابتکارات صلح جویانه است، ولی باوجوداین، ابتکارعمل چون گذشته به دست نیروهای دلیر عراقی است. معاون وزیر خارجه از سفرای عرب خواست که مراتب را به اطلاع دولت های خود برسانند.»

ص: ۷۴۴

۱- جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل متحد، ترجمه محمدعلی خرمی، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، جلد ۲، ۱۳۸۷، صص ۴۳ - ۴۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، صص ۳۷ و ۳۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از رادیو مسقط، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

این رادیو افزود: «در همین حال، آقای عصمت کتانی بامداد امروز، سفرای پنج کشور عضو دائم شورای امنیت در بغداد را فراخوانده و اوضاع نظامی در جبهه های شرقی میهن عربی، همچنین موفقیت عراق در سرکوب تجاوز حکومت ایرانی علیه کشور را برای آنان تشریح کرد. وی همچنین موضع عراق که از پنج کشور عضو دائم شورای امنیت می خواهد به وظیفه خود عمل کرده و برطبق منشور سازمان ملل متحد و مأموریت شورای امنیت، تجاوز را محکوم کرده و قطعنامه های شورای امنیت درخصوص پایان دادن به جنگ عراق و ایران را به اجرا درآورند، بازگو کرد. در همین حال، معاون وزیر خارجه قدرت عراق را برای مقابله شجاعانه و سرکوب تجاوز ایران و سیاست توسعه طلبانه آن مورد تأکید قرار داد.»(۱)

۱

درحالی که مقامات ایرانی تاکنون، بارها مواضع خود را درباره علل فوران نفت و چگونگی مهار آن اعلام کرده اند، امروز برای اولین بار طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق (از جمع مسئولان عالی رتبه عراق) دراین باره مصاحبه ای را با خبرگزاری رسمی عراق انجام داد.

وی در این مصاحبه از پذیرفتن مسئولیت بمباران چاه های نفتی نوروز و نشت نفت سر باز زد و درحالی که نفوذ لکه های نفتی به سواحل کشورهای جنوبی خلیج فارس هر روز گسترش می یابد، مدعی شد که خطر آلودگی و آسیب های زیست محیطی از سواحل کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس دور بوده و فقط سواحل ایران را تهدید می کند. طارق عزیز با خودداری از ارائه تضمین به گروه فنی برای مسدودکردن این چاه ها بر پیشنهاد کشورش مبنی بر اعلام آتش بس تأکید کرد و گفت: «اصل مشکل این است که یک چاه نفتی ایران در مورخ ۱۷/۱/۱۹۸۳، دچار حادثه شده و موجب نشت نفت از آن گردید.

مقامات ایرانی، دست اندرکاران و مسئولان ذی ربط امور محیط زیست را از این حادثه مطلع نساختند و خود دست اندرکاران با وسایل مخصوص خود از حادثه مذکور باخبر شدند و این امر در اجلاس کارشناسان محیط زیست و وزیران بهداری خلیج عربی [فارس] مورد تأکید و به اثبات رسید. ازاین رو، روشن می شود که مقامات ایرانی خود مسئول این مشکل می باشند و نظر به ابراز نگرانی برادران خلیجی از احتمال آلودگی آب ها و سواحل عربی براثر جریان نفت نشتی از چاه نفتی ایران، دولت عراق به این موضوع اهمیت خاصی قائل شد.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۴، ۲۴/۱/۱۳۶۲، صص ۳۱ و ۳۲، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۳/۱/۱۳۶۲.

علی رغم پافشاری رژیم ایرانی بر جنگ و همچنین اصرارش بر زیان زدن به منافع اقتصادی عراق ازجمله بمباران تأسیسات نفتی عراق در جنوب که منجر به محروم شدن عراق از صادرکردن نفت گردید و به رغم اینکه مقابله به مثل عراق یک امر طبیعی است، لکن عراق در پاسخ به خواسته برادران ما در خلیج [فارس] جهت یافتن راه حلی برای این مشکل اعلام آمادگی کامل کرد و با تعمیر چاه نفتی آسیب دیده موافقت کرد که سودهای مادی فراوانی برای ایران داشته و نیز ضررهای وارده به آب های ایرانی که طبق گزارش های فنی، نشت نفت تاکنون تهدیدی برای آب های عربی به وجود نیاورده و حرکت آن به سمت آب های ایرانی است، را نمی کاهد، لیکن عراق برمبنای یک قاعده و اصل طبیعی ازنظر قانونی با این شرط که در حوزه چاه نفتی آتش بس موقت و مقطعی برقرار شود، موافقت نمود کمااینکه با تعیین مسیری از یکی از بنادر عربی به سمت حوزه چاه نفتی برای استفاده گروه های فنی که عملیات تعمیر چاه را برعهده می گیرد موافقت نمود؛ مشروط بر اینکه آتش بس موقت رسماً ازجانب طرفین اعلام و تحت نظارت و کنترل سازمان ملل برقرار شود تا ایران از این فرصت برای منظور هایی غیر از تعمیر چاه سوءاستفاده نکند.(۱)

و حال که عراق این چنین ابتکار والایی را در پاسخ به خواسته برادران خلیجی خود ارائه داده است باید از بابت تضمین های کافی که جلو ناجوانمردی ایران و بازی درآوردن آن در حین اجرای برقراری آتش بس در حوزه چاه نفتی [را بگیرد] مطمئن شود. محققاً رژیم ایران سبب این مشکل بوده و اولین کسی است [که] از آن زیان می بیند.

رژیم ایرانی در خلال گردهمایی بحرین و کویت نامسئولانه عمل کرد و کوشید مسئله را یک مسئله فنی قلمداد کند. این مسئله اگرچه یک مسئله فنی باشد، ولی جنبه نظامی دارد. بنابراین چرا رژیم ایران این مسئله را همان طوری که در اجلاس بحرین و کویت مدعی شد توانایی حلش را دارد، حل نمی کند.

منطقه مورد نظر، منطقه نظامی عملیاتی بوده و هرگونه ترتیباتی در آن صورت گیرد باید در چهارچوب سیاسی - نظامی قرار گیرد که مانع از سودجویی رژیم ایرانی جهت ضربه زدن به منافع عراق و تحول موازنه قوا در منطقه به نفع خود شود.

این موضع عراق علاوه براینکه متکی بر قواعد قانونی و شیوه های متداول در حل و رفع مشکلاتی از این نوع بوده یک موضع رئوفانه است. عراق به این موضع خود پایبند باقی خواهد ماند.»(۲)

ص: ۷۴۶

۱- عراق با اعلام این شرایط برای آتش بس درحقیقت به دنبال رسمی کردن منطقه ممنوعه نظامی در سواحل ایران بود. باتوجه به اینکه ورود و خروج کالا و بارگیری و صدور نفت از این مناطق (خارک بندر امام خمینی، بندر ماهشهر) صورت می گرفت، طبیعی بود که ایران هیچ گاه به رسمی شدن محاصره دریایی خود رضایت ندهد.

۲- همان.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۴ فروردین ۱۳۶۲ ۲۹ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۳ آوریل ۱۹۸۳

۱

براساس توافق انجام شده در جلسه دیروز فرماندهان برای اجرای یک عملیات محدود روی ارتفاع۱۲۹ و ارتفاع۱۶۵ و تثبیت این ارتفاع به عنوان جای پا برای عملیات در شب بعد، مقدمات کار از اولین دقایق نیمه شب به تدریج فراهم شد.

در ساعت ۴ بامداد روز جاری، گردان نصرالله از تیپ جوادالائمه (ع) پس از دریافت رمز عملیات، حرکت خود را به سمت ارتفاع۱۶۵ آغاز کرد. طبق طرح مانور، یک گروهان از این گردان باید به قله ۱۶۵ حمله می کرد و یک گروهان دیگر نیز تپه های کوچک تر سمت راست (شمال) این ارتفاع را که به سمت شیار بجلیه امتداد داشت، تصرف می کرد.(۱)

گروهانی که باید روی یال۱۶۵ عمل می کرد زیر آتش شدید تیربارها و خمپاره اندازهای دشمن راه را گم و به اشتباه از مسیر یک کانال پیشروی کرد، درنتیجه به جای رسیدن به هدف، یک تپه را دور زده و به سوی ارتفاع۱۴۵ یعنی محل استقرار اولیه خود، بازگشت و ضمن طی این مسیر تعدادی از نیروها شهید یا مجروح شدند. گروهان دوم مستقیماً به قله۱۶۵ حمله کرد و روی آن مستقر شد. سپس گروهان سوم هم برای تکمیل مأموریت گروهان اول به سمت راست ارتفاع۱۶۵ حرکت کرد، ولی به علت آتش شدید دشمن و

ص: ۷۴۹

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۶۹.

دادن تلفات فراوان روحیه رزمی خود را از دست داد و موفق به پیشروی نشد.

به علت ناکامی گروهان های اول و سوم، گروهان دوم که روی ارتفاع مستقر شده بود باتوجه به آتش شدید دشمن و نبود تدارک مناسب، موفق به حفظ ارتفاع نشده و با روشن شدن هوا به مرور آنجا را خالی کرده و عقب آمدند.(۱)

از سوی دیگر، قرارگاه کربلا- نیز در اجرای مأموریت خود روی ارتفاع۱۲۹ ناموفق بود.(۲) احمد کاظمی دلیل شکست نیروهای این قرارگاه در تصرف ارتفاع۱۲۹ را این گونه اعلام کرد: «ما ساعت یک رفتیم تانک ها و ضدهوایی ها همه را بردیم جلو و روی مواضع دشمن آتش اجرا کردیم. بچه ها تا پشت معبر دشمن رفتند، ولی دشمن مشکلاتی را برایشان ایجاد کرد، ولی آنها هم سستی کردند.»

همچنین در این شب گردان حر با پشتیبانی گردان حضرت قاسم(ع) (از تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) به نیروهای دشمن مستقر روی یال ۱۱۲ که با استفاده از تانک و تیربار نیروهای خودی را تحت فشار قرار داده بودند، حمله کردند، گردان حر از مسیر دو کانال که تا زیر ارتفاع۱۱۲ امتداد داشت، به دشمن نزدیک و ساعت ۲ بامداد با آن درگیر شد و بخش درخور توجهی از نیروها و امکانات عراقی ها را منهدم کرد. در این عملیات احمدلو فرمانده این گردان، مجروح شد.(۳)

۱

درپی ناکامی عملیات برای تصرف دو ارتفاع ۱۶۵ و ۱۲۹ فرماندهان سپاه و ارتش درصدد چاره جویی برای چگونگی ادامه عملیات برآمدند. به همین منظور از ساعت ۱۴:۲۵ امروز، فرماندهان سپاه و ارتش شامل محسن رضایی، غلامعلی رشید، رحیم صفوی، احمد غلامپور، مهدی کیانی، احمد کاظمی، سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ دژکام، سرهنگ کلارستاقی و سرهنگ سلیمانجاه در قرارگاه تاکتیکی نجف گرد هم آمده و درمورد ادامه عملیات به مشورت پرداختند.

در ابتدای جلسه، غلامعلی رشید آخرین وضعیت خطوط نیروهای خودی و دشمن را تشریح کرد. وی در بخشی از سخنان خود گفت: «تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) خاکریزی تا زیر [ارتفاع] ۱۱۲ احداث کرده. قله ارتفاع۱۱۲ در دست دشمن است و نیروهای ما در مقابل دشمن و پشت کانال ها هستند. تپه های ۱۴۶، ۱۴۳ و ۱۴۲ در دست دشمن است و نیروهای ما در کانالی که از یال ارتفاع ۱۶۵ تا ۱۴۳ کشیده می شود، مستقر هستند، دشمن در تیغه این ارتفاعات و در فاصله ۳۰۰ متری آنها است؛ نیروهای عراقی در برخی جاها نارنجک داخل کانال انداخته اند، ولی بچه ها آنها را عقب رانده اند.»(۴)

پس از اظهارات رشید، حاضران درمورد ادامه عملیات در محور قرارگاه نجف اتفاق نظر داشتند، بنابراین قرار شد به دلیل حساسیت منطقه قرارگاه نجف۲، برای تصرف ارتفاعات این محدوده از تیپ امام رضا(ع) (از لشکر۵ نصر) و تیپ۵۸ ذوالفقار (با نام نصر۱) استفاده شود و برای حمایت از عملیات این قرارگاه، هم زمان قرارگاه نجف۱ نیز در محدوده خود عملیات اجرا کند.(۵)

پس از آن، درمورد عملیات قرارگاه کربلا صحبت شد و احمد کاظمی و سرهنگ سلیمانجاه

۱- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان قرارگاه نصر از عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۲۵؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۰.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶۹؛ و- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده)، ۷/۱/۱۳۶۲ تا ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۲۲۲.

۳- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۰.

۴- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۲۰.

۵- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۲۱.

(به عنوان فرمانـدهان قرارگـاه کربلا) مأموریت قرارگاه کربلای۵ را تصـرف ارتفاع۱۲۹ و یـال ارتفاع۱۶۴ و مـأموریت قرارگاه کربلای۴ را تصـرف ارتفاعات تیغه ای پشـت (غرب) ارتفاع۱۷۸ و تـأمین جـاده در این منطقه (بین ۱۷۸ و ارتفـاع تیغه ای) اعلام کردنـد. احمـد کاظمی همچنین گفت: «چون دشـمن تمام میـدان های مین جلو خودش را بازسازی کرده است، لـذا دو گروهان ویژه و یک گروهان تخریب از ساعت ۱۹ (زودتر از سایر یگان ها) وارد عمل می شونـد و پس از پاک سازی موانع، گردان های دیگر عملیات خود را شروع می کنند.»(۱)

علاوه براین، قرارگاه کربلا اعلام کرد هم زمان با اجرای عملیات های فوق، برای ترمیم خط پدافنـدی خود در محدوده قرارگاه کربلای۱، عملیات محدودی را برای تصرف ارتفاع۱۵۲، که به صورت زائده ای مانع تشکیل یک خط مناسب در مقابل دشـمن است، اجرا خواهد کرد و با احداث ۷۰۰ متر خاکریز وضعیت خط پدافندی نیروهای خود را در مقابل دشـمن اصلاح می کند. البته فرماندهان قرارگاه کربلا مهم ترین مشکل خود را برای اجرای عملیات در شب جاری، عدم شناسایی نیروهای قرارگاه کربلای۴(۲) از منطقه محوله اعلام کردند.(۳)

در پایان جلسه، پیشنهاد شد که قرارگاه کربلا عملیات خود را ساعت ۱۹ و قرارگاه نجف ساعت ۲۴ آغاز کند، ولی درنهایت تعیین ساعت شروع عملیات به خود قرارگاه ها واگذار و مقرر شد دو قرارگاه مسائل جدید و مخابرات را باهم هماهنگ کنند.(۴)

درپی این تصمیمات، فرماندهان قرارگاه های کربلا و نجف با فرماندهان یگان های عملیاتی تحت امر جلساتی را تشکیل دادند.

قرارگاه نجف

ابراهیم همت و سرهنگ دژکام دو جلسه با مسئولان قرارگاه های نجف۲، نجف۱ و نصر۱ (نجف۳) درمورد مانور شب جاری برگزار کردند و براساس نتایج جلسه با قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، مأموریت های زیر را به آنها ابلاغ کردند:

قرارگاه نجف۲: چهار گردان از لشـکر۲۷ حضـرت رسول(ص) و ۲ گردان از لشکر۵ نصـر در خط حـد این قرارگاه عمل کرده و پس از تصـرف ارتفاعات۱۲۳، ۱۴۲، ۱۴۶، ۱۴۳ و تأمین خط کوثر با نیروهای نجف۳ در این خط الحاق کنند.(۵)

قرارگاه نجف۳: تیپ۲۱ امام رضا(ع) (از لشکر ۵ نصر) به استعداد ۶ گردان و تیپ۵۸ ذوالفقار به استعداد ۵ گردان (با عنوان نصر۱) پس از تصرف دو ارتفاع ۱۶۵ و ۱۴۵ در خط کوثر با نیروهای قرارگاه نجف۲ الحاق کنند و نیروهای گردان قمر بنی هاشم(ع) از تیپ۱۰ سیدالشهدا

۱- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۲۳.

۲- دلیل عدم شـناسایی نیروهای قرارگاه کربلای۴ انتقـال این یگـان از شـمال منطقه عملیاتی به این قسـمت بود، درنتیجه نیروهای این یگان برای اجرای عملیات نیاز به انجام شناسایی و کسب حداقل آمادگی داشتند.

۳- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳۲۵ - ۳۲۴.

۴- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۲۶.

۵- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۰؛ و- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۷.

نیز در سمت راست (شمال) شیار سمیده تا ارتفاع۱۱۲ وارد عمل شوند.(۱)

همچنین قرار شد تیپ دیگر لشکر۵ نصر (تیپ امام صادق(ع)) برای ادامه عملیات در فوقی آماده باشد.

فرماندهان قرارگاه نجف در طول روز به صورت فشرده مشغول انجام هماهنگی های لازم برای اجرای مانور با فرماندهان گردان ها و توجیه آنها و واحدهای پشتیبانی بودند.(۲)

قرارگاه کربلا

احمد کاظمی در جلسه ای که ساعت ۱۷ در مقر تاکتیکی قرارگاه کربلای۵، با حضور فرماندهان یگان های تحت امر تشکیل شد، ضمن ابلاغ مأموریت یگان ها به توجیه عملیات شب جاری و هماهنگی بین قرارگاه های کربلای۴ و کربلای۵ پرداخت.

دقایقی پس از آغاز جلسه، ابوشهاب فرمانده لشکر۱۴ امام حسین(ع) (از قرارگاه کربلای۴) با بیان اینکه فرماندهان گردان های این یگان به منطقه عملیات توجیه نیستند، اعلام کرد که این لشکر برای اجرای عملیات در شب جاری آمادگی ندارد. پس از مدتی گفت وگو، فرماندهان گردان های لشکر امام حسین(ع) به جلسه فراخوانده شدند، آنها نیز اعلام کردند که به منطقه توجیه نیستند و نمی توانند عملیات کنند.(۳)

احمد کاظمی که نتوانسته بود ابوشهاب و فرماندهان گردان های لشکر۱۴ را برای اجرای عملیات مجاب کند، ناگزیر در تماسی با فرمانده کل سپاه آماده نبودن نیروهای لشکر۱۴ امام حسین(ع) را به اطلاع وی رساند. محسن رضایی نیز در پاسخ ضمن مخالفت با این موضوع، گفت: «مگر می توانید این حرف را بزنید. تو به آنها دستور بده این کار را تمام کنند.»(۴)فرمانده قرارگاه کربلا مخالفت فرمانده کل سپاه را به مسئولان لشکر اعلام کرد، اما از آنجایی که توجیه کردن فرماندهان گردان ها به منطقه مأموریت جدید، در آن ساعت (۱۹ روز جاری) عملاً مقدور نبود،(۵) فرمانده لشکر امام حسین(ع) معذوریت و مخالفت مجدد خود را به احمد کاظمی اعلام کرد.(۶)

سیدمحمد اسحاقی راوی لشکر۱۴ امام حسین(ع)، شرایط نیروها و واحدهای کربلای۴ را این طور توصیف می کند: «تا این لحظه که قرار بود لشکر امام حسین(ع) عملیات کند هنوز طرح مانور و وظایف گردان ها مشخص نبود و اصلاً درباره طرح مانور صحبت نشده بود و معلوم نبود نیروها را با چه توجیهی می خواستند به جلو بفرستند. ضمناً توپخانه هماهنگ نبود، بهداری خود را با بهداری قرارگاه نجف هماهنگ نکرده بود و راننده های آمبولانس ها به منطقه توجیه نشده بودند و تدارکات تازه وارد منطقه مأموریت جدید لشکر شده بود.»(۷)

سرهنگ ناصری فرمانده تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان نیز که یگان وی باید همراه با لشکر۱۴ امام حسین وارد عمل می شد، درمورد اجرای عملیات عقیده داشت: «ما معبر نداریم، شناسایی هم

ص: ۷۵۲

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۲.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۱.

۳- سند شماره ۰۲۲۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ (محسن رخصت طلب)، ۲۲/۱/۱۳۶۲ تا ۱۱/۲/۱۳۶۲، صص ۱۹ - ۱۸.

۴- سند شماره ۰۷۸۳۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۵۴.

۵- برای اجرای عملیات در شب طبیعتاً نیروهای رده های پایین تر باید قبلاً توجیه و آماده می شدند و در ساعت ۱۹ فرماندهان زمان کافی برای آماده کردن نیروها را در اختیار نداشتند.

۶- سند شماره ۰۲۲۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲۰ - ۱۹.

۷- سند شماره ۱۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (اسحاقی و طالقانی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص۲۰.

نداریم، فرمانده گردان ها، گروهان ها و دسته ها هم منطقه را بلد نیستند، رادیو رله هنوز تأمین نشده و ما هیچ کاری انجام نداده ایم و عملیات را باید قدری به عقب بیندازند.»

بااین حال، فرمانده قرارگاه کربلا معتقد بود: «باتوجه به اینکه فشار و آتش روی یگان های قرارگاه نجف زیاد است ما باید این فشار را کم کنیم. [حداقل] یک گردان ببریم جلو اگر توانستیم میدان مین را باز کنیم و اگر تا ساعت ۲۴ موفق شدیم، عملیات می کنیم والا برمی گردیم.»(۱)

در چنین وضعیتی که اجرای عملیات غیرممکن به نظر می رسید، احمد کاظمی، مجدداً با قرارگاه خاتم(ص) تماس گرفت. غلامعلی رشید (از مسئولان قرارگاه خاتم) باتوجه به اینکه کاظمی اجرای عملیات روی ارتفاع۱۲۹ را فراتر از توان قرارگاه کربلا اعلام کرده بود، گفت: «پس عمل نکنید فقط در زمانی که قرارگاه نجف عملیات انجام می دهند، شما عملیات ایذایی انجام بدهید.»(۲)

بدین ترتیب، اجرای عملیات در محدوده قرارگاه کربلا برای شب جاری، منتفی شد و عملیات فقط در محدوده قرارگاه نجف اجرا شد.

۱

درپی قطعی شدن عملیات قرارگاه های نجف۲ و ۳، ۱۰ گردان عمل کننده، (۶ گردان از نجف۲ و ۴ گردان از نجف۳) از ساعت ۱۵ امروز وارد منطقه عملیاتی شدند.(۳)

پس از کسب آمادگی های اولیه، ابتدا توپخانه خودی از ساعت ۲۳ به مدت ۱۰ دقیقه آتش تهیه سنگین را روی ارتفاع۱۶۵ اجرا کرد و ساعت ۲۳:۳۰، رمز عملیات توسط مرتضی قربانی (فرمانده لشکر۵ نصر) و سرهنگ علییاری (فرمانده تیپ۵۸ ذوالفقار) اعلام شد و ۴ گردان عمل کننده در این محور حرکت خود را به سمت ارتفاع۱۶۵ آغاز کردند.(۴)

در محدوده قرارگاه نجف۲ نیز ۶ گردان این قرارگاه (۴ گردان از لشکر۲۷ و ۲ گردان از لشکر۵ نصر) از ساعت ۲۳ آماده دریافت دستور شدند. ساعت ۲۳:۴۵، به مدت ۱۰ دقیقه آتش تهیه در محدوده این قرارگاه اجرا شد و دستور برای اجرای عملیات صادر گردید.(۵)

۲

گروهی از نیروهای داوطلب مردمی و بسیجیان از شهرهای کازرون، گرگان، کردکوی، بندر گناوه، همدان، برازجان، روستاهای دشتستان، بندر دیلم، گرمسار، لنجان، کنگاور، فسا، لاهیجان، لنگرود، رودسر، عباس آباد، بهنمیر، سوادکوه، قائم شهر، بهشهر، تنکابن، ساری، رامسر، نور، نوشهر، چالوس، کلاردشت، بابل، سروستان، جهرم، لار، ابرقو، قادرآباد، فراشبند، لارستان، فیروزکوه و خوی برای پیوستن به نیروهای خط مقدم جبهه عازم مناطق عملیاتی شدند.(۶)

همچنین یک گروه داوطلب از رانندگان لودر و بلدوزر، مکانیک ماشین های سبک و سنگین و آشپز از شهرهای تبریز و جهرم راهی جبهه های جنگ شدند.(۷)

ص: ۷۵۳

۱- همان، ص۱۹.

۲- سند شماره ۰۷۸۳۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۴.

۳- سند شماره ۰۱۹۲۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶۷.

۴- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۹؛ و- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۲.

۵- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) از عملیات والفجر۱ (خرمی و شاهرودی)، ۲۵/۲/۱۳۶۲، ص۵۴.

۶- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۷- همان.

۱

در ادامه اقدامات تعرضی حزب دمکرات کردستان، امروز افراد این حزب به یک پایگاه خودی در منطقه پیرانشهر حمله کردند که دستاوردی برای آنها به همراه نداشت. نیروهای خودی نیز در عملیاتی در محور مهاباد - سردشت، چندین روستا را پاک سازی کردند.

ساعت ۱۵ امروز، افراد حزب دمکرات کردستان حمله ای را به قصد تصرف پایگاه لاوین در جنوب شرقی پیرانشهر، آغاز کردند که با مقاومت و هوشیاری نیروهای خودی مواجه شدند. با رسیدن نیروهای کمکی، مهاجمان که متحمل تلفاتی شده بودند در ساعت ۲۰ عقب نشینی کردند. در این درگیری یکی از افراد خودی به شهادت رسید و ۴ تن نیز زخمی شدند. یک قبضه خمپاره انداز مهاجمان منهدم شد، اما از تلفات آنان آماری در دست نیست.

رادیو صدای کردستان ارگان تبلیغاتی و خبری حزب دمکرات کردستان درمورد علت این درگیری گفت: «در ۲۴ فروردین، نیروهای سرکوبگر که قصد تصرف مناطق آزادشده را داشتند به منطقه ای در مسیر پیرانشهر - سردشت آمدند، اما پیش مرگان قهرمان نیرو شاخه ۳، مزدوران مهاجم را مورد حمله متقابل قرار داده و با آمدن سایر نیروهای کمکی با درهم کوبیدن پایگاه لاوین راه پیشروی دشمن را سد کردند. جاش های پیاده و پاسداران... فرار را بر قرار ترجیح دادند.»(۱)

در عملیات پاک سازی محور مهاباد - سردشت، نیروهای سپاه و ارتش توانستند ارتفاعات سرکوب روستاهای گلیار، آمید، کاورس، دوسیه، و خاتون الستی را نیز پاک سازی و در روستاهای آمید و گلیار پایگاه ایجاد کنند. در این عملیات ۲ تن از افراد خودی به طور سطحی زخمی شدند، از عناصر مسلح غیرقانونی چند تن نیز کشته و ۶ تن زخمی شدند و یک نفر هم دستگیر شد. ۳ قبضه اسلحه هم به دست نیروهای خودی افتاد.

امروز همچنین یک میدان انفجاری که افراد مسلح ضدانقلاب با ۲۴ قالب تی.ان.تی. آن را تله گذاری کرده بودند با تلاش نیروهای خودی کشف شد.(۲)

در گردنه صلوات آباد در محور سنندج - قروه، عوامل مسلح ضدانقلاب بر سر راه نیروهای تأمین جاده، کمین گذاشته و افراد خودی را در محاصره قرار دادند. با اعزام نیروهای کمکی ژاندارمری و سپاه پس از یک درگیری مختصر، محاصره شکسته شد. در این عملیات ۲ تن از افراد خودی زخمی شدند و مهاجمان گریختند.(۳)

۲

ترور ناموفق یکی از پاسداران در اشنویه، دستگیری ۴ تن از افراد حزب دمکرات، تسلیم شدن ۴ تن از افراد این حزب و گروه کومه له در صائین دژ و پیرانشهر و همچنین ادعای حزب دمکرات مبنی بر انفجار لوله گاز ازجمله اقدامات و حوادثی بود که امروز در مناطق کردنشین آذربایجان غربی رخ داد.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳۸، رادیو صدای کردستان، ۲۷/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن ۳ ارتش جمهوری اسلامی ایران) به فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۱، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۴/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲،۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۳۳، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۴۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نیروی زمینی ارتش - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۲، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، از ۲۰/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۳- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۱؛ و- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

در اشنویه یکی از عوامل حزب دمکرات کردستان که ازطرف فرماندهی هیز سیمیتقو مأموریت داشت تا یکی از پاسداران بومی این شهر را ترور کند، قبل از هرگونه اقدامی با هشیاری نیروهای سپاه این شهر شناسایی و دستگیر شد. از این شخص یک قبضه اسلحه به دست آمد.(۱)

در روستای خلخانه نقده نیز ۳ تن از افراد این حزب که مسلح بودند، دستگیر شدند.(۲)

درهمین حال، در روستای جوانمرد صائین دژ، یکی از چته های دمکرات دستگیر شد و ۲ تن از افراد کومه له با معرفی خود به پایگاه سپاه درخواست امان نامه کردند.

در پیرانشهر هم ۲ تن از وابستگان به حزب دمکرات خود را به سپاه این شهر تسلیم و تقاضای امان نامه کردند؛ یکی از این افراد خالد سلیمان آذر عضو کمیته مرکزی حزب دمکرات و مسئول کمیته تبلیغات منطقه لاهیجان و پیرانشهر بود.(۳)

رادیو حزب دمکرات امروز در خلال پخش اخبار درگیری های نظامی، خبری را درباره انفجار لوله گاز ایران به ترکیه پخش کرد. این رادیو مدعی شد: «در شب ۱۸ فروردین ماه، لوله گاز ایران به ترکیه در منطقه مهاباد - نقده (در نزدیکی پایگاه کوسه کهریز)، توسط چته ها منفجر گردید که درنتیجه آن ارسال گاز به ترکیه قطع شده است.»(۴)-(۵)

۱

قرارگاه حمزه اعلام کرد که درپی چندین عملیات نیروهای خودی در مناطق حساس کردستان و آذربایجان غربی، تعدادی از عناصر مرکزیت و کادرهای تشکیلاتی و مسئولان کمیسیون های حزب دمکرات ضمن معرفی خود به مراکز سپاه پاسداران در شهرهای مختلف ازجمله اشنویه، پیرانشهر و مهاباد از اقدامات گذشته شان اظهار ندامت کرده اند.

بنا بر اعلام قرارگاه حمزه سیدالشهدا، در میان این افراد کسانی مانند سعید افشار، عضو مرکزیت و مسئول تشکیلات و فرمانده نظامی شهر دیواندره؛ قادر عبدی، عضو کمیته دفتر سیاسی؛ سعید سلطانیان عضو مرکزیت و عضو کمیسیون بازرسی؛ علی حسینیانی عضو مرکزیت و از مسئولان کمیسیون قضایی؛ قادر بهرامی مسئول تشکیلات روانسر و معاون فرمانده نظامی بیستون و از رابطان تام الاختیار حزب با دولت بعثی عراق؛ حسین احمدزاده از افراد مسئول تشکیلات شهر اشنویه و بسیاری از اعضای مرکزیت و کادرهای درجه یک حضور دارند. برپایه این گزارش، افراد مذکور ضمن اعلام انزجار از اعمال گروهک های وابسته و افشای واقعیت های تکان دهنده و روابط پشت پرده حزب دمکرات با دولت بعثی عراق و دیگر

۱- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.
۲- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳.
۳- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه پاسداران پیرانشهر به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه پیرانشهر به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.
۴- گفتنی است که لوله گازرسانی به ترکیه اصلاً از منطقه مذکور عبور نکرده است و فقط یک لوله گازوئیل در حوالی کوسه کهریز (در محور مهاباد - نقده) وجود دارد که چندی قبل توسط افراد مسلح غیرقانونی منفجر شد و درحال حاضر با تلاش مأموران بازسازی گردیده است.
۵- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

دول استعمارگر، همچنین بیان سوءاستفاده ها، زورگویی ها و تجاوز مسئولان فاسد این حزب به حریم نوامیس مردم، تقاضا کردند که به آنان اجازه داده شود تا برای جبران اعمال شرم آور گذشته شان در مبارزه علیه ضدانقلاب شرکت کنند.(۱)-(۲)

۱

به دنبال عملیات های متعدد نیروهای خودی در محور سردشت - مهاباد و پاک سازی بخش هایی از این محور، گروه مائوئیستی - مارکسیستی کومه له مجبور به تخلیه افراد خود از این محور و انتقال آنها به نوار مرزی در منطقه سردشت شد.

بنا به گزارش اطلاعات سپاه مهاباد، در چند روز گذشته افراد کومه له که در روستاهای شرفکندی، حاجی کند، خانقاه، گراو، علم آباد و خراسانه مستقر بودند و در منطقه یادشده پایگاه داشتند، همه امکانات خود را جمع آوری کرده و به روستای مرزی بژوه در جنوب سردشت، انتقال داده اند. طبق این گزارش، تعجیل افراد کومه له برای این انتقال به حدی است که برای حمل وسایل خود از این روستاها علاوه بر چهارپایان خود، ۳۰ قاطر هم از روستاهای دیگر به خدمت گرفته اند. این افراد آن دسته از امکانات و وسایل را که امکان انتقال آنها میسر نبود ازجمله وسایل مکانیزه، ماشین آلات، تراکتور و... را آتش زده اند. همچنین پایگاه گراو را که از مقرهای اصلی این سازمان بود منفجر و گروهی از نیروهای خود را که در محور سردشت - مهاباد درقالب گشت تیمی فعالیت می کردند، تخلیه کرده اند.(۳)

۲

افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز در تهران، باختران و فسا ۴ عملیات ترور اجرا کردند. نیروهای امنیتی ۲ تن از افراد وابسته به مجاهدین خلق (منافقین) و سازمان چریک های فدایی را دستگیر کردند.

در خیابان ۴۵ متری رسالت تهران، یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که قصد ترور یکی از اهالی این منطقه را داشت، پس از مراجعه به منزل این فرد، مادر صاحب خانه را که به نیت وی پی برده بود با شلیک چند گلوله هدف قرار داد و از محل حادثه گریخت. پیرزن بلافاصله برای مداوا به بیمارستان منتقل شد، ولی براثر شدت جراحت به شهادت رسید.(۴)

همچنین در درگیری بین پاسداران و افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در میدان مسیحی تهران، سروان منصور فتاحی از نیروهای ستاد مشترک ارتش براثر اصابت چند گلوله به شهادت رسید.(۵)

۱- خبر تسلیم شدن برخی از این افراد در روزهای گذشته درج شده است.

۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۳- سند شماره ۳۲۴۳۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مهاباد (اطلاعات) به تیپ ویژه شهدا (اطلاعات)، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- سند شماره ۱۰۳۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۵، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۷، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۱.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۶، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

در حادثه دیگری در فلکه دوم خزانه، عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که سوار بر یک خودرو بودند به سمت نیروهای گشت ثارالله سپاه تیراندازی کرده و متواری شدند. در این اقدام یکی از نیروهای گشت ثارالله زخمی شد.

براثر تیراندازی افراد این سازمان به پایگاه بسیج طاق بستان در باختران، یکی از نیروهای پایگاه زخمی شد.

در فسا نیز عوامل این سازمان در ورودی خانه یک کارگر مکانیک را با مواد منفجره تی.ان.تی. تله گذاری کرده بودند که با منفجرشدن این مواد، بیش از نیمی از منزل ویران شد. در این حادثه یکی از ساکنان براثر آتش سوزی ناشی از انفجار دچار سوختگی شد.(۱)

امروز همچنین یک گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شیراز، شناسایی و دستگیر شدند. در تهران هم ۳ نفر از فعالان این سازمان و یکی از فعالان سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) دستگیر شدند.(۲)

۱

در پایان جلسه امروز شورای عالی دفاع که به ریاست آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری برگزار شد،(۳) آقای هاشمی رفسنجانی سخنگوی این شورا درباره مسائل مطرح شده در این جلسه مطالبی را بیان کرد. تشریح مرحله اول عملیات والفجر۱ و نتایج آن، حمله ناموفق عراق به حوزه نفتی نوروز و اردشیر و بیان اهداف این کشور از دست زدن به این گونه اقدامات، اجتناب ایران از مقابله به مثل و هدف قراردادن مناطق مسکونی عراق و تأکید بر تداوم عملیات های نظامی تا دستیابی به حقوق از دست رفته ایران از محورهای سخنان آقای هاشمی رفسنجانی بود.

هاشمی رفسنجانی با اشاره به وسعت مناطق آزادشده در عملیات والفجر۱ و تلفات دشمن بعثی، نتایج عملیات را مطلوب خواند و گفت: «یک منطقه استراتژیک مرزی که قسمت عمده آن در خاک ماست و در آن هم تپه های سوق الجیشی بسیار مهم وجود دارد و هم چاه های نفتی که متعلق به خود ماست و کمی هم از خاک عراق که شامل یک سفره مشترک نفتی، یک پاسگاه و مناطقی در حول وحوش جبال حمرین است، آزاد شده است.» وی افزود: «این منطقه بسیار مهمی است که عراقی ها قصد ماندن همیشگی در آنجا را داشتند و در آینده مطمئناً حتی

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۲۲، شیراز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۲۳۲۰۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۲۰۹، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۱، ص۲؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری، دفتر فرماندهی سپاه پاسداران منطقه۱۰ (مرکز فرماندهی اخبار و اطلاعات)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳۱ و ۳۲.

۲- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۲۴/۱/۱۳۶۲، ص۵؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص۲ و ۱۴؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۱۰، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۱۰۳۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۳- برخی دیگر از افراد حاضر در این جلسه عبارت اند از: میر حسین موسوی نخست وزیر، حجت الاسلام سیداحمد خمینی، تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ولایتی وزیر امور خارجه، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، حجت الاسلام حسن روحانی رئیس کمیسیون مجلس شورای اسلامی، سیدکمال خرازی مسئول تبلیغات جبهه و جنگ. گفتنی است فرماندهان نظامی همچون محسن رضایی و سرهنگ علی صیاد شیرازی که اغلب در جلسات شورای عالی دفاع شرکت می کردند به علت درگیری در عملیات در این جلسه حضور نداشتند.

اگر روزی برخلاف میل ما کار به مذاکره هم کشیده می شد عراقی ها به این آسانی ها حاضر نبودند آنجا را از دست بدهند. ... منطقه آزادشده حساس و نسبتاً وسیع است که شامل ۱۵۰ کیلومتر مربع در خاک خود ما و ۳۰ کیلومتر مربع در خاک عراق می باشد.»(۱)

سخنگوی شورای عالی دفاع افزود: «در این عملیات، نیروهای دشمن ضربات مهلکی خوردند، خصوصاً در پاتک هایی که اجرا کردند و نکته جالب جنگ در این گونه منطقه ها همین است؛ به این ترتیب که وقتی ما درحال حمله هستیم بدون اینکه خط را بشکنیم جلو برویم و وقتی به منطقه مطلوب رسیدیم، آن وقت این دشمن است که برای گرفتن مواضع خود دست به ضدحمله می زند و آن وقت است که دشمن تلفات زیادی می دهد.»

هاشمی رفسنجانی خاطرنشان کرد: «نیروهای عراقی اکنون قدرت نزدیک شدن به نیروهای ما را ندارند و دست به آتش از راه دور زده اند و حتی واحدهایی که دستور می گیرند به ما حمله کنند پشت سرشان آتش است که اگر قصد برگشتن داشته باشند کشته می شوند.» وی ضمن تأکید بر نتایج بسیاری که ضمن پاتک های دشمن نصیب رزمندگان شده است گفت: «ما خود را در هیچ حدی محدود نمی کنیم و تا رسیدن به حقوق خودمان به مبارزه مان ادامه می دهیم.»

رفسنجانی سپس ضمن رد ادعای عراق مبنی بر سدکردن حمله نیروهای خودی، در پاسخ به سؤالی درمورد اهداف عراق از حمله موشکی به حوزه نفتی نوروز و حمله اخیر به حوزه نفتی اردشیر که موجب آلودگی آب های خلیج فارس شده است، گفت: «عراقی ها با این حرکت می خواستند سروصدایی در سطح جهان راه بیندازند و به این ترتیب به ما فشار سیاسی وارد کنند تا ما مجبور شویم آتش بس را بپذیریم و از حرف های آنها هم معلوم بود که به آتش بس در آن منطقه قانع نیستند و آتش بس در تمام جبهه ها را می خواهند.»

وی سپس تیره ساختن روابط کشورهای سواحل جنوبی خلیج فارس با ایران را از دیگر اهداف این اقدام رژیم عراق دانست و افزود: «شاید عراقی ها فکر می کردند این آلودگی به ما بیشتر صدمه خواهد زد، ولی خوشبختانه جریان طبیعی آب طوری بوده است که غیر از خسارت نشت نفت خسارت دیگری به ما وارد نشده است، ولی ما همه تلاش خود را برای تعمیر چاه ها انجام دادیم و حتی چند شهید هم برای این کار دادیم و الآن هم صادقانه مایلیم که هرچه زودتر این چاه ترمیم

ص: ۷۵۸

۱- آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات امروز خود مطالبی را درباره عملیات نوشته است که به نحوی بیان کننده وضع کلی و عمومی عملیات تا آخر وقت امروز است: «سرهنگ صیاد شیرازی با رمز وضع جبهه ها و برنامه آینده را گفت، مقاومت دشمن قوی است، شورای عالی دفاع جلسه داشت. گزارش دادند که در عملیات والفجر [یک] تاکنون ۴۸۰ شهید و حدود ۶۰۰۰ نفر مجروح که ۱۶۰۰ نفرشان بستری شده اند و ۴۰۰ نفر مفقود داشته ایم. ۱۸۰ کیلومتر مربع از خاک عراق آزادشده است؛ ازجمله تعدادی چاه نفت.» (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی، (آرامش و چالش)، ۱۳۶۲، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۴۸.)

شود و به محض اینکه منطقه امن شود ما به سرعت اقدام می کنیم. اما حرکت دیشب عراقی ها نشان داد که کار آنها تصادفی نبوده و برنامه مفصلی داشته اند؛ آنها وقتی دیدند این منطقه دوباره برایشان خطرناك شده است، باز به حمله دست زدند که گویا یک چاه را هم زده اند، اما نیروهای ما به سرعت توانستند آن چاه را مهار کنند و خوشبختانه عراقی ها به هدفشان نرسیده اند. آنها یک ناوچه از دست دادند و به یک سکو آسیب زده اند که ما آن را ترمیم کردیم.»

سخنگوی شورای عالی دفاع اضافه کرد: «پیداست که عراقی ها قصد دارند به هم پیمانان خودشان فشار بیشتر وارد کنند تا آنها هم به ما فشار بیاورند، یا ازطریق آنها سروصدای بین المللی ایجاد کنند، اما ما حرفمان را زده ایم. ما هیچ منافعی در آلوده شدن آب ها نداریم، بلکه منافع ما ایجاب می کند جلو آلودگی آب را بگیریم.»

رئیس مجلس شورای اسلامی در باره سکوت نسبی مقامات عراق درمورد عملیات اخیر و تهدیدهای آنان مبنی بر حملات هوایی به شهرهای ایران گفت: «این تهدیدها چیزهای تازه ای نیست و عراقی ها هروقت که توانستند با موشك و هواپیما به شهرهای ما حمله کردند و همچنین از نیروهای نفوذی منافقین نیز دراین مورد استفاده کردند. ما ضمن اعلام آمادگی خود و ملتمان در مواجه شدن با چنین حوادثی باید خاطرنشان کنیم که اگر ما می خواستیم مقابله به مثل کنیم چون تمام شهرهای شرق عراق در تیررس توپ های ماست، به راحتی می توانستیم آنها را نابود کنیم، درحالی که عراق حمله به شهرهای ایران را با موشک یا به وسیله هواپیما می تواند انجام دهد و چون این دو وسیله گران قیمت بوده و تلفات بیشتری دارد، ما بسیار آسان تر می توانیم کارخانه ها و شهرهای عراق را بزنیم، ولی چنین قصدی را نداریم مگر اینکه به جایی برسیم که تصمیمات جدیدی را بگیریم و البته از تکرار چنین اعمال وحشیانه حکومت عراق نیز متأسف خواهیم شد و ملت ما باید بداند که این گونه اعمال عراقی ها هیچ گونه بردی همانند سابق ندارد.»

وی با تأکید بر ادامه عملیات ها برای دستیابی به شرایط جمهوری اسلامی ایران، خاطرنشان کرد: «تا رسیدن به خواسته هایمان؛ یعنی بیرون رفتن دشمن از خاك میهنمان، گرفتن خسارات جنگ، تنبیه و کیفر متجاوز و برگشت آوارگان عراقی نمی توانیم ازنظر زمانی و مکانی محدودیتی برای عملیاتمان تعیین کنیم و درحقیقت باید آن قدر عملیات را ادامه بدهیم تا به حقمان برسیم.»

وی افزود: «هر عملیاتی که رزمندگان ما اجرا می کنند، مایلیم که دشمن و حامیانش آن را جدی گرفته و حاضر به صحبت شده و آن خواسته های ما را تأمین بکنند.» رفسنجانی در پایان تأکید کرد: «بنابراین ممکن است این بار هم چنین مهلت و فرصت هایی به آنها داده شود که این بستگی به سیاست جنگی ما در شورای عالی دفاع دارد، ولی به هرحال حد ما گرفتن حقمان است.»(۱)

۱- روزنامه کیهان، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه هیئت دولت علاوه بر تشریح اقدامات دولت برای پشتیبانی از عملیات های نظامی، درباره آلوده شدن آب های خلیج فارس براثر حملات هوایی عراق و تلاش این کشور برای توسعه آلودگی ها مطالبی را بیان کرد.

موسوی گفت: «طبیعی است که الآن دولت درحال بسیج است و همچون گذشته همه گونه کمک های ممکن را دراختیار رزمندگان در جبهه ها قرار می دهد و ما امیدواریم این مرحله از عملیات والفجر، فجر تازه ای در جنگ علیه کفر و الحاد برای ما بگشاید. همان طورکه مسئولان کشور بارها اعلام کرده اند این جنگ برای احقاق حقوق ملت و کشور صورت می گیرد و باید دائماً این نکته را تذکر بدهیم که ما خواهان جنگ نبوده ایم و نیستیم و آنچه بر ما تحمیل شده جنگی است که از ناحیه قدرت های استکباری بوده است و کشور و ملت ما سرافرازتر و قوی تر از آن است که در مقابل قدرت های بزرگ حضور داشته باشد و سیلی خود را بر رژیم صدام نواخته و خواهد نواخت.» وی افزود: «منطقی که برای این جنگ وجود دارد برای همه ملت های جهان قابل درک است.»

نخست وزیر درمورد اجلاس کویت که جهت بررسی و جلوگیری از نشت نفت چاه های نوروز تشکیل می شود و هم زمان با آن حمله موشکی مجدد عراق به چاه های نفت، گفت: «عراق در بحبوحه قضایایی که در منطقه می گذرد و در موقعیتی که همه ملت های جهان پی می برند که حمله به چاه های نفتی نوروز تا چه میزان برخلاف منافع منطقه بوده، مجدداً جنایتی دیگر مرتکب شده و یک حوزه نفتی دیگر ایران را در خلیج فارس هدف حمله قرار داده است. درصورتی که بر همه واضح است که آسیب اقتصادی ناشی از این عمل با حجم نفت صادراتی ما و حجم استخراج شده در داخل کشور قابل مقایسه نیست، ولی چیزی که ما را شگفت زده می کند خیانت رژیم صهیونیستی عراق است در زمانی که مردم مسلمان عرب در خلیج فارس در معرض بی آبی قرار دارند، باز هم تلاش می کند تا چاه دیگری را هدف حمله قرار دهد و باعث نشت نفت بیشتر در دریا شود.» موسوی افزود: «خوشبختانه این حرکت مذبوحانه نتیجه چندانی نداشته و چاه مذکور آتش گرفته و طبق اخبار واصله، خاموش شده است. البته باید این مسئله هشداری برای کشورهای منطقه باشد تا سیمای واقعی دولت صدام را در پس چهره ترقی خواهانه ای که نشان می داد، بشناسند و بیش از این پی برند که رژیم صدام رژیمی وابسته است.»(۱)

۲

در گرماگرم درگیری های امروز و درحالی که رزمندگان ایران پیروزی های نسبی و شکننده ای کسب کرده اند و تلاش آنها برای به دست آوردن موفقیت های بیشتر و قاطع تر ادامه دارد و نیروهای عراقی نیز مقاومت سختی از خود نشان داده اند، صدام حسین برای بازدید از اوضاع کلی عملیات در مقر اصلی سپاه چهارم حضور یافت.

ص: ۷۶۰

۱- همان، ص۳.

رادیو صوت الجماهیر درباره بازدید صدام حسین از منطقه عملیاتی والفجر ۱ گزارش داد:

«فیلد مارشال رهبر صدام حسین، از میدان عملیاتی سپاه چهارم جبهه نبرد علیه دشمن ایرانی بازدید کرد. آقای رئیس جمهوری و فرماندهان نظامی آخرین تحولات اوضاع نظامی در بخش عملیاتی و ضربات دردآوری را که واحدهای قهرمان ما بر پیکر نیروهای دشمن وارد کردند مورد بحث و بررسی قرار دادند. فرمانده کل قوا همچنین به گزارش مفصل فرماندهان نظامی درمورد تلاش های مذبوحانه دشمن و نیز قدرت عالی نیروهای خودی [عراقی] و آمادگی آنها برای جانبازی در راه میهن گوش فرادادند. آقای رئیس جمهوری با حضور در ستاد فرماندهی لشکر دهم به شرح مفصلی درباره روند اقدامات نیروهای یگان های این لشکر و چگونگی درهم کوبیدن تلاش های مکرر دشمن گوش فرادادند. فرمانده کل قوا در سخنانی در جمع فرمانده و افسران ستاد لشکر فرمودند که عکس العمل سریع و شدید، سرکوب تلاش های دشمن را تضمین می کند.»(۱)

۱

شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، در پاسخ به نامه روز گذشته طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، درباره حمله جدید ایران، امروز نامه ای را برای صدام حسین ارسال کرد. اتحاد قوم عرب برای حفاظت از حریم جغرافیایی سرزمین اعراب، لزوم به کارگیری قوای عربی در مقابل رژیم اشغالگرقدس و متهم کردن ضمنی ایران به همسویی با این رژیم ازجمله مطالب مطرح شده در این نامه است.

رادیو بغداد دراین باره چنین گزارش داد: «آقای رئیس جمهوری صدام حسین، تلگرافی از آقای شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، دریافت کرده که متن آن چنین است:

حضرت پرزیدنت صدام حسین رئیس جمهور عراق، خبر حمله جدید نیروهای ایرانی را که در تلاش دیگر برای اشغال سرزمین های عربی صورت گرفته با ناراحتی و تأسف شدید دریافت نمودم و بدون شک اصرار ایران به ادامه جنگ به رغم اعلام آمادگی عراق برای صلح به همبستگی امت اسلامی، که دو دولت وابسته به آن هستند، لطمه می زند و امکانات کشورهای عربی را در زمانی تضعیف می کند که بیش از هروقت دیگر به بسیج تمامی نیروهای خود ازجمله نیروهای عراقی برای رویارویی با دشمن صهیونیستی احتیاج است و بالاخره این حمله به عنوان پشتیبانی موضعی از اسرائیل در تهدید امت عرب به شمار می رود.

اگر ایران دربرابر پیام های صادره درباره صلح و جلوگیری از ریخته شدن خون مسلمانان و حفظ توانایی های دو کشور و حقوق حسن هم جواری گوشی شنوا نداشته باشد، سلامت کشورهای خلیج [فارس] را تهدید و امنیت را در یکی از حساس ترین مناطق جهان به مخاطره می اندازد و راه رخنه بیگانگان را به منطقه هموار خواهد ساخت. کشورهای عربی، که از همکاری با کشورهای برادر و دوست جهت متوقف ساختن جنگ فروگذار نکرده اند، تصمیم دارند به تلاش های خود در این راه ادامه دهند.»(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷ ، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۵، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو صوت الجماهیر.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۳۹، رادیو صوت الجماهیر، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

۱

باقی ماندن بن بست نظامی در جنگ ایران و عراق؛ تعلیق انسداد چاه های نفتی نوروز؛ اهداف ایران در عملیات اخیر و همخوان نبودن اهداف نظامی ایران با تجهیزات و ادوات نظامی اش و تلاش های چند ماه گذشته دولت عراق در تجهیز ارتش این کشور با استفاده از خرید تسلیحات از کشورهای فرانسه، شوروی و مصر، موضوعاتی است که رادیو بی بی سی در برنامه شبانگاهی امروز خود به آن پرداخته است.

بی بی سی در این برنامه گفت: «باوجود گزارش های ضدو نقیض که در بیانیه های نظامی ایران و عراق دیده می شود، به نظر می رسد که آخرین حمله ایران بن بست نظامی جنگ ایران و عراق را برطرف نکرده است. اخیراً امیدهایی وجود داشت که آتش بس موقت در جنگ ایران و عراق ترتیب داده شود تا در طول آن از نشت نفت خلیج فارس جلوگیری گردد و شاید این آتش بس موقت بتواند به صلح همه جانبه ای بین ایران و عراق منتهی شود، اما این امیدها با آخرین حمله ایران که یکشنبه شب آغاز شد نقش برآب گردید. مثل سایر موارد این جنگ سی ماهه، ایران و عراق هر دو گفته اند که پیروزی هایی در قسمت مرکزی جبهه به دست آورده اند و این منطقه دشت های پشت سرهم و تپه های کوتاهی است که در گذشته شاهد حملات ازطرف جمهوری اسلامی بوده است که این حمله تماماً با عدم موفقیت همراه بوده است. مهم ترین هدف نیروهای ایران در این منطقه شهر العماره در عراق و شاهراه بغداد و بصره است که ازنظر سوق الجیشی حائز اهمیت بسیاری است، اما چنین به نظر می رسد که رسیدن به این هدف ها از حیطه شایستگی نیروهای جمهوری اسلامی خارج است، با درنظرگرفتن اینکه نیروهای جمهوری اسلامی ازنظر تجهیزات نظامی بسیار ناکامل هستند. ... به نظر می رسد که نیروهای جمهوری اسلامی حتی توانایی آن را نداشته باشند که بتوانند خطوط دفاعی عراق را درهم شکنند، به خصوص که عراق اخیراً تجهیزات نظامی تازه ای از شوروی و فرانسه و مصر دریافت کرده است و بیش از هر زمان دیگر برای ادامه یک جنگ دفاعی در موقعیتی مناسب قرار دارد.»(۱)

۲

روزنامه النهار (چاپ بیروت) در مقاله ای به تدابیر عراق برای محدودکردن امکان خروج ارز توسط کارگران مصری شاغل در عراق و تأثیر این امر بر روابط مصر و عراق پرداخت.

به نوشته النهار: «خسارات وارده به عراق براثر جنگ، دولت این کشور را مجبور ساخته است که قوانین مالیاتی شدیدی جهت خارج کردن ارز کارگران مصری از این کشور وضع کند. مصری هایی که در عراق مشغول به کار هستند و عده آنها حدود ۲ میلیون نفر می باشد، سابق بر این، حق داشتند ۷۵ درصد از درآمدهای خود را از این کشور خارج کنند. لیکن براساس قوانین جدید ارزی رژیم بعثی صهیونیستی بغداد، این افراد از این پس، کمتر از نیمی از حقوقشان را می توانند از عراق خارج

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، رادیو لندن، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

کنند و ضمناً کسانی که در کارهای غیردولتی مشغول به کار هستند حتی این میزان را نیز نمی توانند جهت کمک به خانواده هایشان به مصر ارسال دارند. به هرصورت، باتوجه به اینکه دولت حاکم در مصر از این منبع درآمدهایی نصیبش می شده و پس از به وجودآمدن شرایط ارزی جدید از قسمت هایی از آن محروم شده است، احتمال می رود که روابط قاهره و بغداد رو به تیرگی نهاده و به قول یکی از مسئولان مصری - که نخواسته است نامش فاش شود - باتوجه به مسائل فوق دیگر کارکردن در عراق برای مصری ها بی فایده خواهد بود.»(1)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۵ فروردین ۱۳۶۲ ۳۰ جمادی الثانی ۱۴۰۳ ۱۴ آوریل ۱۹۸۳

۱

از اولین دقایق پس از نیمه شب، عملیات ۱۰ گردان تحت امر قرارگاه های نجف۳(۱) و نجف۲ برای تصرف بلندی های جنوب شیار بجلیه (از ارتفاعات حمرین) و تأمین خط کوثر آغاز شد.

در محدوده قرارگاه نجف۳، ۴ گردان (۲ گردان مستقل از تیپ۲۱ امام رضا(ع) و ۲ گردان ادغامی با تیپ۵۸ ذوالفقار) هم زمان حرکت به سمت اهداف را آغاز کردند، اما به دلیل تسلط نیروهای عراقی مستقر در ارتفاع۱۲۹ (ارتفاع شمال شیار بجلیه) بر روی شیار و ارتفاعات جنوب آن و اجرای آتش پرحجم و مؤثر آنها روی نیروهای خودی، به رغم کسب موفقیت های اولیه، عملیات این قرارگاه به نتیجه نرسید. باز بودن جناح راست به علت منتفی شدن عملیات قرارگاه کربلا در شمال شیار بجلیه، آتش شدید عراق از همین جناح (راست) و درنتیجه شهادت و مجروح شدن تعدادی از فرماندهان حاضر در صحنه عملیات، ناهماهنگی بین گردان های هم جوار قرارگاه های نجف۳ و نجف۲ و ناهماهنگی با لشکر حضرت رسول(ص) در سمت چپ ارتفاع۱۴۳ برای الحاق ازجمله دلایل این ناکامی بود. بدین ترتیب ۴ گردان عملیاتی تا صبح به خط سابق برگشتند.(۲)

گفتنی است که دو گردان مستقل که در وسط عمل می کردند تقریباً به اهداف خود دست یافتند، ولی دو گردان راست و چپ (شمال و جنوب) این محور که تلفیقی بودند نتوانستند به هدف های خود برسند و لذا از حدود ساعت ۴ صبح، دچار به هم ریختگی سازمان و زمین گیر شدند، تلفات نیز مزید بر علت شد.(۳)

در محدوده عملیاتی قرارگاه نجف۲ نیز تلاش ۴ گردان لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص) و ۲ گردان احتیاط از لشکر۵ نصر برای دستیابی به اهداف ناکام ماند. نیروهای دشمن به دلیل حضور طولانی در این ارتفاعات شناخت خوبی از منطقه داشتند و از تسلط کافی در استفاده از پیچیدگی های زمین و

۱- یگان های قرارگاه عملیاتی نجف۳ (با نام نصر۱) در مرحله اول عملیات در احتیاط قرارگاه نجف قرار داشتند و در این مرحله در خط حد قرارگاه نجف۱ وارد عمل شدند.

۲- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۵ نصر در عملیات والفجر۱ (ابوالفضل موسوی و جعفر ربیعی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، صص ۴۳ - ۴۰؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۷۲.

۳- سند شماره ۰۱۹۲۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶۷.

بهره برداری مناسب از آتش توپخانه برخوردار بودند. این امر موجب شد نیروهای خودی در زیر آتش پرحجم دشـمن متحمل تلفات فراوان و درهم ریختگی سازمانی شوند و درنتیجه باوجود کسب موفقیت هایی در ساعات اولیه عملیات، از دستیابی به اهدافشان بازبمانند.(۱)

بخشی از نیروهای قرارگاه نجف۲ اوایل صبح و پس از عقب نشینی، تلاش مجددی را برای تصرف ارتفاع۱۴۲ انجام دادند که بی نتیجه ماند. پس از این عقب نشینی، عراق آتش بسیار وسیع و پرحجمی را روی منطقه به ویژه در محدوده قرارگاه نجف اجرا کرد و با استفاده از نیروهای پیاده روی ارتفاعات۱۴۱، ۱۴۳ و ۱۴۶ مستقر شد.(۲) از سوی دیگر، با شدت گرفتن فشار دشـمن نیروهای مسـتقر در زیر ارتفاع۱۶۵ - که در عملیات دو روز پیش، در آنجا مسـتقر شـده بودند - به ناچار از این منطقه عقب نشسـتند و به مواضع خودی در قبل از شروع عملیات بازگشتند. این امر اعتراض فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) را برانگیخت، ولی نتیجه ای در بر نداشت.(۳)

ساعت ۱۱صبح نیز رضا چراغی فرمانده لشکر۲۷ که برای سامان دادن به نیروها و تـدارک آنها به خط رفته بود براثر اصابت ترکش گلوله توپ به شـهادت رسـید و فرمانـده گردان جعفر طیار نیز مجروح شد.(۴)

۱

عراق علاوه بر پاتک های اول صبح، در ساعت های ۱۰ و ۱۳:۳۰ امروز، پاتک های دیگری را در مناطقی که شب قبل در آن عملیات شده بود، اجرا کرد.

در محدوده قرارگاه نجف۴ (زیر ارتفاع ۱۱۲ تا پیچ انگیزه) نیروهای دشـمن با استفاده از تانک های تیپ۳۴ لشکر۱ مکانیزه پاتکی را اجرا کردنـد که به همت نیروهای تیپ سیدالشـهدا(ع) و با کمک نیروهای تیپ۴۴ قمر و تانـک های تیپ۳۷ زرهی شـیراز سـرکوب شد. عراق در این پاتک سـعی داشت ازطریق فاصـله ای که به دلیل عدم اتصال خاکریز تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) به ارتفاع۱۱۲ ایجاد شـده بود به داخل مواضع نیروهای خودی نفوذ کند، اما موفق به انجام این کار نشد.(۵) تجهیزاتی که دشمن در این پاتک از آن بهره برد شامل حدود ۱۵۰ دستگاه تانک و ۴ فروند بالگرد بود که ۱۷ تانک آنان منهدم شد و یک بالگرد نیز سقوط کرد.(۶)

۱- سند شماره ۱۱۱/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۷۲.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۳.

۳- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴۴-۴۳.

۴- سند شماره ۱۱۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵۷؛ و- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۳.

۵- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۴.

۶- سند شماره ۱۱۲۵۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۶۹.

از نکات بارز در پاتک های امروز عراق، استفاده وسیع از بالگرد، تانک و آتش بسیار پرحجم توپخانه بود.(۱) سرهنگ عباسی فرمانده تیپ۳۷ زرهی شیراز، درمورد ویژگی پاتک های امروز عراق در جلسه فرماندهان سپاه و ارتش در قرارگاه نجف گفت: «تا امروز پاتک های عراق با استفاده از ۲۰ تا ۳۰ تانک بود، اما امروز عراق در پاتک خود حدوداً ۱۵۰ تانک وارد عملیات کرد؛ یعنی توأماً از یک تیپ زرهی همراه با یک تیپ پیاده استفاده کرد که با تلاش و مقاومت زیاد نیروهای خودی درهم شکسته شد که تعدادی از تانک ها منهدم شد، تعدادی هم در فاصله حدود ۲ کیلومتری خط ما جا مانده اند و بقیه فرار کرده اند و الآن حدود ۴۰ تا ۵۰ تانک عراق در شیارها مانده اند.» وی افزود: «عراق در طول این ۴ روز، در منطقه نجف۴ [تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) + تیپ۳۷ زرهی] حدود ۱۵ پاتک اجرا کرده است.»(۲)

۱

درپی وقایع پیش آمده در عملیات شب گذشته و ناکامی نیروهای خودی، صبح امروز محسن رضایی، رحیم صفوی، بشردوست و سرهنگ صیاد شیرازی درخصوص اینکه قرارگاه کربلا عملیات خود را در مناطق اعلام شده قبلی ادامه دهد یا در محدوده قرارگاه نجف وارد عمل شود، به مشورت پرداختند.

فرمانده سپاه با اشاره به وضعیت نیروهای لشکر۵ نصر، لشکر۳۱ عاشورا، تیپ۵۸ ذوالفقار و تیپ۵۵ هوابرد که چند شب در محدوده قرارگاه نجف۱ عمل کرده و خسته شده بودند، اعلام کرد که قرارگاه های کربلای ۴ و ۵ در محدوده قبلی عمل نکنند و به محدوده جنوب شیار بجلیه (محدوده قرارگاه نجف) بیایند چون در اینجا بیشتر به آنها نیاز است. این تصمیم به این معنی بود که عرض عملیات به ارتفاعات فوقی محدود و از تداوم عملیات در باقیمانده ارتفاعات حمرین صرف نظر شود.(۳)

در ساعت ۱۴:۳۰ امروز جلسه دیگری در قرارگاه تاکتیکی نجف هم با حضور سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ دژکام، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ موسوی قویدل و سرهنگ ناصری (از ارتش) و محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، عزیز جعفری، احمد کاظمی، حسین خرازی، محمدرضا ابوشهاب، علی رضائیان، مرتضی صفار، غلامحسین بشردوست و محمد باقری (از سپاه) تشکیل شد.

در این جلسه سرهنگ صیاد شیرازی با اعلام نتیجه مشورت های قبلی فرماندهان ارشد قرارگاه خاتم(ص) گفت: «مأموریت های داده شده به کربلای۴ و کربلای۵ لغو می شود و این دو قرارگاه از این تاریخ به بعد با نام های نجف۵ و نجف۶ تحت امر قرارگاه نجف قرار می گیرند و منطقه عمومی عملیات آنها از شیار بجلیه در سمت راست تا ارتفاع۱۱۲ در چپ تعیین می شود و فرماندهان این قرارگاه ها تا ساعت ۲۲ امشب به قرارگاه خاتم(ص) بیایند تا مأموریت و منطقه عملیاتی آنها را مشخص کنیم.»(۴)

۱- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲، تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۳- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۴- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳۵۳ - ۳۵۲.

گفتنی است در چند روز گذشته نیز غلامعلی رشید اعلام کرده بود که هدف عملیات باید محدود به تصرف ارتفاع فوقی شده و در این وضعیت از ادامه عملیات در محدوده قرارگاه کربلا در ارتفاعات حمرین خودداری شود. چون فوقی هدف مستقلی است و امکان پدافند از آن نیز مقدور خواهد بود.(۱)

یکی دیگر از تصمیمات قرارگاه خاتم(ص) بنا به پیشنهاد سرهنگ صیاد شیرازی این بود که تیپ۵۸ ذوالفقار از صبح روز ۲۶ فروردین ۱۳۶۲ (فردا)، خط نجف۱ روی ارتفاعات ۱۴۳ و ۱۴۵ را تحویل گرفته و با دو گردان در این منطقه پدافند کند.(۲)

۱

ساعت ۱۶:۴۰ امروز، جلسه ای به منظور جمع بندی و بررسی وضعیت کنونی عملیات و نقاط ضعف و قوت نیروهای خودی و دشمن با حضور فرماندهان قرارگاه مشترک خاتم(ص) و فرماندهان قرارگاه ها تشکیل شد. حاضران در این جلسه عبارت بودند از: محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، محمدابراهیم همت، غلامحسین بشردوست، مرتضی قربانی، امین شریعتی، مرتضی صفار، سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ موسوی قویدل، سرهنگ دژکام، سرهنگ عبادت و سرهنگ شریف النسب فرمانده تیپ۸۴ خرم آباد.

محمدابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف (سپاه) درباره دلایل ناکامی عملیات شب گذشته گفت: «حدود ساعت ۲۴، تک [قرارگاه] نجف۳ شروع شد و خیلی امیدوارکننده بود. بعد از یک ساعت به ما گفتند که دارند برمی گردند و تا قبل از آن، موضوع زمین گیر شدن نیروها را مطرح نکردند. فرماندهان در رده های پایین تر که شهید می شوند خیلی ضربه بزرگی است و کسی را نمی توانیم جایگزین کنیم. چون غیر از مسئله نظامی مسائل و رابطه عاطفی نیروها باهم مطرح است و شناخت متقابل فرمانده و رده پایین تر هم مطرح و تأثیرگذار است.»

وی سپس مهم ترین مشکلات نیروهای خودی که مانع کسب موفقیت در چهار شبانه روز گذشته شده بود را این گونه برشمرد:

«۱. آتش سنگین دشمن.

۲. شهادت پرسنل فرماندهی و کمبود کادر.

۳. عدم توجیه کافی نیروها اعم از فرماندهان و نیروها.

۴. عدم آموزش کافی.

۵. خستگی نفرات اعم از فرماندهان و نیروهای در خط.

۶. نداشتن راه تدارک نیروهای در خط ازنظر آذوقه، مهمات و تخلیه شهدا و مجروحین.»

محمدابراهیم همت با ذکر این مسائل ضمن ابراز تردید درمورد ادامه عملیات چنین نتیجه گیری کرد: «درحال حاضر، ما باید پدافند کنیم تا خودمان را بازسازی کنیم. حتی اگر لشکرهای ۱۴

۱- سند شماره ۲۱۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲۹۵.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۴.

امام حسین(ع) و ۸ نجف هم [به خط حد قرارگاه نجف] بیایند فکر نمی کنم توفیقی داشته باشند.»(۱)

بااین حال، وی آمادگی خود را برای ادامه عملیات اعلام کرد و با بیان اینکه موفقیت فقط درصورت سرعت بخشیدن به ادامه عملیات امکان پذیر است، گفت: «اگر ما می خواهیم در این منطقه عملیات انجام بدهیم باید هرچه سریع تر انجام دهیم. لشکر۲۷ حضرت رسول(ص) و تیپ۸۴ خرم آباد، لشکر۳۱ عاشورا و تیپ۵۵ هوابرد با تمام توان بایـد پای کار بیایند و اگر نیروی دیگری هم بخواهد تک کند باید هرچه سریع تر وارد عمل شود.» وی سپس حداکثر توان قرارگاه نجف را برای ادامه عملیات، ۲۰ گردان برآورد کرد و افزود: «با ۲۰ گردان خوب می شود، عمل کرد.»

محسن رضایی در پاسخ به همت گفت: «تجربه به ما ثابت کرده است که این مقدار نیرو کم است.»(۲)

پس از بیان این مطالب با پیشنهاد سرهنگ صیاد شیرازی مسئله ادامه دادن یا ادامه ندادن عملیات با ۲۰ گردان، محور گفت وگوی فرماندهان قرار گرفت. سرهنگ موسوی قویدل برای تداوم عملیات در محدوده قرارگاه نجف، وجود حداقل ۳۰ گردان را ضروری دانست.(۳)رحیم صفوی نیز نظر مخالف خود درمورد ادامه عملیات با وضع موجود را این گونه اعلام کرد: «به نظر می رسد برای انجام [ادامه] عملیات در این منطقه باید تجدیدنظر کنیم. به فرض اینکه با ۳۰ الی ۴۰ گردان عمل کنیم، دشمن به اندازه کافی تمرکز نیرو داده و احتیاط هم دارد. ما قادر نیستیم عقبه های دشمن از راه های پشتیبانی و توپخانه اش را تهدید کنیم. ما بعد از چهار روز عملیات، قادر به کشیدن جاده برای تدارک نیروهایمان نشده ایم و به فرض اینکه ارتفاعات را هم بگیریم و تا دشت (غرب و جنوب ارتفاعات) هم جلو برویم طرح ناقص است. اگر در چپ (جنوب) بجلیه (محدوده قرارگاه نجف) عمل کنیم باید در سمت راست (شمال) شیار بجلیه هم به علت وابستگی ارتفاعات به هم عمل کنیم. ما ۷۰ تا ۸۰ درصد نیروهایمان را به کار گرفته ایم و هنوز موفق نشدیم به اهداف مرحله اول دست پیدا کنیم. ادامه عملیات در اینجا باعث انهدام بیشتر نیروهای ما می شود. لذا پیشنهاد می کنم بررسی کنیم و ببینیم در کجای این منطقه می توانیم یک منطقه برای پدافند کم برای قرارگاه نجف و کربلا پیدا کنیم تا نیروهایمان را آزاد کرده و بازسازی کنیم.»(۴)

به دنبال جمع بندی رحیم صفوی از وضعیت موجود، حاضران نیز که به نظر می رسید با نظر وی موافق هستند، محدودیت های دیگری ازجمله کمبود مهمات توپخانه و آتشبارها، کمبود فرماندهان رده های پایین تر به دلیل بالابودن تلفات فرماندهان گردان به پایین و... را مطرح کردند.(۵)

در پایان جلسه نیز سرهنگ حسنی سعدی و سرهنگ صیاد شیرازی ممکن نبودن تصرف، تأمین و حفظ ارتفاعات فوقی با توان موجود را تأیید کردند.(۶)

بااین همه جلسه به یک جمع بندی نهایی که بتوان از آن به عنوان یک تصمیم نام برد، نرسید و عملاً ادامه مذاکرات به روز بعد موکول شد.

۱- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صفحه صفر.

۲- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۳- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۶.

۴- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۷ - ۶.

۵- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۹ - ۷.

۶- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۹.

ناخدا یکم بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه با خبرنگاران رسانه های داخلی و خارجی به سؤالات آنها درباره حملات موشکی ارتش عراق به تأسیسات نفتی نوروز، اردشیر و سیروس پاسخ داد.

توضیح درباره مسئله آلودگی آب های خلیج فارس و چگونگی ایجاد این آلودگی، اقدامات ایران برای جلوگیری از نشت نفت، حمله موشکی عراق به میدان های نفتی ایران هم زمان با تشکیل جلسه دوم کنوانسیون کویت و با استفاده از محدوده آب های کویت، امکان نشت چاه های اردشیر و سیروس، تکذیب ادعای عراق درباره غرق شدن دو ناوچه ایرانی و ابراز حسن نیت ایران در هم جواری با کشورهای حاشیه خلیج فارس از اهم موضوعات مطرح شده در این مصاحبه بود.

ناخدا افضلی درباره چگونگی آلودگی آب های خلیج فارس گفت: «در اول مارس ۱۹۸۳ برابر ۱۰ اسفند ۱۳۶۱، عراقی ها به چاه های نفتی نوروز، در منطقه نفتی ایران در شمال غرب خلیج فارس که غیرنظامی می باشد، برخلاف قوانین و مقررات مشخصی که درمورد حفظ محیط زیست در این منطقه برقرار است و دولت عراق هم یکی از امضا کنندگان این قرارداد می باشد (کنوانسیون کویت)، حمله موشکی کردند. آنها با پرتاب چندین موشک، ۸ چاه نفتی ایران را هدف قرار دادند که در جریان این حمله، دو حلقه چاه آتش گرفت که آتش سوزی آنها هنوز ادامه دارد و به یک چاه که قبلاً خساراتی جزئی وارد شده بود، خسارات بیشتری وارد و موجب افزایش نشت نفت از این چاه ها بر روی آب شد.»

وی اضافه کرد: «بنا به تقاضای ایران مذاکراتی در کویت برای اجرای اقدامات لازم جهت فائق آمدن بر آلودگی آب دریا و جلوگیری از نشت بیشتر نفت شروع و قرار شد جلسه دوم این کنوانسیون در روز ۲۴ فروردین ۱۳۶۲، ادامه یابد. حدود ساعت ۲۳:۳۰ روز ۲۳ فروردین ۱۳۶۲، رژیم متجاوز عراق با استفاده از آب های داخلی کویت و تحت پوشش مسیر کشتیرانی آزاد اعلام شده در آن منطقه، مبادرت به یک حمله موشکی دیگر به دو میدان نفتی اردشیر و سیروس کرد. جمعاً ۸ موشک به طرف این دو میدان پرتاب شد که از این تعداد ۲ موشک به چاه های اردشیر و ۳ موشک به چاه های سیروس اصابت کرد.»

فرمانده نیروی دریایی ارتش درمورد نشت نفت از میدان های نفتی اردشیر و سیروس به داخل خلیج فارس گفت: «تابه حال نشانه ای از نشت نفت این چاه ها دیده نشده است،

ولی احتمالاً اگر در زیر آب این چاه ها آسیبی دیده باشند به مرور نشت نفت مشاهده خواهد شد.»

ناخدا افضلی ضمن رد ادعای مقامات عراقی مبنی بر غرق شدن دو فروند ناوچه ایرانی در جریان حمله به چاه های اردشیر، در تشریح اقدام نیروهای خودی در حمله به ناوچه عراقی گفت: «خوشبختانه درحدود ۵ مایلی منطقه ای که جنگ واقع شده، یک فروند لنج ایرانی درحال حرکت بوده و سرنشینان آن انفجار حاصل از اصابت موشک خودی به ناوچه عراقی و آتش شدید حاصل از انفجار موشک های ناوچه عراقی را دیده اند. در عملیات تجسس و نجات که چهارشنبه داشتیم، تعدادی جلیقه نجات عراقی را که مربوط به ناوچه عراقی غرق شده بود، به دست آوردیم و شدت انفجار به حدی بوده که به احتمال زیاد بزرگ ترین تکه هریک از سرنشینان ناوچه عراقی، گوش آنها بوده است، چراکه بیش از ۲ هزار و ۲۰۰ کیلو تی.ان.تی. موشک های ناوچه یکباره منفجر شده، یعنی ۲ تن تی.ان.تی. موشک های ناوچه و ۲۰۰ کیلو تی.ان.تی. موشک خودمان که به ناوچه اصابت کرده است. بقیه ناوچه های عراقی با استفاده از آب های داخلی کویت به بنادر خودشان فرار کردند.»

وی افزود: «نیروهای ما درباره تعقیب این ناوچه ها در داخل آب های کویت، کسب تکلیف کردند، که ما باتوجه به سیاست جمهوری اسلامی ایران چنین اجازه ای را به افرادمان ندادیم. ما از ابتدای جنگ به رغم کمک های زیادی که دول عرب خلیج فارس به عراق کرده اند و به طرز گسترده ای از بنادر کویتی برای تأمین مایحتاج نظامی و غیرنظامی عراق استفاده می شود، برای جلوگیری از گسترش جنگ و نشان دادن حسن نیت و صلح خواهی واقعی خودمان به آب های کویت تجاوز نکردیم. در امر مربوط به جلوگیری از آلودگی آب دریا حسن نیت کامل دولت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون کویت نشان داده شده است و هم اکنون هم نمایندگان ما در کویت نظرهای سازنده و مثبت خودشان را جهت جلوگیری از نشت نفت دنبال می کنند. ولی از دولت کویت به دلیل این تجاوزی که به آب این کشور شده می خواهیم پیشگیری لازم را از عبور واحدهای عراقی از آب های منطقه اش به عمل آورد.»

ناخدا افضلی در پاسخ به این سؤال که اگر مجدداً عراق از آب های کشورهای عربی برای مقاصد نظامی استفاده کند چه خواهید کرد، گفت: «دراین صورت مجبوریم فکر دیگری بکنیم، ما امیدواریم این حمله بعثی ها نظر کشورهای عربی را جلب کند که فشار خودشان را به عراق تشدید کنند و منطقه غیرنظامی که ما اعلام کردیم به عراق بقبولانند.»

فرمانده نیروی دریایی ایران درمورد استفاده عراق از سلاح های جدید فرانسوی گفت: «عراقی ها به صورت گسترده از تجهیزات همه کشورها ازجمله فرانسه و حتی اخیراً چین هم استفاده می کنند و حاضریم مدارکی ارائه کنیم که نوشته های چینی بر روی موشک های عراقی موجود است. عراقی ها از موشک های فرانسوی علیه ناوگان تجارتی ایران به صورت گسترده استفاده کرده اند و حتی برضد ناوهای جنگی ما هم خواسته اند استفاده کنند که در اکثر قریب به اتفاق حملات خودشان موفق نبوده اند.»(۱)

ص: ۷۷۱

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- روزنامه کیهان، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۲.

تحرکات افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق غرب و شمال غرب کشور امروز به طور چشمگیری شدت یافت. این نیروها با اجرای ۸ عملیات، ۲۰ تن از افراد بومی و نیروهای نظامی و انتظامی را شهید یا مجروح کردند. حمله به اهالی روستای شیعه نشین حلبی در نقده ازجمله اقدامات افراد حزب دمکرات در این روز بود که بیانیه توجیهی این حزب در حمله به این روستا را نیز درپی داشت.

یک ستون نظامی از نیروهای لشکر۲۸ کردستان که از گردنه آریز در محور سنندج - مریوان عبور می کرد، هدف حمله افراد حزب دمکرات قرار گرفت. با شروع درگیری تعدادی از مهاجمان کشته یا زخمی شدند، اما در ادامه براثر اصابت یک گلوله آر.پی.جی۷ به خودرو حامل نیروهای خودی، ۱۱ تن از آنها به شهادت رسیدند و افراد حزب دمکرات نیز بلافاصله محل حادثه را ترک کردند.(۱)

رادیو صدای کردستان ارگان سیاسی تبلیغاتی حزب دمکرات به نقل از اطلاعیه این حزب، به دروغ هویت شهدا را پاسدار اعلام کرد. این رادیو همچنین مدعی شد که عملیات فوق ۵ ساعت طول کشیده است و حزب دمکرات جنازه ۱۲ تن از پاسداران کشته شده را در اختیار دارد. این درحالی است که تعداد شهدای خودی ۱۱ نفر بود. رادیو کردستان تلفات مهاجمان را فقط یک زخمی اعلام کرد.(۲)

در ۱۷ کیلومتری شمال غربی نقده نیز عوامل حزب دمکرات برای خلع سلاح کردن اهالی روستای شیعه نشین حلبی وارد این روستا شدند، اما درپی مقاومت اهالی، با تیراندازی به سوی روستاییان یک تن را شهید و یک تن را زخمی کردند.(۳)حزب دمکرات شهدای این حادثه را ۳ تن و زخمی ها را ۵ تن اعلام کرد.

رادیو صدای کردستان ارگان سیاسی تبلیغاتی این حزب، در تشریح چگونگی عملیات و توجیه حمله به اهالی این روستا گفت: «پس از چند بار درخواست و هشدار پیش مرگان شهید سیمیتقو به اهالی منطقه گوله (حلبی) مبنی بر اینکه سلاح های تحویلی دولت را باز پس دهند و علیه پیش مرگان قهرمان کردستان سلاح به دست نگیرند، شب ۲۵ فروردین ماه، پیش مرگان شاخه شهید سیدانور و شاخه شهید کردنژاد به روستای حلبی که اهالی آن از رژیم سلاح تحویل گرفته اند رفتند و بار دیگر از آنها خواستند که سلاح هایشان را تحویل دهند. پیش مرگان یادآور شدند که خلق کرد، خلق آذری را هم رزم و یاور و پشتیبان خود می داند و هیچ گاه نمی خواهد که رودرروی حتی یک نفر آذری زبان شود، اما اهالی این روستا در جواب پیش مرگان آنها را به رگبار گلوله بستند که فرزندان قهرمان مدافع خلق کرد به ناچار در مقام دفاع برآمده و به آتش آنها پاسخ گفتند که درنتیجه ۳ تن از اهالی این روستا که به روی پیش مرگان آتش گشوده بودند کشته و ۵ نفر دیگرشان زخمی شدند. همچنین یک قبضه تفنگ ام۱ همراه با ۱۰۰ تیر فشنگ به دست پیش مرگان افتاد. کمیته حزب در شهرستان اشنویه و فرماندهی نیروی شهید سیمیتقو از روستاهای ترک نشین منطقه ازجمله روستاهای شیطان آباد، داش اغلی، جولبر باستان، ورشکان می خواهند که فریب نخورند و به آذری و کرد خیانت نکنند و علیه پیش مرگان کردستان سلاح برندارند. در غیر این صورت توسط فرزندان پیش مرگ خلق کرد به شدت مجازات خواهند شد.(۴)

ص: ۷۷۲

۱- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات) شماره ۸، ۲۸/۲/۱۳۶۲، ص۶؛ و- سند شماره ۱۰۳۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۵، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳۷، رادیو صدای کردستان، ۲۷/۱/۱۳۶۲.

۳- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات) شماره ۸، ۲۸/۲/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۳، از ساعت۱۹:۰۰ روز ۲۹/۱/۱۳۶۲ الی ۱۹:۰۰ روز ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۴- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۴، صدای کردستان، ۶/۲/۱۳۶۲.

در حادثه دیگری در روستای چاپان در شرق سقز، افراد مسلح غیرقانونی یک گروه نقشه برداری از نیروهای جهاد سازندگی را که درحال اجرای مأموریت بودند به محاصره درآوردند. ۳ تن از آنان موفق به فرار شدند، ولی راننده گروه به گروگان گرفته شد. خودرو این گروه نیز به دست مهاجمان افتاد(۱)

در بیجار نیز عوامل حزب دمکرات و کومه له در عملیاتی مشترک برای تصرف پایگاه روستای تازه آباد به آنجا حمله کردند، اما با مقاومت نیروهای پاسگاه روبه رو شده و با تحمل تلفاتی متواری شدند. در این اقدام ۲ تن از مهاجمان کشته و ۴ تن زخمی شدند.(۲)

علاوه براین، در روستای هفت سار در شمال غربی ارومیه، یک گروه از نیروهای سپاه به کمین عناصر مسلح غیرقانونی افتادند. در این حادثه ۴ تن از افراد خودی شهید و ۳ تن نیز زخمی شدند. یک قبضه تیربار و ۲ عدد بی سیم پی.آر.سی۷۷ و چند قبضه اسلحه انفرادی نیز به دست عناصر مسلح ضدانقلاب افتاد.(۳)

امروز همچنین افراد حزب دمکرات کردستان به پایگاه گلوان در ۸ کیلومتری جنوب غربی نقده، حمله کردند که با تدبیر نیروهای پایگاه با تحمل ۳ کشته و ۴ زخمی مجبور به عقب نشینی شدند.(۴)

رادیو صدای کردستان با اعلام اینکه مهاجمان از پیش مرگان شاخه اسماعیل کرمان بوده اند، تلفات آنها را فقط یک زخمی اعلام کرد. این رادیو بدون اشاره به تلفات نیروهای پایگاه گلوان، به ذکر این جمله که «خساراتی وارد شد» اکتفا کرد.(۵)

در شمال غرب ارومیه نیز عناصر مسلح ضدانقلاب به قصد تخریب دکل مخابراتی وارد عمل شدند که با هوشیاری نیروهای محافظ دکل ۲ نفر از آنها کشته شده و بقیه فرار کردند.(۶)

در منطقه لاجین در ۵ کیلومتری جنوب شرقی مهاباد نیز یک خودرو حزب دمکرات روی مین رفت که ۵ تن از سرنشینان آن کشته و ۱۵ تن نیز به شدت زخمی شدند، به طوری که پای اکثر مجروحان قطع شده است.(۷)

۱

در اولین ساعات امروز، نیروهای جندالله ارومیه، سپاه سلماس و ژاندارمری منطقه، عملیاتی را برای پاک سازی منطقه انزل در شمال غربی ارومیه از عناصر حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اجرا کردند.

در این عملیات که از ساعت ۱ بامداد شروع شد و تا ساعت ۱۵ ادامه داشت، آبادی های حماملار، کهریز، کوره بالا و کوره پایین که از مراکز تجمع افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بودند، پاک سازی شد. در این عملیات ۱۲ نفر از افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته شدند که جنازه ۴ تن از آنان ازجمله فروزند شریفی

۱- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۳۵۰۸۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه کردستان (فرماندهی) به طرح و برنامه عملیات قرارگاه حمزه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: سپاه سنندج، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ص۷.

۳- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۳۵۴۲۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه ارومیه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱.

۴- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۱۱؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۹۸۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات سپاه نقده به طرح و عملیات قرارگاه حمزه، ۲۴/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳۸، رادیو صدای کردستان، ۲۷/۱/۱۳۶۲.

۶- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۲، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۹/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- سند شماره ۳۳۴۳۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مهاباد (اطلاعات) به تیپ ویژه شهدا (اطلاعات)، ۳۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۷ و ۸.

فرمانده هیز برگیری حزب دمکرات و پسرش در دست نیروهای خودی باقی ماند، ۲۱ تن نیز دستگیر شدند. همچنین ۲۴ قبضه اسلحه به غنیمت گرفته شد. در این اقدام ۴ نفر از نیروهای خودی شهید و ۴ تن زخمی شدند، ۲ خودرو نیز منهدم شد.(۱)

رادیو صدای کردستان ارگان تبلیغاتی حزب دمکرات کردستان ایران، علاوه بر کتمان ضربات واردشده به عناصر مسلح غیرقانونی، تلفات نیروهای خودی را ۴۰ کشته (!) اعلام و صحنه عملیات را به صورت دیگری بازسازی کرد. این رادیو مدعی شد: «برپایه گزارش از شمال کردستان، ساعت ۳ بامداد روز ۲۵ فروردین ماه، مزدوران مستقر در پایگاه های حماملار و کوره، روستاهای کوره سفلی و علیا و ارتفاعات اطراف را مورد حمله قرار دادند که با مقاومت قهرمانانه پیش مرگان روبه رو شدند. فرزندان قهرمان خلق، در حمله قهرمانانه ای کلیه ارتفاعات مذکور را از تسلط نیروهای مهاجم خارج ساختند و دشمن با تحمل تلفات و خساراتی مجبور به عقب نشینی شد. براساس همین گزارش، ساعت ۷ همان روز، پیش مرگان قهرمان تیم شهید حاتم و گروهی از گردان شهید عباسی نیز به کمک پیش مرگان شتافتند و به مدت هفت ساعت با دشمن به زدوخورد پرداختند و موفق شدند ۴۰ تن از مزدوران رژیم را به هلاکت برسانند و عده کثیری را زخمی سازند و دشمن را به فرار وادارند.

در این عملیات که سنگرهای پیش مرگان ازسوی پادگان قوشچی کوبیده می شد، اجساد ۸ تن از مزدوران حکومت در میدان نبرد بر جای ماند که هم اکنون دراختیار پیش مرگان است. ... در این عملیات ۲ دستگاه تویوتا، ۴ دستگاه توپ ۱۰۶ میلی متری و ۹ عدد خمپاره ۸۰ میلی متری، یک قبضه ژ۳ و ۴ خشاب و تعداد دیگری وسایل نظامی به دست پیش مرگان افتاد و یک تن از پیش مرگان گروه شهید عباسی و ۲ پیش مرگ مجاهد خلق به شهادت رسیدند.»(۲)

رادیو سلطنت طلب صدای آزاد ایران تعداد شهدای خودی را به نقل از اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، ۲۲ پاسدار و ۸۰ زخمی اعلام کرد.(۳)

از سوی دیگر، امروز در سقز ۵ تن از وابستگان حزب دمکرات که برای کسب خبر وارد شهر شده بودند، شناسایی و دستگیر شدند.(۴)

همچنین ۳ نفر از افراد وابسته به حزب دمکرات و کومه له در سقز، خورخوره سردشت و جوانمرد صائین دژ خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۱

درپی شهادت ۱۸ تن از نیروهای خودی در پایگاه دوبره در جریان عملیات عوامل حزب دمکرات کردستان در ۲۱ فروردین، امروز مراسم بزرگداشت شهدای این حادثه و چند تن دیگر از شهدا در ارومیه برگزار شد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی دراین باره گزارش داد: «امروز درحالی که شهر ارومیه یکپارچه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ارومیه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۶/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، صص ۱ و ۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، صص ۱۱ و ۱۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از اخبار رادیو صدای کردستان، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، صص۳۰ و ۳۱، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۴۴۰۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب، ۲۵/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۳۴۶۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

به صورت تعطیل درآمده بود، مردم شهیدپرور و همیشه در صحنه ارومیه که عزادار بودند پیکرهای پاک ۲۴ تن دیگر از رهروان پاک حسین(ع) را تشییع کردند. ...

به دنبال عملیات قهرمانانه رزمندگان در مناطق مختلف کردستان، ضدانقلاب زخم خورده در تهاجم وحشیانه خود به پایگاه [دووبره واقع در منطقه] موانا در غرب ارومیه،(۱) تعدادی از فرزندان اسلام را ناجوانمردانه به شهادت رساند. در مراسم تشییع جنازه این شهیدان که حجت الاسلام حسنی امام جمعه ارومیه و گروهی از روحانیون، مسئولان ادارات و نهادهای انقلاب اسلامی، کارمندان ادارات، بازاریان متعهد و اقشار مختلف مردم شرکت داشتند، تشییع کنندگان با شعارهای مرگ بر دمکرات و مرگ بر کومه له بار دیگر انزجار و تنفر خود را از دست نشاندگان شرق و غرب در منطقه کردستان ابراز داشتند.»(۲)

۱

در شهرهای تهران، اصفهان، بروجرد، نورآباد و سمنان ۶ نفر از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که در خانه های تیمی نظامی سازمان فعال بودند دستگیر شدند. از فردی که در تهران دستگیر شد مدارکی ازقبیل آدرس و کروکی چند منزل و روش ساخت و کارگذاری بمب، به دست آمد.(۳)

دو نفر از افراد این سازمان نیز در رودسر به ترتیب به ۵ و ۴ سال زندان قطعی و ۵ و ۶ سال زندان تعلیقی محکوم شدند. فعالیت در فاز نظامی، کمک به سازمان و داشتن مسئولیت کمک رسانی به افراد سازمان در جنگل ازجمله جرائم این دو نفر بود.(۴)

همچنین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اطلاعیه ای بیژن مدافع یکی از آموزگاران متعهد شهر لاهیجان را که دو هفته پیش، به دست عناصر سازمان در خیابان کاشف این شهر به رگبار مسلسل بسته شده و به شهادت رسیده بود را عضو ستاد فرماندهی سپاه پاسداران تهران معرفی کرد. در این اطلاعیه همچنین ادعا شده است که تعداد ۶ تن از فرماندهان سپاه به دست مجاهدین خلق (منافقین) ترور شده اند و بیش از ۱۵۰ نفر از پاسداران در درگیری های اخیر کردستان به شهادت رسیده اند.(۵)

۲

درحالی که اجلاس غیررسمی کشورهای عضو کنوانسیون کویت برای یافتن راهی جهت انسداد چاه های نفتی نوروز در کشور کویت ادامه دارد، خبرگزاری فرانسه به نقل از وزیر بهداری عراق، مطالبی را گزارش کرد که حاکی از موضع سرسختانه این کشور در ایجاد شرایطی برای دستیابی به خواسته هایش با بهره گیری از این وضع اضطراری است.

۱- در این عملیات که در ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ اجرا شد، ۱۸ تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند. به روزشمار ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ مراجعه کنید.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه،شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۱۴، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

۳- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۲ و ۷؛ و- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، صص ۸ و ۲۷.

۴- سند شماره ۸۸۹۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی، دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۴، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۶۷۴۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۳ به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۶، رادیو بی بی سی، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

به گزارش این خبرگزاری علوچی گفته است عراق منطقه شمال خلیج فارس را همچنان منطقه جنگی می داند و به منافع ایران و تمام کشتی هایی که به این ناحیه نزدیک شوند، حمله خواهد کرد. خبرگزاری فرانسه همچنین با اشاره به عملیات اخیر ایران، به نقل از عبدالجبار عمرهانی سفیر عراق در کویت، افزود: هدف تهاجم ایران عبور از مرزهای بین المللی میان عراق و ایران و ازمیان بردن کوشش های جاری کشورهای حاشیه خلیج فارس جهت پایان دادن به آلودگی آب های این منطقه است که هفته هاست سواحل این کشور را تهدید می کند.(۱)

دراین حال، آسوشیتدپرس از کویت درباره تأثیر حمله دو روز قبل عراق به چاه های نفتی ایران اعلام کرد: «منابع نزدیک به هیئت های شرکت کننده در کنفرانس شورای منطقه ای محیط زیست گفتند تجاوز عراق به یک چاه نفت، امید موفقیت این کنفرانس را به هیچ تبدیل کرده است.»(۲)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز در گزارشی درباره رویکرد روزنامه های ژاپن درخصوص این موضوع اعلام کرد: «خبر حمله مجدد عراق به مناطق نفتی و غیرنظامی ایران ازجمله مهم ترین اخبار خارجی روزنامه های امروز توکیو بود و بعضی از این روزنامه ها نوشتند که احتمالاً عراق برای تشدید ترس در کشورهای منطقه به مناطق نفتی دیگری از ایران نیز حمله خواهد کرد. در همین حال، دولت ژاپن و بعضی کمپانی های تجاری این کشور امکان ارسال آب به وسیله تانکرهای نفتکش ژاپنی به کشورهای حوزه خلیج فارس را بررسی می کنند. روزنامه آساهی در قسمتی از گزارش خود درباره حمله عراق به چاه های نفتی اردشیر که سه شنبه شب رخ داد، می نویسد: حمله جدید عراق هدف ایران را در جداکردن کشورهای منطقه از بغداد تقویت می کند. این روزنامه درمورد دلیل حمله عراق می نویسد: ظاهراً عراق در نظر دارد افکار عمومی جهانی را در این جهت سازمان دهد که ادامه جنگ به کشورهای منطقه نیز زیان خواهد رساند و مسائلی نظیر آلودگی ناشی از نشت نفت به دلیل ادامه جنگ اجتناب ناپذیر است. به نوشته آساهی، بر همین اساس عراق ممکن است به مناطق نفتی دیگری از ایران نیز حمله کند تا ترس کشورهای منطقه از جنگ را تشدید کند.»(۳)

۱

خبرگزاری رویتر از ادامه تلاش دولت کویت برای پایان دادن به جنگ میان ایران و عراق خبر داد.

به گزارش این خبرگزاری، منابع دولتی کویت گفتند این کشور به زودی در یک اقدام جدید برای کمک به پایان دادن به جنگ سی ماهه خلیج فارس با خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل، تماس خواهد گرفت. این ابتکار هم زمان با شعله ور شدن دوباره آتش جنگ بین ایران و عراق و تلاش های ناموفق برای مهار نشت نفت چاه های صدمه دیده ایران صورت می گیرد. کویت هفته گذشته در تلاش برای میانجیگری در جنگ ایران و عراق - که میلیاردها دلار هزینه برای کشور های عرب خلیج فارس در برداشته است - نمایندگانی به واشنگتن و مسکو اعزام کرده است.(۴)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۹، کویت، خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۶، ۲۶/۱/۱۳۶۲، ص۲۲، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه آساهی.

۴- همان، ص۹، کویت، خبرگزاری رویتر، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

این تلاش ها درحالی انجام می شود که به گفته یک منبع موثق، از روز گذشته تاکنون، هواپیماهای نظامی عراق مرتباً در پایگاه های نظامی کویت در شمال منطقه الجهرا در نزدیکی مرز عراق، فرود آمده و ضمن سوخت گیری، تجهیزات نظامی و احتمالاً بمب های مورد نیاز خود را حمل می کنند.(۱)

۱

رادیو بی بی سی در یک اقدام بی سابقه، تجاوز عراق به ایران و اهداف سیاسی آن کشور از این حمله را یادآوری کرد و آن را بلندپروازی صدام حسین خواند. بی بی سی راهبرد ایران را طولانی کردن جنگ قلمداد کرد و بهره گیری از فرسایش نظامی و اقتصادی عراق را باتوجه به مشکلات پیش روی این کشور به ویژه وجود محدودیت در صدور نفت، از برنامه های این راهبرد برشمرد. بررسی نقاط ضعف نظامی ایران به لحاظ نداشتن نیروی هوایی قدرتمند و عدم پشتیبانی لجستیکی به هنگام اجرای عملیات، بازشماری نقاط قدرت عراق در برخورداری از کمک های تسلیحاتی فرانسه، شوروی و مصر و همچنین جایگاه صدام حسین در رأس هرم قدرت عراق و روابط وی با حزب بعث از دیگر موضوعاتی است که این رادیو به آن پرداخته است:

«عراق در سپتامبر سال ۱۹۸۰ و با اطمینان کامل قدم به عرصه نبرد گذارد، درپی اهداف این کشور که دفاع دربرابر انقلاب ایران و وادارکردن رژیم ایران به پذیرش خواست های مرزی عراق اعلام می شد، آرزوی سقوط [امام] خمینی با یک جنبش ملی و بسط دامنه بلندپروازی عراق به منظور قرار گرفتن به عنوان قدرت بزرگ جهان عرب قرار داشت، اما امروز دنباله این جنگ مشکلات فراوانی برای عراق ایجاد کرده و نظام سیاسی و آینده اقتصادی کشور و به ویژه موقعیت پرزیدنت صدام حسین را متزلزل ساخته است. خطر عمدتاً نظامی نیست، عراق شاید نتواند ابتکارعمل را در جنگ به دست بگیرد، اما ایران نیز به خاطر ضعف نیروی هوایی و مشکل تدارکات در فواصل طولانی قادر به حمله بزرگ نمی باشد. کمبود جنگ افزار و ادامه نقار میان واحدهای ارتش و سپاه پاسداران امکان شکستن خطوط مستحکم دفاعی عراق را از ایران می گیرد. ازطرفی سلاح های ارسالی شوروی، فرانسه و مصر به عراق این کشور را در موقعیت بهتری ازلحاظ ادامه نبرد تدافعی قرار می دهد.

سیاست فعلی ایران ادامه یک جنگ فرسایشی با حملات محدود به منظور آماده باش دائمی جنگ عراق است. آماده باشی که ازلحاظ هزینه و روحیه سخت توان عراق را می کاهد. رهبران ایران به این عقیده اند که جهت سرنگون ساختن صدام حسین نیاز به پیروزی قاطع نظامی نیست و چون مادام که نبرد ادامه دارد، اسکله های صادراتی نفت عراق بسته می ماند، بنابراین فشار اقتصادی حاصله به تدریج قدرت رهبر عراق را از بین می برد. ناظران غربی با این استدلال رهبران ایران روزبه روز موافقت بیشتری نشان می دهند.

ظرف دو سال گذشته، عراق توانسته است هم نبرد را ادامه دهد و هم نگذارد عوارض آن در برنامه

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۵، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص۵، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۱/۱۳۶۲.

بلندپروازانه عمرانی و زندگی روزمره مردم اثر گذارد. این کار تاکنون تنها با کمک مالی سرشار کشورهای خلیج فارس عملی شده است، ولی حاصل درآمد نفتی این کشورها رو به کاهش گذارده و کسری بودجه آنان نمی گذارد که همچنان به کمک های خود به جنگی که سرانجام روشنی ندارد ادامه دهند. عراق تا این لحظه با ایجاد محدودیت های داخلی و کاهش برنامه های اقتصادی و تخصیص مجدد وام های خارجی توانسته است از سقوط اقتصادی خود جلوگیری کند، ولی اکنون فقط جهت تأمین هزینه های جنگی نیاز به دو برابر درآمد فعلی نفت دارد. نتیجتاً کمک های مالی بیشتر کشورهای خلیج فارس جهت بقای اقتصادی و ادامه حکومت بعثی عراق مورد لزوم است چون با افزایش فشارهای مالی دولت نمی تواند تسهیلات اقتصادی موجود را همچنان دراختیار مردم قرار دهد؛ تسهیلاتی که تاکنون ازنظر مالی بار فشارهای جنگ را قابل تحمل کرده است.

راه مشخصی در پیش پای دولت عراق نیست تا با کنار گذاردن صدام حسین رضایت خاطر ایران را فراهم کرده، جنگ را پایان دهد، چون صدام حسین خود درحال حاضر اهرم قدرت را محکم در دست دارد و ازطرفی کادر رهبری حزب بعث آن چنان مرتبط با پرزیدنت صدام است که خارج ساختن او از این جرگه کار آسانی نیست. دراین میان، ایران نیز نه تنها خواهان کناره گیری صدام حسین بلکه طالب سقوط کامل حزب بعث عراق است. عواقب این تغییرات آن چنان مبهم، بنیادی و غیرقابل پیش بینی است که مردم عراق را از شیعه و سنی وادار می کند که باتوجه به تجربه خودِ ایران، دولت بعثی عراق را ولو عاری از محدودیت حفظ نمایند. درعین حال باید گفت مادام که صدام حسین نتواند جنگ را به پایان آورد موقعیت خود و دولتش را با تزلزل روبه رو می سازد.»(۱)

۱

رزنامه تایمز لندن در مقاله ای با تأکید بر اتکای صدام حسین به پشتیبانی مالی اعراب و ذکر نمونه هایی از این بخشش های بی حساب، به بررسی مشکلات مالی عراق و آثار آن بر روند جاری اقتصاد این کشور پرداخته است. این روزنامه در بخش دیگری از مقاله خود نیز اوضاع کلی مناطق کردنشین، علاقه صدام برای دست یافتن به نوعی تفاهم سیاسی با کردها و ناسازگاری ساختار حزب بعث با این خواسته ها را مورد توجه قرار داده است. بخش هایی از این مقاله به این شرح است:

«رئیس جمهوری عراق اکنون به طور فزاینده ای بر سررشته داران عرب ثروتمند خود وابسته است که درصورتی که از حصول به یک صلح پایدار مطمئن نباشند با کمال میل وی را سربه نیست خواهند کرد. وی به طور مأیوسانه ای درصدد گسترده تر کردن پایگاه سیاسی خود در داخل عراق برآمده و به طیف وسیعی از نیروهای مخالف پیشنهاد تشکیل یک دولت ائتلاف ملی را ارائه داده است. این نیروها چپ گراها، دمکرات های ملی گرا، گروه های اسلامی و شاید قابل ملاحظه تر از همه احزاب کرد که درگیر یک مبارزه چریکی طولانی در کوه های شمالی می باشند را در بر می گیرد.

اکراد بزرگ ترین گروه مخالف دولت عراق را تشکیل می دهند. نیروهای چریکی آنها پس از

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، صص ۱۰، ۱۱ و ۱۲، رادیو بی بی سی، ۲۵/۱/۱۳۶۲.

تاریک شدن هوا نواحی وسیعی از شمال عراق را تحت کنترل خود درمی آورند. در گذشته، رژیم صدام در برخورد با مخالفین به ویژه مخالفین کرد، بی رحم بوده است. از اینکه او اکنون به گروهی همچون اتحاد میهن پرستان کردستان که نقش برجسته ای در مبارزه چریکی اکراد ایفا نموده است، پیشنهاد شرکت در دولت را می نماید این طور برمی آید که او حقیقتاً مأیوس است.

پرزیدنت صدام بدون توجه به مشکلات اجرایی چند پروژه پرخرج همچون مسجد دو میلیارد پوندی (۳ میلیارد دلار) در بغداد را ادامه می دهد. بااین حال، حقوق کارمندان دولت، من جمله افسران ۲۰ درصد کاهش داده شده، تورم درحدود ۵۰ درصد است و پرداخت به مقاطعه کاران عراقی از قرار معلوم برای مدت دو سال به تعویق افکنده شده است.

عراق کوشش می کند پرداخت ۲ میلیارد دلار از کل ۷ میلیارد دلار بدهی اش که سررسید آن امسال است را به تعویق افکند. ذخایر خارجی آن از بیش از ۲۰ میلیارد دلار قبل از جنگ به کمتر از ۵ میلیارد دلار درحال حاضر کاهش یافته است، این رژیم حتی به فروش صنایع بخش دولتی به سرمایه داران خصوصی متوسل گردیده است.

سؤال کلیدی این است که در بحران مالی کنونی کشورهای خلیج فارس چه موضعی اتخاذ خواهند نمود. آنها تاکنون ۴۶ میلیارد دلار صرف وام دادن به عراق کرده اند. گفته می شود عربستان سعودی علاوه بر مبلغی حدود ۶ تا ۷ میلیارد دلار در ماه ژانویه، ماهانه یک میلیارد دلار به عراق وام داده است. به نظر می رسد آخرین پرداخت (۶ تا ۷ میلیارد) در آستانه یک توطئه مشترک ایران و سوریه برعلیه عراق صورت گرفته است. ادعا می شود این نقشه اقدام ایران برای قطع شاهراه عقبه – بغداد در مرز مشترکشان در ناحیه مغرق بوده است. به خاطر شرکت سوریه و لیبی که هر دو متحد اتحاد شوروی می باشند، اردوگاه غرب در پشتیبانی از رژیم عراق متحد گردید، عربستان سعودی پول دراختیار [عراق] گذارد. فرانسوی ها علاوه بر دادن اعتبار به کمپانی های فرانسوی که در عراق کار می کنند انبارهای تسلیحاتی شان را به روی ارتش عراق گشودند. گزارش می رسد که این آخرین اعانه، بی قراری فزاینده سعودی ها را تشدید نمود. حتی کشورهای خلیج فارس نیز نمی توانند تا ابد این چنین مبالغی را خرج کنند.

تنگ تر شدن کمند دام مالی طی ماه های اخیر، منجر به این شد که پرزیدنت صدام حسین امتیازات سیاسی کوچکی به اکراد پیشنهاد کند؛ کردهای فراخوانده به ارتش اجازه یافته اند در مناطق کردنشین خدمت کنند، زندانیان کرد آزاد شده اند و هزاران کرد که از ترس گریخته اند مورد عفو قرار گرفته اند. دلیل این امتیازات این است که مناطق کردنشین از مشت وی خارج می شوند؛ مناطق روستایی آنجا پس از غروب آفتاب از کنترل دولت خارج است. چریک های کرد ازطریق عملیات و شبیخون های فراوان و کم دامنه شان این رژیم را به طور مؤثر به میخ کشیده اند. اکراد هرکس را که باارزش تلقی کنند می ربایند؛ از مأموران دولتی گرفته تا مهندس

خارجی که با کاروان اسکورت نظامی سفر می کنند. پرزیدنت صدام احتیاج دارد که حداقل کردها را خنثی سازد. البته برایش حتی بهتر خواهد بود که حمایت آنان را به دست آورد.

مسئله پیوستن به یک رژیم ائتلافی برای اکراد به ویژه گیج کننده است. تجربه به آنان آموخته است که به دیگران اعتماد نکنند. وقتی که آنها هیچ تضمین واقعی ندارند که هر رژیم آینده ای در بغداد با ایشان بهتر رفتار کند، آیا واقعاً استطاعت این را دارند که طعمه خودمختاری (خودگردانی) که پرزیدنت صدام آویزان کرده است را نادیده گیرند. وجود یک کردستان مستقل (خودمختار) و با اندازه ای دمکراسی در داخل، در هم جواری یک رژیم مستبد در بغداد همچون یک فیل در درون یک قایق است. یعنی اصولاً غیرقابل هضم و برخی مخالفین استراتژی کنونی صدام را این طور تعبیر می کنند که چیزی بیش از یک وسیله آشکار برای به دست آوردن وقت نیست. از طرف دیگر، چنانچه وی احساس کند که پای نجاتش در میان است انجام هرگونه قماری برای بر سر قدرت ماندن از وی برمی آید.

اگرچه بزرگ ترین گروه چریکی کرد، اتحاد میهن پرستان کرد وابسته به جلال طالبانی اخیراً؛ یعنی حتی در ماه ژانویه به طور غیرمستقیم سرگرم مذاکره با پرزیدنت صدام بوده است، اکنون سعی دارد این طور جلوه دهد که ارتباطش با این رژیم پایان یافته است. دلایل نمایان این سعی ضعف کنونی رژیم و جبهه متحدی است که این گروه با ۱۹ گروه مخالف دیگر عراق تشکیل داده است.»(۱)

۱

روزنامه فایننشال تایمز (چاپ لندن) آثار جنگ در اقتصاد عراق و مشکلات این کشور در تأمین هزینه های خود را مورد بررسی قرار داده است. اشاره به تبلیغات واهی و جوسازی عراق در دو سال اول جنگ با ایران، بررسی تطبیقی درآمدهای نفتی عراق قبل و بعد از حمله به ایران، بی میلی عربستان سعودی در اعطای کمک های سرسام آور مالی به عراق، نقش سوریه در قرار گرفتن عراق در تنگنای اقتصادی (باتوجه به قطع صدور نفت عراق از آن کشور)، پشیمانی کشورهای طرف قرارداد اقتصادی با عراق و تمایل نداشتن کشورهای دیگر به انعقاد قراردادهای اقتصادی با این کشور، ناکافی بودن کمک های ارزی کشورهای حاشیه خلیج فارس به عراق باتوجه به روند فعلی هزینه های جنگی آن کشور، ناموفق خواندن عملکرد چهار سال گذشته صدام حسین در مقام رئیس جمهور و بیان موقعیت صدام حسین در عراق از موضوعات اصلی این مقاله است.

فایننشال تایمز نوشته است: «دولت عراق اینک باید از تبلیغاتی که در دو سال اول جنگ با ایران به آن دست زده متأسف و پشیمان باشد. این تبلیغات اساساً به منظور تغذیه افکار عمومی درجهت تقدیس شخصیت رئیس جمهور صورت گرفت که دستاورد آن ایجاد جوی غیرواقعی درباره رویدادها است. این روزنامه می نویسد حتی وقتی که بیمارستان های عراق مملو از مجروحین و زخمی های عراقی در جبهه های جنگ بود، در یکی از طرح های تبلیغاتی یک

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/۱۳۶۲، صص ۱۵ - ۱۳، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه تایمز لندن.

عراقی که دربرابر تمثال پرزیدنت ایستاده به عراقی دیگری می گوید: "میگن این صدام چراغ علاالدین را به دست آورده است؛ اگر نیاورده بود چطور می توانست هم جنگ و هم کار ساختمان این بناها را اداره کند." امروز عراق دریافته است که جنگ چه هزینه ای در برداشته و رئیس جمهورش نیز چراغ علاالدین به دست نیاورده است. جنگ فرساینده با ایران برای عراق ۵۰ هزار کشته، به همین میزان اسیر و نزدیک به ۲۰۰ هزار زخمی و مجروح در برداشته است. اکثر عراقی هایی که به سن خدمت سربازی رسیده باشند نیز راهی برای فرار از خدمت ندارند. ... تحمل بار جنگ برای کشوری که ۱۴ میلیون نفر جمعیت دارد با کشوری که جمعیت آن۴۰ میلیون نفر است امری مشکل محسوب می گردد. درحال حاضر، همسایه های عرب عراق و تدارک کنندگان غربی آن دو سؤال مهم را مورد بحث قرار داده اند: اول اینکه آیا عراق متحمل شکست کامل نظامی خواهد شد؟ و دیگر اینکه آیا عراق قصد دارد هزینه برنامه های عمرانی را که در سال ۱۹۷۴ آغاز کرد و پس از شروع جنگ نیز به آنها سرعت بخشید را بپردازد؟ دولت عراق می کوشید تا ثابت کند که قادر است هم برنامه های عمرانی خود را دنبال کند و هم هزینه جنگی را تحمل نماید، اما به طور کاملاً مشخصی محسوس است که نمی تواند. ...

در سال جاری درآمد نفتی عراق که در سال ۱۹۸۰، بالغ بر ۲۵ میلیارد دلار می شد، ۶ الی ۷ میلیارد دلار کاهش یافته است. خط لوله اصلی صادرات عراق در خلیج [فارس] در آغاز جنگ قطع شد. سوریه نیز خط لوله دیگر صادرات نفت عراق ازطریق خاک خودش را در سال گذشته مسدود کرد و بغداد درحال حاضر وابسته به صادرات نفت خود ازطریق خاک ترکیه می باشد. صادرات نفت عراق از ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در روز به ۶۰۰ هزار بشکه در روز تقلیل یافته است. کاهش بهای نفت نیز درعین حال متحدان عراق را که هزینه جنگ را تأمین می کردند در وضعی قرار داده که در ادامه این کار اینک به اندازه گذشته فعال نیستند و از آن اکراه دارند. عربستان سعودی تا پایان سال جاری، ۲۰ میلیارد دلار به عراق کمک کرده است و دولت حاکم در بغداد همچنان امیدوار است که این جنگ خاتمه یابد.»

فایننشال تایمز در ادامه مقاله خود درمورد اوضاع اقتصادی عراق آورده است: «در هفته گذشته، نمایندگان هفت کشور خلیج فارس ازجمله ایران و عراق در کویت ملاقات کردند تا راه های مقابله با نشت توده نفتی عظیمی که دراثر صدمات وارده به یکی از سکوهای نفت ایران در آب های خلیج [فارس ایجاد شده] را مورد بحث قرار دهند. این مذاکرات موجب گردید نشانه های خوش بینانه ای درمورد اینکه یک آتش بس عمومی میان طرفین برقرار شود به وجود آید. اما طی سه روز اخیر، ایرانی ها دست به حملات محدود و تازه ای زده اند. باتوجه به ادامه این جنگ، عراق ناگزیر است در مخارج و هزینه های خود به گونه گسترده ای دست به کاهش بزند. این مسئله بسیار جدی و بااهمیت است، زیرا عراق از سال ۱۹۸۰ و ۱۹۸۱ در خاورمیانه

به صورت بزرگ ترین بازار شرکت های ساختمانی حتی بزرگ تر از عربستان سعودی درآمد. هتل های عراق مملو از مقاطعه کارانی بود که دولت قراردادهایی را به ارزش حداقل ۲۵ میلیارد دلار با آنها به امضا رساند. تلاش ممکن برای اینکه جامعه را در حفاظی [قرار دهند] که اثرات ناشی از جنگ در آن حس نشود به عمل آمد. فقط یک قرارداد به ارزش ۵/۳ میلیارد دلار برای ساختمان یک بزرگراه اختصاص یافته بود. امیدی که به آینده در عراق بسته شده بود را اگر عاقلانه نپنداریم می توان گفت که توجه به رکود اقتصادی در دیگر نقاط جهان قابل درک و فهم بود. طرز برخورد و نظر ملیت های مختلف دراین مورد نیز متفاوت بود. شرکت های بزرگ تجاری ژاپنی مانند ماروبنی و میتسوبیشی درمورد اینکه قراردادهای متعدد تازه از عراق علاوه بر قراردادهایی که داشتند قبول کنند محتاطانه عمل کردند. درحالی که شرکت های آلمان غربی و فرانسوی نسبت به وضع عراق خوش بین تر بودند. شرکت های انگلیسی که این روزها به صورت فعالی در خاورمیانه حضور ندارند، قراردادهای ساختمانی چندی را در عراق برنده شدند. اگرچه صادرات انگلیس به عراق در سال گذشته تا میزان ۸۷۵ میلیون پوند افزایش یافت و به این ترتیب پس از عربستان سعودی، عراق را می شود بزرگ ترین بازار کالاهای صادراتی انگلیس در منطقه دانست. کشورهای درحال توسعه چون یوگسلاوی و برزیل برایشان برنده شدن قراردادهای متعدد و بزرگ در عراق در مقام مقایسه با دیگر نقاط منطقه آسان تر بود. عراق در موضع میزبان کنفرانس سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در سال ۱۹۸۲، علاقه بیشتری به دادن سفارشات بزرگ به کشورهای کوچک نشان می داد. امروز بسیاری از این کشورها از اشتیاقی که در امضای این قراردادها از خود نشان می دادند پشیمان اند؛ حتی بانک مرکزی اردن ناگزیر شد که ۶۵ میلیون دلار اعتبار برای صادرکنندگان اردن که پس از ورشکستگی بازار در عراق دچار دردسر شده بودند فراهم آورد. برای دیگران نیز ضرر و زیان ها به شدت خواهد بود، مگر اینکه جنگ به زودی خاتمه یابد و عراق قادر به صادرات دوباره نفت گردد. قسمت اعظم این ضرر و زیان ها متوجه مقاطعه کاران بین المللی در خاورمیانه از تاریخ پیروزی انقلاب ایران خواهد بود. آژانس تضمین اعتبارات صادراتی فرانسه برای قراردادهای منعقده با عراق ۵ میلیارد فرانک اعتبار تضمینی فراهم آورده است.

فشار اقتصادی در عراق وقتی شروع می شد که بسته شدن خط لوله نفت صادراتی این کشور ازطریق سوریه در بهار سال گذشته، آن را از درآمد نفتی حداقل ۵ میلیارد دلار در سال محروم ساخت و هم زمان با آن نیز عربستان، کویت و قطر و امارات متحده عربی که روی هم بیش از ۲۵ میلیارد دلار از تاریخ شروع جنگ به عراق کمک مالی کرده اند، درحال حاضر از ادامه آن اکراه دارند، لیکن عربستان سعودی همچنان ماهانه یک میلیارد دلار که بخشی از آن به صورت نفت می باشد به عراق کمک می نماید، اما این میزان کافی نیست. ازاین جهت درحال حاضر، عراق می کوشد نحوه

پرداخت هزینه تقریباً تمامی پروژه های غیرنظامی را از نقدی به اعتباری تبدیل نماید. از آنجایی که بانک ها علاقه ای به سرمایه گذاری در پروژه های عراق و یا صادرات به عراق ندارند بخشی از این اعتبارات به صورت ردوبدل اعتباری از دولت به دولت خواهد بود. نوعی از ضمانت های دولتی نیز برای برقراری بیشتر اعتبارات غیردولتی ضروری است. اداره تضمین اعتبارات صادراتی بریتانیا احتمالاً در ماه جاری ترتیب تضمین اعتباراتی تا میزان ۱۵۰ میلیارد لیره استرلینگ که اکنون اکثر آن مورد استفاده سه مقاطعه کار انگلیس قرار می گیرد را خواهد داد. پولی که عراق صرف خرید سلاح و کالاهای اولیه چون مواد غذایی می کند، باتوجه به اعتبارات اعطایی غرب و کمک عربستان سعودی است، لیکن نمی توان آن را پول زیادی به حساب آورد.

مشکل اقتصادی پرزیدنت صدام حسین درعین حال مشکلات سیاسی وی را نیز افزایش داده است. از سال ۱۹۶۸ که حزب بعث پس از یک کودتا زمام امور را به دست گرفت عراق همواره دارای یک حکومت دیکتاتوری بود که این حکومت تا سال ۱۹۷۸ نسبتاً با موفقیت روبه رو بود. شورش کردها در شمال کشور سرکوب شده بود، شرکت های نفتی ملی شدند، تلاش های ضدکودتا سرکوب گردیدند و اوضاع آبرومندی به وجود آمد و این طور به نظر می رسد که عراق تنها کشور عربی نفت خیز با جمعیت بسیار جایگزین مصر به عنوان قدرتمندترین کشور عربی در جهان عرب گردد، اما در چهار سال گذشته، از سال ۱۹۷۹ که صدام حسین زمام امور را به دست گرفت، به هرچه که دست زد به فاجعه انجامید. برنامه های عمرانی به گونه ای بد تنظیم شد و برای ساختمان فعلی جامعه عراق ازنظر تأسیسات آب رسانی و سدسازی اعتباراتی اختصاص داده شد، لیکن میزان تولیدات کشاورزی در همان سطح سابق باقی مانده، نظیر دیگر کشورهای نفت خیز، بخش اعظم درآمد نفتی عراق صرف طرح های غیرتولیدی و غیرضروری می گردید. دولت عراق ازجهت اینکه نتوانسته به این مطلب توجه داشته باشد که امضای یک قرارداد سنگین به معنی توسعه و عمران در درازمدت نیست و یا خرید یک تانک نو افزایش قدرت و راندمان نظامی را در بر ندارد، مورد انتقاد قرار گرفته است.»

این روزنامه در ادامه مقاله خود افزوده است: «اعتمادبه نفس بیش از حد عراق که ناشی از ثروت با ترکیبی از تشویق های غیرمستقیم امریکا و عربستان سعودی بود، این کشور را درجهت حمله به استان نفت خیز خوزستان ایران در ماه سپتامبر ۱۹۸۰ ترغیب نمود. مشکلی که امروز صدام حسین با آن روبه رو است این است که جنگ نه تنها به شکست او انجامید، بلکه او را با مشکل روزافزون اقتصادی و تلاش درجهت تقلیل احساس خستگی مردم عراق از جنگ مواجه کرده است. این بدان معنا نیست که رژیم صدام به طور اجتناب ناپذیری یک شبه سقوط می کند. حزب بعث سال های متمادی وقت صرف اقدامات امنیتی برای جلوگیری از کودتای نظامی کرده است و تشکیلات وسیعی نیز برای سرکوبی هرنوع مخالفت به وجود آورده است. ... صدام در سال ۱۹۷۹، اکثر مخالفانش را در میان اعضای حزب بعث اعدام کرد و این درحالی است که

ریاست نیروهای امنیتی را نیز برادر ناتنی صدام و پست های مهم دیگر را افراد وفادار عهده دار هستند. علی رغم تمام این اقدامات ممکن است که یک عراقی حتی میان مقامات دولتی اعتقاد داشته باشد که چنانچه جنگ با ایران همچنان ادامه یابد و رهبری فعلی عراق مدت زمان درازی در رأس قدرت دوام بیاورد و درصورت یک صلح احتمالی، شروع مجدد صادرات نفت و پایان یافتن حالت آماده باش ارتش، دولت صدام شانس خوبی خواهد داشت، اما اطمینان بر اینکه قدرت را حفظ کند وجود ندارد و این برای دولتی که چهار سال قبل امیدوار بود که کشورش را به قدرتمندترین کشور در دنیای عرب تبدیل کند سرنوشت بدی محسوب می شود.»(۱)

۱- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۹/۱/۱۳۶۲، صص ۱۷ - ۱۳، واحد مرکزی خبر لندن به نقل از روزنامه انگلیسی زبان فایننشال تایمز.

روزشمار جنگ جمعه ۲۶ فروردین ۱۳۶۲ ۱ رجب ۱۴۰۳ ۱۵ آوریل ۱۹۸۳

۱

درحالی که فرماندهان برای ادامه عملیات یا حفظ وضع موجود مردّد هستند و دراین باره هنوز به تصمیم قطعی نرسیده اند، عراقی ها با دو حمله عمده و قدرتمند در محدوده قرارگاه نجف، موقعیت کلی خط پدافندی نیروهای خودی را به خطر انداختند.

اولین حرکت عراق با استفاده از تیپ۳۴ زرهی از حدود ساعت ۶:۳۰ صبح در محدوده قرارگاه نجف۴ در حدفاصل ارتفاع ۱۱۲ تا پیچ انگیزه، آغاز شد. نیروهای عراقی سعی کردند از فاصله بین انتهای خاکریز پدافند جناح چپ (جنوب) عملیات و ارتفاع ۱۱۲ که به صورت یک شکاف بود، به مواضع تیپ سیدالشهدا(ع) نفوذ کنند.(۱)

باتوجه به شکست پاتک روز قبل دشمن در این نقطه، فرماندهان قرارگاه نجف۴ (حسن رستگار فرمانده تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) و سرهنگ عیالی فرمانده تیپ۳۷ زرهی شیراز) معتقد بودند که عراق مجدداً و با توان بیشتری اقدام به پاتک خواهد کرد. به همین دلیل، رستگار از شب گذشته یک گردان ضدزره (حجر) را با رعایت استتار در دو شیار که بین نیروهای دشمن و خاکریز خودی واقع شده بود مستقر کرد. درصورت پیشروی دشمن این نیروها می توانستند از پهلو به آنها بزنند.

ص: ۷۸۷

۱- منطقه عملیاتی قرارگاه نجف۴، که درواقع جناح چپ (جنوب) کل عملیات قرارگاه نجف بود، برای نیروهای عراقی اهمیت خاصی داشت، به ویژه آنکه درصورت تصرف این منطقه عراقی ها قادر می شدند با پهلوگرفتن از این جبهه، خود را به پشت نیروهای دو قرارگاه نجف۱ و ۳ برسانند. شکل زمین منطقه نیز به دلیل آنکه دارای تپه ماهور با ارتفاع کم و دشت مانند بود امکان مانور زرهی را برای دشمن به خوبی فراهم کرده بود و علاوه برآن، به دلیل اهمیت منطقه مرزی پیچ انگیزه، عراق نیروی بسیاری را در این نقطه و شیارهای اطراف آن متمرکز ساخته بود. (سند شماره ۱۰۸/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ سیدالشهدا(ع) در عملیات والفجر۱ (کمال موسوی)، ۱۵/۲/۱۳۶۲، ص۵.)

پس از آغاز پاتک دشمن و هنگامی که تانک های عراقی به خاکریز رزمندگان نزدیک و درواقع وارد تله شدند، بنا به دستور، توپخانه خودی آتش پرحجمی را بر روی آنان اجرا کرد. پس از قطع آتش، نیروهای ضدزره گردان حجر و گردان قمر با آنان درگیر شدند و توانستند بالغ بر ۴۰ دستگاه از تانک های دشمن را منهدم کنند و ۵ دستگاه را نیز به غنیمت بگیرند. سرعت عمل نیروهای تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) آن چنان بالا بود که فرماندهی تیپ زرهی عراق بلافاصله در تماس با فرماندهان رده های بالاتر درخواست موافقت با عقب نشینی کرد.(۱) در جریان این پاتک گردان اندلسی کاملاً منهدم شد.(۲)

عراق همچنین در ساعت ۱۶، تیپ۳۷ زرهی از لشکر۱۲ زرهی خود را وارد منطقه کرد، اما چون نیروهای ایرانی در موقعیت برتری قرار داشتند، این تیپ وارد عمل نشد و در ۱۰۰۰ متری خاکریز نیروهای خودی استقرار یافت؛ نیروهای تخریب تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) هم اقدام به مین گذاری جلوتر از خاکریز خودی کردند.

دومین پاتک عراق از ساعت ۱۳:۳۰، در محدوده قرارگاه نجف۱ در ارتفاعات ۱۴۳ و ۱۴۵ آغاز شد که پدافند آن شب قبل به تیپ۵۸ ذوالفقار واگذار شده بود.(۳)دشمن با استفاده از یگان زرهی، نیروهای تکاور و اجرای آتش پرحجم، پاتک خود را به این دو ارتفاع آغاز کرد و هم زمان، بالگردهای عراق نیز با استفاده از موشک و تیربار، واحدهای پیاده و زرهی را پشتیبانی می کردند. نیروهای دشمن پس از شش ساعت فشار سنگین، این دو ارتفاع را که درپی چهار شبانه روز جنگ و درگیری به تصرف نیروهای قرارگاه نجف۱ درآمده بود از دست نیروهای تیپ۵۸ ذوالفقار خارج و آنان را وادار به عقب نشینی کردند. پس از شهادت تعدادی از نیروها و دیدبان های روی دو ارتفاع ۱۴۳ و ۱۴۵ براثر حجم انبوه آتش دشمن و تمام شدن مهمات، به مرور مقاومت نیروها کم شد و تا ساعت ۱۹ آنها تا خط قبل از عملیات عقب آمدند.(۴)

ازدست دادن ارتفاع ۱۴۳ و ۱۴۵ موقعیت خط پدافندی خودی را در محدوده قرارگاه نجف تا حد زیادی نامطمئن کرد. حضور دشمن روی این دو ارتفاع آنان را در موضع برتر قرار داد تاحدی که جاده تدارکاتی قرارگاه های نجف۲ و ۴ نیز در معرض تهدید قرار می گرفت.(۵)علاوه براین، ارتفاع ۱۴۳ به ارتفاع ۱۱۲ و به خط خودی از ۱۱۲ تا پیچ انگیزه، که نیروهای لشکر۲۷ و تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) در آنجا حضور داشتند، مسلط بود و باتوجه به احتمال پاتک مجدد عراق به ارتفاع ۱۱۲، حفظ آن با تلفات همراه بود و درصورت سقوط ارتفاع، حفظ خط تیپ سیدالشهدا(ع) که از زیر ارتفاع۱۱۲ تا پیچ انگیزه بود، مشکل می شد.(۶)

۱- سند شماره ۱۰۸/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ سیدالشهدا(ع) از عملیات والفجر۱ (کمال موسوی)، ۱۵/۲/۱۳۶۲، صص ۹ - ۸.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۲/۱۳۶۲، ص۷۵.

۳- سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲۵.

۴- همان، صص ۲۹ - ۲۵.

۵- همان، ص۳۶.

۶- همان، ص۳۷.

باتوجه به رخدادهای روز جاری در منطقه عملیاتی والفجر؛ یعنی بازپس گیری ارتفاعات ۱۴۵ و ۱۴۳ توسط عراق و تهدیدشدن منطقه عمومی قرارگاه نجف، ساعت ۱۷ امروز، جلسه ای با حضور تعدادی از فرماندهان یگان های سپاه و قرارگاه خاتم الانبیا(ص) برگزار شد.

در این جلسه باآنکه تعدادی از فرماندهان مانند مرتضی قربانی (فرمانده لشکر۵ نصر) و حسین خرازی (فرمانده سپاه۳ صاحب الزمان(عج)) معتقد بودند که به دلیل عدم استقرار کامل عراق و نبود موانع در خط، می توان در شب جاری روی ارتفاعات ۱۴۳، ۱۴۵ و ۱۶۵ عملیات کرد، لکن اکثر حاضران ازجمله محسن رضایی، مهدی باکری و احمد کاظمی هرکدام به دلایلی اعتقاد داشتند تصرف و تثبیت این ارتفاعات محتمل است، اما گسترش در منطقه با توان موجود امکان پذیر نیست و خسارات فراوانی به نیروهای خودی تحمیل می کند. لذا نظر غالب بر این بود که عملیات ادامه نیابد.(۱)

در جلسه دیگری که ساعت ۲۲ با حضور فرماندهان سپاه و ارتش در قرارگاه نجف تشکیل شد، ابتدا فرماندهان یگان های قرارگاه نجف به شرح پاتک دشمن(۲) در روز جاری پرداختند و پس از آن، وضعیت نیروهای خودی در خط لشکر حضرت رسول(ص) و تیپ سیدالشهدا(ع) تشریح شد.

سرهنگ شریف النسب فرمانده تیپ۸۴ خرم آباد، گفت: «اگر دشمن [ارتفاع] ۱۱۲ را بگیرد مواضع توپخانه خودی کشف می شود.»(۳) ابراهیم همت فرمانده قرارگاه نجف نیز دراین خصوص گفت: «سقوط [ارتفاع] ۱۴۳ باعث شده که دشمن روی [ارتفاع] ۱۱۲ دید پیدا نماید، چون از ارتفاعات سرکوب منطقه است و با سقوط [ارتفاع] ۱۴۳، عراق از سه جناح به پاسگاه سمیده، ارتفاع ۱۱۵ و ۱۴۳ می تواند فشار بیاورد.»(۴) وی افزود: «[ارتفاع] ۱۴۳ تسلط کامل روی [ارتفاع] ۱۱۲ دارد، ولی دشمن هنوز خودش را پیدا نکرده است. اگر [ارتفاع] ۱۱۲ دست ما بماند از سه جهت تهدید می شویم. اگر دست دشمن بیفتد باید ببینیم آیا می شود پیچ انگیزه را نگه داشت یا خیر؟»(۵)

در ادامه جلسه حاضران باتوجه به شرایط نیروهای خودی و دشمن به بحث درباره یک موضوع اساسی؛ یعنی "ادامه عملیات یا "توقف آن" و "عقب آمدن" پرداختند.

عده ای از فرماندهان کماکان بر حفظ مناطق تصرف شده و ادامه عملیات تا جبال فوقی تأکید داشتند و درعین حال باتوجه به عقبه محدود منطقه و آتش بسیار سنگین و مؤثر دشمن انجام دادن این کار را مشکل می دانستند.(۶)

۱- همان، ص ۲۱.

۲- سرهنگ شریف النسب پاتک های عراق را غیرقابل شمارش توصیف کرد. ابراهیم همت تعداد پاتک های دشمن از ابتدای عملیات تا روز جاری را حدود ۴۰ پاتک عنوان کرد. (سند شماره ۲۲۰/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (زمان زاده و رخصت طلب)، ۲۵/۱/۱۳۶۲ تا ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۳۰ و ۳۳.)

۳- همان، ص۳۳.

۴- همان، ص۳۳.

۵- همان ص۴۰.

۶- همان، ص۴۲.

از سوی دیگر، همـان طورکه ادامه عملیـات بـاتوجه به توان باقیمانـده مشکل بود، متوقف کردن عملیات نیز با مسائلی مواجه بود؛ چون درصورت توقف عملیات، نگهـداری مناطق تصـرف شده باتوجه به ویژگی های زمین و تسـلط دشـمن بر مواضع نیروهای خودی بسیار مشکل و با تلفات زیاد همراه بود. لذا در این جلسه تصمیم مشخصی اتخاذ نشد.

در جلسه دیگری که با ترکیبی محدودتر و با حضور سـرهنگ صـیاد شـیرازی، سـرهنگ حسـنی سـعدی، سـرهنگ موسوی قویدل و محسن رضایی، رحیم صـفوی، غلامعلی رشید و محمدابراهیم همت تشکیل شد، موضوع ادامه یا توقف عملیات مورد بررسی قرار گرفت.(۱)

در ابتدای جلسه، سرهنگ حسـنی سعدی جانشین فرمانده نیروی زمینی ارتش، باتوجه به مشکلات موجود درمورد عقب نشینی از [ارتفاع] ۱۱۲ گفت: «وقتی دشمن بر روی [ارتفاع] ۱۴۳ قرار بگیرد، [ارتفـاع] ۱۱۲ به طور کامـل تهدیـد می شود. اگر بخواهیم عملیات را ادامه بـدهیم بایـد [ارتفاع] ۱۱۲ را حفظ کنیم وگرنه مانـدن در اینجا صـلاح نیست.»

رحیم صـفوی نیز پیشـنهاد عقب نشـینی از ارتفاع ۱۱۲ را داد و گفت: «ابتـدا خـط نجف۴ را نگـه داریم و [ارتفـاع] ۱۱۲ را تخلیـه کنیـم و چنـد گروه آر.پی.جی زن را برای سردرگمی دشمن به کار بگیریم تا [ارتفاع] ۱۱۲ را تخلیه کنیم.»(۲)

فرمانـدهی کل سپاه نیز که به نظر می رسـید باتوجه به دیـدگاه های فرمانـدهان یگان ها و قرارگاه ها و وضـعیت نیروهای خودی در مقایسه با دشـمن، تاحـد زیادی به نتیجه قطعی رسـیده است، گفت: «به هرحـال، بـا نیروی موجـود جـایی را نمی توانیم بگیریم، نگهـداری و ادامه عملیـات در این منطقه هم مشـکل است؛ مـا فردا می توانیم درحـال درگیری عقب بیاییم.»(۳)

درمجموع، مطالب مطرح شـده حاکی از آن بود که برای عقب آمـدن از مناطق تصـرف شده، اجماع حاصل شده است. بااین حال درمورد چگونگی عقب نشـینی مشـکلاتی وجود داشت. رحیم صـفوی دراین باره گفت: «در روز به هیچ وجه نمی توانیم عقب نشینی کنیم، باعث روحیه دادن به دشمن و تلفات سنگین می شود.» ابراهیم همت نیز در پاسـخ به سؤال رحیم صـفوی درمورد امکان مقاومت روی [ارتفاع] ۱۱۲ در روز بعـد یادآور شد: «درصورتی که دشـمن روی ارتفاع ۱۴۳ نرود و مـا هم نیروهای در خط را تعویض کنیم، می توان فردا روی [ارتفاع] ۱۱۲ ایستاد، اما دشمن آماده شده است که فردا از دو طرف روی [ارتفاع] ۱۱۲ فشار بیاورد.»(۴)

بـدین ترتیب، عملیات والفجر۱ بـا گـذشت پنـج شـبانه روز از آغاز آن به اهـداف پیش بینی شـده در طرح مانور دست نیافت و فرمانـدهان جنگ به دلیل ملاحظات موجود، تصمیم به بازگرداندن نیروها پس از نیمه شب گرفتند.

۱- همان، ص۴۳.

۲- همان، صص ۴۴ - ۴۳.

۳- همان، ص۴۴.

۴- همان، صص ۴۵ - ۴۴.

۱

درپی اقدامات ایذایی عناصر مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین آذربایجان غربی، ۲ تن شهید و ۱۲ تن زخمی شدند. امروز همچنین ۲ تن از افراد وابسته به گروه های ضدانقلاب خود را به نیروهای سپاه مریوان تسلیم کردند.

عناصر حزب دمکرات کردستان ایران به مقر نیروهای بارزانی (حزب دمکرات کردستان عراق) در روستای بادین آباد در جنوب پیرانشهر حمله کردند که با مقاومت بارزانی ها پایگاه از خطر سقوط نجات یافت. در این عملیات یک تن از افراد بارزانی شهید و ۲ نفر زخمی شدند. از مهاجمان نیز ۳ نفر به هلاکت رسیدند.(۱)

در عملیات دیگری که افراد حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنوب سلماس، اجرا کردند، یکی از پیش مرگان مسلمان کرد شهید و یک درجه دار ژاندارمری زخمی شد.(۲) رادیو بغداد تلفات نیروهای خودی را در این عملیات ۴ تن اعلام کرد.(۳)

همچنین در حمله افراد این حزب به نیروهای تأمین روستای ایشکه سو، در شمال غربی ارومیه، ۳ تن از افراد خودی زخمی شدند، یک تن از مهاجمان نیز به هلاکت رسید و اسلحه و مهمات وی به دست نیروهای خودی افتاد.(۴)

عناصر مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین پایگاه برهان در جنوب شرقی مهاباد حمله کردند. در این حمله ۴ تن از افراد خودی جراحت سطحی برداشتند.(۵)

در جنوب غربی مهاباد نیز حمله مشترک چریک های فدایی خلق (شاخه اشرف دهقان) و جوانان اتحادیه دمکرات به پایگاه آمید ناکام ماند. در این حمله یک سرباز زخمی شد و از مهاجمان نیز ۲ تن مجروح و دستگیر شدند.(۶)

رادیو صدای کردستان با بیان خبر این حمله مدعی شد که مهاجمان قسمتی از پایگاه را منهدم و تعدادی از افراد آن را کشته یا زخمی کرده اند.(۷)

در حادثه دیگری در روستای محمودآباد در ۸ کیلومتری غرب بوکان، یک درجه دار ژاندارمری به مینی که عناصر مسلح ضدانقلاب کار گذاشته بودند برخورد کرد و براثر انفجار مین مجروح شد.(۸)

یکی از عناصر کومه له و یک تن از افراد حزب دمکرات کردستان با تحویل دادن اسلحه و تجهیزات، خود را به نیروهای سپاه مریوان تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۹)

۲

در ادامه اقدامات خرابکارانه عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) امروز ۳ نفر از افراد این سازمان که مجهز به مسلسل بودند، در بزرگراه محمدعلی جناح تهران، ۲ تن از نیروهای کلانتری منطقه۱۸ را خلع سلاح کرده و گریختند.(۱۰)

ص: ۷۹۲

۱- سند شماره ۲۵۰۸۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- سند شماره ۳۵۰۸۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه سلماس به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۷/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۳۵، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۲، رادیو بغداد، ۴/۲/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۳، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۶/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات) ستاد عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۸، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۱، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۵۱، رادیو صدای کردستان، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

۸- سند شماره ۳۵۰۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۴.

۹- سند شماره ۳۴۶۵۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۱۰- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۳.

در تهران پارس نیز افراد این سازمان به محل جمع آوری دارو برای جبهه های جنگ حمله و پس از مجروح کردن نگهبان، داروها را با خود بردند.(۱)

همچنین با تلاش نیروهای بسیج یکی از افراد وابسته به گروه های محارب که فعالیت تبلیغاتی می کرد در محله جوادیه تهران دستگیر شد.(۲)

۱

نمازجمعه این هفته تهران به امامت آیت الله خامنه ای برگزار شد. مهم ترین محورهای بیانات رئیس جمهور در خطبه های نماز عبارت بود از: دستاوردهای عملیات والفجر۱ و اعلام تداوم عملیات های والفجر؛ تأکید بر تدافعی بودن عملیات های ایران و ایستادگی در مقابل هرگونه تجاوز ازسوی هر کشوری؛ اعتراض به سکوت کشورها و رسانه های جمعی منطقه دربرابر اقدام عراق در آلوده کردن محیط زیست خلیج فارس؛ اعلام شرط ایران برای بستن چاه های نفتی و اشاره به سیاست ایران در حفظ محیط زیست خلیج فارس و اقدامات عراق در آلوده کردن این محیط برای دستیابی به مقاصد سیاسی؛ بیان مواضع امام خمینی درخصوص ارتش و لزوم حفظ این نهاد.

رئیس جمهور در بخشی از سخنانش گفت: «... عملیات والفجر ادامه دارد، باید مشت های گره کرده رزمندگان اسلام بر فرق دشمنان فرود بیاید. یک مدتی خوشحال بودند هم خودشان هم حامیانشان در سراسر عالم و امروز هم خود آنها و هم حامیانشان از همیشه مأیوس ترند، از همیشه دل شکسته تر و مضطرب ترند. جمهوری اسلامی حرف زیادی نمی زند، توقع زیادی نمی کند، ما می گوییم چرا به ما تعرض کرده اید، چرا این همه خسارت بر ما وارد آورده اید. چرا این همه جنایت کرده اید و بانیان و عاملان این جنایت آن کسانی که مسبب این امور بودند، شایسته آن نیستند که بر مردم مسلمان حکومت کنند. ما می جنگیم برای احقاق حقوقمان. جنگ ما جنگ دفاعی است. ما به کسی حمله نکرده ایم، امروز هم به کسی حمله نمی کنیم. در هیچ جبهه ای ما شروع کننده تعرض نظامی نبوده ایم و نیستیم. اما هر تعرض کننده ای را (اعم از عراقی یا غیرعراقی) با کمال قدرت می کوبیم.

۱- همان، ص۱۲.

۲- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۸.

و امیـد اسـتکبار جهـانی را به اینکه نظـام نوپای اسـلامی را از بین ببرد ناامیـد می کنیم، اجازه نمی دهیم که این امیـد در دل نوکران و مزدوران آنها دیرزمانی بمانـد. ما یک حکومت نیستیم که دفاع از شـرف و ارزش اسلامی و انقلابی مان می کنیم، ما یک ملتیم. در کجای دنیا شما پیدا می کنید که چهل میلیون جمعیت در مقابل دشمن متعرض قرار بگیرد؟

مسئله دیگری که مطرح می کنیم، مسـئله روز؛ یعنی نشت نفت از چاه های ایران در خلیج فارس است. درباره این مسـئله بحمدالله صحبت های لازم انجام گرفته، من فقط به شما می گویم باز هم رسانه های گروهی، که سـخنگویان بعضـی دولت های خلیج فارس هسـتند، تاکنون حاضـر نشده اند عراق را محکوم کنند؛ عراقی که با حمله موشکی خود چاه های حوزه نفتی نوروز را که متعلق به ایران است منهدم کرده و نفت راه افتاده و سطح عظیمی از آب خلیج [فارس] را گرفته و زندگی را بر حیوانات دریا و اندکی بعد بر انسان های ساحل جنوبی تنگ کرده و خواهد کرد. عراق را حاضر نشدند محکوم کنند. من نمی دانم این چه انصافی است، این چه انسانیتی است، باید بگویم این چه بلاهت و حماقتی است. مگر نمی دانند که ملت ها می فهمند و می دانند که این بلا را چه کسی بر سر آنها آورده است و دارند سردمداران رژیم تحمیلی عراقی را در کوچه و خیابان لعنت می کنند و علیه آنها شعار می دهند. آن وقت روزنامه هایشان و مقامات رسـمی آنها در مقام گفتن حاضر نیستند همین اندازه با ملت هایشان هماهنگی کنند. مـا اعلام کرده ایم که آمـاده هستیم چـاه هـا را ترمیم و مهـار کنیم و آنجایی که آتش هست، آتش را فروبنشانیم و احتیاج به کمک کسـی هم نـداریم. البته اگر کشورهای همسایه خلیج فارس بخواهند نظارت کنند ما مانعی نمی بینیم، اشکالی ندارد، اما کار را خودمان خواهیم کرد.

شرطش فقـط یـک چیز است و دنیـا بدانـد که ما برای خاموش کردن و بسـتن این چاه ها فقط یک شـرط داریم و آن این است که عراق در این مـدتی که این کار انجام می گیرد حرکت جنایت آمیز و جنون آمیز خودش را ادامه ندهـد. همین یک شـرط و هیچ شـرط دیگری نداریم. برای آب دریا، برای محیط زیست، برای کشورهای منطقه و نه برای نفت خودمان و چاه خودمان، این نفت و چاه ازنظر اقتصادی برای ما چنـدان اهمیتی نـدارد، البته ثروت ملی است. یک قطره نفت هم جزو ثروت ملی است، اما چاهی و نفتی نیست که برای ما تأثیر حیاتی اقتصادی داشـته باشـد. می توانیم از آن اغماض کنیم. می خواهیم محیط خلیـج [فارس] سالم بماند. می خواهیم کشورهای خلیج [فارس]، مردم خلیـج فارس که در حاشـیه جنوبی خلیج فارس هسـتند دچار آسـیب نشوند. اما آن حکومتی که ادعای عربیت می کند و ادعای هم پیمانی با آن کشورها را می کند او حاضـر نیست بدون اسـتفاده سیاسـی، از این خر شیطان هم فرود بیاید و آنچه را که ما منصفانه و عادلانه در وسط گذاشته ایم آن را بپذیرد و قبول کند. ما یک بار دیگر خدا را شکر می کنیم که وحشی گری و حرکات جنون آمیز دشمنان توانست حقانیت ما را در چشم جهانیان و ملت های محروم منطقه بیش ازپیش آشکار کند.

... یکی از روزهـای هفته آینـده روزی است که امـام عزیز و بزرگوارمان آن روز را به نام ارتش و برای بزرگـداشت ارتش معین کردنـد. طرز فکر امام و همه کسانی که در خط امام حرکت می کردنـد درباره ارتش، طرز فکر روشن و مشخصـی است. امام از اولین روزهای بعد از انقلاب حتی قبل از پیروزی انقلاب، ارتش را یک نهادی دانسـتند که جزو ملت و متعلق به ملت است و عناصری را که در ارتش نفوذی های دسـتگاه جبار گذشـته بودنـد از ارتش جـدا دانسـتند. ارتش را تشویق کردنـد که به آغوش مردم برگردد و ارتش هم این توصـیه امام را پـذیرفت و به آغوش مردم برگشت و بزرگ ترین امتحانی را که یک ارتش می توانـد در مقابل ملت خود بدهـد، دربرابر امام و ملت داد. یعنی بیش از دو سال و نیم در یک جنگ تحمیلی همه جانبه مقاومت کرد و از شـرف ملت دفاع کرد. خیلی سـعی کردند که ارتش را از مردم و از انقلاب جدا کنند. با شیوه های گوناگون، اول اظهار می کردند و شـعار می دادند که ارتش باید منحل شود، مقصودشان این بود که این وسیله دفاعی انقلاب از دست انقلاب گرفته شود و چون بالاـخره جـامعه یـک نیروی مسـلحی لاـزم دارد، خود آنها عناصـرشان را به سازمانـدهی یک ارتش جدیـد وادار کننـد و سـلاح متعلق به این ملت را بگیرنـد و به روی ملت بگشاینـد؛ همان کاری که با مقـدار سـلاحی که به غارت برده بودند، کردند. بعد که دیدند این توطئه اثر نکرد، سـعی کردند در میان آن روش نغمه ها و زمزمه های خلاف حق و غیراسـلامی را شـروع کننـد. در اوایل انقلاب، نغمه های قشرگرایی را در ارتش آغاز کردنـد: درجه داران، افسـران، همافران، کارمندان، گویی که همه اینها مجموعه ارتش جمهوری اسـلامی را تشـکیل نمی دهنـد. گویی که افسـران، همـافران و درجه داران و کارمنـدان از یـک کشور و متعلق به یک ملت و یک انقلاب نیسـتند. در همین صحن مقـدس دانشـگاه، مسائلی به وجود آورنـد، تجمعاتی درست کردنـد. همان روز هم ما در نمازجمعه خطاب به برادران مؤمنان در قشـرهای همافر و درجه دار توصـیه کردیم که به تحریک دشمنان انقلاب و دشمنان ارتش متحرک نشوند و آنها هم مؤمن بودند، پذیرفتند، صادق بودند، عمل کردند و بحمدالله این توطئه هم خنثی شد.»(۱)

۱

درپی تصـمیم دولت جمهوری اسـلامی ایران درباره فراهم آوردن آب سالم بهداشتی برای اسـتفاده کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، امروز روابط عمومی نخست وزیری در اطلاـعیه ای آمـادگی ایران را برای آغـاز این کـار اعلام کرد. در این اطلاعیه آمـده است: «به دنبال دسـتور برادر موسوی نخست وزیر کشورمان به وزارتخانه ها و ارگان های ذی ربط مبنی بر رساندن سریع آب آشامیدنی به خواهران و برادران مسلمان کشورهای ساحلی خلیج فارس که براثر بمباران وحشیانه چاه های نفتی منطقه نوروز توسط رژیم صهیونیستی عراق با خطر شدید کمبود آب آشامیدنی مواجه شده اند، بدین وسیله اعلام می دارد براساس پیشنهاد وزارت راه وترابری و

۱- روزنامه کیهان، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

موافقت نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران، کشورهای ساحلی حوزه خلیج فارس می توانند با اعزام دوبه ها و کشتی های خود به بنادر امام خمینی و ماهشهر به هر مقدار که لازم باشد به طور رایگان آب آشامیدنی به کشورهای خود حمل کنند.»(۱)

۱

نشریه کانادایی کرسنت اینترنشنال از اقدام دولت اردن در تخصیص یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری به عراق خبر داد. به نوشته این نشریه، موارد استفاده از این اعتبار شامل خرید کالاهای اردنی و صدور آن از بندر عقبه به کشور عراق اعلام شده است. روزنامه اطلاعات با درج این خبر درباره تغییرات ذخایر ارزی عراق در قبل و بعد از حمله به ایران نوشت: «عراق که با ذخیره ارزی بیش از ۲۰ میلیارد دلار و صادرات روزانه بیش از ۳ میلیون بشکه نفت در سپتامبر ۱۹۸۰، به ایران اسلامی حمله کرد، اکنون ذخیره ارزی اش به کمتر از ۵ میلیارد دلار و صادرات نفتش به کمتر از ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. از آغاز جنگ تاکنون نیز عراق بیش از ۳۰ میلیارد دلار از کشورهای عربی حامی اش به ویژه عربستان سعودی و کویت کمک دریافت کرده است. بنابراین، با درنظرگرفتن ۱۵ میلیارد دلار درآمد ناشی از صادرات نفت از سپتامبر ۱۹۸۰، هزینه مصرف شده عراق از این تاریخ تاکنون، تقریباً ۷۵ میلیارد دلار بوده است. بانکداران امریکایی نیز در همکاری با بانک های عرب سه وام عمده را برای عراق ترتیب داده اند.»(۲)

رادیو اسرائیل نیز دراین باره گفت: «در روابط اردن و عراق ورق کاملاً زیرورو شده و درحالی که تا پیش از جنگ ایران و عراق، دولت بغداد بود که کمک های مالی دراختیار ملک حسین قرار می داد، اکنون حکومت اردن است که به عراق وام اعطا می کند. بنا بر این گزارش، اردن اعطای یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری را به عراق تصویب کرد. دولت بغداد با استفاده از این اعتبار کالاهای اردنی خواهد خرید و هزینه های استفاده از بندر اردنی عقبه را پرداخت می کند. عراق که عملاً با محاصره دریایی ایران روبه رو می باشد، برای حمل واردات خود ناچار است از یگانه بندر اردن استفاده کند.»(۳)

۲

امروز اجلاس غیررسمی و سه روزه نمایندگان کشورهای عضو کنوانسیون کویت بدون دستیابی به نتیجه پایان یافت. این نشست به منظور یافتن راه حلی برای مسدودکردن نشت نفت با حضور کشورهای امارات متحده عربی، ایران، عراق، عربستان سعودی، قطر، بحرین، کویت و عمان در کویت تشکیل شده بود.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با اشاره به شکست مذاکرات این نشست اعلام کرد: «هیئت نمایندگی عراق بدون دلیل محل اجلاس را ترک کرد و به بغداد بازگشت. ... اجلاس قبلی کنوانسیون کویت نیز

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص ۲.

۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص ۱۷.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۷/۱/۱۳۶۲، صص ۶ و ۷، رادیو اسرائیل، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

به دلیل اعلام هیئت عراقی مبنی بر نداشتن اختیارات کامل این هیئت بدون نتیجه پایان یافت.»(۱)

رضا میرزا طاهری معاون نخست وزیر نیز که سرپرستی هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس را برعهده داشت، درباره بی نتیجه بودن این اجلاس گفت: «کشورهای منطقه موضع ایران را تأیید کرده و همگی به خط مشی کلی رسیدیم، ولی در آخرین دقایقی که اجلاس می خواست تصمیم نهایی را بگیرد به دلیل اینکه نماینده عراق اجلاس را ترک کرد سایر کشورها نتوانستند به تصمیم نهایی برسند.»

وی همچنین افزود: «عراق قصد داشت با حمله مجدد به میدان های نفتی خلیج فارس فشارهای بیشتری را به کشورهای منطقه وارد آورد که خوشبختانه برخی کشورهای شرکت کننده پیشنهادهای دولت جمهوری اسلامی را پذیرفته بودند، اما به دلایلی که بر مردم مسلمان پوشیده نیست، سعی شد که اجلاس به نتیجه نرسد و این به آن معنی نیست که اجلاس به بن بست کشیده شده است و احتمالاً با مذاکرات بعدی اجلاس مجدداً تشکیل خواهد شد.»

میرزا طاهری درمورد حمله موشکی عراق به مناطق نفتی اردشیر و سیروس و تأثیر آن در تصمیمات اجلاس کویت گفت: «دولت عراق قصد دارد دستاویزی بیابد که به سازمان ملل مراجعه کند [و می کوشد] تا شاید ازطریق کنوانسیون راهی به سازمان ملل داشته باشد که بتواند حرف های گذشته خود را تکرار کند.»

مهندس ابراهیمی مدیرعامل شرکت فلات قاره نیز درباره نظر مثبت سایر کشورهای شرکت کننده در این اجلاس درمورد طرح ایران، گفت: «دولت جمهوری اسلامی با تکیه به اصل ۵۰ قانون اساسی و اصل ۳۵ بین الملل و با تکیه بر قوانینی که در کنوانسیون محیط زیست منطقه ای وجود دارد، سعی کرد هرچه زودتر امکان کورکردن چاه ها و کنترل فوران نفت را به وجود آورد، اما عراق سعی در به هم زدن جلسات داشت. وزرای کشورهای دیگر اطمینان یافتند که ایران خواستار جلوگیری از خسارت بیشتر به کشورهای منطقه است و توان کنترل چاه ها را دارد و تنها عراق مانع اجرای این کار شده است.»

وی درمورد مفاد توافقنامه، که در پایان اجلاس اعلام شد، گفت: «اصول کلی توافقنامه، جلوگیری از تهاجم و حمله موشکی عراق است تا جمهوری اسلامی با توانایی خود فوران چاه ها را کنترل کند و مانع از گسترش آلودگی شود. درحال حاضر علاوه بر نشت ۲ هزار بشکه نفت که از چاه شماره۳ مستقیماً وارد خلیج فارس می شود، لوله های اصلی دو چاه دیگر نیز درحال ذوب شدن است و به زودی روزانه ۲۰ هزار بشکه نفت وارد خلیج فارس خواهد شد. طبق مطالعات مهندسی و با درنظرگرفتن جریان های درون آب و طوفان و شرایطی که در خلیج فارس وجود دارد، نفت به سوی قطر، بحرین و امارات عربی درحال پیشروی است و به دلیل تبخیر نفت و در بعضی مواضع رسوب آن در اعماق دریا، زیان های بسیاری به آبزیان می رسد؛ افزون براین، کارخانه های آب شیرین کن، تأسیسات برق، سکوهای تولید نفت، سکوهای حفاری و در بعضی نقاط تردد کشتی ها را به خطر می اندازد.»

ص: ۷۹۷

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.

مدیرعامل شرکت فلات قاره درباره موقعیت لکه های نفتی افزود: «درحال حاضر، ۱۵۰ مایل مربع از سطح خلیج [فارس] را لکه های نفتی پوشانده است و کمیته فنی برای جمع آوری آن به کاربردن مواد شیمیایی را منع کرده است. باید برای پاک سازی محیط زیست دریایی، کشورهای مختلف حوزه خلیج فارس زیر نظر سازمان حفاظت محیط زیست دریایی (کنوانسیون کویت) بسیج شوند تا بعد از اینکه منبع آلودگی از بین رفت، لکه های نفتی جمع آوری شود.»(۱)

علی شمس اردکانی سفیر ایران در کویت نیز حمله نکردن عراق به هنگام تعمیر چاه های نفتی را تنها شرط ایران برای مسدود کردن چاه ها اعلام کرد. وی در گفت وگو با دو روزنامه کویتی الوطن و الانباء گفت: «ایران آمادگی دارد تا پس از اعلام موافقت عراق برای آتش بس در منطقه نفتی خلیج فارس اقدام به بستن چاه نفت نشت شده کند.»(۲)شمس اردکانی قبلاً نیز دراین باره گفته بود که اقدام مشترک فقط زمانی امکان پذیر خواهد بود که عراق قول دهد به عملیات جنگی در منطقه آلوده شده، پایان دهد. عراق باید رسماً اعلام کند به این منطقه حمله نخواهد کرد. آن گاه کشورهای خلیج فارس تجهیزات لازم را برای مهارکردن نشت نفت به آنجا خواهند فرستاد.(۳)

درهمین حال، خبرگزاری فرانسه ضمن بی نتیجه خواندن گردهمایی نمایندگان کشورهای عضو کنوانسیون کویت و اعلام تأخیر در برگزاری جلسات بعدی تا اطلاع ثانوی، در یک جمع بندی فشرده درباره مواضع دو کشور ایران و عراق در این اجلاس گفت: «وزرای محیط زیست هشت کشور حوزه خلیج فارس عضو سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست دریایی، سرانجام پس از سه روز مشاوره غیررسمی نتوانستند ایران و عراق را وادار به پذیرش طرحی برای مبارزه علیه آلودگی آب های خلیج فارس کنند. دراین حال، وزیر بهداری کویت از پیشرفت مباحث فنی در این اجلاس و کوشش مجدد برای تشکیل اجلاسیه بعدی خبر داد. وی گفت عراق ایران را متهم کرد که از پذیرش تضمین های بین المللی برای اجرای آتش بس در منطقه چاه ها به منظور تعمیرات سر باز می زند. عراق نیز ازطرف ایران متهم به پافشاری برای شرکت در عملیات ازجمله نظارت در کار شده است که به عقیده تهران، این عمل باید به سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست محدود شود. کوشش آینده کشورهای منطقه معطوف به یک گردهمایی دیگر وزرای سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست خواهد بود.

وی امیدوارانه افزود کارشناسان سازمان محیط زیست، جنبه های فنی یک طرح عملیاتی روی چاه ها را تدوین و ۹۵ درصد از مسائل را حل کرده اند.»(۴)

۱

یک حزب مخالف دولت آلمان به اقدام این دولت در فروش تولیدات تسلیحاتی مشترک آلمان و فرانسه به عراق، اعتراض کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بن، یک حزب مخالف دولت آلمان در اطلاعیه ای با اعتراض به این اقدام کشور آلمان اعلام کرد که اقلام فروخته شده شامل سلاح های جنگی و لوازم و قطعات، موشک های "هات میلان رولاند" و هواپیماهای جنگنده

۱- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۴، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/ ۱۳۶۲، روزنامه های کویتی الوطن و الانباء.

۳- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۹، کویت، خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۱/ ۱۳۶۲.

آلفا می باشد. در این اطلاعیه تصریح شده است که دولت آلمان به موجب قوانین این کشور، مجاز به فروش سلاح های مذکور به کشورهای درحال جنگ و بحرانی نیست. در همین حال، یک سخنگوی حزب حاکم بر آلمان گفت که دولت جدید آلمان نباید سیاست سخت گیرانه ای درمورد منع صدور تسلیحات به کشورهای مختلف اعمال کند.(۱)

۱

رادیو مسیحیان لبنان از ورود دو گردان دیگر از نیروهای سپاه به لبنان خبر داد.

رادیو اسرائیل به نقل از این رادیو اعلام کرد: «امروز دو گردان دیگر از پاسداران دولتی و حزب الله ایران ازطریق سوریه به لبنان وارد و در ناحیه بقاع مستقر شدند. این افراد به زودی به پاسداران دولتی که در شهر بعلبک مستقر می باشند ملحق خواهند شد. پیش از ورود این ۲ گردان، اعلام شده بود که تعداد پاسداران ایرانی در بعلبک بالغ بر ۸۰۰ نفر می شود و آنها می گویند تحت حمایت سوریه در شمال شرق لبنان عملاً یک حکومت انقلاب اسلامی برپا می سازند. هنوز منبع دیگری این خبر را تأیید نکرده است.»(۲)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، بن، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۷، ۲۷/۱/۱۳۶۲، رادیو اسرائیل، ۲۶/۱/۱۳۶۲.

روزشمار جنگ شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۶۲ ۲ رجب ۱۴۰۳ ۱۶ آوریل ۱۹۸۳

۱

درپی تصمیم فرماندهان سپاه و ارتش مبنی بر توقف عملیات و باتوجه به امکان پذیر نبودن حفظ مناطق تصرف شده، فعالیت فرماندهان یگان های قرارگاه نجف (لشکر۲۷ و تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) معطوف به عقب آوردن نیروها بدون جلب توجه و نظر دشمن شد.

از حدود ساعت ۲ بامداد امروز، عقب نشینی نیروها آغاز شد و تا ساعت ۶ صبح، نیروها ارتفاع۱۱۲ و مواضع پیچ انگیزه را تخلیه کرده و عقب آمدند. نیروهای خودی ناگزیر شدند بخشی از ادوات خود، ازجمله ۲ تانک، ۲ نفربر، یک تانکر، یک بولدوزر و ۲ خودرو را که امکان انتقال آنها به عقب وجود نداشت، منهدم کنند.

اعلام خبر عقب نشینی با واکنش منفی نیروها به ویژه نیروهای تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) مواجه شد. چون آنان علاوه بر اجرای موفقیت آمیز عملیات در شب اول و تصرف همه اهداف خود، در جریان پاتک های دشمن نیز حداقل ۵۰ تانک عراقی را منهدم کرده و چند دستگاه را نیز به غنیمت گرفته بودند و بدون اطلاع از اوضاع کلی عملیات در دیگر مناطق، انتظار چنین اقدامی را نداشتند. راوی قرارگاه نجف در گزارش خود درمورد عکس العمل نیروهای تیپ۱۰ نوشته است:

«نیروها با شنیدن خبر عقب نشینی خیلی تعجب کردند، حتی یک نفر غش کرد و خیلی از بچه های بسیجی اعتراض کردند و با عقب نشینی مخالفت می کردند، اما ما به آنها گفتیم که نیروهای دیگری دارند می آیند که خط را از شما تحویل بگیرند. وقتی به نیروهای بسیج می گفتیم عقب نشینی، به خاطر پیکر شهیدانی که جا مانده بود، عقب نمی آمدند و حتی چند نفر با اسلحه ما را تهدید کردند که چرا عقب نشینی؟ و اینکه نیروهایی که قرار است به جای ما بیایند و در این جا پدافند کنند، کجا هستند؟»(۱)

برای جلوگیری از افزایش واکنش نیروها با آنها تصفیه حساب کرده یا به آنها مرخصی دادند تا از وقایع مربوط به خط مطلع نشوند. بیشتر این نیروها تصور می کردند که نیروهای ارتش، خط تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) را تحویل گرفته اند.(۲)

ص: ۸۰۱

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، ص۷۶.

۲- سند شماره ۱۰۸/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ سیدالشهدا(ع) از عملیات والفجر۱ (کمال موسوی)، ۱۵/۲/۱۳۶۲، ص۹.

وضعیت مشابهی نیز درمورد نیروهای لشکر۱۴ امام حسین(ع) به وجود آمد که با تدبیر رحیم صفوی و ایجاد آرامش در بین نیروهای بسیجی، سریعاً آنان را ترخیص کردند. سیدمحمد اسحاقی راوی این یگان دراین باره آورده است: «برادر رحیم در جمع نیروهای لشکر حاضر شد و ضمن قدردانی از عملکرد این یگان و ضرباتی که به دشمن وارد کرده است اعلام کرد: تصمیم گرفته ایم شما را به مرخصی بفرستیم که بچه ها این شعارها را سر دادند؛ "تا کربلا نگیریم، به خانه برنگردیم"، "روحیه ها عالیه، ضربه ها کاریه" و "هیهات من الذله" که برادر رحیم با مشاهده این وضع به آنان گفت من شوخی کردم و می خواستم شما را امتحان کنم.»(۱)

به هرحال مسئولان یگان نیروها را قانع کردند به عقب بیایند، دشمن تا آخرین ساعات امروز متوجه عقب کشیدن نیروهای خودی نشد و در طول روز توپخانه عراق مانند روز قبل همچنان مواضع تخلیه شده را می کوبید.»(۲)

۱

امروز ۲ اسیر ایرانی پس از ۳۱ ماه اسارت با فرار از اردوگاه اسرا در بغداد، از مرز غربی وارد ایران شده و خود را به سپاه اشنویه معرفی کردند.(۳)

همچنین ۱۴ تن از مردم عراق با عبور از مرزهای غربی وارد ایران شده و درخواست پناهندگی کردند. یک روحانی، ۲ سرباز و یک کارمند ازجمله این افراد بودند. دو سرباز عراقی نیز با عبور از مرز بین المللی در منطقه حاج عمران، خود را به نیروهای تیپ۱ پیرانشهر معرفی و تقاضای پناهندگی کردند.(۴)

۲

موسوی معاون بنیاد امور مهاجرین استان اصفهان، در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی از بازگشت گروهی از مهاجرین جنگی به محل سکونت سابق خود خبر داد و گفت: «به دنبال پیروزی های پی درپی رزمندگان اسلام در جبهه های نبرد و آزادسازی خاک کشور اسلامی مان از چنگال صدامیان کافر، تاکنون حدود ۷۷,۰۰۰ نفر از مهاجران مناطق جنگی از استان اصفهان به شهرها، بخش ها و روستاهای خود بازگشته اند.»

وی همچنین درباره تعداد افراد تحت پوشش و خدمات مختلف این بنیاد همانند اعطای وام، اختصاص کالای مصرفی و تکمیل واحدهای مسکونی اردوگاه های مهاجران گفت: «شمار افراد زیر پوشش بنیاد امور مهاجرین استان ۵۶۷,۷۳ نفر است و در سال گذشته، معادل ۸۰ میلیون ریال به عنوان وام اشتغال و مبلغ ۵۸۹,۷۷۱,۵۳ ریال به سالمندان بی سرپرست مهاجر، خانواده های بی سرپرست و ازکارافتاده و نیز به عنوان هدیه ازدواج و تولد نوزاد، هزینه های اضطراری و درمانی و تجهیز مهدکودک اردوگاه ها پرداخته شده است.»

۱- سند شماره ۱۰۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان لشکر۱۴ امام حسین(ع) از عملیات والفجر۱ (سیدمحمد اسحاقی و محمدرضا طالقانی)، ۲۱/۱/۱۳۶۲، ص ۲۱.

۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷۷.

۳- سند شماره ۳۵۴۲۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد خبری سپاه اشنویه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳، باختران، ارومیه؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

۴- سند شماره ۶۷۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۹ (اطلاعات) به ستاد مرکزی (اطلاعات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۸؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات) ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۷.

معاون بنیاد امور مهاجرین اصفهان در ادامه این گفت وگو با اشاره به ۱۸ اردوگاه موجود در این استان، کل هزینه مصرفی این بنیاد را در استان اصفهان در طول جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، ۴ میلیارد و ۳۲۸ میلیون و ۵۲۹ هزار و ۶۲ ریال ذکر کرد و افزود: «در سالی که گذشت، علاوه بر فروش لوازم مورد نیاز زندگی ازطریق واحد خدمات تعاونی، کلاً ۱۸۰,۶۴۹,۱ کیلو کالا شامل برنج، حبوبات، آرد، روغن، قند، شکر، شیرینی جات، لبنیات، پیاز، ادویه، میوه، کشمش، ماهی، مرغ، تخم مرغ و کیسه پلاستیک به طور رایگان دراختیار جنگ زدگان قرار داده شده است.»

موسوی همچنین ضمن اشاره به افتتاح حساب برای مهاجرین و تبدیل شیوه پرداخت هزینه زندگی آنان از غیرنقدی به نقدی و خرید نیازمندی های مهاجرین به صورت آزاد، اضافه کرد: «در سال جاری طرح ایجاد تعاونی در اردوگاه ها را اجرا خواهیم کرد که احتیاجات مهاجرین به قیمت عادلانه و بدون اجحاف دراختیارشان قرار گیرد.»

وی در پایان، به تکمیل و بهره برداری از ۱۷۰ واحد از ۲۰۰ واحد مسکونی در امیرآباد و نجف آباد و تکمیل ۷۰ درصد از ۳۰ واحد باقیمانده اشاره کرد و گفت: «این منازل با هزینه ۲۰۰ میلیون ریال با تلاش بنیاد ایجاد و دراختیار مهاجرین قرار داده شده است.»(۱)

۱

به منظور پاک سازی بخشی از جاده سردشت - مهاباد و بازگشایی گردنه زمزیران در این محور، نیروهای خودی متشکل از سپاه، ارتش و ژاندارمری در ساعت ۲۰ امروز عملیات خود را آغاز کردند.

پس از یک درگیری شدید در روستاهای سارتکه و جبیرند در ۲۰ و ۱۸ کیلومتری شمال سردشت، نیروهای خودی موفق شدند این دو روستا و همچنین روستای بناویله را پاک سازی کرده و در روستای سارتکه، که از مقرهای اصلی عناصر حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود، یک پایگاه احداث کنند. در این عملیات ۴ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۲ تن زخمی شدند. در گزارش ها، تلفات افراد مسلح غیرقانونی سنگین اعلام شده، ولی دراین باره آماری داده نشده است.(۲)

رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در اطلاعیه ای تلفات نیروهای خودی را ۳۰ تن اعلام کرد.(۳)

۲

در حمله افراد حزب دمکرات کردستان به پایگاه نیروهای خودی در هزارکانیان دیواندره، ۲ تن از افراد پایگاه زخمی شدند.(۴)

رادیو صدای کردستان وابسته به حزب دمکرات کردستان ایران در گزارش کوتاهی از این اقدام، بی آنکه آماری ذکر کند، تلفات نیروهای خودی را سنگین خواند.(۵)

۱- روزنامه اطلاعات، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- سند شماره ۳۴۶۱۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن سوم) به استانداری کردستان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۴، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۴۵، ۲۸/۱/۱۳۶۲ الی ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۴۹۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ستاد قرارگاه قدس به اطلاعات ستاد قرارگاه حمزه، ۶/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۴۴، ۲۷/۱/۱۳۶۲ الی ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲ ، ۱/۲/۱۳۶۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو کردستان، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

۴- سند شماره ۳۵۰۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۲، ارومیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو صدای کردستان، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

در همین منطقه یک دستگاه تراکتور که به سمت دیواندره می رفت با مینی که عوامل حزب دمکرات کار گذاشته بودند برخورد کرد و واژگون شد. در این حادثه ۶ تن از سرنشینان تراکتور زخمی شدند، ۲ تن از این افراد معلم و بقیه از کشاورزان و اهالی روستای هزارکانیان بودند.(۱)

عناصر حزب دمکرات در اقدام دیگری یک مینی بوس را در حوالی روستای بوانه در محور کامیاران - سنندج، متوقف کردند و ۲ تن از سرنشینان آن را با خود بردند. رادیو صدای کردستان(۲) وابسته به حزب دمکرات با اذعان به دستگیری این دو نفر، اعلام کرد که آنها به جرم مزدوری و جاسوسی به نفع حکومت به جوخه های آتش سپرده شدند.(۳)

شش تن از عناصر وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در غرب کشور خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست امان نامه کردند. ۴ تن از این افراد از عناصر حزب دمکرات بودند که در مریوان و صائین دژ خود را تسلیم کردند.(۴)

۱

جواد منصوری معاون فرهنگی وزیر امور خارجه در سخنرانی خود در اجلاس یونسکو که با عنوان "تفاهم و صلح بین المللی" در پاریس درحال برگزاری است، به موضوع اخراج افراد ایرانی الاصل از عراق اشاره کرد و گفت: «دولت بعث عراق چگونه می تواند این اقدام خود را که باعث آوارگی هزاران نفر از مسلمانان ساکن عراق - بدون توجه به ملیت فعلی آنان و تنها به جرم ایرانی بودن اجداد دورشان - شده است، با معیارهای انسانی توجیه کند؟» نماینده ایران در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «نماینده عراق هم زبانی را موجب صلح و تفاهم می داند و این درحالی است که حکومتی که وی نماینده آن است ایرانیان عرب زبان را در خوزستان و سایر نقاط ایران زیر آتش سلاح های ویرانگر و مرگ بار خود گرفته است.»

منصوری همچنین افزود: «نمایندگان محترمی که در این جمع گرد آمده اید و از صلح و تفاهم سخن می گویید کافی است که به کشور ما بیایید تا ببینید چگونه رژیم فاسد تجاوزگر عراق مساجد، مدارس، مراکز فرهنگی، بیمارستان‌ها و خانه های مردم را به موشک بسته و ویران کرده است. این حکومت خونخوار تابه حال بسیاری از جوانان ما را شهید کرده و برای هر دو ملت ایران و عراق خسارات و ضایعات بسیاری به وجود آورده است و این درحالی است که عراق با کمال بی شرمی سخن از صلح و تفاهم به میان می آورد.»(۵)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۲/۱۳۶۲، صص ۲۱ و ۲۲، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱/۱۳۶۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۵؛ و- سند شماره ۶۷۵۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- رادیو صدای کردستان زمان اجرای عملیات را روز ۲۳/۱/۱۳۶۲ اعلام کرد.

۳- سند شماره ۳۴۶۵۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ (رکن۲)، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۲/۱۳۶۲، ص۳۷، رادیو صدای کردستان، ۲۷/۱/۱۳۶۲.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۳، سنندج؛ و- سند شماره ۴۴۵۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱؛ و- سند شماره ۲۲۸۲۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری روزانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، شماره ۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۵- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۱

صدام حسین در اجلاس تبلیغاتی - سیاسی "خلق اسلامی" که دولت عراق در بغداد تشکیل داده است، ضمن سخنانی به تحریف حقایق سیاسی و نظامی جنگ ایران و عراق پرداخت. بخشی از سخنان وی که در رادیو صوت الجماهیر پخش شد چنین است:

«رئیس جمهور صدام حسین صبح امروز در جلسه کنفرانس خلق اسلامی که در بغداد برگزار می شود، شرکت و نطقی ایراد کرد که در آن بر مواضع ثابت عراق مبنی بر پذیرش تلاش های مسالمت آمیز بین المللی جهت پایان دادن به جنگ ایران و عراق تأکید شده است. وی گفت: عراق می خواهد مرزهای بین المللی اش حفظ شود، ما فکر نمی کنیم که نظر شما مخالف این باشد. عراق خواستار اعلام آتش بس در جبهه هاست. عراق صلح می خواهد. من فکر نمی کنم هر فرد مسلمانی برخلاف خواسته های گفته شده و ناگفته عراق عمل کند چون خواسته های عراق حق و روشن است. برپایه همین خواسته ما در کنفرانس اسلامی طائف پیشنهاد حکمیت دادیم، همچنین این پیشنهاد را به گوش تمام هیئت های بین المللی رساندیم. علی رغم سختی و دشواری ها و رفتارهای ناهنجار ایرانی ها ما همچنان بر اصولی که بر آن معتقد هستیم پایبندیم. با زن و کودک بدرفتاری نمی کنیم، اگر ناچار به زدن هدفی نشویم نمی زنیم.

جنگ با بمباران مناطق غیرنظامی آغاز شد. هنگامی که توانستیم جلو تجاوز را بگیریم شهرهای مرزی بزرگ خود نظیر بصره که شهر دوم عراق پس از بغداد تلقی می شود و مرکز صنعتی و تنها بندر کشور را از گزند ایرانیان در امان داشتیم. مع هذا وقتی که مسلمانان جهان، عقب نشینی نیروهای خود از خاک ایران را خواستار شدند به خواسته آنان جامه عمل پوشاندیم و می دانستیم که دوباره شهرهای مرزی مان در معرض آتش توپخانه ایران قرار خواهد گرفت.»(۱)

۲

وزیر اطلاعات عراق با ابراز ناامیدی از امکان دستیابی به سازش با ایران اعلام کرد که مقامات عراقی یک راهبرد درازمدت اقتصادی و نظامی را برای ادامه جنگ اتخاذ کرده اند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، لطیف نصیف الجاسم گفت به رغم کوشش های بغداد و طرح های متعددش برای دست یافتن به یک راه حل مذاکره ای، تا زمان سرکار بودن دولت آیت الله خمینی هیچ گونه امکانی برای پایان دادن به جنگ میان ایران و عراق وجود ندارد. وزیر اطلاعات عراق افزود: عراق به منظور رویارویی با این اوضاع یک راهبرد درازمدت اقتصادی و نظامی توأمان برای ادامه جنگ اتخاذ کرده است. وی خاطرنشان ساخت که کشور متبوعش از نیت ایران برای دست زدن به حملات جدید علیه اراضی عراق آگاه است.(۲)

ص: ۸۰۵

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، صص ۷ و ۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو صوت الجماهیر.

۲- همان، صص ۹ و ۱۰، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۲۷/۱/۱۳۶۲.

۱

سرلشکر هشام صباح فخری فرمانده سپاه چهارم عراق، در مصاحبه با خبرنگاران درباره تلفات و هویت یگان های ایرانی شرکت کننده در عملیات والفجر۱، میزان پیشروی نیروهای ایرانی و آمادگی نیروهای عراقی ادعاهایی را مطرح کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وی با تأکید بر تسلط نیروهای عراقی بر اوضاع گفت: «ما از ماجراجویی های ایران، چه بزرگ باشد و چه کوچک استقبال می کنیم و نتایج این ماجراجویی ها برای نیروهای ایرانی بدتر از گذشته خواهد بود.»

صباح فخری اضافه کرد: «ایران در حمله اخیر خود تمام آنچه از افراد و سلاح دراختیار داشت به کار گرفت. در این جنگ، که یک هفته ادامه داشت، ایران، لشکر۲۱ حمزه خود را که به آن امید زیادی دارد و نیز لشکر۱۳ زرهی و تیپ های داوطلبان و تیپ های مختلف را در جنگ شرکت داد. در این حمله تیپ ۵۵ چتربازان [هوابرد شیراز] و ۵۸ [ذوالفقار] تکاوران، تیپ ۳۴، تیپ ۸۴ [خرم آباد] و بیش از ۲۵ تیپ پاسداران به کار گرفته شد. ... ایران در حمله اخیر خود روش استفاده از نیروهای نظامی توأم با داوطلبان را در پیش گرفت و اسیران ایرانی حمله اخیر از نیروهای نظامی بودند.»

وی اظهارات مسئولان ایرانی مبنی بر پیشروی نیروهای ایرانی در داخل خاک عراق را تکذیب کرد و گفت: «ادعاهای ایران مبنی بر پیروزی در جنگ در صحنه نبرد هیچ گونه اساسی ندارد و پیشروی نیروهای ایرانی به مسافت ۳۰ کیلومتر در خاک عراق که ازسوی رفسنجانی اعلام شد، تنها ۳۰۰ متر است که در جبهه ای به عرض ۷ کیلومتر انجام شد و افراد ایرانی مستقر در آن توسط نیروهای عراقی نابود شدند.»

سرلشکر فخری با بیان اینکه نیروهای تحت فرماندهی اش هم اکنون از خاک عراق کاملاً مراقبت می کنند و بر اوضاع کاملاً مسلط اند، گفت: «اکنون و پس از جنگ روز جمعه گذشته که ۱۲ ساعت ادامه داشت، هیچ گونه اثر یا حضوری از دشمن ایرانی در داخل مرزهای عراق وجود ندارد.»

فرمانده سپاه چهارم عراق افزود: «رزمندگان عراقی همچنان از فعالیت و نشاط برخوردارند و علاقه آنها به دفاع از حیثیت و عزت ملت عراق و پاسداری از خاک عراق توصیف ناپذیر است. ما برای دفاع از میهن در مقابل تهاجم دشمنان هرچند که جنگ طولانی شود در آمادگی کامل به سر می بریم.»(۱)

۲

رادیو کلن به نقل از آسوشیتدپرس گزارش داد: «مؤسسه سیتی بانک نیویورک و دولت ایران درخصوص تصفیه حساب ها و دیون متقابل به میزان کل ۲۵۷ میلیون دلار مربوط به دوران گروگان گیری در سفارت ایالات متحده امریکا در تهران، به توافق نظر دست یافتند، به طوری که وزارت دارایی ایالات متحده امریکا اعلام کرده است ایران دررابطه با اعتبارات دریافتی،

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

۱۲۵ میلیون دلار به سیتی بانک پرداخت کرده و در مقابل سیتی بانک نیویورک ۱۳۲ میلیون دلار، که مربوط می شود به ادعاهای ایران درمورد بهره سپرده های حساب های بانکی مسدودشده اش در امریکا، دراختیار بانک مرکزی ایران قرار داده است.»(۱)

۱

به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، برژینسکی مشاور امنیتی کارتر، رئیس جمهور سابق امریکا، در مصاحبه ای اعتراف کرد پیروزی انقلاب اسلامی در ایران بزرگ ترین ضربه را به منافع امریکا در خاورمیانه وارد ساخته است.

وی در گفت وگو با رادیو لندن درمورد تأثیر انقلاب ایران در منافع دنیای غرب، گفت: «به نظر من موقعیت استراتژیکی ایران آن چنان برای منافع غرب اهمیت دارد که امریکا بایستی به هر ترتیب که شده و با دست زدن به هر اقدامی، حتی اشغال نظامی، ایران را به اردوی غرب بازگرداند.»(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۸، ۲۸/۱/۱۳۶۲، صص ۲۶ و ۲۷، رادیو کلن، ۲۷/۱/۱۳۶۲، به نقل از آسوشیتدپرس از واشنگتن.

۲- روزنامه کیهان، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص ۲۰، لندن.

روزشمار جنگ یکشنبه ۲۸ فروردین ۱۳۶۲ ۳ رجب ۱۴۰۳ ۱۷ آوریل ۱۹۸۳

۱

امروز جلسه ای با حضور تعدادی از فرماندهان قرارگاه های خاتم الانبیا(ص)، کربلا و نجف(۱) تشکیل شد. در این جلسه دلایل ناکامی در عملیات و نقاط ضعف و قوت عملکرد نیروهای خودی مورد بررسی قرار گرفت.

در ابتدای جلسه، فرماندهان قرارگاه کربلا (احمد کاظمی و سرهنگ سلیمانجاه) خلاصه ای از عملیات و مشکلات و نواقص آن را توضیح دادند. احمد کاظمی درمورد مهم ترین موضوعات و مسائل قرارگاه های عملیاتی تحت امر قرارگاه کربلا گفت: «در مرحله اول این عملیات، کربلای۱ و ۴ در خط ۱۳۹ الحاق داشتند، اما فرماندهی آنها از این جریان اطلاع نداشتند و تقریباً کنترل این عملیات از دست فرماندهی کربلای۴ خارج شده بود، به طوری که نیروها از مسیر اصلی منحرف شده و در عمق منطقه، یک قرارگاه دشمن را منهدم کردند، اما منطقه را پاک سازی نکرده بودند. این نیروها خط مقدم دشمن را در ۴۵ دقیقه گرفتند. نیروهای قرارگاه کربلای۲ چون نیرو کم داشتند با ناباوری وارد عملیات شدند و با این حساب تپه۱۷۵ و خاکریز سوم دشمن را هم گرفتند، اما کم کم دشمن خاکریز سوم را از ما گرفته و درحال عقب نشینی هستیم که بیشتر نارسایی ها ازجانب دو گردان ادغامی بود. فرماندهی کربلای۵، که تنها قرارگاهی بود که اسیر گرفت، می گویند ما ارتفاع ۱۲۹ را گرفتیم و خود اسرا می گفتند که عمق میدان مین به بیش از ۱۰۰۰ متر می رسید. فرماندهان می گویند که ما محور کم داشتیم و نتوانستیم سازمان دشمن را از بین ببریم. زمان شروع عملیات هم دیر بود و ما باید عملیات را ساعت ۷ بعدازظهر شروع می کردیم.» وی در پایان اضافه کرد: «در کل قرارگاه حدود ۳۵۰ نفر مفقود از سپاه و ۲۵ نفر از ارتش داشتیم.»(۲)*(۳)

ص: ۸۰۹

۱- محسن رضایی، رحیم صفوی، غلامعلی رشید، ابراهیم همت، احمد کاظمی، مصطفی ربیعی، امین شریعتی و محمد باقری از سپاه پاسداران و سرهنگ صیاد شیرازی، سرهنگ حسنی سعدی، سرهنگ سلیمانجاه، سرهنگ دژکام و سرهنگ موسوی قویدل از ارتش در این جلسه حضور داشتند.

۲- * آمار شهدا و مجروحان عملیات در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳- سند شماره ۲۲۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راویان قرارگاه خاتم(ص) در عملیات والفجر۱ (جواد زمان زاده و محسن رخصت طلب)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، صص ۶۸ - ۶۶.

سپس سرهنگ سلیمانجاه درباره مشکلات قرارگاه های کربلای۱ و کربلای۴ در جناح راست عملیات قرارگاه کربلا گفت: «ازجمله مشکلات ما دیر پای کار آمدن قرارگاه کربلای۴ بود، تاحدی که تانک های این قرارگاه شب عملیات به منطقه آمدند و حتی آمدن تانک های این قرارگاه در شب عملیات باعث پاره شدن سیم ها و قطع ارتباط قرارگاه کربلای۴ با کربلای۱ شد.» وی همچنین درمورد مشکل ادغام نیروهای ارتش و سپاه در قرارگاه کربلای۴ اظهار کرد: «ازجمله نواقص بسیار عمده این قرارگاه ادغام دیرهنگام دو یگان کربلای۴ [لشکر۱۴ امام حسین(ع) از سپاه و تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان از ارتش] بود که باعث بروز مشکلات زیادی شد. ضمن آنکه وقتی دو گردان باهم ادغام شدند استعداد گردان های ادغامی حدود ۸۰۰ نفر شد که کنترل آن توسط یک فرمانده گردان عملاً امکان پذیر نبود.»

فرمانده لشکر۲۱ حمزه سپس درمورد الحاق نیروهای دو قرارگاه کربلای ۱ و ۴ که از مشکلات حین عملیات بود و احمد کاظمی نیز به آن اشاره کرد، گفت: «الحاق چند نفر نیروی گم شده باهم را نمی توانیم الحاق دو یگان بنامیم.»

وی مشکل دیگر عملیات را این گونه تشریح کرد: «دشمن با کمین هایش در مقابل ما یک خط تشکیل داد و تانک هایش را از دسترس نیروهای ما دور نگه داشت و ما با حجم بالای نقل وانتقالات، دشمن را هوشیار کردیم.»(۱)

پس از گزارش فرماندهان قرارگاه کربلا، فرماندهان قرارگاه نجف به طرح مسائل و مشکلات قرارگاه خود پرداختند.

سرهنگ منوچهر دژکام فرمانده قرارگاه نجف (ارتش)، درمورد عملیات یگان های این قرارگاه گفت: «باید در تاریخ ثبت بشود که ما از چه موانعی عبور کردیم، خصوصاً اینکه دشمن از تک ما کاملاً اطلاع داشت به طوری که یک اسیر می گفت ساعت ۱۰ شب به ما اطلاع دادند که ایرانی ها ساعت ۱۱ شب حمله خواهند کرد.» وی سپس اشکالات عملیات را به این ترتیب برشمرد:

۱. ضعف فرماندهی در کلیه سطوح.

۲. ضعف تشکیلات.

۳. ضعف تجهیزات و کمبود آن.

۴. ضعف آموزش و اطلاعات.

۵. نبود تبادل اطلاعات بین سپاه و ارتش.

۶. دور بودن فرماندهان یگان های ادغامی از یکدیگر.

۷. آتش شدید دشمن در تمام ساعات عملیات.

۸. تجمع نیروهای خودی و افزایش تلفات.

۹. عدم تخلیه سریع شهدا و مجروحان.

۱- همان، صص ۷۴ - ۷۰.

۱۰. تک در تاریکی شب باوجود موانع بسیار زیاد.

۱۱. ضعف در توجیه نیروهای عمل کننده.

۱۲. کمبود کادر و نیروهای کارآزموده.

۱۳. نداشتن پشتیبانی نزدیک هوایی.

۱۴. برتری آتش پشتیبانی قرارگاه کربلا به جای قرارگاه نجف.

۱۵. توجیه نبودن نیروها و فرماندهان به زمین عملیات.

۱۶. کامل نبودن آموزش برخی نیروهای بسیج و فرماندهان گردان ها.(۱)

پس از وی، فرمانـده دیگر قرارگاه نجف محمدابراهیم همت نیز در سـخنانی مهم ترین مشـکلات این عملیات را آتش شدید دشـمن، نبود نور ماه، آموزش ضـعیف نیروها و ضعف در ارتبـاط فرمانـدهی بـا نیروها ذکر کرد و عریض بودن معابر و حجم آتش توپخانه خودی در مقایسه با عملیات های گذشـته را ازجمله نقاط قوت عملکرد نیروهای خودی دانست.(۲)

آثار ناکامی در این عملیات در برخی موارد در میان گفت وگوی فرمانـدهان نمایان می شد؛ مطالبی که غلامعلی رشـید و سـرهنگ صـیاد شـیرازی در این جلسه بیان کردند یکی از آن موارد است.

غلامعلی رشید دغدغه خود را این طور بیان کرد: «دیشب تلویزیون عراق منطقه را نشان داده و جنازه های ما را هم نشان داده، مردم می پرسند قضیه چه بوده؟»

سرهنگ صـیاد شیرازی نیز به مطلبی اشاره کرد که نشان دهنده سختی ها و مشکلات عملیات و امکان بهره گیری از تجربیات این عملیات برای آینده بود، وی گفت: «ما بعد از عملیات رمضان کم کم طعم شـکست را چشـیده ایم و این لطف خداست که ما دراین بین به نقاط ضـعف خود پی برده ایم، ولی باید بدانیم که این در گرماگرم عملیات است و یقیناً مضراتی دارد که باید جلو آن را بگیریم و در آینده این شکست را بررسی کنیم.»(۳)

محمدابراهیم همت در پایان عملیات در گفت وگویی با راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ (اصـغر معرفت جو) درخصوص نحوه عملکرد نیروهای خودی در سه محور، ضعف ها، معایب و محاسن عملیات، مواردی را به صورت جمع بندی بیان کرد که مهم ترین آنها بدین شرح است:

الف) ضعف های عملیات

۱. نبودن جاده از نقطه رهایی تا خط خودی و از آنجا به خط دشمن. (ما فقط ۲ تا جاده توانستیم بکشیم یکی از پیچ انگیزه به ۱۱۲ و یکی هم از دیدگاه یاسر به ۱۴۳).

۲. تاریکی مطلق هوا، استفاده نکردن از نور مهتاب.

۳. تراکم نیرو در یک منطقه محدود (زمین محدود).

۴. قدرت عمل دست فرمانده لشکر نبود و تصمیم گیری از رده بالا می شد که این مورد کیفیت

۱- همان، صص ۷۶ - ۷۵.

۲- همان، صص ۸۲ - ۸۱.

۳- همان، صص ۸۴ - ۸۳.

مانور را از فرماندهان می گرفت. (البته مانور بهترین مانور بود.)

۵. کمبود کیفیت نیروهـا خصوصاً در آموزش و کادر. (ما نتوانستیم به توپخانه و عقبه دشـمن برسـیم و قرارگاه تاکتیکی دشـمن و نقطه هـدایت دشـمن دست نخورده مانـد. درحقیقت ما به نیروهای اصلی دشمن نزدیم و با جیش الشعبی درگیر می شدیم.)

۶. نتوانستیم از آتش موشک و تانک و ۱۰۶ خوب استفاده کنیم.

۷. برای عقب نشینی طرحی نداشتیم.

ب) معایب عملیات

۱. غرور خصوصاً از ناحیه برادران ارتش.

۲. آتش سنگین دشمن.

وی همچنیـن عبـور نیروهـا از موانـع، آتش مـؤثر توپخـانه خـودی، انهــدام تعــداد فراوانی از نیروهـای دشــمن و اســتقامت نیروهـا در طـول عملیـات را از محـاسن عملیات برشمرد.(۱)-(۲)

۱

ارتش عراق امروز علاوه بر گلوله باران آبادان و قصرشیرین، مدعی شد که چهار هدف دریایی و یک بالگرد ایران را در خلیج فارس منهدم کرده است.

در حملات توپخانه ای دشمن به شهر آبادان ۳ واحد مسکونی ویران و به قسمتی از ساختمان یک بانک خساراتی وارد شد.(۳)

نیروهای عراقی همچنین شهر ویران شده و خالی از سکنه قصرشیرین را به مدت دو ساعت هدف آتش سنگین توپخانه های دوربرد قرار دادند.(۴)

علاوه براین، عراق با انتشار اطلاعیه ای مـدعی شـد که نیروهای این کشور به چهار هـدف دریایی ایران حمله کرده انـد.(۵)* رادیو صوت الجمـاهیر به نقل از اطلاعیه ۱۰۶۴ فرماندهی کل نیروهای مسـلح عراق دراین باره گفت: «برای آنکه عراقی های شـجاع در امنیت و صـلح زندگی کنند و سـرزمین و آسمان و آب و راه های آنها دور از شر و تشنج و تجاوز بماند، نیروهای مسلح قهرمان ما به فعالیت های زمینی، دریایی و هوایی خود علیه نیروهای ایران ادامه می دهند که نتایج دیشب و امروز آن چنین بوده است:

نیروی دریایی ما صبح امروز، ۷ هـدف دریایی دشـمن را در منطقه خور موسـی در شـمال شرقی خلیج عربی [فارس] که قصد ورود به بندر [امام] خمینی را داشـتند کشـف کردند و

۱- توضیحات راوی قرارگاه نجف درخصوص نقاط قوت و ضعف عملیات براساس اظهارات برخی مسئولان سپاه۱۱ قدر در ضمیمه گزارش درج شده است.
۲- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (اصغر معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۶۸ - ۶۷.
۳- روزنامه کیهان، ۲۹/۱/۱۳۶۲.
۴- همان.
۵- * در منابع خودی هیچ خبری درباره این حادثه وجود ندارد.

واحدهای دریایی قهرمان ما با آنها مقابله و با شدت و شجاعت به آنها حمله کرده و توانستند هدف های دشمن را به طور مستقیم و مؤثر مورد اصابت قرار دهند و ۴ هدف دریایی از آنها را بدین نحو منهدم و غرق کردند. نخستین هدف دریایی در ساعت ۹:۴۴ دقیقه صبح، دومین هدف دریایی در ساعت ۱۰:۵۸ دقیقه صبح، سومین هدف دریایی در ساعت ۱۰:۴۳ دقیقه بعدازظهر و چهارمین هدف دریایی در ساعت ۲:۳۰ دقیقه بعدازظهر.»(۱)

ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق همچنین مدعی شد: «در ساعت ۱۲:۰۲ بعدازظهر امروز، یک گروه از جنگنده های ما به یک هلیکوپتر توپ دار متجاوز ازنوع شینوک(۲) در شمال شرق خلیج عرب [فارس] نزدیک منطقه بندر البکر حمله برده و ضربه سنگینی به آن وارد کردند، به طوری که هنگام سقوط از بدنه آن دود بلند می شد.»(۳)

۱

واحد مرکزی خبر درباره کمک های همه جانبه کشورهای عرب حاشیه جنوبی خلیج فارس به عراق به نقل از یک هفته نامه مخالف دولت عراق و همچنین براساس اظهارات شاهدان عینی، اعلام کرد: در روزهای اخیر، روزانه به طور متوسط ۴۰۰ تا ۵۰۰ خودرو باری حامل اجناس مختلف از العبدلی کویت و ازطریق جاده صفوان - بصره وارد عراق می شود.(۴)

۲

در دو عملیات تعرضی عناصر مسلح غیرقانونی در منطقه کامیاران و صائین دژ و دو عملیات پرتاب نارنجک و مین گذاری، ۳۷ تن از افراد خودی شهید یا زخمی شدند. همچنین در عملیات نیروهای خودی در منطقه عمومی پسوه، چندین روستا پاک سازی شد و تلفاتی نیز به افراد مسلح ضدانقلاب وارد آمد.

افراد مسلح غیرقانونی در حوالی روستای شاهینی در ۲۴ کیلومتری شمال غربی کامیاران، به یک آمبولانس حمله کردند. در این حادثه ۷ مجروح داخل آمبولانس به شهادت رسیدند.(۵)

در جنوب شرقی صائین دژ در جاده منتهی به تکاب نیز عناصر حزب دمکرات عملیاتی را به قصد تصرف پاسگاه سانجود آغاز کردند که با تدبیر نیروهای خودی غافلگیر شده و با تحمل ۴ کشته و ۱۸ زخمی مجبور به عقب نشینی شدند. جنازه کشته شدگان به دست نیروهای خودی افتاد.(۶)

همچنین در محور مهاباد - پیرانشهر، نیروهای خودی عملیاتی را برای پاک سازی روستاهای شرق و جنوب شرقی پسوه اجرا کردند و توانستند با عبور از چند کمین افراد مسلح ضدانقلاب و تداوم درگیری،

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۱، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۲۸/۱/۱۳۶۲.

۲- شینوک بالگردی است با قابلیت ترابری که به علت وضعیت خاص آن ازجمله سنگینی و عدم امکان مانور، استفاده از آن در مأموریت های رزمی مقدور نیست و کاربرد آن صرفاً در امور آمادی است.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران،بولتن رادیوهای بیگانه، ۲۹/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳، رادیو بغداد، ۲۸/۱/۱۳۶۲.

۴- روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

۵- سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۷؛ و- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۱۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۵، سنندج، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

۶- سند شماره ۳۵۷۵۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صائین دژ (طرح و برنامه عملیات)، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

روستاهای خورنج (خرنج)، کیکین (کلین) و ارتفاعات مسلط را که برای حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بسیار حائز اهمیت بود، به تصرف خود درآورند. در این عملیات چند تریلر و تراکتور حامل مهمات مورد اصابت قرار گرفت و منهدم شد و همین امر تلفات افراد حزب دمکرات، گروه کومه له و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را تاحد ۸۵ نفر (۳۵ کشته و ۵۰ زخمی) افزایش داد. خسرو خسروی از مسئولان کومه له نیز جزء افرادی بود که در این درگیری کشته شد. یک تن از نیروهای این گروه هم دستگیر شد. در این عملیات از نیروهای خودی ۲۸ تن زخمی شدند.(۱)

در حادثه دیگری، عناصر ضدانقلاب یک نارنجک را به داخل پایگاه شیخ مولان در سردشت، پرتاب کردند که براثر انفجار آن یکی از نیروهای پایگاه زخمی شد.(۲)

در محور پسوه - جلدیان نیز یکی از سربازان تأمین جاده به مینی که افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد و از ناحیه هر دو پا زخمی شد.(۳)در همین محور یک مین دست ساز کشف و خنثی شد.(۴)

امروز همچنین ۳ تن از افراد کومه له با تحویل سلاح هایشان، خود را به سپاه سنندج تسلیم و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۱

حزب دمکرات با انتشار اعلامیه ای ضمن تهدید مردم مناطق کردنشین سلماس و ارومیه، از آنها خواسته است تا از عضویت در بسیج روستاها و گرفتن اسلحه خودداری کنند. این حزب اعلام کرده است که متخلفان را به شدت مجازات خواهد کرد.(۶)

یادآوری می شود که در روز ۲۵ فروردین ۱۳۶۲ نیز عوامل حزب دمکرات کردستان در راستای اجرای این سیاست به اهالی روستای حلبی در نقده حمله و یک تن از افراد این روستا را شهید و یک تن را زخمی کردند.

از سوی دیگر، درحالی که باتوجه به عملیات گسترده نیروهای خودی در سال جدید، موقعیت سیاسی و نظامی حزب دمکرات کردستان رو به افول است، این حزب در یک اقدام سیاسی - تبلیغاتی عوام فریبانه از همه جوانان دارای دیپلم متوسطه دعوت کرد تا درصورت تمایل به ادامه تحصیل در خارج از کشور، ازطرف این حزب بورسیه شده، به دانشگاه های کشور دلخواهشان بروند و ادامه تحصیل دهند، با این شرط که متعهد شوند پس از پایان تحصیل به مدت ۵ سال در محل هایی که حزب تعیین می کند خدمت کنند.(۷)

۲

ترور یک چوپان، دستگیرشدن ۹ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سرقت مدارک یک راننده کامیون اهل ترکیه ازجمله رخدادهای امروز مرتبط با گروه های مسلح غیرقانونی فعال در حوزه های شهری بود.

۱- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور (دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری)، شماره ۹۵، ۸/۲/۱۳۶۲ ص۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۴، اردیبهشت ۱۳۶۲، ص۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات اطلاعات (مد عملیات) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۴۶، ۲۹/۱/۱۳۶۲ الی ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۱۳۲۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۱، ۴/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۳- سند شماره ۳۵۰۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۴۴، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۲۷/۱/۱۳۶۲ الی ۱۹:۰۰ روز ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۴- همان.

۵- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.

۶- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۷.

۷- سند شماره ۳۴۶۵۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در منطقه جنگلی امیرکوه طالش از توابع هشتپر، یک چوپان را ترور کرده و به شهادت رساندند. وی پوردل پورنگیب نام داشت و از اهالی ییلاق ورنی گزیک بود.(۱)

در بندر انزلی نیز ۲ تن از افراد این سازمان به جرم فعالیت سازمانی و دزدیدن اسلحه از پادگان آبیک دستگیر شدند.(۲)

همچنین در بندر ماهشهر و لنگرود، ۷ تن از وابستگان به این سازمان دستگیر شدند.(۳)

در رشت نیز یکی از عناصر رده بالای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در فاز نظامی که تحت تعقیب بود وقتی در تله نیروهای سپاه افتاد با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد و به هلاکت رسید. فرماندهی گروه های ترور، ازجمله مسئولیت های این فرد بود.(۴)

در بندرترکمن نیز مسئول سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) خود را حلق آویز کرد و به هلاکت رسید. در گزارش به چگونگی و علت این حادثه اشاره نشده است.(۵)

چهار نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جاده ترانزیتی ابهر به زنجان، یک ماشین بارکشی را که راننده اش اهل ترکیه بود متوقف کرده و پس از گرفتن پاسپورت وی گریختند.(۶)

واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه با اشاره به افزایش سرقت های مسلحانه و وقوع قتل هایی ازنوع سربریدن اعلام کرد این گونه اقدامات اغلب به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) صورت می گیرد و درواقع عوامل حزب توده و سازمان مزبور سعی دارند که این گونه اعمال را به افاغنه نسبت دهند و هدف آنها از این کار منحرف کردن اذهان عمومی از سرقت های سازمان مجاهدین (منافقین) و ایجاد نارضایتی از افاغنه در میان مردم است.(۷)

۱

میرحسین موسوی نخست وزیر، در پایان جلسه هیئت دولت ادعای مقامات عراق درباره بمباران شدن مناطق مسکونی آن کشور را رد کرد و این گونه اظهارات عراقی ها را زمینه سازی برای دست زدن به اقدام غیرانسانی دیگری خواند. وی همچنین درباره پیشنهاد ایران برای بستن چاه های نفتی و علت مخالفت عراق با آن، توضیحاتی داد.

موسوی گفت: «راجع به دروغ پراکنی های اخیر عراق درخصوص بمباران مناطق مسکونی عراق توسط نیروهای ایرانی نیز بحث و بررسی به عمل آمد. که من اینجا قویاً آن را تکذیب می کنم و در هیئت دولت هم این مسئله مطرح شد که این دروغ پراکنی زمینه سازی است برای اینکه باز هم رژیم صدام جنایات دیگری را با سلاح هایی که قدرت های بزرگ در اختیارش می گذارند مرتکب شود و افکار عمومی همه ملت های جهان باید بدانند که حکومت صدام یک حکومتی است که برای بقای خودش دست به هر جنایتی ممکن است بزند و به هر دروغی نیز تمسک بجوید.»

مهندس موسوی درمورد نشت نفت و اقدامات انجام شده ازطرف دولت جمهوری اسلامی ایران گفت: «ما پیشنهادهای بسیار ارزنده ای را در آنجا ارائه دادیم به نحوی که تمام کشورهای

۱- سند شماره ۶۷۵۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۶۷۴۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه۳، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۱۲۶۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۳ (فرماندهی) به ستاد مرکزی (فرماندهی)، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۳۳.

۴- سند شماره ۸۹۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن هفتگی دفتر فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳، ۲۸/۱/۱۳۶۲، ص۵.

۵- همان، ص۵.

۶- سند شماره ۸۹۴۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۶، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۳.

۷- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۹.

خلیـج فـارس در کنفرانس بـا موضع گیری هـای خودشـان نشان دادنـد که به حقانیت موضع گیری کشور ما وقوف دارنـد، منتها دولت عراق با این فکر خام که از این طریق فشـار بر ایران بیـاورد یـا پای سازمان ملل را به میان بکشـد از این موضوع تمکین نکرد و طبیعتاً با این نوع موضع گیری، کشورهای خلیـج فارس همچنان در تهدیـد آلودگی محیـط زیست قرار خواهنـد داشت، مخصوصـاً بـا تحریکـات خطرنـاکی که عراق اخیراً نشـان داده به یک حوزه نفتی دیگر ایران حمله کرده و گرچه این حوزه نفتی آسیبی ندیده، ولی ما در اینجا اعلام می کنیم که این مسئله می تواند تبدیل به یک فاجعه برای تمام مردم سواحل خلیج فارس در سمت اعراب بشود و نه تنها منابع محیط زیست را می توانـد از بین ببرد، بلکه کلاً می توانـد بنادر مهم این کشورها و منابع آب شـیرین کن هایشان را مورد تهدیـد جدی قرار بدهد و طبیعی است که خود کشورهای دوست عراق که تا الآن از او پشتیبانی کردند بیش از همه باید متوجه این خطر باشـند و جلو این دیوانه بازی های رژیم صدام را بگیرند، وگرنه برای ما همان طورکه بارها اشاره شد نشت این چـاه هـا ازنظر مـادی و اقتصـادی خیلی قابل توجه نیست و همان طورکه رئیس محترم مجلس اشاره کردنـد درست است که ما دلمان نمی خواهـد حتی یک بشـکه نفت خودمان را بیخود هدر بدهیم، ولی درمجموع رقم ناچیزی را تشکیل می دهد، منتها ضایعات بسیار زیادی را دارد.»(۱)

۱

صـدام حسـین که پنـج روز پیش در بحبوحه درگیری هـا در مرکز فرمانـدهی سپاه چهـارم حضور یافته بود، امروز با قطعی شـدن نتیجه عملیات و ناکامی نیروهای خودی در دستیابی به اهداف تعیین شده، بار دیگر در مرکز فرماندهی این سپاه حاضر شد و ضمن سخنرانی در جمع فرماندهان نظامی به برخی از آنان نشان شجاعت اعطا کرد.

تقدیر از توانایی های سپاه چهارم در مقابله با هجوم نیروهای جمهوری اسـلامی و تحلیل کلی عملیات های اجراشده در منطقه عمومی موسـیان تا چزابه (عملیات های محرم، والفجر مقدماتی و والفجر۱) و علل موفقیت نیروهای عراقی در این عملیات ها، ادعای دستیابی به اطلاعات دقیق از تصـمیمات عملیاتی ایران و... از موضوعات مهم سخنرانی وی در این دیدار بود. بخشی از گزارش رادیو بغداد از مراسم مزبور و سخنرانی صدام حسین بدین شرح است:

«آقای رئیس جمهور فیلد مارشال صدام حسـین فرمانده کل نیروهای مسـلح، امروز به گروهی از فرماندهان و افسران و رزمندگان دلیر به عنوان قدردانی از قهرمانی های فوق العاده آنها در دفاع از شرف و حیثیت امت، نشان شجاعت اعطا کرده است.

آقای رئیس جمهور در خلال مراسم اعطای نشان شجاعت طی سخنانی اظهار داشته است: ای برادران، در این روز و درپی نبردهای الطیب و فکه با شما ملاقات می کنم تا به نام فرماندهی و به نام ملت به گروهی از شجاعان برجسته نشان اعطا کنم.

۱- روزنامه کیهان، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۲۲.

در این مکان در کنار این گروه از شجاعان، فرمانـدهان و برادران نیروهای فکه و الطیب نیز حضور دارند و در رأس آنها سـردار سـرداران سپاه چهارم و واحدهای تابعه آن سرلشکر ستاد هشام صباح الفخری و فرمانده نیروهای نصر سرلشکر ستاد ثابت، فرمانده نیروهای ابوعبیده سرتیپ ستاد رشید و فرمانده نیروهای صلاح الدین سرتیپ ستاد حسین رشید محمد، قرار دارند و همه شما دربرابر ملت خود سرافراز هستید.

نبردهای موفقیت آمیز از روز هفتم سپتامبر ۱۹۸۰ تـاکنون، بسیار بوده است، ولی در بین این نبردهای موفقیت آمیز نبردهایی بود که مزه و معانی به خصوصـی داشـته، چون اثرات و نتایجی در جریان جنگ و طبیعت آن دارا بوده است و ازجمله این نبردهای ویژه می توانیم نبرد اول الخفاجیه، نبرد شـماره ۱۱۵۰ و نبرد المحمره و نبرد شماره ۱۱۷۲ و بسیاری دیگر از نبردها یاد کنیم و سپس برمی گردیم به نبردهایی که در مرزها صورت گرفته و به نبردهایی که در زمین عراق جریان داشـته، اشاره می کنیم و نبرد شـرق بصره و نبردهای شرق مندلی را یادآور می شویم.

ولی این نبردها علی رغم اینکه نبردهای شرق بصره دارای برجستگی به خصوصی است، چون اولین نبرد پس از نبرد المحمره بوده، بااین وجود، این نبردها که با الشیب آغاز و به الطیب و سپس فکه کشیده شده در تمامی معیارها معانی ویژه و برجسته ای نسبت به تمام نبردهای ارتش عراق داشته است. این نبردها چند روز طول کشید و مردان در مواضع خود حتی هنگامی که برخی از مواضع در عمق یگان های مقدم از بین برده می شد با اسلحه سرد جنگیده اند و در نبردهای اخیر فکه برخی از مواضع خودی تا عمق تیپ های مقدم از بین برده شد. نبردها برای مردانی بود که وظیفه ضدحمله داشتند و این نبردها معنای اصرار و فداکاری داشته و درعین حال در قدرت فنی نسبت به گذشته برتری داشته است. ...

این نبردها برای شخص من مزه به خصوصـی دارد و به شـما می گویم که من در هیـچ نبرد موفقی هماننـد این نبردهای موفقیت آمیز خوشـحال نشـده ام و بالاترین درجه از خوشحالی من در تمامی نبردهای موفقیت آمیز در این نبردهای اخیر بوده است، چون از اکنون می دانم که نتیجه و تأثیرات این نبردها چه خواهد بود و می دانم کمر دشمنان به یاری خداوند در این نبردها شکسته شده است. من می دانم نتایج این نبردها که هزاران کشته و هزاران مجروح و خسارات سنگینی به تجهیزات و اسلحه دشمن وارد شده، در داخل ایران ازنظر سیاسی و نظامی چه خواهد بود؟

ما دقیقاً می دانیم که برخی از افراد ارتش ایران بالاجبار به طرف این نبردها گسیل شـده انـد چون می داننـد که این نبردها از حـداقل عـدالت و منطق برخوردار نمی باشد و موفقیت نخواهد داشت. اغلب نظامیان به زور به این نبردها اعزام شده اند و اعزام آنها دراثر فعل برخی از قدرت طلبان در داخل نیروهای مسلح و برخی از کسانی که به رده های بالای ارتش چشم طمع دوخته اند بوده است و این امر با اتحاد مشکوک با سیاستمداران درون حکومت مانند رفسنجانی و سایرین صورت گرفته

است. پس از نبردهای موفقیت آمیز الشیب ما می دانیم که یک سلسله از جلسات در سطح رهبران سیاسی و سطح به اصطلاح شورای دفاع در ایران و همچنین ملاقات ها و جلسات حاشیه ای تشکیل گردیده است و مشاوران از خارج ایران گفتند علت شکست خوردن در نبردهای الشیب آن است که نیروی زرهی عراق بر ما برتری دارد و زمین الشیب برای نبرد زرهی مناسب است و برای اینکه به دنبال زمین و محورهای دیگری جهت پیشروی در داخل خاک عراق باشند که به نیروی زرهی عراق اجازه فعالیت ندهد و به پیاده نظام آنها، که فکر می کردند بر پیاده نظام عراق برتری دارد، فرصت ازبین بردن مواضع دفاعی عراق را بدهند و سپس به داخل خاک عراق نفوذ کنند.

این تحلیل آنها به دنبال نبرد الشیب بوده است و لازم است بگوییم که ما از این تحلیل آگاهی داشتیم و درعین حال در پرتو اطلاعات و برداشت ها می دانستیم که این بار در کجا و در کدامین محور گرفتار خواهند شد و نیروهای مقدماتی خود را براساس نیازها، برداشت ها و تحلیل هایی که به دست آورده بودیم برنامه ریزی کردیم.

آنها با راه های مختلف سعی داشتند راه فعالیت اطلاعاتی را به روی ما ببندند و فکر می کردند که راه های فعالیت اطلاعاتی از راه های ساده و از یک طریق صورت می گیرد، ولی ما به آنها می گوییم که پنجره های تمامی این رژیم به عنوان راه های فعالیت اطلاعاتی و آگاهی دقیق از مقاصد آنها به روی ما باز است و باید اضافه کرد که معلومات جنگی درازمدت به ما آموخته که افکار طرف مقابل را همانند خواندن کتاب بخوانیم.

این نبردهای موفقیت آمیز شما مشکلات بزرگی در داخل ایران به وجود خواهد آورد و میان ارتش و به اصطلاح پاسداران انقلاب و فی مابین خود و رهبری سیاسی مشکلاتی ایجاد خواهد کرد. مهم تر از آن این است که نبردهای اخیر شما در هر خانه ایرانی دلیل جدیدی به جا گذاشته که جنگ فایده ندارد و دعوت برای اشغال عراق نیز فایده ندارد، چون اشغال عراق به یاری خدا به هیچ وجه امکان پذیر نیست. کسی که هفت روز در یک تکه زمین کوچک جنگ کند و عراقی ها بر استرداد یک وجب آن از چنگال این وحشی پافشاری می کنند حتماً باید پی برده باشد که نمی توانند سرزمین وسیع عراق را اشغال کنند.

ما نتایج این نبردها را به یاری خدا و ادامه هوشیاری و همت شما آغاز سقوط همه جانبه نظامی و سیاسی در ایران می دانیم.»(۱)

صدام حسین در این مراسم به ۸۳ نفر از نظامیان عراقی نشان شجاعت اعطا کرد. سرلشکر ثابت سلطان احمد فرمانده لشکر ۱۰ زرهی که یکی از این افراد بود، برای سومین بار است که مورد چنین تشویق هایی قرار می گیرد.(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز در گزارش کوتاهی از سخنرانی صدام حسین اعلام کرد: «صدام حسین اظهار داشت: آخرین مرحله از نبرد ایران - عراق در منطقه میسان، بیانگر آغاز شکست نظامی و سیاسی ایران

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، صص ۴۶ - ۴۳، رادیو بغداد، ۲۸/۱/۱۳۶۲.

۲- سند شماره ۸۹۵۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۸۲۸، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص ۱۱

است. به گزارش خبرگزاری عراق، صدام حسین هنگام سخنرانی در مراسم اعطای مدال به فرماندهان، افسران و سربازان در منطقه میسان حدود ۳۰ کیلومتری جنوب شرق بغداد، گفت: دشمن ایرانی به رغم تلفات سنگین قادر نبوده است حتی کوچک ترین قسمت از خاک عراق را تصرف کند.»(۱)

۱

به دنبال ارسال نامه هایی ازسوی امیرکویت به رؤسای پنج کشور عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل در هفته گذشته، خالد جعفر مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه کویت، در مصاحبه ای با روزنامه کویتی السیاسه گفت: کشورهای عضو دائمی شورای امنیت چنانچه بخواهند می توانند جنگ ایران و عراق را پایان دهند. وی افزود: «تاکنون این کشورها اقدام جدی دراین خصوص انجام نداده اند و کویت از اینکه جنگ میان یک کشور برادر (عراق) و یک کشور دوست (ایران) ادامه دارد به شدت نگران است و از هیچ کوششی برای پایان دادن به آن فروگذار نخواهد کرد.»(۲)

دراین حال، دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس سازش بین دو کشور ایران و عراق را در آینده نزدیک دست نیافتی خواند و تشکیل نیروی مشترک در خلیج فارس را نیز غیر واقع بینانه دانست.

به گزارش خبرگزاری کویت، روزنامه السیاسه امروز به نقل از عبدالله بشاره دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، نوشت: «هیچ نشانه امیدوارکننده ای درمورد خاتمه جنگ دوساله خلیج [فارس] وجود ندارد. بشاره بدون ذکر جزئیات گفت کشورهای درحال توسعه منطقه از عهده مخارج این جنگ برنمی آیند. وی در ادامه خاطرنشان ساخت: ما کوشش های بسیاری برای خاتمه دادن به این جنگ ۳۲ ماهه به عمل آورده ایم و فکر می کنیم تا زمانی که جنگ ادامه دارد در منطقه خلیج [فارس] ثبات وجود نخواهد داشت. وی درمورد برنامه شورای همکاری خلیج [فارس] برای ایجاد یک نیروی مشترک جهت حفظ امنیت منطقه گفت: برنامه های ما به این گستردگی نیست ما به حدود خود آگاهی داریم و می دانیم که باید واقع بین باشیم.»(۳)

۲

رئیس هیئت نمایندگی عربستان سعودی در اجلاس سازمان منطقه ای محیط زیست خلیج فارس بدون اشاره به نقش عراق در بی نتیجه ماندن نشست های اخیر کشورهای عضو کنوانسیون کویت، درباره برنامه های آتی این کنوانسیون گفت: کمیسیون فنی این سازمان روز سه شنبه (۳۰/۱/۱۳۶۲) برای تنظیم جزئیات تکنیکی مبارزه با آلودگی آب های خلیج فارس و مهارکردن چاه های نفت آسیب دیده ایران در منامه تشکیل جلسه خواهد داد. رئوس اصلی این توافق هم اکنون تهیه شده است که در کویت به تصویب خواهد رسید. وی اطمینان داد که ایران و عراق هر دو مایل اند که مسئله آلودگی آب های خلیج فارس هرچه زودتر حل شود.(۴)

ازسوی دیگر، دولت کویت اعلام کرد درصورت احساس خطر بیشتر درباره آلودگی آب های

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۴، منامه، خبرگزاری فرانسه، ۲۸/۱/۱۳۶۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۲۹، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۱۲، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱/۱۳۶۲.

۳- همان، ص۱۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری کویت به نقل از روزنامه کویتی السیاسه.

۴- روزنامه اطلاعات، ۲۹/۱/۱۳۶۲، ص۲۰، ریاض، خبرگزاری فرانسه.

این کشور، آب آشامیدنی و مصرفی مردم کویت با کوپن توزیع می شود. در اطلاعیه وزارت آب وبرق کویت، بر استفاده از برق به صورت منطقه ای تصریح و از مردم نیز تقاضای همکاری در فصل تابستان شده است. این وزارتخانه به مردم کویت اطمینان داده که همه احتیاط های لازم دراین باره رعایت شده است.(۱)

۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی از پیداشدن سه تن از ایرانیان مقیم کویت، که چندی پیش توسط مأموران سفارت عراق در کویت ربوده شده بودند، در یکی از بیمارستان های این کشور خبر داد.

به گزارش این خبرگزاری: «این افراد که درحال حاضر در بیمارستان کویتی عظام بستری هستند، در اغما به سر می برند و آثار سوختگی و جراحات ناشی از شکنجه و ضرب وشتم همچنان بر بدن آنان باقی است. یکی از مسئولان بیمارستان گفته است که این افراد چندی قبل توسط عمال سفارت رژیم بغداد به بیمارستان تحویل شده اند و به علت در اغما بودن، نحوه دستگیری و شکنجه آنان همچنان مبهم باقی مانده است. سرپرست امور کنسولی سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت روزگذشته، پس از عیادت از این برادران گفت: آثار ضربات شدید بر سر مصدومان مشاهده شده است. وی افزود: برای روشن شدن جزئیات امر، جریان تحت پیگیری است.»(۲)

ضمیمه اول گزارش۷۰۵: آمار شهدا و مجروحان عملیات والفجر۱

حسین علایی مسئول ستاد قرارگاه خاتم(ص) در نامه ای به فرماندهی کل سپاه پاسداران آمار شهدا و مجروحان عملیات را به این شرح اعلام کرد:

شهدای سپاه و بسیج ۱۰۰۰ نفر

مجروحان سپاه و بسیج ۴۶۸۶ نفر

شهدای ارتش ۲۰۰ نفر

مجروحان ارتش حدود ۷۰۰ نفر

شهدای مجهول الهویه ۵۰ نفر(۳)

ضمیمه دوم گزارش۷۰۵: توضیحات راوی قرارگاه نجف درخصوص نقاط قوت و ضعف عملیات براساس اظهارات برخی مسئولان سپاه۱۱ قدر

اصغر معرفت جو راوی قرارگاه نجف همچنین در پایان گزارش عملیات براساس اظهارات برخی مسئولان سپاه۱۱ قدر، مواردی را به عنوان قوت ها، ضعف ها و نواقص عملیات ذکر کرده است که در ادامه به آن اشاره می شود:(۴)

الف) نقاط قوت عملیات

۱. عبور نیروها از موانع (سیم های خاردار، میادین مین، سنگرهای کمین و...) به طور مطلوب.

ص: ۸۲۰

۱- همان، ریاض، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- همان، ص آخر، کویت، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- گزیده اسناد عملیات والفجر۱، جلد ۳، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ص۲۷۸.

۴- این موارد اشتراکات بسیاری با دیدگاه های ابراهیم همت دارد که پیشتر به آن اشاره شد و این امر خود حاکی از وفاق عمومی در میان مسئولان سپاه۱۱ قدر است.

۲. آتش خوب و مداوم توپخانه خودی.

۳. گرفتن تلفات بالا از نیروهای دشمن (حدود ۸ هزار نفر).

۴. وجود نقاط رهایی برای رفتن نیروها پای کار و شروع عملیات که حدوداً ۵ نقطه بود.

۵. استقامت خوب نیروها در ۶ روز عملیات باوجود کمبود مهمات و تدارکات ناقص.

۶. شناسایی مطلوب نیروهای اطلاعات یگان ها از موانع و مواضع دشمن و استفاده خوب از عکس هوایی چند روز قبل از عملیات. (۱۹/۱/۱۳۶۲)

ب) ضعف ها و نقایص عملیات

۱. تاریکی مطلق هوا در شب (نبودن نور ماه).

۲. تراکم نیروها در زمین محدود عملیات، واردشدن ۳ لشکر و یک تیپ از بجلیه تا پیچ انگیزه.

۳. قدرت عمل و مانور دست فرماندهان لشکر نبود و تصمیم ها از بالا (قرارگاه خاتم(ص)) گرفته می شد.

۴. قرارگاه ها و توپخانه های دشمن دست نخورده باقی ماند.

۵. از آتش موشک و ۱۰۶ و نیز سلاح های نیمه سنگین به طور صحیح استفاده نشد.

۶. غرور بسیار بالا در فرماندهان بالاخص در برادران ارتش.

۷. دیر واردشدن نیروها؛ لازم بود در حد قرارگاه نجف ساعت حرکت ۷ یا ۸ باشد، اما به خاطر وضعیت قرارگاه کربلا لازم بود حدود ساعت ۱۰ یا ۱۱ باشد که درنهایت تصمیم بر آن شد که ساعت ۱۱ رمز اعلام بشود و نیروهایی که قبلاً پای کار رفته بودند به دشمن حمله کنند.

۸. ضعف ضدزره برای دفع پاتک و حرکات رزمی دشمن بالاخص ضعف در ارتش (تیپ۳۷ زرهی).

۹. عدم تخلیه شهدا و مجروحان و ضعف نیروهای تخلیه کننده در همه یگان های قرارگاه نجف.

۱۰. کمبود دیدبان ورزیده بالاخص در گردان های عمل کننده.

۱۱. هماهنگ نبودن آتش های پشتیبانی.

۱۲. ضعف آموزش نیروها.

۱۳. ضعف بعضی از فرمانده گردان ها و گروهان ها.

۱۴. لورفتن منطقه عملیات قبل از عملیات.

۱۵. فاصله زیاد بین خط پدافندی ما با خط پدافندی دشمن قبل از عملیات.

۱۶. نداشتن طرح عقب نشینی.

۱۷. طول زیاد مسیر برای رسیدن به خط و نداشتن جاده متصل به عقبه و اتکا به جاده های نامناسب.

۱۸. ضعف شدید مهندسی در ایجاد جاده و احداث خاکریزهای خوب.

۱۹. ضعف مسئولان محورها در آرایش نیروهای در خط اول و... .

۲۰. ضعف تخریب در ایجاد معابر و عدم پاک سازی زمین منطقه برای نمونه نجف۲

۲۱. ضعف شدید طرح مانور عملیات (رخنه) و عملی نبودن آن در چنین زمینی.(۱)

۱- سند شماره ۱۰۳/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه نجف از عملیات والفجر۱ (اصغر معرفت جو)، ۲۲/۱/۱۳۶۲، صص ۶۸ - ۶۷.

۱۱

ص: ۸۲۲

روزشمار جنگ دوشنبه ۲۹ فروردین ۱۳۶۲ ۴ رجب ۱۴۰۳ ۱۸ آوریل ۱۹۸۳

۱

فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی به ویژه حزب دمکرات کردستان امروز از افزایش نسبی برخوردار بود.

در ساعت ۱۷ امروز، درحالی که نیروهای ژاندارمری مسئول تأمین جاده اشنویه – نقده، در منطقه کندوله (۱۰ کیلومتری شرق اشنویه) از مأموریت بازمی گشتند، مورد حمله افراد حزب دمکرات قرار گرفتند. در این درگیری کاملاً غافلگیرانه، ۴ تن از سربازان شهید، ۳ تن مجروح و ۷ سرباز نیز به گروگان گرفته شدند و ۱۰ قبضه اسلحه ژ۳ و ۲ بی سیم پی.آر.سی۷۷ به دست مهاجمان افتاد. از افراد دمکرات هم ۲ نفر ازجمله یک سرلق حزب کشته و ۴ نفر زخمی شدند. به دنبال این اقدام، عوامل این حزب به مدت یک ساعت با سلاح های مختلف به یک پایگاه نیروهای سپاه در داخل شهر اشنویه تیراندازی کردند که به افراد پایگاه آسیبی نرسید، ولی یک غیرنظامی زخمی شد.(۱)

بخش فارسی رادیو بغداد به نقل از بیانیه حزب دمکرات با اعلام خبر حمله افراد این حزب در کندوله، ادعا کرد که پیش مرگان کرد ۲۰ تن از نیروهای تأمین جاده را کشته اند.(۲)

امروز همچنین در منطقه ترگور در جنوب غربی ارومیه، پیکر ۳ تن از افرادی که اسیر عوامل حزب دمکرات کردستان بودند، کشف شد. ۲ تن از آنان عضو بسیج بومی و یک تن نیز از نیروهای پیش مرگان مسلمان کرد بود.(۳)

در جاده مملو به نقده نیز یکی از نیروهای سپاه براثر انفجار یک مین تله گذاری شده به شهادت رسید.(۴)

در حوالی اشنویه و روستای گلین در جنوب سنندج، ۲ تن از نیروهای خودی براثر برخورد با مین و انفجار آن زخمی شدند.(۵)

امروز همچنین در شمال شرقی مهاباد، عوامل حزب دمکرات با حمله به روستای قم قلعه ۳ تن از اعضای شورای اسلامی این روستا را به گروگان بردند.(۶)

۱– سند شماره ۳۳۴۸۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه اشنویه به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۵/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۳۵۰۸۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و– سند شماره ۳۵۰۸۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات پایگاه نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲– واحد مرکزی خبر جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۲/۱۳۶۲، صص ۵ و ۶، رادیو بغداد، ۶/۲/۱۳۶۲.

۳– سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۵، ۸/۲/۱۳۶۲، ص ۱.

۴– سند شماره ۶۷۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد منطقه۱۱ مرکز فرماندهی به مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۱/۱۳۶۲ الی ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳؛ و– سند شماره ۳۵۰۸۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه نقده به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵– سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶۵، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۸؛ و– سند شماره ۶۷۴۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶– سند شماره ۳۵۰۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲)، به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، ستاد عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۹، ۳۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

مسئول بخش معلمان تشکیلات درون شهری کومه له که در زندان مریوان بود، اقدام به خودسوزی کرد که بلافاصله به یک بیمارستان در باختران منتقل شد، ولی به علت شدت جراحات، معالجات مؤثر واقع نشد و این فرد فوت کرد.(۱)

۱

در یکی از پایگاه های نیروهای کمیته در جاده چالوس، یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)(۲) که دستگیر شده و با اظهار ندامت خواهان همکاری با پاسداران کمیته در امر شناسایی افراد سازمان در این منطقه شده بود، امروز با سوءاستفاده از اعتماد نگهبان وی را خلع سلاح کرده و پس از به شهادت رساندن وی و آشپز پایگاه اقدام به فرار کرد.

این فرد با سرقت یک خودرو روانه تهران شد، ولی در بین راه به علت دستپاچگی تصادف کرده و پس از رهاکردن خودرو آسیب دیده، به زور اسلحه یک خودرو دیگر را ربوده و مجدداً به مسیر خود ادامه داد، اما برای بار دوم تصادف کرد. این بار نیروهای کمیته سررسیده و او را محاصره کردند. فرد مزبور وقتی راه های فرار را بسته دید با اسلحه ای که در اختیار داشت دست به خودکشی زد و به هلاکت رسید.(۳)

امروز همچنین در روستای ولاغرز کردکوی، یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشف و ۵ تن از افراد این سازمان دستگیر شدند. از دستگیرشدگان چند قبضه اسلحه و یک بمب دست ساز به دست آمد.(۴)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان، ۱۵ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک تا ۱۰ سال حبس قطعی و نیز یک تا ۵ سال حبس تعلیقی محکوم شدند. شرکت در تیم های نظامی (عملیات های نظامی)، کمک مالی به سازمان، داشتن مسئولیت در رده های مختلف سازمان و... ازجمله جرائم این افراد بود.(۵)

۲

به مناسبت ۲۹ فروردین روز ارتش جمهوری اسلامی ایران، تیمسار سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش با امام خمینی فرمانده کل قوا، دیدار کرد و ضمن تقدیم گزارشی فرارسیدن این روز را به ایشان تبریک گفت.

۱- سند شماره ۳۳۴۸۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه قدس (اطلاعات) به قرارگاه حمزه (اطلاعات)، ۳/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۲- برخی منابع از این فرد به عنوان عضو سازمان چریک های فدایی خلق اقلیت نام برده اند. (سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۹.)

۳- سند شماره ۶۷۴۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به نخست وزیری (دفتر اطلاعات و تحقیقات)، ۲۹/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار و اطلاعات دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (مرکز فرماندهی)، شماره ۲۵، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۹.

۴- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۸ اصفهان، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این دیدار امام خمینی مراتب تشکر و سپاس خویش را از کلیه رزمندگان اسلام به ویژه ارتش جمهوری اسلامی به رئیس ستاد مشترک ارتش ابلاغ کرد.

تیمسار ظهیرنژاد در پایان این دیدار به خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «امروز به مناسبت روز ارتش، به حضور امام بزرگوار رهبر کبیر انقلاب اسلامی و فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی مشرف شدم و مراتب سپاسگزاری و تشکر کلیه کارکنان ارتش را به عرض ایشان رساندم و از اینکه در این روز تاریخی با فرمان مقدسشان ارتش، این فرزند جداشده از ملت را در دوران طاغوت، دوباره به آغوش ملت فراخواندند و تحت حمایت بی دریغ ملت عزیز ایران قرار دادند از این نظر از محضر مبارک امام سپاسگزاری کردم.»(۱)

همچنین به مناسبت این روز، مراسم سان و رژه با حضور رئیس ستاد مشترک ارتش و وزیر دفاع و با شرکت یگان های نمونه نیروهای سه گانه ارتش، شهربانی، ژاندارمری و سپاه در میدان آزادی برگزار شد. پس از این مراسم، تیمسار ظهیرنژاد سخنرانی کرد، وی در بخشی از سخنان خود گفت: «ارتش و ملت رزمنده ایران تا زمانی که پوزه دشمنان اسلام و همه ستمکاران و نوکران اجانب را به خاک نمالیده اند، از پای نخواهند نشست. ما با همه توان باید تا نابودی دشمن متجاوز همچون گذشته در یک صف واحد بجنگیم تا دشمنان اسلام و انسانیت را به سزای اعمال ننگینشان برسانیم.»(۲)

۱

وزیر مشاور در امور خارجه کویت که برای تسلیم پیام امیر این کشور به شوروی و امریکا سفر کرده بود، در بازگشت، از این سفر، اظهار کرد که شورای همکاری خلیج فارس، کشورهای عضو شورای امنیت سازمان ملل متحد را به انجام اقداماتی برای یافتن یک راه حل مبتنی بر مذاکره برای جنگ عراق و ایران فراخوانده است.

راشد الراشد گفت که وی اخیراً به خواست کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس به مسکو و واشنگتن سفر کرده و پیام های امیر کویت درخصوص جنگ عراق و ایران را تسلیم مقامات شوروی و امریکا کرده است. وی افزود فرستادگان دیگر کویت به پاریس، لندن و پکن، مأموریت مشابهی انجام داده اند. این مسئول کویتی تأکید کرد که یک خط مشی تفاهم آمیز را نزد اعضای شورای امنیت سازمان ملل متحد برای پایان دادن به این جنگ و خطرهای ناشی از ادامه جنگ برای تمام منطقه یافته است.(۳)

۱- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- همان، ص۳.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۴، کویت، خبرگزاری فرانسه، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

براثر انفجـار یـک بمب در ساعت ۱۴:۳۵، ساختمـان هفت طبقه سـفارت امریکا در بیروت ویران شـد.(۱) چگونگی انفجار، میزان آسـیب های وارد شـده، تعـداد کشـته ها و مجروحـان، عوامـل احتمـالی این عملیـات، بازتـاب آن در میـان مقامـات امریکـایی و ایجـاد تردیـد دربـاره ادامه حضور نیروهای امریکایی در لبنان، ازجمله مطالبی است که خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارش خود به آن پرداخته است:

«سفارت امریکا در بیروت با صدای مهیبی منفجر شد و ده ها تن درنتیجه انفجار بمب و ریزش تقریباً ۵ طبقه از ۷ طبقه ساختمان کشته شدند. انفجار ساعت ۱۴:۳۵ دقیقه پس از ورود یک اتومبیل حامل بمب به مدخل اصلی سفارت که مشرف به دریای مدیترانه است، رخ داد و سپس محله اطراف سفارت به محل ورود و خروج سریع آمبولانس هایی تبدیل شد که تا ساعت ۱۶:۳۰ (دو ساعت پس از وقوع انفجار)، ۱۰۰ مجروح را همراه با ۳۴ کشته از محوطه سفارت امریکا به بیمارستان های بیروت منتقل می کردند.

آخرین گزارش هـا حاکی است طبقه ای که اسـناد محرمانه سـفارت امریکا در آن نگهـداری می شود دراثر این انفجار کاملًا آسـیب دیـده است. هنگام انفجار اکثر قریب به اتفاق کارکنان سـفارت امریکا در محل نهارخوری سـفارت که در طبقه اول واقع است، بودند؛ به همین دلیل به گزارش رادیو لندن، بیش از نیمی از کارکنان سفارت امریکا در این حـادثه کشـته یـا زخمی شـده انـد. از سوی دیگر، فیلیپ حبیب و موریس دراپر فرسـتادگان امریکـا که در بیروت مشـغول مـذاکره بـا مقامات لبنانی بودنـد، بلافاصـله مـذاکرات خود را قطع کردنـد تا بتواننـد اخبار و گزارش های لحظهبه لحظه این انفجار را دنبال کننـد. قرار بود حبیب بار دیگر به فلسـطین اشـغالی برود که احتمالاً وقوع این انفجار سـفر وی را به تأخیر خواهد انداخت. طبق آخرین گزارش های واصـله، در حادثه انفجار سفارت امریکا در بیروت دست کم ۳۹ تن ازجمله ۳ دیپلمات و ۶ تفنگ دار دریایی امریکا کشته شده اند؛ یک مقام پلیس لبنان گفت تاکنون مرگ ۳۹ تن تأیید شده است.»

دراین حال، خبرگزاری فرانسه از بیروت گزارش داد: «سازمان جهاد اسـلامی مسـئولیت انفجار سفارت امریکا در بیروت را به عهده گرفت. شخصی که خود را وابسته به این سازمـان معرفی کرد، ۱۰ دقیقه پس از انفجـار، در تمـاس تلفنی بـا خبرگزاری فرانسه اظهـار کرد ما مسـئولیت این انفجار که آن را عملیات فجر نام گذاشـته ایم به عهـده می گیریم. ماه پیش نیز این سازمان مسئولیت

ص: ۸۲۶

۱- شدت انفجار به حدی بود که به ساختمان های مجاور تا شعاع یک کیلومتری خسارت وارد شد.

حمله به تفنگ داران دریایی امریکا را به عهده گرفته بود.»

بلافاصله پس از این انفجار، رونالد ریگان رئیس جمهوری امریکا، انفجار سفارت امریکا در بیروت را مذبوحانه توصیف و آن را محکوم کرد. وی گفت: این انفجار امریکا را از ادامه تلاش هایش به منظور برقراری صلح در منطقه باز نخواهد داشت. ریگان افزود: ما به ادامه آنچه می دانیم به حق است ادامه خواهیم داد. وی متذکر شد که این انفجار موجب مرگ تعدادی از امریکاییان شده است. خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد نیز این انفجار را موجب به خطرافتادن کوشش های صلح در خاورمیانه دانست.

وقوع این انفجار بازتاب هایی را در میان سیاستمداران امریکایی با موضوع حفظ تفنگ داران امریکایی در بیروت یا خارج کردن آنها درپی داشت.

باری گلدواتر سناتور محافظه کار امریکا، پس از این حادثه گفت: «تصور می کنم تفنگ داران امریکا باید از لبنان خارج شوند. فکر می کنم لازم است آنها را به کشور بازگردانیم، ما به سوی آشوب و دردسر پیش می رویم.» اما دو سناتور جمهوری خواه دیگر عقیده داشتند امریکا نباید روش خود را در مقابل صلح خاورمیانه تغییر داده یا نیروهای خود را از لبنان خارج سازد. سناتور هاوارد بیلر رهبر جمهوری خواهان در سنا، گفت: «خارج کردن تفنگ داران امریکایی از لبنان یک اشتباه است.» سناتور جان تاور نیز با خارج کردن نیروهای امریکایی از لبنان مخالفت کرد. لاری اسپیکس منشی مطبوعاتی کاخ سفید، گفت: «ما این وضع را فاجعه آمیز تلقی می کنیم. این یک عمل تروریستی نفرت آور است و از آن جهت هولناک است که در سفارت خانه ای اتفاق افتاده است که در آن امریکایی ها و لبنانی ها در کنار هم در یکی از دشوارترین محیط ها کار می کنند.» اسپیکس به خبرنگاران گفت این بمب گذاری، امریکا را از تعقیب تلاش های صلح باز نمی دارد.(۱)-(۲)

۱- روزنامه اطلاعات مورخ ۳۰/۱/۱۳۶۲ در صفحه ۱۱ خود این بخش از خبر را به نقل از رویتر آورده است.

۲- روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر؛ و- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۶، بیروت، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

امین جمیل رئیس جمهور لبنان، ایلی سالم وزیر امور خارجه لبنان و اسحاق شامیر وزیر امور خارجه رژیم اشغالگر قدس، به انفجار سفارت امریکا واکنش نشان دادند.

به گزارش یونایتدپرس، امین جمیل رئیس جمهور لبنان، با ارسال پیامی برای ریگان رئیس جمهور امریکا، نگرانی خود را از انفجار سفارت امریکا ابراز داشت و از وی خواست که پیکارش را برای بازگرداندن صلح در لبنان و خاورمیانه دنبال کند. وی خاطرنشان کرد: «من عمیقاً از اقدام جنایتکارانه ای که علیه سفارت شما در بیروت صورت گرفت متأسفم.»

ایلی سالم وزیر امور خارجه لبنان نیز در همین خصوص پیامی جداگانه برای ریگان فرستاد و در آن از وقوع این حادثه اظهار تأسف کرد.

در همین حال، اسحاق شامیر وزیر امور خارجه رژیم اشغالگر قدس در مصاحبه با شبکه تلویزیونی ا.بی.سی. با بیان اینکه از شنیدن خبر انفجار در سفارت امریکا در بیروت یکه خورده است، اظهار کرد: این حادثه نباید خللی در مذاکرات خاورمیانه به وجود آورد. وی افزود: این حادثه بسیار وحشتناک است و امریکا و لبنان را وادار می کند که به این مسائل وحشتناک که در لبنان روی می دهد پایان دهند. شامیر درباره تأثیر حادثه انفجار بمب در مذاکرات مربوط به خروج کلیه نیروهای خارجی از لبنان گفت: این واقعه روند مذاکرات را دشوارتر نمی کند، بلکه مذاکره کنندگان باید تلاش بیشتری برای رسیدن به توافق و همکاری به منظور برقراری امنیت تمام عیار به عمل آورند.(۱)

از سوی دیگر، صلاح زواوی سفیر فلسطین در تهران، در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اظهار خوشحالی از این اقدام گفت: «با خوشحالی خبر انفجار سفارت امریکا در لبنان را دریافت کردم و امیدوارم این اولین قدم واقعی برای بربادادن منافع امریکا در منطقه و پاسخ گویی جدی به تهدیدات امریکا در خاورمیانه باشد.»

وی افزود: «بدون شک امریکا بزرگ ترین دشمن فلسطینی ها و اسلام است و بدون شک ما خبر انفجار مرکز فعالیت آنان در بیروت را با خوشحالی شنیده و امیدواریم این اقدام مقدمه عملیات جدیدی علیه منافع امریکا در منطقه و درنهایت نابودکردن منافع امریکا در خاورمیانه باشد.»(۲)-(۳)

ص: ۸۲۸

۱- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش داد: روز ۱۶ بهمن ماه ۱۳۶۱ (ده هفته قبل) مرکز تحقیقات فلسطین در بیروت صحنه انفجار مشابهی بود که در آن حداقل ۲۳ تن شهید و ۹۵ عابر زخمی شدند. در این حادثه که با انفجار ۷۰ کیلو ماده منفجره تعبیه شده در یک اتومبیل امریکایی در مقابل ساختمان رخ داد، تمامی شش طبقه ساختمان ویران شد و درپی این جنایت انقلابیون مسلمان فلسطین تهدید کردند از عاملان این جنایت انتقام خواهند گرفت. (روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، صآخر؛ و - روزنامه اطلاعات، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۶.)

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از تلاش منابع خبری و تبلیغی غرب برای واردکردن ایران به معرکه انفجار سفارت امریکا و اهداف آنها از انجام به چنین اقداماتی اعلام کرد:

«چند ساعت پس از وقوع انفجار در سفارت امریکا در لبنان، رسانه های گروهی غرب ازجمله بی بی سی، [رادیو] اسرائیل و خبرگزاری های آسوشیتدپرس، فرانسه و آلمان غربی تلاش کردند انفجار را به گروهی طرف دار ایران به نام جهاد اسلامی نسبت دهند و از این طریق پای شیعیان لبنان و انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران را به ماجرای قتل ۴۰ کارمند حاضر در ساختمان بکشند.

بی بی سی در ساعت ۱۸:۳۰ در بخش انگلیسی پس از گزارش تلفنی ۴ دقیقه ای خبرنگارش از حادثه گفت: یک گروه به نام جهاد اسلامی که به ایران تمایلات فراوانی دارد مسئولیت را برعهده گرفته است. رادیو اسرائیل در ساعت ۱۶ در بخش فارسی خود بلافاصله پس از بخش اخبار داخلی اسرائیل، از ماجرا خبر داد و اعلام کرد که یک گروه طرف دار ایران عامل این انفجار بوده است و نام گروه جهاد اسلامی است که می خواهد از لبنان کشوری بسازد که رژیم آن مانند حکومت آیت الله خمینی باشد.»

خبرگزاری جمهوری اسلامی افزود: «به هرصورت، کلیه رسانه های غربی با شتاب سعی دارند طرف داران شیعه ایران را عامل این انفجار اعلام کنند و احتمالاً در چند روز آینده توطئه جدیدی را علیه مسلمانان انقلابی لبنان به خصوص شیعیان شکل دهند. همان گونه که در تابستان گذشته با یک طرح ساختگی پس از ترور سفیر رژیم اشغالگر قدس در لندن به دست یک سرهنگ اطلاعاتی رژیم عراق، مقدمه حمله گسترده اسرائیل به لبنان و زمینه نفوذ وسیع امریکا در منطقه را فراهم ساختند.

در ساعت ۱۹:۴۵، بخش فارسی رادیو لندن مطالب بی بی سی انگلیسی در ساعت ۱۸:۳۰ را تقریباً تکرار کرده و گفت که گروهی که قبول مسئولیت کرده جهاد اسلامی است که ظاهراً شیعیان لبنانی طرف دار ایران در آن عضویت دارند و این عده در چند حمله اخیر علیه نیروهای چندملیتی در لبنان دست داشته و هدف خود را بیرون کردن امریکایی ها از لبنان اعلام کرده اند.»(۱)

همسو با این کوشش ها، آسوشیتدپرس نیز اعلام کرد: «گفته می شود گروه الجهاد الاسلامی که مسئولیت بمب گذاری سفارت امریکا را به عهده گرفته است، یک جناح هوادار ایران است که با یک هزار تن از پاسداران انقلاب ایران در شرق لبنان، همکاری فعالانه ای دارد. این گروه طی چند ماه اخیر، مسئولیت حمله به نیروهای فرانسوی، ایتالیایی و امریکایی حافظ صلح را به عهده گرفته است. به اعتقاد منابع مطلع و پلیس، این گروه به یکی از جناح های تندروی شبه نظامیان شیعه امل وابسته است. این گروه که چند صد مرد مسلح دارد در شهر باستانی بعلبک مستقر است و فرماندهی آن را یک معلم چهل ساله به عهده دارد.

در این شهر ۲۵۰۰ ساله که در دره حاصلخیر بقاع واقع شده، پاسداران انقلاب ایران نیز حضور دارند آنها که به منظور کمک به سربازان سوری آمده اند در یک ساختمان دوطبقه مستقر هستند و پوسترهای بزرگ [امام] خمینی و شعارهای ضدامریکا بر آن نقش بسته است. به گفته مقام های لبنانی، پاسداران انقلاب ایران و دنباله روهای شیعه لبنانی شان در حمله به ارتش لبنان که در آن ۶ سرباز لبنانی و ۳ شبه نظامی به هلاکت رسیدند شرکت داشته اند.»(۲)

ص: ۸۲۹

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۱/۱۳۶۲.

۲- همان.

روزشمار جنگ سه شنبه ۳۰ فروردین ۱۳۶۲ ۵ رجب ۱۴۰۳ ۱۹ آوریل ۱۹۸۳

۱

طبق گزارش منابع مطلع، ارسال اسلحه و مهمات به عراق از مرزهای کشورهای عربی همسایه این کشور همچنان ادامه دارد. علاوه بر کشورهای عرب منطقه برخی کشورهای غربی نیز به شکل های گوناگون درزمینه نظامی و تسلیحاتی از عراق پشتیبانی می کنند. در همین خصوص و در ادامه چالش های ایجادشده میان سیاستمداران ایتالیایی درپی سقوط یک بالگرد عراقی در ایتالیا، یکی از نمایندگان حزب سوسیالیست این کشور به وضوح به حمایت ایتالیا از عراق اذعان کرد.

امروز یک فروند کشتی روسی حامل مهمات برای تخلیه بار در بندر شعیبه کویت پهلو گرفت. قرار است محموله این کشتی به عراق منتقل شود. همچنین ۳۲ تریلر حامل مهمات ازطریق مرز نویسیب کویت وارد عراق شد.(۱)به گزارش منابع اطلاعاتی در هفته جاری، ۱۱۵ دستگاه تریلر حامل مهمات و تجهیزات نظامی از کشورهای عربی منطقه به طور جداگانه به عراق ارسال شده است. منابع نظامی نیز اعلام کردند کویت ۴ دستگاه تریلر، اردن ۵۰ دستگاه و عربستان ۲۵ دستگاه تریلر حامل تسلیحات و انواع جنگ افزار به عراق ارسال کرده اند.(۲)

از سوی دیگر، پس از گذشت چندین هفته از ماجرای سقوط بالگرد نظامی عراق در ایتالیا و سکوت ابهام آمیز منابع خبری غرب دراین باره، یکی از نشریات معارضین عراقی، اطلاعاتی را درباره واکنش سیاستمداران ایتالیایی به این مسئله منتشر کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، روزنامه الجهاد ارگان حرکت اسلامی عراق در شماره امروز خود در مقاله ای نوشته است: این حادثه که هیچ گونه انعکاسی در رسانه های گروهی عراق نداشت، برای بسیاری از سیاستمداران ایتالیایی سؤال برانگیز شده است. این مقاله با اشاره به استیضاح دولت ایتالیا آورده است زمانی که یکی از اعضای پارلمان ایتالیا دولت این کشور را درخصوص این حادثه مورد استیضاح قرار داد، یکی از نمایندگان عضو حزب سوسیالیست ضمن پشتیبانی از دولت در پاسخ او گفت: این موضوع برای ما روشن است و از جزئیات آن مطلع هستیم. این نماینده افزود که افسران عراقی نزد ما آموزش می بینند، زیرا پشتیبان عراق در جنگ علیه ایران می باشیم. او تأکید کرد که پایگاه های نظامی ناتو نیز از این جریان مطلع هستند.(۳)

ص: ۸۳۱

۱- سند شماره ۱۳۴۶۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۳۱، ۲/۲/۱۳۶۲، ص۹.

۲- سند شماره ۱۳۴۶۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران - اداره دوم فرماندهی (اطلاعات)، شماره ۳۲/۴، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۷.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه الجهاد (ارگان حرکت اسلامی عراق).

۱

در ادامه اعزام نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ، امروز نیز گروهی از داوطلبان از شهرهای ساری، گرگان، بهشهر، بابل، آمل، تنکابن، نوشهر، چالوس و رامسر به همراه جمع کثیری از نیروهای بسیج سپاه پاسداران منطقه۳ (گیلان و مازندران) راهی مناطق جنگی شدند. علاوه براین، از کرمان، سیرجان، جیرفت، ماهان، رفسنجان، یاسوج، گچساران، اهر، میناب، جزیره هرمز، شهرهای مختلف آذربایجان، جهرم، نیشابور، بوشهر، جزیره خارک، خمینی شهر، رزن همدان، بندرعباس، فسا، داراب، نی ریز، استهبان، ده بید، ارسنجان، آباده، بخش سروستان، گوار، منطقه۹ شیراز، برازجان و روستاهای تابعه، داوطلبان بسیجی در میان بدرقه مردم به جبهه های جنگ عزیمت کردند.(۱)

از سوی دیگر، به منظور ارسال کمک های تدارکاتی (اعم از نیرو و تجهیزات) به جبهه های جنگ اقداماتی بدین شرح انجام شد:

اعزام ۴ گروه خدماتی و تدارکاتی شامل راننده، لوله کش، جوشکار و انتظامات از سپاه پاسداران شهرهای قائمشهر، بهشهر، چالوس، نوشهر و یک اکیپ راه سازی متشکل از ایثارگران جهاد سازندگی زنجان به همراه ۲ دستگاه بولدوزر، یک دستگاه لودر، یک دستگاه آمبولانس، یک دستگاه کانتن تریلر، ۲ دستگاه تراکتور، ۲ دستگاه دامپر و بتونیر، ۱۵ دستگاه تانکر سیار و ثابت، یک دستگاه موتورجوش و ۵ دستگاه وانت بار؛ علاوه براین یک اکیپ فنی شامل راننده ماشین آلات سبک و سنگین، جوشکار و مکانیک ازطریق ستاد هماهنگی و پشتیبانی جبهه های استان آذربایجان شرقی و گروهی از نیروهای تدارکاتی و فنی جهاد سازندگی کاشان متشکل از رادیاتورساز، صافکار، راننده و آشپز و نیز یک اکیپ متشکل از راننده، آشپز، لوله کش و آرایشگر از برازجان راهی مناطق جنگی شدند. از ستاد پشتیبانی مناطق جنگی جهاد سازندگی استان مازندران هم گروهی از برادران شامل راننده لودر، بولدوزر، کمپرسی، جوشکار و قایقران به جبهه های جنگ اعزام شدند.(۲)

پناهندگان عراقی مستقر در اردوگاه کرج نیز مبلغ ۲۰۰ هزار ریال از سود شرکت تعاونی اردوگاه خود را به حساب جاری ۴۴۲ بازسازی مناطق جنگی واریز کردند. همچنین دانش آموزان و کارکنان دبیرستان دهخدای شهرستان کرج، مبلغ ۱۰۵,۶۵۵ ریال به حساب ۲۲۲ دولت جمهوری اسلامی جهت بازسازی مناطق آزادشده واریز کردند.(۳)

۲

به رغم ناکامی نیروهای خودی در دستیابی به اهداف تعیین شده در عملیات والفجر۱ و عقب نشینی از بخشی از متصرفات روزهای اول و دوم در مراحل بعدی عملیات، به نوعی جو تبلیغاتی ظفر و پیروزی در رسانه های عمومی ادامه دارد. امروز روزنامه کیهان بدون اشاره به تعداد اسرای عراقی از انتقال آنها به پشت جبهه های جنگ خبر داد. به نوشته این روزنامه: «گروهی از اسرای عراقی که در مرحله اول عملیات پیروزمندانه والفجر به دست پرتوان

ص: ۸۳۲

۱- روزنامه اطلاعات، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۲- همان.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

نیروهای اسلام به اسارت درآمده اند روز گذشته به وسیله چند دستگاه اتوبوس و مینی بوس در شهر مقاوم و شهیدپرور اهواز از مقابل مردم قهرمان این شهر عبور کردند. به هنگام عبور اتومبیل های حامل اسرای عراقی در خیابان های این شهر جمعیت عظیم مردم که در دو طرف خیابان ها اجتماع کرده بودند ضمن خوشحالی از پیروزی رزمندگان اسلام با دادن شعار "مرگ بر امریکا"، "مرگ بر صدام" و "مرگ بر اسرائیل" پشتیبانی بی دریغ خود را از رزمندگان قدرتمند اسلام و مراتب تنفر و انزجارشان را از رژیم بعثی صهیونیستی عراق اعلام داشتند. ... اسرای عراقی نیز شعارهای "النصر للاسلام و الموت لصدام"، "لا شرقیه، لا غربیه، جمهوریه اسلامیه" و "الله واحد، خمینی قائد" را سر دادند.»(۱)

البته باتوجه به حساسیت موضوع که از یک سو آگاهی مردم از واقعیات را ضروری می سازد و از سوی دیگر، امکان سوءاستفاده دشمن و جبهه مقابل را فراهم می کند، تبلیغات یکی از دغدغه های مسئولان امر بوده است. آقای هاشمی رفسنجانی در خاطرات خود به این موضوع حساس پرداخته و نوشته است:

«درمورد تبلیغات جنگ در جلسه تصمیم گرفته شد که آهنگ آن باید آهنگ پیروزی باشد، نه عدم موفقیت. بعضی ها از بی اعتمادشدن مردم به اخبار رسانه ها درصورت نگفتن واقعیت های نتایج عملیات والفجر۱ نگران بودند. از اول سعی داشته ایم که حتی المقدور واقعیت های جبهه را به مردم بگوییم، ولی دشمن معمولاً به جنگ روانی متوسل می شود و با امکانات فراوان حامیان شرقی و غربی و مرتجعین منطقه، حقایق را به نفع خود، وارونه جلوه می دهد، حتی در شکست هایی مثل فتح خرمشهر و فتح المبین هم به عنوان عقب نشینی مظفرانه، به مردم و نظامیانش روحیه می دهد. بالاخره مخالفان تبلیغات در این عملیات قانع شدند که در جنگ، منطقی نیست واقعیت ها حتی به نفع دشمن گفته شود، گرچه به خاطر پراکنده شدن رزمنده ها در بین مردم، حقایق روشن می شود.»(۲)

۱

نیروهای خودی در دو عملیات بخش هایی از منطقه پسوه و پیرانشهر را پاک سازی کردند. همچنین امروز برخورد دو خودرو با مین تلفاتی به بار آورد. افراد حزب دمکرات نیز درپی تهدیدات خود مبنی بر برخورد با روستاییانی که به وسیله سپاه تسلیح می شوند، در منطقه عمومی سلماس، به چند روستا حمله کردند.

در عملیاتی که از روز گذشته در غرب پسوه، آغاز شده بود، نیروهای خودی توانستند ارتفاعات خورنج را به طور کامل پاک سازی کنند. در این اقدام، ۲ تن از عناصر مسلح غیرقانونی دستگیر و تعدادی از آنان نیز کشته یا زخمی شدند. از افراد خودی نیز ۲ تن شهید و ۳ تن زخمی شدند.(۳)

ص: ۸۳۳

۱- روزنامه کیهان، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی (آرامش و چالش)، ۱۳۶۲، به اهتمام مهدی هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ص۵۱.

۳- سند شماره ۳۳۴۸۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات پیرانشهر به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۲/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۳۴۸۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات پیرانشهر به اطلاعات قرارگاه حمزه، ۲/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

نیروهای خودی همچنین موفق شدند روستای قره خضر در جنوب شرقی پیرانشهر را پاک سازی کنند. در این عملیات ۸ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۱۳ تن از آنان زخمی شدند.(۱)

در جاده مهاباد – نقده نیز براثر انفجار دو مین، ۲۱ تن از نیروهای خودی زخمی شدند.(۲)

در روستای محمدشاه در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی نقده، یک وانت بار شخصی با مینی که افراد مسلح ضدانقلاب کار گذاشته بودند برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه از ۴ سرنشین خودرو که همگی از اهالی بومی منطقه بودند، یکی کشته و ۳ تن دیگر زخمی شدند.(۳)

در محور پسوه – مهاباد نیز یک خودرو ایفای خودی روی مین رفت که براثر انفجار آن ۲ تن زخمی شدند.(۴)

افراد حزب دمکرات کردستان روستای اصلانیک در جنوب غربی سلماس را محاصره و با غافلگیرکردن افراد بسیج این روستا آنها را خلع سلاح کرده و ۱۸ تن از اهالی روستا را به گروگان بردند.(۵)

افراد این حزب همچنین در منطقه شمال سلماس، شبانه به چندین روستا دستبرد زدند. آنها پس از ضرب وجرح تعدادی از وابستگان جوانمردان(۶) هنگام ترک محل با شنیدن صدای قطار ایران – ترکیه (تبریز – وان) یک گلوله آر.پی.جی. به سمت آن شلیک کردند که به قطار برخورد نکرد. سپس درحالی که قطار درحال دورشدن بود آخرین واگن آن را به گلوله بستند، اما آسیبی به قطار وارد نشد. مهاجمان پس از این اقدام، منطقه را ترک کردند.(۷)

رادیو صدای کردستان این بار نیز موقعیت را برای تبلیغات سازمانی و چریکی مناسب تشخیص داد و ادعا کرد: «پیش مرگان قهرمان از نیروی شهید سروان حاتم ریل راه آهن قطار تبریز را در فاصله بین دو ایستگاه زمور و ایستگاه ذیر به کنترل گرفتند و در ساعت ۱۰ شب، قطار باری حامل خواربار و آذوقه را با سلاح سنگین و آر.پی.جی۷ مورد حمله قرار دادند که درنتیجه ۲۶ واگن قطار [!] مذکور از ریل خارج و منهدم گردید و محموله آن آتش گرفت و خسارات مالی فراوانی به دولت وارد آمد.»(۸)

۱

برخی اخبار امروز حاکی از کمک های تسلیحاتی عراق به حزب دمکرات و گروه کومه له و هماهنگی عملیاتی این قبیل گروه ها با فرماندهان نظامی عراق است.

امروز ارتش عراق ۲۰ هزار تیر فشنگ، ۳۰۰ قبضه اسلحه برنو، ۱۷۰ قبضه کلاشینکف و ۶ قبضه قناسه از انبارهای پادگان سیدصادق عراق به رابط تسلیحاتی حزب دمکرات کردستان ایران تحویل داد.(۹)

ص: ۸۳۴

۱– سند شماره ۳۳۴۸۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات پیرانشهر به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲– سند شماره ۱۰۳۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۹، ص۴؛ و– سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۳.

۳– . سند شماره ۱۰۳۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و– سند شماره ۳۵۰۷۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۲۴۷، از ساعت ۱۹:۰۰ روز ۳۰/۱/۶۲ الی ۱۹:۰۰ روز ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۴.

۴– سند شماره ۳۳۴۸۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه حمزه (طرح و عملیات) به ستاد مرکزی (طرح و عملیات)، ۴/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵– سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲؛ و– سند شماره ۳۵۰۸۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه سلماس (فرماندهی) به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۳۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۶– همکاران محلی نیروهای ژاندارمری

۷– سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱۷ ؛ و– سند شماره ۳۱۶۸۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوی (طرح و برنامه عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)؛ و– سند شماره ۳۳۴۸۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه خوی به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۸– واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۸/۲/۱۳۶۲ صص ۱۶ و ۱۷، رادیو صدای کردستان، ۵/۲/۱۳۶۲.

۹– سند شماره ۳۶۷۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۱؛ و– سند شماره ۳۳۴۸۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا – معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۴۰، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۲.

همچنین اخیراً ارتش عراق ۱۴۰۰ عدد مین ضد نفر، ۸۰ گلوله خمپاره ۸۱ میلی متری و ۱۲۰ عدد گلوله ۶۰ میلی متری به شیخ جلال حسینی(۱) تحویل داده است و او مقداری از این مهمات را در جنوب مهاباد، تحویل گروه کومه له داده است.(۲)

از سوی دیگر، یکی از مسئولان لشکر۴ عراق در جلسه ای که مسئولان کومه له، حزب دمکرات، رزگاری و عده ای از سران جاش های عراق در آن شرکت داشتند، اعلام کرده است درصورتی که آنها بتوانند قله خانی، مله خور، خورنوازان و چناره(۳) در منطقه عمومی حلبچه را تصرف کنند، ارتش عراق به آنان ۳ میلیون دینار عراق جایزه خواهد داد.(۴)

۱

واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد در عملیاتی که با همکاری اطلاعاتی ۳۶ میلیونی و به نام شهید محراب آیت الله اشرفی اصفهانی اجرا شد، تشکیلات گروه های کمونیستی و محارب اتحادیه کمونیست های ایران، راه کارگر و حزب کار ایران و طوفان در استان اصفهان متلاشی شد و کلیه اعضای مرکزیت و اعضای این گروه ها که بیش از ۱۰۰ نفر بودند دستگیر شدند.

در این اقدام ۱۰ خانه تیمی، ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال پول نقد، چندین دستگاه خودرو و موتورسیکلت، ۱۲ قبضه سلاح گرم، ۱۰,۰۰۰ عدد انواع فشنگ، ۸۳ جعبه چاشنی انفجاری و امکانات مختلف چاپی شامل ۱۲ دستگاه چاپ و... به دست نیروهای سپاه افتاد.

اسامی و مسئولیت های سازمانی تعدادی از دستگیرشدگان رده بالای این تشکیلات چنین است:

۱. مهندس الف. د.(۵)*با نام های مستعار جمشید، پرویز، بهمن، عضو مشورتی کمیته رهبری ایران، رابط شیراز - تهران، مسئول کمیته رهبری اصفهان گروهک طوفان.

۲. ع. م. با نام های مستعار اصغر، فرهاد، عضو کمیته رهبری اصفهان گروهک طوفان و مسئول چاپ.

۳. ف. خ. با نام مستعار گلی، عضو کمیته رهبری اصفهان و مسئول تایپ و بخش زنان گروهک طوفان.

۴. م. د. با نام مستعار سپیده، عضو کمیته رهبری اصفهان و مسئول بخش دانش آموزی گروهک طوفان.

۵. ص. ت. ر. با نام مستعار محمد مسئول تشکیلات گروهک اتحادیه کمونیست های ایران.

۶. الف. د. مسئول تشکیلات اتحادیه کمونیست های ایران شهرکرد.

۷. الف. ح. یکی از عوامل درگیری های سال گذشته آمل وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران.

۱- وی یکی از رابطان تسلیحاتی مورد اعتماد دولت عراق با گروه هایی چون حزب دمکرات و گروه کومه له است.

۲- سند شماره ۳۴۵۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲) به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۵۰۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرماندهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، ستاد عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۲۳۸، ۳/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۳۶۷۶۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر۲۸ پیاده (رکن۲)، به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری کردستان (رکن۲)، ۳/۲/۱۳۶۲، ص۱.

۳- این مناطق در خاک عراق و در دست نیروهای مخالف دولت عراق به ویژه افراد اتحادیه میهنی کردستان (طالبانی ها) است.

۴- سند شماره ۳۶۷۶۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۲.

۵- * اسامی کامل این افراد در سند موجود است.

۸. د. ب. یکی از عوامل درگیری های سال گذشته آمل وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران.

۹. ت. ک. با نام های مستعار نعمت، روحی، امیر، مسئول تشکیلاتی گروهک راه کارگر در اصفهان.

۱۰. ن. ف. با نام های مستعار منصور، حسن، قدرت، عضو مرکزیت و جانشین مسئول تشکیلات گروهک راه کارگر در اصفهان.

۱۱. س. م. با نام مستعار مهرداد، عضو مرکزیت گروهک راه کارگر.

۱۲. ح. ج. با نام مستعار جلال، عضو سابق مرکزیت گروهک راه کارگر.(۱)

۱

دو نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با مراجعه به خانه یکی از اعضای دادستانی انقلاب اراک او را به بهانه اینکه برادرش ترور شده است به درب منزل فراخوانده و به محض مشاهده وی چندین گلوله به سمت او شلیک کردند، اما با هوشیاری این فرد اغلب تیرها به خطا رفت و او فقط جراحت سطحی برداشت(۲)

در آستانه اشرفیه نیز دو تن از افراد سازمان کمونیست های ایران (سربداران) که در حمله مسلحانه به آمل شرکت داشتند دستگیر شدند. یکی از این افراد که پی برده بود نیروهای سپاه در تعقیب او هستند، به داخل جنگل فرار کرد، اما با شجاعت و سماجت یکی از نیروهای شهربانی دستگیر شد.(۳)

۲

ولایتی وزیر امور خارجه، امروز در یک مصاحبه اختصاصی با روزنامه اطلاعات ضمن اشاره به زیان دیدن دوستان منطقه ای امریکا درصورت بروز تشنج در منطقه خلیج فارس، به گفته های اخیر برژینسکی مبنی براینکه امریکا باید به هر قیمتی ایران را بار دیگر زیر سلطه بگیرد، پاسخ داد. وی همچنین با اظهار نارضایتی از عملکرد ضعیف کشورهای منطقه در قبال اقدام عراق در آلوده کردن محیط زیست خلیج فارس آمادگی ایران را برای مهار نشت نفت اعلام کرد. تکذیب دخالت ایران در انفجار سفارت امریکا در لبنان و برشماری اقدامات تبلیغاتی غرب علیه ایران از دیگر محورهای سخنان ولایتی در این مصاحبه بود.

وزیر امور خارجه درزمینه احتمال آتش افروزی استکبار جهانی در منطقه حساس خلیج فارس گفت: «آتشی که در این منطقه افروخته شد دامن همه را خواهد گرفت و قبل از همه دوستان و عوامل امریکا در منطقه را گرفتار می کند.» وی افزود: «ملت مسلمان ایران با قاطعیت کامل در مقابل هر تجاوزی خواهد ایستاد و اگر یک بیگانه جرئت یابد به داخل خاک ما قدم بگذارد همان پاسخ را که قبلاً امریکایی ها در طبس و عراقی ها در جنوب و غرب ایران گرفتند، خواهند گرفت. بنابراین عقلانی نیست که قدرت های سلطه جوی جهان در منطقه حساس خلیج فارس آتش افروزی کنند.»

۱- سند شماره ۸۹۵۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات سپاه پاسداران، شماره ۲۷۸، ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۲ و ۳.

۲- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۱۳؛ و- سند شماره ۶۷۴۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه۱ به ستاد مرکزی سپاه، ۳۰/۱/۱۳۶۲،سپاه اراک، ۳۱/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۳- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۱۲.

ولایتی درخصوص اظهارات اخیر برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر، مبنی بر ازدست نـدادن ایران حتی به قیمت اشـغال نظامی آن توسط امریکا و تهدیدهای اخیر اسـتکبار جهانی در منطقه اظهار کرد: «امریکایی ها هیـچ گاه این عقیـده را رها نکرده انـد که نبایـد ایران را از دست داد، منتها زورشان نرسـید و و باید بدانند ایران سال هاست که از دست امریکا رفته و ایران در دست هیچ کس جز امت مسـلمان خودش نیست. ملت مسـلمان ما امریکا و اعوانش را از ایران بیرون و دست های غاصب و غارتگر امریکا را از این مملکت قطع کرد و هر دست دیگری را نیز در این چند سال بعد از پیروزی انقلاب اسـلامی به سـمت ایران و منافع ملت ایران دراز شد قطع کرد و در آینده نیز قاطعانه و مصممانه از استقلال و سیاست نه شرقی و نه غربی خود دفاع خواهد کرد.»

وی در ادامه سـخنان خود دراین زمینه افزود: «امریکـایی ها اگر می توانسـتند در اینجا بماننـد از این کشور بیرون نمی رفتنـد زیرا همچنان که می دانیـد به دلخواه خود از این کشور نرفتند، بلکه اخراج شدند و در این درگیری عظیم، به همت مردم، رهبری های امام و تحت لوای اسلام ما توانستیم پیروزمند بیرون آییم و مردم ما در آن زمان با دست های خالی دست های امریکا را از کشورمان قطع کردند، اکنون که ملت ما به سلاح های رزمی نیز مسلح است.»

وزیر امور خـارجه دربـاره شـکست مـذاکرات کشورهـای عضو کنوانسـیون کویت و چگونگی مهار چاه های نفتی درحال فوران و رفع آلودگی نفتی ناشـی از آن گفت: «ما انتظار برخورد قاطع تری ازطرف کشورهای عضو کنوانسـیون با عراق را داشـته و داریم. عراق این چاه ها را زده و برخلاف مقررات و مصوبات سازمان ملل متحد عمل کرده است، زیرا برطبـق مصوبه ۱۹۴۹ (عهـدنامه چهارگـانه ژنو درمورد حقوق جنگ) دو کشوری که درحال نزاع هسـتند حق ندارنـد کاری بکننـد که دامنه عوارض سوء عملیات آنهـا به کشورهـای دیگری خـارج از حـوزه و منطقه نـبرد برسـد. درحـالی که رژیم بعث عراق این کـار را برخلاف مصوبه سازمـان ملـل انجـام داده است و سازمـان ملـل و کنوانسـیون کویت، که برحسب توصـیه محیط زیست در منطقه خلیج فارس و دریای عمان به وجود آمده، باید همگی علیه این جنایت عراق اعتراض کنند و ببینند که آثار و عوارض سوء این جنایت عراق دامن برادران عرب و مسـلمان را در حاشـیه جنوب خلیـج فارس گرفته، زنـدگی آنان، محیط زیست و آب آشامیـدنی آنها را در خطر انداخته است.»

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران افزود: «ایران آمادگی خود را جهت هرنوع همکاری

برای مهـار این چاه های نفت و جلوگیری از آلودگی هرچه بیشتر محیط زیست اعلام کرده است و حتی متعاقب دسـتور حضـرت آیت الله منتظری آمادگی خود را برای آب رسانی به کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس اعلام کرده ایم. ... درحالی که عراق در راه دستیابی به یک راه حل جهت خاموش کردن چاه های مشتعل و بستن نشت نفت سنگ انـدازی می کنـد. صورت مذاکرات در دومین اجلاس نیز مانند جلسات گذشـته نشانه آن است که عراق در راه پیشـرفت کار کنفرانس مانع تراشـیده و سـنگ اندازی کرد. در دومین اجلاس نیز، که هفته قبل در کویت تشکیل شده، همه چیز به سمت دستیابی به یک توافق کلی در حرکت بود، ولی در لحظات آخر کار اجلاس، نمایندگان عراق با بهانه جویی های بیهوده کنفرانس را به شکست کشاندند.»(۱)

وی درخصوص تلاش امریکـا و متحـدانش برای نسبت دادن انفجار سـفارت امریکا در بیروت به جمهوری اسـلامی ایران گفت: «بعـد از پیروزی انقلاب اسـلامی، اسـتکبار جهانی در میادین مختلف علیه جمهوری اسـلامی ایران مبارزه گسترده ای را شـروع کرد و یکی از این میادین، میـدان تبلیغات بود و باتوجه به اینکه رسانه های گروهی جهان عمدتاً در دست استکبار جهانی قرار دارند، طبیعی است که آن طوری که آنها می خواهند، به این رسانه ها جهت داده و آنان را هدایت می کنند.»

ولایتی با بیان اینکه لبنان را نیروهای رژیم اشـغالگر قدس با حمایت امریکا اشـغال کرده و محیط بسیار متشنج و خطرناکی در آن به وجود آورده اند، اضافه کرد: «ملت لبنان خودشان مصالـح خود را می داننـد و نسبت دادن انفجار سـفارت امریکا در بیروت به طرف داران جمهوری اسـلامی یا دوسـتان انقلاب اسـلامی یک توطئه است؛ توطئه ای جهت ارعاب کسانی که در دنیا از انقلاب اسـلامی ما حمایت می کنند و برای این است که جنایت اسرائیل و امریکا را در منطقه علیه ملت های منطقه یا حرکت های امریکا را علیه ایران توجیه کنند.»(۲)

۱

امروز قـائم مقام وزارت امور خارجه ادعای عراق مبنی بر بمباران مناطق مسـکونی آن کشور توسط نیروی هوایی ایران را تکـذیب کرد و هـدف مقامات عراقی از طرح چنین ادعاهایی را زمینه سازی برای حمله به مناطق مسکونی ایران دانست.

احمـد عزیزی پیش ازظهر امروز در مصاحبه ای درخصوص ادعاهای اخیر دولت بغـداد مبنی بر حمله رزمنـدگان اسـلام به مناطق مسـکونی شـهرهای نوار مرزی عراق، آن را توطئه ای برای توجیه اعمـال جنـایت آمیز مزدوران بعث عراق خوانـد و افزود: «جمهوری اسـلامی ایران درصورتی که براسـاس اصول انسانی و اسـلامی محـدودیت حمله به شهرها و شهروندان بی دفاع و مسلمان عراقی را برای خود قائل نبود، توانایی داشت که در طول جنگ ابعاد ضربات کوبنده

۱- روزنامه اطلاعات، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- روزنامه اطلاعات، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۲.

خود را بر پیکر رژیم بعث عراق به چند برابر میزان کنونی افزایش داده و تلاشی این حکومت فاسد را تسریع کند.»

قائم مقام وزارت امور خارجه ضمن تکذیب ادعاهای اخیر دولت بغداد دراین باره گفت: «اتهام حمله جمهوری اسلامی به شهرهای عراق و نقاط غیرنظامی همواره مستمسک عراق برای استمرار حملات غیرانسانی آنان به مناطق مسکونی و اهالی مسلمان و بی دفاع این مناطق بوده است و بی تردید هر دو ملت ایران و عراق از اعمال جنایت پیشگان صدامی اطلاع و آگاهی دارند.»(۱)

یادآوری می شود دو روز پیش نیز نخست وزیر در سخنانی این ادعای مقامات عراقی را تکذیب کرده بود.

۱

پس از پایان بی نتیجه دو مرحله از نشست مسئولان محیط زیست کشورهای عضو کنوانسیون کویت و کوشش های عراق برای بی نتیجه ماندن هر دو نشست، امروز فهد بن عبدالعزیز پادشاه عربستان سعودی، پیامی را دراین باره برای صدام حسین رئیس جمهور عراق، ارسال کرد. رادیو صوت الجماهیر طبق معمول با مصلحت اندیشی مراسم تسلیم پیام ملک فهد به صدام حسین را گزارش کرد. بااین حال نفس ارسال پیام و سفر فرستاده ویژه فهد را نمی توان خوش بینانه تلقی کرد.(۲) رادیو صوت الجماهیر دراین باره گزارش داد:

«آقای رئیس جمهور رهبر صدام حسین، نامه ای از برادر خود اعلیحضرت ملک فهد بن عبدالعزیز پادشاه عربستان سعودی، درباره روابط برادرانه میان دو کشور برادر و تلاش های اخیر به کار گرفته شده جهت حل مشکل نفت ایران که به آب های خلیج عربی [فارس] نشت

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲.

۲- هرچند از وجود اختلاف بین کشورهای عربی حاشیه جنوبی خلیج فارس و رژیم عراق درباره اقدام این کشور در بمباران چاه های نفتی نوروز و به تبع آن تهدیدات زیست محیطی خلیج فارس، اخبار رسمی منتشر نشده است، ولی برخی اخبار غیررسمی وجود چنین اختلاف نظری را تأیید می کند. به عنوان مثال، یک منبع اطلاعاتی دراین باره اعلام کرد: با پیشرفت آلودگی در خلیج فارس و بروز اختلال در کار تأسیسات آب شیرین کن دوبی و کویت این دو کشور نمایندگان عراق را فراخوانده و به آنان گوشزد کرده اند که درصورت تکرار این قبیل اقدامات رابطه خود را با عراق قطع کرده و مانع ورود کالا از کشور خود به مقصد عراق خواهند شد. (سند شماره ۱۲۸۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ژاندارمری، شماره ۴۶۴، ۴/۲/۱۳۶۲ الی ۵/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.)

می کند دریافت نموده است. این نامه را دکتر عبدالعزیز الخویطر وزیر پرورش و فرستاده شخص اعلیحضرت ملک فهد بن عبدالعزیز ظهر امروز، تسلیم آقای رئیس جمهور صدام حسین نموده است.

آقای رئیس جمهور رهبر صدام حسین، در خلال ملاقات خود با دکتر الخویطر توجه عراق را به مشکل نفت نشتی ایران در پرتو علاقه خود به منافع برادران خود در منطقه خلیج عربی [فارس] و علی رغم جنگ تجاوزکارانه رژیم ایران علیه عراق و تعهد این رژیم در لطمه زدن به تأسیسات اقتصادی عراق چه در منطقه خلیج عربی [فارس] و چه در زمین مورد تأکید قرار داده است.

آقای رئیس جمهور صدام حسین، آمادگی کامل عراق را برای همکاری با برادران خود در کشورهای خلیج عربی [فارس] جهت حل سالم این مشکل به نحوی که با منافع اساسی تمامی اطراف ذی ربط مطابقت داشته باشد و تضمین شود که رژیم ایران از مسائل مربوط به حل این مشکل به صورتی که با عرف ها و قوانین بین المللی تنظیم کننده حل این گونه مشکلات تضاد نداشته باشد استفاده ننماید، مورد تأکید قرار داده است. آقای رئیس جمهور همچنین تأکید کرد که باید به هنگام حل این مشکل ضرورت دستیابی به راه حل های تضمین کننده عدم تکرار آن به خاطر عوامل جنگ ایران علیه عراق و اصرار بر آن برخلاف اراده ملل منطقه و منافع اساسی آنها در برقراری امنیت و رفاه، مدنظر قرار گیرد. در این ملاقات آقایان طارق عزیز معاون نخست وزیر و وزیر خارجه و رئیس دفتر ریاست جمهوری حضور داشتند.»(۱)

۱

درحالی که به گواهی منابع سیاسی و نظامی، دولت مصر یکی از تأمین کنندگان اصلی اسلحه و مهمات برای ارتش عراق است، امروز حسنی مبارک رئیس جمهور این کشور، از کشورهای تأمین کننده سلاح برای ایران و عراق خواست تا به منظور جلوگیری از خونریزی بیشتر و انهدام منابع دو کشور، که برخلاف منافع امت اسلامی است، از ارسال سلاح های تهاجمی به آنها خودداری کنند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اعلام این خبر افزود: «حسنی مبارک که همراه با جعفر نمیری رئیس حکومت سودان در یک مصاحبه مطبوعاتی در خارطوم شرکت کرده

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۱، ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۵۸ و ۵۹، رادیو صوت الجماهیر، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

بود، از پاسخ مثبت عراق به کوشش های بین المللی جهت میانجیگری و پایان دادن به جنگ خلیج فارس قدردانی کرد.»(۱)

در ادامه روند تحکیم روابط نزدیک رژیم های حاکم بر مصر و عراق، پنجشنبه آینده، یک هیئت ۱۰۱ نفری مصری برای شرکت در مراسم "هفته دوستی مصر و عراق" وارد بغداد خواهد شد. به گزارش رادیو لیبی این هیئت به عنوان یک هیئت ورزشی از عراق دیدن می کند.(۲)

۱

خبرگزاری رسمی عربستان سعودی سفر روز گذشته یک مقام بلندپایه الجزایری را به عربستان تلاش مجددی برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق دانست.

این خبرگزاری گزارش داد: «اخضر ابراهیمی مشاور جدید رئیس جمهور الجزایر، به منظور انجام یک دیدار هفت روزه از عربستان وارد این کشور شد. ابراهیمی یکی از دیپلمات های الجزایری است که در کوشش های بی ثمر میانجیگری برای خاتمه بخشیدن به این جنگ [ایران و عراق] شرکت داشته است. ... ورود وی به عربستان با ارسال پیام های فهد شاه عربستان و احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه به صدام حسین هم زمان شده است. سکوتوره رئیس یک هیئت سیاسی ۹ نفره است که دراین رابطه سفرهای متعددی به ایران و عراق داشته است. محرک جدید برای پایان بخشیدن به جنگ اخیراً با بروز یک نشت بزرگ نفت در حوزه نفتی آسیب دیده نوروز فراهم آمده است.»(۳)

۲

درپی انفجار روز گذشته سفارت امریکا در لبنان، امروز منابع مختلف خبری به ارزیابی تعداد کشتگان این حادثه پرداخته و اطلاعاتی را درباره چگونگی وقوع انفجار بیان کردند.

خبرگزاری فرانسه درباره تلفات حادثه انفجار در سفارت امریکا اعلام کرد: «رقم کشته شدگان انفجار سفارت امریکا در بیروت ممکن است که به ۷۹ نفر برسد. از منابع پلیس کسب اطلاع شده است که تعداد کشته شدگانی که هویتشان معلوم شده ۲۱ نفر است؛ ۷ نفر از آنها امریکایی هستند. از سوی دیگر، اجساد ۳ یا ۴ نفر که هویتشان معلوم شده از زیر آوارها بیرون آورده شده است. از آن تعداد از مجروحان که در بیمارستان ها بستری شده اند ۶۶ نفر بامداد دیروز به خانه های خود بازگشته اند. از میان نیروهای انتظامی لبنان یک ژاندارم به قتل رسیده و ۲ ژاندارم دیگر ناپدید شده اند.

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص آخر.

۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از خبرگزاری رسمی عربستان.

برپایه یک گزارش دیگر، حدود ۲۰ جسد دیگر در زیر آوار سفارت امریکا در بیروت مدفون است. تنها در کافه تریای سفارت در طبقه اول ساختمانِ هفت طبقه، حدود ۲۴ نفر که ۱۲ نفر آن امریکایی بوده اند، هنوز مفقود هستند. از بین افرادی که به هنگام انفجار کشته شده اند، ۵ غیرنظامی امریکایی و ۶ نفر تفنگ دار دریایی به چشم می خورد. ۲۱ امریکایی نیز مجروح شده اند. ۲ جسد پریشب خارج شده و ۱۲ ژاندارم لبنانی که در طبقه همکف بوده اند هنوز مفقود هستند.»(۱)

رادیو بی بی سی نیز چگونگی وقوع انفجار در سفارت را این گونه توصیف کرد:

«عده ای معتقدند که عامل این انفجار وجود یک کامیون پارک شده در کنار خیابان سفارتخانه با شماره سیاسی و یا حمله یک اتومبیل حامل بمب به ساختمان سفارت بوده است. در همین حال یک گروه سیاسی که خود را جهاد اسلامی خوانده است مسئولیت عملیات را به عهده گرفته است. اما آنچه هنوز آشکار نشده این است که چگونه یکی از سفارتخانه ها در بیروت با داشتن بهترین تور امنیتی توانسته مورد حمله واقع شود، رادیو محلی گفته است که احتمالاً این حمله با حمل مواد منفجره در یک وسیله نقلیه با آرم پایگاه امریکا صورت گرفته است.»(۲)

خبرنگار بخش انگلیسی رادیو لندن نیز درباره تأثیر این حادثه در سیاست امریکا در منطقه خاورمیانه گفت: «من فکر می کنم که پرزیدنت ریگان و باقی هیئت مذاکره کننده دیپلماتیک وی خیلی اکراه دارند که قبول کنند این حادثه در آنها تأثیر منفی داشته است. من فکر می کنم که آنها به شدت در مقابل این ایده مقاومت خواهند نمود و فکر می کنم این واقعیت که مذاکرات اسرائیلی ها، لبنانی ها و امریکایی ها درباره خروج نیروهای خارجی از لبنان امروز مطابق با برنامه انجام گردید، نشانه این است که امریکایی ها مصمم هستند نشان دهند که این حادثه توازن آنها را برهم نزده است.»(۳)

۱

با گذشت یک روز از انفجار در ساختمان سفارت امریکا در بیروت، گمانه زنی های مختلفی درخصوص عاملان این بمب گذاری مطرح می شود.

سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا، با رد دخالت سازمان های فلسطینی در این حادثه، معرفی عاملان آن را به بررسی دقیق تر موکول کرده است، خبرگزاری خلیج به نقل از آلن جرج سخنگوی رسمی وزارت امور خارجه امریکا، گفت: «اطلاعاتی که دراین زمینه به واشنگتن رسیده هیچ گونه دلالتی بر شرکت سازمان های فلسطینی در این انفجار ندارد. این سخنگو ضمن مخالفت با نسبت دادن این انفجار به یک گروه، گفت: امریکا پیش از آنکه دولت لبنان تحقیقات خود را پایان دهد نمی تواند دراین زمینه اظهارنظر کند.»(۴)

۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۳.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۱، ۳۱/۱/۱۳۶۲، ص۲۸، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از بی بی سی انگلیسی.

۳- همان، ص۳۳، رادیو لندن انگلیسی، ۳۰/۱/۱۳۶۲.

۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۱/۱۳۶۲، ص۱۹، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری خلیج.

در همین حال، بی بی سی همچنان شتاب زده درپی پیوندزدن این اقدام با ایران یا گروه های مرتبط با ایران است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، رادیو بی بی سی در بخش اخبار بین المللی خود اعلام کرد: «گروهی که مسئولیت انفجار بمب در بیروت را به عهده گرفته است یا ایرانی بوده یا با ایران ارتباط داشته است. در این برنامه گفته شد که آنها بخشی از طرح ایران برای صدور انقلاب بوده اند. این رادیو افزود که ۱۰۰۰ ایرانی از اعضای پاسداران انقلاب درحال حاضر در بیروت هستند. در این برنامه که مصاحبه ای با فرد هالیدی بود، از وی سؤال شد آیا گروهی به نام جهاد اسلامی که با ایران ارتباط دارد و مسئولیت حادثه بمب گذاری را به عهده گرفته می تواند عامل این کار باشد؟ وی پاسخ مثبت داد و افزود: همان طورکه این کار را ده ها گروه دیگر می توانستند انجام دهند.

درمورد ارتباط این گروه با ایران از هالیدی سؤال شد و او گفت که این گروه تا اندازه ای از ایران حمایت می کند و به طورکلی مخالف امریکا و حتی سوریه است و با ایجاد یک دولت مسیحی باثبات و طرف دار غرب در لبنان که امریکا برای ایجاد آن سعی و تلاش می کند مخالفت می کند.

مجری بی بی سی به نقل از هالیدی گفت که آنها حامیان آیت الله خمینی بودند، ولی هنگامی که از وی (هالیدی) سؤال شد آیا آیت الله خمینی نیز آنها را حمایت می کند، پاسخ داد که قبل از انقلاب ایران یک گروه شیعه در جنوب لبنان وجود داشته است. همچنین ایران، به اصطلاح داوطلبانی به لبنان اعزام داشته است. اگرچه گروه های شیعی از ایران پول و اسلحه دریافت کرده اند، بااین حال، هالیدی شک دارد که آیت الله خمینی یا دولت ایران یک ارتباط روزمره با آنها داشته است. اینکه آیا ایرانی ها از [موضوع] بمب اطلاعی داشته اند نیز مشخص نبود، ولی هالیدی گفت ایران از هر عملی که بر ایالات متحده ضربه وارد آورد، خوشحال خواهد شد.»(۱)

دراین حال روزنامه های چاپ امارات متحده عربی جانب داری امریکا از سیاست های ضدایران و اشغال لبنان را مهم ترین علت بروز این حادثه دانستند. خبرگزاری جمهوری اسلامی از مقالات امروز روزنامه های الاتحاد و الوحده گزارش داد: «دو روزنامه چاپ امارات عربی متحده مقاله هایی را دررابطه با انفجار گسترده روز گذشته در سفارت امریکا در بیروت که مسئولیت آن را سازمان جهاد اسلامی برعهده گرفته، منتشر ساختند. در این مقاله [ها] طفره رفتن و موضع کاملاً متعصبانه امریکا در قبال اسرائیل علت اقدامات خشونت آمیز علیه این کشور در لبنان عنوان شده است. روزنامه الاتحاد خاطرنشان کرده است اسرائیل تنها کشوری است که از این حمله سود می برد، زیرا با آن خواسته اش مبنی بر متقبل شدن نقشی در حفظ صلح در جنوب لبنان توجیه می شود. ما باید به یاد داشته باشیم هنگامی که به اصطلاح فلسطینیان تروریست از بیروت بیرون رانده شدند، نیروهای امریکایی، انگلیسی، فرانسوی و ایتالیایی به طور آزادانه در بیروت به میگساری پرداخته و این درحالی بود که اشغالگران صهیونیست نیز این شهر را به محاصره

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۱، ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۲۶ و ۲۷، لندن، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۱/۱۳۶۲، رادیو بی بی سی.

خویش درآوردند. باوجود همه اینها سفارت امریکا روز گذشته مورد حمله قرار گرفت. این موضوع نشانه آن است که تنها ازطریق اشغال نمی توان امنیت را مستقر ساخت. ما همچنین امیدواریم که واشنگتن بدون پرداختن بهایی گزاف به این واقعیت ها پی برده باشد.

از سوی دیگر، روزنامه الوحده در مقاله ای تحت عنوان "بهای وقت گذرانی" نوشته است: به خاطر اقدامات صهیونیست ها و انزواگرایان و همچنین طفره رفتن امریکا، بیروت به صورت یک بمب عربی درآمده که می تواند در هر زمان و در مقابل کسانی که درصدد ناچیزشمردن آن هستند و سعی دارند از درهای باز کشور لبنان جهت نفوذ در میان دوستانش استفاده کنند، منفجر شود؛ کسانی که با ایجاد احساس نومیدی از تسلط صهیونیست ها حمایت می کنند.

الوحده این حمله را یک واکنش خشونت آمیز و محبوب ازسوی لبنان علیه دولت امریکا که به هنگام ترک نیروهای رزمنده و مقامات لبنان از بیروت نتوانست به وعده هایش جامه عمل بپوشاند، تلقی کرد. دولت ریگان و موضع متعصبانه اش درخصوص جاه طلبی های صهیونیست ها این اقدامات خشونت آمیز علیه این کشور را در لبنان توجیه می کند. این روزنامه در پایان نتیجه گیری کرده است اگر این موضع امریکا در قبال صهیونیست ها تغییر نیابد، مأموریت نیروهای چندملیتی تنها به صورت دفاع از خودشان درمی آید.»(۱)

۱

درپی انفجار سفارت امریکا در بیروت، فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در نامه ای به وزارت امور خارجه با یادآوری تلاش رسانه های غربی برای القای دخالت ایران در این انفجار نکاتی را گوشزد کرد. در این نامه آمده است:

«باتوجه به انفجار سفارت امریکای جنایتکار در بیروت و نظر به اینکه عوامل شیطان بزرگ سعی در منتسب نمودن عاملین آن انفجار به جمهوری اسلامی ایران را دارند، ازاین رو احتمال می رود امریکا و عوامل مزدورش درصدد مقابله به مثل برآیند. دراین رابطه مناسب است که به سفارتخانه های جمهوری اسلامی ایران در کشورها اعلام فرمایید که رعایت بعضی مسائل حفاظتی را بیشتر نمایند. ازجمله به موارد ذیل اشاره می شود:

۱. از پارک هرگونه وسایل نقلیه در مقابل و جنب سفارتخانه ها جلوگیری به عمل آورند.

۲. سفرا و کارداران از ترددهای بی مورد خودداری نمایند.

۳. با ایجاد موانعی از انجام پرتاب مواد منفجره به داخل سفارتخانه ما جلوگیری نمایند.

۴. مواظب تردد افراد به داخل سفارتخانه ها باشند، مخصوصاً وسایل را که افراد مراجعه کننده به نحوی قصد دارند با خود به داخل سفارتخانه بیاورند.»(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۰، ۳۰/۱/۱۳۶۲، صص ۲۳ و ۲۴، ابوظبی، خبرگزاری امارات عربی متحده، ۳۰/۱/۱۳۶۲، به نقل از روزنامه های الاتحاد و الوحده چاپ امارات.

۲- سند شماره ۱۳۱۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات) به وزارت امور خارجه، ۳۰/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

روزشمار جنگ چهارشنبه ۳۱ فروردین ۱۳۶۲ ۶ رجب ۱۴۰۳ ۲۰ آوریل ۱۹۸۳

۱

ارتش عراق امروز بین ساعت ۱۸ تا ۱۸:۱۰، که هنگام اوج رفت وآمد و حضور مردم در سطح شهر است، ۳ موشک به شهر دزفول شلیک کرد. براثر اصابت این موشک ها به سه نقطه شهر، ۲۳ تن از اهالی این شهر شهید و ۱۰۵ تن مجروح شدند. همچنین ۷۰ منزل ویران شد و به تعدادی مغازه و خودرو خساراتی وارد آمد.(۱)

شهر آبادان نیز امروز به طور متناوب، هدف سلاح های دوربرد عراق قرار گرفت که درنتیجه آن ۳ منزل مسکونی تخریب شد.(۲) همچنین در گلوله باران این شهر در روزهای دوشنبه و سه شنبه نیز ۲ تن از اهالی شهر زخمی شدند و چندین باب منزل مسکونی ویران شد.(۳)

۲

مجاهدین مسلمان عراق در ادامه عملیات های خود علیه رژیم این کشور، بر سر راه یک خودرو نظامی ارتش عراق در منطقه نساوه یک مین کار گذاشتند که براثر انفجار آن ۴ تن از سرنشینان خودرو ازجمله یک افسر عالی رتبه، یک درجه دار و ۲ سرباز کشته شدند.(۴)

یک منبع نظامی نیز درباره اقدامات یک گروه معارض عراقی اعلام کرد: در هفته گذشته،

۱- سند شماره ۱۲۵۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی لشکر۹۲ زرهی، شماره ۱۵، از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۳۰/۱/۱۳۶۲ تا ساعت ۱۸:۰۰ روز ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- سند شماره ۴۴۴۹۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه۸ مرکز فرماندهی به ستاد مرکزی مرکز فرماندهی، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، صص ۶ و ۷، اهواز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

۲- روزنامه اطلاعات، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۲.

۳- روزنامه کیهان، ۳۰/۱/۱۳۶۲، ص۱۸.

۴- روزنامه کیهان، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۳.

پیش مرگـان اتحادیه میهنی کردسـتان عراق (طالبانی ها) ۳۱ عملیـات علیه نیروهـای نظامی و امنیتی عراق اجرا کردنـد. حمله به یک مرکز پلیس در منطقه شانـدری، حمله به یک سـتون نظامی در شهر عقره، حمله به مقر نیروهای نظامی در محور مرگه سور – شاندری و حمله به یک قرارگاه پلیس در منطقه پنجوین از مهم ترین آنها بوده است. در این حملات ۶ تن از نیروهـای عراقی کشـته و چنـد تن ازجمله رئیس اسـتخبارات شـهر چمچال زخمی شدنـد. همچنین چنـدین دسـتگاه خودرو نظامی عراق ازجمله ۲ جیپ فرماندهی منهدم شد و تعدادی ادوات و وسایل نظامی نیز به غنیمت نیروهای اتحادیه میهنی درآمد.(۱)

۱

امروز تعداد فراوانی از نیروهای داوطلب مردمی از شهرستان تنکابن و ۲۸۰ تن از طلاب علوم دینی از شهر قم عازم جبهه های غرب و جنوب شدند(۲)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی، در ادامه ارسـال کمـک هـای مردمی به جبهه هـای جنـگ، گروهـان ژانـدارمری منطقه داراب شـیراز، اهالی شهرسـتان سـرخس و روسـتاهای بزنگان، آق دربند، دربند و شوریده از توابع این شهرسـتان و مردم شهریار درمجموع مبلغ ۸۱۹،۶۶۰،۳ ریال وجه نقد، ۵ حلقه انگشتر و یک جفت گوشواره طلا، ۱۰،۰۰۰ کیلو گندم، ۱۴۱ رأس گوسفند و... به جبهه ها ارسال کردند.(۳)

۲

حمله ناموفق افراد حزب دمکرات به یک پایگاه در حوالی سـردشت، مین گذاری عناصر مسلح غیرقانونی در شمال غربی سلماس و در محور دیواندره – سنندج و اقدام افراد خودی در پاک سازی یک روستا در شرق بوکان مجموعه حوادث امروز مناطق غرب و شمال غرب کشور بود.

درپی پاک سازی روسـتای سارتکه در ۲۰ کیلومتری شـمال شرقی سردشت در ۲۷ فروردین ۱۳۶۲ و احـداث یک پایگاه در آنجا، حزب دمکرات در ساعت ۱۹:۳۰ امروز، با سازمانـدهی مجـدد نیروها و بهره گیری از آتش ادوات (انواع خمپاره و تفنگ) بار دیگر برای تصرف این پایگاه حمله ای را آغاز کرد. مهاجمان که در مرحله اول توانسـته بودند بخشـی از پایگاه را اشـغال کنند، در ادامه با مقاومت نیروهای خودی و آغاز جنگ تن به تن در داخل پایگاه، با تحمل تلفات سـنگینی ناچار به عقب نشـینی شدند. در این عملیات ۷ تن از نیروهای خودی شهید و تعدادی نیز زخمی شدند. در منابع خبری تلفات مهاجمان سنگین گزارش شده، ولی آمار دقیقی ذکر نشده است.(۴)

در محور سـلماس – اروبان (شـمال غربی سلماس)، افراد مسلح غیرقانونی با اجرای کمین بر سر راه نیروهای ژاندارمری که قصد عزیمت به روستای اروبان را داشتند، ۲ تن از آنان را به شهادت رساندند. درپی این اقدام، گروهان ژاندارمری سلماس در محل حادثه حاضر و با

۱– سند شماره ۱۳۴۶۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: سـتاد مشترک ارتش جمهوری اسـلامی ایران – اداره دوم فرماندهی (اطلاعات)، شماره ۳۲/۴، ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۶ و ۷.

۲– روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۳– سند شماره ۱۱۳۲۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرها و گزارش ها، ستاد خبر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه۳ (گیلان و مازندران)، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲؛ و– روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۴.

۴– سـند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی سـتاد مرکزی سـپاه پاسـداران واحـد اطلاعات، ویژه قرارگاه حمزه سیدالشـهدا منطقه۱۱، شماره ۲، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۱؛ و– سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران (واحد اطلاعات)، شماره ۶۷، ۵/۲/۱۳۶۲، ص۱۱؛ و– سـند شماره ۳۴۴۹۰۳ مرکز مطالعـات و تحقیقات جنگ: از سـتاد قرارگاه قـدس (اطلاعات) به سـتاد قرارگاه حمزه (اطلاعات)، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

مهاجمان درگیر شدند. در این درگیری ۳ تن از افراد ضدانقلاب کشته شدند.(۱)

در حوالی تونل شماره ۲ در محور دیوانـدره - سنندج نیز افراد مسلح غیرقانونی اقدام به کاشتن مین کردند که ۲ تن از نیروهای خودی با آن برخورد کرده و زخمی شدند.(۲)

در جنوب شرقی پیرانشهر هم یک دستگاه کامیون کمپرسی متعلق به اهالی بومی در محور لاوین - گرد مرقد به یک مین، که عناصر مسلح ضدانقلاب کار گذاشته بودند، برخورد کرد و خساراتی به آن وارد شد.(۳)

از سوی دیگر، نیروهای خودی برای پاک سازی شرق بوکان، عملیاتی را سازمان دادند و توانستند در یک درگیری سه ساعته با حزب دمکرات روستای تکان تپه را آزاد کنند. افراد این حزب ضمن ازدست دادن مواضع چندین ساله خود در این روستا، با تحمل ۱۵ کشته و چندین زخمی منطقه را ترک کردند.(۴)

در سنندج ۲ تن از افراد کومه له خود را به سپاه این شهر معرفی و درخواست امان نامه کردند.(۵)

۱

در عملیات نیروهای خودی برای دستگیری و کشف خانه تیمی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در همدان، نهاوند، ممسنی و رودبار، ۱۴ تن از افراد این سازمان دستگیر، یک تن کشته و تعدادی اسلحه و مقداری مهمات و نیز کروکی افراد مورد نظر این سازمان برای ترور به دست آمد.

نیروهای سپاه با دستیابی به اطلاعاتی درباره تشکیلات نظامی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهر نهاوند، توانستند در چند عملیات هماهنگ، ۱۲ تن از آنان را دستگیر کنند.

با همکاری مسئول تشکیلات نهاوند و تدابیر نیروهای سپاه، در همدان نیز ۳ تن از افراد این سازمان بر سر قرار حاضر شدند که یکی از آنان دستگیر شد و یک تن از آنان فرار کرد، نفر سوم نیز با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد که بلافاصله به مرکز درمانی منتقل شد و مورد معالجه قرار گرفت.(۶)

در اقدام دیگر در نورآباد ممسنی، در یک عملیات تعقیب وگریز چند تن از افراد این سازمان در اطراف کوه های نورآباد به محاصره نیروهای سپاه درآمدند. یکی از اعضای این سازمان برای گشودن حلقه محاصره قصد پرتاب یک نارنجک را داشت که با انفجار زودتر از موقع نارنجک وی به هلاکت رسید و ۳ تن از همراهانش نیز زخمی شدند. مجروحان با استفاده از موقعیت پیش آمده گریختند.(۷)

همچنین نیروهای سپاه در رودبار با بازرسی یکی از منازلی که به عنوان خانه تیمی افراد این سازمان مورد استفاده قرار می گرفت ۷ قبضه انواع اسلحه، چند نارنجک جنگی، انواع فشنگ و مهمات، تعدادی مدارک درون گروهی، تعداد فراوانی کارت شناسایی جعلی و مقداری ارز خارجی کشف کردند. علاوه براین، از این منزل که به نظر می رسد ساکنان آن با عجله آنجا را ترک کرده بودند، نشانی و نام تعدادی از افراد متعهد که برای ترور شناسایی شده بودند، به دست آمد.(۸)

۱- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن ویژه مناطق کردنشین غرب کشور، دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری، شماره ۹۵، ۸/۲/۱۳۶۲ ص۱؛ و- سند شماره ۳۳۴۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۳) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، شماره ۲۴۸، ۳۱/۱/۱۳۶۲ الی ۱/۲/۱۳۶۲، ص۴؛ و- سند شماره ۳۳۴۸۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه سلماس به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۲- سند شماره ۱۱۳۲۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، شماره ۲۶، ۱۰/۲/۱۳۶۲، ص۲۲.

۳- سند شماره ۳۳۴۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (رکن۲) به فرمانـدهی نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (شعبه طرح و عملیات)، شماره ۲۴۱، ۲/۲/۱۳۶۲، ص۱.

۴- سند شماره ۳۵۷۵۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صائین دژ (طرح و برنامه عملیات) به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۲۸/۱/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۵- سند شماره ۸۹۵۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۷.

۶- سند شماره ۱۱۲۶۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه۷ به منطقه۷ ستاد مرکزی، ۲/۲/۱۳۶۲، سند تک برگی.

۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳، ۲۲/۲/۱۳۶۲، ص۶، شیراز، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۲/۱۳۶۲.

۸- سند شماره ۱۱۳۲۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص۵.

در هم اندیشی فرماندهان سپاه که دیروز و امروز در تهران برگزار شد، آخرین تحولات جنگ، برنامه های پیش روی و مشکلات موجود در اجرای مأموریت های سپاه مورد بررسی قرار گرفت. رحیم صفوی مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی و ابراهیم سنجقی مسئول قرارگاه حمزه ازجمله سخنرانان این گردهمایی بودند که درباره مسائل کلان عملیاتی و مأموریت قرارگاه حمزه و... مطالبی را بیان کردند.

جمع بندی تاکتیک های دفاعی و سیاسی دشمن بعد از عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر؛ گزارشی از عملکرد ارتش عراق در عملیات والفجر۱ و بهره گیری از تجربیات گذشته اش در این عملیات؛ گزارشی از سازمان رزم عراق و گسترش آن در چند ماه گذشته؛ برشماری توانایی های عراق در سازماندهی، تحرک و جابه جایی نیروها، شیوه های کسب اطلاعات و آموزش در رده های مختلف؛ بررسی مشکلات نیروهای نظامی ایران خصوصاً سپاه دراین زمینه ها؛ تأکید بر لزوم اتخاذ تاکتیک های جدید و تغییر در روش های هجوم و بازبینی آرایش در خط و در عمق از محورهای اصلی سخنان رحیم صفوی بود. وی گفت: «آنچه که دررابطه با جبهه و شرایط فعلی جنگ هست خدمت برادران گفته می شود و امیدواریم بتوانیم یک تحولی در امر جنگ به یاری خدا به وجود بیاوریم.

طرز تلقی ما از جنگ این بود که تا زمان فتح خرمشهر ما در یک برهه ای از تاریخ جنگ قرار می گرفتیم و بعد از فتح خرمشهر به طورکلی صحنه عملیات و صحنه جنگ تغییر کرد و یک روال جدیدی را پیدا کرد. این موقعیت هم ازنظر وضعیت زمین جنگ (شرایط اقلیمی) که داشت و هم ازنظر سازمان نیروهای دشمن و هم ازنظر استراتژی که دشمن در مقابل ما گرفت، متغیر شد. دشمن نیروهای خود را عقب برد (از سومار، قصرشیرین و محورهایی که خود را در خطر می دید.) البته عمدتاً از غرب و این طرح عقب نشینی (پدافند) آنها توسط کمیسیونی متشکل از افسران عالی رتبه عراق (با گذاشتن جایزه برای بهترین طرح) تهیه و تصویب شده بود که مدارک آنها در دست ما هست. دشمن شیوه نظامی خود را عوض کرد (نیروهای خود را عقب برد و جناح های خود را از دسترسی ما دور کرد) و با این کار هم مسافت مراسلاتی خود و هم مسافت تدارکاتی خود را با نیروها نزدیک تر کرد.

کار دوم دشمن تغییر شیوه سیاسی و تبلیغاتی بود؛ یعنی صدام و تمام پشتیبان های او طالب صلح شدند و موضع

خود را به این عنوان که ما به خطوط مرزی خود برگشته ایم و ما داخل خاک خودمان هستیم و صلح طلب هستیم جلوه داده اند. به طوری که در نمازجمعه خود، که ۱۰۰ نفر هم نبودند، دقیقاً این امر را با آیات و روایات بیان می کنند و در جاهای دیگر به همین نحو انجام می دهند.

عراق هم شیوه های تاکتیکی و نظامی خود را عوض کرده و هم شیوه های تبلیغاتی و سیاسی و از طرف دیگر، برای ما روشن شد که یک واکنش سریعی در سیاست های امریکا و شوروی و اروپای غربی و شرقی نسبت به صدام به وجود آمد و یک دفعه خوف عظیمی آنها را گرفت و اینها به این نتیجه رسیدند که شکست صدام شکست قطعی امریکا و شوروی است. از وزیر دفاع امریکا گرفته تا شوروی و غیره صریحاً اعلام کرده اند که شکست صدام و ورود ایران به خاک عراق برای ما قابل تحمل نیست و با تمام قدرت ایستاده اند که صدام را نگه دارند.

در عملیات گذشته [والفجر] ظرف چهار الی پنج روز، [ارتش عراق] یک میلیون و دویست هزار مهمات توپ و خمپاره بر سر نیروهای ما ریخت. دستگاه های استراق سمع نیروهای عراق که قبلاً در رده لشکرها و سپاه ها بود الآن در رده تیپ آمده است. یعنی تمام بی سیم ها و تلفن های ما را از خط مقدم کنترل می کند، همان طوری که ما کنترل می کنیم و ظرف دو ماه گذشته، نزدیک به ۴۰۰ تانک تی۵۴ از لهستان و مقدار زیادی موشک هوابه زمین، هوابه هوا، زمین به زمین دریافت کرده است.

عراق شیوه های جنگ ما را از عملیات های پی درپی و اسرای ما فهمیده است و تمام امکانات خود را درجهت مقابله با این شیوه به کار گرفته است. عراق دیگر فهمیده است که خاکریز نزند چون می داند که نیروهای ما از خاکریزهای آنها به راحتی استفاده می کنند. به هیچ وجه تانک و نفربر را به خط اول نمی آورد. تیپ های سازمانی خود را در خط اول نمی آورد چون می داند که منهدم و از بین می روند.

طبق بررسی که ما از عراق می کنیم از فرماندهی، آموزش، استعداد نیروهای سازمانی، قدرت آتش، قدرت تحرک، اطلاعات، ضداطلاعات، فرماندهی و لجستیکی، جمعاً از ما قوی تر هستند.

فرماندهی عراق ایمان ندارند، ولی یک فرماندهی خشک و دیکتاتوری دارند؛ مثلاً در همین عملیات والفجر به خاطر اینکه یک سرباز عراقی می خواست تیرباری را که بچه های ما را می زد خفه کند همان جا با ۸۰ نفر دیگر اعدام شدند.

کلیه مراکز آموزشی عراق به طور فعال کار می کند به طوری که نیروهای احتیاط ارتشی خود را نیز بعد از ۷۵ روز آموزش به جبهه می فرستد و سطح و کیفیت آموزش عراق بالا رفته است. کلیه عواملی که باعث شکست و یا پیروزی آنها در عملیات ها هست دقیقاً توسط محققین عراقی بررسی و تحلیل و نتیجه گیری می شود و نتیجه را در عملیات های خود به کار می گیرند.

استعداد نیروهای سازمانی و سازمان رزمی عراق به حدی است که علاوه بر آن ۱۲ لشکری

که داشت، حداقل ۳ لشکر دیگر به وجود آورده است (نزدیک به ۶۰ تیپ) و این تیپ های جدید را از افرادی که کادر مرزی بوده و یا محافظین چاه های نفت و نیروهای جیش الشعبی و یا پاسبان ها بوده تشکیل داده است.

کادر فرماندهی عراق از ما ضربه کاری ندیده است و اسکلت ارتش عراق هنوز پابرجاست. قدرت آتش عراق حداقل ۲۰ برابر ما هست، عراق درزمینه هوایی و زمینی حجم آتش (از سلاح های سبک گرفته تا سلاح های نیمه سنگین و سنگین) زیادی دارد. قدرت تحرک عراق به قدری زیاد است که ظرف ۲۴ ساعت یک تیپ خود را از مندلی به جنوب منتقل می کند. عراق برای تیپ۱۰ زرهی خود برای هر تانک یک تریلی دارد و این امر و وجود جاده ها باعث تسریع در انتقال است. کلیه بی سیم های این تیپ رمزکننده دارد و تجهیزات مخابراتی فراوانی از فرانسه گرفته است.

امکانات اطلاعاتی عراق از هوایی گرفته تا زمینی و غیره و حتی عراق یکی از امتیازات خود را از ارتباط با رجوی می داند، چون می گوید رجوی قول داده که کلیه اطلاعات نظامی را در اختیار بگذارد. تحلیل رجوی این است که با شکست ایران استراتژی شان قوی می شود و اکثر اطلاعات توسط منافقین به عراق می رسد و ما نمونه های بارزی داریم و امکانات اطلاعاتی عراق به مراتب قوی شده است و اطلاعات ما ضعیف است. ضداطلاعات ما ضعیف است و با مقایسه مراتب بالا می بینیم ما چه امتیازاتی داریم.

فرماندهی ما شهید زیاد داشته است درصورتی که پرورش فرمانده ما بسیار کم و یا اصلاً نبوده و اولین کمبود ما فرمانده است. و ما هیچ چاره ای نداریم جز اینکه ضعف های موجود در سپاه را برطرف کنیم و روی این ضعف ها هم کار شد و حل شدنی است و عمده آن استحکام لشکرها و بالابردن کیفیت لشکرها است که با بالارفتن کمیت لشکرها، کیفیت لشکرها پایین آمده است و مقدار شهدای ما بیشتر شده است.

درحال حاضر، قرار است که مناطق تعداد بیشتری پاسدار به لشکرهای خود اعزام کنند که این امر مستلزم یک آموزش با کیفیت بالا است که برای گذاشتن این آموزش مناطق از پادگان های آموزشی خود در لشکرها و مناطق استفاده کنند و اگر لازم می بینند پادگانی برای هر منطقه در جبهه تدارک ببینند. محل این پادگان ها برای مناطق اکثراً مشخص شده است، ولی لازمه اولین چیز برای ساختن این پادگان ها مکان است.

درحال حاضر، ما تعداد مشخصی نیرو در دست نداریم که بتوانیم برحسب آن طرح و عملیات بریزیم و همین امر باعث می شود که فاصله بین عملیات های ما نسبتاً زیاد باشد و برای رفع این مشکل باید هماهنگی بین منطقه با نیروهای پایگاهش بشود و هماهنگی بین مناطق جهت اعزام نیرو که در یک تاریخ مشخص با ایجاد یک هماهنگی در سطح مناطق اعزام نیرو انجام شود و با این امر بسیاری از مشکلات حل می شود.

ص: ۸۵۲

در قسمت هایی که گفته شد از فرماندهی، آموزش و اطلاعات، استحکام سازمان رزمی، تجهیزات مخصوصاً امکانات لجستیکی به خصوص تعمیر و نگهداری ضعیف هستیم که باید برای هرکدام برنامه ریزی کرد و ضامن اجرایی این برنامه ها هم خود مناطق هستند. یعنی اگر از مرکز برنامه گذاشته شود، در مناطق اجرا نکنند فایده ای ندارد و باید هماهنگی باشد و اگر ما بتوانیم این برنامه ها را اجرا کنیم و در شیوه عملیات نظامی خود تغییری به وجود بیاوریم، ان شاءالله می توانیم این جنگ را به نحو احسن به اتمام برسانیم. در غیر این صورت، خطری که واقعاً الآن به صورت روشن ما را تهدید می کند یک خطر صلح تحمیلی است که دارد فشار می آورد و مسئله هم جدی است و مسئولین مملکت فشار می آورند که تکلیف جنگ را روشن کنید و این امر را کتباً از ما خواسته اند و ما درصورتی می توانیم به جنگ ادامه دهیم که اولین مشکل که نیرو هست حل شود و دیگر مسائل ازقبیل کیفیت آموزش و فرماندهی می شود که در درازمدت حل شود.» در ادامه این هم اندیشی رحیم صفوی به توضیح و تشریح عملیات والفجر۱ از روی نقشه پرداخت.(۱)

آقای سنجقی نیز گزارش عملکرد قرارگاه حمزه در یک ماه گذشته و ارائه آمار شهدای نیروهای خودی و تلفات گروه های مسلح غیرقانونی، به برخی وقایع ناگوار ازجمله سقوط پایگاه دوبره و حمله حزب دمکرات به شهر سقز، اشاره کرد. وی همچنین علاوه بر بیان کلیاتی درمورد اوضاع عمومی گروه های مسلح ضدانقلاب و اشاره به انفعال آنها در موقعیت کنونی، به تشریح برخی مشکلات قرارگاه حمزه در اجرای مأموریت های خود به ویژه درزمینه کمبود نیروی کارآمد پرداخت.

مسئول قرارگاه حمزه گفت: «خوشبختانه در یک ماه گذشته، مناطق مقداری بیش از گذشته توجه کردند و ما از آنها تشکر می کنیم و امیدواریم به حول و قوه الهی این کار برادران با قوت بیشتری ادامه پیدا بکند.

دررابطه با اوضاع منطقه در ماه گذشته، سپاه و ارتش و ژاندارمری درمجموع ۳۰۰ شهید تقدیم انقلاب اسلامی کردند و از ضدانقلاب هم بین ۲۰۰ الی ۳۰۰ کشته باقی مانده است و موضع ما در طول ماه گذشته، موضع هجومی و ابتکارعمل بود و ضدانقلاب در موضع انفعال افتاده بود. البته ضدانقلاب هم برای اینکه خود را از موضع انفعال خارج بکند به یکی از پایگاه های ما در دوبره (ارومیه) حمله کرد که تقریباً پایگاه سقوط کرده بود و نزدیک ۱۴ شهید و ۲۰ مجروح دادیم و بعداً اقداماتی انجام دادیم و پایگاه به تصرف نیروهای اسلام درآمد.

درحال حاضر، اکثر نقاط مرزی در دست ضدانقلاب

۱- سند شماره ۳۱۲۵۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه (طرح و برنامه) به مناطق یازده گانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (فرماندهی)، ۳۱/۱/۱۳۶۲، صص ۱۴ - ۱۲.

است و منطقه در مرز کلاً دراختیار آنهاست که برای آن هم برنامه ای داریم و اگر ان شاءالله پشتیبانی ها ادامه پیدا بکند با قوت به کارها ادامه خواهیم داد.

سیر تسلیم ها زیادتر از گذشته است، حدود ۶۰ نفر تسلیمی داشتیم، حدود ۱۸۰ نفر دستگیری از ضدانقلاب داشتیم و الآن هم خیلی ها منتظر هستند و گفته اند اگر ماه آینده جمهوری اسلامی با قوت عمل کرد می رویم و خودمان را تسلیم می کنیم و اگر دیدیم که افتان و خیزان و رکود در کارش حاصل شد مقاومت خواهیم کرد. وضع ضدانقلاب به شدت متشنج شده و درگیری های درون گروهی بین آنها اوج پیدا کرده است خوشبختانه قبل از فرارسیدن فصل بهار، قاسملو تعدادی تغییر و تحول در فرماندهان هیز به وجود آورده بود که با ضرباتی که خورد باعث شد جو نامساعدی درون حزب به وجود بیاید و مقداری از کنترل آنها خارج بشود. و منتظر عملیاتی هستیم که تعداد زیادی از ضدانقلابیون را به حول و قوه الهی معدوم و یا دستگیر نماییم در اکثر نقاط کردستان که در دست ضدانقلاب است.»

سنجقی در ادامه و در توضیح درمورد محورهای عملیاتی و مشکلات پیش روی گفت: «ما درزمینه نیروهای اطلاعاتی واقعاً در تنگنا هستیم و سقز مسئول اطلاعات ندارد، در ارومیه به دکل مخابراتی که از سپاه بود شبانه حمله کردند، یعنی تا آنجا ضدانقلاب می تواند نفوذ بکند و ضربه بزند که حادثه ای که در سقز اتفاق افتاد و حادثه دردناکی برای جمهوری اسلامی بود که با واردشدن به شهر با استعداد ۱۰۰ نفر و درگیرشدن حدود ۱۰، ۱۲ نفر از ما شهید گرفت و حدود ۲۰ نفر زخمی شدند و حدود ۸ نفر هم از آنها کشته شد و شب فرار کردند و رفتند و عملیات موفقی داشتند. که این عملیات خیلی جو رعب و وحشت در مردم ایجاد کرد و کسانی که با ما همکاری می کردند به شدت کنار کشیدند و بار دیگر جو کلاً از دست ما خارج شد. ما در موضع تخریب و انفعالی هستیم ... و تعدادی از برادران اطلاعات آمدند و کار کردند و ۷۰ نفر [را] در مدت سه هفته توانستند - از کادرهای دمکرات ۵۰ نفر و ۲۰ نفر هم از کادرهای کومه له بود [دستگیر کنند، ولی] و متأسفانه به علت نداشتن بازداشتگاه و مسائلی که دررابطه با قوه قضائی مطرح بود دیگر ادامه عملیات کلاً متوقف شد.»

وی در ادامه به کمبود نیرو در محورهای عملیاتی که باید از مناطق تأمین شود اشاره کرد و همچنین تذکر داد: «نیروهای کادری که از مناطق فرستاده می شود باید درحد افراد شورای سپاه باشند که بتوانیم از آنها در شورای سپاه ها استفاده بکنیم نه اینکه فقط کسی که پاسدار می باشد به عنوان نیروی کادر به کردستان اعزام بکنیم و توجه داشته باشید که منظور از کادر نیروی پاسداری است که بتواند عهده دار مسئولیت در شورای سپاه باشد.

مسئله دیگر داشتن یک رابط در منطقه است که شما یک رابط از پرسنل خودتان از ارزیابی در منطقه داشته باشید که مرتب مسائل را به ما منتقل بکند و در منطقه مسائل به قدری پیچیده است که

ص: ۸۵۴

انسان نمی تواند [به] آن اشـراف داشـته باشد و رابطین شما که بیایند ان شاءالله به نحو احسن این کار را انجام بدهند و اما دررابطه با نیروهای کادر که فرستاده اند مشکلاتی داریم و آنچه را که می خواهم عرض بکنم نه به عنوان فرمانـده منطقه۱۱، بلکه خودم را به جای مسـئولیت ستاد قبلی که بودم می گذارم و از موضع بالاتری نسبت به مسائل نگاه می کنیم و الحق و الانصاف ما بهترین کادرهای سپاه را در کردسـتان داریم و در بررسی از مریوان دیدیم که صورت جلسات شورای آنها و تشکیلاتی کارکردن آنها، مردمی بودن آنها منظم و منسجم بود که در دلم گفتم شورای عالی را بیاوریم و نگاهی بکنند و دوره ای ببینند تا چگونه به جلسات نظم دهند. (خدا شاهد است در دلم این مسئله را گفتم) با این حساب و اینکه شرایط جنگی بوده که آنها را ساخته، برادران چهره ای که از کردستان در سطح پایگاه ها در اذهان ترسیم کرده اند مقداری با واقعیت ها منطبق نبوده است. مثلاً نیروهای شبکه آمده اند به آنها این طور گفته شده که می روید آنجا که تشکیلات نیست، کار نیست، و به آن صورت نظام ندارد و شما می روید زود شورای آنجا را تحویل می گیرید و با این دید بعضی از بچه ها آمده بودند به کردستان، که بله ما آمده ایم شورای فلان جا را تحویل بگیریم.»(۱)

۱

فرماندهان مناطق دهگانه سـپاه پاسداران انقلاب اسـلامی در پایان هم اندیشـی خود در تهران پیش ازظهر امروز با آیت الله سـیدعلی خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع دیدار و گفت وگو کردند.

در این دیـدار علی شـمخانی قائم مقام فرمانـده سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی، گزارشـی را از نحوه برگزاری گردهمایی فرماندهان سپاه تقدیم رئیس جمهور کرد. سـپس هریک از فرماندهان مناطق سپاه به طور جداگانه گزارشـی از آخرین وضـعیت مناطق سپاه را به اسـتحضار رئیس شورای عالی دفاع رساندند. آن گاه رئیس جمهوری ضمن تقدیر و تشکر از ایثارگری ها و زحمات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که حافظان نوامیس مردم و انقلاب اسلامی هستند، به رشد کمی و کیفی سپاه اشاره و رهنمودهایی را بیان کرد.(۲)

۲

میرحسـین موسوی نخست وزیر، در پایـان جلسه امروز هیئت دولت در گفت وگو با خبرنگاران درباره نسـبت دادن انفجار سـفارت امریکا به ایران، سـیاست و اقـدامات ایران درمورد حل بحران زیست محیطی خلیـج فارس و کارشـکنی و ممانعت عراق از به نتیجه رسـیدن جلسات و راهکارهای پایان دادن به فوران نفتی، توضـیحاتی داد. رد ادعای عراق دربـاره بمباران مناطق مسـکونی این کشور، سـیاست ایران در خودداری از حمله به نقاط مسـکونی و عمـدی بودن اقـدام عراق در بمباران چاه های نفتی به منظور بهره برداری سیاسی از آلودگی خلیج فارس، از دیگر موضوعاتی بود که نخست وزیر به آن پرداخت.

موسوی گفت: «ریشه انفجار سفارت امریکا در تنش های سیاسی و اجتماعی است که در منطقه

۱- همان، صص ۲۰- ۱۸.

۲- روزنامه کیهان، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۳.

وجود دارد و از ادامه نظام های جباری نشئت می گیرد که توسط امپریالیزم در منطقه حاکمیت پیدا می کند. ... رسانه های غربی سعی می کنند این کار را به ایران نسبت دهند که این خود یک توطئه گسترده است و باید ریشه این انفجار و حرکت ها را در تنش های سیاسی و اجتماعی منطقه جست وجو کرد و ربطی به کشور ما ندارد و ما با هوشیاری رسانه های خود قادر خواهیم بود با این توطئه ها مقابله کنیم.»(۱)

نخست وزیر درخصوص اتخاذ تدابیری برای حل سریع تر آلودگی آب های خلیج فارس باتوجه به نشستی که درپی دو اجلاس ناموفق کنوانسیون کویت، برگزار می شود، افزود: «دراین زمینه منطق ما بسیار روشن است، کشور ما میل دارد که نشت نفت را مهار بکند، به خاطر ضایعاتی که برای برادران مسلمان منطقه به وجود می آورد و این حکومت عراق است که باید دست از لجاجت و دست از این فجایع و جنایات خودش بردارد. ما همان پیشنهادهایی که قبلاً داشتیم در این کنفرانس هم خواهیم داشت و به نظر می رسد با توضیحاتی که هیئت ما ارائه داده است و با افشاگری هایی که دراین خصوص انجام داده است، اکنون بیشتر کشورهای منطقه به حقانیت سخنان ما معتقد شده اند و طبیعتاً ادامه نشت نفت فشار را بر دولت عراق بیشتر خواهد کرد. گرچه ما باید متوجه باشیم که عراق هرلحظه می تواند باز هم دست به جنایت تازه ای بزند. و این مسئله برعهده کشورهای ساحلی خلیج فارس است که متوجه این قضیه باشند و من باز هم در اینجا بجا می دانم که اشاره کنم به آواهای شوم رسانه های گروهی منطقه که دائم از زبان رژیم عراق مطرح می کنند که ایران بصره را بمباران کرده، یا یک شهری را بمباران کرد، که این مسئله را به شدت تکذیب می کنم. روش ما بمباران مناطق مسکونی از اول جنگ نبوده و رزمندگان معتقد ما سعی کرده اند که حتی از شلیک یک تیر به سمت مناطق مسکونی خودداری کنند؛ چراکه ما به ملت عراق و به مردم مسلمان منطقه و فهم و شعور و آگاهی آنها اعتقاد داریم و براساس اصول حرکت می کنیم و براساس همین اصول این جنگ را ادامه می دهیم و ما این سروصداها را توطئه می دانیم در این جهت که عراق درصدد یک جنایت دیگری است با تجهیزاتی که دراختیار دارد و یقیناً با تمام این سروصداها حکومت عراق نخواهد توانست به آن آرزوهایش جامه عمل بپوشاند.»

نخست وزیر در پایان این گفت وگو درباره اقدام جمهوری اسلامی ایران برای مرمت و حذف آلودگی آب های خلیج فارس باتوجه به تقاضای عراق مبنی بر اجرای یک آتش بس عمومی دراین خصوص گفت: «مسئله چاه ها را همان طورکه امام امت با آن منطق زلال و زیبای خودشان بیان کردند، عراق آمده چاهی را به موشک بسته و نفت هم که با پای خودش راه نیفتاده برود به سمت این کشورهای خلیج فارس، طبیعی است که ما باید در انتظار این مسئله باشیم که جلو این دیوانگی حکومت عراق گرفته شود. اینکه مسئله ربطی به برقراری آتش بس به صورت کلی پیدا بکند ناشی از وحشت عراق است و همچنین تلاشی است که این حکومت می کند برای فرار از برآوردن حقوقی که در این جنگ تحمیلی برای ملت ما به وجود آمده است.»(۲)

۱- همان، ص۱۸.

۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۶.

جواد منصوری معاون کنسولی و فرهنگی وزیر امور خارجه که برای شرکت در اجلاس یونسکو با عنوان "تفاهم و صلح بین المللی" در پاریس به سر می برد، امروز در سخنان خود مطالبی را درباره جنگ تحمیلی و آلودگی نفتی خلیج فارس بیان کرد.

وی گفت: «دولت جمهوری اسلامی ایران بارها و ازجمله در کنفرانس فوق العاده یونسکو شرایط خود را برای خاتمه جنگ بین دو کشور براساس معیارها و قوانین بین المللی اعلام کرده است، اما حکومت بعث عراق با رد شرایط برحق ایران و تبلیغات دروغین سعی در وارونه جلوه دادن حقایق مربوط به این جنگ تحمیلی کرده است.»

معاون کنسولی و فرهنگی وزیر امور خارجه همچنین ضمن برشمردن شرایط ایران برای خاتمه جنگ افزود: «عراق با بمباران چاه های نفت خلیج فارس موجب آلودگی محیط زیست در منطقه شده و در این شرایط نیز اجازه نمی دهد به پاک سازی این منطقه که حیات مردم عرب کشورهای ساحلی خلیج فارس را به مخاطره انداخته، اقدام شود.»

منصوری همچنین در پاسخ به ادعاهای صلح طلبانه رژیم بعث عراق گفت: «عراق با ۱۲ لشکر مجهز و ۳ هزار تانک و ده ها هواپیما به کشور ما حمله کرد و هزاران نفر از مردم ما را شهید کرد.» وی با اشاره به مصاحبه ها و سخنان طه یاسین رمضان و طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق درمورد اعتراف به شروع جنگ و کشتار و قتل عام مردم ایران گفت: «آیا این گونه سخنان نشان دهنده صلح دوستی و صلح خواهی است؟ ... متجاوز باید به شدیدترین وجه تنبیه شود تا ریشه تجاوز به حقوق دیگران برای همیشه بخشکد. صلح بدون عدالت مفهوم ندارد و نمی توان این دو مفهوم را از هم جدا کرد.»(۱)

در پایان این اجلاس، کشورهای عربی با صدور قطعنامه ای بدون اشاره به بحران زیست محیطی موجود در خلیج فارس و نقش کشور عراق در ایجاد آن از دو کشور ایران و عراق درخواست کردند تا سریعاً به جنگ پایان دهند. خبرگزاری آلمان دراین باره اعلام کرد: «یونسکو، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی وابسته به سازمان ملل متحد امروز چهارشنبه مجدانه از ایران و عراق که در کنفرانسی در پاریس شرکت کرده اند، خواست تا سریعاً به تمام دشمنی ها خاتمه داده و مذاکره برای صلح را آغاز کنند. در قطعنامه ای که به کنفرانس یونسکو - که درخصوص آموزش برای صلح و حقوق بشر تشکیل شده است - تسلیم شد، کشورهای عربی بر اهمیت حسن هم جواری، عدم دخالت، مصون بودن مرزهای ملی [از تجاوز] و روابط بین المللی تأکید کردند. هیئت های شرکت کننده در کنفرانس از مردم مؤکداً خواستند که بدانند هر تهدیدی علیه صلح در هرکجای جهان تهدیدی علیه صلح در [همه جای] دنیاست.»(۲)

ص: ۸۵۷

۱- همان، ص۲.

۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۳، ۲/۲/۱۳۶۲، ص۴، پاریس، خبرگزاری آلمان، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

۱

براساس اظهارات منابع صنعت نفت ژاپن مذاکرات هیئت وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران با کمپانی های ژاپنی برای تجدید قراردادهای درازمدت و مستقیم فروش نفت ایران به ژاپن بدون نتیجه خاتمه یافته است.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با اعلام این خبر افزود: «هوشمند مسئول بخش فروش وزارت نفت ایران، به خبرگزاری جمهوری اسلامی در توکیو اظهار کرده است که هیئت ایرانی به نتیجه سفر خود به توکیو بسیار خوش بین بوده و درواقع آنها در نظر نداشته اند در این سفر به طور مشخص درمورد فروش نفت مذاکره کنند. وی هدف از این سفر را بیشتر آشنایی با کمپانی های خریدار اعلام کرد و آن را بسیار موفقیت آمیز نامید.

روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی دراین باره از قول منابع در کمپانی های نفتی نوشت: مذاکرات طرفین برای تجدید قراردادها به دلیل قیمت بالای پیشنهاد ایران، ۲۸ دلار برای هر بشکه، بدون نتیجه خاتمه یافت. این روزنامه به نقل از منابع صنعت نفت افزود که در شرایط حاضر معوق ماندن تجدید قراردادها اجتناب ناپذیر است. به نوشته نیهون کیزایی، کمپانی های ژاپنی که قراردادهای مربوط به خرید روزانه ۲۲۰ هزار بشکه از مجموع ۳۳۰ هزار بشکه نفت خریداری شده آنها از ایران، در آخر ماه مارس به پایان رسید، می گویند: قیمت پیشنهادی وزارت نفت ایران بالا بوده و آنها ترجیح می دهند دراین صورت نفت ایران را از بازار آزاد (چند دلار ارزان تر از قیمت رسمی) خریداری کنند. این روزنامه نوشته است: کمپانی های ژاپنی تنها درصورت کاهش قیمت حاضر به تجدید قراردادها با ایران خواهند شد.»(۱)

۲

به دنبال ارسال پیام امیر کویت به سران کشورهای عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل متحد و درخواست از آنان برای تلاش بیشتر به منظور برقراری صلح بین ایران و عراق، امروز یوری آندروپف دبیرکل حزب کمونیست شوروی، پیامی را برای امیر کویت ارسال کرد.

آسوشیتدپرس دراین باره گزارش داد: «جابر الاحمد امیر کویت، یک پیام از آندروپف دبیرکل حزب کمونیست شوروی، درخصوص کوشش های جاری برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق دریافت کرد. بنا به گفته منابع مطلع، رهبر شوروی به امیر کویت گفته است که کادر رهبری کرملین از کوشش های کویت جهت پایان دادن به جنگ سی ویک ماهه ایران و عراق حمایت کرده و درباره ضرورت این عمل با رهبران کویت توافق کلی دارد. ... قبلاً شیخ راشد عبدالعزیز الراشد معاون وزیر امور خارجه کویت، پیامی از شیخ جابر الاحمد تسلیم یوری آندروپف کرده بود. راشد الراشد همچنین پیام مشابهی را از امیر کویت تسلیم رونالد ریگان در واشنگتن کرد. فرستاده های ویژه کویت همچنین ضمن دیدارهایی از فرانسه، انگلیس، چین و ژاپن پیام های مشابهی را تسلیم رهبران این کشورها کردند. کویت به همراه پنج کشور دیگر عضو شورای همکاری خلیج [فارس] باتوجه به نقش قدرت های بزرگ جهان در این امر، سعی در خاموش کردن مناقشه ای دارند که چندی است گریبان منطقه نفت خیز خلیج فارس را گرفته است.»(۲)

ص: ۸۵۸

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۱۳، توکیو، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

۲- همان، صص ۲ و ۳، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری آسوشیتدپرس.

۱

وزرای اطلاعات کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در پایان نشست خود در ابوظبی، ضمن درخواست از ایران و عراق برای پایان دادن به جنگ، بدون توجه به عملکرد عراق در بحران زیست محیطی خلیج فارس از اقدامات آن کشور برای برقراری صلح حمایت کردند.

به گزارش خبرگزاری کویت از ابوظبی، هشتمین اجلاس وزرای اطلاعات اعضای شورای همکاری خلیج فارس امروز با انتشار یک بیانیه و درخواست از ایران و عراق برای قبول اقدامات میانجیگرانه به کار خود پایان داد. در بیانیه این نشست از گروه های حسن نیت خواسته شده است تا به اقدامات خود برای متوقف ساختن این جنگ ادامه دهند. براساس بیانیه مذکور شرایط بحرانی منطقه خلیج فارس، ابعاد خطرها و ویرانگری های ناشی از ادامه این درگیری را که نه تنها در کشورهای درگیر در جنگ بلکه در امنیت کل منطقه تأثیر خواهد داشت روشن ساخته است. در این بیانیه به موضع مثبت عراق دربرابر اقدامات صلح جویانه و اقداماتش برای برقراری آتش بس و بازگشت نیروهایش به مرزها اشاره شده است.(۱)

۲

سفیر امریکا در لبنان در یک نشست مطبوعاتی، آخرین آمار قربانیان بمب گذاری در سفارت امریکا را اعلام کرد. منابع خبری نیز از تأیید مرگ یکی از مدیران ارشد سیا در این حادثه خبر دادند.

رادیو کویت دراین باره گزارش داد: «رابرت دلون سفیر امریکا در لبنان، در یک کنفرانس مطبوعاتی در بیروت اعلام کرد که ۴۹ تن ازجمله ۱۷ امریکایی در حادثه انفجار دو روز قبل سفارت امریکا در بیروت به قتل رسیدند. وی همچنین افزود که تاکنون کشته شدن ۹ امریکایی محرز شده است درحالی که ۸ تن دیگر ازجمله ناپدیدشدگان می باشند که پیش بینی می شود جان داده اند. دلون اضافه کرد که شناسایی کامل قربانیان انفجار چند روز طول می کشد.»(۲)

درهمین حال، به گزارش واحد مرکزی خبر از لندن، سیا (سازمان جاسوسی امریکا) خبر مرگ یکی از اعضای برجسته این سازمان را تأیید کرد. سخنگوی سازمان جاسوسی امریکا، تأیید کرد که جسد رابرت کلیتون ایمز ۴۹ ساله، مدیر بخش خاور نزدیک و جنوب آسیای این سازمان، در میان کشته شدگان حادثه انفجار بمب در سفارت امریکا در بیروت پیدا شده است.(۳)

رادیو کویت نیز با اشاره به کشته شدن یک مقام برجسته سازمان جاسوسی سیا به نقل از منابع دولتی لبنان، هدف انفجار را ازمیان بردن هیئت نمایندگی امریکا در مذاکرات صلح رژیم صهیونیستی و لبنان دانست و افزود: «این منابع گفتند که تأخیر حضور حبیب و معاونش در کاخ جمهوری (لبنان) آنان را از مرگ نجات داده و افزودند چنانچه این اطلاعات درست باشد این مسئله نشان می دهد که کسانی که برنامه ریزی این انفجار را کرده بودند از افراد ماجراجو که حادثه آفرینی را دوست دارند نبودند، بلکه کارشناسانی بودند که توسط قدرت ها رهبری می شوند و اطلاعات دقیقی از زمان و مکان جلسه و مذاکرات این مسئولان داشته اند. این منابع افزودند که دولت لبنان اطلاعات مقدماتی درباره این انفجار را به دست آورده و

۱- همان، ص۵، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، خبرگزاری کویت از ابوظبی.

۲- همان، رادیو کویت.

۳- روزنامه کیهان، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۲۰، واحد مرکزی خبر از لندن.

دستگاه امنیتی به مأموریت بازجویی و تحقیق برای شناخت مسئولین انفجار هنوز ادامه می دهد. از سوی دیگر، گروه های نجات، ۷ جسد دیگر را از زیر آوار درآورده اند و بدین ترتیب شمار کشته شدگان به ۶۲ تن رسید. منابع دولتی می گویند که هنوز ۲۹ تن دیگر زیر آوار هستند و انتظار می رود جان خود را از دست داده باشند.»(۱)

۱

درحالی که معاون وزارت امور خارجه امریکا از نبود مدارک کافی درباره هویت عاملان انفجار سفارت امریکا سخن می گوید، برخی منابع خبری و سیاسی این کشور همچنان سعی دارند به نحوی ایران را در این حادثه درگیر کنند.

آسوشیتدپرس در گزارشی از واشنگتن اعلام کرد: «لارنس ایگل برگر معاون وزارت خارجه حکومت امریکا، گفت: تا این لحظه نمی توانیم بگوییم که عاملان انفجار درارتباط با ساف یا هر گروه دیگر بین المللی می باشند.

سازمان جهاد اسلامی که مسئولیت انفجار دوشنبه گذشته را به عهده گرفته، یک سازمان زیرزمینی است که با شیعیان بنیادگرا در لبنان همکاری می کند. ایگل برگر گفت: این گروه یک گروه انشعابی درارابطه با ایران است که ازسوی پیروان بنیادگرای آیت الله روح الله [خمینی] اداره می شود. معاون وزارت خارجه امریکا افزود: این احتمال وجود دارد که انفجار فوق با یک هماهنگی و انسجام کامل انجام شده باشد، لکن احتمال اینکه آنها یک گروه تروریستی بدون ارتباط با هیچ کس باشند نیز وجود دارد.»(۲)

از سوی دیگر، روزنامه یو.اس.ای.تودی با انتشار مقاله ای ارتباط بمب گذاری در سفارت امریکا با ایران را حتمی خواند. رادیو امریکا به نقل از این روزنامه اعلام کرد: «تروریسم ایران درصدد گسترش بازار آشفته و ترس و وحشت در جهان عرب برآمده است. براندم خبرنگار امریکایی پیشین روزنامه ساندی تایمز لندن حادثه انفجار بمب را در بیروت عملی بی دلیل و منطق و مصیبتی ترسناک تعبیر می کند که مشتی تندرو؛ یعنی شاخه مسلمانان شیعه وفادار به آیت الله خمینی انجام می دهند؛ براندم این عمل را نه تنها ظالمانه و خشونت بار، بلکه بی معنی و نامعقول می خواند. اقدام علیه سیاستی که در جست وجوی یافتن راه برقراری نظم و آرامش در منطقه است، عملی که علیه منافع ایرانیان هم هست و دلیل دیگری از بی فکری و بی مسئولیتی این دسته از ایرانیان است. به نوشته براندم، این تروریست ها درواقع موضع اسرائیل را با چنین عملی تقویت می کنند. اسرائیلی که اصرار دارد ثابت کند دولت لبنان به تنهایی قادر به حفظ امنیت مرزهای این کشور نیست و بنابراین باید به نیروهای اسرائیلی اجازه داده شود که نقش نظارت و سرپرستی در این ناحیه را عهده دار شود. به گفته براندم تنها چیزی که این بمب گذاری و انفجار انجام داده ایجاد دشواری در راه مذاکرات صلحی بوده که هدف آن خروج کلیه نیروهای خارجی از خاک لبنان است.»(۳)

دراین حال، خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارش کوتاهی وضعیت بحرانی و ناپایدار لبنان، حاکمیت متزلزل این کشور و حضور نیروهای نظامی کشورهای مختلف و تأثیر آن را در لبنان این گونه ترسیم کرد:

ص: ۸۶۰

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۲۴، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو کویت.

۲- همان، ص۱۹، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲، آسوشیتدپرس از واشنگتن.

۳- واحد مرکزی خبر صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۶، صدای امریکا، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

«بمب گذاری در سفارت امریکا در بیروت را می توان تأکیدی بر ادامه بی ثباتی در لبنان تلقی کرد. کشوری که از هشت سال گذشته دستخوش آشوب بوده است. امین جمیل که از حمایت کامل دولت امریکا برخوردار است تنها ۸۰ کیلومتر مربع از اراضی اطراف بیروت را در کنترل دارد. باقی ۳۷۷,۱۰ کیلومتر مربع خاک این کشور در قسمت های مختلف تحت حاکمیت ۴۰ هزار سرباز سوری، ۲۵ هزار سرباز اسرائیلی، ۱۰ هزار چریک فلسطینی، یک هزار پاسدار انقلابی ایران و ترکیبی از مردان مسلح به تعداد تخمینی ۱۵ هزار نفر است. فرارسیدن هوای پاک بهاری از جوش وخروش رقابت ها نکاسته است. ۸۰ کیلومتر خط جبهه میان سوری ها و اسرائیلی ها اخیراً صحنه افزایش تبادل آتش توپخانه و مسلسل ها بود که این خود خطر بالقوه وقوع یک جنگ را پیش آورده است.»(۱)

۱

پیشتازی کشور مصر در کمک تسلیحاتی به عراق خصوصاً در بازسازی نیروی هوایی این کشور با بهره گیری از تجهیزات و تکنسین های کشور چین، اقدام اردن در ارسال ۳۰ فروند هواپیمای جنگی به عراق و بهره برداری مصر از کمک به عراق درجهت بازیابی جایگاه ازدست رفته اش در میان اعراب بعد از قرارداد کمپ دیوید، محورهای گزارشی است که رادیو کلن به نقل از خبرنگار صدای آلمان از قاهره پخش کرد.

این رادیو گفت: «آن گونه که منابع مطمئن و آگاه اعلام کرده اند، تکنسین های نیروی هوایی جمهوری خلق چین در مصر هواپیماهای جنگی اف۶ و اف۷ ساخت چین را به وسیله قطعات یدکی که دراختیار داشته، ساخته اند و آنها را برای ارسال به عراق آماده می سازند. هواپیماهای جنگی اف۶ و اف۷ در اصل همان میگ۱۹ و میگ۲۱ ساخت اتحاد جماهیر شوروی هستند.

جنگ بین ایران و عراق که دو سال و نیم از آن می گذرد، نیروی هوایی دو کشور را فرسوده ساخته است. ایران و عراق هرکدام ۷۹ فروند هواپیما از دست داده اند. عراق اما دراین بین دوباره ۴۰ فروند هواپیمای میراژ اف۱ فرانسه را دراختیار داشته و ۳۰ فروند دیگر در فرانسه سفارش داده است. مضاف براین، اردن نیز هواپیماهای جنگی ساخت چین به بغداد ارسال داشته است. در اردن، ۳۰ فروند هواپیمای جنگی ساخت چین به وسیله قطعات یدکی مونتاژ شده اند، اما عراق باوجود تمام کمک هایی که از کشورهای مختلف دریافت می دارد پیوسته بر نقش ارجح مصر تأکید می کند. ازاین رو، کشورهای مختلف عرب از مشی سرسخت خود در قبال مصر تا اندازه ای دست برداشته و مایل اند که مصر را به خاطر دفاع از قرارداد کمپ دیوید ببخشند.»(۲)

۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۳۲، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۲۱، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۱/۱۳۶۲.

۲- همان، ۱/۲/۱۳۶۲، ص۳۱، رادیو کلن، ۳۱/۱/۱۳۶۲، به نقل از رادیو صدای آلمان از قاهره

گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب

روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست وچهارم: عملیات والفجر۱

ص: ۸۶۳

گزارش روزشمار ۱/۱۲/۱۳۶۱

۱ ابلاغ طرح عملیاتی کربلای۱۱ (عملیات والفجر۱) از سوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به قرارگاه های عملیاتی کربلا و نجف. براساس این طرح مقرر شد ۸۸ گردان از سپاه و یک لشکر و ۴ تیپ از ارتش به مواضع نیروهای عراقی در بخش باقیمانده ارتفاعات حمرین و ارتفاعات فوقی در استان ایلام حمله کرده تا با دراختیارگرفتن این ارتفاعات مهم مرزی، دشمن را به مناطق پست غرب ارتفاعات عقب برانند؛ در این طرح عملیاتی همچنین مأموریت هایی برای توپخانه، هوانیروز و نیروی هوایی تعریف شده است.

۲ اعزام نیروهای بسیجی از شهرهای شیراز، اقلید، آباده، بهشهر، نکا و... به جبهه ها؛ کمک های مردم آشتیان به رزمندگان و اعزام کارکنان کارخانه قند فریمان و کامیون داران کازرون به منظور بازسازی هویزه و آبادان؛ اعزام ۳۲ متخصص از رشته های گوناگون پزشکی به مناطق جنگی و اهدای ۱۰ دستگاه قایق موتوری توسط صیادان آستارا به رزمندگان؛ گزارش کیهان درخصوص کمک های مردم شهرهای مختلف کشور به جبهه ها.

۳ پیکر شهید فریبرز موریم از اقلیت های کلیمی در شیراز تشییع شد.

۴ شهادت یک روستایی در آبادی قلعه گرگر در شمال کامیاران به دست عوامل حزب دمکرات؛ در درگیری بین نیروهای خودی و افراد این حزب در روستایی در توابع تکاب، ۲ تن از آنها کشته و ۴ نفر از نیروهای خودی زخمی شدند؛ عناصر حزب دمکرات در اشنویه سرپرست و مسئول روابط عمومی نهضت سوادآموزی را به گروگان گرفتند؛ حمله ناموفق گروه های مسلح غیرقانونی به پایگاه بناویله در جنوب شرقی سردشت؛ درگیری عوامل حزب دمکرات و گروه کومه له در روستای شاه قلعه در غرب دیواندره؛ دو نفر از افراد کومه له با تحویل یک قبضه اسلحه و ۱۴۰ تیر فشنگ، خود را به پایگاه حماملار در شمال ارومیه معرفی کردند.

۵ توافق طارق عزیز و مسعود رجوی درباره هماهنگی اقدامات علیه جمهوری اسلامی ایران؛ تیراندازی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به یک پایگاه بسیج در گردنه حیران آستارا؛ ترور ناموفق یک مأمور شهربانی در همدان به دست دو تن از عناصر مذکور و دستگیری یکی از آنان.

ص: ۸۶۴

۱ دیـدار رئیس مجلس شورای اسـلامی با وزیر کشاورزی و معاونان و مـدیران این وزارتخانه. تحمیل جنگ به ایران به عنوان آخرین اقـدام امریکا برای سـرنگونی جمهوری اسلامی ایران، برداشت های غلط امریکا از حمیت ملی ایرانیان و پایداری دربرابر ناملایمات اقتصادی و فشارهای سیاسی، اشغال بخش های نفت خیز و محروم کردن ایران از درآمدهای نفتی و صبر و پایداری مردم عاملی برای شکست نقشه های امریکا محور سخنان هاشمی رفسنجانی در این دیدار بود.

۲ مصاحبه نخست وزیر با خبرنگاران در پایان جلسه هیئت دولت درمورد تأخیر در اجرای عملیات و ادامه جنگ و امر توزیع در کشور.

۳ مبـارزه علیه امپریـالیسم و دشـمنی امریکـا با دو انقلاب نوپای ایران و نیکاراگوئه موضوع سـخنان وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه در دیـدار وی با میرحسـین موسوی بود. نخست وزیر هم با تأکیـد بر اصل "نه شـرقی، نه غربی" در سیاست خارجی جمهوری اسـلامی به تشـریح جایگاه ویژه ای که ایران برای ارتباط با کشورهای جهان سوم قائل است، پرداخت.

۴ در دیـدار احمـد عزیز قائم مقام وزارت خارجه با عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه سوریه به دسـتاوردهای مرحله مقدماتی عملیات والفجر و اهمیت راهبردی آن و دلایل سرپوش گذاشتن عراق بر اهمیت این عملیات پرداخته شد.

۵ تفسیر رادیو بی بی سـی درباره سـخنان احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر درباره مواضع جدید ایران برای صـلح با عراق؛ بی بی سی: حمله اخیر نیروهای ایرانی به مواضع عراق این تصور را ایجاد کرد که میانجیگری های دولت الجزایر برای خاتمه جنگ نتیجه چندانی نداشته است.

۶ پایان کار نشـست وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیـج فارس بـدون اتخاذ یک تصـمیم اجرایی و تنها با صـدور یک بیانیه. اظهار نگرانی از ادامه جنگ ایران و عراق، درخواست از امریکـا و شوروی برای کمک به پایان جنگ و محکوم کردن بیانیه مشترک ایران، سوریه و لیبی از نتایـج این نشـست بود؛ گزارش رادیو بی بی سی از موضوع گفت وگوهای این نشـست؛ مصاحبه مطبوعاتی وزیر خارجه کویت درمورد گفت وگوهای نشـست مـذکور؛ گزارش خبرگزاری فرانسه از مصاحبه مطبوعاتی وزیر خارجه بحرین در پایان این اجلاس.

۷ درخواست امیر بحرین از ایران و عراق برای پایان دادن به جنگ ازطریق مذاکره.

۸ سخنان نایف حواتمه دبیرکل جبهه دمکراتیک برای آزادی فلسطین در دیدار با هیئت اعزامی مجلس شورای اسلامی در الجزیره و تأکید وی بر لزوم سقوط صدام.

۹ مبـارک رئیس جمهور مصـر در مصاحبه با سـردبیر روزنامه الوطن رسـماً اعلام کرد که سـرگرم میانجیگری برای برقراری روابط مجـدد میان عراق و امریکا می باشـد. وی همچنین فلسـطینی ها را تهدید کرد درصورتی که در مذاکرات ماه آینده، اعراب و اسـرائیل به اردن نپیوندند، باید برای همیشه از دستیابی به یک میهن فلسـطینی صـرف نظر کنند.

۱۰ خبرگزاری یونایتـدپرس: آمـاده باش امنیتی در کراچی درپی وقوع انفجار در مراکز فرانسوی؛ دسـتگیری ۱۵ دانشـجوی ایرانی دراین رابطه؛ اعتصاب غذای ۱۱ دانشجوی ایرانی دستگیرشده درپی این انفجار؛ اعلامیه انجمن اسلامی دانشجویان ایران در کراچی در همین باره.

مقاله ژون آفریک چاپ فرانسه، درباره: رفتار سیاسی امریکا باتوجه به توازن جدید در جنگ ایران و

۱ عراق؛ غیرقابل قبول بودن پیروزی ایران و تشکیل حکومت متحد با ایران در عراق برای امریکا؛ میزان معاملات تسلیحاتی بغداد با فرانسه و آرژانتین.

۲ روزنامه فیگارو چاپ پاریس، در نگاهی اجمالی به روابط امریکا، شوروی و فرانسه با ایران و عراق پرداخته و ضمن اشاره به جبهه گیری های این کشورها علیه ایران و همسویی آنها با عراق، تیرگی روابط سیاسی فرانسه و ایران را مورد بررسی قرار داده است.

۳ اعتراض به بازداشت سران حزب توده، انکار وابستگی و ارتباط این حزب با شوروی، درخشان خواندن کارنامه ۴۱ ساله سیاسی این حزب، یادآوری همکاری های شوروی با ایران بعد از انقلاب، ادعای نداشتن چشمداشت از همکاری دولت روسیه با ایران و... بخش هایی از تفسیر رادیو مسکو درباره دستگیری سران حزب توده در ایران می باشد.

۴ نشریه عربی المستقبل چاپ پاریس، در مقاله ای با عنوان "مسکو سکوت خود را در جنگ می شکند" بدون توجه به واگرایی ایران و شوروی درزمینه دستگیری افراد حزب توده، سردی روابط ایران و شوروی را نتیجه نگرانی شوروی از امکان پیشروی ایران در جبهه میانی و کردستان عراق و احتمال قطع جاده بغداد – موصل دانسته است.

۵ اطلاعیه جنبش مجاهدین عراقی درخصوص تجدید عهد با مجلس اعلای انقلاب اسلامی و دراختیارگذاشتن رزمندگان خود به مجلس مزبور.

ضمیمه۱ گزارش۱: توضیحاتی درخصوص وضعیت عمومی زمین، عوارض طبیعی و ارتفاعات حساس منطقه عملیاتی والفجر۱ و دلایل انتخاب این منطقه برای اجرای عملیات.

ضمیمه۲ گزارش۱: پیشینه ای از مباحث اجرای عملیات برای تصرف نقاط باقیمانده ارتفاعات حمرین و فوقی.

ضمیمه گزارش۲: مشروح کمک های مردمی اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ به گزارش روزنامه کیهان.

گزارش روزشمار ۲/۱۲/۱۳۶۱

۶ عقب نشینی واحدهای ارتش عراق که قصد نفوذ به مواضع خودی در منطقه زبیدات را داشتند؛ ۸ شهید و زخمی در آبادان براثر آتش توپخانه های ارتش عراق.

۷ الشرق الاوسط: جعفر نمیری رئیس جمهور سودان، اعلام کرد که یک واحد نظامی ۱۰۰۰ نفری را برای شرکت در جنگ علیه ایران به عراق اعزام کرده است. وی همچنین از اعراب برای به رسمیت شناختن اسرائیل دعوت کرد؛ معرفی ۱۳ افسر مصری به ستاد نیروی دریایی عراق به منظور همکاری با این ستاد.

۸ درخواست اسرای عراقی مستقر در بندر انزلی برای حضور در جبهه و کمک های نقدی آنها برای بازسازی مناطق جنگی.

۹ تلاش نیروهای استخبارات عراق برای جلوگیری از اقبال عمومی مردم عراق به برنامه های صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران.

۱۰ گروهی از عناصر گروه کومه له که قصد حمله به مقر سپاه پاسداران در اشنویه را داشتند در کمین نیروهای سپاه افتادند و یک تن از آنان کشته شد؛ حمله نیروهای سپاه به روستای خروش آباد (از توابع اشنویه) که محل استقرار افراد کومه له بود؛ دستگیری ابوبکر عزیز یکی از افراد گروهک رزگاری در مریوان.

۱۱ مجروح شدن یکی از نگهبانان پادگان هوانیروز قعله مرغی تهران به دست افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ سرقت ۵۲۴ هزار ریال از بانک صادرات قرچک توسط چند فرد مسلح.

۱ تحویل پیام رئیس جمهور کره شمالی به رئیس جمهور ایران توسط سفیر جدید کره شمالی؛ انتشار مطالبی درمورد انعقاد یک قرارداد تسلیحاتی بین دو کشور در المجله.

۲ ولایتی وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه با روزنامه جمهوری اسلامی: حضور در سازمان های بین المللی به معنای تأیید کامل و صددرصد عملکرد این سازمان ها نیست، ولی به هیچ وجه صلاح نیست که ما در مجامع بین المللی غایب باشیم، چون در این مجامع برای کل جهان، که ما هم جزیی از آن هستیم، تصمیم گیری می کنند. بنابراین عقل حکم می کند که ما در آنجا باشیم و از حقوقمان دفاع کنیم؛ دیدار ولایتی با سفیر شوروی در تهران.

۳ پاسخ کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ به ادعای یک سخنگوی نظامی عراق درباره گلوله باران مناطق مسکونی عراق به دست نیروهای ایرانی.

۴ توضیحات آیت الله موسوی اردبیلی راجع به عملکرد ستاد پیگیری فرمان هشت ماده ای امام خمینی، مجازات محتکران و گران فروشان و آزادی زندانیان.

۵ دیدارهای لازار موسیف وزیر امور خارجه یوگسلاوی با الزهاوی نماینده وزارت امور خارجه عراق در یوگسلاوی، عصمت کتانی معاون وزیر مشاور در امور خارجه عراق با ناراسیما رائو وزیر خارجه هند در دهلی نو و طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق با رازان معاون نخست وزیر یوگسلاوی در بغداد. محورهای اصلی گفت وگو در این دیدارها برگزاری هشتمین اجلاس سران عدم تعهد در بغداد و گنجاندن بندی در پیش نویس اجلاس هفتم درباره جنگ ایران و عراق بود.

۶ رئیس ادواری شورای امنیت سازمان ملل که نماینده شوروی در این شورا می باشد، با انتشار بیانیه ای خواستار آتش بس فوری در جنگ ایران و عراق و عقب نشینی نیروهای دو طرف به مرزهای بین المللی شد.

۷ مقاله روزنامه اکونومیست درباره کمک های نظامی فرانسه به عراق، وضعیت اقتصادی عراق و خالی بودن خزانه دولت آن کشور.

۸ اعلام آمادگی انجمن اسلامی دانشجویان مسلمان عراقی در فرانسه برای حضور در جبهه ها و جنگ علیه نظامیان عراقی درپی دعوت مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق.

۹ یونایتدپرس گزارش داد: جنبش مجاهدین عراقی مسئولیت انفجارهای مؤسسات فرانسوی در کراچی را به عهده گرفت.

گزارش روزشمار ۳/۱۲/۱۳۶۱

۱۰ سرنگونی یک فروند هواپیمای دشمن در منطقه عملیاتی والفجر؛ تبادل آتش در دو سوی اروند؛ مجروح شدن ۲ نفر و تخریب ۴ منزل مسکونی در گلوله باران آبادان.

۱۱ حمله ناکام عوامل حزب دمکرات به دو پایگاه خودی در مرخیل در غرب پاوه؛ ارتش عراق ۸۰ بار قاطر شامل گلوله توپ و خمپاره ازطریق مرز سردشت به افراد حزب دمکرات تحویل داد، دیروز نیز عراق ۴۰ بار قاطر خواربار و مهمات به عناصر کومه له تحویل داده بود.

۱۲ سرقت ناموفق عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از بانک صادرات گلچهره همدان، در این حادثه رئیس شعبه و یکی از محافظان بانک کشته شدند؛ زخمی شدن یک راننده تاکسی در اقدام تروریستی عوامل این سازمان در بندرعباس؛ در بابلسر عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک نفر را مجروح کردند؛ کشف یک بمب دست ساز جاسازی شده در زیر خودرو مدیر یک مدرسه در بابلسر.

۱ اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته های انقلاب اسلامی درباره دستگیری ده ها تن از افراد مسلح غیرقانونی و کشف ۱۲۰ قبضه اسلحه در کمیجان اراک.

۲ اعلام فهرست اهم اقدامات جهاد سازندگی خوزستان در جبهه های جنگ.

۳ بخشنامه دادستان کل کشور درمورد فرمان اخیر امام خمینی درخصوص عفو محکومان.

۴ تأکید رئیس مجلس بر ضرورت مقابله با اخلالگران اقتصادی و محتکران

۵ آقای هاشمی رفسنجانی در گفت وگو با هیئت نمایندگی کمیته بین المللی صلیب سرخ در خاورمیانه ادعای عراق درخصوص خودداری دولت ایران از تحویل گرفتن ۲۲ نوجوان اسیر در مقابل اسرای معلول عراقی را تکذیب کرد.

۶ سخنان کاظم پور اردبیلی معاون امور بین الملل وزارت خارجه در تشریح طرح ایران درباره سفر اتباع عراقی به ایران برای ملاقات با اسرای جنگی، کارشکنی های عراق دراین باره و آزادسازی اسرای معلول عراقی.

۷ محورهای گفت وگوی وزرای خارجه ایران و یوگسلاوی: کوشش قدرت های بزرگ برای گسترش نفوذ خود در جنبش عدم تعهد به منظور تغییر هدف جنبش درجهت منافعشان، بحران خاورمیانه و تجاوز رژیم صهیونیستی به لبنان، درخواست خاتمه جنگ و برقراری صلح بین ایران و عراق و تحکیم و توسعه روابط بین دو کشور ایران و یوگسلاوی. گزارش خبرگزاری فرانسه از سفر دکتر ولایتی به یوگسلاوی.

۸ درخواست صدام از کشورهای عربی برای پشتیبانی مالی و نظامی و اعزام نیروی انسانی به عراق برای جنگ با ایران.

۹ طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق در مصاحبه با روزنامه وال استریت ژورنال از اقدام عربستان و کویت در فروش روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت به نیابت از عراق برای تأمین هزینه های جنگی این کشور خبر داد و افزود: عربستان با احداث یک خط لوله انتقال نفت به ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه در روز از خاک آن کشور به دریای سرخ موافقت کرده است؛ گزارش واحد مرکزی خبر به نقل از منابع سیاسی لندن، درباره اوضاع نابسامان اقتصاد عراق و تصمیم مقامات دولتی عراق برای تعویق بازپرداخت بدهی های خود به شرکت ها و بانک های غربی.

۱۰ یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین در سخنانی در جمع رهبران فلسطینی در الجزیره، خواستار پایان جنگ عراق و ایران شد و اعلام کرد عقب نشینی عراق از سرزمین های ایران در سال گذشته، بخشی از درخواست انقلاب فلسطین در جریان محاصره بیروت توسط صهیونیست ها بود.

۱۱ آشکارشدن حمایت عراق و اردن از رژیم صهیونیستی به دلیل مخالفت این دو کشور با درخواست پیگیری سرنوشت مفقودان لبنانی و فلسطینی در حمله این رژیم به لبنان؛ این درخواست در قطعنامه پیشنهادی چند کشور برای تصویب در کمیسیون حقوق بشر ارائه شده بود.

۱۲ روزنامه کویتی الانباء از میانجیگری بی نتیجه شاه عربستان برای آشتی سوریه و عراق خبر داد.

۱۳ آزادی ۳ تن از دانشجویان ایرانی بازداشت شده درپی انفجارهای کراچی؛ خبرگزاری فرانسه: دفتر مجاهدین عراقی در تهران از پذیرفتن مسئولیت بمب گذاری های اخیر در مراکز فرانسوی در پاکستان خودداری کرد.

۱۴ تشکیل اجلاس اضطراری وزرای نفت شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس به منظور تعیین موضع این شورا دربرابر اقدام اخیر بریتانیا، نروژ و اتحاد جماهیر شوروی در کاهش بهای نفت؛ حضور وزیر، معاون و قائم مقام وزارت نفت ایران در ژنو به منظور گفت وگو با وزرای نفت کشورهای عضو اوپک درپی اقدام برخی کشورها به کاهش قیمت نفت.

گزارش روزشمار ۴/۱۲/۱۳۶۱

۱ نیروهای سپاه با کاشت مین و نصب تله های انفجاری بر سر راه نیروهای دشمن موجب اختلال در اقدامات مهندسی و کشته یا مجروح شدن تعداد زیادی از آنان شدند.

۲ کمک های تسلیحاتی عربستان، کویت و اردن به عراق.

۳ کمین عناصر کومه له در روستای باقل آباد در محور سنندج - دیواندره موجب شهادت ۳ تن از نیروهای ژاندارمری و مجروح شدن تعدادی از آنان شد. ۱۶ تن از مهاجمان هم در درگیری نیروهای سپاه با آنان که با پشتیبانی هوانیروز انجام شد، به هلاکت رسیدند؛ قتل ۳ نفر از اهالی ابراهیم آباد (محور سنندج - دیواندره) به دست عوامل کومه له؛ اخاذی افراد کومه له از اهالی روستاهای جیران، گرمه و گل تپه.

۴ پرتاب بمب دست ساز به داخل اتوبوس حامل نیروهای سپاه در اصفهان توسط عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و شهادت ۲ پاسدار و مجروح شدن ۹ تن؛ کشف یک پایگاه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سیاه بیل طالش؛ دستگیری ۲ تن از افراد رده بالای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و سازمان کمونیستی پیکار در شهرکرد و دهلران.

۵ در جلسه ستاد بازسازی مناطق جنگی آذربایجان غربی چگونگی بازسازی مناطق جنگی، اعتبار ۳ میلیارد و ۸۰۰ میلیون ریالی سال آینده و منطقه ای کردن مسئولیت های اجرایی بین ارگان ها و نهادهای انقلاب اسلامی و هماهنگی آنها با فرمانداری و ارگان های اجرایی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. هیئتی از استان فارس نیز به منظور بررسی روند بازسازی های آبادان وارد این شهر شد.

۶ سخنان میرحسین موسوی در واکنش به بیانیه رئیس شورای امنیت سازمان ملل درخصوص آتش بس بین ایران و عراق.

۷ مصاحبه مطبوعاتی دکتر ولایتی در یوگسلاوی درمورد مواضع ایران و شرایط پایان جنگ، شایعه کمک تسلیحاتی رژیم صهیونیستی به ایران و امکان بهبود روابط ایران و امریکا.

۸ دیدار حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزیر امور خارجه با همتای خود از کره شمالی و گفت وگوی آنان درباره موضوعات مورد علاقه دو کشور به ویژه اجلاس آتی سران کشورهای غیرمتعهد.

۹ دیدار صدام حسین با معاون نخست وزیر یوگسلاوی؛ ازسرگیری مذاکرات همکاری های فنی و اقتصادی عراق و یوگسلاوی.

۱۰ بررسی نقش یوگسلاوی در اجلاس آتی عدم تعهد باتوجه به ارتباط این کشور با ایران و عراق در رادیو بی بی سی؛ خبرگزاری فرانسه: رهبران یوگسلاوی با حفظ توازن روابط خود با دو طرف جنگ ایران و عراق، در اجلاس آینده سران جنبش عدم تعهد هنگام بحث درباره جنگ دو کشور نقش فعال تری خواهند داشت.

۱۱ مهم ترین محورهای سخنان طارق عزیز در مصاحبه با خبرگزاری رویتر: ناامیدی از دستیابی به صلح با ایران، تأکید مجدد بر احداث خط لوله نفتی از خاک عربستان، تلاش برای گرفتن مهلت از طرف های خارجی به منظور بازپرداخت بدهی های عقب افتاده، گرم شدن مجدد روابط شوروی و عراق پس از تصمیم شوروی برای ارسال اسلحه به آن کشور، احتمال افزایش صدور نفت عراق از خاک ترکیه به میزان یک میلیون بشکه و میزان کمک های عربستان و کشورهای عربی منطقه به عراق.

۱۲ اطلاعیه انجمن اسلامی دانشجویان اروپا در محکومیت دستگیری دانشجویان ایرانی در کراچی پاکستان؛ دفتر تحکیم وحدت انجمن اسلامی دانشجویان هم در همین خصوص اطلاعیه ای صادر کرد.

۱ سازمان دفاع از حقوق رانده شدگان و مهاجران عراقی با انتشار پیامی در پاریس ضمن تشریح اوضاع رانده شدگان عراقی، خواهان توجه افکار عمومی جهان به چگونگی زندگی افرادی شد که در اردوگاه های رژیم عراق به عنوان گروگان به سر می برند.

۲ اطلاعیه حزب بعث سوریه در اعتراض به رهبران عراق برای حمله به ایران.

۳ بیانیه مشترک الجزایر و کنگو درباره نگرانی شدید دو کشور از ادامه جنگ میان ایران و عراق؛ رادیو اسرائیل: الجزایر بی طرفی ظاهری خود را در جنگ کنار گذاشته و صریحاً از ایران می خواهد به جنگ پایان دهد.

۴ به گزارش رادیو اسرائیل، در ادامه جنگ قیمت ها بین کشورهای تولیدکننده نفت، امروز شش کشور عربی عضو اوپک اعلام کردند که بهای نفت خود را کاهش خواهند داد؛ رادیو کویت: وزیر نفت عربستان گفت که ما وارد جنگ قیمت ها نخواهیم شد، بلکه برای پایان دادن به جنگ دیگر کشورهای نفتی بر سر قیمت ها، دخالت خواهیم کرد؛ رادیو بی بی سی هم از تلاش کشورهای حاشیه خلیج فارس برای کاهش قیمت نفت خبر داد و عربستان را سردمدار این جریان معرفی کرد؛ رادیو امریکا نیز به بررسی آثار این اقدام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس پرداخت.

گزارش روزشمار ۵/۱۲/۱۳۶۱

۵ عزیمت نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای مختلف به جبهه های جنگ و همچنین کمک به بازسازی مناطق جنگ زده.

۶ اقدام دژبانی ارتش عراق به دستگیری جوانان بصره و حومه که از خدمت در نظام متواری هستند.

۷ در درگیری نیروهای خودی با نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه قبه و پیرکانی در جنوب شرقی نقده، یک تن شهید و ۲ نفر از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شدند؛ زخمی شدن ۲ تن از افراد خودی در حمله نیروهای مسلح غیرقانونی در شمال اسلام آباد؛ حمله ناموفق نیروهای مسلح غیرقانونی به روستای حسین آباد در شرق سنندج به منظور دستگیری هواداران جمهوری اسلامی؛ برخورد ۳ سرباز با مین در حوالی روستای داشکند در محور سقز – بوکان و روستای ناچیت در محور بوکان – میاندوآب.

۸ انتشار جزوه ای در داخل تشکیلات سازمان چریک های فدایی خلق با موضوع براندازی نظام جمهوری اسلامی و برنامه های آتی این سازمان در مرحله پس از براندازی نظام.

۹ دیدار نخست وزیر با عده ای از روحانیون، مسئولان ادارات و خانواده های شهدای کرج، محورهای سخنان نخست وزیر در این دیدار: قدردانی از مردم و روحانیت شهرستان کرج به دلیل اهتمام به اقدامات ایثارگرانه، اشاره به گذر از مرحله رکود اقتصادی و ورود به مرحله رونق اقتصادی، بهبود اوضاع و بازپرداخت کلیه دیون ارزی گذشته، تأمین استقلال اقتصادی کشور، اشاره به اقدام برخی کشورها در کاهش دادن قیمت نفت به منظور ضربه زدن به اقتصاد ایران و...

۱۰ دیدار احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه ایران با حافظ اسد در دمشق.

۱۱ در دیدار کیم زه سوک معاون سیاسی وزارت امور خارجه کره شمالی با کاظم پور اردبیلی معاون اقتصادی وزارت امور خارجه ایران، روابط اقتصادی و بازرگانی دو کشور و مسائل مختلف بین المللی مورد بحث و گفت وگو قرار گرفت.

عدنان خیرالله وزیر دفاع عراق، در مصاحبه با مجله الحوادث ضمن ممانعت از پاسخ به پرسشی درباره علل شکست عراق در عملیات بیت المقدس، به مسائل مختلفی ازجمله جست وجوی راه های دیگری

۱ برای صدور نفت و یافتن کمک های مالی جدید، تکرار ادعای عراق درباره استان خوزستان به عنوان یک سرزمین عربی و... پرداخت.

۲ نامه نمایندگی دائمی ایران در سازمان ملل به دبیرکل این سازمان درمورد مصاحبه فرمانده ارتش چهارم عراق با مجله الحوادث

۳ پیام امیر بحرین به صدام درباره نتایج جلسه اخیر وزیران امور خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس.

۴ هفته نـامه الموقف العربی (چاپ قبرس) از درخواست عراق از یک کشور همسایه برای دراختیارگرفتن فرودگاه های آن کشور و به کارگیری متخصصان نظامی مصر در ارتش عراق خبر داد؛ درخواست شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب از کشورهای عربی برای حمایت از عراق.

۵ توضیحات سخنگوی وزارت خارجه الجزایر درباره تعدیل شرایط ایران برای پایان جنگ.

۶ اخبار نشریه ایندین اکسپرس چاپ دهلی نو درباره تلاش های سیاسی دولت عراق برای برگزاری هشتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد.

۷ بیانیه مشترک شوروی و یونان مبنی بر: ابراز نگرانی از اوضاع خطرناک خاورمیانه، تأکید بر خروج کامل نیروهای اشغالگر صهیونیستی از سرزمین های عربی و دعوت از ایران و عراق برای پایان دادن به جنگ.

۸ کریستین ساینس مانیتور: روابط بین مسکو و ایران بعد از دستگیری سران حزب کمونیست ایران تیره تر شده است؛ روزنامه لیبراسیون: سیاست شوروی دربرابر جمهوری اسلامی، قبل از این واقعه (دستگیری سران حزب توده) دستخوش دگرگونی شده بود.

۹ بررسی آخرین وضعیت جنگ ایران و عراق، نگاهی به مصاحبه دکتر ولایتی در بلگراد و بررسی جایگاه سیاسی یوگسلاوی در جنبش عدم تعهد و نقش احتمالی این کشور در میانجیگری بین ایران و عراق اصلی ترین موضوع گفتار رادیو بی بی سی به بهانه سفر دکتر ولایتی به یوگسلاوی و دیدار وی با مقامات آن کشور بود.

۱۰ آسوشیتدپرس از تلاش عربستان برای ایجاد گروهی متشکل از کشورهای صادرکننده نفت عضو سازمان اوپک برای کاهش دادن قیمت نفت خبر داد.

۱۱ رادیو امریکا: ایران تصمیم گرفته تا اسیران معلول عراقی را آزاد ساخته و به خویشاوندان دیگر اسیران نیز اجازه ملاقات با بستگانشان را در ایران بدهد.

ضمیمه گزارش۶۹: مشروح کمک های مردمی شهرستان دورود به جبهه های جنگ.

گزارش روزشمار ۶/۱۲/۱۳۶۱

۱۲ درپی ابلاغ طرح عملیات والفجر۱ به قرارگاه های عملیاتی کربلا و نجف، فرماندهان قرارگاه کربلا خط حد واگذارشده به این قرارگاه را بین سه قرارگاه فرعی عملیاتی با نام های کربلای۱، کربلای۲ و کربلای۳ تقسیم و مأموریت محوله را ابلاغ کردند. براساس این طرح مقرر شد در حدفاصل زبیدات تا شیار بجلیه (در سلسله جبال حمرین)، قرارگاه کربلای۱ در شمال، کربلای۲ در مرکز و کربلای۳ در جنوب وارد عمل شده و اهداف واگذارشده در این ارتفاعات را تصرف کنند.

۱۳ حمله هوایی ناموفق عراق در دو نوبت به شهر دهلران؛ زخمی شدن ۲ نفر و تخریب ۳ منزل مسکونی و یک مغازه در گلوله باران امروز شهر آبادان؛ زخمی شدن چند نفر از مردم و واردآمدن خساراتی در گلوله باران های دو روز گذشته در آبادان و خرمشهر.

ص: ۸۷۱

۱ پناهندگی ۱۲ عراقی به ایران در این هفته.

۲ حوزه علمیه مشهد به دلیل اعزام طلاب به جبهه ها ده روز تعطیل شد؛ دفتر مرکزی جهاد سازندگی در اطلاعیه ای نوع تخصص های ضروری و اقلام مورد نیاز جبهه ها را اعلام کرد.

۳ آخوندی رئیس ستاد بازسازی مناطق جنگی: امسال بیش از ۱۳ میلیارد تومان به امر بازسازی مناطق جنگی اختصاص یافت.

۴ توضیحات کریمی نوری مسئول بنیاد امور مهاجرین جنگی درباره آمار فعلی افراد تحت پوشش این بنیاد، میزان هزینه سال جاری مهاجران و چگونگی سیاست کلی این بنیاد برای زیرپوشش گرفتن آنها و... .

۵ زخمی شدن ۵ تن از نیروهای ژاندارمری در مین گذاری نیروهای مسلح غیرقانونی در پایگاه گوگ تپه در شمال مهاباد؛ قطع برق منطقه سرو براثر انهدام تیر انتقال برق در شمال ارومیه؛ حمله عناصر مسلح غیرقانونی به ۳ نفتکش در محور بانه - سردشت؛ آزادی ۱۱ تن از سربازان تیپ۳ که در درگیری ۱۵ بهمن ۱۳۶۱ در پایگاه درمان به دست افراد کومه له گروگان گرفته شده بودند؛ تسلیم شدن یکی از وابستگان حزب دمکرات به نیروهای سپاه.

۶ ترور ناموفق یکی از نیروهای کمیته انقلاب اسلامی در تهران به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ ربوده شدن یک خودرو در محور ایذه - اهواز توسط عوامل این سازمان؛ دستگیری ۳ تن از عناصر سازمان مإکور در لاهیجان و رودسر در روز گذشته.

۷ آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه های نمازجمعه تهران درباره ابعاد مختلف سیاسی و عملیاتی جنگ باتوجه به هم زمانی مسائلی چون پایان عملیات والفجر مقدماتی و بازتاب های سیاسی آن در سطح بین المللی، نزدیک شدن نشست سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهد ها و بحران قیمت گذاری نفت در اوپک مطالبی را بیان کرد.

۸ سخنان سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی در نمازجمعه خرم آباد درباره دستاوردهای نظامی عملیات والفجر؛ وی در گفت وگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن تکذیب ادعای مقامات عراق درباره گلوله باران برخی شهرهای آن کشور، درباره عملکرد گردان های قدس توضیحاتی داد.

۹ تمایل گاندی نخست وزیر هند، برای طرح موضوع جنگ ایران و عراق در اجلاس سران غیرمتعهد؛ گفتار رادیو بی بی سی درخصوص جنگ ایران و عراق.

۱۰ گزارش خبرگزاری رویتر درباره تغییر عقیده مقامات امریکایی درباره جمهوری اسلامی ایران و اعتقاد آنها به ثبات و پایداری حکومت در ایران حتی درصورت نبود امام خمینی و ضعیف بودن احتمال کودتا در این کشور.

گزارش روزشمار ۷/۱۲/۱۳۶۱

۱۱ اعدام یکی از اهالی روستای تپه اسماعیل از توابع سنقر، به دست عناصر حزب دمکرات؛ سرقت یک خودرو و انهدام یک بلدوزر در محور سنقر - کامیاران به دست عوامل مسلح غیرقانونی؛ اقدام عناصر مسلح ضدانقلاب به پرتاب نارنجک به سمت افراد بسیج در مهاباد موجب زخمی شدن یک تن از نیروهای بسیج شد.

۱۲ حمله به خودرو حامل پول های بانک صادرات در کرج و سرقت آن و شهادت یکی از محافظان به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ کشف یک خانه تیمی در زاهدان با تلاش پاسداران کمیته انقلاب اسلامی.

۱ رئیس شورای سرپرستی زندان ها: براساس طرح نه ماده ای شورای عالی قضایی و موافقت امام خمینی، شماری از زندانیان دادسرای عمومی انقلاب و ارتش مشمول عفو قرار گرفته، آزاد خواهند شد.

۲ محورهای سخنان آیت الله خامنه ای در دیدار با اعضای مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق: وحشت ابرقدرت ها از تشکیل مجلس اعلای عراق، حمایت جمهوری اسلامی ایران از این مجلس و تأکید بر حفظ یکپارچگی و وحدت موجود بین مبارزینِ عراقی. آیت الله خامنه ای در دیدار با کیم زه سوک، معاون سیاسی وزارت خارجه کره شمالی: اعضای جنبش عدم تعهد باید در مقابل امریکا و همه متحدان وابسته به آن موضع گیری صریح و افشاگرانه خود را ابراز کنند.

۳ دکتر ولایتی در دیدار با معاون سیاسی وزارت خارجه کره شمالی ضمن اظهار علاقه به گسترش روابط دو کشور، حمایت ایران از کاندیداتوری جمهوری دمکراتیک خلق کره برای میزبانی هشتمین اجلاس غیرمتعهدها را اعلام کرد؛ کیم زه سوک در یک مصاحبه مطبوعاتی به تشریح نتایج سفر خود پرداخت.

۴ سخنان سعید رجایی خراسانی در اجلاس ویژه شورای امنیت سازمان ملل درخصوص مداخلات امریکا در جهان و منطقه خاورمیانه.

۵ وزیر دارایی عراق در سفر به مراکش مراتب تشکر دولت خود را از مراکش به دلیل حمایت از عراق در جنگ با ایران اعلام کرد؛ کفیل وزارت خارجه هند نیز نامه نخست وزیر این کشور را تسلیم صدام حسین کرد.

۶ مقاله ژون آفریک (چاپ پاریس) درخصوص بررسی روابط دو کشور عراق و فرانسه، این مقاله به نحوی می کوشد نشان دهد که مقامات فرانسه با درک زیاده روی خود در حمایت از عراق، درصدد تعدیل عملکردشان دراین باره برآمده اند.

۷ روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی (چاپ توکیو) از درخواست عراق از ژاپن برای تعویق زمان بازپرداخت بدهی هایش خبر داد.

۸ گزارش یونایتدپرس از سخنان مانع سعید العتیبه وزیر نفت امارات متحده، درخصوص توجیه تصمیم اتخاذشده درمورد کاهش قیمت نفت؛ تهدید برخی کشورهای عضو اوپک در آستانه نشست فوق العاده این سازمان در ژنو برای هماهنگی بیشتر در اتخاذ تصمیمات گروه خود؛ سخنگوی وزارت نفت و انرژی نروژ: نروژ آماده است تا با اعضای کشورهای صادرکننده نفت اوپک ملاقات کند؛ مقاله روزنامه لوموند درمورد مواضع کشورهای تولیدکننده نفت.

گزارش روزشمار ۸/۱۲/۱۳۶۱

۹ چند روز پس از ابلاغ دستور اجرای عملیات والفجر۱ در مناطق مرزی استان ایلام ازسوی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، قرارگاه عملیاتی نجف با تشکیل ۳ قرارگاه عملیاتی فرعی، خط حد واگذارشده را بین آنها تقسیم کرد. براساس طرح تهیه شده، در مرحله اول عملیات، قرارگاه عملیاتی نجف۱ در سمت راست (شمال)، قرارگاه عملیاتی نجف۲ در وسط و قرارگاه عملیاتی نجف۳ در سمت چپ (جنوب) مناطق محوله را که شامل جنوبی ترین بخش ارتفاعات حمرین (جنوب شیار بجلیه) بود، به تصرف درآورده و در مرحله بعدی، یگان ها ارتفاع فوقی را نیز تصرف و تأمین می کنند.

۱۰ با سقوط یک هواپیمای عراقی در منطقه عملیاتی والفجر، تعداد هواپیماهای سرنگون شده عراقی به ۱۱ فروند رسید؛ ناکامی جنگنده های عراقی در بمباران ایلام؛ مجروح شدن ۴ تن و تخریب ۴ منزل و مغازه در گلوله باران دیروز و امروز شهر آبادان.

۱ حمله نیروهای عراقی به منطقه احمدآباد در داخل خاک عراق و درگیری آنها با افراد حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها).

۲ پاک سازی ۹ روستا در منطقه اشنویه به همت نیروهای مشترک سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد؛ سرکرده گروه خبات ۲ تریلر تراکتور حامل مهمات را که از ارتش عراق دریافت کرده بود، در منطقه بلکه در جنوب شرقی مهاباد، به نمایندگان حزب دمکرات کردستان و گروه کومه له تحویل داد؛ زخمی شدن یکی از افراد نیروی انتظامی به دست عناصر مسلح غیرقانونی در سنندج؛ تسلیم شدن یکی از افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه در منطقه بناویله سردشت.

۳ دو سرقت مسلحانه در تهران توسط عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ اقدام افراد این سازمان به پرتاب ۳ بمب دست ساز آتش زا در مشهد.

۴ سخنان نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت درباره تلاش کشورهای غربی و عربی برای شکستن قیمت نفت و آخرین ارزیابی مقامات امریکایی درباره پایداربودن نظام جمهوری اسلامی.

۵ مهم ترین محورهای سخنان رئیس دیوان عالی کشور در دیدار با گروهی از نیروهای سپاه: اهمیت حفظ شأن پاسداری، توصیه به رعایت مبانی اخلاقی در مسائل خودی و مأموریت های سازمانی، بیان اهمیت شغل پاسداری، لزوم دقت در مسائل شرعی در اجرای مأموریت و تأکید بر شناخت مسائل سیاسی.

۶ اعلام دلایل تشکیل دفتر خدمات حقوقی بین المللی جمهوری اسلامی، رئوس فعالیت های این دفتر، عملکرد آن و آخرین وضعیت حقوقی ایران و امریکا ازجمله محورهای سخنان منوچهر محمدی معاون نخست وزیر و سرپرست دفتر مذکور در یک مصاحبه مطبوعاتی بود.

۷ توضیحات کاظم پور اردبیلی معاون بین الملل وزارت امور خارجه درباره جزئیات اقدام انسان دوستانه ایران درخصوص اسرای عراقی و آزادسازی یک جانبه اسرای معلول، مقررات ویژه این کار، اقدام تبلیغاتی رژیم عراق درزمینه مشابه، بی توجهی عراق به قوانین بین المللی و ابهامات موجود درمورد تعداد شهروندان اسیر ایرانی در دست عراق؛ نامه کاردار موقت هیئت نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل خطاب به دبیرکل این سازمان و اعلام فهرست اسامی بیش از ۹ هزار شهروند ایرانی مفقودشده از آغاز جنگ؛ عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق در دیدار با نماینده صلیب سرخ در خاورمیانه اطمینان داد کشورش آماده همکاری با کمیته بین المللی صلیب سرخ در چهارچوب موافقت نامه های بین المللی (به ویژه ژنو) درمورد اسرای جنگی است.

۸ افزایش مبادلات تجاری ایران با یوگسلاوی و آلمان فدرال.

۹ دیدار معاون وزیر خارجه عراق با نخست وزیر اردن؛ رفت وآمد مقامات کشورهای عراق و عربستان از گسترش و تحکیم روابط دو کشور درجهت حفظ حکومت صدام حکایت می کند.

۱۰ سهیل السهیل عضو فرماندهی حزب بعث سوریه، روابط صدام با حکومت های اردن و مصر و تلاش وی جهت کمک به پیمان کمپ دیوید و ایجاد امنیت برای رژیم صهیونیستی را محکوم کرد.

۱۱ تشکیل نشست مقدماتی کارشناسان نفتی کشورهای عضو سازمان اوپک در پاریس، برای دستیابی به موضوعات اصلی در اجلاس آتی و فوق العاده این سازمان؛ گزارش کیهان از کشمکش کشورهای عضو اوپک بر سر کاهش قیمت نفت.

۱۲ درخواست همکاری دولت پاکستان از پلیس ایران درخصوص انفجار مؤسسات فرانسوی در کراچی.

ص: ۸۷۴

گزارش روزشمار ۹/۱۲/۱۳۶۱

۱ ناکامی هواپیماهای عراقی در بمباران شهر دهلران؛ ۶ مجروح در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر؛ زخمی شدن یک نفر و تخریب ۸ منزل مسکونی براثر گلوله باران سرپل ذهاب.

۲ گزارش روزنامه اطلاعات از اعزام داوطلبان مردمی و نظامی شهرهای مختلف به جبهه های نبرد.

۳ انتشار سیاهه کمک های مردمی به جبهه های جنگ در روزنامه جمهوری اسلامی.

۴ بازدید خبرنگاران خارجی و داخلی از جبهه های جنوب به دعوت ستاد تبلیغات جنگ.

۵ کمین عناصر مسلح غیرقانونی به یک خودرو سپاه و به گروگان بردن ۳ تن از سرنشینان آن در روستای پیرمقدار در محور کامیاران - خامسان؛ حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه نیروهای خودی در شرق سردشت و شهادت یک تن؛ تصرف یک پایگاه حزب دمکرات در روستای نیک آباد در محور سردشت - بانه به دست نیروهای خودی؛ در سنندج، یکی از افراد حزب دمکرات با معرفی خود به سپاه امان نامه دریافت کرد.

۶ دستگیری ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اصفهان؛ ضرب وجرح راهبان راه آهن شهر بافق به دست چریک های فدایی خلق به منظور کسب اطلاعات درباره زمان رفت وآمد قطارهای محموله های نظامی.

۷ محورهای مصاحبه مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، با روزنامه الدستور: دفاع از دیدار خود با طارق عزیز، نتایج این ملاقات که درحال آشکارشدن برای مردم و نظامیان است، متهم کردن ایران به اتخاذ مواضع جنگ طلبانه، احتمال سفر وی به عراق، انتقاد از لیبی و سوریه به دلیل حمایت از ایران و محکوم کردن اقدام دولت در دستگیری سران حزب توده.

۸ آیت الله خامنه ای در دیدار با مسئولان ستاد معین تهران برای بازسازی خرمشهر، درباره لزوم تکیه بر توانایی های مردمی و ویژگی های معنوی و تاریخی تهران در بازسازی خرمشهر مطالبی را بیان ایراد کرد.

۹ انتشار اولین گزارش کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل درمورد وضعیت حقوق بشر در ایران. یادداشت دولت ایران به کمیسیون حقوق بشر دراین زمینه.

۱۰ معاون نخست وزیر عراق درپی کمبود نیرو در واحدهای رزمی عراق خواستار تصویب قانون فراگیری آموزش های لازم نظامی توسط دانشجویان و دانش آموزان عراقی شد.

۱۱ معاون وزیر خارجه عراق، پس از یک دیدار دوازده ساعته از یمن شمالی، این کشور را به مقصد کویت ترک کرد؛ آخرین گزارش های مربوط به جنگ عراق و ایران، ابتکارعمل صلح آمیز عراق برای متوقف کردن جنگ و موضع منفی حکومت ایران، تلاش های بین المللی به منظور پایان بخشیدن به جنگ و... از موضوعات مطرح شده در گفت وگوی سفیر عراق در مسکو و رئیس شورای اداره روزنامه های خبری مسکو بود.

۱۲ الموقف العربی از شکست عراق در فراخوانی احزاب مخالف آن کشور برای همکاری خبر داد.

۱۳ اولتیماتوم وزیر نفت امارات متحده عربی درمورد کاهش هفت دلاری بهای نفت درصورت طولانی شدن تصمیم گیری سایر کشورها؛ خبرگزاری یونایتدپرس: وزیر نفت ونزوئلا گفت که مذاکراتش باعث جلب توافقی برای کاهش قیمت نفت حدود ۴ دلار در هر بشکه شده است.

گزارش روزشمار ۱۰/۱۲/۱۳۶۱

۱۴ شهادت ۲ تن، زخمی شدن یک نفر و آسیب دیدن چندین منزل مسکونی، ساختمان اداری و خودرو در حملات هوایی دشمن به ایلام، دهلران، سرپل ذهاب و آبادان.

پناهندگی ۲۵ نظامی و غیرنظامی عراقی به ایران در سه روز گذشته؛ اسارت ۲ سرباز عراقی؛ دولت

۱ عراق خانواده های عراقی را به علت سر باززدن فرزندانشان از حضور در جبهه جنگ تهدید کرده است. درخواست مخالفان رژیم صدام در خارج از کشور از دبیرکل سازمان ملل، سازمان عفو بین الملل و کمیسیون های حقوق بشر برای اتخاذ تدابیر لازم جهت نجات جان این خانواده ها.

۲ عملیات حزب دمکرات کردستان عراق در چمچال، نالپاریز، سلیمانیه و دره کولان علیه نیروهای نظامی عراق در سالروز درگذشت بنیان گذار این حزب.

۳ برخورد یک مینی بوس با مین در مسیر روستای کچل منگان و حسن سالاران در جنوب سقز، ۹ کشته و ۳ زخمی بر جای گذاشت؛ چندین کشته و زخمی از چته های حزب دمکرات در درگیری افراد این حزب با نیروهای خودی در غرب سقز؛ حمله نیروهای بسیج و پیش مرگان مسلمان کرد به محل تجمع افراد حزب دمکرات در روستای سلاره در غرب محور مهاباد - سردشت؛ زخمی شدن یک تن از افراد مسلح غیرقانونی هنگام حمله به نیروهای خودی در بوکان؛ کشف و خنثی سازی ۳ مین در منطقه واوان و میرآباد در جنوب غربی مهاباد؛ تسلیم شدن ۵ تن از وابستگان گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای سپاه در سردشت و سنندج.

۴ تیراندازی عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به پایگاه بسیج مسجد دولتی اهواز؛ سرقت یک اتومبیل با تهدیدکردن صاحبش در تهران توسط عوامل همین سازمان؛ دستگیری ۲ تن از وابستگان تشکیلاتی این سازمان در گرگان و اندیمشک با تلاش نیروهای سپاه.

۵ ورود رئیس مجلس ملی خلق الجزایر به تهران؛ آغاز اولین دور مذاکرات رؤسای مجلس ایران و الجزایر.

۶ احتمال حمله قریب الوقوع ایران به عراق در آستانه برگزاری اجلاس عدم تعهد در دهلی نو، ازجمله اخباری است که در برخی رسانه ها نظیر روزنامه کویتی الوطن، خبرگزاری یونایتدپرس و خبرگزاری آلمان مطرح شد.

۷ آغاز کار جلسه کارشناسان کشورهای شرکت کننده در اجلاس عدم تعهد؛ القبس به نقل از مدیرکل سیاسی وزارت خارجه کویت: کویت لزوم یافتن راه حل برای جنگ ایران و عراق را در این اجلاس مطرح خواهد کرد.

۸ تأکید بر لزوم خاتمه جنگ عراق و ایران از موضوعات گفت وگوی پرز دکوئیار با مقامات کویتی بود؛ هشدار شاذلی قلیبی دبیرکل جامعه عرب، درباره خطر ادامه جنگ ایران و عراق برای منطقه خاورمیانه و منافع ابرقدرت ها در این منطقه؛ بیانیه المؤید وزیر اطلاعات بحرین، درخصوص حمایت شورای همکاری خلیج فارس از اقدامات سازمان ملل، سازمان کنفرانس اسلامی و سازمان جنبش غیرمتعهدها برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران.

۹ اتفاق نظر همه کشورهای صادرکننده نفت درباره برگزاری جلسات مشترک و نشست فوق العاده اوپک برای کاستن تنش ها بر سر قیمت نفت. وزیر نفت عراق: زمان، مناسب تشکیل چنین جلسه ای نیست و درصورت تشکیل نیز نمی تواند مؤثر واقع شود.

گزارش روزشمار ۱۱/۱۲/۱۳۶۱

۱۰ براثر حمله بالگردهای عراقی به حوزه نفتی نوروز ۶ چاه نفتی آتش گرفت و یک چاه هم آسیب دید. در همین منطقه یک یدک کش نیز هدف بالگردهای عراقی قرار گرفت و غرق شد. ۱۰ تن از کارکنان این یدک کش شهید و یک نفر زخمی شد؛ اطلاعیه ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق دراین باره؛ انهدام برج دیده بانی سکوی الامیه عراق توسط یک بالگرد خودی.

۱۱ شهادت ۱۳ تن و مجروح شدن ۱۶ نفر در بمباران شهرهای دهلران، آبادان و خرمشهر.

اهم عملیات نظامی بارزانی ها علیه نیروهای نظامی عراق: حمله به قرارگاه ارتش خلق در منطقه

۱ شاه بلاق؛ مین گذاری در جاده باطوفه و ربودن ۲ نفر از افراد سازمان امنیت سلیمانیه.

۲ گزارش کیهان از کمک های نقدی و غیرنقدی مردم اقصی نقاط کشور به جبهه ها.

۳ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از آخرین جلسه ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده استان باختران؛ روزنامه کیهان: در ادامه سیاست کمک به اهالی جنگ زده استان باختران، بنگاه توسعه ماشین آلات کشاورزی این استان در سال جاری، ۱۱۰ تراکتور به کشاورزان مناطق جنگی استان واگذار کرده است.

۴ در حمله حزب دمکرات به خودرو سپاه در حوالی روستای سانجود در جنوب شرقی صائین دژ، ۳ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند و سردسته مهاجمان کشته شد؛ شهادت ۳ سرباز اسیر در دست کومه له در پایگاه درمان؛ شهید و مجروح شدن ۳ تن از افراد خودی در حمله عوامل مسلح غیرقانونی به پایگاه گل بلاغ در جنوب ارومیه؛ ترور یکی از اهالی روستای قلعه گاه در شمال شرقی کامیاران، به دست افراد حزب دمکرات؛ برخورد خودرو حامل نیروهای خودی با مین در جاده قروه – سنندج و مجروح شدن ۲ نفر؛ یکی از نیروهای سپاه در بوکان براثر تیراندازی عناصر مسلح غیرقانونی زخمی شد؛ در مریوان زنی که قصد پرتاب نارنجک به سمت نیروهای خودی را داشت براثر انفجار نارنجک کشته شد؛ حمله افراد مسلح غیرقانونی به روستای قوری چای در شمال شرقی سنندج و غارت درمانگاه روستا و به گروگان بردن مدیر مدرسه؛ اخاذی افراد کومه له از مردم روستای قریچه در شرق سنندج و به گروگان بردن یکی از معلمان؛ اقدام گروه کومه له به مسلح کردن برخی روستاییان در پیرانشهر و تهدید آنها به اعدام درصورت تمرد.

۵ پاک سازی روستای بلوه در شمال شرقی بانه در عملیات مشترک نیروهای سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد؛ ۷ تن از وابستگان حزب دمکرات و گروه کومه له در سلماس، سردشت و تکاب درخواست امان نامه کردند.

۶ اقدامات عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین): تهران، تیراندازی به سمت ستاد ۲ کمیته منطقه۱۳ و زخمی شدن یکی از افراد کمیته؛ سمیرم، پرتاب یک بمب آتش زا به منزل یک خانواده شهید؛ نیروهای سپاه در باختران، یک خانه تیمی را کشف و یکی از اعضای این خانه را دستگیر کردند؛ دستگیری مسئول تشکیلات سازمان کمونیستی در مشهد با تلاش پاسداران؛ دستگیری یکی از فعالان سازمان کمونیستی طوفان و یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سلماس.

۷ اشاره به توطئه های امریکا در منطقه و تأکید بر لزوم هماهنگی کامل بین اعضای جنبش عدم تعهد، از موضوعات سخنان آیت الله خامنه ای در دیدار با رئیس مجلس ملی الجزایر می باشد. آقای هاشمی رفسنجانی هم در دیدار با رئیس مجلس ملی خلق الجزایر به این موضوعات پرداخت: نقش انقلاب اسلامی در هم گرایی ایران با دولت های مترقی عرب و نقش تخریبی عراق در این راه، تأکید بر عزم ایران در تثبیت قیمت نفت و درخواست از الجزایر برای فعال تر شدن دراین خصوص. دیدار رئیس مجلس ملی خلق الجزایر با آیت الله منتظری.

۸ نخست وزیر در مراسم جشن فارغ التحصیلی نیروهای مرکز آموزش صفر یک ارتش جمهوری اسلامی ایران: ما طالب جنگ نیستیم ولی برای برقراری صلحی که ملت ها را آزادانه حاکم بر سرنوشت خود می کند باید جنگید و ایثار کرد.

۹ سخنرانی انتقادآمیز نماینده جمهوری اسلامی ایران در اجلاس کمیته حقوق بشر سازمان ملل درباره عملکرد کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل و جوسازی های رسانه های غربی.

ص: ۸۷۷

۱ سفر دکتر ولایتی در رأس یک هیئت عالی رتبه سیاسی به هند به منظور شرکت در هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد.

۲ اقدامات امنیتی خاص دولت عراق برای حضور صدام در اجلاس هفتم کشورهای غیرمتعهد در دهلی نو؛ دیدار و گفت وگوی طارق عزیز با پطرس غالی وزیر مشاور در امور خارجی مصر و احمد طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر در دهلی نو؛ بحث و بررسی درخصوص همکاری های عراق و مراکش و راه های توسعه آن به ویژه درزمینه بازرگانی از موضوعات گفت وگوی مرزوقی وزیر دارایی عراق، در دیدار با همتای مراکشی خود بود؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی و روزنامه الوطن هم از اجتماع وزرای خارجه عرب در ۲۴ ساعت آینده به دعوت عراق برای هماهنگی مواضع خود درمورد موضوعات برنامه کار اجلاس سران عدم تعهد به ویژه جنگ ایران و عراق خبر دادند.

۳ ابهام در اتهامات حزب توده، درج برخی اطلاعات درباره افراد دستگیرشده، نظرهای مختلف در ایران درباره نوع وابستگی حزب توده به اردوگاه سوسیالیزم و به ویژه شوروی، علاقه مندی مقامات ایران برای داخلی جلوه دادن دستگیری سران این حزب و جلوگیری از تأثیرگذاری این موضوع در روابط ایران و شوروی، محورهای مقاله خبرگزاری فرانسه درباره دستگیری سران حزب توده است.

ضمیمه گزارش۱۴۹: مشروح کمک های مردمی به جبهه های جنگ به گزارش روزنامه کیهان.

گزارش روزشمار ۱۲/۱۲/۱۳۶۱

۴ هفت شهید و مجروح در حمله افراد حزب دمکرات به خانه یکی از پیش مرگان مسلمان کرد در پیرانشهر؛ براثر حمله گروه های مسلح غیرقانونی به افراد سپاه در روستای شیوصل از توابع سردشت، ۲ تن از افراد خودی مجروح شدند؛ دستگیری ۱۰ نفر از افراد مسلح غیرقانونی در عملیات پاک سازی روستاهای میکل آباد و هلوی از توابع سردشت؛ درگیری نیروهای سپاه با عناصر مسلح غیرقانونی در جنوب محور پیرانشهر - مهاباد؛ برخورد خودرو وزارت راه وترابری با مین در محور ارومیه - سرو؛ درگیری عناصر دمکرات و کومه له در روستای شاه قلعه در غرب سنندج به علت تجاوز یکی از افراد حزب دمکرات به یک زن روستایی؛ عوامل سازمان کومه له در درگیری با افراد حزب دمکرات در روستای بیتوش (در جنوب غربی سردشت)، فرمانده عملیاتی این حزب را دستگیر کردند.

۵ حمله نیروهای سپاه به افراد مسلح در منطقه منگلِ جنگل های آمل، موجب فرار آنها از منطقه و کشته یا زخمی شدن برخی از آنها گردید.

۶ تیراندازی افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به سوی یکی از واحدهای گشت ثارالله(ع) در تهران؛ اقدام عوامل این سازمان به سرقت مسلحانه ۳۴۰ هزار ریال از بانک شهرستان علمده در شرق مازندران.

۷ واحد امداد جبهه جمعیت هلال احمر ۱۰۶۴ امدادگر را به همراه مقادیر زیادی لوازم و وسایل مورد نیاز جبهه ها به جبهه های جنگ اعزام کرد؛ کمک های نقدی و هدایای مردمی شهرها و روستاهای مختلف کشور به جبهه های نبرد.

۸ اتمام کار بازسازی ۱۹ مسجد و حسینیه در شهرهای دزفول و شوش به همت ستاد بازسازی مساجد و اماکن متبرکه مناطق جنگ زده سازمان اوقاف.

مقاومت دربرابر زورگویی دولت های بزرگ، نقش ایستادگی مردم در تثبیت نظام، تأکید بر برآورده شدن امور رفاهی مردم در پرتو انقلاب، تداوم تلاش بیگانگان برای دوری مردم از انقلاب و

۱ ایجاد شکاف در یکپارچگی ملت از نکاتی است که آیت الله خامنه ای در دیدار با امام جمعه، اعضای حزب جمهوری، دانشجویان و طلاب حوزه های علمیه شهرستان اردکان به آن پرداخت.

۲ حجت الاسلام محمد یزدی نایب رئیس مجلس شورای اسلامی، در جلسه امروز مجلس با اعتراض به بمباران شهر دهلران از سکوت کشورها و سازمان های بین المللی دراین مورد سخن گفت.

۳ سخنان سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، درباره برنامه نظامی آتی ایران در مراسمی با حضور امام جمعه باختران و جمعی از علما و مقامات این استان.

۴ اظهارات نخست وزیر هند درمورد تلاش برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق؛ آغاز نشست وزیران خارجه عدم تعهد در هند.

۵ بالاگرفتن ماجرای دستگیری صادق طباطبایی در آلمان به دنبال موضع گیری یک سازمان فلسطینی دراین باره.

۶ واکنش رادیو بی بی سی به سخنان روز گذشته آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با رئیس مجلس ملی خلق الجزایر درباره بحران قیمت نفت.

۷ گزارش رادیو کلن و رادیو بی بی سی از رایزنی های غیرعلنی وزرای نفت برخی کشورهای صادرکننده عضو اوپک در لندن و نتایج احتمالی آن.

۸ آسوشیتدپرس: وزیر نفت ونزوئلا برای ترغیب جمهوری اسلامی به حضور در مذاکرات کشورهای تولیدکننده نفت برای جلوگیری از یک جنگ قیمت، نماینده خود را راهی تهران کرد.

۹ مجله نیوزویک: شوروی محموله های بزرگ اسلحه به عراق می فرستد.

۱۰ هفته نامه الجهاد: عراق اخیراً شروع به خارج کردن ذخایر ارزی خود از کشورهای خارجی و واریز آنها به بانک رافدین قاهره کرده است.

۱۱ اقدام پلیس پاکستان به دستگیری یک دانشجوی عضو انجمن اسلامی و یک کارمند سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران درپی انفجار مؤسسات فرانسوی در کراچی.

ضمیمه گزارش۱۶۹: ماجرای دستگیری صادق طباطبایی در فرودگاه دوسلدورف آلمان و اختلافات بین وزارت خارجه و وزارت کشور آلمان درخصوص مصونیت سیاسی وی.

گزارش روزشمار ۱۳/۱۲/۱۳۶۱

۱۲ یک شهید و ۱۶ زخمی در گلوله باران دیروز و امروز آبادان و خرمشهر.

۱۳ براثر پرتاب نارنجک به سوی نمازگزاران در پایان نمازجمعه در اشنویه، ۳ تن از نیروهای سپاه شهید و ۱۳ تن دیگر زخمی شدند؛ شهادت یک نیروی بسیجی به دست افراد مسلح غیرقانونی در مهاباد؛ یکی از نیروهای بسیجی در شهرستان خوی به دست افراد مسلح ناشناس به شهادت رسید؛ حمله عوامل حزب دمکرات به روستای شیعه نشین علی کندی در شمال ارومیه.

۱۴ دستگیری یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) درپی انفجاری در یک منزل در تهران؛ دستگیری ۵ نفر از سازمان چریک های فدایی خلق، رنجبران و کومه له در گنبد و اصفهان.

۱۵ هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه امروز تهران با اشاره به اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد: امیدواریم که هیئت ایرانی بتواند در کنفرانس، منشأ اثر باشد.

نقش اصلی وحدت مردم در پایداری حکومت، کارکرد اساسی غیرمتعهدها درصورت داشتن استقلال رأی و عمل در حیطه نظام بین الملل، بحران قیمت نفت، بررسی مشکلات اقتصادی ایران و... از

۱ محورهای سخنان نخست وزیر در سخنرانی پیش از خطبه های نمازجمعه بود.

۲ موضوعات سخنان وزیر کشور در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیویی در شهرکرد: تغییر شرایط ایران برای صلح با عراق و گرفتن خسارت از آن کشور درصورت پیروزی عملیات آتی والفجر، آخرین وضعیت گروه های مسلح غیرقانونی به ویژه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سطح کشور و تدابیر وزارت کشور برای مقابله با اقدامات این گروه ها در کردستان.

۳ دکتر ولایتی در گفت وگو با خبرنگاران ایرانی در دهلی نو: جمهوری اسلامی ایران در تصمیم خود برای برگزارنشدن هشتمین اجلاس سران در بغداد پافشاری و دیدگاه های خود را درخصوص مسئله فلسطین و جنگ تحمیلی عراق اعلام می کند و درضمن ایران بر تأسیس صندوق یا بانکی برای جنبش عدم تعهد تأکید دارد؛ اعلام پشتیبانی ایران از میزبانی لیبی برای برگزاری اجلاس هشتم.

۴ حضورنیافتن صدام در دهلی نو برای شرکت در اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد باوجود تمهیدات عراق برای حفاظت از وی. به عقیده کارشناسان سیاسی شرکت نکردن صدام در این اجلاس نوعی پیروزی برای ایران است. نماینده عراق در جلسه کارشناسان اجلاس غیرمتعهدها: هیئت نمایندگی عراق پیشنهاد خواهد کرد که به ۳ ماده حمله اسرائیل به رآکتور اتمی عراق، قطعنامه های صادرشده سازمان ملل متحد درباره جنگ ایران و عراق و محل برگزاری اجلاس هشتم، مواردی اضافه شود.

۵ تصمیم کشورهای عربی شرکت کننده در اجلاس غیرمتعهدها درمورد ارائه پیش نویس قطعنامه ای مشترک درباره جنگ ایران و عراق به این اجلاس؛ گفت وگوی خانم گاندی رئیس هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد با خبرگزاری الجزایر درباره جنگ ایران و عراق و تأثیر تداوم جنگ بر این جنبش؛ درخواست رئیس گروه طرف دار صلح از خانم گاندی برای کوشش بیشتر به منظور پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق.

۶ رؤسای جمهور پاکستان، نیجریه و قبرس خواستار پایان جنگ ایران و عراق شدند.

۷ بی بی سی: وزیر نفت امارات اعلام کرد که به دلایلی کشورهای صادرکننده به یک توافق کلی بر سر قیمت و میزان تولید نفت خواهند رسید؛ خبرگزاری فرانسه: به گفته برخی هیئت های نمایندگی، قرار است یک سقف تولید روزانه ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه ای برای همه کشورها در نظر گرفته شود. ... ایران اطلاع داده که با کاهش قیمت های تعیین شده نفت خام مخالف است؛ روزنامه لوماتن: هشت کشوری که در لندن گرد هم آمده اند می کوشند ۵ کشور دیگر را نیز وادار به نوعی سازش کنند، ولی معلوم نیست که آیا ایران با آنها موافق خواهد بود یا نه.

۸ درپی وخامت اوضاع اقتصادی عراق، خبرگزاری فرانسه از اقدام دولت عراق برای دریافت وام به منظور افزایش صدور نفت خبر داد.

۹ به دنبال درگیری امروز در لبنان و ادعای چند رادیو منطقه ای و بین المللی درمورد دخالت نیروهای ایرانی در این حادثه، فرمانده نیروهای سپاه و بسیج مستقر در لبنان، این ادعاها را تکذیب کرد.

گزارش روزشمار ۱۴/۱۲/۱۳۶۱

حمل ۲۰ دستگاه پل شناور توسط خودروهای اتریشی از ترکیه به عراق؛ ارسال ۳۵۵ دستگاه تریلر حامل مهمات از کشورهای عربی به عراق؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی: فرانسه انواع رادارهای مراقبت زمینی با فناوری پیشرفته را دراختیار عراق گذاشت، این رادارها قادرند کلیه تحرکات و

۱ نقل وانتقالات زمینی نیروهای اسلام را تا شعاع ۱۴ و ۳۰ کیلومتری دقیقاً کنترل کنند؛ نخست وزیر مصر در مصاحبه با هفته نامه المجله ضمن اصیل و ریشه دار خواندن دوستی عراق و مصر، اعلام کرد مصر با تمام امکانات نظامی و سیاسی از عراق پشتیبانی خواهد کرد؛ یک مقام وزارت خارجه ژاپن هم از تعهد مصر برای فرستادن ۵۰ تا ۱۰۰ هزار سرباز به عراق خبر داد.

۲ برخورد ۳ سرباز با مینی که افراد مسلح غیرقانونی در محور میاندوآب - مهاباد کار گذاشته بودند؛ مجروح شدن یک سرباز در سردشت به دست افراد مسلح غیرقانونی؛ کشف و خنثی سازی یک مین ضدتانک اسرائیلی در شرق مهاباد با تلاش نیروهای ژاندارمری؛ در حمله افراد گروه کومه له به نیروهای خودی در سنندج، ۳ تن از مهاجمان زخمی و ۲ تن کشته شدند؛ درخواست۲ نفر از وابستگان حزب دمکرات برای دریافت امان نامه در پایگاه حماملار در شمال ارومیه.

۳ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از فعالیت های ستاد بازسازی و مرمت استان خوزستان.

۴ وضعیت عمومی جبهه های جنگ، برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد و آینده آن و اظهار امیدواری درباره تثبیت موقعیت غیرمتعهدها از محورهای سخنان آیت الله خامنه ای در یک گفت وگوی رادیویی پس از دیدار با امام خمینی بود. یادداشت آقای هاشمی رفسنجانی درباره دیدار امروز وی و آیت الله خامنه ای با امام خمینی در آستانه سفر رئیس جمهور به دهلی نو؛ دیدار سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی با امام خمینی و گزارش اوضاع جبهه ها و روحیه رزمندگان به رهبر انقلاب.

۵ به دنبال تحریکات سیاسی و نظامی اخیر امریکا علیه لیبی و ورود ناوگان دریایی آن کشور به مرزهای آبی لیبی به بهانه دخالت لیبی در امور داخلی سودان، امروز آیت الله خامنه ای رئیس جمهور با ارسال پیامی به رئیس جمهور لیبی، حمایت ایران را از این کشور دربرابر هرگونه تحریکات تجاوزگرانه امریکا اعلام کرد.

۶ دیدار دکتر ولایتی با ناراسیما رائو همتای هندی خود در دهلی نو. در این دیدار وزیر خارجه هند اظهار امیدواری کرد که اجلاس در تصمیم گیری مثبت درجهت منافع مردم مستضعف جهان و حل مشکلات محرومان دنیا به موفقیت دست یابد؛ دیدار دکتر ولایتی با وزرای خارجه ۹ کشور دیگر.

۷ تأکید محافل سیاسی بر قطعی نبودن موضوع حضورنیافتن صدام در اجلاس عدم تعهد. خبرگزاری خلیج: طارق عزیز نخست وزیر عراق، از تأیید کشورهای شرکت کننده برای میزبانی عراق در اجلاس هشتم خبر داده و از کشورهای غیرمتعهد خواسته است تا جهت پایان دادن به جنگ ایران و عراق بر تلاش های خود بیفزایند. رادیو صوت الجماهیر از تلاش نخست وزیر هند، برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد.

۸ گزارش رویتر از طرح جدید وزرای خارجه عرب برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق: طبق این برنامه، سازمان ملل هریک از دو کشور ایران و عراق را که با شرایط ذکر شده مخالفت کنند تحریم خواهد کرد؛ لیبی در گفت وگوی وزیران خارجه عرب برای ارائه این طرح شرکت نکرد و سوریه با مطرح شدن موضوع جنگ در اجلاس مخالفت کرد. اقدام کارگروه سیاسی هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد به تشکیل یک هیئت ویژه درارتباط با مسائل خاورمیانه؛ خبرگزاری رویتر: ایران با اعلام ضرورت الزام عراق جهت برقراری صلح، تلاش های جنبش عدم تعهد درجهت پایان دادن به جنگ را نقش برآب کرد.

۱ میدل ایست ریپورت: مذاکرات جنگ نفت در لندن بی وقفه دنبال می شود بی آنکه نتیجه قطعی و روشنی را به دنبال داشته باشد؛ خبرگزاری رویتر: پیوستن هیئت ایرانی به مذاکرات اوپک درباره قیمت نفت، امید به پیشرفت احتمالی مربوط به جلوگیری از سقوط قیمت جهانی نفت را افزایش داده است.

۲ انفجار در دفتر هواپیمایی فرانسه در بغداد ساختمان این دفتر را ویران کرد.

ضمیمه گزارش۱۸۹: توضیحاتی درباره رادارهای مراقبت زمینی واگذارشده ازسوی فرانسه به عراق.

گزارش روزشمار ۱۵/۱۲/۱۳۶۱

۳ با اضافه شدن تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) به سازمان رزم قرارگاه نجف، این قرارگاه با تشکیل ۴ قرارگاه فرعی طرح مانور قبلی خود را اصلاح کرد. براساس طرح جدید، قرارگاه عملیاتی نجف۱ در سمت راست (شمال) در منطقه ای به عرض ۷ و عمق ۵ کیلومتر، قرارگاه نجف۲ در وسط و در منطقه ای به عرض ۷ تا ۸ کیلومتر، قرارگاه نجف۴ در سمت چپ (جنوب) در منطقه نسبتاً هموار جنوب حمرین به عمق ۶ تا ۹ کیلومتر، مأموریت داشتند با شکافتن خط ضمن انهدام نیروهای دشمن در جنوب حمرین، جنوبی ترین بخش این ارتفاع را تصرف کنند. در این مرحله قرارگاه نجف۳ احتیاط قرارگاه نجف بود. در مرحله بعدی عملیات نیز یگان های قرارگاه نجف۳ با حمایت نجف۱ و ۲ مأموریت تصرف ارتفاع فوقی (به عمق ۵/۵ تا ۵/۶ کیلومتر) را بر عهده داشت و نجف۴ احتیاط قرارگاه نجف در این مرحله بود.

۴ نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) از اول تا پانزدهم اسفند، عملیات های متعدد علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق در مناطق کردنشین این کشور اجرا کردند.

۵ اعزام نیروهای داوطلب از سراسر کشور برای پیوستن به رزمندگان اسلام، پشتیبانی آنان و بازسازی مناطق آسیب دیده.

۶ تیراندازی یک ساعته گروه های مسلح غیرقانونی در نقاط مختلف شهر مهاباد موجب تعطیلی مغازه ها، شهادت یکی از اهالی شهر و کشته شدن یکی از مهاجمان شد؛ زخمی شدن یک سرباز ژاندارمری در حوالی پایگاه گوگ تپه در محور مهاباد - میاندوآب براثر برخورد با مین؛ کشف و خنثی سازی سه مین ضدتانک و ضدنفر در اطراف پایگاه کوسه کهریز در شمال غربی مهاباد؛ تسلیم شدن ۲ تن از افراد حزب دمکرات و یک تن از وابستگان به سازمان کمونیستی راه کارگر به نیروهای سپاه سنندج.

۷ دستگیری مسئول تشکیلات سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شاخه بروجرد با تلاش نیروهای سپاه؛ دستگیری یکی از افراد فعال در بخش انتقال نیروهای سازمان مزبور در تهران؛ دستگیری ۲ تن از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در پست بازرسی مراغه؛ در اهواز یکی از افراد تشکیلات سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر که حوزه فعالیت او شرکت نفت بود، دستگیر شد.

۸ تصمیم درباره شدت بخشیدن به عملیات علیه گروه های مسلح غیرقانونی در کردستان در بهار سال آینده، یادآوری عملیات مهم آزادسازی جاده پیرانشهر - سردشت از دست گروه های مسلح ضدانقلاب و تأثیر آن در اقدامات گروه های مسلح و سرنوشت منطقه کردستان، محدود شدن امکان مانور سیاسی و نظامی گروه های معارض، عزم آنها برای خروج از ایران و... از سخنان ابراهیم سنجقی فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا، می باشد.

نهاد ریاست جمهوری در بیانیه ای رسمی اعلام کرد: رئیس جمهور ایران در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها شرکت نخواهد کرد و به جای ایشان میرحسین موسوی نخست وزیر در این نشست حضور می یابد؛

۱ انصراف آیت الله خامنه ای از شرکت در اجلاس سران غیرمتعهدها پیرو مشورت با امام؛ تحلیل خبرگزاری فرانسه درمورد لغو سفر آیت الله خامنه ای به دهلی نو؛ رئیس جمهور در پیامی به خانم گاندی خواستار تلاش بیشتر اعضای جنبش غیرمتعهدها در راه استقلال این نهضت شد.

۲ نخست وزیر پیش از ترک تهران به قصد دهلی نو برای حضور در اجلاس هفتم غیرمتعهدها، در گفت وگویی انتظارات ایران از جنبش عدم تعهد و برنامه های ایران در این سفر را تشریح کرد. مصاحبه دکتر ولایتی درباره موضع ایران در قبال تلاش های انجام شده برای خاتمه دادن به جنگ، پیشنهاد عراق برای برگزاری هشتمین اجلاس غیرمتعهدها در بغداد، مسئله افغانستان و چشم انداز ایران درخصوص جنبش عدم تعهد.

۳ خبرگزاری فرانسه به نقل از خبرگزاری تاس، خبری را درباره ملاقات سفیران ایران و عراق با وزیر خارجه شوروی اعلام کرد که به نظر می رسد ارتباط مستقیم با برگزاری اجلاس غیرمتعهدها داشته باشد.

۴ وزیر خارجه یوگسلاوی: ما عقیده داریم این اجلاس تقریباً آخرین فرصت برای پایانی عادلانه و دیرپا بر جنگ ایران و عراق است؛ ولیعهد اردن اظهار امیدواری کرد اجلاس سران عدم تعهد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق تصمیمات و پیشنهادهایی اتخاذ کند؛ اظهارات امیر قطر درمورد لزوم پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق.

۵ المجله: درخواست عراق از مصر برای ازسرگیری هرچه زودتر فعالیت مرکز بازرگانی عراق در قاهره و مرکز بازرگانی مصر در بغداد.

۶ اوضاع اقتصادی عراق، میزان نیاز ماهانه این کشور به ارز خارجی، میزان کمک کشورهای عربی منطقه به عراق و تأثیر عمومی اقتصاد عراق بر کویت ازجمله موضوعاتی است که روزنامه اینترنشنال تریبون (چاپ لندن) به آن پرداخته است.

۷ تحلیل رویتر درباره آخرین تحولات گفت وگوهای هشت کشور عضو اوپک در لندن، تأثیر اوضاع فعلی در بازارهای نفت، احتمالات آینده این گفت وگوها و نقش ایران در این کشاکش ها.

۸ دفتر جنبش مجاهدین عراق مسئولیت انفجار دفتر هواپیمایی فرانسه در بغداد را به عهده گرفت. رادیو اسرائیل: سخنگوی وزارت کشور عراق، ایران و سوریه را به خرابکاری در عراق متهم کرد.

گزارش روزشمار ۱۶/۱۲/۱۳۶۱

۹ اطلاعیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز درمورد تشکیل اولین گردان دریایی سپاه پاسداران منطقه۹ کشور.

۱۰ حمله نیروهای مجاهد عراقی به یک پایگاه نظامی در نزدیکی شهر کرکوک و یک پادگان نظامی در نال پاریز در محور کرکوک - سلیمانیه؛ هواپیماهای عراقی به تلافی این حملات چند روستای اطراف کرکوک را بمباران کردند که ۳۰ کشته بر جای گذاشت؛ نیروهای کرد مخالف دولت عراق ۴ عملیات در جاده حلبچه - سلیمانیه و در منطقه دارکلی در جنوب سلیمانیه در سر راه ستون های نظامی عراق اجرا کردند، روزنامه گاردین این عملیات ها را خشم جدید مردم عراق از اقدامات فرانسه در فروش میراژهای مجهز به اگزوسه خواند.

۱۱ شهادت یک پزشک و اسارت یک سرباز به دست افراد مسلح غیرقانونی در حدفاصل روستاهای تازه آباد و پیرمقدار؛ عوامل حزب دمکرات فردی که ارتباط تشکیلاتی خود را با این حزب قطع کرده بود در یکی از روستاهای اطراف سنندج به قتل رساندند؛ شلیک خمپاره به داخل پیرانشهر توسط عناصر مسلح ضدانقلاب و زخمی شدن ۳ تن؛ حمله ناموفق گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین جاده در حوالی پادگان قوشچی در شمال ارومیه. درخواست ۲ تن از افراد حزب دمکرات برای دریافت امان نامه برای خود و ۵ تن از اعضای خانواده شان در میاندوآب.

ص: ۸۸۳

۱ عملیات ناموفق عوامل سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) برای ربودن یک فرد متعهد در یکی از روستاهای شهرستان الیگودرز؛ سرقت ۲ میلیون ریـال توسط افراد سازمان مزبور از خانه ای در خیابان گانـدی تهران؛ صـدمه به همسر یک پاسـدار با پاشیـدن پودری به صورت وی در بهبهان توسط افراد ضـدانقلاب؛ دستگیری ۴ نفر از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در زنجان و تربت حیدریه.

۲ اطلاعیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درخصوص دستگیری ۱۱ نفر از بقایای گروه مسلح فرقان.

۳ درخواست اسرای سه اردوگاه حشمتیه، طریق القدس تهران و بجنورد از مسئولان جمهوری اسلامی ایران برای اعزام به جبهه.

۴ آغاز کار هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عـدم تعهـد با سخنرانی خانم گانـدی رئیس جدیـد این جنبش و فیدل کاسترو رئیس پیشین آن. خانم گاندی در بخشی از سخنرانی خود خواستار پایان مسالمت آمیز جنگ ایران و عراق شد. فیـدل کاسترو رهبر کوبا هم از برخورد سازنده صدام با صلح تقدیر و از میزبانی عراق برای برگزاری اجلاس هشتم دفاع کرد؛ پیشنهاد دولت عراق در کارگروه سیاسی اجلاس برای تحریم عضویت ایران در جنبش عدم تعهد.

۵ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اقدام ابتکاری هیئت ایرانی در توزیع برگه های حاوی اطلاعات درباره جنگ ایران و عراق و واکنش مقامات عراقی دراین باره. خبرگزاری هند: این جزوه اعلام می کند که عراق شرایط جنگ را تعیین کرد، اما ایران شرایط صلح را تعیین خواهد کرد.

۶ به رغم اقـدامات تبلیغـاتی گسترده دولت عراق در دهلی نو که حـاکی از قطعی بودن حضور صـدام حسـین در اجلاس هفتم بود، وی به دلایلی ازجمله حضورنیافتن رئیس جمهور ایران در یک موضع انفعالی قرار گرفته و در این اجلاس حاضر نشد؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی دراین باره.

۷ تأکیـد عبـدالعزیز حسـین وزیر مشـاور در کـابینه کویت بر پایان جنگ ایران و عراق با شـرکت هیئت های بین المللی و ازطریق مـذاکره؛ وزیر خارجه کویت در مصاحبه با روزنامه السیاسه تمایل دولتش برای پایان این جنگ را اعلام کرد و متذکر شد که ادامه این جنگ منجر به مداخله ابرقدرت ها در امور داخلی دو کشور خواهد شد.

۸ ویلیـام کوانت مشـاور امنیتی سابق امریکا و رئیس بخش خاورمیانه دانشـگاه بروکینز در گفت وگو با روزنامه کویتی الوطن از نگرانی امریکا و کشورهای غربی از پیروزی ایران در جنگ و کمک های کشورش به عراق سخن گفت.

۹ یک مقام بلنـدپایه در بندر امام خمینی: با تلاش نیروهای داخلی ۸۵٪ از کارهای تأسیساتی پروژه شرکت پتروشیمی ایران – ژاپن در بندر امام خمینی به اتمام رسیده است. روزنامه ژاپنی یومیوری شیمبون: منابع وزارت خارجه ژاپن اعلام کردند که دولت ژاپن سیاست خارجی خود را درخصوص خاورمیانه به شدت تقویت کرده و تلاش خواهد کرد تا روابط با ایران را بهبود بخشد.

۱۰ اوج گیری مباحث قیمت و میزان صدور نفت با ورود وزیر نفت ایران به لندن؛ آسوشیتدپرس: وزیر نفت ایران گفت که عربستان سعودی باید میزان تولید خود را کاهش دهد، ایران به هیچ عنوان حاضر به کاهش قیمت پایه نفت از میزان کنونی نیست؛ شبکه رادیویی سی.ان.ان: وزیر نفت ایران یک موضع سرسختانه و سازش ناپذیر در قبال پایین آوردن میزان تولیـد و قیمت نفت اتخاذ کرده است. جلسه امروز اوپک در لنـدن بدون هیچ گونه توافقی به علت مخالفت ایران به روز بعد موکول شد. روزنامه کیهان: وزارت نفت ایران پیش تر اعلام کرده بود که روند نزولی اخیر قیمت های نفت مصنوعی است و قیمت های خام نباید کاهش یابد.

۱۱ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از کمک های مردمی اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ.

گزارش روزشمار ۱۷/۱۲/۱۳۶۱

۱ تجاوز ناموفق هواپیماهای عراقی به آسمان شهرهای خرم آباد و ایلام؛ مجروح شدن ۶ تن و تخریب ۱۰ باب ساختمان در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر در روزهای گذشته.

۲ در عملیات های نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) و نیروهای اتحادیه میهنی کردستان (طالبانی ها) در شهرهای سیدصادق و سلیمانیه ۱۶ نظامی عراقی کشته یا مجروح شدند که یکی از فرماندهان نظامی سردار جاف هم جزء کشته شدگان بود.

۳ در کمین افراد حزب دمکرات کردستان به خودرو حامل بارزانی ها در سه کیلومتری "بند" در جنوب غربی ارومیه، ۶ نفر از بارزانی ها کشته یا مجروح شدند؛ انهدام یک خودرو جهاد سازندگی به دست عوامل حزب دمکرات کردستان؛ تهدید روستاییان بخش سرشیو مریوان توسط عناصر گروه کومه له برای وادارکردن آنها به خدمت به این گروه؛ عوامل کومه له ۴۰ بار قاطر اسلحه و مهمات از دولت عراق در روستای بژوه در جنوب سردشت تحویل گرفتند؛ ۶ تن از اعضای حزب دمکرات و گروه کومه له در تکاب، سلماس و سردشت تسلیم نیروهای سپاه شدند.

۴ دستگیری ۷ فرد نفوذی در سپاه و بسیج شهر ایذه، این افراد قصد ترور امام جمعه و حاکم شرع شهر را داشتند و ۲ تن از آنان از محافظان امام جمعه و مسئول دادسرای ایذه بودند؛ دستگیری ۴ تن از افراد رده بالای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در زنجان و کشف یک خانه متعلق به تشکیلات اتحادیه کمونیست ها در همین شهر؛ دستگیری یکی از افراد سازمان کمونیستی پیکار در تبریز.

۵ نقش اساسی مردم در پیشبرد اهداف انقلاب، تأثیر اقدامات داوطلبانه مردم در رفع تنگناها و تقبیح نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه شمال کشور، از محورهای اصلی سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در دیدار با گروهی از اعضای سپاه پاسداران، بسیج و کمیته های انقلاب اسلامی شهرستان رشت بود.

۶ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از دیدار و گفت وگوی میرحسین موسوی با حافظ اسد (رئیس جمهوری سوریه)، دانیل اورتگا (هماهنگ کننده شورای بازسازی ملی نیکاراگوئه)، عبدالسلام جلود (نخست وزیر لیبی)، شاذلی بن جدید (رئیس جمهوری الجزایر) و استامبولیچ (رئیس جمهور یوگسلاوی)؛ حجت الاسلام محمود دعایی نماینده مجلس و عضو هیئت نمایندگی ایران در اجلاس عدم تعهد، درباره میانجیگری مصر بین ایران و عراق گفت: کشوری که کمک نظامی به عراق می کند و باعث طولانی تر شدن جنگ می شود چگونه می تواند میانجی باشد.

۷ سخنان میرحسین موسوی نخست وزیر، درباره اعمال فشارهای غیررسمی به ایران برای سازش با عراق و گزارش وی از ملاقات های خود با سران کشورهای سوریه، یوگسلاوی، لیبی، الجزایر، تانزانیا، موزامبیک و... .

۸ رویتر به نقل از مقامات رسمی هند، اعلام کرد که نخست وزیر این کشور موضوع پایان یافتن جنگ ایران و عراق را در گفت وگوهای خود با رهبران کشورهای مختلف دنبال می کند. آقای دعایی درمورد سخنان روز گذشته خانم گاندی درباره خاتمه دادن به جنگ گفت: ما امیدواریم برای اولین بار متجاوز در جمع غیرمتعهدها سرکوب و فکر تجاوز برای همیشه دفن شود؛ بازتاب سخنان آقای دعایی در خبرگزاری هندی ام.ان.ای؛ خبرگزاری فرانسه اعلام کرد: یک عضو هیئت ایرانی به سخنان گاندی به شدت واکنش نشان داده و گفته است خدمتی که می شود به جنبش عدم تعهد کرد این است که عراق را از آن اخراج کنند.

دبیرکل سازمان ملل متحد در سخنرانی خود در اجلاس غیرمتعهدها خواهان پایان جنگ ایران و عراق

۱ شـد. امیر کویت نیز در بخشـی از سـخنان خود در این اجلاس بـدون اشاره به هجوم سراسـری عراق به ایران و حمایت ضـمنی کشورش از عراق همین درخواست را مطرح کرد. یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین هم از ایران و عراق خواست تا فوراً این جنگ فرساینـده را متوقف سازند. طالب ابراهیمی وزیر خارجه الجزایر از ادامه کوشـش هـای میـانجیگرانه الجزایر برای پایـان جنگ ایران و عراق خبر داد. طه یاسـین رمضان معاون نخست وزیر عراق، در مصاحبه با روزنامه کویتی الوطن گفت که کشورش امیدی به موفقیت اجلاس دهلی نو برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران ندارد.

۲ اتفاق نظر اکثر کشورهای عضو جنبش عـدم تعهـد درمورد میزبانی عراق در اجلاس هشـتم؛ رادیو ابوظبی میزبانی عراق در اجلاس آتی را حتمی اعلام کرد؛ احمـد عزیزی قـائم مقـام وزارت امور خـارجه: انتخـاب احتمـالی بغـداد به عنوان محـل آتی اجلاس سـران کشورهای غیرمتعهـد به معنی تزلزل در مواضع جنبش درمورد حفظ اصول آن و نادیده گرفتن تجاوز به زور به یک کشور غیرمتعهد است.

۳ اخبار خبرگزاری جمهوری اسـلامی بیانگر نبود اراده ای جدی در راه اندازی صـندوقی برای پرداخت خسارت های جنگی ایران ازسوی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد و تبلیغاتی بودن این نوع خبرها است. گزارش روزنامه هندوستان تایمز درباره پیشنهاد ایران برای معرفی طرف متجاوز و پیشنهاد عراق برای اخراج ایران از جنبش عدم تعهد.

۴ گزارش خبرگزاری جمهوری اسـلامی از پخش کتـابچه ای به نـام انقلاب و تروریسم در ایران در میـان خبرنگـاران خارجی در محل مطبوعات اجلاس سـران غیرمتعهـد و استقبال خبرنگاران از آن.

۵ مصاحبه طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق با روزنامه کویتی الوطن درباره نتایج سفرش به شوروی.

۶ آغاز کار جلسه اصلی و غیررسمی اوپک با شرکت ۱۳ وزیر نفت عضو کشورهای صادرکننده نفت با حضور ۲۵۰ خبرنگار، فیلم بردار و عکاس خبری در لندن؛ این جلسه به علت اختلافات موجود بـدون دستیابی به توافقی در قیمت نفت نیمه کاره رها شـد. سیدمحمد غرضـی: ایران هیچ گاه پیشـنهادهای کاهش قیمت نفت را نخواهد پذیرفت، تنهـا مطلبی که مـا از آن دفاع می کنیم تثبیت قیمت ۳۴ دلار برای هر بشـکه نفت است. وزیر نفت ونزوئلا توافق کشورهای صادرکننـده نفت درمورد قیمت و میزان تولیـد را بدون شرکت ایران تکذیب کرد.

۷ هشدار معاون وزارت دفاع امریکا درباره گسترش دامنه جنگ ایران و عراق.

۸ تصمیم کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل برای اعزام نماینده ای به ایران و تهیه گزارشی درباره آزادی های اساسی در ایران.

گزارش روزشمار ۱۸/۱۲/۱۳۶۱

۹ انهدام بخش هایی از پالایشگاه عین زاله در ۵۶ کیلومتری شمال شرقی موصل، در حمله موشکی نیروهای مجاهدین عراقی وابسته به مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق.

۱۰ انهدام ۳ کامیون عراقی حامل مهمات و کشته شـدن ۱۰ تن از نظامیـان عراقی براثر آتش خمپاره انـدازهای نیروهای سپاه در جبهه های غرب؛ پیوسـتن ۹ تن از نیروهای ژاندارمری استان سلیمانیه عراق به نیروهای مجاهدین عراقی.

۱۱ کمک های نقدی مردم شهرهای مختلف کشور به جبهه های جنگ.

در حمله عوامل حزب دمکرات کردستان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به نیروهای تأمین جاده سپاه در جنوب سقز، ۲۵ تن از افراد سپاه شهید یا زخمی شدند؛ اعدام ۲ نفر از اهالی بومی به دست افراد حزب دمکرات در اطراف سنندج، به جرم همکاری با نیروهای دولتی؛ کشف ۷۲ بار قاطر مهمات، در روستایی

۱ در حوالی مریوان؛ درخواست یکی از وابستگان حزب دمکرات برای دریافت امان نامه در سنندج.

۲ سخنان سرهنگ کوچک زاده فرمانده ژاندارمری، درباره تشکیل گردان های مرزی و استقرار نیروهای ژاندارمری در مناطق آزادشده.

۳ دیدارهای نخست وزیر در دهلی نو با مقامات بلندپایه چند کشور و تعدادی از علمای مسلمان هند.

۴ آقای رجایی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل، معرفی عراق به عنوان متجاوز و پرداخت غرامت به ایران را از شروط اصلی ایران برای صلح عنوان کرد؛ بازتاب سخنان رجایی خراسانی در خبرگزاری های آسوشیتدپرس، آلمان و روزنامه فایننشال تایمز.

۵ طه محی الدین معروف معاون رئیس جمهور عراق و سرپرست هیئت نمایندگی این کشور در هفتمین اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو، ضمن سخنرانی در سومین روز این اجلاس خواستار صلح با ایران با استناد به قوانین بین المللی شد و تمایل عراق را برای میزبانی اجلاس هشتم اعلام کرد.

۶ تأیید مواضع سیاسی و نظامی عراق، موافقت با تشکیل اجلاس هشتم غیرمتعهدها در بغداد، ضرورت صلح بین ایران و عراق و اشاره تلویحی به تحریم ایران درصورت نپذیرفتن صلح از موضوعات سخنرانی حسین پادشاه اردن در اجلاس غیرمتعهدها در دهلی نو بود؛ نخست وزیر لیبی در مصاحبه ای در دهلی نو ضمن ضدانقلابی خواندن تجاوز عراق به ایران، حمایت کشورش از ایران را اعلام کرد و درباره مواضع لیبی درخصوص تلاش های اخیر اجلاس عدم تعهد و برقراری صلح بین ایران و عراق مطالبی را بیان کرد؛ علی ناصر محمد رئیس جمهور یمن جنوبی هم در سخنرانی خود در دهلی نو با اشاره تلویحی به بی رغبتی صدام حسین در پایان دادن به تجاوز به ایران در اوایل جنگ، خواستار کوشش کشورهای غیرمتعهد به منظور یافتن راه حلی صلح آمیز برای جنگ ایران و عراق شد.

۷ تشکیل جلسه کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی در دهلی نو به ریاست حبیب شطی دبیرکل این سازمان به منظور بررسی ابتکارات تازه برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق؛ خانم گاندی نخست وزیر هند: کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در نظر دارند یک طرح سه ماده ای برای خاتمه جنگ ارائه دهند و صندوقی برای پرداخت خسارات جنگ در دو کشور تأسیس کنند؛ عبدالله بشاره دبیرکل شورای همکاری کشورهای عرب حوزه خلیج فارس در مسقط: این شورا تلاش گسترده خود را برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران به کار می برد؛ چراکه تنها راه حفظ و ایجاد امنیت و ثبات در این منطقه پایان این جنگ است.

۸ اخبار مطبوعات سوریه از احتمال لغو میزبانی عراق برای اجلاس هشتم غیرمتعهدها.

۹ گزارش خبرگزاری فرانسه از موضع ایران در اجلاس اوپک درباره کاهش بهای نفت و میزان تولید آن براساس سخنان دکتر هنردوست معاون وزیر نفت ایران؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی: رسانه های امریکا ایران را تنها مانع پایین آمدن قیمت نفت معرفی و پیش بینی می کنند یا دیگر اعضای اوپک بدون توجه به ایران میزان جدیدی برای این سازمان تعیین خواهند کرد یا جنگ قیمت نفت به زودی آغاز خواهد شد؛ روزنامه فایننشال تایمز ضمن بررسی سوابق تولید نفت ایران در قبل و بعد از انقلاب اسلامی نوشته است: ایران برای شکست در جنگ قیمت نفت بهای سنگینی خواهد پرداخت.

۱۰ آزادی صادق طباطبایی با تأیید مصونیت سیاسی وی ازسوی وزارت خارجه آلمان و مراجعت وی به ایران.

۱۱ رادیو ابوظبی: دولت امریکا با پرداخت یک وام مستقیم ۶۴۰ میلیون دلاری بدون بهره به عراق برای خرید مواد غذایی موافقت کرد.

گزارش روزشمار ۱۹/۱۲/۱۳۶۱

۱ بـا افزایش تحرکات نیروهای خودی در عقبه های منطقه عملیاتی والفجر۱ و لزوم سامان دادن به وضع امنیتی منطقه، "کمیسـیون تأمین منطقه" با شرکت مسئولان سیاسی و انتظامی دهلران، موسیان و عین خوش و برخی مسئولان قرارگاه های نظامی تشکیل و تصـمیماتی درباره ایجاد پاسگاه های دژبانی در نقاط مهم، صـدور کارت تردد و... اتخاذ شد.

۲ در حمله موشکی هواپیماهـای عراقی به یـک کاروان شامل ۶ کشتی در خور موسـی، یـک کشتی تجـاری ایران که حامل برنـج و ابزار نظامی بود آسیب دیـد و ۴ تن از کارکنان شهید شدند؛ حمله جنگنده های عراقی به مقر تیپ ۳۰ نیروی زمینی ارتش در سومار.

۳ مشروح نیروهای اعزامی و کمک های مردمی از سراسر کشور به جبهه های جنگ.

۴ پاک سازی ۳ روسـتا در محور اشنویه – نقده که محل تجمع حزب دمکرات کردستان بود در عملیات مشترک سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها). اعتراف به کشته شدن ۱۰ نفر در این عملیـات در بیانیه حزب دمکرات کردسـتان ایران؛ ناکامی افراد حزب دمکرات در حمله به پایگاه براسپی در جنوب غربی سـلماس؛ پاک سازی روستای ورگل در شمال سردشت، با تلاش نیروهای سپاه، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد.

۵ در حمله عوامل حزب دمکرات و سازمان مجاهـدین خلق (منافقین) به نیروهای ژانـدارمری تأمین جاده در حـدفاصل امام کندی و کارخانه قند (محور ارومیه – سـلماس) ۵ تن از نیروهـای خودی و بومی مجروح شدنـد؛ اقـدام افراد مسـلح غیرقـانونی به اخـاذی از مسافران یک اتوبوس در گردنه قوشـچی؛ ترور یکی از اهالی شـهر بوکان به دست عناصر مسلح ضدانقلاب؛ دستگیری ۲ تن از افراد حزب دمکرات توسط نیروهای سپاه در روستای اوزون دره مهاباد.

۶ دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان ایران به مناسبت سالگرد صدور منشور خودمختاری ازسوی رژیم عراق پیام تبریکی به صدام حسین ارسال کرد.

۷ شـهادت سـرهنگ سپهری معاون ناحیه ژاندارمری خوزسـتان، به دست یک سـرباز که عضو سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود در مراسم صـبحگاه مشترک ژاندارمری، شهربانی و کمیته. شـخص مهاجم دسـتگیر شد؛ ترور دکتر حسین رضایی توسط افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران و زخمی شدن یک کارگر شهرداری در این حادثه؛ دسـتگیری ۵ نفر از وابسـتگان به این سازمـان در آسـتانه اشـرفیه و لاهیجـان، ۴ تن از این افراد قبلاًـ هم دسـتگیر و عفو شـده بودنـد؛ کشف یـک خـانه تیمی سازمـان مجاهـدین خلق (منـافقین) در میانه و دسـتگیری ساکنان آن. دسـتگیرشدگان اعتراف کردنـد که قصـد ایجاد انفجار در محل برگزاری نمازجمعه و ترور امام جمعه، دادسـتان انقلاب و فرمانده سپاه میانه را داشته اند.

۸ تشکیل جلسه شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای.

۹ محورهای سـخنان رئیس جمهور ایران در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی: پاسـخ به گفته های اخیر مقامات عراقی در دهلی نو، نگاه ایران به جنبش عـدم تعهد، بیـان دیـدگاه های ایران در قبال پیشـنهادهای صـلح و تأکیـد بر ایسـتادگی ایران بر مواضع اعلام شـده دراین باره و توصـیه به اجلاس غیرمتعهـدها برای موضع گیری دربرابر حوادث جاری لبنان، مخالفت با برگزاری هشـتمین اجلاس سـران عـدم تعهـد در بغداد، بی اعتباری مصـر برای ایفای هرگونه نقش میانجیگرانه در جنگ ایران و عراق، لزوم استقلال بیشتر جنبش عدم تعهد از نفوذ قدرت های جهانی و ضرورت مستقل بودن اوپک و تثبیت قیمت جهانی نفت.

۱ قدردانی از ایثارگران بسیج، اشاره به عملکرد گروه های چپ در اوایل انقلاب در محیط های کارگری و سپاسگزاری از هوشیاری کارگران در بی اثر کردن این اقدامات از موضوعات سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در دیدارهای جداگانه وی با گروهی از جانبازان بسیج و اعضای شورای مرکزی خانه های کارگر سراسر کشور بود.

۲ سخنرانی میرحسین موسوی با محوریت مناقشه ایران و عراق در هفتمین اجلاس سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در دهلی نو. وی در سخنان خود ضمن اشاره به نقش امریکا در حمایت از رژیم صهیونیستی و تهدیدهای آن کشور مبنی بر قطع کمک به سازمان ملل درصورت اخراج این رژیم، پیشنهادهایی برای تأمین بودجه مورد نیاز سازمان ملل ارائه داد؛ مصاحبه مطبوعاتی میرحسین موسوی در حاشیه این اجلاس درباره پایان جنگ ایران و عراق.

۳ بازتاب سخنان نخست وزیر کشورمان در رسانه های خارجی. خبرگزاری فرانسه: ایران امروز امیدها برای پایان جنگ را از بین برد. رادیو امریکا: نخست وزیر ایران از تغییر موضع رژیم اسلامی درمورد پایان جنگ خودداری کرد.

۴ خبرگزاری فرانسه از ناکامی تلاش های عراق برای میزبانی اجلاس هشتم غیرمتعهدها خبر داد.

۵ سخنان وزیر سپاه و حسن روحانی نماینده مجلس در مراسم چهلمین روز شهادت ۶ تن از فرماندهان سپاه درباره پیشرفت نظامی سپاه و راهبرد این نهاد در ابعاد بین المللی، استقلال تسلیحاتی نیروهای جمهوری اسلامی ایران، پشتیبانی قدرت های نظامی و اقتصادی از عراق، نقش اساسی مردم در جنگ تحمیلی و... .

۶ ایجاد تحول در روابط اقتصادی با ترکیه، امضای قرارداد با آن کشور برای افزایش ۴۰ درصدی صدور نفت از خاک ترکیه، غیرقابل پیش بینی بودن اقدام دولت سوریه در بستن راه صدور نفت عراق و تأثیر این اقدام در اقتصاد بحران زده عراق و... محور گفت وگوی طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق با نشریه الوطن العربی است.

۷ یونایتدپرس: پایان نهمین دور گفت وگوهای وزرای نفت کشورهای عضو اوپک در لندن بدون دستیابی به نتیجه؛ رادیو کلن: ایران و نیجریه همچنان با پیشنهاد کاهش بهای نفت مخالفت می کنند؛ رویتر: تفاهم وزرای نفت اوپک درمورد کاهش قیمت نفت؛ آسوشیتدپرس: توافق نسبی وزرای نفت اوپک درمورد سیاست هایی که هدفش جلوگیری از سقوط قیمت نفت جهان است؛ یونایتدپرس: ایران مخالف کاهش قیمت پایه نفت است.

۸ روزنامه نیهون کیزایی از واکنش ایران به خودداری شرکت های نفتی ژاپن از عمل به تعهدات خود برای خرید مقدار نفت تعیین شده در قراردادهایشان با شرکت نفت ایران خبر داد.

۹ آساهی شیمبون: کمپانی های ژاپنی با تقاضای عراق برای به تعویق انداختن پرداخت بدهی های ۶۸/۱ میلیارد دلاری سفارش های ساختمانی عراق به این کمپانی ها موافقت خواهند کرد.

۱۰ گزارش آسوشیتدپرس از اولین واکنش آشکار کشورهای عربی حوزه جنوبی خلیج فارس به مسئله نشت نفت یکی از چاه های نفتی ایران درپی احتمال ورود لکه نفتی به سواحل این کشورها.

ضمیمه گزارش۲۶۷: مشروح گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اقدام هیئت ایرانی به پخش یک آلبوم شامل ۲۰۵ عکس با عنوان "دفاع علیه تجاوز" در میان اصحاب رسانه و خبرنگاران حاضر در دهلی نو.

گزارش روزشمار ۲۰/۱۲/۱۳۶۱

۱ زخمی شدن ۵ تن از عشایر و تلف شدن تعداد فراوانی دام در حمله هواپیماهای عراقی به ایلام؛ زخمی شدن ۴ نفر و تخریب ۵ منزل مسکونی و ازبین رفتن ۷۰۰ اصله درخت خرما در گلوله باران دیروز و امروز شهرهای آبادان و خرمشهر.

۲ ادامه پناهندگی نیروهای نظامی و مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران.

۳ یازده شهید و زخمی براثر حمله افراد حزب دمکرات کردستان به نیروهای تأمین جاده فرودگاه سنندج، از تلفات مهاجمان آماری اعلام نشده است؛ حمله افراد مسلح غیرقانونی به دو خودرو در روستای چناره در جنوب سنندج و شهادت ۲ تن از نیروهای خودی؛ حمله افراد حزب دمکرات کردستان به پایگاه حسین آباد در محور سنندج – دیواندره؛ زخمی شدن یک روستایی براثر حمله عناصر مسلح غیرقانونی به روستای رش نش در جنوب غربی سنندج.

۴ افراد مسلح غیرقانونی ۱۰ تن از نیروهای سپاه را در بوکان به گروگان گرفتند؛ حمله ناموفق عوامل مسلح برانداز به پایگاه اختتر در محور بوکان – مهاباد؛ در غرب نقده، انفجار مین هایی که افراد مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند به یک خودرو شخصی و بلدوزر وزارت راه آسیب رساند، یکی از مین ها کشف و خنثی شد؛ ناکامی عوامل مسلح غیرقانونی در پرتاب خمپاره به تأسیسات برق نقده؛ یک سرباز براثر برخورد با مین در روستای برده رش در شمال ارومیه، زخمی شد؛ آزادی ۳ تن از نیروهای جهاد سازندگی که در بند افراد مسلح غیرقانونی بودند در پیرانشهر؛ اقدام افراد حزب دمکرات به تهدید بسیجیان بومی شهرک ربط سردشت برای خروج از عضویت بسیج.

۵ پیوستن ۲۰۰ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به حزب دمکرات ازطریق شهرهای شمالی؛ دستگیری و زخمی شدن یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شیراز با تلاش نیروهای کمیته انقلاب اسلامی؛ سرقت عوامل سازمان کمونیستی طوفان از اداره بهزیستی بجنورد.

۶ تلاش عراق برای گنجاندن متنی مبنی بر موضع گیری جنبش عدم تعهد درباره جنگ ایران و عراق در قطعنامه پایانی اجلاس بی نتیجه ماند؛ نشست کارگروه سیاسی به منظور تصمیم گیری برای تعیین میزبان هشتمین اجلاس سران عدم تعهد، تلاش مصرانه عراق برای برگزاری اجلاس هشتم در بغداد و مخالفت های ایران، سوریه، لیبی و کره شمالی با آن و سخنان رجایی خراسانی نماینده هیئت ایرانی دراین خصوص؛ خبرگزاری فرانسه موکول شدن انتخاب میزبان اجلاس هشتم به گردهمایی وزرای خارجه جنبش در سال ۱۹۸۵ را ضربه ای دیگر به عراق خواند.

۷ دکتر ولایتی تصمیم کارگروه سیاسی اجلاس عدم تعهد را یک پیروزی بزرگ برای ایران خواند و گفت: عراق نه تنها برای میزبانی اجلاس سران بلکه برای عضویت جنبش هم شایستگی نداشته و ندارد. وی سپس به تشریح روند این موفقیت پرداخت.

۸ بازگشت میرحسین موسوی به تهران پس از کسب موفقیت در جلوگیری از برگزاری اجلاس هشتم در بغداد؛ ولایتی در دهلی نو ضمن گفت وگو با سفیر هند در تهران، خاطرنشان کرد: ایران در نظر داشت درصورت علاقه مندی هند برای میانجی گری بین ایران و عراق، از فعالیت هیئت اعزامی غیرمتعهدها جلوگیری نکند، اما با انتخاب بغداد (برای میزبانی اجلاس آتی) دراین خصوص تغییر عقیده خواهیم داد.

عمر محمد الطیب معاون رئیس جمهور سودان، در یک نشست کنفرانس مطبوعاتی ضمن دفاع از میزبانی

۱ عراق برای هشتمین اجلاس سران عدم تعهد، اعزام نیروهای سودانی به عراق را فقط برای حفاظت از حاکمیت عراق خواند؛ معاون نخست وزیر و وزیر خارجه مصر ضمن اعلام آمادگی کشورش برای میانجیگری بین عراق و ایران به منظور خاتمه جنگ بی طرف نبودن کشورش در جنگ را رد کرد.

۲ پیام سازمان کنفرانس اسلامی به ایران و عراق برای اجرای آتش بس فوری، آغاز مذاکرات برای صلح و استفاده از تمام امکانات دو کشور و سایر کشورهای اسلامی جهت آزادی فلسطین و قدس شریف؛ درخواست وزیر امور خارجه اتریش از دو کشور ایران و عراق برای خاتمه جنگ به طریق مسالمت آمیز.

۳ یونایتدپرس اقدام مشترک ایران و لیبی در اعتراض به طرح عربستان درمورد میزان نفت صادراتی اعضای اوپک را بحران تازه مذاکرات این سازمان نامید؛ رادیو امریکا: برخی کشورهای عضو اوپک می کوشند عربستان سعودی را که بزرگ ترین صادرکننده نفت اوپک است، قانع کنند که به دلیل پایین آمدن تقاضای جهانی برای نفت، میزان تولیدات نفتی خود را کاهش دهد.

۴ رویتر از انعقاد قرارداد ۷۰ میلیون دلاری توسعه خط لوله عراق به ترکیه و میزان مبادلات اقتصادی این دو کشور خبر داد؛ روزنامه جمهوریت اوضاع کلی و فرازونشیب های اقتصادی عراق قبل و بعد از هجوم به ایران را مورد بررسی قرار داد.

گزارش روزشمار ۲۱/۱۲/۱۳۶۱

۵ دوازده مجروح در گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر؛ ۴ هواپیمای عراقی که ۶ مرتبه قصد حمله به آبادان را داشتند با آتش سلاح های پدافند هوایی مجبور به ترک منطقه شدند؛ حملات توپخانه ای عراق به شهر مهران در چندین نوبت.

۶ اعزام نیروهای بسیجی از سراسر کشور به جبهه های جنگ.

۷ حمله عناصر مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین جاده ژاندارمری در محور موسی الآن - کچل آباد در شمال سردشت؛ در حمله افراد مسلح غیر قانونی به دو روستا در جنوب مهاباد، یک بسیجی بومی شهید شد؛ حمله مهاجمان به پایگاه ماویان در شمال غربی کامیاران، موجب شهادت و مجروح شدن ۲ سرباز شد؛ شهادت یک پاسدار در اقدام تروریستی افراد مسلح ضدانقلاب در مهاباد؛ برخورد نیروهای خودی با مین در شمال میاندوآب و جنوب شرقی ارومیه، ۲ شهید و مجروح برجای گذاشت؛ حمله عوامل حزب دمکرات به روستای دلزی در جنوب سلماس و گروگان گیری چند تن از روستاییان؛ اعدام ۲ تن از اعضای سازمان کمونیستی پیکار و یک تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و یک تن از اعضای تشکیلات اتحادیه کمونیست ها در کردستان، مشهد و اهواز؛ یکی از وابستگان سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) به ۲۰ سال حبس محکوم شد. یکی از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) خود را به سپاه معرفی و از عملکرد گذشته اش اظهار ندامت کرد.

۸ پایان یافتن هفتمین نشست سران جنبش عدم تعهد بدون موضع گیری رسمی درباره جنگ ایران و عراق در بیانیه پایانی و واگذاری تعیین میزبان اجلاس هشتم به نشست وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش در سال ۱۹۸۵؛ خبرگزاری فرانسه: ایران و عراق درمورد بخشی از بیانیه نهایی که مربوط به جنگ میان دو کشور بود به توافق نرسیدند و نخست وزیر هند سرانجام اعلام کرد که بیانیه نهایی اجلاسیه درمورد این جنگ نظری نخواهد داد؛ رادیو امریکا: اجلاس سران غیرمتعهدها در دهلی نو تصمیم گرفته است از انتشار بیانیه درمورد دو مسئله مهم (جنگ ایران و عراق و محل برگزاری اجلاس آینده) که مانع پایان کار اجلاس شد، خودداری کند.

۱ رئیس جمهور یوگسلاوی، رهبر کوبا، نایب رئیس شورای صلح جهانی، وزیر امور خارجه کویت و رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین، در اظهاراتی خواستار خاتمه یافتن جنگ ایران و عراق شدند.

۲ میرحسین موسوی نخست وزیر، در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو و تلویزیونی به تشریح نتایج سفر خود به دهلی نو و پیروزی به دست آمده براثر برخورد قاطع ایران پرداخت. موسوی در دیدار با قائم مقام وزارت خارجه و رؤسای ادارات سیاسی این وزارتخانه این پیروزی را نتیجه حضور مردم در صحنه های انقلاب دانست.

۳ قاطعیت دربرابر متجاوز، ایستادگی در مقابل پیشنهادهای صلح تحمیلی، اصرار مقامات ایرانی برای برآورده شدن شرایط اعلام شده به عنوان مقدمه ای برای صلح، شرایط مطلوب ایران ازنظر نیروی انسانی و اقتصادی برای ادامه جنگ، چشم انداز آتی ایران و پیامدهای احتمالی آن، موضوعاتی است که خبرگزاری فرانسه در تحلیل خود درباره ایران و جنگ تحمیلی، به آنها پرداخته است.

۴ وزیر نفت ایران در مصاحبه با واحد مرکزی خبر لندن آخرین اقدامات خود برای خروج گفت وگوها از بن بست فعلی و فشارهای جانبی بر سازمان اوپک را تشریح کرد و گفت: پایین آوردن قیمت نفت و بالابردن میزان تولید هرگز به نفع مصرف کننده نبوده، ولی این سیاستی است که فعلاً با فشار امریکا بر اوپک تحمیل می شود؛ نشریه خبرنامه به نقل از خبرگزاری ها به مشکلات پیش روی کشورهای صادرکننده نفت و نقش عربستان در به وجودآوردن این مشکلات و احتمال دستیابی به توافق در میان وزرای نفت شرکت کننده در نشست اوپک در لندن پرداخته است.

۵ بازدید صدام حسین از نیروهای عراقی در منطقه عملیاتی سپاه چهارم؛ نامه دولت عراق به سه کشور عربستان، کویت و امارات متحده عربی و درخواست کمک های نقدی فوری از آنها.

۶ المجله از کمک های تسلیحاتی امریکا به عراق و آمادگی امریکا برای برقراری روابط سیاسی با عراق خبر داد.

۷ بانک انگلیسی وست مینستر در گزارش وضعیت کلی اقتصاد ایران از بازیابی ثبات و بهبود نسبی و رشد شاخص های مهم و حیاتی اقتصادی ایران خبر داد.

ضمیمه گزارش۲۹۱: گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره اهم موضوعات طرح شده در بیانیه پایانی هفتمین اجلاس سران عدم تعهد.

گزارش روزشمار ۲۲/۱۲/۱۳۶۱

۸ سرنگونی یک هواپیمای عراقی براثر اصابت گلوله های پدافند ضدهوایی و دستگیری خلبان آن در منطقه عملیاتی والفجر؛ بیانیه فرماندهی ارتش عراق دراین باره.

۹ تخریب ۴ منزل مسکونی و بخشی از یک بیمارستان در گلوله باران آبادان؛ آتش سوزی در قسمتی از گمرک خرمشهر براثر اصابت گلوله های توپخانه ارتش عراق؛ بمباران ایلام به وسیله هواپیماهای عراقی تلفاتی درپی نداشت.

۱۰ حمله نیروهای اتحادیه میهنی کردستان (طالبانی ها) به یک پایگاه ارتش عراق در منطقه گرمیان استان سلیمانیه و کشته شدن ۶ سرباز عراقی؛ پیوستن ۷۰ تن از نیروهای ژاندارمری عراق به نیروهای مسلمان کرد عراقی.

۱۱ ترور یکی از اهالی متعهد نقده به دست عوامل حزب دمکرات و زخمی شدن وی؛ ترور یک بسیجی اعزامی از مشکین شهر در مهاباد به زخمی شدن وی انجامید؛ مجروح شدن یک سرباز و یکی از اهالی بومی براثر برخورد با مین در پایگاه اختتر مهاباد و محور سقز - بانه؛ پاک سازی روستای نرژآباد در جنوب شرقی اشنویه به دست نیروهای پیش مرگ مسلمان کرد؛ ۴ تن از افراد گروه کومه له و یک تن از افراد حزب دمکرات خود را به سپاه سنندج تسلیم کردند.

ص: ۸۹۲

۱ ترور ناموفق یکی از اهالی رشت به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ اقدام افراد این سازمان در پرتاب یک بمب آتش زا به منزل شخصی در شیراز خسارتی درپی نداشت؛ اعدام ۷ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در خرم آباد.

۲ تکذیب گزارش بی بی سی درمورد اختلاف نظر بنی صدر، رجوی و سایر اعضای شورای ملی مقاومت درخصوص ملاقات رجوی و طارق عزیز.

۳ اظهار نارضایتی صدام حسین از ضعف آموزش و ضعف سیاسی - ایدئولوژیکی سپاه چهارم عراق در مراسم اهدای مدال شجاعت به برگزیدگان این سپاه.

۴ خبرگزاری رویتر: عراق برای خرید ۱۰۰ فروند از پیشرفته ترین هواپیماهای ساخت انگلیس به نام "تورنادو" که قابلیت استفاده در شرایط جوی مختلف را دارد مذاکرات محرمانه ای انجام می دهد.

۵ تشریح عملکرد ستاد بازسازی وزارت کشور در سخنان احمد آخوندی مشاور وزیر کشور در امر بازسازی و نوسازی مناطق جنگی.

۶ مهم ترین محورهای بیانات امام خمینی در حضور جمعی از بانوان عضو مؤسسه خیریه ۱۲ فروردین قم و تهران و اعضای انجمن اسلامی پرستاران چنین است: تقدیر از حضور بانوان در عرصه های مختلف اجتماعی خصوصاً فعالیت درزمینه تأمین مایحتاج جبهه ها، تأکید بر پایبندی به استقلال فرهنگی و عدم گرایش به مکاتب شرقی و غربی، ارزیابی جنبش عدم تعهد و یادآوری لزوم پاک سازی این جنبش از عناصر وابسته، تأکید بر گسترش جنبه های فرهنگی و اقتصادی عدم تعهد و خطرناک تر خواندن وابستگی فرهنگی از وابستگی نظامی.

۷ ولایتی در بازگشت از دهلی نو در گفت وگو با خبرنگاران نتایج به دست آمده در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها در دهلی نو را یک پیروزی برای ایران خواند و این اجلاس را تریبونی برای بیان افکار و دفاع از مواضع برحق ایران به منظور آگاهی افکار عمومی جهان دانست.

۸ رئیس جمهور الجزایر: میانجیگری بین دو کشور ایران و عراق همچنان ادامه دارد؛ وزیر خارجه سوئد: رسیدن دو کشور ایران و عراق به صلح دور از دسترس است؛ رؤسای جمهور پاکستان، کنیا و یمن شمالی نیز پایان یافتن جنگ بین ایران و عراق را خواستار شدند.

۹ رادیو بی بی سی در تفسیر تصمیمات اجلاس هفتم غیرمتعهدها به نقل از فرد هالیدی مفسر انگلیسی و صاحب نظر مسائل سیاسی، به پیروزی ایران در صحنه سیاسی این اجلاس اشاره کرد؛ بازتاب مسکوت ماندن پایان جنگ ایران و عراق در بیانیه پایانی غیرمتعهدها در رسانه های خارجی: رادیو امریکا: مسئله جنگ ایران و عراق همچنان لاینحل باقی مانده است؛ روزنامه سوئدی داگنزماینز: از همان آغاز اجلاس به وضوح مشخص بود که ایران هرگز از مواضع سرسخت خود دست برنخواهد داشت.

۱۰ خبرگزاری جمهوری اسلامی: وزیران نفت اوپک موفق شدند پس از ۱۵ روز به یک توافق نسبی درمورد کاهش بها و نحوه سهمیه بندی تولید دست یابند.

ضمیمه گزارش۳۰۴: مشروح گفت وگوی بنی صدر با گردآورنده کتاب تحقیقی درباره تاریخ انقلاب اسلامی (چاپ برلین) درباره چگونگی ارتباط رجوی با طارق عزیز، نحوه ملاقات آنها، اعتراضات بنی صدر به این موضوع، سفر رجوی به بغداد و... .

ص: ۸۹۳

گزارش روزشمار ۲۳/۱۲/۱۳۶۱

۱ در جلسه امروز شورای عالی دفاع که با حضور ۶ فرمانده ارشد سپاه و ارتش در تهران تشکیل شد، علل ناکامی عملیات والفجر مقدماتی، چشم انداز آینده جنگ و عملیات آینده مورد بحث قرار گرفت. تغییر آرایش دشمن بعد از عملیات بیت المقدس، دوربودن عقبه های نیروهای عراقی، مشکل دریافت اطلاعات از خطوط عراق و... از موضوعاتی بود که فرماندهان درباره آنها مطالبی بیان کردند. در ادامه این جلسه قرار شد فرماندهان نظامی متناسب با توان خودی عملیاتی را برای تصرف یک نقطه کلیدی تهیه و به شورای عالی دفاع ارائه کنند؛ مصاحبه آقای هاشمی رفسنجانی درخصوص مباحث مطرح شده جلسه شورای عالی دفاع، اوضاع اقتصادی عراق و کمک های دولت های عربی به این کشور، موضع ایران درباره اعزام کمیته جنبش عدم تعهد به ایران به منظور بررسی راه های پایان دادن به جنگ و پیروزی ایران در هفتمین اجلاس سران در دهلی نو.

۲ براثر حمله مجدد هواپیماهای عراقی به کشتی تجاری ایران که چند روز قبل در خور موسی هدف حمله قرار گرفته و آسیب دیده بود این کشتی غرق شد؛ در این حمله یدک کشی که مسئولیت انتقال این کشتی را به عهده داشت هم آسیب دید و ۷ تن از کارکنان آن زخمی شدند.

۳ پناهندگی ۱۲ عراقی به ایران ظرف دیروز و امروز.

۴ دستگیری ۱۷ نفر از افراد مسلح غیرقانونی در پاک سازی روستاهای خاتون باغ و شکم دریده در جنوب غربی بوکان؛ پاک سازی روستاهای مرانه و هندآباد در شمال شرقی سردشت و فرار دمکرات ها از این منطقه؛ شهادت یک بسیجی در درگیری نیروهای خودی با عناصر مسلح ضدانقلاب در روستای باغی در شمال سردشت؛ افراد مسلح غیرقانونی با پرتاب دو نارنجک به منزل یکی از طرف داران جمهوری اسلامی در روستای کوسه کهریز در شمال غربی مهاباد، وی و همسرش را زخمی کردند؛ یکی از اعضای کمیته مرکزی حزب دمکرات در پیرانشهر درخواست امان نامه کرد.

۵ دستگیری ۵ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سمنان به دست افراد سپاه؛ کشف یک خانه تیمی این سازمان در دامغان، کشته شدن ۲ نفر و دستگیری یک نفر از اعضای این خانه.

۶ گفت وگوی غلامحسین تیزمغز دادستان انقلاب اسلامی خوزستان با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره حساسیت استان خوزستان، علل فعالیت گروه های محارب و آخرین وضعیت این گروه ها در این استان.

۷ نخست وزیر در جمع مدیران اجرایی استان خراسان: در جمهوری اسلامی دولت با حفظ مردم در صحنه و با استعانت از انرژی بی پایان مردمی می تواند گشاینده راه ها، برنامه ریز و سازمان دهنده کارها باشد.

۸ آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در گفت وگو با روزنامه کیهان دیدگاه های خود را درباره جنگ ایران و عراق، دستاوردهای جنگ و صلحی که رژیم عراق و مجامع بین المللی خواهان آن اند، بیان کرد.

۹ اظهارات احمد سکوتوره رئیس کمیته حسن نیت اسلامی، درباره تلاش های این کمیته برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق و آمادگی دو طرف برای ادامه این تلاش ها؛ رادیو بی بی سی در تفسیری که در آن نشانه هایی از برتری سیاسی ایران در اجلاس هفتم سران غیرمتعهد به چشم می خورد، عملکرد ایران در این اجلاس و نتایج به دست آمده را مورد بررسی قرار داد.

روزنامه نیهون کیزایی: ایران به کمپانی های ژاپنی اطلاع داد که درخواست آنها برای افزایش واردات از ژاپن را نمی پذیرد. به نظر کمپانی های ژاپنی باتوجه به احتمال کاهش قیمت نفت اوپک، ایران نگران

۱ پایین آمدن درآمد ارزی نفت است؛ هیئت عراقی که قرار است در آینده برای مذاکره بر سر مسائل مالی با مقامات ژاپنی دیدار کند از دولت ژاپن خواست کمیته مشترکی از دو کشور تشکیل شود تا امکان استفاده عراق از ۵/۱ میلیارد دلار وام بانک دولتی صادرات و واردات ژاپن را بررسی کنند.

۲ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از مشروح کمک های مردم سراسر کشور به جبهه ها.

گزارش روزشمار ۲۴/۱۲/۱۳۶۱

۳ بمباران شهر دهلران به وسیله جنگنده های عراقی خسارت هایی به این شهر وارد کرد؛ زخمی شدن ۷ تن و تخریب ۶ منزل در گلوله باران دیروز و امروز شهرهای آبادان و خرمشهر.

۴ اعلام پشتیبانی مجدد اسرای عراقی از مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در دیدارشان با سیدمحمدباقر حکیم سخنگوی این مجلس.

۵ ارسال کمک های نقدی و غیرنقدی از شهرهای مختلف کشور به جبهه های جنگ و مشارکت مردم برای بازسازی مناطق جنگ زده.

۶ سخنان احمد آخوندی مشاور وزیر کشور و مسئول امور ستادهای بازسازی مناطق جنگی درباره بودجه بازسازی مناطق جنگی در سال ۱۳۶۲ و اولویت های آن ستاد برای بازسازی مناطق جنگ زده.

۷ در کمین افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای ژاندارمری در شهر کندی در جنوب غربی بوکان، ۱۲ تن از نیروهای خودی شهید یا مجروح و ۱۴ تن از آنان اسیر شدند؛ عملیات کمین عوامل حزب دمکرات به چند خودرو در گردنه صلوات آباد در محور قروه - سنندج و سرقت اموال آنها و به گروگان بردن ۲۵ تن از مسافران. درپی این واقعه نیروهای سپاه و ژاندارمری به تعقیب آنها پرداختند و در درگیری ایجادشده ۷ تن از مهاجمان کشته شدند؛ کشته شدن یکی از اعضای سابق حزب دمکرات در اقدام تروریستی این حزب در مهاباد؛ افراد مسلح ضدانقلاب اهالی روستای پالنگان در جنوب غربی سنندج را تهدید کردند که درصورت عضویت در بسیج در امان نخواهند بود.

۸ پاک سازی ۶ روستا در منطقه سیلوانه در جنوب غربی ارومیه، به همت نیروهای سپاه، در این عملیات ۲۵ تن از افراد حزب دمکرات کشته و ۱۵ تن زخمی شدند؛ در عملیات پاک سازی روستایی در حوالی بانه ۲ تن از افراد مسلح غیرقانونی خود را تسلیم کردند و ۴ نفر از آنها کشته یا زخمی شدند؛ در پاک سازی روستای کانی گشه در شمال شرقی کامیاران یک زن بومی به شهادت رسید؛ کمین نیروهای سپاه به عناصر مسلح غیرقانونی در میدان حیوانات مهاباد؛ ۵ تن از افراد حزب دمکرات در سلماس تقاضای امان نامه کردند؛ آزادی ۲۰ سرباز ژاندارمری اسیر در دست گروه کومه له در پایگاه درمان.

۹ با اجرای ۶ عملیات برای کشف خانه های تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شهرهای بابل، بابلسر، ساری و بخش چمستان نور تشکیلات سازمان فوق در استان مازندران متلاشی شد؛ کشف و خنثی سازی یک بمب دست ساز در یک کتاب فروشی عمومی سپاه در رودسر؛ یکی از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رودسر به حبس ابد محکوم شد. دستگیری یکی از اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تنکابن.

۱۰ انتشار اطلاعیه ای با امضای سازمان جوانان حزب توده ایران در اعتراض به دستگیری اعضای این حزب و نسبت دادن این اقدام به امپریالیسم جهانی و محافل سرمایه داری و بزرگ مالکان.

موضوعات مصاحبه مطبوعاتی و رادیو و تلویزیونی وزیر امور خارجه پس از بازگشت از دهلی نو:

۱ تشریح نتایج شرکت هیئت نمایندگی ایران در هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد، تبیین حقوق مشروع ایران و برآورده شدن این حقوق، شکست تلاش عراق و حامیانش برای تنظیم قطعنامه پایانی دلخواهشان، تفاوت اساسی نشست سران عدم تعهد و شورای امنیت سازمان ملل و امیدواری ایران به اجماع کشورهای عضو عدم تعهد، محور مذاکرات هیئت ایرانی با مقامات سایر کشورها در دهلی نو و اقدام ایران در ناکام گذاشتن عراق برای میزبانی اجلاس هشتم.

۲ سخنان وزیر نفت ایران در پایان اجلاس اوپک درباره نقش ویژه عربستان در پایین آوردن قیمت نفت اوپک و چشم انداز قیمت نفت در آینده.

۳ وزیر نفت عربستان در پاسخ به سؤال خبرنگاران اذعان کرد عربستان همچنان به تولید و تحویل نفت به طرف های قرارداد عراق ادامه خواهد داد.

۴ روزنامه تایمز مالی از تصمیم ایران برای بهبود روابطش با ژاپن خبر داد.

۵ گزارش خبرگزاری رویتر از اوضاع نامساعد اقتصادی عراق و ناتوانی این کشور در بازپرداخت بدهی هایش به آلمان؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی از دهلی نو: شرکت های صنعتی و ساختمانی هندی که در عراق مشغول فعالیت هستند پس از گذشت ۵ ماه هنوز موفق به دریافت طلب خود از رژیم عراق نشده اند.

گزارش روزشمار ۲۵/۱۲/۱۳۶۱

۶ نامه فرماندهی مشترک قرارگاه عملیاتی نجف به یگان های تحت امر و ابلاغ مهم ترین مأموریت واحدهای مهندسی و جهاد سازندگی مأمور به قرارگاه های فرعی تحت امر این قرارگاه.

۷ سه شهید، ۹ مجروح، ویرانی ۷ منزل مسکونی و خسارت های فراوان به یک بیمارستان براثر گلوله باران آبادان و قصرشیرین.

۸ گزارش ستاد مشترک ارتش از عملیات های معارضین عراقی (بارزانی ها و طالبانی ها) علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق در هفته گذشته در محور دربندیخان - سلیمانیه، محور عربت - سلیمانیه، بکره جو و دهوک؛ نیروهای انقلابی مسلمان عراقی ۵ عملیات علیه تأسیسات زیربنایی، نیروهای ارتش و مقامات عراقی در مناطق عین زاله، ابوغریب، نجف و سلیمانیه انجام دادند؛ حمله هوایی ارتش عراق به یک منطقه مسکونی درپی حمله مجاهدین عراقی به نیروهای نظامی و کشتن ۱۰ تن از آنان در بخش ماوالعل در نزدیکی راه آهن شهر بصره، نظامیان عراقی احتمال اسکان مجاهدین عراقی در منطقه مسکونی بمباران شده را می دادند؛ کشته شدن ۴ نظامی عراق در حمله دو روز پیش نیروهای مبارز مسلمان کرد عراق به یک کامیون ارتش عراق در حوالی حلبچه؛ تیرباران ۳۶ تن از افسران و سربازان ارتش بعثی عراق به جرم هواداری از آیت الله محمدباقر صدر.

۹ حمله ناموفق عوامل کومه له به پایگاه بناویله در شمال شرقی سردشت؛ در درگیری بین نیروهای خودی و افراد مسلح غیرقانونی در روستای گامیشان در شمال شرقی بوکان یکی از افراد مسلح غیرقانونی دستگیر شد؛ انهدام یک خودرو ارتش براثر برخورد با مین در پایگاه پیرناصر نقده؛ در برخورد یک خودرو ارتش با مین در روستای موسی لوی سقز یک سرباز زخمی شد؛ برخورد یک بلدوزر با مین در روستای سو از توابع سنندج؛ کشف و خنثی سازی چندین مین در اطراف پیرانشهر؛ عناصر مسلح غیرقانونی یک کشاورز را در سنندج ترور کرده، به شهادت رساندند؛ یکی از افراد حزب دمکرات از نیروهای بسیج روستای قولنجی در شمال ارومیه، امان نامه خواست.

۱ عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک جانباز جنگ را در محور رودسر - لنگرود ربودند؛ عامل ترور امام جماعت مسجد نقره رشت در تهران دستگیر شد.

۲ بی بی سی از انتشار بیانیه شورای ملی مقاومت درخصوص اجرای آتش بس بین ایران و عراق، درخواست استرداد اسرا و عقب نشینی به مرزهای بین المللی خبر داد.

۳ موضوعات مصاحبه رجوی مسئول سازمان مجاهدین خلق(منافقین) با نشریه الحوادث: فراگیری بحران سیاسی ایران پس از شروع به کار مجلس خبرگان رهبری و آغاز بحران جانشینی امام خمینی، پیش بینی سقوط جمهوری اسلامی ۳۵ روز پس از رحلت امام خمینی، پایان دوران جمهوری اسلامی در ۳۰ خرداد ۱۳۶۳، ارائه آمارهایی جهت وخیم نشان دادن وضعیت اقتصاد ایران، شکست ناپذیر خواندن سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و... .

۴ وزیر دفاع در مصاحبه ای به تشریح گستردگی عملیات والفجر، بازتاب آن در جهان، اجرای دقیق فنون عملیاتی به دست نیروهای خودی، نقش وزارت دفاع در تجهیز نیروهای خودی و پیشرفت های صنایع نظامی پرداخت.

۵ سخنان نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت درباره تأثیر کاهش قیمت نفت بر اقتصاد ایران و اقتصاد کشورهای غربی؛ آسوشیتدپرس: تاس خبرگزاری رسمی شوروی از تصمیم اوپک مبنی بر کاهش قیمت نفت انتقاد کرد؛ ساینس مانیتور اوپک را فاقد کارایی لازم در اعمال سیاست های خود خواند.

ضمیمه گزارش۳۳۷: کلیاتی از اقدامات واحدهای مهندسی قرارگاه نجف و جهادهای سازندگی مأمورشده به این قرارگاه.

گزارش روزشمار ۲۶/۱۲/۱۳۶۱

۶ فرماندهی لشکر۱۰ زرهی عراق در نامه ای به واحدهای تابعه، میزان حقوق نیروهای اردنی در ارتش عراق را اعلام کرد؛ از ۱۸ اسفندماه سال جاری، ۱۰۳ دستگاه تریلر حامل مهمات و وسایل و تجهیزات نظامی از مرز کشورهای کویت، عربستان و اردن وارد خاک عراق شده است؛ دیپلمات های خارجی از افزایش نارضایتی نظامیان عراقی از جنگ با ایران خبر دادند؛ مجله میدل ایسترن کارنت: به زودی در بغداد، ۴۵۰۰ سرباز به جرم سرپیچی از دستور جنگ با ایران در یک دادگاه نظامی محاکمه خواهند شد.

۷ کمین عوامل حزب دمکرات کردستان علیه نیروهای خودی در نزدیکی پایگاه گاوشان در محور سنندج - کامیاران؛ عناصر مسلح غیرقانونی یک پیش مرگ مسلمان کرد و ۲ دختر وی را در شیوه سرِ سردشت ربودند؛ زخمی شدن یک تن در حمله گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای خودی در منطقه جعفرآباد نقده، کشف یک مین در حوالی پایگاهی در منطقه مذکور؛ کشف و خنثی سازی ۲ مین در آبادی های پیرناصر نقده و گوگ تپه ارومیه؛ دستگیری ۳ تن از فعالان گروه مائوئیستی کومه له با تلاش نیروهای سپاه سقز.

۸ نامه کمیته مرکزی حزب توده ایران خطاب به مقامات مسئول جمهوری اسلامی در تکذیب اتهام ایجاد آشوب و اغتشاش توسط اعضای این حزب در برخی کارخانه ها و مجامع کارگری درپی دستگیری سران حزب توده.

۹ بررسی آثار کاهش قیمت نفت در بودجه سال آینده ایران و ارائه سه راهکار برای جبران کسری بودجه موضوع مقاله روزنامه فایننشال تایمز است.

۱۰ رادیو کلن ضمن بررسی وضعیت کلی اقتصاد عراق، خبر داد: این کشور برای بازپرداخت بدهی ۱۰ میلیارد مارکی خود از دولت آلمان مهلت خواسته است.

۱۱ فهرست کمک های نقدی و غیرنقدی مردم سراسر کشور به جبهه های جنگ.

گزارش روزشمار ۲۷/۱۲/۱۳۶۱

۱ انهدام ۲ شناور دریایی عراق در حوالی سکوی نفتی البکر و العمیه در حمله موشکی نیروهای خودی؛ ناکامی هواپیماهای دشمن در تجاوز به ایلام براثر پدافند نیروهای خودی.

۲ اعزام نیروهای داوطلب به جبهه های جنگ از سراسر کشور.

۳ در جریان کشف یک خانه تیمی در فیروزکوه ۳ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته شدند؛ در جنگل های هشتپر طوالش یک کمپ سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به محاصره نیروهای خودی درآمد؛ طبق اعلام ستاد منطقه۳ سپاه، در عملیات های چند روز گذشته ۵۸ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) کشته یا دستگیر شده اند و مقدار فراوانی مهمات، سلاح، قرص سیانور و اسناد درون گروهی به دست نیروهای خودی افتاده است؛ اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تکذیب عملیات های اخیر علیه نیروهای این سازمان.

۴ پاک سازی روستاهای هلو و گلو در عملیات مشترک نیروهای سپاه و بسیج عشایر؛ افراد مسلح غیرقانونی در روستای هلو یک خانواده مسلمان کرد را به رگبار بستند که احتمال می رود همان افراد ربوده شده در منطقه شیوه سر باشند؛ یک نوجوان عضو سپاه در مهاباد توسط عناصر مسلح ضدانقلاب ترور و زخمی شد.

۵ محورهای سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در نمازجمعه راهبردی: اهمیت استراتژیک منابع نفتی منطقه در دنیای صنعتی و حساسیت قدرت های بزرگ به این منطقه و به حکومت رساندن دولت های دست نشانده و تقویت آنها، مواضع دو جناح چپ و راست (شرق و غرب) در اجلاس غیرمتعهدها و بازگویی فشارهای بین المللی بر ایران در این اجلاس و اجلاس اوپک، اظهار تأسف از انحراف برخی جوانان و پیوستن آنها به سازمان ها و گروه های وابسته به کشور های بیگانه و افشای جاسوسی یکی از افراد نفوذی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به نفع عراق در عملیات والفجر.

۶ رادیو: بی بی سی: تخفیف ایران در قیمت نفت به صورت امتیازاتی برای ناخدایان کشتی های نفت کش و حق بیمه خواهد بود. حجت الاسلام رفسنجانی گفته است ایران با تصمیم اوپک برای کاهش قیمت نفت مبارزه خواهد کرد.

۷ نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق برای یک دیدار رسمی هفت روزه از شوروی وارد مسکو شد.

گزارش روزشمار ۲۸/۱۲/۱۳۶۱

۸ امروز فرماندهان ارشد ارتش و سپاه پاسداران در سه جلسه پی درپی در قرارگاه عملیاتی خاتم الانبیا(ص) در عین خوش، چند موضوع مهم ازجمله راهبرد عملیاتی نیروهای مسلح ایران، اولویت های عملیاتی و جایگاه شهرهای عراقی بصره و العماره در راهبرد نظامی ایران و دلایل انتخاب منطقه عملیاتی والفجر۱ و... را بررسی کردند. فرماندهان قرارگاه های نجف و کربلا ـ و یگان های عمل کننده مشکلات مربوط به شناسایی های خود و هوشیاری دشمن را بازگو کردند. در ادامه این جلسه درباره چگونگی انتقال یگان ها از جنوب (خوزستان) به منطقه عملیاتی والفجر۱ برای جبران کمبود نیرو دستورهایی صادر شد.

۹ پرتاب سه موشک عراقی به سمت سکوی نفتی نوروز خسارتی به بار نیاورد؛ جنگنده های عراقی به اشتباه مواضع یگان های خود را در منطقه مریوان بمباران کردند؛ هواپیماهای عراقی که قصد نفوذ به منطقه سقز را داشتند براثر آتش پدافند هوایی ایران متواری شدند؛ حملات توپخانه ای ارتش عراق به آبادان.

۱ پاک سازی چند روستا در شمال ارومیه در عملیات مشترک نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق و انهدام یک مقر حزب دمکرات کردستان ایران؛ حمله عوامل مسلح غیرقانونی به چند مقرِ نیروهای خودی در فرودگاه، منبع آب و پلیس راه سنندج؛ افراد مسلح غیرقانونی با پرتاب نارنجک به سمت یک فرد بومی در مریوان او را زخمی کردند؛ دستگیری ۸ تن از افراد حزب دمکرات کردستان در مهاباد.

۲ محاصره یکی از مقرهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگل های سرخ کلاه سوادکوه به همت نیروهای سپاه؛ دستگیری یک عضو فعال سازمان چریک های فدایی خلق (اشرف دهقان) و ۲ تن از فعالان گروه کمونیستی کو مه له در تهران.

۳ دیدار رئیس مجلس با نماینده سازمان ملل در ایران و سفرای دانمارک و کره شمالی. هاشمی رفسنجانی در دیدار با نماینده سازمان ملل: اگر سازمان ملل بخواهد یک ارگان کاملاً سالم باشد و در برنامه های خود موفق باشد و اعتماد مردم دنیا را فراهم کند باید تلاش کند که عیوب خود را برطرف نماید و از نفوذ قدرت های بزرگ در امان باشد.

گزارش روزشمار ۲۹/۱۲/۱۳۶۱

۴ گزارش ستاد منطقه سوم سپاه از اعزام ها و کمک های مردم استان های گیلان و مازندران.

۵ پناهندگی ۱۴ عراقی به ایران در روزهای اخیر.

۶ وزیر فرهنگ و اطلاعات عراق در گفت وگو با خبرگزاری این کشور ضمن استقبال و حمایت از بیانیه شورای ملی مقاومت، آمادگی کامل عراق را برای همکاری با این شورا اعلام کرد.

۷ حزب دمکرات کردستان ایران با انتشار بیانیه ای به مناسبت عید نوروز، حمایت همه جانبه خود را از عملکرد سیاسی و نظامی رژیم عراق اعلام و پیروزی های ارتش این کشور دربرابر ایران را به صدام حسین تبریک گفت.

۸ عملیات مشترک نیروهای سپاه و بارزانی ها برای پاک سازی روستاهای واقع در مثلث نقده – مهاباد – پسوه. این عملیات از سه محور و در دو مرحله آغاز شد و در آن ۶۴ تن از حزب دمکرات کشته یا زخمی و ۱۲ نفر دستگیر شدند؛ رادیو صدای امریکا تلفات نیروهای خودی را ۳۶ تن اعلام کرد درحالی که در این عملیات ۵ نفر شهید و ۴ تن زخمی شده بودند.

۹ در عملیات کمین افراد مسلح غیرقانونی در حوالی روستای پیرمقدار در شمال شرقی کامیاران، ۲۰ تن شهید شدند؛ درگیری نیروهای خودی با عناصر حزب دمکرات کردستان در روستاهای سرخم نقده و حماملار در شمال ارومیه. شهادت یک سرباز ژاندارمری براثر برخورد با مین در روستای لیلانه در شمال شرقی سردشت؛ حمله افراد حزب دمکرات کردستان به یک پایگاه بسیج در روستای کولان در شمال غربی سلماس.

۱۰ کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ساری؛ دستگیری یکی از نیروهای این سازمان در تهران؛ در اهواز یکی از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.

۱۱ پخش برنامه های آموزشی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) از رادیو بغداد. در این برنامه ها نحوه به کارگیری ارتباطات در روابط افراد تیم ها و گروه های ترور و مقاومت مسلحانه برای اجرای اهدافشان آموزش داده می شود.

۱۲ سخنان حاکم شرع دادگاه های انقلاب اسلامی اصفهان در خصوص جمع بندی عملکرد نیروهای خودی علیه گروه های مسلح غیرقانونی در این استان.

گزارش روزشمار ۱/۱/۱۳۶۲

۱ در اولین روز سال ۱۳۶۲، جلسه فرماندهان سپاه در شهر شوش برگزار شد. تذکرات فرمانده کل سپاه پاسداران درباره وحدت ارتش و سپاه، جمع بندی عملکرد این دو سازمان، تشریح وضعیت کلی نیروهای مسلح کشور برای ترسیم نقشه راه و تصمیم گیری درباره عملیات های آینده ازجمله موضوعات مطرح شده در این جلسه بود؛ سخنان غلامعلی رشید درباره تاریخچه هجوم عراق، عملیات های ارتش و سپاه پس از حمله دشمن، علل پیروزی های نیروهای خودی در سال اول جنگ و وضعیت کلی جنگ.

۲ در جلسه بعدازظهر امروز فرماندهان سپاه در شهر شوش، آخرین وضعیت مانور یگان ها، نتایج شاسایی ها و مانور چند یگان بررسی شد. براساس گزارش فرماندهان، برخی یگان ها به دلیل هوشیاری بالای دشمن، حضور فعال تیم های کمین عراقی در جلو و میان و پیچیدگی زمین موفق به بازکردن معبر نشده اند؛ در ساعت ۲۲ نیز جلسه دیگری در قرارگاه تاکتیکی خاتم الانبیا(ص) در عین خوش برگزار شد و یک بار دیگر مشکلات یگان ها در شناسایی ها و عبور از موانع دشمن مورد بحث قرار گرفت، اما تصمیم مشخصی اتخاذ نشد و ادامه مذاکرات به جلسات بعدی موکول شد.

۳ کشته شدن ۸ تن از افراد نیروی هوایی عراق در جریان سقوط بالگرد در ایتالیا و گزارش آسوشیتدپرس و رادیو لندن دراین باره؛ اقدامات کنترلی شدید و تفتیش عقاید توسط مأموران اطلاعاتی عراق در کویت.

۴ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از کمک های مردم استان های فارس و خراسان به جبهه های جنگ.

۵ تصرف ۳ پایگاه نظامی در نزدیکی شهر خرمال عراق به دست بارزانی ها.

۶ برخورد یک خودرو باری شخصی با مین در جاده سلماس به روستای حاجی خان؛ شهادت یک سرباز براثر برخورد یک خودرو نظامی با مین در حوالی پاسگاه جلقران در شمال غربی ارومیه؛ ترور یک پیش مرگ مسلمان کرد در سقز در مقابل منزلش؛ مجروح شدن یکی از نیروهای خودی براثر تیراندازی عوامل مسلح غیرقانونی به خودرو گشت ژاندارمری در نقده؛ کمین افراد مسلح ضدانقلاب بر سر راه نیروهای خودی در سه راهی محمدیار در جاده ارومیه - مهاباد؛ گروه کومه له ۲۵ تن از گروگان های ارتش و ژاندارمری را در شمال سنندج آزاد کرد.

۷ عملیات موفقیت آمیز نیروهای خودی علیه افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنگل های پره سر گیلان و محاصره مخفیگاه آنان؛ ترور یک فرد متعهد در یکی از روستاهای آغاجاری به دست افراد مسلح غیرقانونی؛ اعدام یکی از فعالان سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در آغاجاری؛ یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.

۸ امام خمینی در اولین روز سال جدید در دیدار با مسئولان عالی رتبه جمهوری اسلامی سخنانی بیان کرد.

۹ یادآوری پیروزی های سال گذشته و اشاره به راه طولانی پیش رو برای رسیدن به جامعه اسلامی از مهم ترین مطالب پیام نوروزی رئیس جمهور بود.

۱۰ آقای هاشمی رفسنجانی در پیام خود به مناسبت حلول سال جدید به پیروزی های نظامی سال گذشته، مهار اقدامات تروریستی در داخل، افزایش تولید و بهره وری در صنایع و رونق گرفتن کارخانه ها و... اشاره کرد.

۱۱ اهم مطالب پیام نوروزی میرحسین موسوی نخست وزیر، چنین بود: پشت سرگذاشتن دوران رکود دوساله اقتصادی و رونق گرفتن محیط های کار و به راه افتادن چرخه تولید در اقتصاد کشور، افزایش ذخایر ارزی، تأکید بر تلاش بیشتر دولت برای خدمت به اقشار مستضعف ایران.

ص: ۹۰۰

۱ سخنان طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی در جمع فرماندهان و افسران آموزش منطقه کرخ بغداد و درخواست وی برای بهبود آموزش نظامی ارتش عراق.

۲ بحث و تبادل نظر درباره مسائل مربوط به جنگ عراق و ایران در دیدار نعیم حداد رئیس مجلس عراق با صدر هیئت رئیسه شوروی در مسکو.

۳ خبرگزاری فرانسه: به گفته ناظران در منامه، بیم آن می رود که جنگ ایران و عراق مد سیاه رنگ به وجودآمده در شمال خلیج فارس را به یک فاجعه زیستی برای بسیاری از کشورهای ساحلی این خلیج تبدیل کند؛ الوطن: اعلام حالت آماده باش ازسوی کشورهای حوزه خلیج فارس برای مقابله با آلودگی نفتی آب های خلیج فارس؛ الانباء: یک کشور عربی از عراق خواست به منظور جلوگیری از افزایش آلودگی دریا بمباران منابع نفتی دشمن در آب های خلیج فارس را متوقف کند؛ خبرگزاری کویت از تلاش کشورهای حوزه خلیج فارس برای پایان دادن به این فاجعه زیست محیطی و مخالفت عراق با آن خبر داد.

۴ ابراز نگرانی از ادامه جنگ عراق و ایران و درخواست از دو کشور برای دستیابی به یک راه حل مسالمت آمیز عادلانه از موضوعات بیانیه مشترک الجزایر و تونس است؛ یونایتدپرس: یک روزنامه راست گرای ترکیه از حمله نهایی ایران به عراق، موافقت اولیه ایران برای شروع مذاکرات صلح و دریافت غرامت از عراق خبر داد.

۵ مجله میدل ایست اکونومیک دایجست در مقاله ای با عنوان "ایران خمینی نشانگر اعتمادبه نفس است" وضعیت اقتصادی و اجتماعی ایران را مثبت و رو به رشد ارزیابی کرد. میدل ایست: عادی شدن فرایند لیبرالیزه کردن صحنه های اقتصادی و اجتماعی ایران، دولت ها و شرکت های غربی را به ارزیابی مجدد بازار ایران به نحو مطلوبی سوق می دهد.

ضمیمه گزارش۳۷۳: گزیده سخنان غلامعلی رشید در جلسه فرماندهان سپاه درباره دو سال و نیم جنگ و جمع بندی نقاط قوت و ضعف قوای ایران و عراق.

ضمیمه گزارش ۳۸۰: متن پیام امام خمینی به مناسبت فرارسیدن سال جدید شمسی

گزارش روزشمار ۲/۱/۱۳۶۲

۶ در ادامه مذاکرات فرماندهان سپاه و ارتش در قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، محسن رضایی و سرهنگ صیاد شیرازی در نشستی دونفره به مشورت و چاره جویی پرداختند. در این مذاکره خصوصی سرهنگ صیاد شیرازی طرح جدیدی را به نام "آتش به جای خون" برای شکستن خط اول دشمن ارائه کرد که در آن از نیروهای زبده و اجرای آتش پرحجم ثابت و روان به طور هم زمان برای ایجاد رخنه و تبدیل آن به معبر و سپس شکاف استفاده می شود. برای توجیه بیشتر نیروها درباره طرح جدید مقرر شد همه قرارگاه های عملیاتی، زمین های مناسبی را در عقبه منطقه خودی شناسایی کرده و با ایجاد موانعی مشابه وضعیت واقعی منطقه عملیات، در چند نوبت مانور اجرا کنند و طرح مانور یگان ها براساس طرح جدید اصلاح شود.

۷ صلیب سرخ جهانی در آخرین آمار خود تعداد اسرای عراقی در ایران را ۴۵ هزار نفر و تعداد اسرای ایرانی در عراق را ۵ هزار نفر اعلام کرد.

کمین افراد کومه له به نیروهای خودی در محور سنندج - بیجار؛ حمله عوامل کومه له به پایگاه آختاچی در شمال غربی بوکان و درگیری با نیروهای خودی تلفات سنگینی به دو طرف وارد آورد. ادعای تصرف این پایگاه در اطلاعیه کومه له و گزارش رویتر از این درگیری؛ کشف پیکرهای ۶ تن از افراد خودی - که چندی

۱ پیش گروه های مسلح غیرقانونی آنها را به گروگان گرفته بودند – در روستای تازه آباد در شمال سنندج.

۲ درگیری افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با نیروهای پیش مرگ مسلمان کرد در روستای دیلزی در منطقه سپیدان در جنوب غربی سلماس و شهادت ۲ تن از پیش مرگان کرد و یک دختر روستایی. سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اطلاعیه ای مدعی شد در این درگیری ۵۰ پاسدار کشته و زخمی شده اند؛ قتل پیش نماز روستای مافی کندی در شمال سلماس، به دست افراد حزب دمکرات؛ تیراندازی بی هدف افراد ایل منگور در مهاباد درپی کشته شدن یکی از افراد ایل مذکور به دست عناصر مسلح غیرقانونی، ۱۶ کشته و زخمی برجای گذاشت؛ برخورد تراکتور حامل آذوقه و خواربار با مین در روستای دارساوین در شرق سردشت؛ کشف و خنثی سازی ۲ مین در روستای تپه سنگی پیرانشهر و جاده کردوان سلماس.

۳ قرارگاه حمزه بخشی از تشکیلات شهری حزب دمکرات در مهاباد را شناسایی و افراد فعال آن را دستگیر کرد؛ تسلیم شدن ۲ تن از افراد حزب دمکرات و یک تن از اعضای سازمان مارکسیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر به نیروهای خودی در سنندج.

۴ گزارش غیرواقعی یک عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان از عملکرد این حزب علیه نیروهای جمهوری اسلامی در تابستان و پاییز سال ۱۳۶۱.

۵ کشف دو هسته مقاومت سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بروجرد و دستگیری ۶ نفر؛ دستگیری ۳ نفر از نیروهای سازمان مذکور در گلپایگان؛ در خرم آباد یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) تسلیم نیروهای سپاه شد.

۶ گزارش واشنگتن تایمز به نقل از یک مقام ارشد وزارت خارجه امریکا، درباره توانایی متخصصان ایرانی در استفاده از موشک های هوابه هوای فونیکس، غافلگیری مقامات امریکایی از این موضوع و تلاش برای اصلاح و محدودکردن استفاده از این موشک ها برای کشورهای غیردوست.

۷ توصیه به پایان دادن به جنگ بدون اظهارنظر درباره علت شروع آن یا ارائه راهکاری درباره نحوه برقراری صلح بین ایران و عراق، موضوعی است که سران ده کشور عضو بازار مشترک اروپا در بیانیه پایانی نشست خود در بروکسل بدان پرداخته اند؛ ابراز نگرانی نخست وزیر یوگسلاوی از ادامه جنگ ایران و عراق؛ رادیو صوت الجماهیر: شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، بر لزوم خاتمه جنگ ایران و عراق و ملزم بودن دو کشور بر رعایت ضوابط حسن هم جواری و عدم دخالت در مسائل داخلی یکدیگر تأکید کرد.

۸ ولیعهد عربستان در گفت وگو با روزنامه کویتی السیاسه برخلاف عرف دیپلماتیک و در یک اقدام تبلیغاتی همه مسائل را در روند جاری جنگ به سود عراق تفسیر کرد.

گزارش روزشمار ۳/۱/۱۳۶۲

۹ گزارش نیویورک تایمز از ماجرای سقوط بالگرد عراقی در ایتالیا و بررسی بازتاب سیاسی آن در هیئت حاکمه ایتالیا.

۱۰ ارسال ۷۴ تریلی حامل تانک، موشک و مهمات از کویت به عراق در دو روز اخیر.

پاک سازی روستاهای گنگچین و خره گوش در شمال غربی ارومیه به همت نیروهای سپاه و ژاندارمری؛ حمله ناموفق افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه امید در مهاباد و دستگیر شدن ۲ تن از آنان؛ ۴ زخمی از نیروهای خودی در حمله عناصر مسلح ضدانقلاب به پایگاه شهید نجفی در سقز؛ در پاک سازی روستای قره خضر در پیرانشهر ۶ تن از نیروهای خودی مجروح شدند؛ آزادی ۲۰ تن از افراد خودی

۱ که در اسارت افراد حزب دمکرات بودند، در خاتون باغ در شمال مهاباد.

۲ تیرانـدازی عناصـر مسـلح غیرقانونی به منزل یک پاسـدار در خرم آباد؛ دسـتگیری یکی از وابسـتگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در زنجان؛ یکی از فعالان سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در سمنان دستگیر شد.

۳ سـعی در مسـتقل جلوه دادن حزب توده و تأکیـد بر تلاش این حزب برای اسـتقلال ایران (!) ازجمله نکـات شایـان توجه در مقـاله روزنـامه پراودا ارگان حزب کمونیسـت شوروی است.

۴ بازدید سرزده رئیس جمهور از مجروحان جنگ تحمیلی طی دیروز و امروز در دو بیمارستان در تهران.

۵ سـخنان وزیر خـارجه هنـد دربـاره ادامه تلاش های این کشور برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق؛ اظهارات یاسـر عرفات در نشـست کمیته همکاری کشورهای عربی، افریقایی در تونس درباره خاتمه جنگ ایران و عراق.

۶ گزارش رادیو اسـرائیل از دیدار وزیر انرژی عراق با پادشاه عربستان و بررسی علت این دیدار؛ رادیو اسرائیل: این دیدار درخصوص فشارهای اقتصادی واردشده بر عراق به دلیل جنگ با ایران می باشد.

۷ پیش بینی حمله آتی ایران در منطقه العمـاره بـا به کـارگیری نیروهای پیاده، بروز مشـکلات مالی در اقتصاد عراق براثر افزایش هزینه های جنگ و چاره جویی مقامات این کشور برای کاسـتن از فشارهـا، توقعـات فزاینـده مقامـات عراقی از کویت بـاوجود نقش درخور توجه این کشور در پشتیبـانی از عراق و... از محورهـای اصـلی مقـاله نشـریه امریکایی کریستین ساینس مانیتور است.

گزارش روزشمار ۴/۱/۱۳۶۲

۸ شـهادت فرمانده سپاه نقده در عملیات کمین افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بر سر راه نیروهای سپاه در محور محمدیار – نقده؛ مجروح شدن یکی از نیروهای ژاندارمری در حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه شهریکند در جنوب غربی بوکان.

۹ افراد حزب دمکرات کردسـتان و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در عملیاتی مشترک به یک شرکت راه سازی در نزدیکی بانه حمله کردند. بیانیه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در توجیه علت این اقدام و دادن آمار خلاف واقع از ماشـین آلات منهدم شده؛ لشکر۲۸ کردستان در گزارش به فرماندهی ناحیه۴ ژاندارمری: اقدام عوامل سازمان مجاهـدین خلق (منـافقین) در تحویـل خـانواده هایشـان به پاسـگاه سـیاکونیره عراق نشانه وابسـتگی هرچه بیشتر این سازمان به دولت عراق و راهبرد فعالیت های آتی سازمان مزبور است.

۱۰ در پاک سازی چنـد روسـتا در اطراف بانه، مقداری مهمات به دست نیروهای خودی افتاد؛ دسـتگیری ۶ تن از فعالان بخش تشـکیلات شـهری حزب دمکرات در مهاباد؛ دستگیری ۲ نفر از عوامل حزب دمکرات و یکی از افراد کومه له در بوکان؛ دستگیری یک عضو کومه له در اتوبان کرج.

حمایت تبلیغاتی رسانه های غربی از اقدامات گروه های مسـلح غیرقانونی در مناطق غرب و شـمال غرب کشور در پوشـش حمایت از خلق کرد برای خودمختاری و اسـتقلال مناطق کردنشین از دولت مرکزی: کانال ۳ تلویزیون فرانسه در برنامه ای به بررسی مسئله کردها در کشورهای ایران، عراق، سوریه و ترکیه پرداخت. در این برنامه هیچ اشاره ای به همکاری اطلاعاتی و نظامی گروه های مسـلح غیرقانونی مناطق کردنشـین با دولت متجاوز عراق نشـده است. رادیو بی بی سـی هم با تکیه بر اطلاعات بیانیه های گروه های مسلح غیرقانونی به بررسی درگیری های اخیر کردستان پرداخت. تحلیل دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری درباره این گونه

۱ اقدامات منابع خبری غرب و اهداف این رسانه ها از پیگیری و پرداختن به موضوع مناطق کردنشین.

۲ ناکام ماندن گروه عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ترور احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه؛ تعطیلی ۲۴ ساعته کارخانه کاغذسازی پارس در شوش به علت خرابکاری عناصر گروه های سیاسی؛ دستگیری ۲ تن از مسئولان شهری سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بابل؛ دستگیری یک نفر از افراد سازمان مزبور در بندر ترکمن؛ در نورآباد ممسنی استان فارس یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) خود را به نیروهای انتظامی معرفی کرد؛ دستگیری ۲ تن از افراد سازمان کمونیستی پیکار در تربت حیدریه.

۳ نخست وزیر در دیدار با گروهی از نیروهای سپاه، پیوند مردم با حکومت را یک مؤلفه جدید در مؤلفه های قدرت کشورها، دانست و با اشاره به نفوذ انقلاب در سایر مناطق جهان بر اهمیت حفظ سرمایه عظیم معنوی انقلاب تأکید کرد.

۴ دیدار نعیم حداد رئیس مجلس عراق با معاون اول شورای عالی اتحاد شوروی؛ سفر رئیس ستاد ارتش یمن شمالی به بغداد و تسلیم پیام رئیس جمهور کشورش به صدام حسین.

۵ روزنامه هندوستان تایمز: اکنون فرصت مناسبی نیست که جنبش عدم تعهد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق دست به ابتکار نوینی بزند.

۶ روزنامه گلف نیوز (چاپ دوبی) از حرکت لکه نفتی شناور - که براثر بمباران چاه های نفتی نوروز توسط عراق ایجاد شده است - به سوی سواحل امارات عربی خبر داد.

۷ گزارش یک بولتن داخلی سپاه از مصاحبه نشریه الوطن العربی با عده ای از اسرای ایرانی در اردوگاه الرمادی عراق و سرسختی و پایداری اسرای ایرانی در مواجهه با سؤالات جهت دار خبرنگار این نشریه.

گزارش روزشمار ۵/۱/۱۳۶۲

۸ حمله مشترک نیروهای سپاه و بسیج جوانرود و نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها) به ساختمان های فرمانداری، ژاندارمری، استخبارات، دخانیات و پادگان شهر حلبچه. کشته شدن بیش از ۱۲ نفر از نیروهای نظامی و انتظامی عراق در این حمله.

۹ گزارش واحد اطلاعات سپاه پاسداران از تاریخچه تشکیل لشکر یرموک مصر، چگونگی ورود یک تیپ از این لشکر به عراق و منطقه عملیات این تیپ.

۱۰ شهادت ۳ نفر از پیش مرگان مسلمان کرد به دست افراد مسلح غیرقانونی در جاده کامیاران؛ در کمین افراد مسلح ضدانقلاب به نیروهای سپاه در روستای دویسه در شمال غربی سنندج، ۴ پاسدار به شهادت رسیدند؛ مجروح شدن یک سرباز براثر برخورد با مین در روستای نوره در غرب سنندج؛ غارت داروخانه خانه بهداشت روستای گرگ آباد در شمال سردشت توسط عوامل کومه له؛ دستگیری یکی از اعضای کومه له در تهران؛ تسلیم شدن ۲ تن از افراد حزب دمکرات در روستای مرخیل در جنوب غربی نوسود.

۱۱ ترور ناموفق یکی از نیروهای سپاه در بابل به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین).

۱۲ دیدار رئیس جمهور با جمعی از خانواده های شهدا و بسیجیان. محورهای سخنان آیت الله خامنه ای در این دیدار: مبارزه با سلطه گران به منزله تنها راهکار پدیدآمدن وضعیت جدید در نظام بین الملل، اشاره به قدرت مقاومت و ایستادگی ملت ایران دربرابر مشکلات و توطئه ها و اظهار خوش بینی به سرنگونی رژیم بعثی عراق به دست مردم مسلمان آن کشور.

ص: ۹۰۴

۱ آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در دیدار با جمعی از دانش آموزان شهرهای کردنشین ضمن اظهار امیدواری به ریشه کن شدن نیروهای ضدانقلاب در سال جدید، اهمیت تاریخی و حساسیت های مناطق کردنشین را یادآوری کرد.

۲ درپی درج مقاله ای در روزنامه پراودا چاپ شوروی با موضوع محکومیت اقدام ایران در دستگیری سران حزب توده، رادیو بی بی سی به جوانب مختلف این مقاله و مقایسه مواضع متفاوت این روزنامه دراین باره پرداخت؛ ادعای نشریه فرانسوی دیلی تلگراف درمورد تحویل دو موشک اگزوسه ساخت فرانسه ازسوی ایران به روسیه.

۳ گزارش خبرگزاری تاس درباره مصاحبه تلویزیونی نعیم حداد در پایان سفرش به شوروی و ارزیابی مثبت وی از این سفر؛ خبرگزاری خلیج: نعیم حداد گفت که مقامات شوروی مواضع صلح آمیز عراق، پاسخ این کشور به همه تلاش های بین المللی برای خاتمه جنگ و موافقت عراق با تصمیمات شورای امنیت دراین خصوص را ستودند.

۴ وزیر امور خارجه انگلیس، که به بحرین سفر کرده است، در مصاحبه با خبرنگار بی بی سی گفت: سران بحرین بیش از بحران لبنان از جنگ ایران و عراق نگران اند؛ داگلاس هرد معاون وزیر خارجه انگلیس به منظور بررسی جنگ ایران و عراق و مسئله فلسطین وارد کویت شد.

۵ اوضاع آشفته اقتصادی عراق و چاره جویی های موقتی دولت آن کشور برای رفع این مشکل، محدودیت های عراق در کسب درآمد ارزی براثر فشارهای نظامی ایران، طرح عراق برای افزایش میزان صدور نفت ازطریق ترکیه، اقدام عربستان در اختصاص بخشی از درآمد های نفتی خود به عراق و... محورهای اصلی مقاله یونایتدپرس است؛ گزارش آسوشیتدپرس از بغداد درباره تأثیر نابسامانی اقتصادی عراق در بازار کار این کشور.

۶ رادیو لندن: دبیرکل سازمان ملل در سخنانی در فیلادلفیای امریکا دلیل کاهش اعتبار این سازمان جهانی را ناتوانی آن در پایان دادن به جنگ ایران و عراق دانست؛ سفیر پاکستان در قطر آمادگی کشورش را برای ادامه وساطت بین ایران و عراق اعلام کرد؛ ابراز نگرانی شوروی و یوگسلاوی درمورد ادامه جنگ ایران و عراق.

گزارش روزشمار ۶/۱/۱۳۶۲

۷ آتش سوزی بخشی از پالایشگاه و تأسیسات نفتی آبادان براثر گلوله باران این شهر؛ خسارت دیدن ۳ منزل مسکونی در گلوله باران سرپل ذهاب. خبرگزاری جمهوری اسلامی از تخلیه سرپل ذهاب و تبدیل آن به یک شهر غیرمسکونی به علت تداوم گلوله باران دشمن خبر داد.

۸ کشتی مسافربری رافائل که قبلاً دو بار هدف موشک های عراقی قرار گرفته و آسیب دیده بود، امروز براثر جزرومد دریا به کلی غرق شد.

۹ پناهندگی ۱۵ عراقی به ایران؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اقدام یک لشکر عراقی برای جلوگیری از فرار سربازانش.

۱۰ کشف و خنثی سازی یک بمب در هتل محل اقامت معارضین عراقی در تهران.

۱۱ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از گنبد و بهشهر و توابع آن به جبهه؛ اعلام اهم فعالیت های فنی و پشتیبانی ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی باختران برای کمک به جبهه های جنگ در ماه های دی و بهمن سال گذشته؛ بازدید عده ای از طلاب حوزه علمیه زاهدان و جمعی از خانواده های شهدا و... از جبهه های جنگ.

۱ حمله افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به پایگاه محمدیار در شرق نقده و کشته شدن ۲۰ تن از مهاجمان؛ زخمی شدن یکی از افراد سپاه در حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به پایگاه قلقله در جنوب غربی بوکان؛ حمله افراد مسلح برانداز به نیروهای تأمین تونل شماره ۲ محور سنندج - دیواندره.

۲ دستگیری ۱۳ تن از افراد حزب دمکرات و یک عضو کومه له در بوکان؛ در کامیاران ۳ تن از فعالان سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر، گروه کومه له و حزب دمکرات کردستان دستگیر شدند.

۳ صدور حکم حبس ابد برای ۴ تن از فعالان سازمان کمونیستی پیکار در دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان؛ محکومیت ۳ تن از فعالان مجاهدین خلق (منافقین) به حبس با مدت های متفاوت؛ در مشهد ۴۳ نفر از فعالان گروه های محارب به حبس محکوم شدند، گزارش روزنامه اطلاعات از جرائم این افراد.

۴ آمادگی ژاپن برای ازسرگیری روابط بازرگانی با ایران باتوجه به بهبود وضعیت ارزی ایران.

۵ گزارش رویتر از موافقت بانک مرکزی اردن با اعطای یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری برای خریدهای دولت عراق از آن کشور؛ موافقت دولت ژاپن با تقاضای عراق مبنی بر تعویق زمان پرداخت بدهی هایش در قبال اجرای پروژه های ساختمانی شرکت های ژاپنی.

۶ خبرگزاری رویتر از انفجار یک اتومبیل حاوی مواد تخریبی در مقابل محل استقرار پاسداران ایرانی در بعلبک خبر داد، آماری از تلفات این انفجار داده نشده است.

۷ نامه یک بسیجی داوطلب که در عملیات والفجر مجروح شده است به ستاد تبلیغات جنگ و شکایت از نحوه مداوایش در بیمارستان های مختلف.

گزارش روزشمار ۷/۱/۱۳۶۲

۸ درپی بازدید فرمانده کل سپاه پاسداران از خط پدافندی لشکر۳۱ عاشورا و لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص) در خط حد قرارگاه نجف در جنوب شیار بجلیه و پس از مشورت با فرمانده نیروی زمینی ارتش تغییراتی در طرح مانور عملیات به وجود آمد و مأموریت قرارگاه نجف که در طرح قبلی تلاش پشتیبانی بود به تلاش اصلی تبدیل شد. این تصمیم در جلسه مشترک فرماندهان ارتش و سپاه هم تأیید و سپس به صورت کتبی به قرارگاه های نجف و کربلا ارسال شد.

۹ تک محدود عراق به مواضع نیروهای لشکر۵ نهر در حوالی نصر شاخه (منشعب از رودخانه دویرج)، شکست خورد.

۱۰ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای مختلف کشور برای حضور در جبهه های جنگ و بازسازی مناطق جنگی.

۱۱ هیئت توجیه سیاسی لشکر۱ مکانیزه عراق درپی فرار نیروهای عراقی از جبهه فرم سوگند نامه ای تنظیم و برای نظرخواهی آن را به رده های بالای ارتش این کشور ارسال کرد.

۱۲ پاک سازی ۱۳ روستا در محور سنندج - مریوان به همت نیروهای سپاه، ژاندارمری، ارتش و پیش مرگان مسلمان کرد، در این عملیات ۴۰ تن از افراد حزب دمکرات و کومه له کشته شدند، از افراد خودی نیز ۱۸ تن شهید و زخمی شدند؛ حمله افراد حزب دمکرات به روستای زاغان در شمال غربی سقز و سرقت وسایل درمانگاه این روستا.

پاک سازی دو روستای بناویله و نیلان در جنوبپ شرقی سردشت به دست نیروهای یگان قدس، جندالله و پیش مرگان مسلمان کرد؛ بازپس گیری روستاهای کپه کند و درمان در شرق مهاباد از عوامل کومه له؛ عملیات موفقیت آمیز نیروهای خودی برای پاک سازی روستاهای کانی رش، پیرانجوق و صوفیان در

۱ منطقه صومای در شمال غربی ارومیه؛ ۳ نفر از عوامل حزب دمکرات و یکی از اعضای کومه له خود را به نیروهای سپاه میاندوآب و قادرآباد کردستان معرفی کردند.

۲ دستگیری یکی از افراد مهم سازمان کمونیستی اتحاد چپ معروف به حسن ماسالی در جنگل های ماسال گیلان با تلاش نیروهای سپاه، با اطلاعات به دست آمده از این شخص، ۱۱ تن دیگر از افراد این گروه دستگیر شدند؛ دستگیری یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و تسلیم شدن یکی از عناصر اتحادیه کارگران کمونیست در تهران.

۳ رئیس جمهور در سفر به بندرعباس و بازدید از پایگاه یکم نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی: نیروی دریایی ما مأموریت حساس و مهمی را بر عهده دارد و تهدید دشمنان در این ناحیه یک تهدید جدی است.

۴ جهت گیری کلی سیاست اقتصادی ایران در سال جدید، تلاش های مؤثر دولت در مبارزه با تورم، محکومیت حمله عراق به چاه های نفتی نوروز و شرایط ایران برای انسداد نشت نفت از این چاه ها از موضوعات سخنان نخست وزیر در پایان اولین جلسه هیئت دولت در سال جدید بود.

۵ معاون بخش برنامه ریزی بین الملل وزارت خارجه آلمان شرقی در دیدار با طه یاسین رمضان در بغداد، ضمن تأکید بر لزوم گسترش روابط دو کشور در زمینه های تولیدی و اقتصادی، حمایت کشورش را از مواضع عادلانه عراق در قبال حل مسئله جنگ با ایران اعلام کرد.

۶ بررسی مسئله آلودگی ناشی از نشت نفت چاه های نوروز و مخاطرات آن در اجلاس فوق العاده شورای وزیران کویت؛ آسوشیتدپرس: وزیر بهداشت کویت اعلام کرد کشورش می کوشد تا به منظور مبارزه با نشت عمده نفت که سواحل خلیج فارس را در معرض تهدید قرار داده است میان دو کشور درحال جنگ ایران و عراق توافقی ترتیب دهد؛ روزنامه الفجر از اقدام یک جانبه عراق درباره تصمیم برای توقف عملیات نظامی در مناطق نزدیک حوزه نفتی نوروز خبر داد؛ بی بی سی: بغداد با تعویق عملیات جنگی در منطقه نشت نفت تا پایان مرمت چاه های مزبور، از نگرانی کشورهای عربی خلیج فارس کاسته است درحالی که ایران هنوز موافقت خود را دراین باره اعلام نکرده است؛ خبرگزاری عراق از توافق نکردن شرکت ملی نفت ایران و شرکت های امریکایی متخصص اطفای حریق برای مقابله با آتش سوزی و نشت نفت از حوزه نفتی نوروز خبر داد.

۷ نخست وزیر کویت در دیدار با وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس خواستار مداخله ابرقدرت ها برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق شد. وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس در پایان سفرش به کویت درباره پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق گفت: انگلستان به عنوان یکی از اعضای شورای امنیت علاقه ویژه ای به پایان دادن به این جنگ دارد و از هیچ اقدامی دراین مورد دریغ نخواهد کرد؛ مسائل بین المللی، منطقه ای، مسائل فی مابین و همچنین جنگ ایران و عراق و لزوم حل سریع این مناقشه ازجمله موضوعات مذاکرات وزیر امور خارجه ایتالیا با مقامات پاکستانی بود.

گزارش روزشمار ۸/۱/۱۳۶۲

۸ تک ناموفق نیروهای عراقی در منطقه سومار؛ براثر گلوله باران شهر آبادان و سرپل ذهاب طی دیروز و امروز یک تن مجروح و چند واحد مسکونی تخریب شد.

۹ اعزام نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای برازجان، هشترود و بسیج ناحیه۴ کازرون به جبهه های جنگ؛ فراخوان سپاه پاسداران منطقه۱۰ کشوری برای اعزام داوطلبان به جبهه.

۱ مدیرکل اداره راه وترابری استان ایلام از بازسازی و نوسازی ۵ دهنه از ۷ دهنه پلی که دشمن در مناطق جنگی ایلام منهدم کرده بود، خبر داد.

۲ سازمان عمل اسلامی عراق مسئولیت بمب گذاری در ساختمان دفتر هواپیمایی عراق در بغداد را برعهده گرفت.

۳ پاک سازی دو روستای حسن سالاران و عرب لنگ در جنوب سقز و کشته شدن ۵۸ تن از عوامل حزب دمکرات؛ تصرف روستای تازه قلعه در شمال غربی بوکان به دست نیروهای خودی؛ تسلیم شدن ۶ تن از افراد حزب دمکرات به نیروهای سپاه.

۴ دستگیری ۲ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران؛ یکی از اعضای سازمان که در شهر تنکابن فعالیت می کرد، در قزوین دستگیر شد؛ دستگیری یکی از افراد این سازمان که درحال گذراندن دوره خدمت سربازی بود در سمنان؛ تسلیم شدن یک نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران؛ دستگیری یکی از عناصر اتحادیه کمونیست ها در تهران.

۵ خبرگزاری جمهوری اسلامی: رادیو بغداد مطالبی را تحت عنوان "طراحی عملیات" پیرو سلسله گفتارهای آموزشی ویژه به اصطلاح هسته های مقاومت مسلحانه پخش کرد که شامل توضیحاتی درباره طرح کمین و چگونگی استفاده از این طرح در راه به ثمررساندن اهداف تروریستی بود.

۶ آیت الله خامنه ای در ادامه بازدید از بخش های مختلف نیروی دریایی ارتش در بندرعباس، سخنانی ایراد کرد که مهم ترین محورهای آن عبارت اند از: تأکید بر دفاعی بودن جنگ، در خطر قرار گرفتن منافع قدرت های بزرگ درصورت پیروزی ایران در جنگ علیه عراق، آمادگی برای هر نوع رویارویی با قدرت های بزرگ، بی تأثیر بودن تهدیدات کشورهای منطقه و قدرت های جهانی بر ایران، آمادگی ایران برای دوستی با همه کشورهای منطقه، تأکید بر نوآوری و رسیدن به خودکفایی نظامی به عنوان یک خط مشی اساسی و... .

۷ خبرگزاری فرانسه: کمال خرازی مسئول ستاد تبلیغات جنگ ایران، این مطلب را که ایران موشک های معروف هوا دریای اگزوسه را برای بررسی تحویل شوروی داده است به شدت تکذیب کرد و آن را تبلیغات رسانه های گروهی غرب دانست.

۸ سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی خبر شبه تبلیغاتی موافقت عراق با توقف عملیات نظامی در حوزه نفتی نوروز برای مسدود کردن محل نشت چاه های نفتی این حوزه را تأیید نکرد؛ سفیر ایران در کویت با مدیر اجرایی سازمان منطقه ای محیط زیست دیدار و آمادگی ایران را برای همکاری با کشورهای عضو کنوانسیون کویت به استثنای عراق به منظور جلوگیری از آلودگی های آب های خلیج فارس اعلام کرد؛ سفارت ایران در یادداشتی مواضع جمهوری اسلامی ایران را درباره همکاری این کشور با اعضای کنوانسیون و نقض کنوانسیون کویت توسط عراق به سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی اعلام کرد؛ ورود یک هیئت کویتی به ایران برای مذاکره درباره راه های جلوگیری از نشت نفت؛ به گزارش برخی منابع خبری، میرحسین موسوی نخست وزیر در گفت وگویی رادیویی اعلام کرده است که ایران عملیات جلوگیری از نشت نفت را به علت نبود امنیت کافی موقتاً تعطیل کرده است.

۹ مطبوعات کویتی الوطن و الانباء درپی ادعای غیرموثق روزنامه چاپ ابوظبی درباره آتش بس عراق در محدوده چاه های نفتی نوروز، ایران را به نقض قوانین کنوانسیون کویت متهم کردند؛ رادیو کلن هم بدون اشاره به تهدید نظامی عراق و خطرهای موجود برای مسدود کردن چاه های نفتی به تفسیر سخنان میرحسین موسوی پرداخت.

ص: ۹۰۸

۱ صـدام حسـین در دیـدار بـا وزیر مشـاور در امور خـارجه انگلیس بر سـیاست ثـابت عراق برای رسـیدن به راه حل عادلانه و دائم برای نزاع با ایران تأکیـد کرد و مسـئولیت مؤسسات بین المللی و کشورهای بزرگ را برای تأمین صلح و استقرار امنیت در منطقه یادآور شد.

۲ همکـاری هـای عراق و سازمـان آزادی بخش فلسـطین، بررسـی آخرین تحولاـت جهـان عرب و دسـتور کـار کمیته هفت جانبه عرب، که قرار است در ماه آوریل در فاس تشـکیل شود، از موضوعـات گفت وگوی یاسـر عرفـات بـا طارق عزیز بود؛ دیـدار سـفیر جمهوری آلمان فـدرال و سـفیر ایالات متحـده مکزیک با عزت ابراهیم نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق در بغداد.

۳ اقدام امریکا به اعطای اعتبار ۲۳۰ میلیون دلاری به دولت عراق برای خرید گندم و مواد غذایی و کشاورزی.

۴ مجله میـدل ایست در مقـاله ای به چشم انـداز سـیاست عملیـاتی ایران، روابط ایران و شوروی باتوجه به مشکلات به وجودآمـده و بررسـی کلی شـرایط ایران برای صـلح، پرداخت.

۵ روزنامه تایمز ضمن ارائه نشانه هایی که گواه آگاهی ایران از قواعد بازی در عرصه های بین المللی است، به همه کشورها توصیه کرد که از هرگونه اقدام عجولانه درباره ایران پرهیز کنند.

۶ روزنـامه سـاینس مـانیتور بـا پرداختن به تـاریخچه روابـط ایران و شوروی از زمان حمله عراق به ایران و کمک های نظامی آن کشور به عراق به بررسـی روابط و بحران به وجودآمده میان ایران و شوروی پرداخته و دستگیری سران حزب توده را یکی از عوامل ایجاد بحران در روابط سیاسی دو کشور دانسته است.

۷ به گزارش یونایتدپرس، یک طرح سری پنتاگون جنگ جهانی سوم را پیش بینی می کند که با تجاوز شوروی به ایران بعد از سقوط جمهوری اسلامی شروع خواهد شد.

۸ رادیو اسرائیل از اقدامات ارتش رژیم صهیونیستی برای محدود کردن امکان عمل نیروهای سپاه پاسداران مستقر در بعلبک خبر داد.

۹ مشروح گزارش روزنامه کیهان از کمک های مردم اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ.

گزارش روزشمار ۹/۱/۱۳۶۲

۱۰ جلسه نمایندگان قرارگاه خاتم با مسـئولان قرارگاه های کربلا و نجف به منظور بررسـی پیشرفت اقدامات یگان ها برای اجرای مانور آزمایشی در زمین های مشابه منطقه عملیات؛ برآورد سلاح های مورد نیاز برای اجرای آتش و استقرار در خط دشمن فرضی و تصمیم گیری درباره زمان بندی اجرای مانور آزمایشی؛ در این جلسه مقرر شد هر قرارگاه یک مانور در روز انجام داده و پس از رفع نواقص احتمالی یک بار نیز در شب و بـدون اسـتفاده از مهمات و تیرانـدازی اجرای مانور کنـد. مانور اصـلی نیز چند روز قبل از عملیات و با اعلام قبلی قرارگاه خاتم الانبیا(ص)، در حضور نمایندگان اعزامی از این قرارگاه اجرا می شود.

۱۱ ادعای یک سـخنگوی نظامی عراق درباره سـرنگونی هواپیمای جنگی ایران که قصد نزدیک شدن به یک مقر نظامی در منطقه شیب را داشـته است؛ مسـمومیت ۴ تن از افراد خودی براثر اصابت گلوله شیمیایی به پاسگاه زید در منطقه عملیاتی رمضان.

۱۲ تقاضای پناهندگی ۱۵ عراقی از جمهوری اسلامی ایران.

افراد مسلح غیرقانونی در حمله به روستای سویرو در شمال غربی بانه، ۱۲ روستایی را به گروگان بردند؛ در پاک سازی روستای سیپان در جنوب پسوه، ۳۰ تن از افراد مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی شدند؛ آزادسازی روستاهای بناویله، ورگل و تپه های مشرف بر سارتکه در منطقه عمومی میرآباد در

۱ شمال شرقی سردشت به دست نیروهای ارتش، سپاه و پیش مرگان مسلمان کرد؛ انفجار بمب در جلو منزل یکی از افراد سپاه در اشنویه؛ دستگیری ۳ تن از افراد حزب دمکرات و یک عضو کومه له در بوکان و محمدیار نقده؛ تسلیم شدن ۲ نفر از اعضای حزب دمکرات در سردشت.

۲ بیانیه قرارگاه حمزه درباره کشف ۲۰ خانه تیمی و دستگیری ۴۳ نفر از عناصر تشکیلات شهری گروهک ها؛ معاون سیاسی اداری استانداری کردستان در مراسم بزرگداشت شهدای این استان از هلاکت ۱۰۰ تن از ضدانقلابیون در هفته گذشته خبر داد.

۳ کشته شدن ۷ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در درگیری آنها با نیروهای سپاه و بسیج در جنگل های هشتپر؛ دستگیری یک تن از اعضای سازمان کمونیستی پیکار در خرم آباد؛ محکومیت ۴ تن از نیروهای نظامی وابسته به سازمان های محارب در اصفهان به یک تا ۱۵ سال زندان.

۴ آیت الله خامنه ای در دیدار با عده ای از کارکنان پایگاه نهم شکاری نیروی هوایی ضمن توصیه به تلاش بیشتر برای رسیدن به خودکفایی بر جایگزین کردن سیستم های جدید به جای سیستم های امریکایی تأکید کرد.

۵ اعطای نشان شجاعت به ۳ تن از فرماندهان نظامی ارتش عراق ازسوی صدام حسین. اعلام علاقه مندی به ترفیع افراد ارتش، توصیه به دوری از دخالت دادن روابط شخصی در ترفیع افراد و تأکید بر اولویت تشویق عناصر عملیاتی ارتش نسبت به رده های ستادی، از محورهای سخنان صدام در این مراسم بود.

۶ دیدار یاسر عرفات با مقامات عراقی و گفت وگو درباره بحران خاورمیانه، مسئله فلسطین و جنگ ایران و عراق. پادشاه عمان در دیدار با شاه اردن درخصوص امکان پیداکردن یک راه حل برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق بحث و گفت وگو خواهد کرد.

۷ یک عضو سابق سازمان ضداطلاعاتی عراق از قصد دولت این کشور برای شنود مکالمات خصوصی هیئت های شرکت کننده در هفتمین اجلاس غیرمتعهدها، که قرار بود در بغداد برگزار شود، پرده برداشت.

۸ پایان مذاکرات مدیر اجرایی سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست خلیج فارس با مقامات ایرانی درباره حرکت لکه های نفتی به سمت جنوب خلیج فارس و اظهار خرسندی وی از این مذاکرات. تایمز مالی مدعی شد: ایران و عراق برای برگزاری یک نشست در سطح وزیران برای برررسی راه های جلوگیری از نشت نفت موافقت کرده اند.

۹ معمر قذافی رهبر لیبی در سیزدهمین سالگرد برچیده شدن پایگاه های انگلیسی از خاک آن کشور ضمن اشاره به حمایت لیبی از انقلاب ایران در مبارزه با صهیونیسم و امپریالیسم حمله عراق به ایران را خیانت آمیز خواند.

۱۰ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از واشنگتن درباره برهم خوردن سخنرانی زکی یمانی وزیر نفت عربستان سعودی در دانشگاه کانزاس و پیامدهای آن؛ این واقعه در مطبوعات و رادیو و تلویزیون امریکا انعکاس گسترده ای داشت و اغلب آنها تظاهرکنندگان را ایرانی های مخالف رژیم عربستان معرفی کردند.

گزارش روزشمار ۱۰/۱/۱۳۶۲

۱۱ استقرار یک هنگ از نیروهای مصری و سودانی که ۱۷۰ تانک فرانسوی در اختیار دارند در استان سلیمانیه و مناطق حلبچه، پنجوین و سیدصادق.

۱۲ برخی اقدامات اتحادیه میهنی کردستان عراق علیه رژیم صدام: حمله به یک پاسگاه نظامی در دربندیخان، درگیری با نیروهای ارتش عراق و کشتن ۱۴تن از آنان و نیز اقدام نظامی علیه نیروهای سردار جاف و به هلاکت رساندن ۱۰۰تن از آنان؛ درپی فشار دولت عراق به سردار جاف و افرادش برای اعلام رسمی جنگ علیه دولت ایران، وی به ناچار عراق را ترک کرده و به ترکیه رفت.

ص: ۹۱۰

۱ گزارش ستاد خبری سپاه پاسداران گیلان و مازندران درباره کمک های مردمی شهرهای این دو استان به جبهه های جنگ؛ کمک های نقدی و جنسی مردم نقاط مختلف کشور به جبهه های جنگ.

۲ مشروح عملکرد فنی، مهندسی و تدارکاتی جهاد سازندگی استان بوشهر از زمان تأسیس آن تا آبان ۱۳۶۱.

۳ براثر مین گذاری در جاده دارساوین (شرق سردشت) یک سرباز زخمی شد و یک تراکتور خسارت دید، کشف و خنثی سازی ۲ مین در همین جاده؛ زخمی شدن یک نفر براثر انفجار مین در یکی از جاده های فرعی محور سردشت – مهاباد؛ اخاذی عناصر مسلح غیرقانونی از اهالی روستای قراآباد در شمال دیواندره؛ دستگیری ۳ تن از فعالان حزب دمکرات در بوکان؛ تسلیم شدن ۳ نفر از پیش مرگان حزب دمکرات به سپاه سردشت.

۴ ادعای حزب دمکرات کردستان درخصوص اجرای دو عملیات در شرق سنندج و شمال سردشت.

۵ شهادت یک آموزگار در شهرستان لاهیجان به دست افراد مسلح غیرقانونی؛ مجروح شدن معاون اداره سیاسی – ایدئولوژی ارتش درپی سوءقصد عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به وی؛ کشف یک نارنجک تله گذاری شده در زیر ریل قطار در راه آهن قم؛ دستگیری یکی از وابستگان سازمان چریک های فدایی خلق در آستانه اشرفیه و ۴ نفر از فعالان اتحادیه چپ در صومعه سرا.

۶ واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه: با دستگیری ۴۰ تن و به هلاکت رسیدن ۱۸ تن از نیروهای کار سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، تشکیلات این سازمان در استان مازندران متلاشی شد.

۷ توضیحات وزیر نفت درباره اقدام عراق در نقض کنوانسیون کویت و تلاش ایران برای مهار نشت نفت از چاه های نوروز؛ اهمیت زیست محیطی خلیج فارس، میزان نشت نفت، نتایج گفت وگوها با مقامات کویتی و آمادگی ایران برای مهار نشت نفت مطالبی بود که رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست در یک مصاحبه مطبوعاتی به آن پرداخت؛ مقاله خبرگزاری رویتر درباره آخرین وضعیت رسیدگی به مشکل زیست محیطی نشت نفت.

۸ گزارش بی بی سی از گردهمایی لندن درباره روابط تجاری ایران و انگلیس؛ دیلی تلگراف از تلاش ناموفق ایران برای تحویل گرفتن چند کشتی باری که انگلستان از دادن آنها به ایران خودداری می کند، خبر داد.

۹ هفته نامه الجهاد: دبیرکل فرهنگ و تبلیغات منطقه کردنشین عراق در پایان سفر رسمی خود به یکی از کشورهای خارجی به آن کشور پناهنده شد.

۱۰ خبرگزاری فرانسه از مادرید: یک هواپیما با ۵/۱۱ تن اسلحه پس از سه ماه تأخیر در مادرید، عازم تهران شد.

۱۱ خبرگزاری تاس هدف یاسر عرفات از سفر به عراق و سایر کشورهای عربی منطقه را، رایزنی درباره تحولات سیاسی مربوط به فلسطین و روند مذاکرات صلح خاورمیانه اعلام کرد.

۱۲ درپی انتشار خبری از یونایتدپرس درباره طرح سری پنتاگون برای مقابله با طرح نظامی شوروی در منطقه که با تجاوز به ایران شروع می شد، خبرگزاری تاس این طرح را طرحی امپریالیستی برای چیرگی بر منطقه اقیانوس آرام و هند خواند.

۱۳ خبرگزاری فرانسه: دو نماینده حزب کمونیست فرانسه در پارلمان این کشور، خواستار آزادی فوری کیانوری و همه دمکرات های زندانی شدند.

گزارش روزشمار ۱۱/۱/۱۳۶۲

۱۴ خبرگزاری عراق ورود نیروهای ایرانی به شهرهای حلبچه در روز شنبه گذشته را تکذیب کرد.

۱۵ یازده شهید و مجروح در عملیات پاک سازی محور سردشت – مهاباد؛ حمله افراد مسلح غیرقانونی به پایگاه روستایی سویرو در شمال غربی بانه ۳ شهید و مجروح بر جای گذاشت. دستگیری ۲ تن از عوامل حزب دمکرات و کومه له در سقز.

۱ ادعاهای عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران در گفت وگوی تلفنی با بی بی سی مبنی بر حمله نیروهای دولتی ایران علیه کردها و ویران کردن ۱۲ دهکده و کشتن ۲۰۰ نفر با هدف ازبین بردن جنبش خودمختاری در کردستان.

۲ اطلاعیه مشترک گروه کومه له و سازمان خلقی مبارزان کمونیست درمورد ضرورت تشکیل حزب کمونیست ایران و اعلام تشکیل کمیته برگزارکننده کنگره مؤسس این حزب.

۳ راهبردی خواندن روابط ایران و سوریه، اعلام پشتیبانی از سوریه در مقابل هرگونه تجاوز خارجی و تأکید بر مقاومت دربرابر زورگویی های رژیم اشغالگر قدس و خروج نیروهای این رژیم از لبنان ازجمله سخنان دکتر ولایتی در دیدار با وزیران بازرگانی و نفت کشور سوریه بود.

۴ سخنان طه یاسین رمضان فرمانده کل نیروهای مسلح عراق، درباره لزوم آمادگی و آموزش مستمر ارتش عراق و داوطلبان عرب؛ مصاحبه فرمانده سپاه سوم ارتش عراق با رادیو مونت کارلو درباره امکان حمله جدید ایران در شرق بصره، کسب آمادگی عراق برای مقابله با این حمله، اظهارنظر درخصوص عملیات والفجر مقدماتی و ناتوانی ایران در اداره جنگ و... .

۵ لزوم یافتن یک راه حل صلح جویانه برای مسئله خاورمیانه و اقدامات لازم برای خاتمه دادن به جنگ عراق و ایران ازطریق برقراری آتش بس و مذاکره میان دو کشور ازجمله موضوعاتی بود که در دیدار وزیر حمل ونقل عراق با رهبر حزب کمونیست رومانی مطرح شد؛ آغاز سفر رئیس جمهور مصر به کشورهای چین، کره شمالی، ژاپن و اندونزی، وزیر امور خارجه مصر: این سفر کوششی است به منظور توسعه سیاست خارجه مصر.

۶ رادیو بی بی سی در تحلیلی روابط اقتصادی ایران و انگلیس را رو به افزایش خواند.

۷ اقدامات و چاره اندیشی های کشورهای قطر و بحرین برای مقابله با بحران زیست محیطی ناشی از نشت نفت از چاه های نوروز در خلیج فارس.

گزارش روزشمار ۱۲/۱/۱۳۶۲

۸ مانور آزمایشی یگان های تحت امر قرارگاه های عملیاتی کربلای۱، کربلای۲ و کربلای۳ به ترتیب از ساعت ۶:۳۰ صبح تا ساعت ۱۴ در زمین های منطقه شیخ قوم در عقبه منطقه خودی و در حضور فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) و قرارگاه کربلا اجرا شد؛ بهترین مانور را یگان های قرارگاه کربلای۳ اجرا کردند و به همین دلیل قرار شد این قرارگاه عملیاتی مانور مشابهی را فردا در حضور همه فرماندهان یگان های تحت امر قرارگاه های خاتم، کربلا و نجف اجرا کند.

۹ انهدام یک ساختمان محل تجمع افراد دشمن با آتش سنگین و دقیق توپخانه خودی در جنوب پیرانشهر؛ عملیات نفوذی نیروهای پاسدار و بسیجی جوانرود علیه یک پایگاه عراقی در منطقه بالاسور و انهدام یک سنگر اجتماعی و یک دستگاه بلدوزر نیروهای دشمن؛ ویرانی ۵ خانه براثر گلوله باران شهرهای آبادان و سرپل ذهاب؛ در گلوله باران دیروز آبادان بخشی از پالایشگاه این شهر آتش گرفت.

۱۰ عملیات نیروهای سپاه و گردان ۱۰۱ هوابرد برای پاک سازی ارتفاعات مشرف به جاده مهاباد - بوکان، در این عملیات ضمن پاک سازی روستاهای خراسانه و کانی طومار در جنوب شرقی مهاباد، ۵۵ تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی شدند؛ پاک سازی روستاهای قصریک و منگول در منطقه سرو در شمال غربی ارومیه؛ حمله ناموفق افراد مسلح ضدانقلاب به یک پایگاه خودی در روستای ملک آباد سردشت؛ تسلیم شدن یکی از عوامل حزب دمکرات در بانه.

خبرگزاری رسمی یوگسلاوی و رادیو بی بی سی به موضوع شدت گرفتن درگیری ها در کردستان پرداختند و

۱ بـدون اشـاره به تلاش گروه های معارض برای ایجاد شکاف میان نیروهای نظامی ایران در زمان رویارویی با تجاوز عراق و حمایت این کشور از آنها فقط جنبه تاکتیکی این درگیری ها را مورد توجه قرار دادند.

۲ کشف یکی از مخفیگاه های عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین).

۳ مهم ترین محورهای پیام امام خمینی به مناسبت فرارسیدن پنجمین سالروز استقرار نظام جمهوری اسلامی: تبریک این روز و یادآوری پیروزی های سال ۱۳۶۱؛ تأکید بر اهمیت همبستگی و آسیب ناپذیر خواندن نظام در سایه همدلی ملت و نظام؛ نصیحت به کسانی که در سودای مبارزه به دام گروه هایی افتاده اند که در کشورهایی مثل فرانسه علیه منافع ملی ایران فعالیت دارند؛ یادآوری خطرهای عظیم غفلت از مطامع و نقشه های رژیم صهیونیستی در منطقه و... .

۴ دیدار اعضای ستاد مرکزی بازسازی مناطق جنگی چند وزارتخانه با آیات عظام منتظری، گلپایگانی و مرعشی نجفی و ارائه گزارشی از کارهای انجام شده در این مناطق.

۵ محورهای سخنان امام جمعه موقت تهران: پاسخ به یک تحلیل سیاسی که علت روی گردانی ایران از صلح را سقوط حکومت ایران درصورت برقراری صلح می داند؛ اقدام عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز؛ بیانیه کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و سوءاستفاده عراق از این امر.

۶ بازدید میرحسین موسوی از ستاد عملیات سپاه پاسداران تبریز و سخنان وی درباره نقش پشتیبانی مردم از اقدامات سیاسی و اهمیت حضور نیروهای متعهد همچون سپاه و بسیج در جنگ.

۷ آسوشیتدپرس: دولت های عرب خلیج فارس امروز کوشش های خود را به منظور برقراری یک آتش بس محدود میان عراق و ایران قبل از اعزام گروه کارشناسان برای مقابله با نشت نفت، شدت بخشیدند؛ روزنامه واشنگتن پست در مقاله ای ضمن بررسی آخرین وضعیت نشت نفت و خطرهای آن برای کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس، در یک اقدام بی سابقه عراق را در ایجاد این بحران مقصر دانست، واشنگتن پست: منابعی که نباید نامشان فاش شود گفتند: عراقی ها سعی می کنند یک آتش بس محدود در اطراف نوروز به دست آورند تا آن را وسیله ای برای حصول یک آتش بس وسیع تر قرار دهند؛ گزارش خبرگزاری فرانسه از دعوت کشورهای عربی از فرانسه برای پاک سازی آب های خلیج فارس و امکان فعالیت این کشور در بحران به وجودآمده.

ضمیمه گزارش ۵۱۰: نتایج ارزیابی فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) از مانور آزمایشی یگان های تحت امر قرارگاه های عملیاتی کربلای۱، ۲ و ۳.

گزارش روزشمار ۱۳/۱/۱۳۶۲

۸ جلسه بررسی مانور قرارگاه عملیاتی کربلای۲ با حضور فرماندهان قرارگاه خاتم(ص). ۹ گردان این مانور را در منطقه ای به عرض ۳ و عمق ۷ کیلومتر در بخشی از ارتفاعات حمرین اجرا خواهند کرد. مهم ترین مشکل این قرارگاه عملیاتی کمبود نیرو است؛ همچنین مانور آزمایشی یگان های قرارگاه کربلای۳ در زمینی مشابه منطقه عملیاتی در عقبه منطقه خودی و در حضور ۷۰۰ تن از فرماندهان و مسئولان عملیاتی یگان ها و قرارگاه های شرکت کننده در عملیات والفجر۱ اجرا شد؛ ابلاغ زمان تمرین مانور با اجرای آتش در شب توسط قرارگاه خاتم الانبیا(ص) به یگان های شرکت کننده در عملیات والفجر۱؛ اعلام زمان و مکان تشکیل جلسات قرارگاه های فرعی به منظور توضیح مانور یگان هایشان در حضور فرماندهان و اعضای ستاد قرارگاه خاتم الانبیا(ص)؛ جلسه بررسی مانور قرارگاه های عملیاتی نجف۴ و نجف۳.

۱ آتش سوزی در برخی نقاط شهر آبادان درپی گلوله باران این شهر؛ انهدام ۶ سنگر نفرات و ۴ سنگر دید بانی دشمن در عملیات نیروهای سپاه و بسیج با پشتیبانی نیروهای ارتش در منطقه مهران.

۲ ارسال ۴۰ دستگاه خودرو و کامیون حامل انواع مهمات و جنگ افزار و ۶۰ دستگاه نفربر و ۴۰ دستگاه تانک ازسوی عربستان و قطر به عراق در روزهای اخیر.

۳ تصرف ارتفاعات والیو و خارستان در جریان پاک سازی محور سردشت - مهاباد و انهدام پایگاه های افراد مسلح غیرقانونی در روستاهای ممه زینه، جباران (جبیرند) و ورگل در شمال شرقی سردشت؛ ۲ تن از افراد خودی در منطقه صلوات آباد در جاده سنندج - قروه، به اسارت عناصر مسلح ضدانقلاب درآمدند؛ کشف جنازه ۲ بسیجی در نزدیکی سنندج؛ برخورد یک کمپرسی ۱۰ تنی با مین در نزدیکی روستای کانی سانان از توابع مریوان؛ تسلیم شدن یکی از عناصر رده بالای حزب دمکرات در مهاباد؛ درخواست امان نامه یکی از افراد این حزب از نیروهای سپاه در روستای سانخود در جنوب شرقی صائین دژ.

۴ سفیر ایران در کویت: میرزا طاهری مسئول سازمان حفاظت محیط زیست ایران، در نشست رؤسا و مدیران محیط زیست کشورهای حاشیه خلیج فارس برای بررسی آلودگی نفتی و یافتن راهکاری برای پایان بحران نشت نفت شرکت خواهد کرد.

۵ سفر طارق عزیز به اردن و تسلیم پیام صدام حسین به شاه اردن.

۶ گزارش خبرگزاری فرانسه درباره روابط اقتصادی عراق و فرانسه در شرایط نامساعد مالی دولت عراق، تسهیلات دولت فرانسه برای بازپرداخت بدهی های سنگین عراق به آن دولت و اشاره به بخشی از خریدهای نظامی عراق از فرانسه.

۷ روزنامه پاکستانی مسلم درپی اعلام آمادگی شوروی برای فروش مجدد اسلحه به عراق، مواضع دو کشور امریکا و شوروی را در برافروخته نگاه داشتن آتش جنگ و حمایت از تجاوزگری عراق، نکوهش کرد.

گزارش روزشمار ۱۴/۱/۱۳۶۲

۸ جلسه بررسی مانور یگان های قرارگاه های عملیاتی نجف۲، کربلای۳ و نجف۱ در حضور فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) برگزار شد.

۹ ناکامی نیروهای عراقی در نفوذ به مواضع نیروهای خودی در منطقه میمک؛ ویرانی ۳ واحد مسکونی در گلوله باران آبادان؛ تجاوز ناموفق هواپیماهای عراقی به آسمان شهر دهلران.

۱۰ دستگیری یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) شاخه خواف در تربت حیدریه؛ ۲ تن از فعالان سازمان مزبور هم در تهران دستگیر شدند؛ حمله افراد این سازمان به پایگاه مسجد حکیم در خرم آباد و زخمی شدن یک بسیجی.

۱۱ دیدار آیت الله منتظری با روحانیون و طلاب لبنانی درپی تشدید بحران سیاسی - نظامی جنوب لبنان و دستگیری یکی از روحانیون این منطقه به دست نظامیان رژیم اشغالگر قدس، وی در این دیدار مطالبی را درباره مشکلات جوامع مسلمان و حمایت از مسلمانان لبنان بیان کرد.

۱۲ دیدار آقای هاشمی رفسنجانی با گروهی از مسئولان و اعضای حزب جمهوری اسلامی دفتر رفسنجان؛ چشم انداز آینده انقلاب و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، بحران فعلی لبنان و تحرکات رژیم اشغالگر قدس در جنوب این کشور، اقدام عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز و کارشکنی های این کشور در مهار نشت نفت از موضوعات سخنان آقای رفسنجانی در این دیدار بود.

۱ فرمانده کل سپاه پاسداران در دیدار با پاسداران منطقه۴ ضمن اشاره به رسالت اصلی نیروهای پاسدار و تبانی قدرت های بزرگ برای مقابله با حاکمیت اسلام، معنویت حاکم بر نیروهای سپاه را عامل اصلی پیروزی آنان در نبرد با تجاوزگران بعثی - صهیونیستی عراق دانست.

۲ رادیو امریکا به نقل از روزنامه کویتی السیاسه: نعیم حداد سخنگوی شورای ملی عراق به طور رسمی از لغو تحریم تسلیحاتی عراق توسط شوروی خبر داد.

۳ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از روند تشکیل جلسات آتی سازمان منطقه ای حفاظت محیط زیست دریایی و حضور ایران در این جلسات. یونایتدپرس از درخواست رئیس کمیته روابط خارجی سنای امریکا از عراق و ایران برای یک آتش بس موقت به منظور بستن چاه های آسیب دیده خبر داد؛ رادیو اسرائیل: به دنبال وحشت امیرنشین های جنوب خلیج فارس از آلودگی آب های منطقه، خبرگزاری ها از افزایش بهای آب معدنی تا سه برابر قیمت نفت اوپک در قطر و کویت خبر دادند.

۴ روابط امارات متحده عربی با کشور عراق و نقش آن کشور در تأمین بخشی از کالاهای مورد نیاز ایران و موقعیت سیاسی و جغرافیایی امارات مطالبی است که آسوشیتدپرس در مقاله ای به آن پرداخته است.

۵ خبرگزاری جمهوری اسلامی: افسران و درجه داران پادگان شهر سلیمانیه عراق به دنبال اعدام یکی از افسران مخالف صدام، در یک تظاهرات علنی خواستار استقرار نظام جمهوری اسلامی در کشورشان شدند.

گزارش روزشمار ۱۵/۱/۱۳۶۲

۶ دیدار سرهنگ صیاد شیرازی با نماینده امام در شورای عالی دفاع در تهران؛ بررسی مانور گردان های قرارگاه عملیاتی کربلای۱ در جلسه ای با حضور تعدادی از فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص).

۷ تخریب بخش وسیعی از ساختمان گمرک آبادان در گلوله باران سه ساعته این شهر؛ یک مجروح در گلوله باران مهران.

۸ ارسال کمک های نقدی و غیرنقدی مردم به جبهه های جنگ؛ اعزام یک گروه فنی از محمودآباد برای بازسازی سوسنگرد.

۹ در درگیری نیروهای سپاه با افراد حزب دمکرات در روستای نظرآباد در محور سلماس - سنجی، یکی از افراد این حزب به هلاکت رسید؛ درگیری نیروهای سپاه سرو با افراد حزب مذکور در روستای قصریک در شمال غربی ارومیه؛ مجروح شدن ۳ تن از نیروهای ارتش براثر برخورد با مین در قریه گوگ تپه در محور میاندوآب - مهاباد؛ برخورد یک کامیون با مین در حوالی روستای باشماق در جنوب دهگلان؛ بیانیه حزب دمکرات درباره اعدام انقلابی حبیب الله ارشدی به دستور کمیته حزب در سنندج و ترور یک فرد دیگر به دست پارتیزان های حزب در مقابل منزلش در همین شهر.

۱۰ تشییع پیکرهای ۶ تن از اهالی روستایی در سنندج، این افراد چند ساعت قبل از ورود نیروهای خودی به روستای گلین توسط عناصر جنایتکار گروهک ها ربوده شدند و به جرم هواداری از نظام جمهوری اسلامی به شهادت رسیدند؛ مهاجرت برخی روستاییان اطراف بوکان و اشنویه به علت ظلم و ستم و فشار زیاد گروه های مسلح غیرقانونی به آنان؛ گزارش فرماندهی سپاه اشنویه درباره برخورد گرم مردم با گروه گشت واحد عملیات پایگاه اشنویه در روستاهای نالوس، ده گرجی و حسن آباد؛ به گزارش شهربانی استان کردستان، حزب دمکرات اعلام کرده است که به زودی شهر سنندج را تصرف خواهد کرد.

۱ ترور یک بسیجی در قمشه به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین). این سازمان با انتشار بیانیه ای مسئولیت این عمل را به عهده گرفت؛ خودکشی یکی از افراد این سازمان با قرص سیانور به هنگام دستگیری وی در گنبد.

۲ گزارش سپاه پاسداران منطقه۳ (گیلان و مازندران) از نتایج فعالیت های اخیر خود درزمینه دستگیری عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و انهدام تشکیلات عنکبوتی سازمان در این دو استان.

۳ گزارش ستاد منطقه۲ سپاه (استان اصفهان) درمورد آخرین اقدامات سپاه این استان علیه حزب مائوئیست رنجبران.

۴ آغاز محاکمه هشت تن از افرادی که به طور سازمانی در هواپیماربایی و فراری دادن بنی صدر و رجوی شرکت داشتند، در شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی به ریاست حجت الاسلام ری شهری؛ گزارش یونایتدپرس درباره این محاکمه و واکنش بنی صدر به آن.

۵ انتشار مقاله ای با عنوان "تحلیل برخی رویدادهای ایران" درباره دستگیری سران حزب توده در یک بولتن داخلی این حزب: سوابق هفده تن از کادرهای اصلی حزب توده، بزرگ نمایی دستگیری سران این حزب و پیوندزدن سرنوشت این حزب به سرنوشت انقلاب، متهم کردن حاکمیت به راست گرایی و همدستی با سیاست های امپریالیسم جهان برای توطئه علیه حزب توده ازجمله مطالب مندرج در این مقاله است.

۶ نامه امام خمینی به ریاست جمهوری درمورد انجام اقدامات لازم برای تمشیت امور سپاه و ارتش.

۷ دیدار آقای هاشمی رفسنجانی با وزرای بازرگانی و نفت سوریه، گزارش روزنامه کیهان از این دیدار.

۸ بازگشایی دانشکده علوم دانشگاه تهران با حضور عباس شیبانی رئیس این دانشگاه و حجت الاسلام احمدی عضو ستاد انقلاب فرهنگی و جمعی از اساتید؛ برگزاری مرحله دوم گشایش دانشگاه اصفهان با حضور جمعی از خانواده های شهدا، امام جمعه، استاندار و جمعی از روحانیون استان.

۹ گفت وگوی مسئول ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده استان خوزستان با واحد مرکزی خبر درباره نحوه شکل گیری و سازماندهی نیروهای این ستاد و اهم فعالیت های آن تا پایان بهمن ماه سال گذشته.

۱۰ نشست مقدماتی وزرای محیط زیست کشورهای عضو سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی در منامه تشکیل شد. خبرگزاری فرانسه اعلام کرد این اجلاس قرار است مقدمات گردهمایی روز چهارشنبه کویت را، که در سطح وزیران برپا می شود، تدارک ببیند؛ خبرگزاری امارات متحده عربی از ابوظبی: کمیته عالی برای حفاظت از محیط زیست این کشور به ریاست وزیر بهداری امارات در ابوظبی تشکیل جلسه داد؛ رویتر: عراق آمادگی خود را برای رعایت یک آتش بس محدود با ایران در مناطقی که تحت تأثیر نشت نفت قرار گرفته اند اعلام کرد.

ضمیمه گزارش۵۳۸: توضیحاتی درباره چگونگی واگذاری فرماندهی عملیات والفجر۱ به سرهنگ صیاد شیرازی.

ضمیمه گزارش۵۴۷: متن مقاله مندرج در بولتن داخلی حزب توده با عنوان "تحلیل برخی رویدادهای ایران"

گزارش روزشمار ۱۶/۱/۱۳۶۲

۱۱ با نزدیک شدن به زمان اجرای عملیات والفجر۱ و تجمع یگان ها و افزایش روزافزون تردد در عقبه منطقه خودی، کمیسیون تأمین منطقه عملیاتی قرارگاه نجف و کربلا جداگانه تشکیل شد و درباره تردد خودروها، رفت وآمد نیروها، کنترل ارتباطات مخابراتی و... تصمیماتی اتخاذ و مراتب به یگان های مربوط ابلاغ گردید.

انفجار در ساختمان مرکز انتشارات حزب بعث عراق؛ سازمان عمل اسلامی در بیانیه ای ضمن پذیرفتن

۱ مسئولیت این انفجار اعلام کرد که این اقدام یکی از عملیات های زنجیره ای نظامی این سازمان علیه مؤسسات وابسته به رژیم بعثی است؛ کشته یا زخمی شدن ۸ تن از نیروهای امنیتی عراق در شهر سیدصادق براثر حمله پیش مرگان اتحادیه میهنی کردستان.

۲ ناکام ماندن حمله افراد هیز بیستون حزب دمکرات به پایگاه ژاندارمری تونل شماره ۲ در محور سنندج - دیواندره و با مقاومت نیروهای خودی؛ افراد حزب دمکرات کردستان و عناصر سازمان چریک های فدایی خلق در عملیات مشترکی به یک پایگاه نیروهای خودی در قریه محمدشاه در جنوب شرقی نقده حمله کردند، رادیو بغداد فرماندهی هیز افشین را هم جزء کشته شدگان این درگیری اعلام کرد؛ حمله ناموفق عوامل حزب دمکرات به پایگاه گلوان در غرب نقده.

۳ شهادت ۳ تن براثر برخورد خودرو ژاندارمری با مین در محور مهاباد - بوکان؛ ۳ شهید و زخمی در برخورد یک خودرو سپاه با مین در محور سنندج - دیواندره؛ در نزدیکی روستای دویسه در شمال غربی سنندج، یک وانت حامل تیربار کالیبر ۵۰ روی مین رفت.

۴ اقدام حزب دمکرات به تسلیح اهالی روستاهای کانی مولا، خرنج، حاجی قلدا، کانی باغ و لک بی در غرب مهاباد و جنوب نقده؛ عناصر کومه له اهالی روستای دره دوزخ در شرق سقز را تهدید کرده اند درصورت همکاری نکردن با آنها کشته خواهند شد؛ استانداری کردستان از ورود حدود ۴۰۰ تن از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به کردستان و پیوستن آنها به حزب دمکرات در منطقه آویهنگ در غرب سنندج، خبر داد.

۵ تسلیم شدن ۲ تن از مسئولان تشکیلات حزب دمکرات به سپاه پیرانشهر؛ یکی از وابستگان به حزب دمکرات در جوانرود خود را به نیروهای سپاه این شهر معرفی کرد؛ دو عضو کومه له در بوکان تقاضای امان نامه کردند؛ دستگیری ۵ تن از اعضای حزب دمکرات در بوکان.

۶ در حمله عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به مقر جهاد سازندگی در کوچصفهان گیلان، نگهبان معدن شن و ماسه این مقر شهید شد؛ مسئول کل سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در استان گیلان، پس از دستگیری خودکشی کرد؛ خودکشی یکی از عناصر سازمان در آزادشهر با قرص سیانور؛ در شهرستان گنبد، مسئول فداییان خلق شاخه اکثریت در زندان خود را حلق آویز کرد.

۷ صدور حکم حبس از یک تا ۱۰ سال برای ۶ تن از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بندرانزلی؛ به حکم دادگاه انقلاب اسلامی مشهد، ۲۰تن از فعالان گروهک های الحادی و ضدانقلابی آرمان، طوفان، منافقین و پیکار به ۵ تا ۱۳ سال حبس قطعی و تعلیقی محکوم شدند؛ اعدام احمد سابوته یکی از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد؛ اعدام ۲ تن از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و یک تن از افراد چریک های فدایی خلق (اقلیت) در آمل.

سفیر ایران در بحرین: پیشنهاد آتش بس عراق نمی تواند مورد قبول باشد، زیرا این کشور هشدار اخیرش را درباره حمله به کشتی هایی که به سکوی نوروز نزدیک شوند، پس نگرفته است؛ سیدحسین خردمند معاون وزیر نفت گفت: ایران قادر است ظرف سه یا چهار هفته نشت نفت در حوزه نفتی نوروز را کاملاً مهار کند؛ وزیر بهداشت کویت: انجمن بین المللی کارشناسان با مهار نشت نفت موافقت کرده و خواستار تأمین امنیت هیئت اعزامی شده است که این امر تنها با توافق ایران و عراق امکان پذیر می باشد؛ آسوشیتدپرس از سفر فرستاده دولت کویت به مسکو و واشنگتن با هدف تلاش برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق یا حداقل برقراری آتش بس موقت برای مهار نشت نفت خبر داد؛ رویتر به نقل از روزنامه های کویتی الانباء و الوطن

ص: ۹۱۷

۱ اعلام کرد: کویت به منظور مذاکره برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق نمایندگانی را به کشورهای انگلستان، فرانسه، چین و دیگر اعضای دائمی شورای امنیت سازمان ملل اعزام می کند؛ رادیو عربستان سعودی ابتکارعمل کویت را در چارچوب موضع گیری کشورهای عربی حوزه خلیج فارس دانست.

۲ روزنامه پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست شوروی به انتشار مطلبی درباره آغاز جنگ جهانی سوم با حمله شوروی به ایران، واکنش نشان داد و ضمن رد این موضوع آن را نوعی سرپوش گذاشتن بر ماهیت مقاصد واقعی پنتاگون عنوان کرد.

گزارش روزشمار ۱۷/۱/۱۳۶۲

۳ نفوذ نیروهای مشترک ارتش و سپاه به مقر یکی از گردان های جیش الشعبی عراق، در این عملیات ۳ تن از افراد دشمن کشته شدند و خسارات فراوانی هم به آنها وارد آمد؛ ویرانی ۴ منزل مسکونی و آتش سوزی در ۵ منزل براثر حملات ارتش عراق به آبادان در طول دیروز و امروز.

۴ ارسال ۱۸۸ دستگاه تریلر حامل تانک و زره پوش از کویت به عراق؛ "مخالفت با فروش تسلیحات نظامی به عراق و اندونزی" عنوان مقاله ای در نشریه نیوزلتر است که به اقدام انگلستان در فروش برخی اقلام تسلیحاتی به عراق و توجیه دولت آن کشور دراین باره می پردازد؛ مجله آلمانی وهرتکنیک: عراق مهم ترین خریدار اسلحه از فرانسه است؛ نشریه انگلیسی تایمز در مقایسه وضعیت کلی منابع تأمین تسلیحاتی دو کشور ایران و عراق، محدودیت های ایران را دراین زمینه یادآور شد.

۵ گزارش روزنامه اطلاعات از اعزام داوطلبان بسیجی به جبهه های جنگ و اعزام نیروهای فنی و مهندسی برای بازسازی مناطق آزادشده؛ کمک های مردم به جبهه های جنگ.

۶ تشکیل سی ونهمین جلسه ستاد بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده در جنگ به ریاست حجت الاسلام ناطق نوری و با حضور وزرای صنایع، نیرو، صنایع سنگین و کلیه اعضای این ستاد و نمایندگان تام الاختیار وزرای مسئول در امر بازسازی .

۷ زخمی شدن ۵ نفر براثر برخورد خودرو ژاندارمری با مین در غرب محمدشاه در جنوب شرقی نقده؛ ۷ شهید یا زخمی براثر انفجار مین در مسیر سلماس - براسبی؛ کشف و خنثی سازی ۲ مین در محور سلماس - براسبی با هوشیاری افراد پایگاه هورسین؛ در مهاباد یک خودرو حامل غذا روی مین رفت و آسیب دید؛ شهادت یکی از اهالی روستای لشگران در شمال غربی سردشت براثر برخورد با مین؛ رادیو کردستان مدعی شد: پیش مرگان حزب دمکرات به پادگان تپه پیرانشهر حمله و ۸ تن از نیروهای این پادگان را شهید یا زخمی کرده اند؛ یک روحانی که قبلاً با حزب دمکرات همکاری داشت خود را به سپاه اشنویه معرفی کرد؛ تسلیم شدن یکی از افراد حزب دمکرات به سپاه بانه.

۸ پرتاب دو بمب دست ساز به منزل دادستان سپاه و خانه یک فرد حزب اللهی در کرمان؛ دستگیری ۲ تن از مسئولان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در مشهد و یک تن از چریک های فدایی خلق که قصد خروج از مرزهای استان خراسان را داشت؛ سپاه همدان: درپی دستگیری مرکزیت تشکیلات کمونیستی راه کارگر شهر همدان، عناصر پایین تر این سازمان نیز دستگیر شدند.

۹ ربوده شدن هواپیمای سی۱۳۰ که با ۴۵ مسافر از تهران عازم شیراز بود، این هواپیما درپی ممانعت دولت کویت و عربستان از فرود آن، به علت اتمام سوخت به طور اضطراری در خارج از باندهای فرودگاه ظهران عربستان فرود آمد.

ص: ۹۱۸

۱ امضای یک قرارداد نفتی و یک یادداشت تفاهم بین مقامات دو کشور سوریه و ایران در پایان سفر هیئت سوری به ایران. براساس این قرارداد، ایران در طول یک سال، ۶ میلیون تن نفت به سوریه صادر خواهد کرد که ۵ میلیون آن به صورت نقدی و یک میلیون تن آن برای کمک به رزمندگان سوری در جنگ علیه رژیم صهیونیستی است.

۲ محکوم کردن سوریه و لیبی به دلیل حمایت از ایران، درخواست از مصر برای بازگشت به جهان عرب، تأکید بر ناسیونالیسم عربی و ادعای تحمیل شدن جنگ بر عراق از موضوعات سخنان دبیرکل و بنیان گذار حزب بعث (میشل عفلق) به مناسبت سی وششمین سالگرد تأسیس این حزب در بغداد بود.

۳ دیدار معاون نخست وزیر و وزیر تجارت خارجی بلژیک و هیئت همراه در بغداد با طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق.

۴ خبرگزاری فرانسه از اعطای یک وام ۵/۳۰ میلیون دلاری ازسوی عربستان به عراق خبر داد.

۵ تأخیر یک روزه در تشکیل جلسه اضطراری سازمان حفاظت از محیط زیست دریایی؛ گزارش روزنامه کیهان درباره اظهارات وزیر بهداشت کویت درخصوص تضمین ایمنی کارشناسان نفتی، سخنان امیر کویت در دیدار با رؤسای هیئت های شرکت کننده، سخنان معاون نخست وزیر ایران در مصاحبه مطبوعاتی درباره اقدام غیرقانونی عراق در حمله به چاه های نفت و توانایی ایران در مهار فوران نفت؛ سخنان سفیر ایران در کویت درباره شرایط ایران برای آغاز کار انسداد چاه های نفتی و سوءاستفاده عراق از شرایط به وجودآمده.

۶ رادیو ابوظبی از اجرایی شدن تصمیم کویت برای مذاکره با اعضای دائمی شورای امنیت به منظور پایان دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد. امیر کویت پیام هایی را برای رهبران مسکو، واشنگتن، چین، پاریس و لندن فرستاد.

۷ مجله مصری المصور: مبارک در کره شمالی از رئیس جمهور این کشور خواست در سیاست خود مبنی بر ارسال اسلحه به ایران تجدیدنظر کند تا جوی مناسب برای رسیدن به یک راه حل عادلانه به سود طرفین درگیر جنگ ایجاد شود.

۸ فراهم شدن زمینه های فعالیت در امر حمل ونقل برای کامیون داران ترکیه، صدور برخی کالاهای تولیدی این کشور به ایران و عراق و منافع اقتصادی به دست آمده از این طریق برای کشور ترکیه موضوع مقاله نشریه ساینس مانیتور است.

گزارش روزشمار ۱۸/۱/۱۳۶۲

۹ ابلاغ "طرح عملیاتی تجدیدنظر شده" عملیات والفجر۱؛ اضافه شدن سه قرارگاه عملیاتی کربلای۴، کربلای۵ و کربلای۶ به سازمان رزم قرارگاه کربلا و تعیین مأموریت هریک از این سه قرارگاه. کربلای۴ مأمور تأمین جناح راست (شمال) عملیات و کربلای۵ مسئول تأمین جناح چپ (جنوب) خط حد قرارگاه کربلا شدند، کربلای۶ نیز با ۴ تیپ به عنوان احتیاط قرارگاه کربلا در عملیات والفجر۱ قرار گرفت.

۱۰ تخریب بخش دیگری از گمرک شهر آبادان براثر گلوله باران این شهر.

۱۱ هدایا و کمک های نقدی و جنسی مردم اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ.

۱۲ گزارش روزنامه اطلاعات از بازسازی مناطق آسیب دیده شهر ایلام.

سه شهید در درگیری بین نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی در منطقه خیاره در جنوب شرقی سنندج؛ عملیات کمین عوامل حزب دمکرات علیه نیروهای ژاندارمری در شمال سردشت؛ شهادت ۲ سرباز در تیراندازی افراد مسلح ضدانقلاب به پایگاه جبرائیل آباد در شرق اشنویه؛ در روستای براسبی

۱ در جنوب غربی سلماس یک تراکتور حامل نفت روی مین رفت و آسیب دید؛ شهادت صاحب یک تراکتور براثر انفجار مین در روستای قره قصاب در شرق نقده؛ برخورد یک خودرو نظامی با مین در تمرچین در جنوب غربی پیرانشهر.

۲ تصرف ارتفاعات عیسی کندی به دست نیروهای خودی در عملیات پاک سازی محور بوکان – مهاباد؛ به هلاکت رسیدن تعدادی از عناصر مسلح غیرقانونی در عملیات پاک سازی لاچین در جنوب شرقی مهاباد.

۳ کمین ناموفق افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گردنه قوشچی در محور ارومیه – سلماس؛ سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بیانیه ای اغراق آمیز این تحرک ناکام را درحد یک حماسه سازمانی نظامی جلوه داد.

۴ دستگیری ۶ نفر از وابستگان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران؛ در باختران مسئول تدارکات سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر خود را به نیروهای سپاه معرفی کرد.

۵ زمینه های گسترش روابط اقتصادی با سوریه، تأثیر حضور نیروهای ایرانی در لبنان و تأثیر اجلاس سه جانبه ایران، لیبی و سوریه در جلوگیری از حمله اسرائیل به سوریه، راهبرد کلی رفتار نظامی اسرائیل در منطقه و عضویت ایران در جبهه پایداری مهم ترین موضوعات مصاحبه اختصاصی سفیر ایران در سوریه با خبرنگار روزنامه اطلاعات است؛ رادیو بی بی سی در برنامه ای به بررسی روابط سیاسی و اقتصادی ایران و سوریه، اقدام سوریه در بستن خط لوله صدور نفت عراق و اهمیت کمک های متقابل ایران و سوریه در ابعاد سیاسی، نظامی و اقتصادی پرداخت.

۶ درپی سفر مدیرکل خاورمیانه وزارت خارجه شوروی به تهران، رادیو بی بی سی در تفسیری به بررسی روابط ایران و شوروی، جنبه های هم گرایی و واگرایی دو کشور، تأثیر عواملی چون حمله شوروی به افغانستان، کمک آن کشور به عراق و دستگیری سران حزب توده در ایران بر روابط دو کشور پرداخت.

۷ آغاز جلسه فوق العاده شورای عالی سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست دریایی پس از یک روز تأخیر. درخواست عراق برای توقف نشست تا هفته آینده و پذیرفته نشدن شرایط این کشور مبنی بر اجرای آتش بس میان دو کشور از مطالب مطرح شده در این جلسه بود؛ خبرگزاری کویت به نقل از سفیر ایران در کویت: اگر عراقی ها خواهان راه حلی برای جنگی هستند که خود به وجود آورده اند، رسیدن به آن ازطریق آلوده کردن آب و کشتن ماهی ها ممکن نیست؛ رادیو کلن: دولت ایران در این اجلاس درخواست کرد عراق امنیت کارشناسانی که آماده اند تا چاه های بمباران شده را مسدود سازند، تأمین کند؛ آسوشیتدپرس: دیه گو کوردوز معاون دبیرکل سازمان ملل متحد از اظهارنظر درمورد چشم انداز دستیابی به یک توافق سریع درمورد طرح های مهار نشت نفت از چاه ها و پاک سازی ناحیه خودداری کرد و گفت: چند هفته طول خواهد کشید تا بتوان این مشکل را از بین برد؛ روزنامه السیاسه از اختصاص یک بودجه یک میلیارد دلاری برای مبارزه با نشت نفت ازسوی کشورهای منطقه خلیج فارس خبر داد.

۸ گزارش خبرگزاری کویت از ادامه اقدامات دیپلماتیک جدید کویت در جلب نظر ۵ کشور عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق؛ رادیو صوت الجماهیر از پایان سفر کفیل وزارت خارجه کویت به مسکو و ورود او به لندن خبر داد و افزود که وی قرار است پس از لندن رهسپار امریکا شود.

ص: ۹۲۰

گزارش روزشمار ۱۹/۱/۱۳۶۲

۱ در جلسه ای با حضور نمایندگان قرارگاه های خاتم الانبیا(ص)، نجف و کربلا در محل قرارگاه لشکر ۲۱ حمزه ارتش، مانور قرارگاه های عملیاتی کربلای۴ و کربلای۵ بررسی و مقرر شد یگان های قرارگاه کربلای۴ در شمالی ترین نقطه خط حد عملیات در منطقه ای به عرض ۷ و عمق ۶ کیلومتر عملیات کرده و علاوه بر تصرف دو ارتفاع از ارتفاعات حمرین، جناح راست (شمال) عملیات را تأمین کنند؛ یگان های قرارگاه کربلای۵ نیز در جنوب خط حد قرارگاه کربلا با ۷ گردان و یک گروهان ویژه علاوه بر تصرف دو ارتفاع ۱۶۵ و ۱۲۹، شمال شیار بجلیه را تصرف کنند.

۲ عملیات نفوذی نیروهای گشتی اطلاعاتی سپاه مهران در خاک عراق و مین گذاری در جاده هزارکانی و کانی سخت زرباطیه، انهدام یک تریلر حامل تانک براثر برخورد با مین های مذکور، گلوله باران شهر مهران به تلافی این اقدام نیروهای خودی؛ ویرانی چند منزل و مغازه در گلوله باران آبادان.

۳ یک بالگرد عراقی که ازطریق ترکیه عازم شوروی بود در آنکارا سقوط کرد.

۴ پناهندگی ۳۰ عراقی به ایران در طول هفته جاری.

۵ کشف پیکر ۱۲ تن از نیروهای سپاه که توسط عناصر مسلح غیرقانونی به گروگان گرفته شده بودند در سه راهی سنندج - دیواندره - بیجار؛ شهادت ۲ تن از افراد ژاندارمری در عملیات کمین عوامل کومه له در روستای باغان در محور مریوان - سنندج؛ در حمله افراد مسلح ضدانقلاب به قریه مغمول در محور صائین دژ - میاندوآب، یک زن بومی شهید شد؛ عملیات کمین افراد کومه له در حوالی یک پایگاه نظامی در پیرانشهر موجب شهادت معاون این پایگاه شد؛ برخورد خودرو سوخت رسانی جهاد با مین در حوالی روستای شیخ معروف در جنوب شرقی نقده؛ انفجار دکل تقویت برنامه های تلویزیون در نقده به دست نیروهای هیز افشین حزب دمکرات.

۶ کشف یک خانه تیمی حزب دمکرات در محله عباس آباد سنندج؛ پاک سازی روستاهای ممکان، لیدان و مستکان در محور هشتیان - شورگل در شمال غربی ارومیه؛ کشف و خنثی سازی بمبی که عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در سنندج کار گذاشته بودند؛ درخواست امان نامه یک عضو کومه له و یکی از افراد حزب دمکرات از سپاه تکاب.

۷ ورود ۳ تن از افسران استخبارات عراق به روستای سلیم جاران در شرق پیرانشهر برای بررسی اوضاع منطقه.

۸ بخش عربی رادیو بغداد: سازمان مجاهدین خلق (منافقین) اعلام کرده است ادعاهای حکومت ایران درباره موفقیت عملیاتشان علیه مخالفین در جنگل های شمال ایران نادرست و بی پایه و اساس است.

۹ دیدار علی اکبر ولایتی با آیت الله منتظری. ارائه گزارشی از سفر به هندوستان و نتایج اجلاس غیرمتعهدها، تشریح اقدام عراق در بمباران چاه های نفتی نوروز، آلودگی آب های خلیج فارس و کمبود آب آشامیدنی در کشورهای قطر، کویت و دوبی موضوعاتی بود که وزیر امور خارجه در این دیدار به آن پرداخت.

۱۰ بازتاب تأخیر یک هفته ای در نشست سازمان محیط زیست منطقه خلیج فارس در رسانه های غربی و اظهارنظر آسوشیتدپرس، رادیو کلن و خبرگزاری فرانسه دراین باره.

۱۱ هفته نامه رادیانس (چاپ دهلی نو) با اعلام خبر درخواست وام عراق از بحرین و کمک های ارزی عربستان سعودی به عراق به بررسی تطبیقی ذخایر ارزی عراق قبل از تهاجم به ایران و بعد از آن پرداخت.

۱۲ برگزاری یک راه پیمایی باشکوه با حضور گروه کثیری از عراقی های مقیم تهران به مناسبت سومین سالروز شهادت آیت الله سید محمدباقر صدر.

ص: ۹۲۱

گزارش روزشمار ۲۰/۱/۱۳۶۲

۱ گزارشی از آخرین بازدیدهای فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) از قرارگاه های عملیاتی کربلا و نجف در روز قبل از آغاز عملیات والفجر۱، بررسی نتایج بازدیدها و تدابیر این فرماندهان برای حل برخی مشکلات باقیمانده؛ در آخرین ساعات امروز فرماندهی مشترک قرارگاه خاتم الانبیا(ص) زمان اجرای عملیات را ساعت ۲۳ روز ۲۱ فروردین ۱۳۶۲ اعلام کرد. این قرارگاه همچنین "والفجر۱" را به عنوان نام عملیات برگزید.

۲ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از اعزام نیروهای داوطلب بسیجی و ارسال کمک ها و هدایای مردمی به جبهه های جنگ.

۳ در چهلمین نشست ستاد مرکزی مناطق جنگ زده ضوابط مربوط به مشخصات و حدود مناطق جنگ زده تصویب شد.

۴ چهارده شهید یا زخمی در حمله عناصر ضدانقلاب به پایگاه خلیفان در جنوب مهاباد؛ افراد مسلح غیرقانونی در محور ابراهیم آباد - دیواندره به خودرو سپاه کمین زدند؛ انفجار یک نارنجک تله گذاری شده در یک پایگاه خودی در نزدیکی سقز یک مجروح بر جای گذاشت؛ زخمی شدن یک فرد بومی براثر برخورد با مین در حوالی تکاب؛ انفجار دکل برق فشارقوی در بوکان به دست عناصر مسلح غیرقانونی موجب قطع موقت برق شهر شد؛ واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه: از اول تا ۲۰ فروردین در درگیری های مناطق کردنشین آذربایجان غربی و کردستان ۳۰۸ تن شهید و ۲۱۶ نفر زخمی و ۶۰ نفر به گروگان گرفته شده اند.

۵ تسلیم شدن ۸ تن از نیروهای حزب دمکرات و کومه له به نیروهای سپاه اشنویه؛ دستگیری ۲ نفر از رابطان حزب دمکرات و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در سقز؛ دستگیری یک سرهنگ رژیم گذشته به جرم فعالیت ضدانقلاب در شهر سقز.

۶ میرحسین موسوی نخست وزیر در دیدار با نیروهای سپاه پاسداران زنجان، سپاه را نمادی برای پاسداری از ارزش ها و متعلق به همه مستضعفان جهان خواند و نقش سپاه را در بقای نظام جمهوری اسلامی مهم و حیاتی ذکر کرد.

۷ علی اکبر ولایتی در مصاحبه با واحد مرکزی خبر هدف دولت عراق از حمله به چاه های نفتی نوروز را گسترش جنگ و تشنج در منطقه دانست و خواستار محکومیت عراق به دلیل نقض معاهدات بین المللی شد.

۸ مهم ترین محورهای سخنان رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و سفیر ایران در کویت در یک مصاحبه مطبوعاتی: آمادگی ایران برای مهار نشت نفت از چاه های نوروز درصورت برقراری امنیت،گزارشی از روند مذاکرات در نشست های قبلی وزرای محیط زیست کشورهای عضو پیمان محیط زیست دریایی خلیج فارس، اقدام غیرقانونی دولت عراق در بمباران چاه های نوروز باوجود عضویت این کشور در کنوانسیون کویت، افشای چگونگی سوءاستفاده عراق از جو موجود در منطقه برای برقراری یک آتش بس.

۹ بیانیه سفارت جمهوری اسلامی ایران در لندن درباره حمله عراق به حوزه نفتی نوروز و پیامدهای زیست محیطی آن؛ گزارش واشنگتن پست درمورد مواضع ایران و عراق برای مهار فوران نفتی از چاه های نوروز.

۱۰ یونایتدپرس: یک وزیر کابینه کویت در تلاش برای دستیابی به یک توافق به منظور مقابله با لکه عظیم نفتی، که زندگی دریایی و کارخانجات شیرین کننده آب در این منطقه را تهدید می کند، به ایران و عراق سفر خواهد کرد؛ آسوشیتدپرس از ورود سفره های نفتی شناور به سواحل بحرین خبر داد.

به مناسبت یازدهمین سالگرد امضای قرارداد دوستی و همکاری بین شوروی و عراق، تلگرام تبریکی

۱ ازطرف سران شوروی به صدام و پیام متقابلی از رئیس جمهور عراق به رهبران شوروی ارسال شد.

۲ حسن علی مجید عضو شورای فرماندهی انقلاب و وزیر بازرگانی عراق، در گفت وگو با هیئت مجارستانی ضمن اشاره به ادامه سازندگی در عراق باوجود جنگ، مخالفت ایران با تلاش های صلح آمیز جامعه بین الملل! را خدمت به نیروهای استعماری قلمداد کرد.

۳ روزنامه ژاپنی نیهون کیزایی از تصمیم دولت عراق برای تقویت خط لوله نفتی ۱۰۰۰ کیلومتری عراق - ترکیه که حوزه نفتی کرکوک را به ترمینال های مدیترانه متصل می کند خبر داد.

۴ دبیرکل سازمان ملل: مهم ترین وظیفه سازمان ملل اینک حل جنگ ایران و عراق است؛ برادرِ شاه حسین (امیر اردن) اعلام کرد که اردن از تلاش های مصر برای پایان دادن به مشکل خاورمیانه و جنگ عراق و ایران کاملاً حمایت می کند.

ضمیمه گزارش۶۰۲: بررسی اجمالی روند انتخاب روز و ساعت آغاز عملیات والفجر۱ و محدودیت های موجود دراین باره.

گزارش روزشمار ۲۱/۱/۱۳۶۲

۵ ابلاغ رمز عملیات والفجر۱ به قرارگاه های کربلا، نجف و قرارگاه های عملیاتی فرعی؛ بازدید تعدادی از فرماندهان قرارگاه خاتم الانبیا(ص) از برخی یگان های شرکت کننده در شب اول عملیات ازجمله لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)، لشکر۳۱ عاشورا و قرارگاه نجف.

۶ در حدفاصل سه راهی زبیدات تا پیچ انگیزه در منطقه ای به عرض ۴۰ کیلومتر، دو قرارگاه کربلا و نجف با مجموع ۸ قرارگاه عملیاتی، حدود ۴۰ گردان نیرو را در نزدیکی خط دشمن برای آغاز عملیات والفجر۱ مستقر کردند. نیروهای تخریب مشغول پاک سازی موانع و گشودن معابر شدند. پس از اعلام رمز عملیات در ساعت ۲۳، در محدوده قرارگاه کربلا، ۵ قرارگاه عملیاتی وارد عمل و تا قبل از نیمه شب عموماً با عناصر کمین دشمن درگیر شدند. در برخی مناطق ازجمله در محدوده قرارگاه های کربلای۲ و کربلای۵ به علت هوشیاری و مقاومت دشمن، در شکستن خط مشکلاتی پیش آمد. در محدوده قرارگاه نجف نیز نیروهای قرارگاه های نجف۱ و ۲ مشغول پاک سازی موانع بودند و نیروهای نجف۴ (تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)) یک گروهان دشمن را در پیچ انگیزه محاصره کردند.

۷ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای بوشهر، شاهرود، راور، یاسوج، دامغان و جهرم به جبهه های جنگ؛ کمک های نقدی و جنسی مردم شهرهای مختلف کشور به جبهه های نبرد.

۸ گزارش ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده درباره اهم اقدامات این ستاد تا پایان بهمن ماه سال گذشته.

۹ عناصر حزب دمکرات پایگاه دوبره در منطقه موانا در غرب ارومیه را به تصرف خود درآوردند، با تلاش نیروهای قرارگاه حمزه این پایگاه چند ساعت بعد آزاد شد. در این ماجرا ۲۸ تن از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند؛ حمله ناموفق عوامل حزب دمکرات به شهر سقز و شهادت ۱۵ تن از نیروهای سپاه و ژاندارمری و مردم شهر؛ کشته شدن ۲ تن از افراد حزب دمکرات در عملیات کمین علیه نیروهای خودی در حوالی پاسگاه شهید عابدی سردشت؛ پرتاب ۳ نارنجک به منزل یکی از اهالی اشنویه توسط افراد مسلح غیرقانونی؛ در پاک سازی روستاهای دشتی و پارستان در شمال سردشت، ۱۰ تن از افراد مسلح ضدانقلاب دستگیر شدند.

دستور دفتر سیاسی حزب دمکرات به تمام رده های نظامی خود درمورد دستگیری و ترور آن دسته از

۱ افراد این حزب که خود را تسلیم سپاه کرده اند؛ نامه شهربانی استان کردستان به استانداری درباره رواج فساد اخلاقی در میان افراد وابسته به گروه های نیروهای مسلح غیرقانونی؛ آزادشدن ۴ تن از گروگان های حزب دمکرات در حوالی سردشت.

۲ برگزاری مراسم بزرگداشت شهدای حادثه هجوم عوامل کومه له به محله حاجی آباد سنندج در نخستین سالگرد این واقعه، گزارش روزنامه جمهوری اسلامی درباره این حادثه. مصاحبه ماموستا صلاح الدین حسامی امام جمعه موقت سنندج، با این روزنامه درباره واقعه مذکور.

۳ دستگیری یک نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در درگیری عوامل این سازمان با افراد سپاه در اصفهان؛ در مشهد یکی از افراد سازمان کمونیستی پیکار در راه آزادی طبقه کارگر دستگیر شد؛ دستگیری یکی از رابطان چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان) شاخه جنگل، در شهرستان نور؛ دیروز نیز ۷ نفر از اعضای گرو ه های معارض چپ گرا در شهرهای شیراز، تهران، ایذه، بوشهر، فیروزکوه و درگز دستگیر شدند.

۴ دیدار وزیر کشور و جمعی از مسئولان و اعضای کمیته های مرکزی انقلاب با امام خمینی؛ تأکید بر جاری بودن وضعیت دفاعی در کشور، توصیه به همدلی و اتحاد بین نیروهای دفاعی و اقشار مختلف و ایستادگی در مقابل هرنوع تجاوز علیه تمامیت ارضی و نوامیس کشور، وارونه شدن حقایق سیاسی و اجتماعی با ترفند رسانه های جمعی و به نفع قدرت های بزرگ و صدام و... از محورهای اصلی بیانات امام خمینی در این دیدار بود.

۵ دستور نخست وزیر به نهادهای مسئول برای تأمین آب آشامیدنی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و گزارش معاون نخست وزیر از جلسات اخیر وزرای عضو کنوانسیون کویت از مهم ترین موضوعات مطرح شده در جلسه امروز هیئت دولت بود.

۶ گزارش روند جلسات کنوانسیون کویت برای جلوگیری از نشت نفت؛ بیان مواضع غیررسمی برخی نمایندگان کشورهای شرکت کننده در این جلسات؛ تشریح کارشکنی های عراق برای مهار فوران نفت و درک متقابل کشورهای عربی از مواضع مثبت ایران برای جلوگیری از نشت نفت از موضوعات مطرح شده در مصاحبه رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست با مطبوعات داخلی در بازگشت از کویت بود.

۷ امضای پروتکل ادامه گسترش همکاری دوجانبه درزمینه اقتصاد و بازرگانی بین چکسلواکی و عراق.

۸ وزیر خارجه انگلستان که در عربستان سعودی به سر می برد در یک مصاحبه مطبوعاتی گفت که مذاکرات سازنده ای درخصوص جنگ اعراب و اسرائیل، جنگ ایران و عراق و روابط دوجانبه با رهبران سعودی داشته است.

ضمیمه گزارش۶۱۷: شرح کامل عملکرد یگان های قرارگاه های کربلا و نجف در شب اول عملیات والفجر۱.

ضمیمه گزارش۶۲۲: گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از ماجرای حمله عناصر کومه له به محله حاجی آباد سنندج

گزارش روزشمار ۲۲/۱/۱۳۶۲

درگیری نیروهای موج اول همه یگان های شرکت کننده در مرحله اول عملیات والفجر۱ با دشمن از نخستین ساعات امروز. نتایج عملکرد یگان های تحت امر قرارگاه کربلا به ترتیب از شمال به جنوب: در محدوده قرارگاه عملیاتی کربلای۴، سه گردان لشکر۱۴ امام حسین(ع) و یک گردان تلفیقی با ارتش ارتفاع۱۳۵ را تصرف کردند، اما در الحاق با یگان سمت چپ خود موفق نبودند، وسایل مهندسی نیز به علت عرض کم معبر وارد منطقه نشد؛ نیروهای قرارگاه کربلای۱ تاحدودی پیشروی کردند، اما موفق به پاک سازی اهداف و الحاق با یگان های مجاور خود نشدند؛ یگان های قرارگاه کربلای۲ نیز توفیقی در تصرف ارتفاع۱۷۵ نیافتند، عقب آمدن نیروهای تیپ۲ لشکر حمزه ارتش مشکل آفرین گردید و نیروهای

۱ لشکر۷ ولی عصر(عج) در خطر محاصره دشمن قرار گرفتند؛ در محدوده قرارگاه کربلای۳ به علت بازنشدن یکی از معابر، ۴ گردان از یک معبر وارد منطقه شدند و عراق این معبر را نیز تهدید کرد؛ در محدوده قرارگاه کربلای۵ نیز گم شدن نیروها در شیارهای منطقه و وجود میادین مین متعدد و آتش زیاد موجب سردرگمی آنها شد. در چنین وضعیتی فرمانده قرارگاه کربلا برای عقب آوردن یگان ها از قرارگاه خاتم کسب تکلیف کرد. در محدوده قرارگاه نجف در جنوب شیار بجلیه نیز یگان های نجف۱، ارتفاع۱۴۳ را تصرف کردند، اما در تصرف ارتفاع۱۴۵ ناکام ماندند؛ یگان های نجف۲، ارتفاع ۱۰۳ و ۱۱۰ را تصرف کردند، اما در تصرف ارتفاع۱۱۲ ناموفق بودند. تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع) (از یگان های تحت امر قرارگاه نجف۴) برخلاف ۷ قرارگاه عملیاتی دیگر با بهره گیری از موقعیت زمین و با اجرای یک مانور احاطه ای پس از محاصره یک گروهان از دشمن، منطقه ای به عرض ۸ و عمق ۹ کیلومتر را پاک سازی و تأمین کرد. به علت مشکلات یگان های قرارگاه کربلا ازجمله تصرف نشدن قسمت های مهمی از اهداف، نبود الحاق، آتش زیاد دشمن و تلفات فراوان، فرمانده کل سپاه در ساعت ۵:۰۵ دستور عقب نشینی صادر کرد و بدین ترتیب نیروهای ۵ قرارگاه عملیاتی فرعی تحت امر قرارگاه کربلا به مواضع قبلی خود بازگشتند. اما در محدوده قرارگاه نجف که تمامی اهداف نجف۴ و بخش هایی از اهداف نجف۱ و ۲ به تصرف درآمده بود یگان ها به تحکیم مواضع خود پرداختند.

۲ شرح پیروزی های نسبی در محدوده قرارگاه نجف و تصمیمات قرارگاه خاتم برای ادامه عملیات؛ مسئولان امر به رغم خواسته های خود نتایج عملیات را که هنوز در مراحل مقدماتی بود، اعلام کردند.

۳ تداوم گلوله باران شهر آبادان در سه روز اخیر، موجب آتش سوزی در یک اسکله نفتی، تخریب ساختمان ها و انبارهای مراکز نفت، آتش سوزی در برخی نخلستان های اطراف شهر، ویرانی ۱۰ واحد مسکونی و تجاری و تخریب بخشی از ساختمان گمرک آبادان شد.

۴ اعزام نیروهای داوطلب بسیجی از شهرهای مختلف کشور به جبهه های جنگ؛ اعزام نیروهای فنی و مهندسی از شهرهای رامسر و نور برای بازسازی شهر سوسنگرد.

۵ ارسال کمک های مردمی از اقصی نقاط کشور به جبهه های جنگ.

۶ خبرگزاری آلمان به نقل از روزنامه رسمی الاهرام: عراق با تطمیع و حتی تهدید کارگران مصری شاغل در عراق آنها را به شرکت در جنگ با ایران مجبور می سازد.

۷ اقدام ایران به تحویل یک جانبه اسرای معلول به عراق به محض اعلام آمادگی این کشور برای پذیرش این افراد.

عملیات ناموفق افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) برای تصرف پایگاه کاکوسان در جنوب سردشت. در تلاش برای شکستن محاصره و آزادسازی این پایگاه ۸ تن از نیروهای خودی شهید و ۹ نفر زخمی شدند؛ در حمله عوامل حزب دمکرات به نیروهای خودی در منطقه کشکمیر در شمال شرقی کامیاران، ۲۳ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۰ تن اسیر شدند؛ یک شهید و یک مجروح براثر تخریب یک منزل مسکونی در درگیری افراد حزب دمکرات و نیروهای خودی در روستای بادین آباد در جنوب پیرانشهر؛ حمله ناموفق عناصر حزب دمکرات به روستای شیخ معروف در جنوب شرقی نقده با هدف خلع سلاح نیروهای بسیج مردمی؛ شهید یا زخمی شدن ۴ تن از نیروهای خودی براثر برخورد با مین در روستای زروار در شمال غربی بانه؛ انهدام یک خودرو گروه کومه له در برخورد با مین در روستای سیدآباد در شرق اشنویه؛ ۱۴ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی خود را به ژاندارمری ممکان در

۱ شمال غربی ارومیه معرفی و درخواست امان نامه کردند؛ در مریوان ۳ تن از وابستگان به گروه کومه له خود را به سپاه معرفی و اطلاعاتی درباره مناطق عملیاتی آتی این سازمان ارائه کردند.

۲ سرقت مسلحانه افراد سازمان مجاهدین خلق(منافقین) از یک فروشگاه لوازم صوتی و تصویری در خیابان ولی عصر(عج) تهران؛ دستگیری یکی از افراد رده بالای سازمان مزبور در تهران؛ دستگیری مجدد یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رشت.

۳ درپی مشاهده لکه های نفتی در سواحل شرقی عربستان، پادشاه این کشور دستور تعطیلی کارخانه آب شیرین کن منطقه شرم الجبار را صادر کرد.

۴ مقاله واشنگتن پست درباره روابط اقتصادی ایران و امریکا؛ بررسی مکانیزم های صادرات کالاهای امریکایی به ایران و علل بی میلی شرکت های امریکایی به معامله با ایران از موضوعات اصلی این مقاله است.

۵ "جنگ عقرب وار ایران و عراق" عنوان مقاله ای در روزنامه واشنگتن پست است که مهم ترین محورهای آن عبارت اند از: بررسی تأثیرات سیاسی جنگ ایران و عراق در منطقه، محدودشدن انقلاب ایران در چارچوب مرزهای جغرافیایی، پیروزی نسبی امریکا و متضررشدن شوروی از این جنگ.

ضمیمه گزارش۶۲۹: مشروح عملیات یگان های تحت امر قرارگاه های کربلا و نجف در روز اول عملیات.

ضمیمه گزارش۶۳۰: متن اولین اطلاعیه مشترک سپاه و ارتش درباره اجرای عملیات والفجر۱ و نتایج به دست آمده در شب اول.

گزارش روزشمار ۲۳/۱/۱۳۶۲

۶ در دومین روز عملیات والفجر۱ یگان های قرارگاه نجف باوجود تلاش بسیار، موفقیتی کسب نکردند.

۷ قرارگاه خاتم الانبیا(ص) باتوجه به مشکلات به وجودآمده و کمبود توان، اهداف کلی عملیات را محدود کرد. براین اساس، تکمیل تصرف بخش جنوبی ارتفاع حمرین و تصرف ارتفاع فوقی به عنوان اهداف اصلی عملیات تعیین شد.

۸ در حمله ۶ فروند ناوچه نیروی دریایی عراق با پشتیبانی ۲ فروند بالگرد جنگی به سکوهای نفتی اردشیر و سیروس در اطراف جزیره خارک، برخی قسمت های این دو سکو آتش گرفت که بلافاصله مهار شد؛ گفت وگوی ناخدا افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش با روزنامه اطلاعات و شرح جزئیات این حمله؛ اطلاعیه وزارت نفت ایران دراین باره و مغایرخواندن این اقدام عراق با شرایط و مقررات کنوانسیون کویت.

۹ حمله هواپیماهای عراقی به دزفول و آسیب دیدن یک ایستگاه رادار؛ بمباران یک ساعته شهر نیمه ویران قصرشیرین.

۱۰ گزارش هفته نامه اویشن ویک اند اسپیس تکنولوژی درباره نحوه پشتیبانی تسلیحاتی کشورهای شوروی، فرانسه، چین و مصر از عراق.

۱۱ ارسال کمک های نقدی و غیرنقدی شهرهای مختلف کشور و ایرانیان مقیم قطر به جبهه های جنگ.

۱۲ برخورد خودرو حامل کالیبر۵۰ با مین در روستای یعقوب آباد در شمال بانه و کشف یک تپه مین گذاری شده درپی این حادثه و خنثی سازی ۱۰ مین. سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اطلاعیه ای ضمن بزرگ نمایی حادثه، آن را از اقدامات مشترک افراد این سازمان و حزب دمکرات ذکر کرد. یونایتدپرس این اقدام حزب دمکرات را جنگ برای خودمختاری عنوان و تعداد تلفات نیروهای خودی را ۴۴ نفر اعلام کرد. رادیو صدای آزاد ایران هم ضمن تمجید از این اقدام عناصر مسلح غیرقانونی تعداد کشته شدگان نیروهای خودی را ۳۴ نفر گزارش کرد.

۱ شهادت ۲ کودک براثر تیراندازی حزب دمکرات به سمت پایگاه جندالله در نزدیکی روستای حیدرآباد در دیواندره؛ افراد حزب دمکرات در منطقه علی آباد در محور سنندج - مریوان، پسر امام جمعه مریوان را به گروگان بردند؛ برخورد خودرو سپاه با مین در روستای ابراهیم آباد دیواندره؛ کمین عناصر مسلح ضدانقلاب به نیروهای ژاندارمری در محور قروه به سنندج؛ کشف و خنثی سازی ۲ مین ضدتانک و ضدنفر در حدفاصل دو روستای برهان و عیسی کند در جنوب شرقی مهاباد و نیز در حوالی روستای بیطاس در جنوب مهاباد؛ عوامل حزب دمکرات ضمن تهدید اهالی چندین روستا در جنوب غربی مهاباد، از آنان خواستند مسلح شده و با نیروهای دولتی مقابله کنند؛ در منطقه پیرانشهر و نقده، حزب دمکرات اعلام کرد که اعضای شوراهای روستایی حق رأی دادن در انتخابات را ندارند و باید از شرکت مردم در انتخابات هم جلوگیری کنند؛ تسلیم شدن ۳ نفر از وابستگان به حزب دمکرات در روستای چناره و جانوره مریوان؛ دستگیری یک فرد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی در مهاباد.

۲ مصاحبه رادیو بی بی سی با ابراهیم علیزاده عضو دفتر سیاسی کومه له؛ بزرگ نمایی گروه کومه له و اغراق درمورد نقش این گروه در تحولات کردستان، ادعای تصرف مناطق وسیعی از سرزمین کردستان به دست عوامل کومه له، پرهیز از بازگویی اختلافات اساسی کومه له با حزب دمکرات و... ازجمله مطالب عنوان شده در این مصاحبه بود.

۳ دستگیری ۲ تن از وابستگان به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در بندر انزلی؛ دادگاه انقلاب اسلامی همدان ۳ نفر از افراد سازمان مذکور را به ۱۰ تا ۲۰ سال حبس محکوم کرد.

۴ محورهای سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی درباره عملیات والفجر۱: بی توجهی رژیم صدام و حامیان وی به خواسته های مشروع ایران، اجتناب ناپذیر بودن اجرای عملیات نظامی برای تأمین حقوق ازدست رفته ایران، اخطار به کشورهای حامی رژیم عراق برای اجتناب از تحمیل فشار سیاسی به ایران و توصیه به آن کشورها برای کنترل دولت عراق و یاد آوری نیاز جمهوری اسلامی به صلح و آرامش در منطقه.

۵ محسن رفیق دوست وزیر سپاه پاسداران، در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی سقوط صدام را نتیجه نهایی جنگ خوانده و با اشاره به همکاری سپاه و ارتش در جنگ درباره چشم انداز اقدامات نیروهای خودی در مناطق کردنشین مطالبی را بیان کرد.

۶ ارسال دو نامه ازسوی طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق به دبیرکل سازمان ملل و دبیرکل اتحادیه عرب، دیدار و گفت وگوی معاون وی با سفرای عرب در بغداد، گفت وگوی عصمت کتانی با سفرای کشورهای عضو دائم شورای امنیت ازجمله اقدامات دیپلماتیک دولت عراق بعد از عملیات والفجر بود.

۷ طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، در مصاحبه با خبرگزاری رسمی این کشور ضمن خودداری از برعهده گرفتن مسئولیت بمباران چاه های نفتی نوروز و نشت نفت، مدعی شد که خطر آلودگی و آسیب های زیست محیطی از سواحل کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس دور بوده و فقط سواحل ایران را تهدید می کند.

گزارش روزشمار ۲۴/۱/۱۳۶۲

براساس توافق روز گذشته فرماندهان، امروز یک عملیات محدود روی ارتفاع۱۲۹ توسط قرارگاه کربلا و یک عملیات برای تثبیت ارتفاع۱۶۵، توسط نیروهای قرارگاه نجف اجرا شد. تیپ جوادالائمه(ع) موفق به تصرف ارتفاع۱۶۵ شد، اما براثر آتش شدید دشمن و نبود تدارک مناسب و ... یگان های مأمور نتوانستند این

۱ ارتفاع را حفظ کنند. قرارگاه کربلا نیز در اجرای مأموریت خود روی ارتفاع۱۲۹ ناموفق بود.

۲ امروز درپی مشورت فرماندهان قرارگاه های خاتم(ص)، کربلا و نجف درباره چگونگی ادامه عملیات، تصمیماتی اتخاذ شد ازجمله: تصرف ارتفاعات شمال شیار بجلیه توسط چند یگان از قرارگاه های کربلا و نجف و اجرای عملیات محدود در ارتفاع۱۵۲ با هدف ترمیم خط پدافندی قرارگاه کربلای۱. یگان های قرارگاه کربلا به دلیل تغییر محل مأموریت، ضرورت انتقال عقبه و انجام نشدن شناسایی از منطقه نتوانستند به موقع آماده اجرای عملیات شوند. لذا عملیات در شب جاری در محدوده قرارگاه کربلا منتفی و به خط حد قرارگاه نجف محدود شد.

۳ از ساعت ۱۵ امروز، نیروهای قرارگاه نجف وارد منطقه عملیات شده و از ساعت ۲۳، توپخانه خودی اقدام به اجرای آتش تهیه سنگین روی ارتفاع۱۶۵ در جنوب شیار بجلیه کرد و دقایقی قبل از نیمه شب، دستور برای اجرای عملیات صادر شد.

۴ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از نقاط مختلف کشور به جبهه های جنگ.

۵ حمله ناموفق عناصر حزب دمکرات به پایگاه لاوین در جنوب شرقی پیرانشهر به قصد تصرف این پایگاه؛ پاک سازی ارتفاعات سرکوب روستاهای گلیار، آمید، کاورس، دوسیه و خاتون الستی در محور مهاباد – سردشت و ایجاد پایگاه در روستاهای آمید و گلیار؛ زخمی شدن ۲ تن از نیروهای خودی در عملیات کمین افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین جاده در گردنه صلوات آباد در محور سنندج – قروه.

۶ دستگیری یکی از افراد حزب دمکرات در اشنویه، وی قصد ترور یکی از پاسداران بومی را داشت؛ دستگیری ۳ تن از وابستگان حزب دمکرات در روستای خلخانه نقده؛ دستگیری یکی از چته های حزب مذکور در روستای جوانمرد صائین دژ، در همین روستا ۲ عضو کومه له خود را تسلیم نیروهای خودی کردند؛ در پیرانشهر، ۲ تن از افراد حزب دمکرات از نیروهای سپاه درخواست امان نامه کردند؛ ادعای کذب رادیو حزب دمکرات درباره انفجار لوله انتقال گاز ایران به ترکیه در منطقه مهاباد – نقده (در نزدیکی پایگاه کوسه کهریز).

۷ اطلاعیه قرارگاه حمزه درباره اظهار ندامت تعدادی از عناصر مرکزیت و کادرهای تشکیلاتی و مسئولان کمیسیون های حزب دمکرات و تسلیم شدن آنان به مراکز سپاه در شهرهای اشنویه، پیرانشهر و مهاباد.

۸ درپی عملیات های متعدد نیروهای خودی در محور سردشت – مهاباد، گروه کومه له مجبور به تخلیه افراد خود از این محور و انتقال آنان به سمت نوار مرزی در منطقه سردشت شد.

۹ ترور یک پیرزن به دست یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران؛ شهادت سروان منصور فتاحی از نیروهای ستاد مشترک ارتش در درگیری بین نیروهای پاسدار و افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در تهران؛ تیراندازی عناصر سازمان مزبور به سمت نیروهای گشت ثارالله در تهران موجب مجروح شدن یکی از نیروهای گشتی شد؛ زخمی شدن یک نفر براثر تیراندازی افراد این سازمان به پایگاه بسیج طاق بستان در باختران؛ تخریب منزل یک کارگر مکانیک در فسا، براثر انفجار تی.ان.تی. تله گذاری شده توسط افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در شیراز، شناسایی و دستگیر شد؛ دستگیری یکی از فعالان سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و یکی از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در تهران؛ اعدام یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ماهشهر.

محورهای سخنان سخنگوی شورای عالی دفاع درباره مباحث جلسه امروز این شورا: تشریح مرحله

۱ اول عملیات والفجر۱ و نتایج آن؛ حمله ناموفق عراق به حوزه نفتی نوروز و اردشیر و بیان اهداف عراق از این گونه اقدامات؛ اجتناب ایران از مقابله به مثل و هدف قراردادن شهرهای مسکونی عراق و تأکید بر تداوم عملیات های نظامی تا دست یافتن به حقوق ازدست رفته ایران.

۲ سخنان میرحسین موسوی نخست وزیر، درباره اقدامات دولت برای پشتیبانی از عملیات های نظامی، آلوده شدن آب های خلیج فارس براثر حملات هوایی عراق و تلاش این کشور برای توسعه آلودگی ها و... .

۳ گزارش رادیو صوت الجماهیر درباره بازدید صدام حسین از منطقه عملیاتی والفجر۱.

۴ پاسخ دبیرکل اتحادیه عرب به نامه وزیر امور خارجه عراق درباره حمله ایران. تأکید بر اتحاد قوم عرب برای حفاظت از حریم جغرافیایی سرزمین اعراب، لزوم به کارگیری قوای عرب در مقابل رژیم اشغالگر قدس و متهم کردن ضمنی ایران به همسویی با این رژیم ازجمله مطالب عنوان شده در این نامه بود.

۵ باقی ماندن بن بست نظامی در جنگ ایران و عراق و تعلیق انسداد چاه های نفتی نوروز، اهداف ایران در عملیات اخیر، همخوان نبودن اهداف نظامی ایران با تجهیزات و ادوات نظامی این کشور، تلاش های چند ماه گذشته دولت عراق در تجهیز ارتش خود با استفاده از خرید تجهیزات نظامی از فرانسه، شوروی و مصر از موضوعات برنامه شامگاهی امروز رادیو لندن بود.

۶ تدابیر عراق برای محدودکردن امکان خروج ارز توسط کارگران مصری شاغل در عراق و تأثیر این امر بر روابط مصر و عراق مطلبی است که روزنامه بیروتی النهار بدان پرداخته است.

گزارش روزشمار ۲۵/۱/۱۳۶۲

۷ در ادامه عملیات والفجر۱ قرارگاه های نجف۲ و ۳ نتوانستند به اهداف خود دست یابند. همچنین تعدادی از فرماندهان براثر آتش توپخانه دشمن شهید یا زخمی شدند.

۸ گزارشی از پاتک های عراق در محدوده قرارگاه نجف۴ و مقابله نیروهای خودی با این پاتک ها.

۹ باتوجه به وضعیت موجود، فرماندهی عملیات از عرض منطقه عملیاتی کاست و مقرر شد ادامه عملیات به جنوب شیار بجلیه و ارتفاعات فوقی محدود شود.

۱۰ جلسه فرماندهان عملیاتی به منظور جمع بندی و بررسی وضعیت کنونی عملیات و نقاط ضعف و قوت نیروهای خودی و دشمن.

۱۱ اهم موضوعات مطرح شده در مصاحبه ناخدا یکم بهرام افضلی با خبرنگاران رسانه های داخلی و خارجی: توضیح درباره مسئله آلودگی آب های خلیج فارس و چگونگی ایجاد آن؛ اقدامات ایران برای جلوگیری از نشت نفت؛ حمله موشکی عراق به میدان های نفتی ایران هم زمان با تشکیل جلسه دوم کنوانسیون کویت؛ امکان نشت نفت از چاه های اردشیر و سیروس؛ تکذیب ادعای عراق درباره غرق شدن دو ناوچه ایرانی، ابراز حسن نیت ایران در هم جواری با کشورهای حاشیه خلیج فارس.

حمله عناصر حزب دمکرات به یک ستون نظامی از لشکر۲۸ کردستان در گردنه آریز در محور سنندج - مریوان و شهادت ۱۱ تن از افراد این ستون، ادعاهای رادیو کردستان به نقل از اطلاعیه حزب دمکرات درباره عملیات مذکور؛ ورود افراد حزب دمکرات به روستای شیعه نشین حلبی در غرب نقده به منظور خلع سلاح کردن اهالی این روستا، گزارش رادیو کردستان درباره چگونگی این حادثه و توجیه حمله عناصر حزب دمکرات به اهالی این روستا؛ اقدام افراد مسلح ضدانقلاب به محاصره یک گروه نقشه برداری جهاد سازندگی در روستای چاپان در شرق سقز و اسارت راننده گروه؛ عملیات ناموفق

۱ افراد حزب دمکرات و کومه له برای تصرف پایگاه روستای تازه آباد در بیجار؛ ۷ شهید یا مجروح از نیروهای خودی در عملیات کمین افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای سپاه در روستای هفت سار در شمال غربی ارومیه؛ شکست عوامل حزب دمکرات در حمله به پایگاه گلوان در جنوب غربی نقده؛ در شمال غرب ارومیه، افراد مسلح ضدانقلاب قصد تخریب دکل مخابراتی را داشتند که با هوشیاری محافظان دکل ناکام مانده و مجبور به فرار شدند؛ ۲۰ کشته و زخمی در برخورد خودرو حزب دمکرات با مین در منطقه لاجین در جنوب شرقی مهاباد.

۲ پاک سازی روستاهای حماملار، کهریز، کوره بالا، کوره پایین در شمال غربی ارومیه، به دست نیروهای جندالله ارومیه، سپاه سلماس و ژاندارمری منطقه. این مناطق از مراکز تجمع عناصر حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) بود. رادیو کردستان ضمن کتمان ضربات واردشده به افراد ضدانقلاب، تعداد کشتگان نیروهای خودی را ۴۰ تن اعلام کرد، درحالی که در این عملیات فقط ۴ نفر از نیروهای خودی به شهادت رسیدند. رادیو سلطنت طلب صدای آزاد ایران هم تلفات نیروهای خودی را ۲۲ پاسدار اعلام کرد؛ دستگیری ۵ تن از افراد حزب دمکرات که برای کسب خبر وارد سقز شده بودند؛ ۳ تن از افراد حزب دمکرات و کومه له در سقز، خورخوره سردشت و جوانمرد صائین دژ خود را به نیروهای سپاه معرفی کردند.

۳ برگزاری مراسم بزرگداشت تعدادی از نیروهای خودی که در جریان عملیات عوامل حزب دمکرات در پایگاه دوبره در ارومیه به شهادت رسیدند.

۴ دستگیری ۶ تن از اعضای سازمان مذکور در تهران، اصفهان، بروجرد، نورآباد و سمنان؛ صدور حکم حبس با مدت های متفاوت برای ۲ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در رودسر؛ سازمان همچنین در اطلاعیه ای مدعی شد بیژن مدافع (معلم لاهیجانی) که دو هفته پیش ازسوی عناصر این سازمان ترور شد عضو ستاد فرماندهی سپاه بوده است.

۵ سفیر عراق در کویت هدف حمله ایران را عبور از مرزهای بین المللی و ازمیان بردن کوشش های جاری کشورهای حاشیه خلیج فارس برای پایان دادن به آلودگی آب های این منطقه عنوان کرد. آسوشیتدپرس به نقل از منابع نزدیک به هیئت های شرکت کننده در اجلاس شورای منطقه ای محیط زیست، اعلام کرد: تجاوز عراق به یک چاه نفت، امید موفقیت این اجلاس را به هیچ تبدیل کرده است. روزنامه ژاپنی آساهی: عراق در نظر دارد افکار عمومی جهان را در این جهت سازمان دهد که جنگ به کشورهای منطقه نیز زیان خواهد رساند و احتمال حمله عراق به دیگر مناطق نفتی ایران وجود دارد.

۶ رویتر: مقامات کویتی به زودی در یک اقدام جدید برای کمک به پایان دادن به جنگ سی ماهه ایران و عراق با دبیرکل سازمان ملل تماس خواهند گرفت؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی از فرود هواپیماهای عراقی در پایگاه های نظامی کویت برای سوخت گیری و حمل تجهیزات نظامی و بمب های مورد نیاز خود خبر داد.

۷ یادآوری اهداف سیاسی تجاوز عراق به ایران، راهبرد ایران در طولانی کردن جنگ به منظور بهره گیری از فرسایش نظامی و اقتصادی عراق، بررسی نقاط ضعف نظامی ایران به لحاظ نداشتن نیروی هوایی قدرتمند و عدم پشتیبانی لجستیکی هنگام اجرای عملیات، بازشماری نقاط قوت عراق در برخورداری از کمک های تسلیحاتی فرانسه، شوروی، مصر و... محورهای تحلیل رادیو بی بی سی درمورد جنگ ایران و عراق می باشد.

ص: ۹۳۰

۱ مهم ترین محورهای مقاله روزنامه تایمز لندن: اتکای صدام حسین به پشتیبانی مالی اعراب؛ بررسی اوضاع کلی مناطق کردنشین، علاقه صدام حسین برای دستیابی به نوعی تفاهم سیاسی با کردها و ناسازگاری ساختار حزب بعث با این خواسته؛ بررسی مشکلات مالی عراق و آثار آن بر روند جاری اقتصاد این کشور؛ برشماری بخش هایی از کمک های مالی اعراب به عراق و یادآوری ناپایداری این گونه بخشش های بی حساب.

۲ مقاله روزنامه فایننشیال تایمز درباره آثار جنگ بر اقتصاد عراق و مشکلات این کشور در تأمین هزینه های خود، اشاره به تبلیغات واهی عراق در دو سال اول جنگ با ایران، بررسی تطبیقی درآمدهای نفتی عراق قبل و بعد از حمله به ایران، بی میلی عربستان به دادن کمک های سرسام آور مالی به عراق، نقش سوریه در قرار گرفتن عراق در تنگنای اقتصادی باتوجه به قطع صدور نفت عراق از آن کشور، کافی نبودن کمک های ارزی کشورهای حاشیه خلیج فارس به عراق باتوجه به روند فعلی هزینه های جنگی آن کشور، ناموفق خواندن عملکرد چهار سال گذشته صدام حسین به عنوان رئیس جمهور و... .

گزارش روزشمار ۲۶/۱/۱۳۶۲

۳ شکست سنگین پاتک عراق در محدوده قرارگاه نجف۴؛ در محدوده قرارگاه نجف۲، دو ارتفاع مهم که بر اصلی ترین متصرفات نیروهای خودی در چند روز گذشته تسلط دید و تیر داشت، به دست نیروهای دشمن افتاد.

۴ فرماندهان عملیاتی باتوجه به روند عملیات و وضعیت جدید، پس از دو جلسه بحث و گفت وگو تصمیم گرفتند نیروهای خودی را به خط قبل از شروع عملیات عقب برگردانند.

۵ شکست عناصر حزب دمکرات ایران در حمله به مقر نیروهای بارزانی در روستای بادین آباد در جنوب پیرانشهر؛ در عملیات مشترک افراد حزب دمکرات و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در جنوب سلماس، یک نفر شهید و یک نفر مجروح شد. رادیو بغداد تلفات نیروهای خودی را در این عملیات ۴ نفر اعلام کرد؛ در حمله عوامل حزب دمکرات به نیروهای تأمین روستای ایشکه سو در شمال غربی ارومیه، ۳ تن مجروح شدند؛ حمله افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین پایگاه برهان در جنوب شرقی مهاباد، ۴ زخمی بر جای گذاشت؛ حمله ناموفق چریک های فدایی خلق (اشرف دهقان) و جوانان اتحادیه دمکرات به پایگاه آمید؛ زخمی شدن یک درجه دار ژاندارمری براثر برخورد با مین در روستای محمود آباد در غرب بوکان؛ تسلیم شدن یک عضو کومه له و یکی از افراد دمکرات در مریوان.

۶ خلع سلاح ۲ تن از افراد کلانتری منطقه۱۸ تهران به دست سه نفر از عوامل سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ اقدام افراد سازمان مذکور به سرقت دارو از محل جمع آوری کمک برای جبهه ها در تهران؛ دستگیری یک نفر از اعضای گروه های محارب در تهران.

۷ محورهای بیانات آیت الله خامنه ای خطیب جمعه تهران: دستاوردهای عملیات والفجر۱ و اعلام تداوم عملیات های والفجر؛ تأکید بر تدافعی بودن عملیات های ایران و ایستادگی در مقابل هرگونه تجاوز ازسوی هر کشوری؛ اعتراض به سکوت کشورها و رسانه های جمعی منطقه دربرابر اقدام عراق در آلوده کردن محیط زیست خلیج فارس؛ اعلام شرط ایران برای بستن چاه های نفتی و اشاره به سیاست ایران در حفظ محیط زیست خلیج فارس و اقدامات عراق در آلوده کردن این محیط برای رسیدن به مقاصد سیاسی؛ تبیین مواضع امام خمینی درخصوص ارتش و تأکید ایشان بر حفظ این نهاد.

۸ اطلاعیه روابط عمومی نخست وزیری درباره اعلام آمادگی ایران به منظور فراهم آوردن آب سالم بهداشتی برای استفاده کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس.

۱ نشریه کرسنت اینترنشنال از اقدام اردن در تخصیص یک اعتبار ۶۵ میلیون دلاری به عراق خبر داد. روزنامه اطلاعات با درج این خبر تغییرات ذخایر ارزی عراق قبل و بعد از حمله به ایران را مورد بررسی قرار داد. رادیو اسرائیل نیز روابط اردن و عراق را قبل و بعد از جنگ بررسی کرد.

۲ اجلاس سه روزه وزرای کشورهای عضو سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی در کویت بدون دستیابی به نتیجه پایان یافت. مصاحبه سفیر ایران در کویت با روزنامه های الوطن و الانبا درباره شرایط ایران برای مسدودکردن فوران چاه های نفتی. گزارش خبرگزاری فرانسه درباره مواضع دولت های ایران و عراق در اجلاس اخیر کنوانسیون کویت.

۳ اعتراض یک حزب مخالف دولت آلمان به فروش تولیدات تسلیحاتی مشترک آلمان و فرانسه به عراق.

۴ رادیو مسیحیان لبنان از ورود دو گردان از نیروهای سپاه به لبنان خبر داد. قرار است به زودی این نیروها در شهر بعلبک مستقر شوند.

گزارش روزشمار ۲۷/۱/۱۳۶۲

۵ براساس تصمیم فرماندهی عملیات، نیروهای خودی از ساعت ۲ بامداد امروز، به تدریج مواضع تصرف شده را تخلیه کرده و به عقب بازگشتند.

۶ پناهندگی ۱۶ عراقی به ایران؛ ۲ اسیر ایرانی پس از ۳۱ ماه اسارت با فرار از اردوگاه اسرای بغداد خود را به سپاه اشنویه معرفی کردند.

۷ گفت وگوی معاون بنیاد امور مهاجرین استان اصفهان با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره بازگشت گروهی از مهاجرین به محل سکونت سابق خود، تعداد افراد تحت پوشش این بنیاد و خدمات مختلف آن مانند اعطای وام، اختصاص کالای مصرفی، تکمیل واحدهای مسکونی اردوگاه ها و کل هزینه مصرفی بنیاد مزبور در طول جنگ تحمیلی.

۸ پاک سازی روستاهای سارتکه، جبیرند و بناویله در عملیات مشترک سپاه، ارتش و ژاندارمری و شهادت ۴ نفر از نیروهای خودی. رادیو صدای کردستان تعداد تلفات نیروهای خودی را ۳۰ نفر اعلام کرد.

۹ حمله افراد حزب دمکرات به پایگاه نیروهای خودی در هزارکانیان دیواندره و ادعای رادیو صدای کردستان درباره واردآمدن تلفات سنگین به نیروهای خودی در این حادثه؛ برخورد تراکتور اهالی روستای هزارکانیان با مین و زخمی شدن ۶ سرنشین آن؛ اقدام افراد حزب دمکرات به متوقف کردن یک مینی بوس در محور کامیاران - سنندج و گروگان گرفتن ۲ تن از سرنشینان آن؛ تسلیم شدن ۶ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی به نیروهای سپاه.

۱۰ سخنان جواد منصوری معاون فرهنگی وزیر امور خارجه، در اجلاس یونسکو درباره اقدام دولت بعث عراق به اخراج عراقی های ایرانی الاصل، تجاوز عراق به ایران و تخریب مساجد، مدارس، مراکز فرهنگی و... و ادعای آن دولت درمورد صلح و تفاهم.

۱۱ سخنرانی صدام در اجلاس تبلیغاتی - سیاسی "خلق اسلامی" در بغداد. وی در سخنان خود که نمونه کاملی از تحریف حقایق سیاسی و نظامی جنگ بود، بر مواضع ثابت عراق درباره پذیرش تلاش های مسالمت آمیز بین المللی برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق تأکید کرد.

۱۲ به گزارش خبرگزاری فرانسه، وزیر اطلاعات عراق با ابراز ناامیدی از دست یافتن به سازش با ایران اعلام کرد مقامات عراقی یک راهبرد درازمدت اقتصادی - نظامی را در جنگ اتخاذ کرده اند.

۱ مصاحبه فرمانده سپاه چهارم عراق با خبرنگاران درباره تلفات و هویت یگان های ایرانی شرکت کننده در علمیات والفجر۱، میزان پیشروی نیروهای ایرانی و آمادگی نیروهای عراقی.

۲ آسوشیتدپرس از توافق دولت ایران و سیتی بانک نیویورک درخصوص تصفیه حساب ها و دیون متقابل مربوط به دوران گروگان گیری در سفارت امریکا در تهران خبر داد.

۳ برژینسکی مشاور امنیتی رئیس جمهور سابق امریکا، اعتراف کرد که پیروزی انقلاب ایران بزرگ ترین ضربه را به منافع امریکا در خاورمیانه وارد ساخته است.

گزارش روزشمار ۲۸/۱/۱۳۶۲

۴ در نشست امروز فرماندهان قرارگاه خاتم(ص) و قرارگاه های تابعه، دلایل ناکامی در عملیات و نقاط ضعف و قوت عملکرد نیروهای خودی و دشمن بررسی شد. در این جلسه فرماندهان مشترک قرارگاه کربلا (احمد کاظمی و سرهنگ سلیمانجاه) و قرارگاه نجف (ابراهیم همت و سرهنگ دژکام) به طرح مسائل و مشکلات قرارگاه های عملیاتی تحت امر خود پرداختند.

۵ تخریب بخشی از ساختمان یک بانک در حملات توپخانه ای عراق به آبادان؛ گلوله باران دوساعته شهر خالی از سکنه قصرشیرین توسط نیروهای عراقی؛ ادعای عراق درمورد حمله به چهار هدف دریایی ایران در منطقه خور موسی در شمال شرقی خلیج فارس؛ ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق مدعی شد که یک بالگرد ایرانی را در نزدیکی بندر البکر سرنگون کرده است.

۶ یک هفته نامه مخالف دولت عراق درباره کمک های همه جانبه کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به عراق اطلاعاتی ارائه داد.

۷ حمله عناصر مسلح غیرقانونی به یک آمبولانس در حوالی روستای شاهینی در شمال غربی کامیاران؛ حمله ناموفق افراد حزب دمکرات به پاسگاه سانجود در جنوب شرقی صائین دژ؛ درپی عملیات پاک سازی روستاهای شرق و جنوب شرقی پسوه در محور مهاباد - پیرانشهر، روستاهای خورنج (خرنج)، کیکین (کلین) و ارتفاعات مسلط تصرف شد و ۳۵ نفر از افراد دمکرات و کومه له کشته و ۵۰ تن از آنان زخمی شدند؛ اقدام افراد مسلح ضدانقلاب به پرتاب نارنجک به پایگاه شیخ مولان در حوالی سردشت و مجروح شدن یکی از افراد پایگاه؛ زخمی شدن یک سرباز براثر برخورد با مین در محور پسوه - جلدیان. کشف و خنثی سازی یک مین دست ساز در همین محور؛ تسلیم شدن ۳ عضو کومه له به سپاه سنندج.

۸ حزب دمکرات در اعلامیه ای تهدیدآمیز از مردم مناطق کردنشین سلماس و ارومیه خواست تا از عضویت در بسیج روستاها خودداری کنند. اقدام سیاسی - تبلیغاتی حزب دمکرات در دعوت از جوانان دیپلمه برای ادامه تحصیل در کشور دلخواه با استفاده از بورس تحصیلی این حزب، در مقابل این افراد باید تعهد دهند که به مدت پنج سال پس از پایان تحصیل در محل های تعیین شده ازسوی حزب خدمت کنند.

ترور یک چوپان در منطقه جنگلی امیرکوه طالش از توابع هشتپر به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ دستگیری ۲ تن از نیروهای این سازمان در بندر انزلی و ۷ تن دیگر در ماهشهر و لنگرود؛ خودکشی یکی از عناصر رده بالای سازمان مذکور در رشت؛ در بندرترکمن مسئول سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) خود را حلق آویز کرد؛ در جاده ابهر - زنجان، ۴ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک خودرو بارکش را متوقف و پس از گرفتن پاسپورت سرنشین

۱ آن – که اهل ترکیه بود – فرار کردند؛ واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه هدف حزب توده و سازمان مجاهدین خلق (منافقین) را از نسبت دادن اقداماتی نظیر سرقت مسلحانه و قتل به افاغنه، منحرف کردن اذهان عمومی و ایجاد نارضایتی از افاغنه در بین مردم عنوان کرد.

۲ نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت ضمن رد ادعای مقامات عراق درباره بمباران مناطق مسکونی آن کشور، این گونه اظهارات عراقی ها را زمینه سازی برای دست زدن به اقدام غیرانسانی دیگری خواند و درباره پیشنهاد ایران برای بستن چاه های نفتی و علت مخالفت عراق با آن توضیحاتی داد.

۳ بازدید مجدد صدام حسین از مرکز فرماندهی سپاه چهارم عراق و اعطای نشان شجاعت به برخی فرماندهان نظامی؛ تقدیر از توانایی های سپاه چهارم در مقابله با قوای ایران و ادعای دستیابی به اطلاعات دقیق از تصمیمات عملیاتی ایران ازجمله محورهای سخنرانی صدام حسین در جمع فرماندهان نظامی عراق بود. خبرگزاری فرانسه: صدام حسین در این سخنرانی گفت که آخرین مرحله از نبرد ایران و عراق در منطقه میسان، بیانگر آغاز شکست نظامی و سیاسی ایران است.

۴ مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه کویت در مصاحبه با روزنامه السیاسه: کشورهای عضو دائمی شورای امنیت چنانچه بخواهند می توانند جنگ ایران و عراق را پایان دهند، اما تاکنون این کشورها اقدام جدی دراین خصوص انجام نداده اند؛ روزنامه السیاسه: دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس گفت که هیچ نشانه امیدوارکننده ای درمورد خاتمه جنگ در آینده نزدیک وجود ندارد. وی همچنین تشکیل نیروی مشترک در خلیج فارس را غیر واقع بینانه خواند.

۵ رئیس هیئت نمایندگی عربستان سعودی در اجلاس سازمان منطقه ای حفاظت از محیط زیست خلیج فارس بدون اشاره به نقش عراق در بی نتیجه ماندن نشست های اخیر این سازمان، درباره برنامه آتی کنوانسیون کویت مطالبی را عنوان کرد و اطمینان داد که ایران و عراق هر دو مایل اند که مسئله آلودگی آب های خلیج فارس هرچه زودتر حل شود؛ دولت کویت اعلام کرد درصورت احساس خطر بیشتر درباره آلودگی آب های این کشور، آب آشامیدنی و مصرفی مردم کویت با کوپن توزیع می شود.

۶ سه ایرانی مقیم کویت که چندی پیش توسط عمال سفارت عراق در کویت ربوده شده بودند، در یکی از بیمارستان های کویت درحال اغما پیدا شدند.

ضمیمه اول گزارش۷۰۵: آمار شهدا و مجروحان عملیات والفجر۱.

ضمیمه دوم گزارش۷۰۵: توضیحات راوی قرارگاه نجف درخصوص نقاط قوت و ضعف عملیات براساس اظهارات برخی مسئولان سپاه ۱۱ قدر.

گزارش روزشمار ۲۹/۱/۱۳۶۲

۷ حمله عناصر حزب دمکرات به نیروهای ژاندارمری در منطقه کندوله در شرق اشنویه. در تیراندازی یک ساعته افراد این حزب به پایگاه سپاه در همین شهر یک غیرنظامی مجروح شد. بیانیه حزب دمکرات درمورد عملیات این حزب در کندوله و ادعای کشته شدن ۲۰ تن از نیروهای خودی؛ کشف پیکر ۳ تن از گروگان های حزب دمکرات در منطقه ترگور در جنوب غربی ارومیه؛ شهادت یک پاسدار براثر برخورد با مین در جاده مملو به نقده؛ زخمی شدن ۲ تن از نیروهای خودی در برخورد با مین در حوالی اشنویه و روستای گلین در جنوب سنندج؛ عوامل حزب دمکرات با حمله به روستای قم قلعه در شمال شرقی مهاباد، ۳ نفر را به گروگان بردند؛ خودکشی مسئول بخش معلمان تشکیلات درون شهری کومه له در زندان مریوان.

۱ یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) که با اظهار ندامت خواهان همکاری با نیروهای کمیته در امر شناسایی افراد این سازمان بود، با استفاده از اعتماد نگهبان وی را خلع سلاح کرده و به شهادت رساند، اما در حین فرار در محاصره نیروهای کمیته قرار گرفت و خودکشی کرد؛ کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در روستای ولاغرز کردکوی؛ ۱۵ تن از وابستگان به سازمان مزبور در اصفهان به یک تا ۱۰ سال حبس قطعی و یک تا ۵ سال حبس تعلیقی محکوم شدند.

۲ دیدار سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران با امام خمینی، در این دیدار امام خمینی مراتب تشکر و سپاس خویش را از همه رزمندگان اسلام به ویژه ارتش ابراز کرد؛ برگزاری مراسم سان و رژه به مناسبت روز ارتش با شرکت یگان های نمونه نیروهای سه گانه ارتش، شهربانی و ژاندارمری.

۳ راشد الراشد وزیر مشاور در امور خارجه کویت در بازگشت از شوروی و امریکا گفت: یک خط مشی تفاهم آمیز نزد اعضای شورای امنیت سازمان ملل متحد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق یافته است.

۴ انفجار در ساختمان هفت طبقه سفارت امریکا در بیروت؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از چگونگی انفجار، میزان آسیب های واردشده، تعداد کشته ها و مجروحان، عوامل احتمالی این عملیات، بازتاب آن در میان مقامات امریکایی و ایجاد تردید درباره ادامه حضور نیروهای امریکایی در لبنان؛ خبرگزاری فرانسه: سازمان جهاد اسلامی مسئولیت این انفجار را بر عهده گرفت؛ رونالد ریگان رئیس جمهور امریکا، انفجار سفارت این کشور در بیروت را مذبوحانه توصیف و آن را محکوم کرد؛ دبیرکل سازمان ملل متحد این انفجار را موجب به خطرافتادن کوشش های صلح در خاورمیانه دانست.

۵ واکنش رئیس جمهور لبنان، وزیر امور خارجه این کشور و وزیر امور خارجه رژیم اشغالگر قدس به انفجار سفارت امریکا در لبنان؛ اظهار خوشحالی صلاح زواوی سفیر فلسطین در تهران از انفجار سفارت امریکا در بیروت. وی گفت: امیدواریم این اقدام مقدمه عملیات جدیدی علیه منافع امریکا در منطقه و درنهایت نابودکردن منافع امریکا در خاورمیانه باشد.

۶ جمهوری اسلامی در گزارشی از تلاش منابع خبری و تبلیغی غرب برای واردکردن ایران به معرکه انفجار سفارت امریکا خبر داد و به اهداف آنها از دست زدن به چنین اقداماتی پرداخت؛ آسوشیتدپرس: گفته می شود گروه الجهاد الاسلامی که مسئولیت بمب گذاری سفارت امریکا را به عهده گرفته است، یک جناح هوادار ایران است که با هزار تن از پاسداران انقلاب ایران در شرق لبنان همکاری فعالانه ای دارد.

گزارش روزشمار ۳۰/۱/۱۳۶۲

۷ یک فروند کشتی روسی حامل مهمات برای تخلیه بار به مقصد عراق در بندر شعیبیه کویت پهلو گرفت؛ ارسال ۳۲ تریلر حامل مهمات از کویت به عراق؛ ارسال ۱۱۵ دستگاه تریلر حامل مهمات و تجهیزات نظامی از کویت، اردن و عربستان به عراق؛ پس از گذشت چندین هفته از ماجرای سقوط بالگرد نظامی عراق در ایتالیا و سکوت ابهام آمیز منابع خبری غرب، روزنامه الجهاد اطلاعاتی را درباره واکنش سیاستمداران ایتالیایی به این موضوع منتشر کرد.

۸ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از شهرهای مختلف به جبهه های جنگ؛ اعزام نیروهای تدارکاتی و خدماتی به مناطق جنگی؛ کمک های نقدی دانش آموزان کرج و پناهندگان عراقی مستقر در اردوگاه این شهر به جبهه های نبرد.

ص: ۹۳۵

۱ روزنامه کیهان بدون اشاره به تعداد اسرای عراقی از انتقال آنها به پشت جبهه های جنگ خبر داد؛ دیدگاه مسئولان درباره ضرورت آگاهی مردم از واقعیات عملیات والفجر۱ و نگرانی آنان از سوءاستفاده دشمن از طرح این واقعیات.

۲ پاک سازی ارتفاعات خورنج در غرب پسوه و شهید یا زخمی شدن ۵ تن از نیروهای خودی در این عملیات؛ در پاک سازی روستای قره خضر در جنوب شرقی پیرانشهر، ۲۱ نفر از افراد حزب دمکرات کشته یا زخمی شدند؛ مجروح شدن ۲۱ تن از نیروهای خودی براثر انفجار دو مین در جاده مهاباد - نقده؛ براثر برخورد یک وانت بار شخصی با مین در روستای محمدشاه در جنوب شرقی نقده، یک تن کشته و ۳ تن زخمی شدند؛ ۲ زخمی در برخورد یک خودرو با مین در محور پسوه - مهاباد؛ افراد حزب دمکرات با محاصره روستای اصلانیک در جنوب غربی سلماس، ۱۸ تن از اهالی این روستا را به گروگان بردند؛ عناصر این حزب در منطقه شمال سلماس، به چندین روستا دستبرد زدند و سپس به قطار ایران - ترکیه تیراندازی کردند که خسارتی در پی نداشت. رادیو صدای کردستان ادعا کرد که قطار مذکور از ریل خارج و منهدم شده است.

۳ تحویل تعداد زیادی سلاح های گوناگون از انبارهای پادگان سیدصادق به رابط تسلیحاتی حزب دمکرات کردستان ایران؛ ارتش عراق اخیراً مقدار فراوانی مهمات و سلاح به شیخ جلال حسینی تحویل داده است؛ وعده جایزه ۳ میلیون دیناری عراق به مسئولان کومه له، حزب دمکرات و گروه رزگاری در قبال تصرف چندین نقطه از منطقه عمومی حلبچه.

۴ واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از متلاشی شدن تشکیلات گروه های کمونیستی و محارب اتحادیه کمونیست های ایران، راه کارگر و حزب کار ایران و طوفان در استان اصفهان و دستگیری همه اعضای مرکزیت و اعضای این گروه ها خبر داد.

۵ ترور ناموفق یکی از اعضای دادستانی انقلاب اراک به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین)؛ دستگیری ۲ تن از افراد سازمان کمونیست های ایران (سربداران) که در حمله مسلحانه به آمل شرکت داشتند.

۶ مصاحبه ولایتی با روزنامه اطلاعات. زیان دیدن دوستان منطقه ای امریکا درصورت بروز تشنج در منطقه خلیج فارس، پاسخ به گفته های اخیر برژینسکی درباره تسلط امریکا بر ایران به هر قیمتی، اظهار نارضایتی از عملکرد ضعیف کشورهای منطقه در قبال اقدام غیرقانونی عراق در آلوده کردن محیط زیست خلیج فارس، اعلام آمادگی ایران برای مهار نشت نفت، تکذیب دخالت ایران در انفجار سفارت امریکا در لبنان و برشماری اقدامات تبلیغاتی غرب علیه ایران از محورهای این گفت وگو بود.

۷ قائم مقام وزارت امور خارجه ادعاهای اخیر دولت بغداد مبنی بر حمله رزمندگان اسلام به مناطق مسکونی شهرهای نوار مرزی عراق را تکذیب کرد.

۸ پیام ملک فهد پادشاه عربستان به صدام درباره روابط برادرانه میان دو کشور و تلاش های اخیر برای حل مشکل نشت نفت ایران به آب های خلیج فارس. رادیو صوت الجماهیر: صدام آمادگی کامل عراق را برای همکاری با برادران خود در کشورهای خلیج فارس اعلام کرد.

۹ حسنی مبارک رئیس جمهور مصر، از کشورهای تأمین کننده تسلیحات برای عراق و ایران خواست تا به منظور جلوگیری از خونریزی بیشتر و انهدام منابع دو کشور، از ارسال سلاح به آنها خودداری کنند. این درحالی است که مصر یکی از تأمین کنندگان اصلی اسلحه و مهمات عراق است؛ سفر یک هیئت ۱۰۱ نفره مصری به بغداد برای شرکت در مراسم هفته دوستی مصر و عراق در هفته آینده.

۱ سفر یک مقام بلندپایه الجزایری به عربستان. این سفر در زمره فعالیت های مجدد برای پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق تلقی شد.

۲ گزارش خبرگزاری فرانسه از تلفات انفجار سفارت امریکا در لبنان؛ رادیو بی بی سی دربرنامه ای چگونگی وقوع انفجار در سفارت امریکا را تشریح کرد. رادیو لندن: ریگان و باقی هئیت مذاکره کننده دیپلماتیک وی اکراه دارند بپذیرند این حادثه در آنها تأثیر منفی داشته است.

۳ سخنگوی رسمی وزارت امور خارجه امریکا دست داشتن سازمان آزادی بخش فلسطین در حادثه انفجار سفارت امریکا در بیروت را تکذیب کرد. درحالی که مقامات امریکایی معرفی عاملان بمب گذاری سفارت این کشور در بیروت را به پس از انجام بررسی های نهایی موکول کرده اند، بی بی سی همچنان درصدد پیوندزدن این اقدام با ایران و گروه های مرتبط با ایران است؛ روزنامه های الاتحاد و الوحده چاپ امارات متحده عربی جانب داری امریکا از سیاست های ضدایران و اشغال لبنان را مهم ترین علت بروز این حادثه اعلام کردند. الوحده: دولت ریگان و موضع متعصبانه ا ش درباره جاه طلبی های صهیونیست ها، اقدامات خشونت آمیز علیه این کشور را در لبنان توجیه می کند.

۴ نامه فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به وزارت امور خارجه و یادآوری چند نکته حفاظتی درپی انفجار سفارت امریکا در بیروت.

گزارش روزشمار ۳۱/۱/۱۳۶۲

۵ حمله موشکی عراق به شهر دزفول ۱۲۸ شهید و مجروح بر جای گذاشته؛ زخمی شدن ۲ نفر و تخریب چند منزل مسکونی در گلوله باران شهر آبادان در سه روز اخیر.

۶ مین گذاری مجاهدین مسلمان عراقی بر سر راه یک خودرو نظامی ارتش عراق و کشته شدن ۴ تن از سرنشینان این خودرو؛ در هفته گذشته پیش مرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق ۳۱ عملیات علیه نیروهای نظامی و امنیتی عراق اجرا کردند. در این حملات ۶ تن از نیروهای عراقی کشته شدند.

۷ اعزام شماری از نیروهای مردمی و ۲۸۰ نفر از طلاب علوم دینی از تنکابن و قم به مناطق جنگی غرب و جنوب؛ کمک های مردم شهرهای داراب شیراز، سرخس و شهریار به جبهه های جنگ.

۸ حمله ناموفق افراد حزب دمکرات به پایگاه نیروهای خودی در روستای سارتکه واقع در شمال شرقی سردشت، ۷ شهید برجای گذاشت؛ شهادت ۲ تن از نیروهای خودی در عملیات کمین افراد مسلح غیرقانونی به نیروهای ژاندارمری در محور سلماس - اروبان (شمال غربی سلماس)؛ ۲ تن از نیروهای خودی براثر برخورد با مین در محور دیواندره - سنندج مجروح شدند؛ پاک سازی روستای تکان تپه در شرق بوکان و کشته شدن ۱۵ تن از افراد مسلح ضدانقلاب در این عملیات؛ برخورد یک کامیون با مین در محور لاوین - گرد مرقد در جنوب شرقی پیرانشهر؛ ۲ تن از افراد کومه له خود را به سپاه سنندج معرفی کردند.

۹ دستگیری ۱۲ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در نهاوند؛ ۲ تن از افراد سازمان مزبور نیز در همدان دستگیر شدند؛ در یک عملیات تعقیب وگریز در نورآباد ممسنی یکی از افراد سازمان مجاهدین (منافقین) که قصد پرتاب نارنجک به سوی نیروهای سپاه را داشت براثر انفجار زودهنگام نارنجک کشته شد؛ کشف یک خانه تیمی در رودبار. از این خانه، نشانی و نام تعدادی از افراد متعهد که جهت ترور شناسایی شده بودند، به دست آمد.

برگزاری هم اندیشی فرماندهان سپاه در تهران؛ آخرین تحولات جنگ، برنامه های پیش روی و مشکلات

۱ موجود در اجرای مأموریت های سپاه ازجمله مسائلی بود که در این گردهمایی مورد بررسی قرار گرفت؛ رحیم صفوی مسئول طرح و عملیات ستاد مرکزی و ابراهیم سنجقی مسئول قرارگاه حمزه از سخنرانان این گردهمایی بودند که درباره مسائل کلان عملیاتی و مأموریت های قرارگاه حمزه مطالبی را بیان کردند.

۲ دیدار فرماندهان مناطق دهگانه سپاه پاسداران با آیت الله خامنه ای و ارائه گزارشی از نحوه برگزاری هم اندیشی فرماندهان سپاه توسط علی شمخانی قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران.

۳ محورهای سخنان نخست وزیر در گفت وگو با خبرنگاران در پایان جلسه هیئت دولت: نسبت دادن انفجار سفارت امریکا به ایران؛ سیاست و اقدامات ایران در حل بحران زیست محیطی خلیج فارس و کارشکنی های عراق دراین خصوص؛ بررسی راهکارهای پایان دادن به فوران نفتی؛ رد ادعای عراق در بمباران مناطق مسکونی این کشور و سیاست ایران در خودداری از حمله به نقاط مسکونی و عمدی بودن اقدام عراق در بمباران چاه های نفتی برای بهره برداری سیاسی از آلودگی خلیج فارس.

۴ جواد منصوری سرپرست هیئت جمهوری اسلامی ایران در اجلاس یونسکو در پاریس، در نشست فوق العاده این سازمان درباره جنگ تحمیلی و آلودگی نفتی خلیج فارس سخنانی ایراد کرد. کشورهای عربی در پایان این نشست بدون اشاره به بحران زیست محیطی اخیر خلیج فارس و نقش عراق در ایجاد آن، از ایران و عراق خواستند تا سریعاً به جنگ خاتمه دهند.

۵ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره آخرین نتایج گفت وگوهای ایران و ژاپن بر سر فروش نفت؛ منابع صنعت نفت ژاپن می گویند که مذاکرات هیئت وزارت نفت ایران با کمپانی های ژاپنی برای تجدید قراردادهای درازمدت و مستقیم فروش نفت ایران به ژاپن بدون نتیجه خاتمه یافته است.

۶ آسوشیتدپرس: شیخ جابر الاحمد امیر کویت، یک پیام ازجانب آندروپف دبیرکل حزب کمونیست شوروی درباره کوشش های جاری برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق دریافت کرد.

۷ وزرای اطلاعات کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در پایان نشست خود در ابوظبی، ضمن درخواست از ایران و عراق برای پایان دادن به جنگ، بدون توجه به عملکرد عراق در بحران زیست محیطی خلیج فارس، از اقدامات این کشور برای برقراری صلح حمایت کردند.

۸ اعلام آخرین آمار قربانیان بمب گذاری در سفارت امریکا توسط سفیر این کشور در لبنان؛ تأیید خبر مرگ یکی از اعضای برجسته سازمان سیا ازسوی این سازمان؛ رادیو کویت به نقل از منابع دولتی لبنان، هدف این انفجار را ازمیان بردن هیئت نمایندگی امریکا در مذاکرات صلح رژیم صهیونیستی و لبنان اعلام کرد.

۹ تلاش برخی منابع خبری و سیاسی امریکا برای متهم کردن ایران در حادثه انفجار سفارت آن کشور در لبنان. مقاله روزنامه یو.اس.ای.تودی درباره حتمی بودن ارتباط بمب گذاری در سفارت امریکا با ایران؛ خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارش کوتاهی وضعیت بحرانی و ناپایدار لبنان و حضور نیروهای نظامی کشورهای مختلف در این کشور را ترسیم کرد.

۱۰ پیشتازی مصر در کمک تسلیحاتی به عراق و بهره برداری از این موضوع درجهت بازیابی جایگاه ازدست رفته خود در میان اعراب پس از قرارداد کمپ دیوید و اقدام اردن در ارسال ۳۰ فروند هواپیمای جنگی به عراق محورهای گزارش خبرنگار صدای آلمان از قاهره است.

ص: ۹۳۸

نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام)

اشاره

اشخاص.................................. ۹۴۰

مکان ها.. ۹۵۰

سایر اسامی و اصطلاحات........................ ۹۶۷

ص: ۹۳۹

اشخاص

آخوندی، محمد (معاون وزیر کشور، رئیس ستاد بازسازی مناطق جنگی کشور): ۱۲۴، ۳۴۵، ۳۷۴، ۳۷۵، ۶۱۶

آراب موی، دانیل (رئیس جمهور کنیا): ۳۴۹

آگاهی، عبدالحسین (عضو حزب توده): ۶۲۰

آندروپف، یوری (دبیرکل حزب کمونیست شوروی، صدر هیئت رئیسه جماهیر شوروی): ۱۱۷، ۶۳۰، ۶۵۶، ۶۷۸، ۶۷۹، ۸۵۸

ابراهیمی (مدیرعامل شرکت نفت فلات قاره ایران): ۲۶، ۶۷۶، ۷۹۷، ۷۹۸

ابوجهاد، خلیل ابراهیم الوزیر (معاون فرماندهی نیروهای فلسطینی): ۵۲۴

ابوشهاب، محمدرضا (فرمانده لشکر۱۴ امام حسین(ع)): ۷۰۸، ۷۵۲، ۷۶۷

احمد زکی یمانی (وزیر نفت عربستان سعودی): ۴۳، ۴۴، ۱۰۳، ۱۰۴، ۲۰۱، ۲۸۰، ۳۲۱، ۳۸۱، ۵۴۸، ۵۴۹

احمد سکوتوره (رئیس جمهور گینه، رئیس کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی): ۳۶۸، ۸۴۱

احمد طالب ابراهیمی (وزیر امور خارجه الجزایر): ۳۴، ۵۵، ۵۶، ۱۱۵، ۱۲۸، ۱۳۲، ۱۸۷، ۲۶۳، ۳۳۴

احمد قاسم تقی (وزیر نفت عراق): ۶۰، ۱۷۵

احمدزاده، حسین (از مسئولان تشکیلات حزب دمکرات در اشنویه): ۳۰، ۷۵۵

احمدی (امام جمعه بندرعباس): ۵۱۸

احمدی (رئیس دایره سیاسی ایدئولوژی نیروی هوایی): ۵۴۳

احمدی (فرمانده تیپ جوادالائمه(ع)): ۷۲۹

احمدی، احمد (عضو ستاد انقلاب فرهنگی): ۶۱۵

اخضر ابراهیمی (مشاور رئیس جمهور الجزایر): ۸۴۱

اخوان، کاظم (خبرنگار عکاس خبرگزاری جمهوری اسلامی): ۳۱۰

ادب (مسئول ستاد بازسازی آبادان): ۹۵

ارانی، تقی: ۶۲۳

ارشدی، حبیب الله (شهید ترور اهل سنندج): ۶۰۵

اژوسکی، مورید (مفسر بخش اروپای شرقی بی بی سی): ۴۸۶

اسپیکس، لاری (منشی مطبوعاتی کاخ سفید): ۸۲۷

استامبولیچ (رئیس جمهور یوگسلاوی): ۱۱۸، ۲۵۷، ۲۵۹، ۳۳۰

استاندار نجف: ۳۸۶

استراکات، ویلسون (رئیس سابق شرکت جنرال الکتریک بریتانیا): ۵۵۹

اسحاقی، سیدمحمد (راوی لشکر۱۴ امام حسین(ع)): ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۵۲، ۸۰۲

اسدی، جعفر (فرمانده تیپ۳۳ المهدی): ۵۹۲، ۶۹۸، ۷۰۷، ۷۲۲

اسعد الاسعد (معاون دبیرکل سازمان ملل متحد): ۷۴۴

اشرفی اصفهانی (آیت الله، شهید محراب): ۸۳۵

اصغرنیا، محمدحسن (استاندار کردستان): ۶۹۰

اعرافی (امام جمعه میبد): ۳۲۶

افشار، سعید (عضو مرکزیت و مسئول تشکیلات و فرمانده نظامی حزب دمکرات در دیواندره): ۳۰، ۷۵۵

افضلی، بهرام (فرمانده نیروی دریایی ارتش): ۵۱۸، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۷۰، ۷۷۱

الزهاوی (فرستاده دولت عراق به بلگراد): ۳۳، ۷۶

العبدالله (وزیر صنایع سبک عراق): ۹۸

الهی (سرپرست دایره سیاسی ایدئولوژیک نیروی دریایی ارتش): ۵۱۸

امام جمعه اردکان: ۱۹۸

امام خمینی: ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۴، ۷۵، ۷۶، ۸۳، ۹۵، ۱۱۱، ۱۲۴، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۷۱، ۲۰۸، ۲۱۲، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۳۵، ۳۳۴، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۶۶، ۳۷۹، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۴۰۱، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۶، ۴۴۸، ۴۵۳، ۴۶۲، ۴۷۶، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۳، ۴۹۹، ۵۰۹، ۵۲۸، ۵۴۳، ۵۷۴، ۵۹۵، ۵۹۷، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۶، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۲۵، ۷۳۸، ۷۷۷، ۷۹۳، ۷۹۵، ۸۰۵، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۹، ۸۴۳، ۸۶۰

امیر حسن (ولیعهد اردن): ۲۳۹

امین جمیل (رئیس جمهور لبنان): ۸۲۸، ۸۶۱

اورتگا، دانیل (رئیس شورای بازسازی ملی نیکاراگوئه): ۵۴، ۲۵۷، ۲۵۸

ایاد خلیل زکی (فرمانده نیروهای خالد بن ولید ارتش عراق): ۳۴۴

ایثاری، بهنام (از اعضای گروهک اتحادیه کمونیست ها در خوزستان): ۳۶۵

ایگل برگر، لارنس (معاون وزارت امور خارجه امریکا): ۸۶۰

ایلی سالم (وزیر امور خارجه لبنان): ۸۲۸

ایمانویچ، سمنوف نیکولای (رئیس شورای اداره روزنامه های خبری مسکو): ۱۶۶

بارزانی، ملامصطفی (بنیان گذار حزب دمکرات کردستان عراق): ۱۷۰

باقرزاده، ابوتراب (عضو حزب توده): ۶۲۰

باقری، حسن (از فرماندهان سپاه): ۶۶، ۳۰۲

باقری، محمد (از فرماندهان سپاه): ۶۷، ۴۱۵، ۴۳۲، ۵۰۱، ۵۹۱، ۵۹۲، ۷۶۷، ۸۰۹

باکری، حمید (معاون فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا): ۷۲۹

باکری، مهدی (فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا): ۴۲۷، ۴۳۱، ۵۹۲، ۶۸۴، ۷۲۹، ۷۳۳، ۷۹۰

بالدو (رئیس گروه طرف داران صلح): ۲۱۲

باهنر، محمدجواد: ۱۶۵، ۴۷۸

بایزیدی، محمد (از اعضای کومه له در بوکان): ۶۲۸

بختیار، شاپور: ۳۸۹

بختیار، فریدون (معاون دوم لشکر۵ نصر): ۷۲۹

برتی، اومبرتو کالدرون (وزیر نفت ونزوئلا): ۴۳، ۱۴۱، ۱۶۷، ۲۰۲، ۲۶۷، ۳۰۸، ۳۲۱

برژینسکی، زبیگنیو (مشاور امنیت ملی کارتر): ۸۰۷، ۸۳۶، ۸۳۷

برنگی، ایرج (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۲

بشردوست، غلامحسین (از فرماندهان قرارگاه خاتم(ص)): ۵۰۱، ۵۸۳، ۵۹۲، ۶۷۰، ۷۳۱، ۷۶۷، ۷۶۸

بقایی، مجید (از فرماندهان سپاه): ۶۶، ۳۰۲

بلاتنس، میلکا (نخست وزیر یوگسلاوی): ۴۶۲، ۴۶۳

بلاک، جان (وزیر کشاورزی امریکا): ۲۸۲

بلقاسم نبی (وزیر انرژی و صنایع پتروشیمی الجزایر): ۲۵۲

بلنینگ، ورنر (از مقامات بانک دویچه آلمان): ۴۹۰

بنی صدر، ابوالحسن: ۶۱، ۳۴۳، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۳، ۴۲۱، ۴۴۸، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۸، ۶۲۹

بوشی، احمد (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۱

بولدیروف، ویل (سفیر شوروی در تهران): ۷۳، ۷۴، ۱۸۹، ۵۲۷

بهرامی، قادر (مسئول تشکیلات حزب دمکرات در روانسر): ۳۰، ۷۵۵

بهزادی، منوچهر (عضو حزب توده): ۶۱۹، ۶۲۰

بهکام، تورج (از اعضای گروهک اتحادیه کمونیست ها در خوزستان): ۳۶۵

بی جیچ، میتیاری (رئیس کمونیست های یوگسلاوی): ۹۹

بیلر، هاوارد (رهبر جمهوری خواهان سنای امریکا): ۸۲۷

پالمه، اولاف (نخست وزیر سوئد): ۲۶۲، ۳۴۹

پرسی، چارلز (رئیس کمیته روابط خارجی سنای امریکا): ۵۹۹

پطروس غالی (وزیر مشاور در امور خارجه مصر): ۳۴، ۱۸۷

پکتر: (سفیر مکزیک در عراق): ۵۲۴

پورنگیب، پوردل (شهید ترور): ۸۱۵

پهلوی، محمدرضا (شاه سابق ایران): ۳۰۰، ۳۹۰، ۳۹۳، ۴۴۷، ۶۱۹، ۶۵۴، ۶۹۴

پیزانی، ادوارد (رئیس مؤسسه عرب در فرانسه): ۳۵۲

پیم، فرانسیس (وزیر امور خارجه انگلیس): ۴۸۹، ۶۹۶

تاج آبادی فراهانی (راوی لشکر۷ ولی عصر(عج)): ۷۲۰

تاجیک (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۲۳۰

تاچر، مارگارت (نخست وزیر انگلیس): ۴۸۹، ۶۵۷

تاور، جان (سناتور امریکایی): ۸۲۷

ترکان، اکبر (استاندار هرمزگان): ۵۱۸

تروماموفسکی، اولگ (رئیس ادواری شورای امنیت سازمان ملل متحد): ۷۷، ۷۸، ۹۶

تواب هوا ویس (معاون وزیر صنایع و معادن عراق): ۹۸

تیزمغز، غلامحسین (دادستان دادسرای انقلاب اسلامی خوزستان): ۲۵۶، ۳۶۵

ثابت سلطان احمد (فرمانده لشکر ۱۰ زرهی عراق): ۸۱۷

جرج حبش (دبیرکل جبهه خلق برای آزادی فلسطین): ۵۷

جرج، آلن (سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا): ۴۶، ۸۴۲

جرم، برمان (رئیس هیئت اعزامی اتاق بازرگانی بریتانیا): ۵۶۷

جعفر نمیری (رئیس کشور سودان): ۷۱، ۸۴۰

جعفری، احمد (کشاورز اهل سنندج، شهید): ۳۸۸

جعفری، عزیز: ۶۷، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۳۲، ۴۴۹، ۵۰۱، ۷۶۷

جلالی، سیدرضی (شهید ترور): ۶۲۹

جمی، غلامحسین (امام جمعه آبادان): ۹۵

جواد عابد حسن (اسیر ایرانی در اردوگاه الرمادی): ۴۸۰

جوادی (از مسئولان سپاه): ۴۳۲

جوزف، مارکی (معاون نخست وزیر مجارستان): ۶۷۹

جهانگیر، مالک (کنسول فرانسه در لاهور): ۷۹

چائوشسکو، نیکلای (رهبر حزب کمونیست رومانی): ۵۶۶

چراغچی (مسئول عملیات لشکر ۵ نصر): ۷۲۹

چراغی، رضا (فرمانده لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص)): ۴۲۷، ۵۹۱، ۷۶۶

چوداری خامنه، یعقوب (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۱

چیو کیو ایل (سفیر کره شمالی در ایران): ۷۲، ۷۳، ۱۳۷، ۱۳۸، ۴۱۸، ۴۱۹

حافظ اسد (رئیس جمهور سوریه): ۵۴، ۱۱۰، ۱۶۳، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۶۱، ۳۰۷، ۵۶۱

حاکم شرع دادگاه های انقلاب اسلامی اصفهان: ۴۲۵

حامد العفلفه (وزیر بهداری امارات متحد عربی): ۶۱۷

حبیب شطی (دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی): ۲۷۹

حبیب زاده (امام جماعت مسجد نقره رشت، شهید ترور): ۳۸۸

حجری، عباس (عضو حزب توده): ۶۲۰

حسامی، سیدسلمان: ۷۰۰

حسامی، سیدصلاح الدین (امام جمعه سنندج): ۶۹۰، ۷۰۰

حسن النقیب (سرتیپ، رهبر گروه انقلاب عراق): ۱۶۶

حسن علی مجید (وزیر بازرگانی عراق): ۹۸، ۶۷۹، ۶۹۶

حسنی سعدی، حسین (جانشین فرماندهی نیروی زمینی ارتش): ۳۵۷، ۳۵۸، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۵۶۹، ۵۸۳، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۰۳، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۸۵، ۷۳۱، ۷۵۰، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۱، ۸۰۹

حسنی مبارک (رئیس جمهور مصر): ۴۲، ۵۸، ۲۲۲، ۲۶۰، ۲۹۳، ۳۴۷، ۵۶۶، ۵۶۷، ۶۱۴، ۶۴۴، ۸۴۰

حسنی، غلامرضا (امام جمعه ارومیه): ۷۷۵

حسین ادیب السامرائی (معاون خبرگزاری عراق): ۲۴۸

حسین رشید محمد (فرمانده نیروهای صلاح الدین ارتش عراق): ۳۴۴، ۸۱۷

حسین محمد ارشاد (رئیس حکومت نظامی بنگلادش): ۲۷۹، ۳۱۹

حسین، منصور (اسیر ایرانی اردوگاه الرمادی): ۴۸۰

حسینی (فرمانده سپاه سقز): ۶۸۹

حسینی، سیدسلمان (شهید ترور): ۷۰۰

حسینی، شیخ جلال (سرکرده گروه خبات): ۱۴۷، ۹۳۵

حسینی، محمدحسین (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۱

حسینیان، علی (عضو مرکزیت حزب دمکرات): ۳۰

حکیم، سیدمحمدباقر (سخنگوی مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق): ۳۷۳

خاتمی، روح الله (آیت الله، امام جمعه یزد): ۲۳۴

خالد جعفر (مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه کویت): ۳۵، ۸۱۹

خالد محمد فخرو (مسئول دفاع از محیط زیست بحرین): ۲۵، ۵۲۲، ۵۴۶، ۵۵۸، ۶۱۷

خامنه ای، سیدعلی (آیت الله، رئیس جمهور، رئیس شورای عالی دفاع): ۳۶، ۵۳، ۵۴، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۹۷، ۱۱۰، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۶۴، ۱۸۲، ۱۹۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۴۸، ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۵۷، ۳۵۸، ۴۰۱، ۴۴۰، ۴۷۰، ۴۸۴، ۴۸۵، ۵۰۸، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۴۲، ۵۴۳، ۶۱۳، ۷۱۱، ۷۵۷، ۷۹۳، ۸۵۵

خرازی، حسین (فرمانده سپاه۳ صاحب الزمان): ۴۲۹، ۴۳۱، ۷۳۳، ۷۶۷، ۷۹۰

خرازی، سیدکمال (سرپرست ستاد تبلیغات جنگ): ۷۵، ۲۸۸، ۳۵۷، ۵۲۰، ۵۲۵، ۷۵۷

خردمند، سیدحسین (معاون وزیر نفت): ۶۳۰

خرمی، محمدعلی (راوی لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص)): ۷۲۳

خسروی، خسرو (از مسئولان کومه له): ۸۱۴

خمینی، سیداحمد: ۳۵۷، ۵۷۳، ۷۵۷

خیر، موسی (قائم مقام وزارت نفت): ۹۱

داف، بیل (مشاور مالی اداره گمرکی دوبی): ۶۰۱

دراپر، موریس (فرستاده امریکا به لبنان): ۸۲۶

درودیان، محمد (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۴۹

درویش، حسن (فرمانده تیپ۱۷ علی بن ابیطالب(ع)): ۴۲۷

دژکام، منوچهر (فرمانده قرارگاه نجف از ارتش) ۴۸، ۱۴۳، ۳۸۵، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۳۲، ۴۳۳، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۶۹، ۷۳۲، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۶۷، ۷۶۸، ۸۰۹، ۸۱۰

دعایی، سیدمحمود (نماینده مجلس): ۲۵۹

دکوئیار، خاویر پرز (دبیرکل سازمان ملل متحد): ۳۵، ۳۶، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۷۰، ۱۷۴، ۱۸۵، ۲۶۲، ۲۷۵، ۴۷۶، ۴۹۱، ۶۴۲، ۶۸۰، ۷۴۳، ۷۷۶، ۸۲۷

دلون، رابرت (سفیر امریکا در لبنان): ۸۵۹

دمچینکو، پاول (مفسر پراودا): ۴۸۶، ۴۸۷

دهقان (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۱۰

دهقان، اشرف (رهبر چریک های فدایی خلق): ۴۹۶

ذوالقدر، اسماعیل (عضو حزب توده): ۶۲۰

رئوفی، عبدالمحمد (فرمانده لشکر۷ ولی عصر(عج)): ۵۸۳، ۷۰۷

رائدین، آرمان (از چریک های فدایی خلق): ۴۹۶

رائو، ناراسیما (وزیر امور خارجه هند): ۳۳، ۷۶، ۱۱۵، ۲۲۱، ۴۷۰

رابح بیطاط (رئیس مجلس ملی خلق الجزایر): ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۰۱، ۲۵۹، ۳۳۴

رازان (معاون نخست وزیر یوگسلاوی): ۳۳، ۷۶، ۹۸

ربیعی، جعفر (راوی قرارگاه نصر): ۷۱۰، ۷۲۹

ربیعی، مصطفی (جانشین قرارگاه کربلا): ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۲، ۵۹۲، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۲۱، ۸۰۹

رجایی خراسانی، سعید (نماینده ایران در سازمان ملل متحد): ۳۸، ۱۳۸، ۲۷۳، ۲۷۴، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۵۰

رجایی، محمدعلی: ۱۶۵، ۴۷۸، ۵۲۷

رجوی، مسعود (رهبر سازمان مجاهدین خلق): ۵۲، ۶۱، ۱۶۱، ۱۸۷، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۲، ۷۳۸، ۸۵۲

رحمانی، علی اکبر (استاندار باختران): ۱۷۹

رخصت طلب، محسن (راوی قرارگاه کربلا): ۱۲۲، ۴۱۶، ۵۳۹، ۷۰۸، ۷۹۰

رزم دیده، آصف (عضو حزب توده): ۶۲۰

رستگار، حسن (فرمانده تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)): ۷۲۴، ۷۸۷

رشید (سرتیپ ستاد، فرمانده نیروهای ابوعبیده ارتش عراق): ۸۱۷

رشید، غلامعلی (جانشین قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا(ص)): ۶۷، ۳۵۷، ۳۵۸، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۲، ۴۴۸، ۴۵۰، ۵۰۱، ۵۶۹، ۵۸۳، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۰۳، ۶۶۹، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۲۰، ۷۲۲، ۷۳۱، ۷۵۰، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۹۱، ۸۰۹، ۸۱۱

رصدی، احمدعلی (عضو حزب توده): ۶۲۰

رضاشاه: ۶۹۴

رضایی، حسین (شهید ترور): ۲۸۸

رضایی، علی (از مسئولان سپاه): ۵۹۲

رضایی، محسن (فرمانده کل سپاه): ۲۰، ۴۷، ۶۷، ۱۲۱، ۳۵۷، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۲، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۸، ۵۰۱، ۵۲۷، ۵۶۹، ۵۹۷، ۶۷۰، ۶۸۴، ۶۸۵، ۷۰۸، ۷۱۱، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۵۰، ۷۵۲، ۷۵۷، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۸۰۹، ۸۲۰

رضوانی، محمدتقی (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۶۶، ۳۰۲

رفیق دوست، محسن (وزیر سپاه): ۲۸۸، ۳۰۲، ۳۵۷، ۷۴۳

رنجبر، داوود (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۴۷، ۴۸، ۵۹۱، ۶۸۵

روحانی (امام جمعه بابل): ۶۰۸

روحانی، حسن (رئیس کمیسیون امور دفاعی مجلس): ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۵۷، ۷۵۷

رودکی، نبی (فرمانده لشکر۱۹ فجر): ۶۷، ۴۲۷

ریاض القیسی (نماینده عراق در سازمان ملل متحد): ۷۴۳

ریگان، رونالد (رئیس جمهور امریکا): ۶۳۲، ۶۴۴، ۶۵۷، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۴۲، ۸۴۴، ۸۵۸

زارع، صالح (رزمنده): ۶۹۹

زرشناس، کیومرث (دبیر اول سازمان جوانان حزب توده): ۳۷۸، ۶۲۱

زکی جبار (معاون وزیر اطلاعات عراق): ۵۹، ۱۱۸

زمان زاده، جواد (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۴۷، ۴۸، ۴۱۵، ۴۲۷، ۴۳۲، ۵۸۴، ۶۸۳، ۶۸۵، ۷۳۲، ۷۹۰

زمانی فروشانی، خلیل (عضو اتحادیه کمونیست ها در خوزستان): ۳۶۵

زید الحریش (از مقامات وزارت خارجه کویت): ۶۴۴

زیمرمان، فردریش (وزیر کشور آلمان): ۲۰۳

ژوکف، یوری (مفسر سیاسی روزنامه پراودا): ۶۳۱، ۶۳۲

سافرانچوف، واسیلی (مدیرکل خاورمیانه وزارت امور خارجه شوروی): ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۷

سالار جاف (نماینده پاوه در مجلس شورای ملی پیش از انقلاب): ۵۵۱

سپهری (سرهنگ، معاون ناحیه ژاندارمری خوزستان): ۲۸۷

سراج زاده، سیداحمد (کاردار موقت ایران در سازمان ملل متحد): ۱۵۲

سردار جاف (از سران گروهک های ضدانقلاب): ۳۲، ۲۵۶، ۵۵۱، ۵۵۲

سرگرد حاتم (عضو حزب دمکرات): ۴۶۰

سعادتی، حسین: ۶۰۳، ۶۰۴، ۷۱۹

سعدون حمادی (وزیر کابینه عراق): ۵۸، ۵۹، ۱۲۸

سعود الفیصل (وزیر امور خارجه عربستان): ۱۵۳

سلامتیان، احمد: ۳۵۳

سلطان قابوس (پادشاه عمان): ۵۴۴، ۵۴۵

سلطان هاشم احمد (فرمانده نیروهای طارق بن زیاد): ۳۴۴

سلطانیان، سعید (عضو مرکزیت حزب دمکرات): ۳۰، ۷۵۵

سلیم یاسین (وزیر بازرگانی و تجارت سوریه): ۵۷۸، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۴۰

سلیمانجاه، بهروز (فرمانده لشکر۲۱ حمزه ارتش): ۴۷، ۱۲۱، ۴۱۵، ۴۳۲، ۵۶۹، ۵۸۳، ۵۹۲، ۶۰۳، ۷۲۱، ۷۵۰، ۷۶۷، ۸۰۹، ۸۱۰

سلیمانی، قاسم (فرمانده لشکر۴۱ ثارالله(ع)): ۴۲۷، ۶۰۳

سلیمی (راوی لشکر ۷ ولی عصر(عج)): ۷۲۰

سلیمی (سرهنگ، وزیر دفاع): ۲۸۸، ۳۵۷، ۳۹۴، ۳۹۵، ۷۵۷

سمیر قوشه (رهبر جبهه مبارزات مردمی فلسطین): ۵۷

سنجقی، ابراهیم (فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)): ۲۳۴، ۲۳۵، ۸۵۰، ۸۵۳، ۸۵۴

سوبروتو (وزیر نفت اندونزی): ۳۰۸

سهیل السهیل (عضو فرماندهی حزب بعث سوریه): ۱۵۳

سینگ، کوشین (نماینده سازمان ملل متحد در ایران): ۴۱۸، ۴۱۹

شاذلی بن جدید (رئیس جمهور الجزایر): ۲۳۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۱، ۳۴۹، ۴۴۵

شاذلی قلیبی (دبیرکل اتحادیه عرب): ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۷۴، ۴۶۲، ۴۶۳، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۶۱

شامیر، اسحاق (وزیر امور خارجه رژیم اشغالگر قدس): ۸۲۸

شاهان (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۶۰۳، ۶۷۰

شاهرودی (راوی لشکر۲۷ محمد رسول الله(ص)): ۷۲۳

شجری (شهید): ۶۹۷، ۷۱۰

شریعتی، امین (از فرماندهان سپاه): ۴۳۲، ۷۶۸، ۸۰۹

شریعتی، حسن (مسئول فداییان خلق شاخه اکثریت): ۶۲۹

شریف النسب (فرمانده تیپ۸۴ خرم آباد): ۵۹۱، ۷۶۸، ۷۹۰

شسون، کلود (وزیر امور خارجه فرانسه): ۶۱، ۱۲۸، ۱۳۹

شلتوکی، رضا (عضو حزب توده): ۶۲۰

شمخانی، علی (قائم مقام سپاه پاسداران): ۲۸۸، ۸۵۵

شمس اردکانی، علی (سفیر ایران در کویت): ۲۶، ۵۲۱، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۸۷، ۶۴۳، ۶۵۵، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۷۹۸

شوکت احمد العطار (از فرماندهان ارتش عراق): ۵۴۴

شولتز، جرج (وزیر امور خارجه امریکا): ۵۸

شهیدی، حسین علی (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۱، ۶۱۲

شیبانی، عباس (رئیس دانشگاه تهران): ۶۱۵

شیخ الاحمد الصباح (ولیعهد، نخست وزیر کویت): ۵۱۲

شیخ جابر الاحمد الصباح (امیر کویت): ۳۵، ۳۶، ۱۷۴، ۲۶۲، ۲۶۳، ۶۳۱، ۶۴۲، ۶۴۴، ۶۵۶، ۶۵۷، ۸۱۹، ۸۵۸

شیخ خلیفه محمد بن آل ثانی (امیر قطر): ۲۳۹

شیخ راشد عبدالعزیز الراشد (معاون وزیر امور خارجه کویت): ۲۴۹، ۲۵۰، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۵۶، ۶۵۷، ۸۲۵، ۸۵۸

شیخ راغب حرب (از روحانیون لبنان): ۵۹۵

شیخ صباح الاحمد (وزیر امور خارجه کویت): ۵۶، ۳۳۰

شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه (امیر بحرین): ۵۷، ۱۱۴، ۴۸۹

شیخ محمد بن مبارک (وزیر امور خارجه بحرین): ۵۶

شیخ الاسلام، حسین (معاون سیاسی وزارت امور خارجه): ۹۷، ۱۳۷، ۳۳۲

شیخ عطار، علیرضا (استاندار آذربایجان غربی): ۹۵

شیرزاد، خالد (از اعضای کومه له در بوکان): ۶۲۸

صادق نیا (صادق) مسعود (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۲

صالحی نجف آبادی (حجت الاسلام): ۲۳۱، ۲۳۲

صانعی، یوسف (آیتالله، دادستان کل کشور): ۸۳، ۴۰۱

صدام حسین (رئیس جمهور عراق): ۲۸، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۷، ۴۱، ۵۲، ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۵، ۹۸، ۱۰۲، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۵۳، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۰، ۱۸۴، ۱۸۷، ۲۰۶، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۴، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۷۸، ۲۸۷، ۲۹۵، ۲۹۹، ۳۳۳، ۳۳۶، ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۶۲، ۳۶۵، ۳۶۸، ۳۸۷، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۶۴، ۴۷۱، ۴۷۹، ۴۸۶، ۴۸۸، ۵۰۵، ۵۲۳، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۶۰، ۵۷۵، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۸۸، ۶۰۰، ۶۱۴، ۶۶۷، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۳، ۷۸۴، ۸۰۵، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۵۰، ۸۵۱

صدر، بنت الهدی: ۵۱۶، ۶۶۶

صفائیان، مجید (رئیس دانشگاه اصفهان): ۶۱۵

ص: ۹۴۴

صفار، مرتضی (مسئول آموزش قرارگاه خاتم(ص)): ۴۱۳، ۴۲۹، ۴۳۲، ۶۷۰، ۷۳۱، ۷۶۷، ۷۶۸

صفوی، رحیم (معاون عملیات فرمانده کل سپاه): ۳۵۷، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۲، ۵۰۱، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۰۳، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۷۰۶، ۷۵۰، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۱، ۸۰۲، ۸۰۹، ۸۵۰، ۸۵۳

صلاح زواوی (سفیر فلسطین در لبنان): ۸۲۸

صیاد شیرازی، علی (فرمانده نیروی زمینی ارتش): ۴۷، ۶۷، ۱۲۱، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۹۹، ۳۵۷، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۳۲، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۸، ۵۰۲، ۵۶۹، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۰۳، ۶۱۸، ۶۷۰، ۶۸۵، ۷۱۱، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۵۰، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۱، ۸۰۹، ۸۱۱

ضیاء توفیق (از فرماندهان ارتش عراق): ۵۴۴

ضیاءالحق (رئیس جمهور پاکستان): ۲۷۳، ۲۷۹، ۳۱۹، ۳۴۹

طارق المويد (وزیر اطلاعات بحرین): ۱۷۴، ۱۷۵

طارق میخائیل یوحنا عزیز (معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه عراق): ۲۷، ۳۴، ۳۵، ۴۱، ۵۲، ۵۹، ۷۶، ۷۸، ۸۸، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۱۴، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۸۷، ۲۱۰، ۲۲۲، ۲۲۳، ۳۳۲، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۸۸، ۳۸۹، ۴۲۱، ۴۲۲، ۵۲۴، ۵۶۰، ۵۸۸، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۶۱، ۸۴۰، ۸۵۷

طالبانی، جلال (رهبر اتحادیه میهنی کردستان عراق): ۳۸۶، ۵۵۱، ۷۸۰

طالقانی (راوی لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۷۱۸، ۷۱۹

طالقانی، محمود (آیت الله): ۶۲۰

طاهری حسین آبادی، جلال (امام جمعه اصفهان): ۶۱۵

طباطبایی، صادق: ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۸۱

طبری، احسان (ایدئولوگ حزب توده): ۱۸۸

طه محی الدین معروف (معاون نخست وزیر عراق، عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق): ۳۴، ۲۱۰، ۲۲۲، ۲۴۹، ۲۷۴، ۲۷۵، ۳۰۰، ۳۲۰، ۳۳۳

طه یاسین رمضان (معاون نخست وزیر عراق، عضو شورای فرماندهی حزب بعث عراق، فرمانده ارتش خلقی عراق): ۳۳، ۷۶، ۱۴۰، ۲۶۳، ۲۶۶، ۳۰۳، ۳۰۷، ۴۴۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۶۴۱، ۸۵۷

ظهیرنژاد، قاسمعلی (رئیس ستاد مشترک ارتش): ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۸۸، ۳۵۷، ۳۵۷، ۳۶۰، ۴۷۰، ۵۱۸، ۷۵۷، ۸۲۴، ۸۲۵

عابدی، سراج الدین (پیش نماز روستای مافی کندی سلماس، شهید ترور): ۴۶۰

عبادت (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۷۶۸

عباسی (سرگرد، از حزب دمکرات): ۴۶۰

عباسی (فرمانده تیپ۳۷ زرهی شیراز): ۷۶۷

عبدالجابر رحمان الاسادی (وزیر حمل ونقل و ارتباطات عراق): ۵۶۶

عبدالجبار شنسل (سپهبد، رئیس ستاد ارتش بعث عراق): ۳۴۴

عبدالجبار ضحاک (وزیر نفت سوریه): ۵۶۵، ۵۷۸، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵

عبدالجبار عمر هانی (سفیر عراق در کویت): ۷۷۶

عبدالحلیم خدام (معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه سوریه): ۳۴، ۵۴، ۵۵، ۹۰، ۲۱۰

عبدالرحمن الشیخ (وزیر آب و کشاورزی عربستان): ۷۱۶

عبدالرحمن العوادی (وزیر بهداشت کویت): ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۵۱۱، ۵۲۱، ۵۴۷، ۶۳۰، ۶۴۲، ۶۷۷، ۷۹۸

عبدالسلام جلود (نخست وزیر لیبی): ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۶۱، ۲۷۶، ۲۷۸

عبدالعاطی العبیدی (وزیر امور خارجه لیبی): ۳۴، ۲۱۱

عبدالعزیز حسین (وزیر مشاور در کابینه کویت، سخنگوی دولت کویت): ۲۴۹، ۵۱۰

عبدالعزیز خویطر (فرستاده پادشاه عربستان به عراق): ۲۸، ۸۴۰

عبدالعزیز راشد (قائم مقام وزیر خارجه کویت): ۶۴۴

عبدالغفار صائق (دبیرکل فرهنگ و تبلیغات منطقه کردنشین عراق): ۵۶۰

عبداللطیف آل زیدان (مدیر اجرایی سازمان منطقه ای محیط زیست دریایی خلیج فارس): ۲۵، ۵۲۲، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۵۸، ۵۷۹

عبداللطیف الجوهری (وزیر دارایی مراکش): ۱۸۷

عبدالله بشاره (دبیرکل شورای همکاری کشورهای عرب حوزه خلیج فارس): ۲۷۸، ۲۷۹، ۸۱۹

عبدالله بن عبدالعزیز (ولیعهد عربستان): ۴۶۳، ۴۶۴

عبدالله حسین بوشیری (رئیس ستاد ارتش یمن شمالی): ۴۷۸، ۴۷۹

عبدالملک الیاسین (معاون وزیر امور خارجه عراق): ۱۶۵، ۷۴۳، ۷۴۴

عبدالملک حسین (معاون وزارت امور خارجه عراق): ۱۵۳

عبدی، قادر (عضو کمیته دفتر سیاسی حزب دمکرات): ۳۰، ۷۵۵

عدنان خیرالله (وزیر دفاع عراق): ۱۱۱، ۱۱۲، ۷۳۶

عرب (فرمانده تیپ۲ لشکر۱۴ امام حسین(ع)): ۷۱۹

عزت ابراهیم الدوری (معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق): ۱۵۲، ۵۲۴

عزت الله، مسیح الله (اسیر ایرانی اردوگاه الرمادی): ۴۸۰

عزیز، ابوبکر (از افراد گروهک رزگاری): ۷۲

عزیزی، احمد (قائم مقام وزیر امور خارجه): ۳۷، ۵۴، ۱۱۰، ۲۶۴، ۲۶۵، ۴۷۷، ۸۳۸، ۸۳۹

عسگراولادی، حبیب الله (وزیر بازرگانی): ۶۴۰

عصمت کتانی (معاون وزیر امور خارجه عراق): ۳۳، ۳۴، ۷۶، ۱۱۵، ۱۱۶، ۲۱۰، ۷۴۳، ۷۴۵

عظیمی (امام جمعه آذرشهر): ۶۸۷

علائی، حسین (از فرماندهان سپاه): ۴۱۵، ۵۰۱، ۸۲۰

علی عبدالله صالح (رئیس جمهور یمن شمالی): ۳۴۹، ۴۷۹

علی ناصر محمد (رئیس جمهور یمن جنوبی): ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۷۸

علیزاده، ابراهیم (عضو دفتر سیاسی کومه له): ۴۷۶، ۷۴۰

علیزاده، ناصر (فرمانده سپاه نقده): ۴۷۳

علیاری (فرمانده تیپ۵۸ ذوالفقار): ۷۵۳

عمر محمد الطیب (معاون رئیس جمهور سودان): ۳۱۹

عموئی، محمدعلی (عضو حزب توده): ۶۲۰

عندلیب، علیرضا (مسئول مهندسی قرارگاه خاتم(ص)): ۴۳۲

عیالی (فرمانده تیپ۳۷ زرهی شیراز): ۷۸۷

غرضی، سیدمحمد (وزیر نفت): ۴۳، ۴۴، ۹۱، ۱۷۷، ۲۰۲، ۲۴۱، ۲۵۲، ۲۶۷، ۲۸۰، ۳۳۴، ۳۸۰، ۴۰۲، ۴۱۱، ۵۵۶، ۵۵۷، ۶۱۵، ۶۴۰

غفوری فرد، حسن (وزیر نیرو): ۶۳۷، ۶۳۸

غلامپور، احمد (معاون قرارگاه کربلا): ۶۷، ۴۱۳، ۴۱۵، ۵۰۱، ۵۶۹، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۷۰، ۷۳۱، ۷۵۰

فؤاد محی الدین (نخست وزیر مصر): ۲۱۷، ۲۱۸

فاضل الغراوی (سفیر عراق در شوروی): ۱۶۵، ۱۶۶، ۲۳۸

فتاحی، منصور (از نیروهای ستاد مشترک ارتش، شهید ترور): ۷۵۶

فراهانی، علی (فرمانده تیپ۲ لشکر۲۱ حمزه): ۵۸۳

فرستاده ویژه کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد به ایران: ۱۸۷

فرشچی، سیدعلی (سفیر ایران در شوروی): ۲۳۸

فروزان (سرهنگ، مسئول لشکر۷۷): ۴۴۹

فوربلورچیان، علی [بیژن فهیمی] (عضو گروه وحدت کمونیستی در خوزستان): ۳۶۵

فهد بن عبدالعزیز (پادشاه عربستان): ۲۸، ۲۷۹، ۴۷۱، ۷۱۶، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱

فیروز، مریم (همسر نورالدین کیانوری): ۱۸۸، ۶۱۹

فیلیپ حبیب (فرستاده ویژه رئیس جمهور امریکا به لبنان): ۴۵، ۶۱۴، ۸۲۶، ۸۵۹

قاسملو، عبدالرحمن (دبیرکل حزب دمکرات کردستان ایران): ۵۶۴، ۸۵۴

قاسمی (مسئول بخش معارف اسلامی دانشگاه اصفهان): ۶۱۵

قاضی عسکر (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۱۰

قربانی، مرتضی (فرمانده لشکر۵ نصر): ۵۹۲، ۷۲۹، ۷۳۳، ۷۵۳، ۷۶۸، ۷۹۰

قزلچی، ملاحسن (عضو حزب توده): ۶۲۱

قلاوند (از مسئولان واحد اطلاعات قرارگاه کربلا): ۳۰۲

کارتر، جیمی: ۸۰۷

کاسترو، فیدل (رهبر کوبا): ۳۶، ۳۷، ۲۴۶، ۲۶۴، ۲۷۳، ۲۷۶، ۳۳۰

کاظم پور اردبیلی، حسین (معاون امور اقتصادی و بین الملل وزارت امور خارجه): ۵۴، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۱۱۱، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۸۷، ۳۸۱

کاظمی، احمد (فرمانده قرارگاه کربلا): ۴۷، ۱۲۱، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۵۵، ۵۶۹، ۵۹۲، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۳۳، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۶۷، ۷۹۰، ۸۰۹، ۸۱۰

کریمی نوری (مسئول بنیاد امور مهاجرین جنگی): ۱۲۵

کریمیان (سرهنگ): ۶۷۰، ۷۳۱

کریمیان، ملامحمد (روحانی اهل سنت سنندج، شهید ترور): ۷۰۰

کفیل وزارت امور خارجه هند: ۱۳۸

کلارستاقی (سرهنگ): ۵۸۳، ۵۹۱، ۵۹۲، ۷۵۰

کلمبو، امیلیو (وزیر امور خارجه ایتالیا): ۵۱۳

کلیتون، رابرت (مدیر بخش خاور نزدیک و جنوب آسیای سازمان سیا):۸۵۹

کمال حسن علی (معاون نخست وزیر، وزیر امور خارجه مصر): ۲۶۰، ۳۱۹، ۵۶۷

کمالان، علی اکبر (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۲

کنعانی (فرمانده بسیج و سپاه مستقر در لبنان و سوریه): ۲۱۵

کوانت، ویلیام (مشاور امنیتی سابق امریکا، رئیس بخش خاورمیانه دانشگاه بروکینز): ۲۵۰

کوچک زاده (سرهنگ، فرمانده ژاندارمری): ۲۷۳، ۲۸۷

کوردوز، دیگه گو (معاون دبیر کل سازمان ملل): ۲۶، ۶۴۲، ۶۵۶

کورونادو، گارسیا (نماینده وزیر نفت ونزوئلا): ۲۰۲

کوزنتسوف، واسیلی (معاون اول شورای عالی اتحاد شوروی، معاون اول رئیس مجلس عالی شوروی): ۴۷۸، ۴۸۸

کوسه چی، محمدحسن (معاون لشکر۷ ولی عصر(عج)): ۵۸۳

کوهستانی، قربان (بسیجی): ۴۹۹

کویش، مارشال (نایب رئیس شورای صلح جهانی، رئیس جمهور سابق پرتغال): ۳۳۰، ۳۳۱

کهل، هلموت: ۴۶۲

کیانوری، نورالدین (دبیرکل حزب توده): ۶۲، ۱۸۸، ۳۷۸، ۴۶۹، ۴۸۶، ۵۲۷، ۵۶۱، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۳، ۶۵۴

کیانی، مهدی (از فرماندهان سپاه): ۷۳۱، ۷۵۰

کیپریانو، اسپیروس (رئیس جمهور قبرس): ۲۱۲

کیم ایل سونگ (رئیس جمهور کره شمالی): ۷۲، ۷۳، ۶۴۴

کیم زه سوک (معاون سیاسی وزارت امور خارجه کره شمالی): ۹۷، ۱۱۱، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸

کی منش، تقی (عضو حزب توده): ۶۲۰

کیهان، مهدی (عضو حزب توده): ۶۲۰

گاندی، ایندیرا (نخست وزیر هند): ۳۳، ۳۶، ۳۸، ۷۶، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۱، ۱۳۹، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۲۳، ۲۳۶، ۲۴۶، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۷۹، ۳۱۸، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۴۹، ۳۵۰، ۴۷۰

گرومیکو، آندره (وزیر امور خارجه شوروی): ۲۳۸

گلپایگانی، محمدرضا (آیت الله، مرجع تقلید): ۵۷۶، ۵۷۷

گلدواتر، باری (سناتور امریکایی): ۸۲۷

گنشر، هانس دیتریش (وزیر امور خارجه آلمان): ۲۰۰، ۲۰۳

لر، عبدالکریم (فرمانده سپاه پاسداران دورود): ۱۱۹

لطیف نظیف جاسم (وزیر فرهنگ و اطلاعات عراق): ۴۲۱، ۴۲۲، ۸۰۵

لواسانی، محمدحسین (مدیرکل افریقا و آسیای وزرات امور خارجه): ۵۴، ۱۸۷

مؤمنیان (مسئول طرح و عملیات قرارگاه خاتم(ص)): ۳۰۲

مارتینز (وزیر تجارت خارجی نیکاراگوئه): ۵۴

مانع سعید العتیبه (وزیر نفت امارات متحده عربی): ۴۳، ۱۴۰، ۱۵۴، ۱۶۶، ۱۶۷، ۲۱۳، ۲۶۷، ۳۳۵، ۳۵۱

محتشمی پور، سیدعلی اکبر (سفیر ایران در سوریه): ۵۴، ۱۱۰، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۵۱، ۶۵۲

محلاتی، محمدجعفر (نماینده ناظر ایرانی در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد): ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۲۶۸

محمد القادر عبدالرحمن (از فرماندهان ارتش عراق): ۵۴۴

محمد بن طلال (برادر ملک حسین شاه اردن): ۶۸۰

محمد حسین (وزیر مسکن و ساختمان عراق): ۹۸

محمد سعید رابعی (مدیرکل بانک مرکزی اردن): ۴۹۷

محمد صدیق بن یحیی (وزیر امور خارجه سابق الجزایر): ۱۶۳

محمدباقر صدر (آیت الله): ۳۸۶، ۳۸۷، ۵۱۶، ۶۶۶

محمدزاده، رفعت (عضو حزب توده): ۶۲۰

محمدزاده، صابر (عضو حزب توده): ۶۲۰

محمدی (مسئول دفتر مشاورت امام در نیروی هوایی): ۵۴۳

محمدی ری شهری، محمد (رئیس شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی): ۶۰۸

محمدی، منوچهر (معاون نخست وزیر، سرپرست دفتر خدمات حقوقی بین المللی جمهوری اسلامی): ۱۴۹، ۱۵۰

محمودی بهبهانی، عبدالحسین (امام جمعه دورود): ۱۱۹، ۱۲۰

مدافع، بیژن (شهید ترور): ۵۵۶، ۷۷۵

مدنی (حجت الاسلام، امام جمعه بوشهر): ۲۸۷

مرزوقی (وزیر دارایی عراق): ۱۳۸، ۱۸۷

مرعشی نجفی، شهاب الدین (آیت الله، مرجع تقلید): ۵۷۶

مروان القاسم (نخست وزیر اردن): ۱۵۳

مزینانی (از مسئولان سپاه): ۵۹۲

مسئول دایره سیاسی ایدئولوژی ناحیه ژاندامری خوزستان: ۲۸۷

مسئول روابط عمومی نهضت سوادآموزی اشنویه: ۵۱

مسعود، علیرضا (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۰۹، ۶۱۰

مصدق، محمد: ۶۱۹، ۶۲۰

معرفت جو، اصغر (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ): ۲۳۰، ۵۰۲، ۷۲۴، ۸۱۱، ۸۲۰

معزی (خلبان) (از عوامل فرار بنی صدر): ۶۱۰، ۶۱۱

معمر قذافی (رهبر لیبی): ۱۱۸، ۱۶۲، ۱۶۳، ۲۲۰، ۵۴۷، ۵۴۸

معین پور (فرمانده نیروی هوایی ارتش): ۵۱۸، ۵۴۳

مفید (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۵۸۳، ۵۹۲

مقدم، حسن (از فرماندهان سپاه): ۴۳۲

ملک حسین (شاه اردن): ۳۷، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۲۸، ۲۲۲، ۲۷۶، ۲۷۷، ۳۴۷، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۸۸، ۶۱۴، ۷۹۶

ملکوتی، مسلم (آیت الله، امام جمعه تبریز): ۶۸۷

منتظری، حسینعلی (آیت الله): ۱۸۲، ۱۸۴، ۵۷۶، ۵۹۵، ۵۹۶، ۶۲۰، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۹۴، ۸۳۸

منصوری، جواد (معاون فرهنگی وزیر امور خارجه): ۸۰۴، ۸۵۷

منفرد نیاکی، مسعود (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۴۳۳

موتاپیچ، عبدالله (معاون رئیس هیئت اعزامی یوگسلاوی به عراق): ۹۸

موحدی کرمانی، محمدعلی (امام جمعه باختران): ۱۹۹

موریم، فریبرز (شهید کلیمی اهل شیراز): ۵۱

موسوی (مسئول سپاه رودبار، شهید ترور): ۶۰۷

موسوی (معاون بنیاد امور مهاجرین استان اصفهان): ۸۰۲، ۸۰۳

ص: ۹۴۷

موسوی (نماینده امام در غرب کشور): ۲۳۴

موسوی اردبیلی، سیدعبدالکریم (آیت الله، رئیس دیوان عالی کشور): ۷۵، ۷۶، ۱۴۸، ۳۶۷، ۴۰۱، ۴۸۵، ۴۸۶، ۵۷۷

موسوی تبریزی، سیدحسین (دادستان کل انقلاب اسلامی): ۶۲، ۱۸۸، ۲۸۷، ۴۰۱، ۵۲۷، ۶۵۴

موسوی قویدل (مسئول رکن۳ نیروی زمینی ارتش): ۳۵۷، ۳۵۸، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۳۲، ۶۷۰، ۷۳۱، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۱، ۸۰۹

موسوی، ابوالفضل (راوی قرارگاه نصر): ۷۱۰، ۷۲۹

موسوی، حسین (عضو جنبش امل لبنان): ۴۹۹

موسوی، کمال (راوی تیپ سیدالهشدا(ع)): ۷۸۷

موسوی، میرحسین (نخست وزیر): ۲۴، ۳۶، ۳۷، ۴۶، ۵۳، ۵۴، ۸۵، ۹۶، ۹۷، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۵، ۱۳۷، ۱۴۷، ۱۸۵، ۲۰۷، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۷۳، ۲۷۸، ۲۹۲، ۲۹۵، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۳۱، ۳۳۲،۳۳۳، ۳۵۰، ۳۵۷، ۳۶۰، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۹۵، ۴۰۱، ۴۴۲، ۴۷۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۷۸، ۶۷۳، ۶۹۴، ۷۵۷، ۷۶۰، ۷۹۵، ۷۹۶، ۸۱۵، ۸۵۵، ۸۵۶

موسیف، لازار (وزیر امور خارجه یوگسلاوی): ۳۳، ۷۶، ۸۶، ۸۷، ۹۶، ۹۸، ۱۱۸، ۲۳۹

میتران، فرانسوا (رئیس جمهور فرانسه): ۱۳۹، ۵۸۸

میرزا کوچک خان جنگلی: ۲۵۷

میرزا طاهری، رضا (معاون نخست وزیر و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران): ۲۵، ۲۶، ۵۲۲، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۸۷، ۶۴۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۷۹۷

میرسلیم، مصطفی (مشاور عالی رئیس جمهور): ۱۳۷، ۵۱۸، ۵۴۳

میرمهدی (معاون حقوقی و امور مجلس وزارت امور خارجه): ۱۸۷

میشل عفلق (دبیرکل و بنیان گذار حزب بعث): ۶۴۰، ۶۴۱

ناصری (فرمانده تیپ۲ لشکر۷۷ خراسان): ۶۰۳، ۷۵۲، ۷۶۷

ناطق نوری، علی اکبر (وزیر کشور): ۲۰۹، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۹۱

ناظمی، هوشنگ (عضو حزب توده): ۶۲۰

نایرووه (رهبر انقلاب نیکاراگوئه): ۲۶۱، ۲۶۲

نایف حواتمه (دبیرکل جبهه دمکراتیک برای آزای فلسطین): ۵۷

نبوی، بهزاد (وزیر صنایع سنگین): ۶۳۷

نجفیان (فرمانده گردان فتح): ۶۹۹

نظران، محمدعلی (دبیر شورای عالی دفاع): ۲۸۸

نعمتی (راوی لشکر۳۱ عاشورا): ۷۲۳

نعیم حداد (رئیس مجلس ملی عراق، سخنگوی شورای ملی عراق): ۴۱۲، ۴۴۴، ۴۷۸، ۴۸۸، ۵۹۸

نگوما، مارک (دبیرکل اوپک): ۲۶۷، ۳۵۱

نگهدار، فرخ (از رهبران چریک های فدایی خلق): ۱۸۸

نماینده مریوان در مجلس شورای اسلامی: ۶۹۰

نوابی (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۶۷۰

نوچپان (شهید): ۱۹۶

نوری اسماعیل (نماینده عراق در اتحادیه عرب): ۷۴۴

نیخانف، نیکلای (نخست وزیر شوروی): ۱۱۶، ۴۶۳، ۴۹۱، ۶۷۹

نیک فرد (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۶۰۳

نیوشاعی (سرهنگ، از فرماندهان ارتش): ۵۹۲

وزیر ورزش و جوانان ماداگاسکار: ۵۷۸

وست، فرانسیس جی (معاون وزارت دفاع امریکا): ۲۶۸

ولایتی، علی اکبر (وزیر امور خارجه): ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۸، ۷۳، ۷۴، ۷۶، ۸۶، ۸۷، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۳۷، ۱۵۲، ۱۸۷، ۱۸۹، ۲۱۰، ۲۲۱، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۸۱، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۴۸، ۳۵۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۵۲۷، ۵۶۵، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۷۴، ۶۹۴، ۷۱۱، ۷۵۷، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸

ولگرهان (رئیس بخش تجارت خارجی وزارت اقتصاد آلمان غربی): ۳۸۲

هاج احمد هاجر (از مقامات محیط زیست قطر): ۵۸۷

هاشمی (معاون سیاسی استانداری کردستان): ۵۴۱، ۵۴۲

هاشمی رفسنجانی، اکبر (رئیس مجلس، نماینده امام در شورای عالی دفاع، رهبر حزب جمهوری اسلامی، سخنگوی شورای عالی دفاع، امام جمعه موقت تهران) ۵۲، ۵۳، ۶۱، ۸۳، ۸۴، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۰۱، ۲۰۶، ۲۱۸، ۲۲۰، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۳۳۲، ۳۳۴، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۴۰۱، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۴۰، ۴۴۷، ۵۲۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۶۰۳، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۷۱۱، ۷۴۱، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۸۰۶، ۸۱۷، ۸۳۳

هاشمی، سیدمصطفی (وزیر صنایع): ۶۳۷

هالیدی، فرد (مفسر انگلیسی): ۳۵۰، ۸۴۳

هایمر، هرمان (سفیر آلمان غربی در عراق): ۵۲۴

هجری، مصطفی (عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان): ۴۶۱، ۴۷۶

هرد، داگلاس (معاون وزیر امور خارجه انگلیس): ۴۸۹، ۵۱۲، ۵۲۳

هشام صباح الفخری (فرمانده سپاه چهارم عراق): ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۳۴۴، ۸۰۶، ۸۱۷

همام عبدالخالق (معاون سازمان انرژی اتمی عراق): ۴۷۱

همت، محمدابراهیم (فرمانده سپاه۱۱ قدر، فرمانده قرارگاه مشترک نجف از سپاه): ۴۷، ۱۴۳، ۳۸۵، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۲، ۴۳۳، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۸۵، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۷۰، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۵۱، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۸۰۹، ۸۱۱، ۸۲۰

هنردوست، عباس (معاون وزیر نفت): ۴۴، ۲۸۰

هوبلن، جیم (دستیار سردبیر اخبار خارجی واشنگتن پست): ۷۱۷

هولکومب (فرمانده ناوگان هفتم امریکا): ۵۶۱

هونکر، جان (نماینده صلیب سرخ در خاورمیانه): ۱۵۲

یاسر عرفات (رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین): ۳۶، ۸۹، ۲۶۳، ۳۱۹، ۳۳۰، ۴۷۰، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۴۴، ۵۶۰

یاسوهیرو ناکا زونه (نخست وزیر ژاپن): ۲۵۱، ۳۸۱

یاغچیان، مرتضی (معاون لشکر ۳۱ عاشورا): ۶۸۴

یزدی، محمد (حجت الاسلام، نائب رئیس مجلس): ۱۹۹

مکان ها

آبادان: ۲۳، ۳۸، ۵۰، ۵۳، ۷۱، ۸۱، ۹۵، ۱۰۸، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۳۰، ۱۳۹، ۱۴۶، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۹، ۱۷۸، ۱۹۱، ۲۰۵، ۲۵۵، ۲۸۹، ۲۹۷، ۳۱۳، ۳۱۶، ۳۲۵، ۳۴۱، ۳۶۵، ۳۷۳، ۳۸۵، ۳۸۶، ۴۱۷، ۴۴۹، ۴۵۱، ۴۹۳، ۵۱۵، ۵۷۱، ۵۸۶، ۵۹۴، ۵۹۵، ۶۰۴، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۳۵، ۶۴۸، ۶۶۰، ۶۸۸، ۷۱۲، ۸۱۲، ۸۴۷

آباده: ۵۰، ۴۰۷، ۶۳۶، ۸۳۲

آبدانان: ۲۳۱، ۵۱۶

آبیک قزوین: ۱۵۹

آذرشهر: ۶۸۷

آران و بیدگل: ۶۹

آرژانیتن: ۵۹، ۶۰

آزادشهر: ۶۲۹

آستارا: ۵۰، ۵۲

آستانه اشرفیه: ۲۸۸، ۳۲۶، ۵۵۶، ۸۳۶

آشتیان: ۵۰

آغاجری: ۳۶۵

آلمان شرقی: ۴۸۸، ۵۱۰، ۵۲۹، ۷۳۶، ۷۹۸، ۷۹۹

آلمان غربی (فدرال): ۴۰، ۴۱، ۸۹، ۱۵۲، ۱۵۳، ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۵۱، ۲۸۱، ۳۱۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۴۷، ۴۹۰، ۵۲۴، ۵۲۹، ۸۲۹

امریکا: اکثر صفحات

آمل: ۳۲۶، ۸۳۲، ۸۳۵، ۸۳۶

آنکارا: ۱۵۱، ۶۴۵، ۶۶۱

آنگولا: ۳۲۹، ۳۳۰

ابرقو: ۱۰۷، ۵۵۳، ۶۰۰، ۷۵۳

ابوظبی: ۳۶، ۱۴۰، ۲۸۲، ۵۱۱، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۵۷، ۵۵۹، ۵۹۹، ۶۱۷، ۸۵۹

ابهر: ۵۰، ۱۰۷

اتریش: ۲۱۷، ۳۲۰

اراک: ۵۰، ۸۲، ۱۹۱، ۱۹۲، ۸۳۶

اربیل: ۱۶۹

ارتفاع۱۰۲: ۵۹۲، ۶۶۰

ارتفاع۱۰۳: ۷۰۶، ۷۲۳

ارتفاع۱۰۵: ۵۸۳

ارتفاع۱۱۰: ۷۰۶، ۷۲۳

ارتفاع۱۱۲: ۲۱، ۲۲، ۲۳۰، ۵۸۵، ۵۹۱، ۵۹۲، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۲۳، ۷۲۵، ۷۳۰، ۷۵۰، ۷۵۲، ۷۶۶، ۷۸۷، ۷۹۱، ۸۰۱، ۸۱۱

ارتفاع۱۱۴: ۵۹۲

ارتفاع۱۱۵: ۱۲۲، ۶۰۴

ارتفاع۱۲۳: ۷۵۱

ارتفاع۱۲۵: ۶۶

ارتفاع۱۲۹: ۵۹۴، ۶۶۰، ۷۳۳، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۳، ۷۶۵، ۸۰۹

ارتفاع۱۳۴: ۲۳۰

ارتفاع۱۳۵: ۲۱، ۱۲۲، ۶۰۴، ۶۶۰، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۹، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰

ارتفاع۱۳۹: ۱۲۲، ۵۰۲، ۶۰۴، ۷۰۳، ۷۱۹، ۷۲۰

ارتفاع۱۴۰: ۲۱، ۷۲۴

ارتفاع۱۴۱: ۷۶۶

ارتفاع۱۴۲: ۲۱، ۲۲، ۷۰۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۶۶

ارتفاع۱۴۳: ۲۱، ۲۲، ۶۶، ۵۹۱، ۵۹۴، ۷۰۶، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۸، ۷۸۸، ۷۹۰

ارتفاع۱۴۵: ۲۳۰، ۴۳۲، ۵۹۴، ۷۰۶، ۷۱۱، ۷۱۸، ۷۲۳، ۷۲۹، ۷۴۹، ۷۵۱، ۷۶۸، ۷۸۸، ۷۹۰

ارتفاع۱۴۶: ۲۱، ۲۲، ۶۶، ۲۳۰، ۵۹۱، ۷۱۰، ۷۲۴، ۷۳۰، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۶۶

ارتفاع۱۵۲: ۷۵۱

ص: ۹۴۹

ارتفاع۱۶۴: ۶۶

ارتفاع۱۶۵: ۲۱، ۲۲، ۶۶، ۴۳۱، ۵۰۲، ۵۹۴، ۶۶۰، ۶۹۸، ۷۱۰، ۷۲۲، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۳، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۳، ۷۹۰

ارتفاع۱۶۷: ۲۳۰

ارتفاع۱۷۳: ۶۶

ارتفاع۱۷۵: ۶۶، ۱۲۲، ۴۳۱، ۵۸۳، ۶۰۳، ۶۸۶، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۲۰، ۷۲۱، ۸۰۹

ارتفاع۱۷۸: ۶۶، ۴۳۱، ۴۳۳، ۵۹۲، ۶۹۸، ۷۰۴، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۵۱

ارتفاع۱۸۷: ۵۰۲

ارتفاع۴۰۰: ۴۹

ارتفاع۸۰: ۶۶۰

ارتفاع۸۶: ۶۶۰

ارتفاع۹۲: ۵۸۳، ۵۹۲

ارتفاع۹۳: ۶۶۰

ارتفاع تیغه ای: ۷۵۱

ارتفاعات (جبل) فوقی: ۲۰، ۴۷، ۴۸، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۲۳۱، ۲۸۳، ۳۰۲، ۴۱۴، ۴۲۷، ۵۸۳، ۵۸۶، ۵۹۱، ۷۳۲، ۷۶۸، ۷۹۰

ارتفاعات آویهنگ: ۵۰۶

ارتفاعات الله اکبر: ۴۴۸

ارتفاعات پیرنه (ایتالیا): ۶۶۱

ارتفاعات چنانه: ۴۹

ارتفاعات حمرین: ۲۰، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۴۳، ۱۴۴، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۸۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۲۷، ۵۸۳، ۵۹۱، ۶۰۴، ۶۵۹، ۶۸۵، ۷۲۳، ۷۳۲، ۷۵۷، ۷۶۷، ۷۶۸

ارتفاعات خارستان: ۵۸۶

ارتفاعات خورنج: ۸۳۳

ارتفاعات درمان: ۵۰۷

ارتفاعات عیسی کندی: ۶۵۰

ارتفاعات کیسلان: ۵۰۷

ارتفاعات والیو (ولیو): ۵۸۶

اردبیل: ۱۰۷، ۱۸۹، ۳۲۶، ۴۰۷، ۵۳۰، ۵۳۶، ۶۳۶، ۷۱۲

اردکان: ۱۹۸، ۵۰۴، ۵۳۳، ۷۱۲

اردن: ۴۱، ۴۲، ۵۸، ۸۹، ۹۰، ۹۳، ۱۱۷، ۱۲۸، ۱۵۳، ۱۶۵، ۱۸۲، ۲۳۹، ۲۷۶، ۳۹۹، ۴۰۴، ۴۹۷، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۸۸، ۶۸۰، ۷۱۴، ۷۳۵، ۷۳۷، ۷۸۲، ۷۹۶، ۸۳۱، ۸۶۱

اردوگاه الرمادی (عراق): ۴۸۰

اردوگاه بجنورد: ۲۴۵، ۲۴۶

اردوگاه پرندک: ۵۳۱

اردوگاه حشمتیه: ۲۴۵

اردوگاه شتیلا: ۲۹۲

اردوگاه صبرا: ۲۹۲

اردوگاه طریق القدس: ۲۴۵، ۲۴۶

اردوگاه کرج: ۸۳۲

ارسباران: ۱۸۹، ۵۳۰، ۵۳۶

ارسنجان: ۸۳۲

ارومیه: ۲۹، ۵۱، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۸۰، ۱۹۵، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۳۲، ۲۴۴، ۲۵۶، ۳۱۵، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۷۶، ۳۸۸، ۴۱۸، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۶۸، ۵۰۷، ۵۷۱، ۶۰۵، ۶۵۰، ۶۶۲، ۶۸۸، ۷۱۶، ۷۴۳، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۹۲، ۸۱۴، ۸۲۳، ۸۵۳، ۸۵۴

اروندرود [شط العرب]: ۴۰، ۸۱، ۶۵۶

ازنا: ۱۵۸

اسپانیا: ۵۶۰

استان آذربایجان شرقی: ۶۸، ۱۹۷، ۳۲۷، ۵۳۴، ۵۷۸، ۶۲۰

استان آذربایجان غربی: ۳۰، ۹۵، ۱۰۸، ۱۲۵، ۲۰۵، ۳۱۴، ۴۱۷، ۴۶۰، ۴۷۵، ۵۴۱، ۵۷۲، ۶۲۸، ۶۳۸، ۵۴۹، ۶۶۱، ۶۷۱، ۶۷۲، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۹۲

استان اصفهان: ۳۲، ۱۲۵، ۱۵۷، ۴۰۷، ۴۲۵، ۶۰۸، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۳۵

استان ایلام: ۴۷، ۶۵، ۶۷، ۱۲۵، ۱۵۹، ۲۸۳، ۳۱۳، ۴۱۴، ۴۲۷، ۵۱۶، ۵۸۳، ۵۴۹، ۶۷۱

استان بوشهر: ۱۰۷، ۱۲۵، ۱۵۸، ۲۳۲، ۵۰۴، ۵۵۳، ۵۵۷

استان تهران: ۴۰۸، ۵۳۰

استان چهارمحال و بختیاری: ۶۸، ۱۵۸، ۱۹۱، ۴۲۵

استان خراسان: ۲۰، ۱۹۷، ۲۳۱، ۳۶۶، ۴۳۴، ۵۰۴، ۵۳۰، ۶۲۰، ۶۳۹

استان خوزستان: ۳۲، ۵۳، ۶۵، ۷۲، ۷۴، ۸۲، ۱۰۸، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۲۵، ۱۹۲، ۲۱۹، ۲۵۶، ۲۸۶، ۲۹۷، ۳۶۵، ۳۶۶، ۴۱۳، ۴۲۹، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۹، ۶۷۱، ۶۸۸، ۷۸۳، ۸۰۴

استان سلیمانیه (عراق): ۱۷۰، ۱۷۸، ۲۴۴، ۲۵۵، ۲۷۲، ۳۴۱، ۵۵۱، ۵۶۳

استان سمنان: ۵۳۱، ۵۳۴، ۷۱۲، ۷۱۳

استان فارس: ۹۵، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۲۵، ۱۵۸، ۱۸۸، ۲۳۲، ۳۸۵، ۳۹۷، ۴۳۴، ۴۷۷، ۵۰۴

استان کردستان: ۳۰، ۲۳۳، ۴۱۷، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۸۵، ۴۸۶، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۵۲، ۵۵۵، ۵۶۴، ۵۷۲، ۶۰۶، ۶۲۱، ۶۲۸، ۶۶۱، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۸۹، ۶۹۰، ۷۴۰، ۷۵۵، ۸۵۵

استان کرمانشاه (باختران): ۳۰، ۱۲۵، ۱۷۹، ۱۸۱، ۱۹۷، ۴۹۵، ۶۷۱

استان کهکیلویه و بویراحمد: ۱۵۸، ۲۳۲، ۵۰۴

استان گیلان: ۳۱، ۵۰، ۱۰۷، ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۵۸، ۳۲۶، ۳۷۷، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۲۱، ۴۳۵، ۴۷۸، ۴۹۴، ۵۰۷، ۵۵۲، ۶۰۷، ۶۲۹، ۸۳۲

استان لرستان: ۱۰۸

استان مازندران: ۳۱، ۱۵۸، ۱۹۶، ۲۳۲، ۳۲۶، ۳۷۷، ۳۸۵، ۳۹۷، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۱۸، ۴۲۱، ۴۷۸، ۴۹۴، ۵۵۲، ۵۵۶، ۶۰۷، ۶۳۷، ۶۸۷، ۷۳۸، ۸۳۲

استان مرکزی: ۲۳۲

استان هرمزگان: ۵۱۷، ۵۱۸، ۶۱۶، ۶۲۷

استان همدان: ۱۵۹، ۲۵۳

استان یزد: ۳۲۵، ۵۳۲

استهبان: ۱۹۰، ۴۰۷، ۷۱۲، ۸۳۲

اسدآباد: ۱۵۹

اسرائیل (رژیم اشغالگر قدس): ۳۴، ۳۵، ۵۶، ۵۸، ۵۹، ۶۱، ۷۱، ۸۶، ۸۹، ۹۰، ۹۶، ۹۷، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۵۳، ۱۸۲، ۱۸۴، ۲۱۱، ۲۲۴، ۲۵۰، ۳۳۸، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۱۹، ۴۷۱، ۴۸۳، ۵۳۰، ۵۶۵، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۸، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۶۷، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۶۱، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۸، ۸۴۳، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱

اسکو: ۱۰۷

اسلام آباد (پاکستان): ۳۴۹

اسلام آباد: ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۷۹، ۱۸۹، ۴۰۴

اسلامشهر: ۵۱۵

اشنویه: ۳۰، ۵۱، ۷۲، ۲۰۵، ۲۸۵، ۵۴۱، ۶۰۶، ۶۳۹، ۶۵۰، ۶۶۱، ۶۷۲، ۶۸۹، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۷۲، ۸۰۲، ۸۲۳

اصفهان: ۴۹، ۹۴، ۱۵۹، ۱۶۱، ۲۰۶، ۲۹۶، ۴۲۵، ۴۹۶، ۵۰۴، ۵۳۱، ۵۴۲، ۶۹۰، ۷۳۷، ۷۷۵، ۸۲۴، ۸۳۶

افریقای جنوبی: ۳۵، ۷۴، ۱۸۲، ۲۲۴، ۲۹۱، ۳۳۸، ۴۱۹

افغانستان: ۶۴، ۷۴، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۶۳، ۲۶۸، ۲۹۲، ۳۳۸، ۴۱۰، ۴۱۹، ۵۲۵، ۵۲۷، ۵۸۹، ۶۵۳، ۶۵۴

اقلید: ۵۰، ۱۰۷

اقیانوس آرام: ۵۶۱

اقیانوس هند: ۲۲۴، ۳۳۸، ۵۲۹، ۵۶۱، ۶۳۲

الجزایر: ۳۴، ۳۷، ۵۵، ۸۹، ۹۰، ۱۰۲، ۱۱۵، ۱۱۹، ۱۲۸، ۱۳۲، ۱۴۱، ۱۵۰، ۱۶۳، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۴، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۷، ۲۰۱، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۳۶، ۲۴۰، ۲۵۲، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۳، ۳۰۰، ۳۳۰، ۳۳۴، ۳۴۹، ۳۵۲، ۴۴۵، ۸۴۱

الجزیره: ۵۷، ۸۹، ۱۰۲، ۱۱۸، ۱۸۷، ۳۸۸

السالوادور: ۷۴، ۱۸۶، ۴۱۹

الشتر: ۱۰۷

العماره: ۶۶، ۳۶۰، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۷۱، ۵۶۶، ۷۶۲

الیگودرز: ۱۰۷، ۲۴۵

امارات متحده عربی: ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۴۳، ۸۹، ۱۰۳، ۱۱۸، ۱۴۰، ۱۵۴، ۱۶۶، ۲۰۱، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۲۱، ۲۲۴، ۲۴۰، ۲۶۷، ۳۰۸، ۳۲۱، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۵۱، ۴۷۹، ۴۹۰، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۶۸، ۵۷۹، ۵۹۸، ۶۱۷، ۶۴۲، ۶۶۵، ۷۸۲، ۷۹۶، ۷۹۷، ۸۴۳

امان: ۱۵۳، ۲۳۹، ۴۸۹، ۴۹۷، ۵۸۸

املش: ۳۲۵

اندونزی: ۱۰۳، ۱۴۱، ۱۸۳، ۲۰۱، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۴۰، ۳۰۸، ۳۵۲، ۵۶۷

اندیمشک: ۱۷۱

انگلیس (انگلستان؛ بریتانیا): ۲۵، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۹۰، ۹۱، ۱۰۴، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۵۵، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۵۱، ۳۰۸، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۵۲، ۴۶۲، ۴۸۵، ۴۸۹، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۵۹، ۵۶۷، ۶۱۹، ۶۳۱، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۵۷، ۶۹۶، ۷۱۸، ۷۸۲، ۷۸۳، ۸۴۳، ۸۵۸

اوگاندا: ۳۱۶

اهر: ۱۸۹، ۴۰۷، ۵۳۰، ۵۳۶، ۸۳۲

اهواز [الأحواز]: ۴۹، ۱۲۶، ۱۷۱، ۲۱۹، ۲۳۳، ۲۸۷، ۳۶۵، ۴۲۴، ۴۴۱، ۴۸۰، ۶۱۶، ۶۴۸، ۸۳۳

ایالت تگزاس: ۲۶

ایتالیا: ۸۹، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۶۲، ۴۶۷، ۴۹۴، ۵۱۳، ۸۲۹، ۸۳۱، ۸۴۳

ایذه: ۱۵۸، ۲۵۶، ۶۹۰

ایران: اکثر صفحات

ایرلند شمالی: ۱۸۶

ایسلند: ۶۸۰

ایلام: ۲۳، ۱۴۶، ۱۶۹، ۲۵۵، ۲۷۳، ۳۴۱، ۵۰۴، ۵۴۹

ایوان غرب: ۳۱۳

بابل: ۳۱، ۱۰۸، ۱۵۸، ۲۳۱، ۲۸۵، ۳۷۷، ۴۷۷، ۴۸۴، ۵۵۲، ۵۵۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

بابلسر: ۳۱، ۸۲، ۲۳۲، ۳۷۷، ۴۰۷، ۴۲۱، ۵۵۶، ۶۱۰

بافت: ۶۹

بافق: ۱۶۱

باکو: ۵۲۷

بانکوک: ۶۲۶

بانه: ۱۸۱، ۳۱۳، ۳۷۶، ۴۷۳، ۴۷۴، ۵۴۱، ۵۶۳، ۵۷۲، ۶۳۹، ۷۱۳، ۷۱۵، ۷۳۸

بجنورد: ۶۸، ۱۹۲، ۲۴۵، ۳۱۵، ۳۲۷

بحرین: ۲۵، ۲۶، ۵۷، ۱۰۳، ۱۱۴، ۱۲۸، ۱۴۰، ۱۷۴، ۱۷۵، ۴۸۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۵۸، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۷۹، ۵۸۷، ۵۹۸، ۶۱۷، ۶۳۰، ۶۴۲، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۷۸، ۶۹۲، ۷۱۶، ۷۳۴، ۷۴۶، ۷۹۶، ۷۹۷

بخش سورسور کامیاران: ۳۷۶

بدره: ۲۳۱

برازجان: ۱۰۸، ۱۵۸، ۳۲۷، ۵۱۵، ۵۳۴، ۵۳۷، ۶۳۶، ۷۵۳، ۸۳۲

بردسیر: ۶۹

برزیل: ۵۸۶، ۷۸۲

برلین: ۳۵۲

بروجرد: ۱۵۸، ۱۹۲، ۲۳۳، ۴۶۱، ۷۷۵

بروجن: ۱۰۷، ۵۳۴

بروکسل: ۴۶۲

بستان: ۴۱۷

بصره: ۳۲، ۴۰، ۶۷، ۷۴، ۱۰۸، ۳۰۵، ۳۰۷، ۳۶۱، ۳۸۶، ۳۸۷، ۴۱۳، ۴۱۴، ۵۲۱، ۵۴۴، ۵۶۶، ۵۸۶، ۷۳۶، ۷۶۲، ۸۰۵، ۸۱۷

بعلبک (لبنان): ۲۱۵، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۳۰، ۷۹۹، ۸۲۹

بغداد: ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۵۵، ۵۸، ۶۰، ۶۴، ۷۱، ۷۳، ۷۶، ۷۹، ۸۸، ۹۶، ۹۸، ۱۱۲، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۵۳، ۱۶۹، ۱۷۳، ۱۸۳، ۲۰۷، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۴، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۹، ۲۹۳، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۴، ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۱۳، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۳، ۳۲۹، ۳۳۷، ۳۴۸، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۵، ۳۶۱، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۸۰، ۳۹۲، ۴۰۰، ۴۱۰، ۴۱۳، ۴۴۲، ۴۶۴، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۶، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۳۶، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۸، ۶۲۶، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۴۰، ۶۴۵، ۶۵۶، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۷۳۵، ۷۳۷، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۷۶، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۹۶، ۸۰۲، ۸۰۵، ۸۱۹، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۶۱

بکره جو: ۳۸۶

بلژیک: ۶۴۱

بلگراد: ۳۳، ۸۶، ۸۷، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۱۵، ۱۱۷، ۴۶۳، ۴۹۱

بم: ۶۹، ۴۰۷

بن: ۴۶۲

بناب: ۴۰۷، ۶۳۶

بندر البکر: ۸۱۳

بندر امام خمینی: ۱۷۷، ۱۷۸، ۲۵۰، ۲۵۱، ۳۶۳، ۶۱۸، ۷۴۶، ۷۹۶، ۸۱۲

بندر انزلی: ۷۲، ۳۲۶، ۵۵۲، ۶۲۹، ۷۴۱، ۸۱۵

بندر بانیاس: ۴۰، ۴۵، ۶۸۰

بندر ترکمن: ۱۹۷، ۲۸۴، ۴۷۷، ۸۱۵

بندر دیّر: ۵۰، ۶۳۶

بندر دیلم: ۷۵۳

بندر شعیبیه (کویت): ۶۳۵، ۸۳۱

بندر ظهران (عربستان): ۴۴۵

بندرعباس: ۸۲، ۱۹۲، ۴۹۴، ۵۰۸، ۵۱۷، ۵۳۱، ۵۴۳، ۷۳۷، ۸۳۲

بندر عقبه: ۴۱، ۷۹۶

بندر گناوه: ۶۳۶، ۷۱۲، ۷۵۳

بندر ماهشهر: ۵۳، ۲۸۴، ۳۶۵، ۶۱۸، ۷۴۶، ۷۹۶، ۸۱۵

بندر مینا سلمان: ۶۷۸

بندر یومورتالیک (ترکیه): ۴۰، ۳۲۱، ۶۸۰

بنگلادش: ۸۹، ۲۷۹، ۳۱۹

بوئنوس آیرس: ۵۶۰

بوانات: ۴۰۷

بوداپست: ۶۷۹

بوشهر: ۱۰۷، ۲۴۳، ۲۸۷، ۴۰۷، ۴۹۴، ۵۳۴، ۶۰۱، ۶۹۰، ۷۳۷، ۸۳۲

بوکان: ۱۷۱، ۱۸۱، ۲۸۶، ۳۱۴، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۷۵، ۳۸۷، ۴۵۹، ۴۷۳، ۴۷۵، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۱۶، ۵۴۱، ۵۵۴، ۵۷۲، ۶۰۶، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۷۲، ۷۹۲، ۸۴۸

بهبهان: ۲۴۵، ۴۰۷، ۵۳۱، ۶۴۸

بهشهر: ۵۰، ۱۰۷، ۲۳۲، ۴۲۱، ۵۵۲، ۶۳۷، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

بیجار: ۴۵۹، ۷۷۳

بیرجند: ۱۰۷، ۱۹۷

بیروت: ۲۰، ۴۵، ۴۶، ۸۰، ۸۹، ۲۱۵، ۴۸۹، ۸۲۶، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱

بیله سوار: ۱۰۷، ۳۲۶، ۶۳۶

بیمارستان۵۰۱ ارتش: ۴۷۰

بیمارستان شهید اسماعیلی (گیشا): ۴۹۹

بیمارستان شهید اشرفی اصفهانی: ۴۹۹

بیمارستان نجمیه: ۴۷۰

پادگان آبیک: ۸۱۵

پادگان تپه پیرانشهر: ۶۳۹

پادگان چهل دختر: ۵۳۱

پادگان حمید: ۴۱۷

پادگان سیدصادق: ۸۳۴

پادگان شهید دستغیب کازرون: ۳۲۶

پادگان قوشچی: ۲۴۴، ۷۷۴

پادگان هوانیروز تهران (قلعه مرغی): ۴۹، ۷۲

پارس آباد مغان: ۶۸، ۳۲۶، ۵۳۰، ۵۳۶، ۶۳۶

پاریس: ۴۱، ۶۴، ۷۸، ۱۰۱، ۱۱۹، ۱۳۹، ۱۴۱، ۱۴۹، ۱۵۱، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۶۴، ۲۱۳، ۲۴۹، ۳۸۸، ۴۶۱، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۶۲۶، ۶۴۴، ۸۰۴، ۸۲۵، ۸۵۷

پاسگاه بجلیه: ۲۱، ۱۴۳، ۵۹۴

پاسگاه پیچ انگیزه: ۲۱، ۷۲۵

پاسگاه حلفائیه: ۴۵۲

پاسگاه حماد شهاب: ۱۲۳

پاسگاه ربوط: ۳۹۷

پاسگاه زید: ۴۵۰، ۵۴۰

پاسگاه سانجود: ۸۱۳

پاسگاه سمیده: ۵۸۶، ۵۹۱، ۶۷۰، ۷۹۰

پاسگاه شرهانی: ۵۸۳

پاسگاه شهید عابدی: ۶۸۹

پاسگاه قره بلاغ: ۱۷۹

پاکستان: ۲۰، ۴۵، ۵۸، ۵۹، ۶۴، ۷۹، ۸۰، ۹۰، ۱۰۱، ۱۲۸، ۱۵۵، ۱۷۳، ۲۰۳، ۲۰۶، ۲۱۲، ۲۷۳، ۳۱۹، ۳۴۹، ۴۹۱، ۵۱۳

پالایشگاه عین زاله (عراق): ۲۷۱

پاوه: ۸۱، ۱۸۰، ۲۵۶، ۵۱۶، ۵۵۱

پایگاه اختاچی: ۴۵۹

پایگاه اختتر: ۳۱۴، ۳۴۲

پایگاه امید: ۴۶۸

پایگاه براسپی: ۲۸۶

پایگاه برهان: ۷۹۲

پایگاه بناویله: ۵۱، ۳۸۷

پایگاه تونل: ۵۵۵

پایگاه جبرئیل آباد: ۵۴۹

پایگاه جعفرآباد: ۲۱۸

پایگاه جلقران: ۴۳۵

پایگاه حسن آباد: ۳۱۴

پایگاه حماملار: ۵۱

پایگاه حمران: ۱۶۰

پایگاه حنانیه: ۷۳۷

پایگاه خلیفان: ۶۷۲

پایگاه درمان: ۱۲۶، ۱۸۰، ۳۷۶

پایگاه دوبره: ۲۹، ۶۸۸، ۷۷۴، ۸۵۳

پایگاه سیاکونیره (عراق): ۴۷۴

پایگاه شعیبیه (عراق): ۳۴۱

پایگاه شماره۱ عیسی آباد: ۵۵۵

پایگاه شهری کند: ۴۷۳

پایگاه شهید بهشتی اهواز: ۵۳۳

پایگاه شهید وطن پور: ۴۹

پایگاه شیخ مولان: ۸۱۴

پایگاه قایرام: ۷۳۷

پایگاه قرتینه (عراق): ۲۵۶

پایگاه قلقله: ۴۹۵

پایگاه کاکوسان: ۷۱۴

پایگاه کله شرقی: ۹۳

پایگاه کوسه کهریز: ۱۷۱، ۲۳۳، ۷۵۵

پایگاه گاوشان: ۴۰۰

پایگاه گراو: ۷۵۶

پایگاه گل بلاغ: ۱۸۰

پایگاه گلوان: ۶۲۷، ۷۷۳

پایگاه گوگ تپه: ۱۲۵، ۲۱۸، ۲۳۳

پایگاه لاوین: ۷۵۴

پایگاه ماویان: ۳۲۸

پایگاه محمدیار: ۴۹۵

پایگاه مسجد حکیم: ۵۹۵

پایگاه ممکان: ۷۱۶

پایگاه ناناسی: ۳۲۸

پایگاه نوژه: ۶۱۰

پایگاه نیت: ۸۱

پایگاه هوایی اچ۲ (عراق): ۷۳۷

پایگاه هوایی شاه فیصل (اردن): ۷۳۵

پایگاه هورسین: ۶۳۸

پایگاه خورخوره: ۷۷۴

پراگ: ۶۹۶

پرتغال: ۳۳۱

پکن: ۸۲۵

پل الوان: ۴۵۰

پل بیلی (علی نعیر): ۶۲۵

پل چم سری: ۶۲۵

پل حفار: ۴۱۷

پل سفید: ۵۰

پل عین خوش: ۴۵۰

پل غزیله: ۶۶، ۶۷

پل نادری: ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰

پلدختر: ۱۰۷، ۱۹۲

پیرانشهر: ۳۰، ۱۸۱، ۱۹۵، ۲۴۴، ۳۱۵، ۳۶۴، ۳۸۷، ۳۸۸، ۴۶۰، ۴۶۸، ۵۳۲، ۵۷۱، ۶۲۸، ۶۵۰، ۶۶۲، ۶۶۳، ۷۱۵، ۷۳۹، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۹۲، ۸۰۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۴۹

تانزانیا: ۲۶۰، ۲۶۱، ۳۰

تبریز: ۶۸، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۹۶، ۳۲۶، ۴۰۷، ۵۳۴، ۵۷۸، ۶۳۷، ۷۵۳، ۸۳۴

تپه های علی گره زد: ۴۵۰

تپه های مدن: ۴۵۱

تربت جام: ۴۹۶

تربت حیدریه: ۵۰، ۱۵۸، ۱۹۲، ۲۴۵، ۲۷۲، ۳۲۶، ۳۲۸، ۴۷۷، ۵۹۵

ترکیه: ۴۱، ۵۳، ۸۴، ۸۶، ۹۹، ۱۲۸، ۱۲۹، ۲۱۴، ۲۱۷، ۲۷۱، ۲۷۹، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۲۳، ۳۸۲، ۴۰۴، ۴۴۵، ۴۷۵، ۴۹۰، ۵۲۷، ۵۲۹، ۵۵۲، ۶۱۰، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۶۱، ۶۷۹، ۷۸۱، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۳۴

ترمینال دریایی یابند (عربستان): ۴۹۰

تریپولی: ۲۷۹

تفت: ۲۵۳

تکاب: ۵۱، ۱۸۱، ۲۵۶، ۶۶۳، ۶۷۲، ۸۱۳

تگزاس: ۵۶۸

تلمبه خانه عین زاله (عراق): ۳۸۶

تنکابن: ۶۸، ۲۳۲، ۲۸۴، ۳۲۶، ۳۷۷، ۵۱۷، ۵۳۱، ۵۳۳، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲، ۸۴۸

تنگه چزابه: ۲۰، ۶۶، ۳۱۳، ۳۹۷، ۴۵۰، ۸۱۶

تنگه هرمز: ۶۰۰

توکیو: ۱۴۰، ۱۶۰، ۲۵۰، ۲۵۱، ۳۶۹، ۴۹۷، ۶۶۷، ۸۵۸

تونس: ۸۹، ۱۱۵، ۴۴۵، ۴۷۰

تویسرکان: ۴۰۷، ۵۳۱، ۵۳۳

تهران: ۳۱، ۴۴، ۴۹، ۵۵، ۶۱، ۸۳، ۸۶، ۹۰، ۱۱۱، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۸، ۱۴۷، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۷۱، ۱۹۶، ۱۹۷، ۲۰۲، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۲۳، ۲۳۳، ۲۳۶، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۵۱، ۲۵۳، ۲۵۸، ۲۷۴، ۲۸۱، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۶، ۳۰۰، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۳۴، ۳۴۶، ۳۵۳، ۳۵۷، ۳۸۸، ۳۹۷، ۴۰۱، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۱۸، ۴۲۴، ۴۲۸، ۴۳۵، ۴۴۶، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۹۴، ۴۹۷، ۵۰۴، ۵۰۸، ۵۱۵، ۵۱۷، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۳۶، ۵۵۶، ۵۶۰، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۸۹، ۵۹۵، ۶۱۲، ۶۴۴، ۶۵۱، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۶۶، ۶۷۷، ۶۹۰، ۷۴۴، ۷۵۶، ۷۶۱، ۷۷۵، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۸، ۸۰۶، ۸۲۴، ۸۳۵، ۸۵۰، ۸۵۵

جاده ابهر – زنجان: ۸۱۵

جاده ارومیه – سلماس: ۲۸۶، ۶۵۰

جاده اشنویه – نقده: ۸۲۳

جاده اهواز – حمیدیه: ۴۴۹

جاده اهواز – خرمشهر: ۲۱۹

جاده ایذه – اهواز: ۱۲۶

جاده بوکان – مهاباد: ۵۱۶

جاده پیرانشهر – سردشت: ۲۳۴، ۵۴۹، ۷۵۴

جاده چالوس: ۸۲۴

جاده چم سری – زبیدات: ۷۱۹

جاده حضرت رسول(ص): ۳۹۶

جاده دهلران – عین خوش: ۵۱۶

جاده روستای محمدیار – نقده: ۴۷۳

ص: ۹۵۴

جاده سردشت – مهاباد: ۵۷۳، ۵۸۶، ۸۰۳

جاده سلیمانیه – حلبچه: ۲۴۴

جاده سنندج – قروه: ۵۸۶

جاده سنندج – مریوان: ۵۰۶

جاده سنندج – همدان: ۵۵۵

جاده شنی نفتی ابوغریب: ۶۵، ۶۵۹

جاده صفوان – بصره: ۸۱۳

جاده قروه – سنندج: ۱۸۰

جاده کانی سخت زرباطیه: ۶۶۰

جاده کردوان سلماس: ۴۶۰

جاده لاریم: ۳۹۶

جاده مملو – نقده: ۸۲۳

جاده مهاباد – ارومیه: ۴۳۵

جاده مهاباد – بوکان: ۵۷۱، ۷۴۳

جاده مهاباد – نقده: ۸۳۴

جاده مهران – دهلران: ۵۱۶

جاده هزارکان: ۶۶۰

جده: ۴۱، ۶۴۱

جزایر دیه گوگارسیا: ۲۲۴، ۳۳۸، ۶۳۲

جزایر مالاگاس: ۳۳۸

جزایر مالویناس (فالکلند): ۴۱۹، ۵۵۹

جزیره ابوموسی: ۶۰۰

جزیره بوبیان: ۴۷۲

جزیره تنب بزرگ: ۶۰۰

جزیره تنب کوچک: ۶۰۰

جزیره خارک: ۲۷، ۱۳۹، ۱۷۷، ۳۳۸، ۴۴۵، ۵۲۲، ۵۵۷، ۵۵۸، ۷۴۶، ۸۳۲

جزیره کرس: ۱۸۶

جزیره مایوت: ۳۳۸

جزیره موریس: ۳۳۸

جزیره مینو: ۶۸۸

جزیره هرمز: ۸۳۲

جفیر: ۴۱۵

جلگه سیدعلی: ۶۱۶

جنگل های پره سر: ۴۳۵

جنگل های سرخ کلاه سوادکوه: ۴۱۸، ۵۷۳، ۶۰۷

جنگل های ماسال: ۵۰۷

جنگل های هشتپر طوالش: ۴۰۸، ۴۳۵، ۵۴۲، ۶۰۷

جوانرود: ۴۸۳، ۵۷۱، ۶۲۸

جویبار: ۳۲۶

جهرم: ۱۰۸، ۱۵۸، ۴۰۷، ۷۵۳، ۸۳۲

جیرفت: ۶۹، ۶۳۶، ۸۳۲

چابکسر: ۱۹۷

چالوس: ۲۳۲، ۲۸۴، ۵۰۴، ۷۵۳، ۸۳۲

چکسلواکی: ۵۲۹، ۶۹۶

چم سری: ۶۵، ۶۶، ۱۲۱، ۳۹۶، ۶۵۹

چم هندی: ۶۶، ۲۳۰، ۳۹۶

چمچمال (عراق): ۱۷۰، ۸۴۸

چمستان نور: ۱۹۲، ۳۷۷

چنگوله: ۱۲۱، ۳۵۹، ۴۵۲

چین: ۴۲، ۸۹، ۵۶۱، ۵۶۷، ۶۳۱، ۷۳۵، ۷۷۱، ۸۵۸، ۸۶۱

حافر (اردن): ۷۳۵

حلبچه: ۳۸۶، ۳۸۷، ۴۸۳، ۵۵۱، ۵۶۳، ۶۰۱، ۸۳۵

حلفائیه: ۴۱۴، ۴۵۲

حله (عراق): ۱۶۹

حوزه نفتی کرکوک: ۶۷۹

حوزه نفتی نوروز: ۱۹، ۲۴، ۲۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۳۱۰، ۴۱۷، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۷۹، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۳۰، ۶۴۳، ۶۵۶، ۶۶۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۴۵، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۶۰، ۷۶۲، ۷۷۰، ۷۷۵، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۸۳۹، ۸۴۱

حیانکلیس (مصر): ۷۳۵

حیانیه (عراق): ۵۵۲

خارطوم: ۸۴۰

خانقین: ۷۴

خاورمیانه: ۳۵، ۳۹، ۵۴، ۶۰، ۷۳، ۸۴، ۸۶، ۸۷، ۹۹، ۱۱۶، ۱۳۸، ۱۵۳، ۱۷۴، ۲۵۹، ۲۹۲، ۳۲۳، ۳۳۸، ۴۴۶، ۴۶۲، ۴۷۸، ۴۹۷، ۵۲۳، ۵۲۹، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۶، ۵۸۹، ۶۱۴، ۶۳۱، ۶۵۷، ۶۷۸، ۷۱۸، ۷۸۲، ۸۰۷، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۴۲

خرم آباد: ۲۱، ۴۷، ۱۰۷، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۸۹، ۱۹۲، ۲۲۴، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۸، ۲۵۵، ۴۶۸، ۵۴۲، ۵۹۴، ۵۹۵، ۷۰۰، ۷۶۸، ۷۶۹، ۸۰۶

خرمال (عراق): ۳۲، ۴۳۵

خرمشهر: ۳۸، ۵۳، ۱۱۱، ۱۲۳، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۴، ۱۷۸، ۲۰۵، ۲۵۵، ۲۸۹، ۲۹۷، ۳۱۳، ۳۱۶، ۳۲۵، ۳۴۱، ۳۵۸، ۳۶۵، ۳۷۳، ۳۸۶، ۴۴۰، ۴۴۲، ۴۵۰، ۴۵۱، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۸۸، ۸۱۷، ۸۳۳، ۸۵۰

خط آهن بغداد – اروپا: ۶۴۵

خلخال: ۱۰۷، ۳۲۶، ۵۳۶، ۶۳۶

خلیج فارس: ۲۴، ۲۵، ۲۷، ۲۸، ۳۷، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۵۳، ۵۶، ۵۷، ۶۲، ۷۳، ۱۰۰، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۳، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۶۶، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۷، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۵۰، ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۷، ۲۷۹، ۲۸۴، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۶، ۳۲۰، ۳۳۰، ۳۳۴، ۳۸۲، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۷۱، ۴۷۹، ۴۸۳، ۴۸۹، ۴۹۰، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۷، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۱، ۵۶۷، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۷، ۵۸۹، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۴۳، ۶۵۳، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۹۲، ۶۹۴، ۶۹۵، ۷۱۶، ۷۱۸، ۷۳۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۵۸، ۷۶۰، ۷۶۲، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۶، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۶، ۸۱۹، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹

خلیفان: ۲۹، ۶۷۲

خمینی شهر: ۵۰، ۱۰۷، ۱۵۷، ۲۳۳، ۲۵۳، ۸۳۲

خواف: ۲۷۲، ۵۹۵

خورموج: ۱۰۷، ۱۹۷، ۳۲۷، ۵۰۴

خوی: ۲۰۵، ۷۵۳

خیابان سعدون بغداد: ۵۱۶

خینه (عراق): ۴۴۸

داراب: ۵۳۴، ۷۱۲، ۸۳۲، ۸۴۸

دامغان: ۱۹۷، ۲۳۱، ۳۶۴، ۵۵۳، ۷۱۲، ۷۱۳

دانشگاه اصفهان: ۶۱۵

دانشگاه تهران: ۶۱۵

دانشگاه کانزاس: ۵۴۸، ۵۴۹

دانمارک: ۴۱۸، ۴۱۹

دب حردان: ۴۴۸

درگز: ۱۹۷، ۵۵۳، ۶۹۰

درمانگاه سرخه حصار: ۴۹۹

دره بقاع: ۸۲۹

دره شهر: ۲۳۱

دره کولان: ۱۷۰

دریای سرخ: ۴۱، ۸۸، ۱۰۰، ۵۶۱

دریای عمان: ۵۰۸، ۵۱۷، ۵۱۸، ۸۳۵

دریای کارائیب: ۳۳۸، ۵۴۸

دریای مدیترانه: ۴۰، ۱۲۹، ۲۱۴، ۳۲۱، ۳۳۸، ۶۴۵، ۶۵۳، ۶۷۹، ۶۸۰، ۸۲۶

دزفول: ۲۳، ۱۹۲، ۱۹۸، ۲۹۶، ۲۹۷، ۴۴۱، ۴۴۸، ۵۲۵، ۵۲۷، ۵۳۴، ۶۴۸، ۷۳۴، ۸۴۷

دشت سمیده: ۶۵، ۶۶

دشت عباس: ۲۸۳

دشتستان: ۱۵۸

دماوند: ۵۱۵

دمشق: ۵۴، ۵۵، ۹۰، ۱۰۲، ۱۱۰، ۱۵۳، ۱۷۰، ۲۱۵، ۲۷۱، ۳۰۷، ۶۵۲

دوبی: ۲۸، ۱۲۸، ۴۷۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۹۲، ۸۳۹

دوحه: ۵۶۷، ۵۸۷

دورود: ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۹۲، ۷۱۲

دوسلدورف: ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۸۱

ده بید: ۸۳۲

دهدشت: ۵۰، ۱۰۷، ۴۰۷

دهگلان: ۱۰۹، ۶۰۵

دهلران: ۲۳، ۴۷، ۶۵، ۶۷، ۹۴، ۱۲۳، ۱۵۷، ۱۶۹، ۱۷۸، ۱۹۹، ۲۸۳، ۳۷۳، ۵۹۴، ۵۹۵

دهلی نو: ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۷۳، ۷۶، ۷۸، ۸۷، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۳۷، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۸۷، ۲۰۰، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۷، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۵، ۲۷۱، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۱۰، ۳۱۵، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۴، ۳۳۶، ۳۳۸، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۶۸، ۳۸۰، ۳۸۲، ۴۷۹، ۶۶۶

دهوک: ۳۸۶

دیواندره: ۳۰، ۵۱، ۹۴، ۱۹۵، ۵۵۳، ۵۵۴، ۶۷۲، ۷۳۹، ۸۰۳

رامسر: ۱۷۱، ۲۳۲، ۲۸۵، ۳۲۶، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

رامهرمز: ۳۶۵، ۴۰۷، ۶۴۸

رباط (مراکش): ۱۸۷

رزن همدان: ۱۰۷، ۵۳۱، ۸۳۲

رشت: ۲۵۷، ۳۴۲، ۳۸۸، ۶۲۹، ۷۱۶، ۸۱۵

رفسنجان: ۶۹، ۴۰۷، ۸۳۲

رم (ایتالیا): ۶۲۶

روانسر: ۳۰

روتردام: ۱۰۳، ۲۴۰

رودبار الموت: ۵۳۱، ۶۰۷، ۸۴۹

رودخانه بهمن شیر: ۴۴۸

رودخانه دویرج: ۲۰، ۲۱، ۴۸، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۲۳۰، ۳۹۶، ۵۱۶، ۵۸۵، ۶۸۵، ۷۲۵

رودخانه طیب: ۴۷

رودخانه کارون: ۳۵۸، ۴۴۸، ۴۵۰

رودخانه کرخه کور: ۴۴۹

رودخانه کرخه: ۳۵۸، ۴۴۹، ۶۱۶

رودخانه نیسان: ۴۵۰

رودسر: ۱۲۶، ۳۲۶، ۳۷۷، ۳۸۸، ۷۱۲، ۷۵۳، ۷۷۵

روستای آمید: ۷۵۴

روستای آودی: ۳۷۶

روستای آویهنگ: ۵۰۶، ۶۰۵، ۶۰۶

روستای ابراهیم آباد: ۹۴، ۷۳۹

روستای ارزین: ۴۱۸

روستای اروبان: ۸۴۸

روستای اشکی: ۳۷۶

روستای اشنوزنگ: ۵۴۱

روستای اصلانیک: ۸۳۴

روستای الواتان: ۲۳۴

روستای اوزون دره: ۲۸۶

روستای ایشکه سو: ۷۹۲

روستای بابالان: ۵۴۱

روستای بادین آباد: ۷۱۵، ۷۹۲

روستای باشماق: ۶۰۵

روستای باغان: ۶۶۱

روستای باغی: ۳۶۴

روستای باقل آباد: ۹۳

روستای بالاگیر: ۱۴۶

روستای براسبی: ۶۵۰

روستای برده رش: ۳۱۵

روستای برهان: ۷۳۹

روستای بریتال (لبنان): ۲۱۵

روستای بژوه: ۲۵۶

روستای بلوه: ۱۸۱

روستای بناویله: ۱۴۷، ۵۰۶، ۵۴۱، ۸۰۳

روستای بوانه: ۸۰۴

روستای بیتوش: ۱۹۶

روستای بیطاس: ۷۳۹

روستای پارستان: ۶۸۹

روستای پالنگان: ۳۷۶

روستای پروآباد: ۱۴۶

روستای پسان: ۴۱۸

روستای پیرمقدار: ۱۶۰، ۲۴۴، ۴۲۴

روستای پیرناصر: ۴۰۰

روستای پیرانجوق: ۵۰۷

روستای تازه آباد: ۲۴۴، ۴۵۹، ۷۷۳

روستای تازه قلعه: ۵۱۶، ۶۲۸

روستای تپه اسماعیل: ۱۳۵

روستای تپه سنگی: ۴۶۰

روستای تپه کند: ۵۰۷

روستای توری ور: ۵۰۶

روستای تیژتیژ: ۵۰۶

روستای جانوره: ۷۳۹

روستای جباران (جبیرند): ۵۸۶، ۸۰۳

روستای جوانمرد: ۷۵۵

روستای جولبر باستان: ۷۷۲

روستای جیران: ۹۴

روستای چاپان: ۷۷۲

روستای چاپو: ۲۳۴

روستای چقال مصطفی: ۴۲۳، ۴۷۳

روستای چناره: ۳۱۴، ۷۳۹

روستای حاجی خان: ۴۲۸

روستای حاجی قلدا: ۶۲۸

روستای حاجی کند: ۷۵۶

روستای حسن آباد: ۶۰۶

روستای حسن چپ: ۷۳۹

روستای حسن سالاران: ۲۹، ۱۷۰، ۲۷۲، ۵۱۶

روستای حسین آباد: ۱۰۹

روستای حلبی: ۲۸۵، ۷۷۲، ۸۱۴

روستای حماملار: ۴۲۴، ۷۷۳، ۷۷۴

روستای حیدرآباد: ۷۳۹

روستای خاتون الستی: ۷۵۴

روستای خاتون باغ: ۳۶۴، ۴۶۸

روستای خالدآباد: ۱۴۶

روستای خانقاه: ۳۷۶، ۷۵۶

روستای خراسانه: ۵۷۱، ۷۵۶

روستای خرگوش: ۴۶۸

روستای خرنج: ۶۲۸

روستای خلخانه: ۷۵۵

روستای خلیفه لو: ۴۲۳

روستای خمامی: ۱۰۷

روستای خورنج (خرنج): ۸۱۴

روستای خوش آباد: ۷۲

روستای خوشاب: ۵۰۶

روستای دارساوین: ۴۶۰، ۵۵۴

روستای داش اغلی: ۷۷۲

روستای داشکند: ۱۰۹

روستای درمان: ۵۰۷

روستای دره دوزخ: ۶۲۸

روستای دشتی: ۶۸۹

روستای دلزی (دیلزی): ۳۲۸، ۴۶۰

روستای دوسیه: ۷۵۴

روستای دویره: ۴۱۸

روستای دویسه: ۴۸۴، ۶۲۸

روستای ده شمس: ۱۴۶

روستای ده گرجی: ۶۰۶

روستای دینخینه (دینخواه): ۱۴۶

روستای رش نش: ۳۱۴

روستای زاغان: ۵۰۶

روستای زاغه: ۴۵۹

روستای زروار: ۷۱۵

روستای زیوه: ۷۳۹

روستای سارتکه: ۵۴۱، ۸۰۳، ۸۴۸

روستای سانجود: ۱۸۰، ۵۸۷

روستای سپهران: ۵۰۶

روستای سپیان: ۵۴۰

روستای سرتان: ۷۳۹

روستای سرجز: ۱۴۶

روستای سرخم: ۴۲۴

روستای سردره: ۱۴۶

روستای سرهویه: ۵۰۶

روستای سلاره: ۱۷۰

روستای سلیم جاران: ۶۶۳

روستای سو: ۳۸۷

روستای سویرو: ۵۴۱، ۵۶۳

روستای سیاه گل: ۷۳۹

روستای سیدآباد: ۷۱۵

روستای سیف آباد: ۱۰۷

روستای شاه قلعه: ۵۱، ۱۹۵

روستای شاهینی: ۸۱۳

روستای شرفکندی: ۷۵۶

روستای شکم دریده: ۳۶۴

روستای شیخ معروف: ۶۶۲، ۷۱۵

روستای شیطان آباد: ۷۷۲

روستای صوفیان: ۵۰۷

روستای عرب لنگ (پلنگ دژ): ۵۱۶

روستای علم آباد: ۷۵۶

ص: ۹۵۸

روستای علی کندی: ۲۰۵

روستای عیسی کند: ۷۳۹

روستای فرحزاد: ۴۲۳

روستای فرسیگون: ۷۲

روستای قرا آباد: ۵۵۴

روستای قره خضر: ۴۶۸، ۸۳۴

روستای قره سفال: ۱۴۶

روستای قره قصاب: ۴۲۳، ۶۵۰

روستای قریچه: ۱۸۱

روستای قصریک: ۵۷۱، ۶۰۵

روستای قلعه گاه: ۱۸۰

روستای قلعه گرگر: ۵۱

روستای قم قلعه: ۸۲۳

روستای قوری چای: ۱۸۱

روستای قولنجی: ۳۸۸

روستای کاروس: ۷۵۴

روستای کانی باغ: ۶۲۸

روستای کانی رش: ۵۰۷

روستای کانی سانان: ۵۸۷

روستای کانی طومار: ۵۷۱، ۶۲۸

روستای کانی گشته: ۳۷۶

روستای کانی مولا: ۶۲۸

روستای کچل آباد: ۳۲۸

روستای کچل منگان: ۲۹، ۱۷۰، ۲۷۲

روستای کریم آباد: ۴۱۸

روستای کشکه میر: ۳۰

روستای کلاتی: ۵۰۶

روستای کوچه طلا: ۵۱

روستای کورش آباد: ۱۴۶

روستای کوره بالا: ۷۷۳، ۷۷۴

روستای کوره پایین: ۷۷۳، ۷۷۴

روستای کوسه کهریز: ۳۶۴

روستای کولان: ۴۲۴

روستای کوله: ۴۵۹

روستای کهریزه: ۲۸۵، ۷۷۳

روستای کیکین (کلین): ۸۱۴

روستای گاومیشان: ۳۸۷

روستای گراو: ۷۵۶

روستای گرجی: ۶۰۶

روستای گرگ آباد: ۴۸۴

روستای گرمه: ۹۴

روستای گل تپه: ۹۴

روستای گلان (گلانی): ۳۷۶

روستای گلو: ۴۰۸

روستای گلیار: ۷۵۴

روستای گلین (ژاوه رود): ۶۰۶، ۸۲۳

روستای گنگچین: ۴۶۸

روستای گوگ تپه: ۳۲۸، ۴۰۰، ۶۰۵

روستای لاچین: ۶۵۰

روستای لشکران: ۶۳۸

روستای لک بی: ۶۲۸

روستای لیدان: ۶۶۲، ۷۱۶

روستای لیلانه: ۴۲۴

روستای مافی کندی: ۴۶۰

روستای محمدشاه: ۴۲۳، ۶۲۷، ۶۳۸، ۸۳۴

روستای محمودآباد: ۷۹۲

روستای مرانه: ۳۶۴

روستای مرخیل: ۴۸۴

روستای مرزی بژوه: ۷۵۶

روستای مستکان: ۶۶۲، ۷۱۶

روستای مغمول: ۶۶۱

روستای ملاشیه: ۲۱۹

روستای ملک آباد: ۵۷۲

روستای ممکان: ۶۶۲، ۷۱۶

روستای مملو (مملی): ۴۲۳

روستای ممه زینه: ۵۸۶

روستای منگول: ۵۷۱

روستای موسی لو: ۳۸۷

روستای مهکویه: ۱۰۷

روستای میرآباد: ۲۳۴

روستای ناجی آباد: ۶۰۵

روستای ناچیت: ۱۰۹

روستای نالوس: ۶۰۶

روستای نرژآباد: ۳۴۲

روستای نظرآباد: ۶۰۵

روستای نوره: ۴۸۴

روستای نیک آباد: ۱۶۰

روستای نیلان: ۵۰۶

روستای واوان: ۱۷۱، ۲۳۴، ۵۵۵

روستای ورشکان: ۷۷۲

روستای ورگل: ۲۸۵، ۵۴۱، ۵۸۶

روستای ولاغرز: ۸۲۴

روستای هزارکانیان: ۸۰۳، ۸۰۴

روستای هشمیز: ۵۰۶

روستای هفت سار: ۷۷۳

روستای هکی: ۳۷۶

روستای هلو: ۴۰۸، ۴۰۹

روستای هندآباد: ۳۶۴

روستای هنگ آباد: ۲۳۴

روستای یعقوب آباد: ۷۳۸

روستای یونسلو: ۲۸۵

رومانی: ۵۶۶

ریاض: ۵۶، ۸۸، ۱۱۸، ۱۵۳، ۲۱۳، ۲۷۹، ۴۷۱

زامبیا: ۲۶۱

زاهدان: ۱۳۶، ۲۳۱

زرند:۶۹، ۵۰۴

زرین شهر: ۱۰۷، ۴۰۷

زنجان: ۱۰۷، ۲۴۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۴۶۸، ۶۳۷، ۶۷۳، ۸۳۲

زواره: ۶۳۶

ژاپن: ۲۶، ۳۹، ۴۱، ۸۹، ۱۴۰، ۱۵۹، ۱۶۰، ۲۱۴، ۲۱۸، ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۵۱، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۶۹، ۳۷۷، ۳۸۱، ۴۴۷، ۴۹۷، ۴۹۸، ۵۶۷، ۵۹۸، ۶۳۲، ۶۷۹، ۷۷۶، ۷۸۲، ۸۵۸

ژنو: ۹۰، ۱۴۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۸۵، ۲۶۸، ۲۸۰

سئول: ۴۱۹

ساری: ۳۱، ۱۹۷، ۲۳۱، ۲۷۲، ۳۷۷، ۴۲۴، ۵۵۲، ۵۵۶، ۶۰۵، ۶۸۷، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

ساوجبلاغ: ۲۷۲

ساوه: ۱۰۷، ۲۳۳، ۳۲۷، ۴۰۷، ۶۳۷

سبزوار: ۱۵۸، ۳۲۸، ۴۹۶

سراب: ۱۰۷، ۱۹۰، ۳۲۶، ۵۳۰، ۵۳۶

سرپل ذهاب: ۲۳، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۹، ۱۷۹، ۴۹۳، ۵۱۵، ۵۳۳، ۵۷۱

سرخس: ۸۴۸

سرخه: ۲۳۱، ۳۲۶

سردشت: ۵۱، ۸۱، ۱۲۶، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۶۰، ۱۷۱، ۱۸۱، ۱۹۶، ۲۱۸، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۵۶، ۲۸۵، ۳۱۵، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۸۷، ۴۰۰، ۴۰۸، ۴۲۴، ۴۶۰، ۴۷۶، ۴۸۴، ۵۰۶، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۶۳، ۵۷۲، ۵۸۶، ۶۳۸، ۶۴۹، ۶۸۸، ۶۸۹، ۷۱۴، ۷۵۶، ۸۱۴، ۸۴۸

سروستان: ۷۵۳، ۸۳۲

سریلانکا: ۲۱۹، ۲۷۶

سفارت آمریکا در بیروت: ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۶، ۸۳۸، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۵، ۸۵۹، ۸۶۱

سفارت آمریکا در تهران (لانه جاسوسی): ۲۵۱، ۸۰۶

سفارت ایران در کویت: ۵۲۲، ۸۲۰

سفارت ایران در لندن: ۵۵۸، ۶۷۴

سفارت شوروی در تهران: ۵۲۸

سفارت عراق در کویت: ۸۲۰

سفارت فرانسه در بیروت: ۴۵

سقز: ۲۹، ۳۰، ۱۷۰، ۲۷۲، ۳۸۷، ۴۰۰، ۴۱۷، ۴۳۵، ۴۶۸، ۵۰۶، ۵۱۶، ۵۴۱، ۶۲۸، ۶۷۲، ۶۷۲، ۶۸۸، ۶۸۹، ۷۷۳، ۷۷۴، ۸۵۳، ۸۵۴

سکوی نفتی اردشیر: ۲۷، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۶، ۷۹۷

سکوی نفتی الامیه: ۱۷۸، ۴۰۷

سکوی نفتی البکر: ۴۰۷

سکوی نفتی سیروس: ۲۷، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۷۰، ۷۹۷

سلماس: ۳۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۲۵۶، ۲۸۵، ۲۸۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۷۶، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۶۰، ۶۰۵، ۶۵۰، ۷۹۲، ۸۱۴، ۸۳۴، ۸۴۸

سلیمانیه: ۲۵۵، ۲۵۶، ۳۸۶، ۵۳۶، ۶۰۱

سمنان: ۱۰۸، ۱۹۷، ۲۳۱، ۲۷۲، ۳۲۶، ۳۶۴، ۴۶۸، ۵۱۷، ۵۳۴، ۶۳۷، ۷۷۵

سنقر: ۱۳۵

سنگال: ۸۹

سنندج: ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۲۶، ۱۴۶، ۱۶۰، ۱۷۱، ۱۸۱، ۲۱۸، ۲۳۳، ۲۴۴، ۲۷۲، ۳۱۴، ۳۴۲، ۳۶۵، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۴۰۰، ۴۱۸، ۴۳۵، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۸۴، ۴۹۵، ۵۴۰، ۵۵۴، ۵۵۵، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۲۸، ۵۴۹، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۸۹، ۶۹۰، ۷۰۰، ۸۱۴، ۸۲۳

سوئد: ۲۶۲، ۳۴۹

سودان: ۷۱، ۲۲۰، ۳۱۹، ۵۵۱، ۸۴۰

سوریه: ۲۰، ۳۴، ۳۵، ۴۰، ۴۱، ۴۴، ۴۵، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۷۱، ۷۴، ۸۹، ۹۰، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۱۰، ۱۲۹، ۱۵۳، ۱۶۱، ۱۶۳، ۲۱۰، ۲۱۵، ۲۲۳، ۲۳۷، ۲۴۱، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۷۹، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۲۱، ۳۲۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۴۲۳، ۴۶۴، ۴۷۵، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۲۷، ۵۶۱، ۵۶۵، ۵۷۸، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۵، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۸۰، ۷۱۱، ۷۳۶، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۹۹

سوسنگرد: ۱۰۸، ۱۲۳، ۱۲۴، ۲۳۲، ۲۸۴، ۳۲۷، ۳۷۴، ۳۸۲، ۴۲۱، ۴۴۹، ۵۳۱، ۶۰۵، ۶۸۷، ۷۱۲، ۷۷۹، ۸۱۷

سومار: ۱۷۹، ۲۸۴، ۵۱۵، ۵۳۷

سه راه زبیدات: ۲۰، ۲۱، ۴۸، ۱۲۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۵۹، ۶۸۴، ۶۸۵

سه راه سنندج – دیواندره – بیجار: ۶۶۱

سه راه قهوه خانه: ۲۸۳، ۴۴۸

سه راهی محمدیار: ۴۳۵، ۵۴۱

سیدصادق: ۲۵۵، ۵۵۱، ۶۰۱، ۶۲۷

سیرالئون: ۲۱۹

سیرجان: ۶۹، ۸۳۲

شادگان: ۱۶۴

شارجه: ۶۰۰

شاهراه عقبه – بغداد: ۷۷۹

شاهرود: ۴۰۷، ۵۳۰، ۵۳۱، ۷۱۲

شوروی: ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۷۳، ۷۴، ۷۷، ۷۸، ۹۰، ۹۹، ۱۱۶، ۱۳۲، ۱۶۶، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۸۸، ۱۸۹، ۲۰۲، ۲۳۸، ۲۶۶، ۲۶۸، ۳۴۸، ۳۹۳، ۳۹۴، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۱۸، ۴۶۳، ۴۶۷، ۴۶۹، ۴۷۸، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۹۱، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۶۱، ۵۸۹، ۵۹۸، ۶۱۳، ۶۲۳، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۶، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۶۱، ۶۷۸، ۶۷۹، ۷۱۸، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۶۲، ۷۷۷، ۷۷۹، ۸۲۵، ۸۵۱، ۸۶۱

شوش: ۱۱۰، ۱۹۸، ۲۹۷، ۴۲۷، ۴۳۰، ۴۵۱

شوشتر: ۲۵۳، ۳۶۵، ۳۶۶، ۶۴۸

شهرری: ۵۱۵، ۵۳۰

شهرضا: ۶۰۷

شهرک ربط سردشت: ۳۱۵

شهرک سرخه حصار تهران: ۶۷۱

شهرک صنعتی طیب: ۶۵

شهرکرد: ۹۴، ۱۹۱، ۲۰۸، ۶۳۶

شهمیرزاد: ۲۳۱، ۵۳۴

شیار بجلیه: ۲۰، ۲۱، ۴۸، ۶۶، ۶۷، ۱۲۱، ۱۲۲، ۲۳۰، ۳۹۷، ۴۱۴، ۴۱۶، ۵۸۶، ۵۹۴، ۶۶۹، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۶، ۷۱۰، ۷۲۲، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۴۹، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۹، ۸۲۱

شیار سمیده: ۷۵۲

شیراز: ۲۱، ۲۲، ۴۷، ۵۰، ۵۱، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۵۸، ۱۸۸، ۱۹۱، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۴۳، ۳۱۵، ۳۴۲، ۴۰۷، ۴۴۹، ۵۰۴، ۵۳۲، ۵۸۵، ۶۳۹، ۶۹۰، ۷۰۰، ۷۳۷، ۸۰۶، ۸۳۲، ۸۳۵

شیروان: ۶۳۹

صائین دژ: ۱۰۸، ۱۸۰، ۵۸۷، ۷۵۴، ۸۰۴، ۸۱۳

صحرای غرب آفریقا: ۴۱۹

صومعه سرا: ۵۵۶

طالش: ۹۴

طبس: ۸۳۶

طرابلس (لیبی): ۳۸، ۱۱۸، ۳۱۷

عجب شیر: ۱۵۸

عراق: اکثر صفحات

عربستان سعودی: ۲۵، ۲۸، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۵۶، ۵۷، ۵۹، ۶۰، ۷۹، ۸۸، ۹۰، ۹۳، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۳، ۱۴۰، ۱۵۳، ۱۶۱، ۱۶۵، ۱۶۷، ۱۸۳، ۲۰۱، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۸، ۲۲۴، ۲۴۰، ۲۵۱، ۲۵۳، ۲۶۱، ۲۷۹، ۲۸۰، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۵۲، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۹۹، ۴۰۴، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۳۸، ۴۴۵، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۷۱، ۴۹۰، ۴۹۷، ۵۱۱، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۴۹، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۸۶، ۵۸۸، ۵۹۸، ۶۰۱، ۶۱۷، ۶۳۲، ۶۳۹، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۵۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۹۶، ۷۱۶، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۹۶، ۸۱۹، ۸۳۹، ۸۴۱

عقره (عراق): ۸۴۸

علمده (رویان): ۱۹۶

علی آباد: ۵۰، ۱۰۷

علی غربی: ۳۶۱

عمان: ۱۴۰، ۲۷۹، ۵۱۱، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۹۸، ۶۱۷، ۶۴۲، ۷۹۶

فاس (مراکش): ۷۸، ۲۲۲، ۲۳۹، ۵۲۴

فاو: ۲۰

فراشبند: ۱۰۷، ۷۵۳

فرانسه: ۲۰، ۲۵، ۲۶، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۵۳، ۵۶، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۷۸، ۷۹، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۶، ۹۷، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۵۵، ۱۶۲، ۱۷۳، ۱۸۶، ۲۰۳، ۲۱۴، ۲۱۷، ۲۲۵، ۲۴۱، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۳، ۳۱۰، ۳۳۷، ۳۵۲، ۳۸۲، ۴۶۲، ۴۸۰، ۴۸۸، ۴۹۰، ۴۹۷، ۵۲۱، ۵۲۹، ۵۵۱، ۵۶۱، ۵۷۴، ۵۸۰، ۵۸۶، ۵۸۹، ۶۱۰، ۶۳۱، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۴۴، ۶۶۶، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۶۲، ۷۷۱، ۷۷۷، ۷۷۹، ۷۸۲، ۷۹۸، ۸۲۹، ۸۵۸، ۸۶۱

فرانکفورت: ۳۸۱

فرودگاه ظهران (عربستان): ۶۳۹

فریدون کنار: ۱۰۸، ۲۸۵

فریمان: ۵۰، ۱۰۸

فسا: ۱۰۷، ۱۹۲، ۴۰۷، ۶۳۶، ۷۱۲، ۷۵۳، ۷۵۶، ۷۵۷، ۸۳۲

فکه: ۲۰، ۴۷، ۶۵، ۶۶، ۴۱۴، ۴۴۸، ۷۱۱، ۸۱۷

فلاورجان: ۱۵۷

فلسطین: ۵۷، ۵۸، ۶۱، ۸۶، ۸۹، ۹۷، ۱۰۲، ۱۳۸، ۱۸۲، ۱۸۴، ۱۸۶، ۲۰۰، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۲۴، ۲۳۹، ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۷۸، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۰۶، ۳۱۹، ۳۳۰، ۳۳۸، ۴۷۰، ۴۸۹، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۵، ۵۹۶، ۶۵۲، ۸۲۶، ۸۲۸، ۸۴۲، ۸۶۱

فومن: ۳۲۶

فیروزآباد: ۱۰۷، ۱۹۰، ۱۹۲، ۴۰۷، ۵۳۴، ۷۱۲

فیروزکوه: ۴۰۸، ۵۱۵، ۶۷۱، ۶۹۰، ۷۵۳

فیلادلفیا: ۴۹۱

قائمشهر: ۱۹۷، ۲۷۲، ۳۲۶، ۳۲۷، ۵۰۴، ۵۳۰، ۶۸۷، ۷۵۳، ۸۳۲

قادر کرم: ۱۷۸

قادرآباد: ۵۰، ۵۰۷

قاهره: ۵۸، ۲۰۳، ۲۳۹، ۵۶۷، ۷۶۲، ۷۶۳، ۸۶۱

قبرس: ۸۹، ۱۱۴، ۲۱۲، ۳۳۸

قدرآباد: ۷۵۳

قرچک ورامین: ۷۲

قروه: ۵۳۲

قزوین: ۲۱، ۱۰۷، ۱۹۲، ۵۱۷، ۵۳۱

قصرشیرین: ۲۳، ۳۸، ۱۳۰، ۱۸۰، ۲۹۶، ۳۱۶، ۳۸۵، ۵۳۷، ۷۳۴، ۸۱۲

قطر: ۲۵، ۱۰۳، ۱۱۸، ۱۲۸، ۱۴۰، ۱۶۷، ۲۳۹، ۳۵۲، ۴۹۰، ۴۹۱، ۵۱۱، ۵۵۸، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۷۹، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۹۸، ۶۱۷، ۶۴۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۹۲، ۷۱۶، ۷۳۷،۷۳۴، ۷۸۲، ۷۹۶، ۷۹۷

قم: ۱۸۹، ۳۴۶، ۴۰۷، ۵۳۷، ۵۵۶، ۶۳۷، ۸۴۸

قمشه: ۶۸، ۱۵۷، ۶۰۶

قوچان: ۶۸، ۱۰۸، ۱۹۲، ۱۵۸، ۳۲۶

قهدریجان: ۱۹۱

کاخ کرملین: ۵۲۶، ۵۸۹، ۶۴۴، ۶۷۹، ۸۵۸

کازابلانکا: ۱۳۸

کازرون: ۵۰، ۱۰۸، ۳۲۶، ۴۰۷، ۵۱۵، ۶۸۷، ۷۱۲، ۷۵۳

کاشان: ۵۰، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۹۷، ۲۵۳، ۴۰۷، ۵۳۱، ۶۳۶

کاشمر: ۱۸۹

کاظمین: ۳۱۳

کامبوج: ۷۴، ۳۳۸

کامیاران: ۵۱، ۱۶۰، ۱۸۰، ۲۴۴، ۳۲۷، ۳۷۶، ۴۲۴، ۴۸۴، ۴۹۶، ۷۱۵، ۸۱۳

کانادا: ۲۵۱، ۵۴۹

کانال سوئز: ۴۸۳

کراچی: ۵۸، ۵۹، ۷۹، ۸۰، ۹۰، ۱۰۰، ۱۵۵، ۲۰۳

کربلا: ۱۶۹، ۶۰۱

کرج: ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۳۵، ۱۳۶، ۲۷۲، ۴۷۵، ۴۹۹، ۵۱۵، ۵۳۶، ۶۱۰، ۸۳۲

کردستان عراق: ۳۲، ۶۴

کردکوی: ۵۰، ۱۰۷، ۷۵۳، ۸۲۴

کرکوک: ۴۰، ۲۴۳، ۵۳۶

کرمان: ۴۹، ۶۹، ۴۰۷، ۶۳۶، ۶۳۹، ۸۳۲

کرمانشاه (باختران): ۱۹۲، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۵۳، ۲۷۳، ۴۹۳، ۵۳۶، ۶۵۱، ۷۵۶، ۷۵۷، ۸۲۴

کرند: ۱۷۹

کره جنوبی: ۳۱۰، ۵۲۹، ۶۳۲

کره شمالی: ۳۴، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۹۷، ۱۱۱، ۱۳۷، ۱۳۸، ۲۱۰، ۲۲۱، ۲۳۷، ۲۶۴، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۵۱، ۴۱۸، ۴۱۹، ۵۲۷، ۵۲۹، ۵۶۶، ۶۴۴، ۷۳۶

کلاردشت: ۲۳۲، ۲۸۴، ۵۰۴، ۷۱۲، ۷۵۳

کلیبر: ۴۰۷

کمیجان: ۸۲

کنجانچم: ۹۳

کنگاور: ۱۵۹، ۱۹۲، ۴۰۵، ۵۳۳، ۷۵۳

کنگو: ۸۹، ۱۰۲

کنیا: ۳۴۹

کوبا: ۳۷، ۸۹، ۲۱۹، ۲۶۴، ۲۷۳، ۲۷۶، ۳۳۰، ۳۵۰

کوچصفهان: ۶۲۹

کوهپایه: ۶۹

کوهدشت: ۱۰۷، ۱۹۲

کویت: ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۵، ۳۶، ۴۰، ۴۲، ۵۲، ۵۶، ۵۸، ۷۸، ۸۸، ۹۳، ۱۰۳، ۱۱۴، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۸، ۱۴۰، ۱۵۴، ۱۶۵، ۱۶۷، ۱۷۲، ۱۷۴، ۱۸۸، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۹، ۲۶۲، ۲۷۵، ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۳۰، ۳۳۶، ۳۹۹، ۴۱۱، ۴۳۴، ۴۴۵، ۴۶۸، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۸۹، ۴۹۰، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۳۱، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۹، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۱۷، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۹، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۷۴، ۶۷۶، ۶۹۲، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۴۶، ۷۶۰، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۹۶، ۷۹۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۵، ۸۳۱، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۵۶، ۸۵۸

کهنوج: ۶۹

گچساران: ۱۰۷، ۱۹۱، ۴۰۷، ۸۳۲

گرانادا: ۲۷۳

گردنه آریز: ۳۰

گردنه حیران: ۵۲

گردنه زمزیران: ۸۰۳

گردنه صلوات آباد: ۳۷۵، ۵۵۵، ۷۵۴

گردنه قوشچی: ۲۸۶

گرگان: ۱۰۷، ۱۷۱، ۱۹۱، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۴۵، ۲۵۳، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

گرمسار: ۶۳۷، ۷۵۳

گرمی: ۱۰۷، ۳۲۶، ۵۳۶

گلپایگان: ۴۶۱

گناباد: ۱۵۸

گنبد قابوس: ۱۷۹، ۲۰۶، ۵۵۲، ۶۰۷، ۶۲۹، ۷۱۲

گوار: ۸۳۲

گیلان غرب: ۱۲۴، ۱۷۹، ۲۹۷، ۵۳۷

گینه: ۲۳۷، ۲۷۹، ۸۴۱

لار: ۷۵۳

لارستان: ۱۹۰، ۱۹۲، ۲۳۲، ۴۰۷، ۷۵۳

لامرد: ۱۰۷، ۴۰۷، ۷۱۲

لاهور: ۷۹، ۹۰

لاهه: ۱۴۹، ۳۸۹

لاهیجان: ۱۲۶، ۲۸۸، ۵۵۲، ۵۵۶، ۷۵۳، ۷۷۵

لبنان: ۵۶، ۸۶، ۸۹، ۱۰۲، ۱۸۴، ۲۱۵، ۲۲۴، ۲۶۳، ۲۸۹، ۲۹۱، ۳۱۰، ۳۳۸، ۴۹۸، ۵۱۲، ۵۳۰، ۵۶۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۶۴۱، ۶۵۲، ۷۹۹، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۸، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱

لردگان: ۱۹۱

لنجان سفلی: ۶۹

لندن: ۳۹، ۴۰، ۴۳، ۴۴، ۷۱، ۷۳، ۸۸، ۱۱۱، ۱۴۹، ۱۶۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۸، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۶۷، ۲۸۰، ۳۰۸، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۳۴، ۳۳۶، ۳۴۴، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۸۹، ۳۹۶، ۴۰۰، ۴۴۶، ۴۷۹، ۴۸۹، ۴۹۰، ۵۲۴، ۵۵۹، ۵۶۷، ۶۴۴، ۶۵۶، ۶۵۷، ۸۰۷، ۸۲۵، ۸۲۹

لنگرود: ۳۲۶، ۳۸۸، ۵۵۲، ۷۵۳، ۸۱۵

لواسانات: ۵۳۶

لهستان: ۵۲۹، ۸۵۱

لیبی: ۳۴، ۳۵، ۴۴، ۵۵، ۵۶، ۷۴، ۸۹، ۹۰، ۱۱۸، ۱۳۸، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۸۳، ۲۰۱، ۲۱۰، ۲۱۴، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۷، ۲۴۰، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۷۹، ۳۰۳، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۲۰، ۳۲۹، ۳۵۱، ۳۵۲، ۴۲۳، ۴۶۴، ۵۲۷، ۵۴۷، ۵۴۸، ۶۴۰، ۶۵۲، ۷۳۶، ۷۷۹

لیل (فرانسه): ۶۷۱

ماداگاسکار: ۵۷۸

مادرید: ۵۶۰

مالت: ۲۶۱

مالزی: ۲۷۹، ۳۱۹

مالی: ۲۲۱

ماهان: ۸۳۲

مبارکه اصفهان: ۶۳۶، ۷۱۲

مجارستان: ۶۷۹

مجمع الجزایر چاگوس: ۳۳۸

محمودآباد: ۱۰۸، ۲۸۴، ۶۰۵

محور آبادان – اهواز: ۴۴۹

محور آبادان – ماهشهر: ۴۴۹

محور ابراهیم آباد – دیواندره: ۶۷۲

محور ارومیه – سرو: ۱۹۵

محور ارومیه – سلماس: ۶۵۰

محور اشنویه – نقده: ۲۸۵

محور بانه – سردشت: ۱۲۶، ۱۶۰

محور بوکان – میاندوآب: ۱۰۹

محور پسوه – جلدیان: ۸۱۴

محور پیرانشهر – مهاباد: ۱۹۵، ۸۱۳

محور چیانه – کاسه گران: ۱۹۵

محور دربندیخان – سلیمانیه: ۳۸۶

محور سردشت – پیرانشهر: ۱۹۵

محور سقز – بانه: ۳۴۲

محور سقز – بوکان: ۱۰۹

محور سقز – کامیاران: ۱۳۵

محور سلماس – اروبان: ۸۴۸

محور سلماس – سنجی: ۶۰۵

محور سنندج – بیجار: ۴۵۹

محور سنندج – دیواندره: ۲۹، ۹۳، ۳۱۴، ۴۹۵، ۵۵۵، ۶۲۷، ۶۲۸، ۸۴۸، ۸۴۹

محور سنندج – قروه: ۳۷۵، ۷۳۹، ۷۵۴

محور سنندج – کامیاران: ۴۰۰، ۵۸۷، ۸۰۴

محور سنندج – محمدشاه: ۲۹

محور سنندج – مریوان: ۳۰، ۵۵۵، ۶۶۱، ۷۳۹، ۷۷۲

محور صائین دژ – میاندوآب: ۶۶۱

محور عربت – سلیمانیه: ۳۸۶

محور کامیاران – خامسان: ۱۶۰

محور کرکوک – نالپاریز: ۲۴۴

محور لاوین – گرد مرقد: ۸۴۹

محور مرگه سور – شاندری: ۸۴۸

محور موسعان (موسی الآن): ۳۲۸

محور مهاباد – ارومیه: ۱۷۱

محور مهاباد – اشنویه: ۳۰

محور مهاباد – بوکان: ۳۰، ۱۲۶، ۱۸۰، ۳۱۴، ۳۷۶، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۶، ۵۷۱، ۶۲۸، ۶۵۰

محور مهاباد – پسوه: ۳۰، ۴۲۳، ۸۳۴

محور مهاباد – سردشت: ۱۷۰، ۵۵۴، ۵۶۳، ۵۸۶، ۷۵۴، ۷۵۶

محور مهاباد – نقده: ۳۰، ۴۲۳، ۷۵۵

محور میاندوآب – مهاباد: ۲۱۸، ۲۳۳، ۶۰۵

محور هشتیان – شورگل: ۶۶۲

مدرسه عالی شهید مطهری: ۳۰۲

مراغه: ۲۳۲، ۲۳۳

مراکش: ۱۳۸، ۱۸۷

مرز نویسیب (کویت): ۸۳۱

مرند: ۴۰۷

مرودشت: ۱۹۷، ۵۳۲

مریوان: ۷۲، ۱۲۳، ۱۴۶، ۱۸۱، ۲۷۲، ۳۶۳، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۲۱، ۵۸۷، ۶۰۵، ۶۹۰، ۷۱۶، ۷۳۹، ۷۹۲، ۸۰۴، ۸۲۴

مسجدسلیمان: ۴۹، ۳۶۵، ۵۳۳

مسقط: ۲۷۹، ۴۶۳

مسکو: ۶۴، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۳۲، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۷۳، ۱۸۸، ۲۰۲، ۲۳۸، ۲۶۶، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۶، ۴۱۲، ۴۴۴، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۹۱، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۸۹، ۵۹۸، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۴۴، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۶۱، ۷۷۶، ۸۲۵

مسیر سلماس - براسبی: ۶۳۸

مشکین شهر: ۱۰۷، ۱۸۹، ۳۲۶، ۳۴۲، ۵۳۰، ۵۳۶، ۶۳۶

مشهد: ۱۲۴، ۱۴۷، ۱۵۸، ۱۸۲، ۴۰۷، ۴۳۴، ۴۹۶، ۶۲۹، ۶۳۹، ۶۹۰

مصر: ۲۰، ۳۴، ۴۲، ۷۱، ۸۷، ۹۷، ۱۰۲، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۵۳، ۱۸۲، ۱۸۷، ۲۶۰، ۲۸۹، ۲۹۳، ۳۱۹، ۴۷۱، ۴۸۳، ۴۹۱، ۵۵۱، ۵۶۶، ۵۸۸، ۶۴۰، ۶۴۱، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۳۵، ۷۳۷، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۷۷، ۷۸۳، ۸۴۰، ۸۴۱

مغرب: ۱۸۲

مکزیک: ۴۳، ۱۰۴، ۱۱۹، ۱۴۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۳۹، ۴۰۴، ۵۲۴

ملایر: ۶۹، ۱۰۷، ۱۹۰، ۴۰۷

ممسنی: ۱۰۷، ۶۳۶، ۸۴۹

منامه: ۴۴۴، ۴۴۵، ۶۱۷، ۶۴۲، ۶۷۹

مندلی: ۷۴، ۱۷۳، ۵۴۴، ۸۱۷، ۸۵۲

منطقه آویهنگ: ۶۰۶، ۶۲۸

منطقه ابوغریب: ۳۸۶

منطقه احمد آباد (عراق): ۱۴۶

منطقه الجهرا (کویت): ۷۷۷

منطقه العبدلی (کویت): ۸۱۳

منطقه اوباتو (دیواندره): ۵۵۴

منطقه بالاسور: ۵۷۱

منطقه بزمیرآباد: ۱۷۹

منطقه پسوه: ۵۴۰، ۸۱۳، ۸۳۳

منطقه پشت تنگ: ۱۷۹

منطقه پنجوین: ۵۵۱، ۸۴۸

منطقه پیچ انگیزه: ۲۲، ۶۶، ۵۸۵، ۵۹۱، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۱۰، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۳۰، ۷۶۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۹۰، ۸۰۱، ۸۱۱، ۸۲۱

منطقه پیرکانی: ۱۰۹

منطقه ترگور: ۸۲۳

منطقه تمرچین: ۵۷۱، ۶۵۰

منطقه جبل عامل: ۵۹۵

منطقه جنگلی امیرکوه طالش: ۸۱۵

منطقه چناره: ۸۳۵

منطقه حاج عمران: ۸۰۲

منطقه حسن آباد: ۴۳۵

منطقه خورموسی: ۲۸۴، ۳۶۳، ۸۱۲

منطقه خورنوازان: ۸۳۵

منطقه خیاره: ۵۴۹

منطقه دارساوین: ۳۶۴

منطقه دارکلی (عراق): ۲۴۴

منطقه دالپرس آبدانان: ۵۱۶

منطقه دجله: ۳۹۹

منطقه دربندیخان: ۳۲، ۲۵۵، ۵۵۱

منطقه دشت آزادگان: ۶۱۶، ۶۸۸

منطقه دیره: ۱۷۹

منطقه ذلیجان: ۴۱۷

منطقه زبیدات: ۶۵، ۷۱، ۱۲۱، ۳۹۷، ۶۵۹، ۶۹۷، ۷۰۳، ۷۳۲

منطقه ساحلی رأس العبور: ۲۵، ۵۶۸

منطقه سپیدان: ۱۹۱، ۴۰۷، ۴۶۰

منطقه سرشیو: ۸۱، ۲۵۶، ۴۰۰

منطقه سرو (ارومیه): ۱۲۵، ۵۷۱

منطقه سعدون بغداد: ۳۲

منطقه سیبه (عراق): ۸۱

منطقه سیلوانه: ۳۰، ۳۷۶

منطقه شاندری (عراق): ۸۴۸، ۶۰۱

منطقه شاه بلاق: ۱۷۸

منطقه شرم الجبار: ۷۱۶

منطقه شرهانی: ۶۵، ۶۶، ۴۵۰، ۶۵۹

منطقه شلمچه: ۳۵۹، ۴۴۸، ۴۵۲

منطقه شهرکندی: ۳۶۴، ۳۷۵

منطقه شیب (عراق): ۵۳۶، ۵۶۶

منطقه شیخ سله: ۵۷۱

منطقه شیخ قوم: ۵۶۹

منطقه شیوه سر: ۴۰۸

منطقه صفوان (عراق): ۵۸۶

منطقه صلوات آباد: ۱۸۱، ۵۸۶

منطقه صومای ارومیه: ۵۰۶، ۵۰۷

منطقه طلائیه: ۴۴۸

منطقه طیب: ۱۲۳، ۱۶۹، ۶۰۴

منطقه عمومی خارک: ۲۴

منطقه عین خوش: ۶۵، ۲۸۳، ۳۵۸، ۴۱۵، ۴۳۲

منطقه فکه: ۲۰، ۶۷، ۳۹۷، ۷۲۵

منطقه فیض آباد: ۵۵۵

منطقه قاسم رش: ۸۱

منطقه قبه: ۱۰۹

منطقه قله خانی: ۸۳۵

منطقه قورتینان: ۸۱

منطقه کانی البانی: ۳۸۶

منطقه کرخ بغداد: ۴۴۴

منطقه کشکمیر: ۷۱۵

منطقه کندوله: ۸۲۳

منطقه کوشک: ۴۴۸

منطقه گرمیان: ۳۴۱

منطقه گوله: ۷۷۲

منطقه گهواره: ۱۰۹

منطقه لاهیجان: ۷۵۵

منطقه لیلاب: ۵۵۵

منطقه ماژین: ۲۳۱

منطقه مرخیل: ۸۱

منطقه مرزی حمرین: ۷۱۱، ۷۲۵

منطقه مرزی رتباع: ۷۳۷

منطقه مرزی شیلر: ۱۴۷

منطقه مغرق: ۷۷۹

منطقه مله خور: ۸۳۵

منطقه منگل: ۱۹۶

منطقه موانا: ۶۸۸

منطقه موسیان: ۸۱۶

منطقه میرآباد: ۱۷۱، ۵۴۱

منطقه میسان: ۱۷۲، ۱۷۳، ۴۸۳، ۸۱۸، ۸۱۹

منطقه میکل آباد: ۱۹۵

منطقه میمک: ۵۹۴

منطقه نساوه: ۸۴۷

منطقه وإکور بحرین: ۵۶۸

منطقه هشتپر و طوالش: ۴۳۵، ۸۱۵

منطقه هلوی: ۱۹۵

موزامبیک: ۸۹، ۲۶۰، ۲۶۱

موصل: ۳۲، ۶۴، ۲۷۱، ۳۸۶، ۵۶۰، ۷۳۷

مهاباد: ۲۹، ۳۰، ۱۲۵، ۱۳۵، ۱۴۷، ۱۶۰، ۱۷۱، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۳۳، ۲۸۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۴۲، ۳۶۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۴۰۹، ۴۱۸، ۴۶۰، ۴۶۸، ۴۷۵، ۵۰۷، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۵۴، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۷، ۶۲۸، ۶۳۸، ۶۵۰، ۶۷۲، ۷۳۹، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۷۳، ۷۹۲، ۸۲۳، ۸۳۵

مهدی شهر: ۲۳۱، ۳۲۶، ۵۳۴، ۶۴۸

مهران: ۲۳، ۹۳، ۲۸۳، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۲۵، ۶۰۴، ۶۶۰

میاندوآب: ۲۴۴، ۳۲۷، ۳۲۸، ۵۰۷

میانه: ۲۸۸، ۴۰۷، ۵۳۵

میبد: ۳۲۶، ۵۳۳

میلان: ۴۶۷

میمند: ۱۰۷، ۱۹۰

میناب: ۱۹۲، ۱۹۷، ۸۳۲

ناصریه (عراق): ۷۳۶

نالپاریز: ۱۷۰، ۲۴۴

نامیبیا: ۷۴، ۲۱۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۳۸

نجف آباد: ۱۰۸، ۱۵۷، ۱۵۹، ۳۹۷

نجف: ۱۶۹، ۳۱۳، ۳۸۶، ۶۰۱

نروژ: ۴۳، ۹۰، ۱۰۴، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۵۵

نفت شهر: ۲۱۹، ۲۹۰، ۲۹۷، ۳۱۶

نقده: ۲۹، ۱۰۸، ۱۰۹، ۲۸۵، ۳۱۴، ۳۴۲، ۳۷۶، ۳۸۷، ۴۰۰، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۹۵، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۳۸، ۶۵۰، ۶۶۲، ۷۱۵، ۷۳۹، ۷۵۵، ۷۷۲، ۷۷۳، ۸۱۴، ۸۳۴

نکا: ۵۰

نور: ۶۹۰، ۷۱۲، ۷۵۳

نورآباد ممسنی: ۴۰۷، ۴۷۷

نورآباد: ۱۰۷، ۷۷۵

نوسود: ۴۸۴، ۵۵۱

نوشهر: ۲۳۲، ۲۸۴، ۵۰۴، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

نهاوند: ۱۵۹، ۴۰۷، ۸۴۹

نیجر: ۲۳۷، ۲۶۱

نیجریه: ۳۴، ۴۲، ۹۰، ۹۱، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۸، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۵۵، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۴۰، ۲۶۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۵۲، ۴۰۴

نیریز: ۸۳۲

نیشابور: ۶۸، ۱۵۸، ۸۳۲

نیکاراگوئه: ۵۴، ۷۴، ۸۹، ۲۲۱، ۲۵۷، ۲۵۸، ۳۳۸

نیکوزیا: ۴۷۰

نیویورک: ۸۰۶

واشنگتن: ۵۸، ۵۹، ۸۸، ۱۴۹، ۳۳۶، ۵۲۹، ۵۴۸، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۷۷۶، ۸۲۵، ۸۴۲، ۸۴۴، ۸۵۸، ۸۶۰

ورامین: ۱۰۸، ۵۱۵

ورشو: ۵۲۸، ۵۲۹

ونزوئلا: ۴۳، ۱۱۹، ۱۴۱، ۱۶۷، ۱۸۳، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۴۰، ۲۶۷، ۳۰۸، ۳۲۱، ۳۳۴، ۳۳۶، ۳۵۱

ونیز: ۴۳۳، ۴۶۷

هتل اینترکنتینتال لندن: ۳۵۱

هشترود: ۵۱۵، ۵۳۵

همدان: ۵۲، ۸۲، ۱۵۸، ۲۳۲، ۲۴۵، ۴۷۷، ۵۳۲، ۵۳۵، ۶۳۹، ۷۴۱، ۷۵۳، ۸۴۹

هندوستان (هند): ۱۹، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۷۶، ۱۱۵، ۱۳۱، ۱۳۸، ۱۶۵، ۱۷۳، ۱۸۷، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۶، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۴، ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۹۳، ۳۰۰، ۳۱۹، ۳۲۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۸۱، ۴۷۰، ۴۷۹، ۶۶۳، ۶۶۶

هورالعظیم: ۴۲۱، ۴۵۲

هویزه: ۵۰، ۱۰۸، ۲۹۷، ۳۱۶، ۴۱۷، ۴۴۹

هیروشیما: ۱۶۰

یازغن: ۴۴۸

یاسوج: ۱۰۷، ۱۵۸، ۳۲۶، ۴۰۷، ۶۳۶، ۸۳۲

یزد: ۱۰۸، ۲۳۴، ۲۵۳

یمن جنوبی: ۲۱۹، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۸، ۲۷۳، ۲۷۶، ۲۷۸

یمن شمالی: ۱۶۵، ۳۴۹، ۴۷۸، ۴۷۹

یوگسلاوی: ۳۳، ۳۵، ۷۳، ۷۶، ۸۶، ۸۷، ۸۹، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۴۹، ۱۵۲، ۲۳۹، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۰، ۳۱۶، ۳۳۰، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۹۱، ۶۲۶، ۷۸۲

یونان: ۱۱۶

سایر اسامی و اصطلاحات

اتاق بازرگانی انگلیس: ۳۹

اتحادیه عرب: ۱۸۸

اتحادیه کارگران کمونیست: ۵۰۸

اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آ. سه.آن): ۲۵۱

اتحادیه کمونیست های ایران (سیاه جامگان): ۳۲، ۱۹۶، ۲۵۷، ۳۶۵، ۳۶۶، ۴۲۵، ۴۹۶، ۵۱۷، ۵۴۲، ۸۳۵، ۸۳۶

اتحادیه کنسرسیوم بانک عرب و فرانسه: ۴۹۰

اتحادیه ماشین آلات ساختمانی: ۵۶۷

اتحادیه میهنی کردستان عراق (طالبانی ها): ۳۲، ۲۵۵، ۲۵۶، ۳۴۱، ۳۸۶، ۵۵۱، ۶۲۷، ۷۷۹، ۷۸۰، ۸۴۸

اجلاس کشورهای عضو سازمان حفاظت محیط زیست خلیج فارس: ۲۷

اداره راه سازی: ۱۹۵

اداره کل کشاورزی هرمزگان: ۶۱۶

ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۲۰، ۲۲، ۶۶، ۱۴۵، ۲۲۰، ۲۸۵، ۳۱۳، ۳۶۱، ۳۸۵، ۳۹۶، ۴۱۳، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۳۵، ۴۴۱، ۴۴۹، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۸۰، ۵۰۷، ۵۱۷، ۵۲۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۶۰۵، ۶۱۳، ۶۱۸، ۶۲۵، ۶۳۵، ۶۴۷، ۶۵۰، ۶۸۰، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۹، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۱۹، ۷۲۵، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۴۳، ۷۵۰، ۷۵۴، ۷۶۷، ۷۹۰، ۷۹۳، ۷۹۵، ۸۰۱، ۸۱۰، ۸۱۷، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۵۳

ارتش سوریه: ۴۹۸، ۴۹۹

ارتش عراق: ۷۱، ۱۰۸، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۹، ۱۷۸، ۲۰۵، ۲۴۰، ۲۴۴، ۲۵۰، ۲۵۵، ۲۸۴، ۳۰۷، ۳۱۳، ۳۴۱، ۳۷۳، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۹۱، ۳۹۹، ۴۲۹، ۴۳۴، ۴۴۴، ۴۵۰، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۱۵، ۵۲۷، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۵۱، ۵۶۵، ۶۲۸، ۷۱۴، ۷۷۰، ۸۱۲، ۸۱۷، ۸۳۴، ۸۴۷، ۸۵۰

استانداری کردستان: ۶۲۸

استخبارات عراق: ۳۲، ۷۲، ۴۸۳، ۸۴۸

اعزام به جبهه های جنگ: ۱۵۷، ۱۵۸، ۲۳۲، ۳۲۶، ۴۰۷، ۴۲۱، ۴۹۴، ۵۰۳، ۵۱۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۷۱، ۶۸۷، ۷۱۲، ۷۵۳، ۸۳۲

انتلیجنت سرویس: ۶۲۲

انجمن اسلامی پرستاران: ۳۴۶

انجمن اسلامی دانشجویان اروپا: ۱۰۱

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در امریکا و کانادا: ۵۴۹

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در فرانسه: ۶۷۱

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در کراچی: ۵۹، ۹۰

انجمن اسلامی دانشجویان مسلمان عراقی در فرانسه: ۷۹

انجمن اصناف تهران: ۸۳

انجمن خاورمیانه: ۳۹

انفجار سفارت امریکا در بیروت: ۸۲۶، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۶، ۸۳۸، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۵، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱

اوپک: ۲۰، ۲۶، ۳۹، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۱۰۴، ۱۱۰، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۴۰، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۷۵، ۱۸۳، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۴۰، ۲۵۲، ۲۵۸، ۲۶۶، ۲۸۰، ۲۹۴، ۳۰۸، ۳۲۱، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۵۲، ۳۶۹، ۳۸۰، ۳۹۵، ۳۹۶، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۵۹۹،

اینتربانک لندن: ۴۹۰

بازار مشترک اروپا: ۴۶۲

بالگرد سوپر فرلئون: ۲۴، ۴۲، ۲۹۹

بالگرد شنوک: ۴۹، ۸۱۳

بالگرد کبری: ۴۹

بالگرد۲۱۴: ۴۹

بانک توسعه اسلامی (جده): ۴۱، ۶۴۱

بانک چیس مانهاتان: ۴۹۰

بانک رافدین عراق: ۴۹۰

بانک رافدین قاهره: ۲۰۳

بانک صادرات واردات ژاپن: ۳۶۹

بانک مرکزی اردن: ۴۹۷، ۷۸۲

بانک مرکزی ایران: ۴۰۳، ۸۰۷

بانک وست مینستر (انگلستان): ۳۳۷

بسیج: ۳۱، ۵۰، ۱۳۵، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۷۰، ۱۷۱، ۲۰۵، ۲۱۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۹۴، ۳۰۳، ۳۶۳، ۳۷۶، ۴۰۸، ۴۲۱، ۴۵۵، ۴۸۰، ۵۱۵، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۶۳، ۵۷۸، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۹۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۱۸، ۶۲۵، ۶۵۰، ۶۷۳، ۶۹۱، ۶۹۲، ۷۱۵، ۷۹۳، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۲۳، ۸۳۴

بمب افکن ب۱: ۴۶۲

بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی: ۱۲۵، ۲۱۹، ۵۷۶

بنیاد امور مهاجرین جنگی ایلام: ۶۴۹

بنیاد مستضعفان: ۶۹۴

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: ۳۴۵، ۵۷۶

بیانیه الجزایر: ۱۵۰

پایان دادن به جنگ: ۳۶، ۳۷، ۵۶، ۷۶، ۸۶، ۹۶، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۱۸، ۱۳۱، ۱۷۵، ۲۰۰، ۲۱۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۶، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۶۲،۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۶، ۲۷۴، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۹۰، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۳، ۳۴۳، ۳۴۹، ۳۶۸، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۷۰، ۴۷۹، ۴۹۱، ۵۱۲، ۵۴۵، ۵۶۶، ۵۸۹، ۶۳۱، ۷۴۵، ۸۰۵، ۸۲۵، ۸۴۱، ۸۵۷، ۸۵۸

پروژه شرکت پتروشیمی ایران و ژاپن: ۲۵۰، ۴۹۷

پیشمرگان مسلمان کرد: ۱۴۶، ۱۷۰، ۱۸۱، ۱۹۵، ۲۸۵، ۳۴۲، ۳۸۷، ۴۰۰، ۴۰۸، ۴۳۵، ۴۸۴، ۴۸۶، ۵۴۱، ۵۴۲، ۶۹۰، ۷۷۲، ۸۲۳

پیمان دوستی ۱۹۲۱ ایران و شوروی: ۵۲۹

پیمان کمپ دیوید: ۱۱۲، ۱۵۳

پیمان محیط زیست دریایی خلیج فارس: ۶۷۴

پیمان ناتو: ۴۳۳، ۵۱۹، ۶۳۱، ۸۳۱

پیمان ورشو: ۵۲۸، ۶۳۶

تانک ۱. ام. ایکس ۳۰: ۵۸۹

تانک ام۴۷: ۴۴۹

تانک ام ۶۰: ۴۴۹، ۵۳۹

تانک تی۷۲: ۳۰۳

ترور: ۳۱، ۴۶، ۱۲۶، ۲۰۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۳۴۲، ۳۷۵، ۳۸۸، ۴۰۹، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۸۴، ۴۹۶، ۵۱۷، ۵۴۲، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۶۲، ۶۸۹، ۷۵۵، ۷۵۶، ۸۱۴، ۸۱۵

تروریسم، تروریست: ۱۲۷، ۱۶۵، ۱۸۵، ۱۸۶، ۲۴۵، ۲۵۷، ۲۶۶، ۳۱۱، ۳۴۲، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۶۱، ۵۱۷، ۶۰۸، ۶۳۹، ۸۲۷، ۸۶۰

توپ ۱۵۵ میلی متری: ۵۸۹

توپ ۲۳ میلی متری: ۵۳۹

تیپ امام جعفر صادق(ع): ۵۸۵، ۵۸۶، ۷۵۲

تیپ امام سجاد(ع): ۲۰، ۶۷، ۶۴۸، ۶۸۵، ۷۰۹

تیپ فاطمه الزهرا(س): ۲۰، ۶۷، ۱۲۳، ۶۴۸، ۶۸۵، ۷۰۹

تیپ۱ پیرانشهر: ۸۰۲

تیپ۱ لشکر ۲۱ حمزه: ۲۰، ۱۲۲، ۶۰۳، ۶۹۸، ۷۰۳

تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع): ۲۰، ۲۲، ۲۲۹، ۲۳۰، ۵۸۵، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۱۱، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۳۰، ۷۵۰، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۸۷، ۷۸۸، ۸۰۱

تیپ۱۶ عراق: ۳۱۳

تیپ۱۸ جوادالائمه(ع): ۵۸۵، ۷۰۹، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱

تیپ۲

لشکر ۲۱ حمزه: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۵۸۳، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۲۱

تیپ۲ لشکر ۷۷ خراسان: ۲۰، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۴۹، ۶۰۳، ۶۴۷، ۶۵۹، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۵۲، ۸۱۰

تیپ۲۱ امام رضا(ع): ۵۸۵، ۵۸۶، ۷۵۰

تیپ۳

لشکر ۲۱ حمزه: ۱۲۱، ۵۵۴، ۵۶۹، ۵۸۴، ۵۹۲، ۶۶۹، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۲۱

تیپ۳۳ المهدی(عج): ۶۷، ۱۲۳، ۵۶۹، ۵۸۴، ۵۹۲، ۶۶۹، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۲۱، ۷۲۲

تیپ۳۴ لشکر ۱ مکانیزه عراق: ۷۶۶، ۷۸۷

تیپ۳۶ پیاده عراق: ۳۱۳

تیپ۳۷ زرهی شیراز: ۲۰، ۲۲، ۴۷، ۱۴۳، ۱۴۴، ۲۲۹، ۲۳۰، ۴۴۹، ۵۸۵، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۸۷

تیپ۳۷ زرهی لشکر۱۲ زرهی عراق: ۷۸۸

تیپ۴ زرهی لشکر۲۱ حمزه: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۶۴۸، ۶۸۵، ۷۰۹

ص: ۹۶۸

تیپ۴۱۹ پیاده عراق: ۷۲۵

تیپ۴۳ زرهی لشکر۹ عراق: ۴۴۹

تیپ۴۴ قمر بنی هاشم: ۷۶۶

تیپ۵۰۱ پیاده عراق: ۷۲۵

تیپ۵۱ زرهی عراق: ۷۲۵

تیپ۵۵ هوابرد شیراز: ۲۰، ۲۷، ۴۷، ۲۲۹، ۲۳۰، ۵۸۵، ۵۹۲، ۵۹۴، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۶۷، ۷۶۹، ۸۰۶

تیپ۵۸ ذوالفقار: ۲۰، ۴۷، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۱، ۵۸۵، ۵۸۶، ۶۸۵، ۷۵۰، ۷۶۵، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۸۸

تیپ۶۰ زرهی عراق: ۷۲۵

تیپ۸۴ خرم آباد: ۲۰، ۴۷، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۰، ۵۹۱، ۵۹۴، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۱۰، ۷۶۹، ۸۰۶

جامعه عرب: ۱۷۴

جامعه کلیمیان ایران: ۵۱

جبهه التحریر عربی: ۵۷

جبهه پایداری عرب: ۵۶

جبهه ترقی خواه ملی گرای عراق: ۵۷

جبهه خلق برای آزادی فلسطین: ۵۷

جبهه دمکراتیک برای آزادی فلسطین: ۵۷

جبهه دمکراتیک عراق: ۱۶۶

جبهه شعبیه (قیاده عامه، فلسطین): ۵۷

جبهه مبارزات مردمی (فلسطین): ۵۷

جبهه ملی ایران: ۳۶۵

جبهه ملی دوم: ۳۶۵

جبهه ملی ناسیونالیستی دمکرات عراق: ۱۶۶

جمعیت هلال احمر: ۱۹۶

جمعیت هلال احمر فیروزکوه: ۶۷۱

جنبش امل: ۴۹۹

جنبش عدم تعهد: ۳۴، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۵۶، ۷۴، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۷، ۱۷۲، ۱۷۴، ۱۷۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۱۱، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۶، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۵، ۲۷۹، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۳، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۱۱، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۲۸، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۶۲، ۳۶۸، ۳۷۹، ۴۷۰، ۴۷۹، ۶۴۴، ۷۸۲

جندالله: ۴۵۹، ۵۰۶

جنگ فالکلند: ۴۸۸، ۵۵۹

جوانان اتحادیه دمکرات: ۷۹۲

جوانمردان: ۸۳۴

جهاد سازندگی بوشهر: ۵۵۳

جهاد سازندگی تهران: ۳۹۷

جهاد سازندگی خوزستان: ۸۲، ۱۵۸

جهاد سازندگی فارس: ۳۹۷

جهاد سازندگی مازندران: ۲۳۲، ۳۸۵، ۳۹۷

جهاد سازندگی نجف آباد: ۳۹۷

جهاد سازندگی: ۲۳، ۱۰۸، ۱۲۴، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۵۳، ۲۵۶، ۲۵۶، ۳۴۵، ۳۹۶، ۴۹۳، ۵۷۶، ۵۷۸، ۶۲۹، ۶۶۲، ۶۹۰، ۷۷۳

جهادسازندگی باختران: ۴۹۳

جیش الشعبی (ارتش خلقی عراق): ۲۳، ۱۷۰، ۳۵۹، ۴۴۴، ۵۶۶، ۶۳۵، ۸۱۲، ۸۵۲

حزب بعث سوریه: ۱۰۲، ۱۵۳

حزب بعث عراق: ۳۲، ۱۰۱، ۱۲۸، ۱۶۱، ۱۳۰، ۱۶۶، ۲۴۸، ۲۶۶، ۳۰۳، ۳۱۱، ۳۳۳، ۳۴۳، ۳۸۶، ۴۴۱، ۶۲۶، ۶۴۰، ۶۴۵، ۷۱۴، ۷۷۸، ۷۸۳

حزب توده ایران: ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۷۸، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۸۸، ۲۹۹، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۹۴، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۶۸، ۴۸۶، ۴۸۷، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۶۱۳، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۸۱۵

حزب جمهوری اسلامی: ۶۱، ۱۶۵، ۱۹۸، ۵۹۶، ۶۰۷

حزب دمکرات کردستان ایران: ۲۹، ۳۰، ۵۱، ۸۱، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۳۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۶۰، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۸۱، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۳۳، ۲۴۴، ۲۵۶، ۲۷۲، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۳۱۴، ۳۲۸، ۳۴۲، ۳۶۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۸۸، ۳۸۹، ۴۰۰، ۴۱۸، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۷۰، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۸۶، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۶، ۵۴۱، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۹، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۷۲، ۶۸۸، ۶۸۹، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۲۳، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۳

حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی ها): ۱۴۶، ۱۶۶، ۱۷۰، ۲۳۱، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۵، ۲۸۵، ۳۷۶، ۳۸۶، ۴۱۸، ۴۲۳، ۴۳۵، ۴۸۳، ۷۹۲

حزب راه کارگر: ۳۲، ۲۳۳، ۶۳۹، ۸۳۵، ۸۳۶

حزب رنجبران: ۲۰۶، ۶۰۸

حزب سوسیالیست عراق: ۳۸۶

حزب کار ایران: ۳۲، ۸۳۵

حزب کمونیست شوروی: ۶۳، ۶۴، ۱۸۹، ۲۳۸، ۴۶۸، ۴۸۶، ۶۳۱، ۶۵۴

حزب کمونیست عراق: ۱۶۶، ۳۸۶

حقوق بشر: ۱۸۵، ۱۸۷، ۸۵۷

دادسرای ارتش: ۸۳

دادسرای عمومی انقلاب: ۸۳

دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان: ۴۹۶، ۸۲۴

دادگاه انقلاب اسلامی بندرانزلی: ۶۲۹

دادگاه انقلاب اسلامی مشهد: ۴۹۶، ۶۲۹

دادگاه انقلاب اسلامی: ۶۰۸

دادگاه بین الملل لاهه: ۳۸۹

دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست وزیری: ۴۷۶، ۴۹۳

دفتر تحکیم وحدت انجمن اسلامی دانشجویان سراسر کشور: ۱۰۱

دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: ۲۴۸

دفتر نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد: ۱۵۱

رادار راپیر: ۴۲، ۲۱۷، ۲۲۵، ۲۲۶

رادار رازیت: ۴۲، ۲۱۷، ۲۲۵، ۲۲۶

ژاندارمری خوزستان: ۷۲، ۱۰۸

ژاندارمری کردستان: ۵۵۵

ژاندارمری: ۹۳، ۱۷۹، ۱۸۰، ۲۰۹، ۲۱۸، ۲۲۰، ۲۳۳، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۸۷، ۳۱۴، ۳۲۸، ۳۷۵، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۵۹، ۴۶۸، ۴۷۴، ۵۰۶، ۵۰۷، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۳۸، ۶۴۹، ۶۶۱، ۶۸۹، ۶۹۰، ۷۳۹، ۷۵۴، ۸۰۳، ۸۲۳، ۸۲۵، ۸۴۸، ۸۵۳

سازمان آزادی بخش فلسطین: ۳۶، ۴۶، ۵۷، ۸۹، ۹۷، ۱۸۴، ۲۷۹، ۵۲۴، ۵۴۴، ۵۶۰، ۵۶۱

سازمان انرژی اتمی عراق: ۴۷۱

سازمان اوقاف و امور خیریه: ۱۹۷

سازمان برنامه وبودجه: ۵۷۶

سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر: ۳۲، ۲۳۳، ۲۵۷، ۳۶۵، ۳۶۶، ۴۲۵، ۴۶۱، ۴۷۷، ۴۹۶، ۵۴۲، ۶۲۹، ۶۵۱، ۶۹۰

سازمان تبلیغات اسلامی: ۱۲۵

سازمان جوانان حزب توده ایران: ۳۷۷، ۳۷۸

سازمان جهاد اسلامی: ۴۵، ۴۶، ۸۲۶، ۸۲۹، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۶۰

سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اقلیت): ۱۰۹، ۱۶۱، ۲۰۶، ۲۳۳، ۲۵۷، ۴۲۵، ۴۶۸، ۴۹۶، ۵۵۶، ۶۲۷، ۶۳۹، ۶۷۲، ۷۵۶، ۷۵۷

سازمان چریک های فدایی خلق (شاخه اکثریت): ۱۸۸، ۶۲۹، ۸۱۵

سازمان چریک های فدایی خلق (گروه اشرف دهقان): ۶۹۰، ۷۹۲

سازمان حرکت اسلامی عراق: ۸۳۱

سازمان حفاظت محیط زیست ایران: ۲۵، ۲۶

سازمان خلقی مبارزان کمونیست: ۵۶۴

سازمان دفاع از حقوق رانده شدگان و مهاجران عراقی: ۱۰۱

سازمان سیا: ۴۰۱، ۵۲۸، ۶۲۲، ۸۵۹

سازمان صلیب سرخ جهانی: ۷۲، ۸۵، ۸۶، ۱۵۱، ۱۵۲، ۴۵۹، ۷۱۴

سازمان صنایع مهندسی آلمان غربی: ۳۸۱

سازمان عفو بین الملل: ۱۸۵

سازمان عمل اسلامی: ۳۲، ۵۱۶، ۶۲۶

سازمان ک. گ. ب: ۵۲۷

سازمان کمونیست های ایران (سربداران): ۸۳۶

سازمان کمونیستی اتحاد چپ (گروه حسن ماسالی): ۵۰۷

سازمان کمونیستی سهند: ۱۸۲، ۴۲۵، ۴۹۶

سازمان کمونیستی طوفان: ۱۸۲، ۳۱۵، ۴۹۶، ۶۲۹، ۸۳۵

سازمان کنفرانس اسلامی: ۱۷۵، ۲۲۴، ۲۵۰، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۳۰، ۳۳۳، ۵۸۹

سازمان مجاهدین خلق (منافقین): ۳۱، ۳۲، ۵۲، ۸۲، ۱۲۶، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۷، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۷۱، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۵، ۱۹۶، ۲۰۶، ۲۰۹، ۲۳۳، ۲۴۵، ۲۵۶، ۲۶۶، ۲۷۲، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۳۱۵، ۳۲۸، ۳۴۲، ۳۵۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۷۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۲، ۳۹۳، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۱۸، ۴۲۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۸، ۴۷۴، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۸۴، ۴۹۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۱۷، ۵۴۲، ۵۵۶، ۵۷۳، ۵۹۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۶۳، ۶۷۲، ۶۹۰، ۷۱۴، ۷۱۶، ۷۳۸، ۷۴۱، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۹۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۲۴، ۸۳۶، ۸۴۹

سازمان ملل متحد: ۲۶، ۲۷، ۳۸، ۷۸، ۹۷، ۱۳۸، ۱۵۲، ۱۶۵، ۱۸۵، ۱۸۷، ۲۰۶، ۲۱۱، ۲۲۳، ۲۵۰، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۹۵، ۲۹۸، ۳۲۰، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۳، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۷۹، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۷۶، ۵۲۶، ۵۸۹، ۵۹۹، ۶۱۸، ۶۴۲، ۶۵۵، ۶۷۷، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۹۷، ۸۱۶، ۸۲۵، ۸۳۶، ۸۵۷

سازمان منطقه ای حفظ محیط زیست دریایی (خلیج فارس): ۲۵، ۲۶، ۳۱۰، ۵۱۱، ۵۲۱، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۵۹، ۵۸۰، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۱۷، ۶۳۰، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۵۵، ۶۶۴، ۷۹۸، ۸۱۹

سازمان وحدت افریقا: ۱۷۲

سازمان هوانوردی انگلستان: ۶۳۵

ساواک: ۶۲۲

سپاه ارومیه: ۴۶۸

سپاه اشنویه: ۲۸۵، ۶۰۶، ۶۶۱، ۷۵۵، ۸۰۲

سپاه بابل: ۴۸۴

سپاه بوکان: ۶۲۹

سپاه بیجار: ۴۵۹

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: ۲۰، ۲۲، ۳۱، ۴۷، ۶۶، ۹۴، ۱۳۵، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۵۷، ۱۶۰، ۱۶۹، ۱۷۱، ۱۸۰، ۱۸۱، ۲۰۹، ۲۱۵، ۲۱۸، ۲۲۰، ۲۳۱، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۷۲، ۲۸۳، ۲۸۵، ۲۹۴، ۳۶۱، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۸۵، ۳۹۱، ۳۹۶، ۴۰۸، ۴۱۳، ۴۱۸، ۴۲۱، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۳۶، ۴۴۱، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۶۰، ۴۷۳، ۴۷۸، ۴۸۰، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۹۸، ۵۰۷، ۵۳۰، ۵۴۲، ۵۷۱، ۵۷۳، ۵۷۶، ۵۷۸، ۵۸۴، ۵۸۶، ۶۱۳، ۶۱۸، ۶۲۵، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۳۵، ۶۴۵، ۶۵۱، ۶۶۱، ۶۸۰، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۹، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۱۶، ۷۱۹، ۷۲۵، ۷۳۱، ۷۳۸، ۷۴۳، ۷۵۰، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۶۷، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۹۰، ۸۰۱، ۸۰۳، ۸۱۰، ۸۲۳، ۸۲۵، ۸۳۳، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵

سپاه پاوه: ۵۱۶

سپاه پیرانشهر: ۳۱۵، ۳۶۴، ۶۲۸، ۷۵۵

سپاه تکاب: ۶۶۳

سپاه جهرم: ۱۵۸

سپاه چهارم عرا ق: ۳۴۴، ۷۶۱، ۸۱۶

سپاه زنجان: ۶۷۳

سپاه سردشت: ۵۵۴

سپاه سقز: ۴۰۰

سپاه سلماس: ۳۷۶، ۶۰۵

سپاه سوم صاحب الزمان(عج): ۶۴۵

سپاه شیراز: ۲۴۳

سپاه کامیاران: ۷۱۵

سپاه کردستان: ۷۲

سپاه گیلان: ۴۳۵، ۵۰۷

سپاه مریوان: ۲۷۲، ۷۹۲

سپاه منطقه ۱۰: ۵۱۵

سپاه منطقه ۲ (اصفهان): ۶۰۸

سپاه منطقه ۳ (گیلان و مازندران): ۴۰۸، ۴۲۱، ۴۷۸

سپاه منطقه ۳: ۱۵۸

سپاه منطقه ۴: ۵۹۷

سپاه منطقه ۷: ۵۵۱

سپاه منطقه ۹: ۲۳۲، ۲۴۳

سپاه مهاباد: ۷۵۵، ۷۵۶

سپاه مهران: ۶۶۰

سپاه میاندوآب: ۲۴۴، ۵۰۷

سپاه میانه: ۲۸۸

سپاه۱۱ قدر: ۴۷، ۳۸۵، ۳۹۷

سپاه۷ حدید: ۴۷

ستاد بازسازی آبادان: ۹۵.

ستاد بازسازی سوسنگرد: ۳۷۴

ستاد بازسازی مساجد و اماکن متبرکه مناطق جنگ زده: ۱۹۸

ستاد بازسازی مناطق جنگی استان آذربایجان غربی: ۹۵

ستاد بازسازی و مرمت مناطق جنگ زده استان خوزستان: ۲۱۹

ستاد بازسازی و نوسازی کشاورزی مناطق جنگ زده: ۶۱۷

ستاد بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده استان باختران: ۱۷۹

ستاد بازسازی وزارت کشور: ۳۴۵

ستاد پشتیبانی جنگ استان آذربایجان شرقی: ۳۲۷

ستاد پشتیبانی جهاد سازندگی حمزه سیدالشهدا: ۳۲۷

ستاد پشتیبانی جهادسازندگی باختران: ۴۹۵

ستاد تبلیغات جنگ: ۱۵۹، ۲۴۸، ۳۱۰، ۴۹۹

ستاد تدارکاتی بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده وزارت بازرگانی: ۵۰

ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق: ۵۹، ۱۷۷

ستاد کمک های مردمی مازندران: ۲۸۵

ستاد مجروحان و مصدومان جنگ: ۵۰

ستاد مرکزی بازسازی و نوسازی مناطق جنگی: ۱۲۴، ۱۵۹، ۵۷۶، ۵۷۷، ۶۳۷، ۶۷۱، ۶۸۷، ۶۸۸

ستاد مرکزی کمیته های انقلاب اسلامی: ۸۲

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۹۴، ۱۴۶، ۳۸۶، ۴۰۷، ۵۱۵، ۵۲۰، ۷۵۶

ستاد معین تهران برای بازسازی خرمشهر: ۱۶۴

شرکت الکترونیک رم: ۴۶۷

شرکت ایرونیک تراست: ۴۹۰

شرکت بیمه لویدز: ۱۷۸

شرکت پرونیکا سپا (ایتالیایی): ۴۳۳

شرکت جنرال الکتریک بریتانیا: ۵۵۹

شرکت دایکواویل (ژاپن): ۳۰۹

شرکت شواویل (ژاپن): ۳۰۹

شرکت ماروسن (ژاپن): ۴۹۷

شرکت مارو ینی (ژاپن): ۷۸۲

شرکت مقاطعه کاری انکا (ترکیه): ۳۲۱، ۳۲۲

شرکت ملی نفت ایران: ۲۳۳، ۳۰۹، ۵۱۲

شرکت ملی نفت عراق: ۲۱۴

شرکت میتسوئی سوسان (ژاپن): ۴۹۷

شرکت میتسوبیشی (ژاپن): ۷۸۲

شرکت نفت بریتیش پترولیوم: ۳۵۲

شرکت نفت فلات قاره ایران: ۲۶

شورای اقتصادی و اجتماعی عربی: ۱۱۵

شورای امنیت سازمان ملل متحد: ۳۴، ۳۵، ۵۶، ۷۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۳۲، ۱۳۸، ۲۲۳، ۲۷۵، ۳۲۹، ۳۴۸، ۳۷۹، ۵۱۲، ۶۳۱، ۶۴۴، ۶۵۶، ۶۵۷، ۸۱۹، ۸۵۸

شورای امنیت کشور: ۲۰۸

شورای عالی بازسازی مناطق جنگ زده: ۱۶۴

شورای عالی دفاع: ۶۷، ۱۲۹، ۲۸۸، ۳۳۴، ۳۵۷، ۳۶۰، ۳۶۱، ۴۱۳، ۴۲۸، ۴۴۰، ۵۰۸، ۷۵۷، ۸۱۸

شورای عالی قضایی: ۱۳۶

شورای ملی فلسطین: ۵۶۰

شورای ملی مقاومت: ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۸۸، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۴۲۱، ۴۲۲، ۷۳۸

شورای همکاری خلیج فارس: ۲۸، ۴۳، ۵۶، ۵۷، ۹۰، ۱۰۳، ۱۱۴، ۲۴۹، ۲۷۹، ۶۵۳، ۶۶۶، ۸۱۹، ۸۲۵، ۸۵۸، ۸۵۹

شهربانی کردستان: ۵۵۵، ۶۰۶، ۶۸۹

صادرات (صدور) نفت عراق: ۴۰، ۴۴، ۵۳، ۹۹، ۲۱۴، ۳۰۳، ۴۰۳، ۴۹۰، ۶۴۵، ۶۵۳، ۷۸۰، ۷۸۱

صلح: ۳۶، ۳۷، ۵۵، ۵۶، ۷۷، ۸۶، ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۸۵، ۲۲۳، ۲۳۹، ۲۴۶، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۶۲، ۲۶۵، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۲، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۳۱۶، ۳۱۹، ۳۲۹، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۴۳، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۶۲، ۳۶۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۲، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۷۰، ۴۷۹، ۵۲۳،

۵۲۴، ۵۲۵، ۵۷۷، ۵۸۹، ۶۴۱، ۶۴۳، ۶۷۴، ۶۷۸، ۷۴۴، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۷۱، ۷۷۸، ۷۸۴، ۸۰۴، ۸۴۳، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۷

طرح عملیاتی حمزه سیدالشهدا: ۱۲۱

طرح عملیاتی شماره ۲ کربلای۱۱: ۶۷۰، ۶۸۱

طرح عملیاتی کربلای۱۱: ۴۷، ۱۲۱، ۴۳۰، ۶۴۷

طرح نه ماده ای شورای عالی قضایی: ۱۳۶

عساکره (ژاندارمری عراق): ۳۴۱

عملیات امام مهدی(عج): ۴۴۹

عملیات بیت المقدس: ۲۳، ۱۱۱، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۱، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۴۲، ۴۵۰، ۴۶۴، ۴۹۹، ۸۵۰

عملیات پاک سازی: ۲۹، ۱۴۶، ۱۹۵، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۸۵، ۳۴۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۴۰۸، ۴۱۸، ۴۲۳، ۴۷۰، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۹۵، ۵۰۶، ۵۱۶، ۵۴۰، ۵۶۳، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۸۶، ۶۰۶، ۶۵۰، ۶۶۲، ۷۱۶، ۷۴۳، ۷۵۶، ۷۷۳، ۸۰۳، ۸۱۳، ۸۳۳، ۸۴۸، ۸۴۹

عملیات ثامن الائمه(ع): ۴۴۹، ۴۵۰، ۶۰۳، ۶۱۸

عملیات رمضان: ۳۵۸، ۳۵۹، ۶۱۸، ۸۱۱

عملیات طریق القدس: ۳۵۸، ۴۵۰

عملیات فتح المبین: ۶۵، ۶۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۴۱۱، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۵۰، ۴۶۴، ۸۳۳

عملیات کمین: ۲۹، ۹۳، ۲۳۱، ۲۴۴، ۲۵۶، ۳۷۵، ۴۳۵، ۴۵۹، ۴۷۳، ۵۵۵، ۶۵۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۷۲، ۶۸۹، ۷۱۵، ۷۳۹، ۷۵۴، ۷۷۳، ۸۴۸

عملیات محرم: ۲۰، ۶۷، ۸۱۶

عملیات نصر: ۴۴۹

عملیات والفجر مقدماتی: ۱۹، ۲۱، ۶۰، ۶۶، ۶۷، ۱۲۷، ۱۳۰، ۳۴۴، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۹۴، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۳۲، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۸۳، ۴۹۹، ۵۶۶، ۶۰۳، ۶۱۸، ۸۱۶

عملیات والفجر۱: ۱۹، ۲۰، ۲۳، ۴۷، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۲۲۹، ۳۹۶، ۴۱۲، ۴۲۷، ۴۳۰، ۵۸۳، ۵۹۱، ۶۱۸، ۶۲۵، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۸۳، ۶۸۵، ۷۰۳، ۷۰۸، ۷۲۵، ۷۴۲، ۷۵۷، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۹۱، ۷۹۳، ۸۰۶، ۸۱۶، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۳

فتح الثوره (فلسطین): ۲۰۰

فرمان هشت ماده ای امام خمینی: ۷۵

قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر: ۳۷، ۲۷۷، ۳۸۸

قرارگاه حمزه سیدالشهدا: ۳۰، ۴۶۰، ۵۰۶، ۵۴۱، ۶۰۶، ۶۸۸، ۷۵۵

قرارگاه خاتم الانبیا(ص): ۲۱، ۴۷، ۴۸، ۶۶، ۱۲۱، ۲۸۳، ۲۸۴، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۵۵، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۸۰، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۹۱، ۶۰۳، ۶۲۵، ۶۴۷، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۸۰، ۶۸۳، ۶۸۴، ۷۰۴، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۲۰، ۷۲۲، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۹۰، ۸۰۹

قرارگاه رحمت: ۴۱۵، ۴۱۷، ۶۴۷

قرارگاه قائم (ارتش): ۵۰۲

قرارگاه کربلا (قرارگاه مشترک سپاه و ارتش): ۲۰، ۴۷، ۴۸، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۴۳، ۲۳۰، ۲۸۳، ۲۸۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۲۷، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۵۶، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۳۹، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۸۴، ۵۹۳، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۴۵، ۶۴۸، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۸۰، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۷، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۲، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۶۵، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۸۰۹، ۸۱۰

قرارگاه کربلای۱: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۴۳۱، ۵۶۹، ۵۸۰، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۵۹، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۸۰۹، ۸۱۰

قرارگاه کربلای۲: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۴۳۱، ۵۶۹، ۵۸۰، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۴، ۵۸۵، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۴، ۷۰۷ ۷۰۸، ۷۲۰، ۷۲۱، ۸۰۹

قرارگاه کربلای۳: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۴۴، ۴۳۱، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۸۰، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۹۲، ۶۶۹، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۰۸، ۷۲۲

قرارگاه کربلای۴: ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۴۳۱، ۶۴۷، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۸، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۶۷، ۸۰۹، ۸۱۰

قرارگاه کربلای۵: ۲۰، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۹، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۰۸، ۷۲۲، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۶۷، ۸۰۹

قرارگاه کربلای۶: ۲۰، ۶۴۷، ۷۰۹

قرارگاه نجف: ۲۰، ۲۲، ۴۷، ۱۲۱، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۸۴، ۳۸۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۲۷، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۵۶، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۳۹، ۵۷۰، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۹۱، ۵۹۳، ۶۲۶، ۶۵۹، ۶۶۹، ۶۸۰، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۰۶، ۷۱۱، ۷۱۸، ۷۲۲، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۹، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۹۰، ۸۰۱، ۸۰۹

قرارگاه نجف۱: ۲۱، ۴۸، ۱۴۳، ۱۴۴، ۲۲۹، ۲۳۰، ۳۸۵، ۳۹۷، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۹۲، ۵۹۳، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۳۲، ۷۵۰، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۸۸

قرارگاه نجف۲: ۲۱، ۱۴۳، ۱۴۴، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۳۹۷، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۹۱، ۵۹۲، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۲۲، ۷۳۰، ۷۵۰، ۷۵۳، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۸۸

قرارگاه نجف۳: ۲۱، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۳۹۷، ۵۸۵، ۵۸۶، ۷۵۳، ۷۶۵

قرارگاه نجف۴: ۲۱، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۳۹۷، ۵۸۵،۶۸۵، ۶۸۶، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۱۰، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۳۰، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۸۷، ۷۸۸

قرارگاه نجف۵: ۷۶۷

قرارگاه نجف۶: ۷۶۷

قرارگاه نوح: ۲۴۳

قطعنامه ۴۷۹ شورای امنیت: ۷۷

قطعنامه ۵۱۴ شورای امنیت: ۷۷

قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت: ۷۷

کارخانجات فخر ایران: ۲۷۲

کشتی آتلانتیک کانوبر: ۴۸۸

کشتی تجاری ایران جنان: ۲۸۴، ۳۶۳

کشتی خارک: ۵۵۹

کشتی رافائل: ۴۹۳، ۴۹۴

کشتی میکل آنژ: ۴۹۴

کمرتس بانک (آلمان غربی): ۴۹۰

کمک های مردمی به جبهه های جنگ: ۶۸، ۶۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۱۹، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۲۵۳، ۲۷۲، ۲۸۴، ۲۸۵،۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۴، ۴۹۵، ۴۲۱، ۴۳۴، ۴۹۵، ۵۳۰، ۵۵۲، ۶۰۵، ۶۳۷، ۶۴۸، ۶۸۶، ۷۱۲، ۷۳۷، ۷۳۸، ۸۳۲، ۸۴۸

کمیته انقلاب اسلامی تهران: ۱۲۶، ۵۰۸

کمیته انقلاب اسلامی رشت: ۲۵۷

کمیته انقلاب اسلامی زاهدان: ۱۳۶

کمیته انقلاب اسلامی کمیجان استان مرکزی: ۸۲

کمیته بین المللی صلیب سرخ در خاورمیانه: ۸۴

کمیته حقوق بشر سازمان ملل: ۱۸۵

کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی: ۲۷۸، ۲۷۹

کمیته فرعی مجلس نمایندگان امریکا: ۲۶۸

کمیته مرکزی انقلاب اسلامی: ۱۸۶، ۲۰۹، ۳۱۵

کمیته مرکزی حزب توده ایران: ۴۰۱

کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد: ۸۹، ۱۵۲، ۱۶۵، ۱۸۵، ۱۸۶، ۲۶۸

کنفرانس الجزیره ۱۹۷۵: ۵۵

کنفرانس خلق اسلامی: ۸۰۵

کنفرانس فاس: ۲۳۹

کنفرانس کار عربی: ۲۳۹

کنوانسیون کویت: ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۵۱۰، ۵۲۱، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۵۸، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۷۱، ۷۷۵، ۷۹۶، ۷۹۸، ۸۱۹، ۸۳۶، ۸۳۹، ۸۵۶

کودتا: ۱۳۲، ۳۱۱، ۶۲۰

کومه له: ۳۲، ۵۱، ۷۲، ۸۱، ۹۳، ۹۴، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۷۰، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۰۶، ۲۱۸، ۲۵۶، ۳۶۵، ۳۷۶، ۴۰۰، ۴۱۸، ۴۵۹، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۸۴، ۴۸۶، ۴۹۶، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۴۱، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۷۱، ۵۷۲، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۸۹، ۶۹۰، ۷۰۰، ۷۱۶، ۷۴۰، ۷۵۴، ۷۵۶، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۹۲، ۸۲۴، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۵۴

گردان ۱۴۶ (تیپ۵۵ هوابرد): ۷۲۳

گردان ۱۷۱ ارتش: ۷۲۱

گردان ۱۷۴ ارتش: ۷۲۱

گردان ۲۲ بهمن: ۶۰۴

گردان ۹۰۴۰ سپاه: ۷۲۱

گردان ۹۰۵۲ سپاه: ۷۲۱

گردان امام جعفر صادق(ع) (لشکر ۴۱ ثارالله(ع)): ۶۰۴، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۱۹

گردان امام حسن مجتبی(ع) (لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۶۶۰، ۷۱۹

گردان امام حسین(ع) (لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۶۶۰

گردان امام محمدباقر(ع) (لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۶۶۰

گردان امیرالمؤمنین(ع) (لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۶۶۰، ۷۱۸، ۷۱۹

گردان بقیه الله (لشکر ۳۱ عاشورا): ۷۲۳

گردان جعفر طیار (لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص)): ۷۶۶

گردان حر (لشکر ۳۱ عاشورا): ۲۲، ۷۰۰، ۷۲۳، ۷۵۰

گردان حضرت رسول (لشکر ۱۴ امام حسین(ع)): ۶۶۰، ۶۹۸، ۷۱۸

گردان حضرت علی اکبر (لشکر ۳۱ عاشورا): ۷۰۰

گردان حضرت قاسم (تیپ ۱۰ سیدالشهدا(ع)): ۲۲، ۷۰۰، ۷۲۵، ۷۵۰

گردان حمزه (لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص)): ۷۲۴

گردان حنین (لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص)): ۷۰۹

گردان خندق (لشکر ۲۷ حضرت رسول(ص)): ۷۰۹

گردان زهیر (تیپ ۱۰ سیدالشهدا): ۷۲۵

گردان سیف الله (لشکر ۳۱ عاشورا): ۷۱۰، ۷۲۹

گردان ضدزره حجر: ۷۸۷، ۷۸۸

گردان عبدالله (تیپ۱۸ جوادالائمه(ع)): ۷۳۰

گردان علی اصغر (تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)): ۷۲۳

گردان علی بن ابی طالب (لشکر۸ نجف): ۷۲۲

گردان فتح (لشکر۴۱ ثارالله(ع)): ۶۰۴، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۱۹

گردان قدس (لشکر۳۱ عاشورا): ۶۰۴، ۷۲۳

گردان قمربنی هاشم (تیپ۱۰ سیدالشهدا(ع)): ۷۰۰، ۷۲۵، ۷۸۸

گردان کمیل(لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)): ۵۹۲، ۷۲۴

گردان مالک اشتر (لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)): ۵۹۲، ۷۰۰، ۷۲۳، ۷۲۴

گردان مسلم (لشکر۳۱ عاشورا): ۷۲۳

گردان مقداد (لشکر۲۷ حضرت رسول(ص)): ۵۹۲، ۷۲۴

گردان نصرالله (تیپ۱۸ جوادالائمه(ع)): ۲۲، ۷۴۹

گردان۱۰۱: ۵۷۱

گردان۱۳۸: ۶۰۴

گردان۱۴۰: ۶۰۴

گردان۱۸۲: ۵۹۲

گردان۳۱۳ توپخانه: ۴۸

گردان۳۳۷ توپخانه: ۴۸

گردان۳۴۳ توپخانه: ۴۸

گردان۳۴۷ توپخانه: ۴۸

گردان۳۶۲ توپخانه: ۴۹

گردان۳۶۸ توپخانه: ۴۸

گردان۳۷۲ توپخانه: ۴۹

گردان۳۸۳ توپخانه: ۴۸

گردان۳۹۷ توپخانه: ۴۸

گردان۸۰۲: ۵۹۲

گروگان، گروگانگیری: ۵۵، ۶۱، ۱۳۲، ۱۶۰، ۱۸۰، ۲۵۶، ۳۱۴، ۳۷۵، ۴۳۵، ۴۶۸، ۴۸۴، ۵۴۱، ۵۵۹، ۵۸۶، ۵۸۷، ۶۰۰، ۶۶۱، ۶۷۲، ۶۸۹، ۷۰۰، ۷۳۹، ۷۷۳، ۸۰۶، ۸۲۳

گروه آرمان: ۶۲۹

گروه اخگر: ۴۹۶

گروه خبات: ۱۴۷، ۵۰۷

گروه رزگاری: ۷۲

گروه رزمی پشتیبانی عمومی اصفهان: ۴۹

گروه رزمی پشتیبانی مستقیم شماره۳ کرمان: ۴۹

گروه رزمی مسجد سلیمان: ۴۹

گروه سعید مهدی عوده: ۶۲۶

گروه طرفداران صلح: ۲۱۱، ۲۱۲

گروه فرقان: ۲۴۵

گروه کمونیستی وحدت: ۳۲، ۳۶۵

گروه۲۲ توپخانه: ۴۹

گروه۳۳ توپخانه: ۴۹

گروهان سیلو: ۵۵۵

لشکر ۶ عراق: ۷۳۲

لشکر ۹۲ زرهی اهواز: ۶۵۹

لشکر یرموک مصر: ۴۸۳

لشکر۱ مکانیزه عراق: ۵۰۴، ۵۰۵

لشکر۱۰ زرهی عراق: ۳۹۹

لشکر۱۴ امام حسین(ع): ۲۰، ۴۱۷، ۴۳۱، ۶۰۴، ۶۴۷، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۵۲، ۷۶۸، ۸۰۲، ۸۱۰

لشکر۱۶ زرهی قزوین: ۲۱، ۴۴۹، ۶۵۹

لشکر۱۷ علی بن ابیطالب(ع): ۶۴۸

لشکر۱۹ فجر: ۲۰، ۶۷، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۶۴۶، ۶۶۰، ۶۶۹، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۲۲

لشکر۲۱ حمزه: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۶۵۹، ۷۲۰، ۸۰۶

لشکر۲۵ کربلا: ۶۷، ۳۵۸، ۶۹۷

لشکر۲۷ حضرت رسول(ص): ۲۱، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۹۱، ۵۹۳، ۶۸۴، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۵۳، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۹، ۷۸۸، ۸۰۱

لشکر۲۸ سنندج: ۴۶۰، ۴۷۴، ۵۵۲، ۷۷۲

لشکر۳ زرهی عراق: ۴۵۰

لشکر۳۱ عاشورا: ۲۱، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۰، ۳۵۸، ۴۳۱، ۵۰۱، ۵۸۵، ۵۹۲، ۵۹۴، ۶۸۴، ۶۹۷، ۷۰۰، ۷۰۶، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۲۹، ۷۶۷، ۷۶۹

لشکر۴ عراق: ۸۳۵

لشکر۴۱

ثارالله(ع): ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۶۰۳، ۶۶۰، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۱۹، ۷۲۰

لشکر۵ مکانیزه عراق: ۴۹۴

لشکر۵ نصر: ۲۱، ۱۴۳، ۲۲۹، ۲۳۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۸۵، ۶۸۵، ۷۰۹، ۷۳۰، ۷۵۰، ۷۵۲، ۷۶۵، ۷۶۷

لشکر۷ ولی عصر(عج): ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۵۸۳، ۶۹۷، ۶۹۸، ۷۰۳، ۷۰۷، ۷۲۰

لشکر۷۷ پیاده خراسان: ۶۵۹

لشکر۸ نجف: ۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۵۹۴، ۶۴۸، ۶۶۰، ۶۶۹، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۴، ۷۲۲، ۷۶۹

لشکر۸۸ زرهی زاهدان: ۲۳۱

مجاهدین عراقی: ۳۲، ۴۵، ۶۴، ۷۹، ۸۰، ۹۰، ۲۴۱، ۲۴۴، ۲۷۱، ۲۷۲، ۳۸۷، ۵۱۶، ۶۰۰، ۶۲۶، ۸۴۷

مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق: ۶۴، ۷۹، ۱۳۶، ۲۴۶، ۲۷۱، ۳۱۱، ۳۷۳

مجلس خبرگان رهبری: ۳۸۹، ۴۴۲

مجلس شورای اسلامی: ۵۷، ۱۷۲، ۴۰۲، ۵۷۴، ۵۹۶، ۷۴۱

مجمع اتحاد ملی هند: ۲۰۰

مجمع عمومی سازمان ملل: ۹۷، ۲۹۸، ۳۲۹، ۳۴۸

منشور سازمان ملل متحد: ۳۱۷

موسسه خیریه ۱۲فروردین: ۳۴۶

موسسه سیتی بانک نیویورک: ۸۰۶، ۸۰۷

موسسه عرب در فرانسه: ۳۵۲

موشک ۵۵۰: ۴۱

موشک اگزوسه: ۲۴، ۲۷، ۴۲، ۲۴۴، ۲۹۹، ۴۸۶، ۵۲۰، ۵۸۹، ۷۳۳

موشک پی. ام. پی: ۴۴۹

موشک سام۵: ۶۵۲

موشک فونیکس: ۴۶۱، ۴۶۲، ۷۳۶

موشک مارتل: ۵۸۶

موشک هات میلان رولاند: ۷۹۸

موشک۵۳۰: ۴۲

میانجیگری: ۳۸، ۴۲، ۵۵، ۹۰، ۹۸، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۶۲، ۱۷۴، ۲۲۴، ۲۳۸، ۲۵۰، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۹، ۲۹۳، ۳۰۱، ۳۱۹، ۳۳۴، ۳۴۹، ۳۵۰، ۴۶۴، ۴۷۹، ۴۹۱، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۸۴۱، ۸۵۹

ناو رستم: ۵۰۸

ناو سام: ۵۰۸

ناو شفیلد: ۴۸۸

ناوچه اوزا: ۴۰۷

ناوچه شمشیر: ۷۳۳

ناوگان خلیج فارس و دریای عمان: ۵۱۷، ۵۱۸

ناوگان هفتم امریکا: ۵۶۱

نهاد ریاست جمهوری ایران: ۲۳۵، ۳۳۲

نیروهای واکنش سریع امریکا: ۲۶۱، ۳۳۰، ۵۲۸، ۵۲۹

نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۷۱، ۲۴۳، ۴۹۴، ۵۱۸، ۷۳۳

نیروی دریایی انگلستان: ۵۵۹

نیروی دریایی عراق: ۴۰۷، ۷۳۴

نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۴۷، ۶۸۰

نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۴۹، ۵۴۳، ۵۸۴، ۶۰۸، ۶۳۹، ۸۳۸

نیروی هوایی چین: ۸۶۱

نیروی هوایی عراق: ۴۲، ۸۷، ۱۴۶، ۱۷۳، ۲۹۶، ۴۳۳

واحد امداد جبهه جمعیت هلال احمر: ۱۹۶

واحد مهندسی ارتش: ۳۹۷

واحد مهندسی سپاه: ۳۸۵، ۳۹۷

وزارت آب وبرق کویت: ۸۲۰

وزارت اقتصاد آلمان غربی: ۴۰

وزارت اقتصاد و دارایی: ۵۷۶

وزارت امور خارجه: ۶۵۳، ۶۹۴، ۶۹۶

وزارت امور خارجه آلمان غربی: ۲۸۱

وزارت امور خارجه امریکا: ۴۶۱

وزارت امور خارجه انگلیس: ۵۵۹، ۶۳۶، ۶۵۷

وزارت امور خارجه ایتالیا: ۴۶۷

وزارت امور خارجه ژاپن: ۲۵۱، ۳۶۹

وزارت امور خارجه فرانسه: ۵۸۰

وزارت امور خارجه مصر: ۷۱۳

وزارت بازرگانی امریکا: ۷۱۷

وزارت بازرگانی: ۵۰، ۵۰۹، ۵۷۶، ۶۹۴

وزارت تجارت بین المللی و صنعت ژاپن: ۳۰۹

وزارت دفاع: ۳۹۴، ۳۹۵

وزارت دفاع امریکا (پنتاگون): ۵۶۱، ۶۳۱، ۶۳۲

وزارت دفاع انگلیس: ۳۴۵، ۵۵۹

وزارت دفاع ایتالیا: ۴۶۷

وزارت دفاع عراق: ۷۳۶

وزارت دفاع عربستان سعودی: ۶۳۹

وزارت راه وترابری: ۱۹۵، ۳۱۴، ۳۶۰، ۵۷۶، ۶۹۴، ۷۹۵

وزارت صنایع سنگین: ۵۷۶

وزارت صنایع و معادن: ۵۷۶

وزارت کشاورزی امریکا: ۵۲۴

وزارت کشاورزی: ۵۰۹، ۵۷۶

وزارت کشور: ۲۰۹، ۵۷۶، ۶۷۱

وزارت مسکن وشهرسازی: ۵۷۶

وزارت نفت و انرژی نروژ: ۱۴۱

وزارت نفت: ۹۱، ۲۴۱، ۲۵۳، ۵۷۶، ۶۹۶، ۷۳۴، ۸۵۷

وزارت نیرو: ۵۷۶

وزرات بهداری: ۳۶۰

هشتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد: ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۱۱۱، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۷، ۲۱۰، ۲۲۲، ۲۳۷، ۲۶۴، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۹، ۲۹۳، ۲۹۹، ۳۰۱، ۳۱۶، ۳۱۹، ۳۵۱، ۳۶۳، ۳۷۹، ۳۸۰

هفتمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد: ۱۹، ۳۳، ۳۶، ۵۵، ۵۷، ۷۳، ۷۶، ۷۸، ۸۶، ۸۷، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۱۶، ۱۳۱، ۱۳۷، ۱۶۵، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۹، ۲۲۲، ۲۲۴، ۲۳۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵، ۳۱۵، ۳۳۰، ۳۳۸، ۳۴۸، ۳۵۰، ۳۶۳، ۳۶۸، ۳۷۸، ۳۸۰، ۴۰۹، ۵۴۵

هلال احمر ارومیه: ۱۰۸

هلال احمر سنندج: ۵۴۰

هواپیمای آلفا: ۷۹۹

هواپیمای اف۱۴: ۳۹۵، ۴۶۲، ۷۳۶

هواپیمای اف۴ (مک دوئل داگلاس): ۶۱۰، ۷۳۶

هواپیمای اف۵: ۵۸۴، ۷۳۵

هواپیمای اف۶ (میگ۱۹ چینی): ۷۳۵، ۸۶۱

هواپیمای اف۷ (میگ۲۱ چینی): ۷۳۵، ۸۶۱

هواپیمای توربو کماندر: ۴۹

هواپیمای تورنادو: ۳۴۴

هواپیمای سوپراتاندارد: ۷۸، ۱۳۹، ۵۸۹

هواپیمای سوخوی ۱۷: ۷۳۶

هواپیمای سوخوی ۲۰: ۷۳۶، ۷۳۷

هواپیمای سوخوی۷۵: ۷۳۶

هواپیمای سی۱۳۰: ۶۳۹

هواپیمای فالکن: ۴۹، ۷۳۶

هواپیمای فرندشیپ: ۴۹

هواپیمای فوگبات: ۷۳۷

هواپیمای میراژ اف۱: ۴۱، ۴۲، ۷۸، ۷۳۶، ۸۶۱

هواپیمای میگ۱۹: ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷

هواپیمای میگ۲۱: ۷۳۵، ۷۳۶

هواپیمای میگ۲۲: ۷۳۷

هواپیمای میگ۲۵: ۳۰۳، ۷۳۷

هواپیمای میگ۵: ۷۳۵

هواپیمای میگویان (میگ چینی): ۷۳۵

هواپیمای هاوگ: ۶۳۵

هواپیمای۷۰۷: ۶۱۰

هوانیروز: ۴۹، ۹۴، ۵۷۰، ۵۸۴

هیئت حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی: ۵۶، ۳۶۸

یدک کش پونه: ۲۴، ۱۷۷

یدک کش کارون: ۳۶۳

یونسکو (سازمان آموزش علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد): ۲۸، ۸۰۴، ۸۵۷

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹